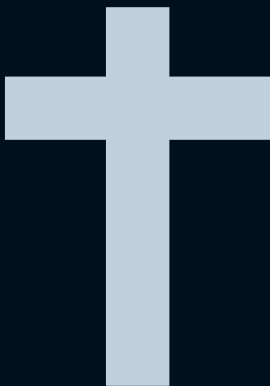

Yai Win Kibiya

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New
Guinea

Yai Win Kibiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini
copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f

Contents

Matyu	1
Mak	103
Luk	165
Jon	267
Aposel	351
Rom	449
1 Korin	500
2 Korin	554
Galesia	594
Efesas	616
Filipai	635
Kolosi	648
1 Tesalonaika	662
2 Tesalonaika	672
1 Timoti	678
2 Timoti	690
Taitas	699
Filimon	706
Hibru	709
Jems	754
1 Pita	768
2 Pita	784
1 Jon	793
2 Jon	806
3 Jon	808
Jut	810
Revelesen	815

MATYU

Matyu siya wɪnkika ta yokwowa. Matyu siya Jisis siir mi kigna mɪriiyan inkam nwɪr ieya mi siir inɪg whɪrɪn Livaikɪn. Ta Yokwowa Matyu siya wɪnkika Jisis siir nomiiyauim Juda iikamim simiiram. Mi sima sima ina boinim Jisis siya pi hinin inkamkin mi sima siir kigwinim mi ina boinim krɪma wakaenanaeyin Jisisin ti siya nimbiniyin Matyu siya wɪnkim niwii whiekakim Jisis siya boinimauuwim simiir. Friig.

Tiriiginim yim Jisis Kraiss siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima
(Lk 3:23-28)

¹ Ti kara wɪnkiiyim yim Jisis siir yidiwi wanwiyaeyim simiir inig ima. Jisis siya yio inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir isidgin mi yio Devidin Ebrahimni isidin siirgin.

² Ebrahim yio Aisakni adgin mi Aisakin yio Jekopni adgin mi Jekopin yio Judani adgin mi siir nomousisim ikim, yio simiir yao adgin. ³ Judain yio Peres Sira sowiir adgin. Mi sowiir yopiiya Temaka. Mi Peresin yio Hesroni adgin. Mi Hesronin yio Ramni adgin. ⁴ Mi Ramin yio Aminadapni adgin mi Aminadapin yio Nasoni adgin mi Nasonin yio Salmoni adgin. ⁵ Mi Salmonin yio Boasni adgin mi Boas siir apua Rehapka. Mi Boasin yio Obetni adgin mi siir apua Rutga mi Obetin yio Jesini adgin. ⁶ Mi Jesiyin inkam komiiyin nu kigriraowiyin Devid siir adgin mi Devidin yio Solomoni adgin mi siir apua biya Yuraiani wig niki oka. ⁷ Mi Solomonin yio Riaboamni adgin mi Riaboamin yio Abaisani adgin. Mi Abaisain yio Esani adgin. ⁸ Mi Esanin yio Jehosapetni adgin mi Jehosapetin yio Joramni adgin. Mi Joram in yio Asaiani adgin. ⁹ Mi Asaia in yio Jotamni adgin mi Jotamin yio Ehasni adgin. Mi Ehasin yio Hesekaiani adgin. ¹⁰ Mi Hesekaia in yio Manasani adgin mi Manasain yio Emosni adgin. Mi Emosin yio Josaiani adgin. ¹¹ Mi Josaia in yio Jekonaia mi siir nomou yaowae ikim simiir adgin. Mi taka iya saeya Isrel simiir sauan omomin sima nikiunama om komii Babilon siir nu iir nini priimiriinakiya whisarii mi.

¹² Mi iya sima om komii Babilon siir nu iirar niki priimiriiyim whisarii mi mi Jekonaia siya Sialtiel siir adnwokin. Mi Sialtiel yio Serababelni adgin. ¹³ Mi Serababelin yio Abiatni adgin mi Abiatin yio Elaiakim siir adgin. Mi Elaiakimin yio Esoni adgin. ¹⁴ Mi Eso in yio Sedokni adgin mi Sedokin yio Ekimni adgin. Mi Ekimin yio Elaiatni adgin. ¹⁵ Mi Elaiatin yio Eliesani adgin mi Eliesanin yio Matani adgin. Mi Matanin yio Jekopni adgin. ¹⁶ Mi Jekopin yio Josepni adgin.

m̄i Josep̄in ȳio Mariani kamkin. M̄i J̄isis siir̄in Maria saeya naokainakin. S̄ima siir̄in ha dapik̄im Kraiis, inkam Adi Komii siya n̄ikropkiyin.

¹⁷ M̄i ȳin̄ieȳim Ebrahim siir̄ h̄irankin n̄ityokiyok̄iȳim Devid siir̄ nakiyanguniȳim isid̄im iur̄ wh̄iiḡim m̄i Devid siir̄ h̄irankin n̄ityokiyok̄iȳim ȳin̄ieȳim ini iya sima om komii Babilon siir̄ nu iir̄ mir̄iyya wh̄isarii m̄i ini saiirar yad̄igniyya, ȳim ir̄iipi h̄iriinan iur̄ wh̄iiḡim. M̄i iya sima wh̄isarii m̄i pr̄im̄ir̄iyya om komii Babilon s̄imiir̄ nu iir̄ m̄i ha n̄ityokiyok̄iȳim m̄i ini Kraiis siya n̄imbiyama iya saiirar yakiyanguniȳim inkam̄in Adi Komii siya n̄ikropkiyin m̄i ȳim ir̄iipi h̄iriinan isid̄im iur̄ wh̄ii. Iriig.

*Maria saeya J̄isis Kraiis siir̄ naokainaka
(Lk 2:1-7)*

¹⁸ Niw̄iyȳin J̄isis Kraiis siir̄ naokainan ȳio h̄iningin, siir̄ yop̄iyya Maria saiir̄in Josep̄ siiram b̄idi boir̄itmaiya siya nonkwonam. M̄i siya ir̄ipa p̄iu saika niki o karamaeyar niki ow̄in m̄i ini saeyar ȳinokn̄inkinkiya, saeya Adi Komii siir̄ naeȳiu iir̄siyar nwokika ȳinkak. ¹⁹ M̄i Josep̄in kam̄in saiirar boir̄itmaiyȳin, siya inkam wad̄iekin. Siir̄ īga h̄inda t̄inda b̄i nokwowikin. N̄iingaka. M̄i siya Maria saiir̄in iikam wh̄wonkam ida kiyops̄ibgi haiḡin̄iuw̄im p̄i boriisopi. M̄i siya hindara n̄impr̄io sopkiyam t̄iri m̄i saeya w̄i n̄ididḡak nwowisi. ²⁰ Josep̄ siya ta saiir̄ saiira naingwokwonanaekin m̄i Adi Komii siir̄ paekwos̄im̄in siir̄in nh̄wo siya ȳik̄iumauu. Paekwos̄im̄ siya boin, Josep̄ Devidni ȳin̄ieȳim sim̄ ȳinisim̄in, ta kir̄iir̄ wiga Maria ȳinkak nwowa kira saiir̄ nonkwonasi kipi n̄idid. Waki ȳinisim̄in saiir̄ mh̄inau h̄ir̄ nwokaiyȳin, ȳio Adi Komii siir̄ naeȳiu m̄iyȳikin siyar haiḡiȳiumauugin. ²¹ Saeya w̄i ȳinisim̄ ȳinkamiyȳin naokainaei, siya w̄i Isrel̄ s̄imiir̄ iikam̄im s̄imiir̄ dim̄in biȳie im̄iir̄ haiyopr̄im̄diȳiumiigi m̄i w̄i s̄imiir̄ nanmaiwarkainaei. M̄i kira siir̄ in̄iḡin w̄i J̄isis asi nokdap haiḡin̄iuwi.

²² T̄i digworaekwo wh̄iekak̄im n̄imb̄ib̄iyyam̄im ini t̄i yaȳim̄ b̄idi b̄idiniya Adi Komii siya boinkiȳim profet inkam̄in siir̄ boin̄m̄imauuwam m̄i s̄imiir̄ swoki boin̄urwokaigikin. Profet inkam̄in siya h̄iniina boinkikin. ²³ Wakae, wiḡ kopaksim̄ n̄iinga ira inkamaka ir̄ipa p̄iu nwo karam nwowa, saeya w̄i ȳinkak nwowi m̄i w̄i ȳinisim̄ ȳinkamiyȳin naokainaei. M̄i sima siir̄ in̄iḡin w̄i Emanyuel nokdap haiḡin̄iuwi. M̄i t̄i paekwos̄im̄ siir̄ yaȳia ini diḡ ywokiya. M̄i t̄i in̄iḡin siir̄ in̄iḡ mwokimwow̄in ȳio h̄iningin, Adi Komii krim̄iir̄ Wan̄in siya ini krimakar̄ nwow̄in.

²⁴ M̄i Josep̄ siya ha kaknanaokaigiȳin m̄i siya ini B̄iyyan Inkam̄ Komiiyȳin siir̄ paekwos̄im̄in siya boingikin yaȳim̄ ini

simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiirin ina yonkwonan. ²⁵ Mi Josep siya iripa piu saika bi nwomiminkin mi ini saeyar yaokaina budgiyin yinisim iirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis yokdap haiginiu. Iriig.

2

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

¹ Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir naokainakin, iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowa. Mi mhoiya saeya siir naokainakiyin mi kam nhirim nauuni siyiuin si ninokninkiniyim, bieki nimbidiinyin hiranim om komii Jerusalema hiriir yit. ² Mi sima ini sriini, iya krima ti nauun win komii iir kigim ti yinisim winin naokainan siirin Judami inkam komiiyin simiir nu kigriraowanin ini papi nwowin? Nim krima ina yinokninkiniyim ti yinisimin bidi yaokainakiyin. Mi krima siir inig iir nini hainaniyam nitkim. ³ Mi iya inkam komiiyin Herot siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya hinina naingwokin ti yinisimin wi siyar nokwokairinanaowidi siir igsopa. Om komii Jerusalem hirin iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini hikakar mi okiyim. Dimusi rani, Herot siya io komiigakin. ⁴ Mi Herot siya prismi biyan inkamim simiiram yikuuna, yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim omakam simiir dimin taemin imiir kigriraowiyim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim. Mi siya simiirin ha nikuna digin mi siya simiir srii, inkamin siya nimbinyin Kraisi siya wi piki hinin omin si naokainaei? ⁵ Sima siirin hinina boin, om Bethlehem nu Judia hirin profet inkamin siya hinina boinkikin, ta yaiya siya hinina win boinkikin,

⁶ omisim Betlehem nu Judia hiranin, kira inig karamae omisim tani. Nningaki nningakinga. Mi inkam komii nwirin wi kariir waraur nimbiamyi mi siya wi kariir isidin Isrel hiranin wi simiir nu kigriraowan inkam komii nwowi.

⁷ Mi Herot siya ti kamim bieki nimbidiinyin hiranki nitim, simiirin hindara asi nimprio ikunakin, nimprio yai boinam. Mi siya simiirin ina sriiyin, tiki nauuni paki hinin iya sae nimbiamkin, ha? ⁸ Mi iya sima siir boinmauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin om Betlehem hiriir mi ina boinkiyin, kima ha dam! Mi kima ti yinisimin siirimin pranae pranae kipi hansran. Mi kima pi siir hansran yiskaii pa swoki it kariir swokini boinmauni. Mi an kara iriipi hiriinan, wi siir inig iir mini hainaniwi. ⁹ Mi sima Herot siir yai aiir wakae dignamim mi sima ina yamim. Mi ti nauunin

biiya sima niki kignaniyin bieki nimbiiidniyin hir mi siya ha hioraraowamin simiir biiyar mi ini omaka yinisim ieyar nwowa ini sairgi sair akou kouwar yakaigikiuwuwun. ¹⁰ Mi sima ti nauun iir kigim mi sima ini maigimaigra komiikakar ywonamim. ¹¹ Mi sima ha napninopkainamim omaka hiriir mi ini Maria sowiirbugar youapninopkai kigim. Mi sima ogmwo ha nini waisi hiiuwuwim mi ini yinisimin siir inig iirar ini hainanuwim. Mi sima simiir miya sisimsisimim ha haiwaokiyim mi sima dimin kibi nhirim umir komii sainiyim kimidiniya siir priihauu. Diminim sima priihauuwim hiniin hiniingim, gold mi paura in puui miyik nusiin whakiyin mi sandain namswopaini puui miyiknan whaki ikin.

¹² Mi mhoiia simiirin Adi Komii siya kimidiniya nhwo yikiumauuwii. Mi ti nhwo iirin Adi Komii siya hiniina boinki, kima wi Herot siiram kipi swoki am mi ti digworaekwowim kima kigim siir kipi boinmauwuu. Niingaka. Mi sima yaeya siyu whira asi namkim simiir oma hiriirin. Iriig.

Sima nu Isiba hiriir yidamam

¹³ Mi ta sima haiburgika sair mhoiia mi Adi Komii siir paekwosimin siya hiniina boinki, kira dinsiingi mi kiriir wigiyinim simiir dikunam. Mi kira pi nu Isiba hiriir didamki mi hir tini owou mi wi karar swoki ikugi kiriiram. Herot siya wari yinisim iiram hansiri tiri siir nisomaowim. ¹⁴ Mi Josep siya ti yai imiir wakaekiyin mi siya ina yinsiingiyin. Mi siya siir wigiyin imiirin niya whinidamkiwi nu Isiba hiriirin. Mi sima il kasa bi napiwaiyamkim hiriirin. ¹⁵ Mi Josep siya nu Isib hirar nwowin mi ini Herot siyar yaobudgiyin. Mi sima ta yaiya biki Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiya profet inkam nwirin si mi sair swoki boinurwokaigikim. Saeya hiniina boinkika, kariir yinisim yinkamiyin nu Isib hir nwowin, kara siiram swoki ikugi siya swoki itim. Iriig.

Herot siya boinkikin yinisimim sima nisomsom aokaokiyim

¹⁶ Mi iya Herot siya hiniina ninokninkinkiyin ti kamim bieki nimbiiidniyin hiranki nitim, sima siir niksisaegigim. Mi siir kwoinin ina iwitpaomaigiyin mi siya kam nhirim yai kirie simiir boinki, sima om Betlehem mi omisisim nhirim siir kingiin nwo ikim simiir hiran yinisim yinkamiyin whiekakim, biewi whwowa nwowim mi nua tiriir nwonainiyim simiir nisomsom aowam. Siya digworaekwowim nauun ninokninkini kamim sima boingigim mi simiir swoki aingwowoknakikin iya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinim biewi whwowa nwowim nua tiriir nitim.

17 Mi tiki digworaekwowim biigi Biyan Inkam Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir swoki boinurwokaigikin. Siya hinina boinkikin,

18 sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim sima nouubopon prasae bi kinkim. Rachel saeya saiir yinisim imiirsi kaouuboponka. Mi iikamim sima saiir hiirwokmaiym dig bi nwokim. Nningaka. Dimusi rani, saiir yinisimim nwirmin nwirminkin bi swoki okikim. Nningaki, nningaka. Mi ti diminim nimbiamim iya Herot siya nisomsom aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisim yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Iriig.

Josep sima niyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

19 Mi mhoiia Herot siya ina yaonamin. Mi nu Isib hiran Biyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin nhwo siya yikumauu Josep siirin. 20 Siya hinina boinkikin, kira dinsiingi mi kira kiriir wigiyim simiir dikunam mapi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti yinisim iir nisomaowam boinim sima bidi yaokaoswowamim. 21 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini siir wigiyim simiir yikumamim mi sima ina swoki amim nu Isrel hiriir.

22 Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin Herot siir mi aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia siir nu kigiraowan inkam komii nwowam. Mi Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hinina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin. 23 Mi siya kimidiniya om whirin Nasaret nikiuwiyin siir ini idwoiu. Mi sima ta yaiya biya profet inkamin siya boinkiya saiir swoki boinurwokaigigim. Sima siirin wi om Nasaretan inkam nikiuwi. Iriig.

3

Jonin inkamin baptaisyin Adi Komii siir yaiya siya boinmimauugin

(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Mi biewi nhirim bidi yamkiyim iya Josep Maria Simani om Nasaret hir nwowa. Mi mhoiia Jonin op baptaisyin siya ha nitin mi kimidiniya nu Judia hiran nu siiyin apain siir hir ini boinmimauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya. 2 Mi siya hinina boinki, kima dimin biye biyeyim simiirin digiumii haimriyugig. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. 3 Jonin ti siya inkamin Adi Komii siya boinkiyin profet Aisaiani. Bidi bidiniyarin profet Aisaia siya hinina winboinkikin,

maeyau siiyin nu apain inkam karamaeyin, inkam nwirin siir yaiya hinina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyiuin sibgu kisisop diriraerarkwokin. Siir siyupai siyupaiyim sibgu diriraerarkwokin siya napnaniyam.

⁴ Jon siya niya yuisa miyik rani, kamelni piokim. Mi siya piuwopa ha mi kikog mi naeyim siya naeyim kokmwo graeyis minim mi mhwini yin ikim. Siya yaeya dimin whir bi swoki aeikin, siya inkam paeprikabnankin. ⁵ Mi taka iya, iikamim om komii Jerusalem hiranim mi nu Judian ikim mi iikam whiekakim omom ie Jordan kingiin nwo ikim simar yitswo Jon siiramim. ⁶ Mi sima simiir dimin biyie biyieyim ha nomboininiskiyim mi Jon siya simiirin ie Jordan hir baptais haiginu.

⁷ Mi Jon siyar kig Farisi Sadyusimi kam isid komiiyin pi niti siirim op simiir baptais haiginuwam. Mi siya simiir boinki, kima kam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Kimiirin nhinga boinkikim kima kariiram nidamnaniyim op kimiir baptais haiginuwam, ha? Mi Adi Komii krimiir Wanin siya wi kimiir nonkwoninwimwurninkin tani iya siya iikamim simiir hidi, aniya? ⁸ Mi kima iikam whiekakim simiirin hinina diisiimauu, kimiir dimin biyieyim bidi haiyoprindiyumiigiyim. ⁹ Kimiir kwoinin hinina kipi naingwo Ebrahimin krimiir brougaekin mi kima wi kigugu rani. Nningaka. Kara kimiirin yaimwower boinki, Adi Komii siya siyam simiir mi tirki, Ebrahim siir yinisisim nimbiyamam wi digar mi owi. ¹⁰ Mi siir ua ini paimii hirar haigin taohaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim, yim wi paenau sima niyitkaigaigii. ¹¹ Ta op ara kara baptais haiginuwa ya min nisiimauuga kimiir dimin biyieyim bidi haiyoprindiyumiigiyim. Mi inkamim kariir mhoiia nitan, kouwin ini siyar ywowin. Mi siya ini yaowae adnan ywowin mi an kara ini yinisisimnan ywowin. Mi kara siir maisisimim wi sibgu inomokninkin mirii rani. Nningaka. Kara kimiirin op arar baptais haiginuwi mi Adi Komii siir naeyiuin wi siya hainiuuae haiginuwi mi siir paeya niuyaeiya warar. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya sair uridin wi kara waisi hak rani. Nningaka. ¹² Mi Siya iikamim simiirin wi inkamim twonidim twonau haigiyim simiir hiriinan hidi mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nikwobrombrop digiyim mi kasim pa kwuubrugiki. Mi twonid ningam pi simasima namwokaiyuwi. Mi kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi paeya nhisopkin namginkii. Mi ta paeya wi niutingii rani. Nningaka. Saeya wi hiriayar niuyokiyokikaeyami. Iriig.

Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

¹³ Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir haiburgigin mi ina yitin ie Jodan tiriir. Jon siirim, siirin op siya baptais haiginiuwim.

¹⁴ Mi Jon siya Jisis siir kwoin iir kisina haigigiyam tirkin mi siya ina boinin, Jisis, ambi kira baptais haiginiuwi. Mi kira kariiram dimusi nitkin, ha? Kara inkam miyik rani. ¹⁵ Mi Jisis siya siir yai anaka hinina yowarkii boin, kiya, panao kira pi ta kara boina yaiya pi saiir hiriinanar tir. Ina ywokiyin krima swoki boinurwokaigiyin Adi Komii siir siyiu miyikin siya boinkiyin siirar wakaeyokna diriraerar. Mi Jon siya siir yai aiir asi wakaeyokna diriraerarkin.

¹⁶ Mi siirin ha baptais haiginiugiyin mi siya ina iyig apnaidamin op hirankar. Mi ninomora ina haiwaokiya omaka anonan siiram. Mi siya kigwin Adi Komii siir naeyiun inmabnan siinanaiiniyin mi ini siir yauni oniyin. ¹⁷ Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, saeya hinina kauwok boinkika, tiriiginin yo kariirgi kariir yinisim ieya. Kariir kwoinin ini siirgi siiramar naingwo iskiyin. Iriig.

4

Setan siya Jisis siiram kinankiugin
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

¹ Mi taka iya Jisis siya op baptaisa saiir mhoiyya siirin Adi Komii siir naeyiu ieya yikiunam maeyau nu siiyin apa saiir hiriir Setan siya kinankiuwam. ² Mi iyyim mhiirima siya mwowim nabieyim kamnwis mi niyim iriipi hiriinan kamnwis. Mi siya naemin dimin bi naekin mi mhoiyya siya mhi komiyya ina yaowin. ³ Mi Setan siya kinankiuwan inkamin ha nitin Jisis siiram mi ina yaboiniyin mi kira Adi Komii siir yinisimkin niuwi mi kira ti siiyam simiir boinki mi sima pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka, inkamin kwoinbudin omwai sibgu waiyayokiyokiiyin naesi bi haiigin. Ningaka. Inkamki sibgu haiiyin kwoinbudin ya Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nita yai miyika sasarga.

⁵ Mi siya ha boin digiyin mhoiyya Setan siya siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam mi siirin omaka Adi Komii siira saiir akou yami okmwim okwoki. ⁶ Mi siya ina boinkiyin siirin, kira Adi Komii siir yinisimki niuwi mipi waraur ankar tami iswit natkiigi. Mi kira pi naonam tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Adi Komii siya wi igao yai siir paekwosim imiir boinki kiriir haiwinam. Mi kiriir iga wi siiya minki hainwin tani.

⁷ Mi Jisis siya siir yai akan hinina swoki owarkii boinki, kara pi hinina tir tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hinina swoki boinkika, kira kirir Biyan Inkam Komiiyin siiram whisarii kipi kinankiu siya kirir Adi Komiiyin mi yaiya yaimwo karamaeya saiir kipi prii boin siya kariir whindiriraeram.

⁸ Siya ha boin digiyin mi Setan siya Jisis siirin kimidiniya mhu komii whirin siir mhu kugi kua hiriir yikunam. Mi siya siirin ina yisiimauyokiyokigiyin nupai nupaiyim hinda tindanim ti nu iir nwowim simiirin mi dimin miyik miyik ikim siya ti digworaekwo imiir ha nisisimauu digiyin, ⁹ Mi siya ina boinkiyin mi kira pi ogmwo kariiram waisi huwi mi kariir inig iir hainani mi ti digworaekwowim kira kigim kara wi kirirarar hauuswoki kira kigiraowim. ¹⁰ Mi Jisis siya siir yai akan hinina yowarkii boin, Setan, damki! Yokwo Komii saeya hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siir inig iirara hainan iski, siya kirir Adi Komiiyin mi kira siir mi aiirar donkworinu kripkai. ¹¹ Mi siya ha boin digiyin, setan siya siirin ha haiburgigin mi ina yamin mi Adi Komii siir paekwosimim ha nitim, siirin kimidiniya sima yauni whinkinsiisni. Iriig.

*Jisis siir miya nu Galili hir mirii bwakainakin.
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)*

¹² Mi mhoiya Jisis siya hinina wakaewin sima Jon siirin omaka huuyokiyokaiya mi biye miriia saiir bidi hugripkiikikaiyin. Dimusi rani, siya igao yai Inkam Komii Herot siir boinkin. Mi siya ti om iir haiburgik mi nu Galili hiriir yam. ¹³ Mi siya om Nasaret hir bi sibgu owipisuwikin mi siya om Nasaret siir haiburgikin mi siya kimidiniya om Kapaneam hir ini owou. Ti omin whi Galili whigbida waiyin, ti iikamim Sebyulan Naptalai sowiir isidin sima nwowa maeyau saiir hir ¹⁴ Jisis siya ha nitin ta maeyau aiir mi ini diga ywokiya yai biya Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiya profet Aisaiani mi siya boinkiya ya saiir swoki boinurwokaigika. Ta yaiya siya winkiya saeya hininga,

¹⁵ mi nu Sebyulan mi nu Naptalai sowiir hiran siyuin whi komii Solwara namim mi ina yuguskiyin ie Jodan iegbid mirmiia mi nu Galili Juda iikam tani mi Juda iikam nhirim hir nwowim simiir hiriir yam. ¹⁶ Mi iikamim ti maeyau owiir nwowim niibwomambwonan mi tariinanin sima nokiya dimin komii siir bidi haiyim mi ti hiran iikamim dimin biye tirim ini hapi inkam wirnan ywowim mi tariinanin bienan simiir bidi yokiyakiyim.

17 Mi taka iya Jisis siya nu Galili hir nwowin siya yaiya saiir boinmimauu bwakainakin. Siya hinina boin, kimiir dimin biyie biyeyim simiirin ti haiyoprindiyumiigi. Dimusi rani, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. Iriig.

*Anasu mi miriim kam nwiim Jisis siya nikiunakim
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)*

18 Mi iya Jisis siya Galili whigbid whigbida hiriir nouapamin mi siya iwinyaowo anasu mi miriyo sowiir yao youap kigam Saimon mi siir inig whirin wi Pita dapi mi siir nomousim ieya Endru, yo sowa yaowin haimna nitmaigo whi hir. Mi ta anasu haii miya ya sowiir yao umir miiga. 19 Mi Jisis siya sowiir yao boinki, biya kowa anasu mi miriiko mi tariinanin kowa kanakar wit mi kowiirin wi kara nisiimauwi siyiun iikamim sim mhi kwoinim sim ninkpit haigiyim mi sim nanmaiwarkainaeyin. 20 Mi biri kimiminkikin, sowiir haimnan ini hirar kwomaimiigiyin mi sowa ini siir mhoiia yamwo.

21 Mi siya ha swoki kwapnamin mi ini iwinyao nwiswo sowiirar swoki kwakigo, Jems Jon sowiirar, Sebedini yinisim nwiswo. Yo sowa i hirar nidwokaii sowiir adin Sebedi saikar. Yim simaniyin simiirni haimna iir mi kisikok diriraerari. Mi sowiirin kimidiniya Jisis siya yikuana. 22 Mi sowa bi kimiminkiko, sowiir adin siirin ini i hirar kwaewisrimiigigo mi sowa ini Jisis siir mhoiyar yamwo. Iriig.

*Jisis siya iikamim makakim simiir haiswoniskiigin
(Lk 6:17-19)*

23 Jisis siya nu Galili siirar yapyoki irkak. Mi siya iikam imiirin Juda simiir maeyauwa yaimin dimin nidwokai wakaeiyim simiir hir yomwimwarkaiyu mi siya yai win kirie kibiya saiirin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir warar mi boinmimauu. Mi siya iikamim mapai mapaigi niyim simiirin warar mi haiswonimniskiyam. 24 Mi siir yaiya ina yinyokigiya nu Siria siirar. Mi sima simiir iikamim mapai mapaigi niyim mi yu bibiyeki nii whwonkaiyim mi iikamim whaowa pugi nwo ikim mi iikamim iga inim ninsimsirunakaeyamim siya simiir yinimniskiswo. 25 Mi iikam whie komiia nu Galiliyankin nitim mi omisisim nhirim maeyau Dekapolis hiranin simiir hiranki nit ikim mi om komii Jerusalemanki nit ikim mi om nhirim nu Judianki nit ikim mi ie Jordan siir kingiin hindanki mi it ikim sima ini siir mhoiyar yamim. Iriig.

5

Jisis siya mhiu kiu hir boinmimaugin iikamim maingimaingakakim simiir.

¹ Mi Jisis siya iikam whie komii simiir kigin siir mhoiyya namim mi siya kimidiniya mhiu whirin siir hiriir iiyam. Mi siya hir ha nini ii idwo iuwun mi kamim siir kigna miriyyim ina yitin siirim saika nidwowim. ² Sima hirar nidwowim mi Jisis siya simiirin hiniina yowimwarkaiyu. Iriig.

Jisis siya inkamki maingimaingani siyiuin siir boinkin.
(Lk 6:20-23)

³ Mi iikamim ha naingwowim sima Adi Komii siirimin miigakim mi maingimainga wadieyar nwowi. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar kigriraowi. ⁴ Mi iikamim ninouninki kaeyamim mi wadie nwowim mi wi maingimainga whisarii nwo rani, simiirin wi op Adi Komii siyar hauukwiyae haiginuwi. ⁵ Mi iikamim yai min ninkisimsio boin karam nwowiyim mi simama naingwona karam nwowiyim, yim sima wadieya dwo mi ha maingimainga. Dimusi rani, simiirin wi Adi Komii siyar hauuwi nuin. ⁶ Yipiki iikamkim mhiigi naoni hiniin Adi Komii siir yai aair wakaeyoknamin wadieyar dwo. Sima ha sibgu maingimainga. Dimusi rani, siya wi simiir whindiriraerari wi wadieyar nwowi mi wi siir mhoiyyar nami. ⁷ Iikamim, iikam nhirmisi naingwobumbuwiyim sima wadieyar dwo mi ha maingimainga. Dimusi rani, Adi Komii siya wi simiirsiyar mi inkim aingwobumbuwi. ⁸ Mi iikamim mhi kwoinim rirmiyya nwowiyim sima wadieya dwo mi sima ha maingimainga. Dimusi rani, sima wi Adi Komii saikar nwowi. ⁹ Mi kamim yaii min ninii nansaowi siyiuin siir minwokmaiyyim iripa nongwomamair aeyam sima wadieya dwo mi ha maingimainga. Dimusi rani, mhoiyya Adi Komii siya wa boini, sima kariir yinisimkim. ¹⁰ Mi iikamim Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyoknam hik saiirsi haii sima wadieya timi o mi ha maingimainga. Whisarii rani, iyya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya simiir wararga.

¹¹ Mi sima kimiirin ha kigii, kima ini kariir siyu iir napim mi ini kimiir tioim mi ini yai bibiyie kimiir ki-naop itkaigaiyyim mi kimiirin wi sima niksisaai. Mi kima wadieya sibgu idwowi mi wa maingimaingaei. ¹² Mi biyya sima profet inkamim simiirin hiriinanar mi tionanaekim.

Kima iripar dingwomamair ae. Dimusi rani, mhoiia ti digworaekwo miyik miyikim ninomor kou hir nwokwokinim yim kimiirgin. Iriig.

Iikamim naingwo tibmiyim yim ini wa mi pae niuyanana ywowim

(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

¹³ Wim kima iikamim simiir whwonkam idan ini wa nan ywowim iikamim simiir whinkinsiisim. Mi wa siir hiiya saeya digiitim mi wi panina swoki tiri siir hiiya saiir swoki haiyim? Nningaka. Tiki hinin wain yio mi karamaekin. Mi sima siirin pi hindara kabitkaigi iski mi iga wi siirar ninkin okwowi.

¹⁴ Wim kima ini nu tiran pae niuyanana ywowim. Mi kima siyu miyik napiyin iikamim simiir niisiimauwi kima om komiitin mhu kugiku nwowiyin siir hiriinan ywowim yio bi swoki kimirkaigin. Nningaka. Iikamim arugi aruwanim sima wa kigi. ¹⁵ Inkamin yukid hangimuwiiyin, siya siirin twoni bi higrinu haiginikin. Nningaka. Siya siirin pi romiyasni ninankii mi iikamim ta omaka aiir nwowim, simiirin pi siyar niuya irkaki. ¹⁶ Mi iriipi hiriinan kimiir siyuuin iikamim simiir whwonkam idan paenan timi iuya irkak. Mi sima siyu miyikin kima tiriyin siir kigii mi sima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir inig iir nwoki hainan prapasim. Iriig.

Adi Komii siir siyu komiitin siir yaiga

¹⁷ Kima ha kipi naingwo kara Moses siir siyu komiitin mi profet kamim sim yai ikim, simiir kindiyimdiyuwam nitkin. Nningaka. Kara simiir kindiyuwam bi nitkin. Kara idwo simiir swoki inkim boinourwokaiyam nitkin. ¹⁸ Kara kimiirin yaimwovar boini, ti siyu komiitin Moses siirin mi profet simiir yaisisimim mi sowiir diminsisimim humamakiuwim mi kiyiprimpriniuwim wi wara dig rani. Nningaka. Ninomor nu sowa wa digii mi ti Moses siir siyu komiitin siir siyupai siyupaiyim mi siir yaipai yaipaiyim, yim wa nimbini. ¹⁹ Mi inkam nwrki Moses siir siyu komii siir diminsim whir ninikrpi mi profet kamim simiir ikim mi siya iikam imiirin hiriinan siyu iirar swoki owomwarkaiyuwi mi ti hiriinan inkamin siya wi inigak nwo rani. Nningaka. Iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiirin. Mi inkamin Moses siir siyu komii siir siyumwoki siyumwowin mi profet kam ikim sowiir sibgu api mi iikam imiirin hiriinanar swoki owomwarkaiyuwi mi siya wi inig komiigaka nwowi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. ²⁰ Mi hiriinankinuwi kara kimiirin yaimwovar boinkii mi kimiir siyu miyikin ti kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi simiir siyu iirin haibur karamae

nwowi, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sairin kima wi wara nwo rani. Iriig.

Kwoin haugihauga whiyeni siyugin

²¹ Kima bidi wakaeyim Adi Komii siir yaiyim, biya Moses siya win boingikim, saeya hiniina boinka, kira inkam kipi nisomao mi inkam nwirin inkam nwirni nisomawo mi siya wi yaigak nwowi. ²² Mi kara yai kwira pi sair warar ninkin boinki mi inkamin siir nomiyauin io siir nwowi mi ti inkamin wi yaigak nwowi mi inkamin nwirin siir nomiyau iir nighbumbuwi mi ti inkamin siya wi yaigak nwowi kaunselmi biyan kamim simakin. Mi inkamin hiniina boini kira hab whaowaekin mi ti inkamin siirin sima wi paeya nikropki. ²³ Mi kira diminim Adi Komii krimiir Wanin siir priihauuanim siir hiya sair kingiin nini haigingigi mi kira ha naingwowarkaigi kiriir nomiyauin siya kinaka iokakiniwi, whisarii rani, diminin kirar tirkin siirin siya kiriirin io asi nwokin. ²⁴ Mi kira diminim kira priihauuam tirim Adi Komii siir, yim siir hiya sair kingiina tiki haigingig. Mi kira ha tiki am, kiriir nomiyauwin io kinaka nwowin siiram yai saika nini kisisop boinuwam. Mi kira saika nini kisisop boingigi, iripa nongwomamair aeyam mi kira wi haini swoki am mi kiriir diminim kira priihauuwam tirim Adi Komii siir mi siirin haini tini hauuu.

²⁵ Mi inkam nwirin kiriirin inkam komiiyin yai hidiyin yai saika boinam tiri, iya kowa siyu hirar niki apamiya sairin mi kira kipi kimimin, saika yai ha kisisop boinsasaugi iripa nongwomamair aeyamin. Ni wi ti inkamin si pi boinmauugiyuwisi inkamin yai hidiyin si mi yo wi polismi in hauugi, sima nini hugripkikikaigikim maeyauwa hiyokiyokaiya mi biye miriia sair. ²⁶ Kara kiriirin yaimwovar boini mi kira ta kiriir hik sair umir iir sainsisau karamae nwowi mi ni kira omaka hiyokiyokaiya mi biye miriia sair hiranki wi aisiima niki haiburgig rani. Nungaka. Iriig.

Nonkwonani siyuin siir tirbuwi ikin

²⁷ Kima bidiya iki wakaeyim yaiyim biya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni siyuum sim, siya hiniina boinkikin, kira nonkwonani siyuin siir kipi tirbu. ²⁸ Mi kara kimiirin pi yai kwira sair warar ninkin boinki. Inkamin siya nhwo ara kigikiigi wig iramin mi tiki hiriinan inkamin siir kwoinin yo nonkwonani siyuin siir bidi tirbuin. ²⁹ Mi kiriir inigan nhwonain kiriirin siya nipiyaokinami siyu biye tiram mi kira siirin habitkiigi. Yo miyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi mi iripi hiriinan yo miyiki miyik rani, kiriir piu irkaka sairin paeya nitkaigi. ³⁰ Mi kiriir ina iniga kiriirin

saeya kiyapiyaokiinami siyiu biyie tiram mi saiirin kaigrip itkaigi. Yio miyik rani, kiriir piu haimiya saeya mi kiguguwi, iriipi hiriinan miyiki miyik rani, kiriir piu irkaka saiirin paeya nitkaigi. Iriig.

Wigkam sopni siyiugin

(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

³¹ Biya Moses siya hinina win boinkikin mi inkam nwirin siya siir wig aiir sopkiyam naingwowi mi siya saiir sopkiyam in yokwo witisim kwira win hauugi. ³² Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, inkamin siir wiga aiir sopkii mi siir wig saeya hii bi nanaemiminka. Ti inkamin siya tirbugikin ta wig aiirin iya saeya kam nwir nini onkwonaiuwa mi saeya hii asi nanaeka. Ti mhoiyan kam in saeya swokini owiuwun siya iriipi hiriinan sowawaiyin hii asi nanaeko, ti hiriinan siyiun yio biyan kam ieyar tirbugikin. Iriig.

Adi Komii siya nimbini siyiugin

³³ Mi yai nhirim biya brougae Moses siya winim yokwoni Adi Komii siir hirankin, siya hinina boinkikin, iya kira Adi Komii siir inigin siir nikopaisisiri mi kira kipi nikopaisasae. ³⁴ Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima dimin nhirim nimbina tiriyim mi mhoiya kipi swoki ikopaisisir. Niingaka. Mi kima ninomor saiirin whisarii kipi nikopwaisisir. Whisarii rani, ninomora ya Adi Komii siir maeyauga. ³⁵ Mi kima dimin whiram nimbiniyim nu iirin whisarii kipi nikopwaisisir. Dimusi rani, nuin yio Adi Komii siir iga aiir nokwosiisika. Mi om komii Jerusalem in iriipi hiriinan kipi mi tir. Dimusi rani, yio Inkam Komiiyin Adi Komii siya nu kigriraowiyin, yio siir om komiigin. ³⁶ Mi kira kiriir mwoin siir kipi dapboin ikopaisisir dimin whiram nimbiniyim. Niingaka. Dimusi rani, kira kiriir kana saiir kanmai whir tirim wi dig nwo rani, whisinin yhiuwinan nwowamin. Niingaka. ³⁷ Iya kima iikamim simiirin dimin mini, kima hinina boin, ihi kara wa tiri, iyie? Kara wi tir tani. Ti siyiu hininin yio wadiekin mi kira yaeya yai kwir swoki boini ya saeya Setan siir yaiga. Iriig.

Yamdiyamdi tirni siyiugin

(Lk 6:29-30)

³⁸ Kima bidi wakaeyim biya Adi Komii siir yayim Moses siya hinina win boinkim, inkam nwirki kiriir nhwo iir mintibugii mi ni kira siir nhwoin yamdiyar ti swoki hopripugi. Mi inkam nwirki kiriir bigmiu iir ninouhai mi kira siir bigmiuwun wi yamdiyar ti swoki inouhai. ³⁹ Mi kara kimiirin yai kwira pi warar mi inkin boinkii, kima iikamim kimiir

tirbumbuwiyim simiirin yamdi kipi swoki tirbu. Nningaka. Mi kimiir yaeka inkam nwrki tiokii mi kira yaeka yarmi kwira ha ti swoki inkipit okwoki, siya swoki inkin tiokiyam. ⁴⁰ Mi inkam nwrki kiriirin inkam komii yai hidiyin saika boini kiriir yuisa kou ana saiir haiyam mini mi kira siirin yuis praeiya piu irkak aiirar nii irkakiya warar dinkin hauugi. ⁴¹ Mi inkam komii nwrki kiriir boini kingiin niimau siir digworaekwo imiir hainamim mi kira saika ha ti swoki hainis apnam arurig mi kira maingimainga dwonam. ⁴² Mi inkam nwrki kiriiram srii dimin whir siir hauuam mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwrki kiriir waraurankin priihainami dimin whir mi siirin ha prii hauugi. Iriig.

*Siyiun sau omomin siiram naingwowi ieya
(Lk 6:27-28,33-36)*

⁴³ Kima bidiyar iki wakaeyim yaiya biya kam nhirim sima boinkiya saeya hinina boinka, kima kimiir nomiiyauwim simiiram daingwo mi kima io kimiir sau omomim simiir dwo. ⁴⁴ Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima kimiir sau omomin siirsi daingwobuna mi iikamim kimiir tirbumbu ninkin haiginuwiyim kima Adi Komii siiramim simiiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginuwam. ⁴⁵ Mi kima ti hiriinan siyiun siir tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir yinisim nwowi. Mi siya bieyin wi siir tirki, iikam biye biyeyim mi iikam wadie wadie ikim simiir koua niuyaim. Mi siya nao pa mi tirki, iikam biye biyeyim mi iikam miyik miyik ikim simiiramim. Mi hiriinanin kima iikam whiekakim simiirim daingwokwonanaei. ⁴⁶ Mi kima iikam kimiiram naingwowyim simiiramar timi naingwo. Mi kima wi piki hinin diminin siir haii? Nningaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin whir hauu rani, yo ti hiriinanin dimin komii rani. Mi kam biyeyim omom omomi umir haiiyim yim iriipi hiriinanar mi tirikim kamim simiiram naingwowyim. Ti hiriinan diminin yo dimin komii rani. ⁴⁷ Mi kima kimiir nomiiyauwim simiiramar hinina boini, akamie mi kima wi dimu dimin haii? Adi Komii siya wi dimin whir swoki hauu rani. Nningaka. Yo ti hiriinanin yo dimin komii rani. Iikamim naingwo tibmii karamaeyim sima hiriinyar mi tirikim, yo dimin komii rani. ⁴⁸ Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu owipisuwiya saiir hiriinan. Iriig.

6

*Iikam Paeprikabim simiir whindiriraerar haiginuwi siyiun
ikin*

¹ Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig imiir hainanim mi kima mi miiyik miiyikim Adi Komii siirim, iikamim simiir whwonkam ida nnsiimauim sima nwoki kigim. Nningaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir hai rani. Nningaka.

² Mi hiriinanki niuwi kira iikam paeprikabim umir digworaekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bi simiir kipi nikropki kimiir bi namkwokinamin, ti kamim niksisaeyim simiir hiriinan mi iya sima diminim paeprikab iikamim simiir hauuwiyim iki siyium sim sima hiriinan minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir. Kara kimiirin yaimwowar boinki simiir diminim, yim sima bidi haigiyim mi Mhoiia Adi Komii siya simiirin wi dimin whir swoki hauu rani. ³ Mi kira iikam paeprikabim simiir whinkinsiis haiginuwi mi kima digworaekwowim wi iikam nhirim simiir whwonkam ida kipi hauu o iikam nhirim simiir kipi boinmauu. ⁴ Kira hindara haigiprakai hauu mi mhoiia kiriir Adi Komiiyin siya kigi kira siyu miiyik tirin mi siya wi dimin miiyik miiyik imiirar mi hauugi miiya kira mriiia sairsiyin. Iriig.

Nhwo kwisboini siyugin

(Lk 11:2-4)

⁵ Mi iya kima nhwo kwisboiniyim, kira iki kamim niksisaeyim simiir hiriinan kipi tir, yim simiir kwoinim minaramar naingwowikim nhwo iki omakaim yaimin dimin nidwokai wakaeyim mi iki siyu komiiyim sim siyuumig siyuumigim sim kwisboinamim iki iikam simiir whwonkam ida mi sima simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin yaimwowar boinkii. Yim simiir diminim bidiyar haiyim biyar. Mi Mhoiia Adi Komii siya simiirin wi dimin whir hauu rani. ⁶ Mi kima nhwo kwisboinam mini kimiir Adi Komii iirim, kira kiriir yapa maeyau krakra damwowu, pi inkamki kig karamae kimiir ywo mi mhoiia kimiir Adi Komiiyin inkamki kigmimin karamae nwowin mi ta maeyau krakra aiirin wi siya siyar kigi. Mi siya kiriirin wi siyu miiyik iirar nnsiimauwi.

⁷ Mi iya kira nhwo kwisboiniyim mi yai nhirim kiriir kwoinairgar kipi naingwo kiyaiyokiyokiyam, iikam biyeyim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. Nningaka. Sima hinina naingwokim tiki yai prie prieiyim sima kwisboiniyim mi simiir uruwai siyaowaiyim simiirin pa wakaei. ⁸ Kima simiir siyu iir kipi nap. Whisarii rani mi iya kima siiram niki sriboin karamaeyar niki owiyim mi kimiir Adi Komiiyin siya bidiyar yonkwokikaiwinin, diminin kima hainguguin siirin. ⁹ Iya kima nhwo kwisboiniyim kima hinina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin: krīma kīriiram kwis boini kīriir inigin siirin dimin whirki bi kibukin. ¹⁰ Iya kira digworaekwo whiekakim simiir kigirkakan aeya witsisau, mi krīma nu tirin, wari ninomor kouanin Adi Komii siir paekwosimim sima mi wakaeyokna diriraerariyim simiir hiriinan mi wakaeyokna diriraeraram tiri. ¹¹ Kira panaowin krimiirin naeyim pi taka iya sair naeyiriya whaugi. ¹² Kira krimiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiigi, iikamim krimiir tirbuim krīma haiyoprimdiyiumiigiyim simiir hiriinan. ¹³ Mi kira dimin biyeyim krimiirim kipi kigninkinki krimiir kinankiuwam mi kira krimiirin yiu biyemi biyan inkam komiiyin siirsi ti haiyapyok haiginiu!

¹⁴ Wakae mi kīma iikamim dimin biyie kīmiir tirbumbu haiginiuwm, simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigi mi kīmiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kīmiirin wi hiriayar mi tiri. ¹⁵ Mi kīma iikam nirmi dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyiumiigi karamae nwowi mi kīmiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kīmiirin wi hiriayar mi tiri. Iriig.

Nae haiyani siyiu iki.

¹⁶ Mi iya kīma nae min haiyaeiyim mi Adi Komii siirim kwisboiniyim, kīmiir whwonkamim iki kamim niksisaeyim sim ninkikiyim, hiriinan kipi ninkiki. Simiir whwonkamim minam ninkiki iki iikam nirim sima nwoki boinim, yim nae haiyaeikim mi simiir inig nwoki hainanim. Kara kīmiirin yaimwowar boinkii, yim sima simiir digworaekwowim bidi haiyim. ¹⁷ Mi iya kira nae min haiyaei mi kīriir whwonkamim sibgu whausok tatao mi kana ha timi sibgu hopsin. ¹⁸ Mi sima kīriirin wa ninokninkin tani kira mhiigi naowi. Nīngaka. Kīriir Adi Komiiyin inkamki kig karamae nwowiyin, kīriirin wi sasar ninokninkini. Ti digworaekwowim kira nimprio diriraerarim. Mi mhoiia siya wi siyiu miyik iirar tiri kīriirin wa hauu kiyiuiwi. Iriig.

Siyiu digworaekwo miyik hangiriyiu haigini ikin Adi Komii siir hir

(Lk 12:33-34)

¹⁹ Digworaekwo miyik miyikim kīramair kipi hangiriyiu haigina ti nu iirin. Yio tiki nuin kikom tapin aii minim wi sima tirbumbugiyami. Mi kamim hii tauaeiyim pi omaka aiirar niinikirimtio ninopkainami ti digworaekwowim simiir haiyam. ²⁰ Mi kīma nu tirin mi miyik miyikim ninomor kou hirin wi Adi Komii siyar hauuwi yio kikom tapin aii minki bi tirbuwikim mi haiyan kamim wi niinikirimtio ninopkainam tani digworaekwo tauaeaiyam. Nīngaka.

21 Mi maeyauwa kiriir dimin miyik miyikim sima nwowin mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi ti om iirar mini owouwi. Mi kira nuan diminim simiiram kipi naingwokwonanae. Kira Adi Komii siir dimin imiiraram daingwo iski. Iriig.

Kwoin niuyani paeka
(Lk 11:34-36)

22 Nhwowin yio piu sair niuya haiginuwikin. Mi kiriir nhwowin wadieyar niki owi mi kiriir nhwowin digworaekwo whiekakim simiirin ina kigomok irkakin nhwowin yio piu irkaka sairar niuya irkakikin, kwoinin yio nhwonakin mi kira sibgu aingwowi mi kira wadieyar nwowi. 23 Mi kiriir nhwowin siya biyie nwowi mi ni wi hindara natisir whaowae iuwi. Mi kiriir kwoinin dimin biyieyam naingwowi mi siya wi niibwomambwo komiiyar namwowiwi mi ti diminim kiriir waraur nwowim yim miyiki miyiki mi iuwi. Iriig.

Kwoin whisairni siyiugin
(Lk 16:13; 12:22-31)

24 Mi inkamin biyan inkam nwiswo sowiir mi miyik kwiso sowiirar sibgu mirii swowi mi siya wi kwira sair sibgu mirii mi kwira wi digiumii haigingiki mi ta ii aiararin siya umir mi aiiramar naingwo tibmii iski mi siya Adi Komii siir mi miyiki sairin wi panina sibgu mirii, ha? Nningaka. Iriig.

25 Mi kara kimiir asi boinki mi kima kimiir kwoinbudin siirsi kipi naingwoyimi yok boin mi ha kipi boin, krima wi dimu dimin naei? Mi wi dimu dimin kwiyaei? Mi kima kimiir piu airsi kipi naingwoyimi yok boin, krima wi dimu dimin mi haigiprakai. Mi tari kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin, ini nae siir haiburin mi kiriir piua ini yuis sair haibura. Adi Komii siya tirkikin kiriir piu kwoinbudin mi kira siirar wakaeyokna iski mi ti diminim kira whaowaeyim wi siyar hauuwi. 26 Kima ipiyin imiir kigninokninkinki, yim sima nae min bi ninkikin aeikim mi naeyim omakanau bi mi mirii haigiikim. Nningaka. Mi kimiir Adi komiiyin ninomor kou hir nwowin, simiirin nae siyar hauu aeyiski. Mi wim kima ini ipiyin simiir haiburim mi siya kimiirin wa sibgu kigiraowi. 27 Mi kimiir nwrki ha naingwowi, siya biewi nhirim wi omwaiyar swoki hainis waiyayokiyoki, aniya? Nningaki nningakinga. 28 Mi kima yuis digworaekwowam dimusi naingwokwonanaei? Kima kipim numir nwoyiyim simiir kig, yim sima panin panina nimbiam. Yim sima minan mirii rani. Nningaka. Mi yim sima yuis min bi nonkwokwowikim. Nningaka. 29 Mi kara kimiirin yaimwovar boinki, biya inkam komii Solomon siya piuaiyim siir piuaipai piuaipaiyim, ta kipa sair hiriinan piuai

miiyik bi nwoka. Niihgaka. ³⁰ Ta kowa saeya mi kip aka Adi Komii siyar sibgu tirki mipi miiyika nibbiyami. Tapa ko kip sowa wadiyar nwowi mi waka sowa waigi mi wi paeya sima nitkaigii. Mi wim kima ini ko kip sowiir haiburo. Mi Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi. Mi kimiir naingwo tibmiya Adi Komii siirimin kirie nwo karamae dimusi nwowi, ha?

³¹ Mi hiriinanki niuwi kima hiniina kipi naingwoyimiyok boin, krima wi dimu dimin naei mi wi dimu mi haigiprakai sasaei pua kima hiriinan kipi naingwo. Niihgaka. ³² Yio tiki hiriinan digworaekwowim simiiramin iki iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim, sim ninaingwoyimiyok boinikim. Mi kima simiir hiriinan kipi naingwoyimiyok. Mi kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin, siya ina ninokninkinin ti digworaekwowim kima hainguguwim simiirin. ³³ Kimiir biyan kwoinin ta iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana mi siir siyu miiyik ieya minan siiram ti mirii. Mi mhoiia siya ti digworaekwo nhirim wi kimiirarar swoki inkin hauu mimirki. ³⁴ Mi hiriinanki niuwi kima digworaekwowim waka nibbiyamanim simiirsi kipi naingwoyimiyok. Mi igwir igwirin dimin hikak hikakim ha nibbiyamikim. Mi tapan dimin hikak hikakim nibbiyamiyim simiirarar hai, wakanim simiir wara kipi ninkin hai. Ta iya saiir digworaekwowim yim simiiramar timi naingwo. Iriig.

7

Inkam nwirni kipi hid (Lk 6:37-38,41-42)

¹ Kima inkam nwirni kipi hid wim wi Adi Komii siya mi hidisi. ² Mi ta hiriinan yaiya kima boin hiuriyuwa iikam nhirimi mi Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi hiriinanar mi boin hiuriyuwi. Mi kima iikam imiirin hariga mi hauuwi mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan iirar swoki iyopkiyuwi. ³ Mi kira paeka sima kiriir nomi-yauwin siir nhwo iir nwokaiya saiir dimusi kigi mi kira wara paemir komiia kiriir nhwo iirar nwowa saiir bi naingwowarkainakin, aniya? ⁴ Mi kira kiriir nomiiyauwin siirin hiniin dimusi mi priiboini, nomiiyau, kara wara paeka kiriir nhwo iir nwowa saiir haiyam tiri mi wara paemir komiia kiriir nhwo iir kiikirinua ya dimuga, ha? ⁵ Kira niksisaeyaki waiwigin! Kira biyin wara paemir komiia kiriir nhwo iir niripua saiir tiki inikiibwaeki. Mi mhoiia kira wa nwoki kigomok inikrae haiyim kiriir nomiiyauwin siir nhwo hir nwokaiya paeka sima saiirin.

⁶ Kima dimin miyyik miyyikim Adi Komii siirim dimin whirki kimbu karamaeyim inkam biyieyem wrananim simiir kipi hauugi. Dimusi rani, mhoiyya kimiirin wi simar swoki kwaeniniyokna pii. Kimiir dimin miyyik miyyikim iikamim hunanim simiir kipi hauu. Dimusi rani, sima ti dimin imiirim bi naingwokim mi ti diminim wi igani sima ninkin okwonami. Iriig.

*Inkamim nhwo kwisboinanaeyim simiir siyiu ikin
(Lk 11:9-13)*

⁷ Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siiram kwisboini diminam mi siya wa hauuwi kimiirin. Mi kima diminam hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano iir kaigakani mi Adi Komii siya wa haiwaokii. ⁸ Mi kara kimiirin yaimwowar boini, inkamin Adi Komii siiram kwisboiniyin sima pi dimina mi haii. Mi inkamin iki diminam mi hansiriyin yio siya siirin wa hauuwi mi inkamin ano kaigakanii mi Adi Komii siya siiram wa haiwaokii. ⁹ Mi kimiir inkam nwirin siir yinisimim siya siir ad iiramim nipuam boini mi adin siirin wi siiya hauugi, aniya? Nningaka. ¹⁰ Mi yinisimim ad iiramim anasuum boini siir hauuam mi adin siirin wi mipug biye siir hauugi, aniya? Nningaka. Siya wi hiriinan tir tani. ¹¹ Mi kima ti iikam bibiyeyim, hai min tauaeyim sima simiir yinisimim simiirin dimin miyyik miyyik imiirar mi hauuwikim. Kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siya ini nuan ad imiir haiburin, siya dimin biyekak rani, yio siya wi hiriinan digworaekwo miyyik miyyik imiirar mi sibgu hauuwi iikamim siiram srii.

¹² Kara kimiirin yaimwowar boini, ti yaiyim simiir yaimwokiyaimewowa biya Moses mi profet kamim sima winkiyim yokwoni sima. Siyiu miyyik diriraerar iikam nhirim simiirin kira naingwowyim sima diriraeraram kiriir saiir hiriinan. Iriig.

*Ano kopsim mi ano komii
(Lk 13:24)*

¹³ Kima ano sapisapin siirgi siirar dapninopkainam. Dimusi rani, anowin maeyauwa paekaka saiir hiriir namiyin, yio prasae rani, bwaeya komiigin. Mi siyiuin siir namiyin bimbuiwi rani mi iikam whiekakim wi siirar nami. ¹⁴ Mi anowin kwoinbudin omwai waiya yokiyokiiyin siir hiriir namiyin yio kabigikabi rani. Mi iikamim ti siyiuin siiram namiyim minan miriinamikim. Mi siirin nwinwira iriraki hansiryiskaii. Iriig.

*Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao
(Lk 6:43-44)*

15 Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao yim sima kimaka wi yai iyop nini onii. Mi wim kima wa naingwowi sima inkam miyikim yaimwovar boinikim. Nningaka. Mi simiir kwoinim yim miyiki miyiki mi iuwi, ini wranan ywowin, kimiir niksisaeyam mi sima kimiir naingwo tibmii aiir warar mi tirbuwi. 16 Kima bidiya yinokninkinim simiir siyiuin sima tiriyin. Mi ti pae sinin siya wi tab bud rani mi niowin iriipi hiriinan siya wi am mi bud rani. Nningaka. 17 Mi hirii hiriinankina pae miyik miyikim yimbi paenid miyik miyik imiirar mi budi mi pae bibiyeyim yimbi paenid biyie biyie imiirar mi budi. 18 Pae miyikin siya paenid biyie bi budigin. Nningaka. Mi pae biyeyin yio paenid miyik bi swoki budigin. Nningaka. 19 Mi paeyim nae miyik bud karamae nwowiyim yim wi paeya sima niyitkaigaigii. 20 Mi kima wa ninokninkini profet niksisaeyim simiir siyiuin sima tiriyin.

Kara kariir bi ninokninkin
(Lk 13:25-27)

21 Mi kima hinina daingwo iikam whiekakim sima kariirin hinina dapikiuwi, kariir Biyan Inkam Komii, sima Adi Komii siir yinisim tani. Nningaka. Sima wi nhirkimaka nami iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ninomor koua hiriirin. Mi inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iirar sibgu api mi siya wi siir kigiraowi. 22 Mi taka ii komiia Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidi, wi kariirar dapboin wini, Biyan Inkam Komii, Biyan Inkam Komii, nim krima kariir inig iir mriigim! Adi Komii siir yaiya iikam simiir. Mi iki uridyiu biyie biyeyim simiirin krima kariir inig iirar haiswonimniskigim! Mi krima dimin kirie komii komiiyim kariir inig iirin kasakasa bi tirkim! 23 Mi taka ii aiirin kara simiirin wi hinina boinmauu wakaei, kara kimiir bi swoki inokninkin miminkin. Nningaka. Kima siyiu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Iriig.

Omaka isair miriini siyugin
(Lk 6:47-49)

24 Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki hiriinan inkamin kwoin miyikakin, yio ini inkamin omaka siya idwo mriiyin ini siir hiriinan ywowin. 25 Mi ta iya opud nao owie komiiyin ha nitin ta omaka aiir namitiunii mi saeya bi nakainamka. Nningaka. Dimusi rani, ta omaka ini siya kirie kiriyim nu aowa nwokaiyim simakar yauni owiuwim.

26 Mi inkamin ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae nwowiyin, yio ini ti inkamin omaka aowi maeyau mriiyin ini siir hiriinan ywowin. 27 Mi iya opud nao komiigi nitiyim mi owie komiiyin ha mi itin mi digworaekwo hiriinanim ta

omaka aiir namitiuniyim mi saeya ina yakainama. Ihi, saeya ina yakai imik iuguskiya.

Jisis siir kirie komii aeya

²⁸ Jisis siya ti diminin siirin ha boin digiyin mi iikam whie komiia ini hindara yanaakiyim ti yai hiriinanin siya boinmimauuwim simiirsiyin. ²⁹ Dimusi rani, siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan bi boinmimauugin. Nningaka. Siya simiirin inkamin inigakin siir hiriinan boinmimauugin. Iriig.

8

Jisis siya inkamin paowai minkim pisikomkopouwun siir haiswoniskiigin

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

¹ Mi Jisis siya mhu hiranki niunaiiniyim mi iikam whie komiia ini siir mhoiyar sidkaenamim. ² Mi inkam nwirin paowai minki pisikomkopouwun ha nitin siiram mi siya ogmwo ini siir whwonkam idair ini akaihiuniyin. Mi siya ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariirsi naingwobumbuwi mi kira kariirin pa haiswoniskiigi. ³ Jisis siir ina siir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi, kira wadieyar dwoki! Mi paowai minim siir pisikomkopouwun ha digiyim mi biri kimiminkikin siya ini wadieyar ywokiyin. ⁴ Mi Jisis siya siir boinki, kira sibgu wakae! Kira wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. Nningaki, nningaka. Mi kira kiriir pua pris inkamim simiir tini isiimauuu. Mi kira wi naemin dinkan imiiaeki, biya Moses siya boina saiir hiriinan. Mi iikamim sima wa nwoki inokninkinim kiriir ma Adi Komii siya bidi digiya. Iriig.

Jisis siya sauan kamim simiir biyan inkamin siir miyan inkam iir haiswoniskikin

(Lk 7:1-10)

⁵ Mi mhoiia Jisis siya om Kapaneam hiriir napninopkainamin mi om komii Rom hiran kamim yai niniyim simiir biyan inkamin ha nitin mi siya siirin hanina yasriini, ⁶ Biyan Inkam Komii, kariir miyan inkamin siya makakin, ini omaka hirar whwonkaiyin. Mi siir iga in minim bidi yaowiguskiyim mi siir pua kimpipisu prasae kin tani. ⁷ Mi Jisis siya siirin hanina boinki, siirin pi kara nini haiswo niskiyiwi mi siya pi wadieyar nwokii. ⁸ Mi kamim yai niniyim simiir biyan inkam ieya boin, Biyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mi kira kariir omaka pa nit rani. Kira hinda yayarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadieyar nwoki okiyim. ⁹ Mi an kara iripi hiriinan ini iki kam nhirim inigakin kariir kigriraowiyim, ini simiir aowa

mi owin. Mi karaki karar kigirao-wiyim, kamim yai niniyim simakisimaingim. Mi kara nwirni boinkii, kira dam! Mi siya pa mi ami. Mi kara nwirni, hiniina mi boinkii, kira wit! Mi siya pa mi iti. Mi iki kariir miyan inkam iir boinkiyim, kira ta mi aiir ti mirii mi siya pa diriraerarii. Kara bidi yinokninkinin kira pi yayara boinki, kariir miyan inkamin pi wadieyar nwoki.

¹⁰ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hinarar yanaakiyin. Mi siya kimidina iikamim siir mhoiyar namim simiir boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii, kara iikamim Isrel mi iikam nhirim simiir hirin inkam nwirin ti inkamin siir naingwo tibmiiya saiir hiriinan naingwo tibmii inkam nwir bi kigin. Nningaki, nningaka. ¹¹ Kara kimiirin yamwower boinkii, iikam ombud komiiyin bieki ntiyin mi bieki nikiiyami ikin, wi hiranki niti mi sima wi krimiir brougaeyim Ebrahim Aisak mi Jekop, wi simakar nini idwo aeyiwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. ¹² Mi yinie whiekakim nu Isrel hir niyioninkinim simiirin wi Adi Komii siya nhinikriropkii, maeyau imiriima saiirim. Mi ta maeyauwa sima kauu prasae kin tani. Mi wi simiir big imiirar naegiyimkiyikaeyami. ¹³ Siya ha boin digiyin mi Jisis siya yai nini kamim simiir biyan inkamin siir boinki, kira omaka dam! Kara ha naingwowi, ti digworaekwowerim, wi ta kiriir naingwo tibmiiya wadie saeyar swoki imbiyami. Mi ta yayia saiir mhoiia biri kimiminkikin, ta ii aiirarin, siir mi mirii inkamin ini wadieyar ywokiyin. Iriig.

*Jisis siya Pita siir niu aiir haiswoniskikin
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)*

¹⁴ Mi mhoiia Jisis siya ha namin Pita siir omaka hiriir mi siyar kig, Pita siir niua hii hirar whwonkaii. Ya ma piu huuwa kiniya saeya niiga. ¹⁵ Mi siya saiir ina aiirarar nini onkwokiyin mi ta ma piu huuwa kiniya saiir nwowa ina digiya. Mi saeya ha ninsiin idwowa, ini siir nae imiirar swoki kwinsiin diriraerara. Iriig.

¹⁶ Mi mhoiia naiowaka sima, simiir iikamim uridyiu biyekititkiyim, ina yitim Jisis siiram. Mi siya iikamim uridyugititkiyim simiirin hinda yayarar boinkiyin mi ti iikamim ini wadieyar ywokiyim. Mi siya iikamim makiniyim simiirin warar yinkin haiswonimniskiigi. ¹⁷ Mi siya ha boin digiyin mi yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya profet Aisani, saiir swoki boinourwokaigikin. Siya hiniina boinkin, siya bidi haiyoprindiyumiiyiyim krimiir ma biyie biyeyim mi krima miyiyik asi nwowi. Iriig.

*Siyuun Jisis siir mhoiyya nami ikin
(Lk 9:57-62)*

¹⁸ Jisis siya iikam whie komiyya simiir kigin, siir nakaeyokainiyim mi siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, nimbini hinda whigbid mirmiiya ninidnaidami. ¹⁹ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin ha nitin mi kimidina siya yaboini siirin, hae! Ti nowomwarkaiyuan inkamin kara iki omom omomim kira namim tiriiyim kara kinaka warar kainanaowamar tiri. ²⁰ Mi Jisis siya siir boinki, ini wakaeyin, niimauan wra biyeyim, yim nu tirin nokakargim. Mi ipiyinim iriipi hiriinan, omakakak. Mi Yaowae Adin nimomor kouanki nitin, yio piu kikinsiisan maeyau karamaeyairgin. Nungaki, nungaka. ²¹ Mi siir kigna mirii inkam nwirin siya boin, Biyan Inkam Komii, kara biyyin kariir ad iir nini haingikaigiki. Mi kara pi kiriir mhoiyya niti. ²² Jisis siya ina yowarkii boinin. Nungaka. Kira kanaka tariinanar kwit! Wari inkam wirin, yio inkamim naingwo tibmii karamaeyim inkam wirnanim yim sima, simar ti swoki haingikai. Iriig.

*Opu komiyya Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)*

²³ Jisis siya ha boin digiyin mi siya i aiir nani kwirriyin mi siir kigna miriyyim kamim, yim ini warar mani kwirriyim. ²⁴ Mi sima ina yinidnaidamim yarmiiya mi opud whomwini rani, whi hir hugnatmairiba. Mi hinina pariiparii i aiir niswatnatkaiyim. Mi siya ini inau hirar whwonkai taowin. ²⁵ Mi kamim siir kigna miriyyim, ha namim, ina yami inidguwim siir. Mi sima boin, Biyan Inkam Komii, kira krimiirsi daingwoyimyok mi krimiir whindiriraerarki, krma pa nokwomwainainami. ²⁶ Mi siya simiirin hinina yowarkii boinki, kima dimusi nididi, ha? Wari kimiir naingwo tibmiiya saeya komiigi mi iuwi! Mi siya ha boindigiyin ina yinsiin idwokaigiyin mi kimidina io opud hinin sowiir ywoki. Mi biri kimiminkika opuda ina yinkisanakiya mi opa ini mokmokwaiya ywomaimiigiya. ²⁷ Mi siya hiriinan tirkiyin sima ini hindara yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin amboinkiyim, siya ti inkamin dimu naeikisae. Opu hinino ini siir yaiyar mi wakaeyoknakiyo, ha? Iriig.

*Jisis siya haiswoniskigigo inkam nwiso uridyugi nitkiyo
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)*

²⁸ Mi Jisis siya whigbid mirmii kwira saiir hiriir ha nimbiamin, Gadarani nu siir mi inkam nwiso uridyu biyieki nitkiyo ina yitwo siiram. Mi ti inkam nwiso sowa maeyauwa inkam haingikaiiya saiir hiranki nitko. Mi inkam nwiso, sowa uridyu biyenana bidi ywokiyo. Mi iikamim ti siyu

iiir paniiinsi yapsi, sowa tiowisi sima hiriinansi nididgim. ²⁹ Mi sowa ina kauwok boinamnankiyo, ti Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, kira krimiirin dimu dimin tiram nitkin, ha? Mi iya digana ina niki owa kira maeyau biyieya saiir nikropkiyana krimiir tərbumbuamin. ³⁰ Mi ti hu isid komii whirin arurig hirar nokwo aekin. ³¹ Mi ti uridyiu isid komiiyin ha nhinkii kaugiyim mi ina boinkiyim Jisis siirin mi kira krimiir nhinikriropkii mi kira krimiirin wari hu isid komiiyin siirim dikropki. ³² Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kima damki! Mi ti uridyiu biyeyim sowiir ha haiburgiko mi sima ina yamkiyim ti hu isid komii iiram. Mi ti hu isid komiiyin ha niwitamim, ini siiyieno whirin siirarar iwit iugugusamim. Mi sima ini mhiuno whi kwira saiir kwiyaehaingrimkrikiu aokaonamim.

³³ Mi kamim hu imiir waikaowiyim, sima ina yidamkiyim. Mi sima om komiia hiriir ha niwit nimbimbiiyamim mi ina ini boinmimauuiuwim dimin sima kignaniyim simiirin. Sima diminin inkam nwisso, uridyiu biyieki nitkiiyo, sowiir nimbiiyamim, siir warar ini boinmimauuiuwu. ³⁴ Mi saiir mhoiia iikam whiekakim ti om komiiyin siir hiranim ina yitim Jisis siir kigam mi sima ina yididim. Mi ina nhinikriropkiyim siirin, nu maeyau kwira namim. Iriig.

9

Inkam in iga in ninsimsiriuw in Jisis siya haiswoniskii gin (Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

¹ Mi Jisis siya igopsim ira saiir nani kwiriiyin mi ina swoki iyikidamin whiigbid mirmiia hiriir. Mi siya ini siir omki om iirar swoki amin. ² Mi sima simiir inkam nwirin kuminki naoninsimsiriuw in ina hainaniyin, Jisis siiram. Mi siya ini hii aiirar whinaniyin. Mi siya simiirin hiriinan kigiyin, sima siiram naingwo tibmii, siya siir haiswoniskiiyim mi siya ti inkamin kuminkin naoninsimsiriuw in siir boinki. Nomiiyau, kiriir kwoinin kirie ti oki. Kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprindiyiiumiigiyim. ³ Mi mhoiia kamim siyu komii ninokninkiniyim sima simar yimboin amboin. Mi tari ti inkamin siya nigbumbuwi. Mi siir ijsop aiir nokwokairinaim mini. ⁴ Mi Jisis siya simiir kwoin iir bidi yinokninkinkiyin mi siya ina boinkiyin, kima wari kwoin biyie hiniinin kimiiir kwoinaiu dimusi nwokaii, ha? ⁵ Paki hiniin yai aki kariir kirie komiia saiir nisiimauua? Kara ha boini, kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprindiyiiumiigiyim, aniya? Mi kara ha boini kira ha dinsiin apririrki, saeya, aniya? ⁶ Ta saeyar nisiimauuga mi ankara ha naingwowi kima dinokninkin. Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya ti nu iirin inig

kirie kakargin mi siya wi digar mi owi dimin biyie biyieyim simiir mi haiyoprindiyumiiyim. Mi siya ti inkamin iga in ninsimsiruwun siir asi boinkikin. Kira dinsiingi mapi kiriir hi aiirar dinsiin hainam mipa damigusam kiriir omaka hiriir. ⁷ Mi siya ha ninsiingiyin mi ini siir omakar yamigusamin. ⁸ Mi iikamim sima ti dimin hiriinanin siir kigiyin sima ini nididkakar yokiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya hauugin ta hiriinan kirieya Jisis siirin ti inkamin siir haiswoniskiiyin. Iriig.

*Jisis siya Matyu siiram nikunakin siir mhoiia namim
(Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)*

⁹ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir haiburgikin mi ha napanamin mi siya youapkgam kariirin kara omom omomi umir nidwokai haiia omaka saiir nidwokai ti inkamin Matyu karargin. Mi Jisis siya kariir boinki, kira kariir mhoiirar wit. Mi kara ha ninsiingiyin mi kariir digworaekwowim ini hirar iyopnisugim. Mi kara ini Jisis siir mhoiirar yamin.

¹⁰ Mi saiir mhoiia Jisis siya omaka hir nidwokai aeyin mi kam nhirim omom omomi umir haiiyim mi kam bibiyeyim dimin biyie biyie tirkiyami ikim sima ha nitim, Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim ini simakar ini idwo aeniyim. ¹¹ Mi Farisi kamim sima ti hiriinan siyiu iir kigim mi sima kamadiniya Jisis siir kignamiriyim kamim simiir boin, wari inkamin kimiir nowomwarkaiyuwiyin, siya wari kamim omom omomi umir haiiyim mi inkam biyie ikim simaka dimusi nidwokai aei, ha? ¹² Mi Jisis siya hiriinan wakaeyin mi siya ina yowarkii boinin, iikamim iki mamim karamaeyim yim sima inkamin paowai min widiyin siirim bi namikim. Nningaka. Siiramim iikamim maminki niyim sima simar namikim. ¹³ Kima ha dam yayim kara boinim simiir tikini aingwonaki Yokwo Komii saiir nwowim, ta yaiya Adi Komii siya hinina boinkin, kara wraisu min ninkin imiiaeyim pi boriisopi. Nningaka. Kara ha naingwowi, kima iki iikam nhirim simiirsi daingwobumbu. Kara iki iikamim ha naingwowim krma iikam miyik miyikim simiiram bi nitkin, simiir nikunaim. Nningaka. Kara iki iikamim ha naingwowim krma iikam biyie biyekim simiir nikunam nitkin. Iriig.

*Siyiu win mi siyiu biyie sowa iripa kipi prid
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)*

¹⁴ Mi taka iya Jon siir kigna miriyim kamim sima ha nitim mi Jisis siir ya sriini mi Farisi kam ikim mi krma, nim krma nae mina mi haiyaei mapi mhirima mi owi nhwo kwisboinam mi wara kiriir kigna miriyim kamim yim sima hiriinan tir karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika? ¹⁵ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin mi inkamin wig win nonkwonaei mi siya

siir nomiiyau imakar nwowi mi ta iya maĩrgĩmaĩrgani iiga, iyie? Hikak nwonĩ iiga. Mi nae minim pa haiyakii, aniya? Nĩngaka. Mi mhoyia ti inkamin wig nokwonain, inkam nhĩrkĩm ini ikĩunakii, siir nomiiyauim, simiir hirankar mi taka iya kima wi hikak saiir dwo mi nae minim saiir haiyakii.

¹⁶ Inkam nwĩrki yũis wĩn mĩrmiiya yũis kaba saiir no iir bi swoki itkin pankin. Nĩngaka. Mi siya hĩriinan tĩri mi ta yũis kaba saiir no iir mi ta yũis kaba wi saeya swoki mĩmbĩmbĩraraokii. Mi nowĩn wi komiiyar nasae owĩguskii. ¹⁷ Inkam nwĩrki wain wĩni opa meme kab isa saiir bi naokaigĩn. Mi siya hĩriinan tĩri ta op wain wĩna saeya niwit iyopiinaini mi ta meme is kaba wa nĩmbĩriyamkii. Mi wainĩn wi nu arar naokiinonkwokwonam swokii. Mi meme isa ya wi warar nĩnkĩn iguskii. Mi yim sima wain wĩni opa pi meme is wĩn aĩrar naokaii. Mi sowa pi wadĩeyar naokaii. Mi sowa pi wadĩeyar ninan oswowi. Iriig.

Bĩyan inkam nwĩrin siir yĩnisim yĩnugiyĩna mi wiga siir yũis aĩr nonkwokiyaka sowĩrin Jisĩs siya haiswonĩskũigiko
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

¹⁸ Mi Jisĩs siya yai hĩrar niki boĩnmĩmauuwĩn simiir mi Juda simiir bĩyan inkam nwĩrin ha nĩtin mi siya ogmwo ini Jisĩs siir whwonkam idair ini hũuboĩniyĩn. Mi siya siĩrin hĩnĩna boĩn, kariir yĩnisim yĩnugiyĩna saeya tariinanar kwaonamka. Kira wit mi kĩriir iĩna saiir wĩni onkwoni mi pi omwaiyar swoki waiyaĩm. ¹⁹ Mi Jisĩs siya ha nĩnsiingiyĩn mi ini siir mhoyiyar yamĩn. Mi kamĩm siir kigna mĩriiyĩm sima ini saĩkar yĩnkĩn amĩm.

²⁰ Mi wig ira hĩr nwoka ya nhĩeki mi apĩdwodwomaimiiga biewiyĩm iuur whis. Mi ta wiga saeya kĩmidiniya Jisĩs siir yũis mwis aĩr yaka apiyokna onkwoki. ²¹ Mi saiir kwoinararin saeya hĩnĩna naĩngwoka mi kara pi siir yũis aĩrar nonkwokii mi ta nhĩeya pa nĩnkĩpraenakii. ²² Mi Jisĩs siya ha haiyũg okwokaokiyĩn mi ina boĩnkĩyĩn yĩnisim yĩnugiyĩn kĩriir kwoinĩn hĩisima ti oki. Kira kariiram naĩngwo tibmiĩga mi kĩriirĩn wadie saeyar swoki okika. Mi biri kĩmĩmĩnkika ta ii aĩrarĩn ta wiga ini wadĩeyar ywokiya.

²³ Mi Jisĩs siya napnamĩn mi Juda simiir bĩyan inkamĩn siir omaka aĩr nĩmbiyamĩn mi siyar kĩgam kamĩm tidiyũ kuuwi. Mi iĩkamĩm yaiya hĩnĩn nĩnkĩniũ rani, hapi anaupaekĩniũwi ta yĩnisim aĩrim nouwi. ²⁴ Mi Jisĩs siya ina boĩnkĩyĩn, kima damki! Ta yĩnisim yĩnugiyĩna bi naonamka. Nĩngaka. Saeya nhwo whĩni. Iya iĩkamĩm sima hĩriinan wakaekiyĩm mi sima yaibu siĩrin hainĩngĩn bu. ²⁵ Mi sima iĩkamĩm iĩriĩn ha nhĩnĩkĩropkĩyĩm mi Jisĩs siya ha napnĩnopkainamĩn, maeyauwa yĩnisim yĩnugiyĩn aeya whwonkaiya saiir mi siya

ha nini onkwo iuwɪn saiir ina aiir mi saeya ina yɪnsiin idwokiya. ²⁶ Mi ta yaiya hinda tinda ina yinyokwiigiya. Iriig.

Inkam nhwokwisae nwiso mi waeyai ikin, simiirin Jisis siya haiswoniskiigim

²⁷ Mi Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yapnamɪn. Mi iya siya niki apamin, inkam nhwokwisae nwiso siir mhoiyar napnamo, sowa siiramɪn, hinina kauwok boinam, ti Davidni isidin siir yinisimɪn, Adi Komii siya nikropkiyin kira kririirsi timi aingwobuna. ²⁸ Mi Jisis siya omaka ha napninopkainamin mi ti inkam nhwokwisae nwiso ha nitwo siirim mi siya ina sriwɪnin sowiirin. Mi tari kowa ha naingwowi kara wi digar nwowi ti hiriinan dimin iirin, aniya? Mi sowa siir yai aka hinina yowarki boin. Ihi, Biyan Inkam Komii. ²⁹ Mi siir ina sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyin mi siya ina boinkiyin, kowa kariirim naingwo tibmiiigo mi kowa wi wadie asi nwowi. ³⁰ Mi sowiir nhwonao ini biiiyar kinkiyiyo. Mi Jisis siya sowiirin hinina yowarki boinki, kowa sibgu wakaenam. Ti dimin iirin wi inkam nwirni kipi boinmauu. Wi sima pi ninokninkinisi. ³¹ Mi sowa idowiiya ha namwo mi ti diminin Jisis siya tirkiyin ina haigiririramɪn hinda tinda.

Inkam waeyai mikrimin Jisis siya haiswoniskiigikin

³² Mi sowiir mhoiyarin inkam waeyaimikrim nwirin uridyugu nitkiyin siirin kam nhirim sima hainani Jisis siirim. ³³ Mi ti uridyu biyeyin ti inkamin siir nitkiyin, siirin kimidiniya Jisis siya yiniskiigi. Mi ti inkam waeyaimikrimin yai ina boinaikiyin. Mi iikam ombud komiiyin ha nanaakiyim mi sima ina boinim, biya ti hiriinan diminin nu Isrel tirin bi swoki imbiyamkin. Niingaki, niingaka. ³⁴ Mi Farisi kamim sima boin, wari kirieya uridyu biye siya ninimniskiiya ya uridyu biyeyim simiir biyanin siir kirie aeya. Iriig.

Jisis siya Isrelan iikamim simiirsi naingwoyimiyokin

³⁵ Mi ti simiir mhoiia Jisis siya om komii komiiyim mi omisisimim, simiirar yapyoki irkak. Mi siya iikam imiirin, simiir omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hirar yowomwarkaiyu. Siya simiirin yai win kibiya, iya Adi Komii siya digworaekwowim simiir kigirakakana saiir nowomwarkaiyugin. Mi siya iikamim mapai mapaigi niiyim mi iga in ninsimsiruwim, simiir warar yankin inimniskiiyam. ³⁶ Mi siya iikam isid komiiyin siir kigin mi siir kwoinin simiirsiyin naingwoyimiyok pranae bi kinkin. Dimusi rani, simiir kwoinim bidi whriewhriekiyim. Mi sima ini sibsim inkamki kigrirao karam nwowiyim hinda sima sima sibap whaowaeyamiyim, ini simiir hiriinan ywowim. ³⁷ Mi

siya kimidiniya siir kigna miriyyim kamim simiir boinki, ti iikamim sama ini numiran sasaeyim wai nwowim, simiir hiriinankim mi miyan inkam homgak karamkim simiir ningugu haiyim. ³⁸ Mi kima wi numiran adin siiram srii. Mi iikam nhirim wi siyar nwoki ikropkiyim, ti iikamim sama siirim nwoki amim. Iriig.

10

Aposel kam iuur kwiso simiir inig ima
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

¹ Mi Jisis siya siir kigna miriyyim kam iuur nwiso simiiram yikiuna mi sama iripa ha nwowim mi siya simiirin kirieya uridyiu bibiyeyim sim ninimniskiiya mi mapai mapai minim sim mi haiswonimniskiiya ina hauugiya simiir. ² Aposel kam iuur kwiso simiir inigim hinin hiningim. Biigi biyanin Saimonkin mi siir inig whirin, Pitakin mi siir nomousimin Andrugin mi Jems Sebedini yinisimin mi siir nomousim ieya, Jon ³ mi Pilip Batolomiyu mi Tomas mi Matyu mi kara, inkamin omom omomi umir haiyin mi Jamisin Alfiasni yinisim ikin mi Tadius ⁴ mi Saimonin biya ta yaiya sair boinmamaugun nu whiran inkam komiyyim krimiir kipi kigrirao. Judas Iskariot, inkamin wir Jisis siir napwouwin, siir sau omomin siir. Iriig.

Jisis siya aposel kam iuur nwiso mi simiir hauugin
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

⁵ Jisis siya ti kam iuur nwiso simiir nikropkiyim mi siya simiirin hinina boinki, kima wi iki Juda iikam tani simiir nu maeyau imiir kipi nam. Mi kima wi Sameria simiir om komii komii imiir kipi nam. Nungaka! ⁶ Kima wi iki Isrel simiir iikamim simiirgi simiiramar dam! Sama ini sib-sibim inkamki kigrirao karam nwowiyim sama sama priiyap whaowaekaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁷ Kima nami mi kima wi hinina dowomwarkauiuwam simiirin, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana kingiin bidi yinyaniya. ⁸ Kima iki makak makak iikamim simiir dinimniskiiyam mi iikamim naokaowim, simiir warar hidninsiin idwowam mi iikamim paowaigi piskomkopouwim simiir wara haiswonimniskiiyam. Mi uridyiu bibiyeyim simiir warar dinimniskiiyam. Ta kirieya whisarii kara hauuwa mi kima iikamim simiirin nunga nunga priidiriraerar haiginiu. Mi kima wi umir kipi swoki hai sairsiyin. ⁹ Mi kima umirim nibnau kipi haiginam. Nungaka. ¹⁰ Mi iya kima napnami mi naeyim wi nibnau kipi haiginam. Kima yaeya yuis kipi hainam! Nungaka, nungar dam! Kima iikamim simiir whindiraeraram nami, kimiirin nae minim wi simar hauuwi.

11 Mi kima om komii mi omisim whir napninopkainami mi kima wi sibgu kigrirao hiran iikam miyik miyik imiirin, kimiirin wi sima kigriraowi mi kima ti hiriinan kamim simakar dwokripkai. Mi ti om iirin wi simiir hirankar nhinam. 12 Mi kima omaka ira nami mi kima omakain iikamim simiirin hinina boin kimiir mhi kwonim hiinsima dwo. Adi Komii siya wi kimakar nwowi. 13 Mi ta omaka sair hiran iikamim sima kimiirin wadie nwowini mi Adi Komii siya wi kimiirar whindiriraerari. Sima kimiirin wadie nwo karamae nwowi mi ta yai miyika wa swoki iti kimiiramar mi Adi Komii siya wi simiir whindiriraerar tani. Nningaka. 14 Mi inkam nwrki kimiir nikunam karamae nwowi siir omaka. Mi siya kimiir yai miyik aiir wakaeyona karamae nwowi mi kima ta omaka mi om ikin, siirin ha timi haiburgig. Mi nusinim kimiir igaim kima niyim simiir nwowim, yim hirar dikrimkrinkigig simiir nsiimauuwam Adi Komii siya hikakin. 15 Kara kimiirin yai mwowar boinkii ta iya ti iikamim ti om komii siirim kimiir boinwokiyop natkaigiyana, wi om komii Sodom mi om Gomora sowiir hiriinan hik hau-uwi rani. Nningaka. Ya ta hiriinana ya wi komiigi komii nwowi. Iriig.

Dimin biye whiekakim wi mhoiya nimbiam
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

16 Wakae, kara kimiirin wi sibsibnan nikropkii, iki niimauan wra biyeyim simiir hindaim. Mi wra biyeyim sima wi kimiir naeyamar mi naingwowi. Mi diminim kima tiram naingwowim kima sibgu hidnam, itin wraisum kikaikaowiyin siir hiriinan kimiir siyium iki iikamim simakan hiinsim hiinsima dwo. 17 Kima iki iikam biyeyim simiirsi ha timi mantarao. Kimiirin wi sima boinwokiyopnatkaigi simiir kaunsil imaka. Mi sima kimiirin omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim, wi simiir hir nipimpari idgiuni. 18 Mi wi sima nikunami kimiirin inkam komiim omom omom nhirim sim kigriraowiyim simiiram. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Kima kariir yaiya iki inkam komii komiim mi iikamim Juda iikam tani simiir warar boinmimauugim. 19 Mi iya sima kimiir boinwokiyopnatkaigiyim nikunami. Mi kima wi hinina kipi naingwoyimiyok idid boin. Krima yai minim wi panin panina boini? Nningaka. Mi ta ii aiirarin yaiya kima boinam tirim, kimiirin yaiyim wi Adi Komii siya boinmamauu haiginugi. 20 Mi ti yaiyim wi kimar boin tani. Nningaka. Kimiir Adi Komiiyin siir naeyuin kimiirin wi siyar hurworwokai boinkii.

21 Mi yaowaeyin wi siir nomousim iirar kinmauwuwi mi siirin wi sima nisomaowi. Mi adin wi iripi hiriinana mi

kinmauwuwi siir yinisim iirin kam nhirim sima nisomaowim. Mi yinisimim yim wi simiir yopii ad imiirar mi kinmauwuwi mi kam nhirim sima mi isomsom aokaokiyim. ²² Mi iikam whiekakim wi kwoin biyie kimiiram naingwowi. Dimusi rani, wim kima kariirgim mi inkamin kariir mi aiirar niki miriikripkaii. Mi saiir haiburgig karamae nwowi mi dimin taeminim kimiir nibiyami mi mhoiia kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mi siyakar nwoyokiyokikaiyami, iinokiiinokin. ²³ Mi iia iikam biyieyim om whiranim sima hik kimiir hauuwi mi wim kima om whira timi idamki. Mi iia iikam biyieyim ti omin siir hiranim, sima hik kimiir hauuwii mi kima ha timi idamki om whira. Kara kimiirin yai mwowar boinkii, kima kimiir miyim wi niki digi rani, Isrel simiir om imiirin. Nningaka. Wi hiriayar kigwini. Iya kara Yaowae Adin ninomor kauanki natin siya nitana saiirin.

²⁴ Yinisimin siya inkamin siir nsiisiimauuwiyin siir bi haiburikin. Mi miyan inkamin siya siir biyan inkamin siir bi taouugaeikin. Nningaka. ²⁵ Mi yinisimin siya siir nsiisiimauuwiyin inkamin siir hiriinanar timi maigimaiga. Mi iripi hiriinan mi mirii inkamin siya siir biyan inkamin siir hiriinanar timi maigimaiga. Mi sima kariirin ti hiriinan inig biyie iir dapi Bielsebul mi kara wi kimiir adnan nwowi. Mi wim kima wi kariir yinisimnan nwowi mi sima kimiirin wi ti hiriinan inig biyie iirar mi dapi, Bielsebul. Iriig.

Iikamim Adi Komii siirsi arar didid iski
(Lk 12:2-7)

²⁶ Mi kima ti iikam biyieyim simiirsi kipi nidid. Digworaekwo whiekakim iki aowa aowa nwokiyamim, mhoiia wi idowiyar nwokii. Mi nimprio yayim mhoiia iikam whiekakim wi simar wakaei mi ta yayia wa haigiririrami. ²⁷ Mi yayim niyiyim niyiyim kara boinim tariinanin iikamim sima wakae karam nwowi mi mhoiia kima simiirin wi idowiya boinmimauuwi. Mi sima wa wakaei. Mi yayim, winaara kima wakaeyim kima simiirin wi omaka akou hir tamii okwo boinmimauugi hinda tinda. ²⁸ Mi kima iki iikamim piu aiirara nisomaowiyim simiirsi kipi naingwo idid. Dimusi rani, sima kimiir kwoinbudin wi siir wara nonkwobunbuninkin tani. Nningaka. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirsi arar daingwoyimyok. Siya kiriekakin, maeyauwa paeya niutingi karamaeya saeya nwowa, ya nikrani, piu mi kwoinbudin wi saeya nonkwoninwomwairninkini. ²⁹ Mi kima iikamim ipiyin yinisim iso umir kwiruwa, sima pi saiirarar saini. Mi ipiyin sim ira saeya nikii isomaowi. Adi Komii siya kwoinkakaingin siirin, siya ina ninokninkinin. ³⁰ Mi wara

kimiir kanmaiyim yim Adi Komii siya b'idi mwan digim. Siya ina ninokn'inkin'in simiir'in. Mi dim'in sisimim simiir'in ini warar mi inokn'inkin'in. ³¹ Mi kima wi hiriinan'im simiirsi kipi nidid. Kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiburim. Mi Adi Komii siya kimiir'in wi hiriinasi kig'iraowi. Iriig.

Jisis siir inig iir boinmimauuwi siyiu ieya
(Lk 12:8-9)

³² Mi inkam'in kariir inigin iki iikam nhir'im simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi an kara wi hiriyyar mi tiri simiir inigim wi kara mi boinmimauuwi kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam ida. ³³ Mi iikamim kariir'in digiumii haimriyiuwi iki iikam nhir'im simiir whwonkam idain. Mi an kara simiir'in wi hiriyyar mi tiri, kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir whwonkam idain. Iriig.

Jisis siya iikam imiir niinikibirim nitkin
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Kimiir kwoinim ha naingwokim kara ti yaii digworaekwowim iikam simiir'im nu tiranim simiir nauuni minwokmainiyam nitkin iripa sima nongwomama'ir aeyam, ha? Niingaka. Mi ta kara nit airsiyin isidin wi whisa ninkibirnaei. ³⁵ Kara wi io ninwo anwowi siyiu'in siirim niti. Mi yinisim yinkamiyinin yio wi io siir ad iirar swoki kwowi. Mi yinisim yinugiyina ya wi io saiir yopii aiirar swoki kwowi. Mi yiniwignana ya wi io saiir giwai aiirar swoki kwowi. ³⁶ Mi omaka iruwan iikamim, wi io sima sima swoki inwo anwowi.

³⁷ Mi iikamim simiir biyan kwoinin yopii ad mi yinisimim simiiraramar naingwowi mi sima kariiram naingwo karamae nwowi mi sima wi kariir yai aiir wakaeyokna wao rani. Mi sima wi kariir mi kigna miriyan nwo rani. Niingaka. ³⁸ Yipiki iikamkim kariir'im nwokwokin karamae nwowim mi kariir mhoi'ya nit karamae nwowim mi sima paeyin hiiniya n'ion'inkin'in siir nao karamae nwowi o siir naoka w'indi sima kariir mhoi'ya nit karamae nwowi mi sima wi kariir mi kigna miriyan iikam nwo rani. Niingaka. ³⁹ Mi iikamim sima simiir pu airsiyar haiyidid naingwoyimiyoknaeyim ti hiriinan iikamim sima wi Adi Komii saika nwo rani. Niingaka, niingaka. Yipiki iikamki inkamki nisomaowi simiir'in dimusi rani, sima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Mhoi'ya sima wi Adi Komii saika nwowi. Iriig.

Inkam'in mi miyik mirii mhoi'ya siir'in dim'in miyikin wi Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)

⁴⁰ Mi inkamın kiriir sibgu kigriraowi, yio siya kariir warar mi kigriraowi. Mi inkamın kariir kigriraowi mi yio siya Adi Komiiyin kariir nikropkiyin siir warar mi inkin kigriraowi. ⁴¹ Mi inkamın profet inkamın siir whindireraeri. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin siya profet inkamkin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyik siirin. Mi ti profet inkam iir warar. Yipiki inkamki, inkam miyikin Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyim. Dimusi rani, siya inkam miyikin. Mi wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyikin siir mi ti inkam miyikin siir warar. ⁴² Kima ta yaiya saiirin daingworinukripkai, yipiki inkamkin kariir kigna miriiyim kamim inig kamaeyim simiirin dimin sim whira whindireraerar haiginuwi op mobsimnan. Whisarii rani, sima kariir yai miyik aiir wakaeyoknaeikim. Mhoiyya siirin wi Adi Komii siya hauuwi dimin miyikin. Iriig.

11

Jon siya siir mi kigna miriiyim kam nhirim Jisis siirim yikropki
(Lk 7:18-35)

¹ Jisis siya ti mmini yaiyim siir kigna miriiyim kam iur nwiswo simiir boinmimauu digiyim mi siya simiirin ina yikropkiyin hinda tinda. Mi mhoiyya siya ta maeyau aiir haiiburgik mi siya iikamim simiir boinmimauuwam omom siir om kingiin nwowim simiir.

² Mi ta ii aiirin Jon siya maeyauwa huyokyokaiya mi biye miriyya saiir hinar niki owin mi siyar wakaewin mi whiekakim Krai inkamın Adi Komii siya nikropkiyin siya miriiyim. Mi Jon siir mi kigna miri kam nhirim Jisis siiramın hiriinansi nikropkikin. ³ Mi sima ha napnimbiamim Jisis siir hiriir sima siir sriigi mi kira tari ti inkamın nitam boinin Jon siya, siya, iyie? Krima yaeya inkam nwiram ti okwokin, aniya? ⁴ Jisis siya simiir yai aiir yowarki boin, kima Jon siir boinu digworaekwo whiekakim kima wakaeyim mi kima kigim simiir. ⁵ Nhwokwisae iikam simiir nhwowim ina swoki kaowirirkiyim mi iga biyeyim ina swoki apririrkiyim. Mi ma biyeya iga in naoninsimsiriuiya ini wadiya swoki okiyim. Mi wiingirwi nwowim ina swoki wakaeyim omokiyim mi iikamim paowaigi piskomkopou aokaowim mi iikam paeprikabim. Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim. ⁶ Mi yipikin inkam nwirkin siya kariiram naingwo tibmii inkamın Adi Komii siya nikropkiyin karairgin Yaowae Adin. Mi siya sibgu okworinu kripkaii mi ha sibgu idwowi siya ha maingimairga Adi Komii siir yaiwin kibi aiirin ina wakaeyim.

⁷ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin, Jon siir kigna mirii kamim ina yamkiyim. Mi mhoiyya Jisis siya iikamim simiirin hinina boin Jon siirin, biyya kima maeyau nu siin apa niinga saiir namim mi kima dimu dimin nini kigiukim, ha? Mi kima inkamim yai kripiinaniikiigiyin au whirin opudgi hugswoswowiyim siir kigim, iyie? Niingaka. ⁸ Mi niingaka niuwi kima dimu dimin komii kigam namkim, ha? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyyik niyin siir kigam namkim, ha? Iyie? Niingaka. Mi iikamim hiriinan yuis miyyik miyyikim simiir niyim yim inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiir omaka hirar nwowikim. ⁹ Mi niingakinuwi kima dimu dimin kigam namkim, ha? Kima profet inkam siir kigam namkim, aniya? Ihi, kara kimiir boinmauwu siya inkam komiikin inigkakin mi siya ini profet kamim simiir haiiburim. ¹⁰ Ti inkamim siyairgin Yokwo Komii saeya boinin, wakae, kara Adi Komiiyin wi inkam nwirin siir nikropki kariir yaiya saiir boinmauwam mi kiriir biyyin wi siya namkwokini. Mi kiriir kwoin iirin wi siyar kisisop haigikwokini iikamim simiirin. ¹¹ Kara kimiirin yaimwo aiarar boinki, Jonin op baptais haiiginiuanin ini kam whiekakim nu tir nimbiyamim ini simiir haiiburim. Biyan ikim mi tariinanan ikim yipikin iikamim kariiram naingwo tibmiyyim mi iikamim Adi Komii siya kigriraowiyin sima nwowin siya paeprigab inkamim inig karamaeyin siir hiriinan ywowin. Ti hiriinan inkamim siya ini Jon siir haiiburin. ¹² Mi iiya Jonin op baptais haiiginiuanin siya boinmauwuwa ha nityokiyokiiya mi tisi tariinananar nadigniya. Maeyauwa Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir. Mi ta iiya iikamim yaii nini nansaowim mi ini yaii komiiyar ywowim mi ina yininswomswo ta hiriinan saiirsi, sima Adi Komii siyar kigriraowim iikamim simaka iripa nwowim. ¹³ Mi profet kam whiekakim Moses siya biyya sima winim Yokwo Komii saiir, Jonin wi sipi niti. ¹⁴ Mi kima ta yaiya saiirim daingwo tibmii, wakae, Jonin Ilaija siya sima boinin ti inkamim wi siya swoki iti. ¹⁵ Inkamim waningkaingin siya wakae ta yai aiirin.

¹⁶ Kara iikamim ta iiii aiir nwowim tariinan ti nu iir wi dimu dimin nikrii, ha? Sima ini yinisim sapisapim maeyauwa nae haiginiya saiir nidwowiyim mi ha gwowiyim ini simiir hiriinan yowim mi sima yinisim nhirim simiirim pi hinina kauwoki, ¹⁷ krima kidibim kimiirimar huni, kima mwai wao rani, krima tisa nouuboponim mi kima wara nou rani. ¹⁸ Jon siya ha nitin mi siya nae mi op wainmin bi naekwiyaekin mi sima boin, uridyiu biyeyin ini siir hir nwowin. Mi kima siyaka bi maingimaingakim. ¹⁹ Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanin ha nitin mi kara nae op minim ina ini aekwiyaenyim

mi sima ina boinim, kigi inkamin naenanaeyin hiningin mi siya op wain whiekak kwiyae kiriekin. Kamim omom omomi umir haii ikim mi dimin biyie tiri ikim siya simiir nomi-iyugin, Adi Komii siir miyiyim siya kririir niisiimauuim, krira bidi miriyyim mi kima kriraka maigimaigra nwo rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim mi krimiir warar, ti diminim krima boinimauuwim simiirsi.

Om nhirim simiir iikamim simiirsi daingwoyimyok sima bi naingwo tibmiigim

(Lk 10:13-15)

²⁰ Mi om komii nhirim Jisis siya dimin kirie komii komii nhirim simiir haiswonimniskigim mi simiir mhai kwoinim bi kisina haiigigim. Mi ta ii aairin Jisis siya io simiir asi nwokin. Dimusi rani, sima siir mhoiyya bi namkim mi siir yai aair bi wakaeyoknakim. ²¹ Mi siya ina kauwaeyimiyok boinin. Haei! Om Korasinan mi om Betsaidan iikamim kimiirsi naingwoyimiyoiki. Mi ti dimin kirie komiyyim krira tirim kimiir. Mi krira om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim simiirin hiriinan haiswoniskigiswo sima sinin bidi bidiniyar pi masin, sima ha pimi aingwo tibmii Adi Komii siir niisiimauuim sima dimin biyekakim. Mi wim ningaka, hiriinan siyiu bi tirkim. Ningaki, ningakinga. ²² Mi kara kimiirin yaimwowar boini, iikamim simiir boinwokiyop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim wi hik komiyya hai. Mi kimiirin wi hik komiigi komii aairar hauwi. ²³ Mi kima iikamim om Kapaneamanim, kima hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin iikam miyika kigim, aniya? Ningaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin biyie tiran iikam nikuwi. Mi siya kimiirin wi maeyau paekaka saiir natkaigi mi kara om Sodom siir iikamim simiir hiriinan kirie komii komiyyim simiir tirkiswo ti dimin hiriinanim simiir, iikamim sima wa pi kisina haigi mi ti omin wa piki owin. ²⁴ Kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiyya Adi Komii siya iikamim simiir boinwokiyop natkaiyana wi taka hika Sodom siya haiya saiir haiburi mi wim kima wi hik komiigikomii aairar haii. Iriig.

Yipiki iikamim naingwo tibmiyyim kima ha wit kariiram piusiisam

(Lk 10:21-22)

²⁵ Mi ta ii aairin Jisis siya hiniina kwis boinkin, Adi Komii kira nu mi ninomor sowiir biyan inkamkin. Kara kirriir boin wadieki, kira ti kirriir dimin taeminim simiir haiigiprakaigi inkamim ninokninkin komiikakim sima ninokninkinisi. Kira

ta ninokninkina iikamim inig mi ninokninkin komii kara-maeyim simiir hauuga. ²⁶ Fhi, Adi Komii, kiriir kwoinin hiriinanargin.

²⁷ Kariir Adin siya digworaekwo whiekakim kariir in bidi yonkwo hauugiyin. Kara kigiraowim. Mi siir Yinisimin kariir kwoin iirin inkam nwirkin ninokninkin tani, kira kariir Adin kinakina ninokninkin iski. Mi kariir Adin siir kwoin iirin inkam nwirkin mi ninokninkin tani, siir Yinisimin kanakana ninokninkin iski mi iikamim siir yinisim ieyar niisiimauuwiyim, simasima asi ninokninkini kariir Adin siir kwoin iirin.

²⁸ Kima iikam whiekakim hik kimpipisu haiiyim kima whiekak kariirarama wit mi kimiirin wi mhi kwoin hiinsima mi ningwomamair wi kara nwowaiginuwi. ²⁹ Mi kima kariiram niti mi kariir yai whiekak imiir wakaeyoknaei mi kara dimin miyyik miyyikim wi kiriir diriraerari. Kara inkamin yai iikamim simiir yai miyyik imiirin hiinsima boinikin. Inkamin sau nikwowaisinaeyin siir hiriinan. Mi kima wi mhi hiinsima nwowi ningwomamair aei mi wi wadiyeyar sibgu owi. ³⁰ Diminin kara sriiyim kima tirim mi simiir wakaeyoknam, yio hikak tani. Mi wi hikak nwo rani, ti dimin iir tirsiiyin. Ningaka. Kira wi maingimaingaka nwowi. Iriig.

12

Judami ii komiia Sabat piu siiskwowakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyani yaiga
(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

¹ Mhoiia Judami ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya wit numira saiir bopwo hiriir napriokinamkin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima mhiigi naokim mi witnid nhirim simiir haii mi sima ina yiinibrombrop aeyim. ² Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan kigim mi sima Jisis siirin hinina boin. Kigi, ti siyiu hiriinanin kamim kiriir mii kigna miriyyim sima tirin ya Judami ii komiia Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakim. ³ Jisis siya simiir boin, kima niwiyyim biya Devid siya tirim simiir bi mwaingim siir isidin sima mhiigi naowim, aniya? ⁴ Devid siya Adi Komii siir omaka aiir yapninopkainam mi naeyim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim siya siir kam nhirim simiir warar yinkin hauu ae. Moses siir yaiya biya Yokwo Komii wina saiir hiriinan, prismi biyan kamim sima sima naekim mi sima yaigak bi nwokim ti naeyim sima naeyim simiirsiiyin. Ningaka. ⁵ Mi kima ti yayim yokwowa Moses siya wina saiir nwowim simiir siyiu imiir bi mwaingim mi pris simiir miyyim mi maeyauwa hiuyokiyokaiya nae ninkin imiiaeyia Judami ii

komiiya Sabat pɔu siisiya dimɔn taemɔn tir karamae nwowiya saiir, aniya? Judami ii komiiya Sabat pɔu siisiya dimɔn taemɔn tir karamae nwowiya pris kamɔm sima wara bi siisikim mi sima dimɔn biyie bi tirkim. Nɔngaka. Pɔu siisiya dimɔn taemɔn tir karamae nwowiya pris sima pɔu bi siiskim mi sima dimɔn biyie bi tirbugim. Nɔngaka. Adi Komii siir digworaekwowim yim ini ta Judami ii komiiya Sabat pɔu siisiya dimɔn taemɔn tir karamae nwowiya ini saiir haibura. ⁶ Kara kimiirin yaimwowar boini. Ti diminɔn nwowin ini omaka Adi Komii siir inig hainaniya ini saiir haiburin. ⁷ Mi kira ti yayim Adi Komii siir Yokwo Komii saeya boinim simiir sibgu ninokninkini mi kima wi iki iikamim dimin biyie tirbu karamaeyim io simiir kipi nwo. Adi Komii siir yaiya hinina boinka, kara hinina naingwowi kima iikamim simiirsi daingwobumbu. Ti hiriinan siyiuin ini wraisuim kima ninkin imiiyaeyim kariir ini simiir haiburin. ⁸ Kimiirin hiriinan dimusi boin tani, kara Yaowae Adin ninomor kouwonin Judami ii komiiya Sabat pɔu siisiya dimɔn taemɔn tir karamae nwowiya saiir Biyan Inkamin karargin. Iriig.

Judami ii komiiya pɔu siisiya Sabat Jisis siya inkam ina biyekakin siir niniskigin
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

⁹ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya ta maeyau aiir haiburgigin mi ina yamin simiir omaka Adi Komii siir yai nidwo wakaeya saiiram. ¹⁰ Mi inkam nwirin hir nwokin mi siir nimwo waeyaowim bidi yaoninsimsiruwim. Kam nhirim sima Jisis siir boinwokiyop natkaigiyam naingwowi, Moses siya winim diminim biya simiirsi. Mi sima siirin hinina srii, Moses siir siyiuin igbid kamiyaugak bidi ywowin makak inkamin siirin wi ii komiiya pɔu siisiya Sabat saiirar haiswoniski, aniya? Iyie? ¹¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwo waraur nwowin siya sibsib irkaki niuwi mi ti sibsibin Judami ii komiiya pɔu siisiya Sabat dimin taemɔn tir karamae nwowiya ienau saiir niniwarkainami mi ti inkamin siir sibsibin pi koua tiriirar nonkwokiyitkinki, iyie? Nɔngaka. ¹² Mi iikamim krɔma ini sibsibim simiir haiburim, sibsibim yim dimin komii rani. Mi Judami ii komiiya pɔu siisiya Sabat dimin taemɔn tir karamae nwowiya krɔma saiirin wi hiriayar whindiriraerari iikamim makakim simiirin. ¹³ Mi Jisis siya ti inkam iir boinki, kiriir inib waeyaowim kinanwomwokaigi mi siir inib waeyaowim ina kinanwomwokaigiyin mi siir inib waeyaowim ini wadieyar swoki sibgu okiyin ina kwira saiir hiriinan. ¹⁴ Mi siya hiriinan tirkiyin Farisi kamim ina nhinamim mi maeyau kwirua yahaingiriyu imprio boinaiyu Jisis siir nisomaowam.

Jisis siya Adi Komii siir miïyan inkamk#ngin

¹⁵ Jisis siya ti diminin sima tìram minim siir, simiir bidi yinokninkinin mi ti omin siirin hiriinansi haiburgigin mi siya ina yamin. Mi iikam whiekakim makakim sima ini siir mhoyiyar yamin, simiir haiswonimniskiyamin. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir yikiduki siir inigin iki iikam nhirim simiir kipi boinmimauu, diminin siya tirkiyim simiirin. ¹⁷ Mi siya ti diminin ta Adi Komii siir yaiya biïya profet Aisaia siya wina saïr ninkin boïnourwokaigikin. Ta yaiya saeya hinina boïnka,

¹⁸ ti inkamin yio kara nimbingin kariirgi kariir miïyan inkamkin, kara siir bidi yimbinin. Kara siirimar naingwo iski mi kariirin maïrgimaïrga siyar hauwi. Mi kariir naeyuïn wi siir hauugi mi wi siir whinkinsiis haiginuwi. Mi siya wi iikamim hinda tindainim simiir boïnmauuwam nami kariir kwoïn miïyik iïr. ¹⁹ Mi siya wi io yai boïn tani mi #g yai boïn tani sima siir yaiya wi hinina wakae rani mi siya wi iki siyiuim simiir bopwo nokwo kauwokam tani. ²⁰ Mi siya siir iikamim kirie karamaeyim auwim opudgi hugswoswowiyim siir hiriinan nwowi wi simiir tirbu rani. N#ngaka. Mi iikamim yipiki diminsi n#mim#ni yim paridsimin tingiyam kingiin nwowin siir hiriinan ywowim ti hiriinanin Adi Komii siya simiirin wi paenan nuwao rani. Mi wi iïya kariir kwoïn miïyikin dimin biyie imiir nikwowaisii ana saïrar nadigiuwi. ²¹ Mi iikam nhirim nu whiekakim simiir hiranim sima wi siirim naingwo tïbmii mi wi siirima nwokwokini simiir nanmaiwarkainaim. Iriig.

Jisis mi Bielsebul siir inig whirin Setankin

(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

²² Mi ta ii aïrin sima inkamin nwira yikiunani siirim mi ti inkamin uridyiu biyeyin siir hirar nwokin. Mi siya nhwokwisaekin mi siya ini waeyaiya mi owin. Mi siirin Jisis siya haiswoniski haiginugin mi siya yai ina boïnaigiyin mi siir nhwoïn ina swoki kaowirirkiyin. ²³ Mi iikam isid komii whiekakim sima ini hindara yanaakiyim mi sima boïn, ti inkamin Divid siir isidankin. Biïya, Biïyan Inkam Komiiyin siya nimbinin nitam tari siya, aniya? ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan yai wakaeyim mi sima ti iikam isid komiiyin io simiir ywoki, ti inkamin siya uridyiu biyie imiirin Bielsebul siir kirie aïrar haiswonimniskii, siya uridyiu biyeyim simiir biïyan inkamkin. ²⁵ Mi simiir kwoïnim Jisis siya ina ninokninkinim mi siya simiir boïnki mi om whiruwan iikamim sima isido whisa nankibirnaki

mi yaii sowa sowa ninii mi ti omin wi miyika nwoki, aniya? Nningaka. Mi iikamim piugan kwiruwanim sima isido whisa nwowi mi yaii sowa sowa ninii mi ta piugana wi miyika nwowi, aniya? Nningaka. ²⁶ Mi Setan siya kariir whindiriraerar haiginuwi uridyiu biyeyim simiir haiswoniskiyam. Mi siir isidin wi whisa ninkibirnaki. Mi siya wi paki hiniin kirieya sae haiswoniski, ha? Nningaka. ²⁷ Mi Bielsebul siya kariir whindiriraerari mi kara uridyiu biyeyim siir kirie aair haiswoniski mi kimiir isidin simiirin wi nhinga whindiriraerar haiginuwi, uridyiu biyeyim sim, aniya? Mi Bielsebul? Nningaka. Mi kimiirin Bielsebul siya whindiriraerar tani uridyiu biyeyim simiir haiswoniskiyim. Nningaka. Ti diminin Bielsebul siir nisiimauugin siya kariir bi whindiriraerarkin. ²⁸ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun siyar whindiraerari mi kara uridyiu biyeyim simiir asi haiswonimniskii, ti digworaekwowim kimiir nisiimauuwi mi kima wa dinokninkin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saeya bidi yamwoniya. ²⁹ Mi yai kwira kara kimiir boinmauuwi inkam nwirin siya inkam Setan kiriekakin siir omaka hiriir nami mi wi siir digworaekwo imiir tauae haii, aniya. Siya ti inkam kirie iirin weyinsopni tiki inirkaikikingik, siir #ga inim hiriinan tiri mi siir digworaekwowim omakanau hir nwokaiyim wi siya hainaki.

³⁰ Inkamin nomiyau kanaka nwo karam nwowi mi siya io kariir nwowikin. Mi yipikin kariir whindiriraerar karam nwowi iikam simiir kwoinim Adi Komii siirim ninkpit haigiyim, sima ini iikamim dimin biyekakim sima nhinikriropkiyim hinda tinda ini simiir hiriinan ywowin. ³¹ Kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii siya wi digar nwowi kimiir digworaekwo biye whiekakim simiirar haiyoprimdiyumiigi mi iikam whiekakim sima nigbumbu boinim simiir warar mi inkamin Adi komii siir naeyiu iir nigbumbu boini mi Adi Komii siya ta yaiya siya nigbumbu boina wi saiir wara haiyoprimdiyumiigi rani. Nningaka. ³² Inkamin Yaowae Adin ninomor kouan kariir nigbumbu boini mi Adi Komii siya siir dimin biye imiirin wa haiyoprimdiyumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyiu iir nigbumbu boini mi Adi Komii siya siir nigbumbu boina wi saiir haiyoprimdiyumiigi rani. Mi tariinanin, iriipa hiriinan mi mhoiia iriipa hiriinan. Iriig.

Pae biyeyin pi nae biyeya mi budi
(Lk 6:43-45)

³³ Paeyin miyik nwowiyin mi siir naeyim pi wadiya mi owi, pae biye mi owiyin mi siir naeyim pi biyeya

mi owi. Inkamim sima bii nae imiirar niki kigi mi sima pa ninokninkini, pae miyikin, iyie? Pae miyik rani. ³⁴ Kima ti iikam biyeyim, kima ini mipug biyeyim simiir hiriinan ywowim. Mi kima wi piki hiniin yai miyikim simiir nimboboini, ha? Yai panin panin kwoinkim iikam krimiir mhi kwoinawu nwokaiyim pi simiirar prii boininisami. ³⁵ Inkam miyikin mi kwoin miyikim ini siir mhi kwoinawu hirar nwokaiyim. Mi siya siyu miyik miyik asi tiri. Inkam biyeyin siir kwoinawu yio yai bibiyie kasaki nwokai rani. Mi mhoiia siya wi yai biyie imiirar boini.

³⁶ Kara kimiirin pi ti dimin taemin hiniinim sim boinki, boinwokiyopnatkaini iya Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi yai bibiyeyim sima priiboin priiboinim simiirsi. ³⁷ Mhoiia Adi Komii siya wi krimiir srii yai whiekakim biya krimiir yai aeya boinim. Mi ti kimiir yai whiekakim wi simar nisiimauwi. Kira miyiki pi yamisi owin, iyie? Kira inkam miyik rani. Mi siya kimiirin wa hidi dimin taemin whiekakim kima boinim. Iriig.

Kam nhirim dimin kirie kirie komii komiyyim simiir kigam kauwok boinkikim
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

³⁸ Ta ii aiirin kam nhirim siyu komii ninokninkiniyikim mi Farisi kam nhirim sima boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, krima ha naingwowi kira dimin kirie komiyyin whira diisiimauu haiginiu mi krima wa nwoki inokninkinim kira Adi Komii siir yinisimkin. ³⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina ywowarki boin, kima iikamim kariiram kauwokim dimin komii kirie kimiir nisiimauuim, kima iikam miyik rani. Kima Adi Komii siirim bi swoki aingwo tibmiigim. Kara dimin kirie komii pi kimiir swoki nisiimauu rani. Diminin whirin kara kimiirin pi siirarar nisiimauuwi iya biya profet Jona siya tira ti nu iir. ⁴⁰ Biya Jona siir hiriinan, siya nwokaiyin anasu komiia sair mhiinawu, nabeyim kwoim mi niyim kwoim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin wi iriipa hiriinan, nabeyim kwoim mi niyim kwoim ienau hir nwokaii. ⁴¹ Mhoiia iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi. Mi iikamim biya om Niniva hir nwowim mi wi ti iikamim simaka ninkin okwowi. Mi sima wi hiniina boini. Kima iikam biyekingim. Mi sima wi hiniina boini. Dimusi rani, biya Jona siya Adi Komii siir yai aiir boinimauuin mi iikam whiekakim sima Adi Komii siiram bidiya yaingwo tibmiyim. Inkamin nwira nwowi tirin, yio ini Jona siir haiburin mi kima siirim bi naingwo tibmiikim. Niingaka. ⁴² Mhoiia Adi Komii siya iikamim simiir hidi, biyan wig komii ira nu nhirim simiir kigiraowiya saeya biya iikamim nu Sivanim

simiir kigriraoka. Mi saeya wi ti iikamim tariinan nwowim wi simaka nokwowi. Mi saeya wi hinina boini, kima iikam biyek biyie kingim. Mi saeya wi hinina boini. Dimusi rani, biya saeya saiir nu iirar mi haiburgigi mipi aru maeyauwar mi rimtioki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Ti inkamin tir nwowin siya ini Solomon siir haiburin mi kima iikamim siir yai bi wakaeyoknakim. Niingaka. Iriig.

Uridyiu biyeyin ina swoki itin
(Lk 11:24-26)

⁴³ Mi iya uridyiu biyeyin siya inkam nwirni haiburgigiyin mi maeyau niinga niingaim op karamaeyim pi simiir priiyam priiyamki siya saiir nini owowim. Mi siya maeyaukwir bi kigin. ⁴⁴ Mi siya hinina yaingwo, kara pa swoki ami maeyaua biya kara nwonaniya saiiram. Mi siya ha swoki amin mi siya kig ta maeyaua sima bidi nhiskiya mi bidi puaiya mi maeyau nhirkim niinga bi nwokim mi uridyiu biyie nwirki hir nwo rani. Niingaka. ⁴⁵ Mi siya hiriinan kignamin mi ina swoki amin mi uridyiu biyie iriyyar nwiso simiir swoki ikuna mi siyiu bibiyeyim sima tiriyim ini ti siir haiburim. Mi sima saika yam mi sima ina yapninopkainamim mi ta maeyaua saiir ini owou. Biya ti inkamin uridyiu biyie whirin siya nwowin biya siya biyie wao bi nwokin. Mi tariinanin ini ti uridyiu biyie iriyyar nwiso simar yonkwobumbuninkin iuguskiyin ti inkamin siirin. Mi wi hiriinan kinar nimbiamswowi iikam biyeyim tariinan nwowim simiirin. Iriig.

Jisis siir apua aeya mi siir nomousisim ima siir kigam namkim
(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)

⁴⁶ Mi Jisis siya yai, iikam imiirar niki boinmimauuin mi siir apu aeya mi siir nomousisim ikim sima yaba yaka okwoni. Sima yai saika boinaiyam nitkim. ⁴⁷ Mi inkam nwirin Jisis siir boinki, wakae, kiriir apu aka mi kiriir nomousisim ikim sima isi yaba hirar nokwowim mi sima yai kinaka boinaiyam nitkim. ⁴⁸ Mi Jisis siya ti inkamin siir yai aka hinina yowarki boinki, siya Adi Komii siir isidin simiir nowomwarkaiyuum siya hinina boinkin. Yipiki kariir apua? Mi yipiki kariir nomousisimim, ha? ⁴⁹ Mi Jisis siya siir mi kigna miriyyan kamim ina simiir yiisimauugi, kigi! Kariir apua mi kariir nomousisimim ti simargim. ⁵⁰ Inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin siir kwoin iirara napi, yim kariir apu mi kariir nomousisim mi kariir yokmankim. Iriig.

13

Inkamin sasae ninkiniyin numir aiir siir yaiga
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

¹ Ta ii aiirin Jisis siya omaka hir haiburgikin mi ina yapnaniyamın yaba hiriir. Mi siya whigbid hir yani idwoiu. ² Mi iikam whiekakim siir yani kaeyokaiyi. Mi siya i ira saair yani kwirii idwokaiyi mi siya i hir nidwokaiyin mi iikam whiekakim opmaiga hir yani okwomaiyi.

³ Mi siya boiniyo yai kasa bi boinkin. Siya boin, wakae mi inkam nwirin siya siir numira witnid sair nitkinam namkin. ⁴ Mi siya witnidim ha nitkinamim mi nhirim siyi nikigiyim mi ipiyin nhirim ha nitim sima ini atkin idwo aeni. ⁵ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka sair nikiyim mi nuin aowa bi namkin mi ti hiriinan witnidim ina whakiyim. ⁶ Mi bieyin ha whwonaidniyakwokin mi ini simiirar yawhwoniyin. Mi ti witim simiir miyim haimii bi namkim simiirin ini bie siyar whwowaigiyim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo nakaigaiyim mi urid nimridgakin ha nisikiyin mi ini siya yisirimdinugiyin. Mi sasaenidim bi sibgu whakim. ⁸ Mi witnid nhirim nu miyikin siir nikigiyim, yim nae ina budgiyim. Mi nhirim yim hinina bud nhirim kamairim iriyyar mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwir iur. ⁹ Inkamin wiingakaargin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo. Iriig.

*Mi Jisis siya boiniyo yayim siya boiniyim simiir
bwamkibwamim simiir boinmauugin
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Jisis siya ta yai aiir boin digiyin mi kamim siir kigna miriyyim sima Jisis siirim nitim mi siirin hinina ini boini, hae! Kira simiirin boiniyo yai dimusi boini, ha? ¹¹ Siya hinina yowarki boin, Adi Komii siya bidi yiisiimauuwim nimprio yayim ii Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. Mi siya iikam nhirim simiir wara bi nisiimauugin. ¹² Ti diminim inkam nwirin siya ninokninkin komiigakinuwi mi Adi Komii siya wa swoki inkin hauugi mi siir ninokninkina wi komiyyar nwowi. Mi inkam nwirin siir digworaekwo simim kwisuwakinuwi mi wi Adi Komii siyar swoki haii. ¹³ Mi kara ti hiriinanin simiirin boiniyo yai boini. Dimusi rani, simiir nhwowim ina kaowim mi sima dimin kig rani. Simiir winim ina mauim mi sima yaimwo aiir wakae ninokninkinkin tani. ¹⁴ Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biya saeya bidi yimbiniya saeya hinina boinka.

Kima yai aiirin wa wakaei mi kima sair yaimwo aiirin wi ninokninkin tani. Mi kima wa kigi mi kima wi siir siirara kignanaei. Mi kima wi ninokninkin tani kima dimu dimin kigim. ¹⁵ Ti iikamim simiir mhi kwoinim ini hindara hiugimkikiugiyim. Mi simiir winim ti

yai imiir wakaeyim pi piyaowi mi simiir nhwowim ina kwisnamim. Mi simiir nhwowim pi dimin whir kigisi. Mi sima kariir yai aiir sibgu wakaekini mi simiir kwoinim wa sibgu ninokninkinki. Mi simiir mhi kwoinim wa kisina haigii mi wa naingwo tibmii mi kara simiirin wa haiswonimniskii haiginiuwi.

¹⁶ Mi kima hiriir maigimaiga. Mi kimiir nhwowim dimin taemin imiirar sibgu kigikim. Mi kimiir winim yaimin dimin imiirin ha sibgu wakaeyomokikim. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biya profet kam whiekak ikim mi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwo ikim sima ti diminim kima kigam naingwowim simiir kigama naingwokim mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yayim kima wakaeyam tirim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi sibgu wakaekim. Iriig.

*Sasaeya ninkinin inkamin numir siir boiniyo yaiga
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)*

¹⁸ Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir siir boiniyo yaimwokiyaimwo aiir wakae. ¹⁹ Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiyaimwo aiir bi sibgu ninokninkinkim. Mi Setan siya simiir mhi kwoin nau hiriir namim mi ta Adi Komii siir yayi biya simiir hir nwowa saiir hainknatki. Iikam whiekakim sima yaiwin kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninokninkin karamae nwowi ya hiniinga witnidim siyu nikiigiyim mi Setan siya simiirin niti mi simiir boini kima ta yai aiir kipi wakae Adi Komii siya ninkina kimiir mhi kwoin imiir waraur. ²⁰ Mi witnid nhirim nu maeyauwa siyakaka saiir nikiigiyim, yim ini iikamim yai aiirin winwinarar sibgu wakaeyim mi maigimaiga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. ²¹ Mi yim ini witnidim mai grankii karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iya simiirin hik kimpipisuki nimbiam, ta sima naingwo tibmiiya Adi Komii siiram, wi digiumii haimriiyugigi mi wa niki iuguskii. ²² Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo nakaigayim yim ini iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi simiir hiriinan ywowim. Mi ti nuan dimin biyeyim simiirin naingwoyimiyoki, umir min hiniinim, simiiraram naingwoyiyim, ti hiriinanin ya Adi Komii siir yai aiir higriniuwi wa niki iuguskii. Mi sima wi digiumii Adi Komii siir haimriiyugigi. Mi simiir miya

sima miriyya, sama sairin miyyik panisi miriisi. ²³ Mi ti witnidim nu miyyik nitkinim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai sibgu wakaeiyim mi simiir yaimwokiyaimwo sibgu inomokninkiniyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti iikam hiriinanim sama wi mi miyyikar mirii, ti sasaenidim kamairim iriyyara budiyim mi kamnwoima mi budiyim mi kam nwir iura mi budiyim ini simiir hiriinan ywowim. Iriig.

Boiniyio yaiya ko biyieya numir whakiya sair boiniyioaka

²⁴ Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira sairin hiniina boin simiirin, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya ini ti inkamin witnid ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. ²⁵ Mi iya iikamim ha whwonkai aokaokiwiyyim mi siir sau omomin siir inkam nwirin ha nitwiyyin mi siya ko biyieya kimidiniya siir numir aiir ini itkingig. Mi siya ina swoki idamkiwiyyin. ²⁶ Mi mhoiyya ti sasaenidim ha ninan iigiyim mi sasaeyim wai ha nwokiyim mi siyar kigi ta ko biyieya warar ninkin whakiya. ²⁷ Mi miyyan kamim ina yamim numiran adin siiram. Mi sama boin, biyyan inkam, krimiir kwoinin ha naingwokim kira numir hirin sasaeya miyyikim simiirara ninkini mi ta hiriinan ko biyieya saeya panina nimbiamka, ha? ²⁸ Mi siya simiir boinki, kimiir sauan inkam nwirki nitkingikin ta ko biyieya! Mi siir miyyan inkamin siir boinki, kiriir kwoinin panina naingwowi krima iki ko biyeyim simiir pini aku, aniya? ²⁹ Mi siya simiir boinki. Niingaka. Sasaeyim wi ko biyieya saika kima ninkin akisi. ³⁰ Kima sowiirin hiriyyar kigninkin whakii mi wi iya sasae ningugu haiyana, wi sairar nadigiwi. Mi iya sasae imiir ningugu haiyana miyyan kam imiirin wi kara boini, ko imiirin maeyau kwiruwa dak haigin mimir. Mi simiirin wi iripa kog hainami mi wi pae namginki. Mi sasaeyim, yim wi kariir omaka nae haigiya wi sair hir haigii. Iriig.

*Boiniyio yaiya mastetnidin mi yis ikin sowiir boiniyioaka
(Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)*

³¹ Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira simiirin hiniina boinki, Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini mastetnidin siir hiriinan ywowa. Mi inkam nwirin siirin siya hainam siir numir aiir ini inkin iu. ³² Mastetnidin siya nae whirni nidnan bi nwokin. Niingaka. Siya komii rani. Mi mhoiyya siya wi komiyya nimbiamki mi numir hiran naeyim simiirin siyar mwrii haiburigigi. Siya pae komii nwokiyim mi ipiyinim pi siir kwiya imiirar mi atkikini mi whie minim pi hirar mi haigii. Mi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekak imiir kigirkakana, siir iikamim sama wi ti mastetin siir hiriinan nwowi mi wi komiyyar nasae owiguskii.

Yisín siir boiniyio yai aeya

³³ Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira ina swoki boinkiyin. Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini yisnan iyopin bwaembwaekin howoknamin. Iiya wig ira saeya ti yis iir haiiya, praua aka kaipridgiyam mi ti prauain pa niyopin bwaembwaekii howopnami. Iriig.

*Jisis siya ta boiniyio yaiya iikamim simiir boinka
(Mk 4:33-34)*

³⁴ Jisis siya ti yaiyim biya siya boinim digworaekwo whiekakim iikam imiirin boiniyio yai ara boinkin. Siya simiirin yai whir wara bi boinkin. Nningaka. Siya simiirin boiniyio yai arar boinkin. ³⁵ Siya simiirin boiniyio yaiyim hinina boinkin, siya profet inkamin siir yai aiir swoki boinurwokaigikin, biya yokwoni siya win boinkiya yaiya saiir. Ta yaiya saeya hininga, kariir yaiya wi boiniyio yai imiirara kaonisboini. Adi Komii siya ti nu iir nonkwokwo kamaeaya niki owa mi kara ti diminim biya haigipraprakaiyim mi tariinan namwonyim wi simiirarar boinkaiigi. Iriig.

Ko biyieya saiir boiniyio yaiga

³⁶ Jisis siya ha boin digiyin mi siya iikamim simiir haiburgigin mi siya omaka saiir yapninopkainam. Mi kamim siir mi kigna miriirim, sima ina yitim siirim mi ina boinim, kira ta boiniyio yaiya ko biyie saiira numir whaka krimiir unki boinmimauu. ³⁷ Jisis siya ina yowarkii boinin simiir yai aka, inkamin sasaeya miyik ninkiniyin numir, yio karargin, biyan Yaowae Adin ninomor kouanki nitin. ³⁸ Mi numira ya ti nu ieya mi sasaeya miyikim yim iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyim, ya simiir nikri boinka. Mi ko biyieya ya iikamim Setan siir yai aiir wakaeyoknaeyim ya simiir nikrii boinka. ³⁹ Sauan omomin siir inkamin ko biyie aiir nankaiyin yio Setan siya. Mi iya sasae imiir ningugu haiyana, ya ta iya Adi Komii siya iikam imiir hidana ya saiir boinka. Mi kamim numiran sasae imiir ningugu haiyim, yim Adi Komii siir paekwosim ima. ⁴⁰ Mi ko biyeyim maeyau kwiruwa sima haingiriyu haiginim mi ha namginkiyim paeya mi mhoiia wi hiriinanar tiri. Iikamim dimin biyie biyekakim, simiirin wi hiriinan hidi. ⁴¹ Mi kara Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, wi kariir paekwosimim simiir nikropkii hinda tinda. Mi sima wi ti nun siir diminpai diminpai whiekakim iikamim simiir naingwo tibmii aiir kiyopsimsibgiyim mi iriipi hiriinan, sima wi iikamim dimin biyie tirim, simiirin wi Adi Komii siir isidin simiir hiranki nhinikropki. ⁴² Mi simiirin wi pae komiia saiir hiriir nitkaigaigi mi sima wi paenau hirar kaoubopboinkaeyami mi wi simiir big imiirar

naegimngiyikaeyami. ⁴³ Mi ta ii aiirin iikamim dimin whirki kimbu karam nwowim wi bienan simiir whwoyaei. Adi Komii siir iya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saair. Inkamin wingakaargin siya ta yai aiirin ha timi wakae. Iriig.

Inkamın umır miiya nu haingikaiya saairim hansranın saair boiniyo yaiga

⁴⁴ Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini ta umir miiya numira saair haigiprakaiya inkam nhirkim biyar, ini saair hiriinan ywowa. Mi mhoiia inkam nwirin ha swoki hansir haiyin mi ina swoki haigiprakaigin ta maeyau aiirar mi siya ini maigimaigga ywonamin. Mi siir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim inkam nhirmi sima sainam. Mi ti umirim siya haiyim wi ta maeyau aiir nwoki sainim. Iriig.

Umır komii saina siyiun siir boiniyo yaiga

⁴⁵ Mi boiniyo yai kwira ya hiniinga, Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini ti inkamin umir miyik miyik haiyam hansraniyin ini siir hiriinan ywowin. ⁴⁶ Mi siya umir miyik kigiyim mi ti siir umir digworaekwo whiekakim wi iki inkam nhirim simiir umir digworaekwo miyik miyikim simaka ninowana haii. Iriig.

Haimnani boiniyo yaiga

⁴⁷ Mi boiniyo yai kwira ya hiniinga. Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ya ini inkamin haimna whinau kwira sae hiumii ikouwiyin, wraisupai wraisupai simiiram, ini siir hiriinan ywowin. ⁴⁸ Mi iya haimnan, wraisuki naokinguguninkiniyim mi siirin pa kinaidami nupaiga hiriir. Mi sima pa nidwowi mi anasu miyik miyikim pi two nhirmi kigmamak isitnoudnankaigii. Mi biyie biyeyim yimbi paeya nisitnoudnankaigi. ⁴⁹ Iya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir hidana, ya wi ti anasuwim simiir hida wi hiriinan nwowi. Mi iya paekwosim ima nitana mi wi sima kigmamak haii, piki hiniin iikam ikim wadiyem mi piki hiniin iikam ikim biyeyim. ⁵⁰ Mi sima simiirin wi pae komiia saair hiriir nitkaigaigi. Mi ta iya, sima wi kaouu ou prasae kin tani. Mi simiir big imiirar ninin aekiyimkiyikaeyami. Iriig.

Inkamın dimın miyik mi dimın kab sowiir haii ikın

⁵¹ Mi Jisis siya simiir sriigi mi kima ti yai whiekakim, simiir yaimwowim simiirin ina ninokninkinim, aniya? Mi sima ina boinkiyin siirin, ihi. ⁵² Siya simiirin hiniina boinki mi kam siyu komii ninokninkiniyim yipiki kariir kigna miriyan inkam nwowim sima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, sima saair bidiyar haiyim. Mi sima ini

omakain inkamin siir hiriinan ywowin. Mi siya omaka siir digworaekwo haigiya pi sair napninopkainami mi siya dimin miyik mi dimin biye, pa nini hainakinaka mpa siotkin hauunami iikamim simiir whinkinsiisam. Mi ti hiriinan siyuin, wi sima boinmimauuami Adi Komii siir yaiya biya profet inkamim sima boina mi ta yaiwin kibiya sair warar. Iriig.

Om Nasaret hiran iikam sima Jisis siirin digiumii haim-riiyugigin

(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

⁵³ Jisis siya ti boiniyo yaiyim simiir boin swokiyim mi siya ti om iirin ina haiburgigin mi ina yamin. ⁵⁴ Mi siya siir omki om iirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinmimauuu, Adi Komii siir yai aair omaka yamin dimin nidwokai wakaeya simiira sair. Mi sima wakae digiyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima ina yomboin amboinim, ta ninokninkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimniskiiya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamaigin. ⁵⁵ Mi ti yinisimin siya inkamin omaka miriyyin, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya? ⁵⁶ Mi tari siir yokman whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha? ⁵⁷ Sima hiriinan yai boinim mi simiir mhi kwoinim ini hikaka ywokiyim. Dimusi rani, sima ninokninkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim sima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hirin mi siir piugana sair hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin. ⁵⁸ Mi siir om hirin siya dimin kirie whiekak bi haiswonimniskiiyim iikam imiirin. Niingaka. Dimusi rani, sima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Niingaka. Iriig.

14

Jonin op baptais haiginiuanin iikamim simiir siya bidi yaowin

(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

¹ Ta iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwokin Galili hir mi siya diminim Jisis siya tirim simiir wakaewin, ² Mi siya siir miyan kamim simiir boin, kara ha naingwowi, ti Jon siyaki siyairgin inkamin iikamim simiir baptais haiginiuin op, aniya? Biya kara siir nimbinkin inkamki nisomaowim. Siya ie hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie komiyya siir hir asi nwowi.

³ Mi biya Herot siir kamim sima Jon siirin hiriinansi nonkworinugin mi siirin wiewinsopni yinirkai mi maeyauwa

hiuyokiyokaiya mi biyie miriia hiri ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya maingimainga bi nwokin, Herodias saeya Filip siirar wiga mi ini yaowae biyieyin Herot siya swoki hainikiionkwonan. ⁴ Biya Jonin op baptais haiginiawan inkamin, siya Herot siir boinainanaekin ti dimin siir, siya hinina boinkin, kira ta wig aiir hainikiionkwonan kira nonkwonani siyu komii iir nikripkin yo ti hiriinan siyuin miyik rani. ⁵ Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar naingwokin mi siya ini Juda iikamim simiirsi yididin. Dimusi rani, sima ha naingwokim Jon siya profet inkamkiniuwi.

⁶ Mhoiia igwira iikam nhirim sima ina yitim, iya Herot siirin siir yopiiga naokaina saiir naemirsim aiiram mi taka iya Herodias saiir yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hiri ini swaeyiu mi Herot siya maingimainga komiika saiirim. ⁷ Mi siya saiirin hinina yimbinki, kara kiriirin yaimwowar boini, diminin kira kariirim srii mi kara kiriirin wa hauuwi. ⁸ Mi saiir apua Herodias saeya saiir yin kopak aiirin hinina boinmimaugi Herot siirim mi saeya ina boina, kira Jonin op baptais haiginiuwiyin siir nii iir kaigripki mi siirin mobmir kwirni haiginki mi kira kariirim tiriir whauugi mi kara wa ninokninkinim siya bidi yaowin. ⁹ Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam komii Herotin siir kwoinin ini hikaka ywokiyin. Dimusi rani, siya iikamim saikar nidwokai aeyim mi siya simiir whwonkam ida nimbingin mi siya simiirsi asi nididgin. Mi siya siir kamim simiir boinki, ha ti hauugi saiirar ti diminin. ¹⁰ Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa hiuyokiyokaiya mi biyie miriia saiir hiriir namam yikropki Jon siir nii iir kaigriphainakiyim. ¹¹ Mi sima Jon siir mwo kaigriphaii digin mi sima siir mwoin mobmir kwira saiir haiginki mi sima ta yin kopaka saiir hauugi. Mi saeya saiir apu aiirim hainam. ¹² Mi kamim Jon siir kigna miriirim sima wakaewinim mi sima ina yamim siir piuis aiir ini hainaki mi sima saiirin ina haingikaiyim. Sima kikai digigin mi sima Jisis siir ini boinmauuu. Iriig.

*Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)*

¹³ Iya Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ti om iir haiburgik mi i ira saiir kwirinam mi maeyau iikam kara-maeya mirmiia hiriir yam. Siya siya namkin. Iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima om iir haiburgik mi sima ini siir mhoiia yapnamim. ¹⁴ Mi Jisis siya ha namasukuin mi i aiirin ina haiburgigin mi siyar yapkigidam iikam isid komiirin hirar nwowi. Mi siya simiirsi yaingwoyimiyoikin mi iikamim makakim ini siyar haiswonimniskiyim.

15 Mi naiowaka kamim siir mi kigna miriyyim sima ina yitim siirim mi ina boinim, ta maeyauwa iikam karamaeka iya ini namkiriba. Mi haingingin niuwi kira ti iikamim simiir dikropki mi sima ti omi sisimim kingiin nwowim simiir damtib mi naemin ti sainaeyam tib. 16 Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, sima whisarii pi dimusi nami? Kima hauu ae simiirin. 17 Mi sima siirin hiniina boin, krimiir tirin nae homgaki nwo rani. Nungaka. Bretim iriyyar mi anasu whis ha nwowi. 18 Jisis siya ina boinkiyin, naeyim kariirim hainaki. 19 Mi iikamim simiir boinki, kima ko aiir didwoki mi siya ti bret iriyyarim mi anasu whiswo simiir hai mi ninomor koua hiriir kaoki mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya anasu bretim ina yimbimbir yinop hauugiyim kamim siir mi kigna miriyyim simiir. Mi kamim siir mi kigna miriyyim simiir hauugi mi sima iikam imiir hauunam. 20 Mi sima ha naeyim mi simiir mhiyyim ini digar ywokiyim mi kamim siir mi kigna miriyyim sima nae haimiihaimiyyim sima naepipiru haiginim simiir swoki haingiriyu haiginam mi nibim sima haigiyim nae haimiihaimii imiir pariig iuur is. 21 Kamim ti nae imiir naeyim 5,000 kim, sima wigyin imiir wara bi mwaingim. Iriig.

Jisis siya whii kwira nunan opa saiir idwower napnaidamkin

(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)

22 Mi Jisis siya nae simiir hauuwae digikin mi siya kamim siir mi kigna miriyyim simiir boinki, kima i ira saiir kwiriinam mi kariir biya damkwokin whiia saiir mirmiia hiriir. Mi iikamim simiirin siyar yikropki. 23 Mi siya iikamim simiirin ha nikropkiyin mi mhuusim whir iirin Adi Komii siirim siya siyar ini kwisboiniu. Mi naiowaka Jisis sasa ywokairib mhuusim iirin. 24 Mi ta ii aiirin siir mi kigna miriyyim sima ini igak whii idopwoniya hirar yakiririr mairibim mi opuda ini irib hiranka hugnaniya mi hinin komiia ini i aiirar kaibombokigiya. 25 Piunok nugakin bie ha niyok naidniyakwokin iya pirkin kingiin nwoyakwoka Jisis siya ini nunan ta whiia ini saiir op ida yapamyakwokin mi kamim siir mi kigna miriyyim simiir hiriir yapnimbiiyam. 26 Sima kigwin siya opa saiir idwower napni mi sima nidid pranae bi kinkim. Sima boin, wari napniyin wraigin mi ha nididim mi ina yinkau ankauim. 27 Mi Jisis siya bi kimiminkikin ini simiirar boinkiyin, kima kirie dwo! Karargin, kima kipi nidid! 28 Pita siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii kirargin niuwi mi kira kariir boinki mi kara pi opa saiir idwowa napnani kiriirim. 29 Jisis siya ina yowarkii boinki, kira ha wit! Mi Pita siya iya saiir haiburgik mi ini nunan opa saiir idar kwaewiskin apamin Jisis siirim. 30 Siya opuda saiir

kinainkiuwinin siya ina yididwinin mi siya op aowa hiriirin ina yokwokwomairaraonainamin. Mi siya hinina kauwoki, Biyan Inkam Komii kira kariir kibokiinawid! ³¹ Jisis siir ina bi kimiminkika ini Pita siirar yanka nonkwo sasaugiya mi siya siir boin, kiriir naingwo tibiya kabi rani, kiriir kwonin dimusi naingwo yisyiskin. ³² Mi sowa iya saiir ini kwirii mi opuda ina hugwokmaigiya. ³³ Mi kamim siir mi kigna miriyim i hir nwowim sima ti dimin iir kigiyim, sima ini Jisis siir inig iir hainanim mi sima hinina boin, kibie idwai kira Adi Komii siir yinisimkin. Iriig.

Jisis siya nu Genesaret hiran iikamim maki niyim simiir haiswonimniskigin
(Mk 6:53-56)

³⁴ Mi sima whi aiir niyikrionaidamim mi sima maeyau kwira nu Genesaret hirana saiir yamamasu kuu. ³⁵ Iikamim ta maeyau aiiranim sima ina yinokninkinim, Jisis siya tio. Mi sima yaiya ina hauu ninkikinkiya om whiekakim kingiin nwowim simiiram mi sima ina hainaniyim iikam whiekakim makakim Jisis siiram. ³⁶ Mi sima siir sriinanae, ini mi owin iikamim makakim sima kiriir piu aiir nonkwokiyin mi ningaki mi iuwi mi yuis mwis iirarar timi onkwoki inara, aniya? Mi iikamim siir yuis piu owiir nonkwowim sima ini wadieyar swoki okiyim. Iriig.

15

Adi Komii siir yaiya ini yidiwi wanwiyae simiir yai imiir haiburim
(Mk 7:1-13)

¹ Mi Farisi kam nhirim mi kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwoniyim mi sima siirin hinina sriigi. ² Kamim kiriir kigna miriyim sima yidiwi wanwiyae mi siyuim simiir biri napkim. Moses siya boina mi ina min simiirim biyin haisok rani, iya sima naeyim krimiir yidiwi wanwiyae mi siyuin krieyin siir hiriinan. ³ Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima ti yidiwi wanwiyae mi simiir siyuim simiir, dimusi napkripkaii. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir siyu iir dimusi nikwo waisigim, ha? ⁴ Biya Adi Komii siya hinina boinkin. Kira, kiriir yopii adwo sowiirwai yai aiirar sibgu wakaeyokna mi kira sowiirin siyu miyik iirar diisiimauu. Mi dimin whirin siya simiir boinin, nwirki siya sowiirwai nimbumbu boini mi sima wi siir nisomaowi. ⁵ Mi kima ta yai aiir bi wakaeyoknakim, kima hinina boinkim. Inkam nwirin siya umir digworaekwo kakiniuwi yopii ad owiir whinkinsiisim. Mi kira yopii ad owiirin hinina kipi

boin, ti umirim Adi Komiini umirkim. Mi kara bidi yimbinin ti umirim Adi Komii siirgin mi kara pi kowiirwai hauu rani. Nningaka, nningakunga. ⁶ Mi tiki hiriinan siyiuin siir tiri mi ini mi owin kima sowiirwai mi kigrirao karamae mi owi mi kima Adi Komii siir siyiu iir bidi haigin ikworinugigim mi kimiir wanmi siyiu iiramar yikpitki namim. ⁷ Kima ti iikamim niksisaeyan iikamkim. Ta yaiya Adi Komii siya boina biya profet Aisaia siya kimiiram nimbina ini kaimwowa ywowa mi siya kimiirin hinina boinkikin.

⁸ Ti iikamim sima kariir inig iir hainaniyim sima yai ara nhinkini, simiir mhi kwoinim kanaka namasu rani. ⁹ Sima kariir inigin whisariiyar prihainani ti diminim sima boinmimauuim iikamim simiir, ya kariir yai rani, simiirar yaiga. Iriig.

*Inkamim kwoin biyie nwowiyin yipi miyik nwo rani,
(Mk 7:14-23)*

¹⁰ Mi Jisis siya simiir boinmimauu digiyin mi siya iikamim simiir yikiuna, sima siirim namim. Mi siya simiirin hinina boin, kima sibgu wakae nonkworinugi, ti diminim simiirin. ¹¹ Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yo iikamim ioki siya bi ho haiginuwigin. Nningaka. Mi kwoin biyie yo nikrani io pi siya hiowi mi inkamim pi siya kiyainami siyiu biyie tiramin.

¹² Mi siya ti dimin imiir boin digiyim. Mi siya kamim siir kigna miriirim sima ha nitim mi ina yaboiniyim kira ina ninokninkinin ti Farisi kamim sima ti diminim kira boinim simiirar wakaekiyim. Mi sima kinaka io komiiga?

¹³ Mi Jisis siya ina yowarki boinin. Adi Komiiyin ninomor kou nwowin, siya numirkakin. Digworaekwo whiekakim siya ninkikin karamae nwowim mi siirin wi miigakar kiyop haigi. Mi wa nitkaigi. ¹⁴ Kima Farisi inkamim simiirsi kipi naingwoyimiyok, sima ini nhwokwisae inkamnan ywowim. Nhwokwisae inkam nwirin siirin siyiu bi nisiimauuwikin. Mi siya nhwokwisae inkam nwirin siir nisiimauuwi mi sowa wi ieno iirar napnatkaigai namsowoi. ¹⁵ Pita siya Jisis siirin hinina boinki, ta boiniyo yaiya kira saiir yaimwo aiarar boiniski mi krma saiir nwoki inokninkinim. ¹⁶ Jisis siya simiir boin kima ini inkam whaowaeyar niki owim iki iikam nhirim simiir hiriinan, aniya? ¹⁷ Kima ninokninkin tani, ti hinin diminin yaiya naekiyim pi mhi kwoina nam tani, pi dini siyiuin pi siir namki. Mi mhoiia pi waisi hir nini iugik rani, aniya? ¹⁸ Mi diminim inkamni mhi kwoinawu nwokaiiyim, mhoiia wi yai saeyar boininkigi mi ti diminin inkam iirin wi siyar nwowaiginuwi dimin biyekak. ¹⁹ Mi digworaekwowim kwoinawu nwokaiiyim yim hiningim. Kwoin biyie nwowi ikin

mi inkam nwirni nisomaoni siyiu ikin. Mi inkam nwirni wig hainikii nonkwonani siyiu ikin. Mi hii inkam nwiraka nanaeni siyiu ikin. Mi hii tauaeni siyiu ikin mi niksisaeni ikin mi nikhumbuni siyiu ikin. ²⁰ Ti digworaekwo biyie biyie hininim inkamin biyie sima nwowi. Mi siyiuin inkamin ina hisok ae karamae nwowiyin, ti hinin diminin yio inkamin io siya bi hiowikin. Adi Komii siir whwonkam idain. Niingaka. Iriig.

*Nu Kenan hiran wiga Jisis siirim naingwo tibmii kinga
(Mk 7:24-30)*

²¹ Mi Jisis siya ti omin siir haiburgik mi om Taia mi om Saidon sowiir hiriir yam. ²² Mi wig ira Juda wig rani, nu Kenan hirana saeya ta maeyau aiir nwowika mi saeya ha nita mi siirim ini kauwokni. Kira Devid siir isidan inkamkin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin kira kariirsi daingwoyimiyok. Uridyiu biyeyin siya tirbumbugin kariir yinisim yinugiyina. ²³ Mi Jisis siya saiirin yaimirsim kwir bi swoki owarkii boinmiminkin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siirim nitim mi ina boinim, ta wiga saeya krimiir mhoyiya nitka mi yai saeya sisinanaei. Mi kira saiir whindiriraerarki mi saiir dikropki. ²⁴ Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin. Niingaka. Adi Komii siya nikropkikin kariirin Isrel simiir iikamim simiiraramar sibsibnan kigugu iuguskiyim simiiram. ²⁵ Mi ta wiga ha nita mi ina ini waisii huniya siir igmiiga kingiin mi saeya ina boina. Biyan Inkam Komii kira kariir whindiriraerarki! ²⁶ Mi Jisis siya ina yaingwowin krima Juda iikamim Juda iikam tani simiirin wranan naingwokim mi Jisis siya boiniyio yai kwira saiirin hinina boinkin, yio siyiu miyyik rani krima yinmi naeyim simiir kipi hai mi wrami kipi nitkinu aeki. ²⁷ Mi ta wiga saeya ina boina Biyan Inkam Komii wara yaiya kira boina kaimwoka. Krima wra biyie nankim. Wra sima naemirsisimim yin ima naekrimkrinkiiyim pi simiirar mi iumimin aei. ²⁸ Mi Jisis siya saiir yai aka ina yowarkii boinin, wigra, kariir naingwo tibmiiya ini komii ywowa! Diminin kira naingwowin siya wi kariirar nimbiyami! Mi ta ii aiirarin bi kimiminkin saiir yinisim yinugiyina ini wadieyar ywokiya. Iriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswonimniskugin

²⁹ Mi Jisis siya om Taia mi om Saidon sowiir haiburgik mi whikbid Galili saiir hiriir yapam mi siya mhuisimin siir hiriir iyyam mi hir ini idwowiu. ³⁰ Mi iikam whiekakim ini saika yamwoniyim mi sima iga in biyie biyekakim mi nhwokwisae mi kiu minim ninsimsiriium mi waeyai mikrim ikim mi makak iikam nhirim sima Jisis siir igmiiga ini kikinuni. Mi siya simiir haiswonimniskii haiginugig.

³¹ Iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yanaakiyim. Dimusi rani, sima kigi waeyai mikrimim sima yai ina swoki boinaikiyim mi kiu ninsimsiruwim ini wadieya ywokiyim. Mi iga in biyie biyieyim ina sibgu apririrkiyim mi nhwokwisaeeyim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi Komiiyin siir inig iir asi hainankim. Iriig.

*Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mk 8:1-10)*

³² Mi Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikiuna. Mi siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoiki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae bi naemimankim kara pi boriisopi simiirin mhiirima nikropkiyim mi sima pi siyiu hir naokaowi mhiigi. ³³ Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyaua iikam kara-maeka mi krma naeyim pi papiyanki mi inkiguna haii, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin. ³⁴ Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krma bretim iriyyar mi antousisim ikim ina mi okaiyim. ³⁵ Mi Jisis siya iikamim simiir boinki, kima nu iir grinkin idwoki. ³⁶ Mi siya ti bret iriyyar nhiswo simiir haiyin mi ti anasum simiir warar yinkin hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yimbimbir yinoop priigikiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim ina yapninkwokwo hauunamim iikam imiir. ³⁷ Mi sima ha nae digiyim. Mi ti nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginaowidim. Mi kamim siir kigna miriiyim nibim simiir swoki tau haigiyim iriyyar is. ³⁸ Ti kamim ti nae imiir naeyim sima 4,000 kim. Mi sima wig yin imiirin wara bi ninkin mwaingim.

³⁹ Sima nae digiyim mi Jisis siya iikam imiir nikropkiyin mi siya ina kwiriiyin i kopsim ira saiir kamim siir kigna miriiyim sima warar mi ina yamim whigbid yarmiya hiriir, nu Magadan hiran maeyau aiiram. Iriig.

16

*Farisi nhirim Adi Komii siir kirie komii komiiyim simiir kigam sriigim
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)*

¹ Mi Farisi mi Sadyusi kamim sima Jisis siir kinankuwam nitkim. Mi sima siiram sriigi. Kira ninomor kouan kirie komii komii nhirim Adi Komii siirim krmiir wisiimauu krma nwoki kigim. ² Jisis siya simiir yai aka yowarkii boin. Naiowaka kima pi hiniina boin tibi, ninomora ini pariidnan maskwonaiinamtiba waka ii miyik sapi nikiii. ³ Mi nugakin

kima pi hiniina boinyakwoki. Bieyin iyaka bi maskwon-aidniyakwokin mi iya pa swoki imimgi, panao ii miyik nwo rani, pi naokak nwowi. Ihi, kima kigninokninkinikim ninomor sairin. Mi kima ti hiriinan iyim ina ninokninkinim mi kima Adi Komii siir diminim ti tariinan nimbiamim simiir kigninokninkin tani, aniya? ⁴ Kima iikam bibiyeyim ta ii aiir nwowim Adi Komii siiram nam karam nwowim kima kariiram kirie komii diriraeraram sriigim mi kima Adi Komii siiram mhoiia bi namkim. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie nisisimauu rani. Niingaka. Kara kimiirin wi dimin kirie komii whiruwan iya Jona siya nwowa pi siirarar nisisimauuwi biya Jonah siya anasu komiia sair mhinau nwokaiyin iyim kwoim mi siya ini omwaiyar swoki waiyin. Mi kima wi Jonah siir kirie komiia sairara kigi. Mi siya ti yaiyim simiir boin digiyin mi Jisis siya simiir haiburgik mi siya ina yamin. Iriig.

*Boiniyo yaiya Farisi Sadyusi simiir yisin siir boinkin
(Mk 8:14-21)*

⁵ Kamim siir kigna miriyyim sima whiia sair ninidnamkim i kopsim ira sair mi bret nhirim ini sima yaingwo owougikim simiir wara bi hainamkim. ⁶ Mi Jisis siya simiir boinki kima sibgu mintarao mi aru dwo Farisi Sadyusi simiir yisin siirsi. ⁷ Sima, simasima yimboin amboin. Siya hiniina boinkin siya ta yaiya krimiir boina dimusi rani, krima bret biri hainanikim. ⁸ Jisis siya simiir yaiya bidiya yinokninkininkiyin mi siya simiirin hiniina srii. Kima ti kamim kimiir naingwo tibmiya tari kabi rani. Kima hiniina dimusi boinkim. Krima bret karamaeka, ha? Kariir kirieya kimiir whinkinsisim wi dig nwo rani, aniya? ⁹ Kima ini ninokninkin karamaeyar niki owim, aniya? Mi kima bi naingwokim iya kara nimbimbir hauuwim bret iriyyarim 5,000 iikamim sima naeyim mi kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiyyim nibim pariiga haigi, ha? ¹⁰ Mi kima ti bret iriyyar niswo 4,000 kamim kara hauu aeyim simiir bi naingwokim mi kima ini yaingwo owouwim, aniya? Mi kima nae haimiihaimiyyim nibim pariiga haigi, ha? ¹¹ Mi kima ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Kara kimiirin bret bi boinkin niingaka. Kara hiniina boinkikin, kima Farisi mi Sadyusi simiir yisin siirsi mintarao. ¹² Mi kamim siir mi kigna miriyyim sima ina yinokninkininkiyim, siya simiirin yisin bret aka haiigiyin siirsi mintiraosi bi boinkin. Niingaka. Siya Farisi, Sadyusi simiir yai biyeyin yisananim simiirsi mintiraosi boinkin. Sima simiir yai kipi wakaeyokna. Iriig.

Pita siya boinmimauugin Jisis siya Kraiskin siya krimiir nanmaiwarkainam nitkin
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

¹³ Mi iya Jisis siya om komiiyin Sisaria Filipai nikiuwiyin siir kingiin hiriir nimbiamin mi ta iya siya kamim siir mi kigna miriyyim simiir srii iki iikam sima panina boini, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya yipikin, ha? ¹⁴ Mi sima hinina yowarkii boin. Nhirim ha boini, kira ti Jon op baptais haiginuan inkamin siya mi nhirim ha boini. Ilaijakin mi nhirim ha boini. Jeremaiakin mi yaeya profet inkam nhirim biya naonamim sima. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki. Mi wim kimar in kariirin panina dapikim, ha? Kara yipikin, ha? ¹⁶ Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinin. Kira ti inkamin Krai Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi siya Adi Komiiyin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin inokiiinok mi siir yinisimkin. ¹⁷ Mi Jisis siya yowarkii boin, saimon Joni yinisim, Adi Komii siya kiriiramar maigimaigaei. Kiriirin ta yaimwowa nuan inkam nwirkin bi nisiimauugin. Ningaka. Kariir Adi Komiiyin ninomor kou nwowin kiriirin siyar nisiimauugin. ¹⁸ Kara kiriir boinki, kira Pitakin mi ti kiriir inigin siir inigmwokimwoin siiyak in. Mi kariir iikamim naingwo tibmiiyim wi ti siya siir idwo nwowi. Setan siir kirieya wi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiir nikwowaisii rani. Mi wi nao rani. Ningaka. ¹⁹ Mhoiyya kara tidiiyin wi kiriir hauwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sair haiwaowam. Diminin kira nu tir kigninkinkikin mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owim mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkin owi siirin. ²⁰ Mi siya kamim siir mi kigna miriyyim yai kirie simiir boinikiduki, kima ti inkamin Krai Adi Komii siya nikropkiyin kariirin iikamim simiir nanmaiwarkainam nitin, kariirin inkam nwirni kipi boinmauu. Iriig.

Jisis siya boin kara naowi wa swoki insiin idwowi
(Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

²¹ Mi Jisis siya ha boinmimauu bwakainamin kamim siir mi kigna miriyyim simiir. Mi ii kara om Jerusalem hiriir nami mi kara wi hik kimpipisu kasa hai rani. Mi inkam komiiyim Adi Komii siir mi kigiraowi ikim mi prismi biyan inkam ikim mi kamim siyu komii iir ninokninkini ikim. Mi wi hik kimpipisu kariir hauwi mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ²² Mi Pita siya siir yikunam mi siirin igao yai yai boiniu. Biyan Inkam Komii kibie idwai ti diminin wi kiriir kipi swoki imbini mimin.

Adi Komii siya wɛ hɛnɛna boɛni. Nɛngaka. ²³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyɛn mi Pita siir boɛnki, Setan kira ti amki! Kira kariir mi aiir kipi kiyopsɛbgi. Kira Adi Komii siir kwoɛnɛn siir biri ninoknɛnkɛn. Nɛngaka. Kira inkami kwoɛnɛn siirara ninoknɛnkɛni.

²⁴ Mi siya ti dimɛnim simiir boɛn digiyɛm. Mi Jisis siya kamɛn siir kɛgna mɛriiyɛm simiir boɛnki. Mi inkamɛn kariir siyɛu imiir napam niti mi siya siir kwoɛn iir hidnani mi ha haiburgigi mi kariir mhoɛiya wɛt inkamɛn kariir mi imiir mɛrii. Mi siya hik mi naosi kipi nidid. Kara naowi paeyɛn hɛniya nɛrɛnɛnkɛnɛn siir hɛriinan. ²⁵ Inkamɛn kariir siyɛu iir nap karamae nwowiyɛn siya siir kwoɛnairgar prɛnaɛngwo dirɛraeraramar naɛngwowi. Mi siya naosi nididiyɛn mi mhoɛiya siir kwoɛnbudɛn omwai waiyayokiyokiyɛn wɛ hindara kɛgugu iuguski wɛ omwai Adi Komii saika waiyayokiyokii rani, iinokiiinokɛn mi yipiki inkamɛn saama naɛngwo karamae nwowiyɛn, inkamɛn siya kariir mhoɛiya niti mi yɛo siya naosi bi nididkɛn mi mhoɛiya ti inkamɛn siir kwoɛnbudɛn wɛ Adi Komii saika nwoyokyokii kaeyami iinokiiinokɛn. ²⁶ Mi inkam nwiɛn digworaekwo whɛkakaki niuwi ti nu iirɛn mi siya Adi Komii siir mhoɛiya nam karamae nwowi mi siir kwoɛnbudɛn wɛ hindara kɛgugu iuguski mi ti siir dimɛn taemɛn whɛkakɛm nu tiranɛm wɛ siirar whɛnkɛnsiisi, aniya? Nɛngaka. Mi siya wɛ dimu dimɛn haii kwoɛnbud iir whɛnkɛnsiisamɛn iinokiiinokɛn Adi Komii saika nwowamɛn, ha? Nɛngaka. Siya siyɛu karamaeka. ²⁷ Mhoɛiya kara Yaowae Adɛn ninomor kouanɛn, kara wɛ Adi Komii siir kirɛyɛm simaka niti mi saeya wɛ paenan niuya haigɛniuwɛ krɛmiirɛn. Mi Adi Komii siir paekwosimɛm wɛ kanaka nɛnkɛn iti. Mi taka ii aiirarɛn kara wɛ nu tiran iikamɛm simiir mi imiir hidi mi mɛiyika kara wɛ dimɛn mɛiyik iirar hauwi mi biyɛya kara wɛ dimɛn biyɛ iirar mi hauwi. ²⁸ Kara kimiirɛn yaimwowar boɛni ti iikam nɛrim tirar nwowɛm kɛma wɛ niki ao rani, kɛma wa kɛgwɛni iya Yaowae Adɛn ninomor kouanɛn mi dimɛn taemɛn komiyyɛm mi iya siya iikamɛm simiir kɛgirkakana saiirɛn. Iriig.

17

Jisis siir piua ya ina kisɛnakiya
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

¹ Mi ii iriyyar kwɛra yamki mi Jisis siya ina yikiunamɛn Pita mi Jems mi Pita siir nomousimɛn Jon siir warar. Mi siya simiir yikiunam mi sima simar iinaiinam mhu whɛrɛn siir. Ti mhuwɛn haruwa rani, ini kougikou hirar nwowɛn mi sima siir ini owɛu ti mhu iirɛn sima simar. ² Sima hirar nwowa mi Jisis siir piua ina kisɛnakiya simiir whwonkamidar mi siya

ini yaeya piu ywokiyin. Mi siir whwonkamın ini bienanar whwoyakiyin mi siir yuisa ini paenanar yuyakiya mi ini whisinanar ywokiyin. ³ Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om iir haiburgiko mi sowa Jisis saika nokwo boinaiko. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina kigim sima boinaiyim. ⁴ Mi Pita siya hiriinan kigiyin mi Jisis siir boinki, Biyan Inkam Komii krıma tir nwowim ini wadieyar mi owim mi kira naingwowi mi kara amirim pi kwoima mirii, ira kiriirga mi ira Moses siram mi ira Ilaija siiram? ⁵ Mi siya hirar niki boinaiyin mi wau kwira ini paenana yuyakiya ini simiirar yakikirinuniya. Mi yai kwira ini ta waua saiir hirankar yimbiniya, saeya boinki. Tikinin kariir yinisimkin, kara siirimar naingwo nanaeikin mi kariir mhi kwoinim siirimın wadieya nwowi mi kima siir yai aiir wakae! ⁶ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi ogmwo nua hiriir waisi kaiyirou hiunainam mi sima nidid prasae bi kinkim. ⁷ Mi Jisis siya simiir kingiin ha nitin mi simiir yonkwoni mi siya simiir boini, kima dinsiingi, kima kipi nidid! ⁸ Mi sima ha ninsiingiyim mi koua ha ninansiin kaokiyim mi sima yaeya inkam nwir biri kigim. Nıngaka. Sima Jisis siirarar kigi. ⁹ Mi sima ti mhiu iir haiburgigim mi ha niunainamim mi Jisis siya igao yai simiir boinki, kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin kima kigin. Nıngaka. Fiya Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitana mi siya ie hiranki ninsiin idwowi mi wi saiirar nhinkigi. ¹⁰ Ti diminim simiir mhoiıya mi kam nwoimim siir kigna miriyyim sima sriigi. Mi kamim siyu komii ninokninkiniyyim, sima hinina dimusi boinkim, biyyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi ti inkamın Adi Komii siya nikropkiyyim wi mhoiıya niti. ¹¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin. Hıi, kaimwoka, biyyin wi Ilaija siya niti mi digworaekwo whiekakim wi siyar diriraerar kwokini. ¹² Jisis siya simiir boin, kara kimiirin, pi hinina boinki Ilaija siya bidi yitin mi iikamim sima siir bi ninokninkinkim nıngaka, sima simiir siyu imiir napama naingwokim mi sima siirin siyu biyie asi tiraiginugikim mi kariirin Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi hiriinanar mi tirbumbuwi. ¹³ Mi Jisis siya kam nwoimim siir kigna miriyyim simiirin hinina boinki mi sima ina yinokninkinkiyim, siya simiirin Jonin op baptais haiginuwanin siir boini, Iriig.

Jisis siya yinisim nwirin urid yiu biyiekakin siir haiswoniskigin

(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

¹⁴ Mi sima ha swoki apamim mi ini maeyauwa iikam isid komiyyin siya nwowa saiir yimbiam. Mi inkam nwirin ogmwo siirim ini hıııı. ¹⁵ Mi siya ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariir yinisim iirsi daingwoyimyok, kariir

yinisim yinkamiyin iir kigi siya miyiki miyik rani, whaowa piunan nwowi mi nopnopa mi kini. finokiinokin siya paenau nakaigainanaei mi ii nhirim pi opa mi amainami. ¹⁶ Mi kara siirin kamim kiriir kigna miriyyim simiirim nikiunamin mi sima siir haiswo niskiyim dig bi nwokim. ¹⁷ Jisis siya simiir yaiyaka ina yowarkii boinin. Kima ti hiniin kam isidin naingwo tibmii karamaekim mi kimiir mhai kwoinim wadie sibgu o rani! Iiya kara kimaka niki owim pariigim, ha? Mi kima Adi Komii siir yai aiiir mi sibgu wakaeyim, kara kimiirin wi pariig iya swoki boini, kima naingwo tibmiyyim kima wara yinisim iirin kariiram wikuunani. ¹⁸ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin igao yai siir boinki, uridyiu biyie kira damki mi siya ti uridyiu biyeyin biri kimiminkikin, ina yamkiyin mi siya ti yinisim iirin ina haiswoniski haiginiugiyin.

¹⁹ Mi mhoiyya kamim siir kigna miriyyim simasimar yit, omaka hiriir, Jisis siir ini srini. Mi siir ini boiniu mi krma ti hiriinan uridyiu biyeyin ti siir nwowin siir haiswoniski karamae dimusi nwokim, ha? ²⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiyya kabi rani. Mi kima hiriinanam wi dig nwo rani. Ihi, kara kimiirin yaimwowa boini, kimiir naingwo tibmiyya kabi rani, mastet nidisimin siir hiriinan nwowi mi kima wi ti mhuwin siir boinki, kira pi hinda dinsiin apnam! Mi siya wa nami mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi diminin kima boini sima wa nimbiyami. ²¹ (Ti hiriinan uridyiu biyeyin siir haiswoniskiyim yio yaeya siyiu whir karamaeka. Niingaka. Mi siyiu whiruwan siirar haiswo niskiyyin mi nhwo kwis boini siyiu ikin mi nae haiyani siyiu ikin mi sowa sowaigo.) Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)

²² Mhoiyya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boinmimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi. ²³ Mi wi sima nisomaowi siirin mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyaei mi iya kamim siir kigna miriyyim sima ti dimin iir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkamın omom omomi takis umir haiiyim sima Pita siirim sriigim umir haiiyin siyiuin siiram

²⁴ Iiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima om Kapeneam hiriir nimbiyamim mi inkamim umir haiiyim Adi Komii siir omaka saiiir mi sima Pita siir hiriir yimbiyam mi sima siirin hiniina srii, kimiir inkamın inkam nowom-warkaiyuwiyin siya takis umira hauuwigin omaka Adi Komii

siira saiirin, aniya? ²⁵ Mi siya hinina yowarkii boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauuwikin. Mi siya omaka hariir yapninopkainam mi yaiya biyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir srii, Pita kira panina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiiyin nu kigraraowiyin simiir hauuwi, ha? Sima pi simiir om komii whiruwan isidan inkam ikim mi om komii whiran ikim pi simiir takis umir namisi haii? ²⁶ Mi Pita siya hinin yowarkii boin, iikamim om komii whiranim. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krima Adi Komii siir yinisismkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Niingaka! ²⁷ Mi krima simiirin hariinan tiri umir hau karamae nwowi mi sima wi io krimiir nwowi, kira whiia saiir dam mi sir tini kimaiyu. Mi anasuin biigi bii kira kikaii kira pi siir yai aiiirar diinisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasuin siir yainau nwokaiya saiirar sain kamim takis umir haiiyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka saiiraina ya kririirga. Iriig.

18

Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigraraowiyim simiir bi nwowin
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

¹ Mi ta fiya kamim Jisis siir kigna mariiyim sima siir hariir yimbiyam mi ina sriiyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigraraowiyim simiir kou nwowin? ² Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin. ³ Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hariinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimiyok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiirin wi wara nwo rani. ⁴ Inkamim siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hariinan mi ti inkam hariinanin bi wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana. ⁵ Yipiki kariir yai aiiir wakaeyoknaei mi siya iikam nhirim simiirin siyu miyik tiri, ti yinisim sapisapin siir tirin saiir hariinan. Mi ti hariinanin yio siyu miyik kariirar tirhaiginuwi. Iriig.

Inkamim siir naingwo tibmiiya pi siyu biyie ieyar mi tirbumbuwi
(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

⁶ Mi inkamim, inkam nwirin inig karamaeyin siir naingwo tibmiiya saiir tirbumbuwi, yio ini ti yinisimim siir hariinan ywowin. Mi siya siyu biyie tirnami. Mi kima yabsiia komii saika kogi ti hariinan inkamim mi whai solwara saiir bopwoniya hir kimai whiridgi mi siya pi hir kwiyae haingrikiu

aonamim. Ta hiriinan hika ini wadie ywowa mi Adi Komii siya hauukiswo wi biyieki biyie pi ywowin. ⁷ Mintarao ti nu iirin digworaekwo biyie biyie whiekakim ini tirar nwowim mi sima tirbumbuwi kimiirin mi ti dimin biyie whiekakim sima wi hiriyyar nwoyokiyowii. Mi mhoyiya wi Adi Komii siya tirbu iguski inkamin, inkam nwirni naingwo tibmii tirbuwin. ⁸ Mi iga ina sowa siyu biyie tiram mini mi kira sowiir kaigrip itkiki mi kiriir iga ina kwokwira nwowi mi ini mi owin kira iga kwir mi ina kwira namim omwai waiyae yokiyokiyim. Yio wi miyik miyik nwo rani, kira paeya niuyokiyokwiya saiiir hiriir nami iga in kwiiyarar. ⁹ Mi kiriir nhwoin siya dimin biyie tiram mini mi kira siir habitkiigi mi ini mi owin kira nhwona nhuruwa mi ami omin omwai waiya yokiyokiyin. Yio wi miyiki miyik nwo rani, kira paeya niuyokiyokwiya saiiir hiriir nami nhwona nhisar.

*Boiniyo yaiya sibsib irin whaowaekiyin siir boinka
(Lk 15:3-7)*

¹⁰ Kima mintarao! Kima ha kipi naingwo ti iikam sima kariir siyu iir napin sima iikam niingaki niuwi. Niingaka. Kara kimiirin pi hinina boini, Adi Komii siir paekwosimim sima kigriraowi simiirin. Mi sima ini siir om hirar nwowim. Mi simiirin wi siya boini. ¹¹ Kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam biyeyim nu tiranim simiir nanmai-warkainam nitkin. Iriig

¹² Kima panina naingwowi, ha? Inkam nwirin siir sib-sibim kamararim iriyarkim (100) mi simiir irin ini niimau whaowaekiyin mi siya wi siirim hansiram tani, aniya? Iyie? Niingaka. Mi siya ti kamnwii iuur iriyyar idiyim (99) wi mhuisimin siir hir haiburgigi mi siya sibsib irin whaowaekiyin wi siirim nini hansiruwi. ¹³ Kara kimiirin yaimwowa boini, iya siya pi siir hansir haii mi maigimaiga ti irua siirim nwowa mi ini ti kam nwii iuur iriyyar idiyim (99) simiir haibura. ¹⁴ Mi iriipa hiriinan ninomor kouanin siya hininim naingwo rani, siir yinisim nwirki wi kipi swoki whaowae iguski paeya hiriir. Iriig.

Nomiiyau siyu biyie tiriyin mi siir whinkinsis haiginiuwi siyu ikin.

¹⁵ Mi kiriir nomiiyauin siya siyu biyie kinaka tirbugin mi kira siirim dam mi kowa maeyauu kwiruwa didwo mi siyu biyie siya kiriir tirbuin mi kira siir boinmauu. Mi siya kiriir yai aiiir wakae ti hiriinan siyu biyie siya tirin wi digiumii siir haimriiyugigi mi siirin kirar whindiriraerar haiginiu mi siya wi wadieya sibgu owim. ¹⁶ Mi siya kiriir yai aiiir sibgu wakaeyokna karam nwowi mi kima Moses siir yaiya saiiir hiriinan diriraerar mi kira inkamo naingwo tibmiiyo nwisa

dinkin ikiuna mi sowa kinaka dam, yai kiriir whinboinaiyim. 17 Mi siya kam nwoimim kimiir yai wakae karam nwowi mi kira ikam nhirim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiir dikiuna mi kima iripa hangiriyu boina mi siya simiir yai wakae karam nwowi mi kira siirin hinina daingwo siya naingwo tibmiiyan inkam tani siya siyu biyeyim simiir tiriikim mi kima siirin hindara hiuriyumi iuguski.

Igid kamiyau nwo mi kigninkin o.

18 Kara kimiirin yaimwo aiarar boini, diminin kira nu tir kigninkinkikin, mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinanar mi kigninkinki siirin. Diminin kira naingwowin nu tir kigninkin owam mi Adi Komii siya ninomor kou hirin wi hiriinana mi kigninkin owi siirin. 19 Mi kara kimiirin pi hinina swoki boini inkam nwiswo nu tirano sowiir kwoinin whiruwa nwowi mi ha kwisboini diminam mi kariir Adin ninomor kou hir nwowin siya sowiirin wa wakaei. 20 Ihi. Dimusi rani, inkam nwis o nwoim sima sima nwowi maeyau kwir mi hangiriyu owi kariir inig iirim mi kara wi simaka hirar mi inkin owi mi simiirin wi karar whindiriraerar haiginiuwi. Iriig.

Boiniyo yaiya miyan inkamin dimin siya priihaiyin siir boinka

21 Pita siya Jisis siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyin, Baiyan Inkam Komii, kariir nomiiyauin siya kariirin siyu biye tirbuwi mi siir dimin biyeyim wi pariig iya haiyoprindiyumiigi ti dimin imiirin mi ii iriyyar kwiswo ini digar mi owim, aniya? 22 Mi Jisis siya siirin hinina yowarkii boinki, kara kiriirin ha boin tani iiyim iriyyar kwis. Ningaka. Kara ha boinki kira haiyoprindiyumiigi iiyim kam nwoim iur iriyyar kwis (77). 23 Kara kimiir boini ti siyuin dimin biye haiyoprindiyumiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya siir ikamim simiir kigirkakana ini inkam komii nu kigiraowiyin siya umirim siir miyan kamim whisarii sima priihaiyim simiir swoki hauu kiyyuwam tiri, ini sair hiriinan ywowim. 24 Siya kamim umirim whisarii priihaiyim simiirar kwamarii bwakainamin simiir hauukiyyuwam mi sima inkam nwirin siirim yikiuna mi umirim siya haiyim 10 milionkim mi siya yamdi siir swoki hauuwim. 25 Mi siya ti umirim siya priihaiyim simiir umir imiir swoki hauukiyyuwim dig rani. Mi inkam komii ina boinin kima wara inkamin mi siir wig yinim mi siir digworaekwo whiekakim simiir wikropki ikam nhirim sima sainim mi ti umirim wi iki diminim siya prii haiyim simiir nwoki hauukiyyuwim. 26 Mi ti miyan inkamin siya inkam komii ogmwo saika kingiina ini hiuni mi ina boinin, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o!

Umir whiekakim kara priihai priihaiyim wi kiriir swoki hauukiyyu digi. ²⁷ Mi inkam komiiyin ti siir maiyan inkam iirsi yaingwoyimyok mi siirin ina swoki ikropkiyin mi umirim siya priihaiyim simiir warar yinkin iuguski.

²⁸ Mi ti maiyan inkamin yaba hiriir napniyamim mi siir nomiiyau nwirin iripa mi sowa mriiyyin siir yani kigi u mi umirim siya siir hirankin priihaiyim paeyarin hairkin mi siya siir ni iir yonkwo nhiowomwan mi siirin ina boinin, umirim whisarii kira haiyim kariir tirinkin, kira kariir swoki hauugi.

²⁹ Mi siir nomiiyauin ogmwo ha huin mi hinina kauwok boinanae, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o, umirim whisarii kara haiyim simiirin wi yamdiya swoki hauuwi. ³⁰ Mi siya ini boriisop waeyoim mi siirin maeyaua huyokiyokaiya mi biyie mriiyya saiir hir ini whinap kinisugik mi siya siir umir yamdi swoki hauu digi mi siya yaba wa niti.

³¹ Mi siir nomiiyauim ti hiriinan siyiu iir kigim mi simiir kwoinim miiyik bi naingwokikim mi sima ini inkam komii iirima yamim, ti siyiu hiriinan siya simiir nomiiyau iir turgigin siir ini boinmimauu. ³² Mi inkam komiiyin siya asi nikiunakikin ti siir maiyan inkam iirim mi siirin hinina boinki, kira inkam miiyik rani, biya kira kariirima niki kauwok boinanaekin.

Kira kariirsi daingwobumbugi mi kara kiriirsiyin ina yaingwobumbugiyin mi kara kiriirimim ha bi nikiunanaekin kira kariirin ti umir komiiyin siirin yamdiya whauukiyyu sasau. ³³ Dimusi rani, kira kiriir nomiiyauin iripa mi kowa mriiyyin siirsi bi naingwoyimiyokin kara kiriirsi naingwoyimiyoka saiir hiriinan, ha?

³⁴ Mi inkam komiiyin siir kwoinin haugihauga whwiyeyin mi kam nhirim simiir yikropki mi sima siir yinimnan itkin mi sima siirin maeyaua huyokiyokaiya mi biyie mriiyya saiir hir ini whinap kinisugik iya siya umir hauukiyyuwi wi saiir digi.

³⁵ Mi kara kimiirin pi hinina boinki. Mi kimiir kwoinim dimin biyie whiekakim kimiir nomiiyauim sima tirbumbuim mi simiir haiyoprimdiyumiigi karamae nwowi mi kariir Adin ninomor kou hir mi owin siya iriipa hiriinan, kimiir dimin biyeyim wi simiir mi haiyoprimdiyumiigi rani. Iriig.

19

*Jisis siya wigkam hainikiinonkwonani siyiuin siir boinkin
(Mk 10:1-12)*

¹ Jisis siya ti siir yayim simiir ha boin digiyim mi nu Galili siir haiburgik mi nu Judia mi yabie komii Jordan siir yarmiyya hiriir swoki haiyug nam. ² Mi iikam whiekakim ini siir mhoiyya kaikwokwo namim. Mi ta maeyau airin iikamim makakim simiirin hir haiswonimniskigim.

³ Mi Farisi kam nhirim ina yitim siirim mi sima siirim ini boinkinankiuni mi siirin ina sriiyim, Moses siir siyiun ti krima napin siya miyikargin, siya hiriinan bidi boinin inkamin siya siir wig aiirin ha sopki, aniya? ⁴ Jisis siya hinina yowarkii boin mi kima ti yayim Yokwo Komiiya saiir nwowim, simiir bi mwaingim, ha? Siya hinina boin, bidi bidiniyarin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirar nonkwokwowin mi siya wigkam warar yinkin onkwokwoki. ⁵ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya hinina boinkin, ti hiriinan siyiun, kamim siir yopii ad owiir haiburgigi mi siir wig anaka namwoiwi mi sowa ini iripa piu kwiruwa ywokiywo! ⁶ Mi kira hiriinan tiri. Mi sowa ini piu kwiruwa ywokiywo. Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim dig nwo rani. ⁷ Mi Farisi kamim sima siirin hinina srii boin Moses siya ti hiriinan yayia krimiir dimusi hauugigim, kamim siya yokwowa ha winki, ta wig aiirim sowiir nonkwona aiir nikripam mi siya hiriinan dimusi winkin, ha? ⁸ Mi Jisis siya simiir yai aka yowarkii boinki. Dimusi rani, kima pi nantamyiriyirkim Adi Komii siir yai aiir. Mi Moses siya kimiirin asi kigninkinkikin. Wigkam sopni siyiun mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya wig sopni siyiun siirim bi naingwokin. ⁹ Kara kimiirin pi hinina boinmauugi. Mi kam nwirin siir wiga saeya hi kam nwir aka bi nanae miminka mi ti hiriinan kamim siya saiirin whisariiyar sopkikin mi siya yaeya wig ir yonkwonau, ti hiriinan inkamin siya nonkwonani siyiun siir tirbugin.

¹⁰ Kamim siir kigna miriyyim sima hinina boinki mi siya hinina boinkiswo wig nonkwonani siyiun yio ini kirie ywowin mi inkamin siya indima mi owi ini mi owin. ¹¹ Mi Jisis siirin hinina yowarkii boin, iikam whiekakim sima ta yayia saiir wakaeyokna apam pi boriisopi. Niingaka. Mi iikamim Adi Komii siya nimbiniim sima simargim ti siyiun siir wakaeyoknaei. ¹² Wakae, kam nhirim sima wig nonkwona dig nwo rani. Dimusi rani, iya simiir yopiiga naokaininkinkiyin yim isi hiriinanar mi owin, sima wig aka iripa piu nwowim wi dig nwo rani. Dimusi rani, sima wi dig nwo rani, wiga aka iripi piu nwowim mi kima nhirim kimiir miomaiyyim bidi kintowim mi kima wig aka iripa piu wa nwowi mi kima wi yniekak nwo rani. Mi nhirim sima Adi Komii siir miya saiir miriyyamar naingwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakim simiirar kigriraowikin mi sima wig nonkwonam pi boriisopi. Inkamin ta yayia saiirim naingwowi mi maigimaigra nwowi mi siya wi saiirar wakaeyoknaei. Iriig.

*Jisis siya yinisisim imiir nokboinmamair haiginiugin
(Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)*

¹³ Ta ai aairin iikam nhirim sima yinisisim nhirim Jisis siirim hainamkim mi sima hiniina naingwokim, Jisis siir ina simiir nonkwo okboinmamairim. Mi Adi Komii siirim kwisboinim. Mi ti kamim siir mi kigna miriirim sima io simiir ywoki. ¹⁴ Mi Jisis siya boin, kima yinisisimim simiir kigninkinki sima kariiram wit, kima simiir kipi nikidu. Nngaka. Adi Komii siya ti iikamim simiirar kigriraowi mi ini ti yinisisimim simiir hiriinan ywowim. ¹⁵ Mi siir ina simiir mwo idwo yonkwo. Mi siya simiirin ina yokboinmamairin. Mhoiya siya ta maeyau aair haiburgigin mi ina yamin. Iriig.

*Umir digworaekwokak inkamin siir niwiigin
(Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)*

¹⁶ Mi inkam nwirin Jisis siir hiriir yimbiam mi ina srii boinim. Inkamin iikam nowamwarkaiyuwiyin, kara wi panin dimin miyikin siir tiri mi kariir inigin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin inokinokin siir haiyam, ha? ¹⁷ Mi Jisis siir yowarki boinki, kariiram dimusi srii piki hiniin dimin miyikin siir haiyam sriigin, ha? Adi Komii siyargin inkam miyik nwowiyin. Mi kira kwoinbudin omwai waiyaiyin siiram naingwowi mi kira siyu komiyyin Moses siirin siya winin biya siirarar dapkrpkai. ¹⁸ Mi ti inkamin Jisis siirin ina sriiyin, piki hiniin siyu ikim, Moses siirim, ha? Mi Jisis siya ina yowarki boinin, ti sima. Kira inkam nwir kipi nitkikai mi kira hii kipi nanae, kira hii kipi tauae, kira inkam nwirni kipi nksisae boin huriyu. ¹⁹ Kira yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna mi sowiirwaiyin siyu miyik iirar tir. Mi kira iikam nhirim simiirim naingwoyimiyyokiyim mi kiram naingwoyimiyyoknaeiyi mi saair hiriinana daingwoyimiyyok. ²⁰ Mi whranisimin siya siir boinki, ti siyu whiekakim, kara simiirarar mi apikin. Kara whaowaeyin piki hiniin dimin ikin? ²¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira wadie nwowi kiriir digworaekwo whiekakim iikam nhirim simiir hauu sima sainim mi ti umirim kira iki iikam paeprikabim simiir hauugi. Mi kira hiriinan tiri, ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekaka nwowi. Mi ti kira tirim simiir mhoiya kira wi kariir mhoiya wit. ²² Mi iya ti whranisimin ta hiriinan yai aair wakaeyin siir kwoinin ini hikaka ywonamin mi siya Jisis siir haiburgikin mi ina yamin. Dimusi rani, siya digworaekwo whiekakakin.

²³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriirim simiir boinki, kara kimiirin yaimwo aairar boinki. Inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya Adi Komii siir mhoiya namamin wi minan mirii nami yipiki siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyim siirim. ²⁴ Kara kimiirin pi hiniina swoki

boinki hab saeya tidiyinin digworaekwo paniiyin siir no iir ninopkai namamin wi dig nwo rani, inkamin umir digworaekwo whiekakin siya ta haba mainan saeya miriyya saiiir hiriinan mi mirii rani. Nningaka. Yio wi mi kamiigikomii miriinami mi siya Adi Komiiyin digworaekwo whiekakin sim kigirkakiyin wi saika namasu rani. Nningaka. Dimusi rani, siya umir digworaekwo imiirimar naingwokwowi mi siirin wi simar nikiduwi. ²⁵ Kamim siir mi kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima boin mi siya ti hiriinan inkamin siya dig nwo karam nwowi mi yipikin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin dig nwowi, ha? Nim krima ha naingwowi inkam nwrki namim wi dig nwo rani. ²⁶ Mi Jisis siya simiirar kao hirirukiiyin mi ina yowarki boinin. Iikamim sima sima whindiriraerarna simiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi dig nwo rani, Adi Komii siya ti dikworaekwo whiekak imiir diriraerari wi diga nwowi.

²⁷ Pita siya Jisis siir boinmauugi Kigi! Krima krimiir digworaekwo whiekakin simiir hiriinansi haiburgigim. Mi wi kiriir mhoiyyar niti. Mi mhoiyya krima wi piki hinin diminin siir haii, ha? ²⁸ Mi Jisis siya simiir yowarki boinki, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki. Ti nu winin kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin mi kara wi ipiyya Inkam Komii nu kigriraowiiyin siira wi saiiir nidwokaii. Mi wi paenana niyuaei mi ti nu winin kima kam iuur nwiso kariir mhoiyya nitim kima wi ipiyyim simiir nidwokaii, kariir hiriinan. Mi Isrel simiir iikam isid iuur whiso wi simiir siyiu imiirar hidi. ²⁹ Mi iikam whiekakin sima simiir omaka mi simiir yinisisim mi simiir yokman mi simiir yopii adim mi simiir nu digworaekwo whiekak ikim, simiir bidi haiburgigim. Dimusi rani, sima kariir mhoiyya nitam bidi yaingwowim. Mi mhoiyya kara simiirin wi yaeya digworaekwo whiekakar swoki inkim hauugi mi sima kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir haii. ³⁰ Mi iikamim inig komiigakim tariinan nwowim yim wi mhoiyya hispriprikiini mi iikamim tariinan sima inig komii karamaeyim mhoiyya sima wi inig komiigak nwowi. Iriig.

20

Numir waina saiiir miyyan kamkim

¹ Adi komi siya iikam whiekakin simiir kigirkakana saeya ini numir waina saiiir adin ini siir hiriinan ywowin. Mi nugak imumain siya ina yamyakwokin kam nhirim simiir nikiunakiyim siir numir waina saiiir miriyyam. ² Mi siya kam nhirim simiir haiyim sima ini wadieya ywokiyim ta wain numira saiiir miriyyam. Sima saiiir miriyyim umirim pi ii kwokwirani umirim simiirara mirii haii. Mi siya simiir asi

nikropkikin siir numir waina saiiramın. ³ Mi iya 9 klok nwowa siya saiir yapninopkainam siir numir waina hiriirin mi siya yap kigam kam nhirim maeyauwa nae haiginiya hihar sibokwowi. ⁴ Siya simiir boinki, kima iriipa hiriinan kariir numir waina saiir tini miriyyu mi kara umirim pi kimiirar hauu digi. Mi ta mi aiirsiyin umirim wi kwokwirani umir maira hauwi. ⁵ Mi sima asi namkim. Mi ii bie mwo kou nokwoniyin 12 klok mi 3 klok bie nad nwowin siya ha swoki amin mi siya kigam kam nhirim sima hindara sibokwowi mi siya biya siya tira mi saiir hiriinana swokini tiruwın. ⁶ Mi 5 klok naiowaka siya ha swoki amtibin mi siyar kigamtib kam nhirim hindara sib okworibi. Mi siya simiir sriigi mi ti biawi komiyyin kima ta maeyau aiirin whisarii dimusi nokwo kaoikiigiribgin, ha? ⁷ Mi sima siir yai aka yowarki boinin, inkam nwirin mi krimiir bi swoki hauu miriigin. Mi siya simiir boinki, kima kariir wain numira saiir tini miriyyu.

⁸ Iya bidi kakaugiriba mi adin numir wainanin siya inkamin siir mi imiir kigiraowiyin siirin hinina boinki, kira iki miyan kamim simiir dikunaki mi simiirin umir hauugi. Inkamin mhoi nitin mi umirin siirar hauu bwakainam mi hiriinanar hauuyokiyokiyam mi inkamin bi nitin nugak imuma siirar tina hauu digu. ⁹ Mi kamim iya 5 klok nwowa ha namiriiniyin bi sima yit mi sima umirim iikwokwirani umir mairin siirar hainamim. ¹⁰ Mi simiir mhoiia kamim biigi biya namiriiniyim sima ina yitim mi ina yaingwowim, krima pi umir komiia hai. Mi sima umir komii bi haiigim mi sima hiriihiriinankinar hai. ¹¹ Mi sima hai digiyim mi sima io ina ywowim numir wainan ad iirin. ¹² Mi sima ina boinin, ti kamim naiowaka namiriiniyim mi sima ti umirin krima haiyin siir hiriinan dimusi haigim, sima ii priei bi nini mirinikim. Mi krira nugakiya miriibumbuyakwokim mi ini bie ieyar yikiyamkiribin mi biyyin krimiirar whwonanaewakin. ¹³ Mi numir wainan adin siya yaiya kwira yowarki boin simiir nwir inakan. Siya hinina boinkin, nomiiyau kara kiriir bi tirbugin. Mi krima tari ti umir iuurim simiirimin iripa kwoin whiruwa bi nwoko, aniya? ¹⁴ Kira kiriir umir iir bidi haiyin mi ha dam. Ti umirin kara kiriir hauuwın kariirar kwoinkin ti inkamin mhoiia nitin siirin hiriinan umirin kara siirar mi hauwi. ¹⁵ Kariirar diminkin. Kara kariir umir imiir mi diriraerari yio kariirar kwoinkin. Kira kanaka dimusi ninkinimpisuwi, ha? Kara siyyu miyik iirar tirkin. ¹⁶ Yio hinigin mi iikamim mhoigi mhoiyanim yim wi biigi biyyin sima nwowi. Mi iikamim bi nwowim yim wi mhoigi mhoiia nwoki. Iriig.

Jisis siya ina boinin kara naonami mi ii kwoimaka wa swoki

*insiin idwowi**(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)*

¹⁷ Jisis siya om komii Jerusalem hiriir niinainamın mi kam iur nwisu siir kigna miriıym sima warar yınkin am. Mi siyu hirar napamim mi Jisis siya simiirın siyu mig hiriir yikiunam. Mi siya simiirın ina boınin. ¹⁸ Wakae, panaowin krıma pi om komii Jerusalem hiriir nami. Kara Yaowae Adın ninomor kouanin kam nhirim sima kariirın wi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkiniym simiir kinmauu iti. Mi sima bidi yimboın tibmiıym kariir nisomaowim. ¹⁹ Mi sima kariirın wi Juda iikam tani wi simiir in nonkwo hauugi mi sima kariirın wa nigbumbu boini mi idgiu mini nipimpari mi paeyin hiiniya nıriıninkinın wi saıka nınkin irinugi. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Iriig.

*Jems Jon sowiir apua Jisis siir sriiga sowa biıyan inkam nwowam**(Mk 10:35-45)*

²⁰ Mi taka iıya Sebedi siir wiga saeya yınisim nwisu Jisis siirım yikiunam. Mi saeya ogmwo ina ini akai hiuwıuwa siir kingiin hir mi ina sriıya siirım, Jisis siya saıirın dimin miıyik whir tirim. ²¹ Mi Jisis siya saıir boınki, kira pi hiınin dimin siirım naıngwowi. Mi saeya siir boınki, kira kariir boınki ti kariir yınisim nwisu sowa ini mi owo, sowa kiriir in inig yaıoyae owiir mi idwowi mi nwırın iniga mi nwırın yaıoyaeıya, iıya kira inkam komii nwowi, anıya? ²² Saeya hiriinan yai boına mi Jisis siya ina yowarkı boınin, ti diminın kima sriıyın kima siir bi sibgu inokninkinkim. Ta hik hiriınana kara haiıya kowa saıir haiıym wi digar nwowi, anıya? Mi sowa siirın hiınına yowarkı boınki, ihı. Krıra wi digar nwowi. ²³ Mi Jisis siya sowiir boınki, kaimwoka ta hıka kara haiıya kowa saıirın hiriınana mi haiı. Mi yipikin kariir ina inig yaıoyaeıyo sowiir nidwokaiı, yo kariir dimin tani. Nıngaka. Ti kamim simiir ipiıym sima nidwokaiıym, yım kariir Adın siyar bidi dirıraerarkwokınin.

²⁴ Mi kam iurım siir kigna miriıym sima hiriinan yai wakaeyım ti iwınyaowo sowiir apua saeya tirın mi sima io sowiir ywoki. ²⁵ Jisis siya simiirın ina yikiunan mi siya simiir boın, kima ina ninokninkinım inkam komii nu kigrıraowıyın siya iki Juda iikam tani simiıra nikwowaisiıgım. Mi sima ti inkam komiıym simiirın yai kirıe aiir yıkwao boın, simiirın wi sima niki sibgu kigrıraowım. Mi sima wi simiir yai imiırar wakaeyoknam. Mi inkam komiıym sima iki iikamım simiırar nikwao boınınaeikim, sima simiir yai imiırar wakaeyoknaım. ²⁶ Ti hiriinan siııın kımıir tir kipi niki o. Nıngaka. Inkamın siya kımıir inkam komii nwowam naıngwowi mi siya kımıir miıyan inkam nınganan dwo, siııı miıyik kımıir

tirhaiginuwim. ²⁷ Mi inkamın siya kimiir bii nwowam naingwowi mi siya kimiir mi primiriyan inkamnan dwo. ²⁸ Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara minam bi nitkin iikam whiekakim kima kariir whindiriraerar haiginuwim. Niingaka. Kara kimiir whindiriraerar haiginuwam nitkin. Kara iikam whiekakim dimin biyekakim simiirim naowim mi simiir dimin biye haiyoprimdiyumiigiyam. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisae nwiswo sowiir haiswo niskigo (Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

²⁹ Mi sima om komii Jeriko siir haiburgigim mi ina yamim. Mi iikam whiekakim sima Jisis siir mhoiiyar yamim. ³⁰ Mi inkam nhwokwisae nwiswo sowa siyu mig kingiin hirar yidwokwokin. Mi sowar wakaewin Jisis siya tiriir napni mi ina kauwoknanaekiyo, Biyan Inkam Komii, kira Devidni isidin siir yinisimkin, inkamın Adi Komii siya nikropkiyin, kririirsi daingwobumbu. ³¹ Mi iikamim sowiir boinainanaeki, kowa yai tanki. Mi sowa ina swoki kauwoknanaekiyo, Biyan Inkam Komii, kira Devid siir yinisimkin, kira kririirsi daingwobumbu! ³² Mi Jisis siya ha namikwowiun mi sowiir yikiuna mi ina boin, kowa panina naingwowi kara kowiirin pi hinin diminin siir tirki, ha? ³³ Mi sowa siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira ha naingwowi kira kririir nhwo owiir haiswoniskiigi. ³⁴ Mi Jisis siya sowiirsi naingwoyimyokin mi siir ina ina yonkwokiya sowiir nhwo nhis owiir mi sowiir nhwowa ha kaokiyo mi ini Jisis siir mhoiiyar yapnamo. Iriig.

21

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komii nu kigraowiyin siir hiriinan nwonamkin (Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

¹ Mi sima om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi sima omisim Betfasi hiriir yimbiyam mhu whirin Oliv siir kingiin. Mi Jisis siya inkam nwiswo siir mi kigna mriiyo sowiir yikropki bii sowar namkwokinim. ² Mi siya sowiir boinki, kowa iki omin krima kigiyin siir dam mi kowa kingiin tirar kwakig. Mi kowa wi kimiminki rani, donki irin uridni sima nimburuwin paeyaka pi siir kigi mi saiiir yinisim ii iirin wara mi kowa pi sowiir whro hainani mi kariirim kiyainani. ³ Mi inkam nwirin siya yai kwir kowiir boinki mi kowa siirin hinina boinki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya sowiirin miigakin mi mhoiia siir miya dig nwoki mi siya wi kririir swoki hauugi mi siya wa nami. ⁴ Ti dimin hiriinanin nimbiihiyamim mi yayim biya profet

sima boinim ini simiirar boinourwokaiyim mi sima hinina boinkim,

⁵ kima iikamim om Saion hiranim simiirin hinina boin, kigi! Kimiir Inkam Komiiyin nu kigriraowiyin isirin kimiiram niti. Siya inkam miuungin mi siya donki haomim siir nidwo namkin mi donki iiyin yopii aeya naokainan siir! Mi iya Jisis siya om Jerusalem hiriir nimbiamin, ti diminim sima ina yimbiamim.

⁶ Mi inkam nwiswo Jisis siir kigna miriwo mi yaiyim siya boinkiyim simiir hiriinana ini tiru. ⁷ Mi sowa donki iwbugao sowiir hakainamwo mi sowiir yuisim siir idwo yitwanu mi Jisis siya yuis idwowa yidwonam donki yinin siir. ⁸ Mi iikam whiekakim simiir yuisim ini siyu iirar haknamin siir biyar mi nhirim paekwowim sikwonanim simiirar kripaknam siyu iirar. ⁹ Mi iikam nhirim biya napnam ikim mi nhirim mhoiya saika ninkin apnam ikim sima ina kauwok boinamim, Devid siir isidan yinisimin Adi Komii siya nikropkiyin siya wadieki wadiekin, siir inig iir dokboinmamaigi! Adi Komii siya ti Biyan Inkam Komiiyin nitan siir whinkinsiis haiginiugin, siya inkam miyikin krima Adi Komii siir inig iir hainan prapraskikin.

¹⁰ Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napn nopkainamin mi iikam whiekakim om komii hir nwowinim sima hiriinan dimin iir kigwinim ini hindara yanaawinim mi ina boinim, ti inkamin siya yipikin? ¹¹ Ti iikamim napnaniyim sima boin, Jisis siyairgin profet inkamin om Nasaret nu Galili hiranin. Iriig.

*Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir napn nopkainamin
(Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)*

¹² Jisis siya Adi Komii siir omaka komiia huyokiyokaiya siir inig nidwokai hainaniya saiir hiriir napn nopkainamin mi kam nhirim umir hir ninwowana haiyim mi nhirim pi saingim, siya simiir nhinitnowidninkiigi. Mi siya umir haiyim simiir inankrimkrinkiigi mhoiya sima Adi Komii siir ninkinimiyaei. Mi ipii minim kamim umir mi miriwoyim sima nidwokaiyim simiir warar. ¹³ Mi siya simiir boinki, Adi Komii kirmiir Wanin siir yaiya Yokwo Komii saeya hinina boinka, kariir omaka iikamim hinda tinda nwowim sima saiirin hinina dapi, nhwo kwis boini omakaka! Mi kara kimiir boinki, kima kariir omaka ini hi tauae inkamin siir hiriinan omaka biyenana ywonama.

¹⁴ Mi Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir hinar niki owin mi kam nhirim nhwo kwisaeyim mi iga biyie ikim sima ina yimbiniyim siirim mi siya ini simiirar haiswonimniskiiyin.

¹⁵ Prismi biyan kamim mi kamim siyu komii ninokninkini

ikim sima Jisis siya haiswonimniskiiya saair kigim mi sima wakae yinisimim hinina ninikiu anikiuwi krima Devid siir isidin siir yinisimim siir inig iir hainan prapraski. Mi sima io hiriinansi nwokim. ¹⁶ Mi sima io ha nwowim mi sima minam naingwokim ti yinisimim sima kauwoknanaeyim pi tankiyim mi sima hinina boin, kira ta yaiya yinisimim sima boina ina wakaeyim, ha? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, ihi, kara tisa wakaeyin. Kima Yokwo Komiiya saair yai imiir bi mwaingim. Saeya hinina boinka, Adi Komiiyin yinisim budirig ikim mi yinpraigak ikim simiir bidi yiisimauuin mi sima Adi Komii siir inig iirin hiriinan asi sibgu hainan prapraskim, aniya? ¹⁷ Mi siya simiirin ha boin digiyin mi siya simiir haiburgik mi om Betani hiriir yam mi hirar whwonkaowi. Iriig.

*Jisis siya boinkiyin pae figin ina whirkiyin mi ina wainamin
(Mk 11:12-14,20-24)*

¹⁸ Mi nugak imumarin Jisis siya ina swoki haiyug apam yakwokin om Komii Jerusalema hiriir mi siya mhiya ina yapaowamin. ¹⁹ Mi siya pae fig whirin siyiu mig hir nokwoin siir kigam mi siya siirim ha namin mi siya hinina bi kigamkin nae bidi budin. Niingaka. Paekwo niinga nwowi mi siya ti pae figin siirin hinina boin, kira wi nae swoki budmimin tani, niingakunga. Mi ti pae figin bi kimimankikin ina wainamin. ²⁰ Kamim siir kigna mriiyim ti hiriinan dimin iir kigim mi ina yanaakiyim. Sima boin, ti pae figin siya dimusi wai sasaunamkin, ha? ²¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kima naingwo tibmii kini mi kima wi diga nwowi ti pae figin kara minkiyin siir hiriinan. Mi dimin whirin kira wi diga mi owi. Mi kira ti mhiu iir boinki, kira whi solwara hiriir diswitnatmainam mi siya wi hiriinana mi tiri. ²² Mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ha srii digworaekwo whiekakim kima haiyam srii boini, siya kimiirin wa hauwi. Iriig.

*Sima Jisis siir srii yipikin inigak kiriir nwo haiginiuwun
(Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)*

²³ Jisis siya Adi Komii siir omaka saair swoki haiyug apninopkainam mi iikamim simiir yowomwarkaiyu siir yai imiir. Mi siya ha niki boinin, prismi biyan kamim sima mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim sima siir hiriir yimbiam mi sima siirim sriigi mi yipikin inig komiigak kiriir nwowaiginiuin mi kiriir nimbinin yipikin ti digworaekwo simiirin kira piki hinin inigin siir diriraerari, ha? ²⁴ Mi Jisis siya simiir yai aiirin ina yowarkii boinin, kara iriipa hiriinan kimiirin pi dimin whirin siir sriiyim mi tiri. Mi kima

saiir sibgu owarkii boini mi kara iriipa hiriinan wi kimiirar boinmauwi inkamın inig komiigak kariir nwowaiginiuin ta miya saiir miriiyam. ²⁵ Yipikin Jon siir nwowaiginiuin inig komiigak iikamim op simiir baptais haiginiuwam Adi Komii siya, iyae inkamkin, aniya? Mi sima, simasima hinina yimboin amboina krıma siirin pi panin yaiya saiir boini, ha? Mi krıma siirin hinina boini, Adi Komii siya hauugin mi siya krımiirin pi hinina boini, kima Jon siir yai wakaeyokna diriraerar karamae dimusi nwokim. ²⁶ Mi krıma ha boini ti diminin inkamki hauugin mi krıma hiriinan yai boini mi wi iikamim simiirsi nididi. Mi sima wi krımiir tiowi. Dimusi rani, sima hinina naingwo tibmii Jon siya profet inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir yai aka hinina yowarkii boin, krıma ninokninkin tani yipikin inig komii Jon siir hauuwın ti diminim simiir tiram. Jisis siya simiir boinki. Dimusi rani, kima kariirin bi sibgu boinkikim Jon siirin. Mi kara iriipa hiriinan wi kimiir mi boinmau rani, yipikin inig komii kariir hauuwın ti dimin taeminim simiir tiram. Iriig.

Boiniyo yaiya yinisim nwiswo ad nwiruwanio sowiir boinka

²⁸ Kima panina naingwowi, ha? Biya inkam nwirin siir yinisimo nwisko mi mhoiıya iıya sowa inikamae nwokiyo mi adın siya siir yinisim yaowaeyin siirim yam mi siir ini boinu, yinisim, panaoin kira kariir numir waina saiir kigriraowam dam. ²⁹ Mi yinisimin adın siir yai aka yowarkii boin. Nıngaka. Kara pi boriisopi. Mhoiıya siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi ini adın siir wain numira saiir swokini miriiıuin. ³⁰ Mi adın ina swoki apnamın siir yinisim nwirin siirim mi siya ta hiriinan yai aiırar swoki boinu siirin mi kira kariir wain numira saiir tiram dam. Mi yinisimin hinina yowarkii boinki, kara pi kapi nami mi siya numira hiriir bi swoki amiminkin. ³¹ Mi siya simiirin hinina sriigi, tiki yinisim nwiso yipikin adın siir kwoin iir napın, ha? Mi sima ina boinim Biıyan iıya mi Jisis siya simiir boinki, kara krımiirin yaimwo aiırar boinki mi iikam biııeyim omom omomi umir takis haiyanim mi wigim hiı nanaei ikim simiir mhiı kwoinim bidi kisina haigiyim mi sima Adi Komii siir yai aiıram bidi yaingwo tibmiııyım mi kimiir biııyın wi simar nami iikamim Adi Komii siya kigriraowiyım kimiiramın. Nıngaka. ³² Dimusi rani, Jon siya kimiir waraur nimbınikin siııu miııyık miııyıkim simiir niıısiisımauugım kimiirin mi kima siir yai aiıır bi naingwo tibmiııgım. Mi kamım omom omomi umir haiı ikim mi wigim hiı nanaei ikim sima siir yai iımiir bidi yaingwo tibmiııyım. Mi kima ti hiriinan diminim simiir bidi kigim mi kimiir kwoinim

biri kisina haiigikim mi siir siyu iir napam bi naingwo tibmiiigim. Niingaka. Iriig.

Ta boiniyo yaiya inkam biyeyin numir waina saiir kigriraowiyin siir boinka
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

³³ Jisis siya simiirar niki boinin, kima wakae, boiniyo yai kwira hinnga. Inkam komii nwirin siya nu komiigakin mi wain numir yinkin mi ina hiuyokiyokaiyin mi numir hirin ie whira yop mi nantwo komiia ienau hir haigi mi sima wain nidim ina whanitkaigaiyim mi simiirin ina yokwobrombropim simiir hii imiirim mi saiir mhoiia numiran adin siya omaka pada ira mirii ta wain numira saiir kigriraowam. Mi siya ta numira inkam nhirimi hauugi sima kigriraowam mi umir mii saiir warar mi miriyyim. Mi numiran adin ina yamin aru maeyau kwira. ³⁴ Mhoiia iya wain nidim simiir haiyana ini kingiin nwowa mi numiran adin siya whisarii mii prii miriyyan kam nhirim simiir yikrop amki wain nidim simiir ninguguhainakiyam. ³⁵ Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim mi sima siir miyyan kam imiirin siyu miyyik bi tirkim. Mi sima nwirin hindara tioki mi nwirin hindara yisomaoki mi nwirin hindara kaigromkrorki siyani. ³⁶ Mi numiran adin kam nhirim miyyanim simiir yikropki, siya hoimgakriga yikroki, biyana saiir hiriinan tani. Mi kamim numir aiir kigriraowiyim hiriinan siyu iirar swoki tirwin simiirin. ³⁷ Mi mhoigi mhoiyan siya siir yinisimki yinisim yinkamiyyinin siirgisiirar yikropki simiiramim. Adin siya hinna yaingwo, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakae yoknaei. ³⁸ Mi kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima ti yinisim iir kigwinim mi sima sima hinna boinaiwin, tiki yinisim hinnin siya wi siir adni digwraekwowim wi siya haii. Humbae! Nim siir disom aoki mi ta siir adni numira wi krima haii. ³⁹ Mi sima siirin ha kiyainaniyamim numir yaba hiriir mi sima siirin ina yisomaowin.

⁴⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima panina mi aingwokiyim? Mhoiia iya numir wainain adin siya niti wi panin siyuin siir natirni ta numir aiir kigriraowan kamim simiirin? ⁴¹ Mi sima siir boinki mi siya ti inkam biyeyim siir numir aiir kigriraowim wi simiir nisomsom aokii. Mi siya numir waina wi ikkam isid miyyik nhirimi hauugi sima kigriraowim mi nae haiyan iya mi sima nae haimii, siirin wa hauu aei. ⁴² Mi Jisis siya simiir boinki, tari kima yai haimii kwira profet kamim biya sima wina Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri sibgu mwaininokninkinkim, aniya? Saeya hinna boinka, ti yin miyyikin omaka miriyyin kamim sima boriisop waeyaowin tariinanin ini biyyan yin yamwowuin. Siya

ini bopwonauan kougouwin siir hiriinan yamwowuin. Biyan Inkam Komiiyin siyar diriraerarkikin ti diminin, siya ina yimbiamin mi krima siir kigin ini wadieyar ywokiyin.

43 Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miyik miyikim Adi Komii siya kigiraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranim siir mi sibgu miriyyim wi simiir hauugi. 44 Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii karamae nwowin mi siya wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski, hauwa nikii iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digiumii kariir haimriyuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iuguski yin siir hiriinan nisimtl sini.

45 Mi iya prismi biyan inkam komii ima mi Farisi sima ta hiriinan boiniyo yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi sima ina yinokninkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga. 46 Mi sima siir nonkworinuwama naingwokim omaka huyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi sima iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, sima ha naingwo tibmii kim Jisis siya profet inkam komiigin. Iriig.

22

Ta boiniyo yaiya nae komiia wig nonkwonaeiya saiir boinka
(Lk 14:15-24)

1 Jisis siya yaeya boiniyo yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hinina boinkin, 2 Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini inkam komii nu kigiraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim diriraerariyin ini saiir hiriinan ywowin. 3 Biya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi sima nitim pi borisopi. 4 Mi siya siir miyan kam nhirim ina swoki ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbingigim simiir dikunaki mi kima simiirin hinina boin, wakae, kariir naeyim bidi diriraerar haigingigim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hika hikaeyim kara bidi yisomsom haigingigim. Mi digworaekwo whiekakim bidi diriraerar haigingigim. Kima ta wigwas naeya saiirim wit. 5 Siya siir miyan kamim ti yai imiir boinmauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi borisop mi sima ina nhinookiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mi miriyyam yamin. 6 Mi nhirim inkam komii nu kigiraowiyin siir miyan kam imiir yapiyiskai kigwin mi sima simiir yonkwobumbuninkin haigingiugi mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim. 7 Mi ti

həriinanın inkam komii nu kigrıraowiyın siir kwoinin haugi hauga ha whiyekiyın mi siir kamım sau nıniıiyım simiir yikropki. Mi sima inkam biyeyım simiir yısomao mi om iir warar yınkin haıngımugig. ⁸ Mi sima həriinan tirim, inkam komiıyın siir miıyan kam imiir boınmımauugi, wigwas naeya bıdı dirıraerar haıgın diga, kamım kara nımbınım sima miıyiki waeyao panınsi yıtsi. ⁹ Mi həriinanki nıuwi kima iki siyıu whiekakım simiirar dap kig yokiyokııyam mi kam whiekakım kima simiir kigi mi kima simiir wıkiunani ta wigwas nae aiirım. ¹⁰ Siya həriinan yai boınkiyın mi miıyan kamım ina nhınoopkiyım. Mi siyıu whiekakım simiir nwowım iikamım simiir yapboınmamauu iikam biyie biyie ikım mi iikam miıyik miıyik ikım simiir yıkiunani wigwas nae aiirım. Mi sima ha nıtım ta omaka wigwas nae dirıraerara ini iikamkina yınkiniugiya.

¹¹ Iikamım sima ha nıdwodwokai digiyım mi inkam komii simiir napnınopkai kıgam namkın. Mi siyar kigi inkam nwırın yıııs miıyik bi piıuainanıkin wigwas naeya saiir nıdwokai aeyamın. ¹² Mi inkam komiıyın siir boınki, akam, kira yıııs miıyik piıuainani karamae dimusi nwokin ta wigwas nae aiiramın, ha? Mi siya ini yai mıkrıma ywowın. Mi ina yıdıdkiyın. ¹³ Inkam komiıyın siya siir miıyan kamım simiirın hıniına boınki, kima siir ıga iınım simiir kogrımdıınugi. Mi maeyauwa niıyım niıyım nwowa saiir hıriir ditkaigi. Ta maeyau niıyım niıyım aiirın siya wı kauu ouu prasae kın tani. Mi siya wı hik komııgıkomii aiir haii. Mi wı siir big iıırar mi aegiyımgıyıkaeyami. ¹⁴ Jısis siya ta boınıyıo yai aiir boın digiyın mi siya simiir boınki, ihi, Adi Komii siya iikam whiekakım simiirar nıkiunaei. Mi simiirın wı irıra nwinwıra nıkiuna apnınopkainani. İriig.

*Sıma Jısis siir srııgım umır Sısa siir hauuwam
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)*

¹⁵ Mi Farisi kamım sima yaiya ina haıngıriyıu hid boınaiyım, Jısis siir kınankıuwam. ¹⁶ Mi sima simiir kigna mıriıyım kam nhırım mi inkam komii Herot siir kamım simiir warar yınkin ikropki. Mi sima Jısis siir hıriir yımbıyam mi ina ini srııyıuım yai nhırım simiiram. Inkam yaimın dimın nowomwarkaiyıuwıyın, krıma ina nınoknınkının kira yaimwo boınan inkamkın. Mi kira yaimwowa saiırar sıbgu owomwarkaiyıu boınıkin dimınım Adi Komii siir iikamım simiirım. Kira inkam nwırni bi nwowıkin kou mi nwırni bi nwowıkin nua. Nııngaka. Kira iikam whiekakım simiirın whıruwar nwowaıgııuwıkin. ¹⁷ Kira krımiirın sıbgu boınmauugi, kira panına naıngwowi, ha? Moses siir siyıu komiıyın siya boının ini wadıeya mi owın krıma omom

omomi takis umirim inkam komii Sisa Romanin siir hauuwɔn, anyia? Iyie? Nɔngaka. ¹⁸ Jisis siya simiir kwoin biyie biyie imiir bidi yinoknɔnkɔnin mi siya simiir boinki, kima niksisaeyan inkamkim. Kima kariirim dimusi kinankiunikim, ha? ¹⁹ Kima umirim omom omomiyim kima haiiyim mi miya umira saiir nwowa inkam komii Sisa siir hauwiya kariir wiisiimauugi. Mi sima umira siirim asi hainakikim, siir niisiimauuim. ²⁰ Mi siya simiir sriigi, ti whwonkamɔn mi ti inig ikin umir aiir nwowɔn siya nhinirgin. ²¹ Mi Jisis siya simiir yowarkii boinki, inkam komii Sisa. Mi siya simiir boinki, dimɔn Sisa nɔkɔn, yio kima Sisa siirar hauu. Mi dimɔnin Adi Komii kɔmiir Wanin siirgin yio kima siirar timi hauugi. ²² Sima ta hɔriinan yai aiir wakaekiyim mi sima ina yanaakiyim. Mi sima siir ina haiburgigim mi ina yamim. Mi sima Jisis siir kinankiuan yai karamaekim. Iriigi.

Sima Jisis siir sriigi iikamim naonami wa swoki insiin idwowi

(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

²³ Ta ii aairarin Sadyusi kam nhirim Jisis siir hiriir yimbiam. Ti kamim sima hiniina boinikim, inkamɔn naonamiyin sima wi swoki insiin idwo rani. Sadyusi kamim sima ha nimbiamim mi sima Jisis siir ini sriiyu, ²⁴ inkamɔn nowomwarkaiyuwiyin, Moses siya hiniina boinkin, inkam nwirin siya yinie niyio karam nwowi mi siya ha naonami mi siir wig igabaeya siir nomousim ieyar swoki itkin idwokai naowid. Mi yiniekekɔn wi siya nwo haiginuwi siir yaowae iirin. ²⁵ Mi kam iriyyar nwiskinuwi mi simiir yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ina yaonamin mi siya yiniekek bi nwogigin. Mi siir wig igabaeya ini siir nomousim ieyar swoki itkin idwokainaowida. ²⁶ Mi siir nomousimɔn iriipa hiriinanar mi tir, yinie karamaeyar mi aowin. Mi nwoimaka iriipa hiriinanar mi tir mi ini hiri hiriinanar tir yokiyokiyamin. Mi ti iwiniyao iriyyar nwiso ini yinie karamaeyar yaowim. ²⁷ Sima yaowin naokao digiyim mi mhoigi mhoiyya simiir yao wig igabae aeyar yaonam. ²⁸ Kira boinki, iya iikamim naokaowim sima ninsiin idwowi. Ti iwinyao iriyyar nwiswo ta wiga saiir kamki kamɔn wi nhinga nwowi? Kira ina ninoknɔnkɔnin, sima yaowin saiirara nonkwona swokim.

²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima Yokwo Komii saiir yai imiir bi ninoknɔnkɔnkim, ha? Mi kima Adi Komii siir kirie aiir bi ninoknɔnkɔnkɔn, ha? Mi kima hiriinanin whaowaeya priiboin, anyia? ³⁰ Mi iya iikamim sima ninsiin idwowi mi sima wi nonkwona rani. Nɔngaka. Mi sima wi Adi Komii siir oman paekwosimim ninomor kou

hir nwowin wi simiir hiriinan nwowi, nninga nningar. ³¹ Ti iikamim naonamim mi ha swoki insiin idwowi. Kara kimiir sriiyim mini. Adi Komii siir yayim Moses siir hauuwim, kima simiir bi mwaingim, aniya? Siya hinina boinkin, ³² kara Ebrahim mi Aisak mi Jekop simiir Adi Komii gin. Adi Komii siya iikamim naonamim simiir Adi Komii rani. Iikamim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin simiir Adi Komii gin. ³³ Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai aiir wakaekiyim mi sima ini hindara yanaakiyim Iriig.

*Adi Komii siir biigi biyan siyiugi siyiu ieyairgin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)*

³⁴ Ta hiriinan yayia Jisis siya Sadyusi simiir yai aiir boin tankaigikin. Mi Farisi kamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina haingiriyu boinainamim. ³⁵ Mi simiir bopwo hirin inkam nwirin siyiu imiir ninokninkiniyin ini hirar nwowin. Siya Jisis siir sriikinankiuwam namkin. ³⁶ Iikam nowomwarkaiyuan inkam piki hinin siyiu ikin, siyiu whiekakim Moses siya winim simiir bi nwowim, ha? ³⁷ Mi Jisis siya siir boinki, Biyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komii gin. Mi kiriir mhi kwoinim mi kiriir kirieya wi saiirar hauu iuguski mi kiriir digworaekwo whiekakim simiir warar. ³⁸ Ti siyiun siya ini siyiu nhirim Moses siya winim simiir kou ywowin. ³⁹ Mi mhoiiyan siyiu whirin yo hinina boinkin, kira inkam nhirim simiirim naingwowyim mi kiramar naingwonaeyin saiir hiriinanar daingwo. ⁴⁰ Ti siyiuwo sowa boinkiywo ini Moses mi profet kamim simiir siyiu imiirar higrinu irkakiyim. Iriig.

*Jisis siya Farisi kamim simiir srii yipiki inkamkin Adi Komii siya nikropkiyin
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)*

⁴¹ Farisi kamim sima iripa niki haingiriyu owim mi Jisis siya simiir srii, ⁴² kima Kraisi siirin ini panina naingwowim ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, ha? Siya nhinir pugan ankin, ha? Mi sima siirin hinina yowarkii boinki, Devid siir puganankin. ⁴³ Mi Jisis siya simiirin ina swoki sriiyin. Dimusika? Mi Adi Komii siir naeyiun Devid siir nwowin siirin siya nisiimauugin mi Devid siya siirin Biyan Inkam Komii dimusi dapkin, ha? Siya hinina boinkin,

⁴⁴ Devid siya hinina boinkin Adi Komii siya, kariir Biyan Inkam Komiiyin siirin hinina boinkin, kira kariir ina iniga saiir didwo. Mi mhoiia kiriir sau omomin wi kara kintiokii simiirin. Mi wi kiriir aowa nwokaii.

⁴⁵ Kima kigi Devid siya dapkin Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Biyan Inkam Komii siya mi siya ti inkamin Devid siir isid panina nwokin, ha? Nningaka. Siyiu karamaekin.

46 Mi inkam nwirkin bi nowarki boinmiminkin ta Jisis siir yaiya. Nningaka. Mi ta ii aiirin sima ina yididbwakainamim siirsiiyin mi mhoiia sima siirimin dimin whiram bi swoki srii miminkim. Iriig.

23

Jisis siya iikam imiir boinki, kima mintarao, kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simiir siyiu imiirsiiyin (Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

¹ Mhoiia Jisis siya yayim iikam whiekakim mi kamim siir kigna miriiyim simiir boinmimauugin. Jisis siir yaiya hinina boinkin, ² kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sima kimiirin Moses siir siyiu imiir nowamwarkaiyugim. ³ Mi hiriinankiniuwu yim ti hiriinan digworaekwowim, simiir boinmimauuwiiyim, yim kima simiirin ha wakaeyokna ap. Mi simiir siyiu iirin, yio kipi kigna ap. ⁴ Ti yayim sima kimiir boinmimauuwiiyim, yim ini dimin hikakim kima nityiskai apiyim, kimiir waeyao ini hiriinan ywowim. Mi sima wi kimiir whin hai rani, ti dimin hikak imiirin. Nningaka. ⁵ Dimin taeminim sima miriiyim, sima minam mini, iikamim simiir nwoki kigim sima ti inmi op minim minam niigim sima Adi Komii siir yayim simiir hopkaiyam. Mi simiir mwowim hais ha mi kikog nhwo kwisboini digworaekwowim, simiir haigiyam. Mi iikamim simiir kigii, sima wa nwoki aingwowim, sima inkam wadiekim. Mi yuis priei prieiyim sima niyim yim ha mi puai haiginu. Sima nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim mi iikamim simiir kigi, sima wa boini, hie wara inkamim, sima inkam wadiekim. ⁶ Mi iya sima yaewou komii komiiyim siiram namiiyim sima iki mhoiiyan ipiiyim simiir bi nidwokaiigim. Nningaka. Sima iki ipiiyim biyar nwowinim pi simiirar nidwokai omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saiirin iriipa hiriinan. ⁷ Sima ha naingwowi, iikamim maeyaua nae haiginiya saiirin sima simiir nwoki boin maigimaigam. ⁸ Iikamim sima kimiirin hinina kipi dap iikam nowomwarkaiyuwan inkam komii komiiyim. Nningaka. Inkamin nwiruwaargin kimiir nowomwarkaiyuwiiyin, Adi Komii sasaargin. Mi kima whiekakim ini nomiiyaukina yoswowim. ⁹ Mi nu tirin kima inkam nwirniyin hinina kipi dap, krimiir Adi Komiiyim. Nningaka. Adi Komiiyin nwiruwaargin, krimiir Adin. Mi siya ini ninomor kou hirar nwowin. ¹⁰ Mi sima kimiirin hinina kipi dap, inkam komii. Nningaka. Kimiir Biyan Inkamin nwiruwaargin, yio karargin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. ¹¹ Yipiki inkamkin kimiir bii inigak nwowin. Siya

biyyin hinda whisarii mi priimiriian inkam dwo ¹² inkamin siir inig iirar hainanaeyin mi mhoiia siir inigin wi aoki aowa namiguskii. Mi inkamin siir inig iirar hainana karamae nwowiyin, mhoiia siya wi inig komiigak nwowi. Iriig.

Jisis siya kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim siya siyiu biyeyim sima tirim io simiir nwokin
(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ Ti siyiu komii ninokninkiniyim kamim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao! Kima niksisaeyan inkamkim. Mi kima yaiyairga nhinkini. Iikamim Adi Komii siya kigriraowiyim sima nwowam naingwowyim, simiirin kima niksisaei mi ti iikamim simiir anowin kimar haiginikouwi. Mi simiir kwoinim simaka nwowam wara naingwo rani, simiir siyiuin kimar haiginikouwi. Mi kima Adi Komii siir iikamim siya kigriraowiyim simaka bi namasugim. Mi iikam nhirim simiiram namam tiriyim, simiir siyiuin kimar haiginikouwi.

¹⁴ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiia kimiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkin iguskii kima yai airgar nhinkini. Kamim naonamiyim simiir wig igabaeyim pi kima mi iksisaei. Mi simiir omakain digworaekwowim pi kima mi tauae haii. Mi kima iikamim simiir whwonkam idain nhwo pi prieiyar mi kwisboini, simiir dimin biyeyim simiir higrinuuwam. Mi iikamim sima wa nwoki aingwowim, kima inkam miyikim. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi hauwi.

¹⁵ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiia Adi Komii siya kimiirin wa nonkwobumbuninkin iguskii. Kima yaiyairga nhinkini. Mi kima whii komiia mi nu ikim simiirar napboinmimauwi Adi Komii siir yai airin iikamim simiir kwoin imiir hiorworwokaiyam. Mi sima kimiir yaiyar bidi wakaeyoknaim. Siyiu biyie sima diriraerarin ini kimiir imiir haiburim.

¹⁶ Mhoiia Adi Komii kara iikam biyie kimiirin wi hindara nonkwobumbu iguski. Kima ini iikam nhwokwisaeyim simiir ninkikwona apiyin ini simiir hiriinan ywowim mi kima wi dig nwo rani. Niingaka. Mi sima panansi sibgu wakaeyokna apsi. Mi kima iikamim simiirin hinina boinikim kara wa diriraerari, kara niksisaei rani, kara yaimwowar boini. Ti kariir yaiyim, kara Adi Komii siir hinina boini, ini mi owin yio dimin komii rani. Mi kira hinina boini, kara wa diriraerari. Kara ti yaiyim simiirin pi golin Adi Komii siir omaka hir nwokaiyin pi siir nikopaisisirki. Mi siya ti hiriinan yaiyim simiir boini mi kima siirin wa boin, siya ha diriraerar.

¹⁷ Kima whaowae inkamkim mi inkam nhwokwisaeyim!

Dimu diminkim bii nwowiyim mi dimu diminkim mhoii nwowiyim, ha? Ihi, adi Komii siir omaka biiyin ini saeyar ywowa. ¹⁸ Krima hinina boinkim, inkamin hiiya nae haigin inkin imiiyaeiya Adi Komii siira saiir dapikopsisirki mi mhoiia siya tir karamae nwowi yio dimin kaimwo rani mi inkamin nae Adi Komii siir nikin imiiyae ikopsisir hauwi. Ihi, yio siya ha diriraerar. ¹⁹ Kima ti nhwokwisae inkam whaowaeyim dimu diminkin bii nwowiyin, ha? Inkamin nae ninkin imiiyaeiyin siya, iyie? Hiiya saeyar minkin ti naeyim dimin whirki paninsi kimbusi. Ihi, hiiya nae haigin ninkin imiiyaeiya biiyin ini saeyar ywowa. ²⁰ Inkamin hiiya nae haigin ninkin imiiyaeiya saiir inig iir dapikopsisiri, siya digworaekwo saiir idwo nwowim simiir warar ninkin ikopsisirkikim. ²¹ Mi inkamin Adi Komii siir omaka miyika saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siir omaka hir nwowin naeyiu digworaekwowim simiir wara ninkin ikopaisisiri. ²² Mi inkamin ninomor kou saiir dapikopsisiri mi siya Adi Komii siya mi siir ipiia sowiir warar nikopaisisiri.

²³ Kima kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi Farisi kam ikim. Kima mintarao mhoiia Adi Komii siya kimiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski. Dimusi rani, kima yai kiyimiyok boin kiriekim. Mi kima dimin sisimim pi simiirar mi siotkini mi haimiiyin pa mi hauwi mi ti hiriinan dimin sisimim kima ina wakaeyokna diriraerarim mi biigi biiyan diminin Adi Komii siir yaiya kima hiriinan tir tani. Mi biiyan dimin komiiyin Adi Komii siir yaiya kima digiumii saiirar haimriiyugigi. Mi siyiu miyik tiri ikim iikam nhirim simiir mi naingwobumbuni siyiu mi naingwo tibmiini siyiu ikim, kima ti hiriinan dimin komii komiiyim digiumii simiir haimriiyugigim. Mi kima dimin komii mi Adi Komii siir dimin simim simiir wara wakaeyokna kiswo mi siya kamiiramim wi maigimaiga komiia pi ywokiyin mi kima simiir tirim pi boriisopkim. Nningaka. ²⁴ Kima inkam miyik rani, ini nhwokwisaenan ywowim mi kima iikamim simiirin Adi Komii siir siyiu iir nisiimauuamar naingwowi mi kima wi dig nwo rani. Mi Adi Komii siir yaiisimim kima simiirar nikwouisii mi wakaeyokna rani. Mi kima Adi Komii siir biiyan yai komiiyim simiir wakaeyoknam naingwo rani. Mi kima pi boriisopi. Nningaka.

²⁵ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, kima mintarao! Mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyara nhinkini kimiir mhi kwoinim ini mobmor mob minim idanara kima sibgu hisokiyim mi aowa iokaka nwowiyim mi ini simiir hiriinan ywowim. Kimiir kwoinim ini inkam nwirni diminam

kigmaili siyiuin mi piu saeya nipiyaokiinami siyiu ikin ini sima yinkiniuin. ²⁶ Farisi kamim kima ini inkam whaowae nhwokwisaenan ywowin mi biyin kima mobmir mobim simiir aowa tiki hiisok mi idana wi wadieya mi oki. Mi iriipa hiriinan kimiir kwoinim hiriinana timi tir. Mi kira siyiu miyikin siir tiram naingwowi kira wa tiri.

²⁷ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbu iuguski. Kima mintaraa! Kima yaiyarga nhinkini. Kimiir kwoinim ini maeyauwa inkam haingikaiiya ini saiir hiriinan ywowim. Mi idwowin wadieya sibgu kigi mi tenau hirin ini inkam mwokugi yinkiniuin. Iikam kimiir mhi kwoinim hiriinan ywowim. Mi ida wadiyar sibgu kigi mi kimiir aowan kwoinin miyiknan nwoki rani. ²⁸ Kima ini iriipa hiriinana mi owim, iikamim sima kimiir yaimwo whwonkam imiirin wadieya kigi sima hinina naingwowi, kima iikam wadiekim. Mi kimiir mhi kwoinim ini niksisaeni siyiu ikin mi dimin bibiyeyim ini simasimar nwokaiyim. Iriig.

*Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpipisu haii
(Lk 11:47-51)*

²⁹ Kima kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim. Kima mintaraa! Mhoiia Adi Komii siya wi kimiir nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyarga nhinkini. Kima profet kamim biya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar piuai haiginugim. Mi iya sima omwaiya niki waiyam, sima siyiu miyik iirar tirkim. ³⁰ Mi kima boin, iya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nwowa krma saiir nwokiswo mi krma wi simiir di whinini profet kamim simiir nisom aowamin. Ningaka. ³¹ Ta yai hiriinana kima kimar nisiimauunaei, kima ti kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran inkamkim. ³² Kara kimiirin yaimwowar boini, kara kimiirin bidi yinokninkinin kima wi kimiir yidiwi wanwiyaeyim, simiir siyiu biye imiirar swoki tiri, biya sima tirim saiir hiriinan mi kima wi hiriinana swoki tiri mi wi simiir hiriinana swoki imbiyami. ³³ Kima kam biyekim, kima mipugnankim. Kima kam biyeyim kima kam isid biyeyim simiir hiranki nitkim mipugnana. Adi Komii siya kimiirin wi maeyauwa paekaka saiir hiriir boinwokiopnatkaigi, kima wi panina nidami, ha? ³⁴ Mi kima wakae mhoiia kara wi profet kam nhirim ninokninkin miyikakim, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir mi kamim nowomwarkaiyuwiyim wi kimiirim nikropki mi sima kimiir waraur nimbini. Mi nhirim wi kima nisomsom aokaowi mi paeyin hiiniya nironinkinin saika nirinuwi mi nhirim omaka, yaimin dimin nidwokai

wakaeiya saiir hirar nipimpari. Mi nhirim kima simiirin wi om komii whirin siir hiranki nhinikriropki mi simiirin wi hinda tinda ninkin aeyokiyoki. ³⁵ Mi ti hiriinanin kara wi saiirsi nikropki kam nhirim hik kimiir hauuwim, kam miyik nhirim nuanim biya kima nisom aowim simiirsi. Inkam miyik Ebel siir hiranka nisomao bwakainamkim mi ini profet Sekaraia siirar yadigiuwin Berekaia siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya mi maeyaua huyokiyokaiiya nae ninkin imiiaeyia dimin whirki kimbu karam nwowa siirin hir nisom aokin. Dimusi rani, ti dimin hiniinin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi nonkwobumbuninkin iuguski. ³⁶ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini. Dimin biyeyim simiir hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi krimiirar nimbiamyami. Iriig.

*Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin
(Lk 13:34-35)*

³⁷ Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siiyani kima kaiyimik aokaokiyim. Finokininokin kara kimiirin dimin biyeyim simiir hirankar nikunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindiriraerarim. Kakaruk yopiya saiir yinim saiir kpidga aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi kimar borisopi. ³⁸ Kima wakae! Mhoiia kimiir omin wi iikam karamaeyar nwoki. ³⁹ Ihi, kara kimiirin hiniina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iya kima ta yai hiniina saiir boini mi wi saiirar nadigiuwi. Adi Komii siya kinsiishaiginuwi ti inkamin. Biyan Inkam Komii siir inig iir nitin siir. Iriig.

24

*Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir
boinkin wi sapi nimbiamyami*

¹ Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiia yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyamim mi kamim siir kigna mriiyim sima siiram yit. Sima siir nisiimauuam naingwokim omaka miyikim Adi Komii siirim simiir. ² Mi siya simiir boinki, kima ti digworaekwowim simiir bidi kigiyim, aniya? Ihi, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, ti siiyaim Adi Komii siir omaka saiirim sima wi siya kwirni idwo nwo rani. Nungaka. Mi kam nhirim sima niti, wi ti Adi Komii siir omakaim simiir ninikinhamnhinkigi mi wi nu saika diga swoki amwouuwi. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim mhoiyya nimbiniyanim simiir boinkin

(Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

³ Jisis siya mhu Oliv hir nidwokin mi kamim siir kigna miriyyim sama simar yit siirimin mi sama siir ini boini, kira krimiir boinmauugi, ti dimin hiriinanin wi paki hinin iya saiir nimbiamy krimiir nisisimauuamin, ha? Piki hinin diminin wi bi siya nimbiamy mi krima wi siir nwoki inokninkinim iya kira swoki haiyug itana saeya nimbiamy mi ti nuin wa digi, ha?

⁴ Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kima kima kimasiyar sibgu mintiraona wi inkam nhirkim niksisaesi kimiirin. ⁵ Kam nhirim sama niti mi sama wi kariir inig iir nini iksisae dapboini, karargin Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin mi sama wi iikam whiekakim simiir niksisaesi irkaki. ⁶ Mi mhoiyya kima wi yaiini yayim simiir wakaemimikwini. Yai- iya hinda tinda ina niniya, kingiin mi aru iriipi hiriinan mi kima wi kipi nanaawin. Ti digworaekwowim sama wa nimbiamy mi iya kara nitana ti nu ieya digana ya ina niki owa. ⁷ Nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka ninii. Mi inkam komiyyin nu kigriraowiyin wi nu whiranin siir isidin yaii wi inkam komii nwirin siir isid inaka ninii. Mi nu maeyau nhirim wi mhi prasae nao rani mi nu maeyau nhirim wi nin prasae nit rani. ⁸ Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii, biya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiamy. Ta ii airin sama hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sama wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sama wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. Ti digworaekwo whiekakim wi wiga yinisimin hiukrimkripin naokainam wi saiir hiriinan hik kimpipisu haii biya saeya haiyim wi saiir hiriinan nimbiamy.

⁹ Ta ii airin sama hik kimpipisu wi kimiir hauuwi mi sama wi kimiir nisomsom aokaowi. Mi iikam whiekakim hinda tinda nwowim sama wi io nhwo kimiir nanaowi. Dimusi rani, kima kariir yai wakaeyoknaeikim. ¹⁰ Mi ta ii airin iikam whiekakim sama wi simiir naingwo tibmii aiir haiburgigi. Mi sama simiir nomiiyauim wi simiir sau omomin siir kinmauu iti mi simiir nhirim wi io sama sama ninwo anwowi. ¹¹ Mi ta ii aिरarin niksisaesi profet kam whiekakim sama nhinani mi wi iikam whiekakim simiir niksisaesi. ¹² Mi ta ii aिरarin dimin biyeni siyuin wi komiyya nimbiamy mi iikam whiekakim sama wi inkam nwirniisi naingwokwonanae rani. Ningaka. ¹³ Iikamim sama simiir naingwo tibmiiya kirieya nwoyokiyokii mi mhoigi mhoiyana saiirar namwoiwi mi ti iikamim simiirin wi Adi Komii siyar swoki anmaiwarkinaei.

¹⁴ Mi sima wi nu maeyau maeyau whiekakim hinda tindanim simiir napboinmamaau irkaki maeyauwa Adi Komii siya kigirkakana siir digworaekwo whiekakim saiir mi iikam isid whiekakim sima wa wakae, dimin miyikim Adi Komii siya diriraeranim. Mi wi ii aeya nadigiuwi. Iriig.

Dimin biyieki biyieyin wi sipi nimbiam
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

¹⁵ Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daingworinu, Jisis siya boinki mi mhoiia kima wi ti dimin biyieki biyieyin Adi Komii siir omaka io saiir hioanin wi siirar kigi, diminin Adi Komii siir omaka bopwo nwowin igbid kamiyaugakin biya profet Daniel siya boinin nimbiamim mi siya. ¹⁶ Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir nwowim sima mhua hiriir yidam ninopkainam. ¹⁷ Mi iikamim yaba hir grin kin okwowim mi sima simiir digworaekwo imiirim kipi swoki iwit ninopkainam omaka hiriirin simiir haiyim sima mhua hiriirar didam iugugusamki. ¹⁸ Mi yipiki inkamkim sima numir nwowi mi sima simiir oma hiriir kipi swoki haiyug am, simiir yuis imiir hainakiyim. Sima hindara didam iugusam. ¹⁹ Mi wigim yinpiugak nwowim simiirsi naingwoyimiyoki mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau rani, sima wi hikak nwowi mi wa kiguguwi. ²⁰ Kima Adi Komii siiram srii boin mi ii kima nidami saiirin wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi miyik mi o rani, ti ii hiriinanin kima wi nidam sasauni siyuum whaowaei. ²¹ Mi ta ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Iiya nuin siya wina niki owin mi ini tariinana yamwoniin, ti hik hiriinanin biya sima bi niki imbinikim. Mi mhoiia wi hiriinan hik mi imbiyam tani. ²² Mi Adi Komii siya ti dimin biyieyin simiir iya saiir nikwokripna karam nwokiswo mi iikam whiekakim sima wi hiriirar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir kamim siya nimbiniim simiirsi naingwoyimiyokiyin mi siya ti ii hiriinana saiir asi nikwokripnakin, ti diminim sima nimbiamam.

²³ Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya tisi tirar nwowin, siya isi hapi nwowin, kima wi siir yai kipi naingwo tilmii. ²⁴ Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki mhoiia kam nhirim sima niti mi wi hinina nini iksisae boini, Kraisin karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi dimin kirie komii komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim Adi Komii siya nimbiniim simiirin wi sima nhinpriiginam kinankiugiuwi mi ti iikamim sima wi simiir yai wakaeyokna rani. ²⁵ Wakae,

kara kimiirin bi ti digworaekwo imiirar boinmauugim mi bi wi digworaekwowim sima nibiyami mi mhoiia kima simiir kigi mi kima wi haniingi kiginokninkini.

²⁶ Sima kimiir hiniin yai boini, kigi. Siya maeyauwa inkam kamaeya nu siiyin apa saiir nwowin, kima wi taka maeyauwa saiir kipi nam. Mi sima hiniina boini, kigi, siya ta omaka maeyauwa huyokiyokai saiir hir nwokaiyin. Kima wi simiir yai kipi naingwo tibmii. ²⁷ Kima ina kigim, sinana bieki nibiidniyin siir hirar sinankiyim mipi bieki nikiiyamiyin siir hirar namwoiwi mi mhoiia iya Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti kima kariirin wi hiriinanar kigwini.

²⁸ Maeyauwa inkam whigi nwowiya mi wakikiyao wabim pi simiir piu imiirar natkikin idwo aei. Mi mhoiia kara swoki iti iikam whiekakim sima wi kariirar kigwini. Iriig.

*Yaowae Adin ninomor kouanin mhoiia siya wa swoki iti
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)*

²⁹ Hik komiia ta iya saiir haiya saeya dig nwoki mi bieyin wa kakauu iuguski mi bwana wi mi whwo rani mi nauunim wi ninomor kou hiranka nikigilki. Mi ninomor kou hiran dimin komii komiiyim, sima wi hini haniina nitki. ³⁰ Mi ta ii aiirin digworaekwo nhirim ninomor kou hiranim mhoiia wi iikamim wi simiir nisiimauwi ta iya. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin wi saiir swoki iti mi iikam isidin hinda tindanim nu tiranim sima wi nou prasae kin tani. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin sima wi kariirar kigwini waumirsima kariir dimin kirie komiiyim paenan niyaeiyim wi simaka ninkin iti. ³¹ Iya kara niti, kidin wa maski. Mi iya siya kid maski mi kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbinim sima wi kariiram nikiunani.

*Whrougwokiyim iya Jisis siya nitana saiir nisiimauugin
iikamim simiir
(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)*

³² Kima whrou siir bidi yinokninkinim. Iya pi whrou siya woki ti hiriinanin krima pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowo wa mi ikii kini. Ta hiriinan iya saeya opki niuwi aeya. ³³ Ini mi owin, mhoiia kima ha kigi ti dimin taemin whiekakim kara boinim ini nibiyamim, kima ha dinokninkinki, iya kara nitana ini kingiin nwowa. ³⁴ Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, iikamim sima ta ii aiirar niki owim sima wi niki aonam tani mi ti digworaekwo whiekakim wa nibiyami. ³⁵ Nu ninomor sowa wa digi mi kariir yaiya wi swoki digi rani. Nningaka. Saeya wi hiriyyar nwoyokiyoki. Iriig.

Inkam nwirkin ta iya Jisis siya nitana saiir swoki inokninkin tani

(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)

³⁶ Inkam nwirkin ta ii aiirin ninokninkin mimin tani. Mi paekwosimim ninomor kou hiranin sima iriipa hiriinan sima saiir mi inokninkin tani. Kara Yaowae Adin saiir mi inokninkin tani. Niingaka. Adi Komii sasa ninokninkini ta iya kara nitana. ³⁷ Iiya Noa siya nwowa mi siyiuim saiir tirim, hiriinan siyiu kaimwowim wi saiirar swoki tiri iya kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti. ³⁸ Iiya op komiiyin siya niuunani karamaeya niki owin, sima ti hiriinan siyiuim simiir tirkin opmin kwiyae mi naemin nongwomamair aeikiyam mi wigmin priinonkwonakaeyam. Mi ini Noa siya yambudkiyin siyaiya hiriir. ³⁹ Iikamim sima bi ninokninkinkim mi sima ini hiriinana mi prii ywowim. Sima ha bi naingwokim ti diminim wi simbi nimbiyami. Niingaka. Mi op komiiyin ha niuunaniyin mi ini iikam whiekakim simiirar kaipri hainamim mi sima ina yaonamim. Kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara niti wi hiriinanar mi tiri. Sima wi ninokninkin tani mi wi ha nwokwokin tani iya kara nitana saiiram. ⁴⁰ Mi iya kara swoki iti sima wi ninokninkinwin tani. Mi inkam nwisko sowa iripa mi miriiguwaki mi wi nwiruwaniiya nikunami mi nwirin siirin wi hirar haiburgigi. ⁴¹ Mi wig iso sowa iripa mi miriiguwaki mi ira wa nami mi ira wi hirar haiburgigi. Mi hiriinankiniuwu ⁴² kima, kima kimasiyar mintiraowin. Kima ninokninkin tani, paki hiniin iya wi sae swoki iti kara kimiir Inkam Komiiyin. ⁴³ Kima ti dimin imiir daingwo, omakain adin siya ha ninokninkini hii tauaeen inkamin pi sipi niti mi siya pa nidwo kaowi mi hiyan inkamin pi hiriir napninopkainam tani ⁴⁴ Kima iriipa hiriinan ha nhinkaokwokin, kara Yaowae Adin ninomor kouanin igwira kara niti ina nwowa. Mi kima wa ninokninkin tani kara wi ta hiniin iya saiir niti. Iriig.

Boiniyo yaiya mi biye mi mi miyik miriyo sowiir boiniyoka

(Lk 12:41-48)

⁴⁵ Piki hiniin miyan inkam ikin kwoin miyikakin mi siir mi imiir sibgu kigriraowiyin, ha? Biyan inkamin siya minam nimbingin siya siir miyan kam nhirim simiir kigriraowim mi nae simiir mi inkin hauu aeyim naeni ii aiir. Iiya ti inkam hiriinanin siya ti diminim simiir wakaeyokna diriraerari mi siya inkam miyik ieya. ⁴⁶ Mi mhoiia siir biyan inkamin ha nitiin mi siya ina ini kigniyin ti miyan inkam iir mi miyim biya siya boingigim ini hiriinanar miriikwokinim mi ti biyan inkamin siya wi maigimaigra nwowi siirin. ⁴⁷ Kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiia ti biyan inkamin, wi

siir nimbini, siir dimin komii komiiyim siya kigriraowim.
 48 Mi ti miyan inkam biyeyin siir kwoinin ha naingwowi,
 kariir biyan inkamin siya wi nitsisau rani 49 mi siya siir
 iripa mi miriiyim kamim simiirin ina tio bwakainanamin
 mi siya op biye kwiyaeyim kamim simaka mi aekwiyaekin.
 50 Mhoiya ti miyan inkamin siir biyan inkamin siya niti
 mi ti miyan inkamin iya siya nitana saiir ninokninkin tani.
 51 Mi biyan inkamin siya niti wi ti miyan inkamin siirar
 tirbumbuninkinki mi siya siirin kamim niksisaeyim simaka
 nikmwın owaiginuwi. Ta maeyau aiirin iikamim sima wi
 nou prasae kin tani mi sima wi simiir big imiirar ninan
 aekiyimkiyiki. Iriig.

25

Mwiigak kopak iuurim simiir boiniyo yaiga

1 Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir
 kigirkakana mi ini mwiigak kopak iuurim simiir hariinan
 ywowin. Inkam nwirin wiga tariinanar kwonkwonakin mi ti
 mwiigak kopakim simiir yukidim warar hainam, sima siirin
 siyu hir napyiskaiwinam namkim mi siir nikunaniyim. 2 Mi
 iriiyarim ninokninkin miyikakim mi iriiyarim ninokninkin
 miyik karamaekim. 3 Mi wigim ninokninkin karamaeyim
 sima yugid nhingam simiirara hainam mi sima yaeya op
 (kerosin) haimiiyim simiir wara bi hainamkim. 4 Mi wigim
 ninokninkin miyikakim, simiir opim (kerosinim) aimwoniya
 yaokai hainam simiir yukid imakar. 5 Ti wig nonkwonain
 inkamin siya bi niki itsisaugin. Mi ti wig iuurim simiir
 nhwowim ina yiridim mi sima ina whwonkainamim.

6 Mi yai kwira ini nibwopwo komiia saiirar kauwok
 boiniwiiya wigkam wino nonkwonao ini nitwiiyo. Kima
 siirin siyu hir dapyiskaiwin mi siirin wikunani. 7 Ti
 mwiigak kopak iuurim ina nhingiwiiyim mi sima simiir
 yugid imiirar diriraerar hainamim. 8 Mi wigim ninokninkin
 karamaeyim sima boinki, ninokninkin miyikak wig imiir,
 kima op (kerosin) haimiia krimiir whauugi. Krimiir
 yugidim pi simbi tingiyami. Mi krima diriirar nami. 9 Mi
 wigim ninokninkin miyikakim simiirin hinina yowarki
 boinki. Ningaka. Ta op (kerosin) haimiisima, kima mi krima
 saiirararin pi dig nwo rani, kima omaka digworaekwo sainiya
 saiir hir sainaki kimamar. 10 Mi sima op (kerosin) sainam bidi
 yamim mi wig nonkwonan inkamin siya ina yitin. Mi wigim
 siirim waikaokwokinim ina yamim omaka hiriir wigwas nae
 komii aiirim mi sima anowin ina haiginikougiyin.

11 Mhoiya mwiigak kopak iriiyarim ina swoki itim mi sima
 ini kauwok boini, Biyan Inkam Komii kira anowin krimiirim

haiwaoki. ¹² Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kara kimiir bi ninokninkinkin. ¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima mintarao. Dimusi rani, kima ninokninkin tani, iya mhoiia kara nitana.

Boiniyo yaiya miyan kamim umir gribgak haiyim simiir boinka
(Lk 19:11-27)

¹⁴ Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigrakakana saeya ini biyan inkamin aru maeyau namam minin mi siya siir miyan kam nwoimim simiirin ha nikunain mi siir digworaekwo whiekakim simiir in yinkwo hauugik sima kigriraowim mi ini saiir hiriinan yowoin. ¹⁵ Siya siir miyan kamim simiir siyu ikim mi simiir kirie ikim simiirar kigin mi siya umirim simiirin yapayapa mair asi hid hauugin. Mi nwirin umirim 5,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi nwirin 2,000 kim siir mi nonkwo hauugikim mi nwirin 1,000 kim siir mi nonkwo hauugikim. Siya simiirin hiriinan tirkikin mi siya ina yamin. ¹⁶ Mi siya aru maeyau bidi yamkiyin mi bi kimiminkikin inkamin 5,000 umir haiyin ina mriinamin ti umir imiirar mi yaeya 5,000 nhirim ina swoki mirii haiyin. ¹⁷ Mi ti inkamin 2,000 umir hainaowidin, yo iriipa hiriinan siya ina mi mirii namin mi 2,000 umira swoki mirii hai. ¹⁸ Mi inkamin 1,000 umir hainaowidin, siya ie ini opiuin umirim siir Biyan Inkam Komii ieya hauugikim simiir haigiprakaiyam.

¹⁹ Bwan whiekakim bidi yamkiyam mi mhoiia ti miyan kamim simiir biyan inkamin ina yitin mi umirim siya hauugikim simiir kitibmii boinam nitkin. ²⁰ Mi inkamin umir 5,000 hainaowidin siya ina yitin mi umir 5,000 nim siya mirii haiyim simiir warar hainam mi siya boin, inkam komii kira umirim 5,000 na hauugikim mi kigi mi kara ha mirii nanaeyin mi 5,000 umira swoki inkin mirii hai. ²¹ Inkam komiiyin siirin hiniina boin, kira miyan inkam miyikin, kira mi miyika sibgu miriigin, kira miya sibgu kigriraowikin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowin. Kara hiniina naingwowi kira digworaekwo whiekakim simiirar kigrirao irkak. Mi kira kanakar uni maigrimaigrani: ²² Mi inkamin 2,000 umir hainaowidin mi siya ina yitin mi siya ina yaboiniyin, inkam komii kira kariirin 2,000 umira hauugigin, kigi. Kara ha swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkin mirii hai. ²³ Siir biyan inkam komiiyin siir boinki, kira miyan inkam miyikin, kira mi miyika sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar uni maigrimaigrani. ²⁴ Mi inkamin 1,000 hainaowidin yo siya ina mi itin mi siya ina boinin, inkam komii, kara bidi

yinokninkinin, kira inkampaii rani, sasae digworaekwowim inkam nwirni numiranim kira pi simiirar priiningugu hai. Mi kira twonid isim inkam nhirmi niki okmwim whrami, isim sima, haiginki mi twonidginim sima. Mi twonidginim kira pi kiriir omaka hiriirar swoki hainami. ²⁵ Kara pi nididgin kiriirsi mi kara ha namim mi kiriir umirim nunau ie ini ophaigiya. Mi kigi! Ha tisi kiriir 1,000 umirim. ²⁶ Inkam komii siirin ina yowarkii boinin, kira miyan inkampaii rani! Kira nhakiu kiriekin! Kira kariirin ina ninokninkinin kara inkam nwirni nokmwim inkini numiran sasaeyim mipi kara swoki ingugu haiyirkaki mi iripi hiriinan kara inkam nhirmiya nokmwim hai twonidim numir hirankin mi ti twonid imiirin pi kara swoki haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina ninokninkin, aniya? ²⁷ Kira kariir umirim omaka umir haigiya saiir haigi karamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir swoki inkin mirii haiyim, ha? Mi iya kara swoki itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir wara pi swoki hainiyin. ²⁸ Mi kima ti umir 1,000 nim simiirin siir inankin ti swoki hai mi inkamin 10,000 umirkakin siir ti swoki inkin hauugi. ²⁹ Dimusi rani, kam nhirim dimin taemin whiekakim sima simiirin mi miyik sibgu miriiyim mi kara simiirin wi idwowa swoki inkin hauugi digworaekwo nhirim. Mi inkam nwirin siya siir digworaekwowim kwisuwakinuwi mi siya simiirin mi sibgu mirii karam nwowi mi siir dimin sisimim siya nonkwowim mi wi siir inankar swoki hai. Mi siya wi nanga nwoki. ³⁰ Mi ti miyan inkam biyeyin siir kiyitkaigi maeyauwa nibwomambwo nwowiya saiir hiriir. Ta maeyau aiirin sima hik kimpipisu haii mi sima wi simiir big imiirar naekiyimkiyiki. Iriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikam isid whiekakim nu tiranim wi simiir hidi

³¹ Mhoiia kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwowi mi siir paekwosim whiekakim mi siya dimin miyikim paenan niyaeiyim simaka warar ninkin iti, ta ii aiirin siya wi inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir wi siir ipii aiirar nidwokaii. ³² Mi iikam isid whiekakim hida tindanim wi kariir whwonkam idar nwomimiri mi kara simiirin wi isid whisa hidaigini mi inkamin sibsib, meme kigriraowiyin siir hiriinan hidi. Sibsibim maeyau kwira mi memeyim maeyau kwira. ³³ Mi kara wi hinina hidaiginuwi. Iikam miyikim sibsib nanim wi kariir ina iniga namki mi iikam biyeyim meme nanim wi kariir ina yaioyaeya saiir namki. ³⁴ Mi kara inkam komiiyin nu kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, kara iikamim kariir ina iniga nokwoim wi simiir boinki, kima iikamim Adi Komii siya

tirhaiginuwim wadie, kima ha dam digworaekwo miyik miyikim biya kariir Adin siya nimbiniim iya ti nu iir nonkwokwowa saiir, simiir tini haiyu. ³⁵ Dimusi rani, iya kara mhirima nwowa mi kariirin kima hauu aekin mi iya kariir kwoinin opam haeyin mi kariirin opa kima hauu kwiyaekin. Kara om whiran inkamnanargin mi kariirin kimiir omaka hirirar mi whinam. ³⁶ Kara yuis karamae nwowin mi kariirin yuis kima hauu iigin. Mi kara maki niyin mi kariirin kima kigriraokin mi ini kariir ma aeyar digiyin. Mi kara omaka huyokiyokaiya mi biye miriyya saiir nwowin mi kima kariirar nap kigraraonakikim. ³⁷ Mi inkam miyik miyikim sima wi siir yai aka nowarkii boini. Biyan Inkam Komii, paki hiniin iya krima saiir kigin kira mhiigi naowin, krima naeyin paki hiniin iya saiir hauu aekin, ha? Mi kiriir kwoinin paki hiniin iya saiir haekin opamin mi krima op kariirin ha hauu kwiyaekin, ha? ³⁸ Paki hiniin iiga krima kiriir kigin kira om whiran inkamnan nwowin mi krima kariirin kimiir omaka hirir whinamin, ha? Mi paki hiniin ii aka kira yuis karamae nwowa mi krima yuis kiriir hauu iyyin, ha? ³⁹ Paki hiniin ii aka krima kiriir kigin mi kira makak nwowin mi kira omaka huyokiyokaiya mi biye miriyya saiir nwowin mi krima nini ap kigriraonakiyin, ha? ⁴⁰ Mi kara Yaowae Adin siya simiirin wi hiniina nowarkii boini, kara yaimwovar boini: Mi digworaekwo whiekakim kima tirim ti kariir nomiyauin inig sim karamaeyin siir mi yio hiriinan siyiuin kima kariirar whindiriraerarkim.

⁴¹ Mi mhoiyya siya simiir boin digiyin mi iikamin siir yaioyaeya nwowin simiir boinki, kima kigugu iugusan iikamkim! Kima damki, paeya inokiiinok huyokiyokaiya hik kimpipisu haiyya saiiram. Mi inokiiinoki hirar nwokaeyami mi ta paeya Adi Komii siya Setan mi siir paekwosisimim simiirin diriraerar namginkin. ⁴² Dimusi rani, biya kara mhiigi naoin mi kima kariir bi hauu aekin mi kariir kwoinin opam haeyin mi kima op kariir bi hauu kwiyaekin. ⁴³ Kara om whiran inkamkin mi kima kariirin bi nikunamkim kimiir omaka hiririn. Mi iya kara yuis karamae nwowa mi kima yuis kariir bi hauugin. Mi iya kara makak nwowin mi omaka huyokiyokaiya mi biye miriyya saiir hir nwowin mi kima kariir bi nini apririr kignakikim. ⁴⁴ Mi kara ti yai hiriinanin simiir boin digii mi sima kariir yai airin wi hiniina nowarkii boini, Biyan Inkam Komii, paki hiniin ii aka kira mhiigi naowin mi krima kariir kigin mi kariir kwoinin opam haeyin, kira om whiran inkamkin, kira yuis karamaekin mi kira paki hiniin ii aka maki kira niyin mi omaka huyokiyokaiya mi biye miriyya kira saiir nwowin.

Mi kríma kírír kígím, ha? Mi kríma dimíním símír bí kígím mí kríma kírír panínsi whíndíríraerarsi. ⁴⁵ Mí kara inkam komíyín símír yai aka wí hínína nowarkí boínki, kara kímírín yaimwo aírar boíní, kíma kárír nomíyau nwírín inígsím karamae nwowín síir síbgu grab karamae nwowí mí tí híriinan síyíuín yíó kíma kárír bí síbgu grabgím. ⁴⁶ Jísís síir yaiyím hínína iní boín dígi. Mí tí híriinan íikam isidín síma wí paeya nami, síma wí hík kimpípísu prasae níní haiyíu rání, íinokínokín. Mí íikam míyík míyíkím síma wí omwaiya waiyayokiyókíí. Íriig.

26

Inkam komíyím síma ina kííbímí boíním síyíuín Jísís síir nísomaowam

(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Jísís síya tí síir yai whíekakím íikámím símír boínímímauu dígiyín mí ta íí aírín síya síir mí kígna míríyím símír boínki, ² kíma ina nínoknínkíním, íí komíya wou níkwó aeniya, íí kwísuwa nwowí kríma wí saír naeí. Mí ta íiya kara Yaowae Adín nínómor kouankín nítín síma kárírín wí sauan omómín síir kínmauu ítí mí paeyín híniya níríonínkínín saíka nírínugi.

³ Mí ta íí aírín prísímí yaowae ad íkím mí Isrel símír bíyan inkam komíí íkím, síma prísímí yaowae adín, síir inígín Kaíafaskín, síma síir omaka komíya saírara ywómíríu.

⁴ Mí síma yai mínám haingíríyíu boínaígím, síyíuín Jísís síir nímprío nonkwórímdínú hainím. ⁵ Síma ina boíním, kríma tí dímín híriinanín íyím wou níkwó aeiyím símír kípí díraerar. Dímusí rání, íikám síma yaií wí krímaka níníisi. Íriig.

Wíga wa píuí míyík whakíyín Jísís síir mwo íír yaokín

(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

⁶ Jísís síya om Betaní hír nwokín, inkam nwírín má bíyíeya paowagí písíkomkopouín síir omaka hír, síir inígín Saimonkín. ⁷ Íiya Jísís síya omaka hírar nwowín mí wíg íra síírím yít mí wa mobín píuí míyík whakíyín, umír kasaka bí saínkín, íra hainaní. Íiya Jísís síya híya saírará níki ídwo aeýín mí tí síiya mob wakakín, píuí míyík whakíyín Jísís síir mwo íírará yaokínki. ⁸ Kamím síir kígna míríyím síma híriinan kígíyím mí ío ina ywowím, síma boín, tí wain whísaríí dímusí naokí íuguskíkín, ha? ⁹ Kríma tí síiya mob wakakín inkam nwírni hauuwí, síya saíním mí kríma síírín wí umír prasae díháií mí íkí íikám paeprikabím wí símír píí hauuwí. ¹⁰ Jísís síya símír yaiya ina yínoknínkínkíyín mí síya símír boínki, kíma ta wíga saírín híriinan dímusí tírí saeya nídídamín, ha? Saeya tí híriinan síyíu míyíkín kárírar tírka. ¹¹ Íikám

paeprikabim sima wi kimakar nwoyokyokii mi kara kimaka wi ii priei nwo rani. ¹² Mi ta wiga saeya ti wain kariir piu naokinkiyin saeya kariir naoni siyiun siirim diriraerarka Juda krimiir siyiun hiriinana tiriikin. ¹³ Mi sima wi saiirar naingwo yokiyokii. Iriig.

Judas siya minam nimbingin Jisis siir kinmauu itim pris kamim simiir

(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

¹⁴ Mi ta ii aiirarin kamim siir kigna miriyyim iuur nwisko, simiir nwirin siir inigin Judas Iskariotkin, siya prismi biyan kamim simiirim yam. ¹⁵ Mi siya boin, kima kariirin wi dimu dimin hauuwi mi kara Jisis siirin wi kimiir kinmauu iti, ha? Mi sima siirin umir silvaim kamnwir iuura hauu. ¹⁶ Mi ta ii aiirin siya ina yap hainsran bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriyyim wou simaka nikwo aekin

(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)

¹⁷ Biigi biyan iya bretin yis karamaeyin siir naeiya mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yitim mi sima ina boinim, kira painina naingwowi krima digworaekwowim papi diriraerar haigini mi kira wou krimaka papi nikwo aei, ha? ¹⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima om komii Jerusalem hiriir dapninopkainam mi kima inkam nwirin siya krimiir bidi yinokninkinin siirin hinina tini boiniu, inkam yai krimiir nowomwarkaiyuwiyin siya hinina boinkikin, ii kariira naowana ini kingiin nwowa kara kamim kariir mi kigna miriyyim wou simaka nikwo aeyam naingwowi kiriir omaka waraur. ¹⁹ Kamim Jisis siir kigna miriyyim yayim siya boinkiyim simiir hiriinanar mi tir mi sima wou nikwo aeyamin ina diriraerarim.

²⁰ Mi ta iya saiir naioka Jisis siya mi siir miyan kam iuur nwiswo simaka yidwokai aekairib. ²¹ Sima niki idwo aeyim mi siya simiir boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kariirin wi kimiir nwirkar nap wouwi wir kam biyieyim io kariir nwowi simiir. ²² Mi iya siya hiriinan boin digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira srii, Biyan Inkam Komii mi tari kara, aniya? ²³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, kimiir nwirin in siira kanaka ninkin inopmai two saiir mi kariirin wi siyar kinmauu iti. ²⁴ Ihi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin naowam, biya ywokwo komii saeya kariir boina saiir hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin wir siir napwouwi siirsi naingwo yimiyokii. Ini mi owin siirin yopiigi mi aokaina karamaekiswo ti inkam iirin. Dimusi rani, ta iya siya wa kigugu iuguski. ²⁵ Mhoiyya Judasin, inkamin Jisis siir sauan

kam imiir kinmauu itin siya Jisis siirin hinina srii, iikam nowomwarkaiaiuin inkam mi tari kara, aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwovar ywowa. Iriig.

Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiyim

(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²⁶ Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriyyim simiir hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir kip aeya. ²⁷ Mi mhoyiya siya op mob wainin ira hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi siya simiir hauugi mi ina boinin, kima whiekakim ti op wain mob iir kwiyaeki. ²⁸ Ti diminin kima kwiyaeyin siya kariir nhieka. Kara wi minam naokiki Adi Komii siir nimbina wa nimbiamy iikam whiekakim simiir dimin biyie imiir haiyoprindiyiumiigiyim. ²⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini, kara wi op wain saiir swoki kwiyaey mimin tani. Mi kara ta op wain wina saiirin wi kimaka swoki inkim kwiyaey kariir adin siir om hir. ³⁰ Sima ha nae digiyim mi mwai kwira saiir wao mi wao digiyim mi sima yaba hiriir yapniyam mi sima mhu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boin kira wi digiumii kariir haimriyuwi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

³¹ Sima mhu Oliv siirin ha nimbiamim Jisis siya simiir boinki, kima whiekakakarim ta nii aiirin kima wa nidam ninopki, ta hiriinana Adi Komii siir Ywokwo Komiiya saeya hinina boinka, kara inkamin sibsib kigriraowiyin siir nisomaoki mi sibsib isidin wa nidam ninopki. ³² Mi kara wi ie hirankar swoki insiin idwowi mi kimiir biyyin wi kara nam kwokini nu Galili hiriirin. ³³ Pita siya siir yai aka ina yowarkii boinin, sima nidamamki windi kara wi wara nidamam tani. ³⁴ Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwo aiirar boinki, ta nii aiirin iuumin wi niki ik rani mi kariir inig iirin kira wi kwoima miisisei mi kira wa boini, kara siir bi ninokninkinkin. ³⁵ Pita siya boin, kara kinaka naonamim minki windi mi kara wi hinina boin tani, kara kiriir bi ninokninkinkin. Nungakunga. Mi kam nhirim kigna miriyyim sima hiriiriinan yaigina boin digi. Iriig.

Jisis siya numir Getsemani hir srii boinkin
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

³⁶ Jisis siya simaka warar yam numir kwira saiir, sima ha dapikim Getsemani. Mi siya kamim siir kigna miriyyin simiir boinki, kima tirar didwo, kara hinda nami nhwo kwis boiniuwi. ³⁷ Mi Pita siya mi Sebedi siir yinisim nwis owa

simiir yikiunam mi ini sama yamim. Tariinanin siya ini hikaka ywowin mi siya hik kimpipisu prasae bi kinkin. ³⁸ Mi siya simiir boinki, kariir mhi kwoinim ini hikaka nwowim, kariirin wi ta hik aeya nisom aowi, kima tapaiir dwo mi kariirsi whin naingwoyimiyok. ³⁹ Mi siya haimiisima ha namkiyin mi siya itwaomiya yakainam nua hiriir. Mi hiniina srii boin, Adi ini mi owin, kira ta hika saiir haigi, kira kariir kwoin iir kipi naingwo ap. Nningaka. Kira kariir kwoin iirar daingwo ap.

⁴⁰ Mi siya ha kwisboin digiyin mi siya kamim siir kigna miriyyim simiiram swoki am mi ina ini kigiun sama nhwo hirar whwonkaii mi siya simiir yinidgu. Mi siya Pita siir boinki, kima kanaka ninkin aingwoyimiyok idwo waikao karamae dimusi nwokim ta ii haimiisima aiirin, ha? ⁴¹ Kima kimasiyar mintarao mi nhwo ha kwis boin, dimin biyieki kimiir kinainkiuwi kima wi kiriekak nwo rani, kaimwo kinga. Kwoinin ina naingwowin mi piu saeya kiriekak nwo rani.

⁴² Mi mhoiia siya ha swoki amin mi hiniina swoki srii boiniu, Adi, tiki hik hiriinanin kira saiir nikwo waisi iuguski karamae nwowi mi ta hik hiriinana kara saiirin wa haii mi kira kariir kwoin iirar daingwo apiski mi ha diriraerar. ⁴³ Mi mhoiia siya ha swoki itin mi siyar yap kigni sama nhwo hirar swoki grinkin whini, sama nhwoki nirdgim mi sama nhwo asi whwinkim.

⁴⁴ Mi Jisis siya simiir swoki haiburgigin mi kwomaka ina swokini kwis boiniun, diminim biya siya niki kwis boinim mi simiir hiriinana swokini kwis boiniu. ⁴⁵ Mhoiia siya kamim siir mi kigna miriyyim simiirin swoki itin mi simiirin ina yaboiniyin, kima ina niki whinim, aniya? Wakae! Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir nonkwoniyana iya, kamim io kariir nwowiyim sama, saeya kingiin bidi yiniyaniya. ⁴⁶ Kima dinsiingi mi krima pi nami, kigi, inkamin wir kariir napwouwanin siya ini kingiina nitin.

Judas siya Jisis siir kinmauu itkin kamim io siir nwowiyim simiir

(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

⁴⁷ Jisis siya ha niki boinaiyin mi Judasin simiir inkam nwirin iuur nwisaka kigna miriyyin siya ina yitin. Mi inkam isid komiyyin ini saika yinkin itin, sama kamkiu minim mi dan minim ini warar hainaniyyim. Prismi biyan kam ikim mi Isrelmi biyan inkam komii komiyyim simiirin sama nikropkikim. ⁴⁸ Mi Judasin inkamin wir siir napwouwanin siya simiirin hiniina boinmauu nam, kara pi inkam nwirin siir naki aepirimdiinuwi mi kima pa dinokninkinki ti inkamin Jisis siyarkin. Mi kima pi siir donkworimdinu.

49 Mi bi kimiminkikin ini Jisis siiramar yitin mi ina boinin, akamie, iikam nowomwarkaiyuwin inkam. Mi siya siir yaki aepirimdinu. ⁵⁰ Jisis siya siir boinki, nomiyau, diminin kira minam nitin mi siirin ha minsasau. Sima ina yitim mi simiir inin Jisis siir ini onkworimdininuni. ⁵¹ Inkam nwirin Jisis saika nwokin mi siir kamkiuin ina kiwok haiyin. Mi prismi biyan inkamin siir maiyan inkam nwirin siir win aiir yaki haingrip itkigi. ⁵² Jisis siya siir boinki, kiriir kamkiuin siir maeyau aiirar swoki hopkrikugi. Kam biye whiekakim sima kamkiu imiir hainanii yai niniyim mi wi yamdi kwiruwa sima sima hainuwir wir haiginuwi ⁵³ Panopi kira ina ninokninkinin, kara kariir Adin siirim srikiso diga pi ywowin mi di kimiminki siir paekwosimim kariiramn kasa kasa di nikropki kariir whinkinsisim. Inkam simiir mwianim dig rani. ⁵⁴ Mi kara hiriinan tiri mi ti diminim biya Ywokwo Komii saeya boinim sima wi painina nimbiyami, ha? Adi Komii siya bidi boinin ti diminim sima wa nimbiyami.

⁵⁵ Mi ta ii aiirin Jisis siya ti kam isid iirar boinki, kima kariir uni onkworimdininu haini mi kima wasi kamkiu dan minim simiirar nonkwowim, inkam nwirin hi tauaeiyin siir hiriinan, aniya? Inokinokin kara Adi Komii siir omaka iikam simiir nowomwarkaiyuwiyin mi kima kariirin saiirar bi nonkworimdininugin. ⁵⁶ Ti dimin taemin whiekakim nimbiyamim profet kamim sima winboinkiyim yokwoni simaigim. Mi kam whiekakim siir kigna mriiyim sima Jisis siir haiburgik mi ina yidamkiyim. Iriig.

Sima Jisis siir boinwokiyop natkaigikim

(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Sima kamim Jisis siir yonkworimdininu mi sima prismi biyan inkam komiyyin Kaiafas siir omaka saiir hiriir hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sima sima nwomimirkim hapairin. ⁵⁸ Pita siya siir mhoiyar yam mi siya arurig hirar ini owou. Mi siya prismi biyan inkam komiyyin siir omaka maeyauwa huuyokyokaiya saiir yapninopkainam mi kamim yai niniyim ta maeyau aiir kigriraowiyim simaka ini idwoiu. Mi siya kig ninokninkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiyami. ⁵⁹ Prismi biyan inkamim mi Judami inkam komii kaunsil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisa boin hiriyyiim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim. ⁶⁰ Mi kam whiekakim ha nimbiniiyim mi niksisa yaiyim sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biye whir bi swoki hainsir yiskaigim siir nisomaowim mi mhoiyya inkam nwiswo ina yimbiniyo. ⁶¹ Mi sowa ina yaboiniyo, ti inkamin siya ha

boinkin mi siya Adi Komii siir omaka komiyya saiirin wa nininkigi mi siya saiirin wi ii kwoimwar swoki mirii ninokougi.

⁶² Mi prismi biyan inkam komiyyin siya siir yokwao boinki, kira yai kwir nowarki boinam naingwo rani, aniya? Ti hiriinan yayim sima kiriir dimusi boinuriyuwi, ha? ⁶³ Mi Jisis siya yai bi swoki boin miminkin mi prismi biyan inkam komiyyin siya siir boinki, kara kiriirin Adi Komiiyiin omwai waiya yokiyokiiyiin siir inigin siir nikwao boinki! Kira krimiir boinmauugi kira Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikropkiyiin, aniya? ⁶⁴ Jisis siya prismi biyan inkam komiyyin siir boinki, kira bidiya boinkiyin. Mi kara kimiirin pi hinina boinki, mhoiyya wi kima kigi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitan kara wi Adi Komii siir ina iniga saiir nidwowi mi kara wi kirie whiekakar nwowi. Mhoiyya kara swoki iti kara wi ninomor kou hiran waumira wi saika ninkin onaini kirie komiigak. ⁶⁵ Jisis siya hiriinan yai boinkiyin mi prismi biyan inkam komiyyin siir yuisa ina yinikiwitkiyiin siya iikamim simiir nisiimauugin siya iokakin mi siya ina boinin. Siya Adi Komii siir yai aiir nigbumbu boinkin mi krima kam nhirim whinboinam kipi swoki ikiuna kima bidi wakaeyim siya nigbumbuwa Adi Komii siir. ⁶⁶ Kima paniina naingwowi, ha? Mi sima siir yai aka hinina yowarki boin siya yaigakin mi siya hiriyyar daonam.

⁶⁷ Mi sima ti yai imiir boin digiyim sima Jisis siir whwonkam iirin yaeyopni yaskinpapaki mi sima siir yibwambwaeki mi kam nhirim sima yuisa siir whwonkam iir kikogrinugi mi sima siirin ina yobombwaeyin. ⁶⁸ Mi sima boinki mi kira Kraiski niuwi, inkamin Adi Komii siya nikropkiyiin Mi kira profet yai krimiir boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? Iriig.

*Pita siya boin, kara Jisis siir bi ninokninkinkin
(Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)*

⁶⁹ Pita siya hiira omaka saiir hiuyokiyokaiya saiir yainau hirar nidwokin. Mi miyan wig ira saeya kingiin ha nita siir kigam mi saeya siir boin. Kira iriipa hiriinan Jisisin nu Galilianin saika warar nwokin. ⁷⁰ Mi Pita siya kam whiekakim simiir whwonkamida kintirgi, kara wari yayi kira boina saiir ninokninkin tani. ⁷¹ Mi Pita siya yaba ha namin mi siya aru hir yani idwowiu ano kingiin hir. Mi wig ira saeya siir kiga mi saeya iikamim siir kingiin nwowin simiirin hinina boinki, ti inkamin siya Jisisin om Nasaretanin saika warar ninkin okin. ⁷² Mi Pita siya ina swoki kintir boinkiyin, kara Adi Komii siir inig iirar nikopaisirki, kara ti inkam iir bi ninokninkinkin. ⁷³ Mi mhoiyyarin kam nhirim hirar nokwokim, sima Pita siir boinki, kaimwoki kaimwokinga

kira Jisis siir isidin siir hiriinanar inkam nwirkin kiriir yaiya simiir yainana wakaei. ⁷⁴ Mi tariinanin Pita siya ina yikopaisisirkiyin, kaimwoki kaimwokinga. Kara ti inkamin siir bi ninokninkinkin. Nningaki, nningakinga. Mi kariir yaiya kaimwo karamaeki niuwi mi Adi Komii siya kariirin hik pa hauuwi hiriinan yai boinkiyin mi iuumin ina yikiyin. ⁷⁵ Iuumin nik digiyin mi Pita siya yaiya Jisis siya boina ini saiirar swoki aingwowarkainakiyin mi iuumin wi niki ikrani mi kira kariir inig iirin wi kwoima misisaei, kara siir bi ninokninkinkin mi Pita siya yaba hiriir namn mi ina yani ouwouwin. Iriig.

27

Sima Jisis siirin nu Roman inkam komiiyin Pailat siirin yikiunam

(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

¹ Iya pirkinyakwoka mi prismi biyan inkam whiekak ikim. Mi Isrel simiir isidin simiir hiran inkam komii komii ikim sima yaiyin ina yidwo kitibmii boinin, Jisis siir nisomaowam. ² Mi sima siirin weyinsopni yomboru mi sima siirin ina kiwowitnamim mi simiir biyan inkam komiiyin nu Romanin Pailat, inkam komiiyin nu Judia hiran omim simiir kigriraowiyin siir ini hauugik. Iriig.

Judasin ini sasar diyankriku aowin
(Ap 1:18-19)

³ Mi tariinanin Judas siya inkamin Jisis siir kinmauu itin, sauam kamim simiir, siya bidi yinokninkinin, inkam komiiyin sima Jisis siir hainamim inkam komii Pailat siirin siya nisomaowim mi siya naingwoyimyok idid prasae bi kinkin, ti diminin siya tirin siirsiyin. Mi siya ti umir silva pae-yar haoumim ina swoki hainamin, prismi biyan inkamim simiiram. ⁴ Mi siya umir ha swoki hauuwin. Mi siya simiir boinki, kara dimin biyie bidi tirin. Kara inkamin dimin biyie tir karamae nwowiyin siirin, sau omomin siir kinmauugin mi siya wa naonami. Mi sima siir boinki, siya krimiir dimin tani. Yio siya kiriirar diminkin. ⁵ Mi Judas siya umir silvaim Adi Komii siir omaka komiia yai nidwokai wakaeiya saiir hir inankrimkrin itkingikin mi siya ha haiburgikin mi ha namn mi yio ina sasar diyankriku aonamin.

⁶ Prismi biyan inkamim sima ti umir imiir haiyim mi sima boin, ti umirin minam saingin inkam nwir nisomaowankin. Krimiir siyiuin hinina boinkin Krima Adi Komii siir omaka saiir umirin simaka kipi ninkin haigi. Nningaka. ⁷ Mi sima yai kwira yimboin tibmiikimai mi ti umirin ini nu haimiiyin Jerusalem hir nwowin hau nonkwowowiyin inkamin ini siir sainin. Sima ha naingwowi ta nu maeyaua iikamim om

aruwanim simiir haingikaiyan maeyau nwowim ⁸ mi ti nuin ti umir iir sainin mi sima ta nu maeyaua saiir inigin hiriinansi dapkin, nuin nhiekakin. Mi ti inigin ina nwokripkaiyin.

⁹ Ya ta saeya, yai kwira biya Adi Komii siya boinkiya mi profet Jeremaia siya winkiya yokwoni, saeya ina yimbiam kiina. Saeya boin, sima ti umir silva kam nwir iuur imiir hai. Isrel simiir iikamim sima bidi yimbinim ti umir hiriinanim ti inkam iir sainam. ¹⁰ Ti umirin sima ini nuin inkam ieya nonkwokwowyin hau, ini siir sainin, Biyan Inkam Komiiyin siya boinkiyin kariir saiir hiriinan mi kara hiriinan asi tirkin. Iriig.

Pailat siya srii kasaka bi sriikin Jisis siirin
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)

¹¹ Sima Jisis siirin inkamim nu Judian omom omomim simiir kigriraowiyin siir whwonkam ida yokmwim okwo haiginu. Mi inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin siya siir sriigi, kira iikamim nu Judia hiranim simiir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya boin, ihi, wasi kira boinki iskiyin. ¹² Mi prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim, sima Jisis siir boin huriyiu boinkim, siya dimin biyie kasaka bi tirkin. Mi siya dimin biyie bi tirkin mi siya yai kwirmim kwirmim bi swoki owarki boinkin, ti yai imiirin. ¹³ Mi Pailat siya siirin hinina boinki, kira ti yai whiekakim sima kariir boin huriyiu boinim simiir wakae rani, aniya? ¹⁴ Mi Jisis siya yai kwir bi swoki owarki boinkin Pailat siirin. Mi inkam komiiyin omomom kigriraowiyin siya asi nanaakikin. Iriig.

Pailat siya bidi boinin, ini mi owin paeyin hiniya nirioninkinin Jisis siirin saika nirinuum
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:6)

¹⁵ Biewi whiekakim ta iya komiia wou nikwo aeiya pasova mi biyan inkam komiiyin omom omomim sim kigriraowiyin siya inkamim omaka huuyokiyokaiya mi biyie mriiya saiir hir nwowiyim, simiirin pi nwira nini ikunaki. Iikamim sima kauwokiyim inkam nwiramim mi inkam komiiyin siya ti inkamim pi siirar nikropki. ¹⁶ Mi ta ii aiirin sima inkam biyie nwirin omaka huuyokiyokaiya mi biyie mriiya saiir hir nwokin, siir inigin Barabaskin, sima ombudim siir bidi yinokninkinim. ¹⁷ Mi iya iikamim sima maeyau kwiruwa hangiriyiu omimirim mi Pailat siya simiir sriigi, kima panina naingwowi, kara kimiirimim piki hinin inkamim siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya? Iyie, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Krai inkamim Adi Komii siya nikropkiyin, aniya? ¹⁸ Pailat siya bidi yinokninkinin, prismi biyan kamim mi Isrelmi inkam komii

komiiyim sima io Jisis siir nwowi. Dimusi rani, iikamim sima ini Jisis siiraramar yamim. Mi sima siirin Pailat siiram asi nikiunankim siya siirin kam nhirim simiir nwoki ikmwın isom aowim. Mi siya ta sriya simiir asi sriigin.

¹⁹ Pailat siya inkamın yai hidiyin siir ipii aiiarar niki nidwokaiyin mi siir wiga saeya yayim hinina boinmimaugi yokwoni. Kira dimin whir kipi swoki tirmantirmin, ti inkam iirin, siya dimin biye bi tirkin. Mi ta niyaka kara nhwoin whira whinkigmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

²⁰ Prismi biyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim sima iikamim simiir kwoin imiir boinswoswo. Mi sima Pailat siirim kauwok boinki. Siya Barabas siir duguski mi Jisis siir disomao. ²¹ Mi inkam komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima panina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini niuguski, ha? Sima ina yowarkii boinim Barabas. ²² Mi Pailat siya simiir boinki, kara wi panina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Kraisi Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wi panina tiri, ha? Mi sima kauwok boinki, paeyin hiiniya nironinkinın saika dirinugi! ²³ Mi Pailat siya ina sriigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mi sima ina kauwoknanaeyim, paeyin hiiniya nironinkinın saika dirinugi! ²⁴ Pailat siya bidi yinokninkinın, sima yayim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mi ina nhinkii boinaigiyim yaii niniyam. Mi siya opa ina haiyin mi siir ina aiiir hısoki. Mi iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir nısiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pi boriisopi. Mi siya hiriinana niki tirin mi siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bi kigin mi kara siirin wa nisomaoki rani. Kimiirar dimınkin. ²⁵ Mi iikam whiekakim sima hinina yowarkii boin mi siir naowa saiiir mwokankwowa ini mi owa wi krimiiramar swoki iti mi krimiir yinisisim imiiram warar. Kira siir nisomaoki Adi Komii siya wi io kiriir nwo rani. ²⁶ Mi Pailat siya Barabas siirin hiriinansi niuguskikin simiiramın. Mi siya Jisis siirin kam nhirim simiir yokmwın tio mi idni ha kogrimdinugiyin mi siya siirin ina yikropkiyin Rom hiran sauan kamim simiiram. Paeya hiiniya nironinkinın saika nınkin irinugiyam. Iriigi.

*Sauan kamim sima Jisis siir nigbumbu boinkim
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)*

²⁷ Mi sauan kamim Biyan Inkam Komii siirin, sima Jisis siirin simiir Biyan Inkam Komiiyin siir omaka hiriir yikiuna apninopkainam mi sima whiekakim saikar yangiriyuni. ²⁸ Mi sima siir yuisa saiiir nisaiyim mi sima siirin yaeya yuis pari-idnan kwira saiiir ii haiginu. Ta yuis hiriinana inkam komii inigakin siira saiiir nikrika. ²⁹ Mi sima urid amridnanın siir

hiurokikin mi sima siir mwo iir yaki kaigrisiugi. Mi sima paekopin whira yonkwo haiginu siir ina inig aiir inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Mi sima ogmwo siirim hu mi sima siir yigbumbu boin, kira inkam miyikin, Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam komiikin. ³⁰ Mi sima siir yaswaiyugi mi sima ti paekop iir hai mi siir mwo iir tionanae. ³¹ Sima siir yigbumbu boin mi ta siir yuis pariidnan aiir yisaigi mi sima siir yuiski yuis aiirar ii haiginu. Mi sima siirin paeyin hiiniya nirioninkiniyin siirim whinapnam saika ninkin irinuim. Iriig.

*Sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yirinugi
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)*

³² Sima ha napnamim mi sima om Sairini hiran inkam nwirin siir kig, siir inigin Saimonkin, sima siir nikwao boinkim siya Jisis siir paeyin hiiniya nirioninkinin siir hainamam. ³³ Sima maeyau kwira saiir yimbiyam, saiir inigin Golgotaka saiir inig mwokimwoin hiniingin mwokiuni mwokin. ³⁴ Sima Jisis siirin op wain biyeya kausriiya dimin biyie whir aka pridgiya saiir hauu, siya kwiyaeyam siya hinda kinankugiyin mi siya bi kwiyaekin.

³⁵ Sima siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika nirinu digiyin mi sima gwo kwira satu dapiya saiir gwo siir yuis digworaekwo imiir haiyam. ³⁶ Mi sima ta maeyaua saiira yidwo mi sima saiir hiarar waikao. ³⁷ Mi yaiya sima wina paemira Jisis siir mwo koua ninkin irinuwa saeya hiniina boinka. Tiriiginin Jisiskin, Juda iikam simiir nu kigriraowan inkamkin. ³⁸ Jisis siir kingiinin sima inkamwo hitauaeiyo nwisa yinkin irinu inanki mi nwirin iniga mi nwirin yaioyaeya.

³⁹ Mi iikamim sima ha nitim mi sima siir yigbumbu boin mi sima mwo ara kintir iski mi sima yaebu ina buwin siirin. ⁴⁰ Mi sima boin, kira ti inkamim Adi Komii omaka saiir ninhinkiigi mi ii kwoimaka wi saiir swoki mirii ninokougi mi kinakina diriraerarna. Mi kira Adi Komii siir yinisimkiniuwi, kira paeyin hiiniya nirioninkinin siir haiburgig mi ha wiuwini! ⁴¹ Mi iriipa hiriinan prismi biyan inkamim mi kamim siyu ninokninkini ikim mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima siir mi inkin igbumbu boinkim. ⁴² Mi sima hiniina boin, siya iikam nhirim simiirara whindiriraeri mi siya siya whindiriraerarnam dig nwo rani. Mi siya hiriinan boini siya Isrel iikamim simiir nu kigriraowan inkamkiniuwi mi siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir haiburgig mi ha wiuuni mi krima wi siirima naingwo tibmiiyim. ⁴³ Siya Adi Komii siirima naingwo tibmii mi ha boini, kara Adi Komii siir yinisimki yinisimkin. Mi Adi Komii siya siirim naingwowi mi siya wi siirar swoki anmaiwarkainaei. ⁴⁴ Inkam nwiswo

hiitauaeywo Jisis saika kingiina ninkin irinuwo mi sowa iriipa hiriinan ta hiriinan nigbumbu yaiya saiirara mi boin siirin. friig.

Jisis siya bidi yaonamin

(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

⁴⁵ Mi iya hiriir tiriir nabe bopwo nwowa mi hinda tinda iya ina kakauu iuguskiya mi hiriinana nwokiya mi bieyin nad nworibin saiirar yadig iuwun. ⁴⁶ Mi ta ii aiirarin bieyin nad nworibin Jisis siya ina kauwoknamnankiyin, Eli, Eli, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokiya yaimwowa hiniinga. Kariir Adi Komii krimiir Wanin kira kariir dimusi niuguskikin? ⁴⁷ Kam nhirim kingiin hirar nokwoim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima boinki, ti inkamin siya Ilaija siirim kauwok boinki. ⁴⁸ Mi simiir inkam nwirin ina iwitnamin mi hamganin siir yani hainaki mi siirin op waina kausriiya saiir houginki paekop whirin saika yinkin widgi mi Jisis siir yaki hauugi siya kwiyaeyam. ⁴⁹ Mi iikam nhirim sima boin, ha tiki o krima tiki kigrirao. Mi siirin wi Ilaija siya namisi whindiriraerarki, iyie? ⁵⁰ Mi Jisis siya ina swoki kauwok nanaekiyin mi siir naeyiwin siir haiburgigin mi siya ina yaonamin.

⁵¹ Mi iya siya naonamin mi ta yuis komiia Adi Komii siir omaka saiir yainau hir kiburikouwa bopwoniya yinwitamki, kou hirar kar niuguskiya ini nu hirar yadigi uwa mi mirkwisa yimbiam. Saeya minam niisiimauuga, iikamim sima Adi Komii siiram nwoki kwisboinim, Jisis siya siyi uwin bidi tirkiyin inkamim sima Jisis siirim nwoki kwisboinim, ninin ina yitkiyin mi siiya komii komiyyim ina pampamkiigiyim. ⁵² Mi maeyaua inkam haingikaiiya ina pigikiya mi Adi Komii siir iikam whiekakim biya naonamim mi sima ina swoki insiingiyim. ⁵³ Sima maeyaua inkam haingikaiiya saiir bidi haiburgigim mi Jisis siya mhoiia yinsiinidwonam mi sima om miyikin Jerusalem siir yam. Mi iikam whiekakim simiirar kaowinim.

⁵⁴ Mi kamim sau ninitiyim simiir bi nwowiyin mi sauan kam ima sima Jisis saika ninkin okim mi sima Jisis siiram waigaokim mi sima kigi nuin, ninin nitkiyin mi digworaekwowim ina yimbiamim mi sima nidid prasae bi kinkim. Sima boin, kaimwoki kaimwokinga, ti inkamin siya Adi Komii siirar yinisimkin. ⁵⁵ Wig whiekakim sima hirar nwokim sima Jisis siir mhoiia nitkim mi nu Galili siir haiburgigim mi siir nini whindiriraerarniyam nitkim naemin. Sima ti wigim arurig hirar nokwo kaokim. ⁵⁶ Wig ira simaka hirar ninkin owa saeya Mariaka, om Makdala hiranka. Mi ira Maria

saeyairga Jems Josep sowiir apua. Mi ira Sebedi siir yinisim nwiso Jems Jon sowiir apua saeyairga. Iriig.

*Sima Jisis siir piuis biyieya siyano in siir nini kikaigikim
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)*

⁵⁷ Mi biyeyin nadnworibin inkam nwirin umir digworaekwokakin om Arimatiankin siir inigin Josepkin siya ina yitin. Mi siya iriipi hiriinan Jisis siir kigna miriyan inkamkin, siya maeyaua Jisis siya naowa saiirim nitkin. ⁵⁸ Mi siya Pailat siir hiriir yimbiam mi siir ini sruiyu Jisis siir piuis biyie nanga saiiram mi siya saiir ini hiunis haiyu. Mi Pailat siya siir sauan kamim simiir boinki, sima Jisis siir piuis biyieya Josep siir hiunis hauugiyim. ⁵⁹ Mi Josep siya siir piuis biyieya saiir hiunis haiyin mi yuis whisinana saiir whrinhainam. ⁶⁰ Mi yuis aiirin ha whrin digiyin siya siir piuis biyieya ini siir siyano winin siirar kikaigikin biya inkam nwir bi haingikai miminkin mi siya siir kamim simiir boinki, sima siya komii kwira saiir warkikiugiyim. Mi sima hiriinan turgigim mi sima ina yamim. ⁶¹ Mi sima hiriinan tirim mi Maria om Makdalan aka mi Maria iraka sowa hirar nwoko. Sowa ieyin siir haingikaiyin siir kingiin hirar nidwo kaoko, Iriig.

Sauan kamim sima ieyin Jisis siir piuis biyie aiir kikaiyin siir hirar waikaokim

⁶² Mi igwira Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya mi prismi biyan inkam ikim mi Farisimi kam ikim sima Pailat siir kigam namkim mi sima saika yahangiriyu omimiru. ⁶³ Sima siir boinki. Inkam komii krima yai kwira ti niksisa inkamin siya boina krima saiirar naingwokwowi. Siya ha boinkin mi mhoiia ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi. Mi wi omwaiya swoki waiyai. ⁶⁴ Mi kira kiriir sauan kamim simiirin hiniina boin mi sima siyan ti ieyin siir no iir warkikiukikin siir waikao. Mi wi siir kigna miriim kamim sima nini tauae hainakisi mi iikamim wi sima niksisa boini, siya ie hirankin bidi yinsiin idwonamin. Mi sima hiriinan tiri, ta niksisaeya siya ie hiranki ninsiin idwowa saeya wi ta niksisaeya biya sima ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya boina wi saiir haiburi. ⁶⁵ Pailat siya simiir boinki, kima sauan kam nhirim simiir dikunam sima ti inkam ie iir waikaowim. ⁶⁶ Mi sima ie iirin diyoin ina ini haingikikin. Mi kam nhirim sau ninitiyim ini ni nabie hirar waigaowim. Iriig.

28

*Jisis siya ina swoki insiin idwowin
(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)*

¹ Hi Komiiya p̄iu siisiya bidi yamkiya mi iigwir nugaka Sande bieyin ha n̄imbidniyakwok̄in mi Maria om Makdalana mi Maria ir aka sowa yam maeyauwa Jisis siir p̄uis biyie aiir kikaiya saiiram sowa saiir k̄ignakiyam. ² Mi bi kimiminkikin n̄in komiiyin ina yitkiyin Adi Komii siir paekwosim̄in ninomor kou hir haiburgigin mi ina ȳiuniyin mi siiya komiiyin ina warnamin mi ieyin siir hirankin mi siya ini siiya iirar yidwowin. ³ Mi siir whwonkam̄in ini sinana ninomir kou hir sinaniya ini saiir hiriinan ȳuyakiya mi siir ȳuisa ini waumira bieki kainankiya ini saiir hiriinan whisnan siingiya. ⁴ Mi sauan kamim waigaowim s̄ima siirsiyin nidid prasae bi kinkim mi s̄ima ini nopnopa kinkiyim mi s̄ima inkamin naonamiyin ini siir hiriinan ywokiyim.

⁵ Mi paekwosim̄in siya wig iswo sowiir boinmauugi. Kowa kipi nidid! Kara ina ninokn̄inkin̄in, kowa Jisis siirim nini hansirniko ti inkamin paeyin hiiniya n̄irion̄inkin̄in s̄ima n̄inkin irinugiyin siirim. ⁶ Siya tapi nwo rani, siya bidi ȳinsiin idwo nam̄in, yaiya biya siya boina ini saiir hiriinana swoki tirin! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkin̄i k̄igni. ⁷ Mi kowa ha damsasau mi kamim siir k̄igna m̄iriyim s̄imiirin hin̄ina tini boinmauuu, siya ie hiranki bidi swoki insiin idwoin. Mi siya ini kimiir biyar yamkwokin̄in nu Galili hiriir mi kima siirin wi ta maeyau aiir nini k̄igiwi. Kara kowiirin tisa boinkiyin! ⁸ Mi wig iswo ha nanaakiyo mi ini m̄irgim̄irga ywonamwo mi maeyauwa inkam haingikaiiya saiir haiburgik mi ina iwitnamwo kamim siir k̄igna m̄iriyim s̄imiiram.

⁹ Mi sowa ha niki iwitamwo mi Jisis siya sowirin siȳiu hir yapyiskaiwin mi ina boinin. Kowa bidi yito? Mi sowa kingiin ha namwo mi ogmwo ina yakai h̄unaiinamwo mi siir iga aiir ini onkwoiu mi siir ini hainan. ¹⁰ Jisis siya sowiir boinki, kowa kipi nidid! Kowa kariir nomiiyauim s̄imiir tini boinmauuu mi s̄ima nu Galili hiriir dam, kariir k̄igniyim. Iriig.

Kamim sau n̄in̄itiyim s̄imiir yaigim

¹¹ Wig iswo ha niki amwo mi sauan kam n̄hirim ie iir waikaowim s̄ima ini om Komii Jerusalem hiriir yapn̄inopkainamim mi s̄ima prismi biyan kamim s̄imiir ini boiniu digworaekwo whiekakim n̄imbiyamim s̄imiir. ¹² Mi prismi biyan kamim s̄ima Isrel s̄imiir biyan inkamim simaka yahangiriȳiu ow̄iu mi s̄ima yaiya kwira hangiriȳiu boina. Sima umir whiekakim sauan kamim s̄imiir hauugi. ¹³ Mi s̄ima s̄imiir boinki, kima wi hin̄in yaiya saiir boin. Kamim siir k̄igna m̄iriyim s̄ima niyaka nitwiigim mi kr̄ima nhwo bidi whinamim mi s̄ima siir p̄uis biyieya saiir ini tauae hainakiwii. ¹⁴ Mi Biyan Inkam Komiiyin omom omom

kigriraowiyim ta yaiya saiir wakaeyin mi krima yai nhirim simiirin wara swoki inkin boinmauugi mi kima wi yaigak nwo rani. ¹⁵ Mi sauan kamim sima umir hiriinansi haigim mi sima ini simiir yai imiirar mi wakaeyoknaim. Mi ta yaiya ini nu Judia siirar yiniyokiigiya mi biya mi tariinanim Juda iikam whiekakim sima ti diminim simiir yaingwo tibmiiyim. Iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim mi simiir nikiuauugigim

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁶ Mi wig iswo sowa simiir boin digiywo, kamim siir kigna miriiyim iuur nwirkim sima nu Galili hiriir yapnamim. Mi sima ti mhuusimin siir yimbiam, Jisis siya boinkiyin simasima namam. ¹⁷ Mi sima Jisis siir kigiuwim mi sima siir inig iir hainan mi kam nhirim simiir kwoinim ini whisa ywowim. Mi ha naingwokim siya bi ninsiin idwokin siir aknain aeya niuwi. ¹⁸ Mi Jisis siya kingiin ha nitin mi simiirin hinina boinki Adi Komii siya kariirin inigak nu ninomor sowiir digworaekwo imiiram nowaiginiugikin. ¹⁹ Kima hinda tinda asi namkim iki iikam isid whiekakim hinda tinda nwowim simiir nini boinmimauuwuim sima kariir kigna miriiyan iikam nwowim. Kima simiirin kariir Adin mi kara Adi Komii siir yinisimin mi Adi Komii siir naeyu ikim wi simiir inig imiirar tini baptais haiginiuwu. ²⁰ Mi kima simiirin dimin whiekakim kara kariir nowomwarkaiyuuwim simiir tini boinmimauuu. Sima wakaeyokna diriraeraram, wakae, mi tariinan mi inokiinokin kara wi kimaka nwoyokiyoki mi ii aeya digi. Iriig.

MAK

Mak siya wɪnkika ta yokwowa. Mi Mak siir inig whirin Jon makin. Mi siya om Jerusalem hirankin mi siya Pol mi Pita sowiir whin miriigin. Mi siya ta yokwowa Rom hiran iikamim simiiram wɪnkika. Mak siya ta yokwowa dimin kirie kirieyim mi dimim taeminim Jisis siya tiriyim mi siya Rom hiran iikamim simiir boimimauugin mi Rom hiran iikamim ini ta kirieya saiirama yaingwo tibmiigiyim. Iriig.

Jon siya iikamim simiir baptais haiginuwigin mi Adi Komii siir yaiya saiir warar boinmimauu (Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

¹ Ta Yokwo Komiiya Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimin Jisis Kraisiirga, siir yaiga. ² Mi ta yaiya bidi bidiniya profet inkamin Aisaia siya wɪnkiya mi ini saiir hiriinana yimbiam. Mi bidi bidiniyarin Adi Komii siya siir yinisimin siirin hanina boinkikin, wakae! Kara inkamin wi nwira nikropkii kariir yai aiir boinmimauuwamam. Mi siya ini kariir biyar yamkwokin mi siya wi kariir siyu iir kisisop haiginkwokini. ³ [Inkam nwirin maeyau siyin nu apa saiir hir kauwok boinamnankikin. Siya hanina boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyuin sibgu kisisop diriraerarkwokin, siya napnaniyam.]

⁴ Jon siya iikam imiir baptaisam nitkin niimau siyin nu apa siir. Mi ti niimau siyin apain siirin inkamki bi whwonkaiigin. Ningaka. Mi siya iikamim haimitii tamii hir napim simiir boinmauugi ta yaiwin kibiya. Mi simiir kwoinim wi nwoki aingwo tibmiiyim. Mi simiir dimin biyeyim wi Adi Komii siya haiyoprindiyumiigi. ⁵ Mi iikamim ti nu komiiyin Judia hiranin mi om komii Jerusalem siir hiran iikam ikim sima Jon siir boinmauugi digworaekwo biyeyim sima tirim. Mi Jon siya simiirin ina baptais haiginuwin Jordan ie hir.

⁶ Mi Jon siya niya yuisa, kamelni piokim. Mi siya puwop ha mi kikogikin mi naeyim siya naeyim kokmwo graeyis minim mi mhwina nae nwowiya saiir yin ikim, siya simiir naekin. ⁷ Mi Jon siya ina boinmauugiyin simiirin, inkam nwirin kariir mhoiia nitin siir kirieya ini kariir kirieya saiir haiburgika, kariir kirieya ini aowa saeya ywowa. Kara inkam miyik rani, siir iga siya niya saiir uridin wi kara waisi hak rani. Ningaka. Kara inkam biyeyin ini siir aowa ywokaiyin. ⁸ Kara kimiirin opni baptais haiginuwi mi inkamin mhoiia nitin kimiirin wi siya niuae haiginuwi naeyiuniyin. Iriig.

*Jon siya Jisis siir baptais haiginiugin
(Mt 3:13-4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Mi ta iya Jisis siya omisimin Nasaret nikiuwiyin nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yitin. Mi Jon siya siirin ie Jodan hir baptais haiginiu. ¹⁰ Mi siya op hir haiburgigin mi ha nig apnadam nua hiriir mi siya kigi, ninomora omaka anonan haiwaokiya. Mi Adi Komii siir naeyiun ipiyini hanina siinainiinyin siiram. Ta ipiyina krima dapiya inmab mi saiir hiriinanar siinanainika. ¹¹ Mi simar wakaeki yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya, kira kariir yinisim yinkamiyinkin, kara kiriiram in mairgimairgar ywowinin. Kariir kwoinin kiriiram in wadieki wadieyar ywokiyin. Iriig.

¹² Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyiun siya yikropki Jisis siirin maeyau siiyin nu apa siir hiriir. ¹³ Iyim Jisis siya maeyau siiyin nu apa siir nwowim kamnwis. Mi Setanin, biiki biyan yu biyeyin ina kinankiun siirim. Mi siya ini mwanhunan ywowin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim, ini saikar yauni oniyin. Iriig.

*Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin
(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ Iya Jon siya maeyauwa huuyokiyokaiya mi biye miriia saiir hirar niki okaiyin mi ta iya Jisis siya nu Galili hiriirin saiir yimbiniyin. Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yayim, siya simiir ini boinmimauuni iikam imiirin. ¹⁵ Siya boin, ta iya bidi yimbiniya, ta iya Adi Komii siya iikamim ti nu komiyyin siirim wi simiir kigriraowi. Mi taka iya ini kingiin nwowa krimiirin wi siyar kigriraowi. Krimiir kwoinim ti kisina haigi mi Yokwo Komii saiir yayim simiiraramar daingwo tibmii iski. Iriig.

¹⁶ Jisis siya nu Galili whagbida hiriir napamin mi siya Saimon, Endru sowiiryao yapkigam, sowa haimna whi hir nitmai. Ta miya sowa miriia anasu kikaiya, sowa umir mi mirii. ¹⁷ Mi Jisis siya boinki, kowayao kariir mhoiia wit mi wi kara nisiimauuwi kariir miya kowiiryao. Mi kowayao ta miya kara miriia saiir hiriinan siyu iirar sibgu ap. Mi iikam hoimgakim simiir nwoki ikunam. ¹⁸ Mi sowiir haimna ini hirar kwaiburgigin. Mi sowa biri kimiminko ini Jisis siir mhoiyar yamo. Mi sowa ini siir mi aiarar ini miriyyuwo.

¹⁹ Mi siya ha swoki apnamin priei biri napkikin mi siya youap kigam, Sebedini yinisim nwisu Jems mi siir nomousim ieya Jon, sowa i hir hinomai. Mi yo sowa, sowiir haimna iir kisisok diriraerari. ²⁰ Mi siya sowiirim yikuna. Mi sowiir adwai biyeyin mi sowiir adin siir mi miriyyim kamim simiirin i

hirar kwaiburgig. Mi yio sowa ini Jisis siir mhoiiyar yapnamo mi siir mi aiir yamiriui. Iriig.

Jisis siya haiswoniskigin yiu biyeyin inkam nwirin siir nwowin
(Lk 4:31-37)

²¹ Sima om Kapeneam hiriir yam simiir ii komii aiirim. Jisis siya ta simiir ii komiia simiir omaka komiia yai nidwokai wakaenakiya saiir yapninopkainam. Mi iikamim simiirin Adi Komii siir yai aiir ini boinmimauu haiginui. ²² Iya sima siir yai aiir wakaeyim, ini hindara yanaakiyim. Siya simiirin kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir hiriinan biri boinmimaugun. Niingaka. Siir yaiya ini inkamin inig komiigakin, siir hiriinan ywowin.

²³ Mi ta iya inkam nwirin simiir omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiir nwokin. Mi yiu biyeyin siir piu hir nii okaiyin mi siya ina kauwok boinkiyin. ²⁴ Jisis om Nasaretanin! Kira dimuam nitkin, dimu tirniyam? Mi kira tari krimiir tərbumbuam nitkin? Kara kiriir bidi yinokninkinin, ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir hiranki nit ieya inkam wadiyin. ²⁵ Mi Jisis siya ti yiu biyie siir nikiyin mi siya ina boinkiyin, yiu biyie iirin, kira yaiya ti tanki mipa dinkinimnisiaki. ²⁶ Mi ti inkamin siya ha kaunanaekiyin mi siirin siya hainiyop whaowagig. Mi yiu biyie siya ti inkamin siir piu hiranki yuun iwiskinam mi ina yamin. ²⁷ Mi iikam hoimgakim hiriinan diminin siir kigim, sima ini kakakar ywokiyim. Mi sima ha nanaakiyim mi ini sima simar yomboin amboinamim, tiki hinin diminin tari dimu diminkin, ha? Taka yaiya saeya yai winka. Mi tari ti inkamin siya inig komiigakin. Iya siya yiu biyie imiir boinkiyin mi sima ini siir yai aiirar mi wakaeyoknam. ²⁸ Mi ti diminin siya tirin biri kimiminkin, ina haigiririr boinamin nu Galili hiran omim simiir hiriir. Iriig.

Jisis siya Pita siir niua saiir haiswoniskigin
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

²⁹ Sima omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiir haiburgigim mi ha woknaniyamim, sima Saimon Endru sowi-iryao omaka saiir wokninopkainam. Mi Jems Jon sowayao warar yinkan am. ³⁰ Mi Saimon Pita siir niua hai hirar wh-wonkaiga, saeya piu huuwa kini ma saeya niiga. Mi sima biri kimiminkim ta wiga maka niya saiirin, Jisis siir ini boinmauuu. ³¹ Mi Jisis siya saiiram ha namim mi saiir in aiir ini onkwoiu mi ina kininsiin idwokiya saiirin. Mi ta piu huuwa kini ma saiir niya, ina digiya. Mi saeya ini simiir naeyim simiir swoki diriraerarim. Iriig.

³² Iya bie nikiiyamtibin mi simiir iikamim makakmakakim ini simar swoki ikiunaniyim Jisis siirim. Mi iikamim yuigi nonkwowim yim ini warar mi inkin ikiunaniyim. ³³ Mi ti om komiiyin siir hiran iikam hoingakim, sima ta omaka Saimon, Endru sowiira saiir anoka kingiin hirar ini okwoiu. ³⁴ Mi Jisis siya haiswonimniskiiyim mapai mapaiyim simiir niyim mi yiu biyeyim siya ninimniskiiyim kasa rani, simiir nwowim. Mi sima ti yiu biyeyim Jisis siir bidi yinokninkinim mi siya simiir asi nikidugin kima kariir inigin siir kipi dap. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir nap miriugin

(Lk 4:42-44)

³⁵ Mi iigwira Jisis siya nugak imumar yinsiin apnamyakwok, maeyau kwira inkam karamaeya saiirim. Mi siya Adi Komii siirim nhowo hir ini kwisboiniu. ³⁶ Mi mhoiia Saimon siya mi siir nomiiyau ima, sima ini siir mhoiiyar yapansrinamim siirim. ³⁷ Iya sima siir nini kigiun sima ina boinim, ti iikam isid komiiyin kiriirim hansrananikim. ³⁸ Mi siya simiirin ina boinin, kiya! Nimbi ti omim kingiin nwowim pi sim nami. Kara Adi Komii siir yayim simiir warar mi boinmimauuam mi aingwowi. Kara ta mi aiirimar nitkin, dimin mi miriiyam bi nitkin. Nngaka. ³⁹ Mi siya nu Galili hiran omim simiir asi namkin. Mi siya omakam yai nidwokai wakaeyim simiirar yapninopkai boinmimauuam, Adi Komii siir yai aiirin. Mi siya yiu biyeyim simiir nwowim ini simiir warar yinimniskiiyamim. Iriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskimkopouin wadie siir nwo haiginiugin

(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

⁴⁰ Mi inkam nwirin paowaigi piskimkopouin, siya ha nitin, ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai hiu ouniyin. Mi siya siir boinki mi kira ha naingwowi, kara kiriirin wi digar nwo haiginiugii. ⁴¹ Mi Jisis siya siirsi yaingwobumbu mi siir ina ina yonkwokiyin siir. Mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ha naingwowi kira wadie dwoki. ⁴² Mi ti paowaiyim siir piskimkopouim biri kimiminkikim ina wiskiyim mi siya ini wadiyar ywokiyin. ⁴³ Mi Jisis siya yai kirie aiirar boinki siirin. Mi biri kimiminkin siirin ina yikropki sasaugiyin. ⁴⁴ Jisis siya siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Nngaka. Mi kira pa dam mi kiriir pua pi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiiyaeyin Adi Komii siirim pris, pi siir tini isiimauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiyaeki. Minsi dinkin imiiyaeki! Kiriir pua wadie nwowa saiirsi, yayia krimiir brougaeyin Moses siya boina saiir hiriinan. Mi sima ti kamim wi nwoki ninokninkinwini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim. ⁴⁵ Mi inkamin ha namim mi

biri nini haigiprakai boiniugin ti yaiyim. Nningaka. Ini hiriyar boiniskiyin ti diminin. Mi siya ti diminin ini niwiinan siir boinyokiyokiyamin omom omomim simiirin. Mi Jisis siya om komiyya hirir paninsi yamsi iikamim simiir whwonkam idan. Iikamim ini homgak ywoim, siya simiir ma imiir niniskiyim wi dig nwo rani. Mi siya om komiyyim simiir yaba nwowim omim iikam homgak karamaeyim, ini simiir hirirar ywowin. Mi maeyau maeyauan iikamim ini Jisis siirramar yitswaim. Iriig.

2

Jisis siya inkamin iga in ninsimsiruun siir haiswoniskiigikin (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

¹ Fi nhirim bidi yamkiyim mi Jisis siya ini om Kapaneam hiriyar swoki amin. Mi iikamim sima hinina wakaewin, siya ini omaka hir nwowin. ² Mi iikam homgakim haningi yaninkiniuu mi omaka ini digar ywokiya. Mi anoka kingiinin, maeyau kwirki nninga bi swoki oka. Nningaka. Mi Adi Komii siir yaiya Jisis siya simiirin saiir boinmimauugin. ³ Iiya Jisis siya yaiyar niki okwo boinin mi sima ina hainaniyim ti inkamin iga in ninsimsiruun Jisis siirim. Mi kam nwiyyim sima hainani ti inkam iirin. ⁴ Mi omaka yainaua ini iikamim sima yidwokaisisirkiya mi sima Jisis siir kingiin paninsi haiginsi ti inkamin iga in ninsimsiruun. Mi sima akouwa hirii iyyam mi akou haimii iir ini piraku maeyaua siyar nokwo hiririuwa saiirar. Mi sima akou haimiyyin ha pirak grirgigiyin mi ta hiya ti inkamin siya whina mi sima idmirim kwiiya boritkikin mi ina yonkwokiiki-iraraokiya. Mi ini Jisis siir igmiiga yauni kikinuuwa. ⁵ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiyya saiir kigiyin mi siya ti inkamin siir boinki, yinisim! Kara kiriir dimin biyeyim simiir bidi haiyoprimdiyumuigiyim. ⁶ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim yim sima hir warar ninkin idwokaigim mi simiir kwoinim aowa aowa ini ta yaiya Jisis siya boina saiir saiira yaingwokwonanaeyim. ⁷ Siya ti hinin yai boinin mi siya tari Adi Komii siir nigbumbui. Inkam nwirkin biri swoki haiyoprimdiyumii srankin dimin biyeyim. Nningaka. Adi Komii siirar miiga. ⁸ Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkiniyim mi siya simiir asi boinkin, kima wara hinin kwoinin kimiir waraur dimusi nwowi? ⁹ Piki hinin dimin ikin hinsima nwowiyin? Mi kara ha boini kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumuigiyim mi tiki hinin diminin kara wi diga nwowi? Mi tari wi dig nwo rani? Mi kara ha boini, kara kiriir hii aiir hainam mi hininin kara wi digar nwowi, iyie? Wi dig nwo rani, aniya? ¹⁰ Kima dinokninkin, Adi

Komii siir yinisimin ninomor kou hirankin nitin karaigin. Kariir kirieya wi digar nwowi kamiir dimin biyieyim simiir haiyoprindiyi umiigiyim. Mi Jisis siya ti inkamin iga in ninsimsiriuin siir asi boinkikin. ¹¹ Kara kiriir boinkii, kira dingsingi! Mi kiriir hai aiir hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam. ¹² Mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yinsiingiyin. Mi siya ini siir hai aiirar hainamin. Mi siya biri kimiminkin, ina yinsiin apnamin. Mi sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Mi sima ina boinkiyim, biya nim krima ti hainin diminin siir biri kigim. Iriig.

*Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)*

¹³ Mi Jisis siya whigbid hriiyar swoki apnamin mi iikam isid komiyyin sima ini siir mhoiyyar yamim. Mi siya Adi Komii siir yaiya ini simiir yowimwarkai haiginiuwim. ¹⁴ Mi siya ha napnamin Livai siir kig, Alfias siir yinisimin. Mi siya omaka omom omoman umir nidwokai haiya, yio saiir nidwokaii. Mi Jisis siya yikiugi, kira kariir mhoiyya wit! Livai siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiyyar yamin.

¹⁵ Iya Jisis siya Livai siir omaka hir niki idwokai aeyin mi kam hoimgakim umir haiiyim, nhirim siyiu biyie tiri kam ima mi kamim Jisis siir kigna miriyyim, sima simar yidwokai aemimir Jisis saikan. Ti hiriinan kamim kasaka rani, Jisis saika nap miriyyim. ¹⁶ Mi Farisi kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim sima kig Jisis siya kamim siyiu biyie tiriyyim mi kamim umir min haiiyim simaka nidwokai aei. Mi Farisi kamim sima sriigi kamim Jisis siir kigna miriyyim simiir, Jisis siya kamim siyiu biyie tiriyyim mi kamim umir min haiiyim simaka dimusi nidwokai aei? ¹⁷ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina boinkiyin, inkamin ma karamaeyin yio siya paowai widi inkamin siiram biri swoki amikin. Nningaka. Mi iki makak iikamim pi sima simar nami kamim paowai widiyyim simiiram. Kara iikam miyyik miyyikim simiir nikiunam ara biri nitin. Nningaka. Kara iikam biyieyim simiir nikiunam nitkin. Iriig.

*Nae haiya aeni siyiugin
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)*

¹⁸ Mi igwira Jon siir kigna miriyyim kamim mi Farisi sima, sima nae haiyakim. Mi kam nhirim sima ina yitim, Jisis siir ini sriini mi Jon siir kigna miriyyim kamim mi Farisimi mi kigna mirii ikim, sima nae dimusi haiyaei? Mi kamim kiriir kigna miriyyim yim nae haiya karamae dimusi nwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya simiirin boiniyio yaiya kwira boinki, iya inkam nwirin siir wig aiir sainam tiri mi siir nomiiyauim mi iikam nhirim

sima wa niti ta nae aiirimin. Mi sima ta iya wigwas naeya saiir naei mi sima wa haiyaei? Nningaka. Sima wa naei. Mi siir nomiiyauim mi iikam yaisi yaisiyim sima wi maingimaingar nwonami siir whinsain haiginuwamin. Mi taka iya sima wi nae minar haiyaei. Nningaka. ²⁰ Iya tiki inkamin wig nonkwonain siya om whira nami mi krima hikak saiir dwoki mi nae minim saiir haiyaki. Mi iya kara kimiir haiburgigana mi kima wi hiriinanar timi tirki.

²¹ Jisis siya boiniyo yai kwira ina swoki boinin, dimin winin dimin biyie aka kipi nitapiyok. Inkamin yuis win haimii biri kintio haigin yuis kwira saiir noin siir nitkin panam mi siya hiriinan tiri, siya saiir nitkin pani mi saeya wa swoki imbiryami. Mi wina wi kaba saiir mimbirgi mi noin wi komiiyar swoki okii. ²² Inkam nwrkin wain wini opa wraisu is kaba op two biyenana saiir biri swoki aokaiiga. Nningaka. Mi siya hiriinan tirkiswo mi ti wain winin siir opa saeya niyopiingi mi ta wraisu is kaba saeya wa nimbiryamkii mi wain wini opa wa naokiyamki. Mi wraisu isa wa mi imbiryamki. Mi inkamin wain wini opa saiir naokaii siya wi hinina tir, wi wraisu is wina wi saiir daokai. Friig

Juda simiir ii komiia piu siisiya Sabat mi min saiir kipi mirii (Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

²³ Mi Adi Komii siir ii komii kwira Sabat Jisis siya numira wid ninkina saiir napnamkin mi kamim siir kigna miriiyim sima saika warar yinkin apnam. Iya sima napama, sima witnidim ha kiwromwris haiyamim mi ina yinibrombrop apaeyamim. ²⁴ Mi Farisi kam nhirim sima Jisis siir boinki, wakae! Kima ta Juda simiir ii komiia piu siiskuwakiya mi min saiir dimusi miriigim mi nae minim saiir dimusi mi haigim. Mi kima ti siyiu iir bi sibgu apkim. ²⁵ Jisis siya ina yowarki boinkiyin simiir yai aiir mi kima tari dimin whirin biya kimiir brougaeyin Devid siya tirin siir biri mwaingim? Mi taka iya Devid siya mi siir isid ieya sima nae kamaekim mi simiir mhiyim ina yaowim. ²⁶ Iya tiki dimin ieya nimbiamin Abaiata siya nwokin pris inkamin nae Adi Komii siir ninkin imiiyaeiyin. Mi Devid siya mi siir isid ieya simar yapninopkainam Adi Komii siir omaka aiir. Mi Devid siya paimir iir naeyin mi siya paimir haimiiyim siir isid iir yae hauu. Tiki naeyim inkam nningaki bi naeikin. Nningaka. Pris simiiraraigin. Mi sima yai biri swoki boinkikim ti diminin Devid siya tirin. Mi kima yai krimaka dimusi boini. ²⁷ Jisis siya boinki, ta ii komiia Juda simiira piu siiskuwakiya Sabat, saeya iikamim hik simiir hauuwim biri nwoka. Nningaka. Ta ii komiia minam nwoka iikam hoimgakim simiir whindiriraerar haiginuwam. ²⁸ Yaowae

Adin ninomor kou hiranki nitin ta ii komiyya Juda simiira piu siiskuwaikiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir Biyyan Inkam Komii siya asi nwowi. Iriig.

3

Mi Jisis siya Juda simiir ii komiyya inkamin inib waeyaoki naowin saiir haiswoniskigikin

(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

¹ Mi Jisis siya ha swoki apninopkainamin Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir mi inkam nwirin hir nwokin siir inib waeyaowim ini paeyarwainan ywokiyamim. ² Mi Farisi kam nhirim Jisis siiram hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim siya ti inkamin siirin pi ii komiyya saiir namisi haiswoniskii mi ta hiriinana saiirsi boinuriyiu boinam minkim siirin. ³ Mi Jisis siya ti inkamin ina paeyarwainan nwowin siir boinki, kira simiir bopwoniya dinsiin okwoki. ⁴ Mi Jisis siya simiir sriigi, krma wi piki hinin siyiuin si tiri Juda simiir ii komii aiirin mi krma siyiu miyik ti tir. Iyie!? Farisi sima yai biri wakae boinkim. ⁵ Mi Jisis siya simiir kaoyokiyokigiyin mi siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi siya simiir mhi kwoin imiir kigiyin miyik biri nwokim, sima ti inkam iirsi bi naingwoyimyokim. Mi Jisis siya hikak asi nwonamkin, ti hiriinan siyiu iirsiyin. Mi siya ti inkamin siir boinki, kiriir iindibin ha dinkiyinyinki. Mi siir ina ini wadiyar ywokiya. ⁶ Mi Farisi kamim sima Juda simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir haiburgigim mi sima biri kimiminkim ina yinsiin apnamim Herot siiram mi siir nomiiyau nhirim simiiram warar. Mi sima yayim iripa minam kitibmii boinkim Jisis siir nisomaokiyim. Iriig.

Iikam isid komiiyin whigbid hir nani owiugim

⁷ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ti omon nu Judia hiranin sima siir haiburgigim mi whi Galiliya hiriir yam. Mi iikam isid komiiyin sima ini siir mhoiyar yamim. ⁸ Mi iikamim ti omom omomim hiranin nu Galili nu Judia mi om komii Jerusalem mi nu Idumia mi ti om whiso Taia mi Saidon yo ini yab komiiyin Jordan, ini siir gimiya waiywo. Sima omom omomankin nitkim. Mi ti isid komiiyin Jisis siir yaiya sima wakae winkim digworaekwowim siya tirim simiir mi sima ha nitkim siiramim. ⁹ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, iikam isid komiiyin tisa nwowin ambi sima haigin ikwokromkwirisi. I ira pi kariiram dwomaigi, kara pi saiir kwirii nami. ¹⁰ Biyya siya i aiir niki apni kwiriinam karamae niki owin mi siya iikam kasa bi haiswonimniskigin. Mi tariinanin iikam whiekak nhirim makak makakim sima ina yapiyaonamim siiram, simiir inam

siir piu aiir nini onkwoiuiim. Mi sima iikam nhirim simiir asi napkinyama amkim. ¹¹ Mi kamim yiu bibiyiekim nii whwonkaiyim sima Jisis siir kigiyim mi sima ini siir igmiiigar ini akaigai hiuniyim. Mi sima ina kauwok boinkiyim. Kira Adi Komii siir yinisimkin. ¹² Mi Jisis siya yiu biyie imiir ninimniskigiyin mi siya iikam imiirin ina boinikidugiyin. Kima kariir inigin wi kipi haigiririr boinam. Iriig.

Jisis siya kamim iuur nwisa yimbingi siir mi aiir nap miriiyam

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

¹³ Mi Jisis siya mhiu iir niinainamin mi siya ina dapikuna kamim siya naingwowim simiir inigim. Mi kamim siya dapikunam sima ina yamim siiram. ¹⁴ Mi siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi hinda tinda saika nap miriiyam, Adi Komii siir yai aiir nap boinmamauuam. ¹⁵ Mi siya aposel kamim simiirin ini inigakar ywowaiginiugiyim, yiu biyieyim iikamim simiir piu nii whwonkaiyim, simiir ninimniskiiyamamin. ¹⁶ Mi Jisis siya aposel kamim iuur nwisa yimbingi. Mi Saimon siir inig whirin Jisis siya nokdap haiginiuin, Pitakin. ¹⁷ Mi Sebedi siir yinisim nwiso Jems, Jon sowiirin Jisis siya yaeya inigar swoki kisina okdap haiginiu, Boanesis. Tiki inigin siir inig tipmwoki tipmwowin, ta diya tiowiya saiir yinisimkin. Sowiiir yaiya ini hiriinan ywowa. ¹⁸ Mi Endru, Filip, Batolomiyu, Matyu, Tumas mi Jems Arpias siir yinisim ieya mi Taitias. Mi Saimonin biya ta yaiya saiir boinmimauugin nu whiran inkam komiiyim krimiir kipi kigirao. ¹⁹ Mi nwirin Judas Iskariotkin. Mi ti inkamin mhoiia wi wir siya napwouwi, kam nhirim io Jisis saika nwowiyim siir nisomaowam naingwowim simakan. Iriig.

Ta miya biigi biyan yiu biyieyin Biesebul siirga

(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

²⁰ Mi Jisis siya ina swoki amin omaka hiriir. Mi iikam isid komiiyin ini Jisis saikar swoki amwonyim. Mi Jisis siya mi siir kigna miriiyim kamim sima nae nidwosiis aeni ii karamaeka. Ningaka. ²¹ Mi Jisis siya siir iripa o nhieyim mi siir yopii ad owa, sima hiriinan nini wakaeniyim, Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim, sima nae min ningugu ae karamaeyar nwowi mi sima ina yitim siir nikiunakiyam. Mi sima siir boin mi tari siir kwoinin pi whaowaekin, siya ti nae min ningugu ae karamae nwowin.

²² Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim sima om komii Jerusalem hir halburgigim mi ina yitim. Mi sima ina boinim mi tari biigi biyan yiu biyieyin Biesebulin ini saika nwoin. Mi nhirim ina boinim mi tari Jisis siirin Biesebul siya hauuga ta kirieya yiu biyieyim inkam piu nii okwokaiiyim simiir

ninimniskiiya. ²³ Mi Jisis siya simiiram yikiuna, sima siir kingiin nitim. Mi siya simiirin boiniyo yai arar boin. Mi siya boin, yiu biyie simiir apu budin Setanin, siya wi yiu sima simar swoki inimniskinaei, aniya? ²⁴ Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isidin whisa ninkibirnakii mi sima wi kiriekakar sibgu owi, aniya? Nningaka. Sima wa nidam ninoopki. ²⁵ Mi iikam nhirim omaka iruwanim sima isidin whisa ninkibirnaei, yaii niniyam mi sima wa sibgu owi iripar, aniya? Nningaka. Sima wa ninoopki. ²⁶ Mi yiu biyie Setan siir isidin sima siman isidin whisa nwowi mi siir isidin sima sima wi kiriekakar nwowi, aniya? Nningaka. Sima wa ninoop iuguski. Mi hiriinan tiri, Setan siirin, wi Setan siya swoki haiswoniskinae, aniya? Nningaka. Siir kirieya ini kariir kirieya saeya haibura. Mi siir miya wi kara tirbugi.

²⁷ Iiya inkam nwirin inkam kirieni omaka napninopkainami mi siir digworaekwowim simiir nini tauae hainakiyam mi siya wi digar nwowi, siir digworaekwo imiir tauae haiyam, aniya? Nningaka. Mi siya inkam kirie iirin bi idni tiki kogrimdinugig. Mi siya hiriinan tiri siirin mi iki siir digworaekwowim, iki siir omaka nwokaiyim, simiirin wa nini tauae hainaki.

²⁸ Kara kimiirin yaimwowa boini, digworaekwo biyie biyieyim iikam hoimgakim kimiir waraur nwokaiyim, wi Adi Komii siyar haiyoprimdiyumii swoki. Mi yai bibiyieyim kima mi boinbumbuwiyim simiirin wi warar mi inkim haiyoprimdiyumiigi. ²⁹ Mi inkam nwirin Adi Komii siir naeyiun siir nigbumbuwi mi Adi komii siya tiki inkamin siir dimin biyieyim, simiirin wi warar ninkim haiyoprimdiyumiigi rani. Nningaka. Tariinan mi mhoiia iriipi hiriinan, wi nningar mi owi. Jisis siya hiniina boinkin, tiki inkamin, Adi Komii siir naeyiun siir nigbumbuin mi tiki siir dimin biyieyim siya inokinokin wi hik simiirsiyar hainanaei. ³⁰ Jisis siya ti yai whiekakim hiniin dimusi bi boinkin, simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya yiu biyie siir kirieya saier mirii. Mi siya ti yayim hiniin asi boinkin. Iriig.

*Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)*

³¹ Mi ta iiya Jisis siir apu aeya mi siir nomousim ima, sima ina yimbiniyim. Mi simainii omaka akpitga hir yaka okwoniyim. Kira unki it krimiiram. ³² Mi iikam isid komiiyin siir nidwo ywokaiyim sima boinki siirin, ha? Wakae! Kiriir apu aeya mi kiriir nomousim ikim mi kiriir yokman ima, sima isi kiriirim idwouiya hinar nidwo kaowim, kiriiramim sima nikugikim. ³³ Mi siya ini simiir yai aka yowarkii boinkiyin, yipiki iikakim kariir piugana saier

hiriinan nwowim? ³⁴ Mi iikamim siir nidwoyokaiyim siya ini simiirar kaoyokiyokiikiyin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kigi! Kariir apu mi kariir nomousim, ti kimargim, ti tirar kwowim. ³⁵ Iikam hoimgakim Adi Komii siir yai aairim naingwo tibmiiyim mi siir miya sair miriiyim sima wara. Mi sima wi kariir apu mi kariir pomou yokman nwowi. Iriig.

4

*Inkam nwirin witnid nitkinamkin numir
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)*

¹ Jisis siya simiirin Galili whigbid hir swoki owomwarkaiyuuu. Mi iikam isid komiiyin saika nwowim kasa rani. Mi Jisis siya i aair asi kwiriigin. Mi siya sair kwirii idwokaiyin mi iya ini whigbid hirar ywowa. Mi iikamim ini whigbid hirar yokwowim mi siya simiirin i hirar yidwokai owimwarkaiyugi. ² Dimin taeminim siya nowimwarkaiyuwim simiir, siya boiniyo yai arar nowomwarkaiyugim. ³ Mi Jisis siya boin, kima wakae! Inkam nwirin witnid numir hir bidi yitkingikin. ⁴ Mi iya siya ha nitkinamin mi witnid nhirim siyu nikiiginaowidim, yim ini ipiyinki sim ini ugi aeniyim. ⁵ Mi witnid nhirim siiyakak maeyauwa sair nikiigiiyim, maeyauwa nuin idar nwowa, nuginin aowa nam kamae nwowa sair. Mi ti witnidim biri briprigim ina whakidudugiyim. ⁶ Mi iya bieyin ha whwokiyin mi ini witnid ibairim simiirar yaowhwoniyim. Mi ti witnid ibairim simiir miyim aowa nam karam nwowim yim ina wainamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimirgakim siir bopwo yakaigai. Mi ti urid amridnanin ha whakiyin mi ti witnid ibairim simiirin ini siya yisiwamwarkaigiyim mi ti witnidim nae bi budgin. ⁸ Mi witnid ibair nhirim nu maeyau miyik nikiigiiyim, yim ini komiiyar ywokiyim mi yim nae hinina hinina bud, nhirim kamairim iriiyar mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hinina mi bud, kam nwir iur. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, inkamin whingakaargin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo omok. Iriig.

*Jisis siya boiniyo yai aairarar boinmimauugin
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)*

¹⁰ Mi igwir mhoyiya Jisis siya sasair ywoki hirin. Mi mhoyiya kam iur nwiso siir kigna miriiyim mi iikam nhir ikim sima ina yitim Jisis siirim. Mi sima ini srini siirin boiniyo yayim simiir yaimwokiyaimwoim simiiram. ¹¹ Mi Jisis siya simiir yowimwarkaiyugi. Mi ta Adi Komii siir oman yayi kara kimiir bidiyar iki owomwarkaiyugiyim. Mi iikam nhirim sair wakaeyim, sima biri ninokninkinkim sima

boiniyio yaiarar wakae. Mi sima saiir yaimwowin siir biri ninokninkinkim, sima pi whaowaekim.

¹² Mi sima wa kigi ti diminin mi sima wi sibgu kigsib rani. Mi sima wa wakaei mi sima ta yaiya saiirin wi sibgu wakaesib rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin bi kisina haigikim mi sima Adi Komii siiram paninsi yaingwo tibmiisi. Mi Adi Komii siya simiir dimin biyeyim simiir paninsi haiyoprindiyiumigisi. Iriig.

Jisis siya ta boiniyio yaiya inkamin witnid nitkinin siir yai imiir nowomwarkaiyugim

(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

¹³ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ta boiniyio yai kwira saiir bi ninokninkinkim, aniya? Mi kima wi panina sibgu owomwarkai boin haiginiuwi ti boiniyio yai whiekakim simiir yaimwowim, ha? ¹⁴ Kara kimiir niki boinmauu wakaeki, tiki inkamin witnid nitkinin ini tiki inkamin Adi Komii siir yai boinmamauwuyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Iikam nhirim sima Adi Komii siir yaiya pa wakae nami mipi sima siyiu hir napami mipa naingwo ouwouami Adi Komii siir yaiya. Sima Adi Komii siir yaiya panaowar wakaenaki mi Setan siya panaowar swoki kwitkigi Adi Komii siir yaiya simiir kwoinau haiginama. Mi tiki iikamim ini ti witnidin siyiu nikiiyim, sibgu whak karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁶ Iikam nhirim sima ini ti witnidin siiyakak nuin, siir nakaigaiyim mi sima ti iikamim ini hiriinan ywowim. Yaiyim sima wakaeyim pa wakae ningruramsasaugi, ta Adi Komii siir yaiya simiir mhi kwoinau. Mi sima pi maingimaingar nwo nami, ta yai aiiram. ¹⁷ Tiki iikamim ini witnidni miyim aowa nam karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima paninsi ywokwo bripriisi. Mi iya hikin nimbiniyim simiir kinankuwam mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin wi digiumii haigingigi. Mi sima whiekakim wa nikiiyam iuguskii. ¹⁸ Mi iikam nhirim ini ti witnidin maeyauwa urid amridkakin siya nwowa saiir nakaigaiyim ini simiir hiriinan ywowim sima wakaeyim Adi Komii siir yaiya. ¹⁹ Mi simiir kwoinin ini umirminim mi nuan digworaekwowim ini sima kiyainamim. Mi ta Adi Komii siir yai kibiya ini ti digworaekwo imar higriniugiya. Mi Adi Komii siir siyiuin siir paninsi sibgu apsi. ²⁰ Mi iikam nhirim ini ti witnidin nu maeyau miyik nikiiyin, ini siir hiriinan ywowim. Sima ina sibgu wakaeyim Adi Komii siir yaiya. Mi simiir nhirim kam nwir iuura mi budi mi nhirim pi kam nwoima mi budi mi nhirim pi kamairim iriyara mi budi. Iriig.

Sima yuukidin niuyaiyin wi two aowa higriniuwi
(Lk 8:16-18)

21 Mi Jisis siya simiir boinki mi iya inkamin yuکیدن nuuyaiyin siir hangimunanii mi siya wi two aowa haigiprakaii, iyie? Wi hii aowa haigiprakaii, aniya? Niingaka. Kira bopwonauan romyasın siir dinankii! Mi yuکیدن pa sibgu iuyakii. 22 Tiki inkamin siir kwoinpai kwoinpaiyim tariinanin tiki idowiiya nwo karam nwowim mi mhoiia siya wi idowiiya nwo iuguskii mi wi dimin whirkin swoki haigiprakai rani. Niingaka. 23 Kima ti iikam whiekakim kima wiingakairgim, kima timi wakae.

24 Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, yaiyim kima wakaeiyim kima sibgu daingworinukripkai. Siyiuin inkam nwirni kima tiriyin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyu iirar swoki inkin tiri. 25 Mi inkam nwirin siya ninokninkin miyikaki niuwi mi mhoiia Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin aiirar swoki inkin idu hauurarakii. Mi inkamin ninokninkin haimiisimakaki niuwi wi Adi Komii siya swoki haii. Mi siya wi ninokninkin karamae-yar nwoiuguski, wi haimii siya hai naowid rani. Niingaki niingakunga. Iriig.

Ta boiniyo yaiya inkamin witnid nitkin whakiyin siir yaiga

26 Jisis siya hiniina boinkin, iya Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir biyan nwowin, siya ini ti inkamin witnid nitkinamin mi siir numir aiir sibgu kigriraowin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinanar mi sibgu kigriraowi. Mi siir numiran naeyim wi hoimgakar nimbiyami. 27 Mi inokinokin ti inkamin niyaka pi nhwo nib whwonkaowi mi nugakin siya pa ninsiin apririramyakwoki. Ti inkamin siya kigiyin mi siya ini siya siyar yaingwowin, ti witnidin siya komii panina nwokikin, siya biri ninokninkinkin. 28 Nu siya minki mi ti witnidin pa kinan grimgrinkigi mi siya mhoiia pi nae kakar namwo iuwi. Bii pi kwo aeyar nimbiyami mi mhoiia nae pa budgi. 29 iya sasaeyim wai nwowiyim mi ti inkamin pa ningugu haii. Iriig.

Ta boiniyo yaiya mastet yinika
(Mt 13:31-32,34; Lk 13:18-19)

30 Mi Jisis siya boinki, krma Adi Komii siir iikamim mi siir digworaekwo whiekakim simiir biyan iikam nwowi mi krma wi paka hiniin boiniyo yaiya sae nikri boini siirin. 31 Mi ti mastetnidin siir hiriinan ti ikrii boin. Mi mastetnidin siya iki paenid nhirim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya sapkisapisimkin komii rani, ara krinankin. Mi siir nidim kasa rani, hoimgakim. Mi Adi Komii siir isidin ini ti mastetnidin siir hiriinan ywowin kasa rani, hoimgakim. 32 Mi inkamin ti mastetnidin siir ninkin digiyin mi siya pa whakii mipi

komiiyar namwo iuwi. Mi siya iki sasae hoimgakim pi simiira mrwi haiburgigi. Mi siya kwiya komii kakargin mi ipiyin minim simiir whieyim pi siir kwiya imiirar mi haigii. Iriig.

³³ Iya sima Jisis siir boiniyo yai imiir ninokninkinim mi mhoiia siya iikam imiirin boiniyo yai kasa biri boinkin, Adi Komii siir yayim. ³⁴ Diminim siya boiniyim pi simiir boinkii iuguski rani. Niingaka. Siya pi boiniyo yai ara boinkii. Mi iya siir kigna miriiyim kamim pi sima sima nwoki saikain mi Jisis siya yaimwokiyaimwowim pi haning; boiniski. Iriig.

Jisis siya opud hinin komiia sair boinkikin mi opud hinino ina digiywo

(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

³⁵ Mi naiowaka ta iya aiirarin siir kigna miriiyim kamim siya simiir boinki, krma pi whi yarmiya kigidamtibi. ³⁶ Mi sima ta iya Jisis siya nidwokaiya sair kwiriinam mi sima siir wara yuginam. Mi sima i nhirim ini warar yinkin kwirii namim. Mi iikam isid komiiyin sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. ³⁷ Mi opud komiia ha hugnaniya mi hinin komiia ha mi it mi simiir iyin ini wara kaibombokiigiyin, hinin aeya. Taka hinin opud komiia prasaeki mi iuwi. Mi iya opa mirkimirki ninkinim pariiparii. ³⁸ Mi Jisis siya iya sair idao hir kikinaniu whwonkaigin nhwo mapiyinanin siir. Mi sima siir yinidgu insiin mi sima ina boinim, hie! Ti krimiir Adin, krma pi inigak nwo rani, pi tirar nwomainainami. Mi tari kira krimiirsi naingwoyimiyok rani, aniya? ³⁹ Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi siya io opud hinin sowiir ywoki. Mi siya ina boinkiyin, kowa dig dwoki! Mi Jisis siya hiriinan boinkiyin, opuda ina digiya mi opa hinin simki biri swoki itkika, ini niingar ywomaigiya mokmokwaiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki. Kima hinin dimusi nididnanaekim, ha? Mi kima tari naingwo tibmii kara-maekim ini niingar ywowim, aniya? ⁴¹ Mi sima ini mounana siinkaokiyim mi nidid prasae biri kinkikim. Mi simasimar yomboin amboina. Tiki inkamin siya yipikin tiki hinina tirin? Opud hinino ini siir yayiar mi wakaeyoknakiyo? Iriig.

5

Inkam nwirin siir nwowim yiu biyeyim Jisis siya ninimniskigikim

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

¹ Sima whi yarmiiya hiriir yimbiyam Garasa simiir nu iir. ² Mi iya Jisis siya i aiir haiburgigin mi inkam nwirin uridyiu biyekakin siya biri kimiminkikin ina yamin siirim mi tiki inkamin uridyiu biyekakin siya maeyauwa inkam hangikai-ya sair hir nwowikin. Siya sair hiranki nitkin. ³ Siya

inkam haingikaiiya maeyauwa saiir whwonkaiigin. Inkam nwirkın siir nonkworinu dig nwo rani. Mi wıeyın sopni siir mi udkikini wi iriipi hiriinan, wi dig mi o rani. Nningaka. ⁴ Ii kasa rani, sima siir iga in imiir udim wıeyın sopni mi tidop mini ha mi kurımdinu. Mi ti dimin whiso siir kogo, pi sowiirar mi ankabimbırnami. Siir kirıeya prasae rani. Inkamki siir nonkworinu mi siir udrinu dig nwo rani. Nningaka. ⁵ Inokıinokin siya ni nabie pi inkam haingikaiiya maeyauwa mi mhiu, pi hirar nwowi. İki siya kauwaryımyoknamiyım mi siya pa hai pi siir piıu aiirar nıkrımkrıpi. Mi siir piıua nıie aunawaigi nwowi.

⁶ Siya kigi Jisis siya aru hirar nwowın mi siya ina iwıtnaniyın. Mi siya ini Jisis siir igmiıga kingiına ini akai hiıuniyın. ⁷ Siya ina kauwok boınkıyın, Jisis! Kira Adi Komii siir yınisımkin ninomor kouankın nitın kira kariirın dimu tiram mini? Kara kiriir nıkopwaisısırki Adi Komii siir inıg iir, kira wi kariir kipi dirıraerar bumbugi. ⁸ Mi Jisis siya ti yıu biyeyın siir piıu niı okwokaiyın siir boınki, yıu biyie, kira ti iuguski siir piıu hırii kipi nwo. ⁹ Mi Jisis siya sııi, kiriir inıgin yıpikın? Mi siya ina yowarkıi boının, krıma hoımgakım. Mi kariir inıgin siirın hının asi dapkın, hoımgakım. ¹⁰ Mi siya Jisis siiram kauwok boınanaeki, kira krımiir kipi nıkropki ta nu maeyau aiir haıburgigım.

¹¹ Hu isid komiiyın mhiısimın kingiın nwowın ini siir mhaeyım. ¹² Mi yıu biyie sima Jisis siirım kauwok boınanae, kira krımiirın ti huım simiiram dıkropki. Mi krıma pi simiir niı whwonkainami. ¹³ Mi Jisis siya ini wadıeya ywokıyın simiirın. Mi ti yıu biyeyım ti inkam iir haıburgikın, ini hu simiir piıu ii whwonkainamım. Mi ti hu isid komiiyın sima mhiu iir haıburgigım mi sima ina iwııt inıwamwırkıınaniyamım siiyenan iir. Mi sima ig hının biri niwıt namkim, nhwo bidi kwisnamım. Mi sima ina iwııt natatamım opa hıriir. Ti hu whiekakım hıriıgım, 2,000 kasaka rani, hoımgakım. Mi sima ini op aiir kwiyae aokaonamım.

¹⁴ Mi hu imiir kigrıraowiyım kamım sima ina yıdamkiyım. Mi sima ha niwıt amım mi ina boınmımauuamım om komii hıran iikam imiir mi omısısımım ti om komii siir yaba nwowım simiir hıran iikamım simiirın warar mi iwııt boınmımauuam. Mi iikam whiekakım ta maeyauwa hu ima nwowa saiir ini kignaki mi diminın Jisis siya tirın ta maeyau aiir. ¹⁵ Mi sima Jisis siir hıriir yımbiyam mi sima ti inkam iir ini kigiıu bııya yıu biyie isid komiiyın siya nwowın. Bııya ti inkamın yııskak biri nwokın mi tariınanın siya yııis bidi kaiyın. Mi siir kwoinın ini hanıngı yaıngwo omokıyın. Mi siya hirar nıdwowi mi iikamım sima siir kaowım mi sima ina yıdidım siirsıyın. ¹⁶ Mi iikam whiekakım ti diminın siir kigım

mi sima ina yapboinmamaauuamim ti diminin ti inkamin Jisis siya haiswoniskigiyin yiu biyie biya ti inkam iir nwowin. Mi sima hu imiir warar mi ikin boinnimauu. ¹⁷ Mi iikamim sima Jisis siir boinki, kira ti krimiir nuin siir kipi nwo. Kira maeyau kwira damki!

¹⁸ Iya Jisis siya i aiir kwiriyin mi inkamin biya yiu biyeki nwokaiyiun siya srii Jisis siir, Jisis, kara kinaka namam naingwowi? ¹⁹ Mi Jisis siya wadie biri nwokin siirin. Nningaka. Siya ti inkamin siir boinki, kira kiriir omaka dam, kiriir yopii yokman imiiram. Mi kira simiir tini boinnimauuu digworaekwo hoingakim Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya tirkiyim. Mi siya kiriirsi naingwobumbugin. ²⁰ Mi ti inkamin siya ti om iir haiburgikin mi siya ina yamin. Mi siya nu Dikapolis hariir yimbiyam. Mi siya hiran iikamim simiir ini boinnimauuu diminin Jisis siya tirkiyin siir. Mi iikamim sima hariinan wakaekiyim ini mouni haniina siinkaokiyim. Iriig.

Jisis siya inkam komii nwirin siir yinisim yinugiyina saiir haiswoniskigika

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

²¹ Mi Jisis siya ha swoki iyikidamin whii saiir mirmiiya hariir mi iikam isid komiiyin sima ini saikar yamwomimrniyim whigbid hir. ²² Inkam komii nwirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir kigiraowiyin mi siya ina yitin. Siir inigin Jairaskin. Mi siya Jisis siir kigin mi ina yamin mi ini ogmwo Jisis siir igmiiga kinginar ini huniyin. ²³ Mi siya ti inkamin Jisis siirim sriinanae. Kariir yinisim yinugiyina ini nao kinginar nwowa. Kiriir ina saiir wini hainini saeya pi naonamisi mi saeya wadie nwoki owim. ²⁴ Mi Jisis siya Jairas saika asi namkin. Mi iikam isid komiiyin ini siir mhoiiyar woknamim. Mi nhirim ini siir priska priska miya yapamim. Mi Jisis siir wara biri kigwinkin, ini simiirara kigwin iskiyin.

²⁵ Mi wig ira hir nwowa saeya nhieki mi napidwodwomaimiia, saiir biewiyim iurwhis nhieki saeya napidwodwomaimiia. ²⁶ Naeyugak inkamim kasaka rani, saiiram nankabgugunanaeyim. Mi ta wiga saiir umirim whisariiyar niuguguskim simiirin. Mi saiir ma wadie bi swoki okika. Nningaka. Ma saiira ini komiia yasae owiuguskiya. ²⁷ Ta wiga saeya Jisis siir yai aiir wakaewina mi saeya ha nitka siiramim. Mi saeya ti iikam isid komiiyin simaka nitka. Mi saeya Jisis siir mhoiia yit mi saiir ina siir yuis aiir yaka onkwoki. ²⁸ Mi saeya saiir kwoin arar yaingwokwokai mi kariir ina pi siir yuis aiirara maka onkwokii mi kara pi wadieyar nwoki. ²⁹ Mi biri kimiminkika saiir nhieya ina yinkisaenakiya mi saiir pua ini saeyar kinankiugiya nismikinkiya. ³⁰ Mi Jisis siya ina yinokninkinkiyin siir

kirie nhirim namkiyim. Mi siya iikamim simiir bopwoniya haimisiyao okwokaokiyin mi ina boinkiyin, yipikin kariir yuis aiir nonkwokiyin? ³¹ Mi Jisis siir kigna miriyyim kamim sima boinki siir, kira kigi! Iikam isid komiyyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim mi krima wi panina ninokninkini? Kira hinin dimusi boinkin, yipikin kariir nonkwokiyin? ³² Mi Jisis siya ina kaoyokiyokiyin ti inkamin siir nonkwokiyin siir kigsibgiyam. ³³ Mi ta wiga saeya ina yinokninkinkiya diminin saiir tirkiyin mi saeya ini nididkakar ywokiya, saiir kium kirie biri nwokim. Mi saeya ha nita ogmwo ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai kaiyrou huniya. Mi saeya ina boinmauugiya digworaekwo hoimgakim siir. ³⁴ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, yinisim! Kiriir naingwo tibmiya kariir kirie aiiram naingwo tibmiya, kiriirin wadie saeya nwowaiginugika. Mi kira ha dam! Kiriir kwoinin sibgu dwowipisunam mi kiriir ma dig nwoki oki.

³⁵ Mi Jisis siir yaiya ha niki boinin mi kam nhirim Jairas siir omaka hiranki nitkim mi sima yaboini siir, kiriir yinisima bidi yaonama. Kira kiigi wara inkamin nowamwarkaiyuwiyin saika hirii kipi ninkinanae. ³⁶ Mi siya ta yaiya sima boina saiirin ini hindara wakaemumun. Mi siya Jairas siir boinki, kira kipi nidid! Kira kariirimin hindarar daingwo tibmii iski. ³⁷ Mi Jisis siya iikamim simiir yikidugig, sima pi saika kipi nam. Pita, Jems mi siir nomiiyau ieya Jon, Jisis saika simasimar yinkin am. ³⁸ Mi sima Jairas siir omaka saiir nibbiyamim mi Jisis siya kigi, sima pi nankaninouwi, sima hinin biri nougim, wamki kimaii, nhwokou nhwokouim ini warar youwonikiyim. ³⁹ Mi Jisis siya ha napninopkainamin omaka apinaua hirir mi siya simiir ini boinu, kima dimusi nankaninouwi ta yinisim aiirsiyin? Ta yinisima saeya biri naonamka. Nungaka. Saeya nhwo whini. ⁴⁰ Mi sima yaibu siir yiewaiyugi, Jisis siya iikam hoimgakim omakanau hir nwowim siya simiir yikrop apniki. Mi Jisis siya mi saiir yopii ado sowawai mi kam nwoimim siir kigna mirii ikim, hiririn simasimar youapninopkainam maeyauwa yinisim aeya nwo aiirin. ⁴¹ Mi Jisis siya saiir ina aiir yonkwoki mi ina boinkiyin saiirin, Talita kumi! Krima ta yaiya saiirin hinina boinkim, yinisim yinugiyin. Kara kiriir boinki, kira dinsiingi! ⁴² Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina ha ninsiin idwokiya ina yapririrama. Saiir biewiyim iuurwhisko. Mi sima ti diminin siir kigim mi sima ini mouni hanina siinkaokiyim. ⁴³ Mi Jisis siya ina boinikidugiyin kima inkam nwir kipi boinmauu ti diminin. Mi siya simiir boinki, ta yinisim yinugiyina nae saiir ti hauu ae. Iriig.

6

Om Nasaretan iikamim sima Jisis siirin digiumii haim-riiyugigim

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

¹ Jisis siya ti omin siir haiburgigin mi ini siir omki om iirar swoki amin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini saikar yinkin amin. ² Mi Juda simiir ti komiyya Sabat, Jisis siya omaka yaimin dimin nidwokai wakaeyia saair yapninopkainam. Mi Adi Komii siir yaiya simiirin hir ini boinmimauuiu. Mi iikam kasa rani, siir yai wakaeyim mi sima mounan asi siinkaokikim. Mi sima boin, tiki inkamin ta ninokninkina siir hir nwowa mi siya papi haigin, ha? Mi ti hinin dimin komiyyin siya panina tirkin, ha? ³ Mi tari ti inkamin omaka miriyyin mi siya, aniya? Mi siya ini iikamim nuanim krimiir hiriinan ywowin, aniya? Mi siya Jems siir yaowaekin, aniya? Mi Josis, Judas mi Saimon mi siir yokmanim sima ini krimaka tirar nwowim, aniya? Mi sima hiriinan kwoin naingwowim mi ini simasimar priidwo boinaiyamim. ⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, profet inkamin iki siya hinda tinda namiyim sima siirin pi ha kigi, siya inkam komiigin. Mi siir omki om hirin siir yopii adim mi siir iripa o nhieyim yim sima pi ha kigi, siya inkam komii rani. ⁵ Mi siya dimin komii komii bi swoki miriigin siir om hirin. Nningaka. Mi siir ina simiirin wihirmi arar hainiiwokmaigi, siya iikam homgak wao biri hainiiwokmaigi. Nningaka. ⁶ Mi Jisis siya iikamim simiir kigiyin sima biri naingwo tibmiigim mi siya ini ینگas arar pikrimgribgiyin. Mi siya ini omin siir omin siir kingiin nwowim, ini simiir yamin. Mi siya hiran iikamim simiir boinmimauuwam Adi Komii siir yaiya saair. Iriig.

Jisis siya kam iuur nwiso mi simiir hauugikin

(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

⁷ Mi Jisis siya aposel kam iuur nwiso simiiram yikiuna. Mi siya simiirin nwonisa nwonisa yikropki. Mi siya simiirin kirie ini warar yinkin hauugiyin, yiu biyieyim simiir ninimniskiiyam. ⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima nae digworaekwo homgak kipi hainam. Kima pi paekopin hugwokwo apiyin siirara hainam. Mi umir minim onau kipi haiginam. Nningaka. Kima pi kimiir piu nninga nninga dam! ⁹ Kima iga pa diyopkimkikiunam. Mi kima yuusa koua niyya saairin pi kwokwisa kipi niinam. Nningaka. Kwokwira diinam. ¹⁰ Mi Jisis siya yai kwira ina swoki boinkiyin aposel kamim simiir, iyya nwisko mi apnimbiiyami om hir mi inkam nwirkin ha boinwini, kowa ta omaka saair uni oni mi yaeya omaka iram kipi swoki aminin. Nningaka. Ta omaka irua kowa nwowa sairara dwo kripkai kipi kisae kimrae. Mi

iiya kowiir maiya dig nwokii ti om iir mi kowa wi haniingi dam. Mi ta omaka aiirin wi haniingi haiburgig mi kowa wa dam. ¹¹ Mi iya kima om whir napnimbiiyamiiyim mi sima kimiir yai biri wakaekim mi kima ti om iirin ha timi haiburgik mi yaeya om whiram timi am. Mi sinim kimiir iga imiir nwowim simiirin wa dikrimkrinkiigig. Mi sima wa nwoki aingwowoknakiyim simiir siyiun miyik rani. ¹² Mi aposel kamim sima Jisis siir yai aiir wakae namim mi sima ina yamim. Mi sima ina yapboinmamauuwamim Adi Komii siir yaiya saiir, iki omom omom imiir. Mi sima boin, kimiir mhi kwoinim ti kisina haigi, hiriyyar kipi nwokripkai. ¹³ Mi sima yiu biyie hoimgakim iikam imiir nwowim simiirin haniingi haiswonimniskiiyam. Mi sima wa waekimnanin pi siirar mi iyopi iikam makak imiirin mi sima pi wadieyar mi okii. Ti wa waekimnanin siir kirie rani, Adi Komii siir kirieya wadie saeyar nwowaiginiuwi. Iriig.

*Jonin op baptais haiginiuwiiyin siya bidi yaonamin
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)*

¹⁴ Tariinanin inkam komiiyin nu kigriraowiiyin Herot siyar wakaewin, ta yaiya Jisis siir inigin omom omomim bidi yiniyokiiyin. Iikam nhirim sima boinki, Jonin op baptais haiginiuwiiyin iikam imiir, siya bidi yinsiin idwowin ie hirankin. Mi ti siya dimin komii komiiyim simiir asi mi inimniskii. ¹⁵ Mi nhirim sima boin mi tari Ilaijakin, aniya? Mi nhirim yim ina boinim mi tari ti profet inkamin biyanin siya, aniya?

¹⁶ Iya Herot siya Jisis siir inig iir wakaewinin haigiririrniyin mi siya ina boinkiiyin, biya Jon siir niyin kara bidi iki kaigrip haiyin mi tariinanin siya ina swoki insiin idwokiiyin, aniya? ¹⁷ Biyin Herot siya kam nhirim simiir nikropkikin Jon siir nonkworinuwan mi weyinsopni kogrinukikaiyam omaka hiuyokiyokaiya saiir hir hugripkiikikaiyam. Mi Herot siya ti diminin dimusi bi tirkin, Herodias saiirsi tirkin. Mi Herodias saeya io Jon saika nwoka. Saeya Filip siir wiga. Herot siir nomousimin. Mi ta Filip siir wiga ini Herot siya hainiki onkwona. ¹⁸ Mi Jon siya Herot siir boinki, kira ti kiriir nomousimin siir wiga saiir hainiki nonkwonain yio ti hiriinan siyiun miyik rani. ¹⁹ Mi Herodias saeya kwoin biyie Jon siiram ywo siir nisomaowam mi saeya dig bi nwoka. Nnigaka. Dimusi rani, Jon siya ini omaka hiuyokiyokaiya saiir nwokaiyin. ²⁰ Herot siya Jon siirsi nididigin. Siya ina ninokninkinin Jon siya inkam wadiekin, siya dimin whir bi swoki tirbusrankin. Nnigaka. Siya inkam komiiyim simiir siyi aka bi nantamyiririkin. Nnigaka. Mi siya Jon siir asi kigriraokin. Mi siya siir yai

aiir wakaeyin mi siya ina yaingwoyimiyokeyin. Siir kwoinin miyik biri nwoyin, siya ini hikak ywokeyin.

²¹ Herot siya nae komiia kwira diriraerarkwoyin iya siir apugi naokainakiya saiir naingwokikin. Siya ta naeya inkam komiini mi miriyim kamim mi inkam komiyim omom omomim sim kigiraowiyim mi yaii niniyim simiir baiyan kamim mi nu Galiliyan inkam komii ikim simiiram diriraerarkin. Herodias saeya Jon siiram in i miyik amar niki oka Jon siir nisomaoamin. ²² Mi Herodias saiir yinisim yinugiyina ha napnainopkainaniya ta omaka nae naeya saiir mi saeya ini ig ini swaeniya. Mi Herot siya mi inkam komii komii nhirim saika naeyim sima ini maigimaigra ywokeyim saiirim. Mi inkam komii Herotin nu kigiraowiyin siya ta yinisim yinugiyina saiir sriigi, kira dimuam naingwowi, ha? Kira kariir ti boinmauugi mi kara kariir nwoke hauugi. ²³ Mi Herot siya ina yokopaisirkiyin ad isao! Ti diminin kara nimbini mi kira kariiram boini dimin whir kariir hauuam mi kara kariirin wa hauugi. Mi kira kariir nu mi kariir digworaekwowim simiirim boini, bopwoniya kikintokiyam haimii kariir hauugiyim mi kara kariirin wa mi hauugi. ²⁴ Mi ta yinisima ha napnaniyama mi ini saiir yopii aiir yani srinakiiya, kira pi dimu haiyam boini, ha? Mi yopiiya ina boinkiya, kira pi ti Jonin op baptais haiginuiyin pi siir mwo iir kaigrip haiyam tini boinu. Mi kira pa whainani kariirim. ²⁵ Mi biri kimiminkika ta yinisim yinugiyina, ti inkam komiyyin nu kigiraowiyin Herot mi saeya siir boinki, kara minam naingwowi, kira pi Jonin iikam baptais haiginuiyin siir mwowin pi mobmirni kaigrip haiginki mipi kariir whauugi. ²⁶ Mi saeya hiriinan boina mi ti inkam komii Herotin nu kigiraowiyin siir kwoinin ini hikakar ywokeyin. Mi siyar yaingwowarkaigi, kara bidi iki imbinkiyin mi iikamim saika nidwo aeyim simiirsi warar mi aingwokin. Mi siya ta wiga saiir yai paninsi yiriyu boinsi. ²⁷ Mi bi kimiminkin ti inkam komiyyin nu kigiraowiyin Herotin, siya ina yikropkiyin, inkam nwirin yaii niniyin siir Jon siir mwo iir nini kaigriphainakiyim. Mi ti inkamin yaii niniyin ina yamin, maeyauwa siir hugripkikikaiya saiir. Mi Jon siir nii iir ini kaigriphainaki. ²⁸ Mi Jon siir mwoin mobmorni haiginam. Mi siya ha hainaniyin mi ta yinisim yinkopaka saiir ini hauuni. Mi ta yin kopaka ya ini saiir apu aiir ini hauuua, saeya kigam. ²⁹ Mi kamim Jon siir kigna miriyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ina yitim Jon siir piuis biyeya saiir hainakiyam. Mi sima ie ini kikaiyu saiirin. Iriig.

*Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000 kim
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)*

³⁰ Mi Jisis siir aposel kamim ha swoki haiyug apnaniyim, sima ini saikar swoki amwoniyim. Mi sima siir ini boinmauuni miyim sima miriinaniyim mi yaiyim sima boinmimauuim iikamim simiir. ³¹ Iikam kasa rani, haimii tamii ninap anapim. Mi Jisis siir aposel kamim mi Jisis siyar, sima naeni ii karamaeka. Mi Jisis siya simiir asi boinkim, humbae! Krima nami maeyauwa iikam karamaeya sair. Krima piu haimiisima nwoki siisi. ³² Mi sima i aiir kwiriyim mi ina yamim simasimar maeyaua iikam karamaeya sair.

³³ Mi iikam kasa rani simiir kigwo kwiriyim. Mi sima ina yinokninkinkiyim simiirin. Mi iikamim om komii komiyanim ini ta maeyauwa sairim yamim. Mi bii ini simar iwit okwokwokim. Jisis siya mi siir aposel kam ima, yim mhoiya yimbiam. ³⁴ Mi Jisis siya mi siir aposel kam ima, sima ha nakuuim mi Jisis siya iikam hoimgakim simiir kigin mi siya simiirsiyin naingwoyimyok prasae biri kinkin. Sima sibsibnankim inkamki bi kigiraowikim simiirin. Nungaka. Mi siya simiirin digworaekwo kasa biri nowimwarkaiyugin. ³⁵ Iya bieyin nikiiyantibin mi siir aposel kamim sima saikar ini boiniu, ta maeyaua inkam karamaeka, bie isi nikiiyam kingiin nwowamtibin. ³⁶ Kira iikamim simiir dikropki sima pi hinda tinda nwoki amtibim iki omim simiir. Mi sima pi nae nwoki sain aeyamtibim. ³⁷ Jisis siya simiirin ina yowarkii boinkiyin, simiirin nae kimar hauu ae. Mi sima Jisis siir boinki, kira minam naingwowi krima umirim kamarim kam nwira K400.00 hainamim nae simiir sain hauu aeyim, aniya? ³⁸ Mi siya simiir srugi, kimiir waraurin naeyim pariiga nwowi, ha? Kima tikina kignaki. Sima nini kigninokninkinakiyim mi sima boin, krima bretim iriyyar mi anasu whis ha nwowi.

³⁹ Mi Jisis siya siir aposel kamim simiir boinki, kima ti iikam isid komiyyin simiir boinki sima maeyau maeyau didwowam tib, ta ko kibi aiir. ⁴⁰ Mi sima hinin hinina yidwonam, nab whirin kamarim iriyyar (100) mi whirin, kam nwis iuur (50). ⁴¹ Mi Jisis siya ti bret iriyyarim mi anasu whis iko, siya simiir haiyin mi siya ninomor koua hariir kaoki mi ina boin wadiekiyin. Mi siya bretin hanungin yinibimbir priiginki mi siya siir aposel kamim simiir hauugi. Mi iikam imiirin sima nwoki hid hauunamim. Mi anasu whiso iriipi hariinanar mi tirki ina mi inspimspak inoop priiginkiyim. Mi ini iikamim simiir swoki hid hauunamim. ⁴² Mi sima nae dig nwokiyim mi simiir mhiyim ina yaekiniugiyim. ⁴³ Mi sima bret anasu haimii haimiiyim ina yaepipiru haiginkiyim. Mi nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginkiyim, nibim iuur isa swoki haiginam. ⁴⁴ Kamim ti bret anasu imiir naeyim 5,000kim. Kasa rani. Hoimgakim. Mi wig yinim hir warar ninkin

okim mi sima simiir wara biri mwaingim. Kamim simiirarar mwaingim. Jisis siir kirieya naeyim homgak saeya nwokikim. Iriig.

*Jisis siya whii hirin op idwower napnikin
(Mt 14:22-33; Jo 6:15-21)*

⁴⁵ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir yikrop kwiriigi sima i aiir kwiriinamim. Mi sima siir biya yamkwokin whii mirmiia om Betsaida hirir iyikidam. Mi siya iikam isid komiyyin simiir nikropkiyam warar mi aingwo. ⁴⁶ Siya iikamim simiir nikropkiyin mi yo siya mhua hirir iiyam, siya nhwo hir ini kwisboinu. ⁴⁷ Mi naiowaka kamim siir kigna miriyyim ini whii hirar yakirir mairibim. Mi Jisis siya ini whigbid hirar yokworibin. ⁴⁸ Mi siya kigi opud komiia simiir i aiir namitiuwua, sima igwir hinin biri kignamkim minan mirii idamkim. Mi iya imimar niki oyakwoka biri niki pirkin iuguskika mi Jisis siya opa saiir ida yapamyakwok simiirim. Siya minam naingwokin, simiir nap haiburgikam. ⁴⁹ Mi kamim siir kigna miriyyim simar kigwin, siya whii aiirin op idwower nouwapniyakwoki. Mi simiir kwoinim ha naingwokim, siya wraig mi iuwi. Mi sima haningi yinkau ankau siirsiyin. ⁵⁰ Iya sima siir kigwinim mi sima ina yididwinim. Mi Jisis siya biri kimimankin siya ina yanka boinkiyin, kima kipi nidid! Kima kirie dwowin! Karairgin tinin. ⁵¹ Mi siya i aiir kwiriinuin mi siya ini simakar ywowin. Mi biri kimimankika opud komiia ina digiya. Mi sima ini mouni hanina siinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini warar whriewhriekiyim. ⁵² Sima biri naingwowoknakim ti bret anasum Jisis siya hid hauum iikam imiir. Nungaka. Simiir kwoinim ina niki whriewhrie kripkaiyim. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskiiyim iikam makakim om Genesaret hiranim kasa rani,
(Mt 14:34-36)*

⁵³ Mi sima whii aiir iyikidnaidam mi ini om Genesaret hiran maeyau aiir yaka ku. Mi simiir iya hir yaka kunimborugig. ⁵⁴ Iya sima i aiir haiburgika mi ti omin siir hiran iikamim sima biri kimimankim, Jisis siirin ina kigninokninkinwinim. ⁵⁵ Mi simiir iikamim ina yitirinkiyim om Genesaret siirar. Ta maeyaua sima kua saiirar biri nwokim. Mi iya sima wakaekiya Jisis siya ini hapi nwowin mi simiir iikamim makakim simiirin hini yohaiginam. Mi sima ina hainamim siiram. ⁵⁶ Mi omisisim whiekakim mi om komii ima mi ti omom omomim Jisis siya bidi yapyokii digim. Mi simiir makak iikamim maeyauwa iikam homgaki ninkinuwiya maket pi saiir hirar nini haiginuwi. Mi iikamim ti makak iikam imiir hainaniyim sima Jisis siiram yikugi, kira wadie

simiir nwokii mi ti iikam makakim simiir inim kiriir yuis aiirarar piki onkwokii mi sima pi wadieyar nwoki okiyim, anyia? Mi iikam homgakim siir yuis aiir nonkwowim, sima ini wadieyar ywowim. Mi sima whiekakarın, ini wadiekinar ywokiym. Irig.

7

Yidiwi wanwiyae simiir niwiiyin Adi Komii siir siyiu komii saika dig biri nwokin
(Mt 15:1-9)

¹ Farisi kamim sima mi kam nhirim siyiu komii ninokninkini ikim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim mi sima ini Jisis saika yamwonyim. ² Mi sima kig, kamim siir kigna miriyyim sima pi naei. Sima ina min simiirim bi biri hisokim mi sima krimiir yidiwi wanwiyae yim simiir siyiu iir bi sibgu apkim. Mi simiir inam miyyik biri nwokim.

³ Mi Farisi kamim mi Juda hiran iikam homgak ikim, sima simiir yidiwi wanwiyae simiir siyiu imiirar niki tirikpkaiyyim. Iya simiir ina op hisok karamae nwowiyim, sima pi nae niki ae rani. Nningaka. ⁴ Iya sima maeyaua nae haiginiya maket saiir namiyim mipi sima nae sainaki mpa swoki iti. Mi naeyim sima hainaniyim sima pi op nini hisokni karamae nwowi mi sima pi nae rani. Siyiuim sima tiriyim sima siyiu whiruwani biri tirikim. Nningaka. Sima simiir yidiwi wanwiyae mi siyiu imiirar tirikim simiir digworaekwowim. Mi simiir digworaekwo whiekakim hiriyyar hisok digikim. Mobmir mob mi yhi two ikim sima simiirin bi swoki kimbuwikim.

⁵ Farisi kamim sima mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima Jisis siir asi srigim mi sima ti kamim kiriir kigna miriyyim, sima krimiir yidiwi wanwiyae mi siyiuim simiir nap karamae dimusi nwowi? Simiir inam miyyik biri nwokim, sima isi hiriinanar nonkwo aeyim. ⁶ Mi Jisis siya simiir boinki, biya Aisaia, profet inkamin siya ta yai aiirar niki win boinkikin kimiiramın. Kima niksisaeyakawaiwigim. Siir yokwowa hinina win boinkika,

ti iikam isidin sima kariir inig iir hainanam boiniyim, sima yai ara nhinkini. Simiir kwoinim kanaka biri nama-sugim. Nningaka. ⁷ Mi kamim simiir siyiu imiirara boinmimauuwiyim mpa boini ta yaiya Adi Komii sir-irga. Mi sima kariir inigin whisariya hainani mi sima kariir inig iirim naingwo tibmii rani. Nningaka.

⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima Adi Komii siir siyiuin bidi haiburgigim mi ini kimiir yidiwi wanwiyae mi siyiu imiirar napim. ⁹ Mi siya ina boin taraowamin simiirin, kara

ina ninoknankin in kimiir niksisee siyiuin. Mi kima hiriya naingwowi, ti simiir siyiuin siyiu wadieyairgin. Mi wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir siyiuin digumii siir haimriyugigi. ¹⁰ Mi panao kara pi kimiir siyiu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hiniina boinkin, kira, kiriir yopii ado sowerwai yai sibgu wakaeyokna. Mi inkamin siir yopii ad owiir nighbumbuwi mi siirin wi hindara disomaokingi. ¹¹ Mi panao kara pi kimiir siyiu iir boinmauu wakae haiginiuwi. Biya Moses siya hiniina boinkin, wim kima hiniina boinkin, inkamin umir digworaekwokakin mi siya wa hauuwi siir yopii ad owiirin. Nngaka. Siya wi hauu rani. Mi siya ha boini, ti umirin Adi Komiini umirkin kara pi kowerwai swoki hauu rani. Nngaki, nngakinga. ¹² Mi siya ti inkamin wi sowerwai whindiriraerar haiginiu rani. Nngaka. ¹³ Mi kima kimiir yidiwi wanwiyaemi siyiuim simiir nabi mi kima Adi Komii siir yaiya sair wakaeyim pi borisopi. Mi kimiir siyiu imiirara napama naingwowi. Mi kima ti hiriinan tirim mi kimiir kwoinim hiniina naingwowi, kimiir siyiuin kima tiriyin wadieyairgin. Iriig.

Inkamin kwoin biyie nwowiyin mipi miyik nwo rani.
(Mt 15:10-20)

¹⁴ Mi Jisis siya iikam imiir yikiuna mi siya simiir boinki, kima ta kariir yaiya sairar wakae nonkworinugi. ¹⁵ Diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yo inkamin io siya biri hohaiginiuwikin. Nngaka. Mi kwoin biyeyin inkam siir kwoinaw nwohaiiyin yo nik rani, pi siya tirbumbugi inkam iirin. ¹⁶ Inkamin winwo rino kakaingin, siya yaimin diminin ha wakaeyimok.

¹⁷ Mi siya ha haiburgigin iikam isid komiyyin siir mi siya ina yamin omaka. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir srii biyan boiniyo yaiya siya boina sairim. ¹⁸ Mi siya boinki simiirin, wim kima windi kimiir kwoinim biri naingwo omokikim, aniya? Mi kima tari biri ninoknankinim, diminin inkam ieya nonkwo haiiyin mi ha naeyin, yo inkamin io siya biri hohaiginiuwikin. Nngaka. ¹⁹ Ti hiniin diminin mhi kwoinan tani. Nngaka. Pi dini siyiu siir namki. Mi mhoiya pi waisi hir nini ugigi. Ta yaiya Jisis siya boina sair yaimwokiyaimeowa ya hiniinga, iki naepai naepaiyim dimin kamaekim kima simiirin hiriya sibae sibae. ²⁰ Mi Jisis siya ina bointiraowin, diminin inkam siir mhi kwoinaw nwohaiyim mipi idowiya nitinaka mi ti hiniin inkamin pi miyik nwo rani. ²¹ Mi kwoin biyeyim inkamni mhi kwoinaw nwohaiyim mipi hiranka hugrimkripnanini mi inkam iirin pi simar tirbumbugi. Mi sima ti siyiu biyeyim hiniin hiniingim, kwoin biyie naingwo, hii nanae mi hii tauae

mi inkam ninitkikaigai aokao mi inkam siyamar naingwona. ²² Wig hainiki nonkwona, kigmair mi digworaekwo biyie biyie ikim mi niksasae mi hindara mwrakboin mi inkamin siyamar naingwonaeyin mi nwirni dimin mi boinbu mi nantamyiriyir mi whaowae diriraerar. ²³ Ti digworaekwo biyie biyeyim inkam siir kwoinawu hir nwokaiyim mi iya sima idowiiya nitiyim mipa boiniski. Mi ti hiriinan siyiuin inkamin pi biyie sima nwowi. Iriig.

Nu Finisia hiran wiga saeya Jisis siirim naingwo tibmiiga (Mt 15:21-28)

²⁴ Jisis siya ha nhingiyin mi ti om iir haiburgig mi siya nu Taia hir nwowim omim simiir yam. Mi siya omaka ira saiir yapninpokainam. Mi siya pi boriisopi inkam nwirkin siir kipi ninokninkin. Mi siya asi mi aguprakaiyim wi dig mi owi. Nningaka. Siya wi dig nwo rani. ²⁵ Mi wig ira saeyar wakae Jisis siya ini tir nwowin mi ta wiga saiir yinisim yinugiyina yiu biyeyin ini saiir hir nwokaiyin. Mi saiir apua biri kimiminkika ina yitsisaua Jisis siirim. Mi saeya ini siir igmiiga kingiinar ini akai huniya. ²⁶ Saeya ta wiga nu whiranka saeya Juda wig rani. Saeya nu sim Finisia nu komii Siria hir nwowin mi siir hiranka. Mi ta wiga saeya Jisis siirim srinanae saiir yinisim yinugiyina saiir nwowin yiu biyeyin siir haiswoniskigiyam. ²⁷ Mi Jisis siya saiirin boiniyo yaiya saiir boinki, krima biyin yinisimim simiir naeyim simiir tiki hauu ae. Krima krimiir yinim simiir naeyim simiir kipi haii mi wra kipi nitkinugi. Nningaka. ²⁸ Mi saeya ini siir yaiyaka yowarkii boina, Biyan Inkam Komii kiriir yaiya yainwowaiga. Iki wra sima kingiin nwowiyim mi naeyim pi yin ima nae krimkrinkigii mipi wra ima niumimin aei. ²⁹ Mi Jisis siya saiir boinki mi kira ta hinina boina mi kira ha ti swoki am kiriir oma hiriir. Mi yiu biyeyin kiriir yinisima saiir nwowin diyio kara bidi hugitkiigiyin. Mi kariir kirie aeyar nwo haiginugika kiriir yinisima wadie asi nwokika. Mi kiriir naingwo tibmiya ini kirie ywowaowa. ³⁰ Mi saeya ha swoki ama saiir omaka hiriirin mi saeya ini kigu saiir yinisima hai hirar whini. Mi ti yiu biyie saiir nwowin bidi yamigusamin. Iriig.

Jisis siya haiswoniskiigikin inkam waeyai wungirwiiyin

³¹ Mi Jisis siya ha haiburgigin nu Taia hiran om iirin mi siya om Saidon siir om bopwowa yapam. Mi siya ina swoki amin nu haime komii whirin Dikapolis hiriir. Mi siya whii Galilia hiriir yapnimbiiyam.

³² Mi sima inkam nwirin Jisis siirim yinkikwona apnam. Siya ti inkamin wungirwii waeyaigin. Mi sima Jisis siirim

sriininae, siir ina ti inkam iir hainiwokmaigiyim. ³³ Mi Jisis siya siir nikunamin mi iikam imiirin hiarar haiburgig. Mi ini sowa sowar ini owouwo. Mi Jisis siir inan ti inkamin siir wian aiir yaka hopkaigi. Mi yaeyapa ha piginkiyin siir ina iir mi ini ti waeyaiyin siir kwiryae aiir yaka houg-wokiyin. ³⁴ Mi Jisis siya ninomor kou hiriir kaoki mi siya ina iyaeniskiigiyin. Mi siir kwoinin ha naingwoyimiyokiyin mi siya siir boinki, Efata, ta yaiya Jisis siirar yaiginka. Mi krimiir yaiya hinina boinika, kira wakaeki! ³⁵ Mi biri kimiminkin ti inkamin siir wina ina wakaemokiya. Mi siir yaiya ina mi boinomokiya. ³⁶ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwir kipi swoki boinmauumimin. Mi yim sima ta yaiya siya boin nikidukiya simiir saiir biri swoki wakaekim. Ningaka. Yim sima ti diminin ini siirar swoki haigiririr boinamin. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ina boinim, digworaekwo hoingakim siya tiriiyim pi wadie kinar nwowi. Mi siya inkamin wingirwii nwowiyin siir mi diriraerari mi wi wadieyar mi okii. Mi siya inkamin waeyai nwowiyin siir mi diriraerari wi digar mi owi. Iriig.

8

*Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mt 15:32-39)*

¹ Mi ta iya iikam isid komiiyin ina swokini oniyim mi sima nae karamaekim. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiirim yikiuna. Mi siya simiir boinki, ² kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae karamae asi nwokim. ³ Mi sima mhirima nwowi mi kara simiirin ha nikropki simiir oma hiriirin mi nhirim kingiinanki nitki waeyao, yim wi siyiu hir pi napakaigai yamisi. ⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyauwa inkam karamaeka mi krima naeyim pi papiyankin mi inkiguna haii, ti iikamim simiir hauu aeyamin? ⁵ Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriiyar nhisa nwokaii.

⁶ Mi siya iikamim simiir boinki, nu iir grinkin idwokiyim. Mi siya ti bret iriiyar nhiswo simiir haiiyin mi Adi Komii krimiir Wanin siirim boin wadieki mi ina yinibimbirpriiginkiyim. Mi siir kigna miriiyim kamim simiir hauugi mi yim sima ina yapninkwokwo hauuwamim iikam imiir. ⁷ Mi simiir antiou sisimim ha mi haiyim mi Jisis siya Adi Komii siirimn simiirim wara mi boin wadieki. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, sima antiousisimim simiirin warar mi hidninkwokwo hauunamim. ⁸ Mi sima ha nae digiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim. Mi ti

nae haímíí haímííyím síma naepípiru haígínaowídím, níbíím símíír swokí haígíyím íríiyar ís. ⁹ Tí ííkámím síma íríparín 4,000 kíím kasaka raní. Mí Jísís síya símíír yíkropkí mí síma ína yámím. ¹⁰ Mí síya bírí kíímímínkín síír kíigna mírííyím kámím símaka kwíríí námín í aírín. Mí síma nu Dalmanuta híran maeyau aírím yám. Írííg.

Farisi nhirim Adi Komii siir dimin komii komiiyím símíír kígam sríígím

(Mt 16:1-4)

¹¹ Mí Farisi kámím síma yai Jísís saíkar yínkínwaomwarkíí bóín. Mí síma síírím bóínkí, kíra nínómorán díímín komíí komíí nhirím krímíír wíísíímauu mí kríma nwokí ínóknínkíní kíra Adi Komíí síír yíníímínkín. Mí síma sííram kínan kíugím. ¹² Mí Jísís síya ha níyíénískíígíyín mí síír píua íní híkak warar ywókíya. Mí síya ína bóínín símíírín, tí ííkámím ta íí aír nwowím, kíma tí díímín komíí komííyím símíír kígam díímúsí káuwok bóínánaekím, há? Kara kíímíírín tísa bóínkíyín, kara wí yaeya díímín komíí komíí nhirím símíír swokí dííríraerarkí raní, tí ííkámím ta íí aír nwowím símííramín. Níngákí, níngákíngá. ¹³ Mí síya símíír haíburgíkín, íní í aír swokaní apní kwíríí námín whíí yarmííya híríír swokí íyíkídnaídámím mínkín. Írííg.

Farisi mí Herot síma níksísaekím símíír mí símíír yaiya íní tí yísín bret níyopííníyín síír híríínan ywowa

(Mt 16:5-12)

¹⁴ Mí kámím síír kíigna mírííyím síma pí náíngwo owou-ugíkím. Mí síma bretím wara bírí nínkín hainaníkím. Níngáká. Mí síma bretín hara nwokáí twonau hírín. ¹⁵ Mí Jísís síya símíír bóíníyókín, kíma síbgu mántírao! Farisi kámím símíír díímínín bret níyopííníyín yísín wí síír kípi kíigna dííríraerar. Mí Herot síírín íríípí híríínan. Mí kíma tí símíír híríínan síyíuín síír kípi nap! ¹⁶ Mí síma síma whríe bóínám, kríma bret karamaekím mí síya ta yai híníína krímíír así bóínkíkín. ¹⁷ Jísís síya ína nínóknínkínín síyíu bíyíeyín ínkám nhirím síma tíríyín. Mí síya símíír bóínkí, kíma híníín yai díímúsí whríe bóíní, kríma bret karamaekím? Mí kíma tarí bírí náíngwowóknákím? Mí tarí kíímíír kwóíním íní hu hábní kwóínán ywowím, aníya? ¹⁸ Kíma nhwókakáírgím mí kíímíír nhwóím tí dígwóraekwo ímíír kíg raní, aníya? Kíma wííngakáírgím kíímíír wííním wakáe raní, aníya? Mí tarí kíímíír kwóíním íní yáíngwo owouu íuguskíyím, aníya? ¹⁹ Mí ííya kara nííníbímbrí pííígíním bret íríiyarím 5,000 ííkámím símíírím mí kíma níbíím páriíga haígíí tí bret haímíí haímííyím kíma naepípiru haígíním? Mí síma bóín, ním kríma níbíím íuur ísa yáe haígí. ²⁰ Mí ííya kara nííníbímbrí pííígíním bret íríiyar

nhiswo 4,000 iikamim simiirim, kima nibim pariiga yiu haigi ti nae haimii haimiyyim kima naepipiru haiginim? Mi yim ina boinim, kima nibim iriyyar isa yae pipiru haigi. ²¹ Mi Jisis siya simiir boin mi kima tari kariir kirie aiir biri ninokninkinkim, aniya? Iriig.

Jisis siya haiswoniskigiyin inkam nwirin om Betsaida hirankin

²² Mi sima om whirin Betsaida hiriir yimbiam. Mi hiran inkam nhirim sima inkam nhwokwisae nwirin Jisis siiram yinkikwona apnam. Mi sima Jisis siirim boinki, kiriir ina ti inkam nhwo kwisaeyin siir donkwoki. ²³ Mi Jisis siya siirin om mwisa hiriir yinkikwona apnam. Mi siirin haningin yasaiginiugi Jisis siya. Mi siya siir ina siir yaka onkwoki mi siya ina srugiyin siirin, kira digworaekwowim ina kigomokiyim iyie? Nungaka. Aniya? ²⁴ Mi tiki inkamin siir nhwonain ina kigomokiyin. Mi siya boin, kara inkam nhirim simiirin ina kigim. Mi siya boin, kara simiirin paenan kigi mi sima ina napriririm. ²⁵ Mi Jisis siya ina ina swokini onkwoniyin ti inkamin siir nhwo iir. Mi taka iya ti inkamin ini haningi sibgu anaokigomokiyin. Mi siir nhwonain ini biimiyakinkiyin. Mi digworaekwo hoimgakim siya kigiyim waugi biri kimarkaigikim. Nungaka. In idowiiyar ywokiyim. ²⁶ Mi Jisis siya ina yikropkiyin siir omaka hiriir. Mi siya ina boinkiyin, kira pi om hir kipi swokini apririr iu. Pi kira namkin mipi kiriir omaka dapiiyam iuguski. Iriig.

Pita siya boinkin Jisis siya Kraiskin
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

²⁷ Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simaka nhinam, ti omisisimim ti om komii sowiir kingiin nwowim, Sisaria Filipai simiirim yam. Mi Jisis siya siyu hiarar yap srii yam kamim siir kigna miriyyim simiir, iikamim sima kariirin panina naingwokim, ha? ²⁸ Mi sima siirin ina boinkiyim, nhirim kiriirin hinina dapikim, kira Jonin baptaisiyin siya. Mi nhirim hinina dapikim Ilaija mi nhirim sima hinina boini, kira profet inkamkin. ²⁹ Mi Jisis siya simiir srii mi wim kima kariirin panina naingwowi? Mi Pita siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, ni kira Kraiskin, inkamin inkam whinkinsiis haiginuwiyn mi siya. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinikidukikinki, kima ti diminin inkam nwirin kipi swoki boinmausran. Iriig.

Jisis siya min boinmauugin siya nao nami mi siya ninsiin idwo aeya

(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

³¹ Mi Jisis siya haningin boinmauubwakainam kamim siir kigna miriyyim simiirin. Mi siya boin, ninomor kou

hiranki nitin inkamin karaingin. Mi kara wi hik kimbipisu kasa hai rani. Mi inkam adiyaowaeyin siyu komii kigriraowiyim mi inkamin naemin krimiirsi ninkin imiiaeyin Adi Komii siir pris mi kamim Adi Komii siir siyu komii iir ninokninkin ikim. Mi sima wi digiumii kariir haimriyugigi. Mi kariirin wi sima nisomaoki. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Kara ini kimiir inkam komii yauni oniyin mi ini inkam kinar swoki owin. Jisis siya hinina boinkikin. ³² Yaiyim Jisis siya boinim, siya biri nimprio boinkin. Nungaka. Siya ini idowiyar boinmauu wakaekiyin, siya biri nimprio boinkin. Nungaka. Mi Pita siya siir yikiunanam mi siya ini siir yani ikuin. ³³ Mi Jisis siya ha haiyug kaokiyin kamim siir kigna miriyyim simiir mi siya Pita siir ywo io. Mi ina boinkiyin, Setan kira kariir digiwa damki! Kira Adi Komii siir bi ninokninkinkin. Nungaka. Kira inkami kwoinin siirarar ninokninkinkin.

³⁴ Mi Jisis siya iikam whiekakim simiirim ykiuna, sima siirim nitim. Mi kamim siir kigna miriyyim simiirim warar yinkin ikiuna. Mi siya simiir boinki, inkam nwirin kanakar niti mi siya siir digworaekwowim simiiram kipi naingwokwonanae ti aingwo owou. Mi siya siir piu aiirsi kipi naingwoyimiyyok mi siir piu hik kimpipisukak dwo. Mi siya ti paeyin hiiniya nriio ninkinin kara haiyin siir hiriinan hik aiir haii mi siya kariir mhoiyya wi haini wit. ³⁵ Mi inkamin siir piu aiirsiya naingwoyimiyyoknanaeyin mi tiki inkam hiriinanin siya wi omwai waiya rani, siya wa kigugu iuguskii. Mi inkamin siyama naingwona karam nwowiyin mi naonam minsi nidid karamae nwowiyin yio wi hiriyyar nokwoyokiyokii. ³⁶ Mi inkamin ti nuin siir digworaekwo hoimgakim simiir haii mi siya ha nao nami mi ti digworaekwo whiekakim siirin wi simar whin diriraerar naowidi, aniya? ³⁷ Ti inkamin digworaekwo hoimgakakin mi siirin wi sima swoki sa'niniyoknanaowidi omwai waiyamin? Nungaka. ³⁸ Ti iikamim tiki nwowim sima siyu miyyik tir tani, simiir iga hinda tinda nokwowikim mi sima Adi Komii siir yaiya digiumii haigingigi. Mi inkam nwirin krimaka nwowi mi siya yaewan kindiyu wani mi siya kariir yai aiirin warar mi kindiyu wani. Karaingin ti inkamin ninomor kouanin biya kimiir tir nikauni onakiyin. Mi mhoiyya kara swoki iti nua tiriir mi kara wi yamdiyar swokauni kindiyu wani ti inkam iirin. Mi iya kara swoki iti mi wi kariir Adi Komiiyin siir dimin kirie komiiyin paenan nuwiyaiyin, wi saikar ninkin iti. Mi Adi Komii siir paekwosimin kintid kintidnanim ninomor kou hiranim wi saikar ninkin owi. friig.

9

¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti kam nhirim krimaka nokwoim, sima wi niki ao rani. Nningaka. Wa niki owi. Mhoiyya wa kigwini Adi Komii siya wi iikam hoimgakim simiir Biyyan Inkam Komii nwowi simiir kigriraowam. Mi siir kirieya wi warar ninkin iti. Iriig.

Jisis siir piua ya ini saa yimbiyamkiya
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

² Mhoiyya iiyim iriiyar kwira yamki mi Jisis siya ina yikiunamin Pita Jems mi Jon simiirin. Mi sima mhu whirin siir iinainam. Ti mhuin haruwa rani, ini kougi kou hirar nwowin. Mi simasimar ini owiu ti mhu iirin. Mi Jisis siir piua ina kisinakiya simiir whwonkam idar. Mi siya ini yaeya piu ywokiyin. ³ Mi siir yuis minim ini whisinin ywowim mi sima ini namnamiinan ywowim. Inkamkin hisokiyim yuisim hiriinan whisinin biri swoki imbiyamikim. Nningaki, nningakunga. ⁴ Mi Ilaija Moses sowa bidi bidinan inkamko mi sowa warar yimbiyam. Mi sowar ini kigu sowa Jisis saika boinai. ⁵ Pita siya ti hiriinan diminin siir kigin mi siya ina boinkiyin Jisis siir, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Wadieka, krima tirirar nwowim mi krima amirim kwoima mirii ira Mosesnika mi ira Ilaijanika mi ira kiriirga. ⁶ Sima tiki kam nwoimim ini nididkakar ywokiyim. Mi Pita siya taka yaiya nhin nhin asi boinkikin. ⁷ Mi wau kwira ha nita simiir yauni kiikiirinuni. Mi yai kwira waunau hirar yimbiyamki ina boinkiya, tikinin kariir yinisimkin kariir kwoinin ini si-iramar naingwokwonanaeyin, kima siir yaiya saiir wakae. ⁸ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina dikaoraekaokiyim mi sima inkam nwir biri ninkin kigim. Nningaka. Sima Jisis siirar kig, simaka saisar nwowi.

⁹ Mi mhuikiu hir haiburgigim mi ha niuunaiiniyim mi Jisis siya ina swoki kauwok boin taraokiyin. Ti diminin kima kignamin wi inkam nwirni kipi swoki boinmauumimin. Nningaka. Kima kariirama tiki o. Inkamin ninomor kouanki nitin kariiram. Iya siya naonami mi siya swoki insiin idwowi ie hirankin mi wi haningi boininkii ti diminin kima kigin. ¹⁰ Mi sima ini ta yaiya saiirar yaingwokwokaiyim. Mi simasimar boin, saeya ta yaiya ie hiranki ninsiin idwonaniya saeya dimu yaiga, ha? ¹¹ Mi sima Jisis siir srii, sima ti kamim siyiu komii ninokninkininiyim sima hinin dimusi boinkim, biyyin wi Ilaija siya niti, ha? Mi inkamin krimiir whinkinsiisiyin Mesaia yio wi mhoiyya niti, ha? ¹² Jisis siya simiir boinki, hiiipa! Kaimwoairga. Mi bi wi Ilaija siya niti digworaekwo hoimgakim simiir diriraerarkwokinam. Yokwo Komiiya ya hinina boinka, ti inkamin ninomor kou hiranki nitin siya iriipi

hiriinan yaigakin. Ta Yokwo Komiiya saeya hiniina boinkika, ti inkamin ninomor kouanki natin, wi hikpai hikpai kasa hai rani. Mi sima siirin wi yai miyik swoki boin tani, aniya? ¹³ Kara kimiirin tisa boinkiyin, Ilaija siya bidi yitin. Mi kamim simiir kwoin imiirarar napim mi sima siirin siyupai siyupai haningi tirbumbuninkin haiginiu. Mi Yokwo Komii saeya hiniina boinka Ilaija siirin. Iriig.

*Whran nwirin yiu biyekakin Jisis siya haiswoniskigigin
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)*

¹⁴ Mi ti kam nwoimim ina swoki itim, ti kam nhirim Jisis siir kigna miriyyim simiiram. Mi sima ini simaka swokini owuwim. Mi sima kig, iikam isid komiyyin simakar nwowi. Mi kam nhirim Adi Komii siir yai ninokninkiniyyim sima Jisis siir kigna miriyyim kamim, simakar ninkinwamwarki boini. ¹⁵ Mi ti iikam hoimgakim sima Jisis siir kigwinim mi sima ina yanaawinim. Mi sima siirim iwitnam. Mi sima siir ini boiniu, hie! Akamwai! ¹⁶ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir srigi, kima ti kamim Adi Komii siir yai ninokninkiniyyim simaka dimu yai boinaikim, ha? ¹⁷ Mi inkam nwirin ti iikam isid komiyyin simakar nwowin mi siya Jisis siir yai aiir waka boinki, hae, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam! Yinisimin yiu biye waeyai mikrimin ini siir nwowin. Mi kara siirin kiriirim asi nikunanikin. ¹⁸ Inokininokin ti yiu biyeyin pi siir piu iyyam mi siirin pi siya nitirimtiowi. Mi siir yaiya yaeyopa hapi whopiigi nakii ibirgini. Mi siya siir big imiirar swoki aegiyimgiyiki. Mi siir pua iki kirie namwouwiyim, swoki onkwo sipkaiyim. Nningaka. Mi kara kiriir kigna miriyyim kamim simiirim boinkin, ti yiu biye iirin sima mi haiswoniskiigiyim. Mi sima dig biri nwokim. Nningaka. ¹⁹ Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya iikamim simiir yaiyaka yowarki boinki, kima ti iikamim naingwo tibmii karamaekim! Nningaka. Wim kima ti hiniin hikim kariir hauwi. Kara iyyim kimaka wi pariiga nwowi ti hik imiir haiyim, ha? Kima yinisimin kariirim wiku nanani. ²⁰ Mi sima ti yinisimin Jisis siirim yikunani. Mi yiu biyeyin Jisis siir kigin mi ti yinisim iirin haningi haigitirimtio. Mi yinisimin nu iirar yikiwariyimiyokin mi ina diwartaewarnamin. Mi yaeyop biyeya hapi whopiigi nakii ibirginkin siir yaiya. ²¹ Mi Jisis siya siir ad iir srigi, iyyim pariigim siya hiriinan nwokaiyim, ha? Mi siir adin ina boinkiyin, iya siya yinisim sapisapar nwowin saiirar nwobwakainakin. ²² Inokininokin ti yiu biyeyin siya haigitirimtio nanaei siirin mi pi paeya mi itkaigi mi pi opa mi itmaigi siya siir tio aokiyamar tirkin. Mi kira dig nwowi mi kira krimiirsi daingwoyimiyok mi krimiir whindirraerar haiginiu! ²³ Jisis siya boinki siirin, hapa!

Kaimwoka! Mi kira ina naingwo tibmiiyin siiramın, aniya?
²⁴ Mi ti yinisimın siir adın biri kimiminkikin ina kauwokiyin
 kara bidi yaingwo tibmiiyin mi kariir naingwo tibmiiya komii
 rani! Kira kariir naingwo tibmiiya sair kinsis haiginuugi kirie
 nwokiyam!

²⁵ Mi Jisis siya kig iikam isid komiiyin namwoniyin. Mi siya
 ti yiu biyieyin siir asi nikwao boinkikin, kira ti yiu biyie waeyai
 wıngirwii tirbumbu haiginuwiyin kara kiriir boinki, kira ti
 yinisimın siir duguski. Yio hiniin kipi tirbumbu haiginu. Mi
 kira siir piu kipi swoki omimın. ²⁶ Mi yiu biyieyin ina dikau-
 raekaukiyin. Mi siya ti yinisim iir haigitirımtiogig. Mi siir
 pıua ina yinkinmısnakiya mi siya ina yamin. Mi ti yinisimın
 siir pıua ini naoni pıunan ywokiyin. Mi iikam nhirim sima
 boin, siya bidi yaonamin. ²⁷ Mi Jisis siya siir ina aıir nonkwo
 kininsiin okwokiyin mi siya ina yınsiin okwokiyin.

²⁸ Mhoıya Jisis siya omaka namın mi kamım siir kigna
 miriıym sima ina sıııym siirin, křıma dig nwo karamae
 dimusi nwowi? Yiu biyie simiir ninimniskııym, ha? ²⁹ Mi siya
 simiir boinki, Adi Komii siirim sııı boına sasairga ti yiu biyie
 siir ninıskıııgııın, dimın whirin dig nwo rani. Iriig.

*Jisis siya kwısaka ina swoki boının siya wa naonami
 (Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)*

³⁰ Mi sima ti om iir haiburgigim mi nu Galili hiriir
 yapriokıınam. Mi Jisis siya pi boriısopi inkam nwrkin siir
 ninokninkim, maeyauwa siya nwowa. ³¹ Mi siya kamım
 siir kigna miriıym simiirin hanıngı sibgu siboboınu haiginu,
 inkamin ninomor kouanki nitin siirin wi siya nikropki
 simiiram, sima nisom aokiyam. Mi siya iıym wi kwoıma
 nwokwowaki ienau hirin. Mi siya wa swoki insiin idwowi.
³² Mi sima biri ninokninkinkim ta yaiya siya boına. Mi sima
 siir sıııyam tirkim mi sima ini siirsi swoki ididim. Iriig.

*Yıpikin siya kougıkou nwowın, ha?
 (Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)*

³³ Mi sima om Kapeneam hiriir yımbiyam. Mi sima
 omaka bidi yapnınopkainamım mi Jisis siya kamım siir
 kigna miriıym simiir ini sııııı, křıma sıııı hirin dimu yai
 napboınainikim, ha? ³⁴ Mi sima ini yai mikřımar yok-
 wonainmımikim. Yım sima sıııı hirin mın napboınainikim,
 yıpikin křımiir kou nwowın, ha? ³⁵ Mi Jisis siya ha nidwowın
 mi siya kam iurnwıso siir kigna miriıym simiirim yikiuna,
 sima nitim siirim. Mi siya ina boinkiyin, inkamin kimiir kou
 nwowam naingwowi mi siya wi sıııımar kipi naingwona.
 Siya hiniına daingwo, an kara iikamım simiir aowa dwo. ³⁶ Mi
 siya yinisim sapısapın nwıra yinkıkwona apnani mi simiir

bopwoniya hinar ini okmwın okwoni. Mi Jisis siya yınisımın siir ına aiir yonkwo mi siya simiir boıinki,³⁷ Inkamın kariirim naıngwowi mi siya yınisım nwır kigrıraowi mi siya kariirarar kigrırao haigınıu rani. Nıngaka. Siya Adi Komii siirın wara mi kigrıraowi, siya nikropkikin kariirın mi kara ha nitkin. Iriig.

Inkamın io krimiir nwo karamae nwowiyın mi wi krimiir nomiiyau nwowi

(Lk 9:49-50)

³⁸ Jon siya Jisis siir boıinki, dimın taemin nowamwarkaiyiuan inkam! Krıma inkamın nwıra kigi, yiu biyeyim simiir ninimniskiyın kariir inigin siir kirie aiir. Mi siya krimaka biri namasugin mi krıma siirın asi boınikidugin siya wi yiu biyie pi ninimniskiiisi. ³⁹ Jisis siya Jon siir boıinki, krıma siir kipi nikidu! Inkam nwırın kariir inig iir tiri dimın komii whır mi siya kariirın wi yai biyie wara ninkin boın tani. ⁴⁰ Inkamın io krimiir nwo karamae nwowiyın yio siya krimiir nomiiyaugin. ⁴¹ Kara kimiirın yaimwowar boıinki, wım kima Kraısnı isidgin mi inkam nwırkin kimiir hauu kwıyaei op mi ti inkamın digworaekwo wi ta miı aiirsi haii. Mi ta yaiya, ya yaimwoka. Iriig.

Siyıu biyieki nipiyaokiigin inkamın siir naıngwo tibmiıya
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

⁴² Mi inkamın ti yınisımın siir whınkıyopsıbgi haigınıuwi, ta naıngwo tibmiıya Adi Komii siiram saiirın mi biı siya mi aonami yai karamaeka. Mi ti hırıinan inkamın siiramın siıya komii nhıra hai siir niı iir nomborugiyam. Mi siirın wi whıı komii solwara hir tani omboru kimai whıridgi. ⁴³ Mi kira ha naıngwowi ın kiriira saiirın siyıu biyie ti tirhaigınıu mi kira saiirın kaigrıp itkiigi. Mi kira ına kwıruwa sasa mi onami ti omin Adi Komii siya kigrıraowiyın siir iikam whıekak imiir siirın wi wadieyar mi owı. Mi kariir ına kwıso hırıiyar nwokrıpkaii mi wi siyıu biyie sowa tiri. Yio ti hırıinan siyıuın, siyıu miıyık rani. Mi kariirın wi sowa nipiyaokınami maeyauwa paeya niutingi karamae nwowıya saiir hırıirın. Mi tariigına ya miıyık rani. ⁴⁴ Mi ta maeyauwa saiir hıran iıyım biri swoki aokaowikım. Nıngaka. Mi wi inkami kıp sima naei. Mi paeya hir mi iııya, biri swoki iutingimimınika. Nıngaka. ⁴⁵ Mi kira ha naıngwowi ıga kariira saiirın siyıu biyie ti tir haigınıu mi kira saiirın kaigrıp itkaigi. Mi kira ıga kwıruwa sasa mi onami ti omin Adi Komii siya kigrıraowiyın siir iikam whıekakım simiir mi siirın wi wadieyar mi owı. Mi kariir ıga kwıso hırıiyar nwokrıpkaii mi wi siyıu biyie sowa tiri. Yio ti hırıinan siyıuın, siyıu miıyık rani. Mi kariirın wi sowa nipiyaokınami, maeyauwa paeya niutingi karamae nwowıya saiir hırıirın. Mi tariigına ya miıyık rani. ⁴⁶ Mi ta

maeyauwa saiiir hiran iiyim biri swoki aokaowikim. Niiingaka. Mi wi inkam kip sima naei. Mi paeya hir mi iuiya, biri swoki iutingimiminika. Niiingaka. ⁴⁷ Mi kira ha naingwowi nhwona kiriirin siirin siyu biye ti tir haiginiu mi kira siirin habitkiigi. Mi kira nhwona nhiruwa sasar mi o nami, omin Adi Komii siya kigriraowiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi wadieyar mi owi. Mi kiriir nhwona nhiswo hiriiriyar nwokripkaii mi wi siyu biye sowa tiri. Yio ti hiriinan siyuin miyik rani. Kiriirin wi sowa nipiyaokinami maeyauwa paeya nutingi karamae nwowiya saiiir hiriirin. Mi tariigina ya miyik rani. ⁴⁸ Mi ta maeyauwa saiiir hiran iiyim biri swoki aokaowikim. Niiingaka. Mi wi inkam kip sima naei. Paeya hir mi iuiya, iriipi hiriinan bi swoki iutingimiminika. Niiingaka.

⁴⁹ Paeya wi iikamim simiir idwowa nkrimkrinkinami wa krima nkrimkrinkiniyin siir hiriinan. ⁵⁰ Wa siya dimin wadiekin. Mi wa siir hiya dig nwokiiyim mi kima wi panina swoki tiri ti wain siya hiigak swoki okiyim? Kimiir kwoinin hii karamae nwowiyin wain siir hiriinan kipi nwo. Niiingaka. Kima ti wa kibiyin hiigak nwowiyin naemin sibgu pidaeyin mi krimiir kwoinin hiriinan dwo. Mi kima, kimiir nomi-yauim simaka kwoin hiinsima nwoki owi. Iriig.

10

Jisis siya wig hanikii nonkwonani siyuin siir boinmimaugin

(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

¹ Jisis siya ta maeyau aiir haiburgigin mi siya ina yamin Judia simiir nu komii iir. Mi siya Jodan ie mirmii hiran om imiir yam hir nwo imiir. Mi iikam hoimgakim ina swoki itim ini saikar swoki amwoniyim. Mi siya inokinokin simiirin Adi Komii siir yayim biya siya niki owomwarkaiyuim mi ini simiirar swoki owomwarkaiyuin. Siir siyuin hiriiriyar tirikin.

² Farisi sima ha nitim mi sima Jisis siiram ini ikiunani. Mi sima siir srii, krimiir siyuin wadieki pi yamisi owin siir wig aiir sopkiyim, aniya? Mi sima Jisis siiram kinankuwam tirkim. ³ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin simiir yay aiirin, siyu komiiyin biya krimiir brougaeyin Moses siya hauugiyin krimiir mi siya panina boinkikin, ha? ⁴ Mi sima boin, Moses siya wadie bidi ywokiyin. Inkamin yokwo win hauugi siir wiga saiiir sopkiyam mi saeya wa swoki ami saiiir pomou adam. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima pi nantamyiriyirkim kimiir siyu inakar. Mi Moses siya ti siyu komiiyin kimiirin yokwo hiriinansi win hauugikin. Siya Adi Komii siir siyukin tani. Niiingaka. ⁶ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nonkwokwokiym digworaekwo hoimgakim mi

siya ina yinkin onkwokwokiyeim wigkam sowerwai warar. ⁷ Mi kamın siir yopii ad owiir asi haiburgigi mi siya siir wigaka asi namasu kripkaii. ⁸ Mi sowa wi piu kwiruwar nwowi. Mi sowa wi yapa yapa nwo rani. Niingaka. Siya mi saeya sowa wi hinina nwo rani, yapa yapa. Niingaka. Sowa wi piu kwiruwar nwoiski. ⁹ Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir nikripim wi dig nwo rani.

¹⁰ Mi mhoiia sima omaka hariir swoki amim mi siir kigna miriyeim kamim sima srii siirin ta yai airamın. ¹¹ Mi siya simiir boinki mi ti inkamın siir wig aiir sopkii mi siya yaeya wig nonkwonaei, yo ti kamın siir wig aiir sopgigin. Mi siya siir biyan wig aiirin siyeu miyik biri tirikikin. ¹² Mi wig ira saeya sair kam iir sopgigi mi yaeya kam nini owiwi mi ta wiga saeya pi sopgika sair kam iirin. Mi ta wiga saeya sair biyan kam iirin siyeu miyik biri tirigika.

Jisis siir dimin miyik miyikim yinisisimim simiir hauu puai haiginiugim piuainan

(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

¹³ Mi sima yinisisim sapisap nhirim Jisis siirim yinkikwona apnani. Sima minam naingwokim, siir ina simiir nonkwokiyeim. Mi kamim siir kigna miriyeim sima io simiir ywoki. ¹⁴ Jisis siya hariinan kigiyin siir kwoinin miyik biri naingwokikin. Mi siya simiir boinki, kima ti yinisisimim simiirin kariirim kigninkinki yimbi niti kariiram. Kima simiir kipi nikidu naowid. Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin ti hariinan yinisisimim simiirgin. ¹⁵ Kara kimiirin yaimwowa boini, inkamın Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir namim naingwowi mi siir naingwo tibmiya yinisisim praigakni kwoinan dwo. Mi Adi Komii siya wi siirar sibgu kigriraowi. Mi siir kwoinin hariinan nwo karamae nwowi mi siya wi ti omin siir napninopkainam tani. Niingaki. Niingaka. ¹⁶ Mi Jisis siir ina simiir yonkwo. Mi siir ina ha nonkwowa mi siya simiirin ina whinkinsiis haiginiuin. Iriig.

Inkamın digworaekwoki naokingugunankai ikin

(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

¹⁷ Jisis siya ha napnamın mi inkam nwin siirim iwit nani. Mi siya ogmwo siir igmiiga kingiina ini akai hıuni. Mi siya siir sriigi, dimin taemin nowomwarkaiyeuwan inkam kibi! Kara wi panina tiri kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin inokinok siir haiyamın, ha? ¹⁸ Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam wadie dimusi nikiugin, kariir kwoinin ha naingwokin kanakanairgi niuwi inkam wadieyin, aniya? Adi Komii sasairgin inkam wadieyin. ¹⁹ Kira ti siyeu komiyein siir

bidi yinokninkinin: Kira inkam kipi nit mi wig kipi sop mi kira hii kipi tauae mi kira inkam nwirni kipi niksise boin huriyiu. Mi kira kiriir yopii adwo sowiirwai aowa dwo. ²⁰ Mi ti inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyiwan inkam! Kara yinisim sapisapar nwonaniyin mi tisa nadigniyin. Kara ti siyiu komiiyin siirar napikin. ²¹ Jisis siya siir kigin mi siir kwoinin ina yaingwo bunan siirsi. Mi siya siir boinki, diminin whir tir karam kira nwowin. Kira kiriir digworaekwo hoimgakim tini hainaki inkam nhirim sima sainim. Mi kira umir simiir hii mi wi inkam paeprikabim simiir hauu. Mi mhoiia kira Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakim simiir, siir hirin wi dimin miyikakar mi owi. Mi kira kariir mhoiia wit. ²² Ti inkamin ta yai aiir wakaeyin mi siir whwonkamin miyik biri swoki onamkin. Mi siir kwoinin ini hikakar ywokiyin. Mi siya hikak dimusi biri nwokin siir digworaekwowim kasaki waeyao.

²³ Mi Jisis siya ina kaoyokiyokigiyin. Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, inkamin digworaekwo hoimgakakin siya wi minan miriinami Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakim siir napninopkainamim. Whisarii rani, simiir kwoinin ini simiir digworaekwo imar nwowim. Sima pi boriisopi inkam nwir hauuwim. ²⁴ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ta yai aiir wakaeyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin simiir yai aiirin, ti yinisimim inkamin Adi Komii siir omin siya kigriraowiyin digworaekwo hoimgakakin simiir kigriraowiyin siir hiriir nami, siya wi minan mirii nami. ²⁵ Mi hab saeya tidiyinin yuis paniiyin siir no iir ninopkainamim wi dig nwo rani mi inkamin umir digworaekwo whiekakakin siya wi ta haba minan saeya miriia sair hiriinan mi mirii rani. Nungaka. Siya wi mi komigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir hiriir namamin. ²⁶ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima, sima sima yomboin amboinam mi hiriinanki niuwi mi wi nhinga hii kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin inokinok, ha? ²⁷ Mi Jisis siya simiir kaokiyin mi ina boinkiyin, inkam wi dig nwo rani. Adi Komii krimiir Wanin siya wi digar nwowi. Adi Komii sasar whinkinsiis haiginiuwi siirin, ti dimin taeminim.

²⁸ Mi Pita siya Jisis siir boinki, wakae! Krima digworaekwo hoimgakim bidi haiburgim mi krima tisi kiriir mhoiia nitim. ²⁹ Mi Jisis siya boin, kara kimiiirin yaimwowa boini iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii mi ha haiburgigi ti digworaekwo hiriinanim, omaka, nomiiyau yokman, apu,

adi, yinisim mi numir ³⁰ mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan, digworaekwo homgak imiirar swoki hauu kiyyiwi, kamim kariir kigna miriyyim kimiirin. Mi kima wi dimin kasa hai rani. Wi ti hiniin digworaekwowim simiir hai. Omaka nomiiyau, yopii, yokman, yinisim mi numir, taka iya kam nhirim siyu biye wi kimiirar mi tirbumbugi. Mhoiyya kima wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir hai. ³¹ Mi tariinanin kam nhirim inigak nwowim mi sima mhoiyya simiirin wi aowa nikworinugigi. Mi ti kamim aowa nwowim, mhoiyya wi inigak sima nwowi. Iriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin siya nao nami mi siya wa swoki insiin idwowi
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

³² Sima om komii Jerusalem hiriiram yapnam mi Jisis siya simiir biya yamkwokin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin ididnamim. Mi iikamim simiir mhoiyya napkiyim sima ini nididkakar mi owim. Mi Jisis siya kam iur nwiswo siir kigna miriyyim simiir yikiuna. Mi siya simiirin haningi boinnimauu diminin mhoiyya siir tiranin. ³³ Mi siya boin, wakae! Tariinanin krima om komii Jerusalem siir niyami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi sima inkamin ninomor kouanki nitin saikan wi yaigaka mi owi. Mi sima wi siir nisomaowama boinaii. Mi sima wi Juda iikam tani wi simiiram nikropki sima nisomaowam siirin. ³⁴ Mi sima siirin yai bibiyie wi haningi mi boinaiginuwi. Mi yaeyop wi siir mi yasi mi siirin wa mi tiowi mi siirin wa mi itaoki. Mi siya iyo wi kwisa nwokwowaki ienau hirin. Mi ii kwoimaka siya wa swoki insiin idwowi. Iriig.

Jems Jon sowa inig komiigak nwowam sriigo
(Mt 20:20-28)

³⁵ Mi Sebedi siir yinisim nwiswo Jems Jon sowa Jisis siirim yit mi siir ini boini, dimin taemin nowomwarkaiyiwan inkam! Mi krira dimin whirin kiriir sriyam mini. Mi nikrira minam naingwowi ti diminin kira kririir tirkiyim. ³⁶ Mi siya sowiir boinki, kowa dimuam naingwowi, kara kowiirin dimu minkiyim? ³⁷ Mi sowa siir boinki, iya kira Adi Komii siir om hiran digworaekwo homgakim simiir kigriraowi mi kira kririirin wi haningin dimbingi, nwirin wi iniga dikmwon idwo mi nwirin wi yaioyaeya timi okmwon idwo. ³⁸ Mi Jisis siya sowiir boinki, kowa tari biri sibgu ninokninkinko ti diminin kowa sriiyin kariir? Mi kowa ta hika kara haiya saiir hiriinan hika wa haii? Mi kowa wi digar nwowi ti mob opkakin kara kwiyaeyin siir kwiyaeyim? Mi kowa wi digar nwowi kariir hiriinan op baptaisim, aniya? ³⁹ Mi sowa siir boinki, nikrira

wi digar nwowi. Mi Jisis siya sowiir boŋki, kaimwoka ti op mobin kara kwiyaeyin mi wo kowa wa timi kwiyaey. Mi ta opa kara baptais, wo kowa hiriinan wa timi baptais. ⁴⁰ Wi nhinga namisi idwowi kariir ŋniga mi kariir yaioyae aka. Ti diminin yio kariir dimin tani. Nningaka. Wi Adi Komii krimiir Wanin siyar hidi simiirin. Mi wi nhinga namisi idwowi ŋniga yaioyaeya.

⁴¹ Mi kam iuurim Jisis siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim mi sima io prasae bi swoki okim Jems, Jon sowakan. ⁴² Jisis siya simiirim yikiuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boŋki, kima bidi yinokninkinim inkam komiyyin omom omom kigriraowiyin sima nikworinuwi wi digar nwowi. Mi sima inokinokin mi wa hauunanaei. ⁴³ Mi ti siyiu hininin yio kimiir tir kipi nwo. Nningaka. Mi inkam nwirin kimiir yaowae nwowim naingwowi mi siya whisarii mi prii miriyyan inkam dwo. Kimiir mi imiir whinmiriyyam. ⁴⁴ Mi inkam nwirin kimiir biyan inkam nwowam naingwowi mi siya inkam nnganan dwo wigkam whiekakim simiir mi imiir whinmiriyyam. ⁴⁵ Mi ti hiriinan inkamin ninomor kou hiranki nitin siya minam biri nitkin kam nhirim siir mi imiir miriyyim. Nningaka. Siya hininam biri nitkin. Siya minam nitkin simiir miyan inkam nwowam. Mi siya biri naingwoyomyokin naosiyin. Nningaka. Siya naowamar nitkin iikam whiekakim simiir nanmaiwarkananaowidam. Mi simiir dimin biyeyim siya bidi haiyoprindiyiiumiigiyim mi sima ini rirmiiyar ywokiyim. Iriig.

*Jisis siya haiswoniskiiyin inkam nwirin Batimiaskin
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)*

⁴⁶ Mi sima om komii Jeriko hiriir yimbiam. Mi iya sima om komii Jeriko hir haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima mi iikam isid komii ikin, sima ini saika yinkin amim. Mi sima kig Batimiasin Timiasni yinisimin siya siyugbid hirar nidwowini mi siya nhwokwisaekin. Mi siya iki iikamim simiiramar prikau prikauwikin umir minamin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisisin om Nasaretanin ini tir nwowin. Mi siya ina kauwok boŋkiyin, Jisis Inkam Komii! Devidni isidin siirin kira kariirsi timi aingwobuna! ⁴⁸ Iikam hoingakim sima siir yik, kira yai tanki. Mi siya yai ini komiiyar swoki kauwok boŋkiyin, kira ti Devidni yineyim simiir yinisimin, kira kariirsi timi aingwobumbu. ⁴⁹ Mi Jisis siya ina yamokwo naingwoyokiyokiyuin. Mi siya ina boŋkiyin, siirin wiku nani. Mi sima ti nhwokwisae inkamin siirim yikiunam mi sima siirin ina boinmauu wakaekiyim kiriir kwoinin kirieya dwonam mi kira dinsiin siya kiriiram nikiunaei. ⁵⁰ Mi siir yuisa ina kiwhro itkingiga. Mi siya

biri kimiminkin, ina yinsiin iwitnamin Jisis siirim. ⁵¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira dimuim naingwowi, kara kiriirin pi dimu minki? Mi ti nhwokwisae inkamin siya Jisis siir boinki, dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkam, kara minam naingwowi, kariir nhwonan pi nanaokigimokiyim. ⁵² Mi Jisis siya siir boinki, kira ha dam! Kiriir naingwo tibmiiya saeya nwowaiginugikin, wadie kiriirin. Mi biri kimiminkin siir nhwonan ini wadieyar ywokiyin mi ina kigimokiyin. Mi siyu hirin siya ini siir mhoiia yapnamin. Iriig.

11

Jisis siya om komii Jerusalem hiriir napninopkainamin inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin (Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

¹ Mi sima omisim whiswo om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowo sowiir hiri yimbiyam. Mi sima ti om whiswo Betfasi Betani mhu Oliv kingiin hir nwowo sowiir hiriir bidi yimbiyamim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir nwisni yikropki. ² Mi siya sowiir boinki, kowa ti omin kingiin tirar kwowin siir dam! Mi iya kowa ti omisim iir napnimbiiyami mi kowa pi donki haomisimin siirar napkigami. Siirin sima bidi yimboruninkinin biya inkam nwiirkin siir biri niki idwokin mi siya wa wakaeyokna rani. Nungaka. Mi uridin siir nimbhoruninkinin pi hirar hakaigingig. Mi siirin pa whainani kara nidwonamam. ³ Mi inkam nwiirki sriigii, kowa dimuam nikunami siirin, ha? Mi kowa wi hiniina dowarki boin, Yaowae Komii siya miigakin siirin. Mi siya pi kimimin tani pa swoki ikropki kiriiramar. ⁴ Mi sowa ina yamwo. Sowa kig donki haomin omaka ira saiir anoka hir nimbhoruninkini mi siya ini idowiiya hirar nwowin siyuuka kingiin hir mi sowa siir hakainam. ⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nwowim sima boinki sowiirin, kowa ti donki haomin siirin dimusi hakainami, ha? ⁶ Mi sowa simiirin Jisis siya boinmaugiya yaiya saiir hiriinanar boinki. Mi sima ini wadieyar ywokiyim sowiirin. ⁷ Mi sowa ti donki haomin Jisis siirim hainani. Mi sowiir yuiso siir idwo hir haigin mi Jisis siya siir idwodar yidwo. ⁸ Mi iikamim simiir yuisim siyu iirar hakinwin mi nhirim paeya kwiya undintio hainaki siyu iir haiginwinam. Sima siirin hiriinan minam tirkim, siir inigin siir hainanwinam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan. ⁹ Iikam nhirim bi ywo mi nhirim mhoi ywo. Mi sima ina kauwok boinkiyim,

Hosana! Kira ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir krieni nitin siir kinsis haiginu. ¹⁰ Siya krimiir kigriraowam nitkin biya krimiir brougaeyin Devid siya kigriraowa

saiir hiriinan. Krīma ini maĩrgĩmaĩrga nwowinim mi kira siir kĩnsiis haigĩnu, kira inkam komii kĩngin.

¹¹ Mi Jisis siya ha namĩn om komii Jerusalem hiriir yĩmbiyam. Mi siya ina yapnĩnopkainamĩn omaka Adi Komii siir inĩg hainaniya saiir mi siya ina yapkĩgyokiyokiyĩn omaka yainau hir mi omaka akpĩtga warar. Mi siya digworaekwo hoĩngakĩm simiir napkĩg digiyĩn mi siya miĩ nhĩrim simiir mĩriiyĩm naĩngwokĩn. Mi bieyĩn ina yikĩiyamtĩbin. Mi kam iur nwišo siir kĩgna mĩriiyĩm sima mi siya, sima om Betani hiriir asi nam tĩbgĩm. Iriig.

*Jisis siya pae fĩkĩn siir boĩnkĩn siya wi yĩn kipi bud
(Mt 21:18-19)*

¹² Mi iigwĩr nugakĩn sima om Betani hir haiburgikyakwokĩm mi ina swoki amyakwokĩm om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siir mhiya ina yaokiya. ¹³ Jisis siya pae fĩkĩn wira kigi, arurĩg hirar nokwowini mi kwo saeyara nopki kaisisi. Mi siya siir kigiyĩn mi ina yamĩn hiriir siir yĩnim ini hansĩriũ siya naeyam. Mi siya ini nĩngĩn ya kigĩũn, yĩn biri budgĩn, nhĩruwa sim karamaeyar ywowĩn. Nĩngaka. Siya kwo ara nĩnkĩnũgĩn. Mi ti pae fĩkĩn siir iya yĩn siya budiya saeya waeyao ¹⁴ Mi Jisis siya ti paeyĩn siir boĩnki, kira wi yĩn kipi swoki bud mĩmĩn. Nĩngakĩngĩn. Mi kamĩm siir kĩgna mĩriiyĩm ina wakaekiyĩm ta yaiya siya boĩnkĩya. Iriig.

*Jisis siya nĩpĩmparnatnowidnĩnkĩgĩkĩm kamĩm Adi Komii siir omaka digworaekwo saiir haigĩnim
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)*

¹⁵ Mi sima om komii Jerusalem hiriir nĩmbiyamĩm mi Jisis siya omaka Adi Komii siir inĩg hainaniya saiir hiriir yapnĩnopkainam. Mi siya kamĩm digworaekwo haigĩnim ta omaka aiir mi kamĩm ti nae digworaekwo imiir sain ikĩm, siya simiir ini nhĩnkĩriropnatnouwidnĩnkĩgĩ. Mi siya kamĩm umĩr nĩnowana haiiyĩm simiir haiiyĩm simiir wara yĩnakinhiĩmnhĩn itkĩgĩgĩ. Mi kamĩm ipiyĩn mi haigĩnim simiir haiiyĩm warar mi inkin iĩnakinhiĩmnhĩn itkĩgĩgĩ. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir boĩnkĩdugi, sima nae digworaekwowĩm ti siyũn Adi Komii siir inĩg hainaniya omaka saiirĩm napĩokĩnamiyĩn siir pi haigĩnisi. ¹⁷ Mi siya simiir boĩnki, Adi Komii siir yaiya hĩnĩna boĩnka, kariir omaka wi hĩnĩna dapi, iikam hoĩngakĩm simiir omakaka Adi Komii siirĩm kwĩsboĩnika. Mi ta omaka nae mĩn kĩma nini haigĩniya mi kĩma ini inkamĩn hĩi tauaeiyĩn si nini idam oniyĩm inkamki kĩgsi mi siir hiriinan nini tĩrnĩkĩm.

¹⁸ Mi prĩsmi inkam komii komiyĩm mi kamĩm siyũ komii nĩnoknĩnkĩni ikĩm, sima ta yai aiir wakaewĩnim mi simar kig iikam whĩekakĩm Jisis siir siyũ iĩrara napĩm mi sima ini

nididkakar ywowim. Dimusi rani, iikam whiekakim sima siir siyiu iirar napi mi sima siir nisomaoni siyiuam asi hansirkim.

¹⁹ Mi naiowaka kamim siir kigna miriiyim sima mi siyar, sima om komii Jerusalem hir haiburgikrib mi sima ini om Betani hiriirar swoki am tibim. Iriig.

Inkam naingwo tibmii mi siya ha kwisboini mi diminin siya sriiyin wa haii

(Mt 21:20-22)

²⁰ Mi igwir nugakin sima ha napnamyakwokim mi ina kigamim ti pae fikin bidi waiyugusamin. ²¹ Pita siya ta yaiya Jisis siya boina saiir swoki aingwokiyin mi siya ina boinkiyin, dimin taemin nowomwarkaiyuan inkam, kira kigi ti pae fikin ii kira boingikin, siya bidi waiyugusamin. ²² Mi Jisis siya simiir yai aiir yowarkii boinki, kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi ti hiriinan diminin kima wi siirar mi tiri. ²³ Mi kima ti mhiu iir boinkii hiniin, kira damki, whi komiia saiir hir damkwomaiyu. Mi ti inkamin siya kwoin whisair naingwo karamae nwowi, siya hindara naingwo tibmii iski mi ha boini, ta kariir yaiya wi kaimwower nwowi. Kara kimiirin yaimwowa boini, diminin ti inkamin siya boini mi wi siir hiriinanar nimbiyami. ²⁴ Mi iya kira nhwo kwisboinkii dimin whir haiyam mi kira naingwo tibmii mi ha boini mi wi kaimwower nwowi kira wi ti dimin iirar haii. Kara kimiirin yaimwowa boini, ti diminim kima kwisboinkiyim mi wi simar swoki imbini. ²⁵ Iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim mi inkam nwrkin kimiir tirbugin mi kima kwoin biyie siirim kipi nwo io saika nwowam. Nungaka. Kima nae saikar dombudninkin ae. Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyiu iirar swoki tir haiginuwi. ²⁶ Mi kima ti inkamin kimiir tirbuin saika nongwomamair ae karamae nwowi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyieyim wi simiir haiyoprindiyumiigi rani. Mi siya wi kimaka mi ingwomamair ae rani. Nungaka. Iriig.

Sima Jisis siir srigim ta miya nhinga hauuga siirin

(Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

²⁷ Mi sima ina swoki amim om komii Jerusalem hiriir. Mi Jisis siya ina yapninopkai namin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi kam nhirim pris nwowim mi kam nhirim Adi Komii siir siyiu komii iir kigriraowi ikim mi Judami kam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, sima yitso Jisis siiramim. ²⁸ Mi sima siir ini sriini, kiririn kirie nhinga hauugin, ta miya saiir Biyan Inkam Komii nwowin? ²⁹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi kwasrii dimin whirin siirim. Mi kima kariir yai aiir wakae boini mi kara kimiirin pa mi boinmauwi

inkamın ta miya kara miriyya saiir boinkiyin. ³⁰ Mi yipikin Jon siir nikropkiyin iikamim simiir baptais haiginuwam? Adi Komiiyin ninomor kouanin siya piyamisi ikropkiyin, iyie? Mi tari nuan inkamkin piyamisi ikropkiyin, aniya? ³¹ Mi sima io simasimar yinwo anwo mi krima ha boini, ti diminin ninomor kou hirankin mi siya wa boini mi kima dimusi nwokim siirim biri naingwo tibmiiyim, ha? ³² Mi krima ha boini, siya inkami diminkan, ta yaiya wi dig nwo rani. Niihgaka. Mi sima iikamim simiirsi swoki ididi. Iikam hoimgakim ina ninokninkinim Jon siya profet inkamkingin. ³³ Mi sima Jisis siir yai aiir asi wakae boinkim, krima ninokninkin tani. Mi Jisis siya simiir boinki, kara iriipi hiriinan pi kimiir mi boinmauu rani. Niihgaka. Inkamın kariir boinkiyin ta mi aiirimın. Iriig.

12

Boiniyio yaiya inkam biyeyim wain numira saiir kigriraokim

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

¹ Mi Jisis siya boiniyio yai nhirim simiir boinki, siya boin, inkam nwirin numir waina ha yiyokninkinam mi ina yitkii ninkin iuin. Mi siya ie komiiyin ina yopin. Mi diyamir komiyya ira yopkikaigi ti ie iir, wain imiir warbrompropnamim. Mi pada bripriya haini miriinainam koua hiriir, kamim saiir kigriraowim simiirim. Mi siya simiir boinki ta numira kima sibgu kigrirao. Mi iyya ti paeyim sima budgin mi sima higi mi nhirim wi kimar whin haii mi nhirim wi kariir whin hauugi. Mi iyya siya simiir boingigin mi siya ina haiburgigin siir om iirin. Mi siya ina yamin aru maeyauwa. ² Mi iyya ta wain numira saeya higiya mi numiran inkamın siya yikropki inkamın whisarii mi priimiriyyin siir, kamim wain numira saiir miriyyim simiirim. Siya minim nikropkikin ta numira saiir nae nhirim siir hauugiyim. ³ Mi kamim numir kigriraowiyim sima ti inkamın whisarii mi priimiriyyin siir yankabrindinu okwo mi sima siirin ina yipimpar haiginugiyim. Mi siirin ini niingar swoki ikropkiyin. ⁴ Mi siya whisarii priimiriyyin inkamın nwira swoki ikropki simiiram. Mi siirin sima mwo iir yikarki mi siirin haini yigbumbu haiginugi. ⁵ Mi siya whisarii priimiriyyin inkam nwirin nwoimaka ina swoki ikropkiyin. Mi ti inkamın yio hiriinan, ina mi isomaokiyin, sima mi siya kamim whisarii mi priimiriyyin simiirin hoimgakar yikropki. Mi sima nhirim hindara mi tioki mi nhirim ina yisomsom aokiyim. Mi sima ti hiriinan siyiuin nwiruwani biri tirkin. ⁶ Mi siir hirin nwiruar nwowi siya siirar yinisimkin, siir kwoinin

siirimar naingwokwonanaeikin. Mhoigi mhoiya ini siir yinisim iirar yikropkiyin ti kamim numir aiir kigriraowiyim simiiram. Siya hinina boinkikin, sima wi kariir yinisimin wi siir yaiyar wakaeyoknaei. ⁷ Mi ti kamim ta numir aiir kigriraowiyim sima, sima simar yomboin amboin, ti inkamin siir adni digworaekwo whiekakim wi siya hai. Hundie! Krima siir nisomaoki. Mi ta numira wi krima krimar nwoki. ⁸ Mi sima siir nisom aowam kauwok boinkikim mi siirin numwowa hiriir yisom itkaigi.

⁹ Mi Jisis siya ina swoki sruiyin, ta wain numira saiir adin wi panina tiri? Mi iya siya niti mi wi ta numir aiir kigriraowim kamim wi simiir nisomsom aoki. Mi ta numira wi inkam nhirim simiir boinki, sima kigriraowim saiirin. ¹⁰ Mi kima tari Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowim simiir biri mwangim? Siya hinina boinkikin,

ti kougouwin yaewan kima kindiyu wangigin mi tariinanin siya ini bopwonauan kougou yamwoiwin. ¹¹ Siirin bilki biyyin, Biyan Inkam Komiiyin siya tirkin mi ti diminin ha nimbiyamkin. Mi krima siir kigiyim ini wadieyar ywokiym.

¹² Mi ti Judami inkam adiyaowae komii komiiyim sima bidi yinokninkinim Jisis siya ta boiniyo yaiya simiirar kwaboinka. Mi sima Jisis siir nonkworimdinu hainamim tirkin omaka huyokiyokaiya saiir hugripkikikaigigim mi sima ini iikamim simiirsi yididim. Mi sima siir haiburgigim mi sima ina yamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir srigim umir hauuim inkam komii Sisa om whiranin siirim
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

¹³ Mi sima Farisi simiir nhir ima mi Herot siir kam nhir ima simiir yikropki mi sima yam Jisis siirim. Mi sima Jisis siirin minam kinankiugim siya yai biyie boinim. Sima bidi yinokninkinim, siya hinina boinkiswo, ihi Farisi kamim Judami isidin sima wi io pi ywowin siirin. Iyie? Siya ha boinkiswo. Nningaka. Mi Herotni isidin sima wi io simiir pi mi owin. ¹⁴ Sima ha nitim mi siir ini boini, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, krima bidi yinokninkinim yaiyim kira boiniyim kaimwowaigim. Kira inkam nwuruwaniyim biri naingwowikin mi kira inkamin inigakin yaeya yai biri swoki boinikin mi inkamin inig kamaeyin yai whirni. Nningaka. Mi kira iikamim simiirin Adi Komii siir siyuin siir yaimwo imiirarar boinimauwi. Kira panina naingwowin? Mi krima takis inkam komii Sisa siir hauuwi mi wi wadieyar nwowi. Iyie? Nningaka. Wi hauu rani, aniya? ¹⁵ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, simiir niksisaeaya. Mi siya simiir boinki, kima kariiram dimusi kinankiwi, kariir

niksisaeyim? Kima umira kwira whainani kara kigam. ¹⁶ Mi sima umira kwira hainani siirimin. Mi siya srii taka hinin umir whwonkama nhiniir inigin nwoka, ha? Mi yim sima ina boinkiyim, inkam komii Sisa siirga. ¹⁷ Mi Jisis siya ina wakae boinin simiir yai aka, Sisa siir diminin kima Sisa siirar hauu. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yio Adi Komii siirar timi hauu. Mi sima ini siir siirara yaingwokwowim. Iriig.

Sima Jisis siir srii inkamin naonamiyin mipa swoki insiin idwowi

(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

¹⁸ Mi mhoyiya Sadyusi nhirim Jisis siirim yit. Sadyusi sima hinina naingwokim, inkamin naonamiyin wi swoki insiin idwo rani. Mi sima siir ini sriini. ¹⁹ Inkamin ikam nowimwarkaiyuwiyin Moses siya hinina winkikin yai kwira krimiirimin, iya inkam nwirin siya naonami mi siya yinisimkak biri nwogigin mi wiga ina ywokiya mi ti kamn siir nomousimin wi siya swoki onkwonaei ta wiga? Mi mhoyiya siya yiniekak nrowi siir yaowaeyin siir igsopa wi siya nwoki okwokairinanaowidi? ²⁰ Mi simayao iriyyar nwiskinuwi, yaowae wig siya yonkwona mi mhoyiya siya ina yaonamin. Mi siya yinie biri niyogigin, ini nungar yaoyopnisugika siir wiga. ²¹ Mi yaowae saika nwokaiyin mi ini siya swoki onkwona ta wiga, yio iriipi hiriinan ina mi aonamin. Mi siya ini yinisim karamaeyar mi ogigin, yinie bi mi iyogigin. Mi nwoimakan iriipi hiriinanar mi tir. ²² Hirii hiriinankina ti kamiyao iriyyar niswo ta wig irua saiirara nonkwonakim. Mi sima yinie biri swoki iyogigim. Mi mhoyiya ta wiga ina mi aonama ²³ mi mhoyiya ti kamiyaowim naonamim sima swoki insiin idwodwo digi ieyankin mi ta iya, ta wiga wi nhiniir wig nrowi? Kira bidi yinokninkinin ta wiga simiiryao wigar niki oka, Sadyusi sima hinina sriigim siirin.

²⁴ Jisis siya simiir boinki, kima Yokwo Komiiya saiir yai biri ninokninkinkim. Mi kima Adi Komii siir kirieya saiir biri mi inokninkinkim? Mi kima yaimwoni bi mi inokninkinkim? Mi kimiir kwoinim miyik paninsi yaingwosi. ²⁵ Iya kamim naonamim sima nnsiin idwowi ie hirankin, sima wi wig nonkwonakak nwo rani. Nungaka. Sima wi ninomor kouan paekwosimim simiir hiriinan nrowi. ²⁶ Mi ta yaiya sima kamim naonamim simiir boina, sima wa swoki insiin idwowi, ie hirankin. Mi kima tari yokwowa Moses siya winkiya saiir biri mwaingim, ti niuwiiyin paeya paekikopim simiir niuwa. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya Moses siirin saiir boinmauukin, siya hinina boinkikin, kara Ebrahim, Aisak, Jekop omwai waiyayokiyokiyim simiir Adi Komiiyin. ²⁷ Adi Komii siya ti kamim naonamim simiir Adi Komii rani.

Niingaka. Siya kamim omwai waiyayokiyokiyim simiir Adi Komii gin. Wari kamiir kwoinin miyik rani, ini biyie ywowin. Iriig.

*Adi Komii siir siyiu whiekakim simiir biyan siyiu ieya
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)*

²⁸ Inkam nwirin siyiu komii ninokninkiniyin siya ina yitin. Mi siya wakaeni sima yainan ninii. Mi siya wakae Jisis siya boiniyim yayim simiir, siya yai wadie imiirara boini. Mi siya Jisis siir asi sriigin, piki hiniin siyiu ikin, siyiu whiekakim simiir bii nwowin? ²⁹ Jisis siya siir yai yamdi hiniina yowarkii boin, biyan siyiuin sima hiniina win boinkikin. Wakae! Kima ti iikamim Isrelanim, kima ti biyan siyiuin siir sibgu wakae! Krimiir Adi Komii nwiruwan siyairgin Biigi Biyan Inkam Komiiyin ³⁰ kira kiriir Biyan Inkam Komiiyin siirim daingwo. Mi kiriir mhi kwoinim mi kiriir kirieya siirara hauu iuguski. ³¹ Mi mhoiiyan siyiuin yio hiniingin kira inkam whiekakim simiiramar daingwo irkak, kira naingwokwonanaeiya kiriir piu aiisi saiir hiriinan. Siyiu whirkin ti siyiu whiswo sowiir kou biri nwokin. Niingaka. ³² Mi ti inkamin siyiu komii ninokninkiniyin siya Jisis siir boin, inkamin iikam nowimwarkaiyiuwiyin! Kira yai wadieya boini. Hiipa, kaimwoka! Adi Komii siyairgin Biyan Inkam Komiiyin, inkam nwir karamaeka. Niingaka. ³³ Mi krimiir mhi kwoinim mi krimiir kirieya siiraramar daingwokwonanaei. Krima naingwokwonanaeiya krimiir piu aiiram saiir hiriinan. Krima ti siyiu whiswo sowiirar dap iski. Mi ti siyiuin ini ti Adi Komii krimiir Wanin siiram nanag hauuwiyin siyiuin wraisu minim sim mi ini siir kou ywowin. ³⁴ Mi Jisis siya ta siya wakae boinkiya saiir wakaekiyin mi siya ina yaingwokiyyin ti inkamin ninokninkin wadiekakin. Mi Jisis siya siir boinki, kira aru nwo rani, ini kingiinar nwowin kariiram nitim mi kariir aowa nwowim. Mi kara wi kiriir Biyan Inkam Komii nwowi kiriir kigiraowam. Mi iikam hoimgakim sima Jisis siirsi yidid mi siirim yai nhirim panansi swoki sriisi Iriig.

*Jisis siya simiirin Kraisi siirim sriigin
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)*

³⁵ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir nwowin mi siya yayim iikam imiirin hirar yowomwarkaiyiu. Mi siya simiir srii mi sima ti kamim siyiu komii ninokninkiniyim, sima hiniin dimusi boinkim, Kraisin Devidni yinieyim simiir yinisimkin, ha? Mi ta yai hiriinana sima boina, kima panina naingwokim? ³⁶ Adi Komii siir naeyuin Devid siir niisiimauugin. Mi Devid siya hiniina win boinkikin,

Adi Komii siya kariir Biiyan Inkam Komiiyin siirin hiniina boinkikin, kira kariir ina nig aiir didwo. Mi mhoiyya kara kiriir sau omomin wi siir waorimtiokiigi. Mi sima kinaka wi kirie nwo rani, wi kiriir aowa nwowi.

³⁷ Mi ta yaiya yokwoni siya win boinkika. Devid siya siirin hiniina dapikiuwi Kraisi siya Biiyan Inkam Komiiyin. Mi siya Devid siir apu dimusi nwokin? Ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaiia mi iikam isid komiiyin ini maigimaigar ywokiym, siir yai wakaeyamin. Iriigi.

Jisis siya kamim siyu komii ninokninkiniyim simaka yaigakin

(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

³⁸ Mi Jisis siya simiir nowimwarkaiyuwim mi siya ina boinin, kima sibgu mntarao siyu komii ninokninkiniyim kamim simiirsiiyin. Mi sima yuis bripri kaiiyim mipa nouaptatao ami. Sima minam naingwowi, iikamim maeyau kwiruwa nidwowiym sima simiir nwoki boin winim, akamnaei. ³⁹ Sima minam naingwowi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya iikamim simiir whwonkam ida minam nidwokaii, iya nae komii aiir naei mi nae miyik miyikim wi simiirar nwoki hauuim biiyin. ⁴⁰ Sima wig igabaeyim simiir omaka imiir kinimbiramikim simiir kamim naonamim. Mi sima nhwo kwisboiniyim mi yai priei boiniyim, sima pi niksisaei. Mi mhoiyya sima inkam komiiyin yai hidiiyin saika nokwo boini mi sima wi hik hiriinansi haii. Iriigi.

Wig igabaeya digworaekwo karamaeya Adi Komii siir hau-uga umir mirmii kwisuwa sairo

(Lk 21:1-4)

⁴¹ Jisis siya miyya umir haigiya Adi Komii siir omaka hir nwokaiya sair kingiin hirar nidwokin. Mi siya ina nidwo kigiraowin iikamim umir nitkaigaiyuwim umir haigi miyya sair. Mi umirkak kamim yim umir hoimgakar mi itkaigaiyu. ⁴² Mi wig igabae ira digworaekwo karamaeya sair kamim bidi yaowin, saeya ha nita sair umir mirmiisim kwiswo ina mini itkaigaiyugiga. Mi ti umir mirmii mirmii kwiswo saeya nitkaiyugigo iriparin ini kwiruwar ywowa. ⁴³ Mi Jisis siya kamim siir kigna mriiyim simiiram yikuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boinki, kara kimiiyin yaimwowa boini, ta wig igabeya digworaekwo karamaeya sair kamim bidi yaowin, saeya umir prasae biri nini itkaiyugiga ta umir miyya sairin. Mi iikamim umir sair nitkaigaiyuwim ini ta wiga saeya taouugam. ⁴⁴ Ti iikam omkakim sima umirkakim, simiir umirim ina nwokaiyim. Mi sima nhirim umir miyya aiir haigi. Mi ta wiga saeya niingakinairga mi sair umirim ina

yitkaiyi swokiyim. Mi saeya ini nningar ywokiya. Nhirim nae sainaeyim biri swoki onaowidgim. Nningaka. Iriig.

13

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbirgigiyami

(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir haiburgigin mi siya ina yapamin. Mi inkam nwirin siir kigna miriyyin siya boinki siirin, dimin taemin nowimwarkaiyuwan inkam! Ti siiya komii komiyyim simiir kigi. Mi omaka miyyik miyyikim Adi Komii siir omaka kingiin nwowim simiir kigi! ² Mi Jisis siya siir yai airin hiniina yowarkii boinki, kira ina kigin ti omaka komii komiyyim, aniya? Mi kira wa kig rani, siiya nhirim ini siiya nhirim simiir idwo haiginim. Nningaka. Mi sima wa nhimnhinkinainami. Mi nhirim wa niki ipimpamki. Iriig.

Jisis siya boin hikpai hikpai whiekakim wa nimbiamyami

(Mt 24:3-14; Lk 21:7-9)

³ Jisis siya mhiu Oliv siir nidwokin mi siya yidwo kigi yarmiya hiriir, Adi Komii siir omaka komiyya hapi nwowi mi Pita, Jems, Jon mi Endru simasimar yit Jisis siirimin. Mi sima siir ini srini, ⁴ kira krimiir boinmauugi, wi paka hiniin iya saiir nimbini ti digworaekwowim. Wi piki hiniin dimin iki nimbini biyyin krima ninokninkinamin. Mi ti digworaekwowim ini kingiin nwowim wi simbi nimbini, ha?

⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ha hiirtarao, kimiirin wi inkam nwirkin pi niksisaesi. ⁶ Kam nhirim sima wi kariir inig iir nini kinsina dapnii. Mi sima wa boini, ti inkamin yio karairgin. Mi sima wi ikkam hoimgakim simiir niksisaesi mi sima wa nwoki aingwo tibmiyyim. ⁷ Mi iya kima ha wakaei yaiya ini kingiin tirar kwiniya mi yaii kwira ini hindankin mi kiririrniya mi kima wi kipi naingwoyimyokwin, takina ya wi bi nimbini. Mi iya digiyana ya ina niki owa. ⁸ Kam nhirim om whiranam wi om whiraka nini iniiyuwi. Mi nu whiran kamim wi nu whiran kamim yaii simaka nini iniiyuwi. Mi maeyau nhirim ninin wa mi iti mi mhi wa mi aowi. Mi tiki hiniin diminpai diminpaiyim sima nimbiamyami, mhoiyya wi komiyya nasae owiuguski wi gwo rani. Nningaka.

⁹ Kima kimasiyar timi mintirao, kimiirin wi sima nonkworindinu hainami kamim yai hidwiniyyim simiirim. Mi sima kimiirin wi omaka yai nidwokai wakaeiyya hirar tioki. Mi sima kimiirin wi inkam komii komiyyim omom omom kigriraowiyim mi inkam komiyyim nu kigriraowikiim, wi simiir whwonkam ida nini okmwini okwoyuwi. Mi kima wi kariir yaiwin kibiya saiir niki boinmimauwim

simiirin. ¹⁰ Iya digiyana wi aisiima niki digi rani, iikamim omom omomanim hinda tinda nwowim sima ta yaiwin kibiya saiir tiki wakae digi. ¹¹ Mi iya sima kimiir nonkworimdinu hainami inkam komiyyin yai hidwiniyyin siirim mi kima wi kipi nidid mi wi ha kipi naingwo, krima wi paniin yayim sim boini, ha? Nningaka. Yai hoimgakim Adi Komii siya wi ta ii aiirar boinmimauugi. Mi yayim kima boini mi wi kima boin tani. Nningaka. Wi Adi Komii siir naeyiun siyar boini. ¹² Mi yaowae wi siir nomousim iirar nikropkii kamim sau ninityim simiirim, sima nitim siirin. Mi adin siir yinisim iirin wi ti hiriinan siyu iirar mi tiri. Mi yinisimim yim wi simiir yopii adim simaka ninii yaii. Mi simiirin wa nikropki kamim sau ninityim simiirim, sima nitkikikinim simiirin. ¹³ Mi iikam hoimgakim sima kimaka io wi whisarii nwo rani, kima kariir siyu iir napikim. Mi sima wi ti hiriinan siyuin siir asi tiri kimiirin. Iya digiyana saeya digi mi ti inkamin hikpai hikpasi nikii karam nwowin mi siirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkinaei. Iriig.

Dimin biyeki biyeyim wi sipi nimbini
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

¹⁴ Mi iya kima ti dimin biyeki biyeyin om kopbumbuwiyyin siir kigi, siya wi maeyauwa haiyaeiya wi saiir nokwowini. Mi inkamin ta yaiya saiir mwaini, siya wi sibgu dinokninkin mwain. Mi ta iya iikamim nu Judia hir nwowim, sima wi mhua hiriir nidamami. ¹⁵ Mi inkamkin piu aeyin hii hir nidwo siiswaki, siya wi siir omaka hiri swoki iwit iiyam tani, siir digworaekwo imiir hainakiyim. Nningaka. ¹⁶ Iya inkamin siya siir numir aiir tirkwowaki, siya wi swoki haiyug am tani, siir yuis aiir hainakiyim. Nningaka. ¹⁷ Mi yimbisimim wigim yinpiugak nwowim mi nhirim yinisimim mwiiyar niki aeyim mi sima wi hik prasae hai rani. ¹⁸ Mi kima nhwo kwisboin ti diminin ta iya nao komiigi kinia saiir kipi nimbini. ¹⁹ Mi ta iya wi hik prasae hai rani. Mi iya Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwowin mi ta hiriinan hika bi nimbiamka, tariinanin tasa niki oyokiyokwiya. Mi mhoyiya iriipi hiriinan, ta hik hinina wi nimbiam tani. Nningaka. ²⁰ Mi Adi Komii siya ta ii aiirin haruwa nikwoninkikripna karamae nwo mi iikam whiekakim sima wi hinda priyop itkaigii. Mi siya iikamim siya nimbingiyim simiirsi naingwoyimiyokin mi siya ta iya haruwa asi nikwoninkikripnakika.

²¹ Mi ta iya inkam nwirin kimiir boinkin, kigi! Kraisin tisi tapi nwowin. Mi nwirin yo wa mi kwaboini, kigi! Kraisi siya isi hapi nwowin. Mi kima wi kaimwo kipi nwo ta yai aiirin. ²² Mi mhoyiya kam nhirim wi ha niksisaei, kara Kraiskin

mi kara profet inkam nwirin, wi simiir hiriinan nwonanii. Mi sima dimin komii komiiyim mi miipai miipaiyim wa mi kininankiuwi iikamim Adi Komii siya nimbngiyim simiir niksisaeyam. ²³ Mi kima sibgu mintarao, ti digworaekwowim tapa kara boinmimauu digiyim kimiir, mhoiia wi simar swoki imbiyami. Iriig.

Mi mhoiia yaowae adin ninomor kouanin wi sipi niti
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

²⁴ Mi iia ta hik komiia saeya digi mi taka iia bieyin wi hindara kakauu iuguskii. Mi bwana wi mi who rani. Niingaka. ²⁵ Mi nauunim wi ninomor hiranka nikiki nainii. Mi digworaekwo kirie kirieyim ninomor kouanim wa kiisiskii. ²⁶ Mi wi sima kigwini Yaowae Adin ninomor kouanin wau mirsima saika ninkin iti. Mi siir kirie komiia mi siir dimin miyikin paenan niyaeiyin wi warar ninkin iti. ²⁷ Mi ta iia siya wi siir paekwosimim simiir nikropki. Mi siya wi iikam whiekakim nuanim siya nimbinkiyim hinda tinda nwowim, wi simiir nikuna digi, maeyau kwiruwa nangiriyuniyim. Iriig.

Whrou siya ii hidni siyiun siir nikrigin
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

²⁸ Kima whrou siirar dinokninkin, iia pi whrou siya woki ti hiriinanin krma pa ninokninkini opin wi sipi niuwi. Mi opud naowin wa mi ikii kini. Ta hiriinan iia saeya opki niuwiya. ²⁹ Mi hiriinankiniuwi mhoiia wi kimar kigi ti diminin ini yimbiyam. Mi kima wi nwoki inokninkinkiyim, iia Yaowae Adin ninomor kouanin siir iia tiriir nitana kingiin bidi ywowa. ³⁰ Kara kimiirin yaimwowa boini, ti iikamim nwowim sima wi niki ao rani mi ti digworaekwo hoingakim wa nimbiam. ³¹ Mi nu ninomorwo yo wa digii mi kariir yaiya wi wara digi rani. Niingaka. Iriig.

Inkam nwirkin ninokninkin tani ta iia siya niti
(Mt 24:36-44)

³² Inkam nwirkin ninokninkin tani ta ii aiirin nugak, nabe mi naiowaka. Niingaka. Mi paekwosimim ninomor kouanim yim hiriinan ta iia saiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siir yinisimin iriipi hiriinan ta ii aiirin wara mi inokninkin tani. Niingaka. Adin sasar ninokninkin iski ta ii aiirin. ³³ Kima mintarao mi kima wi nhwo kipi whwonkai kima ninokninkin tani, tikinin wi paka hinin iia sae nimbini. ³⁴ Siya inkam nwirin siir hinigin siir omaka saiir haiburgikin mi ina yapnamin maeyau gwira. Mi kamim whisarii mai primiriyim siir mai imiir, siya miyim simiirin yapa yapa yonkwo digig. Mi siya inkamin ano iir kigiraowiyin siir boingig, kira sibgu

kigrirao nhwo kipi whwonkai. Jisis siir boiniyio yaiya dig ywokiya. ³⁵ Jisis siir yaiya tasa niki ama. Mi kima wi asi kigriraowi kima ninokninkin tani, iya omakan inkamin siya niti. Siya wi paka hinin iya sae namisi iti, siya niibopwo namisi iti, iyie? Wi iuumaka namisi iti, iyie? Wi nugak namisi ityakwoki kima ninokninkin tani. ³⁶ Mi kima sibgu kigrirao, siya kimiirin wi hindara nhngaknisi. Siya wa kignisi, ina niki whwonkaiyim. ³⁷ Ta yaiya kara kimiir boinmaugiya, kara iikam hoimgakim simiir warar boinkika, kima mintarao! Iriig.

14

*Prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim
sima Jisis siir nisomaowam boinkim
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)*

¹ Mi ta ii komiia Pasova dimin whirkin kimbu karam nwowiya, bretin waisikaiyin yis karamaeyin siir nikwo aeiya iya mi ta nae komiia uga nikwo aebwakainami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim sima boin, krima Jisis siirin wi panina nonkworimdinu hainprakaii? ² Mi sima boin, krima wi ta ii komiia Pasova wi saiir kipi nisikiina nim wi ti iikamim siir whin nwowim wi sima pi whininiisi siirsiiyin. Iriig.

*Wiga saeya wain Jisis siir mwo iir naokinkika
(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)*

³ Jisis siya om Betani hir nwokin Saimon siir omaka aiir. Ti inkamin paowaigi piskimkopouin. Mi iya Jisis siya ha niki idwo aeyin mi wig ira ina yapninopkainaniya siirim. Mi ti wa mobin umir prasae bi saingin. Mi saeya kwaigwowa ina kinis haigiya ti wa mobin siir kibokouwa. Mi ti wa mobin puui miyikakin ini Jisis siir mwo iirarar yaokin swokiyin. ⁴ Mi iikam nhirin ta omaka saiir nwowim, simiir kwoinim miyik biri naingwokikim ini io kwoin yaingwokiyim. Mi sima, sima simar yomboin amboin, saeya ti wa kibiyin siirin whisarii dimusi priidiriraerarkikin, ha? ⁵ Mi tiki wa krimiir tirankin sainakikiswo mi siya pi umir prasae di saini. Mi siya umir paeyarim kamairim pi iuur iriiyar K300.00 nanar pi sainin. Mi siir umirim pi iki iikamim digworaekwo umir minam whaowaeiyim simiir pi hauuin. Mi sima io ta wig aiir ywoki. ⁶ Mi Jisis siya boinki, kima ta wiga saiirin hindara kig ninkinki. Mi kima saiirin yai whisarii dimusi boini? Saeya kariirin siyiu wadieki wadieyin siirar tirkika. ⁷ Mi iikam paeprikabin iinokinokin sima wi kimakar nwokripkaii ti nu iirar. Mi kima digworaekwo simiir hauuwi, wi hiriayar ti hauu. Mi ankara kimaka wi ii priei nwo rani. Nngaka. ⁸ Diminin wig aeya tiram naingwowi, saeya wa tiri. Saeya ti wa wadieyin kariir

piu naokinkiyin, ie haingikaiyam naokin haiginugikin. ⁹ Kara kimiirin yaimwowa boini mi ti nuim hinda tinda nwowim wi yai win kibiya saiirar mi boinnimauwi. Mi ti omom omomim wi ti diminin siirar mi haigiririr boiniyokiyokiii, ta wiga saeya tirkiyin. Mi sima wi siirimar naingwokwowi. Iriig.

*Judas siya ini apwougig wira inkam komiiyim simiir
(Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)*

¹⁰ Mi Judas Iskariot siya kam iuur nwiso simiir nwirkin. Mi siya prismi yaowae adim simiirim yam, wir simiir nini apwougigim. ¹¹ Sima ta yaiya saiir wakaewinim, sima ini maigimaigra ywowim. Mi sima ina yimbingiyim umir siir hauuwam. Mi ta ii aiirarin Judas siya ina yap hansir bwakaiyin, Jisis siirin simiir kinmauu itim. ¹² Mi biiki baiyan iya bret waisikaiyin yis karamaeyin siir naeiya ina yimbiniya. Mi sima sibsib yinisimim saiir yisomsom aokao ta nae komiia Pasova saiirim, saiir naekwowakam. Mi kamim siir kigna miriiyim sima siir srii, krima nae pi papi nini diriraerariuwu, ta nae komiia saiir naeyim, kira naeyamin, ha? Mi sima Jisis siirin hinina sriigim. ¹³ Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim nwisa yikropki. Mi siya sowiir boinki, kowa om komii iirar dapninopkainam. Mi inkam nwirin op two komiia opkaka saiir hainani mi siya kowiirin pi om komii hir napyiskaigin mi kowa wi siir mhoiia dam. ¹⁴ Mi siya omaka ir napninopkainamkin mi kowa saikar dinkin apninopkainam. Mi kowa ta omaka saiir adin siirin pi hinina tini boiniu: Dimin taemin nowomwarkaiyuwan inkamin siya hinina boinkikin, kariir maeyau ini papi nwowa ta nae komiia Pasova kamim kariir kigna miriiyim simaka naeyana, ha? ¹⁵ Mi kowiirin wi siya nisiimauwi, maeyau kwira omaka anauwa kouana saiir nwowa. Mi ta maeyau hi ipii saiirara. Mi kowa krimiir naeyim wi ta maeyau aiir tini diriraerar kwokin, krima naeyam. Siya sowiirin hinina boinkikin. ¹⁶ Mi inkam nwiso siir kigna miriiyo ina yamwo. Mi sowa om komii hiriir yimbiyam. Mi digworaekwowim Jisis siya boinkiyim sowa ini simiirar ini kigiuwim. Mi sowa nae komiia ina diriraerar kwokino ta Pasova nae komii aiiram.

¹⁷ Mi naiowaka Jisis siya siir kigna miriiyim kam iuur nwiso sima yitrib. ¹⁸ Mi iya sima hiiya nae haigin aeiya saiir hirar nidwoyokai aeyim mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini, inkam nwirin krimaka tir nidwokai aeyin kariirin wi wir siya napwouwi. ¹⁹ Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hikakar ywokiyim. Mi sima, sima sima yinsrii ansrii siirin mi tari kara, aniya? ²⁰ Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, kima ti kam iuur nwiso kimiir nwirkin niuwu ini tirar nwowin. Mi ti inkamin iin kanakar ninkin

inopkai haiiyin ta twowa nae haigiiya mi wi siyar napwouwi wira kariirin. ²¹ Hiipa! Ti inkam yaowae adin ninomor kouankin nitin siya wi sipi naowi. Siya karaingin. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hinina boinkika mi wi mintarao ti inkamin wir kariir napwouwin sau omomin siir, siirin wi hik prasaeki nimbiam tani. Mi ti inkamin siir yopiiya siir naokaina karamae nwokiswo, ini wadieki wadieya mi owin. Dimusi rani, ti inkamin siya wi hik prasae hai rani. Iriig.

Jisis siya komunion kamim siir kigna miriyyim simiir hauu aekin

(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

²² Mi sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin nhira hai mi siya Adi Komii siir boin wadieki. Mi siya ina yinibimbir hauugiyin kamim siir kigna miriyyim simiir. Mi siya boin, kima hai, tikinin yio kariir kipka. ²³ Mi siya mob wainin ira mi hai. Mi siya ina mi boin wadiekinyin Adi Komii siirim. Mi siya ina hauugiyin simiir, sima kwiaeyam. ²⁴ Mi siya simiir boinki, takina ya kariir nhieka Adi Komii siya nimbingig aeya. Mi kariir nhieya wa naokiinainami iikam whiekakim simiir whindiriraerar haiginiuwam. ²⁵ Kara kimiirin yaimwowa boinkii, ti op wainin kara wi idip idip swoki kwiaeyam rani. Niingaka. Mi hiriyyar namiyokiyokiii mi wi iya kara wainin Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hirar nini kwiaeyiu iski. Jisis siya hinina boinkikin. ²⁶ Mi sima mwai kwira wao. Mi sima mhu Oliv hiriir yam. Iriig.

Jisis siya Pita siir boinki siya wi digiumii siir haimriyyugigi
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

²⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, kima wa nidamgririgigi wi kanaka nwo rani. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii sair nwowa hinina boinka, inkamin sibsib kigriraowiyin Adi Komii siya nisomaokii mi siir sibsibim wa nidam ninookii. ²⁸ Mi kara wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Mi biyyin wi karar namkwokini nu Galiliya hiriirin. Mi wim kima wi kariir mhoiyya niti. ²⁹ Pita siya ina yowarkii boinkiyin siir yai airin, yim sima kiriirin wa nidamgrirmiiigigi mi ankara niingaka. Kiriirin wi kinisu rani. Niingaki, niingakunga. ³⁰ Mi Jisis siya siir boinki, kara kiriirin yaimwowa boini mi ta niyyaka iumin kwisaka wi niki ik rani mi kira kariir inigin wi hiriyyar miisisei kripkaii. Mi kwoimaka wi kira wakaeki iumin ini nikiyakwokin. ³¹ Mi Pita siya ini igao yaiyar boinkiyin, kara kiriirin wi swoki imprio rani. Niingaki! Niingaka! Mi kara kinakar ninkin aowama mini mi kara kiriir inigin wi mi imprio rani. Mi kam nhirim siir kigna miriyyim yim iriipi hiriinan yai ainar mi boinki. Iriig.

Jisis siya maeyau miyika Getsemani nhwo saiir kwis boinikin Adi Komii siirim
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

³² Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam Getsemani. Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boingig, kima tapaiir didwoki, kara nhwo niki kwis boiniuwu. ³³ Mi siya Pita Jems mi Jon simiirarar yikunam, saika namam. Mi siya ini hikakar ywokiyin. Mi siir kiun kiugak bi nwokikin. ³⁴ Mi siya simiir boinki, kima whaowae nwowi kariir kwoin siyarin ini wara yiyiuamwankiyin. Mi kariir pua ini warar yinkisimsibnakiya. Kima tirar dwoki mi kima sipgu mintarao. ³⁵ Mi siya ha kwapnamin mi ini hindara yakai whinamin nu hirar. Mi siya ina kwisboinkiyin Adi Komii siirim. Adi Komii, kira digar mi owi mi ta hika wi kariir mi imbini rani. ³⁶ Mi siya boinki, adiyu! Iya kira digworaekwo hoimgakim simiir tiramar naingwowi, kira wi digar mi owi. Mi ankara hinina naingwowi, ta kariir hika kira saiir hainaowid. Mi kira kariir kwoin iirara kipi nwo, kariir kwoin iirar timi o.

³⁷ Mi siya ha swoki itin mi ina kigniyin, sima nhwo ara grinkin whini. Mi siya Pita siir ini boini, Saimon! Kira nhwo whini, aniya? Mi kira pi haimiisima nidwo kao rani, aniya? ³⁸ Kima didwo kao mi kima nhwo min timi sriiboin. Mi dimin whirkin kimiiram kinankiuwi, wim wi nikiisi. Kwoinin ina naingwowin dimin taemin tiramin mi piu saeya kinii rani.

³⁹ Mi siya ina swoki amin nhwo ina swokini kwisboiniuin. Mi siya yaiyim biya siya niki sriiboiniuin, simiirar swokini sriiboiniu. ⁴⁰ Mi siya ina swoki itin kamim siir kigna miriyyim simiiram. Mi yim sima nhwoki niridnanaekim mi sima nhwo asi grinkinwhinkim. Mi sima siirin ini yai kaonis boinam whaowaeyim.

⁴¹ Mi siya kwoimaka ha swoki itin simiiram mi siya ina ini boiniyyin simiirin, kima ina niki grinkinwhinkripkaiyim, aniya? Ini dig ywoki, kima ti kigi, iya ti inkam yaowae adin ninomor kou hirankin nitin siir nonkwonakiyana kam bibiyeyim sima, bidi yimbiniya. ⁴² Kima dinsiin, krima pi nami. Ti kigwin, inkamin wir kariir napwougigin isi nitin. Iriig.

Sima Jisis siir nini onkworimdinu hainakikin
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

⁴³ Jisis siir yaiya biri niki digika mi Judasin kam iur nwiso simiir nwirin siya ina yitin. Mi kam isid komiyyin saika yinkin it. Mi sima kamkiu minim mi dan minim simiir warar yinkin hainani. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyu komii ninokninkini ikim mi kam adi yaowaeyim siyu komii kigriarowi ikim simiirin sima nikropkikim siir

nonkworimdinu hainakiyam. ⁴⁴ Mi inkamın wir Jisis siir napwouwin mi siya hiniina boinirargig kima pa kigin, inkamın pi kara nini aepirimdinuwi mi ti inkamın siyairgin. Mi kima pi siir donkworimdinu hainam.

⁴⁵ Mi Judas siya ha namın mi siya ini Jisis siirimar youap hiririu namın. Mi siya ina ini boiniuwın, dimın taemin nowomwarkaiyiawan inkam. Mi siya ina yaka aepirimdinuwin siirin. ⁴⁶ Mi sima Jisis siirin ina yonkworimdinu kihainamim. ⁴⁷ Mi Jisis siirar inkam nwirin siir kingiinar nokwoin siir kamkiuin ha kwakiwokhaiyin mi ini ti prismi yaowae adin siir mi whisarii prii miriyyan inkamın siir win aair yaka haingrip itkigiyyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, kima ti kariirim nitim mi kima ti kamkiu minim mi dan minim simiirin wara dimusi hainanikim, kariir nonkworimdinuwamin, ha? Kima ha naingwokim kara kimiir hiyan inkamkin, aniya? ⁴⁹ Ii kasa rani, kara kimiir nowomwarkaiyiuwın Adi Komii siir omaka saiir hir. Mi kima kariir bi nonkworimdinugim. Mi Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwovar ywowa. ⁵⁰ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ha haiburgigim siirin mi yim sima ina yidamkiyim. Iriig.

⁵¹ Mi whran nwirin Jisis siir mhoiyya namın siya yuis arar kainamkin. Mi sima siir nonkworimdinu haiyam tirkim. ⁵² Mi ta siir yuisa ini sima yinikiwhro hainaowida. Mi siya ini parurar iwit amin. Iriig.

Jisis siya inkam komiyyim yai hidiyim simiir whwonkam ida ini okwo iu

(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

⁵³ Mi sima Jisis siirin prismi biki biyan yaowae adin siir omaka hirir yikiunam. Mi prismi yaowae adim mi inkam adiyaowae yim siyiu komii kigriraowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim mi sima ina yitim ta omaka aairara namwoniya. ⁵⁴ Mi Pita siya Jisis siir mhoiyya yam. Mi siya kingiin bi nwokin, ini aru hirar ywokiyyin. Mi siya ina yapnropkainamin hira saiir ano iir, prismi bigi biyan yaowae adin siir omaka maeyau hirir. Mi siya kamim waikaowiyim pae simaka ini idwo oniyiu. ⁵⁵ Mi prismi yaowae adim mi inkam komiyyim yai hidiyim mi sima kam nhirim simiir yikiuna sima boinmauwim siyiu biyieyyim Jisis siya tirim simiir. Mi sima siirin wi hirinansi nwoki isomsomim. Mi sima ha kigim siirin mi siya dimın biyie whir bi tirkin. Niingaka. ⁵⁶ Mi ti kamim sima yaimwoni bi boinkim, sima hindara priiboinkim. Mi simiir yaiyim iripa bi nwokin ini yapa yapa ywowim. ⁵⁷ Mi kam nhirim siirin pi whisariyya priininsiin okwo boinki. Mi sima hiniina boinkim. ⁵⁸ Nim krima ha wakaekim siya hiniina boinkin, ta

Adi Komii siir omaka inkamkar nonkwo miriia sairin wi kara niipirgigi. Mi ii kwoimim dig nwoki mi kara sairin wa swoki haininansiin mirii nami. Saiirin wi inkamki nonkwo mirii rani. Nningaka. ⁵⁹ Mi ta yaiya ti kamim sima boina, yim sima iriipa hiriinan yaimwoni bi mi boinkim. Simiir yaiyim iriipa bi namasugim, ini yapa yapa ywowim.

⁶⁰ Mi prismi bikki biyan yaowae adin siya simiir whwonkam ida yinsiin okwoki. Mi siya ina sriiyin Jisis siirin mi kira ti yaiyim sima priiboin priiboinim simiir yai yamdi nowarkii boin tani, aniya? ⁶¹ Mi Jisis siya yaimin yaiminkin, ini hindara yokwo tanin. Siya yaimirsim bi nowarkii boinkin. Mi ti prismi bikki biyan yaowae adin siya ina swoki sriiyin mi kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin mi siya aniya, iyie? Mi kira ti yinisimin Adi Komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin siir ieya, aniya? ⁶² Mi Jisis siya ina boinin, ihi, karargin. Mi kima wi kariirar kigi ti Inkam Yaowae Adin ninomor kouankin nitin, ini Adi Komiiyin kiriekakin siir ina iniga sairir nidwowin. Mi kara niti, kara wi waumirsisim whisinanim ninomor kou hiranim, simakar ninkin onaiinii. Mi kima wi kariirar kigwini. ⁶³ Mi prismi bikki biyan yaowae adin siya yinakiwomwitki siir yuis bripriya siya niya sairin. Siya whisarii bi ninikiwomwitka, siya iokakin. Mi siya ina boinkiyin, krima pi inkam nhiram kipi swoki ikuna yai whinboinamin. Nningaka. ⁶⁴ Kima bidi wakaekiyim yai bibiyeyim siya boinkiyim Adi Komii siir mi kima ini panina yaingwokiyim? Mi sima hoimgakarim ini yai kwiruwar kiritkin boinkiyim, siya siyu biyie bidi tirin, siya wa dao.

⁶⁵ Mi kam nhirim yaeyop siir yaswaiyugi mi sima siir yaimwo whwonkamim yuisni kogrinugi mi siirin ina toim. Mi sima boin, kira profet yai ti boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? Mi kamim waikaowiyim sima yikunam siirin. Mi sima siirin haningii yipimpar. Iriig.

Pita siya miisisaekin Jisis siirin

(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Mi iya Pita siya omaka maeyau akpitga nu hirar niki okin mi wig ira prismi biigi biyan yaowae adin siir mi miriia saeya ina yita. ⁶⁷ Mi iya saeya Pita siir kiga siya pae hir nidwo oniyin mi saeya siir whwonkam iirar ini kigsib boiniu. Ni kira iriipi hiriinan Jisisin om Nasaretanin saika mi okin. ⁶⁸ Mi Pita siya ini hindara miisisaekiyin. Nningaka. Kara ninokninkin tani siirin, kara ta yaiya kira boina sairir warar whaowaei. Mi siya ina youapnaniyam in hira sairir ano kingiin hiriir. Mi iumin ina yikiyakwokin. ⁶⁹ Mi ta wiga mi miriia saeya Pita siir swoki kiga mi saeya kam nhirim sairir kingiin hir nwowim simiir boinki, tiki inkamin

Jisis siir kigna mirii inkam nwir ieyairgin. ⁷⁰ Mi Pita siya ina swoki miisisaekiyin. Nningaka. Mi mhoiia kam nhirim saikar nokwowim sima swoki boinhuriyugi siirin, kaimwoki kaimwowaiga kira kipi niksise ni kira iriipi hiriinan Jisis siir mi kigna miriiyan inkam nwirkin, nu Galili hiran inkamkin. Sima hinina boinkikim. ⁷¹ Mi Pita siya ina yikopaisisirkiiyin, kaimwoki kaimwo kunga! Kara ti inkamin kima boinin siir bi ninokninkin. ⁷² Mi biri kimiminkikin, iuumin kwisaka ina yikiyin. Mi Pita siya ina swoki aingwowoknakiyin yaiya biya Jisis siya boina siir. Jisis siya hinina boinkin, iuumin kwisaka niki ik karam nwowi mi kira kariir inigin wi kwoima miisisei. Mi Pita siya nou prasae bi kinkin. Iriig.

15

Sima Jisis siirin Pailat siirim yikiunam
(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Jo 18:28-38)

¹ Mi prismi yaowae adim sima nugak imumar yamyakwok adiyaowae yim siyu komii kigriraowiyim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi inkam komiiyim yai hidi ikim simiiram, sima yai iripa hangiriyu boina. Mi sima Jisis siirin wiyeyin sopni yimboru kinam Pailat siirim. ² Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu iir kigriraowan inkam komiigin, aniya? Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, wa yaiya kira boina ini mi owa. ³ Mi Pailat siya yaowae adim simiir wakaeyin sima yai whiekakim siirara boin huriyugi. ⁴ Mi Pailat siya Jisis siirin ina swoki srugiyin, kira yai wakae boin tani, aniya? Wakae! Sima yai whiekakim ini kiiirarar boin huriyuum. ⁵ Mi Jisis siya yai kwir biri swoki wakae boin srankin. Nningaka. Mi Pailat siya asi kintirgikin. Iriig.

Pailat siya boinkin Jisis siirin pae hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinu inankiiyim
(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:16)

⁶ Biawi biwiiyim ii komiia Pasova wou nikwo aeiya mi Pailat siir siyuin hiriirar tirikin, siya maeyauwa mi biye miriia kamim hugripkikikiiyim simiirin pi nwira nokmwim apniki. Iikamim simiir kwoinkin naingwowin inkamin siir. Mi Pailat siya simiirim pi siirar nikropki. ⁷ Mi ta iia inkam nwirin Barabas nikiuwiyin, omaka huyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kamim wra nwowiyim inkam komii komiiyim omom omom kigriraowiyim io simaka nwowim mi simiir nhir imiir nisomsom aokaowim siya simakar nwokaigin. ⁸ Mi iikamim ha naninkiniuniyim mi sima Pailat siir boinki, tiki siyuin, biya kira tirin biawi nhirim digiyim mi kira pa nikrop apniki ta maeyauwa mi biye miriia

hiuyokiyokaiya saiir nwowin simiir inkam nwiirni. Mi tari-
 inanin kira siira ti swoki tir. ⁹ Mi Pailat siya simiir yai
 yaka yowarki boinki, kima minam naingwowi kara Juda
 simiir inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir niuguskiyim,
 aniya? ¹⁰ Mi Pailat siya hiniin asi boinkikin. Dimusi rani,
 siya bidi yinokninkinin prismi yaowae adim simiir kwoinim.
 Sima Jisis saika whwokwoka nwo rani, simiir kwoinin i
 ieyar kwaewaowi bii sima nwowim. Mi sima siirin asi
 nikiunanikim siirin. ¹¹ Mi iikamim simiir kwoinim prismi
 yaowae adim sima ini boinurwokaiyu. Mi sima pi hiniin
 nwoki boinkiyim Pailat siya Barabas siir dikrop apniki. ¹² Mi
 Pailat siya simiirin ina swoki boinkiyin mi kara pi panina
 tiri ti inkamin kima boiniyin Judami iikam simiir inkam
 komiiyin nu kigriraowiyin, ha? ¹³ Mi sima siir yai yamdi
 ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiniya nironinkinin
 saika dinkin irinugi! ¹⁴ Mi Pailat siya simiir srigi, dimusika,
 ha? Siya dimu dimin tirkubin, ha? Mi sima ina kauwok
 boinamnankiyim, siirin ti paeyin hiniya nironinkinin saikar
 dinkin irinugi! ¹⁵ Mi Pailat siya iikam isidin simiirin hiirgin
 mi siya Barabas siir asi kigninkin apnikikin. Mi siya Jisis siirin
 kamim yai niniyim simiirin iyopmauugi, sima nipimparim
 siirin. Mi mhoiya sima siirin ina yikropkiyin paeyin hiniya
 nironinkinin saika ninkin irinugiyim. Iriig.

*Mi kamim yai niniyim sima Jisis siir nigbumbugim
 (Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)*

¹⁶ Mi kamim irim haiiyim sima Jisis siirin inkam komiiyin
 omom omom kigriraowiyin siir omaka maeyauwa hiriir
 yinkikwona apnam. Mi sima kam nhirim yai niniyim
 simiirin yikiuna, sima ta maeyau kwiruwa saiirarar
 naninkiniuniyim ¹⁷ mi sima Jisis siirin yuis paridnana
 kwira yitomwaniu haiginu. Mi sima urid nimridgakin
 whira hopwhro mi sima siir mwo iir kaigrisiugi. ¹⁸ Mi
 sima siir yigbumbu, akamie! Juda iikamim simiir nu
 kigriraowi inkam komiigin! ¹⁹ Mi sima siir mwowin paekopin
 hougwokwo apiyin siir yikrimkrae. Mi sima siirin yaeyop
 haini mi yaswaiyu mi sima ogmwo ha huiim mi ina kaiyirou
 kisisanaim siir inig iir hainanam. ²⁰ Mi sima siir mingigin
 digiyim mi ta yuis pariidnan bripriya ina swoki isaiya. Mi
 sima siirin ini siir yuis aiirar swoki ii haiginugiyim. Mi sima
 Jisis siirin ina yikiunamin paeyin hiniya nironinkinin saikar
 ninkin irinugiyam. Iriig.

*Mi sima Jisis siirin paeyin hiniya nironinkinin saika yinkin
 irinugi
 (Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)*

²¹ Inkam nwirin Saimonkin siya om Sairini ankin Aleksanda Rufas sowiir yaowae adgin. Mi siya omisisimim om komii siir yaba nwowim simiir haiburgigim mi siya ina yapamin siyiu maeyau niinga aiir. Mi sima siyiu bopwo hir yinapyiskai om komii siir kingiin. Mi sima kimidiniya igao yai siir boinwin paeyin hiiniya nironinkinin Jisis siirin siya haiyam. ²² Mi sima Jisis siirin maeyau kwira saiir hiriir yikiunam ta maeyauwa saiir iniga Golgota. Mi ta maeyauwa saiir inig mwowin inkam mwo kiuni maeyauga. ²³ Mi sima op wain simiir naba saikar yinkin aepibmigiya siir hauuwam minkin mi siya biri kwiyaekin. ²⁴ Mi sima paeyin hiiniya nironinkinin siirin saikar yinkin irinugi. Mi siir yuisim ini sima hidnonkwokwo hainamim. Mi sima gwo kwira sae gwo satu, sima minim gwokim ti hinin diminin pi nhinga haii. ²⁵ Iiya nugakar niki oyakwoka 9:00 klok mi sima paeyin hiiniya nironinkinin siirin saiirar yinkin irinugiyakwok. ²⁶ Mi siir mwo kouga ta yaiya siir boina saiir winki yokwoni. Sima hinina win boinkikim, Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin. ²⁷ Mi sima Jisis siir kingiin inkam nwisio hii tauaeiyo sowiirin warar yinkin irimdinugik paeyin hiiniya nironinkinin siir. Mi nwirin iniga mi nwirin yaioyaeya. ²⁸ [Mi Adi Komii siir Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwowa ywowa bidi bidinan sima wina mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. Mi ta yaiya hininga, sima siirin kamim hii tauaeiyim simaka yinkin hiuwiyopmasugi.]

²⁹ Mi iikamim haimii tamii napim siir yapikbumbu mi sima mwo ina yapkintirim. Mi sima siir boinki, biya kira hinina boinkin, Adi Komii siir omaka wi kara nipirgi mi ii kwoimim dig nwokii mi wa swoki haininansiin okwoki. ³⁰ Mi kira kinakina tami diriraerarna mi kira pa nwoki iuuniyim wari paeyin kiriir nironinkinin siir waraurankin! ³¹ Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim, sima Jisis siirin warar yapikbumbu. Mi sima, simasimar yomboin amboin, siya inkam nhirim simiirin bidiyar whindiriraerar haiginuin. Mi siya, siya siyar diriraerar namim panopi, ha? ³² Mi ti inkamin siya nimbinkiyin siya Israel simiir inkam komiigin, simiir nu kigriraowikin. Mi siya paeyin hiiniya nironinkinin siir hirankin krimar kigwokwoiungi. Mi krima wa nwoki aingwo tibiikiyim kiriiramim. Mi inkam nwisio Jisis saikar ninkin irimdinugiyo paeyin hiiniya nironinkininsi yo sowa iriipi hiriinan siirin warar mi inkin igbumbu. Iriig.

Jisis siya bidi yaonamin

(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

³³ Mi iya nabie bopwo nwowa mi iya ina kakauugiya. Mi hinda tinda ini niyyar ywokiyim. Mi iya bie nad

nwowamtibin, iya ii kwoim nwowiya saiir yadig iurib. ³⁴ Mi ii kwoim namwoiwuwiya mi Jisis siya ina kauwok boinkiribin, Eloee, Eloee, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa hinanga, kariir Adi Komii, kariir Adi Komii kira kariirin digiumii dimusi haimriiyugigin, ha? ³⁵ Mi kam nhirim kingiin hir nokwowim sima siir yai wakaeyim mi sima ina boinim, wakae! Siya Ilaija krimiir wanwiyaeyin siirim nikiuwi. ³⁶ Mi inkam nwirin ina iwitnamin hangan hainakiyim. Mi ta op kausrira siir idwo yaokinki. Mi kimidiniya paekop inakar yinkin udgi mi Jisis siir yaiga yaka onkwo mauugi siya kwiyaeyim. Mi ti inkamin siya boin, ha tiki o. Krima niki kigriraowi siirin pi Ilaija siya nasi whindiriraerar iuungi paeyin hiiniya nironinkinin siir hirankin. ³⁷ Mi Jisis siya ha kauwankii boinkiribin mi siya ina iyie hikainamtibin.

³⁸ Iya Jisis siya naowa ta yuis komiia Adi Komii siir omaka saiir nitiyisiuwa saeya ini bopwoniyar yinwitamnainiya. Mi ina yugusnaininama nua hiriir. Mi ta yuis prieiya ini kwisa ywokiya. ³⁹ Mi kamim yaii niniyim simiir bi nwowi inkamin siya Jisis siir whwonkam ida nokwokin mi siya kigiyin siya hiriinan niyae hikainamtibin mi ini siya siyar boinkiyin, kaimwoki kaimwokinga! Tiriiginin Adi Komii siirar yinisimkin. ⁴⁰ Mi wig nhirim hirar mi inkin okim mi sima arurig hirar nokwo kaokikim. Mi nhirim simaka hir ninkin okwo kaokim. Ira Maria om Makdalanka mi ira Maria Jems sapisapin mi Josis sowiir apu aeya. Mi ira Solomonika. ⁴¹ Biya Jisis siya nu Galili hir nwowin mi ta iya ti wigim siir mhoiia namkim. Mi sima siir nae diriraerarim mi wig isid komii whirin yim sima iriipi hiriinan Jisis saikar yinkin am om komii Jerusalema hiriirin. Mi sima hir ini owou. Iriig.

Sima Jisis siirin siyano siir haigigi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jo 19:38-42)

⁴² Mi naiowaka Josepin om Arimatianin ina yitribin. Siya yai hidan inkam wadiekin. Mi yo siya iriipi hiriinan iya Adi Komii siya ikam simiir kigriraowana iya saiiramar mi owini. ⁴³ Mi Juda simiir ii komiia waka nwokwowaki mi tapa ya nae diriraerar haigigik ni iiga mi Josep siya asi napninopkainamkin Pailat siir kigam. Siya biri nidid namkin. Ningaka. Siya Jisis siir piuis biyieya saiir hainakiyim sriiyugin. ⁴⁴ Mi Pailat siya ini hindara yanaawinin ta yaiya saiir wakaewinin, Jisis siya naonama. Mi siya kamim yaii niniyim simiir biyan inkamin siirim yikiuna mi siya siir sriii, Jisis siya bidinanar naonamkin, iyie? Tariinanar kwaokin. ⁴⁵ Mi iya siya yaii nini kamim simiir bi nwowiyin siir yai aiir wakaeyin mi siya Josep siir boinki siya Jisis siir piuis biyieya

saiirin hati hainam. ⁴⁶ Mi Josep siya yuis whisinana kwira sainam. Mi siya Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunis hainakiya paeyin hiiniya nirioninkin siir hirankin. Mi siya siirin yuis whisinana saiir whrinainam mi siirin siya siyano whirin siir ini haigigik. Mi ti siyanowin inkamkar nopkikinkin. Mi siya siiya komiia kwira warnani ie iir warkin tinugigam. ⁴⁷ Maria om Makdalana mi Maria Josisni yopi aka, sowa kogwokwo haigikigo maeyauwa Jisis siir piuis biyieya saiir haigigiya. Iriig.

16

Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi ini omwaiyar swoki waiyan

(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

¹ Mi Juda simiir ii komiia dig nwokiya mi Maria om Makdalana mi Maria Jemsni yopii aka mi Salomi saeya sima waim piuii miyik whakiyim simiir sainam. Sima Jisis siir piu aiir naokinam sainamkim. ² Mi iigwira sima bieyin bidi maskwokiyakwokin mi saiirar yamyakwok Sandeya, siyanowin inkam haigigigiyin siirim. ³ Mi simasimar yapboinaiyam, krimiirin pi nhinga whin mirii ta siiya komiia saiir waritkinkiyim, ha? ⁴ Mi iya sima siyanowin siir nini kigiuwim mi simar kigi siiya komiia hir nwo rani. Nningaka. Bidi inabaki itkinkiya iemiga. Taka siiya, siiya prasae rani. ⁵ Mi sima siyano iir napninopkainamin mi sima kigam whranisim nwirin simiir ina inig miya nidwokai. Siya yuis whisinin bripriya kwira nii idwokai. Mi sima siir nini kigiuwim mi ini hindara ini anaaiuwuwim. ⁶ Mi siya simiir boinkaiwin, kima kipi kignanae kara bidi yinokninkin, wim kima Jisisin om Nasaretanin siirim hansiri paeyin hiiniya nirioninkin sima ninkin irinugiyin siirin. Mi siya tapaiir nwo rani, bidi yinsiin idwonamin! Mi ini omwaiyar swoki waiyan! Kima ta maeyauwa sima haigigiga saiir ti kwakig siya hir nwokaii. ⁷ Kima dam! Mi kima pi kamim siir mi kigna miriirim pi simiir tini boiniu mi Pita siirin warar. Mi kima pi hinina tini boiniu, Jisis siya kimiir biya bidi yamkwokinin nu Galilia hiriir. Mi kima siirin wi hir nini kigiuiwi. Biya kimaka siya niki boina saiir hiriinan! ⁸ Mi ti wig oumim ina yidamniyamim idowiya hiriir, ti siyano iirsi. Mi sima ina yidam iugusamim, kugak bi nwonamkim simiir kiim ini hindara yinirkinamim. Mi sima inkam nwiraka yai panansi yimboboinamsi. Nningaka. Sima pi nididnamkim. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiam

(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)

⁹ [Jisis siya Sande nugak imumar yinsiin idwonamyakwok. Mi siya biigi biyyin Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam. Mi ta wiga, biya Jisis siya niniskigiya yiu biye iriyyar nwiso sima nwokaiya saiir mi saeyairga.] ¹⁰ Maria saeya ini kiguu ti siir nomiiyauim naingwoyimiyok ou prasae biri kinkim siirsiyin. Maria saeya biyyin siir nomiiyauim biya saika nwokaiyuim simiir ini boinmauuu. ¹¹ Mi Maria saeya simiir boinki Jisisin ini omwaiyar swoki waiyan kara siir bidi kignaniyin. Mi sima ta yaiya saiir wakaeyim mi sima biri naingwo tibmiigim. Iriig.

Jisis siya siyu hirin inkam nwiso siir kigna miriiywo sowiir hiriir yimbiyam
(Lk 24:13-35)

¹² Mi ta saiir mhoiyya inkam nwiso siir kigna miriiywo sowa om komii hir haiburgigo mi ha napamwo mi sowa siirin siyu hir yapiyiskai. Mi Jisis siya sowiir hiriirin yaeya piu kwir yam. ¹³ Mi sowa ha swoki amwo mi kimidiniya kam nhirim simiir ini boinmauuu. Mi yim sima sowiir yai airim bi swoki aingwo tibmiigim. Niingaka. Iriig.

Jisis siya kam iuur nwirim siir mi kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

¹⁴ Mi kam iuur nwirim siir mi kigna miriiyim iya sima naeyar niki idwo aeyim mi Jisis siya ina yimbiyamin simiir hiriir. Mi siya simiir ini ikuu whisarii rani, sima bi naingwo tibmiigim. Mi kam nhirim sima pi nantamyiriyirkim kam nhirim sima naboiniyim Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. ¹⁵ Mi siya simiir boinki, kima iki omom omomim hinda tinda nwowim simiir dam mi Yai Win Kibiya saiir dapboinmamauuam iikamim simiir. ¹⁶ Mi inkamin naingwo tibmi mi siya ha baptais mi siirin wi Adi komii siyar kaoprigiokwowi. Mi yipiki inkamkin naingwo tibmi karam nwowi, yim wi siya griritkaigi. ¹⁷ Mi iikam whiekakim naingwo tibmiyim simiirin kirie wi Adi Komii siya hauwi dimin komii komiiyim simiir diriraeraram. Mi sima wi kariir inig iirar ninimniskiyami uridyu bibiyeyim simiirin. Mi sima wi yaeya yaigin kwira boini. ¹⁸ Mi simiir inam mipugin biyu dapiyin siir nonkwowi mi op biyeya kwiyae aokaowiya saiir kwiyae mi ti hiriinan diminim wi simiirsi nao rani, sima. Mi simiir inam makak inkamim simiir mi hainii mi sima wi wadiyar mi oki. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor koua hiriir yikiunam
(Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)

¹⁹ Mi mhoiia kr̄imiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya siir yaiyim simiirin dig nwogigim mi Adi Komii kr̄imiir Wanin siya ina yikunamin siirin ninomor koua hiriir. Mi tariinanin siya ini siir ina inigmiiya ini idwoiun. ²⁰ Mi kamim siir kigna miriyyim, sima ina yamim hinda tinda. Biyan Inkam Komiiyin siya ini simakar yinkin miriyyamin. Mi siya simiir yai imiirin warar mi whinkinsiis haiginiuwam dimin komii komiiyim sima tir imiirin. Mi ti diminin iikamim simiir n̄isiimauugin. Mi ta simiir yaiya kaimwokikaimwowainga, Adi Komii kr̄imiir Wanin siir yaiga. Iriig.

LUK

Luk siya wɪnkika ta yokwowa mi yio siya paowai udikin. Mi siya Pol saɪkar nwowikin mi siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkin. Mi ti niwiiyin siya wɪnkikin Grik hiran iikamim simiiram, yio Jisis siirgin. Grik hiran iikamim sima minam naingwowi, sima siyiu miyik iirar nwoki idwowim. Luk siya ti niwiiyin Jisis siir boɪnkin, siya inkam wadiekiwadie ieyairgin. Mi siya iikamim simiirsi naingwoyimiyokin mi simiir dimin biyeyim ini siyar mi inakiyim. Iriig.

¹ Biya iikam whiekakim sima simiir yapa yapa kwoin imiirar wɪnkɪnankɪugɪugikim inkam komii Tiofilas siiramɪn, dimin taeminim krimiir tiriir nimbiniyim. ² Yim sima dimin taeminim yipiki aposel kamim sima kigim mi iikam nɪrkim, sima mi boɪnmɪmauuim simiir mi wakaeyokna apikim. Mi ti niwiiyim. Yim tariinanin ini krimar nonkwowim. ³ Kara Lukgin, niwii whiekakim biyanim mi tariinanan ikim simiirin kara bidi sibgu hidgiyim. Mi kara ti niwiiyim biigi biyanim mi tariinanan ikim, simiirin kara kiriiram bidi wɪnkiyin inkam komii Tiofilas kiriiram. ⁴ Mi kira wi hinina ninoknɪnkinim, ta yaiya sima nowomwarkaiyiwa kiriir, saeya kaimwo kɪnga.

Adi Komii siir paekwosimin Sekaraia siir boɪnki Jonin wi sipi nimbini

⁵ Mi iya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwowin, nu Judia hɪrin pris inkamɪn nwira nwokin, siir inigin Sekaraiaɪkin. Siya Abaisani pris isidin siirgin. Mi siir wiga, ya Eroni isidin siirga, saiir inigin Ilisabetka. ⁶ Mi sowawaiyin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki bi kimbugo ini wadieki wadieyar ywowo. Mi sowa Biyan Inkam Komiiyin siir siyiupai siyiupai whiekakim simiirar napiko. Mi siir yaiyim simiirin ha mi wakaeyoknaeikim. ⁷ Mi sowawaiyin yinie bi niyio miminko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pioa nɪngaka. Mi sowawaiyin wai bidi ywowo.

⁸ Ya Sekaraia siir isidin siya mɪriiya iya saeya. Mi Sekaraia siya pris inkamɪn krimiir kaoprigi okwowiyin siir miya Adi Komii siir whwonkam ida mɪriigin. ⁹ Mi siirin sima yimbingi maeyauwa hɪuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa Biyan Inkam Komii siira dimin taemin min nɪnkin imiiaeyia siirin hɪriir yokmwɪn apɪnɪopkaigi. ¹⁰ Mi ta ii aiirin iikam isid komiiyin sima idowiiya hirar ywo. Mi yio siya dimin taemin imiirar niki inkin imiiaeyiin mi yim sima ini idowiiya hirar kwisboɪnim. ¹¹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimin ina yimbiyamɪn siir hɪriir. Mi ini hɪiya

dimin taemin haigin ninkin imiyyaeiya ini saiir kingiin hirar yamikwoniyin. ¹² Mi iya siya Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siir kigiyyin mi siya ini hindara yanaakiyin mi siya ini nididkakar ywowin. ¹³ Mi Adi Komii siir paekwosimin, siya siir boinki, Sekaraia, kira kipi nidid. Adi Komii krimiir Wanin siiram kira kwis boina, siya bidi wakaewinin. Mi kiriir wiga Ilisabet saeya yinisim yinkamiyinin wi nwira naokinaei. Mi siir inigin wi Jon dokdap haiginu. ¹⁴ Mi kira wi maigimairga taokitaoka siirim nwowi. Mi iikam whiekakim iriipi hiriinan, wi maigimairga taokitaoka siiramar mi owi. ¹⁵ Mi siya Adi Komii siir whwonkam idan wi inig komiigak nwowi. Mi siya wi op wain mi iki op bibiyie nhirim, kwiyae whaowaeiyim, wi simiir wara kwiyae rani. Mi iya siir naokinaei, Adi Komii siir naeyiwin wi siirar naninkiniuwuwi. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam nhirim, wi siya nikiunami Biyan Inkam Komiiyin, simiir Adi Komii krimiir Wanin siirim. ¹⁷ Mi siya Adi Komii siir naeyiwin mi siir kirieya biya Ilaijani nnowa wi saiir hiriinankak nwowi. Mi siya wi Biyan Inkam Komii siir biya namkwokini. Mi adim simiir kwoinim wi siya kisina haigii mi sima wi simiir yin imiiram nwoki aingwowim. Mi iikamim nantamyiriyirim, simiir kwoinim wi siya kisina haigii. Mi sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim, ninokninkin komiigakim wi simiir kwoin hiriinan kinar nwowi. Mi iikamim simiir kwoinim wi siya kisisop haigiwini Biyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

¹⁸ Mi Sekaraia siya paekwosimin siir yai aka hiniina yowarki boin mi ta yaiya saeya kaimwoki niuwu mi kara wi panina ninokninkini, kara waibiyie bidi ywowin mi kariir wiga ya iriipi hiriinan waibiyie bidi mi owa. Siya hiniina boinkikin. ¹⁹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siir yai aka hiniina yowarki boin, kara Gebrielkin, kara Adi Komii siir whwonkam ida nokwowikin. Kariirin siya nikropkikin kiriir nauuni boinmauuniyam. Kara ta yaiwin kibiya kiriir boinmauuniyam hainanikin. ²⁰ Kira wakae! Dimusi rani, kira kariir yai aiir naingwo tibmii rani. Mi panao kiriir yaiya pi kara tirbugii mi kira pi waeyaimikrim nwowi. Mi wi iya ti digworaekwo whiekakim sima nimbiniyana wi saiirar nadigiwui mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.

²¹ Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimiyok boinim, siya dimu dimin minkimimini, maeyaua huyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nnowa saiir hirin? ²² Mi iya siya idowiya ha napnaniniyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkiniyim mi tari siya yaeya dimin win bidi

kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbua karamae nwowa sair hirin. Mi siya simiirin ini inarar yari kinmimauiuin mi siya ini waeyaimikrimar ywokripkaiyin.

²³ Mi siir miini iyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hirir. ²⁴ Mi taka ii aiararin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriiyar. Saeya hinina boinka, ²⁵ mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekagiya ikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yitkiigiya. Iriig.

Paekwosimin siya Maria sair boinkin, Jisis siirin wi saeya naokainaei

²⁶ Mi bwan iriiyar whir aka, paekwosim Gabriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim. ²⁷ Mi kopaksim ira, sair yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hai min bi nanaeka, sima sairin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka sair inigin Mariaka. ²⁸ Mi paekwosimin sairam ha namin mi siya sair ini boinu, Akam, Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin. ²⁹ Mi Maria saeya ta yai aiar wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya panin, panin yaiga. ³⁰ Mi paekwosim siya sair boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin. ³¹ Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokainaei mi kira siir inigin wi Jisis nokdap haiginu. ³² Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hinina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwirin okwo haiginuwi. ³³ Mi siya inokinokin wi Judami inkam komii nwowi. Miya inkam komii nu kigriraowiyin wi siir hiriiyar nwoyokiyokikaeyami. Nningaka.

³⁴ Mi Maria saeya paekwosim siir yai aka hinina yowarkii boin, tiriiginin wi panina nimbiyami? Kara kamkak rani. Kara inkam nwir aka bi nwoka mi kara wi yinkak ha nwo rani. ³⁵ Mi paekwosim siya sair yai aka hinina yowarkii boin, Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiutin wi kiriir naninkinuni mi siir kirieya kiriirin wi saeya kinsis haiginuwi. Mi mhoiia kira wi ti yinisimin siir naokainaei. Mi sima wi ha boini siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya Adi Komii siir yinisimkin. ³⁶ Wakae! Biya kiriir yopiiya Ilisabet saeya wai bidiyar ywowa mi saeya ini yinkakar swoki owa. Saeya bwanim iriiyar whira ywo Biya sima ha boinkim saeya wi yinpiugak

nwo rani. ³⁷ Dimin whirkın Adi Komii siya tir karamae bi nwokin. Nningaka.

³⁸ Mi Maria saeya siir yai aka hinina yowarki boin, wakae! Kara Biyan Inkam Komiiyin siir miyan wiga. Wa kira boina siya kariirin wi hiriir mi tiri. Mi paekwosimin siya saiir haiburgigin mi siya ina yamin. Iriig.

Maria saeya Ilisabet saiir ini kigi

³⁹ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi Maria saeya bi kimiminka, ina nhinama, mhiu nhirim om whirin nu Judia hir nwowim simiir hiriir. ⁴⁰ Mi saeya Sekaraia siir omaka aiir napninopkainama mi saeya kimidiniya Ilisabet saiir ini boinu, akam. ⁴¹ Mi iya Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boina saiir wakaeya mi ti yinisimin ina kakninaokaigiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin ini saiirar yaninkinuuwim. ⁴² Mi saeya ha kauyikiya mi ina boinkiya, kira ini kina wigar ywowa. Mi iki wig nhirim simiir kouwin ina kirar ywowa. Mi wari yinisimin kiriir mhinou nwokaiyin, yio ini sakisar mi owin. ⁴³ Kara panin wiga, ti Biyan Inkam Komiiyin siir apua ta kariiram nita? ⁴⁴ Wakae! Kariir wina, kiriir yai aiir wakaekiya, akam, kira boinkiya mi ti yinisimin kariir mhinou nwokaiyin ina kaknanaokaigiyin mi siya ini maigimaigar ywokiya. ⁴⁵ Kira Adi Komii siiram naingwo tibmii wiga kira maigimaiga ha dwo. Mhoiya kariirin wi Biyan Inkam Komiiyin siya boina wi saiir hiriinan tiri. Ilisabet saeya hinina boinka. Iriig.

Maria saiir mwaiga

⁴⁶ Maria saeya mwai waowa saeya hinina boinka, Kariir mhi kwoinim ini Biyan Inkam Komiiyin siiramar naingwo irkakim.

⁴⁷ Kara Adi Komii siiram maigimaigaei, kariir nanmai-warkainain inkamkin.

⁴⁸ Kara miyan wig nningaka. Mi siya ini kariirsiyar swoki aingwo bunan. Mi Tariinanin mi mhoiya iriipi hiriinan, iikamim sima kariirin wi hinina boini, kara wig bimbuiwi rani.

⁴⁹ Dimusi rani, Adi Komiiyin kirieki kiriekakın, siya kariirin dimin komiigi komii iirar tirkin. Mi siir inigin dimin whirki bi kimbugin.

⁵⁰ Yaioyae yaioyaeyim hirii hiriinan kinaigim. Sima pi inan ii okwoki mi Adi Komii siya iikamim siirsi naingwo ididim wi simiisi naingwobumbuwi.

⁵¹ Adi Komii siir ina mi kirie kirieyim saeyar nonkwo miriigim. Mi iikamim simamar naingwonaeyim, simiirin siya bidi nhinikriropkiyim hinda tinda.

- 52 Mi inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim, simiir miyim wi Adi Komii siya nikripkii mi iikamim inig kara-maeyim, simiirin wi siya hainanpraprasi
- 53 Siya dimin miyik miyikim wi iikamim mhaigi naowim wi simiir hauwi. Mi iikamim iki digworaekwoki naokinguguninkinim simiirin wi piu nunga nunga siya nhinikriropkii.
- 54 Mi siya ini naingwobumbuwa biya siya nimbina ini saiir swoki aingwowoknakiyin. Mi siya Isrel simiir iikamim simiir whinkinsisi haiginiugin.
- 55 Siya krimiir brougaeyin Ebrahim saika bidi yimbini mi siya siir yineyim mhoiya niti, simiirsi naingwobumbuwi. Maria saeya hinina waoboboinka.
- 56 Maria saeya Ilisabet saikan bwanim whwoima ywo. Mi saeya ina swoki ama saiir oma hiriir. Iriig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

57 Ilisabet saeya naokainani iya yinisim iir, ina yimbiyama. Mi saeya yinisim yinkamiyin iir yaokaina. 58 Mi saiir inkamnanim, saiir omaka kingiin nwowim, simiir hiranim mi saiir nomiiyau ikim, sima ta yai aiir wakaeyim Biyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi naingwobumbuwin mi sima ini maigimaigra wara mi inkim owim saikan.

59 Mi ii iriiyar kwoimaka sima yinisimin siir mio isa ina kitiyopnir haiyim. Mi sima minam namkim siir adin Sekaraia siir inig iirar swoki okdap haiginiuwim. 60 Mi siir apua saeya boin. Nungaka! Siir inigin Jon dokdap haiginiu. 61 Mi sima saiir boin, krimiir brougae wanwiyaeyim biya ti hiriinan inig iir bi nokdapkim. 62 Mi sima siir adin siiram kinmimauu srii, krima yinisim siir inigin wi panina dapi? 63 Mi mhoiya Sekaraia siya simiir boinki, yokwo siir hauugiyim pi winmauugiyim. Mi siya hinina winmauugi, siir inigin Jonkin. Mi sima ini hindarar yanaakiyim. 64 Mi bi kimiminkikin, Sekaraia siya yai ina swoki kaonis boinkiyin. Mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyin. 65 Mi simiir inkam inkamnanim simiir omaka kingiin nwowim sima nidid prasae bi kinkim. Mi ta yaiya ini mhuim nu Judia hiranim ini simiirar yiniyokigiya. 66 Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim, sima ini sima simar yinaingwoyimyok boinim. Ti yinisimin siya wi panin panina nwowi. Sima ina yinokninkinkiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir krieya ini saika nwowa. Iriig.

Sekaraia siir mwaigim

⁶⁷ Jon siir adin, Sekaraian Adi Komii siir paekwosimkin bidi yinkinukikaiyin. Mi siya diminin mhoiia nimbiamanin simiirin ina kauwok boinkiyim.

⁶⁸ Krīma Biyan Inkam Komiiyin, krīmiir Adi Komiiyin siir inig iir hainanprapraskii. Mi siya siir iikamim, Isrel hiranin simiir whinkinsiisim nitkin. Mi sima ini rirmiiya ywokiyim. ⁶⁹ Siya ninansiin okwokikin nanmaiwarkainan inkam komiiyin, krīmiir nanmaiwarkainam Devidni isidin siir inkam nwirin siir. Siir miyan inkam nwowam. ⁷⁰ Siya siir profet inkamin dimin whirki kimbu karame nwowin siirin bidi bidiniyarin hinina boinkin. ⁷¹ Siya krīmiirin, krīmiir sau omomin simiir hiranki nanmaiwarkainaei. Mi siya krīmiirin wi kamim krimaka nomboin ii ae karam nwowim, wi simiir in kirieya saiir hirankar nispimspaki hainakii. ⁷² Siya nimbina krīmiir brougae wanwiyaeyim simaka mi saeya. Mi siya ta naingwobumbuwa krīmiir niisiimauuga. Ta nimbin kibiya siya haiyaprapraskiya, siya saiir swoki aingwowoknakikin. ⁷³ Ta siir nimbin kibiya krīmiir brougaeyin Ebrahim saikar nimbinkin. ⁷⁴ Mi siya krīmiirin krīmiir sauan omomin siir in hirankar nanmaiwarkainaei. Mi krīma siir mi aiir mrii, krīma wi nididgak nwo rani. ⁷⁵ Mi krīma siir whwonkam idan wi dimin whirki kimbu rani, wi wadiyar haiyaprapras okwowi. Mi wi rirmiiya dwo. Mi igwir igwirin krīma wi hiriyar nwoyokiyokii. ⁷⁶ Mi kira ti kariir yinisim yinkamiyinin mhoiia sima kiriirin wi Adi Komiiyin ninomor kougikouanin siir profet inkam dapi. Mi kira wi Biyan Inkamin siir biya namkwokini. Siir siyu iir kisisop diriraerarkwokinim. ⁷⁷ Mi siya yaiyim wi siir iikam imiir boinmimauuim. Mi simiirin wi siya nanmaiwarkainaei. Mi simiirin dimin biyeyim igbid kamyau siya bidi haiyoprimdiyumiigiyim. ⁷⁸ Whisarii rani, Adi Komii siir kwoinin krīmiirsi naingwobumbugin mi hiinsima krīmiirsi nwokin. Mi siya wi ti siir nikropkii, bienan krīmiir whwoyakiyam. ⁷⁹ Mi siya wi iikamim nilbwomambwo nwokaeyamim mi naokao kingiin nwowim, wi simiir nokya haiginuwi. Mi krīmiirin wi siyar niisiimauu api kwoin miyikin hiinsima nwowiyin siirin.

Sekaraia siya hinina boinkikin.

⁸⁰ Mi yinisimin ina mwriiyin mi siir kwoinin mi siir piu aka ini kirie warar yinkin okiyim. Mi siya maeyau siiyin nu apa ninga saiir hirar nwoninaeyin mi ini Isrel simiir iikamim simiir hiriyar yimbiamin. Iriig.

2

Maria saeya Jisis siir yaokainaki (Mt 1:18-25)

¹ Mi taka iya Sisa Ogastasin nu komii Rom hiran inkam komii nwokin. Mi siya siir biyan inkam komii komiiyim simiir boinki ti omisisimim siir hir nwowim siya kigriraowiyim simiir hiran iikamim simiir inig imiir nini winakiyam. ² Mi siyiuin inig haiyin iikamim omom omanim simiir mi ta ii aiir haibwakainakim. Mi taka iya Sairinias siya nu Siria hiran omom simiir biyan inkam komii nwokin. ³ Mi iikam whiekakim sima ini simiir yapayapa omamar swoki amim. Mi simiir inigim simiir om hiran ini winaki yokwoni.

⁴ Mi Josep siya om Nasaretin, nu Galili hir nwowin siir haiburgigin mi siya ina yamin siir brougaeyin Devid siir om iiram, Betlehem nu Judia hir nwowin siirim. ⁵ Josep siya mi wiga siya boritmaiya Maria, sowar yam. Sowa minam namkwo, inig nini dapmauwuwam. Mi taka iya Maria saeya yinpiugakar nwonamka. ⁶ Mi iya sowa om Betlehem hiran nwowa mi yinisimin ina kaknanaokaiyin. ⁷ Mi taka iya sowiir yinisim yinaomiyinin ini saiirar yaokainan. Mi saeya yinisim iirin yuis mirmiiya saiir higriniu. Mi siirin bulmakaumi twowa nae haigiya saiir kikaiyu whwonkai. Mi simani bulmakauni omaka saiir whwonkaigim. Dimusi rani, omakam inkamki whwonkaiiyim inkam kina bidi digiyim. Iriig.

Adi Komii siir paekwosimim sima ini boinmauwuwu kamim sibsib kigriraowiyim simiirin

⁸ Mi kam nhirim sibsib kigriraowiyim, niyaka sima omin siir kingiin hir waikaowigim, maeyauwa sibsib ima naeiya saiir. ⁹ Mi Biyan Inkam Komii siir paekwosimim simiir hiriir yimbiam. Mi Biyan Inkam Komii siir paeya namamiinan ha wokinaiiniyin mi ini simiirar yamitkiniuwun. Mi sima nidid prasae bi kinwinkim. ¹⁰ Mi paekwosimin ina boinin simiirin, wakae! Kima kipi nidid. Kara yaiwin kibiya kimiir nauuni boinmauugigam nitkin. Mi ta yaiya iikam whiekakim simiir kwoinim wi maigimaigra komii saeya nwowaiginuwi. ¹¹ Mi taka iya brougae Devid siir om hirin wig ira yinisim yinkamiyinin nwira yaokaina. Mi ti inkamin kimiir nanmaiwarkainankin. Adi Komii siyar nimbinkikin siirin, Biyan Inkam Komii Kraiis nwowam. ¹² Mi kima siirin hinina nini kigninokninkiniuwi mi siyairgin. Mi kima wi yinisim nwirin yuis mirmimi saeya higriniuin wi siir nini kigiwi. Mi siya ini bulmakaumi twowa nae haigiya, ini saiir whwonkaiyin. Adi Komii siir paekwosimin siya hinina boinkikin. ¹³ Mi bi kimiminkikin ninomor kou hiran

paekwosim whiekakim ina yuunaiiniyim mi sima ini ti paekwosimin saikar yauni oniyim. Mi sima ini Adi Komii siir inig iir hainan prapraskiyim. Mi sima mhoiyya hinina boinki,
 14 Adi Komii krimiir Wanin ninomor kou hiranin siir inig iir hainanki. Dimusi rani, Adi Komii siya big nasmirwaiya bidi ywokiyyin simiirin mi iikam whiekakim nuanim sima iripa dingwomamair aeikiyam.

15 Mi iyya Adi Komii siir paekwosimim mi sima swoki ama ninomor kou hiriir, simiir haiburgigim mi kamim sibsib kigriraowiyim sima sima yomboin amboinki, humbae! Krima om Betlehem hiriir nami. Ti diminin hir nimbiamin siir nini kignaki. Biyan Inkam Komii siya boinkiyin krimiir.
 16 Mi sima biri kimiminkim ina yamsauwim mi sima Maria, Josep mi yinisimin twowa bulmakaumi nae haigiyya saiir kikaiyyu whwonkaiyyin, simiirni ini kigi. 17 Mi iyya ti kamim sibsib kigriraowiyim sima siir nini kigiuwim mi sima ti yayim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmimauugigim simiir ti yinisimin siirim mi sima ini sowerwai boinmimauuniyim.
 18 Mi iikamim ti kamim sibsib kigriraowiyim simiir yai aiir wakaeyim mi sima ini hinda yanaakiyim. 19 Maria saeya ti yayim saeya wakaeyim simiir simiira naingwokwokaigika. Mi saiir kwoinawu hirar haigi okai, saeya biri naingwo owouga.
 20 Mi kamim sibsib kigriraowiyim sima ha swoki apamim mi sima mwai ina yapwowaowamim Adi Komii siir inig iir hainanam digworaekwowim sima wakaeyim mi sima kigim simiir. Mi digworaekwo whiekakim Adi Komii siir paekwosimim sima boinmimauugikim bidi yimbiyamkiyim. Iriig.

Sima siirin Jisis yokdap haiginu

21 Mi mhoiyya ii iriyyar kwoimim namkiyim mi siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Mi sima siir inigin Jisis yokdap haiginu. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima biyyar dapkikinkin, iyya siya siir yopiiya saiir mhinawu hir niki okai karamaeyar niki owin saiirar. Iriig.

Simion Ana sowa Jisis siirin omaka komiyya Adi Komii siira saiir hir ini kigi

22 Ta iyya sowa buga niyoprikmaiya sowa buga siyyuin biyya Moses siya winboinkiyin mi siir hiriinanar mi tir. Mi siir ad yopiiyo ina hainamwo siirin om komii Jerusalem hiriir, Biyan Inkam Komii siir in nini onkwo hauugiyam.
 23 Yai komii kwira Adi Komii siir Yokwo Komiyya saiir nwowa, saeya hinina winboinkika, biiki biyan yinisim yinhaomiyinin, yio minim nimbingin, Biyan Inkam Komiyyin siir hauugiyam, siir yinisimar nwowim. 24 Yokwo Komii saiir yai kirie kwira saeya hinina boinkika, iyya wigkamwo

sowa yinisim yinkamiyin yinhaomiyinin, Adi Komii siir omaka komiyya saiir hainam mi yo sowawaiyo iriipi hiriinan inmab haomwo isa timi isom hainam. Mi inmab aiiram mi whaowaekin, mhautam haomwo isa timi isom hainam. Mi Josep, Maria sowawaiyin om komii Jerusalem hiriir asi namkwo.

²⁵ Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Simion. Mi ti inkamin siya dimin whirki bi kimbugin. Ningaka. Siya inkam wadiekin. Siya Adi Komii siiramar mi kwisboinikin mi siya ii aiiramar niki owi, iya Adi Komii siya inkam nwirin siir nikropki, Isrel hiran iikamim simiir mhi kwoin imiir kirie haiginuwam. Mi Adi Komii siir naeyuin ini saikar nwowin. ²⁶ Adi Komii siir naeyuin siir bidi yisimauuin mi siya wi niki aosau rani. Ningaka. Siya Biyan Inkam Komiiyin Krai iya siya nitana saiiramar niki owi. ²⁷ Adi Komii siir naeyuin siyar huirworwokai insiingikin mi siya Adi Komii siir omaka saiir hiriir yapninopkainam mi yopii adwo yinisim Jisis siirin ina hainaniyin Adi Komii siir omaka saiirim, Adi Komii siir hauugiyim, simiir siyu ieya boinin siir hiriinan. ²⁸ Mi Simion siir ina ti yinisim iirar yinkwo mi siya Adi Komii siir inig iirin hinina hainan prapas boinki,

²⁹ Biyan Inkam Komii diminin biya kira nimbini, kara siir bidi kigin. Mi tariinanin kara naonami, kira kariirin ha kigninkinki. Tariinanin kara kiriir miyan inkamin wi maigimaigar nwowi.

³⁰ Inkamin krimiir nanmaiwarkainainin kara siir bidi kigin.

³¹ Kira ti dimin iirin iikam whiekakim hinda tindanim simiir whwonkam ida diriraerarkin.

³² Siya paenan minam nuyakin iikam whiekakim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir nanaakninki haiginuwam. Isrel kiriir iikamim inig komii simiir hauu haiginuwam.

³³ Mi iya siir yopii adwo sowawaiyin hiriinan wakaeywo ti hiriinan yayim Simion siya boinim sowiirwai yinisim iir mi sowawaiyin naingwoyimyok pranae bi kinkwo. ³⁴ Mi Simion siya simiirniyin haningi yigboinmamair haiginu. Mi siya Maria Jisis siir apua saiirin hinina boinki, waka, ti kowiirwai yinisimin, Isrel simiir iikamim wi higa siya ninuwu. Mi nhirim wi siya swoki anmaiwarkainaei. Ti inkamin siya, Adi Komii siya nimbini. Mi siir siyu iirin wi siya nisimauuwi mi nhirim wi saikar ninkinwamwarkii boini. Mi nhirim wi yaewan siir kindiyuwangigi. ³⁵ Mi iikam whiekakim simiir kwoin aowa aowanin wi idowiyar nwoki. Mi mhoiyya sima siirin wi siyu miyik miyiknan tir tani. Mi kira siirin hiriinan kigi mi kiriir kwoinin wi hindara hugimkikiugi, sirsiiyin. Mi ta hik hiriinana wi sauin, inkam piu nitiiyin mi ha

kimpipisugiiyin, wɛ hiriinan kimpipisugi. Simion siya hiniina boinkikin.

³⁶ Mi profet wig ɛra om komii Jerusalem hir nwoka, saiir inigin Anaka, saeya Fanyuel siir yinisimka. Asa siir isidin siir hiranka, saeya waibiyɛ bɛdi yowa. Biya saeya kam pɛua niki owa, saeya biewiyim pariiga ywo, iriyyar whis (7). ³⁷ Mi mhoiyya saiir kamɛn ina yaonamin mi wig igabae nhinga saiir biewiyim pariig, kamnwii whii (84). Mi saeya inokinokin Adi Komii siir inig hainanim bi siisika, saeya Adi Komii siir inig iirin ni nabie ni nabie hainanika. Mi ii nhirim, saeya nae minim pa mi haiyaei iyyim saeya nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim Adi Komii siir omaka komiyya saiir. ³⁸ Mi iyya Josep Maria sowawaiyin ta omaka Adi Komii siira saiir hirar niki owo, Adi Komii siir ninkin imiyyaeyim mi Ana saeya ha nimbiniya mi saeya ini Adi Komii siir inig iir inigboinmamairniya. Mi saeya kimidiniya ti yinisimin siir yai imiir boinmimauu, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim, siirim nwokwokinim, Isrelan iikamim hir nwowim simiir nanmaiwarkainam. Iriig.

Josep siya om Nasareta hiriir swoki haiyug apnam

³⁹ Sima digworaekwo whiekakim diriraerar digiyim, Biyan Inkam Komiiyin siir siyu ieya boinin siir hiriinan mi sima ina swoki amim nu Galili, simiir oma Nasareta hiriir. ⁴⁰ Mi ti yinisimin ha mwriigiyin mi siirin ma minkin bi nipiyaokimiminkin siya ini kiriekakar ywokiyin mi siya ini ninokninkin miyyik whiekakar mi okiyin. Mi Adi Komii siir naingwoyimyoka ini saikar nwowa. Iriig.

Yinisim Jisis siya ina yamin Adi Komii siir omaka saiirim

⁴¹ Mi biewii biewiiyim ta ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova Jisis siir yopii adwo, sowawaiyin om komii Jerusalem hiriyyar namnanaeiko, sowawaiyin bi nwokaigiiko. ⁴² Jisis siir biewiyim iuur whisa namwo iuwim mi siya wara yinkin am, siir yopii ad owakan, ta ii komiyya wou nikwo aeiya saiirim. Biewii biewiiyim biya sowawai niki tirkiyim simiir hiriinan. ⁴³ Mi wou nikwo aeni iyya dig nwokiya mi sima ina swoki amim mi yinisim Jisis siya om komii Jerusalem hirar ywoki. Mi siir yopii adwo sowawaiyin ha bi naingwoko siya ini hirar ywokiyin. Niingaka. ⁴⁴ Mi sowawaiyin ha naingwoko siya ti iikam whiekakim sowaka waiyar napamim simaka napami mi ta nabie kirieya sowa sowa asi napamko. Mi sowa sowiir nomiiyauim mi sowiir ad igrimim simiirim hansiram siya simaka mi owi. ⁴⁵ Mi sowawaiyin ha hansiranaeyo siir bi swoki kigin. Niingaka. Mi sowawaiyin, om komii Jerusalema hiriir asi swoki haiyug hansranamko siirim. ⁴⁶ Iiyim sowawai siirim hansiro, kwisa hansir mi kwoimaka saiir ini

kigi'u, omaka Adi Komii siira saiir hir nwowi siya, Juda simiir inkamim siyupai, siyupaiyim sim nowomwarkaiyuwiyim simiir bopwoniya hir nidwokai wakaemimiki, simiir yai min dimin imiir mi siya simiirin ina mi kinawaomwarki sriyin. ⁴⁷ Mi kamim siir yai imiir wakaekiyim mi sima ini hindarar yanaakiyim ti yai whiekakim siya ninomokninkin boinkiyim simiirin. ⁴⁸ Mi sowawaiyin siir nini kigi'uwun mi sowa ini hindara yanaakiyo. Mi siir yopiiya saeya siirin hinina ini boinu, yinisim! Kira kririrwaiyin hinin dimusi tirkikin, ha? Kririrwaiyin kirirsiiyin pranae pranae bi naingwoyimyok hansirko. ⁴⁹ Mi siya sowiirwai yai aka hinina yowarki boin, kowawaiyin kariirim dimusi hansirko? Mi kowa bi ninokninkinko, kara pi kariir Adin siir omaka tirar nwowi, ha? ⁵⁰ Mi sowawaiyin bi ninokninkinko ta yaiya siya boina saiir yaimwokiya imwo aiirin.

⁵¹ Mi siya ini sowakawai warar swoki inkin amin om Nasareta hiriirin. Mi siya ini yopii ado sowiirwai yaiyar mi wakaeyoknan. Mi ti yaimin diminim siya boinim, ini yopiiya saiir kwoinau hirar haigi okaiyim. ⁵² Mi Jisis siya komii namwoi'uwun mi siir ninokninkina ini warar mi inkin opnirtaraokiya. Mi iikam ikim sima ini siiramar yaingwokinim. Iriig.

3

*Jonin op baptais haiginiuwiyin yai siya boinmimauugin
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)*

¹ Taibirias Sisa siya kigriraokiyim omom omom nhirim nu Rom hiranim, biewiyim iur iriiyar (15). Mi Pontias Pailat siya nu Judia siir kigriraowan inkam nwokin. Mi ta ii aiirin Herot siya iikamim nu Galili hiranim, simiirin saiir kigriraokin. Mi siir akamin Filip siya nu Itaria mi nu Trakonaitis sowiir kigriraowan inkam komii nwokin. Mi Laisenias siya nu Abilini siir kigriraowan inkam nwokin. ² Anas, Kaiafas sowa prismi biyan inkam nwoko. Mi ta iya Jonin Sekaraiani yinisimin maeyau siiyin nu apa saiir hir nwowin mi Adi Komii siir yaiya siir hiriirin, saiirar nimbiamkin. ³ Mi Jon siya omom omom whiekakim ie Jodan siir kingiin hir nwowim, simiir hiran iikamim simiirin siya hinina boin, kima kimiir dimin biyeyim digiumii simiir haimriiyugigi mi op wa nwoki baptais haiginiuim mi Adi Komii siya kimiir dimin biye biyeyim biya kima tirkaiyuim wi haningim haiyoprindiyumiigi. ⁴ Jon siya hinina boin profet inkamin siir yai aiirin. Yai nhirim profet Aisaia siya winboinkiyim Yokwo Komii saiir, yim haningim,

mi inkam nwirin maeyau siyin nu apa nninga, hir kauwok boinkiyin siya hinina kauwok boinkikin, Biyan Inkam Komiiyin siir siyium simiir kisisop diriraerarkwokin. Siir siyu iir sibgu diriraerarkwokin. Profet Aisaia siya hinina boinkin.

5 Mi maeyauwim ieno ieno whiekakakim yim ha timi hainkrinkrinkinkwokin. Mi mhiu komii komiiyim mi mhiuisisim ikim, wi sima dopkiyimikiina mi siyium mipugnan wrieyokim yim timi oprimtioki mi siyium haigi inamnaniyim, yim timi iyiohimikmai diriraerarkwokin.

6 Mi iikam whiekakim wa nwoki kigninokninkinkiyim, inkamin Adi Komii siya nimbiniin krimiir nanmaiwarkainanin siirin. Profet Isaia siya hinina boinkikin.

7 Jon siya iikam isid komiiyin siiram nitim saika nwowim simiirin hinina boinki, kima iikam miyiknanki mi iuwi, ini wrakiwranan ywowim. Mi kimiirin nhinga boinkikim kariirim nidamnaniyim, op kimiir baptais haiginugiyim? Mi Adi Komii siya wi kimiir nonkwoninwomwurninkin tani, aniya? 8 Mi kima iikam whiekakim simiirin hinina diisiimauu, kima kimiir dimin biyie whiekakim, simiirin bidi haiyoprimdimiigiyim. Mi kima, kima kima hinina kipi ninkinwamwarki boin, nim krima Ebrahim krimiir brougaeyin siir iikamkim mi siya wi digar nwowi mi krima wi iikam miyikar nwowi. Nningaka. Mi Adi Komii siya naingwowi mi tiki siiyam siyar mi diriraerarii, siya wi digar mi owi mi sima wi Ebrahim siir yinisimar namwoiuwi.

9 Ua ini paemi hirar haigin taowaigina mi pae whiekakim nae miyik bud karamae nwowim yim wi paenau sima niyitkaigaiki. Mi wim kima ini ti paeyim simiir hiriinan ywowim.

10 Mi sima siirin hinina srii, krima wi panina tiri. Simiirin hinina niisiimauuim, krimiir dimin biyeyim bidi haiyoprimdiyimiigiyim, ha? 11 Mi Jon siya simiirin boiniyo yaiya hinin boinki, inkamin yuis kwisairgakiniuwu mi siya kwira, inkamin nninga nwowin, siir timi hauu. Mi inkamin naeminkin naokingugunankaiyin yo iriipa hiriinanar timi tir. 12 Mi kamim omom omomi umir haiiyim, yim iriipi hiriinan ina mi itim Jon siirim, op simiir baptais haiginuim. Mi sima siirin hinina srii, iikam nowamwarkaiyuan inkam, krima wi panina tiri, simiirin hinina niisiimauuim, krimiir kwoin biyeyim, bidi haiyoprimdiyiumiigiyim? 13 Mi Jon siya simiirin hinina boinmauugi, kima umirmairin gavman siya boinkiyin siirarar hai. Yaeya umir nokii kipi swoki inkin hai. 14 Mi kamim yaii niniyim yim iriipi hiriinan siirin ina

mi sriiyim, krma wi panin panina tiri? Mi siya simiirin hinina boinki, kima inkam nhirmi hindara kipi priitopritio mi kima simiirin whisarii kipi priiboin huriyu mi simiir umirim whisarii kipi priiyiksasae hai. Mi kimiir kwoinin hiinsima dwo ti umirsimin kima haiyin kimiir mai aiirsi.

¹⁵ Mi iikam whiekakim sima ina yinaingwoyimi yok boinim, ti inkamin siya Kraisin Adi Komii siya nikropkiyin iikamim sim nanmaiwarkainam, aniya? ¹⁶ Jon siya simiir yaiyaka hinina yowarkii boin kara kimiirin op ara baptais haiginiuwu, inkamin kariir mhoyia nitin kariir kouwin ini siyar ywowin mi siya ini yaowae adnan ywowin, kara ini yinisimnan ywowin. Mi kara siir miyim wa sibgu inomokninkin mirii rani. Kara inkam miyik rani. Nningaka. Mi kara op arar baptais haiginiuwu mi Adi Komii siir naeyuin siirin wi siyar hainuae haiginiuwu mi ti dimin biyie imiirin wi paenan siyar nu iuguski. ¹⁷ Siya ini inkamin twonidim twonau haigiiyin mi ha nokwobrombropiyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi iya iki twonid imiir nokwobrombrop digiyim mi kasim pa kuubrukigi. Mipi twonid nningam simasima namwokaiyuwi mi simiirin pi omaka nae haigiiya hir nini haigiyuwu. Mi siya kas imiirin pa nhisopkininaka mi simiirin pi pae nhisopkin namginki. Mi ta paeya saeya wi nuting rani. Nningaka. Saeya wi hiriyyar nu yokiyoikaeyami.

¹⁸ Mi Jon siya ti hiriinanim simiir boinmauu digiyin mi siya Yaiwin Kibiya saiir yai kiriekirie kibi whiekakim simiir warar yinkin boinmimauu.

¹⁹ Jon siya gavmanin siir biyan inkamin Herot io siir nwokin. Dimusi rani, siya siir nomousimin Filip siir wiga Herodias saiir hainiki nonkwonan mi siyu biyie nhirim siya tirim io simiirsi wara mi inkin okin. ²⁰ Mi Herot siya siyu biyie komii whirin ha swoki tirin mi ini ti biyanim simakar swoki inkin haiginkiyin. Whisarii rani, Jon siirin siya hugripkiikikaigin. Iriig.

*Jon siya baptais haiginiugin Jisis siirin
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)*

²¹ Iya Jon siya iikamim simiir baptais haiginiuin mi siya Jisis siirin ini warar mi inkin baptais haiginiuin mi iya Jisis siya nhwovar niki kwisboinin mi ninomora ini omaka anonanar haiwaokiya. ²² Mi Adi Komii siir naeyuin ina yuwiniyin. Mi sima kigwin siir naeyuin inmabnan siinaini siiram. Mi yai kwira ninomor kou hir kauwok boinkiya saeya hinina kauwok boinkika, kira kariir yinisim wadieki wadie kungin. Mi kariir kwoinin ini kiriiramar naingwokwonanaeyin. Mi kariir mhi kwoinin, kiriirimin ini maingimaing ywokiyyin. Iriig.

*Jisis siir yidiwii wanwiyaeiyim simiir inig ima
(Mt 1:1-17)*

²³ Hiya Jisis siya siir biewiyim, kamnwir iuura nwowin mi siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwoinim ha naingwokim, Jisis siya Josep siirgisiir nhekinuwu. Ningaka. Siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. Mi Josep siya Hilai siir yinisimkin.

²⁴ Mi Hilaiyin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. Mi Livaian, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin yio Janaini yinisimkin. Mi Janaiyin, yio Josepni yinisimkin. ²⁵ Mi Josepin yio, Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Emosni yinisimkin. Mi Emosin, yio Neamni yinisimkin. Mi Neamin, yio Eslaini yinisimkin. Mi Eslaiyin, yio Nagaini yinisimkin. ²⁶ Mi Nagaiyin, yio Meatni yinisimkin. Mi Meatin, yio Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Semeni yinisimkin. Mi Semenin, yio Josekni yinisimkin. Mi Josekin, yio Jodani yinisimkin. ²⁷ Mi Jodanin, yio Joanani yinisimkin. Mi Joananin yio, resani yinisimkin. Mi Resanin, yio Serababelni yinisimkin. Mi Serababelin, yio Sialtielni yinisimkin. Mi Sialtielin, yio Neraini yinisimkin. ²⁸ Mi Neraiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin, yio Edaini yinisimkin. Mi Edaiyin, yio Kosanamani yinisimkin. Mi Kosanamain, yio Elmadamni yinisimkin. Mi Elmadamin, yio Erni yinisimkin. ²⁹ Mi Erniyin, yio Josuani yinisimkin. Mi Josuain, yio Eliesani yinisimkin. Mi Eliesain, yio Jorimni yinisimkin. Mi Jorimin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin. ³⁰ Mi Livaian, yio Simioni yinisimkin. Mi Simionin, yio Judani yinisimkin. Mi Judanin, yio Josepni yinisimkin. Mi Josepin, yio Jonamni yinisimkin. Mi Jonamin, yio Elaiakimni yinisimkin. ³¹ Mi Elaiakimin, yio Meliani yinisimkin. Mi Melianin, yio Menani yinisimkin. Mi Menanin, yio Matatani yinisimkin. Mi Matatanin, yio Netani yinisimkin. Mi Netanin, yio Devidni yinisimkin. ³² Mi Devidin, yio Jesini yinisimkin. Mi Jesiyan, yio Obetni yinisimkin. Mi Obetin, yio Boasni yinisimkin. Mi Boasin, yio Salmoni yinisimkin. Mi Salmonin, yio Nasoni yinisimkin. ³³ Mi Nasonin, yio Aminadapni yinisimkin. Mi Aminadapin, yio Atmini yinisimkin. Mi Atminin, yio Anaini yinisimkin. Mi Anaiyin, yio Hesroni yinisimkin. Mi Hesronin, yio Peresni yinisimkin. Mi Peresin, yio Judani yinisimkin. ³⁴ Mi Judain, yio Jekopni yinisimkin. Mi Jekopin yio Aisakni yinisimkin.

Mi Aisakin, yio Ebrahimni yinisimkin. Mi Ebrahimin, yio Tirani yinisimkin. Mi Tirain, yio Nehoni yinisimkin. Mi Nehoin yio Serakni yinisimkin. ³⁵ Mi Serakin, yio Reuni yinisimkin. Mi Reunin, yio Pelekni yinisimkin. Mi Pelekin, yio Ebeni yinisimkin. Mi Ebenin, yio Selani yinisimkin. ³⁶ Mi Selain, yio Kenani yinisimkin. Mi Kenanin, yio Apaksatni yinisimkin. Mi Apaksatin, yio Siemni yinisimkin. Mi Siemin, yio Noani yinisimkin. Mi Noain, yio Lemekni yinisimkin. ³⁷ Mi Lemekin, yio Musalani yinisimkin. Mi Musalain, yio Inokni yinisimkin. Mi Inokin, yio Jaretni yinisimkin. Mi Jaretin, yio Mahalalelni yinisimkin. Mi Mahalalalelni, yio Kenani yinisimkin. ³⁸ Mi Kenanin, yio Inosni yinisimkin. Mi Inosin, yio Setni yinisimkin. Mi Setin, yio Adamni yinisimkin. Mi Adamin, yio Adi Komiini yinisimkin. Iriig.

4

Setan siya siir nipiyaokiyyam tirkin (Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

¹ Adi Komii siir naeyiun ini Jisis siir yaninkinuniyin mi siya ie Jodan siir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya yikiunam maeyau siiyin apa nunga inkam karamaeya saiir hiriir yam. ² Mi siya ta maeyau siiyin apa inkam karamaeya saiir nwowin, iiyim kam nwisu ywo (40). Mi ta iya Setan siya Jisis siirimin saiir kinankiukin. Mi ta ii aiirin Jisis siya nae bi naekin nungaka. Siya mhairima nwokin.

³ Mi Setan siya siir boinki, kira Adi Komii siir yinisimkinuwi mi kira pi ti siiyain siir boinki mi siya pi bret nwoki imbiyamim. ⁴ Mi Jisis siya siir yai anaka hinina yowarkii boinki. Yokwo Komii saeya hinina boinka inkamin nae aram naingwowyin siya wi kiriekak nwo rani. Nungaka. Inkamin bret ara naeyam naingwowyin siya siirin wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir hauu rani. Nungaka.

⁵ Mi Setan siya siirin ina yikiunainamin mhuikua hiriir mi bi kimiminkikin, siya ina yiisimauuwim nu tiran omom omom whiekakim simiir. ⁶ Mi siya boinki, kara ti kariir omom omomim mi kariir dimin taemin whiekakim wi kariir hauuwi. Mi kira wi nu kigriraowan inkam komii nwowi, whisarii rani, yim ti digworaekwowim kariirargim mi kara inkam nwir mi hauuwi kara wa mi hauuwi, kariirar kwoinkin. ⁷ Kira ogmwo kariiram hui mi kariir inig iir hainani, ti digworaekwo whiekakim yim kariirgim. ⁸ Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka. Kira

Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iirrarar hainan siya kiriir Adi Komiiyin mi kira siir mai aiirrarar donkwo iski.

⁹ Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir yikiunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir akou hir ini okmwın okwoıu. Mi siya siir boııki mi kira Adi Komii siir yinisim kınngınıuwi mi kira pa diswit natkinainam. ¹⁰ Yokwo Komii saeya hınına boııka mi Adi Komii siya wi siir paekwosımım simiir boııki. Sima kiriirar sibgu kigrıraowım mi kira wi nao rani. ¹¹ Mi sima wi kiriir nonkwowını simiir ınam mi kiriir iga wi siya kwırki swoki hain tani. Nıngaka. ¹² Mi Jisis siya siir yai aka hınına yowarkı boın, Yokwo Komii saiir yaiya saeya hınına boııka, kira Biiyan Inkam Komiiyin siirim kipi kınankıu mi siirim kipi sııı, ti hiriinan dimın biyeyın siya kiriir whındıraerarkiyım. Nıngaka. ¹³ Mi iya Setan siya siirim kınankıuguguwın, ti dimın taemın whiekakım simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakın. Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin wokmainakiyın. Iriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin

(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

¹⁴ Mi Jisis siya nu Galili hiriir namın mi Adi Komii siir naeyıu miıyikin siir kirıeya ini siyakar ywowın mi dimın taemın whiekakım Jisis siya dirıraerarım simiir yaiya ina haigirırir boınama omom omomım simiir. ¹⁵ Mi siya iikam whiekakım simiirin, simiir omaka yai nıdwokai wakaeyıa saiir hir boınmımauugin mi sima ini siir inig iirrar hainan prapraskiyım. Iriig.

Mi om Nasaretan iikamım sima digıumii Jisis siir haimriıyugım

(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

¹⁶ Mi Jisis siya omın yinisim sapısap siyar naemrwıı okwonaniyın Nasaret siirımar swoki am. Mi Jisis siya Judami ii komiiya piıu siisiya dimın taemın tir karamae nwowiya ta omaka yai nıdwokai wakaeyıa saiir yapnınopkainam. ınokınokın siya tiriya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komiiya saiirar yokwo mwaıngiyın. ¹⁷ Mi sima siirin profet Aisaia siya wına yokwowa bıdı bıdiniyar saiir hauu mi siya mi kwıra hınına boına saiiram hansırkın,

¹⁸ Adi Komii siir naeyıuın ini kariir tir nwowın. Mi siya kirıe kariirin mınam hauugin mi ha nımbınkın, siir yaiwın kibiya iikamım sima sima sipiyımiyokmaeyamiyım simiir boınmımauım. Siya kariirin mınam nıkropkıkın kara ta hiriinan yaiya iikam simiirin hınına boınmauım mi digworaekwowım urıdnan kimiir nıtkiyım mi kımiiirin wi rırmiiya kara

nwowaiginiuwi mi iikamim nhwokwisae nwowim simiir nhwowim wi wadie kara nwowaiginiugi. Mi iikamim hikak nwowim simiirin wi rirmiia kara nwowaiginiugi.

19 Siya kariirin minam nikropkikin. Iya Adi Komii siya nanmaiwarkainana iikamim simiir kara sair boinmimauukin.

20 Mi siya ha mwain digiyin mi yokwowa ina swoki haiginikougiya. Mi ina swoki hauugiya inkamin yokwo imiir kigriraowiyin siir. Mi siya ha swoki idwowin mi ta omaka yai nidwokai wakaeya sair nwowim iikamim simiirin ta ti aiir nowomwarkaiyu bwakainamkin mi simiir nhwowim siirara kaonanaekiyim. 21 Mi siya simiir boinki, yaiya tariinan kima kwawakaekiya Yokwo Komii saeya boina, tariinanin saeya tasi nimbiraraowa. 22 Mi sima siirin ina boin wadiyeyin mi sima naingwoyimi yok prasae bi kikinkim yai miyik miyikim siir yai hiranka nimbiniyim simiirsiyin mi sima boin. Ti yinisimin siya tari Josep siir yinisimkin, aniya? Mi siya krimiir hiriinanargin mi siya ti hiriinan yai miyik miyikim papiyanki haigim? 23 Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi boiniyo yai kwira sair yaimwokiayaimwo aiir boinmauugi, inkam iikam nhirmi whindiriraerariyin yo ti hiriinan inkamin sasar timi whindiriraerarna. Siyu hiniinin Kapaneam kira tirnaniyin mi ti kiriir ombud om iirin hiriinan siyu iirar timi tir. 24 Mi siya boin, kara kimiirin yaimwower boini, iikamim sima simiir omki oman profet inkamin siir yai bi wakaeyoknaeikin. Nningaka. 25 Wakae! Kara kimiirin yaimwokiayaimwowa boini, bidi bidiniyarin Ilaija siya nwowa mi wig igabae nninga nhirim nu Isrel hir nwokim. Mi taka iya naoki bi swoki kinmiminka biewiyyim whwoim haimii (3 1/2 yia). Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim sima mhi prasae bi naokim. 26 Mi Adi Komii siya Ilaija siirin iki wig igabae nningam nu Isrel hir nwowim simiirin bi nikropkikin. Nningaka. Siya siirin, wig igabae nninga irua om Sarefat nu Saidon hirana sairam nikropkikin nae sair hauu aeyim. Mi ya saeya nu Isrel hiran wig rani. 27 Mi profet Ilaija siir iya iripi hiriinan mi siya iikam nhirim nu Isrel hiranim paowaigi piskomkopouwim, simiir nwirni miyik bi nwokin. Nningaka. Mi nninga nwokiyin Neman sasargin. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkin. Jisis siir yaiya hiriinanka. 28 Mi ta iya iikam whiekakim sima ta omaka yai nidwokai wakaeya sair hir nwowim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima bidi yinokninkinkiyim ta yaiya Jisis siya simiirar huriyiu boinkin. Mi simiir mhi kwoinim haugihauga asi whwiyiekikim. 29 Mi sima ha ninsiin okwokwokiyyim mi Jisis siirin ina kiyaiwowitnaniyam in omin

siir yaba hiriir. Mi sima siirin mhuusim whirin simiir om ieya nwowin mi sima siirin hiranki nitkiigiyim tirkim. ³⁰ Mi sima dig bi nwokin whisarii rani, Adi Komii siyar nikidukin simiir kwoinim mi sima asi nididkim. Mi Jisis siya ini simiir bopwovar yapnamin. Mi siya ina yugusamin. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin uridyiu biyekakin siir haiswoniskikin
(Mk 1:21-28)

³¹ Mi Jisis siya om komii Kapaneam nu Galili hiranin siir namkin. Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya siir iikam nhirim saiirar mi owomwarka iyugin Adi Komii siir yai aiir. ³² Mi sima ta siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi rani, siir yaiya inkamin inig komiigakin siir hiriinan boinkin ta yaiya kirie komiigaka. ³³ Mi omaka yaimin dimin nidwokai wakaekiya, inkam nwirin yiu biyekakin hir nwokin. Mi siya ina kauwok boinamnankiyin, ³⁴ hie! Jisis om Nasaretanin, kira dimu dimin tiram nitkin, ha? Kira krimiir nonkwoninwomwairninkinam nitkin, ha? Kara kiriirin ina ninokninkinin kirargin Adi Komii siir yinisimin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainanin. ³⁵ Mi Jisis siya igao yai ti yiu biyie siir yikwao boinki, kiriir yaiya ti tanki! Mi yiu biyeyin siya ti inkam iirin iikam whiekakim simiir wh-wonkam idar haigi irimtiogigin mi siya ina yamin. Mi siya siir bi nonkwoninwomwairninkingigin. ³⁶ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi simasimarin hinina yimboin amboin, ae! Ta yai hinina saeya panin panin yaiga. Mi siya yiu biyeyim simiirin wi inkamin kirie komiigakin mi inigak ikin mi siir hiriinan boinmimauwi. Mi sima hiriinan wakaeyim mi sima ti inkam iirin ina haiburgigim mi sima ina yaimin. ³⁷ Mi ti dimin hiriinanin Jisis siya tirkiyin ina haigiririrkiyin, omom omom imiirin. Iriig.

Jisis siya iikam kasa bi haiswonimniskigin
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

³⁸ Mi Jisis siya ta omaka yaimin dimin nidwokai wakaekiya saiir haiburgigin mi Saimon siir omaka aiir yam. Mi Saimon siir nua saeya ma piu huua kiniya saeya niiga. Mi kamim sima ini ikiunaki Jisis siirin saiir nini kigniyam. ³⁹ Mi siya ha namin, kimidiniya hiya saeya whina saiir kingiinar ini okwowiuwun mi siya ta ma huua kiniya igao yai saiir boinki mi ta ma piu huua kiniya ina haiburgiga. Mi saeya biri kimiminkika saeya ina yinsiin idwo sasaugiya mi saeya ini simiir nae imiirar swoki insiin diriraerara.

⁴⁰ Mi iya biyeyin nikiiyamki tibiin, iikamim nomiiyaugakim, sima simiir nomiiyauim mapai mapaigi niyim simiirin ina yikiunaniyim, Jisis siirim. Mi siir ina ti iikamim makak makakim simiir piu imiir nonkwokiyim mi siya simiirin ina yinimniskigiyim. ⁴¹ Mi ti uridyiu bibiyeyim iikam whiekakim simiir hir nwowim sima ini warar yinkin amkiyim mi sima igao yaigak hinina ywonamim. Hie! Kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi Jisis siya igao yaigak simiir ywoki mi siya yai simiir bi kigninkin boinaikin. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim siya inkamin Mesaia Adi Komii siya nimbiniin siya krimiir nanmaiwarkainanin.

Jisis siya yai omakam yaimin dimin nidwokai wakaeyim simiir hir boinmimauugin.

(Mk 1:35-39)

⁴² Mi bienainakarin siya tiki om iir haiburgigin mi siya maeyauwa inkam karamaeya saiir yam, nhwo Adi Komii siirim kwisboininim. Mi iikam whiekakim sima ina yamim Jisis siirim hansiram. Mi iya sima siir hansiryiskaikayin mi siir kwoinin kimidiniya sima yikpitmayim ti simiir om iir haiburgigsi, siya pi om whira namisi. ⁴³ Mi siya simiir boinki, kara yaiwin kibiya iya Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim mi iikam ikim, simiir kigirkakana saiirin pi iki omom omom nhirim simiir mi boinmimauuwi. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara hiriinan asi tiri. ⁴⁴ Mi siya ha boin digiyin mi siya ina haiburgigin simiirin mi siya ina yamin Adi Komii siir yaiya saiirin iki omakam, yaimin dimin, nidwokai wakaeyim nu Judia hiranim simiir asi boinmimauuwamkin. Iriig.

5

Jisis siya boinkin Pita siya anasu hoimgak asi haigin
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

¹ Mi iigwira Jisis siya Genesaret whigbid hir nwokin. Mi iikam whiekakim sima ha nitim, ini saikar yaninkiniuniyim. Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyam. ² Mi siya igopsim iswo sowiir kigi sowa whigbid hir nwowi. Mi kamim anasu haiiyim sima ti i iswo sowiir bidi haiburgigo. Mi sima haimna haisoki. ³ Mi Jisis siya iisim ira saiir kwirii, ta iya Saimon Pita siirga. Mi siya Saimon Pita siir boinki siya i aiirin hamiisima wokiyopkiyim yaba hiriir mi siya ta ikopsim aiir yidwokai boinmimauugi Adi Komii siir yai aiirin, iikam whiekakim simiir.

⁴ Mi Jisis siya yai ha boin digiyin mi siya Saimon Pita siir boinki, iya whidopwoniya kinaniyam, kira mi kiriir isidin kima haimna ditmai anasu kikaiyim. ⁵ Saimon Pita

siya ina yowarkii boinin, inkam komii ta nii kirieya krima whisariiyar miriinanaemaowikim, anasu whirmin whirmin bi swoki igimiminkin. Mi kira pi boinkin, kara pi asi nitmai. ⁶ Mi sima ha nitmaikiyim mi simiir haimna anasu kasa bi nigikim mi haimnain pi hiriyyar pi inanbirgiyin. ⁷ Mi sima simiir iripa miyan kamim i ira saiir nwowim simiirim kinkina, simiir whinmiriiyim mi sima ha nitim mi anasum ina yiskaina haigimimirkiiyim. Mi i iso ini hindara iyimiminkiywo. ⁸ Saimon Pita siya hiriinan kigiyin mi ogmwoin Jisis siir kingiina ini huiyu mi ina boinin, Biyan Inkam Komii, kira kariir haiburgik mi kira ha dam! Dimusi rani, kara dimin biyie tiran inkamkin. ⁹ Siyar mi kamim saikar nwowim, sima ti anasu whie komiiyim sima haiyim simiir kigiyim ini hindara yanaakiyim. ¹⁰ Sebedi siir yinisim nwiso Jems, Jon sowa Saimon Pita sima iripa mi kwiruwa miriigim. Sowa iriipa hiriinan ini warar mi inkin anaakiyo. Mi Jisis siya Saimon Pita siir boin, kira kipi nidid ti anasu kira haiyim, mhoiyya kira iikamim simiirin wi hiriinan haii, kariir mhoiyya nitamin. ¹¹ Mi sima i iso ha nadu huwamasukuniyim mi simiir digworaekwo whiekakim ini hirar iyopnisugikim mi sima ini Jisis siir mhoiyyar yamim. Iriig.

Jisis siya inkamin paowaigi piskomkopouin siir haiswoniskigin

(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

¹² Iigwira Jisis siya om whirin inkamin paowaigi piskomkopouin siya nwowin siir ini owou. Mi ti inkamin siir pua paowaigi bidi yinkiniua mi iya siya Jisis siir kigwinin mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kingiinar yakai kaiyirou whinainamin. Mi ina boinaiyin, Inkam Komii kira naingwowi mi kariirin wi dig kirar nwowaiginugi. ¹³ Mi Jisis siir ina ha ninkikiya mi siir yanonkwowuun mi siya boin, kara ha naingwowi, kariir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya. ¹⁴ Jisis siya igao yai siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Ningaka. Mi pa dam inkamin naemin kimiirsi ninkin imiyyaeiyin Adi Komii siirim pris inkamin kimiir kaoprigi okwowyin siir tini boinmauuu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiyyaeki! Kiriir piu wadie nwowa saiirsi. Mi yaiya krimiir brougae Moses siya winkiya saiir hiriinan. Mi ti kamim nwoki inoknankin wini kiriir paowaiyim bidi wiskiiyim. ¹⁵ Mi diminin Jisis siya tirim simiir yaiya ina yiniyokiigiya. Mi iikam whiekakim siir yai wakaenakiyim nitkim mi maim simiir piu nwokaiyim simiir warar haiswoniskiiyim. ¹⁶ Mi ii nhirim siya maeyaua

inkam karamae pi saiir napninpokainami mipi nhwo hir nini kwisboinuwi. Iriig.

*Jisis inkamin iga ina ninsimsiriuwun siir haiswoniskiigigin
(Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)*

17 Mi iigwir nabie Jisis siya iikam nhirim simiir niisiimauugin mi Farisi kam ikim mi kamim siyiu komii komiyyim sim ninokninkiniyim sima hir warar ninkin idwokim. Sima ti omom omom whiekakim nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankim nitkim. Mi Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini Jisis saikar nwowa, makak iikamim simiir haiswoniskiiyim.

18 Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin iga ina ninsimsiriuninkinin siirin hiigakar hainamin, sima siirin omakanau hiriir haininpokainamim tirkim, Jisis siir igmiiga nini haiginuim. 19 Dimusi rani, ini iikamki yinkiniu waowim, sima ini siyiuim yinkinyaeyanamim, ti makak inkamin siir haininpokainamim. Mi sima siirin akoua hiriir hainainam mi sima maeyau kwira saiir yami inikinangi. Ta hiya saiir digar mi ti inkamin ta hai aiir whwonkaiyin sima siirin hiigakar yonkwosiisnainam iikam ima nwowa maeyaua saiir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kkinu. 20 Iya Jisis siya simiir naingwo tibmii kirie saiir kigiya mi siya ina boinin, nomiiyau, kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim. 21 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simasimarin ina yomboin amboinim. Yipikin ti inkamin Adi Komii siir hiriinan boinin? Inkam nwirkin bi swoki haiyoprimdiyumii srankin dimin biyeyim. Nangaka. Adi Komii siirarar miiga.

22 Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinokninkinkiyim mi siya simiir boin, dimugin? Ti hinin kwoinin kimiir waraur nwokaiyin, ha? 23 Piki hinin dimin kirie ikim kara mirii karamae nwowiyim mi piki hinin dimin ikim hiinsima nwowiyim kara mirii karame nwowiyim? Mi kara ha boini kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprimdiyumiigiyim ta mii hiriinana ya mii kirie, o mii komii rani, aniya? Mi kara ha boinki, kira dinsingi mi kiriir hai aiir hainam ya mii komiiga, iyie? Mii komii rani, aniya? 24 Yaowae Adin ninomor kou hirankin nitin karargin. Mi kimiirin wi karar niisiimauwi kirieya dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim mi Jisis siya ti inkamin iga ina ninsimsiriuin siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira dinsingi! Mi kiriir hai aiir dinsin hainam mi kira pi kiriir omaka damigusam! 25 Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin hainamin siir hiya mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya mwai ini Adi Komii siir inig iirar hainan ap waowaowamin. 26 Mi sima

ina yanaakiyim mi sima naingwoyimi yok prasae bi kikin kim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa krima kwakigi yin. Iriig.

*Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)*

²⁷ Mi ti diminin siir mhoiyya, Jisis siya napnamin mi siya kigi inkam nwirin omom omomi umir haiiyin siir inigin Li-vaikin, siya omaka siya nidwokai miriyya saiir hir nidwokaii. Mi Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoiyya wit. Mi Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar grirgirikim mi siya ini Jisis siir mhoiyya yamin. ²⁸ Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar yinsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoiyyar yamin.

²⁹ Mi Livai siya nae komiyya ina diriraerarin siir omaka hirar, Jisis siiram. Mi kam hoimgakim omom omomi umir haiiyim mi kam nhir ikim, sima warar yinkin idwokai ae sowakan. ³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komii ninokninkiniyim sima Farisi simiirar isid whirkin. Kamim Jisis siir kigna miriyyim, simiirin hinina yiniinansao boin, kima wari kamim omom omomi umirim yaeya swoki inkin haiiyim mi kamim siyiu biyie tiriyikim, nae op min simaka dimusi nidwokai ae kwiyae, ha? ³¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin ma karamaeyin, yio siya inkamin paowai widiyin siiram bi swoki amikin. Niingaka. Mi iki makak iikamim pi simasimar nami kamim paowai widiyim simiiram. ³² Kara inkamin paowai widiyin siir hiriinankin, kara iikam miyyik miyyikim sima ha naingwowim krima iikam miyyikim simiir mhai kwoin ninkpit haigi aram bi nitkin. Niingaka. Kara iikam biyeyim hinina naingwowim krima miyyik rani, simiir mhai kwoin imiir ninkpit haigi yim nitkin. Iriig.

*Nae haiya aeni yaiga
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)*

³³ Mi Ferisi iikam nhirim sima Jisis siir boin, Jon siir kigna miriyyim kamim, sima ii kasakasa bi haiyaeikim mi nhwo pranaepranae bi kwisboinikim. Mi Farisi simiir kigna miriyyim kamim yim iriipi hiriinan. Mi kamim kiriir kigna miriyyim, yim hiriinan bi tirkim, yim sima nae pa mi aei mi opa pa mi kwiyaei. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, kima ha naingwowi, iyya iikamim ti inkamin wig nonkwonain siir wigwas nae airam niti, saiir naeyam mi kima wi saiir haiyaki, aniya? Niingaki, niingaka. ³⁵ Mi mhoiyya iikam biyie nhirim sima ninkaknan nwowi

siir nikiunakiyim. Mi siya siir inkam inkamnanim simiir haiburgigi mi taka iya ya nikrani sima nae wi saiir haiyaki.

³⁶ Jisis siya min boiniyokin, inkamin, yuis win haimiia saiir kipi kintio hai, yuis kaba saiir nitkin panim. Mi siya hiriinan tiri mi ta yuis miyika wi saeya nonkwobumbuwi. Mi ta yuis wina saeya wi yuis biyeya saika wi miyik kig rani. Nningaka. ³⁷ Inkamin wain opa wraisu is kaba saiir bi naokaiigin. Nningaka. Mi siya hiriinan tiri mi ti wain opa saeya niyopiinainii mi wi ta wraisu is kaba saiir mimbimbirgi mi ta wain opa wa naokininkwokwo iuguski. ³⁸ Nningaki, nningakunga. Mi kira ta wain opa wraisu is miyik aiirar daokai. ³⁹ Ta yaiya saiir yaimwokiayimwowa saeya hininga. Ikamin Moses siir siyu iir napiyim sima boriisopi Jisis siir siyu iir swoki apim mi sima wi hiniina boini ti siyuin siyu paii rani. Mi sima siyu winin digiumii siir haimriyugigim mini mi sima siyu biyanin siiramar naingowi. Iriig.

6

Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya saeya mi haiyani iiga
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siisiya dimin taemin tir karam nwoyiya Jisis siya witnid numirim simiir bopwowa napriokinamkin. Mi kamim siir kigna mriiyim witnid nhirim simiir kigringrangi haiyamim mi sima ina yinibromprop yonkwomromrok apaeiyamim. ² Mi Ferisi nhirim sima boin mi kima Moses siir siyu komii iir dimusi taouga diriraerarkim, ti diminim Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya saiir haiyam mi kima simiir dimusi tirkim, ha? ³ Jisis siya simiirin hiniina yowarkii boin, kima ti diminin biya Devid siya tirin Adi Komii siirin, siir bi nwankim, iya siir isidin sima mhiigi naowim mi sima naeyim, aniya? ⁴ Mi Devid siya omaka komiia Adi Komii siira saiir napninopkainamin mi siya kimidiniya bretin Adi Komii siir nankin imiiaeyin siir haiyin mi siya ina yaeyin. Mi haimiyyin, kimidiniya siir isid iir hauu ae. Mi kima tari siir biri mwaininokninkinkim, siyu komii siir siyuin, hiniin boinkin. Tiki bretin inkam nningaki bi swoki aeikin. Nningaka. Yio pris simiirairgin. ⁵ Mi Jisis siya ina swoki boin, kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siya, ta Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwoyiya saiir Biyan Inkam Komii asi nauuni onikin. Mi kima io kariir dimusi nwoyi, ha? Iriig.

Jisis siya inkamin ina biyekakin siir haiswoniskigin
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

⁶ Mi Juda simiir ii komii kwira piu siiskuwakiya, dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya simiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya, saiir yapninopkainam. Mi siya simiir yowomwarkaiyu. Mi inkam nwirin hir warar ninkin okin, siir ina iniga bidi yinsimsiriunamim ini paeyaryaowainan ywokiyama. ⁷ Mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sim Jisis siirim hirar kaonanae. Sima biri ninokninkinkim, siya ti inkamin siirin pi Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nasi haiswo niskii mi ta hiriinana saiirsi huriyyu boinam minkim siirin. ⁸ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin simiir kwoin imiirin mi siya ti inkamin inakin naoninsimsiriuwun siir boinki, kira tiriir winsiin apnani. Mi tiki inkamin siya ina ini okwowiuwun. ⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir srii, siyu komiyyin siya panina boinkikin, Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiirin? Mi krima siyu miyyik ti tir iyie? Mi siyu biyie ti tir, aniya? Mi krima siir ti haiswoniski haiginu, ta ii komii aiirin, iyie? Mi krima siirin hiriyar ti kignisu ao, iyie? ¹⁰ Mi Jisis siya iikam imiir kaoyokiyokiigiyin mi siya ti inkam iir boinki, kiriir indibin ti inkiyinyinki. Mi ti inkamin hiriinan tirkiyin mi siir ina ini wadiyar swoki okiya. ¹¹ Mi simiir kwoinim ini haugi haugar whwiyekikaigiyim. Mi ini sima simar whrieboinamim mi krima Jisis siirin wi panin panina tiri? Iriig.

Jisis siya aposel kamim iuur nwisayimbin

(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

¹² Mi taka iia Jisis siya ina iiyamin mhuwisim whirin siir, nhwo Adi Komii siiram kwisboinam. Mi ta nii kirieya siya ini hirar kwisboin pirinkaiyin, Adi Komii siiram. ¹³ Mi bieyin ha maskwonaidniyakwokin mi siya kamim saika miriyyim simiiram yikiugi mi siya ti kam iurnwiso simiir yimbin. Mi siya simiir inigim ina dap haiginuim aposel. ¹⁴ Simiir inigim hinin hiningim. Mi Saimon siir inigin Pita yokdap haiginu mi siir nomousimin yo Endrugin mi nhirim yim sim inigim hinin hiningim Jems, Jon, Filip mi Bataromiu. ¹⁵ Matyu, Tumas mi Jems Alpiasni yinisimin mi Saimon siir inig whirin Selot. Ti inig Selotin siir yaimwokiayaimwowa hiningim miya siya miriia bi mirii kikipikin. ¹⁶ Judas, Jemsni yinisimin mi Judas Iskariot inkamin wir Jisis siir napwouwin siir sau omomni. Iriig.

Jisis siya makak iikamim simiir haiswonimniskigin

(Mt 4:23-25)

¹⁷ Mi siya ha digikin mi Jisis siya ini simakar yinkin apiyamin mi siya maeyau hikmainana saiir yokwo iikam

isid whiekakim simakar. Mi iikam whiekakim nu Judianim mi om komii Jerusalem, an ikim mi omom om komii Taia mi om komii Saidon sowiir hiriir wainam ikim. Whiigbid whiigbida wainamim, simiir hiran iikamim sima warar yinkin it. ¹⁸ Mi sima siir yai aiir wakaeyam nitkim mi siya simiir ma imiir mi haiswonimniskiyim mi iikam nhirim uridyiu biyieki ninkiniuwim simiir warar. Mi siya ina haiswoniskii haiginiuwim. ¹⁹ Mi iikam whiekakim sima ina Jisis siir nonkwowim minkim. Dimusi rani, siir kirieya sima bidi kigiyin, iikam whiekakim makakim siya haiswonimniskigim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. Iriig.

*Jisis siya iikamim maingimaingakakim mi iikamim hikak
nwowim simiir boinmimaugim
(Mt 5:1-12)*

²⁰ Mi Jisis siya kamim siir kigna mriiyim simiir kaoki mi ina boinkiyin,

kima ti iikam paeprigabim kima maingimainga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima mriiyim simiirar kigiraowikim. ²¹ Kima ti iikamim tariinanin miigi naowim kima maingimainga dwo. Dimusi rani, mhoiyya kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan ninouninkiyim, mhoiyya kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei.

²² Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwowiyim mi io kinaka nwowiyim mi yai biye kiriir nigbumbu boiniyin mi digumii kiriir haimriiyugigiyin kira siiramim maingimainga dwo. Sima ti diminin kiriir whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyu iir napkin. ²³ Biyya krimiir brougae wanwiyaeyim, hiriinanar mi tirkim, profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiyami kira maingimainga prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam. Dimusi rani, mhoiyya kira wi digworaekwo miyyik miyyikak nwowi mi ti digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.

²⁴ Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyuwiyim mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiyya kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka. ²⁵ Kima mintirao kima wi mhi naekak nwo rani, mhoiyya wim wi mhiigi naowi. Mi kima mintirao ti iikamim yaibu niniemamairim kima wi ninouninki prasae kin tani. ²⁶ Mi kima sibgu mintirao

iiya iikamim sama kimiir nikboin praprasi mi biya krimiir brougaeyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisaе imiirin. Iriig.

*Siyuun io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin
(Mt 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Mi kara kimiirin pi hinina boinmaugii, iikamim kariir yai aiir wakaeiyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyiu miyik iirar swoki tir haiginu. ²⁸ Mi iikamim yaibiyie kimiir nikbumbuwi mi kima simiirin yai miyik aiirarar boinaiginu mi iikamim sama siyiu biyie kimiir tirhaiginuwi mi kima simiiram in Adi Komii siiram srii, siya simiir whinkinsiis haiginuwim. ²⁹ Mi inkam nwrkin kiriir yaeka aiir naka tioki mi ha ti swoki inkpit okwoki, yaeka kwira saiir swoki tiokiyim. Mi inkam nwrki kiriir yuis prieiya saiir nishaii mi kira siirin hiriyyar kigninkin haigi. Mi kira yuis haruwa kwira, saiir warar swoki inkin hauugi. ³⁰ Mi inkam nwrkin dimin whiram srii mi kira siirin ha hauugi. Mi inkam nwrki diminin kiriir maeyau hiranki nini hainaki mi kira ha kipi swoki boin, kariir swoki hauugi. Nningaka. ³¹ Diminin kira naingwowyin sama kiriir tiram mi kira simiirin hiriinan dimin iirar swoki tir.

³² Mi iikamim kiriiram naingwowyim simiiram naingwowi, yo dimin komii rani. Mi Adi Komii siya kiriirin wi hinina boin tani kira inkam wadiekin. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sama iikamim simiiram naingwowyim, simiiramar naingwowikim. ³³ Mi iikamim siyiu miyik kiriir tiriyyim mi kira simiirin siyiu miyik mi tiri, yo dimin komii rani mi Adi Komii siya kiriirin wi hinina boin tani, kira inkam wadiekin. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sama iriipi hiriinanar mi tirkim. ³⁴ Mi kiriir diminin inkam nwrni hauugi, hindara haisasae miriinakiam, siya kariirin wa swoki hauuwi, yo tiriiginin yo dimin komii rani, Adi Komii siya kiriirin wi yaigak saiirsi nwo rani. Nningaka. Mi iikamim dimin biyekakim yim sama iikamim dimin biyekakim simiir dimin imiirar mi hauu miriisasaekim mpa swoki hainani. Mi yim sama iriipi hiriinan dimin imiirar mi ingigir haigim. ³⁵ Nningaka! Kira iikamim io kinakar nwowiyim simiiram dapiyao mi simiirin siyiu miyikar timi tir. Mi diminin hindara haisasae miriyyin, siirin haiyim kipi swoki aingwo. Nningaka. Mi kira hiriinan tiri mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin miyik miyik imiira hauuwi. Mi kira wi Adi Komiiyin ninomor kouanin siir yinisimkin nwowi. Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam bibiyeyim siirin naingwo karam nwowiyim simiiramar naingwobunaekin. Mi wim kima hiriinanar timi tir. ³⁶ Mi

kima simiiramın Adi Komii siya naingwobumbuwa saiir hiriinanar timi aingwobumbu. Iriig.

*Kima inkam nwirni siyiwin siir kipi hid
(Mt 7:1-5)*

³⁷ Mi kima iikamim simiirin kamim yai hidiyim simiir hiriinan hid karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi mi hid rani. Niingaka. Mi kima iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiiumiigi mi Adi Komii siya kimiir dimin biyeyim simiirin wi hiriirar mi haiyoprindiyiiumiigii. ³⁸ Mi kima digworaekwowim iikamim simiir hauwi mi Adi Komii siya digworaekwo kimiir wa mi iyopkiyiwi mi siya wi yaeya digworaekwo miyik whiekak nhirim warar swoki inkin iyopkiyiugi kimiirin. Mi kima ti hinin diminin siir hauugin iikamim simiir. Mi Adi Komii siya kimiirin wi ti hiriinan dimin iirar swoki hauwi.

³⁹ Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin, inkam nhwokwisae nwirin, siya wi inkam nhwokwisae nwirin siir swoki isiisiimauu ap rani. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi sowa nwisairarin wi ieyar napnatkaigai swonami. ⁴⁰ Yinisimin iki ninokninkinam namiyin, siya inkamin iki siir nowomwarkaiyuwiyin siir ninokninkin aiir biri swoki haiburikin. Niingaka. Mi iya yinisimin siya ninokninkin komiigak nwowi mi mhoiya siya wi inkamin siir nowomwarkaiyuwiyin wi siir hiriinana swoki owi.

⁴¹ Mi kira paeka sima kiriir nomiyauwin siir nhwo iir nwowa saiir dimusi boinkin mi kira wari paemir komiia saiir biri kigin kiriir nhwo iir nwokaiya, aniya? ⁴² Mi kira, kiriir nomiyauwin siirin panin panina ninokninkinkin? Nomiyau, kara paekasima kiriir nhwo siir nwowa saiir haiyam mini. Mi kira paemir komiia kiriir nhwo iir nwowa saiir biri ninokninkinkin, aniya? Kira niksisaeyan inkamkin! Biyin kira, kiriir nhwo iir nwowa paemir komiia saiir tiki hai. Mi kiriir nhwowin wadie nwowi mi mhoiya kira paekasima kiriir nomiyauwin siir nhwo iir nwowa saiirin wi haningi haii. Iriig.

*Pae biyeyin siya nae biyeyar mi budikin
(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)*

⁴³ Pae miyikin siya nae biye bi budikin. Mi iriipi hiriinan pae biyeyin siya nae miyik bi budikin. ⁴⁴ Iya inkamin siya bidi kiginokninkinin ti paenid hininin tabgin o amka. Inkamin amin nio siir hiranka bi nirkuuwigin. Mi inkamin tabnidim pae twaa siir hiranka biri whinaigin. Niingaka. ⁴⁵ Iikamim paenankim. Mi inkamin kwoin miyikakin, siya mi miyik miriwin mi inkamin kwoin biyekakin yo wi mi biye mirii. Ti hinin diminim. Yai aeya boininkiiyiyim mi

kima dinokninkinki ti inkamin siir mhi kwoinim ti dimin hininin bidi yinkinukikaiyin. Iriig.

Omaka miriini siyiu whiskey
(Mt 7:24-27)

⁴⁶ Mi kima kariirin hinina dimusi nikiuwi, Biyan Inkam Komii Biyan Inkam Komii mi kima kariir yai wakaeyokna karamae dimusi nwowi? ⁴⁷ Yipiki iikamkim kariir yai aiirim nitim mi kariir yai aiir wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknaim, ti iikam hininim yim hiningim. ⁴⁸ Ti iikamim yim sima ti inkamin omaka miriyyin siir hiriinankin. Biya siya ie komii iir iki opnainam mi yinim ina inansiingiyim mi op komiyyin siya ha nunaniyyin mi owie komiyyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki kinmiminka. Ntingaka. Dimusi rani, siya omaka miyyik bidi sibgu miriyyin. ⁴⁹ Mi inkamin kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamin ie ida haimbwaenaeyin mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi mhoiyya op komiyyin ha nakiinamainiyyin mi ini omaka aiirar kaihiomai namiyamin. Jisis siya simiirin hiriinan boinkin. Iriig.

7

Jisis siya sauan isidin simiir biyan inkamin siir mi miriyyin siir haiswoniskigin
(Mt 8:5-13)

¹ Jisis siya ha boin digiyin iikamim simiirin mi siya simiir haiburgigin mi om Kapaneam hiriir yimbiyam. ² Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biyan inkamin siya, siir miyyan inkamin siirima naingwonanaeikin mi siya niyya ma komiika, siya nao kingiina nwokin. ³ Ti simiir biyan inkamin siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin mi siya iki Juda simiir biyan inkamim simiir yikropki sima Jisis siir nikiunakiyim. Mi siir miyyan inkamin siir haiswoniski haiginuwiim. ⁴ Mi sima Jisis siir hiriir nimbiamin mi kimidiniya sima yikiuwirwirna siirin. Tiki inkamin siir biyan inkamin siya inkam biyekki mi iuwi. Ntingaka. Inkam wadie ieyargin mi kira siirin sibgu tirhaiginu. ⁵ Siya Juda krimiir iikamim simiiramar naingwokwonanaeikin mi krimiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiirin siyar miriiga.

⁶ Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini simakar yinkin amin. Mi iyya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin namwowuim mi biyan inkamin siya siir nomiiyau nhirim simiir yikropki Jisis siiram siyiu hir napiyiskai boinwinam. Mi sima hinina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an

kara inkam miyik rani mi kira kariir omaka aiirin pa nit rani. Nningaka. ⁷ Mi an kara iriipa hiriinan kiriiram paninsi mi itsi. Kara ha naingwowi, kira yaiarar boinki mi kariir miyan inkamin pi wadie nwoki okiyim. ⁸ Dimusi rani, an kara ini inkamin inig komiigakin mi kariir hauuwiyin, ini siir aowa ywowin. Mi an kararini sauan isidin kara kigiraowiyin ini simiir kou ywowin. Mi kara iki nwirni boinkiyim mi siya pa mi ami mi kara nwirniyin iki hinina boinkiyim, kira wit mi siya pa mi iti mi kara kariir miyan inkamin siirin ha boiniyim, kira ta mi hinina saiir mirii mi siya pa mi mirii.

⁹ Mi ii Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ti iikam isid komiyyin siir mhoiyya nwokiyim simiir haiyugkaokiyin mi hinina boinki mi Isrel hiran iikamim kara ta hiriinan naingwo tibmii saiir biri kigin. Nningaka. ¹⁰ Mi ti biyan inkamin siya nikropkiyim kamim sima ina swoki amim simiir omaka hiriir mi sima kigni ti siir miyan inkamin wadiei wadie bidi swoki okiyin. Iriig.

Jisis siya igabae ira saiir yinisimin siir haiswoniski okwonaowidgin

¹¹ Mi mhoiyya Jisis siya om komii whirin siir yam, siir inigin Nen. Mi kamim siir kigna miriyyim mi iikam isid komiyyin saika ninkin amkin. ¹² Mi ii siya om komii siir omwois kingiin nwowamin mi iikam isid komiyyin sima ti isidin inkam wirin siir nio haiginamim sima om komii siir omwois hiranki napnimbini. Ta igabaeya saiir yinisim nwirkinwiruwan sisiyairgin. Mi om komii hiran iikam whiekakim saika ninkin itkim. ¹³ Mi ta iya Biyan Inkam Komii siya saiir kigiyin mi siir kwoinin saiirsiiyin naingwoyimiyok pranae biri swoki kinkin. Mi siya saiir boinki, kira kipi nou. ¹⁴ Mi siya kingiin ha namim mi ta haiya inkam wirin siya whina saiir yonkwoki. Mi ta hai aiir hainamim kamim sima ini hindara yamikwoiim. Mi siya siir boinki, whranisim, kara kariir boinki, kira dinsiin okwoki. ¹⁵ Mi whranisimin niki aonamin siya ina yinsiin idwokiyin mi siya ina boinaikiyin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin siir apu aiiram. ¹⁶ Mi iikamim sima asi nididgim. Mi sima ina yomboin ididnamim, amburii, tiki profet inkamkin. Mi sima ini Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainanim mi sima boin, profet inkam komii nwirin krimiir bopwoniya tir bidi yimbiniyin, Adi Komiiyin bidi yimbiniyin siir iikamim simiir nanmaiwarkainam. ¹⁷ Mi ti diminin Jisis siya tirkiyin siya ini nu Judia siirar haigiririr boinamim mi nu maeyau nu Judia siir kingiin hir nwowim simiir warar. Iriig.

Jon siya siir kigna mirii inkam nwisso sowiirin Jisis siiram yikropki

(Mt 11:2-19)

¹⁸ Mi Jon siir kigna mirii kamim sima dimin whiekakim Jisis siya tirim, Jon siir boinmauu mi siya inkam nwisso sowiirin boinki, sowa siirim nitim. ¹⁹ Mi Biyan Inkam Komii siirim yikropki mi siirin hinina tini sriiyu mi kira ti profet inkamin nitim boinin siya mi krima kiriirim dwokwokin, iyie? Siya rani, nwiirkin?

²⁰ Mi iya sowa Jisis siir hiriir nimbiyamo. Mi sowa hinina boin, Jonin op baptais haiginiuwiyin kriiriin siya nikropkikin kiriirim nitim mi siya boin mi kira ti inkamin profet inkamin sima boinin nitam siya. Iyie? Krima wi yaeya inkam nwirim dwokwokin? ²¹ Mi taki iya Jisis siya iikamim mapai mapaikakim kasaka biri haiswoniskikin. Mi iikamim uridyu biyekakim ha haiswonimniskiigi mi iikam nhwokwisae kasaka biri diriraerarkikin mi sima ina swoki kigomokiyim. ²² Mi Jisis siya Jon siir kigna mirii inkam nwisso sowiirin hinina yowarki boin, kowa ha dam, Jon siir tini boinmimauuu ti diminim kowa kig namim mi kowa wakaeyim simiir mi nhwo kwisaeyim ha swoki kaokiyim mi iikamim iga bibiyie nwowim ina swoki sibgu apririramim. Mi iikamim paowaigi piskomkopouwim sima ini wadieyar swoki okiyim. Mi inkam wirim ina swoki insiin idwowim mi inkam paeprikabim sima ini Adi Komii siir yokwo yaiwin miyika saiirar wakaeyim. ²³ Yipiki inkamkin siya io kariir nwo karamae nwowiyin siya ha maigimaiga. Mi siir naingwo tibmii kana mi siya hiriayar maigimaiga yokiyoki.

²⁴ Mi inkam nwisso Jon siya nikropkiyo mi sowa ina swoki amo mi Jisis siya Jon siirin iikamim simiir boinmauu. Mi siya ina boinin, kima maeyau nu siin apa saiirin dimu dimin kigam namkim? Mi kima tari au whirin opudgi hugswoswowin siir kigam namkim. Aniya? Nungaka. ²⁵ Kima dimu dimin komii kigam namkim? Mi kima tari inkam nwirin yuis miyik miyik niyin siir kigam namkim, aniya? Mi inkamim yuis miyik niyim mi dimin taemin miyik miyikakim sima ti hiriinan inkamim yim ini inkam komiyyim nu kigiraowiyim simiir omaka hirar nwowim. Jon siya ti hiriinan inkamin siya rani. ²⁶ Kariir boinmauu, kima dimu dimin kigam naingwowi profet inkam? Ihi kara kimiir boinmauuwi, siya profet inkamaigin mi siya ini profet nhirim simiir haiburin. ²⁷ Ti inkamin Jon, Yokwo Komii saeya hinina boinkin siirin, waka, kara inkamin kariir yaiya saiir boinmimauwanin wi siir nikropki mi siya wi kariir biyar namkwokini. Mi kariir siyiuin wi siyar kisisop haigikwokini. ²⁸ Kara kimiir boinmauuwi Jon siya inkam komiikin mi siya ini inkam

komiiyim yopiigim naokainam ini simiir haiburim mi tiki isidin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir sima inig komiigag wao rani. Nningaka. Siya ini simiir aowa ywowin.

²⁹ Mi iikam whiekakim mi kamim omom omomi umir haiiyim sima ta Jisis siir yai aiir bidi wakaeyim mi sima Adi Komii siir inig iirar hainanprapraskiyim mi sima ini siir yai aiirar wakaeyoknam mi sima op Jon siir hiranki baptais.

³⁰ Mi Farisi kamim mi kamim siyiu komii komiiyim simiir ninokninkiniyim mi siyiu miyikin Adi Komii siya hauuwim, digiumii siir haimriyugig. Mi Jon siya simiirin op paninsi baptais haiginiusi.

³¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ti iikamim nuanim tapa digiumii Adi Komii siir haimriyugigim, kara simiirin panin panin iikam nimbini haiginiuwi, sima panin panin iikamkim? Mi kara pi kimiir boinmauugi. ³² Sima ini yinisimnan ywowim maeyaua nae haiginiya simiir yopii ad aka namiyim saiir hiriinan. Mi iya sima maeyaua nae haiginiya saiir nwowim mi sima yinisim nhirim simiirin hiniina boinki. Mi krima kid ina masim kimiiramim mi kima mwai wao rani. Mi krima tisa nouuboponim mi kima krima nouum pi boriisopi. ³³ Jonin op baptais haiginiuwiyin hanin mi nae op wain minim ina haiyakiyim. Mi kima hiniina boinkim, uridyiu biyeyin ini siir piu hir nwowin. ³⁴ Kara Yaowae Adin ninomor kou hiranin bidi yitin. Mi kara nae op wain mina mi kwiyae aeikin. Mi kima boin, kigi! Tiki inkamin siya hunan naeikin. Mi siya waina mi kwiyaeikin. Tiki inkamin kamim omom omomi umir haiiyim mi kamim dimin biyiekakim simiir nomiiyaugin kima hiniina boinkim. ³⁵ Iikamim Adi Komii siir siyiu imiir napim mi iikam nhirim sima hiriinan kigiyim mi sima ina yaingwokiyim Adi Komii siir siyiuin mi siir yaiyim sima wadieki wadie kingim. Jisis siir yaiya hiriinanaka ini dig ywokiya. Iriig.

Wig ira dimin biyiekaka wa Jisis siir iga aiir niyopka

³⁶ Mi Farisi inkam nwirin Jisis siirim yikugi nae siir omaka hir nidwokai aeyim mi siya ina iiyamin mi nae ini saika ini idwokai aeyuin. ³⁷ Mi wig ira dimin biyiekaka ti om iir nwoka. Saeya wakaewin Jisis siya Farisi inkam nwirin siir omaka hir naei. Mi ta wiga saeya wa mobin piuii miyikakin ira hai mi saeya ina yita. ³⁸ Mi wa mobin ha hainaniyin mi saeya Jisis siir igmii kingiin ha nini idwowiua mi saeya ina youa. Mi saiir ouwobim ini siir iga aiirar yauni hougim ium. Mi ini saiir mwowan kana saiirar yinak whwosinkiya. Mi ha nainak digiya ini siir igrib iirar yankabmamaira. Mi saeya hiriinan tir digiya mi wa ini siir iga aiirar iyopa. ³⁹ Mi

ti Farisi inkamın Jisis siir nikiuna aeyin nae, siya ti diminin siir kigiyin mi siya hinina yaingwo mi ti inkamın siya profet inkam kisinginiuwi mi siya pa ninokninkini ta wiga in siir nokwowa saiirin mi saiir siyu iir warar. Ta wiga saeya dimin biyie tiran wiga. ⁴⁰ Mi Jisis siya hinina boin, saimon, kara yai nhirim kiriir boinmauwam mini. Mi Saimon siya boin, inkamın iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kiriir yayim ha boinki.

⁴¹ Mi Jisis siya boin, inkamo nwisa nwowi sowa umirim hindara niki praihainaniko inkam nwirin siir hirankin. Mi nwirin paeyarim iur mi nwirin paeyarin hara mi hai. ⁴² Sowa tiki umir iir swoki hauukiiyu dig nwo rani. Mi tiki inkamın siya ina kisina boinin, kowa umir kariir kipi swoki hauukiiyu, yo dimin komii rani. Yipiki sowiir nwirki wi maigimaigra komiigak nwowi ti inkamın siirim? ⁴³ Mi Saimon siya hinina yowarki boin, kariir kwoinin hinina naingwowi ti inkamın umir komii haiyin wi siyar nwowi maigimaigra komiigakin. Jisis siya boin, wa kiriir yayia kaimwoka. ⁴⁴ Siya ha boin digiyin, Jisis siya ta wig aiir kwakaowin mi siya Saimon siir boinki, kira ta wiga tir nwowa saiir kigi. Kara kiriir omaka napninopkainaniyin mi op kariir iga aiir hisokim bi swoki hauugin. Nningaka. Mi ta wiga saeya kariir iga saiir ouwob aiirar hisoka mi ini saiir kan aiirar yinak waisinkiya. ⁴⁵ Mi iya kara kiiiram nitin, kira kariir bi nankabmamarwinkin. Nningaka. Karar napninopkainaniyin mi saeya ini kariir igrib iir yankabmamarnanaeya. ⁴⁶ Mi kira wa puui miyikakim kariir mwo biri swoki aokin haiginiugin. Nningaka, ta wiga saeya wa miyikni saeyar hisok haiginiugin kariir iga. ⁴⁷ Kara kiriir boinki, saeya kariiramar naingwo kiiini. Ta wiga saeya aknainan niisiimauuga iikam whiekakim simiir. Dimusi rani, saiir kwoin komiiyin kariiramar naingwo kiiinga mi kara saiir dimin biyie biyie whiekakim simiir asi haiyoprindiyumiigi swokikim. Mi kara inkamın dimin biyie sim tirin siir haiyoprindiyumiigi, ti inkam hiriinanin siya kariiramın haimeisima naingwowi. Mi siya ta yai aiir ha boin digiyin. ⁴⁸ Mi Jisis siya wig aiir boinki, kara kiriir dimin biyie imiir bidi haiyoprindiyumiigiyim. ⁴⁹ Mi iikam nhirim ta hiiya siya nidwokaiya saiir nwowim sima sima yomboin amboinim Yipiki siya pi krimiir dimin biyie biyieyim pi simiir haiyoprindiyumiigii? ⁵⁰ Mi Jisis siya ta wig aiir boinki, kiriir naingwo tibiimiiya kiriir dimin biyie biyieyim saeyar haiyoprindiyumiigi, kira ha dam mi kiriir mhai kwoinim hiinsima dwonam. Iriig.

Wig nhirim sima Jisis siir mhoiyya yapnam

¹ Mi mhoiyya Jisis siya om komii komii ikim mi omisisim ikim simiir hiriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin iyya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim nuanim simiir kigirkakana mi kam iuur nwiso ini saikar yinkin amim. ² Mi wig nhirim biyya Jisis siya haiswoniskiyim uridyiu biyekakim mi makak makak ikim sima saika yinkin apnam. Ira Mariaka, Makdalanka. Biyya Jisis siya uridyiu biyeyim saiirin iriyyar nwisa haiswoniski. ³ Joana saeya inkam nwirin Susa inkam komiiyin Herot siir yaimin dimin winiyin siir wig aeya mi Susana saeya mi wig nhirima sima ini saika yinkin amim. Ti wigim sima Jisis mi kamim siir kigna miriyyim simiir nae digworaekwo imiir whindiraerar hauu aekim simiir yapayapa umir imiirar. Iriig.

*Inkam nwirin wit nid nitkinin numir
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)*

⁴ Iikam nhirim ha niki woknaniyyim om komii komii nhirim simiir hirankin, Jisis mi iikam whiekakim ha nahaingiriyiuniyim. Mi Jisis siya boiniyo yai kwira simiir boin, ⁵ Inkam nwirin witnidim siir numir hir nitkinim namkin mi siya ha nonkwo krimkrinkii itkinamin mi nhirim siyiu hir yamikiigiyiu mi ini iikamkim yinkin okwo brombrop namim mi ipiyin minim sim yatkinin idwo aenamim. ⁶ Mi witnid nhirim maeyau siyakaka saiir nakaiyyim, yim ha whakiyyim mi nuin opkak bi nwokin mi ti witnidim ina waiyugusnamim. ⁷ Mi witnid nhirim urid nimiridgakin siir bopwoniya nakaiyyim, yim ini sima yisirimdinunamim. ⁸ Mi tiki witnid nhirim nu miyyikni nikiiyyim mi sima ini wadieyar whaknainamim mi ini nae hoimkakar budkiyyim mi simiir nhirim wowira wowira kamarim iriyyar iriyyara bud. Siir yaiyyim ha digiyim mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kira inkamin wiingakaargin ta kariir yai aiir wakae, kira sibgu daingworinu kripkai. Iriig.

*Ta boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)*

⁹ Mi kamim siir kigna miriyyim sima Jisis siir srii, wari boiniyo yaiya saiir yaimwokiyyaimwowa paninga? ¹⁰ Mi siya simiirin hinina yowarkii boinki, Adi Komii siya simiir yaimwok yaimwom aowa aowan yaiyyim kimiir bidi boinmimauuwun, iyya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, kimiir bidi boinmimauuwun iki boiniyo yai ara kara boiniyyim simiir nhwowim isa kigim mi winim isa wakaeyim, sima ninokninkin wao rani, ti dimin iirin. Iriig.

*Wit nidin siir boiniyo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)*

¹¹ Taka boiniyo yaiya saiir yaimwok yaimwowa hiniinga, tiki witnidin Adi Komii krimir Wanin siir yai aeyarga. ¹² Mi ti witnidim siyu nikiiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim simiir hiriinan ywowim mi mhoiia Setan siya ina swoki itnoutninkiiyim, simiir naingwo tibmiini siyuin siir kikinokou mi Setan siya ha naingwokin simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaeisi. ¹³ Mi witnid nhirim maeyau siiyakaka saiir nikiiyim yim ini Adi Komii siir yai wakaeyoknam mi sima ini maingimaing ywowim mi ta yaiya simiir kwoina bi nigruramka simiir naingwo tibmiia komii bi nwoka sima haimiisima naingwo tibmiigim, iya simiirin dimin whirkin kinankiuwiyim mi simiir naingwo tibmiia asi niki iuguski. ¹⁴ Mi witnidim uridin nimridgakin siir bopwoniya nakaigaiyim, yim ini iikamim Adi Komii siir wakaeyoknaeyim simiir hiriinan yowim mi iya sima ha napnamim mi hikpai hikpaiyim mi maingimaingaim umir digworaekwowim nu tiranim ini simar yisirimdinu waigiyim mi simiir naeyim miyik paninsi budsi. ¹⁵ Mi witnidim nu maeyau miyik nikiiyim yim ini iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna nonkworinukripkaiyim mi simiir mhi kwoinim hiinsima nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo tibmi kngim mi sima siir yai aiirar wakaeyokna diriraerar yokiyokiiyim. Yim ini ti nae whiekakim numiran sasaeyim wai sibgu okiyim simiir hiriinan ywowim. Iriig.

*Sima yuکیدin niuyaeiyin two aowa hangumu haigikin
(Mk 4:21-25)*

¹⁶ Mi inkamin sima yuکیدin niuyaeiyin siirin twoni biri higriniuwikin mi hii aowa biri haigiprakaiigim. Niingaka. Siya romiyasin bopwoniya nwowin siir ninankiigin. Mi iikamim sima omaka hiriir napninopkainami mi sima pi pae aiirar kigami. ¹⁷ Tariinanin dimin nhirim aowa aowa nwowim mi sima mhoiia wi idowiiyar nimbiyami. Mi digworaekwo nhirim inkamki higriniuim mi mhoiia wi Adi Komii siyar haiginki idowiiya mi iikamim sima siirin wa kigi.

¹⁸ Kima mintarao mi kima yayim sibgu wakaeyokna. Yipiki inkamkin ninokninkin miyikak nwowin mi Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin miyik aiirar swoki inkin hauugi. Mi yipiki inkamkin siya kwoinarar naingwowi siir kwoinaw hirar ta yai saiir nonkwowim mi ha wakaeyoknaei mi hiriinan inkamin yai miyikim siir kwoinaw hirira nwokaiyim, ti yayim simiirin wi Adi Komii siyar swoki hai siir hirankin. Iriig.

Jisis siir apu aeya mi siir nomousisim ima
(Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

¹⁹ Ta iya Jisis siir apua mi siir nomousisimim sima siir kigam nitkim mi iikamim ini yinkiniukikinim mi sima siir kingiin paninsi yamsi. ²⁰ Mi inkam nwirin siir boinki, kiriir apua mi kiriir nomousisimim sima ini yab hir nokwowim, sima kiriir kigam mini. ²¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, yipiki iikamkim Adi Komii siir yai miyika saiirim naingwo tibmiiyim mi ha wakaeyoknam, yim ti hiriinan iikamim yim kariir apu mi nomousisimkim. Iriig.

Opud komiia Jisis siya boinkiya ina digiya
(Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

²² Mi igwira Jisis siya mi kamim siir kigna mriiyim sima ina kwiriinamim i kopsim ira saiir. Mi siya simiir boinki, krma pi whigbid yarmiia nami. Mi sima ina yamim. ²³ Mi isima ha hugainama mi Jisis siya nhwo bidi whwonkaiyin mi opud komii kwira ha hugnatmaiya mi opa pariiparii mirkimirka ninkinim ta i aiirin. Mi sima nwomainainamim pariipariisim. ²⁴ Mi kamim siir kigna mriiyim, sima Jisis siir yami inidguwui mi sima ina boinim, Biyan Inkamti, Biyan Inkamti, hae, nimbini nwomainainamiri. Mi siya ha ninsiin idwokaiyin mi io ti opud hinin komiia saiir ywoki. Mi opud hinin komiia ina digiya mi opa ini mokmokwaiyar yomaikiya. ²⁵ Mi siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya ini pinda yama? Mi sima ha nididim mi ina yinaingwoyimiyokim. Mi sima sima yimboin amboinim, ti yipikin? Ti opud hinino sowiir boinkiyin mi sowa ini siir yai aiirar wakaeyoknakiyo. Iriig.

Jisis siya inkam uridyiu biyekakin siir haiswoniskikin
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

²⁶ Mi mhoiia sima ina kignaidamim Gegesan iikamim simiir oma hiriir. Tiki omin ini nu Galili siir whigbid yarmiia nwowin. ²⁷ Mi Jisis siya isima saiir haiburgigin mi ha kumamin mi inkam nwirin ti omin siir hirankin, siya ina yitin siirim. Mi uridyiu biye nhirim ti inkamin siir nwokim. Ii haruwa rani ti inkamin siya yuis biri kaigin mi siya siir omaka biri nwowikin. Nungaka. Mi siya siyanowim inkam kikaiiyim simiir nwokin. ²⁸ Mi iya siya Jisis siir kigiyin mi siya ha kauwaeyimiyok ougiyin mi siya ogmwo ini siir igmiiga kingiinar ini huiwuiin mi siya ina kauwok boinkiyin, Jisis o! Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimin, kira kariirin dimu tiram mini? Wakae! Kira kariirin hik kipi hauu. ²⁹ Mi Jisis siya ti uridyiu biyeyin siir boinki, siya ti inkam iir haiburgigin. Ii kasa rani, ti uridyiu biyeyin siya nonkwowin ti inkamin siir. Mi kamim inokinok siir kigriraowiyim, sima

siirin wıeyınsopni (sen) mi tidop (hankap) kurımdınuwikim siir iga in imiirin. Mi siya ti wıeyınsop minim pi simiirar mi anka bimbır nami. Mi uridyıu biyıeyın siya siirin maeyau siin apa nınga inkam karamaeya siirin pi hiriir mi inkin aeyokiyok nami ti inkamın siirin. ³⁰ Mi Jisis siya siir sıigi, kiriir inigin yipikin? Mi siya boın, kariir inigin uridyıu biyie whiekakim. Dimusi rani, uridyıu biyie whiekakim ini siir yanınkınuwıuım. ³¹ Mi ti uridyıu biyıeyım sima ini Jisis siirıma kauwoknanaekiyım, kira krımiirin ie biyıeyın paekakın siirim kipi niyopriyugi.

³² Hu isid komii whırın ti mhiu kopsim whırın kingiına kwowın siir naekim. Mi ti uridyıu biyie whiekakim sima Jisis siirim asi kauwok boınınaekim. Kira krımiirin ti hu isid komiiyın siirim dikropki. Mi Jisis siya simiirin asi kignınkin amkikin. ³³ Mi ti uridyıu biyıeyım ti inkamın siir haiburgigin mi ti huım simiir piuar yamkiyım. Mi ti hu isid komiiyın mhiukiıu hiranki niwıtnaniniyım mi ini siyapai amounana saıırar yamım. Mi sima ini ta whıı aiırar yanı amaimaiyıuwım mi sima opa ha kwıyaeyım mi sima ina yaonamım.

³⁴ Mi kamım ti hu imiir waikaowiyım sima ti dimın iir kigiyım mi sima ina yıdam namım. Mi ta yaiya sima ina haıgirırir boınama iikam whiekakim hında tindanıı simiir. ³⁵ Mi iikamım sima ti dimının siir ini kigiıu. Mi sima Jisis siir hiriir nımbiyamım mi ti inkam iir kig uridyıu biyıeyım siir bidi haiburgigim. Mi siya yıuis bidi kaiyın mi siir kwoinın ini wadıeya nwowın mi siya Jisis siir igmiıga kingiınar nidwowi. Mi iikamım sima hiriinan kigim mi sima ina yıdidgiyım. ³⁶ Mi iikamım ti dimının siir kignakiyım sima iikam nhırım simiir boınmamaıu siyıuın Jisis siya haiswonıskiyın ti inkamın siir. ³⁷ Mi iikam whiekakim Gegesa hıran nu maeyauwım sima Jisis siir boınki, kira krımiir haiburgik mi ha dam. Sima nidid prasae bi kikinkim mi sima hiriinan asi boınkim mi Jisis siya isim aiir kwırii mi siya namım swoki mınkin. ³⁸ Ti inkamın uridyıu biyıeyım sima haiburgigin, siya Jisis siirim kauwok boınanaeki, kara kınaka nami. Mi Jisis siya siirin ina swoki ikropkiyın mi ina boınkiyın, ³⁹ Kira kiriir oma hiriırar swoki am. Mi dimın whiekakim Adi Komii siya tırkiyım simiir tını boınmamaıuwıu. Mi ti inkamın siya ha namın mi ti yaiyım iikam whiekakim om komii siir hıranım ini simiırar boınmamaıuwıuwın dimın whiekakim Jisis siya tırım simiir. friig.

*Jisis siya haiswonıskikin wıga siir yıuis nonkwowa
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)*

⁴⁰ Mi iıya Jisis siya ha swoki amın whııgbid yarmiıya hiriir mi iikam whiekakim sima hırar nwowınım mi sima siirin ina

boin maingimairga winim. ⁴¹ Mi inkam nwirin ina yimbiniyin siir inigin Jairaskin. Siya maeyauwa iripa yai boinaiya huyokiyokaiya sair biyan inkamkin. Mi siya igmwowin Jisis siir igmiiga kingiinar ini huiuu mi ina kauwok boinaekikin, kira kariir omaka wit. ⁴² Mi siir yinisima irki iruwaka mi saeya yinkopaka. Mi sair biewiyim iur whisko. Mi saeya naowamar tiri. Mi Jisis siya ha napnamin mi iikam isid komiiyin sima ini Jisis siir mhoiyar yamim. Mi sima ini iripa iripa yonamim. ⁴³ Mi wiga ira nwowi, inokinokin saeya piu biyieka napidwodwomaimiiga biewiyim iur whis, kamim paowai udiyim simiir nwirkin sair ma air bi swoki owaiginukin miyik. Nungaka. ⁴⁴ Mi ta wiga saeya Jisis siir digiwa kingiin ha nita mi saeya ini siir yuis praiya sair mwois iirar yaka onkwokiya mi saeya hiriinan tirkiya mi bi kimiminkika ta piu biyieya saeya nwowa ina yinkisanakiya mi mhoiya saeya bi swoki imbiyamka. ⁴⁵ Mi Jisis siya sriigi, yipikin ina kariir naka onkwokiyin? Mi iikam whiekakim ina boinkiyim, an nunga, an nunga. Mi Pita siya ina boinkiyin, inkam Komii iikam isid komiiyin wasi kiriirar nokwoyokaiyim, simar kwakikin namkim. ⁴⁶ Mi Jisis siya boinki, ina kariirin nwirka nonkwokikin. Mi kara ina kinankugiyin, kirie nhirim kariir bidi haiburgigim. ⁴⁷ Mi ta wiga saeya ninokninkinkiya mi saeya ini nidid komiigakar yowa mi saeya siirsi bi swoki impioka mi saeya igmwo ini Jisis siir imiiga ini huiuwuwa. Mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida saeya ina boina, iya kara Jisis siir yuis air nonkwokiya, kariir ma biri kimiminkika saeya ina digiya. ⁴⁸ Jisis siya boinki, kariir yinisim yinkopak, kariirin kariir naingwo tibmii miyika saeyar nwowaiginugika mi kira ha dam mi kariir mhi kwoinim hiinsima dwonam.

⁴⁹ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi biyan inkamin Jairas, siir omaka hiran inkamin siya ha nitin mi ina ini boiniuwun siirin, kariir yinisim yinkopaka bidi yaonama. Kira inkamin dimin taemin nowimwarkaiyuwiyin kigi siir kipi ninki. ⁵⁰ Mi Jisis siya ta yaiya air wakaekiyin mi siya Jairas siir yai anaka hiniina yowarkii boin, kira kipi nidid. Mi kira hindara daingwo tibmii iski mi kariir yinisim yinkopaka saeya wi miyika nwoki owim. ⁵¹ Mi Jisis siya Jairas siir omaka hiriir yam mi siya iikam whiekakim simiirin omakanau hiriirin saika biri kigninkin apninopkai namkim. Nungaka. Pita, Jon, Jems mi ta yinisim yinkopaka sair yopii ad owa simasimar yapninopkainam saikan. ⁵² Mi iikam whiekakim sima ta yinisim yinkopaka sairimar nanka ninougim mi sima hirar nounanaekim. Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nou, saeya biri naoka, saeya nhwo whwonkaii. ⁵³ Mi sima siirin yaibu

prasa'e biri niekim. Dimusi rani, sɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnim, saeya bɨdiya yaonama. ⁵⁴ Mi Jisis siya ta yɨnisim yɨnkopaka saiir ɨn aiir yonkwoki mi ina boɨnkiyin, yɨnisim yɨnkopak, kira dɨnsiingi. ⁵⁵ Mi ta yɨnisim yɨnkopaka saiir piugina ina swoki ita saiirim. Mi biri kimimɨnkika saeya ina yɨnsiin idwokiya. Mi Jisis siya simiir boɨnki, kɨma nae nɨirim saiir hauu ae. ⁵⁶ Mi ta yɨnisim yɨnkopaka saiir yopii ado sowa ɨni mounana sinkaokiyo. Mi Jisis siya sowiirin ina boɨnkiyin, ti dimɨnin siirin kowa inkam nwɨrni kipi swoki boɨnmauu mimɨn. Iriig.

9

*Jisis siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyim mi simiir hauugin
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)*

¹ Jisis siya kam ɨuur nwɨso siir kɨgna mɨriiyim simiir yikiuna iripa haingiriyiim mi siya kirie komii mi ɨnig komii simiir hauuwim. Uridyɨ biyie biyeyim mi mapai mapaiyim simiir haiswonɨmniskiiyim. ² Mi siya simiirin ina yikropkiyim ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwowim simiir kigirkakana saiir boɨnmɨmauuam mi makak ɨkamim simiir mi ɨnɨmniskiiyim. ³ Mi siya simiir boɨnki, kɨma digworaekwo wara kipi hai apnam mi kɨma nae mɨnim mi umɨr hoknibim mi paekopim hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kɨma yɨuiso kwokwisa kipi hainam. ⁴ Mi omaka kɨma napnɨnopkainami mi sɨma wadie kimiir nwowini mi kɨma ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om ɨiirin wi ta omaka saiir hɨrankar haiburgig. ⁵ Mi sɨma kimiirin simiir omaka hɨriir namamɨn wadie nwowin karamae nwowi mi kɨma ti om ɨiir haiburgik. Mi nusɨn ɨmiir dikrimkrɨnkiigig sɨma wa nɨnoknɨnkɨnkiiyim, krɨma mɨiyik rani. ⁶ Mi kamɨm Jisis siir kɨgna mɨriiyim sɨma ina yitkrɨnkiiyim omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya saiir yapboɨnmamauuam mi ɨkam makakim omom omomamɨn hɨnda tɨndanim simiir warar mi ɨnkɨn haiswonɨmniskiiyim. Iriig.

*Herot siya Jisis siir yai wakaekin
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)*

⁷ Mi inkam komiiyin Herot nu Galili kigrɨraowiyin ti yai whiekakim simiir wakaekiyin mi siir kwoɨnin ɨni hindara whriewhriekiyin. Dimusi rani, nɨirim ha boɨni, Jonɨn op baptais haigɨnɨuwiyin ɨeyankɨn bɨdi swoki ɨnsiin idwowin. ⁸ Mi nɨirim hɨnɨna boɨn, ɨlaija bɨdi yɨmbiyamɨn. Mi nɨirim hɨnɨna boɨni, biyan profet inkam nwirin bɨdi swoki ɨnsiin idwowin. ⁹ Mi Herot siya hɨnɨna boɨnki, Jon siir nɨiyin karar bɨdi kaigrɨpiyin. Mi ti inkamɨn siya yipikɨn kara ti siir yaiya hɨnɨna wakaewinɨn, ha? Mi siya Jisis siir kɨgam mɨni. Iriig.

*Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)*

¹⁰ Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima tirim sima Jisis siir ini boinmimauuni. Mi siya simiirin warar yinkin ikunam mi sima iikam nhirim simiirin hiarar haiburgik mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin Betsaidakin. ¹¹ Mi iya iikamim sima wakae digiyim mi sima ini siir mhoiyar yamim. Mi sima siirim ha namim mi siya ini maigimarga ywowinin simiirin. Mi siya Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir yowomwarkaiyu simiirin mi iikamim makakim, simiir warar mi inkin haiswonimniskii haiginu.

¹² Mi iya bieyin ha nikiiyantibin, kam iuur nwiso siir kigna miriyyim sima ha nitim siirim mi sima boin, kira iikamim simiir dikropki sima iki om nhirim hinda tinda nwowim pi simiirin nwoki amim mi sima pi hir nwoki whwonkaowiyim mi nae minim pi hir nwoki inkiguna aeyamwiyim. Whisarii rani, ta maeyauwa krima nwowa om karamaeka. ¹³ Mi Jisis siya simiirin igao yaigakar ywoki, simiirin nae kimar hauu. Mi sima ina boinim, krima nae hirii hirii karamaekim. Krima bretim iriyyar mi anasu whis simasimar nwowi. Mi kira hinina naingwowi ti iikam whiekakim nwowim, krima naeyim simiir digar pini sainaki, aniya? ¹⁴ Kamim hir nwowim 5,000kim mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kima simiir boinki, sima kam nwis iuur iura kiiyop idwodwoam. ¹⁵ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ini hiriinanar mi tirim mi sima iikam imiirin ina yokmwim idwowim. ¹⁶ Jisis siya ti bret iriyyarim mi ti anasu whis iko ha haiyin mi siir nhwowin ninomor koua hiriir ha kaokiyin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ina yinop hauugiyim kamim siir kigna miriyyim simiir mi iikam simiirin ini simar hid nonkwokwo hauunamim. ¹⁷ Mi iikam whiekakim ha naekiniu digiyim mi nae haimii haimiyyim sima naepiruru okiyim mi nibim sima haigimirninkinkiyim iuur is. Iriig.

*Pita siya Jisis siir boininkigin siya Kraiskin
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)*

¹⁸ Fi gwira Jisis siya Adi Komii siirimin nhwo sasar ini kwisboiniu. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ina yamim siirim. Mi siya simiir sriigi, iikamim kariirin panin nikiuwigim? ¹⁹ Mi nhirim yim hinina boinikim, Jonin op baptais haiginuwiyyin siya. Mi nhirim yim hinina boini, kira Ilaijakin mi nhirim yim hinina boini, profet inkam nwirin bidi yinsiin idwowin. ²⁰ Mi siya simiir sriigi boinki, wim kima

paniina dapikim? Mi Pita siya ina ywowarkii boinin, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia siya. Iriig.

*Jisis siya boin kara naonami wa swoki insiin idwowi
(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)*

²¹ Mi Jisis siya simiir boinki, ta yaiya inkam nwrni kipi swoki boinmauumimin. ²² Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin kara Yaowae Adin ninomor kouanin kara wi hik kimpipisu prasae hai rani. Mi biyan inkamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim mi prismi biyan inkam mi kamim siyu komii komiiyim sim ninomokninkiniyim, sima wi digiumii siir haimriyuwi mi sima siirin wa nisomaowi mi siya ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankar.

²³ Mi siya simiir boinki mi inkamin kariir siyu imiir napam niti mi siya diminim siir kwoinawu hir nwokaiyim digworaekwowim simiir haiburgigi mi siya kariir mi imiir mirii mi kariir siyu imiir dap iski. Mi siya kariir mi aiirrarar miriyyokiyokii mi kariir siyu imiirrarar timi apiyokiyokii. Mi siya ti paeyin hiiniya nirioninkinin siirin hiriyyar haiyokiyokii kariir hiriinan. ²⁴ Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyim simiir haimriyu karamae nwowi mi siir kwoinin omwai waiyaiyin wi miyyik nwo rani. Mi siya wi hindara kigugu iskii. Mi yipiki inkamkin digiumii siir digworaekwo mi diminim siir kwoinawu nwokaiyim simiir haimriyuwi mi siya wi omwai hiriya waiyayokiyokii.

²⁵ Mi yipiki inkamkin ti nu siir digworaekwo whiekakim simiir haingiriyu haigin mimiiri siyamar mi inig komiigak ha mi owi mi ti digworaekwowim wi sima whinkinsiis haiginuwi siirin omwai waiyayokiyokiikaeyamim, aniya? Ningaka. ²⁶ Mi yipiki inkamkim kariiram maigimaigra karamae nwowi mi digiumii kariir yai aiir haimriyuwi mi mhoyia kara Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya kariir hauuwim paenan nuyaeyim mi Adi Komii siir paekwosimim simaka niti mi taka iya kara kiriirin wi digiumii saiir swoki haimriyuwi. Mi mhoyia siya wi Adi saika nwo rani. Ningaka. ²⁷ Kara kimiirin yaimwowar boini, ti iikam nhirim tirar nwowim, kima wi niki ao rani. Mi diminim iya Adi Komii siir dimin taemin imiir kigirkakana wi saiirar nimbiamy.

Iriig.

*Jisis siir piua ya ini saa yimbiyamkiya
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)*

²⁸ Mi Jisis siya ti yayim ha boin digiyim mhoyia ii iriyyar kwoimim namkiyim mi siya Pita Jon mi Jems simiir yikiunam mhuisim whirin siir kiua hiriir, nhwo Adi Komii siirim

kwisboinim. ²⁹ Mi siya hɪrar kwisboinin mi siir whwonkamɪn ina yigiyin mi siir yuɪsa paenan ha niuyakiya mi saeya ini whisinana ywokiya. ³⁰ Mi biri kimiminkikin inkam nwiso ini saikar yamokwo boinainiyo. Moses, Ilaija so. ³¹ Mi sowa Adi Komii siir diminin paenan niuyaiyin saika ninkin imbinikin. Mi sowa iya Jisis siya naonama sair nimbiamini diminin Jerusalem hir, Adi Komii siya nimbini bidi bidiniyar simiir boinmimauugim. ³² Mi Pita siya mi siir nomiyau nwis owa sima nhwo whwonkaigim mi sima ha nansiingiyim mi simar kigi paeya Jisis mi inkam nwiso saika nokwowo simiir hir niuyaki. ³³ Mi sowa Jisis siir haiburgigim minko mi Pita siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, krɪma tir nwowim wadieka. Mi krɪma omaka amirim wi ouuma mirii, ira kiriirga mi ira Moses mi ira Ilaija Pita siya ta yai aairin whaowaeya priiboinkin, siya bi ninokninkin. ³⁴ Mi siya yai aairar niki boinin mi waua ini simiira yauni kikirinuniya, sima ina yididgiyim. ³⁵ Mi yai kwira ta wau aair kauwok boinkiya, saeya hinina kauwok boinkika, wari yinisimin kariir yinisimkin. Mi kara siir bidi yimbinin. Kima siir yai aairar wakaeyokna. ³⁶ Mi ta yaiya ha boinkiya mi sima kigi, Jisis sasar nwoki. Mi kamim siir kigna miriyyim sima yai ha ninkin tankiyim mi ta iya ti diminin sima kignamin, sima inkam nwir bi swoki boinmauumiminkin. Iriig.

Jisis siya yinisim nwirin uridyiu biyekakin siir haiswoniskiiyin

(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

³⁷ Mi igwira sima mhuusim whirin siir haiburgigim mi ha niuunamim mi iikam isid komii whirin, sima Jisis siirin siyiu hir yapyiskaiwin. ³⁸ Mi ti iikam isid komiyyin simiir hiran inkam nwirin siya ina kauwok boinamnankiyin, iikam nowomwarkaiyuan inkamin mi kara kariirimar kwisboinki. Kira kariir yinisim yinkamiyyin iir kigi, siya kariir yinisim yinkamiyyin nwirki nwiruwa ieyairgin. ³⁹ Mi uridyiu biye whirin siya nonkwokin siirin. Mi bi kimiminkikin, siya ha kauwok boinkiyin mi ti uridyiu biye ieyar haigi itiwamwakikingig. Mi yaeyopa pa nimbiniyamini siir yai hirankar mi siya ti yinisimin siir piu aairar nonkwobumbuninkin mi siya siir bi swoki haibur sranikin. Nungaka. ⁴⁰ Mi kara kamim kariir kigna miriyyim simiiram bidiyar kauwok boinanaeyin ti uridyiu biye siir haiswoniskiyim mi sima dig bi nwokim. ⁴¹ Mi Jisis siya ina yowarkii boinin mi ti iikamim tariinananim kima naingwo tibmii karamaekim. Kimiir mhi kwoinim miyyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iya whindiriraerar haiginiuwi mi kima wa nwoki

aingwo tibmiiyim, ha? Mi siya ti inkam iir boinki. Yinisiimin tiriiir whainani. ⁴² Mi siir yinisiimin ha niki apnaniyin mi ti uridyiu biyieyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyieyin siir boinki mi siya ti yinisiim iirin ina haiswoniski haiginiugiyin. Siya ini siir ad iiramar swoki ikropkiyin. ⁴³ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiia sair kigiya sima ini hindara yanaakiyim. Iriig.

*Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)*

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimokripkaiyim, ti diminim siya tirim simiirsiiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, ⁴⁴ kimiir winim sibgu mauugi. Mi mhoiia Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi. ⁴⁵ Mi sima ta yaiya siya boina sair bi ninokninkinkim, ta yaiya sair yaimwokiyaimwowa simiirsi nimprioka mi sima sair paninsi sibgu yinokninkinsi. Mi sima pi nididgim ta yai airamim siir paninsi sriisi. Iriig.

*Yipikin siya kougikou nwowin
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)*

⁴⁶ Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima yaiya kwira yiniinansao boin, yipikin simiir kougikou nwowin. ⁴⁷ Mi Jisis siya bidiya yinokninkinin kwoinin simiir hir nwowin. Mi siya yinisiim sapisap nwirin siir asi nikunakin. ⁴⁸ Mi siya simiir boinki, inkamin ti yinisiim sapisapin siirin kariir inig iir kigriraowi yio siya kariir kigriraokin. Mi inkamin kariir kigriraowi mi siya inkamin kariir nikropkiyin siirin warar ninkin kigriraowi. Mi inkamin yinisiim sapisapnan kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikouin ini siyar ywowin. Iriig.

*Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin siya
kimiir nomiiaugin
(Mk 9:38-40)*

⁴⁹ Jon siya ina yowarkii boinin, Biian Inkam Komii, krima inkam nwira kig, uridyiu biyieyim simiirin kiriir inig iir haiswonimniskiiyin. Mi siya krimiir yai bi wakaeyoknakim mi krima siirin hiriinansi nikidugim. Dimusi rani, siya krimiir isid rani. Nungaka. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir boinki mi kam nhirim siir kigna miriiyim sima, kima siir kipi nikidu. Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin yio siya kimiir nomiiaugin. Iriig.

*Sameria hiran om whirin siir iikamim sima Jisis siir siyiu iir
haiginikougim mi siirin ina swoki ikropkiyin*

⁵¹ Iiya Adi Komii siya Jisis siir swoki ikiunamana ninomor koua hiriir saeya ini kingiin nwowa. Mi Jisis siir kwoinin

om komii Jerusalema namim asi naingwokin. ⁵² Mi siya kam nhirim simiir yikropki, yai siir biyin sima nwoki hai-giririramim mi sima ha namim nu Sameria hirin om whirin siir yapninopkainam. Mi sima siir digworaekwo nhirim simiir diriraerarim minkim. ⁵³ Mi omin siir hiran inkam nhirim sima siir biri nikiunamkim simiir omaka hiriir. Dimusi rani, Sameria iikam sima iripa mhai kwoin biri nwowikim Judami iikam simakan sima ina ninokninkinim siya pi om komii Jerusalem hiriir nami. ⁵⁴ Inkam nwiso siir kigna miriyo Jems, Jon sowa, sowa hiriinan siyiuin siir kigin mi sowa siir boinmauu, Biyan Inkam Komii, krima paeya ninomor kou hirana saiirim nikiugi, saeya ti iikamim tiranim simiir nwoki iuniyim, aniya? ⁵⁵ Mi Jisis siya ha haiyug okwokiyin mi siya io sowiir ywoki. ⁵⁶ Mi sima om whira yapnam. Friig.

*Inkam in Jisis siirim nami
(Mt 8:19-22)*

⁵⁷ Mi sima siyiu hirar niki apamim mi inkam nwirin siir boinki, kira omom omomim kira nami mi kara wi kiriir mhoiia ninkin apiyokiyokii. ⁵⁸ Mi Jisis siya siir boinki, niimauan wraim yim ieno kakargim mi ipiyinim yim iriipi hiriinan whie kakargim. Mi Yaowae Adin ninomor kouanin yio omaka maeyau whwonkai karamaekin. ⁵⁹ Mi siya inkam nwirin siir boinki, kira kariir mhoiyar wit. Mi siya boin mi kira kariirin wadie tiki oki. Kariir adin siir piuis biyieya saiir niki hangikaigigi. ⁶⁰ Mi Jisis siya siir yowarkii boinki mi inkam wirim yim inkamim kariir mhoiia nit karamae nwowiyim sima haingikai. Mi ni kira iya Adi Komii siya siir digworaekwowim mi siir iikamim simiir kigirkakana saiir yai imiir tini boinmimauuwu.

⁶¹ Inkam nwirin siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kara kiriir mhoiia nitam mini mi kira kariirin pi wadie dwoki. Kara yai minim kariir isidin simaka nini idwo boinaigigi. ⁶² Mi Jisis siya siir boinki, inkam i kigriririyin, siir nhwowin idaowa hiri hiriya kaonanaei mi ti hiriinan inkamin siya wi Adi Komii siya kigrirao tani. Nningaka. Friig.

10

Jisis siya kamim kam nwoim iuur nwisa yikropki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam

¹ Mi mhoiia Biyan Inkam Komiiyin siya ina swoki imbinin kamim kam nwoim iuur nwiso. Mi siya simiirin nwinnwisa yikropki mi sima siir biyar yamkwokin. Mi siya simiirin om komii komiiyim mi omisisimim mhoiia siya namanim simiirin simiir hiriir yikropki. ² Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim wadie bidi ywowim sasaeyim wai

nwowim simiir hiriinan. Mi iikam whiekakim sima ta yai aiir wakaeyama tiri. Mi iikam whiekak rani, simiirim namim mi simiir nikunakiyim mi sima bidi grigigiyim. Mi numiran adin, Adi Komii siyaargin, siirim sriigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi simiir kwoin imiir hiurworwokaiyim mi sima siir mhoyiya nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai nwoiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim ini siir hiriinan ywowin. ³ Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikriprikan nikropkikin ni-imau mie komii komiiyim wra bibiyeki nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigiraowan inkam kakar nwowi. ⁴ Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka mi kima siyu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi. ⁵ Mi kima omaka ir napninopkainami mi biyin kima wi hinina tini boiniu, kima ha maigimairga iikamim ti omaka aiir nwowim. ⁶ Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwoiyin siya ta omaka aiir nwowi mi siya wi kimiir yayar wakaeyoknaei mi siir kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan inkam karamaeki niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yaiya hiriayar swoki okainani. ⁷ Mi kima ta omaka irua aiirar dwokripkai. Mi kima nae op minim sima hauuwi simiir dae kwiya. Mi kima ti nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima dimin miyik miyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin hiriinansi hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam. ⁸ Mi kima om komii whira napninopkainami mi inkam nwirkin kimiirin wadie nwoini, siir omaka hiriir namim mi nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi boriisop wa dae. ⁹ Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar timi haiswonimniskii haiginu mi kima simiirin hinina boinki, iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya. ¹⁰ Mi kima om komii whirin siir napninopkainami mi sima kimiir bi boin wadie winkim simiir omaka hiriir namamin mi kima ti om komii siir siyuin siir yaba hir dikwowin kima hinina boin, ¹¹ ti kimiir om komiiyin siir nu sinim sima ini krimiir iga imiir nwowim mi krima pi kimiirarar swoki hauugigi. Mi kima sibgu daingworinu. Dimusi rani, kima krimiir yai imiir bi wakaeyoknakim, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim, simiir kigirkakana ini kingiin yamwoniya mi kima ta yaiya digiumii saiir haimriiyugim. ¹² Kara kimiirin pi hinina boinki, mhoyiya iya Adi Komii siya iikamim dimin biyekakim simaka boinaini iya saeya nimbiamim mi ta hika wi hika om komii biyekibiyeyin Sodom hiran iikamim dimin biye tirim wi simiir haiburi. Ti omin Isrel siir omkin. Friig.

Om nhirim naingwo tibmii karamae nwowim simiirsi

naingwoyimiyoki
(Mt 11:20-24)

¹³ Jisis siya ha niki boinin mi siya boinki, kima Juda iikamim om Kolosiyanim Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani mi om Betsaidan Juda iikamim kima iriipa hiriinan, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae mi hauu rani. Dimusi rani, dimin miyyik miyyik whiekakim Adi Komii siya kimiir tirim mi kima simiir biri kigim mi kima simiir biri wakaeyoknakim. Nningaka. Kima ini digiumii simiirar haimriyukripkaiyim. Mi biya Adi Komii siya dimin miyyik miyyikim iikamim Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hiranim simiirin hiriinan hauugiso mi sima ha kigiso mi sima sinin wa pi masin mi aknainan bidi pi yisiimauuin Adi Komii siirin, dimin biye biyeyim sima tirim simiirsiiyin mi sima ha pi yaingwo tibmiiyin Adi Komii siirin. ¹⁴ Mi ta iya Adi Komii siya iikamim simiir hidi mi hika kimiir nimbiyami saeya wi komiigi komii nwowi. Wi hika om Taia mi om Saidon sowiir nimbiyama sair haiburi. ¹⁵ Kima ti iikamim om Kapaneamanim, nu Isrel hiranim kimiir kwoinin ha naingwowi, Adi Komii siya kimiirin ini kougikou haiginin, aniya? Nningaka. Adi Komii siya kimiirin iikam miyyiki miyyiknan mi ikuwi. Mi kima wi inkam biyienan nwowi. Mi siya kimiirin wi maeyau biyeya paekaka wi sair nitkaigi.

¹⁶ Mi siya kamim siir kigna mriiyim simiir boinki. Yipiki inkamkin kimiir yai aiiir wakaeyoknaei. Mi yipiki inkamkin digiumii kimiir haimriyuwi. Mi yipiki inkamkin digiumii kariir haimriyuwi mi siya inkamin kariir nikropkiyin digiumii siir warar mi inkin haimriyuwi, yo Adi Komii siyairgin. Iriig.

Kam, kam nwoim iuur nwisu sima ina swoki itim

¹⁷ Mi mhoiia ti kam, kam nwoim iuur nwisu ha swoki itim mi sima ini maigimaiga komiigakar ini oniyim. Mi sima hinina boin, Biyan Inkam Komii, krma kariir inig iirar boinkiyim mi uridyu biyeyim sima ini krmiir yai aiiirar mi wakaeyoknam. ¹⁸ Mi siya simiir boinki, kara bidi kigiyin Setanin diyanan tionaiiniyin ninomor kou hirankin. ¹⁹ Wakaei! Kara kirie komiia kimiir bidi hauugiya mi owiniyai mipug minim kima wi simiirar nankin okwo mirii nami mi sima wi kimiir pi rani. Mi Setan siir kirieya wi kimar nikwowaisii. Mi kimiirin wi dimin whirki swoki tirbu rani. Nningaka. ²⁰ Mi kima hinina kipi boin maigimaiga. Uridyu bibiyeyim ini krmiir yai imiirar wakaeyoknam. Nningaka. Kima Adi Komii siiramar maigimaiga kimiir inigim siya bidi win haiginim ninomor kou hir. Mi sima wa nwoki inokninkinim kima Adi Komii siir yinisimkim. Iriig.

*Jisis siya maingimainga ha nwowin mi ina boin wadiekiyin
Adi Komii siirim
(Mt 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Mi taka iya Adi Komii siir naeyiun Jisis siir mhi kwoin imiir hurworwokai mi siya ini maingimainga ywowin. Mi Jisis siya boin, Adi Komii, kira nu ninomor sowiir Biyan Inkam Komiiyin. Kara kiriir boin wadieki, kira dimin nhirim kamim ninokninkinkakim mi kwoin miyik miyikakim simiirsi nimpriokin nu tiranim mi kira inkamim naingwo omok kamaeyim simiir yisiimauu. Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin siya hiriyyar nwowikin.

²² Kariir Adi Komiiyin siya digworaekwo whiekakim, kariir ina bidi hauu digim. Inkam nwirkin kariir biri ninokninkinkin, Adi Komii sasar ninokninkini kariirin. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir ninokninkin tani. Kara siir Yinisimin kanakanar ninokninkini siirin. Mi ikamim kara boinmimauuim yim ina ninokninkinim Adi Komii siirin.

²³ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim simasimar nwokim mi siya ina haiyug boinkiyin. Ikam nhirim sima dimin kirie kirieyim wari bi kigim. Adi Komii siya kimiirim naingwokwonanaeikin mi siya dimin kirie kirieyim kimiir asi nisiimauugim. Mi kima nhirim simiir kou asi nwowi. ²⁴ Kara pi kimiir boinki. Biya profet kamim mi inkam komiiyim nu kigiraowiyim, sima ti diminim tariinan kigim, simiir kigamar naingwokim mi sima bi kigim. Mi sima ti yayim tariinan kima wakaeyim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Nngaka. Iriig.

*Nu Samerian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir
whinkinsiisgin*

²⁵ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, ikam nowomwarkaiyuwan inkam, kara wi panina tiri kwoin budin inokinok omwai waiya yokiyokiiyin siirin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya panina boinka? Kira panina mwaingin saiir yaimwokiyaimeowa, ha? ²⁷ Mi siya hinina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiiyin mi kiriir mhi kwoinim siiramar daingwo irkak mi kiriir piugina mi kiriir kirieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiiyau iirimim hinina daingwo kira kramar naingwonaeyin saiir hiriinan. ²⁸ Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadieya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokii.

²⁹ Mi inkamim siyu komii ninokninkiniyin siya siir inig iirar sibgu diriraeramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hinina srii, Yokwo Komii saeya boina yaiya kira hinina

boinkin kira nomiiyau nwirniyam naingwowyim, kira kiramar naingwonaeyia sair hiriinan daingwo. Mi ti nomiiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha? ³⁰ Mi Jisis siya hinina yowarki boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyu hirin siirin inkam biye nhirim sima yapiyiskaiwin mi sima siir digworaekwo whiekakim simiir hai mi sima siirin ina yipamparin. Mi sima hiriinan tirkikim mi ina yamim. Mi siya ini siyu hirar ywokiyin mi siya naowim pariiparii. ³¹ Mi taka iya pris inkam nwirin krimiir kaoprigi okwowyin ti siyu iir napniyamkin. Mi siya ti inkam iir kigin mi siya kimidiniya siirsi yapiyoknam mi siya siyu miga hiriir yapnam. ³² Mi iriipi hiriinan Livai inkam nwirin nu Judianin ta maeyau kaimwo aair mi imbiniiyin mi siya ti inkam iir kigin mi siya ina mi apiyoknamin siyu miga hiriir. ³³ Mi inkam nwirin nu Sameria hirankin. Simiir sau omomin siya ti siyu iir mi apnam mi ti inkamin siir hiriir yimbiam mi siya siir kigin mi siir kwoinin siirsiyin naingwoyimiyok prasae bi kikinkin. ³⁴ Mi siya siir kingiin ha namim mi wa op wain minim siir paowai imiir yaokinki, wadie simiir nwowaiginugiyim mi siya ina udgiyim siir paowaiyim. Mi siya ti inkamin siirin ha kininsin idwokiyin mi siirin siir donkiyin siir idwo yaki kikinuu idwoki. Mi siya siirin omaka ira inkamki sain whwonkaiya sair hiriir yikunam mi siirin ina sibgu kigriraowin. ³⁵ Mi igwir nugakin siya ti inkamin omakanin siirin umirim kam nwira hauugik mi siirin hinina boinmauugi, ti inkamin siirin kira sibgu kigrirao. Mi kiriir umir nhirim siir hauu saini mi iya kara swoki iti wa swoki hauukiyyiwi kiriirin. ³⁶ Jisis siya boin mi tariinanin kira panina naingwowi, yipikin ti inkam nwoimim simiir nwirin ti inkamin, kamim hi tauaeyim sim nonkwobumbu ninkingikin siirsi naingwoyimiyokin, ha? ³⁷ Mi inkamin siyu komii ninokninkiniyin siya boin, ti inkamin siirsi naingwoyimiyokin mi siir whindiriraerin siya. Mi Jisis siir boinki mi kira ha dam mi hiriinanar tini tiru. Iriig.

Mata Maria so

³⁸ Mi Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima ha napnamim mi sima om komii whirin siir yapninopkainam. Mi wig ira sair inigin Mataka, siirin saeya yikuna apninopkainam sair omaka hiriir nae hauu aeyim. ³⁹ Mata saeya nomousima ira nwowi, sair iniga Mariaka, Maria saeya Biyan Inkam Komiiyin siir igmiiga kingiina ini idwoni, saeya siir yai imiir wakaemimika. ⁴⁰ Mi Mata ya ini nae diriraerarnanaeya mi sair kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. Mi Mata saeya Jisis siiram yam mi ina boina, Biyan Inkam Komii kariir nomousima kariir bidi

haiburgika mi naeyim kanakana diriraerarnanaei. Mi kira sairim naingwo rani, aniya? Kira saiir boinki, saeya kariir whindiriraerarniyim. ⁴¹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya hinina yowarkii boin Matara, Mata! Kiriir kwoinin haugihauga kipi whiyieki mi kipi naingwoyimiyouk. Wari dimin whiekakim kira miriiyim simiirsiiyin. ⁴² Kariir yai aiir ninoknankinim miriiyim, saeya ini mii nhirim simiir haibura, ta miya Maria saeya nimbina saeya ini mii nhirim simiir haibura. Mi kara sairin pi nikropki rani. Nningaka. Iriig.

11

*Siyyiin Adi Komiiiyim srii boini ikin
(Mt 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Mi iigwira Jisis siya maeyau kwira saiir kwisboinkin Adi Komii siirim. Mi mhoiia siya ha kwisboin digiyin mi inkam nwirin siir kigna miriiyin siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira krimiir dowomwarkai haiginu Adi Komii siiram kwisboiniya biya Jon siya kamim siir kigna miriiyim simiir nowomwarkaiyuin saiir hiriinan. ² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki, iya kima Adi Komii siirim kwisboiniyim kima hinina kwisboin,

krimiir Adi Komiiyin krima ha naingwowi iikamim sima kiriir inig iir hainanam daingwo. Mi iya kira kiriir iikam whiekakim simiir kigirkana iya saeya nimbiamana krima sairim naingwowi.

³ Mi inokiinokin krima naeyim whaowaeiyim mi krima kiiiram sriiiyim mi kira naeyim pi krimiir digar mi hauwi.

⁴ Mi kira krimiir dimin biyeyim iriipi hiriinan wa timi inkin haiyoprimdiyumuigii. Mi iriipa hiriinan krima haiyoprimdiyumuigiyim iikam krimiir tirbuwiyim simiir dimin biyeyim simiir hiriinan. Mi kira hik komii kiiiram kipi kignankinki krimiir kinankiuwam.

⁵ Mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki mi kiiir inkam nwirkin siya nomiiyau miyikaki nuwi mi kira siir omaka hiriir nami hiriir tiriir nibopwo kira kiriir nomiiyau iirimn hinina nini kauwiuwi, nomiiyau kira kariirin bretim nhouma whauugi. ⁶ Dimusi rani, kariir nomiiyau nwirin siya siyu hir napniyin mi kariir omaka tiriir yimbini, kara nae siir hauugi karamaeka. ⁷ Mi ti inkamin omaka hiranin siya ina yowarkii boinin, kira kiigi kariir kipi ninki. Anowin bidi haiginikouwin. Kariir yinim krima nib bidi whwonkaiyim. Kara pi nini rani, dimin kiriir hauugiyim. ⁸ Kara kiiir boinki, ta omaka saiir adin siya hinina naingwokin, ihi, siya kariir nomiiyau topmwokin mi kara nae sairin pi hiriinan ni

komiiya pi saiir hauu rani. Nningaka. Mi siya ti inkamin kira kauwoknanaeyin sairsi nhakiugin. Mi siya ti inkamin pa ninsiini mi siir naeyim pa hauugi. ⁹ Kara kimiir boinki mi kima Adi Komii siirim kwisboini mi siya kimiirin diminin wa hauwi. Mi kima diminim hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin kimiiram in wa haiwaoki. ¹⁰ Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siirim kwisboiniyim, sima diminin wa hai. Mi inkamin diminim hansiriyin mi siya wa kigi. Mi inkamin ano kaigakani mi Adi Komii siya anoin siirim in wa haiwaoki. ¹¹ Mi kimiir inkam nwrkin, siir yinisimin anasum siir ad iirim kauwi mi adin siirin wi mipug biyeyin siir nama hauugi, aniya? Nningaka. ¹² Mi yinisimin ad iirim in ipiyin yin kaskakam srii mi adin siirin pi owinyai biyeyin siir nama hauugi, iyie? Yio iriipa hriinan. Nningaka. ¹³ Mi krma iikamim dimin biyeyar tirikim krma dimin miyikin hindara mi prilhauwikim, krmiir yinisim imiirin mi krma hriinanar dinokninkin, Adi Komiiyin ninomor kouanin siya naeyiu miyikin, pi iikamim siirim kwisboiniyim pi simiirar swoki inkin hauwi. Iriig.

*Sima hinina boinkim Jisis siya Bielsebul saikar miriigin
(Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)*

¹⁴ Uridyiu biyeyin inkam waeyaiyin siir nwokaiyin Jisis siya haiswoniskiiyin ti inkamin siya waeyaigin. Mi uridyiu biyeyin siya ha nam in mi ti inkam waeyaiyin siya ina swoki boinaigiya in. Mi iikamim sima ini hindara yanaakiyim. ¹⁵ Mi kam nhirim sima boin, siya uridyiu biyie biyeyim simiirin Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskiiyin. Uridyiu biyie simiir biyan inkamin siir inig whirin Setankin. ¹⁶ Mi kam nhirim sima siirim kinankiuwam naingwokim mi sima siirim asi kauwoknanaekikin kiriepai kiriepaiyim ninomor kou hiranim simiirim, simiir nisiimauuam. Mi sima wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya nimbinkin iikamim simiir whindiriraerarim. ¹⁷ Mi siya simiir kwoin imiir bidiyar yinokninkinkiyin mi siya simiir boinki mi nu whiruwan iikamim sima isido whisa nwowi, yaii naniyam mi ti iikamim sima wi miyik nwo rani mi ad nwirni yinisimim simani isido whisa nwoki, yai naniyam mi simani wi miyik nwo rani. ¹⁸ Mi Setan siir isidin whisa nwowi mi yaii sowa swoki inii mi siir isidin wi kirie panin panina nwowi, ha? Kima hinina boinkim kara uridyiu biyeyim Bielsebul siir kirieya saiir haiswoniskigin. Ta yaiya saiir yaimwowa hininga, Setan siir isidin whisa ywoki mi yaii ina yiniyim. Mi Setan siir isidin hriinan tiri mi sima wi kirie nwo rani. Nningaka. Sima wi hindara kigugu iuguskii. ¹⁹ Mi kaimwokiniuwu, Bielsebul siya kariir whinkinsiisi mi kara uridyiu biyeyim

simiirin ha haiswoniskii mi kimiir kamim simiirin nunga whindiriraerarkim mi uridyiu biyieyim ha haiswoniskikigim, ha? Nungaka. Kiriir isidin sima bidi yinokninkinim simiirin Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigim, Bielsebul siir kirieya sae rani. Nungaka. Wari yai hiriinana kima kariir boinkiya, kima pi niksisaekingim. ²⁰ Nungaka. Adi Komii siir kirieya saeyar haiswoniskigin uridyiu biyieyim. Mi iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sair nsiimauwi saeya kimiir bidi yimbiyama.

²¹ Mi inkam kirie nwirin siya sau minim siir omaka hirar sibgu hai okwokaowi mi siir digworaekwo whiekakim wi wadieyar sibgu owi. ²² Mi inkam nwirin siya kirie komiigakin ini ti inkamin omaka hai okwokaowin siir kirie aiir haiburin mi siya siir sau kamkiu minim siir kinsiisiyim simiir siinaiyin mi ti siir digworaekwo minim ina hid hauugiyim, siir nomi-iyau nhirim simiir.

²³ Inkamin kariir whindiriraerariyin yio kariir ioan inkam tani. Inkamin kariir whindiriraerar karamae nwowiyin yio siya kariir ioan inkam ieya. Mi ti inkamin iikamim kariirim naingwo tibmiiyim simiir tirbumbuwiyin mi ti hiriinan inkamin yio siya iikamim simiir kwoin imiir whriewhrie haiginuwiyin mi ha ninoopamiyim ini simiir hiriinan ywowin. Iriig.

Uridyiu biyieyin siya ina swoki itin
(Mt 12:43-45)

²⁴ Mi iya uridyiu biyieyin siya inkam nwirni haiburgigiyim mipi maeyau kwira nami piu nini siisnakiyam. Mi siya hiriinan kig karamae nwowi mi siya pa boini, amba swoki ami omaka biya kara haiburgiga sairamar. ²⁵ Mi siya ina swoki amin ti inkamin biya siya niki owin sairamar mi siya ina ini kigiuwun ti inkamin siya nunga nunga nwowi. Mi siya ini omaka inkamki nhisiya mi ha piuaiya inkamki nitam ini sair hiriinan ywowa. ²⁶ Mi siya ha namn, uridyiu biye iriyyar nwiso simiir siyu biyieyin ini simiir siyu biye imiir haiburim mi siya simiir warar yinkin ikunam. Mi sima omakanan ti inkamin siir mhinau hriyyar yapninopkainam. Ti inkamin biya biye nwowin mi tariinanin siya ini biyieki biyieyar yasae owoguskiyin. Iriig.

Mairgimairga haini siyugun

²⁷ Jisis siya ta yai aiirin iikam isid komiyyin sima nwowa sair boinkin. Mi wig ira simaka hir ninkin owa saeya ina kauwok boinanaekiya, ta wiga biya kiriir naokaina mi mwoi kiriir haigiyiu imiiaeya, saeya ina mairgimairga. ²⁸ Mi Jisis siya boinki, ihi mi iikamim Adi Komii siir yai wakaeyim mi siir mhoyia namim, sima ha mairgimairga. Mi sima ini

wadie nwowim, simiir maigimaigra ini kariir apua saiir maigimaigra aiir haiburim. Iriig.

*Kam nhirim sima kiriepai kiriepaiyim nikiugim
(Mt 12:38-42)*

²⁹ Mi iikam whiekakim siir nokwoyokaiyim mi siya simiirin ina boinmimauuwim, kima ti iikamim tir nwowim, kima dimin biyiekakim. Iikamim kiriepai kiriepaiyim nikiuim simiir nsiimauuwam, Adi Komii siir kirieya kara boriisopi kimiir nsiimauuwim. Mi kara dimin komii whirin pi kimiir nsiimauuwi, Jona siyairgin. ³⁰ Biya Jona siya anasu komi-
iya saiir mhinau namkiyin mi mhinau hirar yokai mi ti diminin Adi Komii siya nsiimauugin, siir kirieya iikamim om komii Niniva hiranim simiir. Mi iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin ninomor kouanin ti iikamim tariinananim kimiir nsiimauuwi Adi Komii siir kirieya. Diminin wi kari-
irar diriraerari mi kima Adi Komii siir kirie aiirin wi haningi kigi. ³¹ Bidi bidiniyarin wig ira inig komiigaka saeya nu Siva hirankin napiyokiyokinika saeya ii kasa bi napka. Saeya yai miyik miyikim inkam komiyyin nu kigiraowiyin Solomon siya boinim simiir wakaeyim nitka. Kariir yayim ini Solomon siir yai imiir haiburim mi kima kariir yai bi wakaeyoknakim. Mi ta hiriinan iya, Adi Komii siya siir iikamim simiir hidni mi ta wig komiyya inigaka saeya kimiirin wi hinina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik komii hauuwi. Dimusi rani, kima siir yai miyik miyik imiir bi wakaekim. ³² Iya Jona siya Adi Komii siir yai kirieya saiir boinmimauuim mi om Niniva hirani iikamim simiir mhi kwoinim bidiyar kisina haigiyyim. Mi kariir yai kirieya saeya ini Jona siir yai kirie aiir haibura mi kimiir mhi kwoinim bi swoki kisina haigikim. Mhoiyya Adi Komii krimiir Wanin siya iikamim simiir hidim niti mi om Ninivan iikamim sima wi hinina ninsiin okwo boini, Adi Komii siya kimiirin wi hik prasae hauu rani. Dimusi rani, kima siir yai kirie aiir bi wakaeyoknakim mi kimiir mhi kwoinim bi kisina haigikim. Nungaka. Iriig.

Krimiir kwoin iirin paenan krimiir nhwo ieyar niuya haiginiuwi

(Mt 5:15; 6:22-23)

³³ Mi iikamim paeya niuyaeiyya ienau mi twonau min bi haigiika. Nungaka. Mi sima romiyas iirar ninankii mi iikamim sima napninpokainami mi sima wi pae aiirar nwoki kigim. ³⁴ Kimiir nhwoim paenan simar niuya haiginiuwi kwoin iirin mi kimiir nhwoin dimin miyik kigi mi kwoinin iriipa hiriinan pi wadieyar mi naingwowi mi ini yuukidin omaka bopwoniya hangomu haiginiyyin mi omaka irkak ai-
irar niuya irkakiya ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir nhwoin

siya dimin biyie kigi mi kiriir kwoinin wi biyeyar mi inkin owi, omaka yukid haingimu haigin karamae nwowiya saiir hiriinan mi omaka irkaka wi saiir niuya rani. ³⁵ Mi kima sibgu wakaeyok, kimiir nhwoim omaka anonan kipi hai-waoki, wi dimin biyieki wara ninkin amisi. Mi wi kiriir kwoin iir tərbumbuwi. ³⁶ Mi kiriir kwoinin siya miyik nwowi mi kiriir siyuin ini wadeyar mi inkin owin. Ti hiriinan inkamin siir kwoinin paeya inkam niuya haiginuwiya ini saiir hiriinan ywowin. Siya digworaekwo whiekakim simiir sibgu kigomokim. Iriig.

Siyu biyeyim Farisi kamim mi kamim nowom-wakaiyuiyim sima tirkim
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

³⁷ Mi Jisis siya ta yaiya saiir ha boin digiyin mi Farisi inkam nwirin siya yikuna siirin saika naeyim. Mi siya ha napninopkainamin siir omaka hiriir mi hi aiir yidwokai. ³⁸ Mi ti Farisi inkamin siya Jisis saika nidwokai aeyin siya ini nanaakakar yokiyin. Mi siyar kig Jisis siya op bi whaugin, Juda simiir siyuin siya boina saiir hiriinan mi siya nae ha bi naekin mi siya ina yaingwoyimi yokin. ³⁹ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya siir boinki, kima Farisi kamim, kima kimiir piu aiirin idananar hisokpraprasa mi kwoin kimiirin yo miyik nwo rani. Mi kima ini inkamin mobmor mob minim idanara hisokiyin mi aowa iokakar nwowiyim mi kimiir mhi kwoinin ini simiir hiriinan ywowim. Inkam nwirniyim kigmar mi hi tauae ti hiriinan siyuiim. ⁴⁰ Kima habwhaowae-nankim! Adi Komii siya piu kwoin sowiirar nonkwok-wokikin. Kima ti diminin siir bi ninokninkinkin, aniya? ⁴¹ Mi kimiir diminpai diminpaiyim inkam paeprikabim simiir hauuwi, naeyim mobmor mobnau nwokaiyim simiir hiriinan mi kimiir mhi kwoinin Adi Komii siir whwonkam ida wi wadieki wadeyar nwowirkaki.

⁴² Farisi kamim kima mintarao! Dimusi rani, digworaekwo whiekakim kima haiiyim haimii pi Adi Komii siirar mi hauuwi. Ti siyu hiriinanin yo wadieyargin. Mi kima iikam nhirim simiir swoki haimriiyugii mi kima Adi Komii siirim bi naingwowaokim. Biya kima siyu miyik iir tiki tir mi Adi Komii siiram daingwo mi ti dimin komii komiiyim simiir tir, ti hiriinan siyuin siya wadeyin. Ti siyuin kima tirin dimin haimiiyim Adi Komii siir hauuim yo siyu wadiekin siir kipi haiburgik. Mi ti dimin komii whirin Adi Komii siirim naingwonanaeyin siir warar dinkin tir.

⁴³ Farisi kamim, kima mintarao! Kima omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya, pi iikamim simiir whwonkam ida hirar nidwokaiyamar maigimaigaeikim sima kimiir

boin maigimairgam. Mi kima minam mi aingwowikim maeyaua iripa yai nidwo boinaiya iikamim sima kimiir inig imiir nwoki hainanim. ⁴⁴ Kima mintarao! Kima ini ieyin inkam whigi nwokaiyin owainie krin karamae nwowiyin mi iikamim sima siir idwovar ninap anapi, sima ninokninkin tani. Mi iikamim sima kimiirin hinina kigi kima mi miyika mirii mi ta mi miyika ini nuin inkam whi prigintimdinuiyin siir hiriinan ywowin. Mi kimiir mhi kwoinim ini biyeki biyie ywowim mi sima ninokninkin tani mi sima kimiir yai imiir asi naingwo tibmiigim.

⁴⁵ Mi inkam nwirin siyu komii ninokninkiniyin siya siir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin yaimin diminim sim nowomwarkaiyuwiyin, wara yaiya kira boinkiya kira hik krimiir wara ninkin hauugii. ⁴⁶ Jisis siya ina yowarkii boinin, kima kamim siyu komii nowomwarkaiyuwiyim kima ha timi inkin mintarao! Dimusi rani, kima siyu kasaka bi haiginkim Adi Komii siir siyuin saika ninkin owim mi inkamim simiirin wi wakaeyokna dig rani. Kima siyupai siyupai imiirar haigini mi sima kam nhirim siyu komii siir sibgu ninokninkin karamae nwowiyim simiir bi whindiriraerikim. Ningaka. Mi simiirin hik komii komii imiirar hauuwi. ⁴⁷ Kima mintarao! Biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima profet inkamin Adi Komii siir yai aiar boinmimauuim simiir nisom aowim mi simiir ieyim kimar puai haiginiu. Mhoiya sima nwoki kigninokninkinim. ⁴⁸ Ti siyuin, kima kam nhirim simiir mhi kwoin imiirin hinina nisisimauugin mi kima siyuum biya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiiramar maigimairgaei mi ti hiriinan kwoinin ini simiir hirar nwowin. Mi profet inkamim kima nisomsom aokaokim mi ieyim simiir haingikaiyim ini kimar puaiyim. ⁴⁹ Mi Adi Komiiyin bidiya yinokninkinin biyan Yokwo Komiiya siya hinina win boinkikin, kara wi profet kamim mi aposel kamim simiirin wi iikamim Isrelanim simiiram nikropki mi simiirin wi kam nhirim sima ninkinaeyokiyok isomsom aokaowi. Mi nhirim hik kimpipisu ara hauugigi. ⁵⁰ Mi tariinanin kara wi iikamim nu Isrel tiranim wi hik kimiir hauuwi, biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima nisomsom aokaowim profet kamim simiir. Mi kara kimiirin wi sairsi swoki itrinaei. Mi Adi Komii siya bidi bidinana nidwo kigiyokiyokiigin ti nu ieyar whiuwinuna kima profet kamim simiir nisomsom aokaowim mi ini tarinana yamwoniin. ⁵¹ Biiki biyan profetin Ebel siir yisomao mi ini mhoigi mhoiyan profetin Sekaraia siirar yadigniyin. Sima siirin Adi Komii siir omaka sair bopwo hirar nisomaokin. Ihi, kara kimiir boinki, ti iikamim nu tir

nwowim. Kara kimiirin wi dimin biyie iirar nonkwobumbuninkin haiginuwi, ti siyu biyeyin biya kima tirin siirsiyin!

⁵² Kima kamim siyu komii nowomwarkaiyuwiyim kima mintarao! Kima siyuin Adi Komii niyim namiyin siirin ina ninokninkin. Mi kima ti siyu iir wakaeyoknam naingwo rani. Mi inkam nwirkin Adi Komii siir siyu iir napim naingwowi. Sima wi dig nwo rani. Dimusi rani, kima siyu kasaka bi haiginkim mi simiir siyuin ini kima haiginokouwin. Kima inkam biyie kungim. Kima ini inkamin omaka nae haigiya sair anowin siir haiginokougigiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kima nae simiir bi hauugin mi sima yaba hirar nwowim ina yaonamim.

⁵³ Mi Jisis siya ta omaka aair haiburgigin mi ha napniyamim mi kamim siyu komii sim nowomwarkaiyuwiyim sima yai siir boin huriyuim yinknyaeyaowim. Mi sima siir yai airim mi kininku siya yai bibiyie boinim, dig bi nwokim. ⁵⁴ Mi sima ini siiramar kaowim, yai biyie kwirki pi siir yai hiranka kwimbini mi sima siirin wa nwoki isomaowim. Iriig.

12

Niksaeni siyuin siirsi mintarao
(Mt 10:26-27)

¹ Iikam kasaka rani, hir nwomimirim. Sima ini iripa iripa ywonamim. Mi nhirim simiir iga idwovar ninkin okwo nami. Mi taki iya Jisis siya kamim siir kigna mriiyim bi simiir iki boinmimauugig, kima sibgu mintarao Farisi simiir yis iirsiyin. Kara simiir siyuin yaiyairgi nhinkiniyim simiir boinkin. ² Mi Farisi simiir yayim mi siyu biyie whiekakim tariinanin aowa aowa nwowim mi mhoiia sima wi idowiyar nimbiyami. Mi nimprio yai whiekakim mhoiia simiirin wi inkamkar ninokninkin iuguskii. ³ Mi yai whiekakim biya niyim niyim kima nimprio boinim mi mhoiia iikamim sima simiirin wi idowiyar kigirkaki nabienan. Mi yai whiekakim hiinsim hiinsima kima boinim omakanau hir mi mhoiia wi Adi Komii siyar nisiimauu iuguski mi wi iikam whiekakim wi simar wakae irkaki. Iriig.

Inkamim dimin whirua siirsi arar didid iski
(Mt 10:28-31)

⁴ Kariir nomiyaowim, kara kimiirin pi hinina boinkii kima inkamki kimiir nisomaosi kipi didid. Mhoiia sima kimiirin dimin whir swoki tirbu rani. Nungaka. ⁵ Mi inkamin kima dididanin mi kara kimiirin wi siir nisiimauuwi. Kima siirsi didid Adi Komii siiyairgin sima kimiir nisom aowi. Mi Adi Komii siya kiriekakaargin mi mhoiia siya inkamim simiir piugina wi maeyau biyeya paekaka sair mi itkaigi. Ihi, kara kimiir boinki, kima Adi Komii siirsiyar didid.

⁶ Kima dinokninkin, inkamim sima ipiyin sisim iriiyarim umirsim kwiso (02 toea) sowiir saingin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan ipiyin sim ira saair bi swoki aingwowowouwika iya saeya naowiya. Niingaka. ⁷ Mi kanim kimiir mwo nwowim siya bidi mwainim mi nuan iikamim kima simiirsi kipi nidid, kima ini ipiyin sisim whiekakim simiir haiiburim mi Adi Komii siya wi kimiirar kigriraowi. Iriigi.

*Jisis siir inig iir boinmimauuni siyu ikin
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ Kara kimiir boinkii mi inkam nwrkin kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida boinmimauuwi mi iriipa hiriinan, Yaowae Adin ninomor kouanin kara kiriir inigin wi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam ida mi boinmimauuwi. ⁹ Mi inkamin kariir inigin iikam whiekakim simiir whwonkam ida nimpriowi mi iriipi hiriinan kara siir inigin wa mi impriowi Adi Komii siir paekwosimim simiir whwonkam idain.

¹⁰ Mi inkam nwrkin Yaowae Adin ninomor kouanin yai biyie kwir siir boini mi Adi Komii siya siir dimin biyieyim wa haiyoprindiyumiigi. Mi inkamin Adi Komii siir naeyuin siir nikbumbuwi mi Adi Komii siya siir dimin biyieyim simiirin wi haiyoprindiyumiigi rani. Niingaka. ¹¹ Mi sima kimiir nikiu nami omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya saair hiriir. Mi inkam komii komiiyim gavmaniyim mi kamim inigakim simiir whwonkam ida hiriir mi kima kipi nidid mi ha kipi naingwo. Mi krima simiir yai aka wi panina nowarkii boini, ha? Mi krima wi paka hinin yaiya saair boini simiirin? ¹² Mi tariinanin kimiirin pi Adi Komii siir naeyuin siyar kwisiimauuwi, yaiya kima nini boiniuwi simaka. Iriigi.

Boiniyo yaiya inkam umirkakin whaowaeyin siir boinka

¹³ Inkam nwrin ti iikam isid komiiyin siir hiranin, siya Jisis siir boinki, iikam nowomwarkaiyuwiyin kira kariir yaowaeyin siirin pi hinina boin, siya kririir adin siir digworaekwowim pi kwisa sioitkin hid. Mi kwira pi kariir whauu. ¹⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, pi panina tiri, yipiki kariir nimbinin kimiir digworaekwo manim simiir hidam, ha? ¹⁵ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kima mintarao! Kima sibgu kigriraowi mi kima wi dimin whirim kigmair tani. Mi inkamin digworaekwo whiekakakin siirin kwoin miyik wi ti digworaekwowim sima hauu rani. Niingaka, niingaka.

¹⁶ Mi Jisis siya boiniyo yaiya kwira boin simiirin mi umir digworaekwo whiekakak, inkamin mi siir nun sasae miyikar niigin. ¹⁷ Mi siya siir kwoinaiu hirin hinina yaingwokai, kara pi panina tiri? Kariir numiran sasae

whiekakim simiirin omaka haigi dig karamaeka mi simiirin wa haigi dig rani. ¹⁸ Mi siya boin, kara wi hiniina tiri. Kara wi kariir omakaim nae haigiyim wi simiir ninimnhinkigi mi wi komii komii ara mirii. Mi kariir wit whiekakim mi sasae miyyik miyyik whiekak ikim, wi ti omaka imiir haigii. ¹⁹ Mi mhoyiya kara wi hiniina nwoki boinim, kara dimin miyyikak inkamkin. Ti kariir nae dimin miyyik whiekakim wi biewii kasaka nwo rani. Mi kara nae opmin kwiyaei mi kara wi hiinsimhiinsima maingimairga nwowi. ²⁰ Mi Adi Komii siya siir boinki, kira inkam habwowhaekin, ta niyaka kira pi saiirar nao nami mi digworaekwo whiekakim kira diriraerargikim wi nhinga hii? ²¹ Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin iriipi hiriinan inkamin siya digworaekwo whiekak imiir haingiriyu haiginmimiriyyin siyamar mi siya Adi Komii siir whwonkam ida wi digworaekwokak nwo rani. Nningaka. Siya wi inkam paeprkabnan nwowi. Iriig.

Naingwoyimiyokni siyugin

²² Mi Jisis siya kamim siir kigna miriyyim simiir boinki, kara kimiirin pi hiniina boinki, kima kimiir piu airsi kipi naingwoyimiyok mi hiniina kipi boin, krima wi dimu naei? Mi kima kimiir piu airsi kipi naingwoyimiyoknae. Mi hiniina kipi boin, krima krimiir piua wi dimu dimin nitimwanuwu? ²³ Kwoin budin yio nae siir hiriinan tani. Mi piua ya yuis saiir hiriinan tani. Nningaka. ²⁴ Kima ipiyyinim simiir kigninokninkinki sima sasae bi ninkinikim mi sima sasae bi ningugu haigim mi sima nae biri haingiriyu haiginikim. Mi sima nae digworaekwo minim, simiir omaka karamaekim. Mi simiirin naeyim Adi Komii siyar hauuwikim. Adi Komii siir kwoinin hiniina naingwowi, kima ini ipiyyin imiir haiburim! ²⁵ Mi yipiki inkamkin siya biewii nhirim omwai swoki hainis waiyayokiyoyim swoki aingwowin, ha? ²⁶ Mi kima hiriinan diminsim whir tir karamae nwowi mi kimiir kwoinim ti hiriinan dimin whir iirsi dimusi naingwoyimiyokim, ha? Mi kima hiriinan kipi tir. ²⁷ Kima kip imiir kigi sima mwriyyim mi sima yuis minim sima sima bi miriinanaeikim. Nningaka. Biya Solomon siya piuai miyyik whiekakaingin. Mi siir piuaiyim ti kipim simiir bi haiburgim. Nningaka. ²⁸ Ihi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wadiekwadieyairgim. Kowim panaoin sima pi numir hir whaki mi ko imiirin wakar swoki akitkaigaigi paenau hiriir. Mi ti kip hiriinanim yim Adi Komii siya piuaiigim mi kipa ya dimin komii rani. Mi kimiir naingwo tibmiya komii rani mi iikam kima ini kou ywowim. Mi kima hiriinana timi inokninkinkin. Adi Komii siya wi kimiirar mi sibgu kigriraowi mi kimiir digworaekwo whiekak ikim. ²⁹ Mi kima

hina kipi naingwoyimyok boin, krime wi dimu dimin naei mi wi papiyan op mi kwiyaei. ³⁰ Sima kamim naingwo tibmii karamaeyim ti nuin siir tiranim, simiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiirimar naingwokwo nanaeikim. Mi kimiir Adin siya bidi yinokninkin, kima wi piki hinin diminin siir haii. ³¹ Mi kima Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana kimiir kwoinim saiirim naingwokini mi ti dimin hiriinanim siya wi kimiirar ninkin hauuwi. Iriig.

Siyyuin dimin miyyikim ninomor kou haingiriyu haigini ikin (Mt 6:19-21)

³² Kima kariir iikamim sibsib nanim kima kipi naidid. Dimusi rani, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim yim wi kima kigriraowi. ³³ Mi kima digworaekwo whiekakim kam nhirim simiir hauuwi mi sima saini mi ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Ti hiriinan siyyuin mhoiyya wi siya whindiriraerar haiginiuwi dimin miyyik miyyikim. Adi Komii siir omin dimin biyye whirki bi swoki tirbuwikin. Mi ninomor kou hirin diminki bi swoki kiguguwikin mi hiyan inkam karamaekin mi dimin imiirin kikomki bi swoki kripikin. Niingaka. ³⁴ Mi maeyauwa kiriir dimin miyyik miyyikim sima nwowim mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi ti om iirar mini owouwi. Iriig.

Miyyan kamim diriraerar kaowim simiir yaiga

³⁵ Mi kima yuisim haruwa kisina kainam mi piuwop aka kigoknam. Mi yukiidin kima hangumuwi mi ha dwo, diminin mhoiyya nimbiniyanin siirim. ³⁶ Kima ini kamim simiir biyyan inkam iirim nwokwokiniyim simiir hiriinan ywowim. Sima wigwas naeya saiir naenakiyim mi ina swoki itim. Mi siya ninmiga hir naka okwo kiekikomni mi sima anowin wa haiwao sasaugi. Mi Adi Komii siiram in hiriinana sibgu okwokin. ³⁷ Mi biyyan inkamin siya niti, siya siir miyyan kam imiirin hina nini kigiwi sima nhwo bi whwonkaigim mi ti miyyan kamim sima ha maigimaiga. Kara kimiirin yaimwowar boini mi biyyan inkamin siyarin wi yuisa miyyana wi saiir kisina kaii piuwopaka mi siya wi kimiir boinki, kima hiya saiir didwo mi kimiirin nae wi siyar hauu aei. ³⁸ Mi siya nibopwo niti mi biyyan iuumin haigigi mi siya ha kigi sima ini siir miyyar mriiyim mi ti miyyan kamim sima ha maigimaiga. ³⁹ Kima ti dimin iir daingwo. Mi omakain adin siya biya ninokninki hiyan inkamin pi kariir omaka niti mi siya ti hiyan inkamin siirin wi kigninkin apninopkai rani, siir omaka hiriirin, siir digworaekwo imiir haiyam. Niingaka. ⁴⁰ Kima iriipi hiriinan ha timi o kiugiu kariiram. Dimusi rani, kara Yaowae Adin ninomor kouanin iyya kara niti kima wi saiir ninokninkin tani. Niingaka. Iriig.

Miiyan inkam miiyik mi miiyan inkam biyie simiir boiniyo yaiga

(Mt 24:45-51)

⁴¹ Mi Pita siya Jisis siir srii, Biyan Inkam, kira ta boiniyo yaiya krimiirarar hauwi, iyie? Mi inkam nhirim simiir wara rani. Aniya? ⁴² Mi Jisis siya ina yowarki boinin, panin biyan inkam ikim, kwoin miiyikakin siir miiyan kamim simiir sibgu kigriraowiyin? Ti hiriinan inkamin yo siya biyan inkamin siya nimbinkin siir miiyan kamim simiir kigriraowim. Simiir naeni ii aairin wi siyar nwoki inokninkin haiginiuwim. ⁴³ Mi mhoiyya Biyan Inkam Komiiyin siya wi sipi swoki iti. Mi siya ti miiyan inkamin siirin hinina nini kigni, biya siya boingigin sair hiriinana swoki miiyiyin mi siya wi siir boini Kiriir miya wadieka, ti hiriinan miiyan inkamin siya wi maigimaiga komiigaka mi owi. ⁴⁴ Kara kimiirin yaimwowa boini, Biyan Inkam Komii siya siir miiyan inkamin wi siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowan biyan inkam nokmwim owaiginiuwu. ⁴⁵ Mi ti miiyan inkam nwirin siir kwoinin tari wi hinina naingwowi, kariir Biyan Inkam Komiiyin niki itsisau rani. Mi siya siir miiyan iikamim simiirin ha toin mi siya nae op minim mi opa kwiyae whaowaeiyya mi siya sairin ina kwiyaeiyyin. ⁴⁶ Mi siya hiriinan tiri mi ti inkamin siir biyan inkamin siya niti, iya ti miiyan inkam ieya nwowin karamae nwowa sair mi siya wi ninokninkinwim tani iya siya hindara kinkak iti. Mi siir biyan inkamin, siirin wi haningi nonkwobumbuninkin haiginiuwu. Mi siya siirin wi iki siir miiyan kam nhirim siir yai aair wakaeyokna karamae nwowim, wi simakar ninkin ikropkii.

⁴⁷ Mi inkamin siya siir biyan inkamin siir yai imiirin bidiyar yinokninkin mi siya biyan inkamin siya boinin simiir bi wakaeyokna diriraerarkin mi siirin biyan inkamin siya idgiuni wi kasaka nipimpar tani. ⁴⁸ Mi miiyan inkamin siya biyan inkamin siir kwoin iir ninokninkin karamae nwowi mi siya mii miiyik mii karamae ha nwowi mi siirin idgiuin wi komii nipimpar tani, biyan inkamin siya. Mi yipiki iikamkim digworaekwo whiekak Adi Komii siya hauuwim mi sima hoimgak mii digworaekwowim simiir swoki iyopkiyiuwim yamdi. Mi yipiki iikamkim digworaekwo Adi Komii siya swoki inkin hauuwim mi ti iikamim sima ti digworaekwowim simiir swoki iyopkiyiuwamin, kima mii nhami nhami kipi mii. Iriig.

Jisis siya iikam isidin simiir niinikibirim nitkin

(Mt 10:34-36)

⁴⁹ Mi Jisis siya boin, kara iikamim simiir niinikibirim nitkin inkamin pae nikrimtiowiyin haimii haimiyya siir hiriinan.

Kara hinina naingwowi ti diminin siya dimbiyamki. ⁵⁰ Biyyin kara hik mi kimpipisu mi wa naonami, wi simiir niki haii. Mi ti diminin siya nimbiniyyin ta kariir hika wi hiriya niki oyokiyokwii. ⁵¹ Mi kimiir kwoinim ha naingwowi, kara nu tirin yayiym simiir nikwowaisiyyim nitkin. Niingaka. Kara kimiir boinki. Kara iikamim simiir ninikibirim nitkin. ⁵² Mi tariinan mi mhoiyya iriipi hiriinan iikam iriyyarim sima omaka irni nwowi mi isidin wi whisa nwowi ouumim wi iso sowaka ninii mi iso wi ouumim simaka ninii. ⁵³ Mi iikamim sima wi yapayapa nwoki. Mi adin wi siir yinisim yinkamiyyinin saika swoki kwini mi yinisim yinkamiyyinin wi siir adin saikar swoki inii. Mi yopiyya wi saiir yinisim yinugiyina saika swoki kwini mi yinisim yinugiyina wi saiir yopi anakar swoki kwini. Mi giwaiya wi saiir yiniwig anakar kwini mi yiniwiga wi saiir giwai anakar mi ninii. Iriig.

*Siyuun diminki nimbiamiyin siir ninokninkini ikin
(Mt 16:2-3)*

⁵⁴ Mi Jisis siya ha boin digiyyin, siya iikamim simiir boinki, kima ha kigikim waua maeyaua bieki nikiiyamtibiyin hiranki nimbiniya mi kima bi kimiminkikim pa boinki, naoin kinim mini? Mi kaimwowainga naowin ha kinikin. ⁵⁵ Mi kima hinina kigiwii iyya krakrarwaiga mi kima pi hinina boini waka biewii prasae nikii rani. Mi saeya wi hiriinana mi imbiyami. ⁵⁶ Kima yayiairgi nhinkini inkamim! Kima nu ninomor sowiir diminim simiirar bidi sibgu kigninokninkinim. Mi kima ta miyya Adi Komii siya miriyya saiir ninokninkin karamae dimusi nwowi, ha? Iriig.

*Kira inkamim kiriir boiniuriyyu boiniyyin saikar kitibmii boin
(Mt 5:25-26)*

⁵⁷ Mi kima siyyu miyyikin siir sibgu naingwo hid karamae dimusi nwokim mi ha diriraerarim, ha? ⁵⁸ Iyya kira boinam nami inkamim kiriir boiniuriyyu boinin saika boinim, kowa siyyu hirar niki owamiyyo mi ta iyya kowa iripa yai saiirar sibgu boinam. Mi kowa hiriinan tir karamae nwowi mi siya kiriirin wi inkamim yai hidiyyin siirim niku namisi mi inkamim yai hidiyyin siya wi poris inkamim siir in hauugiisi mi poris inkamim kiriirin wi maeyaua huyokiyokaiya mi biyye miriyya saiirim nikropkisi. ⁵⁹ Kara kimiir boinkii, kira maeyauwa huyokiyokaiya saiirin wi niki haiburgig sasau rani. Bi kira digworaekwo whiekakim kira niki prii haiyim, simiir tiki hauukiyyu dig. Iriig.

13

*Inkamim siir mhi kwoinim ninkpit haigi karamae nwowi yio
wa kigugu iuguski*

¹ Mi ta ii aairin iikam nhirim hīrar nwokim mi sima Jisis siirin kam nhirim Galiliyanim simiir boinmauu. Mi kamim wraisu Adi komii siir nankin imiiaeyim, Adi Komii siir omaka aair sima ha namim mi Pailat siir isidin warar yinkin apninopkainam. Mi simiirin ini simar yisomaowim mi simiir nhieyim ini wraisu nhieyim simaka yinkin okiyim. ² Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ha naingwowi, ti Galiliyan inkam nhirim hiniina naowim, simiir dimin biyeyim ini iikam nhirim Galiliyanim simiir dimin biyie imiir haiburim, aniya? Nningaka, nningakunga. ³ Kara kimiirin pi hiniina boini. Nningaka, nningakunga! Mi kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski simiir hiriinan. ⁴ Mi biya ti iikam iuur iriyyar nwoimim om Siloam siir hiran omaka bripriya saeya nirimdinu aokaowim, kima panina naingwowi ti iikamim simiir dimin biyeyim ini iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biyie imiir haiburim, aniya? Nningaki, nningaka. ⁵ Kara kimiirin pi hiniina boini. Nningaka, nningakunga! Kimiir mhii kwoinim kisina haigi karamae nwowi mi kima wi hindara kigugu iuguski. Iriig.

Paeyin nae miyik bud karamaeyin siir boiniyio yaiga

⁶ Mi Jisis siya boiniyio yai kwira ina swoki boinin, inkam nwirin siya swapwo wira yinkin siir wain numira saairin mi mhoiia siir paenid iirim yit. Mi ini nninga ywowin. ⁷ Mi siya numiran miyan inkamin siir asi boinkikin, kigi. Mi biya biewii whoimim kara ti swapwoin siirin hiniina bi kigin. Siya naekak bidi ywowin. Nningaka. Siya ini hiriinana swoki okripkaiyin. Mi kira siirin diigi. Mi siya nu siir hiiya whisariiyar niugugusi. ⁸ Mi numir hiran miyan inkamin siya ina yowarkii boinin siir yai anakan, Biyan Inkam Komii, kira siirin ti biewii iirara tiki kigninkin osasae. Kara siir miyin wa hambimbiri mi whrinim wa krinkinki. ⁹ Mi nae wi iki biewii whirin siir budi. Mi nningakiniuwu mi kira wa diigi. Iriig.

Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat Jisis siya wig ira sair haiswoniskigin

¹⁰ Mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya iikamim simiirin maeyauwa Adi Komii krimiir Wanin siir yai nidwokai wakaeiya sair hir nowamwarkaiyugin. ¹¹ Mi wig ira hir nwoka mi uridyiu biyie whirin sair nwokin mi ti uridyiu biyeyin siya ma sair hauuwun biewiyim iuur iriyyar whoimgim. Mi ta wiga sair digiukiun asi ninsimsiriugin mi saeya paninsi sibgu okwosi. ¹² Mi Jisis siya sair kigin mi sairin ina yikiunan mi siya sair boinki, ta wiga kiriir dimin biyeyim kara bidi haiyoprindiyiumiigiyim. Mi kira ini wadiyar sibgu okiya. ¹³ Mi

siir ina ta wiga sair yonkwoki mi bi kimiminkika saeya ina sibgu okwo tidwokiya. Mi saeya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiya. ¹⁴ Mi prismi biyan inkam komiiyin maeyauwa Adi Komii siir yai nidwokai wakaeiya sair bi nwowiyin, siir mhi kwoinim ini haughauga whiyekiyin Jisis siya ta wiga Judami ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya ini sair haiswoniskiyin. Mi siya simiirin hinina boinki. Mii mirii iiyim iriiyar kwirkim. Mi kima minam naingwowi inkamki kimiir ma imiir haiswoniskiyim. Mi kima miini ii imiirar wit. Kima ti dimin hininin Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya sair kipi nit. ¹⁵ Mi Jisis siya sair yayaka hinina yowarkii boin, kima yai aрга nhinkin inkamkim! Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat sairin, kima whiekakim pa nami omaka bulmakaumiya sair mi simiirin pa mi ikunami sima op nini kwiyaeyuwim. ¹⁶ Mi taka wiga saeya, Ebrahim sair isidin simiir yinisimka. Biewiyim Setan siya nonkwowim sair iuur iriiyar whoimgim. Mi ini wadieyar mi owa, ta wiga saeya ini ti bulmakauwim simiir haiburim mi kara ta wiga Judami ii komiia Sabat sair asi haiswoniskigin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan boinin mi kamim io sair nwowim sima nidid prasae bi kinkim mi sima ini yai mikrima ywokiyim. Mi iikam whiekakim sima ini maigimaigra ywokiyim ti dimin komii komiiyim siya tirkiyim simiiramin. Iriig.

Mastet nid mi wit sowir boiniyo yaiga

(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

¹⁸ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, Adi Komii siya sair iikamim simiir kigirkakana, saeya ini dimu diminan ywowa? Kara sairin pi dimu nikrii, ha? ¹⁹ Adi Komii sair isidin sima ini ti paenid whirin sair hiriinan ywowin, krima dapiyin mastet. Mi mhoiia siya wi pae komiinan namwoiwun mi siya ini pae nhirim simiir haiburin. Mi ipiyin whieyim ini sair kwiya imiir haigiirim.

Yisni boiniyo yaiga.

(Mt 13:33)

²⁰ Mi siya ina swoki boinin, kara Adi Komii siya sair iikamim simiir kigirkakana wi dimu dimin nikrii, ha? ²¹ Ti iikamim sima yisnankim. Mi wig ira yisin plaua two komii saika pridgika. Mi mhoiia ti plauan ina iyopingiyin mi ini saa yimbiiyam. Mi Adi Komii sair iikamim wi hiriinan nimbiyami. Iriig.

Ano simkin

(Mt 7:13-14,21-23)

22 Mi iya Jisis siya om komii Jerusalem hiriir namın mi om komii komii mi omisisimim simiir hiran iikamim simiir warar yowimwarkaiyuam Adi Komii siir yai aiir. 23 Mi inkam nwirin siir srigi, Biyan Inkam Komii, Adi Komii siya krimiirin wi nhirmiyarar nanmaiwarkainaei saika nini owouwam iyie? Nningaka, aniya? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boinki, 24 kima kimasiyar mintaraona. Mi kima miinan mirii ti ninomor kouan anosimin siir napninopkainamamin. Anoin karargin, iikam whiekakim sima hiriir namamar naingwowi mi sima wi dig nwo rani. 25 Mi omakan Adin saiir anoin wi siyar ninsiin haiginikouwi. Mi kima wi yaba hirar nini okwo kaigakan boini, Biyan Inkam Komii, kira anoin krimiiram haiwaoki! Mi kimiirin wi hinina nowarkii boini, kara kimiir ninokninkin tani, kima papiyan omanki nitkim? 26 Mi krima siir yai aiirin wi hinina nowarkii boini, biya krima nae op minim kinakar nae kwiaekin. Mi kira krimiir oman siyu iir nokwoin mi krimiirin ini kirar yowomwarkaiyuin dimin taemin imiirin. 27 Mi siya wi kimiir swoki boinki, kara ninokninkin tani kima papiyankim, kima siyu biyie tiran iikamkim, kima dimin biyekak kamkim kariir haiburgik mi ha dam! 28 Mi kima wi Ebrahim, Aisak, Jekop mi profet inkam whiekakim Adi Komii siya siir iikamim simiir kigirkakana saiir nwowim mi wim kima damki yab hirar dwoki! Mi kima wa kauwaeyimiyok ouwi mi kimiir bigmiiuim wi kikiyikikiyika kini io nwowimin. 29 Mi iikam bieki nimbiniyin mi bieki nikiiyamiiyin mi maeyau kwiran ikim, sima wi iya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir kigirkakana wi saiirar ninkin idwokai aei. 30 Ihi, iikamim tariinan inig komii karamae nwowim mi mhoiia inig komiigak wi sima nwowi. Mi iikamim tariinan inig komiigak nwowim mhoiia sima wi inig komiigak nwo rani. Iriig.

*Jisis siya Jerusalem siirsi nougin
(Mt 23:37-39)*

31 Mi bi kimiminkikin ta ii aiirarin Farisi kam nhirim sima ina yitim mi siir boinmauu, kira ti omin siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Herotin kariir nisomaowam tiri. 32 Mi Jisis siya simiir boinki, kima wra biyeyin siirin hinina tini boiniu. Wakae, panao waka kara pi uridyiu biyeyim mi kamim makakim pi simiir niki haiswonimniskii. Mi mhoiia kariir miyim digi mi kara piu wa siisi. Herot siya wi kariir nisomao rani mi wi kariir mi aeyar nadigiuwu. 33 Mi panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani, sima profet inkamin kariirin om whir kipi nisomao. Nningaka. Sima kariirin Jerusalem hirar disomao iski.

³⁴ Jerusalem, Jerusalem, profet inkamim kirar nisomsom aokaowikin mi kamim Adi Komii siya kimiiram nikropkiyim, kima siiyani simiirar mi kaiyimikikim. Mi ii kasa rani, kara kiriir yinisimim simiirin iripa haingiriyu kigriraowama tiri, kakaruk yopiya saiir hiriinan ywowin saeya saiir yinim saiir pidga aowa hopkrimkrikiuwiyim. Mi kima pi boriisopi. ³⁵ Wakae! Tariinanin Adi Komii siya digiumii kimiir om iir bidi haimriiyugiyin kimiir omin kimar kigrirao, kara kimiir boinki. Mi kima wi kariir kig rani mi ti ii aeya nadigiuwi iya kima hinina boini, Adi Komii kira ti inkamin kiriir inigi nitin siir whinknsiis mi wadie siir dwowaiginu! Iriig.

14

Jisis siya inkamin piu minkan noni aokaowin siir haiswoniskigin

¹ Mi Juda simiir ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya Farisimi biyan inkamin siir omaka hir nini aeyugin. Iikamim sima ini siiramar kaoraraowim, siya inkam haiswoniskiyim. ² Mi inkam nwirin siir pua noni aokaowin, Jisis siir kingiinar nwokin. ³ Mi Jisis siya ti inkam iir kigin mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, Farisi kamim siya simiir srigi mi ina boinim, Moses siir siyuin wadie bidi ywokiyan. Mi krma inkam makakin ta Judami ii komiia piu siisiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya saiirar haiswoniski, iyie? Nungaka? ⁴ Mi sima ini wakaemumuim. Mi Jisis siya ti inkamin siirin ina yikunanan mi ina haiswoniskiyin mi siirin ina yikropkiyan. ⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi inkam nwirin kimiir bopwoniya waraurin, siir yinisimin mi siir bulmakauin siya ie whira namai whiriidami mi ti inkamin siya siirin wi Judami ii komiia piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya wi saiir haisasauki rani, iyie? Nungaka? ⁶ Mi sima ta yaiya siya boina, saiirin yai kwir bi nowarki boinkim. Iriig.

Inkamin siya hinina kipi naingwo kara inig komiigakin

⁷ Jisis siya ta nae aiiram nitim kamim simiir kigin sima biyan ipiiyim simiir nidwokaigim. Mi siya boiniyo yai kwira simiir asi boinkin, siya ina boinin. ⁸ Mi inkam nwirki kiriir nikiunami, wigwas nae komiia saiirim. Mi kira ipiia biyana saiir kipi nidwokai. Dimusi rani, ti inkamin siya wi inkam inig komiigakin kiriir haiburin siir nikiunaeksi. ⁹ Mi hiriinanki niuwu, ti inkamin kiriir nikiunain siya kiriirin wi hinina boini, kira ta biyan ipiia ti inkamin siir hauugi mi kira wi nidid komiigakar nwowi kira mhoigi mhoiyan ipiia saiir nini idwoiwi. ¹⁰ Mi kira hiriinan kipi tir mi iya inkam

nwirin kiriiram nikiugi naeyam kira mhoiiyan ipiia saiarar tini idwoi. Kira hiriinan tiri mi ti inkamin kiriir nikiunain siya niti mi siya wi kiriir boini, nomiiyau kira ta biian ipiia saiar wini idwokaini. Mi siya hiriinan tiri. Mi kira wi inig komiigakar nwowi ti iikamim kinaka nidwokai aeyim simiir whwonkam ida. ¹¹ Inkamin siir inig iiarar hainanaeyin, siirin wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin siyamar naingwona karam nwowiyin mi siir inigin wi Adi Komii siya haiginki kougikou. Iriig.

¹² Mi Jisis siya ti inkamin naeyim siirim nikiunain simiir boinki mi kira nae kwir diriraeri, kira kiriir nomiiyau nomousim mi kiriir iripa isidin simiir kipi nikiuna mi kiriir iripa omom umir hoimgakakim. Mi mhoiia wi sima nikiunaeksi kira simiir omaka hir nini aeyiim mi sima wi nae kiriir swoki hauukiyusi. ¹³ Niingaka. Kira nae komii diriraerari mi kira wi inkam paeprkabim mi iikamim piu simiirim biyie nwowim mi iga biyekakim mi nhwokwisaeyim simiir dikiuna. ¹⁴ Ti hiriinan iikamim sima naei wi kiriir swoki ikiuna hauu ae rani mi kira wa maingimainga. Dimusi rani, mhoiia nae kiriirim, wi Adi Komii siya swoki hauwi dimin miyikim kimiir, iya iikam miyik miyikim sima swoki insiin idwowi ie hirankin saiar. Sima inokinokin wi saikar nwoyokiyokii. Iriig.

Nae komiini boiniyo yaiga
(Mt 22:1-10)

¹⁵ Ti iikam nae saika naeyim simiir nwirin siya ta yai aiir wakaeyin mi siya Jisis siir boinki, inkamin Adi Komii siir iikamim simiir maeyaua kigirkakana, saiar nidwokai aei siya ha maingimainga. ¹⁶ Mi Jisis siya siir boinki, inkam nwirin nae komii bidi diriraerarin. Mi siya iikam whiekakim simiir bidi yimbinin ta naeya saiarim nitimin. ¹⁷ Mi naeni iya ha nimbiyama mi siya siir miyan inkam iir yikropki, siya iikamim biya siya nimbinim simiir nikiunakiyim. Siya simiirin hinina boin: Kima wit. Digworaekwo whiekakim bidi diriraerar digim. ¹⁸ Mi iikamim sima sima hinina yomboin amboin, krma wi nam tani. Inkam nwirin siya miyan inkamin siir boin, kara numira kwira sain, kara pi saiar nini kigiwi. Kaimwoka kara pi nam tani naeyimin. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kara pi boriisopi kira io saiar si kipi nwo. ¹⁹ Mi nwirin ina mi boinkiyin, kara mi miriyyim bulmakauim iura sain mi kara simiir nini kigiuwam mini. Wakae! Kara pi nam tani. Kara kiriir naeyam bi nitkin mi kira pi io kariir kipi nwo kara pi boriisopi. ²⁰ Mi nwirin ina mi boinin, kariir wiga tapa nonkwonaka kara pi nam tani, kiriir nae aiaramin. ²¹ Mi ti miyan inkamin ha swoki amin siir

biyan inkam iiram mi ti yayim simiir ini boinmimauuu. Mi omakain adin siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin mi siir miyan inkam iir boinki, kira ha damsisauu siyusisimim ti omin siirim mi kira kam paeprikabim mi kamim piu simiirim biye nwowim mi nhwokwisaeyim mi iga biye ikim. Kira simiirin kariir omaka tiriir wikiunani. ²² Mi mhoiya ti miyan inkamin siya boin, biyan inkam, kara kiriir yai airar bidi wakaeyoknan mi ipii nhirim ini nunga niki owim. ²³ Biyan inkamin miyan inkam iir boin, kira siyu komii simiir omisisim whiekakim simiir dam. Mi iikamim simiir wikiuna ninopkainani. Kara minam naingwowi kariir omaka mirninkinyim. ²⁴ Kara kiriir boini. Ti iikam whiekakim biya kara niki ikunam, sima wi kariir naeya saiir swoki ae rani. Iriig.

*Inkamın tiki sibgu aingwo Jisis siir mi aiir miriyamin
(Mt 10:37-38)*

²⁵ Iikam isid komiiyin Jisis saikar napnamkim mi siya ha haimasiyao kaowin mi simiir boinki. ²⁶ Mi inkamin kariirim niti mi siya siir ad yopii wig mi yokman mi siir nomousismim digiumii simiir haimriiyugig mi digworaekwowim siir kwoinki naingwo ikim mi hiriinan tir karamae nwowi sima wi kariir mhoiya nit rani. ²⁷ Yipiki inkamkin kariir mhoiya niti mi siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir haisi nididi mi ti hiriinan inkamin siya wi kariir mhoiya sibgu it rani. Nungaka. ²⁸ Mi kimiir nwirkin siya omaka bripri ira miriinainamim mini koua hiriir mi bi siya pi niki sibgu idwo hidi, ta omaka saiir miriyan naemar imiiram siya niki inokninkinim siir naeyim wi ta omaka saiirar digi, iyie? Nungaka. ²⁹ Mi siya bi hiriinan tir karamae nwowi mi mhoiya sima yin ninansiingiyim mi siya ta omaka saiir mirii ninokou karamae nwowi. Mi iikamim sima wi siir niewaeyuwi. Mi sima wi hinina boini, ³⁰ ti inkamin ta omaka saiir miriyan, siya wi saiir mirii ninokougik rani. ³¹ Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwirin nu kigriraowiyin yaii saika ninii mi siya pa niki idwo hidnami. Mi siyarin siir sauan kamim (10 Tausen) hoimgak karamaeki niuwi mi inkam komii nwirin siir sauan kam ima ywo hoimgak (20 tausen) mi siya bi tiki sibgu hid mi siirin wi ti inkam komii nwirin siir isid ieya niyopakaiyuwi, iyie? Nungaka? ³² Mi siya hinina naingwowi, kara wi dig nwo rani mi siir sauan omomin aru hirar niki owim, kam nhirim saiirar nikropki, ti io aiir nokwowaisiyyim. ³³ Mi iriipi hiriinan mi kimiir nwirkin siya siir digworaekwo whiekakim digiumii simiir haimriiyuwi mi siya sibgu naingwo karamae nwowi mi siya wi kariir kigna miriyan inkam nwo rani. Iriig.

*Wa kirie karamaekin
(Mt 5:13; Mk 9:50)*

³⁴ Wa siya dimin miyikin. Mi wa siya hii karamae nwowi mi ti wa siirin wi panina swoki tiri, siya wadie swoki amwoi uwamin, ha? ³⁵ Ti hiriinan wain naeyaka siir bi pridikin. Mi krima siirin nu miyik nitkiigi numiran sasaeyim wi miyik sibgu ii rani. Wakae, kima hindarar prii itkaigi. Friig.

15

*Sibsibin whaowaeyin siir boiniyo yaiga
(Mt 18:12-14)*

¹ Mi igwira kamim omom omomi umir haiiyim mi kam nhirim dimin biyie tiriyim mi kam nhir ikim, sima Jisis siir kingiina yit siir yai imiir wakaeyam. ² Mi Farisi kamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim sima io nwokim Jisis siirin mi sima hinina boin, ti inkamin kamim dimin biyie tiriyim nae simaka nidwokai aekin. ³ Mi Jisis siya ta boiniyo yaiya simiir asi boinkin

⁴ mi kimiir inkam nwirki siir sibsibim kamairim iriyarki niuwi, (100) mi siir sibsib irin whaowaei mi siir adin wi panina tiri? Mi siya ti sibsib kamnwii iuur iriyar idiyim (99) wi hiarar haiburgigi mi yim wi hiarar nokwo aekii. Mi siya wi ti sibsib irin siirim nini hansir iuwi. ⁵ Mi siya siir hansir haii mi siya siirin wi siir waeyao niwouu ap-nami. Mi siya pi maigimairga nwonami. ⁶ Mi iya siya siir omaka hiriir swoki imbiyami mi siya wa kauwok boinami siir nomiyauim mi siir inkamnanim, simiiramn, iripa saika haingiriyu owim. Mi siya wi simiir boinki, kima kanaka timi maigimairga! Dimusi rani, kariir sibsib irin niki whaowaekiyin kara siir bidi hansiryiskai haiyin. ⁷ Kara kimiir boinkii mi ninomor kou hiran iikamim yim ini, iriipi hiriinanar mi owim. Mi iikam kamnwii iuur iriyar nwiiyim, (99) sima ha naingwowi, sima dimin biyie bi tirkim mi sima ti hiriinan iikam imiirin maigimairga wao kintani. Mi dimin biyie inkam nwiruwarar tiri mi siir kwoinin ha kisina haigii mi ninomor kou hirin wi maigimairga komiia nwowi siiramn. Friig.

Umira whaowaeya saiir boiniyo yaiga

⁸ Mi wiga umir iurgaki niuwi mi mhoiia kwira ina swoki whaowaekiya mi saeya wi panina tiri, ha? Saeya wi iriyasmir pae bignaei. Mipa bigna nhiskig kaeyami, saiir bidi mi kiga. ⁹ Mi saeya hansir haii mipa kauwok boinki saiir nomi-iyauim mi saiir inkam inkamnanim, sima iripi nwowim. Mi saeya ina boinkiya, kima maigimairga kanaka dwo! Kariir umir kwira niki whaowaekiya bidi swoki hansiryiskaiya!

¹⁰ Kara kimiir boinkii mi iriipi hiriinan Adi Komii siir paek-wosimin siya inkamin dimin biyekakin naingwo tibmiiyin siirimar maingamaingaeikin. friig.

Whranisim nwirin ad haiburgigin siir boiniyo yaiga

¹¹ Jisis siya boin, inkam nwirin siir yinisim yinkamiyino nwisko. ¹² Mi nomousimin ad iir boin, adi, kara minam naingwowi, kira digworaekwo whiekakim kririir yao whid hauu kariirin panaowar whauu. Mi adin ina hidgiyin siir digworaekwo whiekakim siir yinisim nwis owiiram. ¹³ Mi bi kimiminkin, ti nomousimin siir umir digworaekwo whiekakim ina hauugiyim, inkam nhirkim sainim. Mi siya om whirin kingiin tani, siir ini owou. Mi siya ti om iir nwowin mi siir umir digworaekwo whiekakim ini siyu biyeyim siya tirim simiir yuguguskiyim. ¹⁴ Mi siya siir digworaekwo whiekakim hiriinan nuguguskiyim mi mhoyia ti omin siirin mhi komiia ina yamaoia. Mi siya ini dimin whirmn whirmn karamaeyar yamwo iuwun. ¹⁵ Mi siya ti om whirin siir hiran inkamin siir mi asi nini mriiyugun. Mi ti inkamin siya yikropki siirin, maeyaua hu nmiyaeiya saiirim, siya kigriraowim simiirin. ¹⁶ Siya minam naingwowi siir mhiya ti binim simiir isim hugi sim naemimin itkikinim simiir naeyim. Mi siirin nae minim, inkam nwirki bi swoki hauugin. ¹⁷ Mi mhiinae karamae siya nwowa mi siya ha naingwoyimyokin mi siya ina boinkiyin, kariir adin siir miyan kamim yim sima naeyim wara whaowae rani. Mi kara tir namwoniyn mhi ina yamaoniyn. Mi kara hiriirnanar nwowi, an wi kapi naowi. ¹⁸ Mi hanngi niuwi, an ti swoki am kariir adin siirim. Mi kara siirin wi hiniina boini, adi kara siyu biye Adi Komii mi kira kowiir whwonkam ida bidi tirin. ¹⁹ Kara inkam miyik rani mi kira kariirin kiriir yinisim kipi niku. Mi kira kariirin, kiriir miyan inkamnan boin. ²⁰ Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya ina swoki amin siir ad iiramar. Mi siya aru tirar nwowamin, siir adin saiirar kigwinin. Mi siir adin siirsiyin naingwoyimyok prasae bi kinkin. Mi siya niwitnamin mi ini yinisim iir yaka iwit ankabmamairiuwin. ²¹ Mi yinisimin ina boinkiyin Adi, kara dimin biye Adi Komii mi kira, kowiir whwonkam ida tirkin. Mi kara inkam miyik rani, kira kariirin, kiriir yinisim kipi niku. ²² Mi adin siir miyan kam imiir boinki, kima biyan yuis prieya saiir whainanisasau mipi siir wini kaiyaiginiuni. Mi siirin indihop ha timi iyopkiku haiginiu. Mi siirin su ha timi ii haiginiu. Mi siya siiramn pranaepranae bi maingamaingakim. ²³ Bulmakau irpakiyinin ira tini hainaki mpa disomao. Mipi krimar nongwomamae aei. ²⁴ Dimusi rani, ti kariir yinisimin siya naonamnan bidi yowin. Mi tariinanin siya ini omwaiya swoki waiyain siya

bidiyar iki whaowaekiyin. Mi kara siir bidi swoki kigin mi sima nae komii asi naekim.

²⁵ Mi yaowaeyin numir nwokin mi mhoiia siya ha nitin omaka kingiin hiriir mi siyar wakaeni, ii kidim, pi ninkiniuwi. Yim sima mwai waowi. ²⁶ Mi siya siir miian inkam nwir iir yikiuna mi ina sriiyin, sima dimu dimin tiri? ²⁷ Mi siir miian inkamin siirin ina boinin, kiriir nomousimin bidi swoki itin. Mi kiriir adin siya kao irpakiyinin ira yisomao siirim. Dimusi rani, siya siir yinisim iir bidi swoki kigin. Mi siir dimin whirki bi kimbugin. ²⁸ Mi yaowae siir kwoinin ini haughauga whiyekiyin. Mi siya omaka hiriir paninsi yapninopkainamsi. Mi siir adin ha napnaniniyin mi siirin yai miyik imiirar yani boini siya napninopkainamim. ²⁹ Mi siya adin siir yaiyaka hinina yowarki boin, biewii kasaka rani, kara kiriir miian inkamnan nwowin mi kara kiriir yaiyaka iigwir bi nantamyiriyirkin. Mi kira meme ii kariir bi swoki hauugin. Kara kariir nomiiyauim maigimairga simaka mi owim. Niingaki, niingakinga. ³⁰ Mi ti kiriir yinisimin siya kiriir digworaekwo whiekakim ini iki wigim hai nanaeyim, simiir yugugusgikin mi siya ha swoki itin mi kira ini siirsi yaingwoyimyokin. Mi kira bulmakau yinisim irpakiyinanin ina mi isomin siirim. ³¹ Mi adin siir boinki, yinisim, inokinokin kira kanaka nwokin mi kariir digworaekwo whiekakim, yim kariirgim. ³² Mi tariinanin krima ha maigimairga mi krimiir mhai kwoinin, wadieyar dwo. Ti kiriir nomousimin siya naonamnan bidiyar iki owin. Mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyan. Siya bidiyar iki whaowaekiyin mi tariinanin krima siir bidi swoki hansiryiskaiyin. Iriig.

16

Biian inkam nhirim simiir boiniyo yaiga

¹ Mi Jisis siya kamim siir mi kigna miriim simiir boinki mi inkam nwirin umir digworaekwokakin siya biian inkam bidi yimbinin, siir digworaekwo whiekakim simiir kigriraowim. Mi inkam nhirim sima ini boini ti inkamin digworaekwo whiekakin siir, ti kiriir biian inkamin siya kiriir umir digworaekwowim kasaka bi niuguguskikim mi iia ini kingiina nwowa kiriir digworaekwowim sima digi. ² Mi biian inkamin siir hiriinan wakaeyin mi siya biian inkamin siiram yikiugi mi ina boinin siirin, panin panina tirkin ta yaiya kara wakaeya kiriir? Kira kariir digworaekwo whiekakim kiriir in nwowim simiir tini win naki. Kira wi kariir biian inkam nwo rani. ³ Mi ti biian inkamin siir kwoinin aowa aowa hinina yaingwo. Kara pi panina tiri?

Biiyan Inkam Komiiyin siya kariir hiuriiyumigiyim tiri. Mi kara kiriekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwirni nae umir digworaekwo kaugiki aeyim pi nididi. ⁴ Mi tariinanin kara bidi yinokninkinkiyin, diminin kara tiranin mi iya inkamin siya kariir hiuriiyumigi siir mi saiir hirankin mi ta hiriinana saiirsiiyin kariirin wi inkam nhirim sima nikiunami, simiir omaka hiriirin. ⁵ Mi siya inkamin siir biiyan inkamin siir dimin priihaiyim simiirin nwinwira yikuna mi siirim in yamim. Mi biiyin nwira ieya yam mi mi kigriraowan inkamin ina sriiyin siirin. Diminin kira priihaiyim kariir biiyan inkamin siir hirankin pariigim? ⁶ Mi siya boin, wel twowim kamairim iriyyarkim. Mi mi kigriraowi inkamin ina boinin, kira ti diminim kira priihaiyim simiir yokwo aiir hai mi kira kamnwis iuruuwa 50 simiirar kwidwo winki. ⁷ Mi mhoiyya inkam nwirin ina swoki itin, biiyan inkamin mi kigriraowiyin siya ina sriiyin, diminim kira priihaiyim pariigim? Mi siya ina boinin, wit nibim kamairim iriyyarkim 100 mi siya siir boinki, kira ta yokwowa kira wina diminim kira priihaiyim saiirim pi kam nwiyyuwa winki. ⁸ Mi mhoiyya biiyan inkamin siya ini ti inkamin mi kigriraowiyin siir inig iir hainankiyin. Dimusi rani, siya inkamin kwoin miyyikakin, siir siyuuin siir hiriinan tirkin. Mi Jisis siya ha niki boinin mi nu tiran iikamim simiir kwoinin umir diriraerar sainiyim ini Adi Komii siir iikamim simiir haiburim, sima ninokninkin miyyikakim.

⁹ Mi Jisis siya hinina boinki simiirin. Mi umir digworaekwo whiekakim kima nonkwowim kima iikam nhirim umir digworaekwowim whaowaeyim simiir hauu. Mi sima wi kimiir nomiiyau kin nwoki owim. Mhoiyya kima naonami mi kima wi Adi Komii siir om miyyikin siir nami. Mi siya kimiirin wi hinina boini, kima siyuu miyyik bidi tirim. Mi inokiinokin kima wi kanaka nwoyokiyoki. ¹⁰ Mi inkam nwirin siya dimin simim simiir sibgu kigriraowi mi siya wi dimin komii komiiyim simiir warar mi sibgu inkin kigriraowi. Mi inkamin miisimim simiir sibgu mirii karamae nwowi mi siya mi komii komiiyim simiirin wi mi sibgu mirii rani. ¹¹ Mi kima umirim nu tiranin simiir sibgu kigrirao karamae nwowi mi kima Adi Komii siir dimin miyyik imiirin wi panina sibgu kigriraowi, ha? Niingaka, kima inkam wi dig nwo rani. ¹² Mi kima inkam nwirni dimin sibgu kigrirao karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyyikin wi panina hauuwi, inokiinok nwoyokiyokiiyin, ha?

¹³ Mi miyyan inkam nwirin siya, biiyan inkam nwiso sowiir miyyim iikwuruwa bi swoki miriikin. Niingaka. Mi siya kwoin biye wi nwirin siir nwowi mi nwirin wi miyyik siir nwowi. Mi siya wi nwirin siir wakaeyoknaei mi nwirin wi digumii haim-

riyiwuwi. Mi kima Adi Komii kɔmiiir Wanin siirim miriyyim, umir saiiirim wara kipi naingwo. friig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir kigirkakana saiiir boinkin

(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

¹⁴ Farisi sima umirim naingwokwowikim. Mi sima ti hiriinan yai whiekakim Jisis siya boinkiyim simiir wakaekiyim mi sima siir yikbumbu boin. ¹⁵ Mi Jisis siya simiir boinki mi kima kiiir siyiu miyyikin iikam whiekakim simiir whwonkam ida hinina nsiimauuwi kima iikam miyyikim. Mi Adi Komii siya kiiir kwoin imiir bidi yinokninkinim. Diminim inkamki hainaniyyim, yim Adi Komii siir whwonkam idain dimin komii rani.

¹⁶ Moses siir siyiu komiini yai mi profet kamim simiir yai aka sowa iya Jonin op baptaisiiyin siya nwowa saiiirar yadigiwa. Mi Jon siir iya tasi tariinana namwoniya mi Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana mi saiiir yaiwin kibiya omom omom whiekakim simiir nimbiyami. Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiiir namamar naingwokwowi. ¹⁷ Ninomor nu sowa wa digi. Mi Moses siir siyiu komii siir yaisisimim sima wi wara swoki kigugu rani.

¹⁸ Mi kamim siya siir wig aiiir sopki mi irni swoki inkwonaei, yio wig nonkwonani siyiuugi siyiu iirar nikripkikin. Mi inkam nwirin siya wig ira inkam nwiirki sopkiya saiiir nonkwonaei, yio wig nonkwonani siyiuin siir taouugakin mi siya hii nanae-nanaei. friig.

Umirkak inkam mi Lasaras so

¹⁹ Biya inkam nwirin umirki naokingugunankaiyin, siya tir nwokin mi iinokiiinokin siya yuis miyyik miyyik imiirar niigin. Mi iinokiiinokin siya nae miyyik imiirar haiikin mi simiirar naeikin siya wadie nwowim. ²⁰ Mi inkam paeprikab nwirin hirar mi inkin okin siir inigin Lasaraskin, siir piua paowai biyeya. Mi siirin siir isid ieyar hainam umirkak inkamin siir omaka anoka kingiin hir ini kikinugik. ²¹ Mi siya ti umirkak inkamin naeyim siir hii aowa naekrimkrinkiiyim simiir niuumin aeyamar naingwowi mi iya ti umirkak inkamin siir miyan kamim sima nhiskiyim naemimin priiginim naeyim simiir mi ti inkam paeprikabin siir mhiya ini simiirar yaekinuin. Mi wraim sima ntiyim pi siir paowai imiir taowaei. ²² Mhoiia ti inkam paeprikabin ha naonamin mi siirin Adi Komii siir paekwosimim sima hainam mi siya Ebrahim saika ini owou. Mi ti inkam umirkakin ina mi aowin mi siirin ina haingikaiyin. ²³ Mi siya ini maeyau paekaka saiiir nwowin mi hik kimpisu komii hir haiyin. Mi siya koua

hiriir kaokiiyin mi siya kigi Ebrahim siya kingiin nwo rani mi Lasaras siya saika ninkin owi. ²⁴ Mi umirkak inkamin ina kauwokiyin, adi Ebrahim kira kariirsi daingwoyimiyok mi kira Lasaras siir dikrop iuungi siir inain op hopmaiyim mi opa kariir kworiyaeya saiir houg in noksisaekiyim. Kara ta pae aiirin hik kimpipisu prasae hai rani. ²⁵ Mi Ebrahim siya boin, yinisim tariinanin kira dimin whirin ina naingwokiyin. Biya kira omwaiya niki waiyan mi kira digworaekwo whiekakakar nwokin. Mi Lasaras siya dimin biyie biyieyim simiir haiigin. Mi tariinanin siir kwoinin ti om iirin ini wadiyar yamwonyin mi ni kira ini hik kimpipisu yama haiyiuin. ²⁶ Mi dimin whirin Adi Komii siya bidi haiginin, ie komii whirin kimiir mi krimiir bopwoniya tir. Mi iikamim tir nwowim sima ti ieyin siir niyapidnaidamim sima dig nwo rani. Mi iikamim yarmiiya mi owi, krimiir tiriir niyapidnaidniyim sima wi dig mi o rani. ²⁷ Mi umirkak inkamin siya boin, adi kara kiriirin hiriinansi srii, kira Lasaras siirin kariir adin siir omaka hiriir dikropki. ²⁸ Kariir nomousimim iriyarkim. Mi Lasaras siya simiirin yai kirie aiirar tini boiniu. Mi sima wi ti om biyieyin hik kimpipisu kara haiiyin siirar swoki inkin itisi. ²⁹ Mi Ebrahim siya ina boinin, sima Moses mi profet kam ikim simiir yaigakargim. Sima simiirin igao yai bidiya boinim sima ta yai aiirar wakaeyokna. ³⁰ Mi umirkak inkam ieya boin. Nningaka. Adi Ebrahim ta yaiya saeya simiirin wi dig nwo rani. Mi inkam whir nwirin siya ie hiranki nnsiin idwowi mi simiiramim ha nami mi simiir mhi kwoinin wa ninkpit haigii. ³¹ Mi Ebrahim siya ina boinkiyin siirin mi sima Moses mi profet kamim simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi mi inkam nwirin ie ankin nnsiin idwowi mi sima iriipi hiriinan wi siir swoki aingwo tibmii rani. Nningaka. Iriig.

17

Dimin biyieni siyugun

(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

¹ Aiyo, aiyo mi Jisis siya kamim siir kigna mriiyim simiir boinki, diminpai diminpaiyim wa nimbiyami iikam whiekakim simiir kwoin imiir nipiyaokiiyam mi sima dimin biyie tiram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae iuguskii. Aiyo, aiyo mi inkamin, inkam nwirni naingwo tibmiiya saiir tirbuwiyin kira mintarao mhoiyya kira wi hik komiigi komii haii. ² Mi siya ti yinisim sapisapim simiir nwir iir tirkii, siyiu biyie tiram mi hiriinankiniuwu, ini mi owin kam nhirim sima siir niyin siiya komiyya saika dinkin kog. Mi siirin whii komii solwara saiir ditmai whiridgi, yipi nwoki aeyikriku whiridamim. ³ Kimakimasiyar mintaraona! Mi

kimiir nomiiyauin, siya siyiu biyie tiri, kima io saiir dwo mi siya siir kwoinin kisina haigii mi kira siir dankabmamair boin. ⁴ Mi siya dimin biyie kiriirin ii kwiruwa saiirararin idip idipin iriiyar kwisa tiri mi siya kiriiram in idip idipin iriiyar kwisa niti mi ha nini boini, kara pi naingwoyimyoki kira kariir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Iriig.

Naingwo tibmiini siyiugin

⁵ Aposel kamim sima Biyan Inkam Komiiyin siir boinki, kira krimiir naingwo tibmiya saiirin komii swoki inkin hauugi. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya simiir boin mi kiriir naingwo tibmiya saeya mastid nidni hanin sapisapki niuwi mi Adi Komii siya kiriirin wi dimin komii iirar tirhaiginiuwi. Mi kira paeyin siirin ha boinkii, kira, wara kiriir miyiyim ti ophainam whii komii solwara hiriir! Mi siya wi kiriir yai aiiirar mi wakaeyoknaei. Iriig.

Miiyan kamim simiir siyiugin

⁷ Mi kimiir inkam nwrki siya miiyan inkamkaki niuwi, siir numir aiiir hainopam mi siir sibsib imiir kigriraowam mi mhoiia siya ha swoki iti mi siir biyan inkamin siirin wi hinina boini, kira ha witsisau, nae kanaka wini idwokai aeni. Mi kira wi hinina boini, aniya? ⁸ Niingaki, niingakiinga. Mi kira wi siir boinmauwuwi, kira kariir nae imiir diriraerar mi kira yaeya piuwopa ha kikognani mi naeyim ha diriraerar hainani. Bi op nae minim pi kara niki ae kwiyae mi mhoiia kira op nae minim pa timi ae kwiyae. ⁹ Mi siya ti siir miiyan inkamin siirin pa boin wadie ta siya siir yai aiiir wakaeyokna diriraerara saiirsiyin, aniya? Niingaki, niingaka. Ya siirar miiga. ¹⁰ Mi kima iriipi hiriinan digworaekwo whiekakim Adi Komii siya boinim, kima simiir diriraerari mi kima wi hinina boin, krma miiyan iikam miyik rani. Diminim krma diriraerariyim krma Adi Komii siir kwoin iirar diriraerari. Iriig.

Kam iuurim paowaigi piskimkopouwim Jisis siya haiswoniskiigim

¹¹ Jisis siya siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir namkin mi siya nu Sameria nu Galili sowiir bopowar napnamkin. ¹² Mi siya om whirin siir nimbiamin mi kam iuurim paowaigi piskimkopouwim siirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi sima aru hirar niki okwowim ¹³ mi sima ina kauwok boininaekiyim, Biyan Inkam Komii, Jisis kira krimiirsi daingwoyimiyok. ¹⁴ Mi Jisis siya simiir kigin mi siya ina kauwok boinkiyin simiirin, kima ha dam, wara kimiir piuum prismi tini isiimauuiu. Mi sima ha napnamim mi simiir piuum ini miyikar ywokiyim. ¹⁵ Mi simasimar yinkig ankigna

simiir piium wadie nwokiyim. Mi simiir nwirin sasa swoki iwitamın. Mi siya ina kauwok boın hainan praprasamın Adi Komii siir inig iir. ¹⁶ Mi siya Jisis siir igmuga wh-wonkam ida ini hıııu. Mi siya ina boın wadiekiyin siirin. Ti inkamın siya nu Samerian inkamkin. ¹⁷ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya ina boınkiyin, ti kam iurim paowaigi piskimkopouwim, simiirin kara haiswoniskigiyim mi iriyyar nwiyyim ini papi nwowim? ¹⁸ Mi ti iriyyar nwiyyim Adi Komii siir inig iir hainanam bi nitkim, aniya? Mi ti inkam nwiuruan om whiranın sasar yiı Adi Komii siir inig iir hainanamın. Mi ti kam iriyyar nwiyyim Isrelmiyim, yim ini panına tirim, ha? ¹⁹ Mi mhoiıya Jisis siya boınki, kira dınsiingi mi ha dınsiin apnam, kira naıngwo tibmııya kariiram, kiririn wadie saeyar nwowaiginıugın. Iriig.

*Iıya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wı sapi nimbini
(Mt 24:23-28,37-41)*

²⁰ Mi Farisi kamim sima Jisis siir srıgi, iıya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wı paka hinın iıya sae nimbini? Mi Jisis siya simiir yai aka hinına yowarkı boın, iıya Adi Komii siya siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana saeya nımbiyami, iikamim simiir nhwowim wı dimın kirie kirie komii komii kig rani. ²¹ Mi sima wı hinına boın tani, kigi, siya tisi tapi nwowın. Nıngaka. Wakae, iıya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saeya ini kimiir mhiı kwoınau waraurar nwowa kima wı saiir kig rani. Nıngaka.

²² Mi siya ha boın digiyin mi siya kamim siir kigna miriıyım, simiir boınki, mhoiıya iıya wa nımbiyami mi kimiir mhiı kwoınım Yaowae Adın ninomor kouanın kara nitana iıya, saiir kigamar naıngwowi mi kima wı siir kig rani. ²³ Mi mhoiıya kam nhirim wı sima boını kimiirin, kigi, siya isi hinda nwowın, kigi siya tisi tında nwowın. Mi wım kima wı hiriinan inkamim simiir yai kipi wakaeyokna yım sima kimiir nıksıaei. ²⁴ Kima ina ninoknınkınım iıya ninomora yakıi mi ta ninomor kwirkaka wa yaarkakıi. Mi Yaowae Adın ninomor kouanın siya nimbini, wı hiriinanar tiri. Mi iikam whiekakim sima siirin wa kigirkakwını. ²⁵ Mi bıi kara wı hik kimpıısuwar niki haii mi iikamim ta ii aiırar niki owım, sima digıumıi wı kariir haimrıııuwi. ²⁶ Siyııın bııya Noaki nwowa iıya saiir tirin. Mi Yaowae Adın ninomor kouanın siir iıya siya nitana yıo wı iriipi hiriinanar mi tiri. ²⁷ Mi sima nae hirar niki aeyım mi op minım hirar niki kwııyaeyım mi wigkamım ha nonkwonam iıya Noa siya siyaiıya hiriir napnınopkainamın mi op komiıyın ha nitın, simiirin ini siya yakıirımdıııugııyım. ²⁸ Mi Lot siir iıya, ya iriipi hiriinanar

mi tir. Mi sima naemin hirar niki aeyim mi opmin hirar niki kwiyaeyim mi digworaekwo minim hirar niki sainim mi digworaekwo nhirim, inkam nhirmi hauuwim sima sainim mi numir sasae ha ninkikinim mi omaka minim ha mi mirii. ²⁹ Mi Lot siya om komii Sodom siir haiburgigin mi ha namim mi ta ii aiirin Adi Komii siya pae aiir yikropki. Mi siya komii komiiyim paekak paekakim, ina kinanaaiiniyim ninomor kouankin iikamim simiir tioidwomaiyam. ³⁰ Mi iriipi hiriinan iya Yaowae Adin ninomor kouanin siya swoki iti, wi idowiiyar nimbini, iikamim simiir whwonkam idar. Mi sima wi digworaekwo kasa tir tani.

³¹ Mi ta hiriinan iya inkam nwirin siya omakanau hir nwowi mi siir digworaekwowim, nu hir nwowi mi siya wi siir digworaekwo imiiram niuunaiinam tani, simiir hainakiyam. Mi siya wi hindara nidam iuguski. Mi iriipi hiriinan inkam nwirin siya numir hir nwowi mi siya wi omaka tiriir swoki it rani, yuismim imiir hainankiyam. Ningaka. Siya wi hindara nidam iuguski. ³² Mi kima Lot siir wig aiir dinokninkinki, saeya om komii Sodom siir swoki haiyug kaokiya mi saiirin Adi Komii siya diriraerarki mi saeya sol ha nwokiya mi yinpae yamwoiua. Mi iriipi hiriinan, kima kipi swoki haiyug kao hindara didam iugusam. ³³ Mi inkamim siyamar naingwonaeyin, Adi Komii siiram naingwo karamae nwowiyin, yio wi hindara kigugu iuguskii. Mi inkamim siyamar naingwo karam nwowiyin mi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeyin mi siir kwoinin wi hiriayar nwoyokiyokiikaeyami, Adi Komii saikar. ³⁴ Kara kimiir boinkii, ta nai aiirarin, inkam nwiso hai kwiruwa saiirarar whwonkai mi Adi Komii siya sowiir nwirin siir hainami mi siir nwirin, yio wi hirar nwokii. ³⁵ Mi wig iso sowa mi iripa miriiguwaki mi Adi Komii siya sowiir ir aiir nikiunami mi ira, ya wi hirar nwokii. ³⁶ Mi inkam nwiso sowa numir hir nwowi mi Adi Komii siya wi nwir iirara nikiunami mi nwirin yio wi hirar haiburgigi. ³⁷ Mi kamim siir kigna miriiyim, sima ta yai aiir wakaeyim mi sima ina sriiyim, Biyan Inkam Komii ti diminin wi papi nambiyami? Mi Jisis siya simiirin boiniyio yai boinkin, maeyauwa inkam whigi nwowa, wakikiyao wabim saiir nwowikim mi inkam whiiyim pi simar mi aei. Iriig.

18

Wiga inkamim yai hidiyin siirim nikiunain saiir whindiriraerarim saiir boiniyio yaiga

¹ Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boin simiir nisisiimauugin sima inokinokin nhwo Adi Komii siirim kwisboinim mi sima kipi nhaku. ² Siya hinina boin mi

om komii whirin yai hidi inkam nwirin hir nwokin. Ti yai hidi inkamin siya Adi Komii siirsi bi swoki ididikin. Mi iriipi hiriinan inkam imiirsi bi mi aingwoyimiyokikin. ³ Mi wig igabae ira ti om iir nwoka. Inokinokin saeya ti inkamin yai hidiyin siirin hinina nini boiniuwika, kariir ioan inkamin siya kariir nonkwobumbuam tiri mi kira siir boin huriiyunatkaigi. ⁴ Biya ti inkamin yai hidiyin saiir whindiriraeraram bi naingwokin. Mi mhoiya siya siir mhi kwoinauin hinina yaingwo, kara Adi Komii siirsi nidid rani mi kara iikam imiirsi bi mi aingwo ididkin. ⁵ Mi taka wig igabaeya kariirin kigi saeya ninkinanaei. Kiya saiirin yai pi kara whinboini mi inokinokin saeya wi kariiram nitnanaeisi mi kariir pua mhoiya wa nhaku uguski. ⁶ Mi Biyan Inkam Komii siya ina boinin, kima ti yai hidan inkam biyeyin siir yai imiir wakaeki mi ti yai hidan inkam biyeyin, siya ta wiga saiir yai bidi whindiriraerarin. ⁷ Mi wi panina tiri? Mi iikamin Adi Komii siya nimbiniim siirim mi ni nabie siirim nouim mi tari Adi Komii siya yai wi simiir whinboin tani, aniya? Mi siya kaoguguwi mi tari wi simiir whindiriraerar tani, aniya? Nningaka. Adi Komii siya yai hidan inkam miyikingin. ⁸ Kara kimiir boinki mi siya simiirin siyu wa whindiriraerar sasaugi. Mi mhoiya Yaowae Adin ninomor kouanin siir iya, siya wi saiir kigi iikamin simiirin sima bidi yamsi aingwo tibmiyim, iye? Nningaka? Iriig.

Farisi kamim mi kamim omom omomi umir haiyim simiir boiniyo yaiga

⁹ Kam siama hinina naingwowi, sima inkam miyikim mi sima hinina naingwowi inkam nhirim sima inkam miyik rani. Ti hiriinan inkamin Jisis siya boiniyo yaiya simiir boinkin, ¹⁰ inkam nwisu nhwo kwisboinim namko omaka Adi Komii siira saiir hiriir. Mi nwirin inkamin omom omomi umir haii ikin mi nwirin Farisi inkamkin. ¹¹ Mi ti Farisi inkamin sasa ha nokwokiyin mi siir mhi kwoinau hirin hinina kwisboinki, Adi Komii kara ti inkam nhirim simiir hiriinan tani, kara ti kiriirim sriyin. Mi sima haiya tauaeikim mi siyu biyeyar mi tirikim mi wiga mi sopikim. An kara, nningaka. Kara ti inkamin omom omomi umir haiyin siir hiriinan tani. ¹² Mi wik whiekakim simiirin kara i kwokwisa haiyaekin nae karamae. Mi digworaekwo whiekakim kara haiyim, kara uura soitkinikin mi haimii pi kiriir mi hauuwi. ¹³ Mi inkamin omom omomi umir haiyin siya arurig ha nokwokiyin mi siya ninomor koua hiriir kaowim pi boriisopi. Nningaka. Mi siir niyin ina kaiyirounainamin mi siya ina boinin, Adi Komii kara dimin biyeyan inkamkin. Kira kariirsi daingwobumbu! ¹⁴ Kara kimiir boinki, ti inkamin omom omomi umir haiyin, Adi Komii siya siirin inkam miyik

yikiuwın. Mi siya siir omaka hiriirar swoki amin. Mi ti inkam nwirin yio. Nningaka. Mi inkam saama naingwonaeyin, yio wi Adi Komii siya nikwowaisii. Mi inkamin saam naingwo karamae nwowiyin mi Adi Komii siya siir inigin wi kougikou haiginki. Iriig.

*Jisis siya yinisim sapisapim simiir nokboinmamaingin
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)*

¹⁵ Mi sima yinisim sapisapim Jisis siirim nikiunanikim. Sima minam naingwokim, Jisis siya in simiir nonkwowim. Mi kamim siir kigna miriyyim sima ti hiriinan kigiyyim mi sima io simiir ywoki. ¹⁶ Mi Jisis siya yinisim sapisapim simiirin ina yikiunan siir kingiin hiriir mi siya ina boinin kima yinisimim kariirim kigninkinki, kima simiir kipi nikidu. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana ti hiriinan iikamim simiirgin. ¹⁷ Kara kimiirin yaimwowar boini, inkamin iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana saiir nitam naingwowi mi siya ti yinisim sapisapim simiir hiriinan dwo mi hiriinan karamki niuwi mi siya wi saiir napninopkainam tani. Nningaki, nningakinga. Iriig.

*Biyan inkamin umir digworaekwo whiekakakin siir yaiga
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)*

¹⁸ Mi Judami biyan inkam nwirin siya Jisis siirin hiniina srii nowomwarkaiyiawan inkam miyyik mi kara wi panina tiri. Kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin inokinok siir haiyamin, ha? ¹⁹ Mi Jisis siya siir boinki, kira kariirin inkam miyyik dimusi dapkin, ha? Adi Komii sasingin inkam miyyikin. ²⁰ Kira siyu komii iir bidiyar yinokninkinin. Kira wig kipi hainiki nonkwona. Mi inkam kipi mi isom ao. Mi hi kipi mi tauae mi kira inkam nwirni kipi mi iksisae boinhuriyiu, kira kiriir yopii ado sowiirwai yai imiirar wakaeyokna. ²¹ Mi biyan inkamin ina boinin, iya kara yinisima nwonaniyin mi ini tariinanar yamwonyin kara ti siyu iirar wakaeyoknakin. ²² Jisis siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya siir boinki, diminin whira niki whaowaei. Kira kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirim simiir hauu sima sainim mi kira ti umirim inkam paeprikabim simiir hauu. Mi kira hiriinan tiri mi ninomor kou hirin kira wi digworaekwo whiekakakar nwowi. Mi kira kariir mhoiyar wit. ²³ Mi ti biyan inkamin ta yai aiir wakaekiyin mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya umir digworaekwo whiekakak inkam kingin.

²⁴ Jisis siya ti inkamin siir mhi kwoinim hikak nwokiyim simiir kigiyyin mi ina boinin, inkamin digworaekwo hoimgakakin, siya Adi Komii siir omin siya kigiraowiyin

dimin taemin imiir siir namimin wi minan mirii. ²⁵ Mi haba ti tidiyinin yuis paniyin siir no iir ninopkainamimin wi minan mirii. Mi inkamin umir digworaekwo whiekakin siya wi ta haba minan saeya miriia sair hiriinan mi mirii rani. Ningaka. Yio wi mi komiigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakin simiir kigriraowiyin siir namimin. ²⁶ Mi kamim sima hiriinan wakaekiyim mi sima ina boinim mi hiriinanki niuwi mi kwoinbudin inokinokin omwai waiyayokiyokiyin wi nhinga haii? ²⁷ Mi Jisis siya ina boinin, diminin inkamki tir karamae nwowiyin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerari.

²⁸ Mi Pita siya ina boinin, wakae, krima krimiir omin mi krimiir digworaekwowim simiir bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiia nitim. ²⁹ Mi Jisis siya simiir boinki, ihi, kara kimiirin yaimwowa boini mi yipiki inkamkin Adi Komii siya siir ikam whiekakin simiir kigirkakina sairim sibgu naingwowin mi siya omaka mi wig mi nomiiyau mi yopii ad yinisisim, simiir haiburgik ³⁰ mi ti iiyim Adi Komii siya wi hiriinan i imiirar swoki inkin hauukiyiuwi. Mhoiia iya saeya nimbiamyami mi sima kwoinbudin inokinok omwai waiyayokiyokiyin wi siir haii. Iriig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin kara naonami wa swoki insiin idwowi
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

³¹ Mi Jisis siya kam iur nwisio siir kigna miriyyim simiir yikuna mi simiir boinmauu, wakae, panao krima om komii Jerusalem hiriir nami. Mi yai whiekakin profet kamim sima win boinim, Yaowae Adin ninomor kouanin kariiram, sima wa nimbiamkini. ³² Mi sima kariirin wi kam nhirim isid whiranim Juda inkam tani simiir hauugi. Mi sima wi kariir nighbumbu tərbumbu haiginuwi mi wi yaeyop kariir mi yaswaiyuwi ³³ mi sima kariirin wi idgiu mini nipimpari mi wi kariir nisomaoki mi sima kariirin hiriinan tiri mi i kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi ie hiranki. ³⁴ Mi kamim siir kigna miriyyim sima ta yai aiir bi ninokninkinkim. Ta yaiya sair yaimwokiyaimwowa saeya simiirsi nimprioka mi sima ta yaiya siya boina sair bi sibgu naingwokim. Iriig.

Jisis siya inkam nhwokwisaie nwirin siir haiswoniskikin
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

³⁵ Mi Jisis siya om komii Jeriko kingiin ha nimbiamin mi inkam nhwokwisaie nwirin siya siyu mig hirar nidwowikin. Mi siya inkamim simiiramar mi priikau priikauwikin umir digworaekwowim. ³⁶ Mi siyar wakaewin ikam isid komiyyin napnaniyyim mi siya kam nhirim simiir sriwwin, sima dimu mini? ³⁷ Mi sima siir boinki, Jisisin omisim Nasaretanin isi napnaniyin. ³⁸ Mi siya ina kauwok boinaekiyin, Jisis kira

Devidni isidin siir yinisimkin, kira kariirsi daingwobumbu! ³⁹ Mi kamim bi napnamim sima io siir ywoki, kira yai tanki. Mi siya ina swoki kauwok boinanaekiyin, kira Devidni isidin siir yinisimkin kira kariirsi daingwobumbu! ⁴⁰ Mi Jisis siya ha namikwonyin mi simiirin ina boinkiyin, siirin kariiram wikunani. Mi siya kingiin ha nitin mi Jisis siya siir sriigi. ⁴¹ Kira panina naingwowi, kara kiriirin pi dimu tiri, ha? Mi siya boin, Biyan Inkam Komii kariir nhwoin wadie swoki okiyim tiri. ⁴² Mi Jisis siya siir boinki, kiriir nhwoin ha kaoki, kiriir naingwo tibmiya, kiriir nhwoin miyik saeya nwowaiginugikin. ⁴³ Mi bi kimiminkikin siir nhwoin ina swoki kaokiyin. Mi siya ini Jisis siir mhoiyar yamin mi ini Adi Komii siir inig iirar boin wadiekiyin. Mi iikam isid komiiyin sima hiriinan kigiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. Friig.

19

Sakias siir niiwiigin

¹ Jisis siya om komii Jeriko siir yapninopkainam mi ina yapnamin. ² Mi inkam nwirin hir nwokin, siir inigin Sakiaskin. Siya kamim omom omomi umir haiiyim simiir biyan inkamkin mi siya umir hoingakakin. ³ Siya Jisis siir kigsibim minkin, siya yipikin. Mi iikam isid komiiyin sima hiras nwokim mi Sakias siya inkam priei rani. Mi siya Jisis siir paninsi kigsi. ⁴ Mi siya biya iwitamkwokin mi pae wirin siir iiyam, Jisis siir kigwinam. Siya bidi yinokninkinin Jisis siya pi ti siyiu iir napnani mi siya ti pae iir asi nii winkin. ⁵ Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir nimbiamin mi siya koua hiriir kaokiyin mi siya siir boinki, Sakias, kira ha wiuuni. Panoa kara pi kiriir omaka hir nwowi. ⁶ Mi siya ha niuun idudunaiiniyin mi siir mhi kwoinim maigimaigra ha nwonaiiniyin mi siya Jisis siirin siir omaka hiriir yikunam. ⁷ Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima io siir ywo. Siya inkamin dimin biyekakin siir omaka whwonkaiyam dimusi namkin? ⁸ Mi Sakias siya ha ninsiin okwokiyin mi siya Biyan Inkam Komii siir boinki, Biyan Inkam Komii kira wakae! Kara panaoin digworaekwo whiekakim pi bopwoniya tir haigin mimiiri mi kara haimii pi kam paeprkabim simiir hauwi. Mi kara inkam nwirni diminim kara niksise haiiyim mi kara siirin idip idipin wi kwiya swoki hauukiyiwi. ⁹ Mi Jisis siya siir boinki, tapa Adi Komii siya bidi swoki anmaiwarkainam iikamim ta omaka saiir nwowin simiirin. Ti inkamin siya iripi hiriinan Ebrahim siirar yinisimkin. ¹⁰ Yaowae Adin ninomor kouanin

siya iikamim kiguguwim simiirim hansirikin simiir nanmai-warkainam. Iriig.

*Miiyan kam iuurim umir haiyim simiir boiniyio yaiga
(Mt 25:14-30)*

¹¹ Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir warar mi inkin boin. Mi siya om komii Jerusalem siir kingiin bidi ywowamin, sima hinina naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini. ¹² Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii dikmwon owaiginu. Mi mhoiia siya wa swoki iti siir oma tiriir. ¹³ Mi siya miiyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir miiyan kam iuurim simiirim yikiugi mi siya umirim simiirin paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boinkiyin mi kima umir mi simiir mirii mi kima wi kariirar mirii kigwin. ¹⁴ Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mhi kwoinim ini hauugi hauuga whiyekiyim siiram. Mi kam nhirim sima kam nhir imiir boin siir mhoiia namim. Mi sima boin, krima pi boriisopi ti inkamin siya krimiir nu kigriraowan inkam komii kipi nwo.

¹⁵ Mi sima siirin ini nu kigriraowan inkam komiiyar yokmwon owaiginuin mi mhoiia siya ina swoki itin. Mi siya boin, ti miiyan kamim simiirim dikiugi, biya umir kara niki hauugikim. Mi kara ninokninkinim tiri sima ti umirim kara hauuwim sima nwinwira pariiga swoki inkin mirii hai. ¹⁶ Mi nwirin bi siya yit, yio hinina boin, biyan inkam kara umir mi ti umir paeyar haso sowiirin, umir paeyarim kam nwira (200 Kina) mirii hai. ¹⁷ Mi biyan inkam ieya boinki, kira miiyan inkam wadiekin mi mi miiyikar sibgu miriikin. Mi kira dimin simin siirin bidi sibgu kigriraowin. Mi kara kiriirin pi inig komiigak nwowaiginugi, kira wi om komii komii iuurim simiir kigriraowi. ¹⁸ Mi nwisaka ina mi itin, yio ina mi boinin, biyan inkam kara kiriir umir paeyar haso, sowiirin umir paeyarim iura (100 Kina) swoki inkin mirii hai. ¹⁹ Mi biyan inkamin siya siir boinki, kara kiriirin om komii iriiyarim simiir kigriraowan inkam nikmwon owaiginuwi. ²⁰ Mi nwirin ina mi itin, yio ina mi boinin, biyan inkam kiriir umir paeyar haso tisi tapi nwowo. Kara sowiirin kwankab aka kogin. ²¹ Kara kiriirsiyin dimusi bi nididgin, kira inkam paii rani. Diminin inkam nwrki haiginiyin mi kira siirsi bi naingwoyimiyokikin pi kira mi haii. Mi sasaeyim inkam nwrki ninkiniyim, iriipi hiriinan pi kira swoki ingugu haii. ²² Mi biyan inkamin siya ti miiyan inkam iir boinki, kira miiyan inkam biyekin! Kiriir yaiya

kara kiriirin wɛ sairsi boin wokiyopnatkaigi. Mi kira hiriinan ninokninkini, kara inkam miyik rani mi kara diminim inkam nwirki haiginiyim pi kara mi haii mi sasaeyim inkam nwirki ninkiniyim pi kara mi ingugu haii. ²³ Mi kira umirim miyanau haigi karamae dimusi nwokin mi kara swoki itkiswo wa pini haini, yaeya umir nhirim simiir warar. ²⁴ Mi siya kamim siir kingiin nokwowim simiirin hiniina boinki, kima wara umir paeyar haso sowiir hai, iki inkamim umir paeyarim kam nwirkakin siir hauugi. ²⁵ Mi sima siir boinki, biyan inkam, siya umir paeyarim kam nwira bidi haiyin. ²⁶ Mi siya ina boinin, kara kimiir boinki, yipiki inkamkin digworaekwo whiekak nonkwowim mi mi miyik miriyyim kara simiirin digworaekwo nhirim wɛ idwowa swoki inkim hauugi. Yipiki inkamkin digworaekwo hoingak karamae nwowin mi mi miyik mirii karamae nwowin mi mhoiyya siya wɛ niinga niinga nwowi, digworaekwowim wɛ karar swoki hai. ²⁷ Mi yipiki iikamim sima io kariir nwowiyim, sima pi boriisopi, kara simiir mi kigriraowan inkam komii nwowim, kima simiirin tirii wikiu nani mi simiirin kariir whwonkam ida disomaoki. Iriig.

Jisis siya Jerusalem hiriirin inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan napninopkai namkin

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

²⁸ Mi Jisis siya simiir yai aiir nowarkii boin digiyin mi siya biyar yapnamkwokin, siyiuin om komii Jerusalem hiriir namiyin siir. ²⁹ Mi siya om Betfasi om Betani, mhu whirin sima dapiyin Oliv siir kingiin nwowamin mi siya biyyin inkam nwiso siir kigna miriyo sowiir yikropki. ³⁰ Mi siya sowiir boinmauugi, kowa iki omin hapi nwowin siirim dam mi kowa pi donki haom irin siir kigi, sima bidi yeyok okwowin pae aka. Mi siirin inkam nwirkin bi nidwokin. Mi kowa pi siir whakainani. ³¹ Mi inkam nwirin siya kowiirin hiniina srii, kowa wara donkiyin dimusi hak hai nami? Mi kowa hiniina dowarkii boin, Biyan Inkam Komiiyin siya mugakin siirin. ³² Mi Jisis siya sowiirin ina yikropkiyin mi sowa ha namo mi sowa ti digworaekwo whiekakim siya boinkiyin simiirar ini kigu. ³³ Mi sowa weyinsopin ti donki haomin siir niyokin siir houwhroko mi siir adin siya sowiir srii, kowa wari donki haomin siirin whisarii dimusi haki, ha? ³⁴ Mi sowa ina boino, Biyan Inkam Komii siya siirin mugakin. ³⁵ Mi sowa donki haomin ina hainaniyin Jisis siirim. Mi simiir yuisim donki siir idwo yitimwanu. Mi sima Jisis siirin siir idwo yokmwɛn idwo. ³⁶ Mi siya donki siir idwo ha nidwo namim mi iikamim simiir yuisim ini siyiu iirar piuai winim. ³⁷ Mi siya mhu Oliv siir haiburgigin mi ina yuunamin

mi siyiuin om komii Jerusalem siirim namiyin, siir kingiin nwonyim mi iikam isid komiiyin siir kigna miriiyim sima ina maingimairga bwakai namim. Sima min swoki aingwokikim, kiriepai kiriepaiyim biya sima kigim mi sima ha kauwok-nanaekiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim. ³⁸ Mi sima ina kauwokiyim, Adi Komii kira ti inkam komii nu kigiraowiyin Biyan Inkam Komiiyin siir inigi natin siir whinkinsiis haiginiu! Iikamim ninomor kouanin sima Adi Komii siiram in wi wadieyar nwowi mi wi mhai hiinsima nwowi. Krima Adi Komii krimiir Wanin ninomor kouanin siiramar daingwo iski siir inig hainanim. ³⁹ Mi Farisi kam nhirim sima ti iikam isid komiiyin saika ninkin okim mi sima Jisis siir boinki, nowamwarkaiyuan inkam, kira io kamim kariir kigna miriiyim simiir dwoki sima yai tanki! ⁴⁰ Mi siya ina yowarki boinin, kara kimiir boinki mi yai mikrim nwowi mi wi siya imar kauwok boinki, kariir inig hainanam. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

⁴¹ Mi Jisis siya om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi siya om komii iir kigin mi siya ini siirsiyar youwin. ⁴² Mi siya boin mi ta ii aairin kira hinina ninokninkini, siyiuin hiinsima kiriir nwowaiginuwiyin, yio wi wadieyar mi owi mi tariinanin ti diminim aowa aowa nwowim, kira simiir bi kigim. Mi kima wi miyik nwo rani. ⁴³ Kira wakaeki! Mhoiyya ii kwira nambiyami mi sima wi io kiriir nwowi mi sima ieyin wi whira nopi yai kinaka niniiyim. Mi kiriirin hinda tinda wi simar kaeyokwai irkaki. ⁴⁴ Mi sima wi kiriir nonkwobumbu ninkini mi iikamim ta hiir aair kinaka nwowim simiir warar. Mi sima siyam wi siya nihin idwo kigninkingik rani. Nungaka. Dimusi rani, kira iya Adi Komii siya kariir nanmaiwarkainanaei saiir bi naingwokin. Iriig.

Jisis siya iikamim omaka Adi Komii siira saiir ninwowana haiyim simiir nhinikropkikim
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

⁴⁵ Mi Jisis siya omaka Adi Komii siira saiir napninopkai nam in mi siya iikamim umir mi ta omaka aair miriiyim simiirin ina yikrirop atkiigigiyim. ⁴⁶ Mi siya simiir swoki boinki, Yokwo Komii saeya hinina boinka, kariir omaka Adi Komii siirim kwisboinan omakaka. Kima saiirin hiyan kamim simiir omakanan diriraerarkim.

⁴⁷ Mi inokinokin siya iikamim simiirin omaka Adi Komii siira saiir nowomwarkaiyuwikin. Mi prismi yaowae adim mi siyiu komii ninokninkiniyim mi iikamim simiir biyan kam ikim, sima Jisis siir nisomaoni siyiuim noksirkim. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim sima Jisis siir yai wakaeyamar naingwokripkaii

mi kamim simiir bii nwowiyim siir nisomaoni siyiuim asi noksirgugugim. Iriig.

20

*Sima Jisis siir srīgim siirin inigak nhinga nwowaiginiugin
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)*

¹ Mi iigwira Jisis siya omaka Adi Komii siira, iikamim simiirin yai saiir hir boinmimauugin mi yaiwin miyika saiir warar mi inkın iisiimauugin. Mi prismi biyan inkamim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim mi kamim bii nwowi ikim. Sima siirim nitkin. ² Mi sima siir boinki, kira krimiir boinmauugi, kira inig komii papi haigin kira ta miya saiir miriyyin? ³ Mi siya simiirin hinina yowarkii boinki mi an kara iriipi hiriinan yai kwira kimiir sriiyim tiri. Kima kariir boinmauugi, ⁴ ta baptaisa Jon siya hauuwa ya Adi Komii siirga, iyie? Inkamniyar diminka? ⁵ Mi sima ini sima sima yomboin amboinim mi krıma hinina boini siya Adi Komii siir hiranka nitkin. Mi yio siya wi hinina kwaboini, kima Jon siirim naingwo tıbmii karamae dimusi nwokim, ha? ⁶ Mi krıma ha boini, yio inkamniyar diminkın mi iikam whiekakim sima wi siyani krimiir kaiyimiki whisarii rani, sima hinina naingwo tıbmiikini Jon siya profetkin. ⁷ Mi sima Jisis siir yai aiir asi nowarkii boinkim, krıma ninokninkın tani, Jon siirin nhinga nımbingin. ⁸ Mi siya simiir boinki mi ankara iriipa hiriinan kara kimiirin pi hinina mi boinmauu rani. Kara ta miya saiir miriyyin ti hinin inig komiyyin nhinga hauugin. Iriig.

*Inkam biyeyim numir waina saiir kigriraowiyim simiir
boiniyio yaiga*

(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

⁹ Jisis siya ta boiniyio yaiya iikamim simiir boinka. Inkam nwirin wain ninkının numir. Mi ta wain numira kam nhirim simiir in yonkwo sima umir mi saiir miriyyim. Mi siyarın om whirin aru nwowin ii haruwa bi nini owoukin siirin. ¹⁰ Mi iya numir waina saiir ningugu haiyana mi siya whisarii mi priimiriyyan inkam nwirin siir yikropki, ti kamim numir waina saiir miriyyim simiirim. Siya minam naingwokin ta numira saiir nae nhirim siir hauuwim. Mi kamim sima ta numir aiir miriyyim sima ti whisarii mi priimiriyyan inkamın siir yipımparki. Mi siirin ini nınga nınga swoki ikropkiyin. ¹¹ Mi siya miyan inkam nwirin ina swoki ikropkiyin simiirim. Mi siirin iriipi hiriinan ina mi tirbumbu haiginiugiyin mi sima siirin ini nınga mi ikropkiyin. ¹² Mi siya miyan inkamın nwoimaka ina mi ikropkiyin. Mi sima siir tirbumbu haiginiugi mi siirin yaba hiriir yikrirop apniki. ¹³ Mi numiran adın

siya boin, kara wi panina tiri? Kara wi kariir yinisim yinkamiyinin kara naingwokwonanaeyin wi siirar nikropki mi sima wi siir yayyar nwoki wakaeyoknaei. ¹⁴ Mi ti kamim ta numir aiir miriyyim sima kigwin siir yinisimin namin. Mi sima hinina boin, ti yinisimin siya numiran adin siir yinisimkin. Humbae, krima siir nisomaowi mi ta numira saiirin wi krimar nwoki onkwowim. ¹⁵ Sima siirin numira saiir hiranki kinaniyamim mi siirin numwo hir yisom itkingik. Mi Jisis siya simiir srugi mi ta numira saiir adin siya simiirin wi panina tiri, ha? ¹⁶ Mi siya wa niti, ti kamim ta numir aiir miriyyim wi siya nisomsom aokaowi. Mi siya ta numir waina kam nhirmi hauugi. Mi ti iikamim sima hiriinan wakaeyim mi sima ina boinim, siya hiriinan kipi tirmimin. ¹⁷ Jisis siya simiir kaokiyin mi ina srugiyin, ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowim saiir yaimwoka yaimwowa panina boinka?

Ti yinpaeyin omaka miriyyan kamim sima nitkaigiyin tariinanin siya ini biyan yinin omaka kougou nwowin siir hiriinan yimbiyamim.

¹⁸ Iikamim sima ti yinpaeyin siir idwo nikii, wi hindara niki ikrimkrip iuguguski. Mi ti yinpaeyin siya inkam nwirni idwo nikii mi siya wi ti inkam iir nisiimsin iuguski mi wi dimin sisimnan namwo iuwi, Jisis siya hinina boinkin.

Umir hauuni siyugin.

(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

¹⁹ Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi prismi biyan inkam ikim sima ina ninokninkinim Jisis siya ta boiniyio yaiya simiirar boini. Mi ta ii aiirarin sima ina nhingiyim siir nonkwowam mi ini iikam imiirsi yididim. Iriig.

²⁰ Mi sima siirimim ina kaowim. Mi sima kam nhirim simiirin umir saingi mi ina yikropkiyim siir kanau kigam. Mi ti kamim sima inkam miyyiknan niksisaenamkim, sima siirim kinankiugim. Siya pi yai biyie kwir boini mi sima siirin wi inkam komiyyin nu kigriraowiyin wi siir in hauuwi siya hidam mi siir wi hik kimpipisu siya hauuwi. ²¹ Mi ti kamim kanau kaowim sima Jisis siirin hinina boinki, inkamim dimin taeminim sim nowamwarkaiyuuiyim krima bidi yinokninkinim, kiriir yaiya saeya ini wadieyar ywowa, kira iikamim simiirin yai miyyik imiirar sibgu boinmamauwikin. Kira kamim inigakim simiirsi bi nididikin. Nningaka. Kira Adi Komii siir siyiuim mi siir yaimwoki yaimwowim, iikamim simiirin saiirar boinmamauukin. ²² Kira panina naingwowi? Krima umirim takisa inkam komii Sisa om komii Rom kigriraowiyin siir hauu, aniya? Iyie? Nningaka? ²³ Mi Jisis siya bidi yinokninkinin, ta sima siir kinankiua. Mi siya simiirin hinina asi boinkin, ²⁴ umir kwira kariir wiisiimauugi. Ta aknain inig minim ta umir aiir nwowim nhiniirga? Mi

sima boin, Sisa siirga. ²⁵ Mi siya simiir boinki mi Sisa siir diminin yio kima om komii Rom siir kigriraowiyin Sisa siirar hauu. Adi Komii krimiir Wanin siir diminin yim kima Adi Komii siirar timi hauu. ²⁶ Mi ta yaiya saiirin iikamim simiir whwonkam ida wi swoki kinankiu rani. Dimusi rani, siya yai biyie kwir bi boinkin mi sima ta yaiya saiir saiirar yaingwokwonanaeyim mi sima yai bi wakae boinkim. Iriig.

Sima Jisis siirin iikamim naonamiyim mi ha swoki insiin idwowyim simiirim sriigim
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

²⁷ Mi kam nhirim Sadyusini isidin simiir hiranim sima Jisis siirim nitkim. Sadyusi sima hinina boinkim: Inkamim naonamiyim bi swoki insiin idwowikim. ²⁸ Mi sima siir sriigi, inkamim dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin Moses siir yai kwira biya krimiirim hinina winboinkika mi inkam nwirin wig nonkwonaei mi siya yiniekak bi nwokin mi ha naonami mi ti inkamim siir wiga wi siir nomousim ieyar swoki haii. Mi siya wi siir yaowaeyin siir yinisim imiir nwoki iyowim. ²⁹ Mi iwinyaowim iriyyar nwisa nwowi. Mi yaowaeyin wig siya yonkwona mi siya ini yinisim karamaeyar yaonamin. ³⁰ Mi nwisaka siya swoki onkwona ta wig aiirin. ³¹ Mi mhoiyya nwoimaka iriipi hiriinana mi tir. Mi ti iwinyaowim ta wig aiir nonkwonam sima ini yinie niyio karamaeyar yaokaowim. ³² Mi mhoiyya ta wiga iriipa hiriinan ina mi aonama. ³³ Mi iyya inkamim naonamiyim sima ninsiin idwowi, ta wiga saeya wi nhiniir wig nwowi, ti iwinyao iriyyar nwiso saiir nonkwonam sima?

³⁴ Mi siya simiir yai aka hinina yowarki boinki mi tariinanin ti nu iirin wigkamim wa napninkwonaei. ³⁵ Mi iikamim naokaowim sima ha swoki insiin idwowi mi omwai waiyaei mhoiyya sima wi wigkam ninap nonkwonani siyugak nwo rani. ³⁶ Mi sima wi nao rani. Sima wi Adi Komii siir paekwosimim simiir hiriinan nwowi. Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi sima wi siir yinisim asi nwowi. ³⁷ Moses siya krimiirin bidiyar sibgu boinmauwun, iikamim ie anki swoki ninsiin idwowyim simiirin. Yokwo Komii saeya ti paekikopim, paeya niutingi karamae nwowi saeya niunamin simiirin hinina boinka, Biyan Inkam Komiiyin siya Ebrahim siir Adi Komii kin mi Aisak, Jekop sowiir Adi Komii warargin. ³⁸ Mi iriipi hiriinan kamim naowim, Adi Komiiyin simiir Adi Komii rani. Ningaka. Ti Adi Komiiyin kamim omwai waiyayokiyokiyim ieyankin ninsiin idwowyim simiir Adi Komii kin. Mi iikamim Adi Komii siya nimbimim mi omwai swoki waiyam mi sima inokiinokin wi Adi Komii saikar nwoyokiyokikaeyami. ³⁹ Mi siya

hiriinan boinin, kam nhirim siyu komii ninokninkiniyim, sima siir yai aka ina yowarki boinim, inkamin dimin taemin nowamwarkaiyuwiyin, kira yai wadieyar boinkin. ⁴⁰ Mi sima yai nhirim siir swoki sriyam in ini yididim. Iriig.

Jisis siya Farisi simiir sriugin inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Kraisin krimiir nanmaiwarkainanin siirim
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)

⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki mi sima hiniina dimusi boinkim, kraisin Devidni yinisimkin, ha? ⁴² Mi yokwo Samim Devid siya hiniina boinkin,

kariir Biyan Inkam Komiiyin siya kariir Biyan Inkam Komii iirin hiniina boinkin, kira kariir ina iniga saiir didwo.

⁴³ Devid siya Krai siirin hiniina boinkin, mhoyiya kara kiriir sau omomin wi kiriir aowa nokmw in owaiginuwi.

⁴⁴ Devid siya siirin Biyan Inkam Komii dapikin. Mi siya siir yinisim dimusi swoki kwokiukin mi Farisi kamim sima hiniina sriigim, ha? Iriig.

Kamim siyu komii nowamwarkaiyuwiyim simiir siyugin
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

⁴⁵ Mi iya iikam whiekakim sima hinar nwowim sima Jisis siir yaiya saiirar wakaekim. Mi siya kamim siir kigna mriiyim simiir boinki, ⁴⁶ kima ti kamim siyu komii ninokninkiniyim simiirsi mintarao. Sima yuis priei ara nii apamar naingwowikim. Mi sima minamar mi aingwowikim, iikam whiekakim sima simiirin maeyauwa iripa nwowiya saiir nokboinmamarim. Mi sima minamar mi aingwowikim iikam whiekakim simiir whwonkam ida omaka Adi Komii siir yai nidwokai wakaeya mi saiir biyan ipii imiir nidwokaiyim. Mi biyan ipiia nae komii nidwokai aeyim saiir mi idwokaiyim. ⁴⁷ Mi sima wig igabaeyim simiirar mi iksisaeikim. Simiir omaka imiir nii kinimbimbir haiikim. Mi sima nhwo priei minam kwisboini iikamim simiir inig hainanim. Mi mhoyiya Jisis siya niti sima wi hik ti hiriinan dimin imiirsi haii. Iriig.

21

Wig igabaeya saeya umir Adi Komii siir hauuga
(Mk 12:41-44)

¹ Jisis siya ha kaoyokiyokigiyin mi siya kam umirkakim sima umir miya Adi Komii siir omaka saiira, saiir nitkaikaiyuwi. ² Mi siya kig wig igabae paeprikaba mi saeya umirsim kwiso Adi Komii siir miyanau hiriir haigigi. ³ Mi siya ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwower boinki, wig igabae paeprikaba saeya umir komii iirar haigigika mi saiir siyuiin

saeya hauugiya umir ini ti iikam whiekak imiir haiburim. ⁴ Ti kara hiriinan dimusi boin tani. Mi ti iikamim sima umir whiekakakaigim mi sima haimiyyara hauugikim, diminin Adi Komii siir priihauunan. Mi ta wiga saeya umir karamae kinga. Mi saiir umir haimiisima ini simiirar hauuswokiyim. Mi saeya nae sainan umir karamaeya ywokiya. Iriig.

Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir boinkin wi sapi bimbirgi (Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

⁵ Kam nhirim sima hinina boinkim Adi Komii siir omaka aiirin, ta omaka saeya omaka wadieka sima siiya miyikim simiir puaigim mi diminim Adi Komii siir priihauuwim simiir warar mi puaigim. Mi Jisis siya boin, ⁶ ti digworaekwowim tariinan kima kigim, iya nimbiyami mi sima siiya nhirin wi siiya nhirni idwo kigninkin o rani. Mi sima wa nhimnhinkii iuguguski mi simiirin wa nitkaigaiki. Iriig.

Jisis siya hik whiekakim nimbiyamanim simiir boinkin (Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

⁷ Mi sima siir sriigi, inkam nowamwarkaiyuan inkam, ti diminin wi paka hinin iya sae nimbiyami? Mi wi piki hinin diminin siya nimbiyami biyin mi krma wa nwoki inokninkinim, ti diminim ini kingiina nwowim wi simbi nimbiyami, ha? ⁸ Mi Jisis siya ina boinin, kima mintarao, kimiirin wi sima niksisaeksi. Mi sima whiekakim sima wi kariir inig iir nini dapni mi sima wa boini, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, yio karargin! Mi sima wi hinina boini, iya kingiin nwowa mi kima simiir mhoii kipi nam. ⁹ Mi mhoiyya kima wi hinina wakaei saua ini ninita mi yaiya ini mi iniya mi kima kakak kipi nwo. Ti hiriinan diminim bi wi sima nimbiyami mi kima iya Jisis siya nitina wi asiima niki imbiyam tani. Nungaka. ¹⁰ Mi siya simiirin hinina boinki, nu whiran iikam isid whirin, wi nu whiran iikam isid whirin yaii sima ninii. Mi inkam komii nwirin nu kigriraowiyin siir isidin, wi inkam komii nwirin iriipi nu mi kigriraowiyin wi yaii siir isid inaka mi ninii. ¹¹ Mi ti nu iirin nin komii komiyyim wa nimbiyami. Mi maeyau nhirim mhi komii wa mi aowi mi naokao komii komiyyim wa mi imbiyami. Mi ninomor kou hirin wa nimbiyami dimin kirieyim kimiir kwoin imiir komainokam.

¹² Mi ti digworaekwo whiekakim wi niki imbiyam tani mi sima kimiir nonkworimdinu diriraerar bumbuwu. Mi sima kimiirin wi omaka Adi Komii siira wi saiir hir boinhiuriyu boini mi sima kimiirin wi maeyau biyie huyokiyokaiyya mi biyie miriyya wi saiir nikmwim apninopkaigi mi sima wi kariir inig iir nikwowaaisyim tiri, whisarii rani, kima kariir mi kigna miriigim mi kimiirin wi sima nikunami, inkam komiyyin nu kigriraowiyin mi kamim omom omom

kigiriraowiyim simiiram. ¹³ Ti hiriinan iya saeya wi kimiir siyu miyik nwowi kariir yaiwin kibi aiir boinmimauuwim. ¹⁴ Mi kima yaiya kima nowarkii boinana simiir sairsi kipi naingwoyimiyouk. ¹⁵ Mi yaiya kima boinana wi kara hauuwi mi ninokninkin aka. Omomim sima ta yaiya kara hauuwa wi saika nantamyiriyir tani. ¹⁶ Kimiir yopii ad mi nomousisim nomiiyau mi kimiir iripa o nhieyim kimiirin wi sima kinmauu iti kimiir sau omomin simiirin. Kimiirin nhirim kimaka nwowim wi simar nisomaowi. ¹⁷ Iikam whiekakim simiir kwoinin haugihauga wi dimusi whiyie rani kimiiram, kima kariiram naingwo tibmiigim. ¹⁸ Mi kima kariiram naingwo tibmiikini mi kariir mi aiir sibgu onkworinu mirii mi kima wi swoki kigugu rani. Nningaka. ¹⁹ Kima kirieyar sibgu o mi kima kimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiinyin wa swoki haiyim. Iriig.

*Jisis siya om komii Jerusalem siir boinkin wi sipi nidwomaii
(Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)*

²⁰ Mi mhoiia kima ha kigi sauan omomin ini om komii Jerusalem siir namwokwoyokainiyim mi kima ha dinokninkin, iya ti om komii iir nidwomwaiyana ini kingiin nwowa. ²¹ Mi taka iya nu Judia hiran iikamim sima wi mhu iir nidamami. Mi iikamim hir nwowim sima ti om komii siir haiburgik mi maeyau kwira dam. Mi iikamim om komii siir yaba nwowim, sima siir hiriir kipi swoki am. ²² Dimusi rani, taka iya ya saeya Adi Komii siya swoki tirbuwana iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir dimin biye whiekakim simiirsi mi yai whiekakim Yokwo Komii sair hir nwowim wa nimbiamkini. ²³ Mi naingwoyimiyouk komiiga wigim yinpiugak nwowim mi wigim yinisim mwii haigiyu imiiaeyim ta iya sairin! Hik komiia wi ti nu iir nimbiami mi Adi Komii krimiir Wanin siir kwoinin haugihauga whiyieya wi ti iikam isidin siir naeyiskaiyuwi. ²⁴ Mi simiirin wi kamku ieyar niuguguski. Mi simiirin wi simiir sauan omom ieyar ninkinikou hainami mi simiirin nu whiran isidin simiir bopwoniya nin hauugigi. Mi iikamim naingwo tibmi karamaeyim simiir iga om komii Jerusalem siir namkwoni mi ti iikam isidin sima wi hiriir digi mi om komii Jerusalem wi simiir iniga nwowi mi wi simiir iya Adi Komii siya nimbina simiiram wi sairar digi. Iriig.

*Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ii aeya
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)*

²⁵ Diminpai diminpai wa nimbiami bie bwan nauun simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir kwoinim wa noki, hinin komiia bipibipiyakina whi komii Solwara hir sairsi. ²⁶ Mi iikam whiekakim simiir kwoinin wa naingwowi.

Aei! Dimu dimin biyekin krimiir nimbiyamin mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa mi aowabrombrokainami. Dimusi rani, dimin komii komiyyim ninomor kouanin wi ninanar nitki. ²⁷ Takana saeya nimbiyami iya mi wi sima kigwini kara Yaowae Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiyyin paenan niuyaeiyin wi saika ninkin iti. ²⁸ Mi mhoiyya ti dimin hiriinanin sima nimbiyam bwakaii mi ta iya kima wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki. Dimusi rani, iya Adi Komii siya kimiir nanmaiwarkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Iriig.

*Whrou siya ii nisisimauuwikin
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)*

²⁹ Mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boinki. Siya ina boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar. ³⁰ Mi kima hinina kigi auwim ini nisabim whrou wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iya ini kingiin nwowa. ³¹ Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo whiekakim nimbiyamim simiir kigi mi kima wa dinokninkinki, iya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa. ³² Kara kimiirin yaimwowar boinkini, iikam whiekakim ta ii aiir niki owim sima wi niki ao rani mi ti dimin whiekakim sima wa nimbiyami. ³³ Nu ninomoro yo wa digi mi kariir yaiya wi wara dig rani. Nungaka. Iriig.

Mi kamim siir kigna miriyyim sima mintarao

³⁴ Mi kima, kimasiyar mintarao inokiinokin kima nae naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyae whaowaeiyya saiir kipi kwiyae. Mi kima dimin taeminim piu aiir nwowaiginuwiyyim wadie, simiiram kipi naingwo. Mi siyiu hiriinanin kimiirin wi siya nikwowaisii, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir iya saeya wi kimiirar nimbini, sauin wraisu namitiuwiyyin siir hiriinan. ³⁵ Iya kara swoki iti, ta iya iikam whiekakim mi nu haimeihaimiyyim hinda tanda nwowim wi simiir nimbiyami. ³⁶ Inokiinokin kima hindara waikao. Mi inokiinokin kima nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya kirie kimiir hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiyami mi kima wi wadieyar nwoki mi kima wi Yaowae Adin ninomor kouanin wi siir whwonkam ida nokwowi.

³⁷ Mi inokiinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii siir omaka saiir hir nowamwarkaiyugin. Mi niyyaka siya pi mhiu whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini whwonkaowi. ³⁸ Mi iikam whiekakim sima imuma nhingiyakwokikim Jisis siir yaiya saiir wakaeyim Adi Komii siir omaka saiir hir. Iriig.

22

Prismi biyyan kamim mi kamim siyiu komii ninoknikini ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

¹ Mi iya wou nikwo aeya dimin whirki kimbu karamae nwowiya bretin yis karamaeyin siira, sima saiirin Pasova dapikim saeya wi sapi nimbiam. ² Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninoknikiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyuam hansirkim. Mi sima ini iikam imiirsi yididim. Mi sima ina boinim, krima Jisis siirin wi panina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbinin bi nwowi kamim simiir napwouwim.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

³ Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iir hurworwokaigin. Mi siya ti kam iur nwiso Jisis siir kigna miriyyim simiir nwirkin. ⁴ Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii siir omakaim simiir kigiraowiyim, simaka ini boiniu. Siya hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyuin siirim hansirkin simiir in hauuim. ⁵ Mi sima ini maingimainga ywokiyim. Mi sima ina kitibmii boinim umir siir hauuwim. ⁶ Mi Judas siya simiir yai aiirin ini wadieya ywokiyin. Mi siya ina hansirin Jisis siirin simiir kinmauu itim. Mi siya minam naingwokin iikamim sima ti diminin siir kipi ninoknikin. Jisis siir kinmauu iti. Friig.

Inkam nwiso Jisis siir kigna miriyo yaewouwa saiir naeyim sowa ini diriraerarkwokin

(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

⁷ Iya wou nikwoaeya, dimin whirki kimbu karamae nwowiya, bretin yis karamaeyin ina yimbiam. Mi ta iya sima sibsib yinisim iirin wi saiir nisomaowi, ta Pasova nae komiia saiir naeyam. ⁸ Mi Jisis siya Pita, Jon, sowiir yikropki mi siya sowiirin, ina boinim mauugiyin, kowa dam, krimiir naeyim wou nikwo aeyim, pasova, pi kowa tini diriraerarkwokin, krima naeyam. ⁹ Mi siirin ina yowarki boinkiyin, kira panina naingwowi, krira pi papi diriraerar haigin kwokini? ¹⁰ Mi siya sowiirin ina boinim mauugiyin, wakae! Kowa pi om komiia hiriir napninopkainami mi inkam nwirin op twokak haiyapni, siya kowiirin pi siyiu hir napyiskaiwini mi kowa pi siir mhoiyar dam. Mi omaka siya mi apninopkainami, wo kowa pi saiir warar timi apninopkainam. ¹¹ Mi kowa pi ta omaka saiir adin siir tini boiniu, inkamin dimin taemin nowomwarkaiyuwiyin, siya hinina boinkikin, siir maeyaua huuyokiyokaiya, nae diriraerarana ini papi nwowa? Kara

mi kariir mi kigna miriyyim kamim, krima nidwokai aeyam, ta Pasova aiir. ¹² Kowiirin wi siya nisiimauwi, maeyau komiyya huyokiyokaiya koua nwowa pi saiir nisiimauwi. Ta maeyaua hii mi ipii digworaekwo whiekakim nae min kowa diriraeranim ini hirar nwokwokinim. ¹³ Mi sowa ha namo mi sowar kig, digworaekwo whiekakim, Jisis siyar boinkiyim hirar nwowi. Mi sowa yaewouni naeyim Pasova ina ini diriraerariwo. Iriig.

Jisis siya bret mi op wain opa siir kigna miriyyim simiir hauugin

(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

¹⁴ Mi iya ha nimbiyama Jisis siya, siir aposel kamim simaka yidwokai hiiya saiir. ¹⁵ Mi siya simiirin ina boinin, kara kimaka ta yaewou komiyya Pasova, saiirara gwomamaer aenami. Kara wi kapi naowi. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, kara ta yaewou komiyya Pasova kara wi yaeya yaewou swoki ikwonikripna rani. Wi iya Adi Komii siya, siir iikam whiekakim simiir kigirkakana, wi saiir nadiguwi. ¹⁷ Mi Jisis siya mobisimin op wainkakin ira hai mi siya nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiram ha kwisboinkiyin mi siya ina boin wadiekiyin, Adi Komii siirin mi mhoiyya siya ina boinin, ha, ti hai, kima kimar ti onkwokwo kwiyaeyam. ¹⁸ Kara kimiirin pi hinina boinkii, kara pi ta wain opa tariinanana pi saiir kwiyae rani. Nungaka. Wi iya Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana wi saiir nadiguwi. ¹⁹ Mi Jisis siya bretin ina mi haiyin mi siya ina mi kwisboinkiyin, Adi Komii siiram mi siirin ina boin wadiekiyin. Mi siya simiirin ha ninoop hauuwin mi ina boinkiyin, tariigina ya kariir kip aeya, kara kimiirin minam hauugin, kimiir kirie haiginiuwam. Mi kima hiriinan tiri mi wi kariiram nwoki aingwokiyyim. ²⁰ Mi sima ha nae digiyim mi siya op mobin iriipi hiriinana swoki tir. Mi siya simiir boinki, tiki mobin op wainkakin, ya kariir nhie aeya, ya nimbin win aeya. Kara kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin.

²¹ Kima kaoki! Inkamin wir kariir napwouwanin, ini kanaka warar ninkin idwokaiyin ta hii aiirin. ²² Yaowae Adin ninomor kouanin wi sipi naowi, Adi Komii siya nimbina wi saiir hiriinanar tiri. Mi kara minsi naingwoyimiyyoki, ti inkamin wir kariir napwouwin, siirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ²³ Mi siya hiriinan boinkiyin mi kamim siir kigna miriyyim, sima ini sima, simar yinsrii ansriyyim, ti hiriinan siyiuin siirin wi nhinga diriraerari? Iriig.

Jisis siir kigna miriyyim sima yai minam ninkinwaomwarkii boinkim yipikin biyan inkamin

24 Kamim siir kigna m̄riiyim sima yai kwira saiiir n̄nkinwaomwarki boinkim. Sima boin, k̄rimiir b̄i nwowan inkamin yipikin, ha? 25 Mi Jisis siya simiir boin, nu kigriraowiyim inkamim yim inig komiigak bidi yowim, iikamim simiir kigriraowamin. Mi sima ha naingwowi iikamim simiirin nomiiyau dapim. 26 Kima, kima kima hiriinan kipi tir. N̄ngaka. Inkamin kimiir b̄i nwowam tiri, siya inkamin i idao nwowiyin siir hiriinan dwo. Mi kimiir b̄iyan inkamin siya m̄iyan inkamnan dwo. 27 Yipikin b̄iyanin, ha? Mi tari ti inkamin hindara priiyidwo aeyin siya, iyie? Si rani mi tari inkamin nae diriraerariyin mi tari siya, aniya? Kimiir kwoinim ha naingwowi siyairgi niuwi, aniya? N̄ngaka. Yio inkamin nae naeyin, siya. Mi an kara ti kimakar mi idwokai aeyin, ini iriipi m̄iyan inkamar mi owin, kimiir kinsiis haiginiuwam.

28 Iya dimin taeminim, kariir kinanankiuim, wim kima kanakar nwokim. Kima kariir bi haiburgim, kima ini kanakar yitnakiukripkaiyim. 29 Mi iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim, simiir kigrirkakana ya kariir bidi hauugiya. Mi iriipi hiriinan kara kimiir bidi mi hauugiyin. 30 Mi kariir iya digworaekwo whiekakim simiir kigrirkakana kima wi kanakar nidwo ae kwiyaei, kariir hi aiararar. Mi kima wi ipiia, inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiira wi saiiir nidwokaii. Mi kima wi Isrel simiir isid iuur whiso wi simiir yai hidan inkam nwowi. Iriig.

*Pita siya digiumii Jisis siir haimriiyugin
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)*

31 Mi Jisis siya Saimon Pita siir boinki, saimon, saimon! Wakae! Adi Komii siya wadie bidi yokiyin Setan siirin, kimiir kinankiuwam. Mi siya kimiirin wi widim sim niinibrombropiyim, wi hiriinan niinibrombropi, witnidim yim sima mi kasim yim sima. 32 Mi kara nhwo Adi Komii siiram bidi kwisboinin kiriiramin. Mi kiriir naingwo tibmiia ya wi digi rani. Mi mhoiia kiriir kwoinin kisina haigii mi wi kariirim nwoki itim. Mi kira wi kiriir nomiiyauim. Simiir nwoki whindiriraerim. 33 Mi Pita siya siir boinki, B̄iyan Inkam Komii, kara maeyaua h̄uyokiyokaiya kinaka nikin h̄ugripkikikaiyim nidid rani mi kara wi kinakar mi aowi. 34 Mi Jisis siya ina boinkiyin, Pita, kara kiriirin pi hinina boinkii, panao niyaka iuumin pi nik karama niki owi mi kira kariir inig iirin, idip idipin wi kwoima miisaei, hinin, kara Jisis siir bi ninokninkinkin. Iriig.

Umir miya mi nib mi kamku ikin simiir yaiga

35 Mi Jisis siya kamim siir kigna m̄riiyim simiir s̄rii, b̄iia kara nikropkiya kimiir mi kima umir miya mi nib min,

kamkiu min bidi hainamim, aniya? Mi yim sima ina boinim. Nningaka, nningakunga. ³⁶ Mi mhoiia Jisis siya simiirin hinina boinki mi tariinanin inkamin umir miya mi nib minkaki niuwi, yim simiir warar timi inkin hainam. Mi inkamin kamkiu karamki niuwi, yio wi siir yuis aiirar timi hainam, inkam nhirkim sim sainim mi yio siya, wi siir kamkiu iir nwoki sainim. ³⁷ Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hinina boinkika, sima siirin wi iki inkam biyeyim wi simiir in hauugii. Kara kimiirin pi hinina boini, tiki diminin kariirin wa nimbiyami. Kaimwoka, tiki yayim Yokwo Komii saeya boinkiyim, tariinanin tisi bidi yimbiniyim. ³⁸ Mi kamim siir kigna miriyyim sima boin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira kigii! Kima kamkiuwo whisa nwowi, tirin. Mi siya simiir boinki, hindara daingwo owougi, kima kariir yai aiir ninokninkin tani. Iriig.

*Jisis siya nhwo mhiu Oliv hir kwisboinkin
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)*

³⁹ Mi Jisis siya ha namim mi siya mhiu Oliv hiriir yam, nugak siya niki tiryakwokin saiir hiriinan. Mi kamim siir kigna miriyyim sima siir mhoiyar yam. ⁴⁰ Mi siya ha nimbiyamim ta maeyau aiir mi siya simiir boin, wim kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiramim. Mi ti diminin wi kimiiram pi kinankiuwisi. ⁴¹ Mi siya simiirin ha haiburgigin mi yio siya arurig sa ini owiu. Siya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namikaiyuwiyar saiir hiriinan. Mi siya Adi Komii siiramim ogmwo hir ini huiiu, nhwo siiram kwisboinim. ⁴² Mi siya ina boinkiyin, Adi Komii, diminin kira tirimar naingwowi, ti dimin biyeyim, ti kariir nipiyaokiyim, simiir swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoinkin. Kira kariir kwoin iir kipi nwo. Nningaki, nningakunga. Kira kariir kwoin iirar dwo. ⁴³ Mi Adi Komii siir paekwosimim ha nitin siiram, siya yauni kinsiis haiginuni. ⁴⁴ Jisis siya hik prasae bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinin. Mi siir pua bidu ini wara yanka ninitkiya. Mi ta biduwa ini nhienan nua hiriir yaokiinainama.

⁴⁵ Mi siya nhwo ha kwisboin digiyin mi siya ina swoki insiin apnamim kamim siir kigna miriyyim simiiram. Mi siyar kigam sima nhwo hirar whini. Ta hika ini komii yowa mi sima nhwo asi whinamkim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, kima nhwo dimuam grinkin whini, ha? Kima dinsiin idwoki mi nhwo kwisboin yi miyyik rani, Setan siya kimiiram kinankiuim. Iriig.

*Judas siya Jisis siir sau omomin siir in hauugi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)*

⁴⁷ Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi ikkam isid komiyyin ina yitin siirim. Mi inkamin sima dapiyin Judas, ti kam iuur nwiso

Jisis siir kigna miriyyim simiir nwirkin. Simiir biyyin siya nwonanikin. Siya siir kingiin minam namkin siir nankab-mamaib boinim. Yio simiir ad wanmi siyugun. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boinki, Judas, kira Yaowae Adin ninomor kouanki nitin siir dimusi napirimdini mi ti hiriinan siyiu kira siirin wi sau omomin siir in asi hauugii, aniya? ⁴⁹ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ti diminin nimbiamin siir kigim mi sima ina boinim, Biyyan Inkam Komii, kira hinina naingwowi, krma siirin kamkiuni ti hampimpit, aniya? ⁵⁰ Mi simiir nwirin, prismi biyyan inkamin siir mai miriyyin inkamin, siir inigan wiina siya haingrip itkiigi. ⁵¹ Mi Jisis siya hiriinan kigiyin mi siya boin, ti hiriinan siyuin kira ti itkiigi. Mi Jisis siir ina siir win aiir ha nonkwokiyin mi ini wadiyar swoki okiya.

⁵² Mi mhoiyya Jisis siya prismi yaowae adin mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir bi nwowiyim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim, kima siir nonkworinuwam nitkim, kima wara kamkiu dan minim hainaniyyim, pi hiyyan inkamin saika nintiowi, aniya? ⁵³ Hinokininokin, kara kimakar nwokin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir mi kima kariirin, hir bi nonkwokin. Mi ta kimiir ii aeya Setan siya kariir nikwowaisiyyana. Iriig.

Pita siya boin kara Jisis siir bi ninokninkinkin

(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Mi siya ha boin digiyin mi sima siirin ina yonkworimdinu inkikwona apnamin. Mi sima siirin prismi yaowae adin siir omaka hiriir hainam. Mi Pita siya simiir mhoiyyar yapriiraowam. ⁵⁵ Mi sima paeya hira omaka aiir huuyokiyokaiya saiir yainau hir yangin oni. Mi Pita siya ini simaka warar mini oniyiuwin. ⁵⁶ Mi miyyan wig ira saeya Pita siir kiga, siya pae hir nwoniyyin mi saeya boin, ti inkamin Jisis saikar nwokin. ⁵⁷ Mi Pita siya ina boinin. Niingaka. Wig! Kara Jisis siir bi ninokninkinkin. ⁵⁸ Mi mhoiyya inkam nwirin ina swoki boiniyyin, ni kira ti isidin siir inkam nwirkin. Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Ankara wara rani. ⁵⁹ Mi mhoiyya bi kwamhiimhiigin, inkam nwirin, ha swoki kwitin, igao yai siya ini boini, kaimwokunga, ti inkamin siir inkam nwir ieyairgin. Mi siya nu Galili hiran inkamkin. ⁶⁰ Mi Pita siya ina boinkiyin, nhinga boinkin! Niingaka. Kara wara diminin kira boinin siir bi ninokninkinkin. Mi siya hiriinanar niki boinin mi iumin ina yikiyyin. ⁶¹ Mi Biyyan Inkam Komiiyyin ini Pita siirar haiyug okwo kaokiyin. Mi Pita siya, ta yaiya biyya Jisis siya niki boina siir, saiir swoki aingwokiyin, tapa niyyaka, iumin pi niki ik karam nwowi mi kira kariir inig iirin idip idipin wi kwoima miisasei, kara Jisis

siir bi ninokninkinkin. ⁶² Mi Pita siya idowiiya ha napniyamın mi siir noua hir yani iyop bwaemaiyu. Iriig.

*Sima Jisis siir yipimpar mi yaebu siir yiewaiyu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)*

⁶³ Mi inkamın Jisis siir kigriraowin siya siir yigbumbu mi siirin ina mi ipimparin. ⁶⁴ Mi sima siir whwonkamın, yuisni kikogropikou. Mi siirin ina sriiyin, kira profet inkamnanki niuwi mi kira krimiir boinki, kiriirin nhinga tiowi, ha? ⁶⁵ Mi sima siirin yai bibiyie nhirim simiir warar yinkin igbumbu. Iriig.

*Sima Jisis siirin kaunselmiyam yikiunam
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)*

⁶⁶ Mi mhoiia bieyin ha nimbidi idniyakwokin mi Isrelmi biyan inkam komii komiiyim mi prismi yaowae ad ikim mi kamim siyu komii ninokninkiniyim, sima iripar yamwoni kaunsel simiir omaka aiirarar. Mi sima Jisis siirin simiiram yikiunam. ⁶⁷ Mi sima boin, kira krimiir boinki, kira Kraiskin, iyie? Kira Krais rani, aniya? Mi siya simiir boinki, kara kimiirin pi hinina boinkii, pi kara kimiir mi boini mi wim kima pi kariir yai aiir mi aingwo tibmii rani. Niingaka. ⁶⁸ Mi kara, kimiiramın pi diminam srii mi wim kima pi kariir wakae boin tani. ⁶⁹ Mi tariinanin mi mhoiia iriipi hiriinan, kara Yaowae Adin, ninomor kouanin, wi Adi Komiiyin, kirie komiikakin, siir iikam whiekakim, simiir kigirkakana wi siir ina iniga sair inigmiiya nidwowi. ⁷⁰ Mi sima boin, ana, kira Adi Komii siir yinisimkin? Ihi. Yio ina yowarkii boinin, wasi kimar bidi boinki iskiyin. Karargin. ⁷¹ Mi sima ina boinin, krima yaeya yai kwiram dimusi swoki hansrani? Krima whiekakarın, yayim siya boinkiyim bidi wakaekiyim. Iriig.

23

Sima Jisis siirin inkam komii Pailat siir whwonkam ida boin wokiopnatkaikikim

(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)

¹ Sima Jisis siir yai wakae digiyim mi sima whiekakar nhinki mi Jisis siirin ina yikiunamin inkam komii Pailat Romanin siirim. ² Mi siirin haningın boiniuriyu bwakainam, inkam komii Pailat saika mi sima ina boinin, krima ti inkamın siir bidi kigim siya Isrel krimiir isidim simiir siyu imiir bidi haiprid haiginuwın. Mi krimiirin siya mi boinkin takis umirim inkam komiiyin om komii Romanin siir hauusiyin. Mi siya hinina mi boinkin mi Mesaia Kraisin karargin mi nu kigriraowan inkam komiiyin iriipi karargin. ³ Mi Pailat siya Jisis siir srii, kira Juda iikamim simiir nu kigriraowan inkam

komiikin, aniya? Mi siya Pailat siir yai aiirin ina yowarkii boinin, kirar bidi boinki iskiyin. ⁴ Mi Pailat siya ha haiyug kaowin pris simiir biyan kamim mi iikam ikim simiir boinki, kara ti inkam iirin dimin whir bi hidiyiskaikin siya dimin whir bi tirbukin. ⁵ Mi sima ini komiia kauwok boinkiyim mi siya ta yai aiirin siyar boinkin iikam whiekakim nu Judianim simiir boinmimauuwun mi sima ina yanaakiyim. Mi siya ti hiriinan siyiuin nu Galili hiranki diriraerar yokiyokiiniyin mi tisi tirar namwoniyin. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komii Herot siir whwonkam ida boinwokiyopnatkaigikim

⁶ Mi Pailat siya hiriinan yai aiir wakaekiyin mi siya simiirin ina sriigiyin mi ti inkamin siya nu Galili hiran inkamkin, aniya? Mi sima ina boinim ihi siya nu Galiliyan inkamkin. ⁷ Mi iya sima hiriinan boinim Jisisin nu haimeiyin Herot siya kigiraowiyin mi siir hirankin mi siya siirin Herot siirim asi nikropkikin. Mi ta ii aiirin Herot siya om komii Jerusalem hirar mi okin. ⁸ Mi Herot siya Jisis siir kigin mi siya ini maigimaigra ywowin. Siya siir yai imiir wakaekin mi ii haruwa rani, siya naingwokwonanaeyin Jisis siir kigamin. Mi siya minam kaokin Jisis siya dimin kirie komii whir diriraerarim siir whwonkam idan, biya iikamki kig karamae nwowim simiir. ⁹ Mi Herot siya Jisis siiramun yai kasa bi kinwamwarkii sriinanaekin. Mi Jisis siya siir yaiisim kwir bi swoki wakae boinkin. ¹⁰ Mi pris simiir biyan kamim mi kamim siyiu komii ninokninkini ikim sima Jisis siir kingiin hirar yamikwoni mi sima siirin ina boin huriyiu kripkaiyim. ¹¹ Mi saiir mhoiia Herot siya mi siir sauan kamim sima Jisis siir yikbumbu. Mi siirin siyiu miyik bi tirkim mi sima yuis win kibiya kwira hai mi sima ta yuisa siir kaihaiginiu mi sima siirin ina swoki ikropkiyin Pailat siirimar. ¹² Biya Herot sowa Pailat io sowa sowa ninwo anwowiko. Mi ta ii aiirarin sowa io bi nwoko ina yimboino. Dimusi rani, Pailat siya Jisis siirin Herot siirim nikropkikin. Iriig.

Pailat siya Jisis siirim boinkin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir nirinuim
(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39-19:16)

¹³ Mi Pailat siya ina yikiunan prismi yaowae adim mi kamim Isrel simiir bi nwowi ikim mi iikam ima simiirar yikiuna. Mi sima maeyau kwiruwar hangiriyiu omimim. ¹⁴ Mi siya simiirin ina boinin, ti inkamin kariiramun kima nikiunaniyin mi kima siirin hinina boin, siya iikam whiekakim simiir siyiu imiir bidi haiprid haiginiuwun. Mi kara siirin kimiir whwonkam ida bidi sriiyin. Mi kima wakae, ti digworaekwowim kima boin huriyiu natkaikiyam tirim

siir, kara siirin simiir bi hidiyiskaikin. Siya dimin whir bi swoki tirbukin. ¹⁵ Herot siya iriipi hiriinan. Mi siya ini krimiiramar swoki ikropkiyin. Wakae, ti inkamin siya dimin whir bi tirbukin mi krime siirin wa nisomaorani. Niingaka. ¹⁶ Mi kara pi kariir kam nhirim simiir nikropki siirin idgiuni nipimparim mi kara siirin pa swoki iuguski. ¹⁷ Mi simiir siyiun hininkin, simiir yaiwou Pasova whiekakim Pailat siya inkamin pi nwira nikrop apniki maeyauwa mi biyie miriia huyokiyokaiya sair hirankin. ¹⁸ Mi iikam whiekakim, sima hinina kauwok boinki komiiyar ti inkamin Jisis, siirin disomaoki mi Barabas siirin duguski krimiiram. ¹⁹ (Biya yai kwira Barabas siya niniika om komii hir biyan kamim omom omom kigriraowiyim simarkar mi siya inkam nisomaokin mi sima siirin maeyauwa mi biyie miriia huyokiyokaiya sair asi nikrop apninopkaikikin.) ²⁰ Mi Pailat siya simiirin yai ina swoki boinin. Siya Jisis siir duguskiyam naingwokin. ²¹ Mi iikamim sima ini komiia kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiniya nirio ninkin siir dirinugi! Siirin paeyin hiniya nirio ninkin siir dirinugi! ²² Mi Pailat siya kwoimaka simiirin ina swoki boinkiyin, dimusika? Ti inkamin siya dimu tirbukin? Kara siirin dimin whir bi hidiyiskaikin mi krime siirin pi kariir kam nhirim simiiram nikropki sima pi nipimparim mi siirin pa swoki iuguski. ²³ Mi sima ina kauwok boinaeyim, siya Jisis siirin pae hiniya nirio ninkin siir nirinuim. Mi ti yayim sima kauwok boinim Pailat siir yaiya airin ini sima ikwowaisigiyim. ²⁴ Mi Pailat siya ini simiir yai ainar wakaeyoknan. ²⁵ Mi iikamim sima ti inkamin yai niniyin biyan kamim omom omom kigriraowiyim simaka mi inkam nisomaowin siirim kauwok boin siir swoki ikrop apnikiyim simiiram mi Pailat siya siirin ina duguskiyin. Mi siya simiir yai ainar wakaeyokna mi siya Jisis siirin ina hauugiyin sauan kamim simiir in mi sima siir wa nwoki isomaowim.

*Sima siirin paeyin hiniya nirio ninkin siir yirinugi
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)*

²⁶ Mi om komii Rom hirin sauan kamim sima Jisis siirin ina yikunamim mi sima inkamin nwira yapyiskai, Saimonin om komii Sairiniyanin siir. Mi siya om komiia hiriir napninopkainamim nitkin mi sima siir yankabrinu mi ti paeya hiniya nirio ninkin siir yikmwon itiyiskai mi siya ini Jisis siir mhoiia yitiyiskai apamin.

²⁷ Mi iikam kasa rani, siir mhoiia napnamim mi wig kasa rani, Jisis siiram ninou mwamwanamim. ²⁸ Mi Jisis siya ina haiyug boinkiyin, kima ti om komii Jerusalem wigim, kima kariirim kipi nou. Kima kimasiyar douna mi kimiir

yinisim imiirsi warar. ²⁹ Wakae, mhoyiya igwira nimbiamyami mi ikkamim sima wi hinina boini,

wigim yinisim naokaina karamae nwowim, yinisim imiirin
nwoi haigiyu imiyyae karamae nwowim, sima ha
mairgimairga.

³⁰ Mi ta iya sima wi iki mhu komii mi mhuisisimim simiir boinki, kima krimiir idwo wini pamkirinuni! ³¹ Mi om komii Rom hiran ikkamim sima siyu biyie kariir tiri, kara inkamin dimin biyie tir karamae nwowim mi mhoyiya sima tari simiirin siyu biyie komii warar ninkin tiri, kamim dimin biyekakim. Mi sima wa diguguski.

³² Mi kamim yaii niniiyim sima inkam nwiswo sowiir warar yinkin ikiunam, sowa siyu biyie diriraerarko. Mi sima sowiirin Jisis saika ninkin isomaowam naingwokim.

³³ Mi sima maeyau kwira saiir yimbiam, ta maeyauwa saiir inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin hir ninugim paeyin hiniya niro ninkin siir. Mi sima ti inkam biyie nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir iniga mi nwirin yaioyaeya. ³⁴ Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigi. Sima ninokninkin tani ti diminin sima tir iirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir yuis aiirim mi inkamin pi kaigrinuwi mi ta yuisa pi siya haii. ³⁵ Mi ikkamim sima ini hiar yokwowim mi ina kaowim. Mi biyan kamim nu Judianim sima siirin hinina yigbumbu, siya ikkam nhirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi Krais kingi niuwi siirin Adi Komii siya nimbingi mi siya, sisiyar whin diriraerarna. ³⁶ Mi kamim sauanim yim iriipa hiriinan kingiin ha mi itim siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kausriiya siir yaka hauu. ³⁷ Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan inkam komiiki niuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna. ³⁸ Mi siir mwo koua nwowa yaiya, hinina winboinka. Ti inkamin Juda simiir nu kigriraowan inkam komiikin.

³⁹ Mi ti inkam biyie nwiswo Jisis saika ninkin irimdinuwo mi nwirin Jisis siir yigbumbu. Kira Mesaia Kraiskin, anyia? Mi kira kinakinar diriraerarna mi pi kriiir warar mi whindiriraerar. ⁴⁰ Mi nwirin siya ta hiriinan yai aiir wakaekiyin mi io siir yo mi krira ta siir hiriinan hik aiir haii mi kira Adi Komii siirsi nidid rani, ha? ⁴¹ Sima kriiir nisomaowi siyu biyie krira tirin siirsi, sima siyu miyik iirar mi tiri. Mi ti inkamin siya dimin whir bi tirbugin, siya wi whisariiyar naowi. ⁴² Mi siya ina boinin, Jisis mhoyiya kira kriiir nu kigriraowan inkam komii nimbiamyami mi kira kariirin wi timi naingwo. ⁴³ Mi Jisis siya siirin ina boinin, kara kriiirin yaimwowa boini, kira panaoin pi kanakar nwowi

ninomor kou hir. Om miyikin iikam miyikim omwai sim waiya yokiyokiyin siir. Iriig.

Jisis siya naonamaeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

⁴⁴ Mi iya hiriir tiriir nabie bopwo nwowa. Mi hinda tinda iya ina kakauu iuguskiya mi ti nu whirkakin ini niya ywokiyin. Mi bieyin nad nworibin ii kwoim hinin mi iya ina swoki pirkinkiriba. ⁴⁵ Mi iya niya niki owa ta yuis komiia omaka komiia Adi Komii siira maeyauwa hiuyokiyokikaiya dimin whirki kimbu karame nwowa siir nitomanouwa ini bopwoniya yinwhitamkiya mi mirkwisa yimbiyam. Mi ti siyiuin Adi Komii siya krimiir nasisiimauugikin. Mi krima nhwo siirim kwisboini siyugak bidi yamwowuin. ⁴⁶ Mi dimin taeminim nimbiyam digiyim. Mi Jisis siya ini komiia kauwok boinkiyin, Adi Komii, krimiir Wanin kariir inigin yokiyokiyin pi kiriir in hauugigi. Siya hiriinan boinkiyin mi siya ina yaonamin. ⁴⁷ Mi sauan kamim simiir biyan inkamin siya ti dimin iir kigiyin mi siya ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyin, siya ina boinin, ihi, kaimwoki kaimwokinga, ti inkamin siya inkam miyiki miyikin. ⁴⁸ Mi iikam whiekakim sima siir kaowam nitim mi sima ti digworaekwowim nimbiyamim simiir kigiyim mi sima ini simiir iingas imiirar pikrimgribgiyim mi ina swoki amim simiir omaka. ⁴⁹ Mi Jisis siir nomiyau whiekakim, siir sibgu ninokninkinim mi wigim nu Galiliyanim biya Jisis siirim nitim, sima aruriga ywokwo mi sima ina kigmimikim ti digworaekwowim nimbiyamim. Iriig.

Mi sima Jisis siir piuis biyieya siyenowin siir ini kikaigik

(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

⁵⁰ Mi inkam nwirin hirar nwokin, siir inigin Josepkin. Siya wadieki wadiekin, siya Juda kaunsel inkamkin. ⁵¹ Mi iki kaunsel kam nhirim omisim kigiraowiyim simiir kwoin aka bi nwokin, ti diminim sima Jisis siir tiram minim. Siya om Arimatia nu Judia hiran inkamkin. Yio siya iya Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana sairam nwowikin. ⁵² Mi ti inkamin siya ina yamin inkam komii Pailat siir omaka mi ina sriiyin, siya Jisis siir piuis nhinga saiir hainamin mi siya ini wadieya ywokiyin. ⁵³ Mi Jisis siir piuis biyieya siya saiir hunis haiyin, pae hiiniya nironinkinin siir hirankin. Mi yuis whisiinana saiir higrinu mi siya siir piuis biyie aiirin siyano whirin siir kikaigik. Mi ti ieyin sima siiya komiia saiir nopkikaikin. Mi biya sima ti ie iirin inkam nwir bi kikai miminkin. ⁵⁴ Taka iya Fraideka sima Juda simiir ii komiia Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya

saiir nae digworaekwo imiir diriraerar haiginkim saeya wi sapi nimbiam.

⁵⁵ Mi wigim nu Galili hiranki nitim Jisis saika mi sima Josep siir mhoiyar yam. Mi sima ti ie iir warar kigmimik. Mi sima Josep siir warar ninkin kaokim siya Jisis siir piuis biyeya wi panina namisi diriraerar haigi. ⁵⁶ Mi sima ha kig digikim mi sima ina swoki amim simiir yapa yapa omaka. Mi sima wa minim mi digworaekwo miyik miyikim piui miyik whakiyim ina diriraerar haiginim. Jisis siir piuis biyeya saiir naokinim, pi whiisi mi simiir ii komiia Sabat nikuwiya sima piu siiskuwak, siyu komii siya boina mi saiir hiriinan. Iriig.

24

*Jisisin ieyankin bidi yinsiin idwowin
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)*

¹ Mi wik kwira saiir biyan iya Sande sima nugak imumar yamyakwok sima maeyauwa Jisis siir haingikaiya saiir hiriir yam. Sima wain piui miyik whakiyin siir hainam, biya sima niki diriraerar haiginin mi sima ina hainamim. Mi sima Jisis siir piu aiir naokinim tirkim. ² Sima ta siya aiir kig, sima niki warkikua, saiirin sima bidi warakpitkikiya. ³ Mi sima ha napninopkai namim mi sima ninomor kouan, Biyan Inkam Komiyyin Jisis siir piuis biye aiir bi kigim. ⁴ Sima ina yangwoyimiyokim mi sima inkam nwisowowir kig simiir kingiin hirar nokwowi sowiir yuiso hindara kigninyaei. ⁵ Mi ti wigim sima sima nidid prasae bi kikinkim. Mi sima ogmwo nimwowim nua hiriir kaiyrou nam mi simiir whwonkamim ini nua hiriir kaowim. Mi ti inkam nwisowowir boin, kima inkamin omwai waiyokiyokiiyin siiram dimusi hansiri ta maeyauwa inkam haingikaiya, inkam whirniya saiir, ha? ⁶ Siya tapair nwo rani. Bidi yinsiin idwo namin! Kima yaiya biya siya kimiir boinmauuwa saiir ti swoki aingwowarkaigi, ii siya nu Galili hirar niki owin. ⁷ Siya kimiirin hinina boinmauuugin, sima Yaowae Adin ninomor kouanin kariirin wi iikamim dimin biyekakim simiir hauwi mi siirin wi paeyin hiiniya nironinkin saika sima ninkin irimdinu inankii. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi! ⁸ Sowa hiriinan boino mi ti wigim sima ina yangwowarkaigiyim ta yaiya biya Jisis siya boina saiir ⁹ mi sima ta maeyauwa inkam haingikaiya saiir haiburgik mi ina swoki amin. Mi sima kam iur nwirim siir mii kigna miriyyim simiir ini boinmauuu mi kam nhirim simiir warar, ti digworaekwo whiekakim sima kigim simiir. ¹⁰ Mi Maria om Makdalanaka mi Joana mi Maria Jemsni yopii aka, simar nwokim mi wig nhirim simakar ninkin okim sima ti yayiyim aposel

kamim simiir boinmimauuu. ¹¹ Mi ti aposel kamim simiir kwoinim ha naingwokim ti wigim sima niksisaei mi simiir yai aiir bi naingwo tibmiigim. ¹² Mi Pita siya ha ninsiinin mi maeyauwa inkam haingikaiya saiir hiriir iwitnam mi siya ti ie iir ini waisi kaowu mi yuis imiirara kig sima sima nwokai. Mi siya omaka hiriir swoki am mi ini ti dimin iir ini aingwoyimiyokiin. Iriig.

Inkam nwisio Jisis siirin siyiun omisim Emeasa namiyin siir hir kig
(Mk 16:12-13)

¹³ Mi ta ii aiirarin inkam nwisio simiirairgo, sowa omisim whirin sima dapiyin Emeasa siir hiriir napnamko. Ti omin siya om komii Jerusalem siir aru ywowin. Mi ini omisim Emeas hirar yamwouiin, siir prieiyin kilomita iur kwirkim. ¹⁴ Sowa ha napnamo mi sowa digworaekwo whiekakim ti ii imiir nimbiyamim simiir yapboinaiyam. ¹⁵ Mi sowa ha napboinaiyamo mi ini sowa sowa yinsrii ansriiyamo mi Jisis siya ina yimbiamin sowiir kingiin hirin mi ini sowaka yapamin. ¹⁶ Mi sowiir nhwowo dimin whirki bi kimirkaigo mi sowa ha bi ninokninkinko, siya Jisiskin. ¹⁷ Mi Jisis siya sowiir boin, kowa dimu nouapboinaiyami, ha? Siya hiriinan boinin mi sowa ha nokwowo mi sowiir mhi kwoinino ini hikakar ywowo mi sowiir whwonkamo miyik bi nwoko. ¹⁸ Mi inkam nwirin, siir inigin Kliopaskin siya siir yai aka hinian yowarki boin mi iikamim omom omomiyim Jerusalem hirarar bidi yamwomimiriim. Mi tari kinakinairgin ti diminin Jerusalem hir nimbiyamim siir ninokninkin karamae nwowin, aniya? ¹⁹ Siya hiriinan boinkiyin mi Jisis siya sowiir srii, dimukin, ha? Mi sowa siirin hinina boin, ti diminin Jisisin om Nasaretanin siir nimbiyamkin. Siya profet inkamkin mi siya mii miyik miyik komii komiyim mi yai miyik miyik komii komii ikim Adi Komii siir whwonkam ida mi iikamim simiir whwonkam ida miriikin. ²⁰ Mi prismi bii nwowi kamim mi kaunselmi biyan kam ikim, sima hauugim Jisis siirin sauan kamim simiir in, sima nisomaowim, paeyin haniya nironinkinin siir ninkin irinuwim. ²¹ Krira biya hinina naingwo tibmiigo, ti inkamin siya Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginuwiyin. Ihi, mi yai kwira hinanga. Ti digworaekwo ima nimbiyama, ii kwoimim bidi yamkiyim digworaekwo whiekak nhirim simaka nimbiyamkin. ²² Mi tapa wig nhirim krimiir isid iirin sima nini boinananikim krimiirin. Sima nugak inumar namiyakwokim maeyauwa inkam haingikaiya saiir. ²³ Mi sima Jisis siir piuis biye aiir bi kigim. Niingaka. Mi sima ina swoki haiyug apnamim mi sima hinina ini boiniu, krima paekwosim nwisio sowiirin nhwonan

whin kignanikim sima hiniina boinkikim, Jisis siya ini omwai-yar swoki waiyain. ²⁴ Sima ha boin digiyim mi krimiir kam nhirim sima ha namim maeyauwa inkam hainkikaiiya saiir mi sima digworaekwowim wig ima boinim simiir hiriinanar swoki kigi. Mi yim sima Jisis siir bi kigim.

²⁵ Mi Jisis siya io sowiir ywoki, kowa kwoin karamaeko! Kowiir mhi kwoinim ini hiinsima ywowaowim profetkim boiniyim yai whiekakim simiiram naingwo tibmiiyim. ²⁶ Pi panina tiri, ha? Mi kowa tari bi ninokninkinko, Mesaia Kraisin Adi Komii siya nimbini siya wi hik kimpipisu prasae hai rani, biyin mi siya mhoiya wi Adi Komii siir hiranki hai inig komiiyin, aniya? ²⁷ Mi Jisis siya Moses siir yayim simiirar kwaboibwakainam mi profet whiekakim simiir ima mi siya sowiir boinmimauu. Mi siya Yokwo komii saeya boinim yayim siir, simiir boinmimauu.

²⁸ Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin hir yimbiam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yapsasaeyamin. ²⁹ Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iya pi sapi kakauui. Mi siya ina yapninopkainamin mi ini sowakar ywowin. ³⁰ Mhoiya sima naeyim tirin mi Jisis siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siir mi haimihaimiyo sowiir yinop hauu. ³¹ Siya hiriinan tirin mi sowiir nhwowo ini biimi siya kinkiyi mi sowa siirin ina yinokninkinkiyi. Mi siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa siir bi swoki kigmiminkiko. ³² Mi sowa boin, krira siyu hirar niki apniyo mi kririirin yayim siyar niki apboinmamaunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simiirar boinmimauugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiirarin kririir mhi kwoinim maigimaiga bidiyar ywowo!

³³ Sowa hiriinan boinaio mi bi kimiminkiko, sowa ta ii aiirar swoki insiin haiyug apnamo om komii Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iur nwirim simiir ini kigi mi nomiiyau nhir ikim, sima maeyau kwiruwa haingiriyi owi. ³⁴ Mi sima sowiir boin, kaimwoki kaimwokinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bidi swoki insiin idwowin. Saimon siya bidi kigin siirin. ³⁵ Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim sowiir nimbiam siyu hir. Mi sowa boin, siya bret iir ninopkin mi krira siirin ha kigninokninkinkikin. Iriig.

*Kamim siir kigna miriyim sima Jisis siir bidi kigim
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)*

³⁶ Sima ta yai aiirar niki idwokai boinaiyim mi Jisis siya biri kimiminkikin simiir bopwoniya hirar yamikwoiu. Mi siya simiir boinki, naingwobumbua kimakar dwo. ³⁷ Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ini nididkakar ywonamim. Simiir

kwoinim ha naingwokim sima aknain kwir kigi. ³⁸ Mi siya simiir boin, kima dimusi nanaai, ha? Mi kimiir kwoinim hinina dimusi sibnaingwoyokiyami, ha? ³⁹ Kariir iga ina owiir kigi. Karaigin ti nokwowin, kimiir inim kariir donkwo mipa kig. Aknaina saeya kipkak kugak rani, ta kima kiga kariirin saiir hiriinan. Nningaka. ⁴⁰ Siya hiriinan boinin mi siya siir iga inwo simiir yisiimauu. ⁴¹ Mi sima ini maigimaigra ywowim mi sima bi niki aingwo tibmiigim. Mi sima ina yinaingwoyimiyoim. Mi siya simiir srigi mi kima tari nae nhirkakim tapaiirin, nwo rani, aniya? ⁴² Mi sima anasu ha miyiyin sima nanagin siir hauu. ⁴³ Mi siya ha haiyin mi ini simar kigwo aeyin siirin.

⁴⁴ Mi siya ha nae digiyin mi siya simiir boin, biya kara kimaka niki owin, kara kimiir bidi boinmauwun. Digworaekwo whiekakim biya kariir winboinim, Mosesni siyu komiyyin yokwoni sima winin mi profetmi yokwo aka mi yokwo Sam sima ti digworaekwo whiekakim sima wi hiriyyar nimbiam digi. ⁴⁵ Mi Adi Komii siir yai imiirin siyar nanaakninkii haiginugikin iikam imiirin ta omaka aiir nwowim. ⁴⁶ Mi siya simiir boin, Yokwo Komii saeya hinina boinka, Mesaia Kraisin wi hik sipi hai mi ii kwoimaka wa swoki insiin idwowi ie hirankin. ⁴⁷ Mi iikam miyikim sima siir inigin wi iikam isid whie komiyyim ti nu iirin wi simiir boinmimauuwi mi simiir dimin biyieyim wi Adi Komii siya nwoki haiyoprindiyumiigiyim. Kima ta mi aiirin om komii Jerusalem tirar mirii bwakainam ⁴⁸ mi ti digworaekwo imiir boinmauwam. ⁴⁹ Ini wakaeyim, ti diminin biya Adi Komii siya boinin kimiir hauuwim, yo tariinanin kara kimiirim nikropkiyim tiri. Kima ti om komii siirar dwo mi iya ninomor kouan kirieya saeya niti kimiirim wi saiirar dadigu. Iriig.

Adi Komii siya Jisis siirin ninomor kou hiriir swoki ikiunam (Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

⁵⁰ Mi Jisis siya ha boin digiyin mi siya simiirin ina yikiunamim mi om Betani hirar yadigu. Mi siir ina ha ninansiinakiya mi nhwo ina kwisboinkiyin mi siya iikam imiir yikboinmamairin. Adi Komii siya simaka nwowam. ⁵¹ Siya nhwo simiirar niki kwisboinmamairin mi siya simiirin ini hirar iyopnisugikin mi Adi Komii siya siirin ini hirankar yikiunakiyin mi ninomor kou hiriir yam. ⁵² Mi sima siir inig iir hainan mi ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim mi sima ini maigimaigra komiigakar ywonamim. ⁵³ Mi inokinokin sima Adi Komii krimiir Wanin siir omaka saiirama nami, siir inig iir hainanim. Iriig.

JON

Jon siya wɪnkika ta yokwowa. Jon siya Jisis siir mi kigna mɪriiyan inkam nwɪr ieya mi ta yokwowa siya iikam whiekakim simiirim wɪnkika iki hinda tinda nwowim tiki nu iirar. Mi siya minam wɪnkikin iikam whiekakim wi ha nwoki aingwowim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi sima wi siiram nwoki aingwo tɪbmii kɪnim mi kwoin miyikin omwai-waiyayokiyokiiyin siir nwoki haiyim. Jon siya miyim simiir bi winboinkikin, siya yayim, siya boinim simiirara boinkim. Iriig.

Bidi bidiniyarin inkamin ha nwokin mi krimiirin wiyai miyik miyik siya boinmimauuwi

¹ Bidi bidiniyarin iya Adi Komii krimiir Wanin siya nu iir nonkwokwowin mi yio ti inkam nwirin yipiki yayi miyik miyik krimiir boinmimauuwanin yio ha nwokin. Mi yayi siyairgin. Siya Adi Komii saika nwokin mi sowa nwisairarin nwiruar nwowiskiko mi siya ini siir hiriinanar swoki owin. ² Mi bidi bidiniyarin iya dimin whirki niki imbiyam karamaeyar niki owa mi yio siya Adi Komii saika hirin saiirar nwokin. ³ Ti inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim simiir bwamki bwamin. Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiirin hiriinan sairsi nonkwokwokin. Dimin whirki saisar bi nibiyamkin. Nɪngaki, nɪngakɪnga. ⁴ Tiki inkamin siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyaiyim simiir bwamki bwamin. Mi ti omwai waiyaiyim yim iikam krimiir pae niyuanan ywowim ya iikam imiir whinkinsiis haiginuwika, sima Adi komii siir ninokninkinin mi omwai nwoki waiyam. Ya ini paeya siyu kigimok apiya ini hiriinan yuyakiya. ⁵ Mi ti inkamin mi siir yayi aeya hinda tinda pi paenan sowar niuyakii. Mi ti dimin biyeyim niibwomambwonan iikam krimiir mhi kwoinawu nwokaiyim, ti diminin paenan niuyaiyin siir niimuim wi dig nwo rani. Nɪngaki, nɪngaka.

⁶ Inkam nwirin Adi Komii siya nikropkiyin dimin taeminim iikam krimiir boinmimauuwam, siir inigin Jonkin. Siya Adi Komii siir yayian inkamkin ⁷ Siya minam nitkin, ti inkamin siir yayi aiir boinmimauuniyim iikam imiir yipiki paenan niuyaeiyin mi sima Jon siir yayi aiir wakaei mi sima ti inkam iiramnin wa nwoki aingwo tɪbmii kɪnim. ⁸ Mi yio siyarin, ti inkamin paenan niuyaeiyin si rani. Nɪngaka. Yio siya ti inkam komiiyin dimin whirki kimbu karam nwowin, yipiki paenan niuyaeiyin siir yayi aiir boinmimauuwam nitkin, iikam whiekak imiir. ⁹ Mi ti inkamin paenan niuyaeiyin siya nu tiriir bidi yitin iikam imiir whinkinsiis haiginuwam mi

ta hiriinana saairsika yipikim ti tir nwowim sima wi nwoki inokninkinim Adi Komii siirin.

¹⁰ Mi bidi bidiniyarin, Adi Komii siya nu tiran digworaekwo whiekakim siirsiyar nonkwokwokikin. Mi siya ti nu iir nitin mi iikam whiekakim sima ti inkam iirin ha bi naingwokim, digworaekwo whiekakim siyar nonkwokwokikin. Niingaka. ¹¹ Mi siya ti nuin siyar nonkwokwowin siir nitin mi siirgisiirar iikamim Isrel hiranim, sima saika bi nombonkim. ¹² Mi iikamim yipiki siir yai aair wakaeyim mi ha naingwo tibmii kiinim, siya simiirin ha boini, ini ywowim sima Adi Komii siir yinisim mi owi. ¹³ Sima Adi Komii siir yinisim yopii adim simiir naokainakiyim simiirsi bi nwokim. Niingaka. Sima Adi Komii siir yinisim minki nwokim, siir kwoinkar tirkikin mi sima siir yinisim asi nwokim.

¹⁴ Mi ti inkamin nua tiriir nitin, siya ini inkam krimiir hiriinanar yauni oniyin. Mi krima siir dimin kirie kirieyim paenan niyuaeiyim simiir bidi kigim, siya inkam bimbuiwigi bimbuiwi rani. Siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi siya iikam imiir bi kimbuwikin. Mi siya bi swoki iksisaemimnikin. Niingaki, niingaka. Yaimwo boinan inkamkin. Siya yai iyopan inkam tani. Siya ti hiriinan siyu kibikibiyim simiir asi tirkin. Dimusi rani, Adi Komii siir yinisim nwirki nwiruwan, iya siir naokaina, siirin hiriinanar naokainakikin.

¹⁵ Jon siya simiirin ti inkamin siir boinmauu wakaekin. Siya hinina boinkin, ti inkamin bi kara boinin kimiir, yio siyairgin. Mi ti inkamin kariir mhoiya nitin, kariir kouwin ini siya ywowin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya ha nwokin. Kariir bi niki aokainakin.

¹⁶ Mi iikam krima Adi Komii siir dimin miyyik miyyikim simiir asi haigim. Dimusi rani, ti inkamin, Adi Komii siir dimin miyyik miyyikim ini siya nonkwowin. Mi siya ti dimin miyyik miyyikim krimiirin wi hiriirar hauunanaei. ¹⁷ Adi Komii krimiir Wanin siya siyu komiiyim Mosesni hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir swoki kwahauu, krima wakaeyokna apam. Mi krimiirin Jisis Krai sarasar hauu iski naingwobumbu komiia mi siyuuin, siyu miyyiki miyyik sibgu tiri ikin. Mi siya krimiirin siir yai miyyika sair warar mi inkin hauugi. ¹⁸ Inkam nwirmn nwirmnkin Adi Komii siir bi swoki kigmimnkin. Niingaki, niingaka. Inkamin nwirki nwiruwaargin, saika kingiin nwowin. Yio Adi Komii siir yinisim ieyarigin mi krimiirin siyar nanaakninkii haiginiugin Adi Komii siirin hinin, siya paningn? Mi krima siirin wa nwoki inokninkinim. Friig.

Jonin, iikam baptais haiginiuwiyin siya simiirin ha boinkin, siya yipikin

(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

¹⁹ Isrel simiir biyan kamim, pris imiirin mi Livaimi pugana saiir kam ikim, yipiki pris imiir whindiraerariyim Adi Komii siir omaka aiir, simiirin sima yikropki, Jon siiram. Mi sima siir hiriir ha nimbiamim mi sima siir ini sriiyu, kira dimu mi mriigin, ha? ²⁰ Mi siya dimin whir bi nimpriokikin. Siya ini hriiyar haknoudninkinswokiyan. Mi siya boin, kara ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam, Mesaia, kara si rani. Nningaka. ²¹ Mi sima siirin hinina srii mi kira ti inkamin Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwamin siya karamaeki niuwi mi kira yipikin, ha? Mi kira tari Ilaijakin, ha? Mi Jon siya ina yowarkii boinkiyin. Nningaka. Kara Ilaija rani. Mi sima siirin ina swoki sriiyim mi kira ti profet inkamin krima nwowinin nitam siya, ha? Mi siya ina swoki owarkii boinkiyin, kara si rani. Nningaka. ²² Mi sima siirin ina swoki sriigiyim mi kira tari yipikin, ha? Krima ti kamim krimiir nikropkiyim simiirin hinina nini boiniuwam tiri, kira ti si. Mi kira krimiir boinki hinin, kira yipikin, ha? ²³ Mi Jon siya simiirin hinina boinki,

Kara ti si. Kara inkamin maeyau siiyin nu apa hir kauwok boinamnankiyin siya hinin, iikam kima siyuun sibgu kisisop diriraerarkwokin. Biyan Inkam Komii siiram siya napnaniyam.

Biya profet Aisaia siya yokwo komii saiirin hinina winboinkikin.

²⁴ Mi Farisimi iikamim yipiki ninokninkin komiigakim Mosesni siyu si ninokninkinim mi siir sibgu apim, ti kam imiirin sima nikropkikim Jon siiramim, iki sriipai sriipaiyim sim nini sriiyuwam. ²⁵ Mi sima Jon siirin hinina boin mi kira ti inkamin Adi komii siya nimbingiyin Isrelmi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam kira siya karamaeki niuwi mi kira ti inkamin Ilaija siya karamaeki mi iuwi mi kira ti profet inkamin krima nwokwokin siya karamaeki mi iuwi mi kira iikam imiirin op dimusi baptais haiginiugin, ha? ²⁶ Mi Jon siya hinina yowarkii boinki mi kara iikam imiirin op arar baptais haiginiuwi. Inkam nwirin ini kimaka waraurar nitapiyokin mi wim kima siir mi inokninkin tani. ²⁷ Yio siya ini kariir mhoiyya nitin. Mi siya inig komiigakin, kariir kouwin ini siya ywowin. Mi an kara inkam paeprikab nningakin mi kara iga siya niyya saiir uridin wa kara waisi hakrani. Nningaka.

²⁸ Mi ti diminim yim om Betani hir nimbiamkim, Jordan iegbid mirmiyya maeyauwa op Jon siya baptais haiginiuwa iikam imiir. Iriig.

Jisis siya ini krimiir sibsibnan ywowin krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyumuigiyam

²⁹ Mi iigwira, Jon siya Jisis siir kigwinin siya siiram napniyin mi siya iikam imiir boinki, kima ti kigwin, i inkamin nitin. Siya ini sibsibnan ywowin siirin Adi Komii siya nikropkikin krimiir dimin biyie biyeyim krima tirim simiir haiyoprindiyumuigiyam naowim. ³⁰ Yio ti inkamin biya kara kimiir niki boinin hinin, inkamin kariir mhoiyya nitin kariir kouwin ini siya ywowin. Mi ti inkamin siyairgin. Dimusi rani, siya bidibidiniyar nwokin Adi saikan kariir apua kariir bi niki aokainakin. ³¹ Biya kara siirin ha bi ninokninkinkan, siya pindankan mi kara iikam imiirin op baptais haiginuwim. Ti tapa kara tira saiir hiriinan, Isrel kimiir iikamim simiir nisiimauuwam. Mi kima wi ha nwoki inokninkinim siya yipikin.

³² Mi Jon siya digworaekwo whiekakim siya kigin simiirin ina boinmimauu digim. Mi karar kigwin Adi Komii siir naeyuin inmabnan siinanaiiniyin, Adi Komii siir om hirankin mi ini siirar yauni siinatkiniiyin. ³³ Mi biyarin kara ti inkam iir bi ninokninkinkan, Adi Komii siya nimbingiyin iikam whiekakim simiir whinkinsiis haiginuwam. Ningaka. Kariirin Adi Komii siya nimbingikin iikam imiirin op baptais haiginuwam. Mi siya kariirin hinina boinki, kira wi Adi Komii siir naeyiu iir kigwini, siya siinanaiini mi siya wi inkam nwirin siir piu nasiinatkinii. Mi ti inkamin yio iikam imiirin wi Adi Komii siir naeyiu iirarar baptais haiginuwi. Mi siirin wi siyar tirkii, iikamim simiir mhi kwoinaw kwirii idwokaiyam. ³⁴ Jon siya hinina boinkin, an kara siir bidi kigin mi kara kimiirin pi ha boini, siya Adi Komii siir yinisimkin iriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriyyim nwiya yikiuna

³⁵ Mi iigwir nugakin, Jon siya siir kigna mirii inkam nwiso sowaka nwoyakwoko Jordan iegbid. ³⁶ Mi ta maeyau aiararin siyar kigwin Jisis siya pi napni. Mi siya ina boinin ti inkamin siya ini sibsibnan ywowin, siirin Adi Komii siya nikropkikin, iikam imiir whindiriraeram naowam. ³⁷ Mi siir kigna miriyyo inkam nwiso sowa hiriinan wakaeyo mi sowa ini Jisis siir mhoiyyar yamo. ³⁸ Mi Jisis siya ha niyaekaowinin mi siyar kigwin sowa siir mhoiyyar niti. Mi siya sowiirin ina sriiwinin, kowa dimu diminim kigi, ha?

Mi sowa ina yowarkii boino siirin, Rabai, kira papi nwokaiigin. [Ti inigin siir inig mwoki mwowin, iikam nowomwarkaiyuwigin.] ³⁹ Mi siya sowiir yai aka hinina yowarkii boin, kowai winikignaki. Mi sowa ini saikar yinkin amo, siir maeyauwa siya whwonkaiyya saiir nini kignakiyam.

Mi sowa saika hirar nwoninaekwowako, ini ii aeyar digiriba. [Bieyin nad bidi ywowin ii kwiinanairga.]

⁴⁰ Inkam nwirin siir inigin Endrukin, siya Saimon Pitani nomousimkin. Ti inkam nwisoi Joni yai wakaeyo mi Jisis siir mhoiia ha namo sowiir nwir ieya. ⁴¹ Mi biri kimiminkikin Endru siya ina yamsauwin siir yaowaeyin Saimon Pita siiram. Mi siya nini kigiuwun mi siya siir ini boiniu, krira Mesaia siir bidi kigo. [Mi inkamin siir inig mwokimwowin, Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginuwam] ⁴² Mi ti siya boina siir saiir mhoiia mi siya Saimon siirin ina yikunamin Jisis siiram. Mi Jisis siya siir kigwinin mi siya siirin hinina boin, kira Saimonkin, kira Joni yinisimkin. Mhoiia kiriir inigin wi Sifas kisina dapi. [Ti inigin siir inig mwoki mwowin Pitain. Grik simiir yaigina ha dapikin siia.]

Jisis siya Filip Nataniel sowiiram nikiunakin

⁴³ Mi iigwira Jisis siya nu haimii whirin Galili hariir namam tirin mi siya Filip siir kigin mi siya kimidiniya siir boin, kira kanakar wit. ⁴⁴ Filipin yio om Betsaida hiran inkamkin. Endru Pita sima iripa om whiruwankin. ⁴⁵ Filip siya ha namin mi siya Nataniel siir nini kigiuwun mi siirin hinina ini boiniu, ti inkamin biya Moseskin si winboinkiyin, Yokwo Komii saiir, siirin krira bidi kigin. Mi profet kamim yim iripi hiriinan siirar mi win boinkikin. Yio Jisiskin, Josepni yinisimin, om Nasaret hiranin siya. ⁴⁶ Mi Nataniel siya siir boinki, ti om Nasaretin dimin kibi whirki bi swoki imbiyamimankin. Niingaka. Mi Filip siya siir yai aka hinina yowarkii boin, kira unkini kignaki siirin.

⁴⁷ Mi Jisis siya Nataniel siir kigwinin, siya siiram namin mi siya siirin hinina boinwin, kima hoimgakin ti Isrelan inkam kibiyin siir kigwin, siya bi niksisaeikin mi siya yaimir bi nwowikin. Niingaka. ⁴⁸ Mi Nataniel siya siir yai aka hinina yowarkii boin, kira kariirin panin panina ninokninkinkin, ha? Mi Jisis siya siir yai aka hinina swoki owarkii boin, kara kinaka nwo kamaeki windi, kara kiriirin iya Filip siya niki ikuna kamaeyar niki owin, kara kiriirin pae pigin siir mai hirar niki idwowin saiirar ninokninkinkin. ⁴⁹ Mi Nataniel siya siir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, kara kiriirin ina ninokninkinin, kira Adi Komii siir yinisimkin. Mi kira wi Isrel simiir iikamim simiir kigirkakan inkam nwowi. ⁵⁰ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, kira ha naingwo tibmii kingin, kara Adi Komii siir yinisimkin mi ta yaiya kara boina kiriir hinin kara kiriirin pae pigin siir mai hir kigin, kira siir mai hir nidwowin mi kira ha naingwo tibmiigikin, aniya? Ya tariingina, ya dimin

komii rani, mhoiyya kira wi dimin kirie komii komii kasa kig rani. Yim tiriiginim ini saiir haiburim. ⁵¹ Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiyya wi kimar kigi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir anowin haiwaokiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim wi kimar mi kigi ini haimii tamii wokiuun apiuunim kariir kigam, Biyan Inkam Komiiyin siiram. Iriig.

2

Inkam nwirin om Kena hir nonkwonakin mi op niinga saiirin Jisis siya tirkiya ini op waina yimbiam

¹ Mi ii kwoimaka wigkamwo om Kena nu haimii Galili hirano pi nonkwonam tirko. Mi Jisis siir apua ya hir warar ninkin oka. ² Mi sima mi Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram warar yinkin ikiuna. Ta sowa nonkwonaina saiir kignakiyim. ³ Mi mhoiyya sima wain opa ha kwiyae swokiyim mi Jisis siir apua kimidiniya siir boin. Wain opa sima bidi kwiyae swokiya, haimii simki bi swoki omaigikin. Niingaka. ⁴ Mi Jisis siya saiir yai aka hinina yowarkii boin, wig, kira kariir kipi boin, hiriinan tiramin, yio kariirar diminkin. Kariir iyya bi niki imbinika, kara kanakana niisiimaunana hinin kara yipikin. ⁵ Mi siir yopiiya ti kamim ti digworaekwo imiir diriraerarim simiirin hinin asi boinka, diminin pi siya boini, kima tiram mi kima pa tir.

⁶ Mi Isrel simiir iikamim sima winboinkiyin, siyiu whirin siya hinina boinkin. Iya sima nae naeyam tiriyim, biyyin inop tiki diu mi mhoiyya dae. Mi sima kamhau komii komiiyim Judamiyim iriyyar ira nwowi mi ti kamhau iriyyar irim sima irira opim 20 galans mi 30 galans minanar pi ywowin. ⁷ Mi Jisis siya simiir boinki, wara kamhau imiirin op kunaokaigi. Mi sima ha kunaokaiyim ini yaigiyaiigi yaki inkikiniyim. ⁸ Mi iyya sima ha kunaokai digiyim mi siya simiirin ina boinkiyim, kima op nhirim ti inkamin ta wigwas naeya saiir kigriraowin siiram tiki tibna kunanam. Mi ta Jisis siya boina saiir mhoiyya sima opa ina tibna kuna hainamim siir hauuwam. ⁹ Mi ti inkamin siya ta opa Jisis siya tirkiya wain nikpitmaigiya saiir kwiyae kiuwun, op wain nimbiniyama mi siya bi ninokninkinkin, sima ta opa papi namisi haiga. Mi ti kamim ta op aiir nonkwo diriraerarim yim sima ina ninokninkinim, maeyauwa sima haiya. Mi ti inkamin ta wigwas nae aiir kigriraowiyin, ina yikiugiyin ti inkamin wig nonkwonain siiram, ¹⁰ nim krma hinina tirikim, iikam imiirin bi pi wain kibiki kibi iirar hauu kwiyaei. Mi iyya sima hoimgak kwiyenanaekiirim mi iki wainin biyerigsim nwowiyin yipi hainingi hauu kwiyaei. Mi

nikira hiriinan bi tirkın. Nikira wain kibiki kibiyın kimidiniya mhoiyya hauu iikam ima kwiyaeyamin.

¹¹ Ya tariigina ya dimin kirie komiyya Jisis siya tira biigi bii saeya. Siya ta sairin om Kena nu haımii Galili hir nwowin siir hir tirkın. Mi ta iyya siya siir kirie komiyya mi siir dimin miyyik miyyikim Adi Komii siya hauuwın siir, siya kamım siir kigna miriyyim simiirin sair nsiimauugin. Mi wa ha nwoki aingwo tibmii kinim Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. ¹² Mi ta sair mhoiyya Jisis siya mi siir apu aeya mi siir nomousisim ima mi kamım siir kigna mirii ikim, sima ina yamım om whirin siir Kapaneam. Mi sima ii nhirim hırar mi o. Iriig.

Jisis siya iikamım Adi Komii siir omaka aair haiginim digworaekwo iikam nhirkim sainam simiir nhinikriropkikin
(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

¹³ Mi Juda simiir iikamım wou sima nikwo aeyana Pasova ini kingiin nwowa. Mi Jisis siya om Jerusalem hiriir asi namkin. ¹⁴ Mi iyya siya Adi Komii siir omaka aair nouapninopkainamin mi siyar kig iikamım sima bulmakau, sibsib mi ipiyin, sim haigini iikam nhirkim sainim. Mi yim sima umir pi simiirsiyar mi haii. Mi siyar kig, ti kamım sima kam nhirim nu whiranım simakar nidwokaiyokaii, ipii kwiruwar Isrel simiirgi simiir umira sairgisair ninowana haiyam. ¹⁵ Mi siya ti hiriinan digworaekwowım simiir kigin mi siya uridin ha haiyin, kimidiniya brouwisidnan yonkwokwo mi siya ina nhinkii pıryımyoknamın sibsib, bulmakau minim simiir mi kamım umir ninowana haiyyim simiir warar. Mi siya simiirin ina yinkinaeyokiyok pıryımyoknaniyamın. Mi hii minim simiir warar yınkin iriid nhımnhınkiyyam mi simiir umirim ini maeyau maeyau iswapiyar ywowamım. ¹⁶ Mi siya iikamım yipiki ipiyin min haiginim iikam nhirim sima sainam siya simiir boinki, ti kimiir ipiyin minim ti hainaniyam. Kara pi boriisopi kima kariir Adın siir omaka sairin hinın tirim. Maeyaua iikamım ninkinuwiya dimin taemin wokiyok sainaia sair hiriinan nwowım. ¹⁷ Mi kamım siir kigna miriyyim sima yai kwira Yokwo Komii sima mwan kiga, sair swoki aingwowarkaigi. Saeya hinına boinka, Adi Komii, kariir kwoın komiyyin kariir omaka aair sibgu kigrıraowam naingwowi, kara ha naingwowi, saeya wadie hiriyyar dwo.

¹⁸ Mi ta siya tirkiya sair mhoiyya Isrel simiir kaunselin simiir biyyan kamım ina yitim. Mi sima ha nitim siram mi kimidina siir ini boini mi kariirin Adi Komii siya nwoaiginıuwi inig komiigak hiriinan tiram mi panao kira pi dimin kirie komii whir tir krimiir whwonkam idain, krimiir nsiimauuwam. ¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinına yowarkii

boin, kima ta Adi Komii siir omaka aiir nininkii mi kara saiirin wi ii kwoimuwar swoki kwamirii ninikougii. ²⁰ Mi sima siir yai aka hinina yowarkii boin, ta Adi Komii siir omaka saiir miriyya biewiyim kamnwis iriyyar whira miriiga. Mi nikira ha boinkin, saiirin wi ii kwoimuwar kwamirii ninikougii wi dig nwo rani. ²¹ Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir bi boinkin. Nngaka. Siya siir piu aiirar boinkin. ²² Mi mhoiyya kamim sima Jisis siir nisomaokiyim mi siya ha naonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankin. Mi kamim siir kigna miriyyim sima yaiya biyya Jisis siya boina saiir swoki aingwowaakaigiyim mi sima hanngi yaingwo tibmii kingi Adi Komii siir yaiyyim biyya sima winkiyim Yokwo Komiiini simiiram. Ya ta yaiya ya Jisis siir yaimwo aeyairga.

Jisis siya iikami kwoin bidi yinokninkinin

²³ Mi Jisis siya om komii Jerusalem hirar niki owin, Judami iikamim simiir ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova mi ta maeyau aiirarin iikam kasa rani, dimin kirie komii komiyyim Jisis siya tirim simiir kigim. Mi ti dimin hiriinanin sima kigim iikam kasa rani, naingwo tibmii kingiyim siirim. ²⁴ Mi Jisis siya simiir naingwo tibmiikin aiir bi naingwo tibmiigikin. Nngaka. Mi ti hiriinan saiirsika siya, hinin paninsi yaingwosi siirin simiir in hauuwim. Dimusi rani, siya iikam simiir kwoin imiir bidi yinokninkin kinin. ²⁵ Siya iikamim simiir kwoin imiirin bidiyar yinokninkinin. Mi siirin inkam nwirki bi haiburgin iki iikamim simiir kwoin imiir ninokninkinin mi sima siirin wi inkam nwirki swoki boinmauu rani, iikam simiir kwoin imiirin. Nngaka. Iriig.

3

Jisis siya Nikodimas saika boinaigin

¹ Inkam nwirin siir inigin Nikodimaskin, siya Isrel simiir iikamim simiir kigiraowiyim biyan inkamim simiir nwirkin siya Farisi inkamkin. ² Mi igwir niyyaka siya Jisis siiram yamwi. Mi kimidiniya siir ini boiniu, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, krima bidi yinokninkinin, kiriirin Adi Komii siyar nikrop iungikin dimin kirie komii komii krimiir nusiimauuwam. Inkamki simiir tirim wi dig nwo rani, Adi Komii siya siir whinkinsiis haiginu karamae nwowi ti dimin iiram. Nngaka. ³ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boin, kara kiriirin pi ha boini ta yaiya yaimwowaiga. Inkamin yinisimnan yaeya swoki aokaina karamae nwowi siya wi Adi Komii siya kigirkakiyyim digworaekwo whiekakim wi simiir kig rani. Nngaka. ⁴ Mi Nikodimas siya siir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin

waibiyie niki owiyin mi siya wi panina swoki ami siir yopini mhinauwun, siir swoki aokainakiyim, ha? ⁵ Mi Jisis siya siir yai aka ina swoki owarkii boinkiyin Kara kiriirin yaimwovar boinki, inkamin op baptais karamae nwowi mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun siirin kwoin rirmiiya nwowiyin siir hauu karamae nwowi siya wi dig nwo rani, Adi Komii siya kigirkakiyim siir digworaekwo whiekakim simiir kigim. ⁶ Mi inkamin siir yopiigi naokainakiyiyin yio nu tiranar inkamkin mi yipiki inkamin Adi Komii siir naeyiun kwoin win siya hauuwiyin, yio siya wi inkam win nwowi. ⁷ Kira ta yaiya kara boinkiya kiriir saiirsi kipi nanaaki Adi Komii siir naeyiun kiriirin wi kwoin win siyar hauu haiginiwi. ⁸ Opuda ya hindanki pa hugnani mi tindanki pa mi hugnani. Mi kira saeya hugiyim pa wakaei mi kira saiirin ha ninokninkin tani saeya pindanki hugnaniya mi ini pinda hugnama. Adi Komii siir naeyiun ini ta saiir hiriinan ywowin. Krima ninokninkin tani siya dimin taemin imiirin panin panina tiri mi iikam imiirin panin panin whinkinsiis haiginiwi. ⁹ Mi Nikodimas siya Jisis siir swoki srii, ti dimin hiriinanin wi panina nimbiam, ha? ¹⁰ Mi Jisis siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, kira inkam komiiairgin mi kira iikamar mi owomwarka iyuwikin mi kiriir ninokninkina iki digworaekwo whiekakim simiir ninokninkina ini Isrel simiir iikamin simiir ninokninkina saiir haibura. Mi kira ti digworaekwo imiir ninokninkin karamae dimusi nwokin, ha? ¹¹ Kara kiriirin yaimwovar boinkii, nim krima diminin krimar ninokninkinim mi krimar kigim simiirarar boinikim. Mi win kima inokininokin ti yayim krima boiniyim pi yaewan simiir kindiyuwani. ¹² Mi kira ti digworaekwoim nuanim kara kiriir boinmimauuim ti dimin hininim yinisimnan yopiigi swoki aokainaki mi opud kira simiiram naingwo tibmii kin karamae nwowi mi kira wi panina naingwo tibmii kini kara Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir digworaekwowim simiir boinmimauuwi, ha? ¹³ Mi karaigin Adi Komii siir omin siir hiran inkamin, karaigin inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir hiranki niunainiyin. Kanakanairgin Adi Komii saikar nwowin siir om iir bidi bidinyar.

¹⁴ Ini Moseski si nonkwokwowin mipugin mi paeyaka ha nikin koginankiugiyin ini siir hiriinan ywowin, maeyau siiyin nu apa nanga saiir hir. Mi ti hiriinan siyiun iikamin sima kariirin ninomor kouan inkamin paeyin hiiniya nironinkinin saikar wi hiriinanar mi inkin irinu inansiingii. ¹⁵ Mi iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii kini sima wi omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokikaeyami inokininokin. ¹⁶ Adi Komii krimiir Wanin siya iikam whiekakim nuanim simiiram

naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim nwiirkinwuruwan siir asi nikropkikin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kani sima wi nao rani mi wi kigugu iguski rani. Niingaka. Sima wi omwai hiriyyar waiyayokiyokikaeyami Adi Komii krimiir Wanin saikar ¹⁷ Adi Komii krimiir Wanin siya siir yinisim iirin iikamim nuanim simiir hidam bi nikrop iuungikin. Niingaka. Siya minam nitkin iikamim nuanim simiir nanmai-warkainam naowam.

¹⁸ Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kani Adi Komii siya siirin wi warar ninkin hid rani mi siya wi maeyaua paeki nwowa wi sair wara nam tani. Niingaka. Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kan karamae nwowin siirin Adi Komii siya bidi hidin. Dimusi rani, siya ti Adi Komii siir yinisim nwiirki nwiuruwan siiram bi naingwo tibmiigin. ¹⁹ Adi Komii siya iikam imiirin hinina hidgin, kariir yayim ini beki whwoyanan ywowim. Kara ti nu iirin minam nitkin Adi Komii siir dimin taeminim simiir nisiimauuwim mi sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim simiiram bi naingwokim, sima nuan dimin biyeyim simiiramar naingwo kripkaigim. Dimusi rani, sima dimin biyie tiram naingwokim. ²⁰ Mi yipikin siyu biyie tiriyim, yim Adi Komii siir yinisimin paenan niuyaeiyin yim siir io omomkin. Sima Adi Komii siir yinisimin siir siyu iir sibgu apim pi boriisopi. Dimusi rani, dimin taemin biyeyim sima tiriyim wi si nhinkiisi. ²¹ Mi yipiki siyu miyik tiram naingwowim yim Adi Komii siir yinisimkim bienan whwoy-aeiyim kariiram wit. Mi siya iikam imiirin siyu miyikin Adi Komii siya naingwoin siya tiram wi simiir nwoki isiimauuim. Iriig.

Jon siya ha boinkin Jisis siya yipikin

²² Mi ta sair mhoiyya Jisis siya mi kamim siir kigna miriyyim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi sima omisim whirin nu Judia hir nwowin siir yam. Mi sima ii nhirim hirar ywo mi sima iikam imiirin op ina baptais haiginuwim. ²³ Mi Jonin yio iriipi hiriinan iikam imiirin op ina mi baptais haiginuwim om Inon Selim kingiin hir. Dimusi rani, ta maeyau airin op kasa rani mi iikamim siirin minam nini kignikim siya op simiir baptais haiginuwim. ²⁴ Herot siya Jon siir bi niki hugripkikaigim maeyaua mi biyie miriyya sair.

²⁵ Mi Jon siir kigna mirii kam nhirim sima Judami inkam nwirin Isrelanin saikar ninkinwamwarki boinkim. Sima op baptaisni siyuin siir ninkinwamwarki boinkin. ²⁶ Mi sima asi nitkim Jon siir kigniyam. Mi sima siir boin, inkamin iikam nowomwarkaiyuwiyin, kira ina ninokninkinin inkamin kinaka nwowin Jodan iegbid mirmii hirin siirin kira krimiir

boinin. Tariinanin siya iikam kasa bi baptais haiginuugin. Mi iikam whiekakim ini siiramar ninantionanamim mi sima krimiiram nit rani. ²⁷ Mi Jon siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, inkamin dimin whirin siir kwoin aigi bi swoki haigin, kiriirin siyar bidi boinki pi kira hai. ²⁸ Kima bidiyar wakaeyim yayim kara boinim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin iikam imiir whinkinsiis haiginuwam si rani. Nningaka. Yio siya ini kariir mhoiyya nitin. An kara biyya minam nami, hindara boinmimauuami sima siir nwoki inokninkinim. ²⁹ Inkamin wig nonkwonaeyin ta wiga ya siirgisiraarga. Mi Jisis siya ini ti inkamin siir hiriinan ywowin mi nim krima iikamim yipiki siiram naingwo tibmiyyim nim krima ini siir wignan ywowim. Mi iya siyar wakaewiniyim siir nwirin ini nitin mi siya pi maargimaarga nwowini. Mi siya dimin taeminim siya boinim simiir wakaeyim siya pi maargimaarga nrowi. Kariir hiriinan ta maargimaarga komiigak kara mi owa sair hiriinan. Kara Jisis siir nwirkin. Kara siir yai aiir wakaesibwinin kara hikak bi nwowinkin, kara ini maargimaargar ywowinin. Kara hik karamaeka iikamim siiram ninantionanamim simiiramim. Nningaka. ³⁰ Mi kara ha naingwowi siir inigin kougikouwa damki mi an kara ha mi aingwowi kariir inigin yio nuginuwa dokwokopoukimaigik.

Siya yipikin ninomor kouanki nitin.

³¹ Jisis siya Adi Komii siir omin siir hiranki nitkin mi nuan iikamim simiirin ini siyar haiburim. Mi yipikin nuanki nitim, yio ini nuan digworaekwowim simiiraramar naingwowin. Mi yipikin Adi Komii siir omin siir hiranki niti, yio wi digworaekwo whiekakim simiir haiburi. ³² Dimin taeminim siya kigim mi siya wakaeyim siya simiir asi boinmimauugin. Mi inkam nwirkin simiir bi swoki wakaeyokna diriraerarkin. Nningaka. ³³ Mi yipiki siir yai aiir sibgu wakaeyokna api, yio hindara nanaakninkii haiginuwi ta Adi Komii siir yayi ya yai kaimwoka. ³⁴ Mi inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin mi ha nikropkiyin, siya wi Adi Komii siir boinmimauuwi. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyuin siirin siya bidi yinkiniukikaiyin mi siirin siyar whinkinsiis haiginuwi ta mi aiir miriyyamin. ³⁵ Adin siya siir yinisimin siiramim pranaepranae bi naingwokwonanaeikin. Mi siya pi siirar mi kigninkini digworaekwo whiekakim simiir kigirkakamin. ³⁶ Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kini, siya wi inigakar nwoyokiyokiii iinokininokin. Mi yipiki siiram wakaeyokna karamae nwowiyin siya wi omwai waiyayokiyoki rani, iinokininokin.

Niingaka. Adi Komii siya siirin wi io prasae nwo rani. Mi siya siirin wi hiriyar nonkwoninwoimworninkin kripkaii. Iriig.

4

Jisis siya nu haimii Sameria hiran wiga saikar boinaigin

¹ Farisi kamim Mosesni siyu komii siir napiyim, simar wakae, iikam whiekakim ini Jisis siiraramar yamim, simiirin op siya baptais haiginuwam. Mi Jon siirin ini siya haiburin. ² [Simiirin Jisis siyar bi baptais haiginugin. Niingaka. Simiirin kamim siir kigna miriyyim sima baptais haiginugim.] ³ Mi iya Jisis siya hiriinan wakaeyin, Farisi kamim sima bidi yinokninkinim mi siya nu haimii Judia siir asi haiburgigin. Mi nu haimii Galili hiriir asi swoki amkin. ⁴ Mi iya siya ti siyuiin nu haimii Galiliya namiyin siirar niki apamin mi siir kwonin Adi Komii siya swoki hurworwokaigi, siyuiin nu haimii Sameria namiyin siir napriokinamim.

⁵ Mi siya omisim whirin nu haimii Sameria hiranin siir yimbiam. Ti omin siir inigin Saikakin. Ti omin ini nu maeyaua Jekopki si hauuwa siir yinisim iir Josepni numirim ini sair kingiin hir nwowin. ⁶ Mi ti aeyawieyin op sima kunaeyin ta maeyau aair nwowin, siirin Jekop siyar nopgikin. Mi Jisis siya piugi piyaokin mi siya ti aeyawieyin saika kingiin hir ini idwo mi ta iya ya nabiebopwoka.

⁷ Mi Jisis siya hiarar niki idwowin mi wig ira Sameria hirana ina yita op kunanakiyam, ti aeyawie iir. Mi Jisis siya kimidiniya sair boinki, kira kariirin op kuna hauugi, kara kwiyaeyam. ⁸ [Mi kamim siir kigna miriyyim yim ini om komiia hiriir yamim nae sainam.] ⁹ Mi Jisis siya sairin hiriinan boinkiyin mi ta Samerian wiga ina yowarkii boina, ni kira Isrelan inkamkin mi ankara Samerian wiga mi kira kariiram in opam dimuam boinkin, kira kwiyaeyam, ha? [Isrel simiir iikamim mobmir mob minim Samerian iikamim krma nae kwiyaeyim simiirara bi ningigir ae kwiyaekim. Sima ha naingwo tilmii kuni wi Adi Komii siya pi boinisi yim miyyik rani.] ¹⁰ Mi Jisis siya sair yai aka hinina yowarkii boin mi kira diminim Adi Komii siya priihauuwiyim kiriir mi kira kariir mi inokninkini ti opam kariiram sriyyin mi kira kariiram in pi op miyyika iikam imiir whinkinsiis haiginuwia omwai Adi Komii saika waiyayokiyokiyam pi sairam nwoki sriyyim. ¹¹ Mi ta wiga siir yai aka hinina yowarkii boin, inkam komii, kira two karamaeka mi tiki aeyawieyin siir opa kingiin kingiin nwomai rani. Mi kira ta op aairin pi panin panina haii, iikam imiir hauuwam simiir whinkinsiis haiginuwam, omwai sima waiyayokiyokiyim, ha? ¹² Ti aeyawieyin krimiir brougaeyin Jekop siyar hauugin krimiirin mi siya mi siir

yinisisim ikim yim sima siirar mi kwiyae namkim. Mi siir bulmakau sibsibim yim iriipi hariinan ta op aiirar mi kwiyae kim. Mi kira ha naingwowi, kira ini Jekop siir haiburin, ha? ¹³ Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, iikamim ta op aiir kwiyae yim, yim wi kwoinkar swoki haei. ¹⁴ Mi yipiki kara hauuwi ta op aiir, yio wi kwoinki haei rani. Ningaka. Mi taka opa kara hauuwana, siir whinkinsiis haiginuwam, ya wi sinkai rani, ya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. ¹⁵ Mi ta wiga saeya ina swoki boinkiya siirin. Inkam komii, kira wara op hariinana kariir whauugi mi mhoiyya kariir kwoinin wi haei karamae nwoki owim. Mi kara wi triir swoki it rani, op kunanakiyam.

¹⁶ Mi Jisis siya saiir boinki, kira kiriir kam iir tini ikunaki. ¹⁷ Mi ta wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kam karamaeka. Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkai boin, kira kaimwowar boini, kira kam karamaeka. ¹⁸ Biyya kiriirin kamim iriyyara iki onkwona mi wara kamim kinaka nwowin yio kiriir kamki kam tani. Ta kiriir yaiya ini kaimwowar ywowa. ¹⁹ Mi wig saeya siir boinki, inkam komii, kara ini hainingi yinokninkikiya, kira profet inkamkin. ²⁰ Krimiir brougaeyim yim sima Adi Komii siir inig iirin iripa ti mhu iir haingiriyu hainanikim. Mi wim kima Isrelan iikamim, wim kima ha boini, krima Adi Komii siir inig iirin om komii Jerusalem hirarar hainan iski.

²¹ Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boinki, wig, kira kariir yaiya kaimwo saiir dwoki. Figwira saeya nimbini, krima Adi Komii siir inigin wi ti mhu iir hainan tani mi wi om komii Jerusalem hir mi hainan tani. Ningaka. ²² Mi wim kima Samerian iikamim, wim kima diminim kima kig karamae nwowiyim simiiram hainanikim. Mi nim krima diminim krima kigninokninkinim simiiram hainanikim. Dimusi rani, Adi Komii siir miyya iikam nanmaiwarkainaeiyya Juda iikam krimiir hariir nimbini. ²³ Mi iyya ta ii aeya nimbiamana ini kingiin nwowa. Mi iikamim yipiki naingwo tibmii kingikinim mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyuin siya simiir whinkinsiis haiginuwi mi sima siir inigi inig iirin siyu miyyiki miyyik iirar hainani mi Adi Komii siya ti hariinan iikamim siiram naingwo tibmii kaniyim mi siir inig iirgi iir hainaniyim simiiram naingwowikin. ²⁴ Adi Komii siya piu karamaekin, siya ini siir naeyuin siir hariinan ywowin. Mi yipiki siir inig iir hainani, sima wi daingwo tibmii kin. Sima wi piu ara kipi hainan, sima simiir mhi kwoinim warar hauu iuguski.

²⁵ Mi wig saeya siir boin, kara bidi yinokninkina Mesaia siya wi sipi niti, inkamin Adi Komii siya nimbinyin krimiir

whinkinsiis haiginiuwam, sama dapiyin Krai. Mi iya siya niti, siya krimirin wi dimin kasakasa nowomwarkaiyu rani. ²⁶ Mi Jisis siya saiir yai aka hinina yowarkii boin, karaingin, kraisin, ti kinakar boinin.

²⁷ Mi iya siya saika niki boinaiyin mi kamim siir kigna miriyyim ina yimbiniyyim. Mi iya sama hiriinan kigim sama ini mouni hanina siinkaokiyim. Dimusi rani, siya ta wig anaka boinaigin. Mi siirin inkam nwrki bi swoki boinkin hinin, kira dimu diminim naingwowi? Mi kira saika dimuam boinkin?

²⁸ Mi ta wiga saiir op twowa ini hirar kwaiburgika. Mi saeya ina iwitama oma hiriir. Mi saeya iikam imiirin dimin taeminim siya boinin saiir simiirar ini boinoudninkiniu. ²⁹ Mi saeya kimidiniya simiir ini boiniu, kima unki it, iki inkamin dimin taeminim kara tirim biya simiir haknoudninkinin, tari Krai siya piyamisi owin? ³⁰ Mi sama om hir haiburgigim mi sama ina yamim Jisis siir kignakiyam.

³¹ Mi iya ta wiga saeya om hirar niki owa mi kamim siir kigna miriyyim sama naeyim siiram ha nonkwowim mi ina boinin, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira nae ti ae. ³² Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara bidi yaeyin, naeyin kima ninokninkin karamae nwowin siir. ³³ Mi kamim siir kigna miriyyim sama, sama simar yinsrii ansriina. Mi siiram nae inkam nwrki hainanikin, ha? ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kariir naeyin yio hiningin, kara ti inkamin kariir nikropkiyin kara siir kwoin iirarar dap. Mi kara miya siya nimbingiya kariir saiir dankabimbid digi.

³⁵ Wim kima hinina boinikim, bwanim pi whiyya nwokii mi sasaeyim pi sasae wai haningin nwokii. Mi kima pi hainii ningugu haii. Mi kara kimirin pi hinina boinkii, kima iki numiran sasaeyim simiir kigi, sama sasae wai bidi ywowim. Kima simiirin hindara ti inguguae. ³⁶ Mi inkamin numiran sasaeyim simiir ningugu haiiyin, iikam nhirkim sim sainam yio ini ti inkamin, hinda tinda namiyin, iki iikamin simiir kwoin imiir kiyaiyam ini siir hiriinan ywowin. Mi sama ha sibgu wakaeyoknaei mi wa nwoki aingwo tibmii knim. Mi inokininokin sama wi omwaiyar nwoki waiyayokiyokikaeyamim. Mi inkamin ti sasae imiir ninkinin mi inkamin ti sasaeyim wai nwowiyim simiir ningugu haiiyin, sowa nwisairarin pi maigimaigra nwoswowi. Mi yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauwiyim mi yipiki iikamin simiir kwoin imiir kiyaiyyim, Adi Komii siir yai aiir wakaeyim, yim ini ti inkam nwiso sowiir hiriinan ywowo. ³⁷ Ta yaiya ya kaimwowaigra. Inkam nwirin yio hindira niyokninkinami mi nwirin yio wi hindira ningugu haiyami. ³⁸ Ta kara nikropkiya kimirin ya numirim inkam nhirkim niyokninkinim simiir

sasae imiir ningugu hainan ywowa. Ti numirim yim inkam nhirkim niyokninkinkim. Ya ini biigi bii sima boinmimauuwa kariir yai win kibiya iki iikam nhirim simiir, ini saiir hiriinan ywowa. Mi wim kima ti yai win kibi kibiym iki iikamim biya naingwo tibmiiyim wi simiir swoki boinmimauuwami.

³⁹ Mi mhoiia nu haimii Sameria hiran iikamim sima Jisis siiram in yaingwo tibmiiyim. Whisarii rani, sima ta wiga saiir yai aiir wakaekim. Saeya hiniina boinka, siya dimin taeminim biya biya kara tirim mi tariinan mi tir ikim, siya simiirin ini hiriayar haknoudninkin digiyin. ⁴⁰ Mi iikam whiekakim om Saika nu haimii Sameria hiranim sima Jisis siiram ha nitim mi sima kimidiniya siir srii siya simaka hir mi owim. Mi Jisis siya sima iiyim kwisa ywo.

⁴¹ Mi iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyim sima in yaingwo tibmii kinim. Dimusi rani, sima siirgisiir yaiyar wakaekim. ⁴² Mi sima ta wig aiir boin, tariinanin krima siir yai aiiram in bidi yaingwo tibmii kingiyim. Krima yaiya kira boina krimiir saiir bi naingwo tibmii kingim. Nungaka. Krima asi naingwo tibmii kini krima krimiir wingi wingar wakaekim. Mi krima bidi yinokninkinkiyim siya Kraiskin, nuan iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainain inkamin siya. Iriig.

Jisis siya gavmani mi miriyyin inkam nwirin siir yinisim iir haiswoniskiigikin

⁴³ Jisis siya hapaiirin iyo kwisa ywo. Mi mhoiia siya hir haiburgigin mi ini nu haimii Galili hiriayar swoki amin. ⁴⁴ Jisis siyarin, hiniina boinkin, siir oman iikamim sima profet inkamin siirin ha bi naingwowikim siya inkam komiigin mi inigakin. Nungaka. Sima hiniina bi naingwowikim. ⁴⁵ Mi iya Jisis siya siir oma hiriir swoki amin mi Galili hiran iikamim sima siiram in maigimaigya ywowinim. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirim Judami ii komiia wou nikwo aeiya Pasova om komii Jerusalem hir sima bidi kigmimikim.

⁴⁶ Mi Jisis siya om Kena nu haimii Galili hiriir swoki amin, omin opa siya tirkiya wain nikpitaigiya siir. Mi om Kapaneam hir nwowin gavmani inkam komii nwirin siir yinisim yinkamiyyinin makakin. ⁴⁷ Mi siya wakae Jisis siya nu Juda hir bidi haiburgigin mi siya nu haimii Galili tirii nitam tari. Mi siya ha nam in Jisis siiram mi kimidiniya siir ini boinu, saika namim om Kapaneam hiriir siir yinisim iir nini haiswoniskiyyuwim. Siir yinisimin ini nao kingiin nwowin. ⁴⁸ Mi Jisis siya siir boinki mi kima, kara dimin kirie komii komii tir karamae nwowi mi kima wi kariiram naingwo tibmii kin tani. Nungaka. ⁴⁹ Mi ti inkam komiyyin siya hiniina boinki, Biyan Inkam Komii, kira kanakar wit, kariir yinisim iir

kignakiyam. Yinisim ieya naonamin yio miyik rani. ⁵⁰ Mi Jisis siya siirin ina yikropkiyin, kira ti am kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi ti inkamin siya Jisis siir yai aiir wakaeyin mi ina yamin. ⁵¹ Mi iya siya ha swoki haiyug apnamin mi kamim siir miriyim, sima siirin siyiu hir yapiyiskaiwin. Mi sima boin siirin, kiriir yinisimin ini wadieyar swoki owin. ⁵² Mi siya kimidiniya simiir srii, paki hinin iya wadie sae nwokikin kariir yinisimin, ha? Mi sima siir boin, siir piu huua kiniya ii nabe bopwo digika. ⁵³ Mi ta yaiya sima boina siir, saiir mhoiia mi siir adin ina swoki aingwokiyin yaiya Jisis siya boina ii nabe bopwo hinin kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi siya mi siir yinwig ima simaniiyin ini hiriyar yaingwo tibmii kin swokiyim Jisis siiram.

⁵⁴ Mi ya tariigina ya dimin kirie komii kwisaka aeya, Jisis siya tira iikam imiir niisiimauuam, iya siya nu haimii Judia hir haiburgigin mi ha napnamin nu haimii Galiliya hiriir. Iriig.

5

Jisis siya inkam nwirin whinausim kwira Betesda dapiya saiir hir haiswoniskiigin

¹ Mi tiriiginim yim dig nwokiyim mi Juda simiir ii komii kwira nae iripa haingiriyiu aeya ina yimbiyama. Mi Jisis siya asi swoki amkin om komii Jerusalem hiriirin. ² Mi om komii Jerusalem hirin anowin napninopkainamiyin iikamkim sim kiyaininopkainamiyin sibsib siir kingiin hirin whinausim kwira ini hir nwowa. Mi iikamim sima Hibru simiir yaigina hinina dapikim Betesda. Mi ta whinausima saiir kingiin hirin iuruwim iriyara nwowi iikamkim sim nidwowam. ³ Mi iikam whiekakim makak makakim ini hirar ninidwodwokaowim. Iikamim nhwokwisaeiyim mi iikamim igrib indib niimwowaeyao minkin kipiyyim mi iikamim kiu min naoninsimsiririu ikim. Sima minam ninidwodwokaowi Adi Komii siir paekwosimin siya tirkiyim op aiirin imigak nwokiyam. ⁴ Mi ii nhirim Adi Komii siir paekwosimin iki siya nuunaiiniiyim mi ta whinausima pi imig iga siya nauni ininui. Mi inkamin iki bigi bi natmainamiyin ta opa Adi Komii siir paekwosim ieya tiriya mi ta siir ma pa digi. ⁵ Mi inkam nwirin iuru hir nidwowin biewiyim maki siya niyyim kam nwir iuur iriyar whoimgim (38). ⁶ Mi Jisis siya ti inkamin siir kigin siya hir whinin mi siya ina yinokninkinkiyin siya maki kwokiyaeya bi niigin. Mi Jisis siya siirin hinina boinki, kira hinina naingwowi kira wadie swoki okiyim, aniya? ⁷ Mi ti inkamin maki niinanaekaigiyin siya siir yai aka hinina

yowarkii boin, Biiyan Inkam Komii, iya Adi Komii siir paek-wosim ieya tirkiiyim ta op aiirin mi kariirin inkamki haidunamam whaowae ta whinausima saiir aowa hiriirin. Mi kariirin pi nhirkim swoki haiburi, bii pi sima natmaidunami.

⁸ Mi Jisis siya siir boinki, kira dinsiin okwoki mi kariir nibmir aiir hai mpa dapnam. ⁹ Mi biri kimiminkikin, ti inkamin siir ma ina digiya mi siya ini siir nibmir aiirar yinsiin hainamin. Taka iya ya Judami ii komiia piu siisiya Sabat, iya dimin taemin sima tir karamae nwowiya saeya. ¹⁰ Mi siya nibmir ha hainamin mi gavmani inkamim sima ti inkamin Jisis siya nwowaiginugiyin wadie siir sriiwin, tapa Judami ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karam nwowiya saeya mi kira wara kariir nibmira saiir dimusi hainanikin. Moses siir siyiwin hiriinanin siirin igbidgak bidi ywowin. ¹¹ Mi siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, inkamin wadie kariir nwowaiginugiyin kariirin siya nokmwin haigikin ta kariir nibmir aiir ninsiin hainaniyamin. ¹² Mi sima kimidiniya ti inkam iir swoki kwasrii, yipikin kariir boinkiyin ta kariir nibmir aiir hainaniyamin, ha? ¹³ Mi ti inkamin wadie Jisis siya nwowaiginugiyin siya bi ninokninkinkikin ti inkam iirin. Dimusi rani, Jisis siya siir bidi haiburgigin mi siya panansi yinokninkinkisi, iikam kasakiwaeyao hir nokwowim.

¹⁴ Mi mhoiia Jisis siya siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir kigin mi siya kimidiniya siir boin, wakae, kira mhoiia wi dimin whir kipi swoki tir. Nningaka. Kira hiriinan tiri mi ta hika mhoiia kira haii, ya wi hika biia kira haiya wi saiir haiburi. ¹⁵ Mi ti inkamin ha namn siya kimidiniya Juda simiir inkam komii komiiyim simiir ini boinu, ti inkamin wadie kariir nwowaiginugiyin yio Jisis siyargin. ¹⁶ Mi ti Isrelmi inkam komii komiiyim sima Jisis siirin siyu biye asi tirkim. Dimusi rani, iikamim maki niyim simiirin siya Juda simiir ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin whir tir karamae sima nwowiya siya saiir hais-wonimniskigin.

¹⁷ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kariir Adin siya iinokinokin hiriirar mriigin. Mi an kara iriipi hiriinan asi mi mrii. ¹⁸ Mi ta yai hiriinana Jisis siya boina mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim siir nisomaowam asi tirkim. Dimusi rani, ti makak iikamim siya hais-wonimniskiiyim Judami ii komiia piu siisiya Sabat, dimin taemin tir karamae nwowiya sasa rani. Nningaka. Sima siirin io mansi nwokim ta siya boina hinin, Adi Komiiyin kariir Adgin. Mi siya ini inkam komii siya siyar swoki onain Adi Komii siir hiriinanin. Mi siirin saiirsi nisomaowam tirkim. Iriig.

Adi Komii siya siir yinisim iirin inigak bidi ywohaiginuwin siir mi aiir mariyam

¹⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwowar boini, kara siir yinisimin dimin whirin kariir kwoin aigi bi swoki aingwo tirkin. Nningaka. Kara diminim kara kigmimikim kariir Adin siyar tirim kara simiirarar tiri. ²⁰ Adi Komii siya kariiramn nhami nhami bi naingwokwowikin mi siya digworaekwo whiekakim siya mariiyim kariir asi nisiimauugim. Mi digworaekwowim siya nisiimauuwi wi digworaekwowim ti kara tirim wi simiir haiburi. Mi ti dimin taeminim kima simiir kigi mi kima wi nanaa pranae kin tani. ²¹ Adi Komii siya hidninsiin idwowyim iikamim naokaowim omwai swoki waiyam siir hiriinan. Mi kara siir yinisimin iikamim yipikin kara hauuam tiriyim kwoin miyik yio kariirar kwoinkin. ²² Mi kariir Adin iikam imiirin siyar bi hidikin. Nningaka. Mi siir kirieya siir yinisimin kariir bidi hauuwin mi siirin kara bidi kisina owin mi iikam imiirin wi karar hidi. ²³ Mi iikam whiekakim wi kariir inig iir asi hainani, kariir Adin siir inig iir sima hainana saiir hiriinan. Mi yipikin kariir inig iir hainan karamae nwowi siir yinisimin kima tira saiir hiriinan mi sima kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir inig iir mi hainan tani. Nningaka.

²⁴ Kara Jisiskin kara kimiirin yaimwowar boinkii mi yipikin kariir yai aiir wakaeyoknaei mi ha naingwo tibmii kani mi sima wi kariir Adin yipikin kariir nikropkiyin wi siir yai aiir warar mi wakaeyokna aingwo tibmii kani. Mi yipikin kariir nikropkiyin siya wi siir naeyiu iir hauu haiginuwi simiirin mi kima wi inigak nwoyokiyokiikaeyami. Adi Komii siya wi simiir wara hid rani mi sima wi nao rani. Nningaka. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiikaeyamim. ²⁵ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iya Adi Komii siya nimbina iikamim naokaoim simiiram ya bidi yimbiniya. Mi sima wi kariir yai aiirar wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. Mi sima wi yaeya kwoin win haii omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. ²⁶ Adi Komii siya bi naowikin, siya kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyyin siir bwamkibwamin siyairgin. Mi ti hiriinan siyiuin siya kariirin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiyyim simiir bwamki bwam iir asi mi tirkikin. ²⁷ Adi Komii siya ha boinkin, kara siir yinisimkin mi iikam imiirin wi kara hidi. Dimusi rani, kara ini inkamnan ywowin. Mi kara simiir kwoinim ina ninokninkinin. ²⁸ Mi kima wi ta saiirsi kipi nanaaki. Mi iya saeya nimbiam mi iki iikamim niki aokaoim mi simiir ienau hir nwokaiyim sima wi kariir yai aiir wakaekii, Adi Komii siir yinisimin. ²⁹ Mi sima wi ie

hirankar ninsiin idwonani. Mi yipiki siyiu miyik tirim yim wi omwaiyar waiyayokiyokiigiyami. Mi yipiki siyiu biyie tirim iya sima ninsiin idwowi wi yaigak nwowi. Mi sima wi paeya nami mi inokinokin simiirin wi hiriayar niunanaei.

Jisis siirin iikam nhirkim yanaakninkii haiginiu

³⁰ Kara dimin whirin kariir kwoin airgi bi naingwo miriigin. Nningaka. Damin taeminim kara wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim kara simiirarar tiri mi kara iikam imiirin asi hidi. Mi kara iikam imiirin wadiyar sibgu hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin ara naingwo diriraerar tani. Kara Adi Komii siir kwoin iirar napi yipikin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir.

³¹ Mi ti yayim kariir kwoinkar priinaingwo boinkiswo mi kima wi ha di ninokninkini ti yayim kara boinim kaimwoki piyamisi owim, iyie? Kara hindara priiboini. ³² Mi inkam nwirin yio ina mi owin yio siya Jonkin siirin Adi Komii siya nimbingikin, kariir yaiya saiir sibgu boinmimauuwam. Kara bidi yinokninkinin yayim siya boinmimauuwim kariirim yim kaimwowaigim. ³³ Mi wim kima kam nhirim kimidiniya Jon siiram yikropki mi ti inkamin siya boinkiyin simiir yio karaigin. ³⁴ Kara kamim kariir yai aiir nanaakninkii haiginiuwim simiirin yai karamaeka. Nningaki. Nningaka. Mi ti digworaekwowim ti kara boinmimauuwim kimiir, kima simiirin wi nwoki sibgu inokninkinim. Mi kima wi kariir yai aiirim nwoki wakaeyokna aingwo tibmii kinim. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkanaei. ³⁵ Jon siya ini pae niuyanan ywowin kimiir niuya haiginiuwam. Mi Adi Komii siir dimin taeminim simiir nisiimauuwam. Mi ta iya siya omwaiyar niki waiyain, kima siiram nhami nhami bi naingwo tibmii kingim. ³⁶ Damin nhirim ini ta yayi Jon siya boina kariir ini saiir haiburim ya hininga. Mi dimin miyik miyikim Adi Komii siya boinkiyim kara tiram yim iikam kimiir nanaakninkii haiginiugim kariirin hinin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin. ³⁷ Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kariirin siya boininkigikin mi siyar mi anaakninkii haiginiugikin. Mi wim kima siir yai aiir bi wakaekim mi siir whwonkam iir bi kigim. Nningaka. ³⁸ Mi siir yayi kimiir kwoinaw bi haigi nonkworinuga. Nningaka. Dimusi rani, kima kariir yai aiirim bi naingwo tibmii kingim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungikin. ³⁹ Wim kima Yokwo Komii saiir yayim simiirin ha sibgu mwainikim. Dimusi rani, kima saiir sibgu ninokninkinam mi saiir naingwo tibmii kinam tiri. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nwoki hauuwim kwoin winin omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. Mi wara yayim kima

mwanikigmimikim yim kariir yai imairgim. Mi wim kima hininam naingwo mwananaei, Adi Komii siir miyim kimiirin wi omwai simar nwoki waiyayokiyoki haiginuwim. Mi wara miyim kima mwan kigmimikim yim kariir miigim. ⁴⁰ Mi wim kima kariirim naingwo tibmii kinim pi boriisopi, kwoin winin omwai waiyayokiyokiin kara kimiir hauuwim.

⁴¹ Kara pi boriisopi iki iikamim kariir inig iir hainan prapasim. Nungaka. Ya tariigina ya dimin komii rani. ⁴² Mi kara kimiirin ina ninokninkinin kimiir kwoininim Adi Komii siirim naingwo hiriru kin tani. ⁴³ An kara kariir Adin siir inigni nitkin mi ta kara nita ya Adi Komii siya nitni haninaka tisi kara nitiskiyin. Mi wim kima kariir yai aiir bi naingwo tibmii kungim. Mi wim kima simiirin ini yimiyuwim. Mi inkam nwrki nitkiswo mi siya siir yai imiir nin boinmimauuniyim mi wim kima siir yai imiirin wa pi wakaeyin mi kariirin iyie? ⁴⁴ Mi kima kariir yai aiiram in wi panina naingwo tibmii kin, ha? Kima wi dig nwo rani. Mi kima, kima kimar ninan hainamar tiri mi kimiir inigim Adi Komii siya hainanim pi boriisopi. Nungaka. ⁴⁵ Kima ha kipi naingwo kimiirin kara wi kariir Adin siir boinmauwu, kimiir boinwokiopnatkaigiyim. Nungaka. Mi Mosesin yipikin naingwo tibmii komiigak kima nwowiyin wim kima ha naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Mi Adi Komii siya kimiirin wi dimin whirki kimbu karamae saiirsi nwoki ikiuwim. Kimiirin wi siyar boinmauwu kariir Adin siya boinwokiopnatkaigiyamin. ⁴⁶ Mi kima Moses siir yai imiiram naingwo tibmii kin, kima tira saiir hiriinan mi kima kariir yai aiiram in wa mi aingwo tibmii kin. Dimusi rani, yayim Yokwo Komii hir nwowim kariirim siyar winboinkiyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kungim. ⁴⁷ Mi ti yayim Moses siya winboinkiyim kima simiiram naingwo tibmii kin karam nwowi mi kima kariir yai imiiram in wi panina naingwo tibmii kin, ha? Yi siyu karamaeka. Nungaka. Iriig.

6

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000kim, siya wigiyim simiir wara bi mwaingim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

¹ Mi mhoiia Jisis siya ti yayim ha boindigiyim mi siya ina iyikidamin Galili whigbida hiriir, saiir inig whirin sima dapiyin ta whi aiirin whi komii Taibiriaska. ² Mi iikam whiekakim sima ini Jisis siir mhoiyar sidkaenamim. Dimusi rani, sima dimin kirie komii komii kasa bi kigim iikam makak makakim siya ninimniskiyim. Mi sima siir mhoiia asi

sidkaenamkim. ³ Mi Jisis siya mhuuisim whirin siir iiyam. Mi siya kimidiniya siir kamim siir kigna miriyyin simakar ini ii idwoi. ⁴ Mi Juda simiir ii komiia wou nikwo aeiya Pasova ini kingiin nwowa. ⁵ Mi Jisis siya ha niyaeyok kaokiyin mi siyar kigwin, iikam isid komiyyin natin siiram. Mi siya Pilip siir boinki, krima bretim pi papi haii ti iikam ima naeyamin, ha? ⁶ Mi Jisis siya Pilip siirin hiriinan boinkiyin mi yio siyarin bidi yonkwokiyin siyiun pi siya tiri. Siya Pilip siirin minam kinankiugin, siir kwoinin pi panina namisi aingwokii. ⁷ Mi Pilip siya siir yai aka hinina yowarkii boin mi krima bretim K200.00 saini. Mi ti hiriinan iikam isid komiyyin krima simiirin haimii haimiia hauuwim pi digi digi nwo rani. Nningaka. ⁸ Mi siir kigna mirii inkam nwirin, Endru nikiuwiyin Saimon Pitani nomousimin, siya Jisis siirin hinina boin, ⁹ whranisim nwirin tir nwowin, siya bret baliyim iriyyara nwowi mi anasuwo whisa mi owi. Mi ti hiriinan bret iriyyariuwam mi anasu whisuwa iko, ti hiriinan iikam isid komiyyin pi digi swoki o mimin tani. Nningaka. ¹⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima simiirin nab nab dokmwon idwo. Mi ta maeyaua sima nidwowa ya kokaka. Mi ti 5,000 kamim ini ta maeyaua kokaka ini saiirar priigrinkin idwonamim. [Sima wigiyyim simiir warar bi mwaingim.]

¹¹ Mi sima ha grinkin idwokiyim mi Jisis siya ti bret iriyyarim ha haigiyin mi siya ina boin wadiekiiyiin Adi Komii siir. Mi mhoiia siya ina yinibimbir hauugiyim kamim siir kigna miriyyim simiir mi ti bret haimiyyim simiirin kimidiniya sima yap hauuwam iikam imiir sima naeyam. Mi mhoiia siya anasuwo ha mi haiyin, ina mi inoop inispamspak hauugiyin kamim siir kigna miriyyim simiir, bret imiir siya niki tirkiya saiir hiriinan. Mi iikam imiirin ha nonkwokwo hauunamim mi sima ini simiir kwoinkar priigrinkin idwo aenamim. ¹² Mi mhoiia simiir mhiyyim digi ha nwokiyim mi Jisis siya siir kigna miriyyim kamim simiir boinki, wara nae haimii haimiyyim sima naepipiru okiyim ti swoki tauhaiginam iripa. ¹³ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiia, nae haimii haimiyyim simiir swoki taugin haiyam mirisim kwirki bi swoki okikin ini hiriyyar taugin haiswokiyim mi sima simiirin nib komii komiyyim iuur isa tauhaigi. Mi ti nib komii komii iuur iswo ini yaigiyaiiga yaki itkikiniiyiim ti nae haimii haimiyyim sima naepipiru okiyim.

¹⁴ Mi ti iikamim sima ti dimin kirie komii komiyyim siya tirim simiir kigim mi sima ina boinim. Ti profet inkamin Adi Komii siya boinin, nua tirii nitam siyairgin. ¹⁵ Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin, sima siir nonkwonamam tiri simiir kigirkakan inkam komii nwowam. Mi siya mhua hiriirin sasar asi swoki amkin. Iriig.

*Jisis siya whiia saiir op idwowar napnaidamkin
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)*

¹⁶ Mi mhoyia iya bieyin ha nikiyamtibin mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima ina yapniyamtibim whiia hiriir. ¹⁷ Mi sima kimidiniya i ira saiir yani apni kwirinam. Mi ina iyikidamim whiia saiir mirmiya hiriir. Mi iya bidi kakauu iuguskiya mi Jisis siya simiiram bi niki amsisaukin. ¹⁸ Mi ta iya opud komiia ha hugnaniya mi hinin komiia ina mi ii okwonaniya. ¹⁹ Mi kamim Jisis siir kigna miriyyim sima kignaidamim kilomitisim iriyyar kwir nanaigim. Mi simar kigwin Jisis siya op idwowar napnii. Mi siya simiir iya saiir kingiin napamin mi sima nidid pranae bi kinwinkim. ²⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, kima kipi nidid, ti karaigin nitin. ²¹ Mi sima maigimaiga siiram ha nwowim mi siirin ina yinkikwona kwiriyyin. Mi biri kimiminkim, sima ina yimbiamim ta maeyaua sima namam tira saiirin. Iriig.

Iikamim yim Jisis siiram naphansirkim

²² Mi iigwira iikamim sima bidi yinokninkinkiyim, tapaiir nwomaiya iya iruwarga. Mi sima Jisis siirin wara bi kigwo kwiriigikim kamim siir kigna miriyyim simakan. Nningaka. Sima siirin tirar haiburgigim. ²³ Mi siyaii nhirim om komii Taibirias hiranki nitiyim yim ta maeyaua Jisis siya boin wadiekiya Adi Komii siiram mi bret siya hauu aeya kam 5,000nim sim saiir kingiin hiriir nitikim. ²⁴ Mi iikamim sima hiriinan kigim, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima tir nwo rani mi sima kimidiniya siyaii sim nhirim sim kwiriinaidam om komii Kapaneara hiriirin Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim simiiram hansiram. Iriig.

Jisis siya ninomor kou hiran bret miyiknankin

²⁵ Mi iikamim sima Jisis siirin whigbid mirmiya hir kigiuwim mi sima kimidiniya siir srii, inkamin nowomwarkaiyuwiyin, kira tiriirin paka hinin iya sae nitkin, ha? ²⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, kara kimiirin yaimwowar boinkii, kima kariiramim minam swoki aingwo hansirnikim bretim kara hauu aeyim kimiir mi kimiir mhiyyim ha nae kinugiyim simiiram. Mi kima kariiramim dimin kirie komii komiyyim kara tirim kima kigim simiiram bi hansirnikim. Nningaka. ²⁷ Kima naeyim biyie nwowiyim simiiram kipi mirii. Kima naeyin kwoinbud hauu haiginuwiyin omwai waiyayokiyokiyam siiram miriinan. Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin, kimiirin wi kara hauuwi siirin. Dimusi rani, Adi Komii kirmiir Wanin siya kariirin inigak bidi ywohaiginugiyin. Mi kara siir mai aiir miriyyam nitkin.

²⁸ Mi sima siir swoki srii mi krīma wī dimu dimin ti tir big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowamin krimiiramin, ha? ²⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, tiki diminin kima tiranin, big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowi mi maigimaigra siir nwowaiginuwi, kima kariir yai aiiram daingwo tibmii kin, inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir.

³⁰ Mi sima siir yai aka hiniina swoki owarkii boin, kira wī piki hiniin dimin kirie komii komiyyim sim tiri, krīma kigamin. Mi krīma wa nwoki aingwo tibmiyyim kiriir yai aiiram, ha? ³¹ Krimiir yidiwi wanwiyaeyim iya sima nu siiyin apain siir hir nwowim sima dimin whirin mana dapiyin siirarar naekim Yokwo Komii saeya hiniina boinka, ti naeyin ninomor kouanki nitkin Moses siyar hauu aekim simiirin. ³² Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boinki, kara kimiirin yaimwower boinkii ti bretin ninomor kouanki nitin kimiirin Moses siyar bi hauugin. Niingaka. Kariir Adin kimiirin siya hauugin ninomor kougi kou hiran bretki bretin. Mi tiki hiriinan naeyin kimiirin wī omwai siya waiyayokiyokii haiginu rani. Niingaka. Kariir Adin ti hiriinan nae kibiyin siir om hiranin siyar hauuwikin bretnanin omwai kima waiyayokiyokiyam. ³³ Mi bretin Adi Komii siya hauugiyin ninomor kouwanin iikam kimiir, yio Jisis karaigin. Mi kimiirin kwoin win wī karar hauu haiginuwi omwai waiyayokiyokiyam. ³⁴ Mi sima siir boinki, Biyan Inkam Komii, wari kiriir bretin krimiirin inokiiinok hiriyyar whaunanae mi nim wī omwai hiriyyar nwoki waiyayokiyokiyim. ³⁵ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, ti bretin kwoin win hauu haiginuwiyyin iikam imiir omwai sima waiyayokiyokiyam, yio karaigin. Yipiki kariirim niti yio wī mhiigi nao rani. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kini, yio wī kwoinki haei rani. Niingaka.

³⁶ Kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kariir bidiyar kigim mi kima bi naingwo tibmii kingim. ³⁷ Mi iikamim yipiki Adi Komii siya hauugiyim kariir in nonkwowim, yim sima wī kariir siyu iirar napi. Mi kara iikamim kariirim nitim mi kariirim naingwo tibmii kinim, simiirin wī huyarmai rani. Niingaka. ³⁸ Kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha nuunaiiniyyin, kara kariir kwoin iirara napam bi nitkin Niingaka. Kara nua tiriirin minam nuunaiinikin, ti inkamin kariir nikropkiyyin siir kwoin iirarar napim. ³⁹ Mi ti inkamin kariir nikropkiyyin siir kwoinin yio hiniingin. Kara ti iikamim siya hauugiyim kariir, kara simiir nwirni kipi haiburgig. Niingaka. Iikam imiirin wī karar swoki hidninsiin idwowi, iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁴⁰ Ti diminin kariir

Adin siya naingwowa kara tiram yio hinungin mi ti iikamim yipiki kariir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim kariir, siir yinisimin. Mi sima kariiram naingwo tibmii kaniim mi ha mi wakaeyoknam kariir yai aiir, simiirin wi kara hauu haiginuwi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin. Mi simiirin wi karar swoki hidninsiin idwowi. Mi sima wi omwaiyar waiyayokiyoki iya Adi Komii siya simiir hidana.

⁴¹ Mi ti yayim siya boinkiyim simiir mhoiia Isrel simiir kamim io ha nwowim mi ina nhinkii boinainamim Jisis siir. Dimusi rani, siya hinina boinkin, bretin ninomor kouanki nitin yio karaigin. ⁴² Sima hinina boin, tiki inkamin siya Jisiskin, Josepni yinisim ikin. Krima siir yopii ad owiirin bidiyar iki inokninkinim. Mi siya hinina dimusi boinkin, kara ninomor kou hir haiburgigin mi ha nuunainikin, ha?

⁴³ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarki boinki, kima, kima kimar kipi nomboinyokaina. ⁴⁴ Inkam nwirki siir kwoin airgi bi swoki aingwo tibmii kungin pi siya yaingwo tibmii kani kariiram siirin Adi Komii siyar huirworwokaigikin. Mi siirin wi siyar swoki hidninsiin idwowi mi siya wi yaeya kwoin win haii. Mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Ya tariigina wi iya Adi Komii siya iikam imiir hidana wi saiir nambiyami. ⁴⁵ Yayia profet kamim sima winboinkiya Yokwo Komii saiir ya hinunga. Adi Komii siya wi iikam kasa nowomwarkaayu rani, dimin taeminim wadie simiir nwowaiginuam. Mi iikamim yipiki kariir Adin siir yai aiir wakaeyim mi ha ninokninkinim, kariiram wi sima naingwo tibmii kani. ⁴⁶ Ti iikam whiekakim simiir nwirki Adi Komii siir bi swoki kigimiminkin. Niingaka. Kana kanaigin siir kigin ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir.

⁴⁷ Kara kimiirin yaimwower boini, inkamin kariiram naingwo tibmii kaniyin, yio wi yaeya kwoin win haii. Mi siya wi omwai hiriyar waiyayokiyokiigiyami. ⁴⁸ An karar in bretnan ywowin, iikam imiirin karar whinkinsiis haiginuwi omwai waiyayokiyokiiyamin. ⁴⁹ Biia kimiir yidiwi wan-wiyaeyim iya sima nu siiyin apain siir nwowim, sima manaim Adi Komii siya hauuwim simiirarar naeyaonamkim. ⁵⁰ Mi an kara ti inkamin Adi Komii siir om iir haiburgigin mi ha nuunainiyin nu tiriir, an kara ini bretnan ywowin, iikam imiir whinkinsiis haiginuam. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kani, yim wi nao rani. Niingaka. Yim wi omwai hiriyar waiyayokiyokiigiyami. ⁵¹ An kara ini bretnan ywowin, iikam imiir whinkinsiis haiginuwam omwai sima waiyayokiyokiyim. Ankara Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitkin. Mi iikamim ti bret iir naei, yim wi omwai hiriyar waiyayokiyokiikaeyami. Yio ti bretin nuan iikamim sima naeyanin ya kariir piu aeyairga. Mi

simiirin wi kara nwoki whinkinsiis haiginium, yaeya kwoin win haiyam in omwai waiyayokiyokiyamin.

⁵² Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mi Isrel simiir iikamim simiir kwoinim ina iwitpaomaigiyim. Mi sima ini sima simar yinkinwamwarkii whrie boinamim. Sima hinina boin, ti inkamin siir pua krimiirin wi panina hauuwi, krma naeyamin, ha? ⁵³ Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, kara kimiirin yaimwowar boini. Mi kima ta kariir kip aiir nae karamae nwowi ti inkamin ninomor kouanki nitin mi kima kariir nhie aiir kwiyae karamae mi owi mi kima wi yaeya kwoin win hai rani, omwai waiyayokiyokiyamin. Niingaka. ⁵⁴ Mi inkamin kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaei, yio wi yaeya kwoin win haii, omwai waiyayokiyokiyamin. Mi siirin wi karar swoki hidninsiin idwokii mi siya inkamnan wi omwaiyar swoki waiyai iya Adi Komii siya iikam imiir hidana. ⁵⁵ Kariir kipa saeyairga diminki dimina naeiya. Mi kariir nhieya saeyairga diminki dimina kwiyaeiya. ⁵⁶ Mi inkamin kariir kip aiir naei mi kariir nhie aiir mi kwiyaei, yim sima kanakar nwowi mi ankara simaka mi owi. ⁵⁷ Adi Komii siyairgin digworaekwo whiekakim omwai waiyayokiyokiyiyim simiir Adin mi yio siyarin omwai hiriyyar waiyayokiyokikaeyamin. Mi kariirin siya nikropkikin mi ankara iriipi hiriinan omwai asi mi waiyayokiyokii. Mi yipiki kariir kip aiir naei, yio wi omwai hiriyyar waiyayokiyokikaeyami ti digworaekwo imiirsi. ⁵⁸ Karaigin ti bretin, Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitin. Ti bretin yio ti bretin kimiir yidiwi wanwiyaeyim biya sima naeyin siir hiriinan tani. Niingaka. Sima ti bret iir naeyim mi iya sima waibiyie nwowa mi sima ina yaonamim. Mi yipiki ti bretin kara hauuanin siir naei, yim wi omwai hiriyyar waiyayokiyokikaeyami. ⁵⁹ Jisis siya yayim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya om Kapaneam hirana saiir hir boinmimaugun. Iriig.

Jisis siir yaiya saiir miyim, iikam imiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi omwai waiyayokiyokiyamin

⁶⁰ Mi iikam whiekakim yipiki siir kigna miriyyim sima ta yai aiir wakaeyim sima hinina boin wari yai hiriinanin kira boinim, krma simiirin ninokninkin tani. Mi krimiirin hikak sima nwowi. Mi ti hiriinan yayim simiiram in pi nhinga nwowi, simiir wakaeyamin, ha? ⁶¹ Mi Jisis siya bidi yinokninkinkiyin ti yai hiriinanin sima boinim. Mi siya simiir boinki mi ti yayim kara boinim simiir miyim kimiir kwoinim sima haipridkikaigim, aniya? ⁶² Mi kima ti inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin kariir kigii kara swoki ami, ti omin kara niki itin siir mi kima wi panina naingwokii, ha?

⁶³ Iikam kima, kima kimar whinkinsiis ankinsiisnaim omwai waiyayokiyokiyamin wi dig nwo rani. Nningaka. Adi Komii siir naeyiutin mi ta yaiya kara boin aka mi sowa sowaingo kimiir whinkinsiis haiginuwano omwai waiyayokiyokiyam. ⁶⁴ Mi kimiir nhirim yim kariirim bi naingwo tibmiiyim. [Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin iya siya kamim siir kigna miriiyim simiir nimbiniim mi yipiki inkamkin siiram naingwo tibmii kin karamae nwowin, siirin wi wir siya napwouwi siir sau omomin siya hainim siirin.] ⁶⁵ Mi Jisis siya simiirin hiniina boinki, kara kimiir bidiyar iki boinkiyin, inkam nwrki kariiram siir kwoinainga bi swoki aingwo tibmii kinmimankin. Nningaka. Pi siya yaingwo tibmii kin mi siir kwoinin Adi Komii siyar bidi hurworwokaigiyin.

⁶⁶ Mi ti yaiyim siya boinim simiir mhoiyya iikam whie komiyya biyya siir niki kigna apim mi tariinanin sima siirin ini digiumii haimriiyugigim. Mi sima siir haiburgigim mi ina yinoopamim. ⁶⁷ Mi mhoiyya Jisis siya siir kigna miriiyim kam iur nwis simiir sri mi wim kima tari kariir haiburgigam warar mi aingwowi? ⁶⁸ Mi siir yai aka Saimon Pita siya yowarkii boin, biyan Inkam Komii, krma wi nhiniiram nami, ha? Kiriir yaiya sasainga krmiir whinkinsiis haiginuwana, omwai krma waiyayokiyokiyamin. ⁶⁹ Nim krimarin ina ninokninkinim kiriirin, yipikin ti krma wakaeyokna aingwo tibmiiyin kiraingin ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin. ⁷⁰ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kimiirin kara bidi yimbiniin kariir kigna miriiyan kam iur nwis nwowam. Mi kimiir nwirin yio miyyik rani, ini yumi biyan inkamin Setan ini siir hiriinan ywowin. ⁷¹ Siya Judas siir boinkin, Saimon Iskariotni yinisimin. Siya ti kam iur nwis siir kigna miriiyim simiir nwrkin. Mi mhoiyya Jisis siirin wi wir siya napwouwi iki kam biyeyim simiir, sima hainim siirin. Iriig.

7

Jisis siir nomousisimim sima siiram hiniina bi naingwo tibmii kingim siya Kraiskin, inkamin Adi Komii siya nikropkiyin

¹ Mi triiginim dig nwokiyim mi Jisis siya ini nu haimii Galili hirar yapmiriiyin. Dimusi rani, inkam komii komiiyim bi nwowiyim hiranim sima siir nisomaowam tirkin. ² Mi Isrel simiir iikamim simiir iya kingiin nwowa, iripa sima haingiriyu owiya yaewou naeya saiir nikwo aeyam amar omaka saiir. Ya ta iya simiir ii aeya numirin sasaeyim wai bi nwowim, simiir nankin imiyyaeyam Adi Komii siir. ³ Mi Jisis siir nomousisimim sima siir boin, kira ti om iir haiburgik mi kira nu haimii Judia hiriir dam mi iikamim yipiki kiriir

yai aiir naingwo tibmii wi sima nwoki kigim, dimin taeminim kira tiri. ⁴ Mi inkamin ha naingwowi iikamin siir dinokninkin mi siya siir dimin taeminim hindara kipi nimprio diriraerar. Nningaka. Mi kira ti hiriinan dimin taeminim simiir tiri mi biyin kirar tiki isiimauuna hinda tinda. Mi ti dimin taeminim iikamin sima nwoki kigim kira diriraerarim dimin miyik miyikim. ⁵ Mi siir nomousimim yim simiir hiriinan yayim hinda puairga mi boinkim, sima bi mi aingwo tibmii kuingim. ⁶ Mi simiir yayim ha boin digiyim mi Jisis siya simiir boin, kariir iya bi niki imbinika karar nisiimauunana hinin, kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. Mi kima paki hinin iya sae mi ami ta iya Isrel simiir iikamin yaewou iripa sima ninkin imiiaeyana, numiran sasaeyim wai bi nwowiyim sim Adi Komii, yo kimiirar kwoinkin. ⁷ Iikamin nu tiranim sima io kimiir bi nwowikim Nningaka. Sima io kariir nwowikim. Whisarii rani, simiir aowa aowan dimin taeminim sima tiriyim kara haknoudninkinikim. ⁸ Kimar ti am simakan, ta yaewou airamim. Ankara nningaka pi wara nam tani. An kara ii nhirim tirar niki owamar naingwowi. Kara simiirin hininin asiima niki isiimauuwim pi boriisopi, kara ti inkamin Adi komii siya nikropkiyin siya. Nningaka. Ya ina niki owa. ⁹ Mi siya simiirin hiriinan boinkiyin mi siya ini nu hamii Galili hirar ywokiyan. Iriig.

Jisis siya yaewou naeya amar omaka saiir naeya saiirin warar ini ikwo aeyiu

¹⁰ Mi Jisis siir nomousimim ha namim sima ta yaewouwa saiir nikwo aeyam mi yo siya ini mhoiyar mi amin. Siya iikam whiekak aka bi namkin. Siya sasar yimprio am. ¹¹ Mi Isrel simiir iikamin iya sima ta yaewou aiir nikwo aeya, yim sima kimidiniya Jisis siiram yoksirboin. Mi sima ini simasimar yinsrii ansriiyim siya ini papi nwowin. ¹² Mi Jisis siiramim simasimar whrie boinam. Nhirim yim hinina boin, siya inkam wadiekin. Mi nhirim hinina boin, kiya yo inkam paii rani, iikam ima naingwo tibmii yamin, siir kwoinkar priinaingwo boini iikamin simiir nikpitmayamin. ¹³ Iikam hoimgaki bi boinkim Jisis siir nhinkiyamin. Nningaka. Dimusi rani, sima minsi nididkim, Isrel simiir biyan inkam komii komiyyim pi sima wakaei mi simiirin pi sima niki.

¹⁴ Mi ii kwoimim yaewou sima nikwo aeyim simiir mhoiia Jisis siya iikam imiirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirin, ini idowiyar boinimauuin. ¹⁵ Mi Isrelmi inkam komii komiyyim sima hiriinan kigim, sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima boin, ti inkam hiriinanin ti dimin taeminim yokwo tir nwowim, siya simiirin panin

paniina ninokninkinkim? Mi siya ti iikam imiir kwomwarkaiyuin, inkam ninokninkin komiigaknan siya skulam bi swoki amiminkin. Niingaka. ¹⁶ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, ti dimin taeminim ti kara nowomwarkaiyuwim kimiir, yim kariir tani. Niingaka. Ti yayim yim Adi Komii siirgim, inkamin kariir nikropkiyin. ¹⁷ Mi inkamin siir kwoin komiyyin Adi Komii krimiir Wanin siir yai airam naingwowi mi siya pa ninokninkinkii ta yaiya kara boinmimauuwa. Kara kariir kwoinkar priinaingwo boini iyie? Kara Adi Komii siir yai imiir boini. ¹⁸ Mi inkamin siir kwoinkar naingwo boini, yio ti hiriinan inkamin yio siir inig iirar hainanamar tiri. Mi inkamin ti inkamin siya nikropkiyin mi ha nitin, siir inig iir hainani mi yai ha boinmimauuwi mi yio ti inkam hiriinanin, yio inkam wadiekin bi iksisaeikin. Niingaka.

¹⁹ Biya Moses siya siyiu komii siir siyiuim kimiir hauuwim mi kimiir nwrki ti siyiu iir bi swoki sibgu apkim. Niingaka. Mi kima kariir nisomaowam dimuam tiri, kara ti Moses siir siyiu iir nap karamae nwowin, ha? ²⁰ Mi iikam nhirim siir yai akan sima yowarkii boinki, yipikin kiriir nisomaowam tirin. Mi kira ti hiriinan yai boinin mi tari kiriirin uridyugi bidi ii okwokaiyin, aniya? ²¹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima io kariir dimusi nwo rani mi kibi kwira, iikamim makiniiyim simiir kara ninimniskiiyim, Judami ii komiyya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi kima kwoin bibiyie kariiramain saiirsi naingwowi. ²² Mi biya Moses siya kimiirin min boinkin, kimiir yinisim yinkamiyininim simiir miois imiir kitiyopnr haiyim. Niingaka. Yio kimiir brougae ima tirkin biyyin. Mi wim kima kimiir yinisim yinkamiyininim simiir mioisim Juda simiir ii komiyya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya, saiirar mi kitiyopnimnr haiigim. Mi Moses siir siyiuin siirar mi apkim. ²³ Wim kima ti diminim Judami ii komiyya Sabat piu siiskuwakiya dimin taemin whir tir karamae nwowiya saiirin ini Moses siir siyiu iirar mi apim. Mi kima pi io kariir dimusi nwowi, ti makak iikamim kara ninimniskiiyim simiirsiiyin ta Judami ii komiyya piu siiskuwakiya Sabat dimin taemin whir tir karamae nwowiya saiir, ha? ²⁴ Diminim kara kimiir boininim kima simiirin hindara whisariiya kipi hid. Wim kima ha naingwowi kara Moses siir siyiu iir mi ikwowaisii. Kima sibgu daingwo omoki mi kima pa nwoki inokninkininim kariir yayim kaimwowaigim. Iriig.

Mi iikam nhirim sima boin Jisisin Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin iikam imiir whinkinsii haiginiuwam siya

²⁵ Mi iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim sima boin, ti inkamin siya sima nisomaowi. ²⁶ Kima siir kigi! Siir dimin taeminim iikam imiir siya boinim, siya isi hindara krinkinkiyim. Mi siirin inkam nwrki bi swoki boin huriyiu miminkin. Mi inkam komii komiiyim sima hiriyar yaingwo mi tari Kraisiyairgi sae, ti inkamin Adi Komii siya nikrop iugiyin, iyie? Si rani? ²⁷ Mi ti inkamin Adi Komii siya siirin panin panina nimbangikin. Krima ina ninokninkinim siir om iirin. Mi mhoiia ti inkamin Kraisi nikuiwiyin, Adi Komii siya nimbangiyin, siya swoki iti mi iikamim sima wi ha ninokninkin tani, siya pindanki nitkin. Mi hiriinanki nuwi siya tari Kraisi rani.

²⁸ Mi ti dimin taeminim iikam ima boinkiyim simiir mhoiia, Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saair hirar niki owin mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin. Wim kima ha naingwowi kara yipikin mi kara pindankin nitkin. Kara kariir kwoinairgi bi priinaingwo itkin. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara asi nitkin. Kwoinim siyar naingwowyim yim kaimwowaigim mi kima siir ninokninkin tani. ²⁹ An kara siirin ina ninokninkinin, whisarii rani, kara biia saika hirar niki okin mi kariirin nua tiriirin siyar nikropkikin. ³⁰ Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mhoiia, inkam komii komii nhirim ina yamim siir hugripkikikaiyam mi siir nonkwonamim maeyauwa mi biyie miriia saair hiriir. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, iia siya namana ya kingiin niki o rani. ³¹ Mi iikam whiekakim, dimin taeminim siya nowomwarkaiyuwim simiir wakaeyim, sima ina yaingwo tibmii kungiyim siiramim. Mi sima boin, mhoiia ti inkamin Kraisi nikuiwiyin Adi Komii siya nimbangiyin tiriir nitam, dimin kirie Komii komiiyim siya tiri wi tari ti inkamin siya tirim dimin kirie komii komiiyim wi tari simiir namsi haiburi? Nungaka. Iriig.

Mi sima polis inkam nhirim simiir yikropki, Jisis siir nonkwowam

³² Mi Farisi kamim sima hiriinan wakaeyim, iikamim sima Jisis siir haigiririr boini mi sima mi prismi biian inkam ikim, sima polis inkamim simiir asi nikropkikim siir nonkwowamin. ³³ Mi iia sima nita Jisis siiram mi Jisis siya ina boinwinin simiirin, kara kimaka tapairin ii priei nwo rani mi kara wi kapi swoki ami ti inkamin kariir nikrop iungiyin nua tiriir siiram. Mi wi saikar swokini owouwi. ³⁴ Mi mhoiia kima kariiram hansirni, kima wi kariir kig rani. Mi ti omin kara namanin kima kariiramim wi mhoiia siiram nantrop it rani. Nungaka. ³⁵ Mi ti yai hiriinanim siya boinkiyim simiir mhoiia, Isrel simiir biian inkam komii

komiiyim sima simasimar yinwhrie anwhrie boinamim, siya ti hiriinan boinin mi siya wi pinda nami krima siir kig karamae nwowi, ha? Mi siya wi iki omom piugan kwirniyim Isrel simiir piugana saeya wara nwo karamae nwowim wi simiir nami? Mi siya wi iki omom Isrel simiir iikamim simiir kam nwonwirakin ninkin hopkai waiyim wi simiir nami? Mi siya Adi Komii siir yaiya wi Grikmi isidin hiranim wi simiir nini boinmimauuwuwu, aniya? ³⁶ Mi siya hanin dimusi boinkin? Mhoiia kima kariiram hansirni kima wi kariir kig rani, kara wi omin kima nintirrop it karamae nwowin wi siir nami. Iriig.

Jisis siya opa iikam imiir hauu haiginuwana kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyam saiir boinkin

³⁷ Mi iikam ta yaewou naeya saiir nikopkaini iya saiirar niki ikwo aeyim amar omaka saiir hir mi Jisis siya ha nnsiin okwokiyin ini komiiyar kauwok boinamnankiyin. Yipiki kwoinki haei yo kariir wini kigni mi siirin wi op kara hauu kwiyae haiginugii. ³⁸ Ya ini Yokwo Komii saeyar boina yaiya ini saiir hiriinana ywowa. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kni, yo wi Adi Komii siir naeyuin hiriyar namyokiyokiiyin wi siir haii. Yo wi opa ieno anki nriidknmwimoinaniniya wi saiir hiriinan nriidknmwimoinanini siir kwoin hirankin mi wi siya whinkinsis haiginuwu iikam nhirim simiirin. ³⁹ Jisis siya ta hiriinan yaiya Adi Komii siir naeyu iir boinkin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kni, tiriiginin wi ini hanin siir kwoin iir kwirii idwokaii. Mi ta iya Adi Komii siir naeyuin bi niki itkin. Dimusi rani, Jisis siya bi niki aonamkin mi bi niki insiin idwonamkin omwai waiyayokiyokiyamin. Mi Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiriir bi niki amkin, kirie komii haiyamin. Niingaka. Iriig.

Mi iikamim isido whisa yinibirgi. Nhirim yim sima kwoin mi aingwo mi nhirim yim sima kwoin

⁴⁰ Mi iikam whiekakim hir nwomimirim sima boin, kaimwoka, ti profet inkamin krima nwokwokinin siyairgin. ⁴¹ Mi nhirim sima boin mi tari Krai siya ti inkamin krima nwokwokinin Adi Komii siya nikropkiyam. Mi Jisis siya nu Galili hirankin nitkin mi nhirim yim hinina boin, ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin siya wi nu haimii Galili hirii nimbiyami. Niingaka. ⁴² Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hiriyar boinkikin. Ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyanin yo Devidni namougin. Siir yopiiya siirin wi om Bethlehem omin biya Devid siyar nwowin wi siir hir naokinaei. Mi hiriinanki nuwi mi siya tari Krai rani. ⁴³ Mi iikam whiekakim hir nwowim kasa rani. Mi sima isido whisa yinikibirnam, nhirim yim sima dimin mi boin mi nhirim yim sima dimin mi boin, Jisis siirin. ⁴⁴ Mi ti yaiyim simiir mhoiia,

nhirim kimidiniya Jisis siir yonkwowam tir, maeyauwa mi biyie miriyya saiir hir hugripkikikaigiyim. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, ta iyya siya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Inkam komii komiyyim sima Jisis siiram bi naingwo tibmiigim

⁴⁵ Mi ti dimin taeminim simiir mhoiyya, polis inkamim sima Jisis siir haiburgigim mi sima ina swoki amim prismi biyan inkamim mi Farisi kam ikim simiiram. Mi sima simiirin hiniina boinwin, kima siir nonkwonani karamae dimusi nwokim, ha? ⁴⁶ Mi polis inkamim sima simiir yaiyaka hiniina yowarkii boinki, biyya inkam nwrki ti inkamin siir hiriinan yai bi swoki boinmin boinminkin. Niingaka. ⁴⁷ Mi Farisi kamim sima hiniina yowarkii boin mi siya iki iikam nhirim simiir kinsinan mi tari kimiirin ini warar yinkin huspak haiyin siir siyiu iir napam, aniya? ⁴⁸ Mi kima hiriyyar kigi, inkam komii komiyyim kimiir kigirkakiyim mi Farisi krima, krimiir inkam nwrkin ini warar wakaeyoknan siir yai airam, aniya? Niingaka. ⁴⁹ Yim ti iikamim, yim Moses siir siyiu komiyyim siir siyiu imiir bi ninokninkinkin krimiir hiriinan. Mi simiirin wi Adi Komii siya tirbugii, iyya siya iikam imiir hidana. ⁵⁰ Mi Nikodimasin ti inkamin Jisis siiram namwiyyin niyyaka yio ti Farisi inkamim simiir inkam nwrkin. Mi siya simiir boin, ⁵¹ Krimiir siyiuin yio ha boinkin, krima kamim simiir kigirkakiyim, krima inkamin yai boiniyin siir yai airim tiki mauugi mi diminin siya tiranin siiram tiki kigi mi mhoiyya krima wi haini boinim, siya wadeki piyamisi owin, iyie? Wadie rani. ⁵² Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ni kira iriipi hiriinan nu haimii Galili hiran inkam paeprikabgin, aniya? Kira Yokwo Komii saiir sibgu mwaini mi kira wa nwoki inokninkinim, profet inkam nwirin wi nu haimii Galili hir swoki imbiyamimin tani. Niingaka. Iriig.

8

Wiga, kamkaka wig nhirmi kam aka nwowiya saeya

¹ [Mi iyya sima simiir yai imiir digiyim mi ti iikamim hir haingiriyiu owim ina nhinmaigiyim simiir yapa yapa oma. Mi Jisis siya yio kimidina mhu whirin Oliv nikiuwiyin siir yam. ² Mi igwir nugak imuma Jisis siya ina swoki amyakwokin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi iikam whiekakim ha nitim ini siirar ini idwo kaeyokainiyim. Mi siya ini simiir bopwonau hiran yidwokai owomwarkaiyuwin. ³ Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim sima wiga kamkaka wig nhirmi kam aka nwowa saiirin warar yikunani. Mi sima kimidina saiir boinki, saeya

iikamim simiir whwonkam idar ninsiin okwokiyim. ⁴ Mi sima kimidiniya Jisis siir boinki, inkam in nowomwarkaiyuwiyin ta wiga, wig nirmi kam aka nwowa krma sair bidi kigim. ⁵ Krimiir siyu komiyyin Moses siya winkiyin yio hinina boinkikin, ta hiriinan wiga krma sairin siyani kaiyimik aoki. Mi ni kira pi panina boini ti hiriinan siyu iirin, ha? ⁶ Sima ti hiriinan yayim minam boinkim sirni hanin siya kiyiskaiyim mi siirin pa nwoki boin huriyyuim. Mi siirin pa nwoki onkwonamim maeyauwa mi biye miriia sair hugripkikikaiyam. Mi sima siir bi swoki iksisaekim. Ningaka. Siya bidiyar yinokninkinin. Mi Jisis siya ha waisinainamin mi siya kimidiniya nu iir win.

⁷ Mi sima hira niki okwomim mi sima siiram in ina kintinu sriraraokiyim. Mi Jisis siya ha ninkiyinyin okwokiyin mi siya ina boinkiyin simiirin, yipiki kimiir nwirin dimin biye tir karamae nwowin, bi pi siya dit sairin siyani. ⁸ Mi siya ha swoki waisinainamin mi siya yai nirim ina swoki winamin nu iir. ⁹ Mi yayim Jisis siya boinim simiir mhoiya, sima ina kiwomwokairaraokiyim nwonwira nwonwira simiir oma namim. Mi biyyin adiyaowae waibibiyeyim sima haiburgig hirin. Mi mhoiya yainan whran, kopak mwigak ima. Mi sima ina yamim simiir oma. Mi hapaiirin Jisis saisar ywoki ta wig anakan. ¹⁰ Mi Jisis siya ha ninsiin okwoyinyinkiyin mi siya kimidina sair srii, wig, sima ini papi nwowim? Tapaiirin inkam nwirki swoki o rani, kiriir boin huriyyuwamin wari dimin biyeyim kira tirim simiirsiyin, ha? ¹¹ Mi wiga siir yai aka hinina yowarki boin, inkam Komii tapaiirin inkam nwirki swoki o rani. Ningaka. Sima bidi yamswokiyim. Mi Jisis siya sair boin, an kara iripi hiriinan wari siyu biyeyim kira mi tirim pi simiirsi boin huriyyu rani. Mi kira tapaiir haiburgig mipi ti am. Mi kira wi dimin biye kipi swoki tirmimin. Ningaka. Iriig.]

Jisis siya ini bieki whwoyanan ywowin nu iir

¹² Mi Jisis siya yipiki siir kigna apim, simiirin ina swoki boinkiyin, kara ti nu iirin ini bienan whwoyan. Mi yipiki kariirim naingwo tibmii kuni mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi siya wi siyu biyeyin nibwomambwonan nwokiyamin wi siir nap rani. Ningaka. Siya wi yaeya kwoinwinin omwai waiyayokiyokiiyyin wi siir haii bienan whwoyaeiyyin. ¹³ Mi Farisi kamim sima Jisis siir boinki, wari dimin taeminim kira boiniyim yim kiriir kwoinkar priinaingwo boini. Wari dimin taeminim kira boiniyim yim dimin komii rani, yim krimiirin ha niisiimauu rani, kira yipikin. Ningaka. ¹⁴ Jisis siya hinina yowarki boin. Ningaka.

Ti dimin taeminim kanakanar boin wakaenam yim kaim-wowaigim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin omin kara nitin mi omin kara namanin. Mi wim kima ha ninokninkin tani kara pindanki nitkin mi kara wi pinda nami. ¹⁵ Wim kima kariirin nuan dimin imiirarar hidikin. Kima kariirin dimin mwoni bi boinikim. Mi kima kariirin ini hiriyyar boin huriyyu kripkaiyim. Mi an kara inkam imiirin hiriinan bi hidikin. Niingaka. ¹⁶ Mi kara iikamim kariir whwonkam ida nokwowim simiir dimin taeminim sima tirim simiir hidi, kara wi wadiyyar hidi. Dimusi rani, kara kariir kwoin aigi priinaingwo hid rani. Niingaka. Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin siya ini kanakar nwowin. ¹⁷ Kimiir siyyuin yio hinina boinkin, inkamwo pi nwisaw ywoki kwoin whiruwa iki diminin sowar boinin pi kaimwo siya nwokii. Dimusi rani, sowa kwoin whiruwa bidi ywokiyo. ¹⁸ Kara kimiirin dimin taeminim kariirarin simiir boini, kara ti inkamin Adi Komii siir omanki nitin. Adi Komiiyin kariir Adin, yipikin kariir nikropkiyin, siya mi kara, krira kimiir ninokninkin haiginiuwam tiri kariirin hinin, kara yipikin. ¹⁹ Mi sima siirin hinina srii, kariir Adin ini papi nwowin? Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin mi kima kariirin ha ninokninkin karamae nwowi kara yipikin mi kima kariir Adin siirin wi wara mi inokninkin tani. Mi kima kariir ninokninkini mi kima kariir Ad iirin wa mi inokninkini.

²⁰ Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair maeyau kwira huyokiyokaiya maeyaua umirim Adi Komii sima hauuwiyim, sim haigiiya sair hir boinmimaugin. Mi sima siir bi nonkwokim maeyaua mi biyie mriiyya sair hir hugripkikikaiyam. Dimusi rani, siir iyya naowana ya bi niki imbinika. Iriig.

Kima omin kara namanin siirin wi wara nit rani

²¹ Mi Jisis siya simiirin ini hiriyyar swoki haingiyas boin taraowamin. Kara wi kapi namkripkainami. Mi mhoiyya kima wi kariirim hansirnaei. Mi mhoiyya kima wa naonami. Dimusi rani, ti dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. Niingi, niingaka. ²² Mi Isrel simiir biyyan inkam komii komiiyim sima hinina boin mi siya hinina dimusi boinkin, kima omin siya namanin wi siir wara nam tani? Mi ti yayim ti siya kwaboinkiyim, yim tari hinina boinkim, siya wi siya siyar swoki isomaonaei. Mi krima wi wara ninkin am tani, ha? ²³ Mi Jisis siya hinina yowarkii boin, wim kima nu tiran iikamkim mi an kara ninomor kouan inkamkin wim kima ti nuin siir tirankar nitkim, an kara kouanki nitkin. ²⁴ Kara kimiirin ti hiriinan siirsi boinmaugin. Kima wa naonami. Dimusi rani, kimiir dimin biyeyim kima tirim simiirsika. Mi kima

ha bi naingwo tibmii kängim kara ti Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ²⁵ Mi sima siir yai aka ina swoki owarkii boinin, ihi mi kira yipikin? Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinin, kara ti yayim kimiir bidiyar iki boinmauun, iya kara biigi bii Adi Komii siir yai aiir boimimauun. ²⁶ Kara kimiirin wa pi boinin mi wa pi mi hidin dimin biyie biyeyim kima tirim simiirsiiyin. Mi tariinanin iyie? Yio ini nunga ywowin. Mi tariinanin kara nuan iikamim kimiirin pi yaimin dimininim kara hainaniyim siir hiranki, inkamin yipiki kariir nikropkiyin pi simiir boinmimauuwi. Siyairgin kaimwoki kaimwowin. Mi ta saeyairga kara boinmimauuwiya iikamim nuanim kimiir.

²⁷ Sima ha bi ninokninkinkim ti dimin taeminim siya boinmimauuwim, yim siir Adin siirgin. Nungaka. ²⁸ Mi Jisis siya simiir boinki, mhoiyya iya kima kariir hainani, inkamin ninomor kouanki nitin paeyin hiiniya nirioninkinin siir mi kara ha naonami mi kima wi haini ninokninkini, kara yipikin. Mi kima wi haini ninokninkini, kara ti dimin taeminim kanakanar bi prinaingwo boinkim. Mi ti yayim kara boinmimauuwim kimiir, yim kariir Adin Adi Komii siyar hauugikim kariirin. ²⁹ Mi kariir Adin, Adi Komii siya yipiki kariir nikropkiyin, siya ini kanakar nwowin, siya kariirara bi kigninkinkiikin. Dimusi rani, siir yayim karar wakaekim mi kara siir kwoin iirar napikin. ³⁰ Mi iikam whiekakim ta yayia Jisis siya boina saiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kängiyim siirim. Iriig.

Jisis siya simiirin minsi boinmimauugin siya simiir whinkinsiis haiginuugin sima dimin biyeyim rirmiiya simiirsi nwowim

³¹ Mi mhoiyya Jisis siya Isrel simiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmii kängiyim ti yayim siya boinin simiiram. Mi kima ti yayim kara boinin simiiram naingwo tibmii kani mi kima wi kariir kigna mriiyan inkam nwowi. ³² Mi mhoiyya kima wi haini ninokninkini yaimwokiyaimwowa. Mi ta yaimwokiyaimwowa kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginuwi rirmiiya dimin biyeyim simiirsi nwowim inkamin maeyaua mi biyie mriiyya saiir hir hugripkikikaiyin mi ha haiburgigiyin, siir hiriinan.

³³ Mi sima ina yowarkii boinin, nim krma Ebrahimni namouwim, krma biya inkam nwirniyim nunga nunga bi swoki mirii miminkim. Mi kira hainin dimusi boinkin, kima wi inkamin maeyaua mi biyie mriiyya saiir hir hugripkikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin mi rirmiiya ha nwowiyin wi siir hiriinan nwowi.

³⁴ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwovar boinkii, iikam kima yipiki dimin biyie tirim, yim ini iikamim

maeyaua mi biye miriia hir hugripkikikaiyim dimin biyeyim ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiyim ini simiir hiriinan ywowim. ³⁵ Iikamim maeyauwa mi biye miriia sair hir hugripkikikaiyim, sima diminim sima naingwowyim wi tir tani. Mi inkamin yipiki om hirar nwowyin yio nikrani, diminin iki siya naingwowyim tiram, yim wa tiri. ³⁶ Mi kara ti yinisimin kimiirin wadie tir haiginuwi mi kima iki dimin biyeyim simiirsiyin wi rirmiiyar nwowi mi kima mhoiya wi rirmiigirirmiiyar nwoki.

³⁷ Kara ina ninokninkin, kima Ebrahim siir namougim. Wim kima kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, kima yayim kara boinmimauuim simiiram naingwo tibmii kin tani. ³⁸ Kara kimiirin yayim kariir Adin biya siya nisisiimauuim kariir, simiir boinmimauuwi. Mi wim kima ini dimin taeminim biya kimiir ad ima boinmimauuim ini simiirar swoki tirim.

³⁹ Mi sima siir yai aka hinina yowarki boin, krimiir adin Ebrahimkin. Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin mi kima Ebrahim siir yinisimki nuwi mi kima wi dimin taeminim siya tirim wi simiir hiriinanar ti tir. ⁴⁰ Mi ti yayim kara boinmimauuwim, yim yaimwowaigim, yim ti yayim yim kara wakaenani ima Adi Komii siirim. Mi wim kima ini hiriyyar niksise kripkaiyim kariir nisomaowamin. Abraham siya ti hiriinan siyu iir bi swoki tirmiminkin. Nningaka. ⁴¹ Wim kima dimin taeminim kimiir ad ima tirim simiirarar tirkim. Mi sima siirin ini igao yayar boinkiyim, krima hiyyin tani. Krima ad nwiruwan yinkim Adi Komii siirgisirgim. ⁴² Mi Jisis siya simiirin hinina boin mi Adi Komii siya kimiir Adgi nuwi mi kima kariiram warar timi aingwokwo, ti inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iungiyin nua tiriir siir om hiranki. Kara tiriirin kariir kwoin ara napam bi nitkin. Kariirin siyar nikropkikin. ⁴³ Mi kima ti yayim kara boinim simiir ninokninkin karamae dimusi nwokim? Kima wi ninokninkin tani. Dimusi rani, kima, kima nwowa sair hiriinan nwo rani mi kima kariir yai aairin wi ha wakaeyoknarani. ⁴⁴ Wim kima kimiir adin Setan siir yinisimkim. Mi wim kima dimin biye biyeyim siya naingwowyim simiirar mi aingwowyim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nisomsom aowaki waiwigin siya miyiknansim bi swoki omin ominkin. Dimusika, minsika siya simiir whinknsisamin yaimwoni wara bi boinikin. Siya niksiseayaki waiwigin, iikamim simiir kwoin imiir nikpitmayam. Mi iya siya niksiseiyim, siya siir kwoin iirar napikin. Dimusi rani, siyairgin iikamim niksiseiyim simiir adin. ⁴⁵ Kara kimiirin yaimwovar boini yayim kara boiniyim kara yaimwo imiirarar boini. Kara bi niksiseikin mi kima simiiram bi naingwo tibmii kinikim.

Dimusi rani, kara kimiirin Setani dimin taeminim sim boinkin. ⁴⁶ Mi kimiir nwrki hiriinan boin karamae dimusi nwowi, ti dimin taeminim kara tirim yim kipii rani, ha? Kara kimiirin yaimwower boini mi kima kariiram naingwo tibmii kanim payop. ⁴⁷ Mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi, yim sima dimin taeminim Adi Komii siya boinim simiir wakaeyoknakim. Wim kima Adi Komii siir yinisim tani mi kima dimin taeminim siya boiniyim simiir panisi wakaeyoknasi. Iriig.

Ebrahim siir apu aeya naokaina siir, an kara hiriyar nwokin

⁴⁸ Mi inkam komii komiiyim Isrel simiir iikamim simiir kigirkakiyim sima siir boin, biya krma kiriirin yaimwower boinkikim, ti nu haimii Samerian inkamin, kiriirin yiu biyieki bidi ii okwokaiyin. ⁴⁹ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kariirin uridyugi bi nii okwokaigin. Kara, kariir Adin siir inig iirarar hainan prapras. Mi wim kima kariir swoki igbumbuwi mi kima kariir inig iir bi hainanikim. ⁵⁰ Kara dimin taeminim minam bi tirkim, iikamim kima kariirin hiniina boinim, kara inkam wadiek. Nningaka. Adi Komii siya iikam kimiirin wi mhoyiya nsiimauuwi kariirin hiniin kara inkam wadiek. Mi dimin taeminim kara tirim, wi siyar hidi. ⁵¹ Kara kimiirin yaimwower boini, yipiki kariir yayim kara boinim simiir naingwo tibmii kanim yio wi nao rani. Nningaki, nningakunga. Sima wi omwai hiriyar waiyayokiyokiiyami. ⁵² Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, simiir kigirkakiyim, sima siir boin, krma ini haini yinokninkinkiyim kira asi whaowaei, kiriirin uridyugi bidi yitkiiyin. Mi kariir kwoinin siya kiyipiyaokiinaowidi. ⁵³ Mi inkamin Ebrahim nikuwiiyin mi profet inkam ikim yipiki Adi Komii siir yai aiar nowomwarkai haiginiugigim yim bidi yaonamim. Mi ni kira kimidiniya hiniina boin, yipiki kariiram naingwo tibmii kani wi nao rani. Yio wi omwai hiriyar waiyayokiyokiii. Mi kira hiriyar naingwowi Ebrahim siya mi profet inkam ikim, simiir kouwin ini kira ywowin, ha? Mi kira hiriyar mi naingwowi kira ini Adi Komii siir hiriinan ywowin? ⁵⁴ Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin mi kara kariir inig iirar swoki hainan prapras, yio dimin komii rani. Kara wi hiriinan tir tani, Adi Komii, kariir Adin yipikin kima boinin hiniin kima siiram naingwo tibmii kani, siya siyargin kariir inig iir hainan prapras. ⁵⁵ Kima ha boinkim, kima siirin ina ninokninkinin mi kima siiram naingwo tibmii kani tani. Nningaka. An kara siirin ina ninokninkinin mi kara ina mi wakaeyokna aingwo tibmii kanim siiram. Mi kara ha boini, kara siir bi ninokninkinkin. Kara wi iikam kimiir hiriinanar pi mi owin

niksisaeyan inkam. N̄ngaka. Kara siir̄in ina n̄nokn̄nkin̄in mi kara siiram asi wakaeyokna āngwo t̄bm̄ii k̄ini. ⁵⁶ K̄imiir brougaeyin Ebrahamin minam naingwokwonanaekin, iya kara haiburgigana Adi Komii siir om iir mi nua t̄riir nitim, inkam nauuni oniyim nuan iikamim k̄imakar. Siya bidi yinokn̄nkin̄in mi siir kwoin̄in maiḡimaiḡa komiigak asi nwokin. ⁵⁷ Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim siima siir boin, kira waibiyie bi niki okin mi kira Ebrahim siir̄in ha k̄igin, aniya? Kiya, nipi niksisaei. ⁵⁸ Mi Jisis siya simiir yai aka hin̄ina yowark̄i boin, kara k̄imiir̄in yaimwowar boini, biya Ebrahim siir yopiiya siir naokaina, ankara h̄riiyar nwokin. ⁵⁹ Mi ti yayim siya boinim simiir mhoiia, kamim siiya ina haiyim siir kaiyimik aowam. Mi Jisis siya idowiiya bi nwokin. Mi siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir haiburgigin mi ina yapnaniyam̄in idowiiya h̄riir. Iriig.

9

Inkam nhwokwisaeyin siir niwiigin

¹ Mi Jisis siya ha napnam̄in sasar mi siya inkam nhwokwisaeyin siir k̄ig, siir yopiiya siir̄in h̄riinan nhwokwisaeyar naokainakika. ² Mi kamim siir k̄igna miriyyim siima siir srii, inkam̄in nowomwarkaiyuwiyin, siyu biyie nh̄nga t̄rk̄in, ti inkam̄in siir yopiiya siir̄in h̄riinan nhwokwisaeyar naokainain. Siyar, iyie? Siir yopii ad owa? ³ Mi Jisis siya simiir yai aka hin̄ina yowark̄i boin, ti inkam̄in mi siir yopii ad owa simani dim̄in biyie bi t̄rk̄im? Siya nhwokwisae h̄riiyar nwokin. Dimusi rani, Adi Komii siya siir̄in wi dim̄in kibiki k̄ibi iir t̄rhaigin̄uwi, iikamim simiir n̄siimauuwam. ⁴ Kr̄ima Adi Komii siir dim̄in taem̄in imiirar t̄rk̄ripkai, inkam̄in yip̄ikin kariir nikropkiyin t̄riir̄in. Kr̄ima ti iyyim siya n̄mbingiyim kr̄imiir h̄riiyar t̄r. Dimusi rani, mhoiia ta ii aeya n̄ti, iikamim siima wi ti h̄riinan dim̄in iir t̄r tani. ⁵ Mi kara ti nu tirar niki owin, kara ini paenan n̄uya haigin̄unan ywowin, iikamim simiir siyu iir. Kara simiir̄in Adi Komii siir dim̄in taem̄in imiir n̄siimauuwi. ⁶ Mi ti yayim siya boinim, simiir mhoiia siya yaeyopa nu h̄riir ha yaskiigiyin mi siya kimidiniya nu inakar ȳnkin h̄ubrombropki nu bropair nwokiyam. Mi siya kimidiniya siir nhwo iir yaki it̄mak̄iugiyin. ⁷ Mi ti siya nit̄mak̄iugiyin inkam̄in siir nhwona iir saiir mhoiiāin, siya siir boin̄ki, kira whiia Siloam nik̄uwiya saiir tani whaunaki.

⁸ Mi siya ha swoki it̄in mi iikamim saika kingīin hir nwowim mi iikam n̄hirim yip̄iki siir k̄igim, siya nu hir nidwowin umiram iikam imiiram kauin, siima, siima simar ȳnsrii ansriina, ti inkam̄in biya hir nidwowin mi umiram iikam

imiiram kauin siir hauuwam mi tari siyaingin ti inkamin, iyie? Si rani? ⁹ Mi iikam nhirim sima boin, ti inkamin siyaingin nu hir nidwowin krimiiram kauin. Mi nhirim sima boin. Nningaka. Ti inkamin si rani, siir whwonkamin ti inkamin nhwokwisae nwowin siir whwonkamnankin. ¹⁰ Mi siya simiir boinki, karaingin, ti inkamin biya nhwokwisae niki owin. Mi ta siya boinkiya simiir saiir mhoiyan, sima kimidiniya siir srii, kira panin panina tirkin wara kiriir nhwoin wadie nwokiyin mi kira hinda tinda ha kigomokiyin? ¹¹ Mi siya simiir boinki, inkamin Jisis nikiuwiyin siir yaeyopa nu hiriir ha yaskiigiya mi siya kimidiniya nu inaka yinkin hubrombropki, brop nwokiyam mi mhoiia siya kimidiniya kariir nhwo iir yaki itimakiugi. Mi siya ina boinkiyin kariirin, kira kiriir whwonkamin whi Siloam saiir tani whausoknaki. Mi ta saiir mhoiyan, kara ina yamin kariir nhwo iir whausoknakiyim. Mi kariir nhwoin ini ta saiirsiyar kigomokiyin, hinda tinda. ¹² Mi ta siya boina saiir mhoiia, sima siir srii, siya ini papi nwowin? Mi siya ina yowarki boinkiyin, kara siir ninokninkin tani. Iriig.

Mi Farisi kamim sima ti inkam iir srii Jisis siya dimu dimin tirkin

¹³ Mi mhoiia sima ti inkamin biya nhwokwisae niki owin siir yikiunam, Farisi kamim simiiram yipiki Mosesni siyiuim sim sibgu inokninkiniyim. ¹⁴ Mi iia Jisis siya nu bropairin ti inkam nhwokwisaeyin siir nhwo iir naki itimakiugiyin mi siir nhwoin wadie ha swoki okiyin mi siya ina dikao-raekaokiyin hinda tindain. Siya ti diminin Juda simiir ii komiia piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya Sabat saiir tirkin. ¹⁵ Mi siya hiriirin simakar yam Farisi kamim simiir kigamin. Mi sima kimidiniya siir srii siya simiir swoki boinmauun, siya wadie panin panina nwokikin, tiki sibgu kigomokiyin. Mi siya ina yowarki boinin, kariir nhwonain inkam nwirin nu bropairin siya nitimakiu haiginugikin mi kara op ha nani whausoknakiyim mi kara hinda tinda ina priikigomokiyin. ¹⁶ Mi Farisi simiir iikamim simiir nhirima boin ti inkamin Adi Komii siya bi nikropkikin. Nningaka. Dimusi rani, siya mi Juda simiir ii komiia piu siisiya dimin taemin whir tir karamae nwowiya Sabat saiir mriigin. Mi siya Moses siir siyu komii iir bi napkin. Mi nhirim sima boin mi siya uridyugiswo wi ti hiriinan dimin miyik miyik imiirar pi tirin? Mi sima, sima simarin isido whisa yinibir. Nhirim yim hinina boin, Jisis siya inkam paii rani mi nhirim sima boin, siya inkam wadiekin.

¹⁷ Mi sima inkamin biya nhwokwisae niki owin, siir sriigi, kira panina naingowoi inkamin wadie kiriir nhwo

iir nwoaiginiugiyin, ha? Mi siya simiirin hiniina boinki, siya profet inkamkin? ¹⁸ Mi Isrel simiir kigiraowiyim inkam komii komiiyim, sima ti inkam iir bi ninokninkin mi sima paninsi yaingwo tibmii kansii hiniin, ti inkamin biya nhwokwisaie niki okin mi tariinanin siya ina sibgu kigimokiyin. Mi sima ti yayim siya boinim simiir bi naingwo tibmii kangim. Sima wi siir yopii ad owiirar srii iski. ¹⁹ Mi sima sowiirwai srii, ana tiriiginin kowiirwai yinisimkin kowawaiyin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakikin siirin? Mi siya panin panina kigimokikin, tariinanin ti dimin taemin imiir kigomokiyin? ²⁰ Mi siir yopii ado sowawai boin simiirin, krira ina ninokninkino, tiriiginin kririir yinisimkin yipikin krirawai naokainakiyin siirin hiriinan nhwokwisaeyar naokainakikin. ²¹ Krirawaiyin ninokninkin tani siya panina nanao kaowirikikin, siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Krira ninokninkin tani, siirin nhinga namsi tir haiginiugikin siya ti dimin taeminim simiir sibgu kigomokiyin. Kima siir srii. Siya inikamae bidiyar ywowin, pi siyar nwoki boinim. ²² Mi siir yopii ado sowa hiriinan yai asi boinko, sowa Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir iikamim simiir kigirkakiyim simiirsi nididgo. Inkam komii komiiyim biya sima hiniina boinkim, inkam nwrki ha boini, Jisis siya Kraiskin, yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam nitin. Mi sima sowiirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaieya wi saiir hiriir kigninkin apninopkaigi rani. ²³ Mi siir yopii ado sowawaiyin bidiyar yinokninkino siirin. Mi sowawaiyin simiir boinki, siya inikamae bidiyar ywowin, kima siirar srii.

²⁴ Mi sima ina swoki ikunain ti inkamin yipiki biya nhwokwisaie niki owin siiram. Mi sima siirin ina boinim, kira Adi Komii siir hainanprapraski mi mipi yaimwower boinki. Krira ina ninokninkinim tiki inkamin siya Adi Komii siir siyugi siyu iir sibgu ap rani. Kira hiniina dinokninkin wari inkamin, yio inkam paii rani.

²⁵ Mi siya simiir boin, kara ninokninkin tani tiki inkamin siya wadieki piyamsi owin, iyie? Miiyik rani. Kara ti siirarar ninokninkini, biya kara nhwokwisaie nwokin mi tariinanin kara iki digworaekwo whiekakim simiirin ina sibgu kigomokiyim. ²⁶ Mi sima siirin ina swoki sriiyim, siya kiriirin dimu dimin tirikin? Mi siya kiriir nhwo iirin wadie panina nwoaiginiugigin? ²⁷ Mi siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kimiir bidiyar iki boinmauwain. Mi kima bi sibgu wakaekim. Mi kima pi idip idip wakaeyam dimuam swoki tiri? Mi kima siir wakaeyokna apam naingwowi, aniya? ²⁸ Mi ti siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi

sima siirin yai miyikni bi boinkikim, sima hinina boinki mi ni kira tari siir yai aiir mi wakaeyokna apam mi tiri. Nim krīma nīngaka. Nim krīma Mosesni miyim si wingikim sim wakaeyokna apikim. ²⁹ Krīma Adi Komii siir miyim Mosesni boinim siya winam simiirarar ninokninkini. Mi wari inkam paeprikab hiriinanin krīma siir ninokninkin tani, siirin nhinga nikropkikin tiriirin. ³⁰ Mi ti inkamin siya simiir boin, ti diminin yio ini saika sa ywowin. Kima ninokninkin tani siirin nhinga namisi ikropkikin. Siya nitkin mi kariir nhwoin wadie siya nwowaignugikin. ³¹ Krīma ti siirin ina ninokninkinin, Adi Komii siya ti hiriinan inkam biyeyim dimin taeminam siiram sriiyim simiir yai bi swoki wakaekin. Siya iki iikam miyik miyikim yipiki siir kwoin iirara napiyim, simiir yai imiirarar wakaekin. ³² Mi bidi bidiniyarin iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiyin mi ini tariinanar yadigniyin, krīma hiriinan bi swoki wakaemiminkim, inkam nwirin, inkamin nhwokwisae nwoiyin siir bi swoki whindiraerarkin, siya sibgu kigomokiyim iki dimin taeminim sim. ³³ Mi ti inkamin Adi Komii siya nikropki karamaekiswo siya wi ti hiriinan dimin miyikar pi tirin? Nīngaka. ³⁴ Mi ti kamim sima siir boinki, kiriir yopiya kiriir naokainakiya, saeya kiriirin siyu biyeyan inkam naokainakikin. Mi tariinanin kira dimin taemin krīmiir nisiimauuwam tiri, aniya? Mi ta sima boina hiriinan saiir mhoyan sima siir yikidu mi sima siirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir hirankar yikropki. friig.

Iikamim Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwoiyim yim ini iikamim nhwokwisae nwoiyim ini simiir hiriinan ywowim

³⁵ Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, sima siirin idowiya hiriir nikrop apnikiyim mi siya kimidiniya siiram hansiram. Mi mhoyia siya siir hansiryiskaiyin mi siya kimidiniya siir srii, kira inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siir om hirankin, kira siiram in naingwo tibmii kinin? ³⁶ Mi ti inkamin ina yowarkii boinin Biyan Inkam Komii, kira kariir boinmauu ti inkamin siya yipikin mi kara pi siir yai aiir niki wakaeyokna apim. ³⁷ Mi Jisis siya siirin hinina boin, kira siir bidiyar iki kigin ti siyargin ti kinaka boinaiyin. ³⁸ Mi ti inkamin siir yai akan hinina yowarkii boin, Biyan Inkam Komii, kara ina naingwo tibmii kinin kiraigin inkamin Adi Komii siir om hiranin. Mi siya ogmwo ha waisii hunanainamin mi siya kimidiniya siir inig iir hainan.

³⁹ Mi mhoyia Jisis siya ina boinin, kara ti nu iirin minam nitkin iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kin karamae nwoim simiir hidam. Kara tiriirin minam nitkin iki

iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim yipiki iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan nwowim simiir whinkinsiis haiginuwam nitkin. Mi sima wi siiram nwoki sibgu aingwo tibmii kinin. Kara minam nitkin iikamim yipiki ha naingwowim, sima Moses siir siyu komiyyin siir yai imiir bidi sibgu inokninkinim, iikamim sibgu kigomokiyim simiir hiriinan. Kara simiir nisiimauuwam nitkin. Tiriiginim, yipiki Adi siiram naingwo tibmii karamae nwowim iki iikamim nhwokwisae nwowim simiir hiriinan, sima nwowa saiir hiriinan. ⁴⁰ Mi Farisi kam nhirim yim saika hir warar ninkin okwokim mi sima bidi wakaekiyim dimin taeminim siya boinkiyim mi sima kimidiniya siir boin mi kira hiriyyar naingwowi nim krima iriipi hiriinan nhwokwisaekim ti iikamim simiir hiriinan, aniya? ⁴¹ Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir kwoinim ini ti iikamim nhwokwisae nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta hiriinan saiirsika, kimiirin wi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigi rani. Mi wim kima inokininokin hirii hiriyyar boininaekim, kimiir mhai kwoinim dimin whirki swoki kinyiskai rani. Mi kima ina ninokninkinim Adi Komii siirgisiiir dimin taemin imiirin. Mi hiriinanki niuwi kimiirin Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigiyim wi digar nwowi. Mi kimiir dimin biyeyim wi haiyoprimdiyumuigi rani, sima wi hiriyyar nwokripkaii. Iriig.

10

Jisis siya iikam imiirin inkamin sibsib kigriraowiyin siir hiriinan kigriraokin

¹ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, inkamin hira sibsib imiir huyokiyokaiiya sairgisaiir ano iir napninopkainam karamae nwowi mi siya hinda kaina iyami hir aiirin, yio ti hiriinam siyuin, yio ini inkamin digworaekwo tauaehaiyam namiyin ini siir hiriinan ywowin. ² Mi inkamin anoki ano iirar napninopkainamiyin, yio siya inkamki inkamin sibsib imiir kigriraowikin. ³ Mi inkamin ta hira saiir anowin napninopkainamiyin siir kigriraowiyin, siya pi ti inkam iir kigwani, siya siirin pa kigninkin apninopkaigi. Mi sibsibim pi siir yai aiir wakaesibgii mi siya sibsibim simiir inigim irira irira pa dapkii mi siya simiirin pa whinapnaniyami idowiiya hiriir. ⁴ Mi siya siir sibsib imiirin pa nikiunaniyami mi simiir biyyin pi siyar nwonami. Mi ti sibsibim siir mhoiyya asi sidkaenamkim. Dimusi rani, simiirin siya nikiunaim mi sima siir yai aiir wakaesibgiyim mi sima ini siir mhoiyyar sidkaenamim. ⁵ Mi inkam nwrkiswo, sima wi siir di wakaeyoknaei mi wi siir mhoiyya di mi ami. Nningaka. Sima wi siirsi pi yididin mi wa pi yidamin. Dimusi rani,

sima inkamın yipiki simiir kigriraowiyın siir yainan wakaeki rani. ⁶ Jisis siya ti yayim Farisi kamım simiirın boiniyo yay ara boinkin. Mi sima simiir bi sibgu ninokninkinkim siya tiriiginim, yo siyar boinakin. Iriig.

Jisis siyairgin inkam kibiyin yipikin sibsib sibgu kigriraowiyin

⁷ Mi ti kamım sima ti dimin taeminim Jisis siya boinim simiir bi ninokninkinkim. Mi siya simiirın ina swoki boinkiyin, kara kimiiirın yaimwowar boinkii, karaigrin sibsibim simiir anowin. Iikamım yipiki sibsibnan nwowi mi Adi Komii siiramin ha niti simiirın wi kara whinkinsiis haiginiuwu. ⁸ Iikamım yipiki biya kariiram niki itim Isrelmi iikamım sima kigriraowim, yim hiyan iikam niki okim. Sima inokinokin sibsib imiir tauaehaiyamar nitikim. Mi sibsibim simiir yay imiir bi swoki wakae sibgin. Mi iikamım yipiki Adi Komii siir sibsibnan nwowim yim wi ti hiriinan inkamım simiiram kipi naingwo tibmii kin. Ningaka. ⁹ Anowin karaigrin. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kinin yo ini sibsibin hira saiirgisair ano iir napninopkainaniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan sairsika, siirın wi asi nanmai-warkainaei. Mi mhoiia siya idowiiya nami mi siya wraisu nae mi kii minim simiir kigi mi wi haini naei. ¹⁰ Mi yo hiyan inkamın, yo dimin taemin imiir tauaehainaki aramar nitikin. Mi sibsib imiir nisomsom aokaogig mi digworaekwo imiir nonkwobumbuninkingig aramar niti. Mi ti kara nitin sima wi nao rani, sima wi omwai waiyayokiyokii siyuun Adi Komii siya naingwowin siir.

¹¹ Kara ini inkam miyikin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara wi minsi naowi, kariirgi kariir sibsibim simiir whinkinsiis haiginiuwam wadie sima sibgu owam. ¹² Mi ti miyan inkamın yipikin umir aramar miriyyin, yo inkamın sibsibgi sibsib kigriraowiyin si rani. Mi sima wi siir sibsib nwo rani. Mi siya niimauan wra biyeyin siir kigwini mi siya siirsi nididwini mi wa nidamnani. Mi niimauan wra biyeyin pi sibsib imiir ninkin aeyokiyoknami. Mipi siya simiir irni yonkwo, iki nhirim yimba kakidamkii hinda tinda. ¹³ Mi ti inkamın ti hiriinan nidamamin, yo siir sibsib imiiram bi naingwowikin. Yo siya sibsib imiirın umiraramar kigriraowi. ¹⁴ Kara ini inkam kibiyin sibsib sibgu kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kara ti iikamım kariir sibsibnan nwowim simiirın ina sibgu inokninkinim mi sima ina mi sibgu inokninkinim tiki iikamım yipiki kariir sibsibnan nwowim simiirın. Mi sima kariirın ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmii kinim kariirim. ¹⁵ Kara mi kariir Ad ieya kriraniyin, krira krira ina sibgu ninan inokninkinao. Mi

krira nwiṛni nwiṛniyamīn ina ninan aingwokwowo. Mi krira ini nwiṛuwar ywowiskiyo. Mi ti hiriinan siyūin, kara ina ninokninkinin tiriṛginim yipiki kariir sibsibnan nwowim mi sima kariirin ina mi inokninkinim. Kara mi kariir sibsib ima krīma krīma irni nwiṛniyamīn ina ninan aingwokwonam. Mi kara wi hiriṛnansi naowi simiir whinkinsiis haiginiuwam. ¹⁶ Mi iki iikam nhirim kariir sibsib nwowim, yim sima kariir piugana Isrel simiir iikam tani. Kara simiirin wi tiki nhir imakar ninkin kigiraowi. Mi sima kariir yai aiir wakaei mi sima wi kariir siyū iirar napi. Mi mhoiṛiya sima wi piugan kwiruwar nwowi. Mi simiirin wi kakananar kigirkaki.

¹⁷ Kariir Adin siya kariiramīn ina naingwokwonanaeiṛin. Dimusi rani, kara iikam imiirsi naowam naingwokin. Mi kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiyar swoki waiyai. ¹⁸ Kariirin wi inkam nwiṛki tir tani, kara naowamin. Niṅgaka. Kara kariir kwoin iirar nwowi. Ti dimin taeminim Adi Komii siyar boinkikim mi kara asi tiri simiirin. Kariirin siyar bidi boinki iskiyin naowamin mi kariirin wi siyar swoki kiwaki omwai kara swoki waiyayokiyokiyamin.

¹⁹ Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim isido whisa yinikibir mi sima ta yai aiir yinkinyaeyo boin. Nhirim, yim sima dimin whir boin mi nhirim yim sima dimin whir mi boin. ²⁰ Mi iikam whiekak ima boin, siirin uridyūgi bidi ii okwokaiyin mi siir kwoinin siya kiyipiyaokii. Mi siya ti hinin dimin taeminim sim asi priiwhaowae boini. Mi kima waraur dimusi nokwowi siir yai aiir wakaeyamin? ²¹ Mi nhirim sima boin, siir yaiyim siya boinim, siya iki inkamin uridyūgakin siir hiriinan swoki boin tani. Niṅgaka. Uridyū biyeyin ti inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain pi hiriinan wadie di swoki ohaiginiūwi, iki dimin taeminim sim sibgu dikaoraekaokiyamin. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima Jisis siir nkwowaisiigim

²² Jisis siya ti diminim om komii Jerusalem hir boinkin, iya iikamin iripa sima haingiriyū owa saiir. Ta iya sima swoki aingwokiya kamim simiir digworaekwo biyie imiir ninikinhamnhin itkiigiṛiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir hirankin mi saeya bidi swoki haiwaokiya Adi Komii siir inig iir hainanam. Mi ta iya ya naopii iiga. ²³ Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya Solomongi si miriṛiya saiir iuru aiir napriṛirkin. ²⁴ Mi iya siya hirar niki apriririn mi Isrel simiir inkam komii komiiyim ha nitim kimidiniya siir ini kaiyokaini mi sima ina sriiyim mi kira ti hiriinan yaiyim krīmiirin iiyim wi pariga kīnanankiūwi? Kira krīmiirin hindara boinmauu kin iski, kira ti inkamin Adi

Komii siya nimbangiyin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam siya, iyie? Si rani? ²⁵ Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir bidiyar iki boinmauun mi kima kariir yai aiir bi naingwo tibmiiyim. Ti dimin miyik miyikim ti kara tirim, kara kariir Adin siir kirie aiirar mirii, tiriiginim yim min nisiimauugim kara yipikin. ²⁶ Mi kima kariir yai imiirim bi naingwo tibmii kuningim. Dimusi rani, biya kara kimiir bidiyar iki boinim, kima kariir sibsib rani. ²⁷ Kariir sibsibim sima kariir yai aiirin pa wakaei mi ankara simiirin irira irirain ina ninokninkinin. Mi sima pi kariir yai aiirar mi wakaeyok-naei. ²⁸ Mi simiirin kara wi hariinansi whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima wi inigak hariiyar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim mi sima wi nao rani. Mi kariir iikamim sibsibnanim, simiirin wi inkam nwrki kariir inanki nispaki hainaki rani. Mi sima kariiram naingwo tibmii kin karamae wi ha nwo rani. Nningaki, nningaka. ²⁹ Kariir Adin yipikin ti iikam imiir hauugiyin, siyairgin iki digworaekwo whiekakim simiir kougi kou nwowin. Mi iikamim yipiki siir siyu iir sibgu apim simiirin wi inkam nwrki swoki ispakii hai rani, siir in ankin. Mi sima siirin hariinansi nikwowaisiiyim wi digmin digmin nwo rani. ³⁰ Kara mi kariir Ad ieya krirani ini nwiruwar ywowiskiyu.

³¹ Mi ti yayim siya boinkiyim simiir mhoiiyain mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, siya ina yuhaiyim siir kaiyimik aowam. ³² Mi Jisis siya simiir srugi. Kara tapairin dimin miyik miyik kasa bi tirkin, kimiir whwonkam idain ti dimin taeminim kariir Ad ieya nimbangiyim kara tiram. Mi kima siya kariirin piki hinin diminim simsi kaiyimikam tiri? ³³ Mi Isrel simiir kigriraowiyim sima siir boinki, krma siya ti dimin kibikibiyim kira tirim simiirsi kaiyimikam tir tani. Nningaka. Krma kiriirin siya pi dimusi kaiyimik rani, kira yai miyiknan bi boinkin kira inkamaargin mi kira hinin dimusi boinkin, kira ini Adi Komii siir hariinanar swoki owin. ³⁴ Mi Jisis siya simiir yai akan hinina yowarkii boin, Adi Komii siir yayia Yokwo Komii saiir hir nwowa hinina boinka, iikamim sima hinina boinkim, kara hinina boinkin wim kima ini Adi Komii ywowim. ³⁵ Krma ina ninokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siir yayim Yokwo Komii saiir hir nwowim yim kaimwowaargin mi sima wi digmin digmin nwo rani, simiir kisinaim. Mi Adi Komii siya iikamim yipiki siya siiboboiniuim siir yai aiir, yim sima ini Adi Komii siir hariinan ywowim. ³⁶ Kariirin Adi Komii siyar nimbangiyin mi siya kariirin ina yikropkiyin nua tiriir mi kima kariirin hariinan dimusi boinkim, kara dimin biyie boinmimauuwi. Dimusi rani, kara kimiirin pi hinina boini, karaargin Adi Komii siir yinisimin. ³⁷ Mi kara diminim kariir Adin siya nimbangiyim

kariir simiir tir karamae nwowi mi kima wi hiriinan saiirsi nwowi ti yaimin diminin simiiram naingwo tibmii kin karamaeyin. ³⁸ Mi kara siir mi aiir mairii mi inkam nwrki kariir yai aiirim naingwo tibmii kin karamae nwowi mi kira wa ti aingwo tibmii kin ti miyim ti kara tir imiiram. Mi kima wi hiriinan nwoki sibgu inomokninkinim Adi Komii siya mi kara krira ini iripar yinkiamasuwo. Mi krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi kririir kwoino ini whiruwar ywoki iskiyin.

³⁹ Mi sima ina swoki kinankiuim siir nonkwoim mi siirin maeyau biyeya mi biye miriia saiir hir hiugripkiikikaigigam. Mi siya simiir haiburgigin mi ina yamin. ⁴⁰ Mi siya simiir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi siya ie Jordan siirar swoki iyapidnam mi siya kimidiniya maeyau biya Jonki si baptais haiginua iikamim sim, saiir hiriir yimbiam. Mi siya kimidiniya hir ini owou. ⁴¹ Mi iikam whiekakim ha nitim mi kimidiniya sima ini boini, Jon siya iikamim makiniyim simiirin hiriinan dimin miyik bi tirkin ti inkamin siir hiriinan. Mi dimin taeminim ti inkamin siya boinmimauuwim krimiir yim kaimwowaingim. ⁴² Mi iikam whiekakim hir nwowim, sima ina yaingwo tibmii kangiyim siyairgin Kraisin inkamin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin, iikam krimiir nauuni whinkinsiis haiginuniyam. Iriig.

11

Inkamın Lasaras nikiuwiyin, bidi yaonamin

¹ Inkam nwirin Lasaras nikiuwiyin siya om Betani hir nwowikin mi siya makiniigin. Ti om Betaniyin yio omin Maria mi saiir yaowae aeya Mata sowa nwowi ieya. ² [Ta wiga Maria nikiuwiya biya Biyan Inkam Komii siir iga kwis owiir naokina wain puui miyik whakiyin si mi mhoiia saeya siir iga kwis owiirin, kimidiniya saiir kan aiirar swoki iyaoki. Mi ti saiir pomou ieya makiniyin.] ³ Mi siir yokmano yaiya ina boinkiyi Jisis siiram, Biyan Inkam Komii, kiriir nomi-yauin kira naingwokwonanaeyin siya makinii. ⁴ Mi Jisis siya ta yai aiir wakaewinin mi siya ina boinkiyin, Lasaras siya ta ma hiriinana siya wi saiirsi nao rani. Nungaka. Mi ti hiriinan diminin siya nimbiam mi ti iikamim wi siir inig iir hainanprapraskii mi sima kariir inig iirin wi warar mi hainanprapraskii, ti Adi Komii siir yinisimin.

⁵ Jisis siya Mata mi saiir nomousim aeya mi Lasaras siya sowiir pomouwin simiiram naingwokwonanaeikin. ⁶ Mi Jisis siya hiriinan wakaewinin, lasaras siya makinii mi siya bi niki amsaugin. Mi siya maeyau siya nwowa hirarin iiyim kwisa swoki okiiyunam. ⁷ Mi ti ii kwiso ha digiyo mi siya kimidiniya kamim siir kigna miriylim simiir boin.

Humbae, nĩmbi swoki ami, Judia nu haĩmii hĩriir. ⁸ Mi siir kigna mĩriiyĩm kamĩm sima siir boĩn, inkamĩn nowomwarkaiyũwiyĩn, kira ti om iir namam swoki tĩrĩn, ti omĩn siir hĩran kamĩm hĩr nwowiyĩm, sima siiyani kĩriir kaiyĩmĩk aowamar niki tĩrkĩm krĩma tĩr mi owi pi wadĩeyar mi owi, aniya? ⁹ Mi Jisis siya hĩnĩna naĩngwokĩn siya paenankĩn mi siya simiir boĩnki, aniya iigwĩra, ii aeya pĩrkĩnkĩyĩm mi ii aeya kakaugiyĩm, aoaĩm iuur kwĩskak rani, aniya? Mi inkamĩn nabĩe naprĩrĩriyĩn, yĩo bi swoki akaiĩkin. Mi wĩ pa nopi? Dimusi rani, yĩo siya nabĩeyar kĩgomok api. ¹⁰ Mi siya nĩiyaka, napamwii mi siya ha nakaii mi wĩ pa nopi. Dimusi rani, siirĩn dimĩn whĩki nũyua haĩgĩnũu karamaeka. ¹¹ Mi ti hĩriĩnan Jisis siya boĩnkiya saiir mhoiĩyan, siya simiirĩn ina swoki boĩnkĩyĩn, tariĩnanĩn Lasaras siya ini nhwo whĩnĩn mi kara hĩriirĩn, pa nami, siir nini inidguĩuwamĩn mi siya pa nwoki inĩsiin idwowĩm. ¹² Mi siir kigna mĩriiyĩm kamĩm sima siir yai akain ina swoki owarkii srĩiyĩm, Biĩyan Inkam Komii mi siya nhwo whĩni mi mhoiĩya siya wadĩe ha swoki owi mi krĩma wĩ tĩrar timi o, aniya? ¹³ Mi Jisis siya hĩnĩna boĩnki, lasaras siya bĩdi yaonamĩn mi simiir kwoinĩn ha naĩngwokĩm siya nhwo whĩni. ¹⁴ Mi dimĩnki dimĩnĩn, Jisis siya simiirĩn ini haini boĩmaunĩskiyĩn. Lasaras siya bĩdi yaonamĩn. ¹⁵ Mi kara maĩrgĩmaĩrga asi nwowĩnkĩn, kara siya naonama kara saĩka hĩr bi nwokĩn. Dimusi rani, kĩma wĩ haini nĩnoknĩnkĩni kariirĩn Adi Komii siya nĩkropkĩkĩn tĩriirĩn, iiya kara siir whĩnkĩnsiis haĩgĩnũuwi. Mi tapa krĩma pi siiram nami siir nini kĩgĩuwam. ¹⁶ Mi inkamĩn Tumas nĩkũwiyĩn, sima dapiyĩn siir inĩg whĩrĩn hĩnĩngĩn. Itmwoyĩn, siya boĩn, kam nhĩrĩm Jisis siir kigna mĩriiyĩm simiir, humbae nĩmbi nami inkamĩn nowowarkaiyũwiyĩn saĩkar mi krĩma pi saĩkar nwoki aonamĩm. Friig.

Jisis siya ha nĩtin, siya kĩmidiniya Lasaras siir yokman iso sowakar ini boini

¹⁷ Mi Jisis siya ha nĩtin mi siirĩn hĩran kam ima boĩnwĩn, Lasaras siya naonama iiyĩm kwĩiĩya yamki. Mi krĩma siirĩn ini siyano whĩrĩn siir ini wokaigigĩn. ¹⁸ Mi om Betaniyĩn, yĩo ini om komii Jerusalem siir kingĩinar kwowĩn 3 kiromita nanaĩrgĩn. ¹⁹ Mi iĩkam whĩekakĩm Isrel hĩranĩm ina yĩtĩm om Betaniya tĩriir, Mata mi Maria sowiir kĩgnakĩyam mi sowiir nini kĩnsiis haĩgĩnũuniyam. Dimusi rani, sowiir pomouwĩn Lasarasĩn bĩdi yaonamĩn.

²⁰ Mi Mata saeya hĩriĩnan wakaewĩna, Jisis siya ini nĩtin mi saeya ha nama, siirĩn siyũu hĩr yapyĩskaiwĩn. Mi Maria saeya ini omaka hĩrar ywokiya. ²¹ Mi Mata saeya Jisis siir boĩn, Biĩyan Inkam Komii, kira biĩya wakaewĩna saiirar nitkĩswo

mi tirar nini onikiswo mi kariir pomouwin, wi di yaowi. Niingaka. ²² Mi kara ina ninokninkinin, Adi Komii siya dimin taeminim kira srii siiram, siya wa hauugii kiriirin. ²³ Mi Jisis siya saiir boinki, kiriir pomouwin siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokii. ²⁴ Mi saeya ina yowarkii boina, kara ina ninokninkina, iya dig nwokii, iya Adi Komii siya iikam imiir hidana, siya wi omwaiyar swoki waiyai. ²⁵ Mi Jisis siya saiir boinki, karaigin iikamim ieyanki ninsiin idwowyim mi omwai ha waiyayokiyokiiyim simiir bwamki bwamin. Mi iikamim omwai swoki waiyayokiyokii, sima wi yaeya kwoin win haii. Mi yipiki kariir yai aiir wakaeyoknam, sima wa naonami mi mhoiia sima wa swoki insiin idwowi ie hirankar. Mi sima wi omwaiyar swoki waiyayokiyokii. ²⁶ Mi yipiki omwaiyar niki waiyai mi siya kariiram in ha naingwo tibmii kani, sima wi yaeya kwoin miyik haii mi sima wi omwai hiriyar waiyayokiyokiyami. Mi kira ti yai imiiram in naingwo tibmii kana? ²⁷ Mi saeya ina yowarkii boina, ihi, Biyan Inkam Komii, kara kiriir yai imiiram in naingwo tibmii kana. Kara kariiram in dimusi naingwo tibmii kan tani, kara ina ninokninkina, kira Adi Komii siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin ti nu iir nitam. Iriig.

Jisis siya inkam wirin siirsi nougin

²⁸ Mi Mata saeya hiriinan boinkiya mi saeya ina swoki ama. Mi saeya kimidiniya saiir nomousima Maria saiiram yikugi. Mi sowa sowa ha nwowo mi saeya saiir boin, Biyan Inkam Komiiyin siya ini nitin mi siya kariir boinkikin, kiriir nini boinmauniyam hinin, siya ini papi nwowin. Mi ta saeya boinkiya hiriinan, saiir mhoiia, saeya ina yama ti dimin iir tiram. ²⁹ Mi Maria saeya ti yai imiir wakae digiya mi saeya bi kimiminkika, ina iwitnam sasaua Jisis siir kiguam. ³⁰ [Jisis siya oma hiriir bi niki imbiyamkin, siya ini maeyauwa Mata saeya napyiskaiwina siir, ini hirar niki owin.] ³¹ Mi Isrel simiir iikamim Maria saika omaka hir nwowim saiir whinkinsiisim, sima hiriinan kigiyim saeya ninsiin iwitnaniyama mi sima bi kimiminkikim, ini saiir mhoiayar yamim. Sima hinina naingwokikim, saeya ieyin siir wokaigikin hiriir nami, hir nini ouwouwam.

³² Mi Maria saeya maeyaua Jisis siya nwowa hiriir nimbiam mi saeya siir kiga mi saeya ini siir igmiigar ini akai hiua. Mi saeya siir inig iir ha hainana mi saeya ina boinkiya, Biyan Inkam Komii, kira biyar nitkiswo tiriirin mi kariir pomouwin wi di naowi. ³³ Mi Jisis siya saiir kigiyin, saeya noua mi iikamim saika nitim simiir mi kigiyim sima mi ouim mi Jisis siya hik prasae bi nwokin siir pua ini warar

yinkin whiridgiyin. Mi siya maingimaingaga bi nwokin. ³⁴ Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima siirin ini papi haingikaiyin? Mi sima siirin ina boinim, Biyan Inkam Komii, kira unkin kigni. ³⁵ Mi Jisis siya ini hindara iyisrimripugiyin. ³⁶ Mi siya ha nouwin mi Isrel simiir iikam ima boin, siir kaoki, siya siiram, pranae pranae mi aingwokwowi. ³⁷ Mi kam nhirim sima boinki, biya siya inkam nhwokwisaeyin siir nhwonain, siya niki tirkiyin mi siya bi kigimokikin aniya, ihi mi siya ti inkamin Lasaras nikuwiyin mi siya siirin wi naonamsi nikidu rani, aniya? Iriig.

Lasaras siirin Jisis siya hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan

³⁸ Jisis siir kwoinin ini hindara wrieyimyokiyin mi siya ina yamin ieyin sima kikaigiyin siir, siiram. Mi ti siyanoin sima wokaigiyin siir, siir iiyin siiyani sima bidi warkintopokgigin. ³⁹ Jisis siya boinki, ti siiyain ti warnam. Mi ti inkamin naonamin siir yokmana Mata saeya wakae boinki, Biyan Inkam Komii, siya kwokiyaeya bi naokin, iiyim kwiiya yamki mi siya tariinanin pi nhami nhami whak rani. Kipi hai-waoki. ⁴⁰ Jisis siya sair boinki, kara kiriir boinkii, kira siir yai imiiram naingwo tibmii kinni, kira wa kigi Adi Komii siir kirie aiirin, saeya tirkii. ⁴¹ Mi sima siiya ha warnama mi Jisis siya ha kigiyin mi ina boinkiyin, Adi, wadieka, kira bidi wakaeyim dimin taeminim kara kiriiram srii boinkiyim. ⁴² Kara ina ninokninkinin, kira inokinokin kariir yai imiirar wakaeikin. Mi kara ti siirin pi dimusi boinki rani, ti iikamin ti tir nwowim, sima wa nwoki inokninkinim kariirin kira nikropkikin nua tiriirin. ⁴³ Mi ti diminin siya kwisboinkiyin Adi Komii siiram, siir mhoiiyan mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, Lasaras, kira tiriir idowiiya wapnanini. ⁴⁴ Mi ti inkamin yipiki niki aonamin ina yapnaniniyin idowiiya. Mi siir iga inim yuisni sima bidi whrinkiyim iya sima siir haingikaigiya. Mi yuisa siir whwonkam iir bidi yitimwanugiya. Mi Jisis siya simiir boinki, wari yuisim siir nwowim haigi. Mipi siirarar kigninkinki. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima minam kitibmii boinam tirkim Jisis siir nisomaowam

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

⁴⁵ Mi iikam whiekakim, yipiki Maria saika namim, sima ti dimin iir kigiyim, Jisis siya tirkiyin, sima ina yaingwo tibmii kiiingiyim siiram. ⁴⁶ Mi kam nhirim ha namim, kimidiniya sima ini boinmauuu Farisi kam imiirin ti diminin Jisis siya tirin. ⁴⁷ Mi mhoiiya Farisi kamim mi prismi inkam komii komii ikim mi kaunsil inkam ikim, sima iripa ha haingiriyu

owim mi ina boinim, krɪma wɪ panɪn panɪna tiri? Siya dimin komii kirie kirie kasa bi tirkin. ⁴⁸ Mi krɪma siirin ti hiriinan dimin iirar kigninkin tirkrɪpkaii mi iikam whiekakim wɪ si-iraramar nami. Mi iikam whiekakim sima siiraramar nami mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima simiir kamim yai niniyim simiir nikropkii mi ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin, wɪ sima nini iipirgɪinii mi Isrel krɪmiir iikamim wɪ warar ninkin onkwobumbuninkingigi.

⁴⁹ Mi inkam nwirin Kaiafas nikiuwiyin, yipiki ti biewi iir nwowin prismi biigi Biyan Inkam Komiiyin siya simiir boinki, kima, dimin sim whir swoki inokninkinmimin tani. Nɪngaka. ⁵⁰ Kima tari ta saiir ninokninkin tani, ti inkam nwiruwana siya siyar mi aowi, yio ini mi owin. Mi Isrel krɪmiir piugana saiir iikamim yim wɪ wara nao rani. ⁵¹ Siya ti diminin siir kwoin aigi bi priinaingwo boinkin. Nɪngaka. Siya ti biewiyin siir biigi biyan prismi inkam komii nwokin. Mi yayiyim siya boinkiyim, siya profet inkamnan boinkikin, siya hinina boinkikin, Jisis siya wɪ sipi naowi Isrel simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginuwam. ⁵² Siya wɪ simiiram ara nao rani. Nɪngaka. Siya wɪ iki iikamim yipiki Adi Komii siir yinisisimnan nwowim, iki hinda tinda nwowim, wɪ simiir ninkiamasuwan warar naowi. Mi sima iripar nahaingiriyu iuwi mi wɪ piugan komii kwiruwar nwokii. ⁵³ Mi taka iya mi mhoiya iriipi hiriinan, Isrel simiir inkam komii komiiyim, wɪ Jisis siiram kinankiuwi siir nisomaowam. ⁵⁴ Mi ti hiriinan saiirsika, Jisis siya idowiya nu haimii Judia simiir iikamim simiir bopwonau panɪnsi yapririrsi. Mi siya hir haiburgigin mi siya kimidiniya nu siiyin apa nɪngain siir hiriir yam, om komii whirin sima dapiyin, Ifrem. Mi hiran siya siir kigna miriyyim kamim, simaka ini owou.

⁵⁵ Mi ii komiia Isrel simiir iikamim iripa sima haingiriyu owiya yaewou nae komiia Pasova saiir nikwo aeya ini kingiin nwowa. Mi biya ta hiriinan yaewou nae komiia pi saeya yimbiam mi iki iikamim, simiir yapa yapa om hirar nwowim, sima pi om komii Jerusalem hiriirarar nami. Mi simiir dimin taeminim sima ninkin imiiaeyanim Adi Komii siir pi prismi inkam imiir nini hauuwuwi. Mi Adi Komii siya wɪ ha niki boinim, sima dimin whirki bi kimbugim. Moses siir siyu komii siir yai aeya boinkiya saiir hiriinan. ⁵⁶ Mi iikam whiekakim ha nitim om komii Jerusalema hiriir mi sima kimidiniya Jisis siiram ini hansirni. Mi sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir omaka yainau hirirar namwo iuwim mi sima irni nwirniyin sima, sima simar yinsrii ansriina, kima panina naingwowi Jisis siirin? Krɪma hinina naingwowi, siya wɪ nit rani, nae iikam krɪmaka nini aeniyam. ⁵⁷ Mi prismi inkam komii komiiyim mi Farisi inkam ikim sima iikam imiir

boinki, yipiki Jisis siir kigi, siya ini papi nwowin mi sima wi simiir wini boinmauuni. Mi biyan inkam komii komiiyim, wa nwoki amim siir nonkwowam. Iriig.

12

Maria saeya wain umir komii sainin Jisis siir iga kwis owiir naokinkikin

(Mt 26:6-13; Mt 14:3-9)

¹ Mi iiyim iriiyar kwira niki owim, iikamim iripa sima haingiriyiu owam, yaewou nae komiyya Pasova dapiya saiir nikwo aeyam mi Jisis siya ini om Betani hiriyyar swoki amin, omin, Lasaras siya nwowiyin siir, inkamin yipiki biya Jisis siya hidninsiin idwowin, ie hirankin, iya siya naonama saiir mhoiyya. ² Mi sima nae ina diriraerarim Jisis siya hirar naeyam. Mata sasar yinkan diriraerar kamim nae diriraerarim simakan. Mi inkamin Lasaras nikiuwiyin, yio nae Jisis saikar yidwo ae. ³ Mi mhoiyya wiga Maria nikiuwiya, Lasaras siir yokmana saeya wa yuکیدin, piuii miyyik whakiyin, kimidiniya Jisis siir iga kwis owiir yaokinki mi ti wa hiriinanin siirin umir prasae bi sainikin. Mi mhoiyya saeya kimidiniya saiir kan aiirar swoki iyaonam. Mi ta siir piuiiya omaka ini warar yitnopkiya mi digworaekwo whiekakim ini wadiekinar whakiyim. ⁴ Mi Jisis siir kigna miriyyin inkam nwirin Judas Iskariot nikiuwiyin, inkamin yipiki mhoiyya wir Jisis siir napwouwi Isrelmi inkam komii komiiyim simiir in hauugi, siya boinki siirin. ⁵ Mi sima ti hiriinan wain piuii miyyik whakiyin siirin umir hai karamae dimusi nwokin? Mi sima siirin umirim pi 300 kina pi haiyim mi ti umirim wi iki iikam paeprikab nhirim sim pi hauuwun. ⁶ Siya iki iikam paeprikabim simiiram bi naingwokin siya hiyan inkam nwokin. Tipnairin umir Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima haigiyin siyar kigiraokin. Mi umirim siya tauaehaiyim, yim ini siya haigiprakaiyim. ⁷ Mi Jisis siya siir boinki, saiirarar kigninkinki. Ti diminin ti saeya niyopkiyin kariir, yio minam diriraerarkwokinka, mhoiyya iya sima kariir kikaigii enau, saiiramka. Dimusi rani, kariir iya ini kingiin nwowa. ⁸ Mi iikam paeprikabim yim wi kimiir bopwo waraurar nwowi inokiinokin. Mi ankara ningaka. figwirki niuwi, kara wi kimiir haiburgigi. Iriig.

Prismi biyan inkamim Lasaras siir nisomaowam kitibmii boinkim

⁹ Mi Isrel simiir iikamim hiriinan wakaeyim, Jisis siya ini om Betani hir nwowin. Mi sima ina yamim hiriir siir kigam. Sima siir kigam bi namkim, sima Lasaras siir kigam namkim, yipikin Jisis siya swoki hidninsiin idwowin ie

hirankin. ¹⁰ Mi prismi Biiyan Inkam Komii komiiyim, sima minam kinankugim Lasaras Jisis sowiir nimprio isomaowim. ¹¹ Dimusi rani, dimin taeminim Jisis siya tirim mi iikam whiekakim sima Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir yaiyim, simiirin ini hindara ikworipukimaigikim. Mi sima ini siirramar yinmiininkinamim. Iriig.

Jisis siya om komii Jerusalema hiriirin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiriinan nwonamkin
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

¹² Mi iigwir nugakin, iikam whiekakim ta yaewou nae komiia pasova nikuwiya sairam nitim, sima iripa ha nahaingiriyiuniyim mi simar wakaewin, Jisis siya wi sipi niti om komii Jerusalem tiriirin. ¹³ Mi sima sikwowim ha haiyim mi kimidiniya siyu iirar haiyikwokwowin. Mi mhoiia sima ina kairwao boinkiyim, Adi Komii kira wadiekim. Kira ti inkamin siir inig iir hainanprapraski, yipiki ti tiriir nitin Adi Komii kiriir ogsop aiir nokwokairinam. Kira ti inkamin siir whinkinsiis haiginu, Isrel krimiir iikamim simiir kigriraowim. ¹⁴ Mi Jisis siya donki ha haiyin mi siya ina yidwonamin siir idwo. Yokwo Komii saair yai aeya boinkiya saair hiriinan,

¹⁵ iikamim yipiki om komii Saion siir hir nwowiyim, yim kipi nidid! Tariinanin kiriir inkam komiiyin nu kigriraowiyin ini nitin, siya ini donki haomin siir idwo nidwonaniyin.

¹⁶ Mi kamim siir kigna miriyyim, sima bi ninokninkinkim sima ti hiriinan dimin tirim. Mi mhoiia iia Jisis siya swoki iti, omwai siya waiyai mi siya ha nami Adi Komii siir om iir mi siya wi inig komiigak ha nwowi. Mi mhoiia sima ina boinim, krma yaiyim Yokwo Komii saeya boinim simiir ti swoki aingwowoknaki mi sima ti hiriinan diminin siir dimusi tiri.

¹⁷ Mi iikam whiekakim yipiki biia Jisis saika nwowim, iia Lasaras siya swoki insiin idwowa ie hirankin mi ti iikamim, sima ti dimin iir kigim mi kimidiniya sima haigiririr boinam ti diminin siya tirin. ¹⁸ Mi ti hiriinan siirsi bwaekininaniyamkim iikam whiekakim Jisis siir kigwinamin. Sima bidi wakaewinim hinin, Jisis siya ti hinin dimin komiiyin si tirkin. ¹⁹ Mi Farisi simiir kamim, yai sima simar yomboin amboin, simiir kigi, diminim siya tirim kima kaiyaonaowidi kima wi dig nwo rani, iikam whiekakim ti nu iiranin, wi siirramar ninkirionaei. Iriig.

Grik simiir iikam nhirim Jisis siir ini kignaki

²⁰ Mi iikam nhirim Grik simiir piugana saairim, sima om komii Jerusalem hiriir nitim, Isrel simiir iikam nhirim simaka

yinkin it yaewou nae komiia Pasova saiir nikwo aeyam. ²¹ Sima kimidiniya inkamin Pilip nikiuwiyin siiram yam siir nini kigiuwam. [Siya om Betsaida hirankin.] Sima boin, inkam Komii, krīma minam naingwowi, Jisis siir kigim mi yai saika boinin. ²² Mi Pilip siya ha namin kimidiniya Endru siir ini boiniu mi mhoyiya kimidiniya sowar yam, Jisis saika boinamin. ²³ Mi Jisis siya sowiir boinki, iya kingiin bidi yitkiya, kararın ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin, Adi Komii siya wi kariir hauwi, siir inig komiyyin mi siirin wi kara haii. ²⁴ Kara kimirin yaimwower boinkii, twonidim nua nikiigiyam karamae nwowi mi hapairin hisuwakar nwokii mi kira simiirin nu ha haingikaii mi mhoyiya sima wi yin kasa budgi rani. Mi ti hiriinan siyiuin kara naowi mi inkamim kariirin ha haingikaii mi mhoyiya kara ha swoki insiin idwowi mi wi iikam kasa whinkinsiis haiginu rani, kariiram naingwo tibmiyim. ²⁵ Mi yipiki simiir kwoin iirar napi, sima wi sima simar swoki onkwobumbuninkinaei. Mi yipiki simiir kwoin imiirar nap karamae nwowi ti nu iirin mi sima Adi Komii siir kwoin iiraramar naingwo iskii, yim wi omwai hriiyar waiyayokiyokikaeyami. ²⁶ Mi iikamim yipiki kariiram naingwowim mi kariir mi aiir miriyyim, yim wi maeyaua kara nwowa wi saiir warar mi owi. Mi kariir Adin, Adi Komii siya, simiirin wi inkamim inigakim wi simiir hiriinan nwo haiginuwi. Mi sima wi inig komiigak dimusi nwo rani, sima kariir kigna apkim. Iriig.

Jisis siya naonama saiir boinkin

²⁷ Tariinanin kariir kwoinin miyyik miyyik nwo rani, kariir kwoinin ini warar yaowhriewhrieyuwun mi kara pi panina ti boin? Mi kara hinina boini, adi, kara ti haiburgik ti diminin nimbiniyin kariir nisomaowam siirsi? Nungaka. Dimusi rani, kara ti nu iirin hiriinanamar nitkin. ²⁸ Adi Komii, kira kariir inigin siir tirki, komii nwokiyamin. Mi Jisis siya ti hiriinan yai imiir boinkiyin mi yai kwira ninomor kouana ina kauwok boinkiya, kara kariir inigin, komii bidiyar iki okiyin mi tariinanin pi komiyyar swoki okii.

²⁹ Mi iikam whiekakim saika kingiin hir nokwowim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima boin, ninomorka. Mi iikam nhirim yim hinina boin, paekwosimkin, Adi Komii siir inkamin siya boinkii siirin. ³⁰ Mi Jisis siya simiir boinki, taka yaiya kariiram bi boinkika, kariir whinkinsiis haiginuwam. Nungaka. Ya kimiiram boinkika, kimiiir whinkinsiis haiginuwam. ³¹ Mi tariinanin taka iya nita, Adi Komii siya wi ti iikamim ti nu iir nwowim wi simiir dimin biyie biyeyim sima tirim wi siirsi hidi. Mi tariinanin siya Setan siirin wi haini nikwowaisiigii, yipikin

dimin biyie biyeyim ti nuin siirim simiir kigirkakiyin. ³² Mi mhoiia inkamim kariirin paeyin hiiiniya niriioninkinin saika ninkin irinugii mi simiir kwoinim wi kara kiyaii, kariiram naingwo tibmiiyim mi kariir mhoiia nitim. ³³ Jisis siya ti yai hiriinanin minam boinkin, iikamim simiir niisiimauuwam hinin, siya wi panina namisi aonami. ³⁴ Mi mhoiia iikam whiekakim sima siir yai aka hinina yowarkii boin, Moses siir siyiu komiiyin krima napiyin, ti inkamin biya siya winkiyin Yokwo Komii aiir, yim hinina boinkikim inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin, iikamim omwai waiyayokiyokiiyanim simiir whinkinsiis haiginuwam. Mi kara hinin dimusi boinkin, inkamin Adi Komii siir om hiranin, siirin wi paeyin hiiiniya niriioninkinin saika ninkin irinugi mi siya wa naonami, ha? Yipiki siya ti inkamin Adi Komii siir omin siir hiranin? ³⁵ Mi Jisis siya simiir yai aka hinina yowarkii boin, bieyin wi ii priei whwoki rani, iikam kimiiir waraurin. Kima iya bie ieya whwokii mi kima wi wadie haini nwokii. Mi niya wi ti siyiu iir higrinu rani. Mi kara kimiiir haiburgigi mi kima wi inkamin, niyihim niyihim napiyin, siyiu iir sibgu kigomok ap karamae nwowiyin maeyaua siya namam tira saiir hiriir, ini siir hiriinan ywowin. ³⁶ Kima kariiram kigna ap mi kariiram daingwo tibmii kin, karaigin bienan whwoyaei iya kara ti nu iir nwowi. Mi mhoiia kima wi dimin miyikimiyik imiiram naingwo tibmii kini. Iriig.

Isrel simiir iikam whiekakim sima Jisis siir yai imiiram bi naingwo tibmiiyim mi siir siyiu iir bi kigna apkim

³⁷ Mi ti iikamim sima dimin kirie komii komiiyim siya tirim, iikamim makiniyim simiir siya haiswonimniskiiyim simiirin bidiyar iki kigim mi sima siiram hinina bi naingwo tibmiiyim siya Mesaiakin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin. ³⁸ Sima siiram bi naingwo tibmii kungim ta yaiya profet Aisaiakin siya win boinkiya ya wi kaimwovar nwowi, siya hinina boinkikin, Biyan Inkam Komii, wi nhinga naingwo tibmii kini, ti krimiir yai imiiram? Mi Biyan Inkam Komiiyin siir kirieya wi nhinir niisiimauuwi? Ini inkam karamaeyar ywowiskiyin.

³⁹ Mi iikamim sima wi siiram naingwo tibmii kin tani mi wi siir mi kigna ap rani. Dimusi rani, biya yaiya Aisaia siya kaimwovar swoki winkiya yai kwira yokwoni, ya hinina win boinkika, ⁴⁰ simiir kwoinim Adi Komii siya bidi kinkripim mi sima wi hindarar nanaingwoyimiyok iuwi. Mi sima hirii hiriyyar naingwo whriewhriei mi sima dimin taeminim wi sibgu naingwo omok rani. Mi sima sibgu naingwo omoki mi simiir nhwowim sibgu kigi mi sima wi haini naingwo tibmii

kini mi wi haini sibgu wakaeyokna api siiramın mi simiirın wi haini haiswonimniskii. Mi yim sima, wi dig nwo rani. ⁴¹ Aisaia profet inkamın siya ti hiriinan dimusi bi boinkikin, siya Jisis siir bidi kigin, siya siir inig komii iir haiyin mi siya hiriinansi boinourwokaigikin.

⁴² Mi tiki iiyim inkam komii komiiyim Isrel simiirım, sima ini Jisis siiramar yamım. Sima Farisi inkamım simiirsi nididgim mi sima hiniın panınsi boınsi, sima Jisis siiram naıngwo tibmii. Mi sima hiriinan boıni, sima siiram naıngwo tibmii kini mi simiirın wi Farisi inkam ima kiyitkikinkii idowıya hiriirın, omaka yaimın dimın nidwokai wakaeyo saıir hirankın. ⁴³ Mi simiir kwoın komiiyin ha naıngwowi, iikam nhirım simiirın hiniına boınim, sima inkam wadiekim mi simiir inig imiir hainanprapraski. Mi sima Adi Komii siiramın komiiwao naıngwo rani mi Adi Komii siya wi ha niki boınim, sima inkam wadiekim. Mi simarın, yio ini nıngaki, nıngar ywowıskiyım. Iriig.

Mi mhoiyan iikamım simiirın wi Jisis sikisiyar hidi

⁴⁴ Mi Jisis siya ini komiiyar kauwok boınkıyin, yipiki kariiram naıngwo tibmii kini, siya wi kariiramar kipi naıngwo tibmii kın. Siya wi ti yipikın kariir nikropkiyin, nua tiriir wi siiram warar ti aıngwo tibmii kın. ⁴⁵ Mi ti iikamım yipiki kariir kigim mi sima yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir siir warar timi kig. ⁴⁶ Kara ti nu iir nitin, kara ini bienan whwoyanan ywokiıyin. Mi ta hiriinan saıirsika mi yipiki kariiram naıngwo tibmii kini mi kariiram niti, siya wi biyie nwo rani, inkamın niıbwomambwo nwowıyin siir hiriinan. ⁴⁷ Mi yipiki kariir yai imiir wakae karamae nwowi mi simiir mi wakaeyokna ap karamae mi owi mi kara siirın wi hid rani. Kara ti iikamım nu tir nwowım simiir hidam bi nitkin. Nıngaka. Kara simiir whinkinsiis haiginiıam nitkin. ⁴⁸ Mi kimiir iikam nhirkim kariir nikwowaisii mi kariir yai imiir mi wakae karamae mi owi mi mhoiıya inkam nwırın siirın wi siya hidi. Mi yayım biıya kara boınmımauım, siirın wi simiirar swoki hidi, iıya Adi Komii siya iikam imiir hidi. ⁴⁹ Tiriigınım yim kaimwo dimusi bi nwokım, kara kariir kwoın ara bi diriraerarkın mi ha bi boınmımauıgin. Nıngaka. Adi Komiiyin, yipiki kariir nikropkiyin, kariirın siya boınkikin boınamın. Mi kara simiir asi boınourwokai haiginiıugin. ⁵⁰ Kara ina ninokninkinın yayım siya boınkıyim, iikamım omwai sima waiyayokiyokiıgiyamım siya tirkiyim. Mi ti dimın taemınım ti kara boınmımauım, yim kariir Adın siya boınmımauıgi ima kariir. Iriig.

13

Kamim Jisis siir kigna miriyyim simiir igam siya hisokim

¹ Mi ii komiyya wou nikwo aeiya Pasova, waka nikwo aei. Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin siir iya siya naowana, ti nu iir haiburgigna siir Adiyin siiram swoki amim siir swoki kigiuwam ya bidi yimbiniya. Siya inokinokin yipiki siir ikkam nwowim, siir iikamim ti nu iir siya simiiramar naingwokwonanaeikin mi tariinanin siya wi simiir niisiimauwi, siya pariiga naingwokwowi simiiramin.

² Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima nae ina yaeyim. Setan siya Judas siir kwoin iirin bidinanar kwirii idwokaigin, Saimon Iskariotni yinisimin wir Jisis siir napwouwin mi siirin iki inkam biyeyim sim in hauugiyam. ³ Jisis siya bidiyar yinokninkinin, ti digworaekwowim siir Adin siir inarar nonkwokikin. Mi siya bidiyar mi inokninkinin hinin, siya Adi Komii siir hiranki nitkin mi siya wi siir hiriyyar swoki ami. ⁴ Mi mhoiyya Jisis siya ha ninsiin okwokiyyin, ipiyya siya nidwokaiya maeyauwa nae sima nidwokai aeya saiir hirankin mi siya siir idan yuisa ina yiskiyya. Mi siya siirin yuisa piu niyyaowiyaya saiir kaihaiginu. ⁵ Mi siya siirin yuisa piu niyyaowiyaya ha kaiyaiginuun mi mhoiyya siya opa kimidiniya two ira saiir yaomaigi. Mi siya, siir kigna miriyyin inkam nwirin siir iga kwis owiir hisoki mi mhoiyya siya sowiirin yuisa piu niyyaowiyaya saiir yiyyaoki. ⁶ Mi Jisis siya ha namin Saimon Pita siir hisok haiginuwam mi siya siir boinki, Biyan Inkam Komii, kira kariir iga kwiso pi warar ninkin hisokii?

⁷ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, tariinanin kira ninokninkin tani, ti diminin kara tirkiyyin mi mhoiyya kira wi haini ninokninkini. ⁸ Pita siya Jisis siir boinki, kira kariir iga owiir kipi hisok. Nningaka. Mi Jisis siya ina boinkiyin mi kara kiriir iga kwis owiir hisok karamae nwowi mi kira wi kariir kigna miriyyan inkam nwo rani. ⁹ Mi Saimon Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira kariir iga owiirara kipi hisok, kira kariir ina mwo minim warar dinkin hisoki. ¹⁰ Jisis siya boinki, inkamin kariiram naingwo tibmii kani, yio ini inkamin op whaugiyyin mi whauriyyinan ha nwokiyyin, yio mhoiyya op whauam bi swoki naingwowikin. Nningaka. Siya wi siir iga aiararar hisoki. Kima ombudarin ini whauriyyinkinar nwsowowim inkamin op whauwiyyin mi whauriyyinan ha nwokiyyin siir hiriinan. Nwiruwakin hiriinan nwo karamae nwowin. Yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyyin hiriinan tainakiyyinar nwowiyyin ini siir hiriinan ywowin. ¹¹ Jisis siya bidinanar ninokninkinkin, yipiki wir siir napwouwi mi siirin

inkam biyieyim sim in hauugi sima hainam. Siya kamim siir kigna miriyyim simiir boin, kimiir kwoinim ini inkamin op whaugiyin mi whauriyinan ha nwokiyyin ini siir hiriinan ywowim. Mi inkam nwirin siir kwoinin yio miyyik rani, yio ini inkamin op min whauae karamae nwowiyin, hiriinan tainakiyinar nwowiyin, ini siir hiriinan ywowin.

¹² Mi mhoiyya Jisis siya simiir iga imiirim ha hisok digiyim mi siya siir yuisa ha swoki iyyin mi siya ha swoki idwokaiyin ipii aair. Mi siya simiirin ina sriiyin, kima ina ninokninkinim, ti kara tirkiyin hiriinan? Kara kimiirin pi hinina boinkii, ¹³ wim kima kariirin hinina boinikim, Biyan Inkam Komii mi Inkam Nowomwarkaiyuwiyin, yio ini ywowin kima kariirin hiriinan boinin yio. Dimusi rani, karar, kara ini inig komiigak ywowin. ¹⁴ Kara kimiir Biyan Inkam Komiigin mi kimiir Nowomwarkaiyuwan Inkamkin mi kimiir igam kara bidi hisokiyim. Mi kima ti diminin kara mi tirin wi siir hiriinanar timi tir. Mi kima kimiir nomiiyauwim simiir igam wi hiriinanar timi hisok haiginiu inkamin, inkam nwirni mi priimiriyyin umir hai karamae nwowiyin. ¹⁵ Kara ti diminin kimiirin minam niisiimauugikin, kima wi ti kara tirim wi simiir hiriinanar tir. ¹⁶ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, inkamin whisarii mi priimiriyyin siya inkamin siir kigriraowiyin siir kou bi nwokin. Mi siya hiriinanam bi namkin iki digworaekwo whiekakim simiirin siir inigi wara nwowim. Niingaka. Inkamin iki inkam nwirni nikropkiyin siya siirin pa boinkii hinin, ti inkamin yipiki siir nikropkiyin siya ini siir kou ywowin. ¹⁷ Mi tariinanin kima bidi yinokninkinkiyim ti diminim kara boinim mi kima ti dimin imiir sibgu api mi kima wi maigimaigra prasae nwo rani.

¹⁸ Mi kara kimiir hoimgakar boin tani. Niingaka. Kara bidi yinokninkinin yipiki kara nimbinim kariir iikam nwowi. Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hinina boinkika, ti diminin wi sipi nimbiyami. Inkamin nae kara hauwi mi ti inkamin kariirin wi siya tirbuwi. ¹⁹ Mi ti diminim ti kara boinimimauuwim kimiir kara minsi boinimimauugin mhoiyya ti dimin ima nimbiyami mi kima wa nwoki inokninkin kiinim, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin siya iikam whiekakim ti nuin siir tiranim simiir whinkinsiis haiginiuwankin. ²⁰ Kara kimiirin yaimwowar boinkii, iikamin yipiki kara nikropkiyim simiir sibgu kigriraowi, yio kima ini kariir kigriraowan iikam ywowim. Mi yipiki kariir sibgu kigriraowi, yio ini Adi Komii siir boin maigimaigranan ywowin, yipikin kariir nikropkiyin. Iriig.

*Jisis siirin Judas siya iyopmauugi sau omomin siir in
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-33)*

21 Mi mhoiyya Jisis siya ti dimin imiir boin digiyin mi siir kwoinin hik prasae bi kinkin. Mi siya simiirin hinin boinmauu wakae, kara kimiirin yaimwower boinkii, kimiir nwirin, kariirin wi wir siya napwouwi mi kariirin wi iki kam biyeyim simiir in nonkwokii sima nisomaowam. 22 Mi kamim siir kigna miriyyim sima, sima simar yinkao ankaona. Dimusi rani, sima bi ninokninkinkim siya yipikin. 23 Mi kara inkamin Jisis siir kigna miriyyin siya naingwokwonanaeyin, an kara saika kingiinar kinmasu idwokin. 24 Mi Saimon Pita siya kimidiniya kariir kinmauugi kira siir sriigi, kira siir sriigi hinin, siya yipikin? 25 Mi ta Pita siya sriigiya kariir saiir mhoiyyan, kara ina yamasunamin Jisis siir kingiin mi ina yaki sriiyyin, Biyan Inkam Komii, wi nhinga tiri hiriinanin, ha? 26 Mi Jisis siya kariirin hinina boinki, kara pi ti bret iir haii mipi op hopmaigii mi pa hauugii mi ti inkamin siya kariir tiri hiriinan mi ta yaiya siya boinkiya saiir mhoiyyan siya ti bretin ina hauugiyin Judas siir siya naeyam. 27 Mi mhoiyya Judas siya ti bret iirin ha naeswokiyin mi Setan siya kimidiniya siir kwoin iir kiyagi mi Jisis siya siir boinki, diminin kira tiram naingwowyin, kira kipi kimimin, kira ha tirsauigi. 28 Mi kamim nae hir nidwokai aeyim, sima ta yaiya Jisis siya boinkiya siir, sima saiir bi ninokninkinkikim, siya dimu nasi boinkikin. 29 Mi krima kamim siir kigna miriyyim krima bidi yinokninkinim, krimiir umir tipnairin Judas siya nonkwowikin. Mi krimiir nhirim yim ha naingwokim siya siirin naeyam boinkii, nae sainakiyam ta yaewou nikwo aei ii komiyya saiir nikwo aeyam. Mi siya ha mi boinkii, iki iikam paeprikabim umir simiir tini hauuwuu. Iriig.

Siyyu winin siir yai aeya.

30 Mi Judas siya bret iir nae swokiyin mi siya biri kimiminkikin ina yamsaugiyin idowiiya hiriir, ya nibwomambwo komii aeyairga. 31 Mi Judas siya namkiya idowiiya saiir mhoiyyan mi Jisis siya ina boinkiyin, kara ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitnin, kara wi inig komiigi komii iirar haii. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam simiirsika. Mi Adi Komii siya wi iriipi inig komiigi komii iirar mi haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim kara tiri simiirsika. 32 Mi kara ti inkamin ninomor kouanki nitin iikam imiirin dimin kirie komii komiyyim paenan niyuaeiyim Adi Komii siirin simiir nisiimauwi mi Adi Komii siya iriipi hiriinan iikam imiirin wi kariir kirie komii komiyyim paenan niyuaeiyim wi simiir mi isiimauwi. Mi Adi Komii siya ti siirin wi kimimin tani, siya wa tirsauigi. Dimusi rani, siyairgin ti kariir dimin kirie komii komiyyim paenan niyuaeiyin simiir

bwamkibwamin. Yim tiriiginim, yim ini siir hirirar nwowim. ³³ Ti kariir yinisimim kara ti nu iirin kimaka wi ii priei nwo rani. Mi mhoiia kima wi kariiram swoki hansirni. Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, ti yaiyim biia kara niki boinim Isrelmi inkam komii komiyyim sim hinin, kima omin kara namanin wi siir wara nam tani. ³⁴ Mi kara kimiirin pi yaeya yaiwin swoki boinkii, siyiuin kima sibgu napanin kima irni nwirniyam nhami nhami kipi naingwokwo, ti siyu hiriinanin kara naingwokwowyin kimiiram siir hiriinan. Mi kima irni nwirniyam wi hiriinanar timi inan aingwokwo. ³⁵ Mi kima irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi iki iikamim hinda tinda nwowim sima kimiir kigi mi sima wi hinina boini, kima Jisis kariir kigna miriiyan inkamkim. Iriig.

Jisis siya Pita siir boinkin siya wi digiumii siir haimriyugigi (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

³⁶ Saimon Pita siya siir yai aka hinina yowarkii boin, Biian Inkam Komii, kira wi pinda nami? Mi Jisis siya hinina yowarkii boin, kira wi kariir mhoiia nit rani, maeyauwa kara namana sair hiriirin mi mhoiia kira wi haini niti kariir mhoiian. ³⁷ Pita siya siir yai akan hinina yowarkii boin, Biian Inkam Komii mi kara kiriir mhoiia tariinanar mi itin ini mi owin? Kara naowam asi naingwowi. Dimusi rani, kara kiriiram naingwo tibmii kingin. ³⁸ Jisis siya ina yowarkii boinkiyin, ana kira kanakar ninkin aowamar naingwowi. Dimusi rani, ni kira kariiram naingwo tibmii kingin, aniya? Kara kiriirin yaimwovar boinkii, iuumin niki ik karamae-yar niki owi mi kira idipidipin kariirin wi kwoima misisaei hininin, kira kariir bi ninokninkin. Iriig.

14

Jisis siyairgin siyiuin Adi Komii siir hiriir namiyin

¹ Jisis siya ina swoki boinkiyin, kiriir kwoinin kwoin biyie biyie naingwowam mi hikak nwowam kipi kiwaki. Mi kira Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiikini mi kira tariinanin wi kariiram warar timi aingwo tibmiikini. ² Kariir Adin siir omaka maeyauim huuyokiyokaiyim kasa rani. Hiriirin biyin wi kara nami mi digworaekwowim wi bi kara nini diriraerarkwokini kimiiram. Kara kimiirin pi ti sim boinmauwu. Dimusi rani, ti digworaekwowim yim kaimwowaigim ina nwowim. ³ Mi mhoiia kara ti om iir diriraerar digigi mi kara wa swoki iti kimiir nikiunakiyam mi taka iya kima wi ti omin kara nwowin siir hirin wi haini nwowi. ⁴ Mi kima ina ninokninkinim siyiuin kara namanin maeyaua kara nini owouwi. ⁵ Mi inkamin Tumas nikiuwiyin

siya Jisis siir boinki, Biiyan Inkam Komii, krɪma nɪnoknɪnkɪn tani maeyaua kɪra namana. Mɪ krɪma wɪ panɪna nɪnoknɪnkɪni siyɪuɪn hɪriir namanɪn? ⁶ Mɪ Jisis siya siir boinki, siyɪunanɪn ɪni karar ywowɪn mɪ inkamɪn Adi Komii siir kɪgi, inkamɪn yaimwokiyaimwowar boiniyɪn siyɪuɪn ɪni karar ywowɪn. Mɪ iikamɪm simiir whɪnkɪnsiisiyɪm digworaekwowɪm ɪnokɪnɪnok kanaka waiyayokiyokiyam simiir siyɪuɪn ɪni karar ywowɪn. Mɪ yɪpɪki Adi Komii siiram nami mɪ sima wɪ kariiram warar timi it, yɪpɪki simiir hɪriinan ti siyɪu ɪiir mɪ apɪn. ⁷ Mɪ tariinanɪn kɪma kariir bidi yɪnoknɪnkɪnkɪyɪm mɪ kɪma kariir Adi Komii ɪiirɪn wɪ warar mɪ ɪnoknɪnkɪni. Mɪ tariinanɪn kɪma siirɪn ɪna nɪnoknɪnkɪnim mɪ ɪna mɪ kɪgin.

⁸ Mɪ inkam nwɪrɪn Filip nɪkiuwɪyɪn siya Jisis siir boinki, Biiyan Inkam Komii, Adi Komii siirɪn krɪmiir dɪisiimauu mɪ krɪmiir kwɔɪnɪn wɪ ta hɪriinan saiɪrsi nwoki wokmai haɪɪniuwɪm. ⁹ Jisis siya siir boinki, kara kɪmaka kwokiyaeaya bi nwokɪn mɪ tariinanɪn kɪma ɪna nɪki whaowae kɪpkaɪyɪm. Filip kɪra kariirɪn ɪna nɪnoknɪnkɪnɪn? Yɪpɪki kariir kɪgin mɪ siya kariir Adɪn siirɪn warar bidi mɪ kɪgin. Mɪ kɪra kariiramɪn kariir Adɪn siirɪn kɪriir nɪsiimauuam dimuam sɪriɪɪn hɪniɪn, kariir Adi Komiiyɪn siya panɪngɪn? ¹⁰ Filip kɪra nɪnoknɪnkɪn tani, kariir Adi Komiiyɪn siya kanaka tɪr nwowɪn mɪ krɪra nwɪruwar nwowo? Digworaekwowɪm kara nɪki boɪnmɪmauwɪm kɪmiir, yɪm kariir yai rani. Adi Komiiyɪn yɪpɪki ti kariir kwɔɪn ɪiir kwɪrii idwokaiyɪn siya siir kwɔɪn ɪiirarar napikɪn siir mɪi ɪmiir mɪriiyamɪn. ¹¹ Kɪma ti yayɪm kara boɪnmɪmauwɪm simiiram daɪngwo tibmiikɪn kara mɪ kariir Ad ɪeya, krɪra ɪni nwɪruwar ywowɪskiyo. Mɪ kɪma ti yayɪm simiiram naɪngwo tibmi karamae nwowi mɪ kɪma wɪ haini kɪgi, dimɪnpai dimɪnpaiyɪm kara tɪrim iikamɪm simiir whɪnkɪnsiis haɪɪniuwam. Mɪ kɪma wɪ haini nɪnoknɪnkɪnki ti siirɪn hɪniɪn kara mɪ kariir Ad ɪeya, krɪranɪyɪn ɪni nwɪruwar ywowɪskiyo. ¹² Kara kɪmiirɪn yaimwowar boɪnkii, iikamɪm yɪpɪki kariiram naɪngwo tibmiikɪnim mɪ digworaekwowɪm sima tiri, yɪm wɪ ti digworaekwowɪm kara tɪrim wɪ simiir haɪburi. Dimɪn taemɪnim sima tiri, yɪm wɪ kara tɪrim wɪ simiir haɪburi. Dimusi rani, kara wɪ kariir Ad ɪiiram swoki ami mɪ wɪ saika nini owouwi mɪ wɪ Adi Komii siir naeyɪu ɪiir nɪkropkii, simiir whɪnkɪnsiis haɪɪniuwam. ¹³ Dimɪn taemɪnim kɪma Adi Komii siiram sɪrii kariir ɪniɪg komii ɪiir mɪ kara simiirɪn wa hauugii kɪmiir. Mɪ iikamɪm wɪ ta hɪriinan saiɪrsi hainan prapraskii Adi Komii siir ɪniɪg ɪiirɪn. Dimusi rani, yɪo karar tɪrkikɪn. ¹⁴ Mɪ kɪma dimɪnamɪn kariir ɪniɪg komii ɪiir sɪriigi mɪ simiirɪn wɪ karar tɪrkii mɪ wa hauugii kɪmiir. Iriig.

Jisis siya ha boɪnkɪn, Adi Komii siir naeyɪuɪn wɪ siya nɪkropkii

simiiram

¹⁵ Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima yayim kara boinmimauuwim simiirin wa wakaeyokna api. ¹⁶ Kara wi kariir Adi Komiiyin siiram srugii mi siya kimiirin wi yaeya hauugii, yipiki kimiiram niti, kimiir whinkinsiis haiginiuam mi siya kimaka wi hiriyyar nwokripkaigiyamim. ¹⁷ Siya Adi Komiiyin mi Adi Komii siir naeyugin yipiki yaimwokiyaimwo boiniyin iikam imiir mi siya simiir kwoin imiirin yaimwo imiirarar boinkikin. Siya wi iki iikamim nu tiranim simiir kwoinau nwokai rani. Dimusi rani, sima siir bi kigim mi siir bi mi inokninkinim. Mi kima wi haini ninokninkini siirin. Dimusi rani, siya wi kimakar nwowi mi mhoiyya siya wi kimiir kwoinau kwirii idwokaii.

¹⁸ Kara wi kimiir haiburgig rani mi kima wi kima kimar nwo rani, yinisimin yopii ad karamaeyin siir hiriinan. Kara wa swoki iti. ¹⁹ Iiya kingiin bidi yitkiya mi ti iikamim ti nu iiranim sima wi kariir swoki kig rani mi wim kima kariirin wa kigi. Mhoiyya kima naowi mi kima wi omwaiyar swoki waiyai. Dimusi rani, kara wi kapi naowi mi kara wa swoki insiin idwowi. ²⁰ Mi mhoiyya kara swoki insiin idwowi omwai swoki waiyam mi kima wi haini ninokninkini ti siirin, kara mi kariir Ad ieya Adi Komii krira wi nwiruwar nwowi. Mi kima ta saiirin ina mi inokninkinin, kara mi kima krima ini nwiruwar mi owim.

²¹ Mi yipiki kariir yai aiir ninokninkini mi simiir wakaeyokna api, sima kariiraramar daingwokwo iski. Mi hiriinankiniuwu, kariir Adi Komiiyin siya wi simiiram mi aingwokwowi. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwokim. Mi hiriinankiniuwu mi kara wi simiiramar mi aingwokwowi. Mi simiirin wi hainina nisiimauuwi kara ini simakar nwowin. ²² Mi inkamin Judas nikiuwiyin siya boinki, (yo tiriiginin yo Judas Iskariot si rani) Biyan Inkam Komii, kira, kirar nisiimauunaei krimiir, wi panina nisiimauuwi mi iikamim ti nu iir nwowim ninokninkin karamae sima ywo, ha? ²³ Mi Jisis siya siir boinki, yipiki kariiram naingwo tibmiikini mi kariir yai imiir wakaeyoknaei mi kariir Adin, Adi Komii siya wi siiram mi aingwokwowi mi siya mi kara krira wi ini hainin siir kwoin iir kwirii idwokaii. ²⁴ Mi yipiki kariiram naingwo tibmiikin karamae nwowi mi yayim kara boinim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti yayim kara boinim, yim kariir kwoinairga bi priinaingwo boinkim, yim kariir Adin, Adi Komii siir hiranki nitkim yipiki kariir nikropkiyin ti nu iir nitam.

²⁵ Kara ini kimakar niki owin mi ti dimin taeminim kara kimiir asi boinmimauuwi. ²⁶ Mi whinkinsiisan inkamin Adi Komii siir naeyuin, yipiki mhoiyya Adi Komii siya nikropkii kariir maeyau aiir nokwokairinaowidim kimiirin

wi siya n̄isiimauwi dimin taemin whiekakim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi yayim biya kara niki boinim kimiir simiir swoki aingwowarkaiyam. ²⁷ Mi kara kimiir haiburgigi mi kara kimiirin wi kwoin hiinsima nwowaiginugigi. Mi ti kwoinin hiinsima nwowiyin kara kimiir hauwi, yio ti kwoinin hiinsima nwowiyin, iikamim ti nu iiranim sima hauwin yio siir hiriinan tani. Yio ini siir kou ywowin mi yio ini sakisa ywowin. Kima wi kipi nidid mi wi kipi nidgin, ti diminin siya nimbiam. N̄ngaka. ²⁸ Kima bidiyar wakaeyim kara boinim yayim hinin, kara wi kapi niki amkii mi kara wa swoki iti kimiiram. Mi kima kariiram naingwokwonanaei mi kima wi maigimaigra nwokii, kara kariir Ad iiram nami. Dimusi rani, siya ini kariir kou ywowin mi kimiirin wi siyar whinkinsiisi dimin taeminim simiir tiramin. ²⁹ Ti diminim kara kimiir boinmawuwim biya, yim ina niki owim bi niki imbiyamkim. Mi mhoiia sima nimbiam mi kima wi haini ninokninkini mi wi haini naingwo tibmiikini kariiram hinin kara ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya. ³⁰ Kara kimaka pi hiriirihirii yai boin tani. Dimusi rani, inkam biyeyin Setan nikiuwiyin yipikin, iikamim ti nu iirar nwowirkakim simiir kigirkakiyin, siya ini nitin kariir nonkwonakiam siya kariir kou bi nwokin. N̄ngaka. ³¹ Mi kara ha naingwowi iikamim ti nu iiranim sima hinina daingwo, kara ini Adi Komii siiramar naingwokwowin. Mi ti hiriinan sairsika, kara wi hiriinan asi tiri inokinokin. Siya inokinokin kariir kariirar boinanaei. Mi kara wa kiwakii siiram, Setan siya nonkwonamim kariirin. Mi tariinanin kima dinsiingi, krima pi ta maeyau aiir haiburgigi mipi pi namkii. Iriig.

15

Jisis siya ha boinkin urid kibiyin iikam whinkinsiis haiginuwiyin karaigin

¹ Jisis siya boin, uridguridin karaigin. Kariir Adin yio ini inkamin siir numiran urid iir kigriraowiyin ini siir hiriinan ywowin. ² Mi iikamim yipiki kariiram naingwo tibmiikini, yim ini kariir kwiyakwiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram sibgu wakaeyokna ap karamae nwowi, yim ini kwiyam waiwhwokaiyim nae bud karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi kariir Ad ieya kalbwaembwae itkiigi. Mi kwiya nae budiyim, yim wi kariir Ad ieya niyikii yaeya kwo swoki sainam. Mi biewi whirki nuwi sima wi nae kasakasa bud rani. ³ Wim kima wadie bidinanar nwokin. Dimusi rani, kariir yayim kara boinmimawuwim kimiir, yim ini kimiir kwoinaw waraurar nwokaiyim. ⁴ Mi kima kariiram naingwo tibmii kini mi kara wi kimiir kwoinaw kwirii idwokaii. Mi

kwiya uridbud iir natinakiu karamae nwowi, ya wi naeism whir swoki bud rani. Mi iikam kima kariiram naingwo tibmii karamae nwowi, kima wi mi miyik sibgu mirii rani.

⁵ Kara ini uridnan ywowin mi wim kima ini kariir kwiyak-wiyanan ywowim. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kini, kara wi inan siir kwoinawu kwirii idwokaii. Mi siya wi mi miyik aiirar mirii. Mi kima kwoin whiruwa kanaka nwo karamae nwowi mi kima wi mi miyik swoki mirii mimin tani. ⁶ Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kin karamae nwowi, simiirin wi Adi Komii siya nhinikriropkii, inkamin iki kwiya biye biyeyim sim kainiyimnik itkugigiiyin nua biki whwoswomswaeyim wi simiir hiriinan tiri. Mi mhoiia ti hiriinan kwiyam ha haii mi wi paeya nitoudnankaigii mi yim wi hirar nwoki iusomswaekiyamim. ⁷ Mi kima kariiram naingwo tibmii kini mi kariir kwoinin kimiir kwoinawu nwokaii mi kimiirin siya kiyaii, siir napam mi mhoiia kima Adi Komii kimiir Wanin siiram srii, diminin kima naingwowin siiram mi siya wi hiriinanar mi imbiyami, ti kima sriigiyim Adi Komii siiram. ⁸ Mi kima mi miyik mirii mi iikamim sama wi kariir Adin Adi Komii siir inig iir hainan-prapraskii. Mi kima iikam imiirin wi hinina nisiimauuwi, kima kariir kigna miriiyan inkamkim mi kariiram naingwo tibmiigim. ⁹ Kara ini kimiiramar naingwokwonanaeyin Adi Komii siya mi aingwokwonanaeya kariiram saiir hiriinan. Mi kima kariiram kiwaki, kara kigriraoyokiyokiyam mi kara naingwokwowam kimiiramim. ¹⁰ Mi kima kariiram naingwo tibmii kini mi kima wi kariiram nwoki kiwakiyim kara kigriraoyokiyokiyam mi kara naingwokwonanaeyam kimiiramim, ta kara mi wakaeyokna apa kariir Adin siir yai aiir, saiir hiriinan. Mi siya kariirin ta hiriinan saiirsiyar kigriraokin mi saiirsiyar naingwokwonanaekin. Mi an kara ta siya naingwoyim yok naingwokwonanaeya ini saiir warar ninkin owin.

¹¹ Kara ti yayim kimiir boinmimauuwim, kara minsi boinkin, kara hininam naingwowi kariir maigimaigra kimiir waraur dwo mi ta maigimaigra wi kimiir kwoinawu waraur nwoki inkiniukikaiyim. ¹² Kara kimiir boinki, ti yayim kima wakaeyokna apanim, kima irni nwirniyam dinan aingwokwo, ta kara naingwokwowa kimiiram saiir hiriinan. ¹³ Inkam nwirki wi yaeya dimin komii whir swoki tir tani, ti iikamim siya naingwokwonanaeyim simiirin. Ningaka. Dimin komii ta siya naowi simiirsi wi sasar tiriskii. ¹⁴ Mi kima ti dimin taeminim kara boinmimauuwim simiir wakaeyokna api mi kima wi kariir nomiiyau nwowi. ¹⁵ Mi tariinanin kara kimiirin pi hinina boin tani, kima kariir mi priimiriyan inkamkim. Dimusi rani, iikamim

ti hiriinan nwowim yim sima diminin simiir kigriraowiyin inkamin siya tiriiyim simiir bi ninokninkinikim. Nningaka. Mi ankara kimiirin pi hinina boini, wim kima kariir nomiiyaugim. Dimusi rani, yaimin diminim kariir Adin siya boinmimauuwim kariir, kara kimiir bidi boinmimauuwim. ¹⁶ Kima kariirgi kariir bi hirirugim mi kariir siyu iir bi napkim. Nningaka. An kara kimiir nimbingin kima kariir siyu iir napim mi mi mii miyik miriiyim. Mi ti diminin wi hiriiyar nwoki okripkaiyim. Mi kima ti dimin iir tiri mi Adi Komii siya kimiirin wa hauwi diminin kima sruiyin siiram. Dimusi rani, wim kima kariir yai aair wakaeyoknaeikim. ¹⁷ Mi ti hiriinanki niuwi mi kariir yaiya kimiirin pi hinina boini, kima irni nwirnyamin nhami nhami kipi naingwokwo. Iriig.

Mi nuan iikamim sima wi iikamim Adi Komii siir siyu iir napim wi simiir sau omom nwowi

¹⁸ Mi nuan iikamim sima wi kimiiram naingwo rani mi kima ta sairin wi hiriiyar daingwokwonanae, sima biya kariiram bi naingwokim. ¹⁹ Mi kima ti nu iirin hinda tindan dimin taemin tiri mi iikamim ti nu iiranim wi kimiiram naingwowi, wi simamar naingwonaeya wi sair hiriinan naingwowi. Kimiirin kara bidi yimbiingiyim kariir siyu iir napim. Mi wim kima ti nuin siir tiran tani mi iikamim ti nuin siir tiranim sima wi kimiiram naingwo rani. ²⁰ Kima yaiyim kara niki boinmimauuwim kimiir, simiiram ti swoki aingwowoknaki. Inkamin yipiki inkam nwirni miriiyin, yo siir biyan inkamin siir kou bi nwokin. Mi sima dimin biyie kariir mi tiri mi sima kimiirin wi hiriinan siyu biyieyar mi tiri. Mi sima kariir yai aair mi wakaeyoknakiswo mi sima kimiir yai imiirin wa pi wakaeyoknan. ²¹ Mi sima ti hiriinan siyu biyieyin wi kimiir tiri. Dimusi rani, kima kariir siyu iir napikim. Sima Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin tiriir sima siir siyu iir nap rani. ²² Mi kara simiir boinmimauuwam nit karamaekiswo mi dimin miyik tir karamaekiswo mi Adi Komii siir nikwowaisiigiswo, yo wi dimin komii di ywowi. Mi an kara simiirin dimin taeminim bidiyar iki boinmimauuwim. Mi kara dimin miyik miyik imiirar bidi mi tirin. Mi tariinanin sima Adi Komii siirin ini digiumii swoki haimriyugigim. Mi Adi Komii siya hinina boinkikin, sima siyu miyiknan bi tirkim mi simiirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini. ²³ Mi yipiki kariiram naingwo karamae nwowi mi io whwonkam kariir kaowi mi kariirim naingwo tibmii kin karamae nwowi mi yim tiriiiginim sima, kariir Adin io whwonkam siir kaowiyim mi siiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyin ini hiriinan ywowim. ²⁴ Mi kara diminin biya inkamki tir karamae nwowin, siir tir

nwowi mi sima Adi Komii siirin ha nikwowaisiigiswo, yio tiriigin sima wi dimin biyie di tiri. Mi sima diminim kara tirim simiirin bidiyar kigin mi sima Adi Komii siirin ina swoki ikwowaisiyyim mi sima io whwonkam karar mi kariir Ad ieya, kimidiniya kririirni swoki ana. Mi tiriiginin wi dimin biyie komiigi komii nwowi. ²⁵ Mi ti dimin hiriinanin ti sima tirin siya nimbiyami mi ti yayim Yokwo Komii hir nwowim sima kigna apiyim, yim wa nimbiyami ti kamim sima boinkiya saiir hiriinan. Ti yayim yim hinina boinkikim, sima kariirin wi hinda whisarii io whwonkamar mi anaowi.

²⁶ Mi mhoiia yipiki iikam imiir whinkinsiisi, siya wi sipi nati. Siya Adi Komii siir naeyugin, yipiki wi yaimwo ara boini. Siya wi Adi Komii siir omin siir hiranki nati. Mi siya wi Adi Komii siir haiburgigi mi siirin wi kara nikropkii iikam kimiiram mi kariir dimin taeminim wi siya ninomokninkin haiginuwi. ²⁷ Wim kima iriipi hiriinan, kariirin mi kariir mi aka, saiirin wi yaimwowar mi boini. Dimusi rani, iya karar mirii bwakaina, kara kimiirar ninokninkin haiginugin, kariir yayi mi kariir miya iya kima kanaka nwowa. Iriig.

16

¹ Jisis siya boin mi kara ti kariir yayim pi kimiir boini mi kima ta kariir yai aiirin wi kipi naingwo owouumimin mi wi iki dimin biyeyim simiiram kipi kigninkwonam. ² Mi sima kimiirin wi omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya wi saiir hiranki nhinikropkii. Mi mhoiia ii aeya nimbiyami mi iikamim yim wi hinina naingwowi, sima kimiir nisomaowi, sima Adi Komii siir whinkinsiisi. ³ Mi sima ti dimin hiriinanin kimiirin wi hinina tiri. Dimusi rani, sima kariir Adin, Adi Komii siya mi kara, kririir bi ninokninkinko mi sima wi kririiram mi aingwo tibmii rani. ⁴ Mi ti diminim, ti kara boinim mauuwim kimiir mi mhoiia ti dimin ima nimbiyami mi sima ti dimin hiriinanin siya kimiir nimbiyami mi kima wa nwoki aingwowarkaigiyim ti diminim kara boinim simiir. Mi ti diminim yim wi Adi Komii siir naeyiu ieya tiri.

Adi Komii siir naeyiun siir mi aeya.

⁵ Mi tariinanin kara pi kariir Adin, Adi Komii siir kigam nami, yipiki kariir nikropkiyin mi kara ha nitin. Mi kimiir nwirki kariiram hinina bi swoki aingwokin mi hinina bi swoki sriigin, kira pinda nami? ⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pi hinina boinki. Kimiir kwoinim maigimaiga nwo rani. ⁷ Mi kara kimiirin yaimwowar boinkii. Tiriiginin yio wi wadieyar nwowi. Mi kara nami kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Dimusi rani, kara nam karamae nwowi mi ti inkamin kimiir whinkinsiis haiginuwanin, siya wi niki it rani, kima nwowamin. Nungaka. Mi kara nami mi siirin wi kara

nikropkii, kimiiram, kımaka nauuni oniyam. ⁸ Mi mhoiıya siya nıti, iikamım ti nu iıiranım wı siya nauuni iisiımauuni, ti dimın biyeyım sima tırım sima ninoknınkın karamae nwowım simiirin. Mi sima ninoknınkın tani, piki hının ikin wadıeyın. Mi Adi Komii siya simiirin wı hiriinan saırsiyar hıdi. ⁹ Mi iikamım yipiki dimın biyie tırım simiirin wı siya nıisiımauwi. Dimusi rani, sima kariiram bi naıngwo tıbmii kııngım. ¹⁰ Siya iikam iıiirin wı dimınım dimın whırki kımbu karamae nwowım simiirarar tiri. Dimusi rani, mhoiıya kara nami kariir Ad iıiram mi kariir ıgsopa wı siya nokwokairi-nanaowidi. Mi kıma kariirin wı kig karamae hiriinan saırsiı nwowi. ¹¹ Mi iikam iıiirin wı siya nıisiımauwi hınının, iikamım ti nuın siir tıranım yipiki siyıu biyeyım sim napım, simiirin wı Adi Komii siya hıdi. Dimusi rani, Adi Komii siya ti inkamın Setan nıkiıwıyın yipiki ti nu iıir kigrıraowıyın siirin wı warar nınkın hıdi.

¹² Kara dimın kasa naıngwo rani, kimiir boınamın. Mi kara simiirin pi kimiir boın tani. Dimusi rani, tariinanın sima simiir ninoknınkın tani. ¹³ Mi mhoiıya Adi Komii kımıir Wanın siir naeyıuın yipiki yaimwo boınyın siya nıti mi wı siya nıisiımauwi, dimın wadie wadıeyım mi dimın kııngi kınım. Siya yayım wı siir kwoın aırgi naıngwo boın tani. Nııngaka. Yayım siyar wakaeyım, siya wı simiirgi simiirar boınmımauwi kimiirin ti dimınım mhoiıya nımbiniyanım. ¹⁴ Siya wı kariir inıg iıir hainanpraprası. Dimusi rani, ti dimın taeminım ti kara boınmımauwiım, siya wı simiir haii mi wı simiirar swoki hiurworwokai haıginıuwi kimiir kwoın iıiirin. ¹⁵ Digworaekwowım kariir Adın, Adi Komii siirım yım kariirgım. Mi kara hiriinan asi boını, Adi Komii siir naeyıuın kariir yayım wı siya hainaowidi mi wı siya boınmımauwi kimiirin, kimiir kwoınau haıgi okaiyam. Iriıg.

Tariinanın kıma ini maırgımaırga karamae niki owım mi mhoiıya kıma wa maırgımaırgaeı

¹⁶ İi priei rani, kıma kariir kig karamae niki oki. Mi mhoiıya iıkwırki niıuwi, kıma kariirin wa swoki kwakıgwını. ¹⁷ Mi kam nhırım siir kigna miriıyım sima, sima simar yınsrıı ansrıına, ta yayıa saıir yaimwokıyaimwowa ta siya boınkıya ya panıınga? Siya hınına boınkın, mhoiıya kıma wı kariir kig rani. Mi mhoiıya kıma kariirin wa swoki kıgwını. Mi siya ti siir warar mi boın, kara kariir Adın siiram nami mi siya hiriinan dimusi boınkın? ¹⁸ Mi sima diriıyar boınki, ti siya boınkıyın siya dimu kwaboınkıkın, siya ii priei bi kwaboınkıkın? Krıma ta yayı aıir bi swoki inoknınkınkıkım. ¹⁹ Jısis siya bıdi yınoknınkınkıyın kwoinın sima naıngwowın siir srııyam ti dimın iıiram. Mi siya simiir boınki, kıma, kıma kıma minam nınsrıı ansrııgım,

ti diminin kara boinkiyin hinin, mhoiyya ii priei rani, kima kariir kig karamae nwowi. Mi mhoiyya iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kigwini. Ana kima ti dimin iiram sriigin?
 20 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, mhoiyya kima wi kariiram nougii mi kima wi nouboboin prasae kinki rani mi kima wi maingimairga nwo rani. Mi iikamim nuanim, sima wi maingimairga prasae kinki rani. Mi kima wi maingimairga nwoki rani mi mhoiyya kima wi maingimairga haini nwowi.
 21 Mi wiga yinisim naokainam tiriyim, saeya ina ninokninkina iyya yinisim ieya kaknanaokaiyana. Kariir iyya ini kingiin nita. Mi saeya pi kimpipisu prasae swoki kin tani mi saeya pi maingimairga nwo rani, ti siiramın. Mi mhoiyya saeya pi yinisim iir yaokainaki mi saeya pi ta kimpipisu aiir swoki aingwoki rani. Nningaka. Saeya maingimairga dimusi nwo rani, saeya yinisim iirin bidi yaokainakiyin. 22 Tariinanin kima maingimairga nwo rani. Dimusi rani, kara wi kapi naowi. Mi mhoiyya kara swoki insiin idwowi, kara wi omwaiyar swoki waiyai. Mi kara wi kimiir swoki kigi mi kima wi maingimairga prasae nwo rani. Ta maingimairga kimiir kwoinau waraur nwokaiya saiirin wi inkam nwirki niniskii hai rani. Nningaka.

23 Mi mhoiyya ta iyya saeya nimbini, kima wi diminam kariiram srii rani. Kara kimiirin yaimwowar boinkii, kima Adi Komii siiramın diminam srii, siya kimiirin wa hauugii. Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim. 24 Mi biyya mi tariinanin iriipi hiriinan, kima Adi Komii siiramın diminamin kariir inig komii iir bi srii boinkikin. Nningaka. Mi kima siiramın diminam sriigii mi kima wa haiwini. Mi siya kimiirin wi maingimairga komiiyar nwokii. Iriig.

Jisis siya nuan dimin biyie biyeyim bidi ikwowaisiigim

25 Kara kimiirin boiniyo yai boini mi mhoiyya ta ii aeya nimbini mi kara ti diminim simiir yaimwokiyaimwowim wi boinmimauu rani. Nningaka. Kara kimiirin wi yaimwo imiirarar boini, Adi Komii siirin. Mi mhoiyya kima siir ninokninkini, kima wi wadie nwoki owim. 26 Mi mhoiyya ta ii aeya nimbiam, kima Adi Komii siiramın wi kariir inig komiiyin siir inig iir kwisboinki. Mi kara siiramın dimin taeminamin wi kimiiram srii rani. Nningaka. 27 Dimusi rani, krimiir Adi Komii krimiir Wanin, siyarin ini kimiiramar naingwokwokripkaiyin. Mi siya diminin kima sriigii siiram, siya wa wakaei. Siya kimiiramın ina naingwokwowin. Dimusi rani, kima kariiram naingwokwowikim. Mi kima wi haini ninokninkini, kara Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mi nua tiriirin ha nitkin. 28 Biyya kara Adi Komii siir haiburgigin mi kara ti nu iirin ha nitkin. Mi tariinanin

kara ti nu iir haiburgigi mi kara wi hiriyar swoki ami Adi Komii siir kigam.

²⁹ Mi kamim siir kigna miriyim sima siir boin, yayim tariinan kira boiniyim kira nimprio boin tani, ini hindara haknowidninkinkiyim. Kira boiniyo yai boin tani. ³⁰ Mi tariinanin krma ini haini yinokninkinkiyim, dimin taemin whiekakim kira simiirin ina ninomokninkin digin mi krma pi kiriir srियam swoki min tani. Nungaka. Diminim kira boini yim kaimwowaigim. Krma hiriyar ninokninkini, kira Adi Komii siir haiburgigin mi ha nitkin ti nu iir nauuni oniyam. Dimusi rani, wara yayim kira boiniyim krimiir, yim bwamkibwamim simiirar nanaakninkii haiginuwi. ³¹ Jisis siya boinki, tariinanin, kima ini hiriyar naingwo tibmii kiinim, kara Adi Komii siir haiburgigin mi tiriirin ha nitkin, aniya? ³² Iya bidi yimbiniya. Nungaka. Sma bidi yitim. Mi iikamim kimiirin wi yapa yapa sima nwowaiginugii mi kima wi hinda tinda ninoopami. Mi an kara ti inkam nwiruw an wi kanakanar nwoki kara wi kanakana nwoki rani. Nungaka. Adi Komii siya wi kanakar nwowi. ³³ Kara ti diminin kimiir bidiyar iki boinmauwun, kima kanaka nitanakukripkaii mi kima mhii hiinsima nwowi. Mi ti nuan iikamim dimin biyie kimiir tirhaiginuwi, kima wi kipi krii, wi sibgu dokworinu. An kara ti siyiu bibiyeyim ti nuan iikamim sima tirkiyamiyim simiirin bidi yokworipukimaigim. Iriig.

17

Jisis siya Adi Komii siiramin minam srigin siir kigna miriyim kamim simiir whinkinsiis haiginuwim

¹ Mi ti dimin taeminim Jisis siya boinkiyim simiir mhoiiyan, siya koua ha ninansiina kaokiyin mi siya ina boinkiyin, Adi, kariir iya bidi yimbiniya. Kira kariir inig iir hainanki ti dimin taeminim wi kira tiri kariir simiirsi. Mi ti hiriinan siyiuin kara, kiriir yinisimin wi kiriir inig iir nwoki hainankiyim. ² Dimusi rani, kira kariirin inig komii bidi hauugiyin, kira hinina boinkikin, yo ini ywowin. Mi kara wi ti nuan iikamim simiir nwoki hauuwim, yipiki kira hauugiyim kariir. Mi simiirin wi yaeya inig win kara hauu haiginuwi mi sima wi wadie hiriyar nwoki oyokiyokiikaeyamim. ³ Iikamim kiriirin ina ninokninkinim, Adi Komii nwirki nwiruw kinakinaigin. Mi kira mi Jisis Kraiis kara inkamin kira nikropkiyin, kara hiriinanam nitkin sima kririir ninokninkinim mi kririir siyiu iir nwoki apim. Mi hiriinanki nuwi, iikamim yipiki ti digworaekwo imiiram naingwo tibmii kiinim yim wi wadie hiriyar nwoki oyokiyokiikaeyamim. ⁴ Mi iikam imiirin kiriir inig komii iirin kara bidi yiisimauuwim

ti nu iiranim. Kara dimin taeminim kira nimbingiyim kariir kara tiram, yim bidi digiyim. ⁵ Adi, kira ti inig komiiyin biya nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, iya kara kinakar niki owa mi ha haiyin mi kira siirin kariirar swoki hauugi.

⁶ Kara ti iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, ti nu iiranim simiir nanaakninkii haiginuwam tiri mi simiir boinmauwam tiri hinin, kira panngin. Sima kiriir iikamim mi kira simiirin kariir bidi hauugiyim mi sima ini kiriir yai imiirar wakaeyokna apim. ⁷ Mi tariinanin sima bidi yinokninkinyim dimin taeminim kara tirim simiirin, biya kira hauugiyim kariir, kara tiram. ⁸ Kara yayiyim biya kira boinim kariir simiir bidi boinmauwam mi sima, simiiram ina naingwo tibmii kinim. Mi sima ina ninokninkinim kiriirin, kariirin kirar nikropkikin mi kara kiriir om waraurankar nuunainikin tiriirin.

⁹ Kara kiriirin minam sriigii ti kamim ti tir nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim. Kara kiriirin minam bi sriigikin, iikamim yipiki ti nuan dimin taeminim sim napiyim simiir whinkinsiisim. Nngaka. Kara kiriiram minam sriigikin iikamim yipiki kira hauugiyim kariir simiir whinkinsiis haiginuwim. Dimusi rani, sima kiriir iikamim. ¹⁰ Damin taeminim kara nonkwowim yim kariirgin. Mi tiriiginim kira nonkwowim yim kariirgin. Iikamim wi kariir inig komii iir nwoki hainanim. Dimusi rani, tiki iikamim ti tir nwowim simiirsika. ¹¹ Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriir kigamin. Mi mhoiia kara wi ti nu iir nwo rani mi yim sima wi tirar nwowi. Adi Komii, kira wadiekin simiirin kira kigrirao, kiriir kirie komii aeya. Ta kirieya biya kira hauugiya kariir. Mi ti iikamim ti tir nwowim sima wi iripa kinaka ta kirie airsi nwowi. Kiriir hiriinan, ta iripa krira mi owiya sair hiriinan. ¹² Mi iya kara simakar nwowa, simiirin karar kigriraokim, kiriir inigin siir kirieni. Mi yim sima ini wadie kinar nwowim, nwirki nwiruwairgin, yipikin wi sasar nonkwobumbuninkini. Mi ti kiriir yayiyim Yokwo Komii hir nwowim biya, biyan kamim sima winkiyim, wi hiriinanar mi imbiyami. ¹³ Mi tariinanin kara wi kapi niti kiriiram. Mi ti yayiyim ti kara boinim kara ti nu iir nwowin mi sima bidi wakaekiyim ti yayiyim kara boinkiyim kiriir. Mi kariir maigimairga wi simiir kwoinaw nwoki owim. ¹⁴ Kara simiirin yayiyim kira boinmauugiyim kariir simiir boinmauugin. Nuan iikamim sima wi io whwonkam simiir nanaowi. Dimusi rani, ti iikamim sima nuan digworaekwowim simiir nap rani, kariir hiriinan, ti simiir nap karamae kara mi owa sair hiriinan. ¹⁵ Kara kiriirin minam bi sriigin simiir nikunam, ti nuin siir tirankin. Nngaka. Kara kiriiram minam sriigikin,

simiir kigriraowim. Mi ti inkam biyeyin Setan nikiuwiyin, simiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ¹⁶ Sima ti dimin taeminim ti inkamin siya boiniyim simiir bi wakaeyokna apikim. Ta wakaeyokna ap karamae kara mi owiya simiir saiir hiriinan. ¹⁷ Kira ti kam imiir dimbingi kiriir inkam nwowam ta kiriir yaimwowa kara boinmimauuwa simiir saiirsi. Kiriir yayim yim yaimwowaigim. ¹⁸ Kara bidi yikropkiyim simiirin iki iikamim nuanim simiiram kariir mi aiir miriyyam. Ta biya kira nikropkiya kariir mi kara ha nitin nuan iikamim simiiram kiriir mi aiir miriyyam saiir hiriinan. ¹⁹ Kara, kanakanar hauunakin kariir piu aiirin pi naonamim kiriiram. Mi ti iikamim kira nimbiniim sima wi kiriir siyiu iir nwoki apim, ta kiriir yai kibiya kara boinmimauuwa simiir, saiirsi.

²⁰ Kara ti kamim ti tir nwowim simiiraram kwisboinki rani, kara kiriiramim ti iikamim yipiki kiriir yai aiir wakaei mi sima kariiramim wi haningi naingwo tibmii kungikini. ²¹ Adi, kariir kwoin komiyyin ha naingwowi, sima nwiruwar dwowiski, ti kira mi kara krira mi owiya nwiruwa saiir hiriinan. Kariir kwoin komiyyin ha naingwowi, sima kiriiraramar wakaeyokna ap iski. Mi ti iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinim, kariirin kira nikropkikin tiriirin. ²² Kara kariir kirieya mi kariir dimin kirie komiyyin biya kira hauugiyin kariir, kara simiir bidi hauugiyin mi sima wi nwiruwa asi nwowi, ta nwirua krira mi owiya saiir hiriinan. ²³ Kara wi simiir kwoin iir kwirii idwokaii, ta kira mi kwirii idwokaiya kariir kwoin iir saiir hiriinan. Mi sima wi nwiruwar nwoki owim mi iikamim ti nuin siir tiranim, sima wa nwoki inokninkinkiyim hinin, kariirin kira nikropkikin ti nu iir nitamin. Mi kira simiiramim wa timi aingwokwonanae ta kira naingwokwonanaeiya kariiram saiir hiriinan.

²⁴ Adi, kira ti kamim kariir bidi hauugiyim mi sima ini kariir ywowim. Kariir kwoin komiyyin ha naingwowi, sima wi kanakar wini oni, omin mhoiya kara nwowanin siirin mi sima kariir dimin komiyyin paenan niuyaeiyin wi siir nwoki kigim. Dimusi rani, kira kariiram naingwokwonanaeikin iya kira ti nu iir nonkwokwowa mi kira ti dimin komiyyin paenan niuyaeiyin kariirin hiriinansi hauugin. ²⁵ Adi, kira dimin whirki bi kimbugin. Iikamim nuanim sima kiriir ninokninkin tani mi sima kiriir siyiu iir mi sibgu ap rani. Niingaka. In kanakanar ywowiskiyin mi ti kamim ti tir nwowim yim sima ina ninokninkinim, kariirin kirar nikropkikin tiriirin mi ha nitkin. ²⁶ Kara simiirin, kiriir bidiyar iki boinin mi kara simiirin pa swoki boinmauuwi hininin, kira wi simiiram daingwokwonanae, kira naingwokwonanaeiya

kariiram saiir hiriinan. Mi kara wi simiir kwoin imiir nwoki kwirii idwokaiyim. Iriig.

18

Jisis siirin Judas siya hauugin sau omomim simiir in.
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

¹ Mi mhoiia Jisis siya Adi Komii siiram ha kwisboin digiyin mi mhoiia siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ta maeyau aiir haiburgigin mi sima ha namim mi kimidiniya iisim whirin Kidron nikiuwiyin siir iyapidnam. Ya tariigina ya numir aeya, hir nwowa. Mi Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim sima hir ini idwowiu. ² Mi inkamin Judas nikiuwiyin wir Jisisni napwouin, siya ta numir aiir bidi yinokninkinin. Dimusi rani, Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima iinokiiinokin iripa hir haingiriyiu owikim. ³ Mi mhoiia Judas siya kam nhirim yaii niniyim mi kam nhirim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigriraowiyim yipiki prismi biyan inkam nwowim mi Farisi kam ikim, siya simiir yikropki hiriir namamin. Mi Judas saikan sima simar yam ta numira saiir hiriirin. Mi sima sau, irim hipig minim warar yinkin hainam mi sikwo paeyim warar mi inkin bigna apnam. ⁴ Jisis siya ti dimin taeminim iikam ima tiranim siir, siya bidiyar yinokninkinin. Mi siya simiir kingiingikingiin ha nitin mi ina ini sriiniyin, kima nhiniiram kigi? ⁵ Mi sima siir boin, krma Jisisin om Nasaretanin siiram nitkim siir nonkwonamam. Mi Jisis siya simiirin ina boinkiyin, karaargin Jisisin.

Mi inkamin Judas nikiuwiyin, yipiki wir Jisis siir napwouin, yio ini simaka hirar ninkin okwouin. ⁶ Mi Jisis siya ha boinkiyin hinin, karaargin Jisisin. Mi ti kamim hir nwowim, sima siir kigim mi sima ha swoki kriinamim mi ina yakaigainamim nua. ⁷ Jisis siya simiirin ina swoki sriigiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hinin, kima nhiniiram kigi? Mi sima siir yai aka hinina yowarkii boin, krma Jisisin om Nasaretanin siir nokwonamam nitkim. ⁸ Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin, kara kimiirin bidiyar iki boinkiyin hinin, karaargin Jisisin. Mi kima kariir nonkwonamam niti mi kima ti kariir kamim simiirin pi hindara kigninkin amki. ⁹ Mi siya ti diminim ha boinkiyim mi ti yayim biya siya boinim, wi simiir hiriinanar mi imbiyami. Biya siya hinina boinkin, adi, iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, kara simiirin wi nwirni nonkwo iuguski rani. Niingaka. ¹⁰ Saimon Pita yio kamkiuwun whira nwowi mi siya ha kiwokhaigiyin maeyauwa siir hopkrikiuwa hiranki mi siya ha kinawana yomkiyin mi siya kimidiniya inkam nwirin Malkas niukiuwiyin siir win aiir haingrip itkiigi yipikin

prismi biyan inkam komiiyin si mai miiyin. ¹¹ Jisis siya Pita siir boinki, kira, wara kiriir kamkiuwun maeyauwa siir hopkrikiuwiya saiir ti swoki hopkrikiugi. Kara ti kamim simiirar mi kigninkin diriraeramar mi tiri, ti diminin sima tiram tirin kariir. Kariir Adin siya nibingiyin kariir siya hiriinanamar nimbingikin ti hiriinan dimin iir tiram. Sima kariirin wa tiowi mi kariirin wa kimbipisu haiginiuwi. Iriig.

Sima Jisis siirin inkam komiiyin Anas nikiuwiyin siirin yikropki

¹² Mi kamim yaii niniyim mi kamim simiir kigiraowi ikim, sima simar ywoki kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigiraowiyim simakan. Mi sima Jisis siirin ha nonkwonamim mi sima siir inao ha kogrimdinunamim, ¹³ mi sima siirin bi kimidiniya inkamin Anas nikiuwiyin siiram yikiunam, siir kigiuwim. Siya Kaiafasni nugun, yipiki prismi biyan inkam komii nwowin ti biowi iir. ¹⁴ Ti inkamin Kaiafas nikiuwiyin biya Isrelmi iikamim sim niki boinin hinin, siya siyar mi aowi ini mi owin, iikam whiekak krimiirsiiyin. Iriig.

*Pita siya Jisis siir wokinomokou boinkin
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)*

¹⁵ Mi sima Jisis siirin ha nikiunanamin hiriir mi Saimon Pita mi inkam nwirin Jisis siir kigna miiyin, sowa siir mhoiiyar yam. Mi prismi biyan inkam komiiyin yio siya bidi yinokninkin ti inkam nwirin siir kigna miiyin siirin. Mi siya ha namin, kimidiniya hira omaka aiir niyokiyokaiya saiir bopwo hir ini okwokaiyu. ¹⁶ Pita yio hiriinan bi tirkin, yio siya ini anowin napninopkainamiyin hira saiirin, ini hirar yokwowin. Mi inkamin Jisis siir kigna miiyin yipiki prismi biyan inkam komiiyin siya ninokninkin siya idowiiya ha swoki apnaniyamim mi siya wiga anowin napninopkainamiyin siir hir nokwowa saiir yani boinu, Pita siir nikiunaninopkainamam hiriir. ¹⁷ Mi wiga hira saiir ano iir kigraowiya saeya Pita siir boinki, ana kira Jisis siir kigna miiyan inkam nwirkin, iyie? Mi Pita siya ina boinkiyin, kara wara rani.

¹⁸ Ya taka iya pan prasaeki bi nwoka mi iikamim yipiki prismi biyan inkam komiiyin siir mai miiyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir kigiraowi ikim sima pae aiirar nokwoyokai onikim simiir piuin huua kinam. Mi Pita siya ha mi amin mi siya simakar mini okwo oniyiu, siir piua huua mi kinim. Iriig.

*Prismi biyan inkam komiiyin siya Jisis siir srii, srii nhirim
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)*

¹⁹ Prismi biyan inkam komiiyin siya Jisis siir srii, yayiim biya iikam imiir siya boinmimauuim simiiram. ²⁰ Mi Jisis siya siir boinki, inokinokin kara maeyauwim iikam hoimgaki haingiriyu owiyim simiir hirar mi boinmimauugin. Mi kara kariir yayiim omaka yaimin dimin nidwokai wakaeyim mi omakam Adi Komii siir inig hainani ikim, simiir hir bidiyar mi boinmimauuin. Kara, kariir yayiim bi swoki imprio boinmimankin. Nungaka. ²¹ Dimusika, kira ti hiriinan diminim kariir sriiyin, ha? Kira iki iikamim kariir yayi aiir wakaeyim simiirar srii. Kira kara boinim yayiim simiiramim simiir srii sima ina ninokninkinim dimin taeminim kara boin imiirin. ²² Mi mhoyiya Jisis siya hiriinan ha boinkiyin mi inkam nwirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair kigiraowiyin saika kingiin hir nokwowin, Jisis siirin siya yobwaeki mi ina boinkiyin, ti hinin yayi biyeyim prismi biyan inkam komiiyin siir kipi boin. ²³ Jisis siya siir boinki mi kara yayi biye boinkswomi mi kira nhirmiyin ha mi boinkiswo yio nikrani mi kara ti yayi wadie aiirar boinkiyin mi kira kariirin whisarii dimusi tokin, ha?

²⁴ Mi sima Jisis siir srii digiyim mi sima siirin ina kogrimdinuwim mi ti inkamim sima siirin hiriinankakar yikropki prismi biyan inkam komii nwirin Kaiafas nikiuwiyin siir nini kigiuwam. Iriig.

Pita siya Jisis siir misisaekin mi siya ina swoki boinkiyin kara siir bi ninokninkin
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

²⁵ Pita siya pae hirar niki okwo onikripkaiyin siir piua huua kinam mi kam nhirim sima srii siirin, ana kira Jisis siir kigna mriiyan inkam nwirkin, iyie? Si rani? Mi Pita siya ini hriiyar misisae boinkripkaiyin. Nungaka. ²⁶ Mi inkam nwirin prismi biyan inkam komiiyin siir mi mriiyin, ti inkamin yipiki Pitaki si haingrip itkiigiyin siir win aiir mi siir piugani inkam nwir ieya. Mi siya srii siirin hinin, biya kara ta numir aiir nwowin kara kiriirin hir kigin, kira saikar nokwokin, ana kira? ²⁷ Pita siya ha swoki misisaeyin mi siya ina boinkiyin, kira kariir bi kigin. Mi ta siya boinkiya sair mhoyian kakarugin ina yikiyin. Iriig.

Sima Jisis siirin gavmani inkamin Pailat nikiuwiyin siiram yikropki

(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

²⁸ Mi kamim Jisis siir nikiunamim sima Kaiafas siir omaka aiir haiburgim mi sima siirin gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir yikiunam. Ya tariigina ya iya bidi pirinkiyakwoka. Mi inkam komii komiiyim Isrel simiirim sima gavmani inkam komiiyin siir omaka hiriir panansi

yamsi. Dimusi rani, pi sima omaka inkamin yipikin Isrel simiir piugana saiir karamaeyin pi saiir napninopkainami mi Moses siir siyu komiiyin yio ha boinkin, sima wi miyikan nwo rani, Adi Komii siir whwonkam idan wi iki inkamin piu iokak nwowiyim wi simiir hiriinan nwo. Mi sima naeyim ii komiia yaewou nikwo aeiya Pasova saiir naeyim wi kipi mi ae. ²⁹ Mi sima hiriir bi napninopkainamkim. Mi gavmani inkam komiiyin Pailat nikiuwiyin siya idowiiya ha napnaniyin mi ina yani sriiyuin simiir, kima ti inkamin siir dimusi boin huriyugun? ³⁰ Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, siya dimin tirbu karamaekiswo mi krima siirin pi tiriir di yikunani. Nningaka.

³¹ Mi Pailat siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, siirin kima kima ti ikunam mipi kima kima tini hidu siirin kimiir yapa kaunsil aka. Mi kimiir yapa siyu iirar tini tiru kimiir brougae wanwiyae ima boingigim kimiir inkamin dimin biye tiriyin mi siirin ha tiriyin, siir hiriinan. Mi sima siir yai aka ina yowarkii boinim, om komii Rom hiran gavmanin siya wi krimiir kigninkin tir tani siir tioamin mi siir nisomaowamin. ³² [Mi ti diminin nimbiamin mi sima wi yaiya biya Jisis siyar niki boina wi saiir hiriinanar swoki tiri, siya naowamin.] ³³ Mi ta Pailat siya boinkiya saiir mhoiiyan siya ina swoki apninopkainamin gavmani omaka saiir hiriir. Mi siya siir kam imiir boinki, sima Jisis siirin kingiin hiriir nikiunamin. Mi siirin ina sriiyin, ana kira Isrelmi iikamin simiir kigirkakan inkamkin, iyie? Si rani?

³⁴ Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi yio tiriiginin yio kiriirar kwoinkin, ti kira boinkiyin hiriinan, iyie? Kira nhirmi yai wakaekin? ³⁵ Mi Pailat siya siir boinki, kira hiriyyar naingwowi kara Isrel simiir piugana saiir inkam nwrkin, aniya? An kara nningaka. Kiriirin Isrel simiir piugana saiir iikamin mi simiir prismi biyan inkam komii komiiyim sima nonkwonakikim mi kiriirin sima nikiunanikin tiriirin. Kira dimu tirkin? ³⁶ Mi Jisis siya siir boinki, kara ti iikamin ti nuin siir nwowim simiir kigiraowan inkam tani. Mi kara ti iikamin ti tiranim simiir, kigiraowan inkam nwokiswo mi iikamin yipiki kariir siyu iir napim yim wi kariirar pi whinkinsiis haiginuwun yaii simaka niniyam. Mi sima kariirin wi di yonkwonani. Nningaka. Mi kara wi tir di yowowi, iikam imiir kigiraowam. Nningaka.

³⁷ Mi ta Jisis siya boinkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiyin. Ana kira inkamin iki iikam nhirim simiir kigiraowan inkamkin, iyie? Si rani? Mi Jisis siya siirin ina boinkiyin, kira kariirin ha boini, kara Inkam Komiiyin. Kariir apua kariirin ti nu iir naokainaka mi kara ti nu iir

asi nwowi mi ti hiriinan saiirsika, kara wi ti dimin whiruwan siirara asi tiri iikamim simiir ninokninkin haiginiuwam mi yaimwo simiir boinam. Mi yipiki yaimwokiyaimwo aiir sibgu wakaeyokna api, yio siya kariir yai aiir wakaeyoknaeikin. ³⁸ Mi Pailat siya siirin ina swoki sriigiya, yaimwokiyaimwowa ya paninga. Iriig.

Pailat siya simiir boinki, Jisis siirin paeyin hiiniya niriioninkinin saika ninkin irinugiyim

(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Mi ti yayim sowa boinkiyim simiir mhoiyan mi Pailat siya ina swoki apnaniyam in idowiya hiriir Isrel simiir kam imiiram. Kara ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya wa nao rani. Nningaka. ³⁹ Mi kimiir siyiun yio hiningin kara inokinokin inkamin nwira nikropkiikin maeyauwa mi biyie mriiya saiir hir hūgripkiikikaiyim saiir hirankin ii komiyya wou nikwo aeya Pasova saiir. Mi kima ha naingwowi ti Isrelmi inkam komiyyin siirin kara pi yikropki rirmiyya nwowamin kimiiram, iyie? Hinin kipi tir? ⁴⁰ Mi sima ha kauwok boinkiyim mi ina boinkiyim, si rani! Krima minam naingwowi, kira Barabas siir dikrop apniki. Ti inkamin Barabas nikiuwiyin, yio hiiyan inkamkin mi inkam nisomsom aokaowan inkamkin. Iriig.

19

¹ Mi mhoiyya Pailat siya Jisis siirin ha swoki ikunaninopkainamin mi siya siir kamim yai naniiyim simiir boinki, Jisis siirin idgiuni sima nipimparim. ² Mi sima siirin idgiuni ha nipimparim mi sima uridin amridamridkakin ha haiyin, kimidiniya siir mwo iir kaigrisiuhaiginiu. Mi sima yuis paridnana mi urid amridamridkakin ha mi haiyo inkam komiyyin nu kigriraowiyin siya niyo hiriinana kimidiniya siir ii haiginiu. Mi sima siirin haini hopmimin gwo mi ina boinkiyim, ³ krimiir kwoin komiyyin hiriyyar naingwowi, ti Isrelmi inkam komiyyin wi hiriyya nokwoyokiyokigiyami. Mi sima siir kingiin ha nitim mi kimidiniya siir tio. ⁴ Mi Pailat siya idowiya ha swoki apnaniyam in mi siya kimidiniya iikamim hir nwowim simiir swokani boiniu, kima ta saiir ti wakaeki, siirin pi kara nini ikunanakii mapi idowiya waraur nikrop apnikii. Mi kima ta saiir dinokninkinkii, kara siirin ha naingwo rani, siya dimin biyie whir bidi tirin mi siya pa nao rani. Nningaka. ⁵ Mi mhoiyya Jisis siya idowiya ha napnaniyam in, ti urid amridamridgakin, siir mwo iir kaigrisiugiyin mi yuis paridnana sima mi ii haiginiugiya aka, yo ini hiriinanar ywonaniyamo. Mi Pailat siya ina boinkiyin, siir kigi, ti siya inkamin. ⁶ Mi prismi Biyan Inkam Komii

komiiyim mi kamim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saair kigriraowiyim, sima siir kigiyim mi sima ina kauwok boinkiyim, siirin paeyin hiiniya nirioninkinin, saika dinkin irinugi, siirin paeyin hiiniya nirioninkin saika dinkin irinugi. Mi sima ti hiriinan yai kauwok boinkiyim mi Pailat siya simiir boinki, kimar ti onkwonam siirin mipi kimar nwoki inkin irinugiyim paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Kara siirin dimin whir siya tirbu bi hidyskaigin mi siya pi sairsi ha nao rani. Nningaka. ⁷ Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima boinki, yaiyim siyu komii siirim krma napiyim yim hinina boinkim, siya wa dao. Dimusi rani, siya hinina boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin.

⁸ Mi Pailat siya ti hiriinan yai imiir wakaekiyin mi siya nidid prasae bi kinkikin. Dimusi rani, Jisis siya ha boinkin, siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁹ Mi siya Jisis siirin ina swoki ikiunaninopkainamin gavman simiir omaka komii aiir. Dimusi rani, siya ha naingwokin, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi siya siir boinki, kira kariir boinki, kira pindankin. Mi Jisis siya bi wakae boinkikin siya ini yai mikrimar ywowin. ¹⁰ Pailat siya siir boinki, kira kariir yai aiir wakae boin karamae dimusi nwowi? Mi kira ha naingwo rani, kara kirie komiigakin mi kiriirin wa nonkwo iuguski rani mi kiriirin paeyin hiiniyin nirioninkinin saika wa mi inkin irinugi rani, aniya? ¹¹ Mi Jisis siya siir boinki, kira ini kariir kou ywowin, dimusi rani, kiriirin Adi Komii siya kigninkin tirkin ti dimin iirin. Dimusi rani, inkamin yipiki kariir nikropkiyin tiriir, kiriir ingi nonkwowam, yio siya dimin biyie prasae bi tirkin. Mi ni kira, dimin komii bi tirbugin. ¹² Mi Pailat siya ta hiriinan yai aiir wakaeyin mi siya hinina yaingwo, siya Jisis siirin wi panina nonkwo iuguskii. Mi Isrel simiir kam ima boinki siirin mi kira siir nonkwo iuguskii karam nwowi mi kira tari om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa simiir kigirkakiyin siir whinkansiis haiginu rani. Mi inkamin ha boini, iki iikam nhirim simiir kouwin ini karar ywowin mi simiirin ini karar kigirkakim mi yio ti hiriinan inkamin yio Sisa siir sauan omomkin. ¹³ Mi Pailat siya ta yai aiir wakaekiyin mi siya Jisis siirin ina yikiunaniyamin idowiya hiriir. Mi siya kimidiniya ipiia maeyaua inkam komiigi nidwokai hidiya yaimin dimin saair yidwokai, maeyaua ha dapiya siya siyu. Mi Hibru simiir yaigina ya hinina dapika, Gabata.

¹⁴ Ya ta iia, ya Isrel simiir iikamim nae sima diriraeraran ii aeya, wou nikwo aeni ii komiia Pasova nikiuwiya sairam ya saeya ya nabiepopwoka ta Pailat siya boinkiya hiriinan simiir, tisi kimiir inkam komiiyin, kima siir kigi. ¹⁵ Mi sima ina swoki kauwok boinkiyim, siirin disomaoki, siirin

disomaoki. Mi siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika dinkin irinugi. Mi Pailat siya simiir srugi. Dimuka? Mi kima ha naingwowi, kara kimiir inkam komiyyin kimiir kigriraowiyin siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika ninkin irinugiyim, aniya? Mi prismi biyan inkam komii komiyyim siir yai aka hinina yowarkii boinki, Sisa sasairgin krimiir kigriraowiyin inkamin, yaeya inkam nwir karamaeka. ¹⁶ Mi ta sima boinkiya saiir mhoiyan mi Pailat siya siirin kimidiniya siir kamim simiir in yonkwoki mi siirin sima yonkwonam mi siirin ha kiyainamin mi sima paeyin hiiniya nironinkinin saika yinkin irinugi. Iriig.

Jisis siirin kam ima ninkin irinugikin paeyin hiiniya nironinkinin saika
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

¹⁷ Mi kamim yaii niniyyim sima siirin ha nonkwonamin mi paeyin hiiniya nironinkinin siir ninkin irinugiyam tirin, yio ini siir waeyaowar swoki itiyiskainamin. Mi siya kimidiniya maeyaua ha dapiya inkam mwokiu saiir hiriir yam. (Mi Hibru simiir yaigina ha dapika Golgota.) ¹⁸ Sima siirin ta maeyau aiir yinkin irinu inankigi. Mi sima inkam nwiso saika hir warar yinkin irinu inankigi paeyin hiiniya nironinkinin siir. Nwirin yio iniig miya mi nwirin yaioyae miya. Mi Jisisin yio ipwoniya ywokai. ¹⁹ Mi diminin Pailat siya winboinkiyin mi siya kimidiniya siir kam imiir boinki, sima saiirin paeyin siir nironinkinin saika dipakiugi. Mi yayim siya winkiyim yim hinina winboinkikim, tikinin yio Jisisin om Nasaretanin siya, Judami inkam komiyyin simiir kigriraowiyin. ²⁰ Mi Juda simiir iikamim ti yayim simiirin ina mwainim. Dimusi rani, maeyaua kam ima ninkin irinu inankigiya Jisis siir, paeyin hiiniya nironinkinin siir, ya ini om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowa. Pailat siya ta yayia Hibru simiir yaigin aiir win boinkikin, Rom, Grik simiir yaigino sowiir warar. ²¹ Mi mhoiia Isrel simiir prismi biyan inkam komiyyin ha namn, siya Pailat siir ini boinu, kira hinin kipi winboinki Judami iikamim simiir inkam komiigin, simiir kigriraowikin. Ningaka. Kira hinina ti winboinki, ti inkamin siya siyar boinan hinin kara Juda simiir iikamim simiir kigriraowan inkamkin. ²² Mi Pailat siya siir yai aka hinina yowarkii boinki, diminin kara winkiyyin, yio bi swoki kisinaeikin hiriyyar nwowikin.

²³ Mi kamim yaii niniyyim, sima siirin ha ninkin irioninkin inankigiyin mi ti kam nwiyyim sima Jisis siir yuisim ha haiyim mi ina sioitkin hidim. Sima whieyim kwiiya sioitkin mi sima nwonira nwoniran whieyim kwokwira inan hai. Mi sima siir yuis bripriya sima nii haiginiugiya pan karamae

nwowiya saiir warar yinkin hai. ²⁴ Mi kamim yaii niniyim sima boin, ta yuisa ya hiriinanar dwo, krima saiirin pi kipi nini kiwomwit. Krima saiiramın pi gwo kwira satu nikiuwiya pi saiir gwowi. Mi krima pa nwoki kigim saiirin pi nhinga haii, kira, iyie kara? Mi sima saiirin hiriinanar mi tir. Mi ti yayim biya profet kamim sima winkiyim Yokwo Komii aiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Mi ti yayim yim hiniina boinkikim,

kamim wi kariir yuis imiir nonkwokwo hidhainami mi simiirin wi nwirni nwirni hauugii. Mi sima gwo kwira satu nikiuwiya wi kariir yuis bribriya wi saiiram mi gwowi.

Mi ti kamim yaii niniyim yim ti dimin imiirin hiriinanar mi tir.

²⁵ Mi Jisis siir yopiiya mi siir yokman aeya mi Maria saeya yipiki biya Klopasni wig niki owa sima mi Maria Makdalan aka, sima maeyaua kam ima niriioninkin inankigiya Jisis siir paeyin hiiniya niriioninkininsi, siir kingiin hirar yokwo. ²⁶ Mi Jisis siya hiriinan kigin, siir yopiiya kariir kingiina nokwowi, Jonin, yipikin Jisis siya naingwokwonanaeyin mi siya siir yopii aiir boinki, wig, kariir yinisim yinkamiyinin wa siyairgin kinaka kingiinar nokwowin. ²⁷ Mi ta siya boinkiya kariir siir kigna mirii inkamin saiir mhoiiyan, ta wiga ta tir nokwowa ya kiriir apuga. Mi ta iya siyar boinkiya mi saeya ha nama mi saeya ini kariir omaka hirar yasae owiugusama. Iriig

Jisis siya nao aeya

(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

²⁸ Mi mhoiiya Jisis siya ina yinokninkinkiyin, ti dimin taeminim tirim yim ini digidig ywokiyim yayim biya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komii saiir. Mi ti yayim Yokwo Komii saiir nwowim yim kaimwowaairgin siya hiniina boinkikin. Kara kwoinki haei. ²⁹ Mi two ira hir nwowa wain opkaka mi sima dimin whirin haimgan haimgankakin siir hopmaigi wain op aiir mi sima siirin paeyin hisop nikiuwiyin siir kwiya anaka yinkin udgi. Mi sima ina yaki hopkaigiyan Jisis siir yai aiir. ³⁰ Jisis siya ta wain op aiir kwiyaeyin mi siya ina boinkiyin, dimin taeminim ini digidig ywokiyim. Mi ta siya boinkiya yai hiriinana saiir mhoiiyan siir mwoin ha kaiyirounaiinamin mi siya ina yaonamin. Mi siir kwoinbudin siir haiburgigin ini Adi Komii siiramar swoki amin. Iriig.

Mi kamim yaii niniyim ha nitim Jisis siir pris aiirin sima yaki hainwitki

³¹ Mi Isrel simiir biyan inkam komii komiiyim ha namim mi sima Pailat siir ini sruiyu, siya siir kam imiir nikropkiyim iki kamim paeyim hiiniya niriioninkinim simiir ninkin irinugiyim

simiir igrib imiir nini irimtiokiyim mi sima pi nwoki aosasauu-namim. Dimusi rani, ya taka iya ya nae iikam ima diriraeraran aeya, Judami i komiia pi siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya. Sima pi boriisopi ti kamim paeyim hiiniya nironinkinim simiir hirar nwowim. Dimusi rani, Sabata ya Judami i komiia pi siiskuwakia dimin taemin tir karamae nwowiya yaewou nae komiia saiir nikwo aeya Pasova saeya nimbiamiyim ya i komiigi komii aeyairga. ³² Mi ti sima sriya Pailat siir saiir mhoiyan, siya kamim ina yikropkiyim. Mi sima ha namim, kimidiniya inkam nwiso Jisis saika ninkin irinu inankiyo sowiir igrib imiir ini okwimkwaki. ³³ Mi sima Jisis siiram ha nitim mi sima ina ini kigniyim, siya bidi yaonamin. Mi sima siir igribo wara paninsi yokwimkwakisi. ³⁴ Inkam nwirin yai niniyin siya bidi yaka haingripkiya siir pris aiirin sauni. Mi nhe, bwiya minim ina naokiinainamim. ³⁵ [Kara Jonkin ti dimin imiir kigin mi ti hiriinan siyiuim kara kigim. Mi kara simiirin ta yokwo aiir asi winkikin mi kima wa nwoki inokninkinim siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi ti dimin taeminim kara winboinkiyim, yim kaimwowaigim mi kima simiiram in ha ti aingwo tibmiikin.] ³⁶ Mi ti dimin taeminim nimbimbiniyim, yim ini Adi Komii siir yayim yipiki biya profet kamim sima winboinkiyim Yokwo Komiiya saiir ini hiriinanar mi imbiyamim. Ti yayim hinina winboinkikin, sima wi siir ki whir ninirio rani. ³⁷ Mi yai nhirim Yokwo Komii saiirim yim hinina boinkikin, iikamim sima wa kigii, inkamin yipiki siir priska aiir haingripkii. Iriig.

*Inkam nwiso Jisis siirin siyano whirin siir ini wokaigig
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)*

³⁸ Mi ti diminin ti kam ima tirim simiir mhoiyan mi inkamin Josep nikiuwiyin, om Arimatianin siya kimidiniya Pailat siir srii, Jisis siir piuis biyeya paeyin hiiniya nironinkin in siir hiranki hiunis hainamim. Josep siya Jisis siir yai aiiram naingwo tibmiigin mi siya ta naingwo tibmiia idowiiya bi nwoka. Dimusi rani, siya Isrel simiir inkam komii komiyim simiirsi nididgin. Mi Pailat siya siirin wadiyar ywokiyin. Mi siya ha namim mi Jisis siir piuis biyeya ina ini hiunishaiyiuin. ³⁹ Mi inkamin Nikodimas dapiyin, yipiki biya Jisis siiram namwiyin niyaka, siya warar yinkin am Josep saikan. Mi siya wain piui miyik whakiyin 50 kilowa hainam. ⁴⁰ Mi sowa Jisis siir piuis biyeya ha hiunis haiyo mi sowa siir pi aiirin wain ha haniyopkiyo mi yuis wina saiir whrinki siir pi aiirin. Ti siyu hiriinanin Isrel simiir iikamim naonamiyim, simiir diriraerarkiyim simiir hiriinan mi mhoiia sima siirin pa haingikaigii ienauin. ⁴¹ Mi maeyaua kam ima ninkin

irinugiya paeyin hiiniya nironinkininsi Jisis siir, ya numira ini hir nwowa mi ta numira saiir hirin, siyano whirin biya inkam haingikai karam niki owin yio ini hir nwowin. ⁴² Mi sowa Jisis siir piuis biyieya siir ini wokaigig. Dimusi rani, taka iya ya Judami ii komiia piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae imiir diriraeraranka. Mi hiriirin ii hoimgak nwokwokin tani mi sima wi yaeya maeyau kwiram ha hansiram tani, siir haingikaiyam. Niingaka. Iriig.

20

Jisis siya ha swoki insiin idwovin ini omwaiyar swoki waiyan

(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

¹ Mi tariigina ya Sande nugaka, iya bi niki kinipimpirkin waokika, imumar niki oyakwoka mi Maria Makdalana ina yama maeyaua ti siyano ieya nwowa ti inkam nwisowa wokaigiga Jisis siir, saiir hiriir. Mi saeya ha nita mi saeyar kig, siiya biya ti siyano iir niki haigin topokougiga, saiirin inkamki bidi waritkinkiyin ti ieyin siir hirankin. ² Mi saeya ha niwitnaniya kimidiniya Saimon Pita siya mi kara kririir ini kigni, inkam nwirin siir kigna miriyyin yipiki Jisis siya naingwokwonanaeyin. Mi saeya kririir ini boini, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis biyieya inkamki bidi hainama ti siyano in siir hiranki mi krima ninokninkin tani, sima saiirin ini papi haiginim. ³ Mi Pita krira ha haiburgigo mi krira ina yamwo siiyano iiram. ⁴ Mi krira ha niwitamo mi Pita siirin kimidiniya kara iwit haiburgig mi ti siyano siir biyyin kara iwit imbiyam. ⁵ Mi kara ha nini waisii kaokiyin, yuis aiirarar kigi, ya hirar nwokaii. Mi kara hiriir bi napninpokainamkin, ⁶ Saimon Pitan yio mhoiia ha niwit nimbiniyin, yio ini ti siyano iirar iwitninpokai iugusamin. Mi siya yuis aiirarar ini kigi, yuisa ya hirar nwokaii. ⁷ Siya yuis kwira siir mwo iir sima wrieyimyok kogiya saiirarar kig. Mi yuis kwira siir piu aiir sima nitimwaniugiya ya hir wara bi nwokaiga. Niingaka. Ya maeyau gwir bidi whrinhaigiya. ⁸ Mi an kara iriipi hiriinan ti inkam nwirin Jisis siir kigna miriyyin, yipiki bi ti siyano iir niwit imbiyam an kara siir mhoiia ha mi apninpokainamin mi kara ti digworaekwo imiir mini kigiuwin mi kara ina yinokninkinkiyin. ⁹ Mi biya mi tariinanin iriipi hiriinan krima ta yaiya saiir bi sibgu inokninkinkim. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir winboinkiyim hinin, siya wa swoki insiin idwovi ie hirankar. ¹⁰ Mi krima ina swoki amin oma hiriir. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

¹¹ Maria saeya siyanoin siir iemig hīrar niki okwo ouwa. Mi saeya ha nouu hīunanainama mi ina ini waisiikaokiya. ¹² Mi saeya ha nini waisiikaokiya mi saeya paekwosim nwis owiirarar kigi, yūis whisinankak nii idwodwokaiyo hīiya Jisis siir piuis biyieya saiir niohaiginkiya saiir. Mi nwirin yio siir mwoki nwowin hiriir yidwokai mi nwirin yio siir iga owa nwowo hiriir yidwokai. ¹³ Mi saiirin sowa sriigi, wig kira dimusi nouwi? Inkamin krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir piuis aiir hainamin, krīma ninokninkin tani, sima saiirin ini tari papi yamisi haiginim. ¹⁴ Mi ta saeya boinkiya hiriinan saiir mhoiyan mi saeya ha kwaeyaeyokaowa mi saeya ini Jisis siirar kwakiga saiir kingin hīrar namikwoniyin. Mi saeya ha bi naingwoka siya Jisiskin. Niingaka. ¹⁵ Jisis siya saiir srii, wig, kira dimuam nouwi? Mi kira nhiniiram hansirni? Saiir kwoinin ha naingwoka, siya ti inkamin numir aiir kigriraowiyin siya niuwi. Mi saeya siir boinki, inkam, kira siir piuis biyie aiir hainami mapi kariir boinmauugi. Kira saiirin ini papi haigingigin. Mi saiirin pi kara nini hainakii. ¹⁶ Mi Jisis siya saiir boinki, Maria mi saeya ha haiyug inansiina kaokiya mi ini siirar kigiya. Mi saeya siirin Hībru yaigina saiir boin, Robonai Tiriiginin yi hinina boinkikin, Inkamin Nowomwarkaiyuwiyin. ¹⁷ Jisis siya saiir boinki, kariir kipi nonkwo. Niingaka. Kara pi kariir Adin siiram niki am tani. Kira dam mapi kariir nomiiyauim simiir tini boinmauuwu. Kara wi kapi nami siiram, yipiki kariir Adin mi yipiki iriipi kiriir Adin. Kariir Adi Komiiyin mi iriipi kiriir Adi Komiiyin siiram. ¹⁸ Mi mhoiia Maria om Makdalana ha swoki ama, kimidiniya kamim siir kigna miriiyim simiir ini boinu, hinin, saeya Biyan Inkam Komiiyin siir bidi kignaniya, saeya yaayim siya boinmimauugiyim saiir simiir ini boinmimauuu. Iriig.

*Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiam
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)*

¹⁹ Mi Sande niyaka, kamim siir kigna miriiyim sima omaka iripa hīrarar nwomimirkim. Mi simiir anowin haini kimkiknam iikamim simiirsi, sima kigisi simiirin. Dimusi rani, sima pi nididgim Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi, sima pi nonkwonakiisi simiirin sima nisomaowam. Mi sima hīrar niki owim mi Jisis siya ha nitin ini simiir bopwonau hīrar yamikwoniyin. Mi siya simiir boinki, kimiiir kwoinim kirie dwoki. ²⁰ Mi siya hiriir niki boinkripkaiyin mi siya siir inao mi siir pris aka ina yiisimauuwim simiir. Mi krīma ti han imiir kigim mi krīma maigimaiga prasae bi kinkim Dimusi rani, krīma hiriir yaingwoki, krimiir Biyan Inkam Komiiyin bidi swoki insiin idwowin ie hīrankin.

21 Mi Jisis siya kr̄imiir bōnki, k̄imiir m̄h̄i kwōnim hi-insima dwoki. K̄imiir̄in w̄i kara n̄kropk̄ii, kariir m̄i āiir m̄irīiyam, kariir Ad̄in siya n̄kropk̄iya kariir t̄rīir n̄tam, saiir h̄irīinan. 22 Mi ta siya bōnkiya saiir m̄hōīyan, siya ha kuugiȳin kr̄imiir m̄i ina bōnkiȳin, Ad̄i Kom̄ii siir naeȳiu īir haigi. 23 Mi k̄ima dim̄in biȳie biȳeȳim ini han̄in inkami kwōn kw̄ir̄ii idwok̄īȳim w̄i sim̄iir haiyoprimdīȳumīigi. Mi k̄ima sim̄iir̄in haiyoprimdīȳumīigi karamae nwowi, sima w̄i h̄irīiyar nwokripk̄aīi sim̄iir kwōnau h̄ir̄in. Iriig.

Jisis siya Tumas siir h̄irīir ȳimb̄iyam

24 Mi īiya Jisis siya n̄ta siyar n̄ini īisiimauuniyam siir k̄igna m̄irīiȳim kam̄im sim̄iir m̄i inkam nw̄ir̄in Tumas n̄kīuwīȳin ȳio simaka h̄ir wara bi nwokin. Siir in̄ig wh̄ir̄in Didimask̄in 25 Mi m̄hōīya kr̄ima kam̄im siir k̄igna m̄irīiȳim, kr̄ima siir k̄igim m̄i kr̄ima siir bōn, kr̄ima Bīyan Inkam Kom̄ii siir b̄idi k̄igim. Mi Tumas siya ina yowark̄ii bōnin m̄i kara nōim siir īina h̄ir nwow̄im sim̄iir k̄ig karamae nwowi m̄i kariir īina now̄in siir pr̄is āiir nwow̄in siir m̄i hopkaigi karam m̄i owi m̄i kara pa naingwo t̄ibm̄ii k̄in tani, siya omwai b̄idi swoki waiyan.

26 Mi īi ir̄īiyar kw̄is̄im namkiȳim sim̄iir m̄hōīyan, kr̄ima ir̄ipa maeyau kw̄ira h̄ugripk̄īiya saiirarar haingirīȳiu omim̄irk̄im m̄i kr̄ima anow̄in ha m̄i haigin̄ikounam m̄i ȳio Tumas̄in ȳio krimaka h̄ir warar nwokin. Mi kr̄ima anow̄in b̄idiyar m̄i haigin̄ikouwin m̄i b̄iri kim̄im̄inkikin Jisis siya ha napn̄inopkainaniȳin m̄i siya kr̄imiir bopwoniya ha nam̄ikwokainiȳin m̄i ina bōnkiȳin kr̄imiir, k̄imiir m̄h̄i kwōnim hiinsima dwoki. 27 Mi ta saiir m̄hōīya siya Tumas siir bōnki, k̄irīir īnam t̄rīir dwoki m̄i kariir īina owiir k̄igi m̄i k̄irīir īina kariir pr̄is āiir tim̄i hopkaigi. Kira kariir̄in diḡim̄ii k̄ipi haimrīiȳiu. N̄ingaka. Kira daingwo t̄ibm̄ii k̄in. 28 Mi Tumas siya siir bōnki, kira kariir Bīyan Inkam Kom̄īgin m̄i kira kariir Ad̄i Kom̄īgin. 29 Mi Jisis siya siir bōnki, kira kara swoki insīin idwowa m̄i ha bi naingwo t̄ibm̄ii k̄inḡin. Dimusi rani, kira kariir k̄igin m̄i ha naingwo t̄ibm̄ii k̄inḡin, aniya? Mi ȳip̄iki kariir k̄ig karamae nwow̄im m̄i ha naingwo t̄ibm̄ii k̄in̄im h̄in̄in kara ini omwaiyar swoki waiyan, sim̄iir m̄air̄im̄airga ini k̄irīir haiburim. Iriig.

Jon siya ha bōnkin siya ta yokwo āiir̄in dimuam winkikin

30 Jisis siya dim̄in taemin̄ m̄īȳik m̄īȳik kasa bi t̄ir̄kin īikam īmiir wh̄ink̄insiis haigin̄īuwam. Mi kr̄ima kam̄im siir k̄igna m̄irīiȳim t̄i dim̄in taemin̄im sim̄iir k̄igim m̄i kara sim̄iir̄in h̄irīiyar bi w̄in diḡim ta yokwo āiir̄in. N̄ingaka. 31 Kara t̄i dim̄in taemin̄im sim̄iirarar kwaow̄inkikin. Mi t̄i īikam̄im ȳip̄iki ta yokwo āiir mwain̄im kima wa nwoki

inokninkinim hinin, Jisis siyaairgin inkamin Kraiis nikiuwiyin yipikin Adi Komii siya nikropkiyin ti nu siir iikam krimiir whinkinsiis haiginuwam. Siya Adi Komii siir yinisimkin mi kira siiram naingwo tibmii kani, kira wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin wi siir hiranki haii. Iriig.

21

Jisis siya kam iriyyar nwiso siir kigna miriyyim simiir hiriir yimbiam

¹ Mi mhoiyya igwira Jisis siya kimidiniya krimiir hiriir yimbini, kamim siir kigna miriyyim whi Taibirias kingiin hir. Siya hinina tirkin. ² Saimon Pita mi Tumas, siir inig whirin Didimaskin mi Nataniel om Kena nu haimii Galilianin mi Sebedi siir yinisim nwiso kraira mi inkam nwiso Jisis siir kigna mirii iko, krima iripa hirirar haingiriyu omimirkim. ³ Mi Saimon siya krimiir boinki, kara iya kwiriinami, haimna anasu simki niigiyam nitmaii. Mi nim krima ina mi boinkiyim, krima pi kinakar nami. Mi krima ha namim mi ina yani kwiriuium i aiir. Mi haimnam ina yitmaiyyim. Mi ni kirieya krima anasu whirmin whirmin sim bi swoki kibokiin miminkim ini ii aeyar yinkiyanonkwokiyakwoka. ⁴ Mi iyya bieyin ha kaiidowarkinaniyin, Jisis siya opkamaiga kingiin hirar yokwoyakwok. Mi krima siir kigna miriyyim kamim ha bi ninokninkinkim siya Jisiskin. Krima ha naingwokim siya inkam nwirkin. ⁵ Ti whranim, kima whiruwasiim bidi kibokiinim, iyie? Nningaka? Mi krima ina yowarki boinkiyim, krima anasu bi kibokiingim. Mi siya krimiir boinki, ⁶ kima wari kimiir haimnan inig miyya ditmaigi mi kima pi anasu niki kikaiyyim. Mi krima krimiir haimnan ha swoki itmaigiyyin mi krima siirin kibokiinim dig bi nwokim. Dimusi rani, siirin anasu kasaki bi niigigin. ⁷ Mi kara, inkamin siir kigna miriyyin Jisis siya naingwokwonanaeyin, kara Pita siir boinki, triiginin Biyan Inkam Komii ieyairgin. Mi Pita siya hiriinan wakaeyin, iriiginin hapi nokwowin yio Biyan Inkam Komii ieya mi siya siir yuisa ina iyya. [Dimusi rani, siya siir yuisa minsi niki isaigiga, anasu haiyam niki isaigiga.] Mi siya siir yuisa ha niyya mi ina yami atamin mi siya ina kiyaidamin Jisis siiram. ⁸ Mi krimiir kam nhirim Jisis siir kigna miriyyim yim igwirni i aiirar kignaiidam nua hiriirin mi sima haimnan anasugin ninkinuin siirin warar yinkin kaiginaiidam. Krima aruwao bi nwokim, 100 mita nanaigim. ⁹ Mi krima ha namim, nu hir ha nadu okwoiuwim mi krimar kig, paeya hirar niuwu. Mi anasu, bret minim yim hir warar mi owi. ¹⁰ Mi nu krima nadu kuikwoniya sair mhoiyyan Jisis siya krimiir boin, wara anasu nhirim haimna

anki kima niskainam tiriir whainani. ¹¹ Mi ta siya boinkiya hariinan saiir mhoiiyan, Saimon Pita siya ina swoki amin mi siya i hir nani okwokaifyuin mi siya haimna iirin ina kiwarkinaidniyin nua tiriir. Haimnan anasugi bidi yinkiniuin mi anasum haimnanau hir nwokaifyim 153 gim mi haimnan bi nimbiryamkin. ¹² Mi Jisis siya kimidiniya krimiir boin, wit kima unkini aeni. Mi krimiir nwirki ha bi sriigim siirin, siya yipikin. Dimusi rani, krima omkakarın bidi yinokninkinim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin. ¹³ Mi krima hirar niki okwowim mi Jisis siya ha nitin, bret iir ha nini haiyin mi siya kimidiniya krimiir hauu. Mi siya anasuin ha mi haiyin mi ina mi hauuwın krimiir.

¹⁴ Ya tariigina ya kwoimaka aeya Jisis siya nimbiyama kamim siir kigna mriiyim simiir hariir iyanki siya ninsiin idwowa saiir mhoiiyan. Iriig.

Jisis siya dimin taeminim Pita siir srii

¹⁵ Mi ta nae krima naeya saiir mhoiiyan, Jisis siya Saimon Pita siir boin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiram nhami nhami naingwokwo rani, ini iki nhirim simiiram naingwokwowiya ini saiir haiburin, aniya? Mi Pita siya siir boinki, ihi, Biyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin kara ini kiriiramar naingwokwowin. Jisis siya siir boin, kira iki kamim yipiki kariir siyu napiyim simiir kigrirao, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hariinan. ¹⁶ Jisis siya siirin ina swoki sriigiyin, Saimon, Joni yinisimin kira kariiramın ina naingwokwowin? Mi siya siirin ina swoki boinkiyin, ihi, Biyan Inkam Komii, kira ina ninokninkinin ta siirin, kara kiriiramın ina naingwokwowin. Jisis siya boinki, iikamim yipiki kariir siyu iir napi, simiirin wi kira kigriraowi, inkamin sibsib kigriraowiyin siir hariinan. ¹⁷ Mi Jisis siya ina swoki sriigiyin, Pita, Joni yinisimin kira kariiramın ina naingwokwowin? Mi Pita siya ini yididin. Dimusi rani, Jisis siya siirin idip idipin kwoima srii mi siya ina yowarki boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira digworaekwo whiekakim simiirin ina ninokninkinim. Mi kira ta kara mi aingwokwowa kiriiram saiirin ina mi inokninkinin. Mi Jisis siya siirin ina swoki boinkiyin, kira iikamim kariir siyu iir napiyim simiir kigrirao inkamin sibsib kigriraowiyin siir hariinan. ¹⁸ Kara kiriirin kaimwovar boinkii. Biya kira whranisimar niki owa, kira kiriir yuisim kinakina niinakın kira pi kiriir kwoin iirar priiyapriiyapi hinda tından. Mi mhoiia kira waipiu namwoiuwi mi kiriir yuisim wi inkam nwirki nii haiginuwi mi wi inkam nhirkim sim udrimduwi, uridni. Mi kiriirin wi aka maeyaua kira nam karamae nwowiya wi saiir hariir nikunami. ¹⁹ [Jisis siya ti dimin iirin min nikri boinkin,

mhoiyya Pita siya naowi, siya wɛ Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii.] Mi ta sair mhoiyyan Jisis siya siir boinki, kariir mhoiyyar wit. Iriig.

Jisis siya inkam nwirin siir kigna miriyyin, yipikin siya naingwokwowiyyin siir boinkin

²⁰ Mi Pita siya ha niyaeyim yok kaokiyin mi siya ini kariir kaokiyin, inkamin siir kigna miriyyin, yipikin Jisis siya naingwokwowiyyin siir digiwa nokwowin. Kara ti inkamin siir kigna miriyyin siya yipikin biya ipiyya sair niki idwokaiyyin Jisis siir kingin siir ina inig miya mi siirin kara sriigin Biyan Inkam Komii, kariirin wɛ wir nhinga napwouwi iki inkam biyeyim simiir in hauugiyamin, ha? ²¹ Pita siya kariir kaokiyin mi siya Jisis siir sriigiyyin mi ina boinkiyin. Biyan Inkam Komii, mhoiyya krɛma ti inkam iirin wɛ panina tiri? ²² Mi Jisis siya siir boinki mi kara ha naingwowi ta sairin siya wɛ hiriyar niki owi mi wɛ iya karar swoki ti wɛ sairar nadigni. Yo tiriiginin, yo kimiir dimin tani. Wim kɛma kariir kigna ap. ²³ Mi ti yayim wɛ ikamim yipiki Jisis siir siyu iir napiyim wɛ simiiram ha giririrki. Mi kara ti inkamin siir kigna miriyyin wɛ nao rani. Jisis siya hiriinan bi boinkikin, kara wɛ nao rani, siya ha boinkin. Mi kara ha naingwowi ti siirin, ti inkamin wɛ hiriyar tiki okwokin kariiramar, yo tiriiginin yo kimiir dimin tani. Nɛngaka.

²⁴ Karaigin ti inkamin siir kigna miriyyin, yipiki ti dimin iir boinin mi simiirin kara winkikim ta yokwo airin. Kɛma ta sairin ina ninoknɛnkɛnim ti yayim kara boinkiyim yim yaimwo imairgin, kara bi niksisaekikin.

Mhoigimhoiyyan yai aeya.

²⁵ Jisis siya dimin kasa bi tirkin. Mi ikamim sima simiirin yokwoni hiriyar winswokikiswo kara ha naingwowi, wɛ maeyau nokiigak di yowowi ti nu iirin, ti hiriinan yokwo imiir nonkwowim. Nɛngaka. Iriig.

APOSEL

Biiyin Luk siya yokwo Luk saiir winkin mi ta saiir mhoiiyan siya kimidiniya yokwo Aposel saiir win. Yi ti niwiiyin yio miyim aposel kamim sima miriyyim simiir boinkim. Siya yokwowa inkam nwirin Tiofilas nikiuwiyyin siiram winkika mi siya Tiofilas siiraram bi winkikin. Nningaka. Siya iki iikamim hinda tinda nwowim simiiram warar ninkin winkikin. Mi ta yokwowa saiir yaigiyaiyim yim min boinkikim Biiyan Inkam Komii siir naeyiun aposel kam imiirin panina kisisop diriraerarkin mi ti aposel kamim ha namkim dimin taeminim Jisis siya tirim simiir boinmimauuwamin. Iriig.

¹ Nabie Tiofilas. Biiya kara yokwoni kiriir niki win hauugiyim miipai miipaiyim Jisis siya miriyyim mi yaipai yaipaiyim siya boinmimauuwim. ² Biiya yokwoni kara mi win boinkiyim, iya Jisis siya nua tiriir nita. Mi miyim siya nap miriyyim. Mi iya Adi Komii siir naeyiun siya mi boinmimauuim yayim siir aposel kamim siya nimbinim simiir. Mi siya simiirin ina boinamimauuin iya siya swoki amana ninomor koua hiriir. ³ Biiya siya hik prasae bi haigin mi siya asi naonamkin. Mi siya ina swoki insiin idwowin ie hirankin. Mi siya ha nitin, iyyim kam nwisa ini oni aposel kamim simakan. Mi sima nwoki inokninkini siya ini omwaiya swoki waiyan. Sima bidi kigim, siya simaka nidwo boinaiyin. Mi siya simiir boinmimauu, Biiyan Inkam Komiiyin iikamim simiir kigriraowim. ⁴ Mi igwira sima maeyau kwiruwa ywomim Jisis saikar. Mi Jisis siya yaiya kwira boinmauu wakae simiirin. Mi iya sima nidwo aeya mi ta yaiya saiir boinkin. Kima om komii Jerusalem tirin wi asiima kipi niki haiburgik ha tiki o. Adi Komii siya bidi iki imbinkiyin ti dimin komiiyin siiram. Adi Komii siir naeyiun kara biiya kimiira bidi iki boinmauu wakaekiyin. ⁵ Jon siya baptais haiginugikim iikam imiirin op. Mi wi ii priei nwo rani, Adi Komii siir naeyiun wi kimiir naninkiniuni.

Jisis siya ina yamigusamin ninomor koua hiriir.

⁶ Mi igwira aposel kamim sima Jisis saikar ywoyakwok. Mi sima Jisis siir srii. Hae! Ti krimiir Biiyan Inkam Komiiyin taka iya saeya Isrel simiir iikamim simiir kirie haiginuwanka. Mi sima wi biiya niki owin isid komiiyin, wi siir hiriinanar swoki owim, aniya? ⁷ Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin, siya ti dimin hiriinanin kima sriiyin kima ninokninkin tani, wi paka hinin iya sae nimbiam. Adi Komii siirar diminkin, wi siyar nimbinki, iya digworaekwo ima nimbiamana. ⁸ Mi mhoiyya ta iya Adi Komii siir naeyiun kimiir naninkiniuni mi kima

wi kariir yaiya saiir boinmauwami om komii Jerusalem mi nu Judia mi nu Sameria mi hinda tindan nuim wi digar nwo irkaki. Iriig. ⁹ Mi iya Jisis siya siir yaiya dig nwokiya mi Adi Komii siya yikiuna siirin ninomor koua hiriir namim mi sima ini siirar kigninkwokwokiyim. Mi siya ina yokwoninopkainamin waua saiir hiriir.

¹⁰ Mi simiir nhwonaim ini siirar kaoyokiyokikiyim. Mi inkam nwiso biri kimiminkiko ina yimbiniyo. Mi ini simiir kingiina yamkwoniyo. Mi ti inkam nwiso sowa kaiya yuusa whisinanka. ¹¹ Mi sowa boin, kima ti nu Galiliyan kamim kima tirara dimusi nokwo kaowi ninomora hiriirin. Ti inkamin Jisis, Adi Komii siya nikunainamin mi siya wi hiriinanar swoki iti, iya siya swoki iti. Iriig.

Mi sima inkamin nwira yimbin Judas siir mi aiir hainaowidim Adi Komii siir mi aiir mriiyam.

¹² Mi iya Jisis siya nama mi yim sima ina mi haiburgigim ti mhuu iirin. Mi ti mhuuin siir inigin mhuu oripkin. Mi sima ini om komii Jerusalem hiriir swoki amim. Mi tiki mhuuin ini om komii Jerusalem siir kingiin hira nwowin. Siya aru biri nwokin. ¹³ Mi sima om komii Jerusalem siir napninopkainamim mi sima ini simiir whwonkai omaka saiirar yapiiyamim. Mi simiir inigim hininkim. Pita mi Jon mi Jems mi Endru mi Pilip mi Tumas mi Batolomyu mi Matyu mi Jems Alfiasni yinisimim mi Saimon Selot siya, Judas, Jemsni yinisim ikin. ¹⁴ Mi sima tiki kam whiekakim sima ini kwoin whirua ywokiyim. Mi sima nhwo ina kwisim Adi Komii siirim. Mi wig nhirim mi Jisis siir apu aeya Maria mi Jisis siir nomousim ikim sima wara mi srii Adi Komii siirimim.

¹⁵ Mi igwira ti ikam, kamar iriyyar nwirim (120) Adi Komii siirim naingwo tibmiyim sima hirar nwomimirkim. Mi mhoiyya Pita siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siya yai ina boinmimauukiyim simiirin. ¹⁶ Hae, ti kariir isidin. Bidi Bidiniyarin ti inkamin Judas nikiuwiyin Adi Komii siir naeyuin siya boinmimauukikin, krimiir wanwiyae Devid siir. Mi mhoiyya wi siya nisiimauuwi Jisis siirin simiir. Mi ta yaiya Devid siya winkiya saeya wi sapi nimbiam. Ta yaiya saeya ini kaimwowa ywowa. Mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. ¹⁷ Biyya Judas siya krimiir isidar niki owin mi siya ta mi hiriinana krima mi mriiyya saiira mi mriigin. Pita siir yaiya hinina boinkikin. ¹⁸ Judas siya ti nuin umir siya saingin. Ti umirin ta mi biyieya Jisisni siya tira saiirsi haigin. Mi siya ini sasar swoki diriraerarbumbunan. Mi siya whisin ha haiyin Mi ini sasar diyankriku aomamin. Mi siya ha nikiinaiiniyin mi siir mhiya ina hambirgiya. Mi mhi kwowim ina yikikiigiyim. ¹⁹ Mi om komii Jerusalem hiran

iikamim sima ina wakaewinim yayi haigirirniya. Simiir yaigina hinina dapika ta maeyau aiirin Akeldama. Mi saiir yaimwokiyaimwowa hinina dapika nhieni maeyauka. Mi sima hinin asi dapkim ti nuin umir siya saingin, inkam nisom aowam. Mi siir nhieya ta maeyau aiir naokiinainamka.

²⁰ Mi ti yayim yokwo Sam nwowim hinina win boinkikim, siir omaka wi sasar dokwobimbirginkiyam. Wi inkam nwrkin kipi nii apririr mimin.

Mi yokwo saiir yai haimii whirin hinina boinkika, siir miya wi inkam nwrki kisina onaowid. Wi nunga kipi nwoki.

²¹ Mi yai kwira Pita siya boina hininga, krima tariinanin inkam nwira ti okmwın okwo ti isidin krimaka napriririyim simiir inkam nwirni iya Jisis siyar niki owin mi krimaka napriririn siir. ²² Mi krima ti inkam nwirin siir ti imbin Jonin iikam baptais haiginiuwın op siir kigin mi Jisis siya mi owa nu tir mi siya mi am aka koua hiriir. Mi krima wi ti hiriinan inkamin wi siir ninbini. Pita siya hinina boinkikin ²³ mi yim sima ina yomboin amboinim, krima piki hinin inkamin si boini, mi sima inkam nwisa boin ti inkamo sowiir inigo hiningo. Nwirin Basabaskin mi siir inig whirin Jastas mi nwirin Matiaskin. ²⁴ Mi iya sima nhwo kwisim mi ina boinkiyim, ti krimiir biyan inkam komiiyin kira bidi yinokninkanin iikam whiekakim simiir kwoinim kira wiisiimauu haiginiu krimiirin, ti inkamin kira nimbinkiyin siirin. ²⁵ Judas siir mi aiir hainawidam. Mi Judas siya nidamami mi siya wi hindara natisir whaowae iuwi. ²⁶ Mi sima inkam nwiso sowiira inan dapswo. Mi Jastas siya ini yikiigiyin. Mataias siya yokwo naowid. Mi sima siirin minam nokmwın okwokin aposel kam iuur nwirim simaka miriiyim siya. Iriig.

2

Adi Komii siir naeyiwin nu tiriir nitkin.

¹ Ta ii komiia Juda sima naekwowaka nae komiia sae mi ta ii komiia saiir iniga Pentikoska mi saeya tariinanin bidi yimbiyama. Mi iikam hoimgakim Jisis siirim naingwo tibmiiyim sima ini ta maeyaua nae naekwowaka ini saiirar yaninkaniiuwim. ² Mi iya sima omaka hir nidwokaiya Mi dimin komii whirin ini omaka yainau hira yimbiyamkiya. Mi krima hapi opudga naukwhaowanikin. Mi omaka irkaka ini wara yinyokiigiyin ti diminin. ³ Mi siya paeyionan nimbanyakiyin mi ini pariidnan yupimparkiyin. Mi ini iikamim simiir irira nwira yakaigimkikiu iuwim. ⁴ Mi Adi Komii siir naeyiwin mi ini simiira yaninkaniiuwin. Mi Adi

Komii siir naeyiun kirie siya siya hauugikin simiirin. Mi sima omom omomi yayim sim asi boinankim iya ti dimin komii siya nimbiyama.

⁵ Mi Juda iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim sima maeyau kwiruwa ywo ta ii komiia nae naekwowaka sairin. Mi simiir siyiuin hirriya tirikin, Adi Komii siir inig iir hainaniyim. ⁶ Mi ti dimin komiiyin whinmamaoni hinin naukwhaowanikin. Mi sima ti iikam isidin ini ta omaka aairara yamwomimrniyim. Mi sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima wakaeki sima irira nwinira simiir yapa yapa yai imiirar boinami ⁷ mi sima ini hindarar yanaakiyim. Mi sima ina yaingwoyimiyokiyim. Mi sima boin, ti iikamim tari nu Galili hirankimaigim, aniya? ⁸ Mi krimiir yaigina sair dimusi swoki wakaeki. ⁹ Mi nim krima nhirim nu Batiyankim mi nhirim nu Midia ankim mi nhirim nu Iramankim mi nhirim nu Mesoptemiyankim mi nhirim nu Judankim mi nhirim nu Kabadusiyankim mi nhirim nu Pontasankim mi nhirim nu Esiyankim ¹⁰ mi nhirim nu Prisiyankim mi nhirim nu Pamfiliyakim mi nhirim nu Isip ankim mi nhirin Ribianim om Sairini kingiin nwo ikim mi nhirim om komii Romanki nitkim. ¹¹ Mi om komii Roman iikam nhirim yim Judan iikamkim mi nhirim simiir siyiuin sima tiriyin siir haiburgigim mi sima ini Juda simiir siyiu iirara yapim mi nhirim mhuusim whirin Krit nikiuwiyin siir hiranki nitkim mi nhirim nu Arebiyankin nitkim mi krima ti iikam hoimgakim om whiruwan tani. Ningaka. Krima om whir om whirankim. Mi krima whiekakarin ini krimiir yapa yapa yaigin imiira swoki wakaeyim dimin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya tirin. Pita siya hinina boinkikin. ¹² Mi sima ti iikam whiekakim ini mouni hanina siinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini wara whriewhriekiyim mi sima ina nhinkii boinaigiyim. Ti diminin panin panina nimbiyamkikin, ha? ¹³ Mi kam nhirim sima simiir boinbu mi yaibu sima yiewaiyu. Mi sima ina boinim, sima ti kamim waini opa sair kwiyae kim mi sima asi whaowaei. Iriig.

Pita siya yai boinmimauugin

¹⁴ Mi Pita aposel iur nwirim simaka yisiin okwoki. Mi siya ina kauwok boinkiyin iikam whiekakim simiiram, kima ti Judan iikamim aru maeyauankin nitim mi kima ti Judan iikamim om komii Jerusalem tiran ikim kara kimiirin ti isidin omom omomi yai boinim simiir boinmimauuam tiri. Mi kima kariir yai aair wakaeki. ¹⁵ Kima ha naingwokim ti kamim op biyie kwira wain dapiya sae kwiyae whaowaei. Ningaka. Siya beyin nad nadu okwoniyakwokin ha bi kwiyae kin. ¹⁶ Mi profet inkamin Joelin siya yayim Adi Komii

siya boinmimauukiyim siir siya hinina win boinkikin. Mi tariinanin ti yayim bidi yimbiniyim. Bidi bidiniya siya hinina win boinkikin,

17 mi Adi Komii siya boinki, siya dig kingiin nwowi mi kariir naeyuin siirin wi kara nikropki iikam whiekakim kimiiram. Mi kimiir yinugiyin yinkamiyinin sima wi kariir yayi aiir boinmimauuwami. Mi whranim diminin kara nisiimauuin sima wi siir kigi. Mi kimiir waibibiyeyim simiirin wi nhwo kara nikumauu haiginuwi. 18 Mi taka iya iripi hiriinan kariir naeyuin wi kariir mi miriyim iikamim wi simiir hauugi mi sima wi kariir yayi aiir boinmimauuwami 19 mi dimin komii whirin wi kara nini diriraeraruwi ninomor kou hir. Kara diminpai diminpaayim wi nu tir diriraeri. Mi nhie mi pae mi wau wi nua tiriir nimbini. 20 Mi bie wi whwo rani mi iya wa nimuugi. Mi bwana wi nhienan nimbiamki mi mhoiya ii komiia nimbini mi kima wa kigwini Biyan Inkam Komiiyin nitin. Taka iya saeya wi ii komii kin nwowi. 21 Mi iikam whiekakim Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir dapikuwini mi simiirin wi Adi Komii siya niniski hainaki mi sima wi omwaiya waiyayokiyoki.

Profet Joel siya hinina win boinkikin.

22 Pita siir yayi tasa niki ama. Kima ti iikamim ti Isrelmi isidin siirim kima ta kariir yayi saiir ti wakae. Kara kimiirin Jisisin om Nasaretanin siir digworaekwowim siya tirim simiir boinmimauuim tiri. Adi Komii krimiir Wanin siya hauuga kirie komiia siirin. Mi siya mi kirie kirie asi miriigin kimiir whwonkam idain. Yim kima bidi kigim. 23 Biya Adi Komii siya hindara naingwo kikaigin siir kwoinarar. Sima Jisis siirin kimiirim yikunani siirin kima nwoki isomaowim. Mi siirin kimar yikropki inkam biyeyim simiirim. Mi sima siirin paeyin hiniya nironinkinin saika yaka inkim tirinugi mi siirin ina yaka isomaokiyin. 24 Mi ta siya nao nama Adi Komii siya siir hika hiriinansi naoyopnisugikin. Mi siya omwaiya swoki waiyan mi ieyin siir haiginikou dig bi nwokin.

25 Mi Devid siya hinina win boinkikin siirin, kara bidi kigin ti Biyan Inkam Komiiyin. Mi siya inokininokin kariir ina iniiga saiir kingiin minam nokwowi kariirin kirie siya hauu haiginuim. Mi kara wi dimin whirsi naingwoyimi yok rani. Nungaka. 26 Kara wi maigimaigra asi nwowi. Kara mwai minam waowi puu nhinmi kinim. Iya kara nao nami mi kara wi kariir piu aiirsi naingwoyimi yok rani. Mi saeya wi wadieya swoki owi. 27 Mi kira kariir piugina wi yumi

om hir niyopnisugik rani. Nüngaka. Mi kira kariir piu aiirin wi nu hir kignisu whügrimgrinkinam tani. Nüngaka. Kara ini kiriir yinisim topmwo ywowin. ²⁸ Kara bidi swoki iyopmauugiyin kariir inigin. Mi kara maigrimaigriga asi nwokikin.

Mi yayim Devid siya winkiyim Mesaiyani, siya hinina win boinkikin.

²⁹ Pita siir yayia tasa niki ama. Hae! Ti iikamim kara kimiir boinmauu wakaeki krimiir wanwiyaeyin Devid siirin. Mi Devid siya bidi bidinanar naokin mi sima siirin ini ienau haingikaigiyim. Mi tariinanin krüma siir ieyin ina kigyokiyokiikaeyimim. ³⁰ Devid siya Adi Komii siir profet inkamkin. Mi Adi Komii siya Devid siir isidin simiir yinisim nwirin siir yimbingi iikam hoimgakim simiir kigriraowam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hinin. Mi Devid siya bidi wakaewinin mi bidi mi inokninkin. ³¹ Mi siya bidi yinokninkinkiyin dimin Adi Komii siya tirkiyin hiningin. Mi siya hinina win boinkikin,

inkamin siya Mesaia siya nimbingi siya wi sipi naowi mi siya wa swoki insiin idwowi ie hirankin. Mi Adi Komii siya siir pugina wi yuni om hir niyopnisugik rani mi saeya wi ienau hir mi whügrimgrinkinam tani. Nüngaka.

Devid siya inkamin siya nimbinkiyin Mesaia siirin hinina win boinkikin. ³² Pita siir yayia ina nika ama. Tiki inkamin Jisis siyairgin. Mi siirin Adi Komii siya bidi kininsiin idwokiyin ie hirankin. Mi krüma kigninkinkikin siirin. Mi krüma asi boinmauugim. ³³ Mi Jisis siya bidi yamin ini ninomor kou hir nwowin. Mi siya ini Adi Komii siir ina iniiga sair nidwowin. Mi taka iya Adi Komii siya siir naeyuin siir yikropki simiirim biya siya nimbina simiiram naeyuin ini nu tiriir yitin. Mi ti sima tariinanin kima kigim mi kima wakaeyim. ³⁴ Devid siya ninomor koua hir bi namkin. Nüngaka. Siya hinina boinkikin,

Adi Komii, kira Kariir Biyan Inkamin siirin kira kariir ina iniiga sair didwo. ³⁵ Mi wi kara nikwowaisiigi kamim kinaka nomboin ii ae karamae nwowiyim. Mi wi kira nokwonaowid iski.

³⁶ Mi Pita siir yayia tasa niki amyokiyokiya. Hae! Ti Isrelan iikamim kima ti wakae ninokninkin. Adi Komii siya Jisis siirin, inigin whisaira yokdap. Biyan Inkam Komii mi inkamin siya nimbingiyin Mesaia. Ti inkamin Jisisin paeyin hiniya nironinkinin saika kima naka inkin irinugiyin mi kima siirin ina yaka isomaokiyin. Pita siya hinina boinkikin. Iriig.

Iikam whiekakim simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima op ina baptaisim

³⁷ Mi sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir piua ini hikak wara ywokiyim. Mi sima Pita siir boinkiyim mi aposel kam nhirim simiir warar yinkin boinki, hae! Nomiiyauim krma pi dimu dimin tiri? ³⁸ Mi Pita siya simiir boinkin, kimiir kwoinim ti kisina haigi. Mi Jisis siir inigin op siir ti baptais mi kimiir dimin biyeyim wi Jisis siya niinak iuguskii. Mi kima hariinan siyiuin siir tiri mi Adi Komii siir naeyiuin wi kimiirim nwoki itim. ³⁹ Biya Adi Komii siya hiniina boinkin, kariir naeyiuin wi simiir hauugii. Simiirin kara niki ikunakim, taka yaiya kara hauua kimiir mi kimiir yinisisimim mi kimiir iikamim aru maeyau ankin nitim, simiirin wi Adi Komii siir Biyan Inkam Komiiyin wi siya hauuwi iikamim siya nikunam simiirin. Mi Adi Komii siya ta yaiya bidi bidinar boinkin mi Pita siya sair asi bommauugin.

⁴⁰ Mi Pita siya simiirin yai whirni whirniya boinmimauuam. Mi siya yai kwiruwa biri boinkin. Mi siya ina yimbisu boinkiyin, kima mintarao, ti iikamim miyik rani, wim wi siyiu biyie sima niisimauuwi. Kimiir kwoinim ti kisina haigi. Ti iikamim simiir kwoinan kipi nwo. ⁴¹ Mi taka iya iikamim Pita siir yai aiir wakaeyokiyim mi sima ina yangwo tibmikiyim mi op ina baptaisim. Mi ti iikam hoimgakim kasa rani, 3,000 kim. Iriig. ⁴² Tiki iikamim simiir piuim bi nhakukim. Niingaka. Mi simiir kwoinim simiiramar naingwokwonanaekim. Aposel kamim sima boinmimauuwim diminpai diminpaayim simiir Adi Komii siirimin ini iripar boin wadiyem. Mi sima, sima sima swoki inkinsiis ankinsiisnam mi nae iripa sima mi aeyim iriipi hariinan.

Ti siyiu miyikin iikam winim naingwo tibmiiyim simiir siyiuugin.

⁴³ Mi aposel kamim sima dimin komii komiiyim kasa biri tirkim. Mi sima kigim mi sima ini wara yanaakiyim. ⁴⁴ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini om whiruwar waiyim. Mi simiir digworaekwowim nwiruwani inigin biri nwokim. Niingaka. Ini simiir ombudni inigar ywowim. ⁴⁵ Mi iikam nhirim umir digworaekwowam whaowaeiyim mi sima simiir digworaekwo hoimgakim mi simiir nuin pi iikam nhirmi niy-opmauugi sim sainim mi ti digworaekwowim simiir umirim nwiruwani inigin bi nwokim. Niingaka. Ini simiir omkakni inigar ywoim mi inkam nwirkin umiram mi whaowaei mi sima siirin pa mi hauugi. ⁴⁶ Mi iinokinokin sima Adi Komii siir inig hainaniya omaka sair haingiriyu onanaekim. Mi sima pi simiir omaka simiirar nii idwodwokai aeyarkaki. Mi

simiir mhi kwoinim ini wadieyar ywokiyim. Dimin whirkin bi tirkikim mi sima ini maingimainga ywokiyim. ⁴⁷ Mi sima Adi Komii siir inigin ha mi hainanim mi siirin ina mi boin wadiekiyim. Mi iikam nhirim sima boin, ti iikamim, iikam wadie maingim. Mi iikam nhirim Biyan Inkam Komiiyin siir yai aair wakaeyim mi simiir kwoinim ina kisina haigiyim mi sima ini naingwo tilmiiyan iikam ywowim. Mi sima ini iripar ywowim yapa yapa biri nwokim. Iriig.

3

Inkam nwirin iga biyeyin mi mhoiyya ini wadieya ywokiyin

¹ Mi Pita, Jon sowa igwir naiowaka biyeyin nad nwowamin mi sowa ina yapamtibwo. Mi naiowaka sowa Adi Komii siir omaka saiir yapninpokainam, nhwo kwisam. ² Mi inkam nwirin om komii Jerusalemanin siir iga miiyik rani. Mi siir apua saeya naokainakiyin siirin hariinanar naokainakin. Siir iga miiyik rani. Inokiiinokin sima siirin Adi Komii siir inigin hainaniya omaka saiir omaka ano hir kikinuu idwogikikin. Mi ti anowin siir inigin wadiekin. Tiki inkamin siya hindara priikau priikauwikin iikamim iki Adi Komii siir inigin hainaniya omaka saiir niyamiiyim umir digworaekwowam simiiram. ³ Mi tiki inkamin iga biyiekakin mi siya Pita Jon sowiir kigwinin sowa Adi siir omaka saiir namo mi siya ina sriiwinin umirim sowiiram. ⁴ Mi Pita sowa Jon ini tiki inkamin ini siir ywokwo kaonanaeyo. Mi Pita siya boinki, kira kriirir kaoki. ⁵ Mi tiki inkamin siya ha kaokiyin mi siir kwoinin hinina yaingwoki pi kara kwaeyae kaowi mi kariirin pi umir sowa hauuwi. ⁶ Mi Pita siya boinki, ao! Kara umir karamaeka. Niingaki, niingaka. Kara diminin, whira nwowi pi kriirir hauugi. Tiki diminin biyan diminkan. Mi Jisis Kraisin om Nasaretanin siir kirieya mi kira ha dinsiin apririrki. ⁷ Mi Pita siya tiki inkamin iga biyiekakin siir ina aair ini onkwo kininsiin okwoki. Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin okwotidwokiyin mi siya ina yapnamin. Mi siir ogmwo paimwowim biri naptidwomwoknamkin. Niingaka. Ini wadieyar ywonamim. ⁸ Mi siya ini wadieyar yinsiin okwotidwok apnamin. Mi siya Adi Komii siir omaka hariirin ini sowaka yinkin apninpokainamin. Mi siya ina yopnatkiigi boinamin, hae! Adi Komii kira wadiekin. ⁹ Mi iikam whiekakim sima siir kigiyim siya napririramim mi siya ini Adi Komii siir inigin siirar hainan yokiyokigiyamin. ¹⁰ Mi tiki iikamim sima bidi yinoknankinim tiki inkamin umirim priikau priikauin mi siya. Adi Komii siir omaka saiir omaka anoin siir niki idwokin. Mi tiki anoin siir inigin wadiekin mi sima ini wara yanaakiyim ti diminin siir tirkiyin. Iriig.

Pita siya yai Adi Komii siir omaka saiir boinmimaauugin.

¹¹ Mi iya ti inkamin siir ina Pita Jon sowiir nonkworinuwun mi iikam whiekakim ha niwitnaniyim, ini simaka yamwoniyim. Mi sima imii imii simaka yinkin apninopkainamim ta maeyau haimiyya hugripkiikikaiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir omaka yainau hir. Mi ta maeyaua saiir iniga Solomonka. Mi sima ini kakakar ywokiyim ti inkamin siir nini kigiuwim. ¹² Mi Pita siya kigwinin mi siya iikamim simiir boinwin, kima Isrel hiran iikamkim kima kakak dimusi nwokikim ti dimin iirsiiyin? Mi kima kririir dimusi kaowaiyuwi? Kima ha naingwokim kririir kirieya saeya nuwi? Mi kririir siyu miyikin siya nuwi? Nningaka. Kririir kirieya saeya bi tirkikin mi tiki inkamin ha bi napririrkin? Nningaka, nningakinga. ¹³ Jisis siir kirieya saeya nwowaiginugigin ti inkamin wadie. Mi krimiir brogaeyim Ebrahim, Aisak, Jekop simiir Adi Komiiyin iriipi hiriinan Jisis siir inig iirar mi hainankin. Mi Jisis siirin kimar kwikropkikim Pailat siirimin, siya nisomaowam. Mi Pailat siir kwoinin siir nikropkiyamar tirkim. ¹⁴ Mi wim kima inkam miyikin siir borisop. Kima inkam biye siir nikiunam naingwokim. Ti inkamin digiumii kima haimriiyuin inkam biye rani, inkam wadie ieyairgin. Siya dimin whir biri tirbusrankin. Nningaka. Mi kima ti inkam nwirin inkam nisomaokiyin mi omaka huuyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi kima kimidiniya siir yikuuna. ¹⁵ Mi kima ti inkamin kwoin miyikin inigak nwowaiginuwiyin inokiirok nwokripkaigiyamiyin krima siir yisomaoki. Mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwokiyin ie hirankar. Mi Jon krira siir bidi kigiyin. ¹⁶ Mi Pita, Jon sowiir yaiya tasa niki ama. Jisis siir kirieya saeya kininsiin okwokim tiki inkam iga biyeyin. Kima siir bidi kigim mi siir bidi yinokninkinim. Siya wadie asi nwokin naingwo tibmiyya Adi Komii siya hauugiya kririir mi siirin wadie saeya nwowaiginugigin.

¹⁷ Hae! Tiki iikamim, kima biri ninokninkinkim tiki hiriinan siyuin kima tirin. Mi kimiir yaowaeyim sima biri mi ninokninkinkim. Nningaka. ¹⁸ Biyya profet kamim sima winkiya Jisis siya wi hik sipi haii mi siya wa naonami. Mi ti digworaekwo whiekakim biyya sima winkyim, yim Adi Komii siyar tirkikim. ¹⁹ Pita siya nu Isrel hiran iikamim simiir asi boinkikin, kimiir kwoininim ti kisana haigi mi Adi Komii krimiir Wanin siiram daingwo tibmii. Mi krimiir dimin biyeyim wi siyar ninak itkiigi. ²⁰ Mi Adi Komii siir kirieya wi krimaka asi nwowi. Mi Adi Komii siya Jisis siir nikropkii mi siya wi krimaka namwoni. Tiki inkamin biyya siya niki imbinin siyairgin, Mesaia. ²¹ Mi tariinanin Jisis siya

ini ninomor kou hirar niki idwo kaowin. Siya minam niki idwo kaowi ti digworaekwowim win kina nimbiamkiyim. Mi siya nua tiririn wa swoki iti. Biya Adi Komii siya profet kamim simiir hurworwokai haiginiugim. Yim sima ini saiirar mi boinmimauuim. ²² Mi Pita, Jon sowa ina niki boinyokiyokiyamwo. Moses siya hinina boinkikin, wi Adi Komii siya nokmwim okwo haiginiuwi kimiir inkam nwirin profet inkam nwowam. Ta siya mi okmwim okwo haiginiuwa mi ta siya mi ikropkiya kariir saiir hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim siya boinmimauuwim kima sibgu wakaeyoknam. ²³ Mi iikam whiekakim ti profet inkamin siir yai wakae karamae nwowim mi simiirin wi Adi Komii siya tirki mi sima wa naokaoki. Mi sima wi iki Adi Komii siir iikam nhirim simaka nwo rani. Ningaka. ²⁴ Mi profet Samyuel mi profet kam nhirim siir mhoi nit ima sima boinki, tiki digworaekwo whiekakim wi simbi nimbiamyami tariinanin. ²⁵ Kima ti iikam whiekakim kima profet kamim simiirarar isidgim. Adi Komii siya nimbiniimbiiikikim kimiirin. Mi kimiir isidin siir inkam nwrki niuwi wi siya whin diriraerar haiginiuwami iikam whiekakim, omom omom anim simiirin. Adi Komii siya ta yaiya kimiir brogaeyin Ebrahim siir boinmimauugikin. ²⁶ Mi Adi Komii siya Jisis siirin Isrel krimiir isidin siir waraur yikropki biyin, kimiir whin diriraerar haiginiuwam mi kimiir kwoin imiir kisina haigiyam dimin biyeyim kima tirim simiir si. Iriig.

4

Mi Isrel hiran inkam komii komiiyim sima yikropki Pita, Jon sowiirin omaka huuyokiyokaiya saiir hiriir sowiir huugripkikikaiyam.

¹ Hya Pita, Jon sowa yaiya niki boinmimauuwo iikamim simiir mi pris inkamim mi inkamin Adi Komii siir omaka saiir biyanin mi Juda iikamim naokaowim mi ha ninsiin idwowim simiiram naingwo tibmii karam nwowim mi simiirin hinina dapikim, Sadyusi. Mi sima sowiiram in okakar namkim. ² Mi tiki isidin sima ini owiu io komiia Pita, Jon sowiir ta sowa boinmimauuwa yaiya iikamim simiir ta Jisis siya naonama mi siya swoki insiin idwowa ie hirankin saiirsi. ³ Mi sima sowiirin naiowar kaeyokairibim iya biyeyin nad nwowamtibin mi ini ii aeyar pirinkiyakwoka. ⁴ Mi iikam nhirim sima taka sowiir yaiya saiir wakae digiyim mi sima ina yangwo tibmiigiyim Adi Komii siiram. Mi kamim naingwo tibmiiyim sima iriparin 5,000 kim. Kasa rani. Iriig.

⁵ Mi iigwir nugakin bii nwowi kamim mi Juda simiir isidin siir biyan inkamin mi kamim Adi Komii siir siyu komii

ninokninkiniyim sima ha nitim, sima om komii Jerusalem hirirar yamwoni, ⁶ Ananias saikar. Prismi biyan inkam komiiyin mi Kaiafas mi Jon mi Aleksanda sima tiki biyan inkam komiiyin pris siir isidin mi yim sima wara yinkin am om komii Jerusalema hiririn sima hirira yaninkiniyim. ⁷ Mi sima Pita, Jon sowiir yikiunaki. Mi sowa ha nito ini simaka yamkwoniyim. Mi sima sowiir sriigi, nhinir kirie aka inkam iga biyeyin siir haiswoniskiigiya. Mi nhinir inig ikin ti diminin kowa tirin. ⁸ Mi Adi Komii siir naeyiun Pita siir piu ara naninkiniuniyin mi siya simiir boinki, kima inkam komiiyim Isrel hiranim mi Juda simiir isidin siir biyan inkamim ⁹ mi kima kririir sri? Ti dimin kibiyin krira tirkiyin ti inkamin iga in ninsimsiriun siir mi siya wadie panina nwokikin, ha? ¹⁰ Kara kimiir boinkii, Isrelan inkamim simiir warar ninkin boinkii, kima siirin inar kigin ti inkamin iga in ninsimsiriun siya isi wadieyar nwowin. Krira ti diminin Jisis Kraisin om Nasaretanin siir inig iir tirkikin. Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar ninkin irinugigin mi kima ina yaka isom aokiyin siirin. Mi Adi Komii siya siirin ie hiranka swoki kininsiin idwowin. Mi ta hiriinan kirie kaimwowa mi tiki inkamin wadie saeya nwokikin. ¹¹ Mi Jisis siya ini siya omaka miriiyin ini siir hiriinan ywowin. Yokwo Komii saeya hinina boinkika, wim kima ini inkamin omaka miriiyin ini siir hiriinan ywowin.

Mi wim kima ti siyan omaka kougounanin siir nonkwo miriiyim pi boriisopi. Mi kima siirin ini digumii haimriiyugigin. Adi Komii siya tirkikin ti siyan omaka kougounan.

¹² Mi krimiir dimin biyeyim wi inkam nwirkin swoki iinak itkiki rani. Mi krima inigak wa swoki o rani, inokinokin. Niingaka. Jisis siyairgin. Inkam nwirkin krimiir dimin biye simiir niinakim dig bi nwowikin. Niingaka. Jisis siir inigin wadie siya nwowaiginugun. Inkam nwirki bi nwowaiginugun. Niingaka. Pita siya hinina boinkikin.

¹³ Fiya kamim siyu komii ninokninkiniyim. Kaunsil, sima Pita, Jon sowiir kigwino sowa yai nokwo boinmimauuniyo mi sowa biri nididko yaowae komiiyim simiirsiiyin. Mi sima ina yinokninkinkiyim Pita, Jon sowa biri swoki skul miminko. Sowa ninokninkinkak rani. Mi sima hinda asi nanaakikim. Mi sima hinina naingwokim sowa Jisis saikar nwoko mi sowa yai boinmimausiiyin paninsi yididsi. ¹⁴ Mi sima kigwin ti inkamin siir iga ininim ninsimsiriunamin sowa diriraerirkiyin. Mi sima sowiirin yaigak paninsi ywosi. Ti inkamin iga in biyeyin siya ini sowiir kingiin hir yokwowin mi sima hiriinansi nwokim. ¹⁵ Mi sima yikropki Pita, Jon sowiirin idwowiya hiriir kamim siyu komii ninokninkiniyim, kaunsil,

omaka saiir akpitga hir yani okwo iu. Mi sima mhoiia ini sima sima swoki boinkiyim sowiirin. ¹⁶ Mi sima boin, krīma wi panina tiri tiki inkam nwisō sowiirin? Sowa dimin komiyyin whira yiniskii. Mi iikam whiekakim om komii Jerusalemanim sima kigin mi sima wakaeyin mi sima ina boinim, krīma wi panina haigiprakaii? ¹⁷ Krīma pi boriisopi ti diminin siya nhinkiki mi wi iikam nhrkim pi wakaeksi. Mi sowiirin wi krīma boinikiduwi. Sowa ta Jisis siir yaiya saiirin hiri kipi boinmimauunanae. ¹⁸ Mi sima ina swoki ikunam Pita, Jon sowiirin. Mi sima sowiir boinikiduki kowa Jisis siir inigin wi kipi swoki boin nhinkimimin. Wi nninga dwoiuguski wi kipi nisiisiimauu. Nningaka.

¹⁹ Mi Pita, Jon sowa ina yowarkii boinkiyō simiir yai aiir, kima kima tiki aingwo hidna. Krira wi Adi Komii siir yai aiir nasi wakaeyoknaei krira niki inokninkin tani. ²⁰ Ni krira kririir yaiya wi pan tani. Krira wa boinmimauuwi iikamim simiirin digworaekwo whiekakim krirar kigim mi krirar wakaeyim. ²¹ Mi sima yai paenan hanngin yiu mi ina boinim, diuguski, wari inkam nwiswo yopi nami. Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim, kaunsil, sima ini sowiir tioni siyiuam whaowaeyim. Mi sima ini tiki iikam whiekakim simiirsi yididgiyim. Adi Komii siir inig iir hainankiyim. Mi ti inkam iga biyeyin siir bidi kigiyin, iga siira wadie nwokiya mi sima asi naingwo tibmiigim. Mi sima asi nididgim sowiir tiosiyin. ²² Mi tiki inkamin Pita, Jon sowa haiswoniskiiigiyin siya adi yaowae komiigin siya yinisim tani. Mi ti inkam iga biyeyin siir biwiyim tari kam nwis, kwis kwoim nanaigim. Iriig.

Kamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim sima nhwo minam kwiskim Adi Komii siir kirie aiir haiyim.

²³ Mi iia sima Pita, Jon sowiir niuguskiya mi sowa ina swoki haiyug apnamo sowiir nomiiyauim simiir naboimamauuamim ti diminin sowa tirin siir. Mi prismi biyan inkamin mi kam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim sima sowiir boinki. ²⁴ Mi tari Pita, Jon sowiir nomiiyauim sima ta sowiir yai aiir wakaewinim mi sima ini kwoin whirua ywokiyim. Mi sima nhwo ina kwisboinkiyim Adi Komii siirim, hae! Ti Biyan Inkam Komiiyin kirar nonkwokwokim ninomor nu mi whi komii aka mi tiki digworaekwowim, nu tir nwowim kinakinar nonkwokwoswokim. ²⁵ Biya kirir naeyuin, yai kwira siya boinkika krimiir brougaeyin Devid siir, kirir mi miriyyin siir. Devid siya hiriinan bidi boinkiyin, tiki iikamim sima Judan iikam tani. Mi simiir kwoinin haugihauga dimusi whiyekim? Mi sima ti iikamim

iikam nħirmi tħrbuam dimusi naingwokim, ha? ²⁶ Mi inkam komiiyin omom omom kigrħraowiyin mi kamim bi nwowi ikim sima maeyau kwħruwa ywomimħr. Mi sima Adi Komii siya nimbinkiyin Mesaia mi inkamin siya. Sima sowakar nntiowam tiri. Devid siya ħinħina boinkikin.

²⁷ Mi nhwo sima kwisboinkiya yaiya ta saeyairga niki amyokiyokiiya. Ĥiipa! Taka yaiya, yai kaimwoka. Mi tariinanin ta saeya nimbiyama. Herot mi Pontias Pailat mi iikamim Juda iikam tani ikim mi Isrelan iikam ikim, sima om komii Jerusalem ħirħar yamwo ħim. Sima minam ħaingiriyiħuugim ti inkamin kira nimbinyiyin Mesaia, ti miian inkam kibiyin Jisis siir nisomaowam. ²⁸ Mi sima iripa yai ħiriinanam ħaingiriyiħu boinaikim, ta yaiya biya ħirar boinkiya saiir tħram. Mi sima tariinanin saiir tħram naingwowi. ²⁹ Mi kira ti biian inkam tapa kira bidi kigiyin, yaiya sima ninii nntiowa. Mi ħiriir ħirħeya ħrimħr whauugi ħiriir miian kamim mi ħrima wi simiirsi nħdid rani, ħiriir yai aiir boinmħmauwim. Nħngaka. ³⁰ Kira ħirħe ħrimħr whauugi iikamim makakim simiir ninimħskiiyam. Mi kira ħrimħr hauugi mi ħrima wi mi prasae ħirħi rani. Jisis siir inigh ħiriir miian inkam miyikin, sima Adi Komii siir boinki. ³¹ Ĥiya sima nhwo kwis digiyim mi ini sima ħinankiugiyim, ta omaka ninii ħanħin nħtkiya mi ini praprasa ħnkiya. Mi ti Adi Komii siir naeyiħin ini iikamim simiir yapa yapa piua yaninkinħuim mi sima ini Adi Komii siir yaiya saiir boinmħmauwim mi tiki iikamim sima biri nħdigim. Nħngaka. Ĥriig.

Iikam whiekakim siiram naingwo tibmiiyim sima ini kwoin whiruar ywowim.

³² Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima ini kwoin whirua ywowim. Inkam nwħrin ha bi boinikin ti dimin ħariħraighin. Nħngaka. Mi simiir digworaekwo whiekakim ha biri boinikim nwħruwanikim. Nħngaka. Simiirin pi sima ombudka wokiyok ħaii. ³³ Mi aposel kamim sima Biian Inkam Komiiyin Jisis ħe ħirankin siya nħnsiħn idwowa saiirin nħdidmħr nħdidmħr biri boinmħmauugim simiirin. Nħngaka. Mi Adi Komii siya simiirin ħiriħnansi ħirħe ħaighinighin. ³⁴ Mi simiir inkam nwħrkin dimin whħram panħnsi whaowaesi. Dimusi rani, simiir nħrim nu digworaekwo omakakin nħkinħuwiym pi sima nokmwħn saini inkam nħirmi. Mi sima umħr pa ħaii ti digworaekwo imiirsi. Mi sima ti umħrim pi ti kamim digworaekwowim whaowaeyim pi simiir hauwi. Mi simiir inkam nwħrki dimin whħram panħnsi whaowaesi. ³⁵ Mi ti digworaekwo whiekakim simiir umħrim sima pa ħainani, aposel

kamim simiir hauugikim mipi sima hid hauuami kamim digworaekwowim whaowaeyim simiir.

³⁶ Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Josepkin. Mi kimidiniya aposel kamim sima swoki kisina dap siir inigin Banabas. Ti inigin siir inig tipmwowin kaoprige okwowikin. Mi siya Livaini isidgin mi siya nu Saipras hirankin. ³⁷ Siya iriipi nugakaingin. Mi ti siir nuin ini inkam nwirkin sainin mi ti nuin siir umirim siya ini aposel kamim simiir ini hauugikin. Iriig.

5

Ananias Sapaira sowawaiyairgo

¹ Inkam nwirin Ananias nikuwuyin mi siir wig aeya Sapaira, sowiirwai nuin ini inkam nwirkin sainin. ² Mi Ananias siya umir haimiyyin ini siyar yonkwonaowidin. Mi siir wiga saeya bidi yinokninkina, ti umir haimiyyin saiir kam ieya hainaowidin. Mi umir haimiyyin siya haipirugigin, siya ha hainamin, ini aposel kamim simiir ini hauugikin, ti umir haimiyyin. ³ Mi Pita siya Ananias siir boinki, kiriirin yiu bibiyie whiekakim simiir biyanin, Setan, siya nipiyaokiinamkin mi kira Adi Komii siir naeyu iir asi niksisaekin. Ti nuin siir sainin umirim mi haimii ini kirar hainaowidin. Mi kira hiriiran dimusi tirkin? ⁴ Biya tiki nuin kiriir inigin nwokin. Mi kiriir kwoin ieyar naingwo priihauugikin, umir hai yamin. Mi ti hiriinan kwoinin, kiriir dimusi nimbiyamkin? Ni kira inkam ara bi niksisaekin. Niingaka. Ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir warar niksisaekin. Pita siya hinina boinkikin. ⁵ Iya Ananias siya ta yaiya Pita siya boinkiya saiir wakaeyin mi siya ina yakai aonamin. Mi kamim ta yai aiir wakaeyim, sima ina yididgiyim. ⁶ Mi whranim ha nitim, siirin ina ini kog hainakiyim. Mi ina hainamin mi sima siirin ina ini haingikaigikim.

⁷ Mi mhoiyya Ananias siir wiga ina yita. Mi saeya biri ninokninkinka, sima saiir kam iir haingikaiyim. ⁸ Mi Pita siya Sapaira saiir sriiwin, kiriir kam ti nuin siir umir whiekakim siir sainin ini krimiirara hauuswokiyim, aniya? Mi saeya ina yowarkii boinkiya, ihi. Mi saeya ya pi niksisaeka. ⁹ Mi Pita siya saiir sriiwin, nhinga boinkin, kowiirwai kwoinin whiruwa nwoki iskiyim ti dimin iir tiramin? Kowiir kwoinin ha naingwokin, Adi Komii siya biri ninokninkinkin, aniya? Mi kowa Adi Komii siir naeyu iiram dimusi kinankiugin? Wakae! Ti whranim kiriir kam iir nini haingikaigikim mi sima isi ano hir nokwowim mi sima kiriir kogainamam mini ienau swokini haingikaigikim kiriirin. Pita siya hinina

boinkin. ¹⁰ Mi taka wiga biri kimiminkika, saeya ini Pita siir igmiiga kingiinar yaowakainama mi ina yaowigusama. Mi tiki whranim ina yapninopkainamim mi ina ini kigiim, taka wiga bidi yaowigusamkiya. Mi sima twowai ina haiyim, saiir kogainamim. Mi saiirin, ini saiir kamim siir kingiinar swokini haingikaigika. ¹¹ Mi iya iikamim naingwo tibmiyim sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima ini mouni hanina siinkaokiyim mi sima ini nididkakar ywokiyim. Mi iikam nhirim yim iriipi hiriinan ini mouni hanina mi siinkaokiyim mi ini kakak wara mi okiyim. Iriig.

Dimin kirie komii komii whiekakim ina yimbiamim.

¹² Mi aposel kamim sima tirim dimin kirie komii komiiyim, iikam whiekakim sima bidi kigim. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiyim, sima inokinokin Adi Komii siir omaka haimiyyin hugripkikikaiyin, pi siir hinar nwowi. Mi ta maeyau haimiyya huuyokiyokaiya saiir inigin Solomonka. Mi iya sima hir nwoiyim, simiir mhi kwoinim pi whiruwa nwo iski. ¹³ Mi iikam nhirim naingwo tibmii karam nwowim, sima boin simiir siyiuin siyu wadiekin. Mi sima pi nididgim simaka paninsi yamasusi. ¹⁴ Mi iikam whiekakim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiikiyim. Mi ti iikamim sima ini Adi Komii siir iikamim simaka iripa isid whiruwar ywowim. ¹⁵ Mi sima iikamim makakmakakim, simiirin siyiuim om komiyya namiyim, ini simiir hiriir hainamim. Mi nhirim sima hii idwo ini haiginu mi nhirim nibmir idwo ini haiginu. Sima hanina naingwokim, iya Pita siya tiriir napni mi siir aknaina pi krimiir namitkini mi krima pi wadieyar nwoki. ¹⁶ Mi omisisimim om komii Jerusalem siir kingiin nwowim, simiir hiran iikamim simiir makak iikamim ina mi hainamim, om komii Jerusalem hiriir. Mi iikamim yu biyeki ninkinukikaiyim yim sima ini warar mi inkin amim. Mi simiirin aposel kamim sima yinimniskii haiginugi. Iriig.

Aposel kamim simiirin ina yonkwobumbuninkin haiginuim.

¹⁷ Mi biyan pris inkamin mi Saidyusi kam ikim sima aposel kamim simiir mii aiiram kigmaigim. Mi sima io asi nwokim simiirin. Sima hanina naingwokim, iikam whiekakim wi aposel kamim simiir yai aiirara wakaei mi wi krimiir yai aiir wakae rani. ¹⁸ Mi sima ina nhinamim, ini aposel kamim simiir ini onkwoiim. Mi simiirin omakanau hir ini hugripkikikaigig. ¹⁹ Mi tapa niyaka Adi Komii siir paekwosim nwirin ina yuunainiyyin ta omaka aposel kamim simiir, kiyitkaigaigiya saiir omaka anoin siir ini haiwaoki. Mi sima ina yapnaniniyim idowiya tiriir. Mi Adi Komii siir paekwosim ieya boinki simiirin. ²⁰ Kima taka Adi Komii siir omaka saiir kwapiiyam, siir yaiyim

iikamim simiir tini boinmimauuu. Mi siyuuin kwoin miyik haiiyin simiir diisiimauu. Adi Komii siir paekwosimin siya hinina boinkikin. ²¹ Mi aposel kamim sima ti Adi Komii siir paekwosimin siir yai aiir wakaeyim mi sima nugakar yamyakwok Adi Komii siir omaka saiir. Mi sima siir yayim, iikamim simiir ini boinmimauuu. Mi iya sima yaiya boinmimauuwa mi ti Saidyusiyam kamim mi biyan pris inkam ikim mi Isrelmi isidin si inkam komii ikin sima ini maeyau kwiruwa ini owuwim. Mi sima kamim yai niniyim, simiir yikropki sima nini ikunakiyim, aposel kamim simiirin. ²² Mi kamim yai niniyim, sima ha namim omaka aposel kamim simiir hugripkikikaiya saiir simiir ninkikwonanakiyam mi sima hir biri nwokim. Mi kamim yai niniyim, sima asi swoki amkim mi ini inkam komi komiirim simiir ini boinmimauuwim. ²³ Mi sima boin, ano bidi haiginokoukripkaigigin. Mi krima ti kamim omaka hugripkiya saiir kigriraowiyim simiir ini kigu. Yim sima omaka hiuyokiyokaiyim, simiir omaka anowim simiira nokwo kaoirkaki. Mi krima anowin ha nini haiwaoiwim, simiirin inkam nwir biri haiwao kigim. Niingaka. Ini omaka niinga niinga haiwao hinsisirkiiyim. ²⁴ Iya tiki inkamin, Adi Komii siir omaka kigriraowiyin mi biyan pris inkam ikim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima ini warar yanaawinim. Sima biri ninokninkinkim, iya ti dimin ieya nimbiamin. ²⁵ Mi inkam nwirin siya ini kignaki mi siya ina ini boinuuin simiirin, kamim kima hugripkikikaigaigigim sima isi Adi Komii siir omaka saiir nokwokai boinmimauuim, iikamim simiir. ²⁶ Mi biyan inkamin Adi Komii siir omaka saiir kigriraowiyin mi siir isidin, siir whinmiriyyin sima yamswoki aposel kamim simiir swokini kiyitnimir hainakiyam. Mi sima simiirin nhimbwonhimbwo bi kiyitnimir hainakikim. Sima ini iikamim simiirsi yididim. Dimusi rani, simiir kwoinim hinina naingwokim, nambi siyani sima pi kaiyimikisi. Iriig.

²⁷ Mi sima ha nikunaniyim, ini kamim siyu komii ninokninkiniyim kaunsel simiir whwonkam ida ini okwoniyim. Mi biyan inkamin pris siya simiir srii. ²⁸ Biya krima kimirar niki boinwakaekikim. Kima Jisis siir yaiya hirihirii kipi boinmimauunanae. Mi wim kima krimiir yayaka nantamyiriyirnamkim. Mi yai ina swoki boinmimauuamim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir. Mi wim kima simiirin hinina nini boinmimauuu Jisisin krima mi isomaokii. Sima hinina boinkim. ²⁹ Mi Pita siya mi aposel kam nhirima, sima ina yowarkii boinkiiyim, Adi Komii siir yaiya kou ini saeyar ywowa mi kima saiirara wakaeyokna iski. Kimiir yaiya

saiir aowa ywokaiya. ³⁰ Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nironinkinin saika yinkin irinugi mi siya ina yaonamin. Mi krimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii siya swoki kininsiin idwonaowid ie hirankin siirin. Mi siya tariinanin ini krimiir Adi Komii wara ninkin owin. ³¹ Mi Adi Komii siya yikunainam Jisis siirin ninomor kou hiriir. Mi siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiinar yaka kinmasu idwowin mi Jisis siya krimiir Biyan Inkam Komiiyin. Mi siyairgin krimiir dimin biyeyim simiir nainak itkigiigiyin. Mi nu Isrelmi iikamim, simiir mhai kwoinim pi siyar kisina haigi mi simiir dimin biyeyim pi Jisis siya nainak itkigiigi. ³² Ti digworaekwowim krma kigpriginim mi krma ini whinboinan kam ywowim. Mi Adi Komii siir naeyuin iriipi hiriinan, ha mi whinboinikin. Adi Komii siya siir naeyuin minam hauugikin, iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyoknaim simiiram. Pita siya hinina boinkin.

³³ Sima ta yaiya saiir wakaekiya simiir kwoinim ini hauugihauuga whiyekiyim, aposel kamim simiiram. Mi sima simiir nisomsom aowam asi naingwokim. ³⁴ Mi inkam komii nwirin Farisi simiirgin siir inigin Gamelielkin. Tiki inkamin siyu komii ninokninkinikin. Mi iikam whiekakim, ini siir inigin siir hainankiyim. Mi Gameliel siya omaka yai nidwokai wakaeya, saiir omaka yainau hir yinsiin okwokai boinki, kima wara aposel kamim simiirin idwowaia dinkikwona apniyam. ³⁵ Mi ti inkamin siya kaunsil kamim siyu komii ninokninkiniyim simiir boinki, kima ti nu Isrelan kamim, kima sibgu mintirao, diminin kima tiram naingwowin ti kam imiir. ³⁶ Mi biya inkam nwirin Tiudas nikiuwiyin, siya hinina boinkin, karaigrin biyan inkam komiiyin. Mi iikamim kamairim kam nwir 400 sima ini siir isid ywowim. Mi mhoyia siirin kam nhirkim sima yisomaoki mi siir isidin ina yidam ninoopkiyim mi siir miyim ina yikigiyim. ³⁷ Mi mhoyia Judasin om Galiliyanin siya ina yitin. Mi taka ii hinina iikamim simiir inigin saiir winamkim gavman siya. Mi tiki inkamin Judasin siya iikam kasa biri nikunakin, siir siyu iir napam. Mi siirin iriipi hiriinan, ini kam nhirim sima yisomaokiyin. Mi siir isidin ina yidam ninoopkiyin. ³⁸ Mi wim kima wara kam nhirim simiirin kipi nisomsom aoki. Kima simiirin hinda kigninkinki. Mi taka miya inkamni inig ara hainanikiswo mi wa pi yikigiyin. ³⁹ Mi ta miya Adi Komii siirgi niuwi mi inkamki ta miya saiir nikiduim wi dig nwo rani. Nungaka. Kima wi inkam tio rani, kima wi Adi Komii siirar tiowi. Gameliel siya hinina boinkin kaunsil imiirin mi yim sima ini Gameliel siir yaiya mi wakaeyoknaim. ⁴⁰ Mi kaunsil sima yikunaki, aposel kam imiirin. Mi sima

simiirin ha tiokiyim mi sima ina yuguskiyim. Mi sima ina boinkiyim, kima ha dam! Mi kima Jisis siir inigin pi kipi swoki apboinmamauwam. ⁴¹ Mi aposel kamim sima kaunsil simiir haiburgigim mi sima ina yamim. Mi sima ini hindara boin maingimairga namim. Mi sima boin, ini wadiyar mi owin krima Jisis siir inigin hik siira mi haiyim. ⁴² Mi inokinokin sima yai pi Adi Komii siir omaka mi iikamim simiir omaka ikim, pi simiir hir boinmamauwi. Jisis siyairgin, Mesaia ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin siya. Iriig.

6

Mi sima kamim iriyyar nwisa yimbin aposel kamim simiir whin miriyyim

¹ Mi taka iya Jisis siir isidin ini komiyyar yoraraowamin. Mi Judan iikam nhirim nu Grik hir nwowim, io sima ywo Judan iikam nhirim nu Isrel hir nwowim simiirin. Mi sima io dimusi biri nwokim, Isrelan isidin sima wig igabae ningam Grik hiranim, simiirin sibgu biri kigriraokim. ² Mi ti aposel kam iuur nwiso sima, kamim kigna diriraerariyim simiirim asi nikunakim. Mi sima boin, nim wi Adi Komii siir yaiya saiir pi haiburgikisi, nae hidamin. Yio ti siyiu hiniinin yio miyyik rani. ³ Ti nomiiyauim kima kamim iriyyar nwisa tiki hansran hainaki krimiir isidin siir kam nhirim simiir ta miya, wig igabaemi hidauwiya nae saiir kigriraowim. Mi ti kam iriyyar nwiso Adi Komii siir naeyiun simiir ti inkiniukikai. Mi sima ninokninkin inkam dwo. ⁴ Mi nim krima inokinokin nhwo ara kwisnanaei, iikamim simiir boinmamauwim, Adi Komii siir yai aiir. Ya ta hiriinan miya, ya krimiir maiga. ⁵ Mi iikamim naingwo tibmiyyim, iya sima ta yai aiir wakaeyim mi sima boin, ta yaiya, yai wadieka. Krima ini maingimairga wara nwowim. Mi sima Stiven siir yimbin, inkamin Adi Komii siir naeyugin ninkiniuwim. Mi kam nhirim sima nimbinim simiir inigin hiniin hiningim, Filip, Prokoras, Naikena mi Taimon, Pamenas mi Nikolas. Nikolas siya om Antiok hirankin. Biya siya Juda simiir isid biri nwokin mi tariinanin siya simiir isid bidi ywowin. ⁶ Mi kam iriyyar nwiso ha nimbingiyim mi simiirin ina yikunaniyim aposel kamim simiiram. Mi ina simiirin ha nonkwokiyim simiir mi sima Adi Komii siiram in sriigiyim.

⁷ Mi Adi Komii siir yaiya maeyau kwiruwa biri nwoka. Ningaka. Hinda tinda bidi yiniyokiya. Mi Jisis siir isidin om komii Jerusalem hiranin, ini hoingakar yamwoiim. Mi prismi isid komiyyin, simiir mhi kwoinim ina yinkpit haigigiyim. Iriig.

Juda inkamim sima nokwoyokaigim Stiven siirin.

⁸ Stiven siya inkam imiirsi naingwoyimi yok prasae biri kinkan. Mi siya iripi hariinan kiriekak. Mi siya dimin kirie komii komii whiekakar mi tiriikin, iikam imiirin. ⁹ Mi Stiven siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuin mi iikam nhirim saikar yinkinwamwarkii boin. Mi iikam nhirim saika boinim, Juda inkamkim. Mi nhirim nu haimii whirin Sairini hiranki nitkim mi nhirim nu Aleksandriankin nitkim. Mi nhirim nu Silisiankin nitkim mi nhirim nu Esiankin nitkim mi tiki iikam isid komiyyin sima Stiven saikar ninkinwaomwarkii boinamar tirkim. ¹⁰ Stiven siir yaiya ini saeya yokwonaowida. Mi simiir yaiya ini yikigiya. Stiven siirin kwoin miyyikin Adi Komii siya hauugin mi siir yaiya asi nokwonaowidga. ¹¹ Mi sima kam nhirim simiir ini ikunaki mi ina boinim, pi kima tini iksisaeyiu. Mi ti kamim niksisaeyim sima boin, Stiven siya Moses siir nigbumbugin mi siya Adi Komii siirin wara mi inkin igbumbu. Tiki kamim niksisaeyim sima Stiven siirin hinina boinkim. ¹² Mi kamim priiyiksasaeyim sima kam adi yaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirin wara mini boiniu mi sima yai biye Stiven saika ini boiniu. Mi sima Stiven siirin omaka inkam komiigin nidwokai wakaeya yai, saiir hiriir kiyitninnir hainam. ¹³ Mi tiki kamim niksisaeyim mi sima niksisaeyim yaiyim simiir boinkikim mi tiki kamim sima ina boinim, inokinokin Stiven siya Adi Komii siir omaka saiir nigbumbuwikin. Mi Adi Komii siir siyiu komiyyin siir wara mi ikbumbu. ¹⁴ Krima bidi wakaekiyim siya hinina boinkin, taka omaka Adi Komii siira, wi Jisisin om Nasaretanin siya tirbumbugi. Mi siya siyiuim Moses siya hauuwim krimiir, wi siya kisina haigini. Ti kamim niksisaeyim sima hinina boinkim. ¹⁵ Mi iikam whiekakim ta omaka yai nidwokai wakaeya saiir nwowim sima Stiven siir whwonkam iir kigiyim ini Adi Komii siir paekwosimin siir whwonkamnan ywokiyyin. friig.

7

Stiven siir yaiga

¹ Mi biyan inkamin pris siya srigi Stiven siirin, ta yaiya kaimwowainga, aniya? Ta sima boina. ² Mi Stiven siya boin, hae! Kima ti nomiiyauim mi ti inkam komii komiyyim kima ini wakaekiyim, biya krimiir brougaeyin Ebrahim siya nu Harana hiriir biri niki amkin. Siya nu Mesopotemia hirar niki owin mi Adi Komiiyin ninomor kouanin ina yimbiamin siir hiriirin. ³ Mi Adi Komii siya boinki Ebrahim siirin, kira kiriir omin siir ti haiburgig mi kiriir pugan aka mi kira, kima iki nu kibi whirin si tini owiu. Tiki nuin wi kara niisiimauu

haiginuwi kiriirin. Adi Komii siya hinina boinkin siirin. ⁴ Mi Ebrahim siya Kaldian ikamim simiir nuin siir haiburgigin mi siya ini nu Harana hiriir yamin ini hir yamwoiun. Mi iya siya nu Haran hir nwowin mi siir adwai biyeyin ina yaonamin. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya yikropki Ebrahim siirin ti nu kima nwo iirim. ⁵ Mi Adi Komii siya tiki nuin Ebrahim siir biri niku uguskikin. Nngaka. Siya hindira nikumauu aekin siir nu tipmwo rani, siya haimisima biri nikumauugin. Tiki nuin ini nngar mi owin. Adi Komii siya yimbingi siirin, mhoiya kara tiki nuin wi kiriir nikumauu uguskii. Kiriir yinisimim simiir wara nankin ikumauugi tiki nuin. Ta iya Adi Komii siya nimbingiya, Ebrahim siya yinisin karamaeya nwokin. ⁶ Adi Komii siya hinina boinkin, kiriir yinisimim wi iki om whirni nuin kimiir kingiin nwo karam nwowin wi siir nwoami. Ebrahim kiriir yinisimim wi kam nhirim simiir mai mirii. Sima wi mai nngar mirii, wi umirkak nwo rani, simiirin. Mi kamim simiir kigriraowi sima simiirin wi siyu miyikanan tir tani. Sima miriyokiyokiyim biewiyim kamairim kamwir (400). ⁷ Mi mhoiya ti kamim mai simiir kigrirao miriyim simiirin wi hik hauugi. Iya kara hik simiir hauuwi mi kiriir yinisimim wi ti om iir haiburgigi. Mi sima wi kariir mai aiir namriini mi wi kariir inig iir hainani nu Isrel hirin. Adi Komii siya hinina boinkin. ⁸ Mi Adi Komii siya Ebrahim siir nisiimauuin, siyuin miois kitiyin, yio Adi Komii siya nimbingi ieya. Mi iya kima ti siyuin miois kitiyin siir kigiyim mi kima pa ninokninkinki, kimaigim Adi Komii siir kamim. Mi iya Aisak siir naokaina Ebrahim siir yinisin mi ii iriyar kwoimim namkiyim mi siya siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Mi mhoiya Aisak siya Jekop siir ad ywo. Mi Jekop siya ini kam iur nwisio ini simiir ad ywowin. Mi yim sima ini ti hiriinan siyu kaimwowin miois kitiyin ini siirar swoki tirim.

⁹ Mi ti Josep siir nomiyau iur nwirim sima io siir ywo. Mi siirin sima iyopmauugi kam nhirim sainam. Mi sima siirin wara yinkan ikunam nu Isiba hiriirin. Mi iya siya nu Isib hir nwowa mi Adi Komii krimiir Wanin siya ini saikar ywowin. ¹⁰ Mi hikpai hikpaiyim Josep siir nimbiamim mi siirin Adi Komii siyar whinwokin. Mi ti hikpai hikpaiyim siir biri niyopakaiyugim. Nngaka. Mi Adi Komii siya hauu haiginu, kwoin miyikin Pero siir, nu Isib simiir inkam komiyyin simiir nu kigriraowiyin siirin. Mi siya Josep siirin ini wadeyar kigriraowin. Siya bidi yinokninkinin Josep siya ninokninkin wadiekakin. Mi Pero siya siir asi nokmwun okwokin, biyan inkam komii nu Isib simiir nuin siir inkam komii nwowin. Mi inkamim mi digworaekwowin siir omaka nwo ikim, siya simiir biyan inkam komii wara ywowin. ¹¹ Mi

nu Isiban iikamim mi nu Kenanan iikam ikim, sima ini nae karamaeyar ywokiyim. Mi sima mhi komii ina yaowa mi krimiir brougae wanwiyaeyim naeism bi swoki inkiuguna haimiminkim. Niingaki, niingaka. ¹² Mi Jekopin Josepni adin siyar wakaeki naeyim ini nu Isib hir nwowim. Mi siya siir yinisiim yinkamiyinin krimiir wanwiyaeyim simiir yikropki nae imiir nini hainakiyam. ¹³ Mi mhoiia kwisaka sima ina swoki amim. Mi Josep siya ha namim mi siya ina ini boinuwin siir yaowae imiir, kima bidi yinokninkinim kariirin? Kimiir nomousimin, karaigin. Mi Pero siya ini wara kigninokninkiniyin Josep siir yaowae imiirin. ¹⁴ Mi Josep siya boinki simiir, wara krimiir ad wai biyeyin Jekop siirin wara wikunani nu Isiba tirir wit. Mi siir pugana sima wara winkin it. Mi ti iikamim sima iriparin kamnwoim iur iriyara yimbiyam. ¹⁵ Mi Jekop siya nu Isiba hirir asi namkin. Siya wi waibiyie hirar nwowim. Mi wi hirar nwoki aowim. Mi krimiir brougae wanwiyaeyim mi Jekop siir yinisiim ikim sima ini hirirar mi aowim. ¹⁶ Mi simiir piuis niinga ini simiir yinisiimim sima swoki hainamim Ebrahim siya sainin nuin siirim siir haingikaiyam. Tiki nu Sekemin, Ebrahimkin saingin. Hemoni yinisiimim simiir nugin.

¹⁷ Biyarin Adi Komii siya Ebrahim siir boinkin, iya ti biewi kamair kamnwirim (400) dig nwokiyim mi siir pugana nu Isib hir haiburgik mi sima ina yamim. Mi tiki simiir iikamim ini hoingakar ywokiyim. ¹⁸ Mi inkam komiyyin nu Isib hir kigriraowin, siya bidi yaowin. Mi inkam komii nwirin ina swoki okiyin. Mi siya Josep siir mi kibi aiir bi ninokninkin, siya whaowaeya nwokin. ¹⁹ Mi siya simiirin mi prasae bi hauugin. Niingaka. Mi siya simiirin ina yipimpar miimiyim. Mi mi komii komiyyim ina mi hauuin mi simiir yinisiimim hindara asi priiytkikininisugim. Mi sima, simiir nimiiyaeni siyuam whaowae mi sima asi naokaonamkim. ²⁰ Mi taka iya Moses siir apua siir naokainakiya mi saeya siir adni omaka hir haigiprakaiyim bwanim whwoim. Mi saeya siirin mwii ina yapimuaeya. Ti yinisiimin yinisiim kibikin. ²¹ Mi Moses siir ad yopiiyo sowawaiyin siirin hipuin siir kikaiyugo. Mi sowawaiyin ina hainamin siirin mi sowa kimidiniya aumi-inau hir ini kikaiyugig. Mi iya siya aumii aowa hir nwokaiya mi Pero siir yinisiim kopaka saeya siir kigin mi ini saeya hai namim siirin. Mi siirin ini saeya yimiiyaeyin. Mi siya ini saiiir yinisiimnana ywowin, ti yinisiimin. ²² Iya siya Pero siir omaka hir nwowin mi siya ina mwiriraraokiyin. Mi nu Isib hiran inkamim sima yowomwarkai haiginu nu Isib hiran diminpai diminpaiyim siirin. Mi Moses siir kwoinin iki nu Isib simiir digworaekwo whiekakim simiir asi ninomokninkin digim.

Siya inkam biyie rani, inkam wadie ieyairgin. Mi yayim siya boiniyim, siya biri kiyikriku boinikin. Nningaka.

²³ Mi iya Moses siir biewiyim kam nwisa namwoiim mi siir kwoinin ina yaingwokiyin an wi iki kariir isidin Isrel hiran iikamim wi simiir nini kignaki. ²⁴ Mi Moses siya ha napnamin mi siyar yapkigam nu Isiban inkam nwirin, Moses siir oman inkam nwirin siir nonkwobumbuninkini. Mi Moses siya siir oman inkamin siir whinintioin mi ti inkamin ini siya tioakiyin. ²⁵ Mi Moses siya hinina naingwokin kariir oman iikamim sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ta miya kariir nimbingiya. Siya minam nimbingikin. Isrelan iikamim simiir whinidamkiyim nu Isib tir nwowisi. Mi Isrelan iikamim sima hinin biri naingwokim. Nningaka. ²⁶ Mi igwir nugakin, Moses siya ina yapamyakwokin. Mi siya kigam, inkam nwiso Isrel hirankinaro sowa yaii ninii. Mi siya ti inkam nwiso sowiir yaii aiir yibirmiigi. Mi siya sowiir boin, kowa om whiruwaniarairgo mi kowa kowa yaii dimusi ninii? ²⁷ Mi ti inkam nwirin yaii bi niniiyin, siya yiriyu boinki, Moses siir yayia saiir mi siirin ina iyop isiskiyin. Mi siya boin, nhinga boinkin, kira krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mi hid miriyam? ²⁸ Mi tari kira kariirin ii kira niki isomaakiyin nu Isib hiran inkamin siir hiriinanam swoki boini? Mi kariirin pi hiriinan swoki isomaakiyim, aniya? ²⁹ Mi iya Moses siya tiki inkamin siir yayia saiir wakaekiyin mi siya ina yidamkiyin, ini Midian simiir nuin ini siir yamwoiun siya. Mi mhoiia siya wig nokwonain mi siya yinisim yinkamiyino nwisa iyioninkin.

³⁰ Mi biewi kam nwiso dig nwokiyim iya siya ti nu siiyin apa nninga siir nwowa. Mi igwira Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siirim mi siya paeya paekikopim sim nimbiam sair yainau hir yimbiam, mhu Sainai kingiin hir. Ta maeyau nu siiyin apa nninga sair hir. ³¹ Mi Moses siya kigiyin mi siya ini hindara yanaakiyin. Mi siya ha napiraoamin kingiin kigam mi ini siya wakaeki, Biyan Inkam Komii siir yayia boinkiya, ³² kimiir brougae wanwiyaeyim simiir Adi Komiiyin kara Ebrahim, Aisak mi Jekop kimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii warairgin. Mi Moses siir pua ini nopnopar kinkiya. Mi siya ti paekikopim simiir kaowin mi siya ina yididin. ³³ Mi Biyan Inkam Komii siya siir boinki, wari kariir iiga souwa diski. Wari nuin kira nokwowin nu kibiki kibi ieyairgin, bimbuiwi rani. ³⁴ Kara bidi kigin, ti dimin biyeyim sima tir haiginiuwim kariir iikamim nu Isib hir nwowim simiirin. Kara bidi kigin, simiir noua. Kara hiriinanam nitkin, simiir whindirraeraram mi simiir hika sair ninakiyim. Mi kariirin wi kara nikropki nu Isiba hiriir namim. Mi simiirin wi kira

nini kigriraowiwim.

³⁵ Biya Moses siir oman iikamim sima siir boinki, nninga boinkin kiriirin, krimiir yaowae komii nwowin mi krimiir mi hidin? Adi Komii siya nikropkikin ti inkamin Isrel simiir yaowae komii nwowim. Mi sima wi nu Isib hir nwoki haiburgigim mi sima wa nwoki amim. Adi Komii siir paekwosimin ti paekikopim paeki niugiyim Moses siirim nitkin siir nauni kirie haiginiuniyim. Mi Adi Komii siya boinkiya yaiya, siya simiirim namim, simiir whindiriraerar haiginiuwam mi siya hiriinanam nitkin. ³⁶ Mi Moses siya nu Midian hir haiburgigin mi siya simiirin nu Isib hirankar ini ikunananaki mi sima ina yamigusamim. Mi siya nu Isib simiir nuin dimin kirie komii komii whiekakim haini tumbubugik mi simiir nuin ini biyeya ywokiyin. Mi mi kwira siya miriia op paridnana sae, siya kimprinaidama mi biewi kam nwiso siya nwowim ti nu siiyin apan siir mi mi komii komii nhirim ini hirar yimbiamim. ³⁷ Biyarin ti inkamin Moses nikiuwiyin siya Isrel hiran iikamim simiir boinkin, krimiir inkam nwirin wi Adi Komii siya nokmwir okwowi profet inkam nwowam. Mi siya wi kaoprige okwowan inkam nwowi, kariir hiriinan. ³⁸ Mi Moses siya Isrel simiir isidin simakar nwowin, krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa nningan siir mi Adi Komii siir paekwosimin siya Moses siirim mhu Sainai hiriir yam, siir yaiya inokinok nwoyokiyokiiya sairin hir ini boinmimauugig iikam whiekakim krimiir boinmimauuam. Mi ta yaiya Moses siya nini hauuniya krimiir, saeya kiriekaka, kwoin miyikin omwai waiyayokiyokiiyin inokinok krimiir hauu haiginiuwam.

³⁹ Mi krimiir wanwiyaeyim sima Moses siir yaiya sairi biri wakaekim. Mi sima Moses siir yaiya ini digiumii haigingikim. Simiir kwoinim ini nu Isib siirimar swoki aingwo hisraenamim omin biya sima nwo iiram. ⁴⁰ Mi Isrelan iikamim sima Eron siir boinki, kira tidiyu min ti ikrimtio iupimpit krima kuuwam mi sima wi krimiir adi komiinan nwoki owim. Mi krima wi simiir yai imiir niki wakaeyoknam. Mi tiki inkamin Moses nikiuwiyin krimiir niki ikunaniyin nu Isib hirankin siya mhua hiriir namim mi siya biri swoki itkin. Nningaka. Krima biri ninokninkinkim diminin siir tirin. ⁴¹ Mi taka iya bulmakau yin irin aeyini sima nonkwokwokikin. Mi sima wraisu ira yisom siir nimiiyaeyam. Mi sima minsi hauugikim, wi simiir pi nonkwowisi. Mi iya sima ti dimin iir kigim mi ini ogmwomir karamaeyar ywokiyim. Mi sima yaewou nae komiia ina ikwo aekiyim. ⁴² Mi Adi Komii siya digiumii simiirin whisarii biri haimriiyugin. Mi siya simiirin ini hindara kigninkin diriraerarkiyin. Mi bie bwan nauunim

ini simiir adi komiinan ywowim. Biiki biiyin profet kamim simiir yaiya hiniina win boinkikim, kima ti Isrelan iikamim iya kima nu siiyin apa hir nwowa ti biewi kamnwiso mi ti wraisuin nhinir nisom hauugikin? Mi kima kariirim bidi yaingwowim, aniya? ⁴³ Nningaka. Kima ti wraisuin Adi Komii niksisaie Molok siir nisom hauugikin. Mi ta kimiir wraisu is omaka kima haiyapyokyokaiya ti nu siiyin apa siir, ti biewi kamnwiso kima minam hainankim Molok kimiir adi komii niksisaeyin siir inig iir hainanam. Mi kima ti nauunin Refan nikuwiyin siya kimiir adi komii niksisaenan nwokin mi kima ini siir inig iirar mi hainanim. Mi ti tidyuin kimar nikrintio diriraeranim, kima simiir inig imiir hainankim. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara nhinikriropki, nu Babilon hiriir. Mi kima wi simiir aowa mirii kaeyami.

⁴⁴ Adi Komii siir yaimwowim saiir yimbiyam. Mi Adi Komii siya minam nusiimauugin, sima wa nwoki aingwowim, Adi Komii siya ini krimaka nwowin. Mi Adi Komii siya yisiimauu Moses siirin, ta omaka wraisu isa saiirin. Biya iya krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa siir nwowim, sima omaka wraisu isa saiir yapninopkainam Adi Komii siir inig iir hainanam. Moses siya ini hiriinana swoki miriyyin. ⁴⁵ Siya krimiir brougaeeyim sima nu siiyin apa siir hiriir namim mi ta omaka wraisu isa saiirin warar yinkan hainam. Mi sima ini simiir inkam komiyyin Josua, saikar yitim. Mi iikamim ti nu iir nwowim, simiirin Adi Komii siya nikrirop nhingiyim mi sima ina yidamkiyim. Mi ti nuin krimiir brougaeeyim simiir inigar nwoyokiyoyiyin mi ini Devid siyar yimbiniyyin. ⁴⁶ Mi Adi Komii siya ini Devid siirimar yaingwokwonanaeyin. Mi Devid siya Adi Komii siir srugi mi kara omaka ira ti mirii, kiriir inig iir hainanam, kira ti Jekopni Adi Komiiyyin mi kira wi saiir nwoki owim, aniya? Siya ina boinkiyin. Nningaka. ⁴⁷ Mi Devidni yinisimin Solomonin Adi Komii siir omaka siya bidi miriigika.

⁴⁸ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ninomor kou hirankin, siya taka omaka inkamkin nonkwo miriyya saiir biri nwowikin. Nningaka. Bidi bidinanarin profet inkamin siya ta yaiya hiniina win boinkikim, ⁴⁹ Adi Komii siya boinki, ninomora ini kariir ipiinan ywowa kara nidwowika. Mi tiki nuin kariir iiga siir nokwowikin. Kima wi paka hinin omaka sae mirii, kariiramim. Kara wi piki omin si nidwosiisnaki. ⁵⁰ Mi kariir ina tiki digworaekwowim simiir biri nonkwo diriraerarkim, aniya? Nningaka. Kara nonkwokwokim tiki digworaekwo whiekakim. Adi Komii siya boinkiyim, profet kamim sima winkyim.

⁵¹ Stiven siir yaiya tasa niki ama. Kima tiki kamim nantamyiryiryim kimiir wina panina wakaei. Mi kima inokininokin Adi Komii siir naeyuin siir yai paninsi wakaei. Mi kima ini kimiir brougae wanwiyaeyim simiir siyu biyie biya sima tirkaiyuwim mi kima ini simiir hiriinanar swoki tirim. ⁵² Kimiir brougae wanwiyaeyim hik prasae biri hauugim profet kamim simiirin. Mi simiir nwrkin nunga biri nwokin, hik hai kamae. Mi profet kamim sima boina hinin, ti inkam wadieki wadieyin wi sipi niti. Mi kima ti profet kamim simiirin ina yisomsom aokiyim. Mi mhoyiya siya ha natin mi siirin ini warar yinkin isomaokiyin. ⁵³ Mi Stiven siir yaiya tasa niki amyokiyokiya. Adi Komii siir siyu komiyyin siir paekwosimin siir boinmauugiyin mi siir paekwosimin kimidina Moses siir kwaboinmauu mi Mosesin kimiir swoki kwaboinmauu mi kima ti siyu iir bi sibgu apkin. Nungaka. Iriig.

Sima Stiven siir kaiyimik aoki siyani

⁵⁴ Mi sima bidi wakaeyim yai whiekakim Stiven siya boin huriyugiyim mi simiir kwoinim ini haughauga wh-wiyekiyim mi bigim ini kikiyikikiyikar kinkiyim. ⁵⁵ Mi Adi Komii siir naeyuin ini Stiven siirarar yaninkinuniyin. Mi siir nhwoin ninomor koua hiriir ninansiina kaokiyin mi ini siyar kigiyin dimin komiyyin paenan nudkwakwakiyin, yo Adi Komii siyairgin. Mi siyar mi kigi Jisis siya Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiina naka kinamasu okwowi. ⁵⁶ Mi Stiven siya boinki simiir, wakae! Kara bidi kigiyin ninomora pigigiya. Mi kara inkamin nwira kig ninomor kou hirin, siya ini Adi Komii siir ina iniiga saiir kingiina yaka kinamasu okwowin. ⁵⁷ Mi sima biri wakaeyokim mi sima yai ina nhinki boinainamim. Mi sima whiekakarin, ini siiraramar yinoopnamim. ⁵⁸ Mi sima siirin ti om komiyyin siir idwowiya hiriir kiyitnirnananiyam. Mi sima siya komii komiyyim ha haiyim, ina kaiyimikim siir. Mi kamim biya yai siir niki boin huriyuum, simiir yuis nhirim ina yisitkikinkiyim. Mi inkam nwirin Sol nikuwuyin siir igmiiga hir haigingig mi sima siya ina kaiyimikim siirin. ⁵⁹ Mi iya sima siyani Stiven siir kaiyimikim mi siya ina kauwanki boinkiyin, Biyan Inkam Komiiyyin siiram. Mi siya ina boinkiyin, Biyan Inkam Komii, Jisis, kira kariir paekwosimin siir haigi. ⁶⁰ Mi Stiven siya ogmwo ha hugiyin mi siya ina kauwok boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kira wi yamdi simiir kipi swoki onkwobu, ta sima kariir tirkiya saiirsi. Nungaka. Mi kira simiir dimin biyeyim simiir dinak itkiigi. Mi siya ti yayim simiir boin digiyin mi siya ina kwaonamin. Iriig.

8

¹ Sol siir kwoinin ini maigimaiga ywokiyin, sima Stiven siir nisomaokiyin.

Sol siya kamim Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwiyim simiirin siya nisomsom aokaokim.

Mi taka iya iikam whiekakim sima Adi Komii siir isidin om komii Jerusalem hir nwowin, siir diriraerar bumbuninkin haiginugim. Mi sima om komii Jerusalem hir asi haiburgigim. Mi sima ina yinoopkiyim ti omim ti nu whiso sowiir nwowo, simiir. Nu Judia mi nu Sameria. Mi ini hiriir yamim. Mi aposel kamim sima om komii Jerusalem hirin wara biri haiburgigim, simaka. Niingaka. ² Mi kam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kaniiyim, sima youu haingikaiwak, Stiven siirin. Sima nou prasae biri nougim.

³ Mi ti inkamin, Sol nikiuwiyin, siya siyu whiruwa biri tirkin Jisis siir isid iirin. Mi omaka omakam siya tionhintaraoami. Mi simiirin pi hirankar kiyit kugiki. Mipi omaka sima hugripkikikaiya pi saiir kiyitnoudnankaigi simiirin. Iriig.

Sima yai win kibieya saiirin nu Sameria hir boinmimauugim.

⁴ Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim, sima ini omom omomim simiir yinoopamim. Mi sima ini Jisis siir yai kibieya ini tiki omom simiir yap boinmimauuamim. ⁵ Mi Filip siya nu komii whirin Sameria siir hiriir yapi-inam. Mi siya inkamin Adi Komii siya nimbini Kraist, siya siir yai imiir boinmimauuamkin. ⁶ Mi iikam whiekakim sima ini ta Filip siir yaiya, saiiramar maugiyim. Mi sima kigi, dimin kirie komii komiiyim siya diriraerarim. ⁷ Mi iikam whiekakim ti om iir nwowim uridyu bibiyie saiirara, bidi yinkinukikaiyim. Mi tiki uridyu bibiyieyim, Filip siya ninimniskiiyim sima ina nhinki kaunamim. Mi iikam whiekakim iiga in ninsimsirunakiyamim, simiirin Filip siyar yinimniskii digi. ⁸ Tiki iikamim nu Sameria hiranim, sima ini maigimaiga ywokaeyamim.

⁹ Mi ti nu komii Sameria hirin, inkam nwirin hir nwowin, siir inigin Saimonkin siya nop nao kiriekin. Mi iikam whiekakim siir kigiyim ti diminin siya tirin mi sima ini hindara yanaakiyim. Mi siya simiir boin, adi yaowaeyin karaigin. ¹⁰ Mi iikam whiekakim ti omin siir hiranim mi iikam nhirim inigakim mi nhirim inig karamae ikim mi sima ini Saimon siir yaiya saiirar wakaeyim. Mi sima boin, war inkamin kiriekakin Adi Komii siya hauugin siirin kirie. ¹¹ Saimon siya diriraerarim sima bidi bidinana kignanaekim, ta nopa siya nanaowiya. Mi sima tiki iikamim Saimon siir yaiya saiir asi wakaeyoknakim. ¹² Mi Filip siya ta yai win kibieya ini saiir boinmimauuwun iikamim ti omin siir

hiranim simiir. Siya minam boinmimauugin, iya Biyan Inkam Komiiyin siya iikamim simiir kigiraowi mi Jisis Kraisiir inigin siir wara yinkin boinmauu simiirin. Mi sima ini ta yaiya siya boina, ini saiirim yaingwo tibmiikiyim mi siya iikam imiirin op ina baptais haiginiuswowim. ¹³ Mi ti inkamin Saimon nikiuwiyin siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwo timiigiyin. Mi Saimon siya ini saikar ywowin. Mi ti dimin kirie komii komiiyim siya simiir kigin Filip siya diriraerarim. Mi siya ini kakakar ywokiya.

¹⁴ Mi aposel kamim om komii Jerusalem hir nwowim, sima wakaewin, nu komii Sameria hiran iikamim sima bidi wakaeyoknaim Adi Komii siir yai aiirim. Mi sima ina yikropkiyim Pita Jon sowiirin, sowa kignakiyam. ¹⁵ Mi sowa om komii Jerusalem hir haiburgiko mi sowa ha napdinamo mi nu komii Sameria hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa nhwo iikamim naingwo tibmiiyim simiiram ha nini kwisiuwo mi Adi Komii siir naeyiun simiira yaninkiniuun. ¹⁶ Sowa bidi yinokninkino, biya sima whisariiya baptaisim Jisis Biyan Inkam Komiiyin siir inigi iirin. Sima Adi Komii siir naeyiun siir biri niki haigin niingar niki okim. ¹⁷ Mi Pita, Jon sowiir inao simiir mwo imiir ha nonkwowim mi sowa ina boinkiyi, Adi Komii, kiriir naeyiun simiir waninkiniuni.

¹⁸ Mi Saimon siya kigi, aposel inkam nwiso sowa iikamim simiir mwowim simiir nonkwokiya. Mi ini siyar kigi, naeyiun simiir naninkiniuun. Mi siya umir asi nini hainakikin sowiir sainam. Mi siya ina boinkiyin, ¹⁹ mi kowa wari kirieya kariir warar mi hauugi. Mi kariir ina inkam nwirni mwo mi onkwowi mi Adi Komii siir naeyiun wi nwirni mi aninkiniuwim. ²⁰ Mi Pita siya boin Saimon siir, diminin Adi Komii siya priihauugiyin kira ha naingwowi pi umir aka sainim, aniya? Niingaka. Wari kiriir umirim wi kinakar ninkin kiguguki. ²¹ Kira taka kirie aiir haiyim, wi dig nwo rani. Minsika, kiriir kwoinin Adi Komii siir naeyiun saika miyik nwo rani. Niingaki, niingaka. In biyek biye ywokiya. ²² Kiriir kwoinin ti kisina haigi, kira Adi Komii siiram ti srinanae kiriir dimin biyeyim igbid kamiyau simiir haiyoprindimiigiyim kiriir mhai kwoinnau nwokaiyim mi kira wi wadiyar nwoki owim. Mi Adi Komii siya wi saiir saiira naingwokwonanae rani. ²³ Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiya. Kara bidi kigin kiriir mhai kwoinin whwokwoka bi nwowikim. Mi kira siyu miyikin siiram paninsi yaingwosi. ²⁴ Saimon siya ina boinkiyin, kowa Adi Komii siirim ti srinanae kariir dimin biyeyim simiir ninak itkiigiyim ti dimin biyeyim kariir kwoinnau tir nwokaiyim. Mi kariirin wi sima nonkwoninwomwirninkinisi.

²⁵ Hiya Pita, Jon sowa swoki haiyiuk apnama om komii Jerusalem hiriir mi sowa Adi Komii siir yai win kibiyim ini ti iikamim ti omi sisimim nu Sameria hir nwowim, ini simiir swoki apboinmamauamo. friig.

Filip siya Adi Komii siir yaiya nu Itiopia hiran inkamin siir boinmimauugin

²⁶ Adi Komii siir paekwosim nwirin Filip siir boinki, kira om komii Jerusalem siir ti haiburgik mapi ti siyiu komiiyin Gasa namiiyin pi siir hiriir dapnyam. Mi kira pi ti siyiu siiyin nu apa nangan siir dam. ²⁷ Mi Filip siya ha napiinamin ti siyiu iir mi siya nu Itiopian inkamin om komii Jerusalem hir nini hainangikyakwokin Adi Komii siir inig iir mi siya siirin siyiu hir yapiduna, ti nu Itiopian inkamin. Mi siya ti inkamin simiir wig komiia nu Itiopia hir kigriraowiya, saiir umir digworaekwowim simiir biyan inkamin, ti inkamin. Mi ta wiga saiir inigin Kandesika. ²⁸ Mi tiki inkamin ina swoki amim, siir oma hiriir. Mi siya karisa saiir ii idwokainam. Mi hos iso sowar kiwowotnam, ta karisa. Mi siya yokwo kwira biya profet Aisaia siya wingiga, saiir nidwokai mwainamin. ²⁹ Mi Adi Komii siir naeyiun siya boinki Filip siir, kira pi ta karisa pi saiir pida dapam. ³⁰ Filip siya ha niwatinamin kingiin hiriir mi siya yap wakaeyam, tiki inkamin ta yokwowa biya profet Aisaiaki si wingiga siya saiir nidwokai mwainnami. Filip siya siir boinki, kiriir kwoinin ta yokwowa kira mwaina saiir bidi yinokninkinkiyin, aniya? ³¹ Mi tiki inkamin siya ina wakae boinkiyin, Filip siir yaiya saiirin. Inkam nwirkin kariir boinmimauu karamae nwowi, kanakana wi panina ninokninkini. Nningaka. Tiki inkamin siya boinki, kira winaini, Adi Komii siir yaiyim kariir wini boinmimauuni. ³² Ta yaiya siya mwainama saeya hininga.

Ini sibsib yinisimnan ywowin, sima siirin ha haimim mi ina yisom aowin. Mi siya yaimin dimin biri noboboinamin, siya ini sibsibnan ywowin. Sima, simiir kan imiir kinkrimkrip haiyim mi sima biri kauwigim. Nningaka. ³³ Mi sima siir yigbumbu haiginu. Mi sima siirin yai miyiknan biri boinkim. Mi siirin simar swoki isom aoki. Siir iya ti nu iir nwowa ini dig ywokiya. Mi siir igsoa bi nokwokairiinaowidgin. Mi siir niwiiyin wi nhinga boinmimauuwi siir iikam imiirin. Nningaka.

³⁴ Tiki inkamin nu Itiopianin, siya yokwowa ha mwain digiyin mi siya Filip siir boinki, kara kiriir srii, tiki inkamin profet, siya ta yokwowa nhiniiram winkika? Mi siya, siyamar winaka, iyie? Mi tari inkam nwiram nasi winkika? ³⁵ Mi Filip siya siir yai imiir wakae digiyin mi siya ina

kwaboimamauuin ti yayim siir. Siya ina boinin, siya ta yayin kibiya yokwoni Jisis siirim winkika. ³⁶ Mi sowa ha namwo ti siyu iir mi sowa whiisim kwira sair yimbiiyam. Mi tiki inkamin siya Filip siir boinki, kira Kigi! Tasi opa kwomaiya, kara op baptaisam tiri. Mi dimin whirki, kariir siyuin op baptaisiyin siir biri haiginikougin? ³⁷ Mi Filip siya swoki boinki, kiriir kwoinin naingwo tibmiikinkiswo mi kira wa pi tibin. Mi tiki inkamin siya ina swoki wakae boinkiyin, kariir kwoinin ina naingwo tibmiigiyin Jisis siirim, Adi Komii siir yinisimin. ³⁸ Mi ti nu Itiopiya hiran inkamin siya boin, kariir karisa pi tir kugiki. Mi Filip sowa ti inkamin nu Itiopiyanin sowa ina yapnatmaimainaniyamwo. Mi Filip siya siirin ina baptais haiginuun. ³⁹ Mi sowa opa sair haiburgikwo mi sowa ina yapnadamwo. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir naeyuin, ini Filip siirar yikiunamin. Mi tiki inkam komiiyin Filip siir biri swoki kigikin. Ningaka. Mi siya ini margimarga ywowamin. ⁴⁰ Mi Adi Komii siir naeyuin Filip siirin om Asdot hir ini diyankinisugik. Mi siya omom omomim simiira yap boinmamauuam Adi Komii siir yayin kibiya sairin. Mi mhoiya siya nu Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Iriig.

9

Sol siir kwoinin ha kisina haigikiyin mi siya ina yaingwo tibmiigiyin Kraisi siirim.

¹ Mi taka ii aiararin Sol siir kwoinin miyik biri nwokin. Siya kamim Jisis siir kigna miriiyim simiir nisomsom aowam tirkin. Mi siya prismi bikki biyan yaowae adin saika ini boiniu. ² Sol siya siir sriiyin mi siya ina boinkiyin, kariirin wi yokwo kira win hauugi mi wi kara hainami Juda simiir Biyan Inkam Komiiyin om Damaskas hir nwowin siiram. Mi siya yokwowa, ha win digiya mi ina kwauugiya siir. Taka yokwowa siir kirie aeyarga. Siirin saeyar kinsis haiginuwi Jisis siir isidin saikar nap miriiyim simiirin wi saeyar kiyitninnir hainami, omaka sima hugripkiikikaiya om komii Jerusalem hir nwowa sairim sair kiyitkaigaikiyam. ³ Mi Sol siya ha napamin om Damaskas kingiin hir mi bi kimiminkikin parid komii whirin ninomor kou hiranki nikiinainiyin, ini Sol siirar kaigikiunainiyin, hinda hinda bi namkin. ⁴ Mi siya ina yakainamin nua hiriir. Mi siya ina wakaekiyin, yayi kwira siiram nikugiya, Sol! Sol! Kira kariir diriraerarbumbuam dimusi tirkin? ⁵ Mi Sol siya boinki, ti inkam komiiyin kira yipikin? Mi siya ina boinkiyin, kara Jisiskin, inkamin kira diriraerar bumbukiyin siyargin. ⁶ Kira dinsiin apnam mipi om komiia hiriir dam. Mi kira pi kariiramar didwo hirgugiu. ⁷ Kamim Sol saika napnamim sima ini kakakar ywokiyim. Mi

sima ini yai kaonis boinam yankabguguwim. Mi sima yaiya saiirar wakaekim sima inkamin siir biri kigim. Nningaka. ⁸ Sol siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siir nhwoin ini waugiwauga yigiyin, bi sibgu kigomokin. Nningaka. Mi sima siir ina saiir yinkikwona apnam om Damaskasa hiriir. ⁹ Mi iiyim kwoim, Sol siir nhwoin nhwokwis nhwokwis nwokiyim. Siya naeism biri naekin mi opisim biri kwiyaekin. Nningaka.

¹⁰ Inkam nwirin Adi Komii siir mai kigna miriyyin, om Damaskas hir nwowin, siir inigin Ananaiskin. Mi siyar whin kig mimikwin, Jisis siya siir boinki. Ananais! Mi siya ina boinkiyin, Biyan Inkam Komii, kara tisi tirar nwowin. Kira dimuam nikiuwi? ¹¹ Biyan Inkam Komii siya siir boinki, kira dinsiingi! Mipi tiki siyiuin nap wrieyok kara-mae nwowiyin pi siir dapnam. Tiki siyiuin, siir inigin biri nap wrieyokin. Mi kira pi Judas siir omaka saiir dap iiyam. Mi inkam nwirin om Tasas hiranin mipi siirim tini sriiyiu. Siir inigin Solkin. Siya ini nhwo hirar kwisin. ¹² Mi siya nhwowa niki kwisin mi ini siyar kwiskigmimikwinin inkam nwirin, Ananias nikiuwiyyin, siya Sol siiramar swoki iti mi siir ina siir nini onkwoni mi siir nhwoin pi nwoki nanaokigimokiyim. Biyan Inkam Komii siya Ananias siirin nhwo hinina nikiumauugin. ¹³ Mi Ananais siya waka boinki, Biyan Inkam Komii, kara bidi wakaeyin iikam whiekakim sima siirsiira haigiririr boininaei. Mi siya kiriir isidin om komii Jerusalem hiranin, simiirin siyiu miyyik miyyiknan biri tirkin. ¹⁴ Prismi yaowae adim sima siirin inigak bidi yowaiginuwwim yokwo hirin ti hiriinan siyiu iir tirim. Siya minam nitkin iikamim kiriir yai aiiram naingwo tibmiyyim simiirin uridni nombiru kiyitninnirnamim, omaka hugripkilkikaiya saiir nini kiyitkaigaigikim. ¹⁵ Mi Adi Komii siya boinki Ananais siirin, kira ta kariir yaiya saiira ti wakaeyoknanam. Sol siirin kara bidi yimbiingiyin. Mhoiyya siya wi hinda tinda nami mi wi kariir yaiya saiir nap boinnimauuwami iikam whiekakim Judami isid nwo kara-maeyim simiir. Mi siya Juda simiir iikamim simiirin wi wara ninkin boinnimauuwi mi inkam komiiyyim nu kigiraowiyim simiirin wi wara ninkin boinnimauuwi. ¹⁶ Siirin wi kara nisiimauuwi mi siya hikpai hikpaiyyim, wi kariir mai aiirsi hai.

¹⁷ Mi siya Adi Komii siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin Judas siir omaka. Mi siir ina ini Sol siir piu aiir ini onkwouin. Mi siya siir boinki, nomiiyau Sol! Ti Biyan Inkam Komiiyyin Jisisin siyiu kira kigni kariirin siya nikropkikin kiriirimin. Kara kiriir nhwoina iir haiswoniskiiyam nitkin. Mi Adi Komii siir naeyiuin wi kiriir piu niki anikinuniyyim. ¹⁸ Mi diminin Sol siir nhwonau hir nwokaiya, opsu srananka. Mi saeya biri

kimiminkika. Saeya nhwonau biri nwokaiga. Nningaka. Siir nhwonain ini biimiya kinkiyin. Mi siya ha ninsiin apnamin mi siirin op ina tibaiginuin.

Sol siya yai win kibiya saiir boinmimauugin om Damaskas hiran iikamim simiir.

¹⁹ Mi mhoiia siir nhwoin wadie ha nwowin mi siya nae minim ina yaeyim. Mi siir piua ini kirieya ywokiya. Sol siya ii nhirim Jisis siir isidin simakar ywo om Damaskas hir. ²⁰ Mi siya ha napamin mi simiir omaka komiia yai nidwokai wakaeya saiir yapninopkainam. Mi Jisis siir yaiyim simiir ini boinmimauuu. Mi siya boin, Adi Komii siir yinisim tipmwoki tipmwo ieyarigin. ²¹ Mi iikam whiekakim sima siir yaiya saiir wakaekiya sima ina yinsiin whriewhriekiyim. Mi sima ina boinkiyim, tiki inkamin, siya yipiki inkamkin? Tiki inkamin, iikamim biya Adi Komii siir inigin siir niki hainanim mi siya niki tirbumbuninkin haiginugim siyu bibiyeyim om komii Jerusalem hirin. Mi tariinanin tisi mi imbiniiyin krimiir tiriir. Mi krimiirin wi siya kiyitkaigaigi, omaka huyokiyokaiya saiir. Mi krimiirin prismi yaowa adim simiiram in wa mi ikiunamim.

²² Mi Sol siir yaiya biri kiyikrikukika. Mi Juda iikamim om Damaskas hir nwowim, sima ini siir yaiya saiirar wakaeyoknam. Mi sima ina yinsiin whriewhrie boinim tiki inkamin Jisis Adi Komii siya nimbingiyin siya Mesaiakin.

²³ Ii nhirim kasa rani, namkiyim. Mi igwira sima maeyau kwiruwa yidwo boinai, sima minam nidwo boinaigim, Sol siir nisom aokiyim. ²⁴ Mi Sol siya Juda simiir ioyaiya sima saowa hira saiir anowin om komii hir nwowa saiir hir waikaowam boina, nii nabie nii nabie, siir nisomao ni siyuam, siya bidi wakaewinin kam nhirim sima naboimauuniya siir. ²⁵ Mi igwir niyaka Sol siir isidin ina iiyamwiiyim, ta siiya hira om komii siir nidyokiyokaiya saiir. Mi sima hir nami ii okwowim mi Sol siirin nibni yami kikaiyugi. Mi uridin ina yimborugiyin nib iir. Mi sima ina yonkwo kikiraraokiyin siirin, nua hiriir mi siya ina iwiskii idamamin. Iriig.

Sol siya om komii Jerusalem hir nwokin.

²⁶ Mhoiia Sol siya om komii Jerusalem hiriir yam, siir kwoinin minam naingwokin, Jisis siir mi kigna mriiyim kamim siya simiir isid mi owim. Iikam whiekakim sima saika biri nidwo boinaigim, ini siirsi yididim. Simiir kwoinim ha pi naingwokin, Jisis siir isidin simiir inkam nwirkin. Nningaka. Sol siyairgin. ²⁷ Banabas siya Sol siirin ina yikiunamin, aposel kamim simiiram. Mi siya simiir ini boinmimauuu Sol siirin. Siya boin, siya Biyan Inkam Komii siirin ti siyu iir napiyiskainikin. Biyan Inkam Komiiyin siya siirar boinkikin

mi Sol siya iikam imiirin Jisis siir inigin om komii Damaskas hir boinmimaugin. Banabas siya hiniina boinkikin. ²⁸ Mi Sol siya aposel kamim simaka asi nwokin om komii Jerusalem hirin. Siya biri naingwo ididkin. Niingaka. Siya ini Jisis siir inigin siirar boinmimauyuokiyoyin om komii Jerusalem hirin. ²⁹ Sol siya ini Juda simiir iikamim simiir boinmimaauin. Mi sima Grik simiir yaigina saiir bidi yinoknankinim. Sol siya simaka ninkinwamwarki boinkin. Mi siirin pi sima pi kwisomaowin. ³⁰ Mi kam nhirim naingwo timiiyim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima siirin ina yikunaniyim om Sisaria tiriiir. Mi sima siir boinki, kira om Tasas hiriir dam. Mi siya simiir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin.

³¹ Isid whirin ti Jisis siir isidin nu Judiyanim mi nu Gaririyanim mi nu Sameriyan ikim simiirin dimin whirkin bi tirbugim. Niingaka. Sima ini wadieya ywowim. Mi sima ini Adi Komii siiraramar yaingwo iskiyim. Mi Adi Komii siir naeyuin siya yowomwarki haiginiu simiirin. Mi simiir isidin ini hiriir yamiyokiyokiyamin mi ini komiia yasae okiyin. Iriig.

Pita siya Inias siir haiswoniskiigin.

³² Omom omomim hinda tinda nwowim, Pita siya bidi yapyokiyim. Mi siya Adi Komii siir isidin om Lidia hir nwowin, simiir hiriir yapnimbiiyam. ³³ Mi tiki omin inkam nwirin ini hir nwowin, siir inigin Iniaskin. Mi siir piu minim bidi yinsimsirunakiyamim. Mi biewiyim omaka ara siya nwokaigiyim iriiriyar whoim. Mi ti biewi iriiriyar whoimim siya bi napririrkin. Niingaka. Siya omaka hirira nwokaigigin. ³⁴ Pita siya Inias siir boinki, Jisis Kraisi siya kiriiirin wadie bidi ywowaiginugiyin. Mi kira dinsiingi maeyaua kira whwonkaiya sibgu diriraerargig. Mi siya ina yinsiin idwosasaugiyin. ³⁵ Iikamim tiki om whiswo sowiir hirano Lida mi Saron simar kigiyin Inias siya ninsiin okwokiyin mi siya ini wadiyar ywokiyin. Mi tiki iikamim simiir kwoinim ina yaingwo tibmiigiyim. Mi simiir kwoinim ini Adi Komii siiraramar yaingwo tibmiigiyim.

³⁶ Wig ira Adi Komii siiram naingwo tibmiia, ini om Jopa hir nwowa saiir inigin Tabitaka. Grik simiir yaigina hiniina dapika, Dokas. Taka wiga saiir siyiuin, bimbuiwi rani, saeya tiriyim iikamim simiir. Pi sima nae digworaekwowim whaowae pi saeya mi hauwi. ³⁷ Mi saeya taka wiga ii kwira maka niiga. Mi saeya ina yaowigusamkiya. Mi sima saiir piuis biyieya ina hisok hainanaimim mi sima saiirin mowinaw hir ini haigigig. ³⁸ Om Lida ini om Jopa siir kingiinar kwowin. Mi kamim Jisis siir mi kigna miriiyim om hir mwowim, sima wakaeki, Pita siya om Lida hir nwowi. Mi sima inkamwo

nwisa yikropki siiram. Mi sowa ha namwo mi Pita siir ini boinaki, hae! Kira ha witsisau! ³⁹ Mi Pita siya ini tiki inkam nwiso ini sowakar yito. Mi siya ina yimbiyam in om Jopa hiriir mi sima siirin mouwiya hiriir whiniyam. Mi ti wig igabaeyim, sima yokwo ouwin Pita siir whwonkam idan. Mi ti yuisim Dokas saeya panim, sima Pita siir yisiimauu. Iya saeya krimakar nwowa mi ti digworaekwowim saeya nonkwokwokim. ⁴⁰ Pita siya iikam whiekakim simiir nikrop iuungiyin mi siya ogmwo yami hugi simiir mhoiyan. Mi nhwo Adi Komii siiram yami kwisboinki. Mi Pita siir whwonkam in ini taka wiga saiir piu is nhinga ini saiir swoki kwaimisyao kaowin. Mi siya boin, Tabita! Kira dinsiin idwoki. Mi saiir nhwo in ina yanao kaowirirkiyin mi saeya ini Pita siirar yinsiin idwo kaowirirkiya. ⁴¹ Mi Pita siya ta wiga saiir ina aiir ini kiyai mi ina kininsiin okwokiya. Mi siya simiir yikiuna iikam in Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi wig igabaeyim simiirin wara yikiuna. Mi Dokas saeya ha niunaiiniya mi ini simiir whwonkam ida yauni iun okwoniya. Mi sima saiir kigim mi sima ina yaingwokiyim, saeya ini omwai swoki waiya. ⁴² Mi taka yaiya ina haigiririrkiya om Jopa siirar. Mi iikam whiekakim ta yai aiir wakaewinim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim Biyan Inkam Komii siiram. ⁴³ Ii kasa rani, Pita siya om Jopa hir nwowin, Saimon siir omaka aiir. Saimon siir miya iki wraisupai wraisupaiyim, naeyim simiir isim, simiir diriraerar nonkwokwowikin. Iriig.

10

Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Konilias siir hiriir yimbiyam mi siir yaiyim siir ina boinim mauugig.

¹ Inkam nwirin nu komii Sisaria hir nwowin, siir inigin Koniliaskin. Siya kam kamair iriyyarim (100) yaii niniiyim, ini simiir biyan inkam komii ywowin. Siya kamim irim haiiyim nu Itali hiranim mi sima iripa nu komii whiruakim. ² Mi siya Adi Komii krimiir Wanin siiraramar naingwokwonanaeikin mi siir inig iirar hainanikin. Mi siir omakan iikamim yim iriipa hiriinan Adi Komii siiraramar mi aingwowikim. Mi siya umir digworaekwo nhirim iki Judan iikamim umir digworaekwowim whaowaeiyim, pi simiira mi hauwi. Mi siya inokinokin Adi Komii siiraramar mi sriininaeikin. ³ Mi igwira bie nad nwowam tibin mi dimin whirin nhwonan siya whinkigiyin, ini paenan yuyakiyin. Mi ini siya kigwinin, Adi Komii siir paekwosim nwirin nouapninopkainaniyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya ina ini dapikiuun, Konilias siir inig iir, Konilias! ⁴ Mi Konilias siya ina kigididwinin Adi Komii siir paekwosim iirsiyin. Mi siya boin, Biyan

Inkam Komii, dimukin kira boinin kariir? Adi Komii siir paekwosimin ina boinkiyin, kara bidi wakaeyin nhwo kira kwisboinin mi umir digworaekwo minim kira hauuwim, iikamim sipimiyokmaeyamiyim sim. Adi Komii siya bidi kigin ti hiriinan siyiuin kira tirin mi kara kiriiram asi nitkin. ⁵ Mi kira pi kam nhirim pi simiir dikropki, sima pi om Jopa hiriir dam. Mi kima pi inkam nwirin Saimon mi siir inig whirin Pitakin mi kima pi siir wikiunani. ⁶ Tiki inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir hir nwowin. Mi siya wraisupai wraisupaiyim sim isim simiir diriraerar nonkwokwowikim. Mi siir omaka ini whi komiia solwara nikiuwiya, ini saiir whigbid hir mriiya. ⁷ Mi iya Adi Komii siir paekwosimin ha namkiyin mi Konilias siya inkam nwiso siir omaka mriiyo sowiiram yikiuna. Mi ti inkam nwiso sowiir nwirin yio yai niniigin mi triiginin yai niniyin siir kwoinin Adi Komii siiraramar naingwokwonanaeikin. Mi ti inkamin siir miya Konilias siir whinmriigin. ⁸ Mi Konilias siya yayim Adi Komii siir paekwosim ieya boinmimauugiyim mi siya kam nwoimim simiir swoki boinmimauugi. Mi siya simiirin ina yikropkiyim om Jopa hiriir.

⁹ Mi ti kam nwoimim ha napnamim mi sima bopwo yapwhonkainamwii. Mi ii gwira sima ha swoki insiin apnamyakwokim mi ini om Jopa kingiin hiriir yapnimbiiyamim. Mi taka iya Pita siya omaka akou hiriir iyam. Mi simiir omaka akouwun yio ini hindara yitkinin. Mi siya nhwo kwisboinam hiriir niyamkin. Mi bie mwokou bidi yamikwoniyin. ¹⁰ Mi Pita siya mhiigi naokin, siya pi naeyim tirkin. Mi sima nae ina iki diriraerarim. Mi dimin whirin nhwonan siya whinkigwinkin, siir hiriir nimbiiyamin. ¹¹ Mi ini siyar kigiyin ninomora piigikiya. Mi dimin whirin ina yikiinaiiniyin. Tiki diminin, ini nibmirnan ywowa. Mi ta dimina saiir mwis mwis whiiyim, bidi yinkiamamasugiyim. Mi saiirin ina yonkwokiikiiraraokiya nua tiriir. ¹² Mi nibmira saiir yainau hir nwokainaiiniyim wraisupai wraisupaiyim kasa rani. Mipug ipiyin mi hu hab mi it ti hinin hinin wraisu ikim. ¹³ Mi Pita siya ti digworaekwowim simiir kigiyin mi yai kwira ina kauwok boinkiya siiram, Pita! Kira disiin idwoki mipi ti wraisu imiir disomsom anagae. ¹⁴ Mi Pita siya ina yowarki boinkiyin, Biya Inkam Komii, kibie idwai kara pi ti hinin wraisu biyeyim pi simiir swoki isomsom anagae rani. Ningaka. Juda simiir siyiuin igbidgak bidi ywowin, ti nae hiriinanin simiir naeyim. Mi an kara iriipa hiriinan igbidgakin. ¹⁵ Mi taka yayi kwisaka ina swoki boinkiya Pita siiram. Bidi waka! Diminin Adi Komii siya boinkiyim kira kipi nantamyiryir mi ha kipi naingwo wi biye nwowi.

Niingaka. Wi biyie nwo rani. ¹⁶ Mi ta yaiya kwoimaka ha swoki boinkiya Pita siir mi biri kimiminkikin ti diminin ina swoki kwankaiinamin ninomor koua hiriir.

¹⁷ Mi Pita siya ina yaingwo whriewhriekiyin tiki diminin nhwonan siya whinkigwinin siirsiyin. Mi siya ini siir siira yaingwowin, tiki diminin siya dimuam nimbiniyin? Mi iya siya siir siira niki aingwokwonanaeyin mi ti kam nwoimim Konilias siya nikropkiyim sima Saimon siir omaka aiir naka apyiskaiyiun mi sima ini ta omaka saiir omaka anoka yaka okwoiwim. ¹⁸ Mi sima ina yaka ikiuiuwim, ta omaka! Saimon Pita ini tir nwowin, anyia? ¹⁹ Mi Pita siya diminin nhwonan siya whinkigin ini siirar niki aingwokwo kripkaiyin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya boinki siir, bidi wakae! Kam nwoimim sima kiriiram hansrani. ²⁰ Mi Pita siya ha niunamin mi ina yauni iun boinin ti inkamin kima hanranin siya karaigin. Mi kima dimuim nitkim. ²¹⁻²² Mi sima ina boinkiyim, krimiir biyan inkam komii Konilias siya nikropkikin mi krma asi nitkim. Mi siya kam kamair iriiyarim (100) yaii niniyim simiir bi nwowikin. Mi krimiirin siya nikropkikin. Mi siya inkam wadiekin, dimin biyie bi diriraerarikin. Mi siya bidiya mi aingwo tibmiiyin. Mi siya Adi Komii siirsiyin, pa mi ididi. Mi Judan iikamim sima Konilias siir boin, siya inkam wadiekin. Mi Adi Komii siir paekwosimin siir boinmaugikin. Mi Konilias siya krimiirin asi nikropkikin, siir omaka namim kiriir yaiyim simiir mi wakaeyim. ²³ Mi Pita siya simiir boinki, sima ta omaka aiir priiyamim. Iriig. ²⁴ Mi ii gwir niugakin, Pita siya ini simaka yinkin amyakwokin. Mi Jisis siir isidin om Jopa hiranin, sima wara yinkin amyakwok simakar. Iigwira sima ha napnamyakwokim mi siyiu hir yapwhwonkainamwi. Mi ii gwir niugakin ina yinsiin apnamyakwokim. Mi sima kimidiniya om Sisaria hiriir yapnimbiiyam. Mi Konilias siir piugana mi siir nomiiyauim simiirin, biyar yikiunakwokin. Mi sima ini hirirar yokwokinim Pita simiirim. ²⁵ Pita siya ina yapnimbiiyam, Konilias siir omaka saiir hiriir. Mi siya ha mi apnaniyin mi sowa ini omakanau hirar yiniyapyiskaiyo. Mi Konilias siya ini Pita siir igmiiga nini akai huniyin siir inig iir hainanam. ²⁶ Mi Pita siya kinisiin okwoki siirin mi siya boin, kira ti insiin okwoki. Kara kiriir hiriinan inkamaigin. ²⁷ Mi Pita siya Konilias saikar naboinei iyamim siir omaka hiriir mi ini siyar ii kiginamin, iikam whiekakim sima hirarar nidwokaimimirkwokini. ²⁸ Mi Pita siya boinki simiir, Judan iikamim, ina ninokninkinim nim krma om whiran iikamim simaka kingiin bi napkinmasuwikim. Niingaka. Krma igbidgak hiriinasi nwokim, Adi Komii siya kariirin hiniina boinmaugikin, kara inkam nwirin hiniina kipi dap inkam

biye. Nningaka. ²⁹ Mi kara kimiir yaiya pi saiir wakae boin tani. Nningaka. Kariirin kima nikuunakikin mi kara tiriir asi nitkin. Mi kara panaoin pi kimiir swoki kwasri? Kima dimuam nikugikim kariiramın?

³⁰ Mi Konilias siya boinki, mhisi biya ti ii kwoimim namkiyim mi dimin whirin iya bie nad nwowamtibin kara nhwo kwisa Adi Komii siiram kariir omakanau hir mi ini kara kigi Adi Komii siir paekwosim nwirin kariir whwonkam ida namikwoniin. Mi siir yuisa ini twakwo hignan yinyakiya. ³¹ Mi siya boinki, Konilias, Konilias! Adi Komii siya bidi wakaekiyin kira sriigiya siiram mi siya iikamim umir digworaekwowam whaowaeyim kira priihauuwim mi tariinanin Adi Komii siir kwoinin ini simiirar naingwokwokaigiyin. ³² Mi kira kam nhirim simiir dikropki om Jopa hiriir namim Saimon Pita siir nini ikunakiyam. Mi ti inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir nwowin. Mi siya ti inkamin wraisupai wraisupai is mi miriigin. Mi siir omaka ini whi komiyya solwara nikuiwiya, ini saiir whigbid mriiyya. ³³ Mi kara kam nhirim kariir waraur asi nikropkisasaugim. Mi kira siyiu miyik tirkin mi kira ha nitkin. Mi krıma omakakim ti tirarar namwoniyim Adi Komii siir whwonkam ida krıma minam nitkim, yai whiekakim Biyan Inkam Komiyyin, siya boinmimauugikim simiir wakae-nakiyam. Konilias siya hinina boinkikin. Iriig.

Pita siya Adi Komii siir yaiya Konilias siir omaka saiir hir boinmimauuu.

³⁴ Pita siya iikam imiirin hinina swoki boinki, kibie idwai! Kara tapa tisa ninokninkinin, Adi Komii siir kwoinin hinina bi swoki naingwowikin, kimiir isid ikin mi siir isid ieya. Nningaka. Adi Komii krımiir Wanin siya whiekak krımiiramar naingwo irkakikin siya isid whirua whisuwamar bi swoki naingwowikin. ³⁵ Nningaka. Siya iikam whiekakim iki hinda tinda nwowim siirim naingwo tibmiyim mi siyiu miyik napiyim siya simiiram naingwowikim. ³⁶ Kima bidi yinokninkinkiyim taka yaiya Adi Komi siya hauugika Isrel simiir isidin siir. Mi siya krımiir Biyan Inkam Komiyyin, Jisis Kraıs siir yaiwin kibi imiir boinmimauuwi. Mi krımiirin siya ninkiyamasu haiginiugim, Adi Komi saika kwoin whirua nwowam. ³⁷ Mi taka yaiya biyin nu Galili hir nimbiamka. Mi ini nu Judia hir nwowim omisisimim ini simiira yinyoki irkaka. Ta yaiya kima bidi yinokninkinim bi Jon siya bidi boinmimauuwim, op baptais haiginiuni siyiuin. ³⁸ Taka yaiya Jisis siirga. Mi siya om Nasaret hirankin. Adi Komii siya nimbingikin siirin. Mi siir naeyuin ini wara yinkan ikropkiyin. Mi siir kirieya mi iriipi hiriinan ini wara mi inkin

hauugiya saiir. Mi siya omom omomim ini simiir yamin mi kibiya saiir napmriiyamam. Mi siya iikam biyieyim yiu biyie siya diriraerarbumbuninkin haiginuim, ini siya haiswonimniskiiyamim. Mi Adi Komii siya miya siya mriiya ini saika ywowin. ³⁹ Kima bidi kigim digworaekwo whiekakim Jisis siya tirim, nu Judia mi om komii Jerusalem hir. Mi nu Judan inkam komii komiiyim sama Jisis siirin ini paeyin hainiya nironinkinin, saika yinkin irinugiyin. Mi sama siirin ina yaki isomaokiyin. ⁴⁰ Mi ii kwisaka dig nwokiyo mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin idwowin ie hirankin. Mi siya Jisis siirin krimiir nisiimauu haiginugin. ⁴¹ Mi Judan iikam whiekakim sama siir biri kigikim. Nningaka. Siirin krima krima kigikin. Biyan Adi Komii siya nimbiniim siir yai boinmimauuam. Mi siya kininsiin idwoki siirin ie hirankin. Mi krima ini saikar yidwo aeyim. ⁴² Mi siya hinina boinmimauugikin krimiirin, ta Adi Komii siir yaiya iikamim simiir sibgu boinmimauu haiginu. Adi Komii siya nimbingikin Jisis siirin. Mi siya wi krimiir Biyan Inkam Komii nwowi. Adi Komii siya nimbinkin siirin Inkam Komii nwowam, iikamim nuanim simiir yai hidam. Mi siya wi iikamim omwai waiyayokiyokiiyim mi iikamim naokao ikim, siya wi simiir hidi. ⁴³ Biya ti profet inkamim Jisis siir diminpai diminpaiyim yokwoni sama winpriginkim profet kamim sama boinim, inkamim Biyan Inkam Komiiyin siirim naingwo tibmii mi siir dimin biyieya wi siya ninak itkiigi. Iriig.

Mi iikamim Juda iikam tani mi Adi Komii siir naeyiun ini simiir wara yaninkiniuniyin.

⁴⁴ Mi iya Pita siya yaiya niki okwo boinin mi Adi Komii siir naeyiun ina yaninkiniuniyin iya sama Pita siir yai imiirar niki wakaeya saiirar. ⁴⁵ Mi tiki Judan kamim naingwo tibmiiyim Pita saikar ninkin itim, sama kigiyim ti kamim Judan iikam tani mi sama iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyiun ini simiir wara mi aninkiniuniun. Mi sama ini hindara yanaakiyim. ⁴⁶ Mi sama wakaeki, sama omom omoman yayiim sim boinamim mi sama Adi Komii siir inigin siir hainanim. Mi Pita siya hinin asi boinkin. ⁴⁷ Mi wi nhinga haiginikouwi ta opa ta iikamim simiir tibaiginuwiya saiir siyiun. Mi Adi Komii siir naeyiun ti krimiir mi aninkiniuniyin mi simiirin ini hiriinanar mi inkiniun. Pita siya hinina boinkin. ⁴⁸ Mi Pita siya simiir boinmauu wakaeki, kima Jisis Kraisi siir inigin op siir ti baptais. Mi sama siir boinki, kira ii nhirim krimaka tira timi o. Iriig.

11

Pita siya om komii Jerusalem hiran iikamim naingwo tibmiiyim yai simiir boinmimauugin.

¹ Aposel kamim sima mi Jisis siir isidin nu Judia hir nwowim sima bidi wakaekiyim, nhirim Juda iikam tani mi simiir nhirim Adi Komii siir yaiya saiir wara mi ikin wakae. Mi sima ina yaingwo tibmiikiyim. ² Mi iiya Pita siya om Komii Jerusalem hiriir napnimbiiidinamin mi kamim miois kitiyim sima saikar yinkin waomwarkii boin. ³ Sima boinki, kira ti kamim miois kit karamae nwowiyim nae simiir omaka bidi ini idwokai aenakiyin. ⁴ Mi Pita siya boinmauugin iikamim simiir digworaekwo whiekakim mi siya boinki.

⁵ Kara om Jopa hir nwowin mi kara nhwo ha kwisboinin mi dimin whirin nhwonan kara whin kig winkin ninomor kou hiranki nitin ini nibmirnan ywowa. Taka nibmira saiir haimii haimii whiiyim uridni bidi yinki amamasukiyim iripa. Mi saeya ini kariiramar hirirunaiiniya. ⁶ Kara bidi sibgu kigninokninkiyim, tiki diminin saiir yainau nwokainaiiniyim. Wraisupai wraisupaiyim niimaunanim mipuk ipiyin mi it, ti hinin hinin wraisum, saiirara nwokainaiinikim. ⁷ Mi ini kara wakaekiya yai kwira kauwok boinkiya kariirim. Kira wara wraisum simiir disomsom anagae! ⁸ Mi kara ina wakae boinkiyin, Biyan Inkam Komii. Kibie idwai! Kara pi hiriinan wraisum krima haiyaiyim kara pi simiir swoki ae rani, sima wraisu paiigi waeyao. ⁹ Mi ta yaiya, kwisaka ha swoki boinkiya ninomor kou hir, saeya hinina boinkika, dimin wadie Adi Komii siya tirkiyin siirin ha kipi boin, dimin biyekin. Ningaka. ¹⁰ Mi tiki diminin kwoimaka, ha ninkinyaeyaogugunamin mi siya ina swoki amin ninomor koua hiriir. ¹¹ Mi biri kimiminkikin tiki kam nwoimim, omaka kara nwowina ini saiir akpitga yamikwonyim. Inkam komii nwirin nu Sisaria hiranin siya kariiram nikropkikin simiirin. ¹² Mi Adi Komii siir naeyuin siya boinmauugin kariirin, kira simaka dam. Kiriir kwoinin kipi naingwoyimyoknae. Mi tiki nomiiyau iriiyar nwirim sima ini kanakar yinkin itim. Mi krimar yapiiyam siir omaka aiir. ¹³ Mi siya krimiirin Adi Komii siir paekwosimin siya kigin, siir omakanau hir nibbiyamin, siir boinmauuwin. Adi Komii siir paekwosimin siya hinina boinkin, om Jopa hiran kam nhirim Saimon siirim dikropki. Mi siya pi simaka swoki inkin itim. Mi siir inig whirin Pitakin. ¹⁴ Mi siya wi kiriir boinmauuwi Adi Komii siya kiriir dimin biyeyim wi panina ninak itkiigigii? Mi siya wi kiriir omakain inkamim simiir dimin biyeyim wi simiir warar mi inak itkiigigii mi simiirin wi siyar swoki ikunaei. ¹⁵ Iya kara yai simiirar niki boinmauuin mi Adi Komii siir naeyuin ina yaninkin uwin simiir. Biya krima niki tira saiir hiriinan. ¹⁶ Mi ini kara swoki aingwowarkaigiyin, ta yaiya Biyan Inkam Komii siya boina. Siya hinina boinkin,

Jon siya baptais haiginiugim inkamim simiirin op aiir. Mi wi kara hauugi Adi Komii siir naeyiutin wi krimiir naninkiniuni. ¹⁷ Biya krīma, Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiramar naingwo tibmiikim. Mi Adi Komii siya naeyiutin krimiirin ini hindara priihauuginan ywokiya. Mi tariinanin iriipi hiriinan, Adi Komii siya ta hiriinan priihauua ini saiir kaimwower swoki kwahauuin, ti iikamim Juda iikam tani simiir. Mi kara wi digar nwowi Adi Komii siir yai aiir nriiyu boinim, anyia? Nningaka. Pita siya hiniina boinkikin. ¹⁸ Mi iya sima ta Pita siir yai aiir wakaeyim mi sima ini hindara wakaemumumim, yai biri waka boinkim. Mi sima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainanim mi sima boin mi Adi Komii siya ti iikamim Juda iikam tani simiir mhi kwoin imiir asi nimpkit haigikim. Mi sima wi omwaiya nwoki waiyayokiyoyim. Iriig.

Om Antiok hiran inkamim ina yaingwo tibmiikiyim.

¹⁹ Iya sima Stiven siir kaiyimik aokiyin mi ti kamim naingwo tibmiiyim, sima ini hikakar ywokiya. Mi sima nu komii whiswo Finisia mi Saipras mi om Antiok hir ini o naki. Sima ta Adi Komii siir yai aiirin iki om nhirim simiir wara bi boinmimauugim. Nningaka. Sima Juda iikamim simiirara boinmimauu haiginiugim. ²⁰ Mi kam nhirim simaka hirar ninkin okim. Mi ti kamim, ti nu whiswo Saipras mi Sairini sowiir hirankim. Mi iya sima om Antiok tiriir nimbiniyim mi sima Judan iikam tani Grik simiir wara mi boinmimauu. Mi sima Biyan Inkam Komii Jisis siir Yai Kibiya Yokwo Komii saiir nwowa, saiirin wara mi inkin boinmimauu. ²¹ Mi Biyan Inkam Komii siir kirieya simaka hirar nwoka. Mi iikam whiekakim sima ina yaingwo tibmiiyim. Mi sima ina yamim Biyan Inkam Komii siirim.

²² Om komii Jerusalem hiran iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima Banabas siir yikropki om Antioka hiriir. ²³ Mi iya siya ha nimbiamin mi siya ina ini kigu, Adi Komii siir naingwobumbuwa simiir hir nwowi. Mi siya ini maigimaiga ini owiwin. Siya iki iikam whiekakim simiir kwoin imiir boinurwokaigin, simiir Biyan Inkam Komii siirim nwoki ami inokinokin. ²⁴ Banabas siya inkam wadiekin mi Adi Komii siir naeyiutin ini siirar yaninkiniuniyin mi ta siir naingwo tibmiiya kirie asi namwoiuga. Mi iya sima siir yai wakaeyim mi iikam isid bripiyin, sima ini Biyan Inkam Komii siir isid iirarama swoki itim. ²⁵ Mi mhoiia Banabas siya ina yamin, om whirin Tasas dapiyin siir. Mi siya Sol siirim ini hanisru. ²⁶ Siya siir nini kigiutin mi siirin ini om Antiok hiriir yikunamin. Biewiyyin whir sowa nwowin.

Sowa iikamim om Antiok hiranim naingwo tibmiiyim simaka nidwo boinaigim. Mi iikam isid komiiyin sowa boinmimauu Adi Komii siir yai aair. Om Antiok hirin, kamim kigna miriiyim biigi biiyin simiir inigim hinina dapkim Kristen.

²⁷ Mi ta iya profet kamim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi ini om Antiok hir yamwoium. ²⁸ Profet inkam nwirin siir inigin Agabaskin. Mi siya Adi Komii siir naeyiu siir kirieya saiir yokwoki. Mi siya yai komiia kwira boinmauugi. Siya ina boinkiyin, mhoiia mhi komiia wa naoki, ti omom omomim ti nu iir nwowim. Mi iya ti diminin siya nibiyamin mi Krodias siya inkam komii nwokin omom omom kigriraowam. ²⁹ Mi kamim om Antiok hiranim kigna miriiyim, sima iripa yai minan nombointibmiikimaigim, umir nhirim simiir nomiiyauim nu Judia hir nwowim, simiir hauugiyim nae sima sain aeyim mi simiir diriraerar haiginuwam. Mi sima yapa yapa nwonira simiir kwoin ara yaingwoki, umir nhirim simiir hirar nwowim. Mi sima haimii simiir hauugi. ³⁰ Sima hiriinan tirim mi sima Banabas mi Sol sowiir hauugi ti umirim. Mi ti umirim kimidiniya sowa hainam, inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Iriig.

12

Herot siya yisom aoki Jems siirin mi Pita siirin omaka huyokiyokaiya saiir ini haigigik.

¹ Mi taka iya inkam komiiyin nu kigriraowiyin Herot mi siya tibumbuninkin haiginugi, kamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiirin. ² Siya tibao simsiokikin simiirin Jon siir nomiiyauin Jems, siirin nhiridni nikrip aokiyam. ³ Mi Juda simiir iikamim sima margimarga dimusi bi nwokikim, Jems siirin siya nisomaokikin. Mi siya Pita siirin wara asi ninkin haiginikoukripkiigikin. Mi siya Pita siirin ta iya yaewou komii nikwo aeya saiir hiuninikougikin. Mi ta iya Juda simiir iikamim nipu waisikaiyin siirar niki aekim. Mi ta nae komiia saiir iniga pasovaka. ⁴ Mi siya Pita siir yankabrinunaowid. Mi siya Pita siir ini huyokiyokaigik. Mi siya Pita siirin kamim yai niniyim iuur iriyyar nwrkim simaka ini whinapiyikiugig. Mi sima siirin nai nabie nai nabie waikaokim. Mi ti kamim irim haiiyim hinin hinina waikaokim, nwiyyim nugak mi nwiyyim nabie mi nwiyyim naioka mi nwiyyim niyaka. Mi Herot siir kwoinin ina yaingwokiyin, iya ta yaewou nikwo aeya nae komiia Pasova dapiya saeya digi mi siya Pita siirin wa nini haiwao ikiunakii, Juda simiirim sima nisomaokiyam. ⁵ Mi Pita siya omaka sima huyokiyokaiya saiir nwokaiyin mi sima siirin

ina waikaowim. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ina sriinanaeyim Adi Komii siirim, siya whindiraerarim siirin. Iriig.

Pita siirin omaka huyokiyokaiya hirankin nini ikiunakikin paekwosim ieya.

⁶ Herot siya ina yaingwowin, Pita siirin waka omaka inkam komiigin nidwokai wakae winiya yai wi saiir hiriir nikiunami. Iya bi niki pirinka mi niyaka Pita siya inkam nwisoyai niniyo sowiir bopwoniya whwonkaowiigin. Sima siir ina kwiso ti inkam nwisoyai niniyo sowaka ninkin widgikin. Whisin ha wrokikin kam nhirim siir kigriraowiyim, sima ta omaka huyokiyokaiya saiir ano iirar waikaowiyim. ⁷ Mi Baiyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin biri kimiminkikin ini Pita siir kingiina yamikwoniya ta omaka huyokiyokaiya saiir hir. Mi ta paeya niyaya ini ta omaka saiir hira yambiyamkiya. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Pita siir prisaiir ini hogwo iyopswoswo boinu. Mi siya ina boinin, kira ha dinsiinsasau. Mi Pita siya ina yinsiingiyin. Mi wiyin sop whiswo ini siir indib hiranki huwrokiyo mi ini nua yamikiigiuyuwo. ⁸ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boin siirin mi kira kiriir piuwopa kikogi mi kiriir iga ha timi iigi. Mi siya hiriinana mi tir mi Adi Komii siir paekwosimin ina swoki boinkiyin mi kiriir mwinsa tiyanani mi kira kariir mhoiya wit. ⁹ Mi Pita siya ta maeyaua huyokiyokaiya saiir haiburgigin mi siya ini Adi Komii siir paekwosimin siir mhoiya yamin. Mi siya bi mi inokninkinkan ti diminin Adi Komii siir paekwosim ieya tirin. Mi siya ina yaingwowin, kara tari nhwo namisi whini iye? Tari nhwo whin tani. ¹⁰ Mi sowa ha napniniyo, bi nwowinin inkamin yai niniyin siiram waikaowin siir kwaiburgiko, ha swoki kwapnaniyo nwirin ano whirin si swoki kwaowaikaowin siir swoki kwaiburgiko mi ha napnaniyamwo ano komiiyin, aiyini haiginikouwin idowiiyanin ini sasa haiwaowinin. Mi sowa ini hinda yapigusnaniyamwo. Mi sowa om komii siir yam. Mi siyu whirin siir youapam. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir paekwosimin ina kwaiburgigin Pita siirin.

¹¹ Mi Pita siir kwoinin ina yaingwokiya mi siya boin, kara bidi yinokninkinin, Baiyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin siir paekwosimin. Mi kariirin Herot siir inankin siya nispaki hainakikin. Mi siyu whiekakim mhoiya Juda simiir isid ieya tirim naingwowin mi simiir hirankar nikiunakin.

¹² Siya ti dimin iir ninokninkinamin mi siya ina yamin Maria, Jon siir apua saiir omaka aiir. Mi Jon siir inig whirin Makin. Mi iikamim kasaka rani, ta omaka aiir nwowim. Sima Adi Komii siirim hirar sriinanaekim. ¹³ Mi Pita siya ta

omaka saiir anoin yabanin, siirar yaki kaigakanu. Mi wig ira hir miriia saiir inigin Rodaka ano saeya yami haiwaoki Pita siirim. ¹⁴ Mi saeya wakaesibnama, Pita siir yai aiirin mi saeya ini maingimairga ywonama. Mi saeya ano bi niki haiwaokika. Mi saeya ha niwitnama mi kimidiniya simiir iikamim simiir boinmaugik Pita siya ini ano hira nokwowin. ¹⁵ Mi sima saiir yanugaugau, kira pi whaowae! Mi imiimii saeyar nwowa mi ina boinkiya. Nungaka. Kibie idwai. Siya tisi tirar nwowin! Sima boin, wari siir piunain aeya. ¹⁶ Mi Pita siya ini ano iirar kaigikankrikaiyin. Mi sima anoin ha haiwaokiyin siir kigam mi sima ini hindara yanaakiyim. ¹⁷ Mi Pita siya simiir yikidugi, kima yai kipi sisi. Mi sima yayim ina tankiyim. Mi siya simiirin ina boinmimauuim, Biyan Inkam Komii siya nikiunakikin kariirin, omaka huyokiyokaiya saiir hirankin. Mi siya ina boinin, kima Jems siir boinmauu mi nomiiyau nhirim simiir warar ti diminin. Mi Pita siya simiir haiburgigin mi siya ina yamin om whira.

¹⁸ Mi iiya ha pirinkiyakwoka kamim yai niniyim, sima ini hindara hinsir whaowaekiyakwokim. Dimusi rani, sima Pita siir bi kigin. Mi sima boin, Pita siya ini pinda yamin? ¹⁹ Mi Herot siya miinan napmiriigin Pita siirim hansirin mi siya siir bi kigin. Mi siya kamim yai niniyim ini simiir yikin. Mi siya yai ina boin tibmiikimaiyin kamim yai niniyim simiir nisomaowam. Mi Herot siya nu Judia hir haiburgik mi siya om komii Sisaria hiriir yam mi hir ini owou. Iriig.

Herot Siya bidi yaonamin.

²⁰ Herot siya io prasae bi nwokin iikamim ti om whiso, Taia Saidon hiranim simiirin. Mi iripa haingiriyunani mi ina yitim siirim. Mi sima yai Blastas saika kitibmii boinkim, omaka haimeiyin bidi huyokiyokaiyin ti inkam komii nu kigriraowiyin siya whwonkaiiyin mi ta maeyaua siya kigriraowika. Mi sima ina boinanaeyim inkam komii siir ta simiir iowa pi digiyim mi krimiir kwoinin ha naingwowi iikamim krima ti nu iir nwowim, krima naeyim inkam komii siir nu iir sainaekim. Mi sima asi boinanaekim ta iowa pi digiyim.

²¹ Mi Herot siya ikwira yimbinki. Mi ta ii aiirin, siya siir piuai miyikim simiirar piuai mi siya ini siir ipii aiirar yidwokaiyin. Mi siya simiirin ina yowarkii boinin. ²² Mi iikamim ina kauwok boinkiyim. Mi sima ina boinin, ta yaiya tari inkamni yai rani? Saeya Adi Komii siirar yaiga. ²³ Mi Herot siya Adi Komii siir inig iir bi hainankin. Mi biri kimiminkikin, Biyan Inkam Komii siir paekwosimin siya diriraerarkiyin mi Herot siya ini iigi yaewimwhirkii aonamin.

²⁴ Mi ti Biyan Inkam Komiiyin siir yaiya ini komiyya ywokiya. Mi omom omomim ini saiirar haigiririr boinyokiyokiiyamim. ²⁵ Mi Banabas, Sol sowa om komii Jerusalem hir mirii dignaniyo mi sowa ina swoki itwo, om Antioka tirir. Mi sowa Jon mi siir inig whirin Mak dapiyin siir wara yikiunam mi siya ini sowaka yinkin amin. Iriig.

13

Mi sima yimbinki Banabas Sol sowiirin Adi Komii siir yai boinmimauuim.

¹ Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim simiir kam nhirim profetkim mi nhirim tisakim sima ini wara ninkin owim. Ti kamim simiir inigim hiniinin hiniingim, Banabas mi Saimon siir inig whirin piu yhiuwinankin mi Lusias om komii Sairini hirankin. Sol, Maneyen sowa biya inkam komii Herot siir omaka irua saiirara whwonkaigo. ² Mi iya iikamim Biyan Inkam Komiiyin siir inig hainanim mi sima nae minim ini wara yinkin haiyakiyim. Mi Adi Komii siir naeyiu miyikin ina boinkiyin, kima Banabas, Sol sowiirin, ta miya kara boina saiir miriyyim ti imbin tibmii. ³ Mi sima nae minim ha haiya digiyim mi Adi Komii siirim mi srii digiyim mi simiir inanim ina yinkwokiyim sowiirin. Mi sowiirin ina swoki ikropkiyo Adi Komii siir mi aiir miriyyim. Iriig.

Banabas Sol sowa nu Saipras hir boinmimauugo yai kibiya saiir.

⁴ Adi Komii siir naeyiun siya nikropkikin Banabas, Sol swowiirin. Mi sowa ini om Selusia hiriir yapiinamwo. Mi om komii Selusia hirin sowa ini siyaiini yani kwiriinamwo. Mi siyaiya sowiirin ini mhu whirin Saipras nikiuwiyin siir hiriir yuginam mi sowiirin hir yatkiniugig. ⁵ Sowa om komii Salamis hir yamasu. Mi Juda simiir inkamki nwowiya maeyauim Adi Komii siir yaiyim simiir boinmimauu. Jon siya sowaka warar yinkin owin sowiir whindiriraerarim.

⁶ Sowa ti mhuiisimin Saipras siir yapyokiyokwiyo mi om Komii Pefos hiriir yimbiam. Sowa inkam nwira ini kigi u ti omin siir hirin. Ti inkamin siya nop nao kiriekin. Siya Juda hirin profet inkamnan ywowin. Mi siya pi Juda simiirar mi iksisaei. Siir inigin Ba Jisiskin. ⁷ Mi siya simiir inkamin bi nwowiyyin siir inigin Sesias Polaskin. Mi siya saika yamwoni Sesias Polas siir kwoinin bimbiiuwi rani. Mi siya yikiugi Banabas, Sol sowiirim. Siya sowiirin minin nikiunakin, siir kwoinin Adi Komii yai wakaeyam naingowoi. ⁸ Mi sowiirin Elimas siya yikidu. Mi ti inkamin nop prasae bi naowikin. Mi sima siirin Ba-Jisis dapikim Grik simiir yaigina hiniina dapikim Elimas. Mi siir kwoinin ti simiir inkamin bi

nwowyin, siir kwoin iir kisina haigiyam naingwowi. Mi ti siir kwoin miyikin pi nwoki itkiigiyim. ⁹ Mi Sol siir inig whirin Polkin. Mi Adi Komii siir naeyuin siirar yaninkinuu. Mi siya siir kaonanaeki ti inkamin nop naowiyin mi siya ina boinkiyin siirin, ¹⁰ Kira Setan siir biyan yinisim kuingin. Kira siyu miyikim io simiirar nwowikin. Mi niksisaeni siyu mi siyu biye whiekak ikim, ini kiriir waraurar nwowim. Mi kira Biya Inkam Komiiyin siir siyu miyik imiir tir bumbuwikin. Mi kira ti hiriinan siyu biyeyin siir bi nugiskikin, aniya? ¹¹ Mi wakae panaowin Biyan Inkam Komiiyin siir ina pi saeya tiowi kiriirin. Mi kiriir nhwona pi nhwo kwisae nwoki. Mi panaowin kira pi bie iirin kigninokninkin tani mi kira wi ii prieirig sim kipi niki oki. Pol siya hiriinan yai boinkiyin mi bi kimiminkikin Elimas siir nhwona ini nhworikaka ywokiyin. Mi siya ina priiap priiap amin. Siya minam naingwokin inkam nwirkin siir ina nnkwoim mi siyu siir nisisimauu apamim. ¹² Mi inkam komiiyin omom omomim kigriraowiyin siya ti diminin siir kigiyin mi siya ina yaingwo tibmiikiyin. Mi siya ini kakar ywokiyin, yaiya Biyan Inkam Komii siya boina sairsiyin. Iriig.

Sowa om Antiok hiriir yam nu Pisidia siir.

¹³ Pol siya mi inkam nwiso sima siyaiya sair kwiriinam. Mi sima om Pepos siir haiburgim mi sima ina yakiyamim mi om Pega hir yamasu iu. Mi nu Pamfilia hiriir yam. Mi Jon siya simiir haiburgik. Mi siir inig whirin Makin. Siya om Komii Jerusalema hiriir swoki amin. ¹⁴ Sowa om Pega siir haiburgig mi ina yapnamwo om Antioka yimbiam nu Pisidia siir. Mi Juda simiir ii komiia sima ina yamim maeyaua yai boinaia sair. Sowa ina ini idwokaifyuwo simaka warar. ¹⁵ Simiir maeyaua yai nidwo boiniya sair kigriraowiyim yaowae komiiyim siyuni yayim, bidi bidinanin Moses siya winim mi bidi bidinan profet kamim sima mi winkiyim, sima simiir mwain digiyim mi mhoiia sima ina sruiyim, Pol kira mi kinaka miriiyim kamim kima yaigakinui mi yaiya kima naingwonaniya pi sairar kwaboin iikamim krimiir kwoin imiir kirie haiginiugikim.

¹⁶ Mi Pol siya ha nokwokiyin mi siir ina ina yisiimauugiya. Mi siya ina boinkiyin, kima ti iikamim Isrelranim, kima kariir yaiya sair wakaeki. Mi ti Judain iikam tani ikim ti tir mi owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii krimiir Wanin siir hauuam nitim mi kima kariir yaiya sair wara dinkin wakaeki. ¹⁷ Ti Isrel simiir Adi Komiiyin siya bidi yimbinkiyin kimiir yidwi wanwiyaeyim simiir. Mi iya sima nu komii Isib hirar niki priiwokaigiyim, sima om whirni omin siir nwokim. Adi Komii siya diriraerarkikin mi sima ini isid komii ywokiyim.

Mi mhoiyya siir kirieka nikiunamkin mi sima nu komii Isib siir haiburgigim mi sima ina yamim. ¹⁸ Mi nuin iikam karamaeyin mi Isrel sima siir nwokin. Mi sima whisariiya priywokin, sima nu karamaekim. Mi simiirin Adi Komii siya kigriraowim biewiyim kam nwis (40) sima priywokaigiyim. ¹⁹ Adi Komii siir kirieya saeyar tirkiya mi ti nu komii Kenan hiran iikam isid iriyyar whiswo sima ina yaokaokiyim. Mi sima yapa yapa omkim mi yapa yapa yaigingim. Mi ti omim simiir nuin ini Adi Komii siya hauugiyin Isrel simiir. ²⁰ Biewiyim sima ti nu komii iir nwowim 450 gim. Mi ta iyya Adi Komii siya nimbina kamim yai hidiyim simiir mi simiir kigriraowim mi ina ywowim mi profet Samyuel siya ina yimbiamin. ²¹ Mi mhoiyya sima ina sriiyim profet inkamin Samyuel siirim, kira krimiirin inkam komiyyin nwira dimbingi siya krimiir kigriraowim. Mi Adi Komii siya hauugin kwoin miyyik Samyuel siir, siya ini Sol siirar yimbiyiyin, siya Kis siir yinisimkin, siya Bensamin siir pugana saiir hiran inkamkin. Biewiyim siya kigriraowim simiir kamnwiskim (40). ²² Mi Adi Komii siya nhinikriropki siirin. Mi kimidiniya Devid siir yokmwim okwo haiginiu simiir inkam komii nwowim. Mi siya boinki, kara bidi kigin Devid siirin Jesini yinisimin. Kariir kwoinin ini ti inkamin siiramar naingwo iskiyin. Siya wi kariir siyiu imiirar napi. ²³ Bidi bidiniya Adi Komii siya ha boinkin, inkam nwirin wi kara nikropkii Isrel simiir isidin siir whindiriraerar haiginiuam. Mi siya hiriinan tirin mi siya Jisis siir yikropki krimiiram krimiir dimin biyie biyeyim simiir niinak itkiigigiyim. Mi siya Devidni pugana saiir hirankin. ²⁴ Jisis siya bi niki itkin. Mi taka iyya Jon siya yayim saiir boinmimauugim Isrel simiirin mi simiir mhai kwoinim wi nwoki kisina haigiyim mi op wa nwoki baptaisim. ²⁵ Jon siya ta miyya saiir mirii digiyin kingiina nwokin. Mi siya boin kima panina naingwowi, kara yipikin? Ti inkamin kima nwokwokinin kara si rani. Kima wakae! Inkam nwirin wi kariir mhoiyya niti, siya inkam komiigin, kara inkam kungin, komii rani. Ningaka. Kara inkam biyenankin. Iga siya niinaniya wi saiir uridin siirin wa whro rani. Ningaka. Jon siya hinina boinkikin.

²⁶ Kima ti nomiiyauim, kima kariir brogaeyin siir yinisimkim, kima tir nwowim. Mi kima kariir yayia saiir wakaeki mi ti iikamim Judan iikam tani mi kima ini tirar nankin owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii siir hauugiyam nitim mi kima kariir yayia saiir warar dinkin wakaeki. ²⁷ Iikamim om komii Jerusalem hir nwowim mi simiir biyan inkam ima mi ti inkamin siir bi sibgu ninoknankinkin. Mi digworaekwo hoimgakim sima Jisis siir tirim bidi bidinanin profet kamim sima winin ti

digworaekwowim tariinanin bidi yimbiniyim. Juda simiir ii komii komiiyim sima ti profet kamim simiir yayim pi simiir mwaini. Mi sima simiir sibgu ninokninkin tani. Nningaka. ²⁸ Mi sima siirin yayi biyie kwir bi tisiryiskaigim. Nningaka. Mi sima ina kauwok boinkiyim Pailat siiram, siya ti tirki siyiuin siir prii isomaokiyanin. ²⁹ Sima bidi diriraerar digiyim digworaekwo whiekakim biya profet kamim sima winkiyim yayim siirim. Mi sima siirin paeyin hiniya nironinkinin siir hirankar swoki iniski hai. Mi sima siirin siyano whirin siir ini haigigik. ³⁰ Mi Adi Komii siya swoki hidninsiin idwoki siirin ie hirankin. ³¹ Ti kamim biya Jisis saika napmiriiyim mi sima nu Galili siir haiburgigim mi ini om komii Jerusalem hiriir yamim. Mi ti kam kaimwowim Jisis siya simiir hiriir swoki imbiyam. Mi sima ini siirar kigim ii whiekakim. Ti diminin sima kigin mi ini iikamim simiir boinmimauuwim.

³² Mi krīma ta yayi kibiya kimiir asi boinmauuwi ti diminin Adi Komii siya nimbinkikin, krīmiir yidiwi wanwiyaeyim simiir hauugiyim. ³³ Diminin Adi Komii siya nimbinkiyim krīmiir yidiwi wanwiyaeyim simiir mi tariinanin simiir yinisimim krīmiir tiriir bidi yimbiniyim, Jisis siya wa swoki insiin idwowi ie hiranki, hiriinanam tirkikim. Ti yayim ta yokwo Sam kwisa saiir winkiyim. Mi saeya hinina boinkim, kira kariir yinisimkin. Mi tariinanin kara ini kiriir Adi ywowin.

³⁴ Mi siya siir ie hiranki kinisiin idwoki. Mi siya mhoiia wi swoki ao rani. Nningaka. Adi Komii siya hiriinan boinkikin. Dimin kibiki kibiyin kara wi kimiir hauugii. Biya kara ti diminin Devid siiram niki boinkin siir hauuim.

³⁵ Mi yokwo Sam kwira ya iriipi hiriinanar mi boinkika. Mi kira wi kiriir inkam kibiki kibiyin siirin wi ienau hirar kignisu whigringrinkinkaeyam tani. Nningaka.

³⁶ Iya Devid siya niki owin mi siya ta Adi Komii siir mi miyika saiira niki miriiyin mi siya ina yaonamin. Mi siirin, siir brogaeyin siir hiriinanar swoki haingikaigi. Mi siya ini ie hirar whigringrinkinkaeyamin. Siya ta yayi yokwo Sam nwowa saeya Devidni biri win boinkika. Nningaka. ³⁷ Ti inkamin Adi Komii siya ieyankin hidninsiin idwowin siir pua ienau hir bi whigringrinkinka. Nningaka. ³⁸ Kima ti nomi-iyauim kima bidiya yinokninkin ninim. Krīma ta yayi saiirin hinina boinmauuwi kimiirin, ti inkamin siya krīmiir dimin biyeyim simiirsi nankab ougin. ³⁹ Moses siir siyu komiiyin krīmiir dimin biyeyim wi siya ninak rani mi krīmiirin wi siya nikiunaowid rani mi krīmiirin wi inkam miyik dap rani. Nningaka. Ti inkamin siyairgin iikam whiekakim krīmiir dimin biyeyim simiir ninak itkiigiiyanin. Mi yipikin inkamin naingwo tibmii mi siirin wi Jisis siya priiyao haiginiuwi

mi siya wi rirmiia nwoi. Mi krimiirin wi siyar swoki ikiunawidi. Mi siya krimiirin wi iikam wadiya nikiuwi. ⁴⁰ Mi kima ha hirgiugiwin ti diminin profet kamim biya sima wina yaiya saeya nitisi. Sima hiniina boinkikim, ⁴¹ bidi bidinanin propet kamim sima hiniina boinkikim,

krima ti kamim nigbumbuwanim kima wa timi kinankiuraraowin mi wi saiir saiira timi naingwokwonanae. Wim wi saeya giritkaigii. Kara ta kimiir iya kima niki owa, kara mi komiia tariinanin saiirar miriigin. Mi inkam nwrki ta miia saiir miriim naboinkin kima saiirimn wi naingwo tibiinam tani.

Pol siya hiniina boinkikin.

⁴² Mi iya Pol, Banabas sowa ta maeyaua yai nidwo boinaia saiir haiburgiko mi ina yapniyamwo idowia hiriir. Mi sima ina nhinkigiyim. Mi sima ina boinkiyim, sowiirin, ini wakae namwo kowa! Aka Judami ii komii kwira kowa wa swoki it. Mi wi ta yaiya saiir swokini boinmimauuni krimiirin.

⁴³ Mi iikamim ta maeyaua yai nidwo boinaia hir wakae dignamim mi sima ina nhinkigiyim. Mi Juda iikam nhirim mi kam nhirim, Juda iikam tani mi tiki Juda iikam tani simiir kwoinim ina kisina haigiyim. Mi sima ini Juda iikamim simiir siyu siirarar ywowim. Ta maeyaua yai nidwo boiniya saiir haiburgigim mi sima ini Pol, Banabas sowiir mhoiia yamim. Mi sowa yaiyim ina boinmimauuim, hiniin kima daingworinu ta Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimiir hauugii.

⁴⁴ Juda simiir ii komii kwira iikamim ti om komii iir nwowim, sima nit swokiyim pariiparii, ta Adi Komii siir yaiya sowa boina saiir nini wakaeniyim. ⁴⁵ Iriipi hiriinan Juda hiran Biyan Inkam Komiiyim ina kigim iikam whiekakim maeyau kwirua nwoi. Mi sima ina kigmairim ta sowiir mi aiirimn mi simiir kwoinim simiirim ini haugihaugi whyekiyim. Mi sima ini yai biyeyim simiir yigbumbuim mi ini Pol siir yaiyim simiir yanugaugauwim. ⁴⁶ Mi Pol sowa Banabas simiirin yaimwo aiirar boinmimauugo. Mi sowa boin, krira ta yai kibiya Adi Komii siira bi Juda iikamim kimiir boinmimauuniyam nitkwo. Mi kima ta yai aiirin digiumii haingigi, aeya wim kima boinae mi nim krima ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin wi hai rani. Mi wakae kima!

Panao krira pi kimiir haiburgigi mi krira pi iki isid whirin siyim nami. Mi ta yaiya pi simiir nini boinmaugigi, sima Juda simiir iikam tani. ⁴⁷ Biyan Inkam Komii siya hiniina boinkikin kariirin,

kara kimiir nimbangikim siyu miyik iki iikam isid whirin simiir nisiimauuwim Juda iikam tani siyiuin nitmaisok okwowyin siir. Mi kira ini pae niyuanan ywowin,

simiir niuya haiginiuwam. Mi iki om whiekakim ti nu iir nwowim, simiirin wi ti yai aiir boinmauwuwi kira. Mi simiirin wi siyiuin nitmaisok okwowyin wi kira pi yisiisiimauu haiginiuwim.

⁴⁸ Mi iikamim Juda iikam tani sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir mhi kwoinim ini wadieya ywokiyim. Sima ini maigimaigra ywokiyim ti Biyan Inkam Komiiyin siir yaiya aiirimn. Mi iki iikam whiekakim Adi Komii siya nambinim, kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir haiyim. Mi sima ina yangwo tibmiiyim.

⁴⁹ Mi Adi Komii siir yaiya ini ta maeyau aiir yamkiya. ⁵⁰ Mi Juda simiir biyan kamim sima ini hopsowoiu wigim inigakim Adi Komii siir inig iir hainaniyim simiir kwoin imiir. Mi Biyan Inkam Komiiyim ti om komii siir nwowiyim simiirin warar. Mi sima ina yigbumbuim Pol, Banabas sowiirin. Mi sima ina kauriirgiyim sowiirin sowa ti nu iir kipi nwo. ⁵¹ Iriipi hiriinan mi sowiir iga hir nwowim sinim ini ti omin siir yikrimkrinkigigin. Mi dimin biyeyin ini simiir hirar ywokiyim. Mi sowa ini om komii Aikoniam hiriir yamwo. ⁵² Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim sima ini maigimaigra kana ywowim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siir kirieya ini simiir yaninkiniu iuwim. Iriig.

14

Inkam nwisso sowa om Aikoniam hir miriigo.

¹ Mi om Aikoniam hirin, sowa hiriinana swokini tiriu. Sowa ina yapninopkainamwo Juda simiir maeyaua yai nidwo wakae saiir mi yai hir ini okwo boiniu. Mi iikam isid komiiyin Judainim mi Grik an ikim, sima ina yangwo tibmiigiyim. ² Mi Juda iikam nhirim bi naingwo tibmiigim mi sima iki iikam nhirim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir ini hopsowoiu. Sima io ti Jisis siir isidan inkam nwisso sowiir nwowim. ³ Mi aposel inkam nwisso sowa om Aikoniam hirin ii kasaka bi nwoko. Mi sowa ini kirieya ywonamwo. Ti Biyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauuwim. Mi sowiir inim ti Biyan Inkam Komiiyin siya kirie haiginiu mi sowa kiriepai kiriepaiyim ina tiramwo. Ta kirieya Biyan Inkam Komiiyin siya nusiimauuga iikamim simiir. Ta siir naingwobumbuwa mi saiir yayim ini kaimwowa ywowim. ⁴ Mi ti om komiiyin siir hiran iikamim sima isido whisa ywo. Mi nhirim Juda maka ywo mi nhirim aposel inkam nwisso sowakar ywo.

⁵ Mi mhoiya kam nhirim Judan iikam rani mi Juda sima ina nhinamim. Mi ti isid whiso simiir biyan iikamim sima nhinam sima Pol, Banabas sowiir diriraerarbumbuwm naingwokim. Sima sowiirin siiyani kaiyimik aokiyim

naingwokim. ⁶ Mi sowa ta io aiir b̄idi hirnao. Mi sowa nu Likionia hiran om komiiyo Lистра mi Debi om n̄hirim sowiir kingiin n̄wowim, simiir h̄iriir yidamam. ⁷ Mi sowa ta yai win kibiya Jisis siira ini omom omomim simiir yaboimamauyokiyokiyamwo. Iriig.

Pol, Banabas sowa om Lистра hir miriigo.

⁸ Mi om Lистра h̄irin, inkam n̄wirin ini h̄ir n̄idwowin, siir igao b̄idi ȳinsims̄ir̄unamwo, siir apua aeyar naokain̄inkinkiyin siirin mi h̄iriinana n̄wokin. Tiki inkamin siya bi swoki apr̄ir̄ir sranikin. N̄ingaka. ⁹ Mi siya wakaeki Pol siya Adi Komii siir yai aiir boim̄imauuin. Mi Pol siya siirsiira kaonanaei. Mi ini siyar k̄igiyin ti inkamin naingwo tibmii dig namwo iuw̄in mi siya wi wad̄eyar n̄wowi. ¹⁰ Mi Pol siya igao yaiya boinki, kira d̄insiin okwoki! Mi siya bi kim̄im̄inkikin ina ȳinsiin okwokiyin mi ina yopnatk̄igiyamin mi siya ina yapr̄ir̄irkiyin. ¹¹ Mi iikam whiekakim ti dim̄inin Pol siya t̄irkiyin siir k̄igiyim mi sima nu Likionia simiir yaigina saiir kauwok boinki! Krimiir wanin ini inkam p̄iua swoki im̄biniyin. Mi tapa t̄isi krimakar n̄wowim. ¹² Mi sima Banabas siirin h̄iniina mi dap Sus mi Pol siya yai boinan inkamkin mi Sima Pol siir in̄igin Hemis asi dapkim. Ti in̄ig whiso Sus mi Hemis dapiyo, yim simiir wanmi digworaekwokim, simiir in̄ig im̄iir hainanikim. ¹³ Ta omaka Sus siir in̄ig hainaniya ini ti om komiyyin siir yaba miriia. Mi prismi yaowae adin ta omaka saiir k̄igr̄iraowiyin mi bulmakau ii n̄hirim ina hainamim. Mi kipim ina yombobor̄un̄inkinim mi ina hainamim. Mi ti om komii siir anoin siir kingiin yamwoiu. Mi iikam whiekakim sima warar yit̄im digworaekwowim sowiir hauugiyim. Mi ti digworaekwowim sima sowiir hauuwim, biya sima simiir wanin Sus siirin h̄iriinan naeyim simiirar mi ink̄in im̄iiaekim. ¹⁴ Mi aposel inkam n̄wiso Banabas, Pol sowa, ta h̄iriinan yaiya saiir wakaeyo mi sowa ina kigo. Mi sowa ini io simiir ywowo. Mi sowiir ȳuiso ina ȳinikib̄imb̄irgiyo. Mi sowa ini iikamim simiir bopwoniya iw̄it̄ninopkainamwo. Mi sowa ina kauwokiywo, ¹⁵ kima ti kamim kima h̄inin dimusi t̄irkim? K̄ira inkamaigo, k̄ira k̄imiir h̄iriinanaigo. K̄ira Jisis siir yai win kibiya k̄imiir boim̄imauuam nitko. Mi kima ti siȳiu biȳeyim simiir duguski. Mi kima Adi Komiiyin k̄rimiir yaimin dim̄in wakaeyiyn siiramar daingwo tibmii. Nu ninomor mi whii komii komii ikim mi digworaekwo hoimgakim ti n̄wowim siya nonkwokwokim. ¹⁶ Kibie! Biyan iyyim iikam whiekakim ti nu iir n̄wowim siya simiirar k̄igninkin. Sima simiir kwoinka naingwo diriraerarkim. ¹⁷ Mi siya bi naguprakaigin. Mi kima pi siirin whaowae rani. N̄ingaka. Mi siya k̄imiirin dim̄in miyyik iirar diriraerar haiginugin. Mi naowin ninomor kou

hir nwowin pa mi diriraerarki kimiirim mipa mi kinaini. Mi naeyim siya diriraerarkiyim ini wadieya yimbiyamim. Mi naeyim siya dig haiginuwi mi kimiir kwoinim maingimarga asi nwowi. ¹⁸ Mi sowa ta yaiya saiir boin digiyo mi sowa miinan nap mirii nanaeko iikamim simiir nikiduwim. Mi sima ti wraisuim nanag hainamim sowiir kipi hauu biya simiir wanin Sus siir hauuwim mi siir hiriinan. Iriig.

¹⁹ Mi Juda iikam nhirim om Antiokanim mi om Aikoniaman ikim, sima ina yitim. Mi iikamim simiir kwoinim sima ini hopswoni. Mi sima siya minim ina kaiyimikim Pol siir. Mi sima Pol siirin ini om komii siir yaba hiriir kinaniyamim. Simiir kwoinim ha naingwokim, siya naowigusami. ²⁰ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini siirar yokwo kaeyokaiyim. Mi siya ha ninsiingiyin, ini oma hiriirar swoki apninopkai namim. Mi iigwira siya Banabas saika yam om whirin min nikiuwiyin Debi hiriirin.

Mi Pol Banabas sowa nu Siria hir nwoin omisimin Antiok mi sowa hiriir swoki am.

²¹ Mi sowa ta yai win kibiya ti omin siir hiran iikamim simiir boinimauu haiginu. Mi sowa hiriinan tirkiyo mi iikam whiekakim ina yaingwo tibmiigiyim. Mi mhoiia sowa ina swoki amwo ti simiir om whoimim Listra mi Aikoniam mi om Antiok hiriir. ²² Mi ti om whoimim iikamim naingwo tibmiiyim sowa nwoki whinkinsiis haiginuwi simiirin. Mi sowa simiirin haningi boinanae. Mi kima kimiir naingwo tibmi aiirin donkworinukripkai. Biya krma siyiuin hikpai hikpai haiiyin mi siir tiki hopnin apnam. Mi mhoiia krma wi ti Adi Komii siir om kibiya iikam whiekakim mi digworaekwo ikim simiir kigirkakiyiyin wi siir nami. ²³ Mi sowa kam adi yaowae nhirim simiirin siyu komii kigiraowam yimbin. Mi omkakim Adi Komii siir inig hainaniyim omom omomanin simiir hiran iikamim naingwo tibmiiyim simiirim warar. Mi sowa Adi Komii siirim sriyo mi nae minim ini wara haiyakiyim. Mi sowa ti iikamim naingwo tibmiiyim Inkam Komiiyiyin siirara hauuswokiyim, siya kigiraowam.

²⁴ Mi mhoiia sowa nu Pisidia sowiir bojonau aiir yapam. Mi nu Pamfilia hiriir yapnimbiiyam. ²⁵ Mi sowa om komii whirin Pega yai hir boinimauugik. Mi mhoiia sowa om Atelia hiriir yapiinam. ²⁶ Mi om Atelia hirin, sowa siyaiini yani kwiriinam. Mi siyaiiya sowiirin, om Antiok hir swokaka atkiniugig. Biya ti omin iikamim Adi Komii siirim naingwowiyim mi sima Adi Komii siirim kwisboinki, ti inkam nwiso sowiiram miya sowa miriia saiir kirie haiginuwim. Mi sowa hiriinana tiro mi sowa ina swoki imbiyamwo ti om iirar.

27 Mi iya sowa om Antiok hiriir nimbiamwo mi sowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiramim ina yikiuna digim, sima maeyau kwiruwa nwowim. Mi sowa ina boinmimauuim digworaekwo whiekakim Adi Komii siya sowiir whindiriraerarim. Mi sowa ina boino, Adi Komii siyar niyok haiginugikin kririir siyiun iikam nhirim Juda inkam tani ta Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuim. Mi sima wi nwoki aingwo tibmiiyim. 28 Mi sowa iikamim naingwo tibmiiyim simaka ii kasa bi nwoko. Iriig.

15

Iikam Whiekakim naingwo tibmiiyim ini om komii Jerusalem hirara yaingiriyuuim

1 Mi nu Judia hiran kam nhirim, sima ina yapiinamim om Antioka hiriir. Mi iikamim naingwo tibmiiyim yai simiir ini boinmimauugig. Mi sima boin mi kima siyiun Adi Komii siya hauugiyin Moses siir kima siir tir karam mwowi mi kimiir mioisim kitiyopnir hai karamae mwowi mi Adi Komii siya kimiirin wi wara kaoprigi okwo rani. Niingaka. 2 Mi sima hiriinan yai boinkiyim mi Pol sowa Banabas sowa io prasae bi nwoko simiirin. Mi sowa simaka yaii prasae bi niniinansaoko. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima yikropki Pol, Banabas sowiirin. Mi kam nhirim om Antiok hiranim sima ini wara yinkin amim om komii Jerusalema hiriinin, ta yaiya saiir nini bointibmii kimaigikim aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim simakar.

3 Mi simiirin iikamim naingwo tibmiiyim sima nikropikim. Mi sowa ti nu komii whiso Finisia mi Sameria sowiir bopwo hir napamko. Mi iikamim naingwo tibmiiyim ti nu whiso sowiir hir nwowim omisisimim simiir hiran iikamim simiir ini boinmimauuwuu ta yaiya. Mi sowa simiirin hinina ini boiniu, Adi Komii krimiir Wanin siya bidi kisina haigiyan iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi nu Finisia mi nu Sameria hiran iikamim mi sima ini maingimarga taokitaoka ywokiyim Pol siir yai aiiramim.

4 Mi sowa om komii Jerusalem hiriir nimbiamwo mi iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim mi aposel kam ikim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowi ikim, sima sowiir boin wadiewin. Mi Pol, Banabas sowa digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim sowiir mi simiir ini boinmimauuwuu. 5 Mi Farisi simiir iikam nhirim naingwo tibmiiyim sima ina yinsiin okwo boinkiyim, kam nhirim Juda iikam tani simiir, simiir mioisim ti kitiyopnir hai. Mi kima simiir boinki, sima Moses siir siyiu iir dap.

⁶ Mi ti aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima iripa yidwo hid boinai ta yai aiirim. ⁷ Sima yai whiekakim boinai digiyim mi Pita siya ina yinsiin okwokiyan. Mi siya simiirin ina boinkiyin, ti nomiyyauim! Kima bidi yinokninkinim. Adi Komii siya hid haiginiugikin miyim krimiir. Mi bidi bidiniya kariirin siyar nimbingikin ta Jisis siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikam nhirim Juda iikam tani sima wakaei mi sima wi wara nwoki aingwo tibmiiyim. ⁸ Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yinokninkinin simiir kwoinim. Mi siya ina mi inokninkin iikamim Juda iikam tani simiir kwoinim. Mi siya siir naeyiun ini simiir hauugiyin krimiir hauugiya saiir hiriinan. ⁹ Mi siya Juda iikam tani simiirin yaeya siyu whir bi tirikin mi Juda iikamim simiirin yaeya bi mi tirkin. Nningaka. Iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiir dimin biyeyim wi Jisis siyar whinkaoprugi okwowi. ¹⁰ Mi kima tariinanin Adi Komii siirim dimusi kinankiwi? Mi kima ti iikam nhirim Juda iikam tani naingwo tibmiiyim mi kima hik simiir dimusi hauugim? Biya krimiir yidiwi wanwiyaeyim mi krima ti hik hininim simiir haiyim wi dig nwo rani. Nningaka. ¹¹ Mi krima ha naingwo tibmii mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbua wi saeyar swoki kaoprigenaowidi krimiirin. Mi simiirin iriipi hiriinan wi wara mi inkin kaoprugi okwowi. Pita siir yaiya ini dig ywokiya.

¹² Sima ti iikamim yai bi boinmiminkim simiir winim Pol mi Banabas sowiir yaiyama mauugim. Mi sowa simiirin min boinmimauugim dimin kirie komii komiiyim Adi Komii siya diriraerarim Juda iikam tani simiir mi sowa simiir boinmimauugim.

¹³ Mi sowa ta yai aiir boin digiyo mi Jems siya ina yisiin okwo boinkiyin ti nomiyyauim! Kima kariir yai aiir ti wakaei.

¹⁴ Saimon siya kimiir bidiya iki boinmauwwin hinin, Adi Komii siir kwoinin ini simiiramar yaingwo hiririugiyin ti iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi siya kiyaina iikam nhirim simiirin, sima siir isid nwowim. ¹⁵ Mi taka yaiya profet kamim sima boina mi saiir hiriinanairga. Mi sima David siir isid iiram win boinkikim. Taka yaiya hinina boinkika,

¹⁶ krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya hinina boinkikin, mhoiya kara swoki iti mi ta Devid siir omaka nakainam ya wi kara swoki haininasiin okwowi. Mi iki saiir digworaekwo nhirim, biye nwowim, yim wi yaeya kara swoki grab mirii. ¹⁷ Mi iikam nhirim Juda iikam tani yim wi kariiram wit. Mi iki iikam whiekakim nu whiranim kariiram naingwo tibmiiyim, yim iriipa hiriinan kariir waraigim. Mi siya hinina boinkin.

18 Biiki Biyyan Inkam Komiiyin, siya ta yai aiir bidi boinin.
Mi tariinanin siya ina swoki boinkiyin,

19 mi Jems siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kariir kwoinin hinngin, iikamim Juda iikam tani simiir kwoinin ina kisina haiginamin Adi Komii siirim mi krma simiirin kiigi kipi ninki. 20 Niingaka. Krma simiirim win yokwo ti win hauugi. Mi simiir yokwowa hinina win boinki mi sima siyu biye whiekakim uruwai siyaowainiyim simiir duguski. Mi sima hinanaeni siyuin siirsi dapiyok. Mi sima iki wraisuim niyara sima nimborkrimkriku aokiyim simiir kipi nae. Mi sima wraisupai wraisupaiyim simiir nhie imiir kipi mi kwiyae. 21 Krma dinokninkin, biya hiriinan mi tariinanin iriipa hiriinan iki om komii komii whiekakim inkam kakargim, Moses siir siyu komii siir yai imiir boinmimauuam. Mi sima siir yai aiirar mwainikim maeyauim yai sima nidwo wakaeyim simiir. Mi Juda simiir ii komii komii ikim. Iriig.

Sima yokwo iki iikam nhirim Juda iikam tani Adi Komii siirim naingwo tibmiyim simiirim win hauugika

22 Mi aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim mi inkam ima sima yai maeyauu kwiruwa minam nidwo binaigim, inkamwo nwisa nimbinkiyim Pol, Banabas sowaka namim, om Antiok hiriir. Mi ti inkam nwiso sima nimbino sowiir inigo Judas mi siir inig whirin Basabas mi nwirin, Sailaskin mi iikamim naingwo tibmiyim simiir biyin ini sowa ywowo.

23 Yokwo kwira sima sowiir win hauugiya Juda iikam tani simiiram mi saiir yayim hinina win boinkikim, krma aposel kamim mi krma inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim krma kimiir nomiiyaukim. Krma winkika ta yokwowa kimiirim ti nomiiyau nhirim, Juda iikam tani om Antiok anim mi nu Sirianim, kimiirim. Ti akamim! 24 Krma bidi wakaeyim! Krimiir kam nhirim kimiirim nitkim mi yayim sima boinim kima ini kakar ywokiyim. Mi kimiir kwoinim sima pridaiginugim. Mi krma simiirin hiriinan bi boinkikim. 25 Krma ta yaiya saiir wakaeyim mi krma ini kwoin whirua ywowim. Mi krma ina boinim, nim inkamo nwisa ti ikropki kimiirim ti kimiir nomiiyau wadie nwiso sowaka Banabas Pol. 26 Mi sowa naosi bi naingwoyimiyoko, kimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir mi aiir napmriiyamin. 27 Mi krma Judas Sailas sowiir asi nikropkiko, ta yai aiirin pi sowiir yaiga nini boinmimauuniyim kimiirin. 28 Mi Adi Komii siir naeyiu miyikin ini krimaka nwowin. Mi krma yai bidi kitibmii

boinim mi krīma kimiirin pi yapa hik kwiri swoki inkin hau-ugi rani. Niingaka. Mi kima ti hiriinan dimin iirarar tir.
²⁹ Mi kima wraisuim sima nisomaowim mi uruwai siyaowaini hauuim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuim ni ara sima nomboru aokiyim simiir kipim kipi mi ae. Mi simiir nhieyim kipi mi kwiyae. Mi kima hiinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Kimasiya kigririraona mi ti hiriinan siyiu iisi dapiyok. Mi kima wi wadieya sibgu okripkai. Ta yokwowa ini digyokiya.

³⁰ Iikamim sima nikropkikim mi sima om Antiok hiriir yapiinamim. Mi sima iikamim naingwo tibmiiyim simiirin ha nikiunamim maeyau kwirua haingiriyiu owim mi ta yokwowa ina hauua simiir. ³¹ Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ta yokwowa saiir mwainim mi sima ini maingimairga ywokiyim. Ta yaiya simiir whinkinsiis haiginiuga sima winkiya. ³² Mi profet inkam nwisō Judas, Sailas sowaigo mi sowa yai miyik miyikim iikamim naingwo tibmiiyim simiir asi boinmimauugo mi simiirin sowa whinkinsiis haiginiugo. ³³ Mi sowa om Antiok hirin ina iki onanaeyo bi nam-sasaugo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima sowerin ina boin wadiekiywo. Mi sima ina swoki ikropkiywo simiirimar. ³⁴ Mi Sailas siir kwoinin ina yaingwowin, kara wi om Antiok tirar nwowi.

³⁵ Mi Pol, Banabas sowa om Antiok hir nwoke. Mi sowa kam nhirim simaka yinkin miriiyim, iikamim simiir nisiisimauuam Adi Komii siir yai aiir. Mi Biyan Inkam Komiiyin siir yai win kibiya saiir boinmimauuam.

Pol, Banabas sowa ini yapa yapa yamkiywo

³⁶ Mi mhoyiya bwan nhirim bidi yakaigiyim mi Pol siya Banabas siir boin, krira swoki ami iki nomiiyauim om komii komiiyim simiir nwowim simiir swoki apkig ami biya krira boinmimauuim Biyan Inkam Komii siir yaiya saiir. Mi krira simiir ninokninkinim, sima ina namisi sibgu owim, iyie? Niingaka. ³⁷ Banabas siya minam naingwokin Jon siya saikar namim mi siir inig whirin Makin. ³⁸ Mi Pol siya ina boinin, ti inkamin biya krimiirin nu Pamfilia hir haibugikin mi siya mi kriraka miriiyam wara bi nitkin mi krira siirin wi wara kipi nikiunam. ³⁹ Mi sowa io ti dimin iir haningi ywonanae. Mi sowa iripa bi miriigo. Mi Banabas siya Mak siir yikiunam mi sowa siyai ira saiir kwiriinam mhuisim whirin Saipras siir hiriir namam. ⁴⁰ Mi Pol siya Sailas siir yikiunam mi ini sowa yamwo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima boin, Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya wi kowaka nwonami. ⁴¹ Sailas sowa Pol nu Siria mi nu Silisia ti nu komii whiswo sowerin bopwo hir napamwo mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiiskim sowa. Iriig.

16

Pol siya Timoti siir yimbin saika namam.

¹ Pol siya wara yinkin am om Debi mi om Listra sowiir hiriirin. Mi om Listra hirin inkamin naingwo tibmiiyin nwira nwowi. Siir inigin Timotikin mi siya Juda wiga sair yinisimkin. Saeya bidi yaingwo tibmiiya. Mi siir adin Grik inkamkin. ² Sima iikamim naingwo tibmiiyim om Listra mi om Aikoniam hiranim, sima siir siyu imiir boinkim, Timoti siya inkam wadiekin. ³ Pol siir kwoinin ha naingwowi Timoti siya saika wara namim. Mi siya siirin ina yikunaniyin. Mi siir mioisa ina kitiyopnir haiya. Siya Juda kamim hir nwowim simiirsi naingwokin mi ti hiriinan siyuun siir asi tirkin. Juda iikam whiekakim siir ninokninkinim Timoti siir adin Grik inkamkin. ⁴ Pol, Sailas mi Timoti sima ina yapnamim om komiiyim simiir. Mi ta yaiya aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim, biya sima nimbointibmii kimaiya iikamim naingwo tibmiiyim om komii Jerusalem hiranim simiiram mi sima ti kam nwoimim simiirin sairar swokini boin naingwo iu. Mi sima boin, kima ti siyu iirar ti swoki ap. ⁵ Mi omom omomim ti kam nwoimim sima naboimamauuim simiir hiran iikamim naingwo tibmiiyim ini komiiyar ywokiyim. Mi inokiinokin simiir isidin wi komiiyar nworaraowi. friig.

Pol siya whinkigmikwinkin nu Masedonia hiran inkamin siirin.

⁶ Mi sima ti nu whiso Frisia mi Galesia sowiir boponiya napamo mi Adi Komii siir naeyiun siya boinikidugi, kima nu Esia hirin wi yai kipi nini boinmimauuu. ⁷ Mi sima nu Misia hir ini apieyokmainaki. Mi sima minam tirkim, pi nu Bitinia hiriir napninopkainamim. Mi ini Jisis siir naeyiu ieya yikidunaowidim simiirin. ⁸ Mi sima nu Misia hirin asi napkindiyugikim. Mi sima ina yapnaniyim om Troas tiriir. ⁹ Mi niyaka Pol siya dimin whirin nhwonan whinkigwinkin. Mi inkam nwirin nu Masedonia hiranin siya ina yinsiin okwo kauwok boininaekiyin Pol siiram. Kira wara whi komi-ya solwara nikiuwiya sair whi mirmiiya tiriir wit! Nu Masedonia tiriir, krimiir nini whindiriraerar haiginuniyam. ¹⁰ Pol siya ti dimin iir bidi kigiyin mi krima bi kimiminkikim ini digworaekwo imiirar diriraerar namim nu Masedonia hiriir namimin. Krima bidi yinokninkiyim Adi Komii siya nikiugikin krimiirimin. Yokwo Komii sair yai win kibiya simiir boinmimauuim. friig.

Lidia Saeya bidi yaingwo tibmiiya.

¹¹ Mi krīma siyāii aaiirīn om Troas hīr nwowa saaiir yani sain kwīriinam. Mi ta siyāiīya ini om Samotras hīriirar kigirīriunama. Mi iigwīra om Niapolis hīriir yakiyam. ¹² Mi krīma ti om iir haiburgigim mi om Filipai hīriir yapnimbiam. Biīya siya ti omīn Rom hīran iikam nhīrim sīma ninī kripkii whinikīn. Mi ti om komiīyīn ini nu Masedonia siir nu haimiī iir nwowīn. Krīma ii kasa bi niki onakikim ti om iirīn. ¹³ Mi Juda simiir ii komiīya krīma om iir haiburgigim mi ina yapniyamim ti ie siir kingiīn hīriir. Ha naingwokim ta opa saaiir kingiīn hīrin, saeya nhwo kwiskak maeyaugi niuwi. Mi ta opni maeyaua krīma kigi wig nhīrim hīr nwowī. Mi krīma yai simaka yidwo boīnai.

¹⁴ Wig īra saaiir inigīn Lidiaka. Saeya ta wiga Adi Komii krīmiir Wanīn siir inig hainan kirīeka. Mi saeya ta yai aaiir wakaeya mi saaiir omīn Taiatairakin. Mi saeya yūis pariidnan panī miīya saaiir mīriiga. Mi saeya umīr pi saaiir siyar mi hai. Biīyan Inkam Komiiyīn siya kisina haigikīn saaiir kwoinīn mi saaiir wīna ini yaiya Pol siya boīnkiya ini saaiirīma mauugiya. ¹⁵ Mi saaiirīn op ina baptais haigīnīua mi saika irīpa omaka irua whwonkaiyīm simiirīn warar. Mi saaiirīn op ha baptais digiya mi saeya boīnki krīmiirīn, kīma kariirīn ha naingwowī kara Biīyan Inkam Komiiyīn siirīm bīdi yaingwo tibmiikikīna mi kīma pa nwokī itīm kariir omaka aaiirīn. Mi saeya krīmiir boīnanaeya mi krīma ini saaiir yai aaiirar mi wakaeyoknanamim. Iriig.

Pol, Sailas sowiirīn omakanau hūgripkīkikaigo om Filipai hīr:

¹⁶ Mi iigwīra krīma ti īeyīn siir kingiīn hīriir napnamim mi Adi Komii siirīm ini sriyū ta maeyau aaiir. Mi wig īra mi niinga prīmīriīya saeya krīmiirīn siyū hīr yapyiskaiwīn. Mi saeya ta wiga uridyū biyieki bīdi yinkīnīukikaiya. Mi saeya iki boskwonauwan yaimīn dimīnīm pi saeya niisiisimauuwi. Mi ta wiga saaiir biīyan iikamim sīma umīr komii pi miīya saeya mīriīya pi saaiirsiyar mi haii. ¹⁷ Ta wiga saeya ini Pol siya mi krīma, saeya ini krīmiir mhoīya yīta. Mi saeya iinokīnokin pi hīnīna kauwok boīnkii, kīma ti kamim Adi Komiiyīn ninomor kou hīr nwowiyīn siir mi mīriiyīm, kīma krīmiirīn siyūin Adi Komii siya kaoprigi okwowyīn siir boīnmīmauu. ¹⁸ Iinokīnokin ta wiga hīriinan siyū iirar tīrnanaeka. Mhoīya Pol siir piua ina piyaokiya mi siya ha haimisiyao okwo kaokiyīn ta wig aaiirīm mi siya yū biyie iir boīnkii, kara kariirīn Jisī Kraīs siir inig iir boīnki, kira ta wig aaiir dūguski! Mi ha damki! Mi ti uridyū biyīeyīn bi kimimīnkikīn, ta wig aaiirīn ina yūguskiyīn mi siya ina yamkiyīn.

19 Mi ti omin siir biyan inkam komiiyim sima bidi kigii, ti diminin mi sima ina yinokninkiyim, ta wiga saiir umir miya nikiigiya. Mi sima Pol, Sailas sowiir yonkworimdinu mi sima sowiirin ina kiyainamwo mi sima maeyaua sima nidwo boinaiiya biyan inkam komiiyin saika hir ini boinaiyu, sowiir boiniyopnatkaigiyam. 20 Mi sima sowiirin biyan inkamin yai wakaeyin, siirim yikunam. Mi sima ina boinim, ti inkam nwiswo Juda hiranko. Ti krimiir om komiiyin sowa nini pridiriraerarbumbuniko. Mi krimiir iikamim kakak asi nwokim. 21 Mi sowa simiirin yaeya siyu whir bi nisisimauugo. Mi nim krīma om komii Rom simiir siyūin siir napikim. Mi ti siyarin yio iripa bi namasugin. Mi krīma ti siyūin sowa nisisimauuwīn siir kipi nap, yio ini yaeya siyu ywowin. Mi ti yaiyim sima boinim ini dig ywokiyim. 22 Mi iki iikamim simiir yaiyim ini sowiirar swoki inkin boinhiuriyugiyim. Mi inkam komii komiiyim yai hidiyim sima yinikiwimwitki sowiir yuiso. Mi sima boinki, sowiirin idgiu hankak dwoki. 23 Mi sowiirin idgiuni yipimparanae. Mi sowiirin omaka huyokiyokaiya saiir dokmwīn apninopkaigi. Mi inkamin ta omaka huyokiyokaiya saiir waikaowiyin siir boinki, kira sowiirin wi sibgu waikao. 24 Mi ti inkamin waikaowiyin, ta hiriinan yai kirie aiir wakaeyin mi ta omaka huyokiyokaiya sowiirin saiir omaka igibopwo hir yami okmwīn idwokaiyu. Mi siya sowiir iga kwiiyim pae komii komii wiso sowaka yinkin irioninkin widgig.

25 Mi hirii tirii nibwopwowin Pol, Sailas sowa Adi Komii siirim sriiwi. Mi Adi Komii siir mwaiyim ini simiir warar waokaowiiyo. Mi kamim sowaka ninkin hugripkiyim, sima ini sowiirar wakaemimkwiiyim. 26 Mi bi kimiminkikin nin komiiyin ina yitkiwiiyin. Mi ta omaka saiir iyinpaeyin whiekakim ini prapada kinkiyim. Mi ti omaka simiir hugrimkripkiikaiyim simiir anowim ini sima sima haiwaokiyim mi ti kam whiekakim weyinsopim simiir ninimnirkaiyim ini sima simar huwhromwhro ikiigiyamim. 27 Mi inkamin ta omaka saiir waikaowiyin siya ha ninsiingiyin ta omaka huyokiyokaiya saiir ano whiekakim simiir kigiyim haiwaokiyim mi siir kwoinin ina yangwokiyin tari kam whiekakim tapaiir hugripkiikikaiyim bidi yidamkiyim. Mi siya siir kamkiu iir asi kiwokhaigin siya siyar swoki hampimpitnam. 28 Mi Pol siya ini komiia kauwok boinkiyin! Kira kinakina kipi diriraerarbumbuna. Krīma bi nidamamkim krīma tisi tirirar nwowim. 29 Mi ti inkamin waikaowiyin ina kauwok boinkiyin, paeya niuyaeiia siirim mi siya ina iwit ninopkainaniyin omaka apanauwa hiriir

mi siya nidid prasae bi kikinkin, siir kiu minim ini nopnopa warar kinamin. Mi ini Pol, Sailas sowiir igmiiga ini akai huiuwun. ³⁰ Mi siya ina yikiuna apnaniyamowowiir in yaba hiriir. Mi ina boinin, kowa inkam komiiko kara piki hinin diminin siir ti tir? Mi Adi Komii siya pi kariir niki animaiwarkainam. ³¹ Mi sowa ina boino, kira krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. Mi Adi Komii siya wi kiriir nwoki animaiwarkainaei. Mi kiriir omakan iikamim iriipi hiriinan, wi siyakinar nanmaiwarkaina swowi. ³² Mi sowa ta yai win kibiya Biyan Inkam Komiiyin siira simiir boinmimauugim siya. Mi iikamim siir omakanim simiir warar yinkin boinmimauu. ³³ Mi ta ii aiirin, ti inkamin omaka huyokiyokaiya saiir waikaowiyin sowiir paowaiyim ini siya hisokim. Mi bi kimiminkikim siya mi iikamim siir omaka iruanim sima op ina baptaisim. ³⁴ Mi siya sowiirin ina yikiunamin siir omaka hiriir. Mi siya sowiirin nae minim ina hauu aeyin. Mi maingimainga prasae rani, siya nwowa iikamim omaka irua saika whwonkaiyim simakan. Mi sima Adi Komii siirim in ina yaingwo tibmiiyim.

³⁵ Mi igwir nugakin, inkam komiiyim yai hidiyim om komii Rom hiranim sima swoki ikropkiyakwok, kam nhirim yai niniyim simiirin omaka huyokiyokaiya saiir hiriir. Mi sima ini boiniu, kira ti inkam nwiso sowiirin ti ikrop apniki. ³⁶ Mi ti inkamin omaka huyokiyokaiya saiir waikaowiyin siya Pol siir ini boinmauuu. Mi siya boin, iki inkam komiiyim yai hidiyin om komii Rom hiranim sima bidi boinkiyim kowiirin pi kara nikropkii mi kowa ta omaka huyokiyokai aiirin haiburgig mi ha dapniyam mi kowiir kwoinin hiinsim hiinsima dwo. ³⁷ Mi Pol siya simiirin ina boinmauuin, kira ini om komii Rom hiran inkam ywowo mi sima kririirin yai miyik bi sibgu boinkim. Mi diminin kira tirbuin siir bi boinmauugim. Nungaka. Sima kririirin iikamim simiir whwonkam ida, hindara priitokim. Mi sima kririirin omaka huyokiyokaiya saiirin whisariiya nokmwun apinopkaigiko. Mi tari sima kririirin hindara haigiprakai ikrop apniyamam naingwokim, aniya? Nungaki, nungakunga. Om komii Rom hiran inkam komii komiiyim simar wit. Mi kririirin simar swoki ikrop apniki idwowiya hiriirin.

³⁸ Mi kamim yai niniyim, sima ta yaiya saiir wakaenamim mi ina yamim mi biyan inkam komiiyim yai hidiyim, simaka ini boiniu mi biyan kamim yai hidiyim, sima ha wakaewinim, sowa ini om komii Rom hiran inkamar mi owo mi sima ina yididim. ³⁹ Mi sima ha namim mi sima sowiirin ina ini ouumikmik boinuwim. Mi sima boin, krima kowiirin siyiu miyiknan bi tirkikim. Mi sima ina whinapniyamim idowiya hiriir. Mi sima boinki, kowa ti om komiiyin siir haburgik

mi kowa maeyau kwira dapnam. ⁴⁰ Mi sowa ina haiburgigo ta omaka hiuyokiyokai aiirin. Mi sowa Lidia saiir omaka hiriir yam. Mi sowa iikam nhirim naingwo tibmiyim simiir ini kigi. Mi sowa yai nhirim simiir boinmimauu, simiir kwoinim kirie nwoki owim. Mi sima ha haiburgigim mi sima ina yamim. Iriig.

17

Mi om komii Tesalonaika hiran iikamim sima Pol Sailas sowiir tioim minkim

¹ Mi sowa ha napnamo mi sowa om whirin Amfipolis hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa ti om iir haiburgigo mi sowa om komii whirin Apolonia hiriir yimbiiyam. Mi sowa ti om iir mi haburgigo mi sowa om komii whirin Tesalonaika hiriir yimbiiyam. Mi omaka ira Juda simiirga yai nidwokai wakaeiya ini ti om iir nwowa. ² Pol siir siyiuin iki om komii komiiyi siya namim, siya pi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya mi siya pi simaka ninkin apninopkainami. Mi Juda simiir ii komii komii kwoimim siya simaka yinkinwamwarki boin, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiir. ³ Mi siya Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiirin minam boinmimauugin simiirin, Adi Komii siya bidi yimbinin inkam nwirin, hik haiyamim. Mi siya wa naonami mi siya wa swoki insiin idwowi. Mi siya boinki, ti inkamin Adi Komii siya nimbini, siya Jisis siyairgin. ⁴ Mi Juda iikam nhirim simaka hiran nwowim, sima ini Pol siir yai aiirin yangwo tibmiigiyim. Mi sima ini Pol, Sailas sowiir isid ywowim. Mi iikam whiekakim Grikanim, yim sima iriipi hiriinan Adi Komii krimiir Wanin siirima mi hainanikim. Mi simiir iikam isid briipriyin sima ini sowaka yinkin itinakium. Mi bii nwowi wigim, yim ini hiriinanar mi tirim.

⁵ Mi Juda simiir kwoinim whwokwoka bi nwokikim mi sima inkam biyeyim siyiu hir napamim simiiram yikiuna. Mi sima iikam whiekakim ina yikiuna digim. Mi ta yaiya sima nini boinua mi simiir kwoinim ini haugihauga whiyekiyim. Mi sima ini yaiiyamar yangwokiyim. Mi sima Jeson siir omaka saiir nokwoyokaigiyim mi sima ina hansranim simiirim. Sima minim tirkim, simiirin iikam whiekakim simiir niyopmauugiyim. ⁶ Mi sima simiir bi kigim. Mi sima Jeson mi iikam nhirim naingwo tibmiyim simiir yikiunam ti om komiiyin siir biyan iikamim simiirim. Mi sima hinina kauwok boinam, ti kamim siyiu bibiyie tirbumbuwi ima ti omom omom imiir. Mi tariinanin sima tisi om iir mi atirbumbuniyim. ⁷ Mi Jeson siya yikiunam simiirin siir omaka hiriir. Ti iikam whiekakim sima om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa siir siyiu imiir nanugaugaugim. Sima ina boinim, inkam Komii nwirin ina

nwowin, siir inigin Jisiskin. ⁸ Mi iikamim mi biyan inkam komii ikim ti om komii siir nwowim, sima ti hiriinan yai imiir wakaeyim mi sima ina yanaakiyim. ⁹ Mi biyan inkam komiiyim sima boin, kimiir yaiya yai paii rani mi kima pi ta yai aiir saingig. Mi Jeson mi iikamim naingwo tibmii ikim, sima umirim ha saingigim mi sima ina yamim. Iriig

Mi Sol siir isidin sima om Beria hir miriigim.

¹⁰ Mi ta iya saiir naiyaka iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima Pol, Sailas sowiirin om Beria hiriir yikropki. Mi iya sima om Beria hir nimbiyamim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya saiir. ¹¹ Mi Juda iikamim om Beria hiranim, simiir kwoinim iikamim om Tesalonaika hiranim simiir hiriinan tani. Niingaka. Mi sima ini maigimaigra nwowim, simiir yai aiir wakaeyamin. Mi inokinokin sima Adi Komii siir yaiyim yokwo hir nwowim, simiira mwainanaeikim. Mi sima nwoki inokninkini, simiir yaiya yai kaimwoka. ¹² Mi Juda iikam whiekakim om Beria hiranim, sima ina yaingwo tibmiiigiyim. Mi Grik wig whiekakim inigakim mi Grik kam ikim, sima ina mi aingwo tibmiiigiyim. ¹³ Mi mhoyia Juda iikamim om Tesalonaika hiranim sima wakaeki, Pol siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauwi om Beria hiran. Mi sima asi namkim ti om iirin. Mi sima ini hopswoiu iikamim simiir kwoinim mi sima ina yanaakiyim. ¹⁴ Mi bi kimimankim iikamim naingwo tibmiiyim sima Pol siir yikropki whigbida hiriir. Mi Sailas Timoti sowa ini om Beria hirar ywokiyo. ¹⁵ Mi sima Pol siirin siyaiini minam nani whinapyiku kwiriigigim, siirin om Atens hir nadu atkinugigim. Mi Pol siya yaiyim ina boinmimauugigin simiirin, Sailas, Timoti sowiirim. Siya simiirin hiniina boingig sowiiramim, sowa wa witsisau kariiramim. Mi sima ina swoki haiyug apnamim om Beria hiriir. Iriig.

Pol siya om komii Atens ta Adi Komii siir yaiya hir boinmimauugin

¹⁶ Pol siya om komii Atens hir ywokwokin, Sailas, Timoti sowiirimim. Mi siya ina kigin ti om komiiyim sima uruwai siyaowaini inigin siirara hainani mi siir kwoinin miyik bi naingwokin. ¹⁷ Mi siya omaka Juda simiira yai nidwokai wakaeya, saiir yapninopkainam. Mi siya Judan iikamim mi nhirim Juda iikam tani Adi Komii siir inig hainaniyim, siya yai simaka yinkinwamwarki boin. Mi siya inokinokin pa mi ami maeyaua iikamki ninkiniuwiya saiir. Mi siya yaiyim pi iikamim simiir hirar mi boinmimauwi. ¹⁸ Mi kam nhirim Epikuriamni siyiu ninokninkiniyim mi kam nhirim Stoikni siyiu ninokninkini ikim sima yai saika yinkinwaomwarki

boin. Nhirim yim ha boin, ti inkamin yai priiboin priiboiniyin siya dimu minam naingwowi? Mi nhirim ina boinim, siya uridyu biyieyin om whiranin siir yai imiir boinmimauuwi. Pol siya Jisis Kraisiir yaiwin kibi aiir boinmimauugin simiirin. Siya boin, Jisis siya ie hiranki ninsiin idwokin. Mi siya ta hiriinan yaiya saiir boinkiyin mi sima ta siir yaiya saiir bi wakaenokninkim. Mi sima siirin yai biyie asi nikbumbugim. ¹⁹ Mi sima Pol siirin asi nikunamkim simiir biyan inkam komiyyin siiram, maeyaua yai nidwo boinaiya mhuikiu Ariopagas hirana saiirim. Mi sima boin, krima ta yaiwin kibiya kira boinmimauua iki iikamim simiir mi krima saiirim naingwowi saiir wakaeyim. ²⁰ Krima ta kiriir yaiya saiir wakaeyim mi krima ini wara wakaeyimyokiyim. Ta yaiya, ini saa ywowa. Mi krima ta yaiya saiir yai mwo imiir ninokninkinim naingwowi. ²¹ Mi iikamim om komii Atens hiranim mi nhirim om whiran iikam ikim, sima om komii Atens hirara yamwoni. Mi sima inokinokin yaeya yai whir bi boinikim. Niingaka. Sima ti yaiwin imiirara whrie boinanaeikaigim.

²² Mi Pol siya biyan inkam komii komiyyim mhu Aripagas hiranim, simiir whwonkam ida yinsiin okwo boinki. Mi siya boin, kima ti kamim om komii Atens anim kara kimiirin bidi kigim, kima miini hanin miriigim wou nikwo aeyamin. ²³ Mi iya kara waraura nwowa mi karar bidi kigim digworaekwowim wou kima nikwo aeyim simiirin. Mi kara biya kwira kig. Mi sima yaiya hir wina hinina winboinka. Ti Adi Komiiyin krima ninokninkin karamae nwowin. Mi ti Adi Komiiyin kima whaowaeyin mi kima siir inigin hindara whisariyar, priihainani. Mi kimiirin ti Adi Komiiyin, kima ninokninkin karamae nwowin siir boinmauwam tiri.

²⁴ Adi Komii siyairgin nu ninomor mi digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwokiyim. Siya, nu ninomor sowiir nwowim digworaekwowim mi simiir Biyan Inkam Komiiyin. Mi siya omaka inkamki nonkwo miriyyim, siya simiir bi nwowikin. Niingaka. ²⁵ Siyar hauugikim digworaekwo whiekakim iikam imiirin. Mi omwai waiyayokiyiyyin kwoinbudin pi siyar nwowaiginiuwu mi simiir kwoinim asi niyaei. Mi digworaekwo whiekakim simiirin hiriinanar mi hauu haiginiu. Mi Adi Komii siirin digworaekwowim, inkam nwirkin bi hauumauu haiginiugin. Mi siya dimin whiram bi whaowaekin. Niingaka. ²⁶ Biiki biyyin Adi Komii siya inkam nwirin Adam siir nonkwokwokikin. Mi siir yinieyim, ini hoimgakar ywokiyim. Mi sima piyim kwirua bi nibiyamkim, ini piupai piupai yimbiamim. Mi simiir nu maeyauim sima nwowanim siyar yimbingi, bidi bidiniya siya tiki kwoinin

siira naingwokwokaigikin nu maeyau simiirin yapayapa kikitintio haiginuim. Mi siya tiki iyim ti digworaekwo whiekakim sima nimbiamiyim, simiir warar yinkin imbingi. ²⁷ Mi Adi Komii siya hiriinan minam tirkin, krima siir kigninokninkinim. Mi siya aru nwo rani, ini krimiir kingiinar nwowin. ²⁸ Mi siir kirieya krimiirin omwai saeya waiyayokiyokiii mi krima asi nongwomamaer aekiyami ti nu iirin. Kimiir inkam nwirin siya hinina winboinkikin, krima ti ombud komiyyin Adi Komii siirara yinisisimkim.

²⁹ Mi krima ini Adi Komii siir yinisin ywowim, mi krimiir kwoinin ha kipi naingwo, Adi Komii siya uruwai siyaowai mi siya pae minim krima nonkwokwowyim siya simiir hiriinan tani. Ningaka. ³⁰ Biya kamim ninokninkin karamaeyim mi Adi Komii siya simiirin yai hiri bi boinkin digworaekwowim sima tirim ta ii airin. Mi tariinanin siya yai ina boinaeyin iikam whiekakim iki omom omomim simiir nwowim. Mi siya boin, kimiir kwoinin ti kisina haigi. Mi dimin biyeyim simiir haimriyugig. ³¹ Mi siya iya kwira yimbini simiir yaimin diminim simiir hidam. Mi siirin Adi Komii siya ie hiranki swoki hidninsiin idwokin. Mi krima nwoki ninokninkini, siya Adi Komii siirgisiira inkamkin. Ti inkamin Adi Komii siya nimbiniyayin siyairgin, yai hidiyin.

³² Mi iya sima ta yaiya, Pol siya boina inkamin ieyanki ninsiin idwowin siira saiir wakaekiyim mi nhirim ini siir boin grinamim. Mi nhirim ina boinim, krima wi kiriir yai aiarar swoki wakae ti dimin iirin. ³³ Mi Pol siya simiirin ha haiburgigin mi siya ina yamin. ³⁴ Mi iikam nhirim yaeya naingwo tibmiigiyim, sima asi namkim saikan. Mi Daionisias siya nu Ariopagas hiran kamim siyu komii ninokninkinim simiir inkam nwirkin. Mi wig ira saiir inigin Damariska. Mi iikam nhirim sima ini simakar yamin. Iriig.

18

Pol siya om Korin hir mriigin.

¹ Mi mhoiyya Pol siya om komiyyin Atens siir haiburgigin mi siya om whirin Korin siir yam. ² Mi siya Judan inkamin nwira kig siir inigin Akwilakin. Mi siya nu maeyaua Pontas dapiya saiir hiranki nitkin. Siya mi siir wig aeya sowa waiyin nu komii Itali hiran aii bi haiburgigo. Mi siir wiga saiir inigin Prisila. Mi Biyan Inkam Komiyyin om komii Rom hir nwowiyin siir inigin Klodias. Siya nhinikriropki Judan iikam whiekakim om komii Rom hir nwowim simiirin. Sowawai ti om komiyyin Rom siir asi haiburgigo mi ina yito. Mi Pol siya sowiirin hir ini kigu. ³ Siya ta miyya sowawai mriiyya wraisu is pani miyya omaka mriiyya saiir hiriinan mi aiarar mi mriigin,

umir mi haiyim. Mi siya sowiirwai omaka asi whwonkaigin. ⁴ Mi Juda simiir i komii komiiyim, Pol siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir napninopkainamkin. Mi siya yai simaka yinkinwaomwarki boin. Mi siya Juda mi Grik hiran iikamim simiir kwoin imiir ini boiniurwokaiyi sima Jisis siirim naingwo tibmiiyim.

⁵ Mi mhoiia Sailas sowa Timoti ina haiburgigo nu Masedonia hiran mi sowa ina yitwo Pol siirim. Mi Pol siya iinokiiinokin yaiwin kibiya saiirara boinmimauuwikin. Mi siya Juda simiirin ina boininaekiyin. Jisisin Biyan Adi Komii siyar nimbingikin, Judan iikamim kimiir kaoprigi okwowam. ⁶ Mi sima siir yai aiir yanugaugau mi sima siirin ina yigbumbuwin. Mi sima nu sinim siir yuis aiir nwowim asi nhiskigikim. Dimusi rani, siya pi brombroprnamkin. Mi siya ina boinkiyin simiirin, kima kigugukaeyami kimiirar diminkin, yaikakin wi kimakima nwowi. An kara yai kara-maeka. Panaowin kara pi iki iikamim Juda iikam tani kara pi simiirin nami. ⁷ Mi Pol siya ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgigin mi siya inkam nwirin siir omaka saiir yam. Ti inkamin siir inigin Tisias Jastaskin. Siya Juda inkam tani, siya ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir inig iirar hainanikin. Mi siir omaka ini ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya ini saiir akpitga ywowa. ⁸ Mi ta Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir biyan inkamin saiir kigriraowiyin, siir inigin Krispaskin. Mi siir wig yin ima, simani bidi yaingwo tibmiiyim simiir Biyan Inkam Komii iirimin. Mi om Korin hiran iikam whiekakim sima ta Pol siir yai aiir wakaeiyim mi sima ina yaingwo tibmiiyiyim. Mi simiirin op ina baptais haiginuwim.

⁹ Mi iigwir niyaka Pol siya dimin whirin nhwonan siir whin kig. Mi Biyan Inkam Komiiyin siya boinki siir, kira kipi nidid. Niingaka. Kira ha boinmimauugi, mi kira yai mikrim kipi nwo. ¹⁰ Mi kara kinakar nwowi mi inkam nwirin wi kiriir hopswo rani mi kiriirin wi siya tirbumbu rani ti om komiiyin kariir iikam whiekakim ini tirar nwowim. Ta yaiya Adi Komii siya boinkika. ¹¹ Pol siya om Korin hiran, biewiyin whira ywo. Mi bwanim iriyyar whira yinkin o. Mi siya simiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugin.

¹² Mi ta iya Galio siya nu komiiyin Grik hiran biyan inkam komiikin, hir nwowikin. Mi ta iya Juda sima wara yinkin nhin, Pol siir nwowam io. Mi sima siir yikunam biyan inkam komiiyin yai hidiyin, saika nokwo boinam. ¹³ Mi sima boin, ti inkamin, iikam whiekakim simiir kwoinin siya boiniurwokaiyugin Adi Komii siir inig hainanam. Mi ta siir yaiya ti siyi komii saika iripa bi namasuga. Niingaka. ¹⁴ Pol

siya ina naingwowa siimir yai aka nowarkii boinamin. Mi Galio siya Judan kamim siimir boin mi ti inkamin siya siyiu biyie tiriikiswo mi kara kimiir yai aiirin wa pi wakaeyin. Mi siya ti inkamin krimiir oman siyiun saika bi nantamyiryirkin mi siyiu biyie bi tirkin. Niingaka. ¹⁵ Mi tiki diminin siya krimiir oman dimin tani. Niingaka. Juda hiran iikamim kimiir siyiun mi siir diminkin. Mi digworaekwo whiekakim siimir inigim, yim kimiirar diminkin kimakima ti kitibmii boin. Mi kara ti hiriinan diminin siir yai nidwo wakaeyim pi boriisopi. ¹⁶ Mi siya siimir maeyaua yai inkam komii aka nokwo boiniya, saiir hiranka yikriropnatkiikiigi. ¹⁷ Mi sima Sostenis siir yankabrinunaowid. Siya Juda siimir omaka yai nidwokai wakaeya saiir biyan inkamkin. Mi sima siirin maeyaua yai nokwo boiniya, saiir kingiin hirar yipimpar. Mi Galio siya ti diminin sima tirkiyin, siirsi bi swoki naingwoyimyokikin. Iriig.

Pol siya om Antiok nu Siria hir nwowin siir hiriir swoki am.

¹⁸ Pol siya om Korin hirin, ii kasa bi nwokin. Mi mhoiia siya iikamim naingwo tibmiiyim siimir boingig, ha dwoki! Mi siya ha nhinamin siyaii aiir kwirinam mi Akwila sowa wai Prisila ini saika yinkin amwo Senkria hiriirin, maeyaua siyaii ima namasuwiya om Korin kingiin hir nwowa saiirim. Mi kana ina piriyaonama. Dimusi rani, siya Adi Komii saika bidi yimbiniin, dimin whir tiramin. Mi siya Juda siimir siyiun siir napkin. Mi siyaiiya ha hiuyanama mi sima ina yamim nu Siria hiriir. ¹⁹ Sima om Efesas hiriir yimbiyam. Mi Pol siya sowiirin ti om iir haiburgig. Mi siya ina yapninopkainamin Juda siimir omaka yai nidwokai boiniya saiir. Mi siya Juda kamim simaka ini whrieboinaiyiu. ²⁰ Mi sima siirin ina sriiyim, kira krimaka wi ii prieiriga nwonami, aniya? Mi siya ina boinin, kara wi dig nwo rani. ²¹ Mi mhoiia siya siimir boinki, ha dwoki! Mi Adi Komii siya kariirim naingwowi mi kara wi kimiirima swoki iti. Mi siya om Efesas siir haiburgig mi siyaiiya saiir yani kwirinam.

²² Mi siyaiiya ina yamamasu iuwa om Siria hir. Mi Pol siya siyaiiya saiir haiburgigin mi ina kunaidamin. Mi siya om komii Jerusalem hiriir yam. Mi iikamim naingwo tibmiiyim siya siimir ini boiniu ti akamim! Mi siya hiriinan tir digigin mi ini om Antiok hiriir yapiinamin. ²³ Pol siya om Antiok hirin, ii prieiriga nwokin. Mi mhoiia siya ina yamin. Siya ti nu whiswo sowiir yam, Galesia mi Frisia hir nwowim omisisim nhirim siimir nap mriiyamkin. Mi siya iikam whiekakim naingwo tibmiiyim, siimir whinkinsiis haiginugin.

Apolos siya Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwikin om Efesas hir.

²⁴ Mi Juda inkam nwirin ti om komiiyin Aleksandria hirankin. Siya om Efesas hir namwonikin, siir inigin Apoloskin siya yai miyik miyik ara boinikin. Siya Adi Komii siir yai aiirin, bidi yinokninkin digin. ²⁵ Mi yio siya bidiyar mi inokninkinin, dimin taemin nhirim Jisis siya diriraerariyim. Mi siya ini simiirar kauwok boinamin. Mi siir yaiya siya boina Jisis siir, siya bi kiyikrikiu boinkikin. Niingaka. Mi siir yaiya ina yinyokigiya hinda tinda. Biya Jon siya, siir boinmimauuwun yayim, simiir kwoin kisina haigiyam mi op baptaisim. Mi siya simiir boinmimauugin. ²⁶ Siya Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeya sair yam. Mi siya yayim ini hindara ini boin iskiyim mi siya simiirsi nidid kwoin bi naingwokin. Prisila Akwila sowawaiyar wakaeyo mi sowa siirin ina yikunamin sowiirwai omaka hiriir. Mi sowawaiyin siirin haninggin yanaakninkii haiginiu Adi Komii siir siyu imiirin siirin. Mi siya wi nwoki sibgu inokninkinim. ²⁷ Mhoiia Apolos siya nu komiiyin Grik hiriir namim minin mi iikamim naingwo tibmiyim om Efesas hiranim sima boin maigimaigra haiginiuugi siirin. Mi yokwowa sima win hauugi, nu komii Grik hiran iikamim naingwo tibmiyim simiirim. Mi sima hinina win boinki, kima siirin wi dikunam kimiir omaka hiriir. Mi iya siya nu komii Grik hir nimbiyamin mi iikamim naingwo tibmiyim simiir piu nhinmi siya ini kin haiginiu. Biya Adi Komii siya naingwobumbuwa simiir kwoin imiir kisina haigiyam. ²⁸ Mi siya ini igaokaka ywowin, Juda sima boinim yai bibiyeyim iikamim simiir whwonkam ida mi siya simiirin yayim Adi Komii siir Yokwo Komiiya sair nwowim Jisis siya inkamin biya Adi Komii siya nimbingiyin krimiir whindiriraerar haiginiuam mi siir boinkika. Mi sima asi nongwomamair aekiyamkim. Iriig.

19

Pol siya om Efesas hir miriigin

¹ Apolos siya om Korin hir miriigin. Mi ta iya Pol siya iki nupai nupaiyim simiir nap miriivin. Mi siya om Efesas hiriir yap nimbiiyam. Mi ti omin hiran iikam nhirim naingwo tibmiyim, simiir ini kigu. ² Mi siya srivyu biya kima naingwo tibmiyim mi kima Adi Komii siir naeyu miyik iir bidi yaeyin? Mi sima boin, niingaka. Krima Adi Komii siir naeyu miyikin siir yai bi wakaeminkim. ³ Mi Pol siya boinki simiirin, kima piki hinin siyuin si baptaisim. Mi yim ina yowarki boinkiyim, nim krima Joni siyuin op siya baptaisim mi siir baptaisim.

4 Mi Pol siya boin, biya Jon siya iikamim simiirin op baptais haiginugim mi siya ti siyiuin min nusiimauugin, sima naingwo tibmiiyim. Jon siya Juda iikamim simiir boin, kima ti inkamin kariir mhoiia nitin siirim daingwo tibmii. Ti inkamin siya Jisisin siyairgin. 5 Mi sima ta Pol siir yaiya saiir wakaeyim mi ini Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirar dapim mi op ina baptaisim. 6 Mi Pol siir ina simiir yonkwoki mi Adi Komii siir naeyiuin ini simiir yaninkiniuniyin. Mi sima ini yaipai yaipaiyim ninomor kou hiranim, ini simiirar boinamim profet kamim yaiya sima boiniya mi sima simiir hiriinana boinkim mi sima Adi Komii siir yaiya ina boinmimauuwamim. 7 Ti kam whiekakim iur nwisko, Adi Komii siir naeyiu miyik iir haiyim.

8 Mi Pol siya ina yapninopkainamin omaka Juda simiira yai nidwoka boinaiya saiir. Mi yaiya siya nini boiniuwa, siya ini hindara ini boiniskiyin. Siya nididmir nididmir bi boinkin mi siya ini simakar yinkinwamwarkii boinin simiir kwoin imiir boinurwokaiyam. Mi siya simiirin Adi Komiiyin siir iikam mi siir digworaekwowim simiir kigiraowiyin siir boinmimauuim bwanim parig whoim. 9 Mi nhirim ini borisop waeyaowim, bi naingwo tibmiiyim mi iikam whiekakim simiir whwonkam idan mi sima yai biye Biyan Inkam Komiiyin siir siyu iir yigbumbu boinim. Mi Pol siya simiir haiburgigin mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simiirar yikiunam mi iinokinokin Pol sima skulam Tiranasiiri namikim, Adi Komii siir yaiya saiir whrie boinaiyuwam. 10 Siya hiriinanar diriraeraryokiyokiiyin biewiyo whis. Mi iikamim nu Esia hiranim, sima bidi wakaeyim Biyan Inkam Komii siir yai imiirin. Mi Judan iikam mi Grik an iikam yim ina mi wakaeyim. Iriig.

Siva siir yinisim yinkamiyin ima.

11 Adi Komii krimiir Wanin siya hauugikin Pol siirin kirieni, ti dimin kirie komiiyin mi ti diminin, yio ini sa ywoiskiyin. 12 Mi sima yuis mirim pi Pol siir piu aiir naka iprakna haii mi mhoiia pa hainami iikamim makakim simiir piu imiir nini hainiiyuwi mi ta simiir ma simiir niya pi digar nwoki. Mi iki uridyiu biye biyeyim simiir nwowim ina haiburgigim mi ina yamim. 13 Mi ti Juda iikamim omom omom nhirim sim yapyokiyokii inkamim uridyiu biyekakim simiir yinimniski. Mi sima boin, nim ti yiu bibiyeyim sim ninimniskiiyami ti Jisisni inigin si niki kinankiuwi. Mi sima yiu biye siir boinki, ti inkamin Pol siya boinin siir inig ieya niuwi mi kira damki. 14 Juda simiir yaowae adin pris Sipakin, siir yinisimim iriyyar nwisko. Mi sima ti hiriinan siyu imiir tirikim. 15 Mi ti uridyiu biyeyin siya simiir yaiyaka hiniina

yowarkii boin, kara Jisis Pol sowiir bidi yinokninkinin mi wim kima yipikim. ¹⁶ Mi ti uridyiu biyeyin ti inkamin siir piu hir nwokin, sima diriraerar niskinakim mi sima ta omaka saiiir haiburgig mi ini paru parura yidam natkiiginamim. Nhie aunowaiga. ¹⁷ Mhoiia Juda iikam whiekakim mi Grik iikam whiekak ikim, sima om Efesas hir nwowim, sima ta yaiya saiiir wakaeyim mi iikam whiekakim sima nidid pranae bi kinkim. Mi sima Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirar hainanim. ¹⁸ Iikam whiekakim naingwo tibmiiyim mi sima ina yitim. Mi digworaekwo biye whiekakim biya sima tir kaiyuum, ini simiir ini boininkiniyim, iikamim simiir whwonkam ida. ¹⁹ Mi iikam whiekakim nop min nanaowiyim mi naeboin wir minim pa samsakikini wigam. Mi simiirin ina ikom swokiyim pae arar, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. Mi digworaekwowim yokwo sima winim simiir iripar mwainim, hinina yimbiyam. 50,000. ²⁰ Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin mi Biyan Inkam Komii siir yaiya ina kiririrama mi ta yaiya ini komiia ywokiya. Iriig.

Mi om Efesas hiran inkam whiekakim sima Pol siirimin io yai prasae bi saokim.

²¹ Mi saiiir mhoiia, Pol siir kwoinin Adi Komii siir naeyiu miyik ieya yowomwarkaiyu, nu Mesedonia mi nu Grik hiriir napamim mi mhoiia siya om komii Jerusalem hiriir namam naingwokin. Mi siya boin, kara ti omom simiir nini kignaki. Mi mhoiia kara wi om komii Roma hiriir nami. ²² Mi siya inkam nwisoi siir whin miriiwo sowiir yikropki, Timoti, Irastas sowa nu Mesedonia hiriir namim. Mi Pol siya nu komii Esia hirar iki okiyin.

²³ Mi taka iya hik komiia om Efesas tiriir yimbini. Mi sima nansao prasae bi kinkim. Mi ta hik komiia whisarii bi nimbiyamka, Pol siya siyiuin iikamim sima naingwo tibmiiyin Jisis siirim mi siir boinmaugin. Mi ta hika asi nimbiyamka. ²⁴ Inkam nwirin hir nwowin siir inigin Demitrias siya ti inkamin digworaekwo paipaiyim silvani nonkwokwowikin. Ta omaka wiga Atemis saiiir inignana saiiir inig iir hainanam. Mi siir miyan kamim, ti digworaekwowim simiir nonkwokwowiyim mi sima umir prasae bi haiigim. ²⁵ Mi siya siir mi miriiyim simiirim wara yinkin ikuuna. Mi siya simiir boinki, krima mi kwiruwa miriigim, kima dinokninkin, krima umir komii asi haii, ti miyim krima miriiyim simiirsi haii. ²⁶ Mi ti inkamin Pol, iikam isid komiiyin pi siya nhinpriginaei. Mi simiir kwoinim pi siirima naingwowi. Mi kima bidi kigim mi kima bidi wakaeyim siya ti hiriinanin om Efesas hirira bi tirkin. Niingaka. ²⁷ Ta Pol siir yaiya ini krimiir umir miya saiiirar yikripkiya mi hiriinana sasa rani. Niingaka. Mi sima

wi ta omaka komiia Atemias wi saiir haimriyugigi mi wi ta wiga saiir inig iir mi hainan tani. Nningaka. Mi ta omaka komiia mi ta wig aeya, yo wi hiriyyar nokwosaoaekaeyami. Ta wiga inig komiigaka mi iikam whiekakim nu komii Esia hiranim, sima saiir inig iir hainanikim. Mi ta Pol siir yaiya wi ta simiir wiga inig komiikak nwowa, wi saiir nikworinuwi. Siya hinina boinkin.

²⁸ Mi sima ta yai aiir wakaekiyim mi simiir kwoinim ini haugihauga whwiyekiyim mi sima ini komiia kauwok boinkiyim, Atemias! Saeya om komii Efesas krimiir biyan wig komiiga. ²⁹ Mi ti om komiyyin siir hiran iikamim, yai ini komiia nhinkii kauwokiyim. Mi sima diriyar yinsiin iwitnam, maeyaua iripa yai sima nidwo boiniya saiirim. Mi sima Gaias, Aristakas sowiirin wara yinkin kiwowit hainam. Ti inkam nwisu nu komiyyin Mesedonia hiranko sowa ti inkam nwisu Pol saika nap miriigo. ³⁰ Mi Pol siya iikam whiekakim, simiir bopwo napninopkainamim minkin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima yikidu siirin. ³¹ Mi nu komii Esia hiran inkam komii nhirim sima Pol siir nomiiyaugim. Mi sima yai siirim boinki mi sima siirin ina boinikidukiyim, kira maeyaua yai iripa nidwo boinaiiya, wi saiir kipi napninopkai. ³² Ti iikam isid komiyyin, ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim sima omkakarim ini diriyar nhinki kauwok boinkiyim. Mi sima yai whiruwani biri kauwok boinkikim. Nhirim yai whirni, nhirim yai whirni hinin hinina kauwok boinki. Mi iikam hoimgakim sima biri ninokninkinkim ta iripa sima nwowa mi sima bi ninokninkinkim inkamin ta iripa sima nwowa saiir bi nwowanin. ³³ Juda sima Aleksanda siirin bopwoniya hiriir iyopinopkaigi, simiir bi nwowam. Mi iikam whiekakim sima ini whiekakar kauwok boinkiyim. Mi Aleksanda siya ina yisiimauugiyin, simiir yai imiir nribmi boinim. Mi siya simiir yai aiir nowarkii boinkiyim tirkin. ³⁴ Mi iikam whiekakim sima ina kigninokninkinkiyim siya Juda inkamkin. Mi sima whiekakim ini diriya nhinkiikauwok boinkiyim. Atemisa om Efesas krimiir biyan wig komiiga. Mi sima idip idip ini ta yaiya saiir saiirar iyop boininaeyim.

³⁵ Inkamin omaka komii nidwokaiyyin yaimin winiyyin om Efesas hiran iikamim simiir yaiyim siya yinsiin okwo paringigi. Mi siya ina boinin, kima ti om Efesasan iikamim kima wakae! Krima ta omaka aiirin minam kigriraowi, Atemis saiir inig iir hainanam. Mi ta siya haiya praprasa ninomor kou hiranki nikiinainiya saiir wara kigrirao. Mi iikam whiekakim sima bidiya yinokninkinim. ³⁶ Mi ta yai aiirin wi inkam nwiki nanugaugau rani. Nningaka. Mi kima yai tanki! Mi kimiir kwoinim haeya kipi kinki mi dimin

whirin ha kipi nanka diriraerarki. ³⁷ Kima bidi yikunaniyim ti inkam nwisso sowiirin. Mi sowa ta omaka Atemisa saiir dimin whir bi tauae haigo. Nningaka. Mi sowa krimiir biyan wig komiia saiir bi nigbumbugo. Nningaka. ³⁸ Mi Demitras siya mi kamim mi saika miriirim sima yaigakiniuwu, inkam nwirin saikain mi sima iya ta omaka yai wakaeiya mi sima saiir dam, yai boinamin. Mi sima ta yaiya, inkam komiirin saika tini boiniu. ³⁹ Mi kima yaigakiniuwu, kimiir kwoinaw waraurar tiki okainam. Mi wi yaowaeyim yai nidwokai wakaeiyim, om Efesas hiranim, simaka tini boiniu. ⁴⁰ Mi om komii Rom hiran iikamim sima krimiirin wi yaigak nwowi, ta krma ninii nansaowa maeyaua iripa nidwo boinaiya saiir. Mi krma hiriinan wi whisarii dimuim ninii nansaowi? Mi sima krimiirin inkam komii komiirim simaka boini mi krma wi yai karamaeyar nwowi. Siya hinina boinkin. ⁴¹ Mi yai siirim dig nwokiyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ha ti nhinkinam. Iriig

20

Pol siya nu Masedonia mi nu Grik hir napmiriigin.

¹ Mi ti yaiya sima ninii nansaowa dig nwokiya mi Pol siya iikamim naingwo tibmiirim simiir yikunam. Mi siya yai nhirim simiir boinmauugi, simiir kwoin imiir kirie haiginiuwim. Mi siya simiir boingig, ha dwoki kima mi siya om Efesas hir haiburgigin mi ina yamin nu Masedonia hiriir. ² Mi siya om whiekakim simiira yapmirii, siya yai kasa biri boinmauugin iikamim naingwo tibmiirim simiirin, simiir kwoin imiir kirie haiginiuwim. Mi siya mhoyia nu Grik hiriir yimbiam. ³ Mi nu Grik hirin siya bwanim whwoima ywo mi mhoyia siya nu Siria hiriirin siyai aiir kwiriinamim yaingwo. Mi siya wakae, Juda sima yaiya siirim nomboin tibmikimaigim, siir nisom aokiyim. Mi Pol siir kwoinin ina yaingwowin, kiya? An wi nu Masedonia hiriir swoki ami. ⁴ Sopata siya om Beria hirankin, siya Piras siir yinisimkin, siya Pol saika namkin. Mi inkam nwiswo om Tesalonaika hiranko, Aristakas mi Sekandas. Mi Gaias siya om Debi hirankin. Mi Tikikas mi Trofimas yo nu komii Esia hirankin nitko. Mi Timoti siya sowaka yinkin am. Mi sima ini Pol saika yamim. ⁵ Sima ti kamim biya namim, krimiirimim sima om Troas hir ywokwokin. ⁶ Mi iya Juda simiir ii komiia wou sima nikwo aeiya, bretin niyopiin karamae nwowiyin siira, ya bidi yamkiya. Mi mhoyia krma siyaiya saiir yani kwiriinam mi om Filipai siir haiburgig. Krma ii iriir aka om Troas hiriir yimbiam mi krma iirim iriir kwisa ywo om Troas hirin. Iriig.

Mi om Troas hirin Pol siya Yutikas siirin ie hiranki hidninsiin idwokin

⁷ Mi biyan ii komiia krīma iikamim naingwo tībmiiyim simaka maeyau kwīruwa ywo. Mi sima nae ina yaeyim. Mi Pol siya yai iikam imiirin ina boinmimauugigin. Siya asi boinmimauugigin, siya waka namim naingwowi. Mi siya yai priei asi boinyokiyokiyamkin mi niibwobwo boin digiwii. ⁸ Mi krīma omaka anaua kouana saiir nwokin. Mi ta omaka pae hoimgakim niuyaiyim haninggin haingomu ininankinam. ⁹ Mi inkam nwirin, whrankin, siir inigin Yutikaskin. Mi siya ounib nidwokin. Mi Pol siya yai ina boinanaeyin. Mi Yutikas siya ta yai aiir wakaeninidin mi siir nhwoin ina yasae whinwowam iuguskiyin. Mi siya ina warinwarkiinamin nua hiriir. Mi ti ounibin omaka anau kwoimaka saiir nwokin. Mi sima ha nhinuungiyim siir haiyim mi sima yauni kigiu, siya bidi yisom aokiyin. ¹⁰ Mi Pol siya wara yinkin iuunainam. Mi siya ti whranin siir yauni anka idwo iu. Mi siya ina boinin, kima kipi naingwoyimiyok, siya tisi irkak piuar swoki owin. ¹¹ Mi Pol siya ha swoki iiyamin koua hiriir mi siya paimirim ina ini iinikimkir hauu iuwīn. Mi sima ina yaeyim. Mi siya yai simaka boinainanaewiyyin mi ini ii aeya yinkiyanonkwokiyakwoka. Mi siya simiirin haiburgiyakwokin mi siya ina yamin. ¹² Mi ti whranisimin siya ini wadieya swoki owin. Mi sima siirin ina yikunamin siir omaka hiriir. Mi simiir kwoinin ini wadieyar yaingwokiyim. Iriig.

Pol siya om Troas hir haiburgig mi om Mailitas hiriir yamin.

¹³ Krīma biya namkwokinkim mi siyaiiya saiir yani kwiriinam. Mi om Asos hiriir yimbiam. Mi ti om iirin krīma Pol siirin ini hansiru. Mi siirin siyaiini krīma pi yuginamin. Biya siya niki boinkin siyaiini kwiriinamin. Mi Pol siya simiiramin nua yapriokiwin om Asos hiriir. ¹⁴ Mi Pol siya krīmiirin om Asos hir ini kigni mi krīma siirin siyaiini yuginam. Mi krīma om komii Mitilini hiriir yimbiam. ¹⁵ Mi krīma ti om komii Mitilini siir haiburgigin mi ina kwiriinamin siyaiini. Mi igwira krīma mhuwisimin Kaios siir kingiin yakii pirkin idamyakwok. Mi igwira krīma ha swoki iyikidnaidamin mi mhuwisim whirin Semos siir kingiin pirkinnaidamyakwok. Mi igwira ha swoki iyikidnaidamin mi krīma om komiyyin Mailitas siir kingiin yaki pirkin idamyakwok. ¹⁶ Mi Pol siya om Efasas hir namasunamin pi boriisopi. Mi siya nu Esia hiriir mi amim pi mi boriisopkin. Dimusi rani, siya minam nankanamkin om komii Jerusalem hiriirin, ii komiia nae naekwowakiya Pentikos nikiuwiya saiir wara ninkin owouwim. Iriig.

Pol siya om Efesas hiran biyan inkam komiiyim simiir boingigin ha dwoki.

¹⁷ Mi krima om komii Mailitas hir nimbiamim mi Pol siya yaikiuin ina hauugiyin om Efesas hiriir, inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim simiirim boinkikin sima siirim nitim. ¹⁸ Mi sima siir hiriir nimbiamim. Mi siya yai ina boinmimauuwun simiirin. Kima bidiya yinokninkinim iya kara winwina nita nu Esia hiriirin mi siyuim kara diriraerarim, iiyim kara nwokaigiyim kima bidi kigim. ¹⁹ Ii kasa rani, Judan iikamim sima siyu biyie kariir tirim naingwowim. Mi ti hiriinan siyuin, kara pi hika mi haii. Mi an kara kariir inigin ini aowar ikworinugigin mi ini Adi Komii siir inig iirar hainan iskiyin. ²⁰ Kara ta yaiya kimiir boinmimauuwiya, saiirsi nidid rani. Mi kimiir omaka ima mi maeyaua iripa yai boini aka kara kimiirar niki boinmimauugin, ta yai kibiya. ²¹ Kara Juda iikamim mi Grikan iikam ikim, kara simiirin yai prasae bi boinkim simiir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siirim kisina haigiyim. Mi sima krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siirim daingwo tibmii. ²² Adi Komii siir naeyuun siya boinkikin kariirin mi kara tapa ha napnamkin, om komii Jerusalem hiriirin. Mi iya kara hiriir nimbiamim, kara ninokninkin tani sima kariirin wi dimu tir wini. ²³ Iki omom omomim kara nami, Adi Komii siir naeyuun siya boinkikin kariirin. Sima hik wa hauuwi mi kariirin wi omaka huuyokiyokaiya wi saiir hukripkiikikaigigi. ²⁴ Kara hininam naingwo rani, kara irkak pua nwokripkaiyim. Nningaka. Siya dimin komii rani, kara wi ta kariir pu aiirsi naingwoyimiyok rani. Nningaka. Kariir kwoin komiiyin dimin komiiyin Adi Komii siya hauugiyin ini siyar nwowin. Mi siir digi, ta miya siya hauugiya kariir mi kara siir yai win kibiya saiir boinmauu siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya.

²⁵ Biya kara kimaka napmriigin mi kara Adi Komiiyin siir iikam imiir kigriraowiyin mi siir digworaekwo ikim kara siir yai imiir boinmimauugin. Mi tariinanin kara ina ninokninkinin mhoiyya kima wi kariir whwonkam iir swoki kig rani. Nningaka. ²⁶ Mi kara tapa kimiirin pi yai asi boinmimauugigi ta yaiya prasae rani. Mi kimiir nwrkin siya siyu biyie tirkin mi ti hiriinan siyuin yio yaiya wi kariirim kipi nit. ²⁷ Mi kariir kwoinin nidid kwoin naingwo rani, Adi Komii siir yaiyim mi siir digworaekwowim mi siir siyupai siyupaiyim kimiir boinmimauusiyin. Nningaka. ²⁸ Kima, kima kimasiya kigiraona, Adi Komii siir iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kigrirao. Adi Komii siir naeyuun siya hauugin ta miya simiir kigriraowam. Mi kima sibgu

kigrirao, Adi Komii siir isid iirin. Mi Jisis siir nhieya paeyak-wiya siya naowa mi ha naokiinaiiniya simiirin saeyar yan-maiwarkaina. Mi kima simiirin sibsibim kima kigriraowiyim mi simiir hiriinan kigrirao. ²⁹ Kara bidi yinokninkin iya kara kimiir haiburgigi mi kara nami mi mhoyiya inkam biyeyim niti wi kimakar namwoni. Mi sima kimiirin wi wra biyeyin sibsib pirimtio aokaowiyin mi wi siir hiriinan pirimtio aokaowi. ³⁰ Mi kimiir inkam nhirim, wi yaimwoni boin tani wi hindara niksise boini. Iikamim naingwo tibmiiyim sima, simiir siyu imiir nwoki apim. ³¹ Kima sibgu kaorarao iinokinokin. Biya kara piugi bi piyaokin ti biewi whoimim, kara ni nabie ni nabie boinmimauugin ta yai win kibi aiirin. Mi kara kimiirsiyin naingwoyimiyok prasae bi kinkin nhwo kariirin ouwoba pi wara griekiinaiini mi kima kipi naingwo owouu.

³² Mi tariinanin kara kimiirin ini Adi Komii saika yinkiamasukikinim paeni hanin, kimiirin siya kigriraoim. Mi ta siir yaiya naingwobumbukaka, ti hiriinanin wi kimiirar kirie haiginiwi. Mi wi siya hauugi dimin miyik miyikim kimiir. Mi siir isidin dimin whirkin bi kimbugin simiir warar yinkin hauu. ³³ Kara inkam nwirni umir digworaekwowim simiirim bi kigmairgim. ³⁴ Mi kima bidi yinokninkinim. Iya kara kimaka nwowa, kara kanakana mirii inkiguna hainae. Mi kariir digworaekwowim pi kanakana swoki saini. Mi kariir isidin kanaka nwowiyin mi kariir whinmiriiyim simiirin pi wara mi sain hauuwi. ³⁵ Kara kimiirin bidiya yiisiisimauuim siyiuin umiram kara miriinanaeiyin. Mi win kima hiriinanar timi miriinanae iikamim umir digworaekwo karamaeyim simiir hauuwam. Mi kima sibgu donkworinu Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir yaiya. Siya hinina boinkin, inkamin digworaekwo haiwiniyin siya wi wadieyar mi owi. Mi inkamin digworaekwo hauuwi yo ini wadieyar ywokiyin. Pol siir yayim hiningim.

³⁶ Mi Pol siya ti yai imiir boin digiyin mi siya ogmwo ina hinunamin. Mi siya ini simaka kwisin, nhwo Adi Komii siirim. ³⁷ Mi sima nou prasae biri kinkim siirsiyin. Mi sima Pol siirar yankab ouugi. ³⁸ Mi sima yaiya Pol siya boina saiirar naingwokim kima wi kariir whwonkam iir swoki kig rani mi sima hik prasae biri swoki okikim mi sima ina whinapnaniyamim siyaii hir yani whinap kwiriigi. Mi sima ina boinkiyim siirin, ha dam! Iriig.

21

Pol siya siyaii aiir kwirinam mi siya om komii Jerusalem hiriyam

¹ Krīma simiir haiburgigim mi krīma siyaii aiirim yam. Mi siyaiiya ina hiunisnama. Mi krīma omin Kos nikiuwiyin, siirim hirirunaidam. Mi igwir nugakin krīma mhiu sim whirin Ros nikiuwiyin, siir yimbiyamyakwok. Mi krīma siir haiburgigim mi om Patara hirir yimbiyam. ² Krīma siyaii ira nu Finisia namana saiirim hansrani. Mi krīma ta siyaiiya saiir kwiriyim mi ta siyaiiya ina hiunisnama. ³ Mi krīma ha namim, mhiuisim whirin Saipras nikiuwiyin bopwoniya nidwomaiyin siir kwakig kigam yo yaioyaeya kwomaimigii. Mi krīma nu Siria hirir yimbiyam. Mi krīma om Taia hir yamamasu iu. Mi siyaiiya digworaekwowim ti om iir yigigig. ⁴ Mi krīma iikamim naingwo tibmiyim simiir ini kigu. Mi krīma ti om iirin iiyim iriyar kwisa ywowak. Mi Adi Komii siir naeyu miyikin siya huirworwokaikin iikamim naingwo tibmiyim simiir kwoin imiirin. Mi sima Pol siir boinmauu, kira om komii Jerusalem hiririn wi kipi nam. ⁵ Iya krīma nimbinaim ti om iirim ini hiriyar digigim mi krīma ti om iirin ha haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim naingwo tibmiyim mi simiir wigyin ima mi krīmirin sima yana whinapkinisugig om komii siir yaba hir. Mi krīma whigbid hirin ogmwo ha nani huiiim mi ina sriyim Adi Komii siirim. ⁶ Mi krīma simiir boingik, ha dwoki! Mi yim sima iriipi hiriinan krīmir mani boinki, ha dam! Mi nim krīma siyaii ira saiir kwiriinam. Mi sima ina swoki amim simiir omaka hirir.

⁷ Mi krīma om komiirin Taia siir haiburgigim mi om komii whirin Tolemes siir yimbiyam. Mi krīma iikamim naingwo tibmiyim simiir boingig, naiowaka kima! Mi krīma iya kwira ywowak simaka. ⁸ Mi igwira krīma om komii Tolemes hir haiburgigim mi om komii whirin Sisaria hirir yimbiyam. Krīma inkamim Adi Komii siir yai napboinmamauwiyin Filip, siir omaka hirir yam. Mi siya kam iriyar nwisu aposel simiir whinap miriyim mi simiir nwirin mi siyairgin. Mi krīma saika ini owou. ⁹ Siir yinisim yinugiyinim idigim. Simiirin kamki bi niki onkwonakim. Adi Komii siir naeyu siya tirkikin simiirin mi sima Adi Komii siir yai aiir asi boinmimaugim, ti yinugiyin idiyim. ¹⁰ Krīma ii kasa biri nwokim ti om iirin. Mi profet inkamim Agabas nikiuwiyin, siya nu Judia hirankin nitkin. ¹¹ Siya krīmirin nitin mi Pol siir piuwopa saiir ini hainaki mi siir iga inim simiira swoki kogrimdinunam. Mi siya boinki, Adi Komii siir naeyuin, hinina boinkikin, om komii Jerusalem hir nwowim Juda simiir iikamim sima ta piuwopa saiir ad iirin, wi hiriinana kogrimdinuwi. Mi sima siirin, wi iki iikamim Juda iikam tani wi simiiram nikropki. Agabas siya hinina boinkikin ¹² mi krīma ta yaiya saiir

wakaewinim mi krīma ti inkam nhirim krimaka nwowim, krīma ini Pol siirar boininaeyim, siya wi om komii Jerusalem hiriir kipi swoki amimin. ¹³ Mi Pol siya ina ywowarki boinin mi kima dimusi nounanaei? Mi kariir kwoinin biyie kima nwowaiginuwi. Mi kariir kwoinin ha naingwowi, sima kariirar kogrimdinuki windi mi kariirar mi isom aoka windi om komii Jerusalem hirin. Dimusi rani, kara krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iir boinnimauwi. Kara yai min karamaeka, yo dimin komii rani. ¹⁴ Mi krīma siirin wi yaeya kwoin pa swoki kisina haigi. Mi krīma ta yai airin asi nuguskikim. Mi krīma ina boinin, krimiir dimin tani, krīma Adi Komii siir kwoin iirara napiski.

¹⁵ Mi ii nhirim bidi yamkiyim mi krīma digworaekwowim ina diriraerar haiginamim om komii Jerusalem hiriir namim. ¹⁶ Mi inkam nhirim naingwo tibmiiyim om komii Sisaria hiranim, sima krimaka warar namkim. Sima krimiirin siir omaka hir whinapyikiugig. Siya ti mhuuisim whirin Saipras siir hiran inkamkin. Siya bidiniya naingwo tibmiigin mi krīma siir omaka hir ywo.

Mi Pol siya om Komii Jerusalem hiran biyan iikamim yai simiir boinnimauugin.

¹⁷ Iya krīma om komii Jerusalem hiriir nimbiamim mi iikamim naingwo tibmiiyim sima krimiir kigwinim, ini maingimaiga ywowinim. ¹⁸ Mi iigwira Pol siya krimaka yam, inkam komii komiiyim Jems sima iripa mai kwiruwa miriiyim siyu komii kigriraowiyim, simiir kignakiyam. ¹⁹ Pol siya simiir boingig, nabie kima! Mi siya simiirin haningin sibgu boinnimauugi, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya tirim siir miya sair, iki iikam nhirim Juda iikam tani simiir. Pol siya biyan kamim simiir yai wakaewinin mi siya ina yamin simiir omaka airim.

²⁰ Iya sima wakae digiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainanim. Mi siirin sima boin, nomiiyau! Kira wakae! Juda simiir iikamim kasa rani, tausenkim, Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim. Mi sima ini Moses siir siyu komii iiraramar naingwo tibmiiyim mi sima siir napam naingwowi. ²¹ Mi kam nhirim sima kiriirin hinina mi boinki, Pol siya Juda simiir iikam nhirim iki iikamim Juda iikam tani simiir nu nwowim simiir mi boinnimauwi, sima Moses siir siyutin ha boinin siir haiburgigim, kima kimiir yinisisimim simiir mioisim simiir kipi kitiyopnir hai. Mi kima Juda simiir biyan siyu iirar kipi napkripkai. Mi sima hinina boinkim, ²² krīma bidi yinokninkinim kiriirin mi ta kiriir yaiya bidi yama. Mi sima wa ninokninkini kira bidi yitin mi krīma kiriirin wi panina tiri! ²³ Mi krīma kiriirin pi siyu whirin siir

boinmauwuwi. Mi kira wi hiriinan siyiu iirar tir. Mi ti kam nwiyyim ti tir nwowim, sima dimin whirin Juda simiir siyiu iir tiram naingwowi. ²⁴ Mi kira ti kamim simaka dinkin am. Mi kira simaka nami mi ti Juda simiir siyiuin ti kam nwiyyim sima tiri mi simaka timi inkin tir, whauriyinan nwowam. Mi kira umirim wara timi haigin simiir kan aiir piriyaowim. Mi iikam whiekakim wa ninokninkinki. Mi ta yaiya sima boina kiriir mi saeya hindara niksisaeka kaimwo rani. Mi sima nwoki ninokninkinki kira siyiu komiini yayim simiirar mi wakae yoknaeikin. ²⁵ Mi iikam nhirim Juda iikamim naingwo tibmiiyim krma yokwo bidi win hauugiyim simiiram. Mi ta yokwowa hinina boinki, kima kigrirao! Mi wraisuim kamim sima hauuwiyim, uruwai siyaowainiyim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuin nii ara sima nomboru aowiyin siir kipi nae. Mi nhie aiir kipi mi kwiyae mi kima hii kipi nanae. Ti yokwo saiir yayim hinina boinkim. ²⁶ Figwira Pol siya kam nwiyyim, simiir yikiunam, op whauim. Mi sima op ha whau digiyim mi sima ina yapninopkainamim Juda simiir omaka Adi Komii, siir inig iir hainanam. Mi sima, simiir boin wakaeki wi paka hinin iya sae digi, ti siyiuin op whauiyin! Mi wraisuim sima wi nwonira yapayapa nanag hauugi Adi Komii siirin. Iriig.

Juda sima Pol siirin hirar yonkworindiuin.

²⁷ Mi mhoiia ii iriyyar kwisaka dig kingiin nwowim mi Juda iikamim nu komii Esia hir nwowim, simar kig Pol siya simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya, saiir nwowi. Mi iikam whiekakim simiir kwoinim sima ini hopswo iu Pol siir nonkworindiuim. ²⁸ Mi sima haningin kauwok nanaeki. Kima ti Isrelan iikamim, kima krimiir whin diriraerarki. Ti inkamin siya iki omom omom whiekakim simiir kamim siya nisiimauwui. Mi Moses siir siyiuin mi Isrelan iikam ikim mi ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi siya nanugaugauwi. Mi ti diminin sasa rani. Nungaka. Siya pi iki Grik simiir iikam nhirim simiir wara mi ikmwim apninopkainami, ta Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin. Mi taka omaka miyyik bi nimbiyamka. Sima hinina boinkikim. ²⁹ Biya sima kigin ti inkamin Judan inkam tani Trofimasin, siya om Efesas hirankin. Mi siya Pol saikar nwokin om Komii Jerusalem hirin. Mi simiir kwoinin ha naingwokim Pol siya nikiunami siirin simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriirin. Mi ta yaiya asi nimbiyamka. ³⁰ Mi om Komii Jerusalem hiran iikam whiekakim sima ini hindira yanaakiyim. Mi iikamim ina iwitnamim mi maeyau kwiruwa yamwomimiriu mi sima Pol siir yankabrinu. Mi sima siirin ini simiir omaka Adi Komii

siir inig hainaniya saiir yaba hiriir kiyainaniyam. Mi sima ta omaka saiir ounibim ina kwaiginimokounamim.

³¹ Mi sima Pol siir nisom aokiyam tirkim mi yaiya ti kamim yaii niniyim simiir bi nwowiyin ofisa inkamin siir hiriir yimbiam. Sima hiniina boinkim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranin ini hinda yanaakiyim. ³² Mi siya bi kimiminkin kam nhirim yaii niniyim mi simiir biyan ieya, simiir yikunam mi ina iwitnaniyamim iikam hoimgakim simiirim. Mi iya sima kamim yaii niniyim mi simiir biyan kamim simiir kigwinim mi sima Pol siir bi swoki tiokim, ina yuguskiyin. ³³ Mi kamim yaii niniyim simiir biyan inkamin ofisa siya ina yamin Pol siir kingiin mi ina yonkworinuwun siir. Mi kamim yaii niniyim simiir boinki, sima siirin wiyinsopo whisa kogrimdinu. Mi siya ina sriiyin simiirin mi ti inkamin siya yipikin? Mi siya dimu tirkim? ³⁴ Iikam isid komiiyin hinar nwokim mi nhirim yaeya yai gwir kauwok boinki mi nhirim yaeya yai gwir. Mi sima yai prasae bi ninkinugim. Mi biyan inkamin siya yai mwowa saiir sibgu wakaeyok rani. Mi siya ina boinkiyin, kima kamim yaii niniyim simiir omaka hir tini whinapyikiugig siirin. ³⁵ Sima Pol siir hainamim mi sima siirin ta omaka saiir ninmiga ini kikinuuu. Mi iikam isid komiiyin sima kigin, sima minam nitkim Pol siir nisom aokiyam. Mi siya kamim yaii niniyim simiir waeyao yidwokainam mi sima ina yamim. ³⁶ Iikam isid komiiyin simiir mhoiia yam. Mi sima ina kauwok boinamim, siirin disom aoki. Iriig.

Pol siya Juda iikamim simiir boinmimauugin biiki bi naingwo tibmiya saiir

³⁷ Mi kamim yaii niniyim sima Pol siir nikunamim naingwokim simiir omaka. Mi Pol siya boin simiir biyan ofisa inkam iir mi kara yai gwira kiriir piki boinmauu? Mi simiir biyan ofisa inkam ieya boin mi kira Grik simiir yai aiirin ha boinikin? ³⁸ Kariir kwoinin ha naingwokin aingwo kira ti nu Isipan inkamin siya niuwi. Biya inkam komii gavman simaka yaii kira niniigin. Mi kira ti inkamin 4,000 kamim yaii niniyim simiir nikunamin nu siiyin ap hiriir mi kira ti inkamin siya? ³⁹ Mi Pol siya boin. Nungaka. Kara Juda inkamin nu komii Silisia hiranin siya. Mi kariir omisimin Tasaskin mi kara ti omin siir hirankin. Mi kariir omin siya inigakairgin. Ini wakaeyin? Kara iki iikamim yai simiir pini boinmimauuu. ⁴⁰ Mi biyan inkamin siya ini wadieya ywokiyin. Mi Pol siya ti nin iirar ywokwokaigi mi siir ina ina yinkiyiniyinainama koua hiriir, iikam whiekakim simiir whwonkam idar. Mi ti iikam whiekakim yai ina yinkin

tankiyim. Mi Pol siya simiirin Hibru simiir yai aiir boinki. Iriig.

22

¹ Pol siya ina boinin, kima ti yaowae adim, kima wakae! Kara kimiir yai yamdi pi hinina nowarki boini tariinanin.

² Mi simar wakaeki, Pol siya Hibru simiir yaigina saiir boinki mi sima yai ina tankiyim yai bi sisimiminkim. Mi Pol siya ina boinin.

³ Kara Juda inkamkin, apu kariira, kariirin om Tasas hir naokainaka, ti nu komiyyin Silisia siir hir. Mi hirin kara yinisim sapisapar haiburgigin. Mi kara om komii Jerusalem tir nae mwrii okwonamkin. Inkamin kariir niisiimauuwun, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyusae siyusae imiir yio Gamelielkin. Mi kara kirie asi nwokin, Adi Komii siir siyiu iir napamin. Wa kirie kima mi haiya mi hiriinan saeyairga.

⁴ Kara diriraerarbumbugin iikamim naingwo tibmiyyim simiirin, ta kara naingwo tibmiyya saiir hiriinan. Iikam whiekakim kara simiir nisomsom aokaowima naingwokin. Mi kara simiirin pi wieyin sopni mi kogrimdinu hainami, omaka huyokiyokaiya pi saiir hir mini kiyitkaigaigigi. ⁵ Mi prismi yaowae adin mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim, sima bidi kigninokninkinim kariirin. Mi yayim wi sima boinmimauuwi. Yokwowa sima win hauugika kariirin Juda simiir iikam isid komiyyin om Damaskas hir nwowim siirim mi kara ina yapamin om Damaskas hiriir iikamim naingwo tibmiyyim ti om iir nwowim simiir udrimdinu haiyam mi simiirin om komii Jerusalem tiriir nikiunaniyam naingwokin. Mi sima hik nwoki haiyim, siyiu biyeyim sim tirim simiirsiiyin. Iriig.

Iiya Pol siya naingwo tibmiyya mi siya saiir boinmimauugin.

⁶ Mi iiya kara napyokiyokiiyama siyiuin om Damaskasa namiyin hiriir mi om Damaskas kingiin hirin, nabie bopwo hir ywowam. Mi bi kimiminkikin, pae komiyya ninomor kou hiranki nitkiya ini kariiramar hiririu naiiniya. ⁷ Mi kara nu ha namikiyyiuin mi kara wakaeki inkam nwirin siir yayi kariir boinki, Solti! Solti! Kira kariir dimusi tərbumbu haiginiuwi.

⁸ Mi kara siir yai yamdi ina yowarki boinin, Adi Komii kira yipikin? Mi siya kariirin ina boinin, kara Jisisin om Nasaret hiranin siya. Kira kariir tərbumbu haiginiuwi. ⁹ Kamim sima kanaka nwowim sima ina kigim paeya niuyakiya. Mi inkamin yai kanaka boinaiyin sima siir yai bi wakaekim kanakana wakaekin siir yayim. ¹⁰ Mi kara boinki, Biyan Inkam Komii kara pi dimu tiri? Mi siya ina boinki kariirin, kira dinsiin apnam om Damaskas hiriir. Mi tiki om iirin inkam nwirin

wi siya niki umamauuwini mi whiekakim kara nimbini kiriirim. ¹¹ Mi ta paeya saeya prasae bi niuyakika mi kara dimin taeminim bi nanaokigimokikim. Mi kamim kanaka nwowim, sima kariir ina aiir asi nonkwokim. Mi kariirin ina yinkikwona apnamim om Damaskasa hiriir.

¹² Mi inkam nwirin hirar nwokin ti inkamin siir inigin Ananaiskin. Ti inkamin siyairgin siyu komiini sibgu apiyin. Mi Juda iikam whiekakim om Damaskas hir nwowim sima siirin hinina boinkikim, ti inkamin inkam miyikin. ¹³ Mi siya kariir kingiina yamikwoni mi siya kariirin ina boinin, nomiiyau Solti! Kiriir nhwona ha kaowirirki. Mi ta iya kariir nhwona ina kigomokiyin mi kara dimin taeminim ina kigirkakiyim. Mi Ananaiskin ini wara yinkin kigiyin. ¹⁴ Mi siya kariirin ina boinmauun, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir Adi Komiiyin bidi yimbini kiriirin. Kira siir kwoin iirin wa ninokninkini mi kira ti inkamin siya nimbinkiyin siirin wa kigi mi siyar boiniyim yayim kira wa mi wakaei. ¹⁵ Kira siir yayi wi saiir boinmimauuwi iikam whiekakim simiir, ti digworaekwowim kira kigim mi kira wakaeim. ¹⁶ Mi kira dimuim swoki owi? Kiriir kwoinin op baptaisim daingwoki. Mi Jisis siir inig iiram kauwoki mi siya wi kiriir digworaekwo biye imiir nwoki haiyoprimdiyumiigi. Iriig.

Adi Komii siya nikropkikin Pol siirin iki iikamim Juda iikam tani simiiram.

¹⁷ Mi mhoiia iya kara ti om komii Jerusalem tiriir swoki ita mi kara Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir siiyin Adi Komii siirimin mi kara digworaekwowim nhwonan whinkigimikim. ¹⁸ Mi kara krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir kig. Mi siya kariirin hinina boinki, ini wakaein kira! Kira wi kipi kimimin wi om komiiyin Jerusalem siir haiburgig mi ha dam. Mi kira kariir yay aiirin ti om iir boinmimauuwi mi sima wi wakae yokna rani, ta yay aiirin. ¹⁹ Mi kara ina boinin, Biyan Inkam Komii, sima bidi yinokninkinim biya kara omaka whiekakim yay nidwokai wakaeim, simiira namkin. Mi kariir siyuin iikamim kiriirim naingwo tibmiiyim simiirin omaka hirar ninkinikou tiokin. ²⁰ Mi biya sima Stiven siir yisomaoki. Siya kariir yay boinmimauuan inkamkin. Ta iya kara simaka kingiin warar ninkin okin. Mi kariir kwoinin hiriir mi naingwo ti hiriinan siyuin wadiyairgin. Mi kamim siir nisomaowim mi simiir yuis minim kara simiir kigiraokim. Kariir siyuin hinigin. Iikamim naingwo tibmiiyim pi simiir nipimpari. ²¹ Adi Komii siya kariir boinkikin, kira dam! Mi kiriirin wi kara nikropki aru maeyaua, ta yayin kibiya inkam nhirim Juda iikam tani simiir boinmimauuam. Pol siya hinina boinkikin.

22 Mi Juda iikam whiekakim sima ta yaiya Pol siya boina, saair yikidugi. Mi sima ina kauwok boinkiyim siirin, disomaoki! Ti hiriinan inkamin siya omwai kipi waiya. Nningaka. 23 Mi sima io prasae bi nwokim. Mi sima asi priikauwok priikauwokim. Mi simiir yuis minim ina yisim mi ina yonkwo whriwridamim. Mi nu whrinanin ina yop kabitkiyin koua hiriir. 24 Mi kamim yaii niniiyim simiir biyanin siya simiir boinki, Pol siirin dinkikwona apnam yaii niniiyim simiir omaka hiriir mi siirin kima dipimpar. Mi siirin yaimwokiayaimwowa sairim srii. Kima wi nwoki sibgu inokninkinim iki iikamim sima siirim hinin dimusi kauwok boinkim? 25 Mi sima Pol siirin idni kogrinu okwo sima tioam idgiuni. Kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin ini Pol siir kingiina ywokwowin. Mi Pol siya hiniina boinki siirin, inkam komiiyin yai wakaeyin siya kariirin hiniina bi boinkikin, kara dimin whir bidi tirbuin. Nningaka. An kara om komii Rom hiran inkamkin mi kima kariir kipi tio. 26 Bii nwowiyin inkamin ta hiriinan yai aair wakaeyin mi siya biyan inkamin kamim yaii niniiyim simiir kigiraowiyin, siir ini boinmauuu. Kira panin tirim naingwowi? Ti inkamin siya om komii Rom hirana inkamkin. 27 Mi simiir biyan inkamin ina yitin Pol siirim. Mi siir ini boini, kira kariir boinmauu, kira om komii Rom hiran inkamkin, aniya? Pol siya ina boinin, ihi! Kara om komii Rom hirana inkamkin. 28 Mi simiir biyan inkamin siya ina boin. Mi kara umir prasae bi saingin mi kara ini om komii Rom hiran inkam ywowin mi Pol siya boin, an kara, nningaka. Kariir adin siya om komii Rom tiranaingin mi an kara iriipa hiriinan Rom tiran inkam asi mi owi. 29 Mi kamim yaii niniiyim saika kingiin nokwowim, siir tioam, sima bi kimiminkim, sima ina yagimgigiuim. Mi simiir biyan inkamin siir kwoinin ha naingwokin Pol siya om komii Rom hiran inkamki niuwi mi siya asi nikidugin. Mi kara wara asi nidigin.

Pol siya inkam komiiyin yai wakaeyin siir whwonkam ida nokwokin

30 Mi simiir biyan inkamin siya ta yai aair sibgu wakaeyam naingwowi. Ti Juda iikamim simiir tirim, Pol saika dimu diminkin? Mi siya ii gwira ina hakiyin wieyin sopin siir ninirkaiyin. Mi yaiya ina yikiukiya prismi yaowae adim mi Judami kamim siyiu komii ninokninkiniyim simiirim, sima nitim, iriipa yai nidwo boinim. Mi siya Pol siir yikiunaiini nua tiriir mi sima siirin ina yikiunamim simiir whwonkam ida nokwoam.

23

Pol siya Judami kamim siyiu komii ninokninkiniyim yai simiir boinmimauugin

¹ Pol siya kamim siyiu komii ninokninkinim simiir simiira kaonanaeyin mi siya ina boinkiyin. Ti nomiiyauim! Kariir siyiuin Adi Komii siir whwonkam ida kara dimin whir bi tirbugin. Kariir kwoinin ini wadieki wadieya ywowin, dimin whirki bi tirbugin kariir napririr aairin mi ini tariinanar yadigniyin. ² Mi prismi yaowae adin Ananias nikuwiyin siya kamim siir kingiin nokwom simiir boinki sima siir yai aair niripugiyim. ³ Mi Pol siya siir boinki, Adi Komii krimiir Wanin siya wi kiriir tiowi, kira ttoa kariir mi saair hiriinan. Mi iikamim sima ha naingwokim, kira inkam wadieki niuwi mi kiriir kwoinin ini biyieki biyie ywowin. Kira ti tir nidwowin mi kira kariir hidam tirkin siyiu komii iirin. Kiraigin siyiu komii iir sibgu ap karamae nwowiyin. Iya kira boina, simiirin kariir tioam. ⁴ Mi kamim Pol saika kingiin nokwowim sima boin mi kira tari Adi Komii siir biyan prisin siir nigbumbuwi, aniya? ⁵ Pol siya boinki, ti nomiiyauwim! Kara bi ninokninkin, siya Adi Komii siir biyan priskin piyasi owin? Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hinina boinkika, kira kimiir biyan inkamin siir kipi nigbumbu.

⁶ Pol siya ina ninokninkinin, kam nhirim siyiu komii ninokninkiniyim simiirin. Mi nhirim Farisimi siyiuin siir napikim. Mi nhirim Sadyusimi siyiuin si napikim. Mi siya siyiu komii kigriraowiyim simiiram in hinina kauwok boinki, kima ti nomiiyauim an kara Farisimi inkamkin. Mi kariir adin, iriipi hiriinan Farisi inkamkin. Kara ha naingwowi iikamim naokaowim sima wa swoki insiin idwodwowi ie hirankin. Mi kara bidi boinkiya ta yaiya mi ti hiriinan siyiuin kima yaigak kariir asi nwokim. ⁷ Mi siya ta yai aair boinkiyin mi ti isid whiso Farisi Sadyusi sima io ina yinwo anwowim mi sima ina yinkibirnakiyim. ⁸ Mi Sadyusiyan kamim sima boin, inkamin wi ie anki swoki insiin idwo rani. Nningaka. Mi Adi Komii siir paekwosim karamaeka mi siir pugana iriipi hiriinan. Nningaka. Mi Farisiyan kamim sima ti digworaekwowim simiirin ini kaimwowa ywowin. ⁹ Mi sima yai komii asi kauwoknanaekim. Mi kam nhirim siyiu komii niisiisiimauwiyim, sima Farisi simiir isidin siir hirankim. Mi sima ini yai kirie aairar yinsiin okwo boinkiyim. Krima ti inkamin siirin siyiu whir bi kigin. Mi tari naeyugin nasi boinaigin saikain iye tari Adi Komii siir paekwosimin siya nasi boinaikin, aniya?

¹⁰ Simiir iowa ini komiyya ywokiya. Mi yaii nini kamim simiir biyan inkamin siya ini nididkakar ywokiya, ti isid whiso sowiirsiya. Pol siirin wi sima pi nonkwobumbu ninkin haiginiuwisi. Mi siya kamim yaii niniyim simiir asi boinkikin, kima diunam! Mi Pol siir donkworinu naowid mi siirin kimiir omaka hiriir dikiunam. ¹¹ Mi igwir niyaka krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya wi Pol siir kingiina nokwokaowi. Mi siya boin, kira kipi nidid! Biya kariir yaiya kira boinmimauugin om komii Jerusalem hirin mi kira kariir yaiya om komii Rom hirin wi hiriir swoki boinmimauwi. Adi Komii siya hiniina boinkin. Iriig.

Judan kamim sima Pol siir nisom aowam boin tibmiikikaigim

¹² Mi nugakin Judan kamim sima maeyau gwiruwa ywoy-akwok, yai kitibmii boinam. Sima boin, kibie idwai! Krima wi naemin nae rani mi wi op mi kwiyae rani. Mi iya krima pol siir nisomaoki mi wi ha nae. ¹³ Judan Kamim ta yai aiir nimbintibmiikimayim kam nwis nanaigim. ¹⁴ Mi sima biyan prisim mi inkam adi yaowaeyim siyu komii kigriraowiyim simiiram yam. Mi sima boin krima bidi yimbini tibmii kimayim. Krima wi naemin niki ningugu ae rani. Krima iya Pol siir nisom aowi mi krima nae minim wa naei. ¹⁵ Kima mi kamim siyu komii kigriraowi ikim, kima inkam komiiyin om komii Rom hir nwowin siirim dikiugi. Mi siirin pi hiniina boin Pol siirin siya wiku naiini tiriir. Mi krima siir yaimwoki yaimwowa krima niki wakaeyam mini. Mi iya Pol siya kimiiram napnani mi krima wi siiram naguprakai wini siyu hir, siir nisom aowam.

¹⁶ Mi siir yokmana saiir yinisim yinkamiyinin siyar wakaemimik ta yai aiirin, Pol siir nisom aowinam boina mi siya asi namkin kamim irim haiiyim simiir omaka. Mi siya ina yapninpokai boinmauu siir papiyeyin Pol siirin. ¹⁷ Mi Pol siya kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin siir yikiuna mi ina boinin, ti whranisim iirin dikiunam yaii niniyim kamim simiir bikki biyan inkam iirim. Siya yaigakin, siya saika boinim mini. ¹⁸ Mi biyan inkamin siya siirin ina yikiunamin bikki biyan inkam iirim. Mi siya boin, Polin inkamin sima hugripkiikikaiyin siya boinkikin kariirin ti whranisimin siir nikiunaniyim kiriirim. Siya yaiya kwira nwowi mi siya kiriir boinmauwim naingwowi. ¹⁹ Mi bikki biyan inkamin siir iin aiir yinkwoki mi siirin ina yikiunamin maeyaua inkam karamaeya saiir. Mi siya srii, kira kariirin pi paka hiniin yaiya saiir boinmauwi? ²⁰ Mi whranisim ieya boinki, Judan kamim sima yai bidi yomboin tibmiikimayim kiriir sriiyim, waka kira Pol siir wikuunaiini kam whiekakim siyu komii

ninokninkiniyim simiirim mi sima wi siir niksisaе. Mi sima siirin haniingi srisasae ta yaiya sair yaimwokiyaimwo aiirimn. ²¹ Mi kira simiir yai aiir kipi wakaeyokna. Mi simiir inkam nhirim kamnwisnanaimgim. Mi sima ina boinim, krima wi nae minim wi mi ae rani mi op minim wi mi kwiyae rani. Mi iya krima Pol siir nisomaowi, wi sairar nadigiwi. Mi tariinanin sima ini siyu nwokwokinim siirim. Sima krimiiramn minam nwokwokini, kiriir kwoinin wadie nwowi mi kira Pol siir dikropki. ²² Mi biiki biyan inkamn siya ti whranisimn siir boin ta yaiya kira niki boinmauu kariir mi kira wi inkam nwir kipi boinmauu mimn. Mi siya siirin ina yikropkiyin. Iriig

Kamim irim haiiyim simiir biiki biyan inkamn siya yikropki Pol siirin inkamn Filiks nikiuwiyin omom omom nhirim sim kigriraowiyin siirim.

²³ Mi biiki biyan inkamn yaii niniyim simiir bi nwowiywo inkam nwiso, sowiirim yikiugi. Mi ina boinkiyin kowa kam kamair nwoim iuurim 70 hosim simiir idwo nidwo ikim mi yaii niniyim kam kamair iuurim 200 sima warar. Mi kima tapaiirin pi iriyyar kwii min haiburgig mapi om komii Sisaria hiriir damwii niyyar. ²⁴ Kima hosin ira timi inkn haii Pol siya nidwo namim. Mi krima siirin inkamn omom omom nhirim sim kigriraowiyim Filiks mi siirim dikunam. ²⁵ Mi biiki biyan inkamn yokwowa kwira win hauugi Filiks siirim. Ta yokwowa hinina boinki,

²⁶ kara Klodias Lisiaskin, ta yokwowa kara win hauugika biyan inkamn omom omom nhirim sim kigriraowiyin Filiks kiriirim. Nabie! ²⁷ Mi ti inkam iirin Judan kamim sima yonkworinu mi siirin sima pi yisomaowin mi kara siirin bidi wakaeyin siya om komii Roman inkamkin. Kara mi kamim yaii niniyim, krima simiir hiriir yimbiyam mi siirin simiir in hirankar yikunaki. ²⁸ Kara ta yaiya sima priboin huriyua ti inkam iir, kara sair yaimwo iir ninokninkinim mini. Mi kara simiir kamim siyu ninokninkiniyim kausil simiirim yikunam. ²⁹ Mi kara simiir asi sriigin. Mi kariirin sima boinmauugi yai nhirim simiir siyuniyim. Mi ta yaiya sima siir boiniuhuriyugi. Mi Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin, siir nisom aowamin mi siir hugripkikikaiyim. Ningaka. ³⁰ Mi yaiya ini kariirima yimbiniya. Tariinanin sima yaiya kwira boinprio kimai ti inkam iir nisom aowam. Mi kara bi kimiminkin, siirin ina yikropkiyin kiriirim. Kara kamim yai siir priboin huriyuum simiir boinki, sima kiriir whwonkam ida wa mi okwo boini piki hinin diminkin ti inkamn siya tirin. Siir yayim hinina win boinkikin.

³¹ Mi Kamim yaii niniyim sima ini siir yaiya mi wakaeyoknam. Mi Pol siirin ina yikunamim, om komii Antipatris hiriir niyakar yamwii. ³² Iya ha pirkinkiyakwoka mi kamim yaii niniyim ini simiir omaka hiriirar swoki amim. Mi kamim hos idwo nidwonamim sima sima whinam Pol siirin om komii Sisaria hiriirin. ³³ Kamim hos idwo nidwonamim ina yimbiamim om komii Sisaria hiriir. Mi sima yokwowa ina ini hauu iuwa ti inkamin, omom omom kigriraowiyin siir. Mi sima Pol siirin siir, whwonkam ida yokmwın okwo. ³⁴ Mi siya ta yokwo aiir mwainin mi siya Pol siir srii, kira piki hinin nu komii siir nwowikin? Mi Pol siya boinki, kara nu komii Sailisia ankin. ³⁵ Mi inkamin omom omom kigriraowiyin siya boinki, iya kamim yai kiriir priiboın huriyiuim sima nimbini mi kara pi kiriir yai aiir waka. Mi siya simiir boinki, sima Pol siir nikunamin omaka komiia biyan inkamin Herot siya miriia sairim mi wi kam nirkim nwoki waikaowim. Iriig.

24

Juda simiir biyan ikamim sima Pol siir boinwokiopnatkaigi.

¹ Mhoiia iyim iriyara yamki mi biyan prisin Ananias mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima ina yapiniyim. Mi inkam nwirin siir inigin Tetalaskin, siya simaka wara yinkin apini. Tiki inkamin siya siyu komini siyu bidi yinokninkin digin. Mi sima inkamin Filiks nikuiwiyin omom omom kigriraowiyin, siir boinmauu ta sima niniinansaowa Pol saika. ² Inkamin omom omom kigriraowiyin siya Pol siirim yikuna. Mi siya ha namın mi Tetalas siya yayim ini siir boinhuriyu bwakainamin. Siya ina boinin, inkam komii Filiks! Kira sibgu kigriraokin krimiirin mi krıma wadie asi nidwowi mi krıma yaii min bi niniigim. Kiriir kwoın miyikin krimiirin wadie siya whinwohaiginukin. ³ Mi bwan bwanim hinda tında dimin whirkin bi tirkin. Krimiir kwoinin ti hiriinanin krıma kiriir boın wadieki. ⁴ Mi kiriirin kara wi ii priei nikidu o rani. Mi kara kiriir sriiyim naingwowi, kira kariir yaimirsima sair wakaeyim, pi kara boini. ⁵ Krıma ti inkamin Pol siir bidi yinokninkinim siya inkam paii rani. Mi io biyin pi siya nwowi. Mi omom omomim siya namiyim mi siya pi Judan ikamim simiir nigbumbuwami. Mi sima asi nanaakikim tiki inkamin siya om Nasaret hiran isidin siir biyan inkamkin. ⁶ Siya Adi Komii siir omaka sair diriraerarbumbuwin kinankiugin mi krıma siir asi nonkworinugim. Mi krıma siirin, wi krimiir siyu komii iirsi nwowi yaigak. ⁷ Mi yaii nini kamim simiir biki biyan inkamin Lisias siya ina yitin. Mi siya ini igaokaka ywowin. Mi siya siirin ini krimiir in

tiranka yispakii hainamin. ⁸ Mi Lisias siya boin, kamim Pol siir boinwokiyopnatkaiyim sima wi kariir whwonkam ida nimbini. Mi wi kira srii ti inkam iirin. Mi kira wi siir yaiga yaiya saiirar wakae, ti dimin taemin whiekakim krima boinuriyiuwim siir, kaimwowaigim. Tetalas siya hinina boinkin. ⁹ Mi Juda iikamim yim iriipa hiriinan siir mi whinwo mi sima yai Pol siirara boinhuriyiu. Sima ina boinkiyim, ti yai whiekakim yaimwowaigim. Iriig.

Pol siir yaiyim inkam Komii Filiks siir boinmauugin.

¹⁰ Mi ti inkam komiyyin siir ina ina kinmauugiya, siya pi ninsiin okwokiyim. Mi Pol siya siir yai yamdi ina yowarkii boinin, kara bidi yinokninkinin, biewi kasa rani, kira ti iikamim simiir kigriraowim. Ta yaiya kara kiriir yai yamdi nowarki boina, kariir kwoinin ini wadieya ywokiyin. ¹¹ Kira simiir srii, kira ti hiriinan yaiyim wi simiirar swoki wakae. Mi iiyim iuur kwisa yamki, kara om komii Jerusalem hiriir namin mi Adi Komii siir inig iir hainanuin. ¹² Mi sima kariirin ha bi kigim, Adi Komii siir omaka kara inkam nwiraka yaii bi niniinansaokin. Mi simiir omaka yai nidwokai wakaei aka mi kimiir om komii hirin. Nungaka. ¹³ Taka yaiya tapa sima boinhuriyiuwa mi saeya. Mi sima kariirin wi yaimwoni boin tani. Mi sima wi kariir boinwokiyopnatkaini siyiuam whaowaei. ¹⁴ Mi kara ta yai kwira pi kiriir boinmauwi, kariir kwoinin Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwowyin ini krimiir brougae wanwiyaeyim simiir kwoin hiriinanar swoki owin. Mi kara Jisis siir siyiu iir sibgu apkin. Mi sima boin, ti siyiuin pi niksisaeei, kaimwo rani. Mi kara yai whiekakim siyiu komiyyin Moses siya hauugiyin simiirim naingwo tibmii. Mi kara Adi Komii siir yaiyim profet kamim sima winkiyim biya, simiiram wara ninkin aingwo tibmii. ¹⁵ Mi kara ina naingwo tibmiyyin. Mi kara Adi Komii siirima nwokwokini siya iikamim naonamim, simiir hidninsiin idwowim. Mi iikam miyik ikim mi iikam biyie ikim. Mi sima iriipa hiriinan, ina ninokninkinim tiriugin. ¹⁶ Kariir kwoinin inokinokin kirieya nwowikin, dimin biyie tirbumbusi. Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi iikam whiekakim simiir whwonkam ida warar. ¹⁷ Mi kara biewi nhirim om nhirim simiirar mi okin. Mi mhoiyya kara ina swoki itin om komii Jerusalem tiriir. Mi kara umir digworaekwowim iki iikamim whaowaeyim simiirim hainanikin. Mi kara nae nhirim ina mini inkin imiyyaegikim Adi Komii siirim. ¹⁸ Mi kara hiriinan siyiu iir tirkin, Adi Komii siir omaka saiirin. Mi sima ini kariirar kigim siyiuin op sibgu whau aeyin, kara tirin. Mi iikamim kanaka nwowim hoimgak rani. Mi inkam nhirkim yai bi sisikikim. Nungaka. ¹⁹ Mi Judan inkam nhirim nu komii Esia hiranki nitim, sima

tir warar ninkin okim mi sima ti kamim kanaka yaigakin niuwi mi sima ha wit, kiriir whwonkam ida wini okwo boini, ta yaiya. Mi ti hiriinan siyiuin yio wadie ieya mi sima bi nitriminkim. ²⁰ Mi hiriinanki niuwi mi sima ti kamim diminin kara tirbuin sima kigin pi siir boinmauu kiriirin, iya kara kaunsil kamim siyiu komii kigriraowiyim simiir whwonkam ida nokwo boina. ²¹ Mi tari yai kwiruwainga biya kara simiir boina? Mi kara hiniina boinkin iikam whiekakim naonamim mhoiia sima wa swoki insiin idwowi mi ta yaiya yai biyieka, aniya? Mi wi simar swoki boinim? Pol siya hiniina boinkin.

²² Filiks siya bidi yinokninkin digin iikamim naingwo tibmiiyim simiir siyiuin, sima tiriiyim. Mi siya Juda iikamim simiirin asi boinmauugin, sima Lisias siirim nwokwokinim. Mi ta simiir yaiya wi siyar hidi. ²³ Mi siya bi nwowiyin kepten inkamin siir boinki, siya Pol siirin omaka mii biyie miriia huuyokiyokaiya saiir nokmwain apninopkaigiyim. Mi kira siirin hirii kipi nikidu okripkai. Mi kira iki siir nomiiyau imiirin kipi nikidu, siirin dimin taemin hauusiyin. Iriig.

Filiks siya Pol siirin omaka huuyokiyokai aiirin biewiyo whisa huugripkikikai.

²⁴ Ii nhirim bidi yamkiyim mi Filiks siya siir wiga Drusila saika yit. Mi saeya Judan isidin siir hiran wiga. Mi siya Pol siir yikiuna siir yai aiir wakaeyam, iikamim Jisis Kraiss siirim naingwo tibmiiyim simiir. ²⁵ Mi Pol siya ti siyiu miyikni napiyim siyiuin simiir boinmimauugin. Mi siyiuin digiumii haimriiyugigi ikin. Mi mhoiia Adi Komii siya wi iikamim simiir hidi. Pol siya hiniina boinkin. Mi Filiks siya ina yididgiyin. Mi siya boinki, kira ha dam! Mi mhoiia kara igaki niuwi, wi kapi nikugi kiriirimin. ²⁶ Mi Filiks siya dimin whirin siirim nwowi, siir kwoinin ha naingwokin Pol siya umir nhirim pi kariir hauwi. Mi inokinokin siya siir asi nikiunakin yai saika boinaiyim.

²⁷ Mi Filiks siya Juda iikamim simiirim hiirugun mi sima siiram nwoki aingwowim mi siya Pol siirin omaka huuyokiyokaiya saiir asi kigninkin okaigin. Mi mhoiia biewi whiso digiyo mi Festas siya Filiks siir mii aiir kwainaowid. Iriig.

25

Pol siya Sisa siir yikiuna siir yai aiir wakaeyim.

¹ Festas siya bidi yitin nu komii Sisaria hiriirin. Mi siya iiyim kwoimuar ywowak. Mi siya ina yamin om Jerusalem hiriir. ² Mi biyan prisim mi Judami inkam komii komii ikin, sima ina yamin mi sima yai Pol siir boinuriyiu. Mi siya simiirsiyin minsi nikripkikin, sima Festas

siir boinainanaekim. Mi sima hinina boinkim, ³kira krimiirin hindara whindiriraerar haiginu. Mi kira Pol siirin om komii Jerusalema tiriir dikropki. Mi sima hiriinanam mini siirin, siyu hir nisomaowinim. ⁴Mi Festas siya ina yowarkii boinin, Pol siirin om komii Sisaria hir hugripkikikaiyin, iya ini kingiina nwowa, kara wi kapi swoki ami ti om iir. ⁵Mi kimii inkam komii komiiyim sima wi kanaka winkin it. Mi ti inkamin siya dimin whir tirbuwi mi wi kima nwoki hid boinin.

⁶Festas siya Juda kamim simaka nwowim iiyim iriyyar kwoim iurnankim. Mi siya om komii Sisaria hiriir yam. Mi igwira siya omaka yai boiniya saiir hir ini owou. Mi siya ina boinkiyin, Pol siirin omaka huyokiyokaiya saiir hirankin wikunananini. ⁷Mi Pol siya bidi yimbiniyin. Mi Judan iikamim sima om komii Jerusalem siir haiburgig mi ina yapiniyim. Mi sima siir kingiina yamikwoni mi yai bibiyeyim sima Festas siir boinimauu ti dimin biyie whiekakim Pol siya tirim simiir. Mi sima siirin whisariiya priboin huriyugim. Siirin inkam nwrkin bi kigin dimin biyie siya tirin. ⁸Mi Pol siya Festas siirin hinina yowarkii boinki, kara dimin whir bi swoki tirbusrankin, Judan iikamim simiir siyu komii iirin. Mi kara simiir Adi Komii siir omaka saiirin dimin whir bi tirbugin mi simiir inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin siirin iriipa hiriinan. Nningaka. ⁹Mi Festas siya Judan iikamim simiirim hiram minkan. Mi siya Pol siir boinki, kira om komii Jerusalema hiriir namim, wi wadiyar mi owi, aniya? Mi hiriinanki niuwi mi ta kiriir yaiya kara saiirin wi om komii iir wakaemimiki. ¹⁰Mi Pol siya boin, ta omaka yai boiniya kara nwowa mi inkam komiiyin Sisa om komii Rom hiranin mi siya kigriraowiya mi kara Rom tirana inkamkin, ta omaka saeyairga kariir yai wakaeiya. Kira bidi yinokninkin kinin, kara Juda iikamim simiir dimin whir bi tirbugin. Nningaka. ¹¹Mi kara simiir siyu nikripkiswo mi an kara wi pi yaowin, ya yai karamaeka. Sima wira wi isid whirni napwouni mi kariirin wi sima nisomaowi. Mi ta yaiya sima boinuriyiuwa kariir saeya kaimwo karamaeki niuwi mi kara wi simiir omaka yai wakaeiya wi saiir namtani. Nningaka. Kara inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin saika boinam naingwowi. Kara Rom hiran inkamkin. ¹²Mi biyyin Festas siya siir kam kantidnanim simaka iki boin. Mi siya boin mi kira inkam komiiyin Sisa nikiuwiyin, siirim nikuunam minkan mi pi siya niki wakaeyim kiriir yai aiirin. Mi kira ha dam siirim! Iriig.

Festas siya Agripa siir sri ta Pol siir hik aiirimin.

¹³Ii nhirim bidi yamkiyim mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa mi siir wiga Benaisi saeya sowa

om komii Sisaria tiriir nitko, Festas siir nankabmamair boinkaeyami. Akamie! ¹⁴ Sowa ii kasaka bi nwoko mi Festas siya boinmimauugi Pol siir hik imiirin. Siya hinina boinkin, inkam nwirin tiranin ini tir hugripkikikaiyin Filiks siya hugripkikikaigigin mi siya ina yamin. ¹⁵ Biya kara om komii Jerusalem hir nwowa mi Judami biyan pris ikim mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowi ikim, sima kariiram nitkim. Pol siya simiir siyu imiir tirbumbugin. Mi Judan iikamim sima kariir nini sriinikim Pol siirin sima nisomaowam. ¹⁶ Mi kara simiir yai aka hinina yowarkii boinki, om komii Rom krimiir iikamim krimiir siyuin hinin tani, inkamin yai wakae boin karamae nwowiyin siirin whisarii bi nisomaowikin. Mi inkamin iki yaigakin bi pi siya nokwowi, kamim yai siir boin huriyuwim simiir whwonkam idan. Mi krimiir ii haumiya siirim tiki oki, siir yaiyim sima boin huriyuwim simiir mi boinim.

¹⁷ Mi sima kariiram nitkim mi kara bi kimiminkin, ini omaka yai boiniya saiir yamidwokaiyuin. Mi kara kamim yai niniyim simiir boinki kima Pol siir wonkwonani. ¹⁸ Mi kamim yai siir boinhuriyuwim sima ina yinsiin okwokiyim. Mi kariir kwoinin ha naingwokin, sima Pol siir boinhuriyuugi ti dimin biyie whiekakim siya simiirsi naowi. Mi sima hariinan yaiyim simiir bi nokwo boinkim. Niingaka. ¹⁹ Mi sima wou nikwo aeni siyuin saiirsi ninkinwamwarkii boinkim. Mi ti inkam nwirin naonamin Jisiskin. Pol siya ina swoki boinin, siya bidi yinsiin idwowin. Mi sima siirin warar mi inkinwamwarkii boinkim. ²⁰ Mi kara ina boinin, ta yaiya saiir yai mwo aiir ninokninkinam naingwowi. Mi kara siir wani siyuin siir bi ninokninkin mi kara wi dig nwo rani. Mi kara Pol siir asi sriigin mi wi wadiyar nwowi krira om komii Jerusalem hiriir namamin. Mi ti kiriir yaiyim kara pi ti om iir nini wakaeyuim. Mi sima kririir boinmauwuni mi krira wa ninokninkini, aniya? ²¹ Mi Pol siya hinina boinkin. Niingaka. Kara omaka huyokiyokai aiir nwowima naingwowi mi mhoiia kara om komii Rom hiriir nami mi inkam komiyyin Sisa siya nwoki sibgu boinaiginuwi kariir yai aiirin. Mi Festas kara, kamim yai niniyim simiir boingig, sima sibgu waikaorarao siirin. Mi wi kara niki ikropkiyim inkam komii Sisa siirim. ²² Mi Agripa siya Festas siir boinki, kariir wiinga wakaeyama mini ti inkamin siir yaiya. Mi Festas siya ina boinin, kira waka wakae siir yaiyim.

²³ Mi igwira Agripa mi Benaisi sowawaiyar yit mi sowawai mi inkam nhir ima sima piuai kasa bi piuainanikim. Mi sowawaiyin ina yapninopkainamo omaka yai nidwokai boinaiya saiir. Mi kamim yai niniyim simiir bi nwowi

ikim mi om komii hir nwowiyin inkam komii ikin, sima iriipi hiriinan ini warar yinkin apninopkainamim. Mi Festas siya bidi boinkiyin, sima Pol siirin wara yinkin whinapninopkainani. ²⁴ Mi Festas siya ina boinin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa mi ti kamim krimakar ninkin owim kima ti inkamin siir kigi. Mi iikam whiekakim om Jerusalem an ikim mi tiran ima mi tiki Juda inkam ima sima kariir whwonkam ida bidi boinwinim. Mi sima ina kauwoknanaekiyim kima siirin disomaoki! Siya wi irkak nwowisi. ²⁵ Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin mi siya wa naonam tani. Nningaka. Mi siya ti yayiyim Sisa siir nini boinmaugikam tirkin. Kara siir nikropkiyim bidi boinin. ²⁶ Mi kara diminin siya tirin siir bi ninokninkinkin mi yokwo paninsi win hauugisi inkam komii Sisa siirimin. Hae! Ti inkam komii nu kigriraowiyin Agripa, kara ti inkamin kiriirim nikunankin mi ti iikam whiekakim kimiiram warar. Kima siir yayi aair sibgu wakaeyim mi kara pi yayiam wakaeraoki yokwoni win hauugiyam. ²⁷ Kara inkamin Sisa siirimin whisarii nikropki rani. Nningaka. Kara yokwo win hauu karamae nwoki, siyu biyie biyieyim sima boinin siirin, siya tirim simiirin, yo ti hiriinan siyuin miyik rani. Iriig.

26

Pol siya yayiyim Agripa siir boinmimaugin

¹ Mi Agripa siya boinki Pol siir, kira, kiriir yayi imiira boinki. Mi Pol siya siir ina ina yisiimaugiya koua hiriir mi ina boinkiyin.

² Inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa, kariir kwoinin ini wadieya ywokiyin. Ta kariir yayia pi kiriir whwonkam ida boini kara pi ta yayia Juda iikamim sima boinhuriyiuwa pi sair nowarkii boinki. ³ Kira bidi yinokninkin digin Juda iikamim simiir siyu whiekak imiirin. Mi sima yayiyim ina yinkinwamwarkii boinin simiir wanmi siyu imiir. Mi kara ha naingwowi kira pi kariir yayi aair sibgu wakaeyoki. Mi kariir yayia prieiki niuwi mi kiriir pua wi kipiki piyao.

⁴ Mi iya kara yinisima nwowa mi Juda hiran iikam whiekakim sima bidi yinokninkinim kariir siyu iirin. Mi inokninokin mi tariinanin iriipi hiriinan, tisa nwowin. Mi kariir omki om hirar nwo aka mi mhoiya kara om komii Jerusalem hir mi o aka, sima bidiyar yinokninkinim. ⁵ Mi iikamim kariirin bidinanar ninokninkinkim. Mi sima hiriinan naingwokiswo mipa pi boinin. Mi sima kariir bidi yinokninkinim kara Farisi simiir wanmi siyuin siir naingwo diriraerarkin. Ti siyuin ini kirie waiwii ywowin. ⁶ Mi kara minsi naingwo tibmiigin, Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbiingiyin Jisis siya wi ie hirankin swoki insiin idwowi. Mi

sima kariirin hiriinansi boinwokiyopnatkaigikin. ⁷ Mi Juda iikam iur whiswo, sima ni nabie hainankim Adi Komii siir inigin. Mi sima iriipa hiriinan ta siya nimbina saiirim warar ninkin okwokini, Jisis siya ie hiranki ninsiin idwowi. Inkam komii ti hiriinan siyiuin kara naingwo tibmiya mi sima saiirsiya boinwokiyopnatkaigi kariirin. Juda iikamim sima boinwokiyopnatkaigi. ⁸ Mi iikam whiekakim kima ti tir nwowim kima naingwo tibmii karamae dimusi nwokim Adi Komii siya wi iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwowi.

⁹ Biya kara hinina naingwokin, iikamim Jisisin om Nasaret hiranin siir siyu imiir napiyim, pi kara nipimpar itkini. ¹⁰ Mi kara om komii Jerusalem hirin hiriinana tirkin. Mi kariirin biyan prisim inigak sima nwowaiginugun. Kara Adi Komii siir iikamim omaka huyokiyokaiya saiir hirin kasa bi hugrimkripkiikinoudnankaigikim. Mi iya sima kariir sriya simiir nisom aowam mi ini wadieya ywokiya. ¹¹ Mi ii kasa rani, omaka whiekakim yai nidwokai wakaeyim hik kara hauuwun. Mi kara simiirin minim tirkin, sima Jisis siir nigbumbuwm mi sima siirin digumii haimriiyugigim. Mi kara io prasae bi nwokin simiirin mi iki omom omomim sima namiyim kara pi simiir mhoiyar mi siuyokiyokii, simiir nipimpar itkinam. Iriig.

Pol siya iya siya naingwo tibmiinama saiir boinmauugin.

¹² Mi igwira kara om Damaskas hiriir namin mi kariirin biyan prisim inigak sima nwowaiginugikin iikamim naingwo tibmiyim simiir tioam. ¹³ Inkam komii Agripa, nabie bopwowun kara siyu hir napamin mi ini karar kigwinin paeya ninomor kou hiranka niuyanaiiniya. Mi ta paeya prasae bi niuyakika mi bie siya saika dig bi nwokin ini saeya hiigriniugiya. Mi saeya ini kariirar yauuni iuyaniya mi kamim kanaka ninkin apniyim simiir warar. ¹⁴ Mi krma ina yamakaigaiyuum nu hirar. Mi kara wakaeki yai gwira ninomor kou hir boinki, Hibru simiir yai aiir. Siya hinina boinki, Solti! Kira kariir dimusi diriraerarbumbuwi? Mi kira kariirsi dimusi nidamkin? Ni ti hininin kinakinar swoki idimdirginakin pae minaka. ¹⁵ Mi kara ina yaki owarkii boinkiyin ta yaiya ninomor kou hir boinkiya saiir. Biyan Inkam Komii kira yipikin? Mi Biyan Inkam Komiiyin siya ina boinkiyin, kara Jisiskin, inkamin kira diriraerarbumbuwin siya. ¹⁶ Kira dinsiin okwoki, kara kiriirimim ti diminin siiram nitkin. Kara kiriir nimbingigi kira kariir miyan inkam nwowim. Mi diminin tapa kira kigin simiir tini boinmimauui. Mi kira digworaekwo nhirim mhoiya kara nisiimauui mi kira wi simiir wara ninkin boinmimauui. ¹⁷ Mi kara kiriir nikropkii, iki iikamim Juda iikam tani

simiiram. Mi yai kariira simiir nini boinmimauuwim. Mi wi kara swoki anmaiwarkainaei kiriirin mi kiriir isid ieya mi Juda iikam tani ikim, simiir hirankin. ¹⁸ Mi sima Setan siirin wi digiumii haigingig mi simiir kwoinim wi nwoki kisina haigiyim. Mi sima sibapsibapni siyiuin nibwomambwo napiyin wi siir haiburgig. Mi sima siyiu miyikin nabienan kigomok apiyin wi siir nwoki apim. Mi sima ta Setan siir kirieya wi sair haiburgig mi wi Adi Komii siiram niti, sima wi kariiram naingwo tibmii. Mi simiir dimin biyeyim wi kara ninak itkigiigi. Mi sima wi Adi Komii siir isidin siir nwoki owim inigak. Jisis siya hinina boinkikin.

Pol siya boinmauugin inkam Agripa siirin Adi Komii siir miya siya napmiriya sairin.

¹⁹ Inkam komii Agripa nu kigriraowiyin, kara ti diminin ninomor kouwanin nhwonan siir whinkigmimikwinkin. Mi kara siir yai aiir nanugaugugin. ²⁰ Ningaka. Kara yayim bii om Damaskas hir boinmimauugin. Mi kara om komii Jerusalem hiran inkam imiirin mhoiia boinmimauugin. Mi om whiekakim nu Judia hiranim mi iikam nhirim Juda iikam tani mi kara yai simiirin hinina boinmimauu, kima kimiir kwoinim ti kisina haigi Adi Komii siiram mi siyiu miyik iir dap. Mi sima nwoki kigi. ²¹ Kara simiirin hiriinan boinin mi Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim mi sima kariirin asi nonkworinugim, Adi Komii siir omaka akpitga hirin mi sima kariir nisom aowam minkim. ²² Mi ta iya kariirin Adi Komii siya whindiriraerar haiginiugin. Mi kara tirin minam nwowi yai kimiir boinmimauuwam, inkam komii komiiyim mi inkam nhinga ikim. Mi kara yaeya yai bi swoki boinmimauugin. Kara ta yayia biya profet kamim mi krimiir brougaeyin Moses, simiir yayia sairar boinmimauukin. ²³ Mi sima hinina boinkim, siya hika wa haii mi ie hirankin wi bii siya swoki insiin idwowi. Mi siya siyiu miyikin nabienan kigimok apiyin wi siir boinmimauuwi, Juda iikamim mi Juda iikam tani.

²⁴ Pol siya yayiar niki okwo boinin mi Festas siya ini komiia kauwok boinkiyin. Pol! Kira pi whaowaei! Mi kira skul prasae bi kinkin mi ta kiriir ninokninkin komiia kiriirin saeya tiorowhriei haiginiuwi. ²⁵ Mi Pol siya ina boinin inkam komii Festas, kara whaowae rani. Ningaka. Kara yai mwowa boini mi kara kwoinkakin mi ti hinin yayim sim asi boinkin. ²⁶ Mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin siya ti digworaekwo whiekakim ina ninokninkinin. Mi kara siir asi boinmauugin. Mi kara bi nididigin ti digworaekwo whiekakim kara boinmimauuim siir wiinga wakaeyim mi siir nhwocar kigimokim. Ti diminim boskwo bi nimbiamkim.

27 Inkam komii Agripa, nu kigriraowiyin kira profet kamim simiir yai imiiram in a naingwo tibmiiyin, aniya? Mi kara bidi yinokninkin, kira bidi yaingwo tibmiiyin. 28 Mi Agripa siya Pol siirin hinina boinki, kariirin kira kiyagin pi naingwo tibmii sasaugiyamin. 29 Mi Pol siya boinki, kira tariinanamar mi naingwowi ini wadieyar mi owin. Mi kira mhoiyam mi naingwowi iripi hiriinan ini wadieyar mi owin. Mi kara Adi Komii siirimin kiriirim sri boinkikin inkam Agripa mi inkam nhirim kimiiram warar, kariir yai aiir wakaeyim. Tapa kara ha naingwowi, kima ta kariir naingwo tibmiiya saiir hiriinanar timi naingwo tibmii. Kara ti weyin sopin sima kogin siir bi boinkin. Nningaka.

30 Pol siya hiriinan boinkiyin mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin, siya inkam komii nwirin mi Benaisi saeya mi iikam whiekakim hir wara nwo ikim, sima ina yinsiin okworirigiyim. 31 Mi sima ha napnamim mi ina yimboin amboinnamim sima simar ti inkamin siya dimin whir bi tirbugin. Mi sima siirin wi whisarii nisom ao rani. Nningaka. 32 Mi Agripa siya Festas siir boin mi ti inkamin siya Sisa siirim nikiuna karamkiswo siir yai aiir wakaeyam mi krima siirin wa pi yuguskiyin. Iriig.

27

Sima Pol siirin siyaiya om komii Roma hiriir nama saiir yani whinapyikiu kwiriigi.

1 Sima bidi boin tibmiiyiyim krima siyai aiirin nu Itari hiriir namana. Mi Pol siya mi kam nhirim hugripkikinowidnankai ikim omaka huyokiyokaiya saiir mi simar kwiriinam siyai aiirin. Mi yaii ninii kamim simiir bi nwowiyin Julias mi siya kigriraowidam simiirin. Mi ti inkamin yaii niniiyin siya ti isidin yaii niniiyin om komii Rom hiran inkam komiiyin mi siir isidgin. 2 Mi krima siyai aiirin om Adramitiam hir yani kwiriinam mi ta siyaiya ini ti nu komiiyin Esia siir omisisimim simiir gaeya hiriira kikinama. Mi Aristakas siya om Tesalonaika nu Masedonia hiran inkamin siya krimaka yinkin am. 3 Mi iigwira om Saidon hir yamimasuu. Mi Julias siya Pol siirin ini siyu miyik iirar tirin. Mi siya siir biri nonkwobugin, siir nomiiyau imiir kignakiyamin mi naeism simiir hir nini hainakiyamin. 4 Mi krima ti om iir haiburgigim mi ina swoki huyanamim. Mi krimiir siyaiya opudga hugiriyugika mi krima mhuisim whirin Saipras siir yaeka yaeka yokigiyam. Mi opuda krimiir bi namitunika. 5 Mi krima nu Silisia mi Pamfilia sowiir kingiin hiriir iyikrio naidam. Mi krima om whirin Maira nu komii Lisia hir nwowin siir yadu amasuu. 6 Mi tiki om iirin kamim yaii

niniiyim simiir biyan inkamin siya siyai ira om Aleksandria hiranki nita saiir kigin mi siyaiya saeya pi nu komii Itali hiriir namam tirka. Mi siya krimiirin ta siyaiya saiir asi niugipriiginamkim.

⁷ Krīma ha haiburgigim mi ii kasa rani, siyai hir kigwai amim. Mi krīma mainan miriinaidnikim mi ini om Naidas kingiin tiriira yimbi idniyim. Mi opud komiia ha hugnaniya mi krīma mhuusim whirin Krit siir hiriir wokmainaidam mi ini mhu yaekayaeka yakiiyamim. Mi Salmoni idnabin ina yakii owarkinamin. Mi opuda krimiir bi namitiunika. ⁸ Krīma mainan miriinaidnikim, iya krīma ti mhuusim siir yaekayaeka nakiiyokiyokiyama. Mi mhoiia krīma maeyau gaenau kwira miyika huiimasu kuwiya, om Lasia kingiin hir nwowa, saiir yaka amasuui.

⁹ Mi ii hoimgakim bidi digiyim mi Juda iikamim simiir ii komiia mi nae sima haiyaeiya iya ya iriipi hiriinan bidi mi digiya. Mi Pol siya simiir asi boinmimauugin. ¹⁰ Ini wakaeyim, kima! Ii paii rani, pi nam tani mi siyaiya mi digworaekwo whiekak ikim mi sima sima rani mi krīma iriipi hiriinan pi wara mi inkin omainainami. Mi kara bidi yinokninkinin. Pol siya hiniina boinkin. ¹¹ Mi kamim yaii niniiyim simiir biyan inkamin siya Pol siir yai bi wakaeyoknakin. Niingaka. Siya ini siyaiya saiir biyan inkamin mi saiir nonkwo saini ad ieya, siya ini sowiir yai aiir wakaeyokna iskiyin. Mi sowa boin, humba! Nimbi nami. ¹² Mi ta maeyaua tapa krīma namasua panki nwowi, iya miyik bi nwowika. Mi sima ta maeyaua saiir haiburgigim minkim. Mi sima om Finiks hiriir namam kininkugim. Mi iya panki nwowiya digikiswo mi wi ha pi yamin. Mi Finiks maeyaua siyaiigi namasuwiya, ini mhuusimin Krit nikiuwiyin ini siir pida nwowa. Iriig.

Mi opuda ha hugnaniya mi hinin komiia whii komii solwara hirana ina hugnatmainaniya.

¹³ Mi opudsima, simiir yaioyae miya hugnani. Mi simiir kwoinim ha naingwokim sima pi wadieyar sibgu iwaoidami. Mi sima idmira siya komii si nomboru itmaiya ina kiboknainiya. Mi sima mhuusim whirin Krit siir yaeka aiirar kikinkripkainamim. ¹⁴ Mi biri kwakimiminka, opud komiia ina yimbiyama. Mi ta opuda saiir iniga whinmamaoka, saeya not is ankin nitka mi saeya mhuusim Krit hiranki hugnatmainanika. ¹⁵ Mi opuda ini siyai aiirar yamitiuniya. Mi siyaiya ini opud aeyar hughainama. Mi krīma ini daogugugiyim mi ini saeyar yaninkinkripkaiya. Mi krīma maeyau kwira asi nakiiyamkim. ¹⁶ Mi krīma mhuusim whirin Koda siir yakii haiburgig mi ina yamim. Mi krīma mainan mirii naidamkim, ta siyaiisim ira mhoi nomborukiyitkiya saiirin. ¹⁷ Mi sima

saiirin siyayi komiyya saiir idwo yami haiyitkin mi sima ta siyayi komiyya saika yinkin kogrinu. Mi sima nidid prasae bi kinkim nu Libiya hiran siiyinin siir niyikusi mi sima ta yuisa koua nitkina asi whrohaigikim. Mi ini indimindima yakiidamim. ¹⁸ Mi ii gwira opud komiyya ina swoki huga mi siyayi saeya kairimdiyuum hinda tinda mi sima sasae digworaekwo nhirim opa asi nitnowidnamaigikim. ¹⁹ Mi ii gwira krma digworaekwo kirie kirie nhirim siyayi aiir nwokaiyim ina yitnowidnamaigiyim opa. ²⁰ Mi iiyim kasa rani, krma bie nauun sowiir kig karam nwowim. Mi opud komiyya ya ini hiriyar hugkripkaiya. Mi krma ina yaingwokiyim, krma ombudarin pi hiriyar nwomainainami.

²¹ Ii kasaka rani, sima naemin ningugu ae karam nwowim. Mi mhoiyya Pol siya simiir yinsiin okwo boinki, kima ti kamim, kima kariir yai aiir wakaeyoknakiswo kara boina ti mhuisimin Krit siir kipi haiburgig. Mi ta hiriinan dimina pi krmiir di yimbiyami. ²² Mi tapa kara pi kimiir boinmauwu, kimiir kwoinin kirieya dwo kipi naingwo idid, krmiir nwirki pi kigugu rani. Nningaka. Pi siyayi sasa nwomainaowidi. ²³ Kara Adi Komii krmiir Wanin siir inkamkin mi kara siir inig iirar hainanikin. Mi ii niyaka Adi Komii siir paekwosimin kariir kingiin tirar nokwoidniwigin. ²⁴ Mi siya boin, Pol, kira wi kipi nidid! Kira wi inkam komiyyin Sisa wi siir whwonkam ida tini okwo boinu. Mi Adi Komii siya bidi wakaeyin kiriir srii aiirin. Mi waka iikam whiekakim kinaka nwowim siyayi waraur mi sima wi wara kigugu rani. Adi Komii siir paekwosimin siya hinina boinmauugigin, ²⁵ kima ti kamim, kima kipi nidid! Kara Adi Komii siirima naingwo tibmiigin mi digworaekwowim siya kariir boinmimauukiyim mi wi sipi nimbiam. ²⁶ Krma ha dakiyam mi krma pi mhuisim whirin pi siir namamasuwu. Pol siya hinina boinkin.

²⁷ Mi iiyim krma nakii waiwaiyim iuur kwii. Mi krma whi komiyya Edria saiir yimbiam mi iya nii bopwo kingiin nwowa mi kamim siyayi aiir mriiyim simiir kwoinin ina yaingwoidamwiiyim, sima mhuisim whirin siir kingiin mi owidami. ²⁸ Mi sima idmira siiyani yimboru itmai mi ina humiikuum. Mi ta idmira sima humiikua 120 pida yimbiam. Mi krma ha swoki amim mi ina swoki humii kiuum mi pariiga yimbiam 90 pid. ²⁹ Mi sima ini nidid kwoin yaingwowim. Sima nidid kwoin minsi naingwokim, siyayi pi siya komii sae naeyikiuwisi. Mi sima siya komii komii kwiiyim asi nombomboru itmaigikim ta siyayi saiir idao hir. Mi ta siyayi ini hirar yakiririra. Mi sima ina sriiyim Adi Komii siirim bieyin pi nimbiiidni sasauim. ³⁰ Mi kamim ta siyayi aiir mriiyim, sima pi nidamam tirkim

mi sima ta siyaiisima idwo haiyitkina, saiir asi haiyitmai namkim. Mi sima simiir yikisaenam, krima siiya nhirim pi siyaiya saiir irib hir nimbora itmaigi. ³¹ Mi Pol siya kamim yaii niniiyim simiir biyan inkamin siir boin mi ti kamim siyaii tirin wara nwo karam nwowi mi sima whiekakarim wa niuguski. ³² Mi kamim yaii niniiyim sima siyaiisima mhoiia nomboru kaimikiya saiir id aiir asi nikripkikim mi ya ina yakiiyama.

³³ Mi iya bieyin maskwo kingiin nwoyakwokin mi Pol siya iikam whiekakim simiirin ina boinmaeyakwokin, kima nae ti aeyakwok. Ii kasa rani, kima naingwoyimyokim mi kima nae bi naekim, mhirima nwoyokiyokigim ti ii iuur kwiiyim. ³⁴ Mi kara pi kimiir boinmauugi kima nae nhirim simiir hai mi wi saeya kirie haiginuwi kimiirin mi kima wi kigugu rani. Niingaka. Kima whiekakarim wi hiriinana swoki o digi wi dimin whirkin kimbu rani. ³⁵ Mi siya hiriinan boinkiyin mi siya paimirim ini simiir whwonkam ida haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siirim. Mi siya ha ninikimkir priiginkiyin mi ina yaeyin. ³⁶ Mi iikam whiekakim simiir kwoinim ini wadieya ywoyiyim mi yim iriipa hiriinan, ina mi aeyim. ³⁷ Mi iikam whiekakim krima ta siyaii aiir nwowim iriparin kamarim iuur nwoim mi niinga iuur iriiyar nwir 276. ³⁸ Mi sima nae digiyim mi sima witnidim ina yitmaikiyim whii komii solwara hiriir. Mi simiir siyaiya pi nwoki bokiyim. Iriig.

Siyaiya ina yimbuwamkiya

³⁹ Mi iya ha pirkinuguskiyakwoka mi kamim siyaii aiir miriiyim sima nu iirin ina kigiyakwokim. Mi sima ti nu iir bi ninokninkinkim. Mi sima gae komii kwira saiir kigi ina hriiyar yonakaeyama. Mi saiir hirin siiyin kibiyin whira nwowi. Mi sima saiirim yombointibmiinam, siyaiya hir naka ikripkinuim. ⁴⁰ Mi sima idmir whiekakim sima boritmaimaiyim siyani ini hirar yikrimkrip priimiigim. Mi sima wiewinsopin igwira siyaii aiir kindimdiyugiya saiir nwowin ina hakiyin. Mi sima yuis komiia ina yitkinim siyaiya saiir koua hiriir. Mi sima ha naingwokim, siyaii aiirin pi opud aeya nwoki hugainaidamim siiyina hiriir. ⁴¹ Mi siyaiya nuyin whirin whii idopwoniya nidwomaiyin siir yaka iyikuuu. Mi iribin ina yiniyaekin iuguskiyin nua hiriir. Mi idaowin ini opnau hirar ywomaigiyin. Mi hinin komiia ha nita idao iir yaki ituuu mi ta siyaiya saiir idaowin ina yinkiramkiyin.

⁴² Mi kamim irim haiiyim simiir kwoinin kamim omaka hiuyokiyokaiya saiir nwowiyim simiir nisomsom aowam naingwokim, pi sima natmaimaikiya ami mipi simbi nidamami. ⁴³ Mi kamim irim haiiyim simiir biyan inkamin

Pol siirsi yaingwoyimiyo. Mi siya simiirin asi nikidugin. Mi siya iikamim kiyaeiyim bii simiir yikrop atmaimai kiyaki, siiyina hiriir. ⁴⁴ Mi iikamim kiya karamae nwowiyim yimbi ipii mimirim siyayia sairim hininkin kaiyitikimkirkiyim, yim simiir yonkwosiiskwo migidam. Mi krīma hiriinan tirim mi krīma whiekakarīn ini wadieyar yadu owiūim siiyin hirin. Iriig.

28

Pol siya Molta hir nwokin

¹ Mi krīma wadieya yaki kuwiū. Mi krīma wakaeki, ti mhuīsimin bopwonau nidwomaiyin siir inigin sima hinina dapi, Molta. ² Iikamim ti mhuīsim siir hiranim, sima krīmiirin siyū miyik iirar tirkim. Mi nao ha kinaniyin mi krīmiir piūim ini noknoka kinkiyim. Mi sima pae ha namginim mi sima ina yikūnam, krīma nini oni iuwim. ³ Mi Pol siya paeyar nhirim ina ini iuginkaeyis hainakiyim. Mi siya ha nini amginuwim paeya. Mi mipug irin siir piua huua kinkikin mi ina wokitkin naniniyin. Mi kimidiniya Pol siir indibin siir yaki tipninkin. ⁴ Mi iikam ti omin, mhuīsimin siir hiranim, sima mipugin Pol siir indib iir tipkikiu kripkaiyin ini siirar kigiyim siya siir indib hirar kiririyin. Mi sima boin mi tari kamwonkin ti inkamin inkam nisomaowin mi siyairgin. Siya whi komii solwara hir bi naokin mi Adi Komiiyin siyū miyik tiriyin siya tari siirin pi boriisopi, siya omwai waiyasiyin. ⁵ Mi Pol siya ti mipug iirin, paeya iyarkrip itkaigi mi ini paenau yamakaiyūwin. Mi Pol siya biye bi swoki okin. Niingaka. ⁶ Mi sima ini hirar ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim siir indibin pi sipi noniki mi simiir kwoinim ha mi naingwokim siya pi sipi naowakainami. Mi sima ini hirgugukiyim ii haruwa rani mi sima ha bi kigikim siir piua ini biye ywokiya mi sima yaeya kwoin asi kisina haigigim. Mi sima ina boinim, siya tari Adi Komii siir paekwosim kirie nwirkin.

⁷ Mi nu maeyauim ta maeyaua krīma nwowa sair kingiin hir nwowim ti simiir biyan inkamin ti mhuīwisimin siir hiranin, siirgin. Mi siir inigin Pabliaskin. Mi siya ini maigimaigra ywowin krīmiiramim mi krīmiirin siya yikūnam, siir omaka hiriir. Mi krīma iiyim kwoima ywo siir omaka hirin. ⁸ Mi Pablias siir adin makakin ma siir niya piū huua kini aka mi mhuīnaugi wara mi inkin iugin. Mi Pol siya siirim yam. Mi nhwo siirim ini kwisiu mi ina sriiyin. Mi siir ina ina yonkwowin siir piū aair mi siya ini wadieya ywokiya. ⁹ Mi siya hiriinan tirkiyin mi iki iikam nhirim makakim ti mhuīwisimin siir hiranim, ina yitim siirim, simiir ma imiir ninimniskii haiginiugiyim. Mi simiirin ini wadieyar ywo

haiginiugiyin. ¹⁰ Mi sima krimiirin siyiu miyik asi diriraerar haiginiugikim. Mi sima digworaekwo kasa bi hauugikim. Mi iya krīma siyaii aiir nani apni kwiriirim mi sima digworaekwo whiekakim ina swoki ani apni haigigiyiukiyim, ta krīma nakiidama sairsi haigigiyiūmamaugikim. Iriig.

Mi Pol siya om komii Rom hiriir yimbiyam

¹¹ Mi biya krīma ti mhuisimin siirin bwanim whoima niki okim. Mi mhoiia krīma ta siyaii ira om Aleksandria hiranki nita sair yani kwiriinam mi ta siyaiia sair iniga hiniinga paekwosim niswo itmwoyin naokainako. Mi ta siyaiia ti mhuisimin siir hir nwoka, iya panki nwo digiya sairim mi krīma sair yani apni kwiriinam. ¹² Mi krīma ha namim mi krīma om whirin Sairakyus hiriir yimbiyam mi krīma hirin iiyim kwoima ywo. ¹³ Mi krīma ti om iir haiburgigim mi ina swoki kwiriinamim siyaiini mi om Risiam hiriir yimbiyam. Mi iigwira krīma ha swoki kwiriinamim mi opuda krimiir digiumiia hugnani mi krimiirin saeya hugainaidam mi ii kwisaka krīma Pyutiolai hiriir yimbiyam. ¹⁴ Mi krīma ti omin iikam nhirim naingwo tilmiiyim simiir ini kigiū. Mi sima boin, kima wi krīmaka tir nwowi iiyim iriyyar kwis mi mhoiia krīma simiir haiburgigim mi ina yani kwiriinamim siyaiini om komii Roma hiriir namim. ¹⁵ Mi om komii Rom hiran iikamim naingwo tilmiiyim sima krimiir wakaenaniyim, krīma bidi yimbiyamim mi sima ina yitim maeyaua nae haiginiya Apias krimiir nini kigniyim. Mi nhirim krimiiramim omaka ouumim whwonkaiiyim simiir hir ini kigni krimiirin. Mi Pol siya simiir kigwinin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siirin mi siir kwoinin ini kirieya ywokiya.

Pol siya yai win kibiya om komii Rom hir boinmimaugin.

¹⁶ Krīma om komii Rom hiriir yapninopkainam mi sima Pol siirin yapa omaka yokmwın whwonkai, siir kigiraowam. Iriig.

¹⁷ Iiyim kwoima yamki mi Pol siya Judan iikamim, simiir inkam komii komiiyim ti omin siir hir nwowiyim simiirim yikuna, sima maeyau kwiruwa namwoniyim. Mi sima ha namwoniyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ti nomi-iyauim! Kara dimin whir bi tirbugin krimiir isidin siir nikworinuim mi krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiuim kara simiir bi nanugaugaugin. Sima kariirin om komii Jerusalem hiran omaka maeyaua hiuyokiyokaiya mi biyie miriia sairin whisariiyar hugripkikikaigin. Mi sima tapa kariirin om komii Rom tiran inkam komii komiiyim kimiiirim asi nikropkikim. ¹⁸ Om komii Rom hiran iikamim sima kariir yaiya sair wakaeyim mi sima ina yinokninkinim kara dimin whir bi tirbugin mi sima kariirin pa nisomao rani.

Simiir kwoinim kariir niuguskiyama naingwokim. ¹⁹ Mi Juda iikamim sima kariir niuguskisi nanugaugaugim mi kara yaeya siyu whir karamaeka. Mi kara inkam komii Sisa siirim namim asi naingwokin, kariir yaiya siya wakaeyim. Mi kara Juda iikamim simiirin yai kwir boin hiuriyiuwim whaowae. ²⁰ Mi kara kimiirin hiriinansi nikiunakin. Kara kimiir kigam naingwowi mi yai kimiir boinmimauuim wara mi naingwowi. Kara ta yai aiirin minim boinmauugin inkamin Isrel hiran iikamim sima nwokwokinin siirim. Mi kara minam naingwo tibmiigin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi siya bidi yimbiniyin. Mi sima kariirin ti weyinsopin hiriinansi kogrinugin. Pol siya hinina boinkin. ²¹ Mi sima boinki siirin mi krimiirin Juda hiran inkam nwirki bi win hauugikin yokwoni krima kiriir ninokninkinim. Mi krimiir nomiyauim nu Judia hiranim sima krimiir bi boinmimauunikim yai bibiyie kiriir nigbumbuwarin. ²² Mi krima kiriir yayim simiir wakaeyam naingwowi krima bidi yinokninkinim omom omoman iikamim, sima ti isidin kira namasuwin siir nigbumbugim. Sima hinina boinkim,

²³ sima iya kwira yimbingi mi iikam whiekakim ta omaka Pol siya nwowa sima saiir namkim, nugaka namkripkaiyakwokim mi ini naiowaka nhingigiyim. Mi siya simiirin yai win kibiya saiir saiira boinanaekin, iya Adi Komii siya kigriraowana iikamim simiir. Mi siya yai nhirim Moses siir siyu aka nwowim, simiir boinmimauugin. Mi profet inkamim biya sima win boinkiyim Jisis siir saiir wara yinkin boinmimauu. ²⁴ Iikam nhirim siir yaiya saiirin ina yaingwo tibmiiyim mi nhirim bi naingwo tibmiikim. ²⁵ Mi sima kwoin whiruwa bi nwokim mi nhirim sima asi namkim. Dimusi rani, ta yaiya Pol siya hinina boinkiyin, Adi Komii siir naeyiutin bidi yikopsisirkiyin profet Aisaia siirin. Mi Aisaia kimiir brougae wanwiyaeyim simiirin hinina boingik.

²⁶ Kira ti am iki iikamim simiirim mi simiirin pi hinina boiniu, kima yai aiirin wa wakae mi kima wi saiir yaimwo aiir ninokninkin tani. Mi kima siirin wa kigi mi kima wi siir kig ninokninkin tani. Nningaka. ²⁷ Ti iikam isidin, simiir kwoinin bidi hugimkikiunamim mi simiir win minim yai wakaesi boriisopi. Mi simiir nhwowim bidi kwisnamim mi sima kwisnam karamaekiswo mi wa pi yanao kigomokin mi win minim yai bidi pi mi wakaeyin. Mi simiir kwoinim ta yaiya saiir yaimwo aiir bidi pi yaingwowarkai. Mi simiir kwoinim, wa kisina haigi mi sima wi kariirima pi swoki iti mi simiir wi kara ninimniski haiginugi.

Adi Komii siir naeyiutin hinina boinkikin mi Aisaia siya yokwo asi winkin. ²⁸ Ta Pol siir yai aeyairga niki

boiniyokiyokiiama. Siya boin, kima dinokninkin, ta mi miyika Adi Komii krimiir Wanin siya minkika krimiir ninimiskii hainakiyim. Siya bidi yikropkiyin iikam nhirim Judan iikam tani simiirim mi sima wi nwoki wakaeyoknain. ²⁹ Mi iya Pol siya ta yaiya saiir boin digiyin mi Juda iikamim sima ina swoki amim mi sima sima yai prasae bi ninkin wamwarkii boiniugim.

³⁰ Mi Pol siya biwiyiyo whisa ywo, ti om iirin mi ta omaka siya whwonkaiya siya saiirin ina sain taraoim mi iikamim siir omaka nii apririr boinaeyim, siya simiirin pi wadiyar nwowini. ³¹ Mi siya iya Adi Komii siya kigriraowi iikamim mi digworaekwo ikim, simiir boinmimauugin. Mi siya iki iikam whiekakim simiirin Biyan Inkam Komii Jisis Kraim siir yai aiirar boinmimauugin. Mi yayim siya boinmimauuwiyim, siya bi nimprio boinmimauugin. Ningaka. Siya ini idowiyar boinmimauuwamin mi inkam nwirkin saiir nikiduamin wi dig nwo rani. Ningaki, ningakinga. Iriig.

ROM

Mi iya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim om Rom hiranim simiiramin mi siya yokwowa kimidiniya wig ira Fibi dapiya saiir hauugi mi ya saeya kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim Judamiyim mi Judami tani ikim simiir ini hauuu. Siya tariigina minam warar ninkin winkika iikamim Judamiyim mi iikamim Juda iikam tani ikim naingwo tibmii karamae nwowim dimin biyekki naokingugunankaiyim sima Jisis siiraramar naingwo tibmii iskiyim mi simiirin wi wadie siyar nwoki owaiginium Adi Komii saikan. Jisis siya paeyin haaniya nironinkinin siirin krimiirsi naokin rirmiiya krimiir nwowaiginium dimin biyeyim simiirsi. Moses siir siyu komiiyin iikam imiirin wi rirmiiya siya nwowaiginu rani. Nangaka. Biyan Inkam Komii Jisis Kraisiiram naingwo tibmii sasairga iikam ima nwowana wadie.

Tayokwowa mi whiekakim Adi Komii siya nimbiniim aposel Pol siya miriyam simiir boinka

¹ Kara Polkin ta yokwowa iikamim om komii Rom kimiiram winkika. Kara Jisis siir miyan inkamkin mi kariirin aposel inkam siya nokmwain okwo haiginugun mi kariirin siya bidi yimbinin Adi Komii krimiir Wanin siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikamim simiir.

² Bidi, bidiniyarin Adi Komii siya bidi yimbinin ti siir yai miyik miyikim iikamim simiir boinmimauuwim. Mi ti profet kamim sima yai win kibiya saiir hai mi sima yokwo komiia dimin whirki kimbu karamae nwowiya saiir winki. ³ Ta yai win kibiya saeya Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraisiir yaiga, krimiir Biyan Inkam Komiiyin. Siya inkam kangin yopiiga naokainakin mi siya Devidni isidin Juda simiir hiranki nitkin.

⁴ Adi Komii siya bidi yisiimauuin, siya inkam ara rani. Mi siya krimiirin dimin kirie whira yisiimauu iya siya siirin ie hirankin hidninsiin idwowin. Jisis siya Adi Komii siirgisirar yinisimkin Adi Komii siya siirin mansi tirkin siir naeyuin dimin whirki bi kimbugin. ⁵ Adi Komii siya kariirin Jisis Kraisiir kirieniyin minam nimbingin ti dimin taeminim Jisis Kraisiya tirim simiir aposel inkam nwowim. Mi siya kariirin minam nikropkikin simiir boinmimauuwamin iki iikamim hinda tinda nwowim mi iikamim Juda iikam tani ikim sima wi siir yai imiirar nwoki aingwo tibmiiyim mi siir yai imiiram nwoki wakaeyoknam. ⁶ Adi Komii siya iikamim om komii Rom hiranim kimiirim wara bidi yimbinin mi siya kimiiram bidiyar mi ikunan, kima Jisis Kraisiir yinisim timi inkin o.

⁷ Mi kara ta yokwowa iikamim om komii Romanim Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim kimiiram asi wankika. Mi siya kimiir bidi yimbini kima siir iikamkim. Kara minam naingwowi, kimiir Adi Komii mi kimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss sowa wi kimiirar nwoki tirim dimin miyikim mi naingwoyimiyok mi nongwomamair aei aka. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kigam naingwokin.

⁸ Kara biyyin pi ta yaiya saiir niki boini: Hinda tinda sima kimiirin hiniina haigiririr boini, kima Adi Komii kimiir Wanin siiram naingwo tibmiyyan iikamkim. Mi Jisis Kraiss siir inig iirin kara kimiir asi boin wadieki Adi Komii siir. ⁹ Kara Adi Komii siir mi aiir miiyyin mi kariir kwoin komiiyin ina yaingwokiyin siir Yinisimin siir yai win kibi aiir boinmimauuim. Mi Adi Komii siya ina ninokninkinin kariirin inokinokin siyar whinkinsiis haiginuwikin iya nhwo kara kwisboiniyim. ¹⁰ Mi inokinokin kara Adi Komii siir sriigin, siya kariir whinkinsiis haiginuwim mi ii nhirim kara siyugaki niuwi kimiiram wa nwoki itim kimiir kigimin. ¹¹ Kariir kwoinin kimiir nini kignakiyamin ina naingwokinin mi kara dimin miyikim kimiir hauuwam mini, Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim mi ti dimin hiriinanin wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwi kirie kima nwowim. ¹² Saeya hiniinga, kimiir naingwo tibmiya saeya kariir kinsiis haiginuim mi kariir naingwo tibmiya kimiir mi kinsiis haiginuim. Mi ti hiriinan siyuin siya wi kimiir whiekakar nwoki kinsiis haiginu irkakim.

¹³ Ti nomiyyauim kara ha naingwowi kima ti inokninkin ii whiekakim kara kimiir kigamar naingwowi kariirin dimin whirki nipiyaoki rani. Kara iikam nhirim Juda iikam tani simiir bidi whindiriraerarin mi sima ini naingwo tibmiyyan inkamkin ywowim. Mi kara kimiirin hiriinan whindiriraerarin naingwokin. Mi iriipi hiriinan kimiir waraurin wi naekaka niki owim. ¹⁴ Adi Komii siya kariir bidi yimbini siir yai win kibiya saiir boinmimauuim nu Grik hiran iikamim dimin taeminki naokingunankaiyim mi iikam nhirim nu whiranin dimin taemin kamaeyim simiiram mi iikamim ninokninkin whiekak kamaeyim simiiram warar. ¹⁵ Mi ti dimin hiriinanin, kara iikamim om komii Romanim kimiiram simiirsi nikwokrimkripnaniyam tirkin Jisis Kraiss siir yai win kibiya saiir warar nanaakninkiiyim. Iriig.

Ta Kraiss siir yai win miyika saeya kiriekaka.

16 Kara ta Kraisiir yai win miyika sairsi bi nididgin. Nningaka. Dimusi rani, saeya Adi Komii siir kirieka, iikamim wakaeyoknam mi ha naingwo tibiimiyim simiir whinkinsiisi. Ta yaiya saeya bi Juda iikamim simiir hiriir yam mi mhoiia saeya Juda iikam tani simiir hiriir yam. 17 Mi Kraisiir yai win kibiya saeya krimiir nisiimauuga Adi Komii siir yipiki hiniina nisiimauuin siya dimin whirki bi kimbugin siya dimin miyikim krimiir diriraerarim simiir. Mi siya iikamim krimiirin dimin whirki kimbu karamae inkam asi dapkim mi iikamim krima wi iripa mhi kwoin saika ninkin owi. Adi Komii siir yaiya saeya hiniina boinka, ta kirmiir naingwo tibiimiyi saeyar dapi kimirin Adi Komii siir whwonkam idan, dimin whirki bi kimbugim mi kima wi omwaiya waiyayokiyoki. Siyu whir karamaeka. Nningaki, nningakinga. Iriig.

Ta yaiya iikamim Adi Komii siir yai aiir haimriiyuim simiir siyu imiir boinka.

18 Adi Komii siya ninomor kou hir nidwowin siir om iir. Mi ta siir io yaiya saeya wi nimprio rani saeya wi idowiya nimbini iikamim digiumii siir yai aiir haimriiyuim simiir mi iikamim dimin biyie tiriiyim ta Adi Komii siir yai win miyikina ini simar ikworindinukiya. 19 Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yisiimauuin siir dimintaemin whiekakim simiirin mi sima wa pi sibgu inokninkinim. Mi Adi Komii siya simiirin bidiyar sibgu isiimauuin. 20 Bidi bidiniyarin Adi Komii siyar nonkwokwowim digworaekwo whiekakim simiir mi ta iya sair hirankar ntiyokiyokiya mi tsi tariinanar namwoniin. Mi iikamim ti digworaekwowim siya diriraerarim simiirin ha pi kigninokninkinim mi sima Adi Komii siirin ha pi yinokninkinsasaeyin ti digworaekwo imiirsiyar. Ya hiniinga, sima digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim simiirin wa kigi mi sima siir whwonkamin wi kig rani. Mi sima wa nwoki kigninokninkinim siir kirie komiia inokinok nwoyokiyokiya sairin. Mi sima hiniina boin karamaeka, krima Adi Komii siir bi ninokninkinkim mi krima siir inig iirin wa hainan tani. Nningaka. 21 Sima ina ninokninkinim Adi Komii siya ina nwowin mi sima hiniina naingwo rani, siya Adi Komii kungin mi sima siir inig iir bi hainanikim mi siir bi boin wadiekim. Nningaka. Simiir kwoinim pi whaowaekim mi simiir kwoinim miyik bi nwokim. Sima habwhaowaenan nwokim. 22 Simiir kwoinim ha naingwowi sima digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim. Nningaka. Simiir kwoinim ini habwhaowaenan ywowim. 23 Mi sima Adi Komiiyin naonam karamae nwowiyin digiumii

siir haimriiyiugim mi sima siir inig bi hainankim. Mi sima kimidiniya diminim inkamkar nonkwokwowyim simiir inig imiir hainan ti uruwai, siyaowai, ipiyin, mi it mi mipug minim mi wraisupai wraisupai ikim.

²⁴ Mi Adi Komii siya simiir haiburgigin mi simiirin, simiir siyu biyeyin siya kiyainankim. Mi sima siyu biyeyin siiram nikwokwo nanaeikin, iraka nwiraka iripa piu nwowamin. ²⁵ Mi ti hiriinan iikamim sima Adi Komii siir yaimwo aiirin digumii bidi haimriiyiugim mi sima pi yaeya niksiseae yaiyar haii. Mi sima pi diminim Adi Komii siya nonkwokwowyim pi simiir inig imiir swoki hainani. Mi sima pi Adi Komii siir inig siir hainan tani, yipiki ti digworaekwowyim simiir nonkwokwowyim. Nningaka. Siyairgin wadieki wadeyin mi iikam krima siir inig iirarar hainan, iinokinokin.

²⁶ Mi Adi Komii siya simiirin siyu biyeyin siir hirar haiburgik mi sima ini siyu biyie tiri siyuin siirar yapim. Mi simiir wigim, sima siyuin iripa piu simiir kam aka nwowiyim ini yimiiyunamim mi sima iripa piu kimidiniya wig nhirmaka ini owou. ²⁷ Mi kamim yim iripi hiriinanar mi tir, sima iripa piu simiir wig imaka bi nwokim, simiir kwoinin iripa piu inkam nwiraka nwowam nikwokwokim mi sima siyu biyie sima simar yinwo anwona. Mi Adi Komii siya simiir asi tirbugikin, ti siyu hiriinan sima tirin siirsika. Yio ti hiriinanin yio dimin karamaeka.

²⁸ Mi ti iikam hiriinanin Pi boriisopi simiir kwoinin Adi Komii siiram nwowim mi siir digworaekwo ikim. Mi siya simiirar kigninkinki mi sima ini simiir kwoinkar yaingwo diriraerar namim ti siyubiyieki siyu biyie kin iirin mi sima wi siyumwoni nap rani. Nningaki, nningakinga. ²⁹ Simiirin ti dimin biyie biyie hiniinim sima bidi yaokingugunankaiyim. Digworaekwo whiekakam naingwo mi kwoin biyie biyie iikam nhirmiyam naingwo mi kigmar mi ninkinwamwarki boin, niksiseae yai boin, inkam nisomao, kwoin inkam nwiram niwitpaomai inkam nhirmi boinikikasna. ³⁰ Mi whisariiyar haigiririr boin mi io whwonkam Adi Komii siir nanaonanaei. Mi inkam nwirniisi kiginiyokna karam nwo mi simamar naingwona mi diminpai diminpai sima tiraraowam mi yopii adni yai nantamyiriyir. ³¹ Mi siyu mwoni nap karam nwo mi nimbini air nikrimkrip mi inkam nhirmisi naingwoyimiyok karam nwo mi nhirmaka nomboin ii ae karam nwo. ³² Adi Komii siir siyu miyikin siya hiniina boinkin, iikamim hiriinan siyu biyeyim simiir tiri yio daonam. Sima bidi yinokninkinim mi sima ti siyu biyeyin siirin ini hiriirar tiryokiyokiyamin. Mi ti hiriinan siyuin sasa rani. Nningaka. Sima ini hindara yininopkainamim mi iikamim ti hiriinan

siyü tiriyim sima simiirin pa mi ikboinmamaari. Iriig.

2

Yaiya Adi Komii siya hidiya ya ninokninkin wadiekawadieyairga

¹ Juda iikam kima Juda iikam tani, simiir simiira priiboin huriyiyunanaei, siyü biyeyim sima tiriyim simiirsi, kima hiriinan kipi boin. Dimusi rani, wim kima iki siyü hiriinanin kima boiniyim simiir, siirar mi tirikim. Mi kima simiir boini mi ta yaiya wi kimar swoki kwaeyopkwonaei. ² Mi Juda iikam kima bidi yinokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiirin wi kipa kipa hid rani, siya krimiirin wi hiriinankinar hidi. Mi ti iikamim, ti hiriinan siyü iir tiriyim, Adi Komii siya simiirin, wi siyü miyikimiyik iirar nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi ta siya hindana saiir bwamkibwamin wi wadieyar namki. ³ Kima iikamim ti hiriinan siyü iir tiriyim simiir boinhuriyiuwiyim mi wim kima ti hiriinan siyü biyie iirar mi tirikim. Kima panina naingwowi, kima wi digar nwowi, iya Adi Komii siya iikamim simiir nonkwobumbuninkinana, simiir dimin biyeyim simiirsi, ha? Nningaki, nningakinga. ⁴ Pi panina tiri, ha? Adi Komii siya kimiirin wi hiriyar naingwoyimiyyokiyokii mi siya kimiiramn wi ii haruwa nwo rani mi siya kimiir dimin biyeyim asi-ima bi niki diriraerar bumbu sasauwikin. Nningaka. Mi hiriinanki nuwi mi kima Adi Komii siir siyü miyikin siir dimusi kiyopsibgii. Mi Adi Komii siya ha naingwowi krimiir kwoinin ti kisina haigi mi siya kimiirin wi ti hiriinan siyü iirsi tir haiginuwi. Mi kima tari ninokninkin tani, aniya? ⁵ Kimiir kwoinin bidi yinkisaiowaeyim mi kimiir kwoinin paninsi kisina haigisi. Mi ti hiriinan siyüin, wim kima kimiir dimin biyie imiir haingiriyü haigin ii raraoinami. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siya kimiir io yaiyim wi hiriyar mi haigi-nonkworinukripkai, siya wi haiginirkii rani ti dimin biyeyim kima haingiriyü haiginmimirim. Mi ta iya Adi siya kimiir dimin biyeyim wi haning nitkiigigii mi siya iikam kimiirin wi haning nonkwobumbu ninkin haiginuwi. ⁶ Adi Komii siya iikamim, simiirin irira nwinwira, wi siyüin sima tirin, wi siir hiriinan yamdiyar swoki hidi. ⁷ Mi iikam nhirim sima miinan miriinanaei siyü miyik iiramn, Adi Komii saika sibgu idwowanin ninomor kou hir mi sima wi inig komigak nwowi mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siya wi nonkwobumbuninkin tani. Adi Komii siya wi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin inokinok wi ti iikam imiir hauuwi. ⁸ Mi iikam nhirim yim simamar naingwonaei mipi yaimwo aiir haimriiyugigi digiumii mipi siyü biyie iir

diriraerar nami mi Adi Komii siir kwoinini ti iikam hiriinanin simiiramini wi haugihauga whiyie mi siya simiirin wi haningi nonkwobumbuninkini. ⁹ Mi mhoiyya Adi Komii siya wi hik kimpipisu komii iikam whiekakim siyiu biyie tiriyim wi simiir naninkiniuni. Bii wi Juda iikamim siyiu biyie tirim simiir mi mhoiyyin wi iki Juda iikam tani hinda tindanim siyiu biyie tirim simiir. ¹⁰ Mi Adi Komii siya wi iikam whiekakim siyiu miyyik tiriyim, wi nidwo miyyik mi inig komiigak mi iripa ningwomamair aei wi simiir hauuwi ninomor kou hirin. Bii siya wi Juda iikamim simiir tiri mi mhoiyya Juda iikam tani hinda tinda nwowim simiir warar. ¹¹ Adi Komii siya ha bi naingwowikin, iikamim inig komiikakim, sima mi iikamim inig karamaeyim yim sima. Ningaka. Kima ini hiriinan kimar ywowim. Mi siya irira nwinira kimiirin wi diminin kima tirim wi simiir digar mi sibgu hidaiginiuwi.

¹² Iikamim Juda iikam tani mi sima Adi Komii siir siyiu komii iir bi ninokninkinim mi sima siyiu biyie ha tirkim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi nwo rani. Ningaka. Siya simiirin wa nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Mi Juda iikamim simiirin ningaka. Sima Adi Komii siir siyiu iirin ina ninokninkinim mi sima siyiu biyie ha tiri mi Adi Komii siya simiirin wi ti siyiu iirsi boinwokirop natkaigi. ¹³ Iikamim Adi Komii siir yai airin hindara wakae kimaigiyim mi Adi Komii siya simiirin wi ha boin tani, sima iikam miyyikim. Ningaka. Iikamim siyiu komii iir wakaeyokna apiyim, ti hiriinan iikamim simasimargim Adi Komii siya nikuwanim iikam miyyik. ¹⁴ Mi iikamim Juda iikam tani, tinda tinda nwowim, Adi Komii siir siyiu iir ninokninkin karam nwowim, sima diminin simiir kwoinkar naingwokiyyin, pi siyiu miyyik sirar mi tiri. Adi Komii siir siyiu komii ieya boina sair hiriinan siyiuin, yio krimiir nisiimauugin. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hiniin dimin iki wadieyin mi piki hiniin dimin iki biyieyin. ¹⁵ Mi siyiu hiriinanin sima tirin yio simiir kwoinauin Adi Komii siir siyiu komiyyin ini haniin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi simiir kwoin ieyar nisiimauuwi, piki hiniin dimin ikin wadieyin mi piki hiniin dimin ikin biyieyin. Mi hiriinanki niuwi, simiirin ini simiir kwoin ieyar nowomwarkaiyuim. ¹⁶ Mi mhoiyya ii komiyya, yaimin dimin imiir hidana Adi Komii siya wi Jisis Krais siir boinkii, ti kwoinpai kwoinpaiyim, iikamim hinda tindanim simiir kwoinai kwirii idwokaiyim, simiir kinawhiyiyiyie itkikinam. Mi siya simiirin wi ti digworaekwo imiirsi boinwokirop natkaigi. Mi ti digworaekwowim, sima wa nimbiyami mi Adi Komii siir yai win kibiya kara boinmimauuwiya saeya ta hiriinan yaigaka.

Yaiya Juda iikamim mi siyiu komii ikin simiir boin aeya

¹⁷ Juda iikam sima ha naingwowi, Adi Komii siya mi kima, kima iripar nongwomamair aeikim. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi kimiir bopwowa paeki bi namai ikougın mi Adi Komii siya ti siyiu komii siir yaiyim kimiir hauugiyim mi kimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi, aniya? Nningaka. Mi kima kimiir inig imiirar hainaniyim, kima pi ha boini, nim krıma Adi Komii siir iikamkim. ¹⁸ Kira Adi Komii siir kwoin iirin siir bidi yınoknınkınim. Mi kira ina hid ninoknınkınin piki hının dimın ikin biyeyın mi piki hının dimın ikin miyıkın, kira siyiu miyık iirar napıkın. Dimusi rani, sima kiriirin Adi Komii siir yaiya yınisimar nowomwarkaiyukın. ¹⁹ Kima hınına naingwowi, Adi Komii siir yaiya kima saiirin ninoknınkın miyıkakım mi kima iikamim habwowhaenan nwowım simiir aknainan niisiimauuwam mini Adi Komii siir yai miyıka saiirin, ha? Mi kima siyiu miyıkın siir niisiimauuwam mini mi sima kimiir nwoki wakaeyoknam. ²⁰ Kima hınına naingwowi kima digar nwowi, iikamim habwhaowaenanım simiir nowomwarkaiyuwım Adi Komii siir dimın miyıkım simiir, ha? Mi kima iikamim yınisım sapısapnan Adi Komii siir dimın miyıkım simiir nowomwarkaiyuwam mini mi kima simiir sibgu owomwarkaiyuwamar naingwowi Adi Komii siir dimın imiirin. Dimusi rani, kima hınına naingwowi Adi Komii siir yaimwoki yaimwowa saiir bidi yınoknınkının. Mi sima wi kimiir hiriinana nwoki owım, ha? ²¹ Nningaka. Kima iikam nhirim simiirin ha nowomwarkaiyuwigin, Adi Komii siir dimın imiirin mi kimakıma nowomwarkaiyuna dimusi nwowi, ha? Kima ha boınıkım, kima hi kipi tauae mi tari hi kimar tauaeikım, aniya? ²² Kima hınına boınıkım kima hi wig iraka kipi nanae mi kima hiriinan siyiu iir bi tirikim iyie? Nningaka. Mi kima pi boriisopi iikam nhirim sima uruwai siyaowaini nikwo aeyım. Mi kima nae nhirim Adi Komii siir omaka hiranka tauae hainakikım. ²³ Kima kimiir inig imiirar hainanei inkamkim mi kima ha boınıkım, krıma Adi Komii siir siyiu iirin bidiyar yınoknınkınin. Mi kimar taouugaikın ti siyiu komii iirin, yo ti hiriinan siyiuın kima Adi Komii siir inig iir haigin ikworınugın. ²⁴ Yokwo Komii saeya hiriinan yai kaimwo aiirar mi boınka, iikamim Juda iikam tani sima Adi siir Komii inigin whisarii bi haigin ikwowaisiigin. Dimusi rani, Juda iikamkınım kima niisiimauugım, simiirin.

²⁵ Kaimwoka, iya kima yınisım sapısapa nwowa mi sima kimiir miois aiirar kitiyopnır haiya yo wadiekin ti hiriinan siyiuın, siyiu komii siyar boınkın. Mi kima ti siyiu komii iir haigin ikworınuwi mi sima kimiir miois imiir bi kitiyopnır

haigim, iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan. ²⁶ Mi kamim simiir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam iikam nokdap haiginiuwi mi ti iikamim sima wi kamim miois kitiyopnir haiiyim wi simiir hiriinan nwowi. ²⁷ Kaimwoka, kima Juda iikam kiinim, wim kima kimiir mioisim bidi kitiyopnir haiyim mi iriipi hiriinan, kima ti siyiu komiyyin siir haiyim mi inokinokin kima ti siyiu iir bi wakaeyoknaeikim. Nningaka. Mi iikamim Juda iikam tani hinda tindanim sima simiir mioisim bi kitiyopnir haigim mi sima Adi Komii siir siyiu iirar wakaeyoknakim. Sima yai wi kimiir boin huriiyu boini. ²⁸ Mi kimiir yopiiyim sima kimiirin Juda simiir isidin siir hirar naokainaka windi mi sima kimiirin wi Juda iikamkin hiriinansi nikiu rani. Nningaka. ²⁹ Mi iikamim Adi Komii siir siyiuin siir yaimwokiayaimwowa simiir kwoinawu wokaiya saiir sibgu apiyin, yim simakisima Juda iikam kiinim. Mi ti hiriinan siyiuin kwoin ara sima priinaingwo tibmiyyin yio ina Adi Komii siir naeyiuin kimiir miois imiir kitiyopnir haiiyim ini hiriinan ywowin. Mi yipiki ti Adi Komii siir siyiu komiyyin biya Moses siya winkiyyin siir yai imiir nap karamae nwowim mi iikam nhirim sima ti hiriinan iikamim wi simiir inig imiir hainan tani. Nningaka. Mi yio Adi Komii siya simiiramim wi nhami nhami naingwokwonanae rani. Iriig.

3

Siyiu biyie siya wi siyiu miyik iir nikwowaisii rani.

¹ Kima panin panina naingwowi Juda iikam wadie kimar yowiski mi iki Juda iikam tani yim miyik rani, iyie? Mi ti kimiir siyiuin miois kitiyopnir haiyyin, siya wi kimiirar whinkinsiis haiginiuwi iyie? ² Ini mi owin, yio hiriinan siyiuin yio dimin karamaeka, yio kimiir whinkinsiis haiginiugin, biigibiiyin Adi Komii kimiir Wanin siya siir siyiuin Juda iikam kimiir hauugin kima ninokninkinam mi kima siir napim. ³ Kaimwokikaimwoka, Juda kimiir iikam nhirim ti Adi Komii siir siyiu komiyyin siir yaiya saiir siyiu iir nap karam nwowim simiirin wi panina tiri mi Adi Komii siya wi digiumii siir yai aiirar haimriiyuwi, aniya? ⁴ Nningaki, nningakinga! Iikam whiekakim ti nu iirar nwoirkakim, sima niksise yai boini mi Adi Komii siya wi niksise yai wara boin tani, yio wi yaimwokiayaimwo imiirarar boin iski. Adi siir Yokwo Komiiya saeya Adi Komii siirin hinina boinka, inokinokin iikamim yai kiriir boinhuriiyuwiyim mipi kirar swoki atkin okwonaowidi. Mi sima wa nwoki

inokninkinim, kiriir yaiya ini kaimwokikaimwower ywowa.

⁵ Mi ta iya Adi Komii siya krimiir dimin biyieyim, simiirsi nonkwobumbu ninkini, iikamim sima kigninokninkinam mi sima wa naingwowi, Adi Komii siya dimin whirki bi kimbuwikin. Mi krima wi panin panin boini, ha? Mi inkamin ha boini, kiya, siya krimiirin siyiu miyik bi tirkin mi krima wi kwoin whiruwa siir kwoin iirarar nwoki, aniya?

⁶ Nningaki, nningakinga, Adi Komii siir siyuin siya dimin whirki kimbuwikiswo mi siya iikam imiirin wi panin panina pi sibgu hidin, ha?

⁷ Mi ta kariir nksisae yaiya saeya Adi Komii siir yaimwokiyaimwowa sairin idowiya nwowaiginuugi mi inig komigak siir nwowaiginuwi mi siya kariirin dimin biyiekak inkam dimusi swoki dapi mi kariirin wi yamdi dimusi swoki tirbuwi, ha? ⁸ Mi ini mi owin, krima wi hinina boini, humbaie, krima siyiu biyie tiri mi iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainanim. Mi tari hiriinan siyuin ini wadie siya yowim, aniya? Nningaki, nningakinga. Mi iikam nhirim sima kariirin hinina nkbumbuwikim, Pol siir yaiya saeya hiriinanaiga. Mhoiyya Adi Komii siya wi yamdi simiir diriraerarbumbuwi ti hiriinan kamim mi siya simiirin wi siyiu wadiekwadie iirar tirhaiginuwi. Iriig.

Inkam miyik nwir karamaeka. Nningaka.

⁹ Mi krima wi panin panina naingwowi, ha? Mi tari iki iikamim Juda iikam tani, simiir kwoinim ini Juda iikam krimar yowowiskiyim, ha? Nningaki, nningakinga. Kara kimiirin pi hinina boinki, Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim, ti nu iir nwowim hinda tinda krima hoimgakarim, siyiu biyie kinar tiriikim. Krimiir kwoinin siyiu biyie tiramin, siyar kiyai. ¹⁰ Tiki yayim, yim yaimwokiyaimwo imairgim. Bidi bidiniyarim, kam nhirim sima winkyim Adi Komii siir yayim, Yokwo Komii Samni, sima hinina winboinkikim,

mi krimiir nwirniyin, Adi Komii siya wi ha boin tani, dimin whirki bi kimbugin. Nningaki, nningaka. Krima hoimgakarim, siyiu bibiyeyan iikam kinairgim.

¹¹ Krimiirin inkam nwirki ninokninkin tani, pi hinin dimin ikin, kaimwokikamwo nwowin mi Adi Komii siir mi inokninkinam naingwowin mi siir wakaeyoknam.

¹² Iikam whiekakim sima Adi Komii siirin digiumii bidi haimriiyugigim sima ini dimin biyie tiran iikam yowim. Nwirkinwirki siyiu miyik bi tirkin. Nningaki nningaka. ¹³ Yai bibiyeyim, sima boiniyim, ini ieyin inkam haingikaiiyin, si budwaki whakiyin, ini siir hiriinan yowin. Sima nksisae yai kasa bi boinkim

mi ti yai bibiyie hiriinanim sima boiniyim iikam imiir yim ini mipugni bigi pikiiyim mi urura ha kinamiyin, ini hiriinan ywowim. ¹⁴ Finokiinokin sima yai bibiyie arar boinanaei iikam imiirin. ¹⁵ Sima bi kimiminikim mipi iki iikam nhirim io simiir nwowi mi simiirin pa mi isomsom aokaokii. ¹⁶ Maeyau mauyauim sima namiyim, sima digworaekwo imiirin pi haninggin nonkwobumbuninkingigi mi mi iikamim sima pi hik prasae hai rani, simiirsiiyin. ¹⁷ Sima iikam nhirmi bi ninki amasuwikim iripa nongwowamair aeyam. Niingaka.

¹⁸ Sima Adi Komii siir inig iir hainanam bi naingwowikim; yipiki inkam komiigi komiiyin.

¹⁹ Mi krīma ina ninokninkinim, digworaekwo whiekakim siyiu komii siya boinim mi iikamim sima wi siyiu komii siir aowa nwoki owim. Mi inkam nwirkin ha boin karamaeka, kara inkam wadiekīn. Niingaka. Krīma iikam whiekakim maeyaumaeyauwanim Adi Komii siir whwonkam idain dimin biyie bīdiyar tirbuwim. Mi Adi Komii siya krīmiirin wi ti siyiu komii ieya boinwokiyopnatkaigi. ²⁰ Mi ta hiriinan sair-sika krīmiir nwirki nwirki Adi Komii siir siyupai siyupaiyim simiir bi napkin mi Adi Komii siya krīmiirin wa ha dap rani, dimin whirki bi kimbukin. Niingaka. Adi Komii siir siyiu komiiyin siya siyar nāsiimauugin, krīmiirin. Inkamin siyiu biyie tiriyin. Iriig.

Iikamim Krais siir yai aairim naingwo tibmii wi iikam miiyik sima nwowi.

²¹ Mi tariinanin Adi Komii siya krīmiirin idowiiya bidi ywokiyin, yipikin siir whwonkam ida dimin whirki kimbukaram nwowin. Mi yio ti diminin siyiu komii saika bi namasugin. Niingaka. Yio ini sa ywowin mi yayiim Moses siya bīdiya winkiyim mi profet kamim sima mi winki ikim, sima ti dimin iir winboinkikin. ²² Tiki siyiu miiyikin siya hiniingin, iikamim Jisis Krais siir yai aairim naingwo tibmiiyim, ti iikamim sima Adi Komii siya dapiyim dimin whirki bi kimbugin. Mi iikam whiekakim naingwo tibmiiyim Adi Komii siya simiirin wi iikam miiyik nikiuwi. Adi Komii siya wi hiniina naingwo rani, wim kima Juda iikamkim mi nim krīma Juda iikam tani. Niingaka. Yio ti hiriinanin dimin karamaeka. ²³ Iikam whiekakim hinda tinda nwowim sima dimin biyie bīdiyar tirim mi Adi Komii siya wi simiir irni nwirni hainan prapas rani mi simiirin wa boin tani kima iikam wadiekim. Niingaka. ²⁴ Adi Komii siir naingwoyimiyoka krīmiirin hindara priihaugikin Jisis Krais siya naowa iikam

simiir dimin biyeyim simiirsi mi krimiirin saeyar nanmai-warkainakim Setan siir inankin. Mi Adi Komii siya wi ta hiriinan krīma naingwo tibmīya Jisis Kraisiiram, wi sairsiya dapikiuwi dimin whirki kimbu karamae. Mi ti dimin hiriinanin bi sainikin. Nningaka. ²⁵ Adi Komii siyar nikrop iuungikin Kraisiirin, nu tir nauuni aoniyam, sib-sibin inkamkin nisom inkin imiyyaeyin, Adi Komii siiram siir hiriinan. Mi siir nhieya ha naokiinaini mi krimiir dimin biyie biyeyim wi saeyar haiyoprindiyūmiigii, iya krīma siiram naingwo tibmii. Adi Komii siya hiriinan minam tirkin krimiirin, krīma wa nwoki inokninkinim siya dimin whirki bi kimbugin. Mi bidi bidiniyarin iikamim dimin biyie tiriyim, Adi Komii siya simiirsi naingwoyūmiyokim mi siya simiirin bi nonkwobumbuninkin. Dimusi rani, Jisis siirin wi siya nikrop iuungii, simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprindiyūmiigiyam. ²⁶ Jisis Kraisiirin siyar nikrop iuungikin nu tir nauuni aoniyam mi iikamim sima nwoki kiginokninkinim, siya dimin whirki bi kimbugin. Mi iikamim Jisis siir yai aiiir sibgu wakaeyokna apim, siya krimiir dimin biyeyim hiriinansi haiyoprindiyūmiigikim. Mi siir wh-wonkam ida siya krimiirin wi iikam wadie asi nikiuwi.

²⁷ Mi wi panina tiri, krīma wi krimiir mi miyyikim simiir inig imiirar ti hainan, ha? Nningaka. Tiki mi miyyikim, krīma miriyyim krimiir dimin biyeyim wi sima haiyoprindiyūmiigi rani. Nningaka. Jisis siir yai aiiiram naingwo tibmiiyin siyūin, siya siyairgin krimiir dimin biyie imiir haiyoprindiyūmiigiyin. Mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan siirsi nikiuwikin dimin whirki kimbu karamaeyin. ²⁸ Krīma dinokninkin, iikamim Jisis Kraisiir yai imiiram naingwo tibmiiyim, kwoin whiruwā nwokiyim sima simairgin Adi Komii siya nikiuwiyim dimin whirki kimbu karamae, siya krimiirin ti mi miyyikim miyyikim krīma miriyyim, siyū komii siir siyū imiir krīma napiyim, simiirsi bi dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Nningaka. ²⁹ Kima panina naingwowi mi tari Adi Komiiyin Juda krimiirarar Adi Komiiyin, aniya? Mi tari iki Juda iikam tani simiir Adi Komii wara rani, aniya? Nningaka. Siya iki Juda iikam tani simiir Adi Komii warairgin. ³⁰ Dimusi rani, Adi Komii siya iki iikam whiekakim hinda tinda nwowim, krimiirar Adi Komiiyin. Kamim miois kitiyopnir haiiyim mi ha naingwo tibmiiyim Jisis siir yai imiir simiir Adi Komiiyin mi kamim miois kitiyopnir hai karam nwowim mi ha naingwo tibmiiyim Jisis siir yai aiiir, siya simiir Adi Komii warairgin. Mi ti hiriinan iikamim yim sima, Adi Komii siya dapiyim, dimin whirki kimbu karamae. ³¹ Mi krīma ha naingwowi iikamim Jisis siir yai imiir wakaeyokna aingwo tibmiiyim, ya ini komii

saeya ywowa mi kima wi panina naingwowi, siyu komii siir yaiyim Moses siya winkiyim, yim dimin komii rani, aniya? Nningaka. Tariinanin ti digworaekwowim, yim siyu komii siir siyumwokisiyumwoin siir nanaakninkii haiginiugin. Iriig.

4

Adi Komii siya dimin whirki kimbukaramin Ebrahim siir dapkin.

¹ Ebrahim siya krimiir hiriinan inkamaigin mi siya Juda iikam krimiir brougaekin. Mi krima siirin wi panina naingwowi mi siya Adi Komii siir siyu komiiyin siir siyuim panin panina huimikainakin, siir whinkinsiis haiginiuwamin, ha? ² Mi kaimwoki niuwi, Ebrahim siya siyu komii siir siyupai siyupaiyim simiir sibgu api mi siirin wi dimin whirki kimbu karam ti dimin ima nwowi mi siya siir inig iirin wa ti hainan. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam idain Ebrahim siya wi dimin whirki kimbu karamaeyin wi ta hiriinan saiirsi nwo rani. Nningaka. ³ Yokwo Komii saeya Ebrahim siirin hinina boinka, Ebrahim siya Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyoknakin mi Adi Komii siya siirin dimin whirki kimbu karamae saiirsiyar nikiugin ⁴ Krima ina ninokninkinim, inkamin inkam nwirni mi miriyyin mi umir ha haiyyin ta miya siya miriyya saiirsi mi ti hiriinan umirim siya haiiyim, siya ti inkamin siirin hinda bi sib hauugin. Nningaka. Yio miya siya miriyya saiirsi haiigin. ⁵ Mi inkam nwirkin siyu komii siir mi aiir mirii karamae nwowi mi Adi siya ha kigi, siya ini siir yai aiiram naingwo tibmii kinim mi siya ti iikamim dimin biyieki naokingugunankaiyim imiirin wi ha dapi dimin whirki bi kimbukim. ⁶ Mi biya Devidin yio iriipi hiriinan yaiya saiirar mi win boinkikin. Adi Komii siya krimiir miyim simiir bi kigikin. Nningaka. Mi inkamin siyu komii siir yaiyim simiir sibgu ap karamae nwowi mi iya Adi Komii siya siirin dimin whirkin kimbu karamae ha nikiuwi mi yio siya maigimairga dwo. ⁷ Yaiya biya Devidki si win boinkiya yokwo Samni, siya hinina win boinkikin,

iikam whiekakim simiir dimin biyieyim Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim mi yim sima maigimairga dwo.

⁸ Mi Adi Komii siya iikamim siyu biyie napim simiirin wara kinawhiyiemiyie boin karamae nwowi mi simiir boinwokiyopnatkaigi karam nwowi, yim ti iikamim maigimairga dwo.

⁹ Mi tari Juda iikam mois kitiyopnir haiiyim simasimar ti maigimairga, aniya? Iyie? Nningaka. Mi tari Juda iikamim mois kitiyopnir hai karamae nwowim yim sima

ha timi maingimairga, aniya? Krīma Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yayim simiir ti sibgu naingwo saeya hiniina boinikim, dimusi rani, Ebrahim siya Adi Komii siiram naingwo tibmiigin mi Adi Komii siya siirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugin. ¹⁰ Mi Ebrahim siya ini panina ywowin Adi Komii siirin ti dimin whirki kimbu karamae naingwowin, ha? Mi siya tari miois bidi kitiyopnir haiyin. Nningaka. Siya miois bi niki kitiyopnir haigin mi Adi Komii siya siirin ha bi dapkin dimin whirki kimbu karamae mi ta saiir mhoiia, siya miois haningin kitiyopnir hai. ¹¹ Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Ebrahim siya Adi Komii siiram saiirar naingwo tibmiigin. Mi Adi Komii siya ta saiirsiyar dapikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi siya kamim miois kitiyopnir hai karamae nwowim simiir brougae asi nwokin. Mi ta simiir naingwo tibmii mi kwoin whiruwa sima nwowa Adi Komii siirim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir kwoinairga asi naingwo daphaiginugin simiirin dimin whirki bi kimbugim. Ya ini diminin hindara priihauuwiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹² Mi siya iikamim ti tariinan nwowim miois kitiyopnir haiiyim krimiir brougaein. Mi siya ta miois krīma kitiyopnir haiiya krimiir brougae saiirsi bi nwokin. Nningaka. Dimusi rani, krīma siir yai aiiram naingwo tibmiigim biya siya mi tira saiir hiriinan. Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Adi Komii siya siirin, siir naingwo tibmii aiir siya nikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Iriig.

Adi Komii siya nimbina ya iikam whiekakim naingwo tibmiiyim simiirga

¹³ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nu whiekakim mi iikamim Ebrahim siya mi siir yinie ikim, simiir nimbingik sima kigrirao irkakim. Siya ta nimbina Ebrahim siirin, siyu komiini siyu siya sibgu apa saiirsi bi nimbingikin. Nningaka. Siya siirin siir naingwo tibmii aiirsiyar nimbingikin. ¹⁴ Mi Adi Komii siya iikamim siyu komiini siyuin siir napiyim simiirara nimbini iikamim hinda tindanim simiir kigrirkakamin mi siya ti iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiirin wi panina naingwowi, yim simiirin dimin karamaeka, aniya? Mi ti simiir naingwo tibmiiya mi ta simiir nimbina ya wi dimin komii nwo rani. ¹⁵ Dimusi rani, krīma dinokninkin siyu komii siir siyuin, yo krimiir dimin biyeyim simiir nisiimauugin Adi Komii siya yipiki ti siyu iir ninikibiri wi siirsi nonkwobumbuninkini mi ti siyu komiiyin siya nwo karamkiswo mi wi dimin whirki di nomokouwi, wi hindara pi priidiraerarkaeyamin.

16 Ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim, iikam krɪma haiyam, krɪma simiirin wa haii. Dimusi rani, krɪma siiram naingwo tibmiigin. Yio siir siyɪu komii iir napni dimin tani. Niingaka. Adi Komii siya ti digworaekwowim krɪmiirin hindarar prii hauugin, siya hiriinan mɪnsi tirkin, siya siyɪu miyik krɪmiir tir haiginiugin. Mi ti Ebrahim siir isidin, krɪma wi ti digworaekwowim simiir haii. Yio krɪma krɪma rani. Niingaka. Ti digworaekwowim biya siya nimbiniim, wi iki iikamim hinda tindanim, yipiki siiram naingwo tibmiyim, wi simiir warar ninkin hauuwi. Ya aknainan krɪmiir niisiimauuga biya brougae Ebrahim siya tira saiir hiriinan. 17 Yokwo Komii saeya Ebrahim siirin hinina boinka. Kara Adi Komiiigin, kara kiriirin wi iikam whiekakim hinda tindanim wi simiir brougae nokmwɪn ohaiginiuwi. Mi Ebrahim siya krɪmiir biigi biyan brougae asi nwokin. Dimusi rani, krɪma siir yai aiir wakaeyokna apkim. Siya ti Adi Komii iirimɪn minam naingwo tibmiigin, iikamim naokaowim simiirin wi siya swoki hidninsiin idwowi mi sima wi omwaiyar swoki waiyai. Mi digworaekwowim, siya boinim nimbini karam nwowim, yim wa mi imbiyami. 18 Ebrahim siya ini warar iki whaowaeyin, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim sima wi panin panina nimbiamyami mi siir naingwo tibmiya ha naingwowi, ti digworaekwowim wa nimbimbiamyami. Siya hinina naingwo tibmii, siirin wi Adi Komii siya nokmwɪn okwo haiginiuwi, iikam whiekakim hinda tindanim simiir brougae nwowam. Adi Komii siya Ebrahim siir boinki Ebrahim mhoiia kiriir isidin wi kasakasa nwo rani. 19 Ebrahim siir biewiyim, kamairim iriyarnanaingim, (100) mi siya ha naingwowi, siya wai biyie bidi ywowin, siir naoni iya ini kingiin nwo. Mi siir wiga Sera saeya iriipa hiriinan waibiyie bidi mi owa, saeya wi yiniekak nwo rani. Mi siir naingwo tibmiya, siya naingwo tibmiya Adi Komii siir yai aiiram mi dimin taemin whiekakim ya kinisu kamaeka. 20 Siya ha bi naingwokin, ti diminin Adi Komii siya nimbiniin siir, siya wi tir tani. Niingaka. Siya hinina bi naingwokin. Mi siir kwoinin bi naingwo owouugin Adi Komii siir yai aiirin mi siya Adi siirin hiriyar mi okboinprapas mi siya hiriyar yaingwo Adi Komii siya siirin yinisim yinkamiyinin wa hauuwi. 21 Ebrahim siya ha naingwo aingwo tibmiigin, Adi Komii siir kirieya wi digar nwo mi siya kwoin whiskak bi nwokin. 22 Mi Adi Komii siya Ebrahim siir naingwo tibmiya hiriinan kigiyin mi siya siirin dimin whirki kimbu karam asi nikiugin. 23 Ta yaiya Yokwo Komii saiir nwo, Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karam Ebrahim siirara biri boinkin. Niingaka.

24 Ta yaiya křimiir warar boinka, Adi Komii siya wi křimiir warar nikiuwi, dimin whirki kimbu karamin. Dimusi rani, křima siiram naingwo tibmiigim, yipiki Jisis Kraisiir siir in siya hidninsiin idwokin ie hirankin křimiir Yaowae Adin ninomor kouwanin. 25 Adi Komii siya Jisis siir in nua tiriir in minam nikropki iugik in nu tir nauuni aoniyam křimiir dimin biyeyim simiir haiyopridiyumiigiyim. Mi Adi Komii siya siir in ie hirankar swoki hidninsiin idwo mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi Adi Komii siya křimiir in dimin whirki kimbu karam asi nikiuwi. Iriig.

5

Adi Komii siya křimiir in dimin whirki kimbu karam da-paiginiugin

1 Křima iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiikim mi ta hiriinan saiirsika, ta ii aiir in Adi Komii křimiir Wanin siya křimiir in wi dimin whirki kimbu karam saiir nikiuwi mi křima wi iripar nongwomamair aei. Dimusi rani, ti digworaekwowim křimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraisi siya tirkim křimiiram. 2 Mi iya křima Jisis Kraisi siir in naingwo tibmiiyim mi ti siyiun Adi Komii siya bidi hai-waokiy in křimiir siyu iir niyok haiginiuwiy in křima Adi Komii siir naingwobumbu aiir haiyam. Mi ta hiriinan sai-irsika, křima wi dimin iiramar nikwokwonanaekaigi Adi Komii saika nongwomamair aeyokiyokikaeyamam. 3 Mi křima ti dimin imiiraram kipi maigimaiga. Niingaka. Křima hikpai hikpaiyim křimiir nimbiniyim, simiiram warar timi maigimaiga. Dimusi rani, křima ina ninokninkinim, křima hikpai hikpaiyim wa haii mi ti hikpai hikpaiyim křimiir mhi kwoinim wi simar kinsiis haiginiuwi. 4 Mi křima kirie hiriinanar nwoyokiyokii mi dimin pai dimin paigi křimiiram kinanankiuwi mi Adi Komii siya křimiir in wi dimin whirki kimbu karam nikiuwi. Mi hiriinanki niuwi křima wi Adi Komii siya nimbiniim dimin pai dimin paiyim wi simiiramar nikwokwonanaekaigi. 5 Mi křima hiriinan naingwo tibmii mi křimiir naingwo tibmiiya saeya wi kigugu iuguski rani. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siya naeyu miyikin křimiir bidi hauugiy in. Mi Adi Komii siir naingwokwowa wi křimiir mhi kwoinaw nwoki okiyim. Mi hiriir yar nwoyokiyokii mi křima wa ninokninkinki ti Adi Komii siya nimbiniim dimin taeminim křimiiram wa nimbiam keni.

6 Mi křimar in ini kirie karamaeyar ywowim, Adi Komii siir whwonkam idain, dimin whirki kimbu karamaey in. Mi iya Adi Komii siya nimbingiya Jisis Kraisi siya naowana, iikam hinda tindanim dimin biye biyeyim simiirsi, simiir whinkinsiis haiginiuwam. 7 Mi tari křimiir nwirki siir piu

aiirsi bi naingwoyimiyojin inkam miyyik nwiirni naowim. Aniya? Nningaka. Mi inkam wadiyeyin iikam whinkinsiis haiginiuwiyin mi inkam nwiirki siiram naingwokwonanaei, ini mi owin, ti hiriinan inkamin siyar mi owim siir hik aiirsiyin. ⁸ Mi krma iikam miyyik rani. Mi iya krma dimin biyeyakar niki owim mi Jisis Krai siya ini krmiirsiyar mi aowin. Ti hiriinan siyuin Adi Komii siya krmiir nsiimauugin, siya krmiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. ⁹ Krai siyar nao iskikin krmiirsiyin mi siir nhiya ha naokiinaiiya mi krmiirin ini saeya yinaki iskiyin. Mi ta hiriinan sairsiyar nikiugin, Adi Komii siya krmiirin dimin whirki kimbu kamaeyin. Mi kima panina naingwowi, siya tari kirie kamaekin, krmiirin wi siya whinkinsiis haigini rani, dimin biye biyeyim krma tirim, simiirsi nanmaiwarkanaei, mhoiya Adi Komii siya iikam biyeyim simiir nonkwobumbuninkini, ha? ¹⁰ Biya krma iikam miyyik miyyiknan bi nwokiyamkim, krma Adi Komii siir sau omom nwokim. Mi siir yinisimin Krai siyar naowin mi krmiirin iripa siyar yinkiamasu haiginiuwiyin Adi Komii saikan. Mi tariinanin, krma tisi Adi Komii saikar nongwomamae aeyim mi krma bidi yinokninkinkiyim mhoiya krmiirin wi Adi Komii siya nikiunami ninomor koua hiriir. Dimusi rani, Krai siya ie hiranki minam nnsiin idwokin krmiir whinkinsiisam. ¹¹ Ta sasa rani. Nningaka. Dimin whirin krma saika nongwomamae aeya yo siya, krmiir Adi Komii wadiekwadeyin. Dimusi rani, ti dimin miyyik miyyikim krmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirkim krmiirin Adi Komii saika ninkiamasu haiginiugin. Iriig.

Ta yaiya Adam Krai sower boinka.

¹² Krma dinokninkin bidi bidiniyarin, bigi biyan inkamin ti nu iir nwowin Adam siyar tirkin, dimin biyeyin mi siya ina yaonamin. Mi siyar tirkiya dimin biyeya ina yisininkinkikiya kai auni hanin iki iikamim hinda tinda nwowim simiir. Mi nim krma iripi hiriinan warar mi aowi. Dimusi rani, nim krma siir kigna tirkim ti hiriinan siyuum. ¹³ Siyu komii siir siyuin bi niki imbiyamkin ti nu iirin mi dimin biyeya ya ha nwoka. Mi Adi Komii siya dimin biye sima tirim simiirsi paninsi boinwokiyopnatkaigisi. Dimusi rani, siya ti siyu komiini siyuum Moses siir bi niki hauugin, siya winam. Mi sima siyuin Adi Komii siir wakaeyoknaeyin, siir paninsi yinokninkinsi. ¹⁴ Iikam nhirim siyu komii saika bi nantamyiryirkim Adam siya nantamyiryira sair hiriinan mi ti naoni siyuin ini sima warar mi inkini iniyopkwona. Adam siirin aknainan min

isiimaugun Jisis siir, yipikin mhoiia nitanin. Mi naoni siyiun Adam siir hirankar nwobwakainaniyin ini Moses siir tirar yadigniyin. Mi ti naoni siyiun Adi Komii siyar boinkiyin ini iikam whiekakim sima warar mi inkin iniyopkwonan. ¹⁵ Mi dimin biyeyim Adam siya tirim mi dimin miyik miyikim Adi Komii siya prihauuwim sima iripa rani. Niingaka. Krima bidiyar yinokninkinim iikam whiekakim wa naokaowi yim dimin biyeyim Adam siya tirkiyim simiirsiyar naokaowi. Mi krima ina ninokninkinim, Adi Komii siya krimiiram nhami nhami naingwokwonanaei rani mi ta siir naingwoyimiyoika krimiirin hindara prihauugikin. Dimusi rani, ti diminin ti inkam nwiruwan Jisis Krai siyar tirkin. Mi ta naingwoyimiyoika, ya whwomoni rani, ya ini ti dimin biyeyim Adam siya tirim simiir haibura. Mi ta naingwoyimiyoika ya iikamim siiram naingwo tibmiyim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiugiika. ¹⁶ Mi ti dimin biyeyin, ti inkam nwiruwan Adam siyar tirki iskiyin Adi Komii siya ha boinkikin iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ti naoni nonkwobumbuninkina. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Krai Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar nimbingikin, iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyiugiigiyam. Mi diminim Adi Komii siya tirim, yim Adam siirin simaka bi namasugin, yim ini simakisimar ywowim. ¹⁷ Mi ti inkam nwiruwan Adam, siyu biyie sasar tirki iskiyin mi ta dimin biyieya iikam imiirin ini ini hanin saeyar kwirii idwokaigiya mi ti siyairgin iikam ima naokaowiyin siyiun. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Krai siir miya Adi Komii siya iikam imiirin ta naingwoyimiyoika hindara prihauugiyam tiri. Mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi mi sima ninomor kou hirin, wi wadieyar nwoki ongwomamair aekiyamim inokinokin. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi simar kigirkaki. Mi hiriinanki niuwi mi tari Jisis Krai siir miya ini Adam siir siyiun siir haiburin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyarin, ti inkam nwiruwan Adam, siyu biyie siyar tirki iskiyin mi Adi Komii siya ha boinkikin, iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ta naoni nonkwobumbuninkina. Mi ini hiriinankinar ywowin mi miyika ti inkam nwiruwan Jisis Krai siya miriia. Mi iikam whiekakim, yipiki Jisis Krai siiram naingwo tibmiyim Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi. Mi sima wi wadieyar sibgu ongwomamair aekiyami, inokinokin. ¹⁹ Mi bidi bidiniyarin ti inkam nwiruwan Adam Adi Komii siir yai aka siya nantamyiryirkin. Mi siyu biyie ha tirkin mi ti siyiun dimin biyie tiriyin ini iikam whiekakim

sima warar yinkin hugiyiskainan mi yim sima ini ti iriipi hiriinan siyiu biyie siirar mi tiriyokiyokiyamim. Mi ti inkam nwiruwan Jisis siyar sibgu wakaeyokna apiskiya siir yai aiir mi Adi Komii siya iikamim, yipikin Jisis Kraiss siiram naingwo tibmiiyim simiirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugim.

²⁰ Adi Komii siyar hauugin siir siyiuin iikam imiirin, simiir dimin biyeyim simiir nusiimauwam, sima kasakasa rani. Mhoiia Adi Komii siya simiirin dimin miyik miyik imiirar yiisimauu mi ti dimin miyik miyikim ini ti dimin biyeyim sima tirim simiir haiburin. ²¹ Mi ti dimin biyeyim sima tirim, iikam imiirin ini ini hanin simiir warar yinkin kwirii idwokaiyin. Mi siyiu whirin, Adi Komii siya nusiimauwain yio hinngin, siir naingwoyimiyoka iikamim simiirsi mi siya mi tirkiya krimiirin dimin whirki kimbu karamae, ta miia Jisis Kraiss siya tira mi krima wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Iriig

6

Krma Kraiss saika bidi yaonamim

¹ Mi kima panina naingwowi, ha? Krma siyiu bibiyie whiekakar ti diriraerarnanaei mi Adi Komii siya wi krimiisi nwoki naingwoyimiyoknanaeyim. Mi krimiir dimin biyeyim wa nwoki haiyoprindiyiumiigiyim, aniya? Nningaka. ² Krma ini inkam wiiran ywowim. Mi krma siyiu biyeyim simiir bidi haiburgigim mi krma wi ti siyiuin siir swoki apmimin tani. Nningakinngaka. ³ Mi tari kima bidiyar yinokninkinim, biia krma Kraiss saikar nitinakiugim mi sima krimiirin op bidiyar baptais haiginuwm ya tariigina ini Kraiss saika naonamni hanin ywowa. ⁴ Sima krimiir bidi baptais haiginuwm mi ta sima baptais haiginua ya ini kraiss saika naoni hanin ywowa. Mi Adi Komii siir kirieya Jisis Kraiss siirin ie hirankar swoki hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi ti hiriinan siyiuin nim krma iriipi hiriinan ie hirankar mi insiin idwokim. Mi ini omwaiyar mi waiyam mi krma wi siyiu miyik miyikim simiirarar napi.

⁵ Yio ini ti siir kirienan ywowin. Biia krma Kraiss saikar niki amasukikinim mi saika niki inkim aonam. Mi mhoiia krma saikar namasukikini mi krma wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii siir hiriinan. ⁶ Krma bidi yinokninkinim, krimiir biyan kwoin biyeyin yio bidi yaonamin paeyin hiiniya nioninkinin siir, Jisis Kraiss saika. Siya dimusi bi naonamkin, siya minsi naokin, ti kwoin biyeyin krimiir nipiyaokiiyin dimin biyie tiram, siirin wi Adi Komii siyar nwoki onkwobumbuninkinim. Mi hiriinanki niuwi, ti kwoin biyeyin krimiirin wi siya kiyopiyaokiinam tani siyiu biyie tiramin. Nningaka. ⁷ Mi inkamin naonamiyin

siir hiriinan nwowiyin inkamki mi ti siirin saeya bi swoki boinwokiyopkaigiikin swoki kiyopiyaokii rani. Nningaka. ⁸ Ihi, kaimwoka, krima Kraisa saika bidi yaonamin mi krima hiriyar naingwowi, ⁹ Krima bidiyar yinokninkinim, iya Jisis Kraisa siya naonama mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwokiya ie hiranki siirin wi saeya swoki nonkwobumbuninkin tani. Nningaki, nningakinga ¹⁰ Jisis Kraisa siya kwirkikwiruwa minam naokin dimin biyeyim iikam ima tirim simiirsi. Mi tariinanin siya ina nwowin mi Adi Komii siir dimin taeminim ta mi kwiruwa siya sairar mirii digi iskiyin, ini siyar yanaakninkii haiginuun. ¹¹ Mi wim ti hiriinan kwoin iirar timi aingwo, wim kima ini naoni piunan ywowim kimiir biyan kwoin biyeyin yo bidi yaonamin mi siya wi kimiir swoki kiyopiyaokii rani. Nningaka. Kima Kraisa Jisis saika bidi yamasukikinim mi krima omwai di waiyayokiyokii, krima Adi Komii siirsiyar waiyaiyokiyokii.

¹² Mi hiriinanki niuwi, kima ti dimin biyeyim simiirin kantintinu. Mi kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin ieya tiram naingwowyim simiirin haimisima kipi swoki kiwaki. ¹³ Mi kima kimiir iga in minim dimin biye tiram kipi kiwaki. Nningaka. Mi kima kimiir piu irkaka, Adi Komii siirarar hauugi iski, siya siyar nwoki kigrirao irkakim mi krimiirin siyu miyik tiramin wi siyar nwoki whinkinsiis haiginuwim. Mi wim kima ini naoni piunan ywowim, kimiir Adi Komii siyar hidninsiin idwokin ie hirankin. Mi kima, kimiir piu irkaka siirarar hauugi iski. ¹⁴ Kimiirin nu tiran dimin biyeyim sama kipi swoki ipiyaokii. Nningaka. Dimusi rani, kima siyu komii siir siyuin siir aowa nwo rani. Nningaka. Kima wi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwoyimiyoaka sair aowar nwoyokiyokikaeyami inokinokin mi dimin biyeyim wi krimiir niyopakaiyu rani. Nningaka. Iriig.

Krime siyu miyik imiir sibgu ap

¹⁵ Mi krime pi dimu tiri, ha? Mi krime siyu komii siir haiburgi mi krime Adi Komii siir naingwoyimiyoaka sair aowa nwowi mi krime dimin biyeyim wi hiriyar pi tiryokiyokikaeyamin, aniya? Nningaki, nningaka! ¹⁶ Kira ti dimin iir bidi yinokninkin kinnin. Mi iya kima inkam nwirnyam kiwakiiyim mi siya miriyam mi kimiir kouwin pi kou siyar mi owi mi kima siirar timi wakaeyokna mirii mi kima dimin biye imiiram kiwakii mi kimiir kouwin wi simar mi owi mi wim kima wi simiiramar mi mirii. Mi kima Adi Komii saika aru aru ha nwokii mi kima ha natisir whaowae kaiyuwi mi kima wi hindara kigugu iuguski. Mi Adi Komii siya ini kimiir kou nwowin mi kima wi siiram mirii mi siir whwonkam idain kima wi dimin whirki kimbu rani. Mi kima

wi omwaiyar waiyayokiyokiikaeyami. ¹⁷ Biya kimiir kouwin dimin biye imar nwokin. Mi tariinanin kima Adi Komii siirin boin wadie prasae kipi nwoki. Dimusi rani, ti dimin hiriinanin siyar diguguskikin mi tariinanin kima yayim sima boinmimauuwim Jisis Kraiss siirim simiir wakaeyokna, simiir bidi wakaenonkworinuwim. ¹⁸ Mi iya kima dimin biye sair inar niki owa mi Adi Komii siya kimiirin sairar nanmai-warkainakin. Mi tariinanin kima ini siyu miyikin Adi Komii siirin dimin whirki kimbu karam nwowin, ini siir nwowim. ¹⁹ Kara kimiiram in iki yai boskwonauwanin simiir boinam bi nitkin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir digworaekwowim simiir bi ninomokninkin digim. Mi biya kima niki kiwakiya mi kimiir iga ini hinda tinda iki okwokiyim. Ti siyu biye hininim sim tiram, hi nanae mi hi tauae mi iki siyu bibiyie nhir ikim. Mi ti hiriinan siyuin, kima mi kiwakii mi kimiir iga inin wi dimin miyik miyikin simiirar tiri.

²⁰ Mi biya kimiirin dimin biye imar niyopakaiyuwa mi wim kima rirmiia bi nwokin siyu miyikin siir aowa. Niingaka. ²¹ Mi biya ti digworaekwo biye biyeyim kima niki tirakaiuwim mi tariinanin kima ini nididgak swoki amwoiim. Mi ti digworaekwo hininim sima kimiir bidi whinkinsiis haiginuwim, aniya? Niingaka. Yim ti hiriinan siyu bibiyeyim yim sima, kima kigugu uguskiyanim. ²² Mi iya dimin biyeyim sima kimiir kou nwowa mi tariinanin kimiirin Adi Komii siyar nanmai-warkainakin. Mi ini mi owin, kima siir aowa mi owim. Mi hiriinan ha mi owi, kima wi saikar nongwomamair aekiyami inokininokin. ²³ Mi kima dimin biyeyim simiiram kiwakii, siyu biye kima tiram mi mhoiia kima wi dimu dimin haii, ha? Tiriiginim, yim kimiir swoki onkwobumbuninkin uguskii, Adi Komii siya ti inigak nwoyokiyokiia sairin hindara priihauugikin iikamim yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss siiram naingwo tibmiyim mi saika nitinakiuwim. Iriig.

7

Mhi wini siyugin

¹ Ti akamim, kima siyupai siyupaiyim bidiyar yinokninkin digim. Mi ti yayim kara mi boinmimauuwim kima simiirin bidi mi inokninkinim. Mi iikam kimiir kouwin ini siyu komii siyar yowiskiyin mi siya kimiirin wi nokpaoki rani. Niingaka. Wi kimar naobudgi. ² Kara boiniyo yai kwira pi kimiir boini siyu komiiyin yo hinina boinkin, iya wig sair kam in omwaiyar niki waiyaeyin mi saeya siyakar dwo. Mi iya siya naonami mi ti siyu komii siir siyuin sairin wi siya nikidu rani. Niingaka. ³ Mi sair kam in ha niki owi mi saeya inkam

nwĩrni piũ ha nini owouwi mi siyũ komii siya ha boĩnkin, ta wig hĩriinana ya kam nwĩruwani wig rani. Nĩngaka. Mi iya saiir kam ieya naonami mi saeya kam nwĩrni piũ ha nini owouwi yio ti hĩriinan siyũin yio yai karamaeka. ⁴ Ti kariir akamĩm wĩm kima ini siyũ hĩriinanin kara nĩkri boĩnin ini siir hĩriinan ywowĩn. Wĩm kima Kraiis saika namasukikinim mi ini paeyĩn hiiniya nĩriĩnĩnkinin siya naonamin ini saika yĩnkin aonamnan ywowĩm. Mi wĩm kima ini naoni piunani ywowĩm mi ti siyũ komii siir siyũin wi kĩmiir haigĩnikou rani. Mi wĩm kima ini Adi Komii siir yowĩm yipikin Jisĩs Kraiis siir hidnĩnsiin idwowĩn ie hirankin. Mi wi hĩriinan saiirsiyar mĩrii siir mĩi mĩiyik mĩiyikim. ⁵ Biya krĩma, krĩmiir kwoin imiirar napkim mi ti siyũ komiĩyin dimin taeminim sim nĩkiduwĩn mi krĩmiir kwoin iĩrin siyar swoki kiyainamkin, siyũ bibiyie tiramin. Mi mhoiia ti siyũ biyeyĩn krĩma tirin, krĩmiĩrin wi siyar swoki onkwobumbunĩnkin haigĩniũwi mi krĩma wa kigugu iuguskii. ⁶ Mi iya krĩmiir kouwĩn ti siyũ komii ieya nwowa mi krĩmiĩrin Adi Komii siyar ini anmaiwarkainaki. Mi krĩma hĩriinana nwokiswo mi krĩma wi naoni piunani pi ywowĩn ti siyũ komii siirsiyin. Mi ta Adi Komii siiram krĩma mĩriiia, ya krĩma mĩriiia biyan siyũ komii siir yai aeya boĩnkiya ya saiir hĩriinan tani. Nĩngaka. Krĩma Adi Komii siiramini siyũ winin siir mĩrii siir naeyũ ieya boĩnkiyin. Iriig.

Dimin biyie saeya nonkwobumbunĩnkin haigĩniũgin

⁷ Mi krĩma pi panĩn panĩna boini, ha? Mi krĩma wi hinĩna boini, siyũ komiĩyin, yio ini biyieki biyie ywowĩn, iyie? Nĩngaka. Mi siyũ komii siya krĩmiir nĩsiĩmauu karamkiswo diminim siyũ bibiyie tiriyim simiĩrin mi krĩma wi panĩna pi yĩnoknĩnkinin, piki hinĩn dimin ikim siyũ biyie tiriyim mi piki hinĩn siyũ ikin, siyũ mĩiyik tiriyin, ha? Mi siyũ komii siya krĩmiĩrin hinĩna boĩnkikiswo, kima inkam nwĩrni diminam kipi kigmair mi krĩma wi panĩna pi yĩnoknĩnkinin. Ti diminin, siya dimin biyieki niũwi, ha? Krĩmiĩrin siyũ komii siyar nĩsiĩmauugĩn. ⁸ Mi iya siyũ Komii siya ti hĩriinan digworaekwowĩm simiir nĩkiduwiyim, yim tĩriigĩnim yi krĩmiir nĩsiĩmauugim piki hinĩn dimin ikin siyũ biyie tiriyin mi ti siyũ biyie hĩriinanin. Kariir kwoinin, pi hindara nĩkwokwowi, diminpai diminpaiyim simiiram kigmairim. Mi siyũ komii siya nwo karamkiswoo mi kara wi ha di nĩnoknĩnkinini, tĩriigĩnin yio dimin biyiekin. Nĩngaka. ⁹ Biya karar nwowa kara ti siyũ komiĩyin siir haĩmiisima bi swoki inoknĩnkin mimĩnkin. Nĩngaka. Mi kara siyũ komii siir siyũ iĩr panĩnsi yĩnoknĩnkinsi mi mhoiia siyũ komiĩyin ha nĩmbiniyin mi karar wakaeyin mi ti nuan dimin biyie biyeyim, kariir kwoinin ini simiĩramar ikwokwonamin mi

ini ti dimin biyeyim ini simiiramar kigmairnamim. Mi kara ina ninokninkinin kara siyu biye bidi tirin mi kara wi kapi naowi. ¹⁰ Kima bidi yinokninkinin ti siyu komiiyin Adi Komii siya hauugiyin, yio tiriiginin siya minam naingwokin wadie krima nwowam. Mi krimiir whinkinsiis haiginuwim yio tiriiginin, yio kariir nusiimaugun, kara inkam paii rani, kara dimin biye tirikin mi kara wi kapi naowi. ¹¹ Kariirin ti siyu komii ieya nikpitmaigin siyu biye tiramin mi ta dimin biyeya kariirin wi saeyar boinmaugiyu aowi.

¹² Krima ina ninokninkinim ti siyu komii siir yayim, yim dimin whirki bi kimbugim ini wadieki wadiekinar ywowim. Yim Adi Komii siyar hauugikim. ¹³ Mi hiriinankiswo ti siyu miyikin kariirin wi siya boinmaugiyu aowi, aniya? Niingaka. Dimin biye saeya tirikin mi kara siyu biye saiar siyiumwokisiyiumwoim wi siir nwoki sibgu inokninkinim. Iriig.

Krimiirin dimin biye saeya nonkwoninwomwihininkin.

¹⁴ Krima bidi yinokninkinim siyu komii iirin Adi Komii siir naeyu ieya hauugin Moses siirin, siya winkyiam. Mi hiriinanki niuwi mi ti siyu komiiyin wi dimin whirki kimbu rani. Adi Komii siir hiriinan mi an tari ini inkamin hindara sipimiyokaeyamiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir kouwin ini dimin biye saeya ywowin mi kara wi ti siyu imiir nap rani. Niingaka. ¹⁵ Kara bi ninokninkin ti siyu hiriinanin kara tirin. Mi ti dimin miyikim kara tiram naingwowim mi kara pi tir tani. Niingaka. Kaimwoka, ti siyu biyeyim kara tiram naingwo karamae nwowiyim, kara simiirin pa tiri. ¹⁶ Mi iya siyuin kara tiram naingwo karamae nwowiyin, kara siir tiriyim, yio tiriiginin siyu komii siya kariirin siyu wadiekiwadie iirar nusiimaugun ¹⁷ Mi tariinanin kara ini haini yinokninkin ti hiriinan siyuin karar bi tirikin. Niingaka. Yio dimin biyeya kariir kwoinau nwokaiya saeya nipiyaokiigin ti siyu iir tiram. ¹⁸ Kara bidi yinokninkin ti kariir kwoinin, kariirin wi siya nikpitmai rani, siyu miyik tiramin. Niingaka. Kariir kwoinin siyu miyik tiramin ina naingwowin mi kara hiriinan tirim wi dig nwo rani. ¹⁹ Kaimwoka, siyu miyikin kara tiram naingwowiyin, kara siir tirim pi dig nwo rani. Mi siyu biyeyin kara tiram naingwo karamae nwowiyin mi kara siirin pa tiri. ²⁰ Ti siyu biyeyin kara tiram naingwo karama nwowiyin mi kara siirin pa tiri. Yio tiriiginin karar bi tirikin. Niingaka. Dimin biyeya kariir kwoinau nwokaiya, kariirin saeya hopmimin tirikin. ²¹ Kara bidi kigin, ti hiriinan siyuin ini kariir tir nwowin. Kara siyu miyik tiramin ina naingwowin mi ti dimin biyeya kariir kwoinau nwokaiya saeya kariirin

kinirkin tani. Nningaka. ²² Kaimwoka, kariir kwoinin Adi Komii siir siyu miyik iiramın, ini maingimainga nwowin. ²³ Kara bidi yinokninkinın, ti kariir kwoinawu nwokaiyin siyiuin yio ini sa ywowin yio Adi Komii siir siyu miyikin io saika nwowikin. Mi Kariirin pi sowar ninki ankii. Mi ti siyu biyeyin kariir kou nwowin kariirin pi siyar kiyipsibgi haiginuwi. ²⁴ Kara inkam paii rani mi kariir kwoinin whwokwoka bi nwowikin mi kara maingimainga bi nwowikin kariir pua ini paenan yiwirida. Mi kariirin wi nhinga kinsis haiginuwi ti kwoinin kariir nikpitmaiyyin, siyu biye tiram siirsiyin, ha? ²⁵ Kara Adi Komii krimiir Wanin siir boin maingimaingaei Jisis Kraisiirın krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin, kariir nanmaiwarkainam, siya kariirin minam nanmaiwarkainakin, ti kwoin biyeyin kariir kwoinawu nwokaiyin siir hiukmaigiyyim. Mi kariir kwoin komiiyin Adi Komii siir yai aiiir wakaeyokna apim tiri. Mi ii nhirim ti dimin biyeyim kariir kwoinawu nwokaiyyim, kariirin pi siyar mi ikpitmai ti nuan digworaekwowim simiir tiram. Iriig.

8

Krais siya haiyoprindiyumuigikim krimiir dimin biyeyim. Mi krimiirin Adi Komii siir naeyiun siyar swoki hauu.

¹ Mi ta sairsika iikamim yipiki Jisis Kraisi saika namasukikinim, yim wi yaigak wara nwo rani mi wi nonkwobumbuninkan tani, dimin biyeyim krıma tirim simiirsiyin. Nningaka. ² Dimusi rani, kara tariinanın Kraisi Jisis siirgin, kariirin dimin biyeyim mi naoni siyu ikin, siir hiranki siya nanmaiwarkainakin. Mi tariinanın kara ti siyu hiriinanım simiir swoki o rani. Nningaka. Kariirin Adi Komii siir naeyiun siya bidi hauuwın siyu miyikin mi kwoin budin omwai waiya yokiyokiiyyin siirin. ³ Mi ti krimiir kwoin biye hiriinanın, Adi Komii siir siyu komiiyin krimiirin wi iikam miyik siya nokwo haiginu rani. Nningaka. Mi Adi Komii siya siir yinisim iir asi nikropkikin nua tiriirin. Mi siya ini krimiir hiriinanar yauuni oniyin, krimiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprindiyumuigiyam Adi Komii sasar nonkwobumbuninkanın ta siya naonama mi ini ta saeyar yokworipukimaigiya dimin biye sair kirie aiiirin. ⁴ Mi siya hiriinan minsi tirkin, yipiki iikamkim krimiir kwoin biye iir nap karam nwowim mi krıma wi Adi Komii siir naeyiun siir kwoin iirarar nwoki apim. Mi krıma hiriinan tiri mi krıma wi kirie kakar nwowi siyu komii siir yai imiisiyin. ⁵ Mi iikamim kwoin biye siir kwoin iir napiyokiyokiiyyim mi simiirin ini ti kwoin biye ieyar kigirkakin. Mi iikamim Adi

Komii siir naeyiun siir yai aiir wakaeyokna apiyokiyokiiyim yim simiir in wi Adi Komii siir naeyiu ieyar kigirkak iskiyin. ⁶ Mi iikamim bidinan siyiu biyie iiram naingwokwowyim siir napam mi yim ti iikam hiriinanim, yim wa naonami. Mi iikamim simiir kwoinim Adi Komii siir naeyiun, siir siyiu iiram naingwokwo nanaeyin mi yio wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Mi siya wi iripar nongwomamair aekiyami Adi Komii saikan. ⁷ Mi iikamim bidinan siyiu biyieyin siya kigirkakiyim yim ti hiriinan iikamim sima io Adi Komii saika nwoyokiyokiiyim. Yim sima Adi Komii siir siyiu iir napim pi boriisopi. Mi sima kiriekaki waeyo siir siyiu iir panansi yapsi. ⁸ Mi ti hiriinan iikamim simiir biyan kwoin biyie iirar napiyim mi Adi Komii siya wi simiiram maigimaigra rani. Nningaka.

⁹ Mi iikam kima tariinanin biyan kwoin biyieyin siir nwo rani. Nningaka. Tariinanin kima ini Adi Komii siir naeyiun kimiir kwoin nau nwokaiiyin, ini siir kwoin iir napim. Yio tiriiginin simiir kwoinin ini hanin siya bidi kwirii idwokaiyin. Mi yipikin Jisis Kraiss siir naeyiugin nwo karam nwowin, siir kwoin nau yio ti hiriinan inkamin yio siir tani. ¹⁰ Mi Jisis Kraiss siya kimika nwowi mi kima saika namasukikini mi kimiir piua saeya wa naoki windi. Adam siir dimin biyieyim simiirsi mi kimiir kwoin budin yio wi omwaiyar waiyayokiyokiii, iya Adi Komii siya kimiir dapikiuwi, siir whwonkam idain dimin whirki kimbu kamaeyin. ¹¹ Biya Jisis Kraiss siya naonama siirin Adi Komii siir naeyiun siyar swoki hidninsiin idwoki ie hirankin. Mi siir naeyiun kimiir kwoin bud nau kwirii idwokaii mi kimiir piua ha naonami mi kimiir kwoin bud iirin wi siir naeyiu ieyar nwo waiginiuwi omwai waiyayokiyokiiyam in.

¹² Ti nomiiyauwim krima diminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinmimauuwim siyiu miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap. Krima iki siyiu biyieyim krimiir kwoin nau nwokaiyim simiir kipi nap. Yim tiriiginim krima simiirin digiumii haimriiyugi. Yio ini diminin krima priihaiiyin mi ini siir niyopkiiyuni hanin ywowin. ¹³ Mi kima kimiir kwoin biyieyin siir napi mi kima wi kimbi naokaowi. Mi kima Adi Komii saika wi aru aru nwokiyami mi Adi Komii siir naeyiun siya wi digar nwowi, kimiir whinkinsiis haiginiuwim. Mi kimiir dimin biyieyim kimiir kwoin nau nwokaiyim, wi siya haiyoprimdiyumiigi. Mi kima wi omwai Adi Komii saikar nwoki waiyayokiyokiiyim. ¹⁴ Mi iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun siir kignankinkii, simiir mhai kwoin nau kwirii idwokaiyam mi ti hiriinan iikamim yim wi Adi Komii siir yinisisim kin nwowi. ¹⁵ Mi Adi Komii

siir naeyiun yipikin, krimiiram nikropkiyin, krimiir mhi kwoinau, kwirii idwokaiyam. Siya ta mhoiyya Adi Komii siya nonkwobumbuninkini, krimiirin saiir boinididam bi nitkin. Niingaka. Siya krimiirin siir yinisisimnan nauuni diriraerarnikin siir kirieya krimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krīma Adi Komii siiramın wı hınına nwoki ikiuwım, Adıyo! Adıyo! ¹⁶ Adı Komii siir naeyiun siyar hıurworwokaii krimiir kwoin iirin. Mi krīma pi hirii hiriyyar naingwokwo kripkaii, krīma siir yinisiimkim. ¹⁷ Mi krīma Adi Komii siir yinisiim nwowi mi digworaekwo miyik miyikim, siya nimbinim krimiiram siya wı krimiir warar mi inkin siotkin haiginiuwi. Mi ti digworaekwowım siya hauuwım Jisis Kraıs siir yım wı krimiir warar mi inkin hauuwi. Mi iikamım krimiir nonkwobuninkinam tiri, Kraıs siir nonkwobumbuninkinam sima tira saiir hiriinan. Mi Kraıs siya mi krīma, krīma wı dimın miyikmiyik imiirar haii. Mi krimiirin wı siya hainan praprasi. İriig.

Mhoiyya krīma wı dimın miyik miyik imiir haii. Mi krimiirin wı Adi Komii siya hainan praprasi.

¹⁸ Kaimwokikaimwoka. Krīma bidi yinokninkinim mi krīma ha bidi mi hidgiyim, mhoiyya Adi Komii siya krimiirin wı dimın miyik miyik imiir nısiimauuwi. Mi ti tariinan sima nonkwobumbuninkin haiginiuwım krimiir, ya dimın komii rani. ¹⁹ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowım ini hindara nikwokwowım. Sima minam nikwokwowi, Adi Komii siya, siir digworaekwo whiekakim, simiir nısiimauuwım yipikin siir yinisiimin siir. ²⁰ Digworaekwowım Adi Komii siya nonkwokwowım, sima miyiknan nwo rani. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siyar tirbugikin. Sima, sima bi nwokim, hiriinanın. Niingaka. Adi Komii siyar tirkiiyin mi sima ini hiriyyar nwokripkaiyim mi Adi Komii siya minam naingwowi iikamım sima nonkworınukripkaiyim simiir naingwo tibmii aiirin. ²¹ Adı Komii siyar boinkikim, digworaekwo whiekakim biyie nwowamın. Digworaekwo sima, sima bi tirbunakim, biyie nwowamın. Niingaka. Krīma hiriyyar naingwowi, ti digworaekwowım ti biyie nwokiyamım mhoiyya simiirin, wı Adı Komii siyar swoki grabi. Mi ti nuan digworaekwo biyie biyeyım wı simiir nonkwo rani. Mi mhoiyya simiirin mi Adı Komii siir yinisiim ikin, krimiirin wı dimın whirkin kimbu rani. Niingaka. ²² Krīma ina ninokninkinim digworaekwo whiekakim Adı Komii siya nonkwokwowım, sima ha mi kimpipisuwikim, wiga yinisiim naokainaeyia saiir hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim, hiriyyar ninouninkiyım mi tariinanın ini hiriyyar mi inouninki kripkaiyim. ²³ Mi ti

digworaekwowim Adi Komii siya nonkwokwowim sima, sima rani. Nningaka. Nim krīma iriipi hiriinan Adi Komii siir naeyiun siir bidiyar mi haiyin, dimin biyanin Adi Komii siya prihauwun krīmiir siir hiriinan. Mi nim krīma iriipi hiriinan ina mi inouninkiyim. Mi krīma Adi Komii siirima nwowi, iya siya krīmiir diriraerarki, siir yinisim nwowam mi krīma wi rirmiiya nwokii mi krīmiir pua wi dimin whirki kimbu rani. Nningaka. ²⁴ Mi ta krīmiir nanmaiwarkaina ya krīmiir naingwo tibmii aeyar nanmaiwarkainaka. Mi ta naingwo tibmiiya ya hninga, krīma hinda niki kaowi dimin taeminim mhoiia nimbiniyanim krīma niki hai karamae nwowim simiiram. Mi inkamin dimin nasae haigiiyin, yo siya dimin whiram bi swoki naingwowikin. Nningaka. ²⁵ Mi diminin krīma kig karamae nwowiyin krīma siir haiyamin, hindara kao.

²⁶ Mi ti hiriinan siyiun iya kīmiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram saeya kirie nwo karam nwowi mi Adi Komii siir naeyiun pa niti mi krīmiirin pi siya nini kinsis haiginiuni. Mi iya krīma nhwo dimin whiram kwisboiniyim, Adi Komii siiram, krīma ninokninkin tani siya pi panin panina namisi tiri. Mi iki kwoin ara krīma pio, boiniyim krīmiirin pi Adi Komii siir naeyi ieyar hūrworwoka iskii, Adi Komii siirin. ²⁷ Adi Komii siya inkami kwoin kigikin mi siya ina ninokninkin dimin siir naeyi ieya tiriyin krīmiir kwoinaw. Mi Adi Komii siir naeyiun krīmiiram pi siyar srinanae iskii Adi Komii siiram mi sowa pi kwoin whiruwar nwokii.

²⁸ Krīma bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim krīmiir nimbiniyim simiirin pi Adi Komii siyar ninikiriimdiyū haiginkii miyik nimbiamim. Yipikin siiram naingwokwonanaeyim simiir whinkinsis haiginiuwam. Mi yipikin krīmiir nimbingii, dimin taeminim siya naingwowim simiir tiram mi krīma siir kwoin iirar timi wakaeyokna ap. ²⁹ Iikamim Adi Komii siya nimbiniim siir iikam nwowam krīma ini siir yinisimin Jisis Kraisi ini siir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiun siya iikam krīmiir yaowae adnan asi nwowi. ³⁰ Mi iikamim siya nimbiniim mi ninokninkinim, mhoiia siir siyi iir sibgu api mi siya wi krīmiiram nikiunaei siir siyi iir napim. Mi nim krīma siya nikiugiim siir wakaeyokna apam mi krīma siir whwonkam idain wi rirmiiyar nwowi mi nim krīma wi siir yinisimnanar nwowi. Iriig

Adi Komii siir naingwokwowa wi krīmiir haiburgig rani.

³¹ Mi hiriinankiniuwu, Adi Komii siya krīmiirsi nwowi mi iikam nhirim io krimaka nwowi sima wi digidiga nwowi krīmiir niyopakaiyiim, aniya? Nningaka. ³² Mi siya

siir yinisim̄in siirin krimiiram nikropkiyim bi kisisiirgin. Nningaka. Siya ini siirar mi ikropkiyin krimiir nanmai-warkainam mi takana ya mi komiiga siya digworaekwowim krimiir hauuwim tariinanin siir yinisim̄in wi dig nwo rani, nningaka siya wa hauuwi siir priihauugiyin krimiir siir hiriinan. ³³ Mi hiriinanki niuwi krimiirin wi nhinga boin huriiyiuiwi yipikin Adi Komii siya nimbinim siir yinisim̄in nwowamin, ha? Mi wi digar nwowi, nwrki hiriinan tirim, ha? Nningaka. Krimiirin Adi Komii siya boinkikin, dimin whirki kimbu karamaeyin. ³⁴ Mi krimiirin wi nhinga boini hinin, kr̄ima dimin biyie tiri iikamkim mi kr̄ima wi maeyauwa paeki niuwiya wi sair nami, ha? Wi Jisis Kraisi siya tir tani hiriinanin. Nningaka. Siya bidi yaowin. Mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankar mi tariinanin siya ini Adi Komii siir ina inig miya nidwowin, maeyauwa inkam inig komiigakim sima nidwowiya sair. Mi siya Adi Komii siiramin ini siir yinisim̄in krimiiram kwisboinin. ³⁵ Mi krimiirin Kraisi siir naingwobumbuwa sair hirankin wi nhinga nispaki haii? Mi iya hiki krimiirin niti mi krimiir piuim kimpipisuwi mi inkam nwrki krimiir diriraerar bumbuwi mi iya kr̄ima mhiigi mi aowi mi yuis minam mi whaowaei mi iya yayigi krimiir mi imbiyami mi krimiir nisomaowam tiri mi ti hiriinan digworaekwowim krimiirin Kraisi siir naingwokwowa sair hiranki wi sima namisi ispaki haii, ha? Nningaka. ³⁶ Kaimwoka, ti hiriinan digworaekwowim krimiirin ha nimbiamikim yayim Yokwo Komii saeya boinim simiir hiriinan, kr̄ima kiriir iikam bidi ywowim. Mi inokinokin sima krimiir ninkin aeyokiyok isomsom aokaowama tirikim. Mi sima krimiirin ini sibsibim sima nisomsom aokaowiyim ini simiir hiriinan kigim.

³⁷ Mi ti digworaekwowim simiir kipi naingwo, yim dimin komii rani, Kraisi siya krimiirsi naingwokwonanaeikin. Mi inokinokin krimiirin simiir bi nwowamin Kraisi siya whindiraerar haiginuwikin. ³⁸ Ihi, kara ina naingwo tibmii kinin krimiirin Adi Komii siir naingwokwowa sair hirankin wi dimin whirki swoki ispaki hai rani. Nningaka. Mi naonami mi tari saeya, aniya? Mi tari irkak pi nwowiya saeya, aniya? Mi tari paekwosim sima, aniya? Mi tari nu tiran biyan kamim sima, ha? Mi tari digworaekwowim ti tariinan nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim mhoiia nimbiniyanim sima, aniya? Mi tari kiripai kiripai komii komiyyim sima? ³⁹ Mi tari digworaekwowim kou nwowim sima, aniya? Mi tari digworaekwowim nu aoki aowanim sima, aniya? Mi tari iki digworaekwo nhirim sima? Mi ti hiriinan digworaekwo whiekakim sima nispaki haiyim Adi

Komii siir naingwokwowa saiir hiranki wi dig nwo rani. Nningaka. Krıma ta naingwokwowa krımiir Yaowaeyın Kraıs Jısis siir hiranki haıga. İriig.

9

Pol siya hik naingwoyımıyok prasae bi haıgın İsrıl simiir iikamım simiirsıyın.

¹ Kara Kraıs siir inkamkın mi kara yaimwo imiirar boını, kara kimiirın nıksısae yai boın tani. Adi Komii siir naeyıuın kariirın siyar hıurworwokai haıgınıuwi mi ti yaiyim kara boınmımauım ti digworaekwo simiirım yım yaimwo imairgım. ² Kariir mhi kwoınım inokıinokın İsrıl simiir iikamım simiirsıyın nap ouu prasae bi kinikin. ³ Mi kara sıyıu kakıswo, kara ha naingwowi Kraıs siya kariirın wi digıumii pi haimrıiyıugıgın mi kariir ıgsopa wi siyar pi yokwokairıınain mi simiirın wi ta saiirsıyar pi yanmaiwarkainain mi kıma kariir nomııyauım mi kariir piugin aka, kıma wi Kraıs siir nwoki wakaeyokna apım. ⁴ Ti İsrılmi iikamım, Adi Komii krımiir Wanın siya kimiir bıdi yimbingiyın, siir yınısısım nwowam mi dimın kırıe kırıeyım paenan nıuyaeiyım kıma bıdi kıgım. Mi siya siir sıyıu komııyın siir sıyıuım kimiirar mi hauugin, siir wakaeyokna apamın. Mi kıma bıdiyar yınoknınkınım sıyıuın siir inıg iir sıbgu hainanıyın Adi Komii siya bıdi whınkınsııs haıgınıuwin mi wi siya mi nanmaiwarkainaei. ⁵ Mi bıdi bıdınan inkam komii komııyım inıgakım, kimiir yıdiwi wanwiyaeyım, wım kıma simiir yınıekım, iıya siya nua tırıi nıtın mi siya inı nuan iikamım krımiir hırıınanar yauunı onıyın. Mi digworaekwo whıekakım inı siyar kıgırkak ıskıyım. Mi krıma inokıinokın Adi Komii siir inıg iir hainan ıski.

⁶ Kara ha bi boınkın digworaekwo whıekakım bııya Adi Komii siya nımbıngiyım, kimiiram wi tır tani. Nningaka. Mi İsrıl kimiir iikam whıekakım Adi Komii siya hırııyar bi nımbın swokım siir isid kına nwowamın. Nningaka. ⁷ Whıekakım Ebrahim siir yınıekına rani. Dimusi rani, sıma Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakım Adi Komii siya Ebrahim siirın hınına boınkıkin, isidın Aısaknı isidın siir hiranki nıtım yım sıma kimiir isidın, yıpıkin wi kara hauuwi, kariir digworaekwo whıekakım simiir mi iki nhırım yım wi nninga nwowi. ⁸ Ta yaiya saiir yaimwokıyaimwowa ya hınınga, Ebrahim siir isidın siir yınıeyım, yım Adi Komii siir isid rani. Nningaka. Mi yınısımın Adi Komii siya nımbının Ebrahim sırgısiir nhıekar nwowam siir isidın sıma sımaırgım Ebrahim sırgısiir yınısısımım. ⁹ Mi Adi Komii siya Ebrahim siirın

hinina yimbingi, mhoiia kiriir wiga Sera saeya wi yinpiugak sapi nwowi mi saeya wi yinisim yinkamiyin naokainaei.

¹⁰ Mi ta sasa rani. Niingaka. Rebeka saiir yinisim yinkamiyin nwisoyo iriipi hiriinan ad nwiruwaniyar yinisimko. Krimiir brougae waibiyeyin Aisak siirgo. ¹¹ Mi yinisim itmwoyino niki aokaina karamaeyar niki owo, Rebeka saiir mhinanau hirar niki okaiyo mi sowa dimin biyie mi dimin wadie ha bi tirko. ¹² Mi Adi Komii siya Rebeka saiir boin, kiriir yinisim yaowaeyin yio wi nomousimin siir aowa nwowi mi siya wi siiram mirii. Tiriiginin yio krimiir nisiimauugin, Adi Komii siya siir kwoinkar nokmwın okwowikin inkamin siir yinisim nwowamin. Mi siyiun inkamki tiriyin yio siir kwoin iir bi nikpitmaugin. Niingaka. ¹³ Yokwo Komii saeya hinina boinka, kariir kwoin komiiyin Jekop siiram nwoyin mi siirin kara yimbin siya kariir yinisim nwowim. Mi kara Iso siiram bi naingwokin mi siirin kara yikropki niimaua.

¹⁴ Mi krima wi panina boini? Mi tarii Adi Komii siya siyiun miyik bi tirkin krima hiriinanar ti boin, aniya? Niingaka, niingakanga! ¹⁵ Adi Komii siya Moses siir boinki, yio kariirar kwoinkin, kara inkam nwirni mi aingwoyimiyoki mi siirin ha whinkinsiis haiginiuwi. Yio kariirar kwoinkin, kara iikam imiir mi whinkinsiis haiginiuwi. ¹⁶ Yio hinigin, ti dimin hiriinanin, yio inkami kwoinki bi nwowikin miya siya miriia mi siyiun miyikin siya napin siirsi. Niingaka. Yio Adi Komii siir naingwoyimiyoka saiirar diminkin, iikam imiir nikiunamin. ¹⁷ Yokwo Komii saeya hinina boinka Pero siirin nu Isip hirar inkam komiiyin nu kigiraowiyin, kara kiriirin nu kigiraowan inkam komii asi nokmwın okwo haiginiugin mi ti hiriinan siirsi nokmwın okwo haiginiugin, sima kariir kirie aiir kigim. Mi kariir inigin omom omomin wi siir nwoki haigin idwokiyim. ¹⁸ Krima dinokninkin Adi Komii siya inkam nwirni mi aingwoyimiyoki yio siirar kwoinkin mi siya inkam nwirni mi okmwın antamiyiyiri, yio siirar kwoinkin siya siirin wi hiriirar mi okmwın antamiyiyiri. Iriig.

Adi Komii siya nonkwobumbuninkin haiginiuwa mi siya whinkinsiis haiginiuwa sowa.

¹⁹ Mi kimiir nwirkin kariirin hinina boini mi ta yaiya saeya kaimwokinui mi Adi Komii siya hinina dimusi boinkin inkamin dimin biyie diriraerarin siirin, ha? Mi yipikin siir kwoin iir niriyyu boinanin, ha? Inkam nwir karamaeka. Niingaka. ²⁰ Mi yipiki inkamkin, Adi Komii siir yai aiir niriyyu boinanin, ha? Mi hau saeya inkamin saiir nonkwokwoin siirin wi ha boini, kira kariirin hiriinan

dimusi nonkwokwokin, ha? ²¹ Mi inkamin hau nonkwokwowyin, siya nu haimiyyin pa haii mi siirin hauwo pi kwisa nonkwokwowi, kwira pi wadie sibgu nonkwokwowi mi ta wadie sibgu nonkwokwowa ya dimin miyyik tiranka. Mi aka sibgu nonkwokwo karam nwowa, ya iki dimin biyie biyeyim sim tiranka. Yio ti hiriinan siya mi onkwokwowi, yio siirar kwoinkin.

²² Mi Adi Komii siya wi iriipa hiriinanar mi tiri. Yio siirar kwoinkin, siir io aiir kinwakigii, yipiki siya nimbiniim, iikam biyeyim simiir nonkwobumbuninkinam. Mi siya hiriinan minam tirkin, siir kirie aiir nusiimauugin iikam krimiirin mi siya krimiirin wi aisiima niki onkwobumbuninkin tani. Ningaka. ²³ Mi yio siya iriipi hiriinan siir kirie komiia mi siir dimin miyyik miyyikim simiir mi isiimauugin iikam imiirin. Mi siir naingwoyimyoka krimiirsi nwowa, krimiirin saeyar nimbingikin mi iripa saeyar ninkiamasu haiginiugin, ti dimin miyyik miyyik siirim krimar nonkwokwo haiyam. Mi siya krimiirin maigimaigra asi nwowaiginiugin. ²⁴ Mi siya krimiir nhirmi bi nimbingin, ti dimin miyyik miyyik imiir haiyam. Ningaka. Mi Juda iikam krima mi Juda iikam tani ikim, krima whiekakar in ti siir dimin miyyik miyyik imiirin wi hiriayar haiswowi. ²⁵ Mi yaiyim Adi Komii siya boinkiyim Hosai siir siya hinina winboinkikin,

iikamim biya kariir iikam nwo karam nwowim, mhoiia sima wi kariir iikam nwowi. Mi iikamim nu whiranki nitim, kara naingwobuna karam nwowim, mhoiia kara simiiram in wa naingwobunaei. ²⁶ Mi yai kwira Hosai siir yokwo aiir nwowa hinina boinka, mhoiia Juda iikamim wi sima boini, nu whiran iikamim simiir, wim kima Adi Komii siir iikam tani. Mi ti nu whiran iikamim mhoiia ti Adi Komiiyin kwoin budin omwai waiyayokiyokiyin, simiirin wi kara nimbingi kariir iikam nwowam.

²⁷ Mi profet Aisaia siya Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii aiirin hinina winboinkikin Isrel simiir iikamim simiir nu hiranim, mhoiia Isrel simiir iikamim simiir yinneyim sima niyowi, wi yab siiyanan nwowi. Mi Adi Komii siya ti iikam imiir wi hoimgak nanmaiwarkainanaowid rani.

²⁸ Mi Biyan Inkam Komiiyin siya yai wi hiriirihrii boin tani, ti iikamim naingwo tibmii karam nwowiyim simiir nonkwobumbuninkinamin. Ningaka. Siya wi simiiram nwo rani. ²⁹ Biya Aisaia siya hinina winboinkikin mi Adi Komiiyin ninomor kouan sauan kamim simiir kigirkakiyin siya Isrel krimiir iikamim simiirin nhirmi nokmw in onaowid karamae nwowi, krima wi hindara kigugu iuguskii. Mi nim wi om whiso Sodom Gomora so hinin tiri. Iriig.

Adi Komii siir yaiya Isrel simiirin saeya whinkinsiis haiginiugin.

³⁰ Mi krɪma wɪ panɪna boɪni, ha? Krɪma wɪ hɪnɪna boɪni, iikamɪm Juda iikam tani sima kwoɪn karamaekɪm miinan miriɪyɪm Adi Komii siir whwonkam ida dimɪn whɪrki kimbu karamae nwowɪm. Nɪngaka. Sima naɪngwo tibmiiya Adi Komii siya simiirin sairsiyar nɪkiuwi dimɪn whɪrki kimbu karamaeyɪn. ³¹ Isrel simiir iikamɪm yɪpɪki Adi Komii siya nɪmbinɪm, siir iikam nwowam, yɪm miinan siyɪu komii siir siyɪu iir napam mirii. Adi Komii siya wɪ simiir nwoki ikuɪm dimɪn whɪrki kimbu karamae iikam mi sima wɪ dig nwo rani. Mi Adi Komii siya wɪ digumii simiir haimriiyugi. Siya simiirin wɪ dimɪn whɪrki kimbu karamae iikam nɪkiu rani. Nɪngaka. ³² Dimusika mɪnsika, sima siir yai aɪr bi naɪngwo tibmiiɪm, sima miinan minam mirii miinan simar priimiri haiyɪm. Mi Adi Komii siya simiirin digumii asi haimriiyugin mi siya simiirin dimɪn whɪrki kimbu karamae panɪnsi yikiusi. Sima Kraisiiram bi naɪngwokɪm mi sima siir bi mi wakaeyoknakɪm. Mi sima ini inkamɪn siiyaki haɪngiiyɪn mi ha nhɪnikaigaiyamɪyɪn, ini siir hɪriinan ywowɪn.

³³ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hɪr nwowa saeya hɪnɪna boɪnkika, kɪma wakae, kara Adi Komiiɪn mi inkam nwɪrɪn wɪ kara nokmwɪn ohaiginiuwi siya kɪrieni hanɪn om Saion hɪr. Mi iikamɪm yɪpɪki naɪngwo tibmii karamae nwowɪm, simiirin wɪ siya nonkwobumbunɪnkɪni. Mi sima wɪ inkamɪn siiyaki haɪngiiyɪn mi ha nhɪnikaigaiyamɪyɪn wɪ siir hɪriinan nwowɪ. Mi yɪpɪki siir yai aɪrɪm naɪngwo tibmiiyɪm sima wɪ maɪrgimaɪrga siiram nwowɪ mi simiirin wɪ siyar whinkinsiis haiginiuwi. Iriig.

10

Isrel sima Adi Komii siir siyɪu miyɪk iir bi napkɪm.

¹ Ti akamɪm kariir kwoɪn komiiyɪn ha naɪngowowi, wɪ Adi Komii krɪmiir Wanɪn siya nanmaiwarkanaei. Isrel simiir iikamɪm digumii siyɪu biyeyɪm sima tɪrɪn siir haimriiyugigɪm simiirin wɪ Adi Komii siya swoki anmaiwarkanaei mi kara iɪnokɪnokin Adi Komii siiramɪn saiiar kwisboɪnikɪn. ² Kara simiir bɪdi yɪnoknɪnkɪnɪn mi kara kɪmiir asi boɪnɪnkɪigikɪn, sima ini Adi Komii siir siyɪu iir napama miɪnɪnkɪnkɪpkaɪyɪm. Mi sima nɪnoknɪnkɪn miyɪk karamaeka dimɪn taeminɪm Adi Komii siya naɪngwowɪm sima napam. ³ Mi sima pi whaowaekɪm dimɪn taeminɪm, Adi siya dirɪraerarkiyɪm simiir. Mi Adi Komii siya wɪ krɪmiir nwoki ikuuwɪm dimɪn whɪrki kimbu karamae iikam. Mi sima simiir siyɪu iirar napkɪm. Mi miinan simamar miriɪnakɪm. Mi sima

Adi Komii siir aowa bi nwokim. Mi Adi Komii siya simiirin dimin whirki kimbukaram paninsisi yikusi. ⁴ Mi iya Kraisi siya nita, siyu komii siirin, ini inkam igsop nokwokairinani hainin ikin ini siyar yauni okwokairinaniyin. Mi tiriiginin yio ina digiyin. Mi yipiki Kraisi siir yai airam naingwo tibmiiyim simiirin wi Adi Komii siya nikiuwi dimin whirki kimbu karamae.

Nanmaiwarkaina ya omkak krimiirairga

⁵ Mi Moses siya winboinkiya yaiya siyu komii siira, iikamim simiiramim, siya min winboinkikin, iikamim siir sibgu apim. Mi Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu karam hiriinansi nikiuwim. Mi yipiki siyu komii siir siyu iir sibgu naingwo tibmiiyim, mhoiya sima wi omwaiyar waiyayokiyokii Adi Komii saikain. ⁶ Yio hinngin, Moses siya hinina winboinkikin, iikamim sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamae panina nwowi. Mi siyuin Kraisi siir yai airam naingwo tibmiiyin sasaigin siyuin Adi Komii siir whwonkam idan dimin whirki kimbu karam yo. Mi ta yaiya ya hinina boinkika, kima hinina kipi naingwo ninomor koua hiriirin wi nhinga nami Kraisi siir nikunakiyamim krimiiram? Jisis Kraisi siya bidiyar yuuniyin. ⁷ Mi Krima hinina kipi mi boin, iikamim naokaowim simiir oma hiriirin wi nhinga nuunainami Kraisi siir nauuni ikunakiyamim krimiiramim Jisis Kraisi siya bidi yinsiin idwonamim ninomor hirankin. ⁸ Adi Komii Komii siir yaiya hinina boinkika. Adi siir yaiya ini kimiir kingikingingiin waraurar nwowa. Mi saeya kimiir mhi kwoinawaraurar nwoka mi kima ta yai airin ina boinkiyim. Mi ta yaiya krima boinkiya saiir yaimwokiyaimwowa ya hininga, kima Jisis Kraisi siiram daingwo tibmii. ⁹ Mi kira iikam nhirmaka hinina boini, Jisis Kraisi siya kariir Biyan Inkam Komiiyin mi kira ha naingwo tibmiikikini, ta Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa Jisis Kraisi siirin ie hirankin mi kiriirin wi Adi Komii siyar nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Mi krimiir kwoinim Kraisi siir dimin taeminim simiiram naingwo tibmiikikini mi krima ta krima mi aingwo tibmiikikina saiirin ha mi boinkigii mi Adi Komii siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi mi krimiirin wi siya nanmaiwarkainaei. ¹¹ Yokwo Komii saeya ti dimin iirin hinina boinkin mi iikamim siiram naingwo tibmiikikiniyim sima wi hikak nwo rani. ¹² Ta yaiya Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim, hinda tindanim, ti nu iirar nwoirkakim, krimiirar boinkika. Mi krima whiekakarim Adi Komii siir whwonkam idain ini hiri hiriinankinar ywowim. Adi Komii siya krimiir whiekakniyar Adi Komiiyin. Mi ini mi owin iikam whiekakim, yipiki siiram kauwok boinim, simiirin wi

siya whinkinsiis haiginuwi mi dimin miyik miyikim wi siyar hauu haiginuwi. ¹³ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hinina boinkika, iikamim Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir dapikiuwim simiirin wi siya nanmaiwarkanaei.

¹⁴ Mi sima siiramın wi paniina kauwok boini, sima siiram naingwo tibmiikikin karamae nwowi, ha? Mi sima siiramın wi paniina mi naingwo tibmiikikini, sima siir yai aiir wakae karam nwowi, ha? Mi iikamim sima siirin simiir boinmimauu karam nwowi mi sima wi paniina wakaei, ha? ¹⁵ Mi Adi Komii siya siir iikam imiir nikropki karam nwokiswo siir yai aiir boinmimauuam mi sima wi paniina wakaei, ha? Yio ti hinin siyiuin miyik rani. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya iikam imiirin hinina boinka. Iikamim yipiki Kraisiir yai win kibiyaya saiir boinmimauuim, yim iikam bimbuiwi rani. ¹⁶ Mi Isrel simiir iikam whiekakim Kraisiir yai win kibiyaya saiiram bi naingwo tibmiikikinkim. Isaia profet inkamın siya hinina winboinkikin, Biyan Inkam Komii, iikam hoimgak rani, krimiir yai naingwo tibmiikikiniyim mi iki nhirim yim ini nninga ywowim. ¹⁷ Minsika, ti iikamim sima Kraisiir yai aiirim whisarii bi naingwo tibmiikikinkim sima ta yai aiir bidi wakaeyim. Ta yaiya sima saiirin whisarii bi wakaekim, saiirin iikam imar boinmimauuwamkim simiirin. Mi sima asi wakaekim saiirin.

¹⁸ Tariigina kara pi kimiir srii, Isrel simiir iikamim sima ta Kraisiir yai win kibiyaya saiir bidi wakaeyim, aniya? Iki, sima bidiyar wakaeyim. Adi Komii siir yaiya yokwo Sam hir nwowa saeya hinina boinka,

ta yai win kibiyaya iikam ima bidi yapboinmamauuwa, hinda tında maeyauim Isrel simiir iikam ima nwowim simiirin.

¹⁹ Mi kara kimiirin pi dimin whirin siir swoki kwasriigi, kimiir kwoinin ha naingwowi, Isrel simiir iikamim sima whaowaekim ta yai aiir bi ninokninkinkim, aniya? Nningaki, nningakinga sima bidiyar yinokninkinim. Moses siya bi ti Isrel simiir dimin taeminim simiir winboinkiyin siya hinina winboinkikin,

Adi Komii kara, kara wi iikamim maeyau nhiranim inig komii karamaeyim, wi simiir haii. Mi yim sima kariir dimin taeminim simiir bi ninokninkinkim. Mi kimiirin wi kara kiyopsibgikikaigiki mi kima wi kigmair prasae kin tani, dimin taeminim kara tirim simiiramın.

²⁰ Mi Aisaia, profet inkamın siya bi kaorarao boinkin,

iikamim Juda iikam tani simiirin. Siya hinina boinkin, Adi Komii siir yai aiirin, iikamim minan kariiram mirii karamae nwowim, yim sima kariir bidi yakigniyim. Mi

iikamim kariiram srii karamae nwowim iikam nhirmi,
kara simiir hiriirin bidiyar mi imbiyamın.

²¹ Mi profet inkamın Aisaia siya Isrel simiir iikam imiirın hınına boinkikin Adi Komii siir yai aairın, ii kasakasa rani, namkiyim, kara simiiram nikiu kinkina nanaeyim, kariir wakaeyokna apim. Mi sima ini boriisopim mi kariirın sima digiumii haimriiyugig mi sima kariir yai aair bi wakaeyoknakim. Mi sima ini yantamyiriyir kinim. Iriig.

11

Adi Komii siya Isrel simiir iikamim simiirsi naingwobumbugin.

¹ Kara kimiir sriyam tiri, kima hiriyyar naingwowi, Adi Komii krımıir Wanın siya siir isidin Isrel simiir iikam imiirın digiumii bidi haimriiyuin, aniya? Nıngaki, nıngakınga. Mi an kararın Isrel inkamaırgın. Abraham siya kariirar brougaekin mi an kara Bensamini isidin siir hirankin. ² Adi Komii siya siir iikamim bidi bidiniya siyar nımbingiyim, simiirın digiumii bi haimriiyugin. Mi kima bidi yınokninkinim yaiya profet Ilaija siya kwisboınkiya Adi siiram Yokwo Komii hir nwowa Isrel simiir iikamim simiiram, siya hınına kwisboınkikin, ³ Biıyan Inkam Komii, kariir profet inkamim Isrel sima bidi yısomsom aokaokiyim. Mi hiıyım wraisu Adi Komii siiram nınkin imiıyaeıya yım iriipi hiriinan sima bidi mi inikinhımnhıngiyim. Mi kanakanar nwowi mi sima kariiram hansiri, kariir nisomaowam. ⁴ Mi Adi Komii siya siirın panın yaiya sae yowarki boınki, ha? Siya ha boinkikin. Nıngaka. Kariir iikam 7,000nım, yım ina nwokripkaiyım kariir yai aairar wakaeyoknakripkaiyım kara simiirın digiumii bi haimriiyugin. Mi sima Bal simiir nıksisae dimının uruwai siyaowaini hanın igak siiram bi nakaiswaekim. Nıngaka. ⁵ Mi iriipa hiriinan, tariinanın isid haimii whırın ina mi owın, Adi Komii siya nımbinın siya simiirsi naingwobumbugin. ⁶ Adi Komii siya simiir nımbinın siya simiirın whısarii bi nımbingın, siya simiirsi naingwobumbugin. Siya simiir miıyım sima mırıiyım simiirsi bi nımbingın. Nıngaka. Mi Adi Komii siya miıyım sima mırıiyım simiirsi nımbingıswo mi ta siir naingwobumbuwa wi opa pi kimaiyın.

⁷ Mi krıma wi panına boini? Ti dimının Isrelmi iikamim miinan sima napmırıiyın, siyiu komii siir siyiu iir napam sima siir bi haıgın. Mi iikamim Adi Komii siyar naingwobumbuım mi ha nımbinım siir iikam nwowam, sima simaırgım ti dimın imiir haiyan iikamim. Mi iki iikam nhirim, yım simiir kwoınım Adi Komii siyar tirikikin mi sima ini

kwoinam yaowhaeyiim, siir siyi u iir napim. ⁸ Yokwo Komii saeya boina saiir hiriinan,

simiir kwoinin Adi Komii siya bidi tirkiyin mi sima ini kwoin karamae ywowim. Mi diminin sima kigiym, sima siiram kig naingwo tibmii kinim pi boriisopi. Mi diminin sima wakaeyin, sima siiram naingwo tibmii kinim pi mi boriisopi. Mi biya sima nwowa, hiriyar nwoyokiyokiananiyin mi ini tariinanar yadigniyin. ⁹ Adi Komii siir yaiya Devid siya winboinkiya ya hininga, sima Adi Komii siirin bidi yaingwo owouugikim mi sima ini yaewou nikwo aeyim inantonanamim. Mi tariigina ya ini uridin krma huridkikaiiyin huwam ini siir hiriinan ywowa. Mi simiirin ha kiyiskaii mi simiirin wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. ¹⁰ Sima inkam nhwokwisaenan dwokiyam, sima kipi nanaokigimokaeyam. Mi sima inkamin dimin hikak haiyin mi ha huagraknaiinamiyin, siir hiriinan dwo. Mi simiir dimin biyeyim, simiirin wi hiriinanar timi kikin huagrak haiginiu.

¹¹ Mi kara kimiirin pa swoki sriigii, kima ha naingwowi, ti Isrel simiir iikamim sima bidi yonkwobumbuninkin iuguskiyim, aniya? Nningaki, nningakinga. Mi sima Kraisi siir yai aiiir bi wakaeyoknakim mi ta hiriinan sairsi whinkinsiis haiginugin Adi Komii siya iki Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainam. Mi Isrel simiirin wi Adi Komii siya minki mi sima wi io whwonkam Juda inkam tani simiir nanaowi. Dimusi rani, siya dimin miyik simiir hauugin. ¹² Mi siyi biyeyim sima tiriyin, Adi Komii siirin simar huayarmai mi siya iki iikamim Juda iikam tani simiirin dimin miyik asi hauwi. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimin miyik miyikim, simiirin ini yimiyuwim mi Adi Komii siya ti dimin miyik miyikim iki iikam nhirim sim asi hauugikin. Mi mhoiya Isrel simiir iikamim sima Kraisi siiram swoki haiyug naingwonanii mi ti dimin miyik miyikim wi Juda iikamim ti nu iirar nwoirkakim hinda tinda wi simiir whinkinsiis haiginuwi.

Adi Komii siya Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainakim.

¹³ Mi tariinanin kara ti iikam Juda iikamim tani, tisi yai kimiir nini boinmimauuniyin. Kara aposel inkamkin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin ti iikamim Juda iikam tani, kimiiram. Mi ta miya kara miriyya kara sairamim maigimaigaga komii asi nwowi. ¹⁴ Mi iya kara hiriinan tirin mi kariir isidin Isrel sima wi whwokwoka nwo rani. Sima wi dimin miyik miyikim Adi Komii siya hauuwim iki iikam nhirim sim, huuyirmai. Mi kara Juda simiir iikam nhirim

wi ti hiriinan siyiu iirsi nanmaiwarkinaei. ¹⁵ Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani simiiram kiwakii, saika nongwomamair aeyam. Dimusi rani, siya Isrel simiir isidin, siirin digiumii bidi haimriiyugigin. Mi mhoiyya iya siya simiir swoki ikunaei siiram swoki itim, ya wi dimin miyiki miyiknan nwowi, inkamin ieyanki swoki insiin idwowyin mi omwai ha waiyaeiyin siir hiriinan.

¹⁶ Mi inkamin paemiyim Adi Komii siir nikumauuwi mi iki siir kwiya kwiya im mi siir kwoim mi siir nidim, yim iripi hiriinan siirara kinaigim. Mi Ebrahim siya mi profet inkam miyik miyik ikim, sima Adi Komii siir yinisisim nwowi, mhoiyya simiir isidim simiir yineyim wi iripi hiriinan siir yinisisimar mi owi. ¹⁷ Mi Adi Komii siya ibin inkamki nonkwo nankaiyin, siir kwiya wai imiir nikrip haii mi siya ibin sasa nikii whakiyin siir kwiyam ha mi ikrip haii mi simiirin wi iripa nitimrwaku widgii. Mi sima kirie wi sima simar swoki inhai anaina ei. Mi Juda iikamim yim ini ibin inkamki nonkwo inkiniyin, ini siir hiriinan ywowin. Mi Juda iikam tani yim ini ibin sasa nikiiwhakiyin, ini siir hiriinan ywowim. Mi kima isid whasairin ini iripar yitinakuim, ti pae wiso sowiir hiriinan. Mi wim kima ini ta paeyakwiya waiya ini sair igso p aiir nokwokairiinan ywowin. Mi wim kima opa pi siir mi imiirsiyar mi haii. Mi Juda iikam tani kima kirie pi Juda iikamim simiirsiya mi haii. ¹⁸ Mi kima hiriinan nwowi mi kima wi ha kipi naingwo, Juda iikamim simiir kouin ini kima ywowim, yipiki ti paeyakwiyam wainamim Adi Komii siya nikrip haiiyim simiir hiriinan. Mi kima hiriinan dimuam naingwowi, ha? Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi Juda iikamim yim ini paemiinan ywowim. Wim kima ini paeyakwiyanan ywowim mi kima wi dig nwo rani, pae siir mi imiir op hauuwim, paeyakwiya imiirin paemi ieyar kirie haiginiuwi.

¹⁹ Mi wim kima wi hinina boini, paeyakwiyam Adi Komii siya nikrip haiyim igso pa kima mi okwokairinaei yio ini mi owin. ²⁰ Ta yaiya, ya yaimwowainga mi kima, kimasiyar mintirao ta sairsiyin. Simiirin Adi Komii siya nhinikriropkikim. Dimusi rani, sima siir yai aiir bi wakaena apkim. Mi simiir igso pa kima asi nokwokairiinanawidga, wim kima siir yai aiiram naingwo tibmii kangim. Mi kima, kimamar kipi naingwona, kima wi ti idid. Mi diminim kima naingwo tibmii kinim simiirsi ha timi mintirao. ²¹ Juda iikamim, yim ini paeyakwiya kinan ywowim mi Adi Komii siya simiirin wi hiriyar kigninkin okripkai rani. Nungaka. Simiirin wi siyar nikrimkripkii. Mi wim kima, wi ha kipi mi aingwo, Adi Komii siya krimiirin, wi

hiriinan mi tir tani. Nningaka. ²² Adi Komii siya iikamim digiumii siir haimriiyugigim, simiirsiyin naingwoyimyok karamaeka. Nningaka. Sima ini ibyakwiyaim Adi Komii siya nikrimkripkiyim ini simiir hiriinan ywowim, wim kima ini ibin sasa nikii whakiyin, siir kwiyam ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima siiram wakaeyokna apkripkai karam nwowi mi kima wi hiriyyar naingwowi, siya wi krimiir nhinikriropki rani mi wi krimiir nonkwobumbuninkin iguski rani, aniya? ²³ Mi Juda iikamim sima swoki aingwo tibmii kani, Adi Komii siya wi digar nwowi, simiirin wi simiir naeyiu imiirar swoki iyopkimkikiugii. ²⁴ Mi Juda iikam tani kima ini ibin sasa nikii whakin Adi Komii siya nikripkiyin, ini siir hiriinan ywowin. Adi Komii siya mriiyya miyya ya ini saikisar ywowa. Mi siya kimiirin ibin inkamki ninkinin, saikar yinkin iyopkikiu haiginiu. Mi Juda iikamim ini ti ibin inkamkin ninkinin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin Juda iikam tani hiniin tiri, ya tariigina ya mi komii rani, Juda iikam simiir swoki ikiunaei mi simiirin simiir maeyaugi maeyau imiirar swoki iyopkimkikiugii. Nningaka. Iriig

Adi Komii siya iikam whiekakim Juda iikamim simiirin mi Juda iikam tani ikim wi simiirar nanmaiwarkaina swowi.

²⁵ Ti kariir akamim, kara ha naingwowi, ta yaiya saiir yaim-wokiyaimwowim simiir ti sibgu inokninkin, biyya inkamki sibgu ninokninkin karam nwowa, kara ha naingwowi kima ti diminin siirgisiir ti inokninkin mi kara pi boriisopi, kima hiniina naingwoim digworaekwo whiekakim simiirin kimar yinokninkin iski. Nningaka. Adi Komii siya kiyopsibgi haiginiuwi Isrel simiir iikamim simiir kwoin imiirin mi wi ta iyya Juda iikam tani Adi Komii siya nimbinin siir yinisisim nwowi, sima naingwo tibmii kinnana wi saiirar nadigni. ²⁶ Mi mhoiyya ti digworaekwo whiekakim sima digii mi Isrel simiir iikamim ha swoki amswowi Adi Komii siiram mi simiirin wi siyar nanmaiwarkinaei. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinka,

inkamin iikam imiir nanmaiwarkainainin, yio om Saionanki nitin inkamin siya. Mi kwoin bibiyeyim Jekopni isidin siir kwoinaw nwoyaiyim wi siya kindimdiyugii.

²⁷ Mi ta iyya, kara simiir dimin biyeyim simiir kindiyugii mi ta biyya kara nimbina, nimbina ya wa nimbiam. ²⁸ Isrel sima Adi Komii siir yai win kibiya digiumii saiir haimriiyugigim, sima whwokwoka saika bi nwowikim mi Adi Komii siya simiirin io asi nwokin. Mi iki Juda iikamim simiiram asi ninmiininkinamkin. Dimusi rani, Isrel simiir kamim Adi Komii siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya

simiiramar naingwokwoin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya simiir brougaeyim Ebrahim, Aisak mi Jekop, simiir bidi boinin hinin, kimiir isidin wi karar kigriraowi mi simiirin wi siyu miyik iirar tirhaiginuwi. ²⁹ Adi Komii siya simiirin wi siyu miyik iirar tiri. Dimusi rani, siir kwoinin wi swoki kisina haigii rani, iikamim siya nimbingiyim, siir iikam nwowam, simiir nanmaiwarkainamin. Nningaka. ³⁰ Biya Juda iikam tani yaewan kima niki kindiyu wankim Adi Komii siir yai airin mi tariinanin Adi Komii siya krimiirsi naingwobumbugin mi siya kimiir asi whinkinsiis haiginuwi. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim, sima Adi Komii siirin digumii haimriiyugigim mi siya kimiiram asi ninmiininkinani. ³¹ Adi Komii siya kimiirsiyin ina naingwobumbuwin. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim sima siir yai airin yaewan bidi kindiyuwangikim. Mi tariinanin, Adi Komii siya wi simiirsi swoki aingwobunaei mi siya simiirin wa whinkinsiis haiginuwi. ³² Mi ti siyuin Adi Komii siir yai aka nantamiyiriyiriyin, Adi Komii siya iikam imiirin wi iikamim hugripkikikaigiyim wi simiir hiriinan hugripkikikaigi mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan tirkiyin mi siya mhoiia krimiirsi naingwobumbuwi mi wi krimiir whinkinsiis haiginuwi. Iriig.

Krima Adi Komii siir inig iir hainan.

³³ Ha kipi naingwo, krimiir Adi Komiiyin, siya bimbuiwigi mi iuwi digworaekwowim siya ninokninkinim, ini solwara nwowi siyinkrinim ini simiir haiburim mi kougikouwin ini siyar yowiskiyin. Krima ninokninkin tani, ti hiriinan siyuin siya tiriyin mi siya krimiirin wi panin panina namisi tiri, siya hindara tiri. ³⁴ Kaimwoka, Yokwo Komii saeya hinina boinka, yipikin Biyan Inkam Komii siir kwoin iir ninokninkinin, ha?

Mi wi nhinga boini siirin, hininin, kira ti hininin si ti tir, iyie? Ti hininin si ti tir, ha? ³⁵ Yipiki inkamkin dimin Adi Komii siir niki hauuwi mi mhoiia siya siirin wa swoki iyopkiyuwi siirin, ha?

³⁶ Nningaka. Digworaekwo whiekakim siyar tirkikim. Mi digworaekwo whiekakim simiirin ini siyar kigirkakim mi digworaekwowim yim ini hiriyar nwowim, siir kinsiis haiginuwam. Mi krima siir inig iirin inokinokin hiriyar hainananaei. Taka yaiya, ya yai kaimwoki kaimwoka. Iriig.

12

Krimiir mhi kwoinim Adi Komii siirin inkamim dimin taemin siir ninkin imiiaeyim simiir hiriinan hauugi.

¹ Ti kariir akamim, kara kimiirin ta yai airi boininkwokwokii, Adi Komii krimiir Wanin siya krimiiram

naingwobumbu prasae bi kinkin. Mi siya krimiirin siyiu miyik miyik kasa bi tirkin, krimiir whinkinsiis haiginuwam. Mi krīma, krimiir mhi kwoinim Adi Komii siirin, inkamin nae siir ninkin imiiaeyin siir hiriinan hauugi. Mi krīma siir yai imiir wakaeyokna mi siir mai imiir mirii. Mi siya wi krimaka nwoki ingwomamair aeyim. Mi ti hiriinan siyiuin krīma Adi Komii siir inigin wi siir nwoki hainan kiinim. ² Kima siyiuim nuan iikamim sima tiriiyim simiir kipi kigna diriraerar. Nningaka. Kima Adi Komii siir tiki kigninkinki, kimiir kwoin imiir hurworwokaiyamim mi kima wi Adi Komii siirgisiram wakaeyokna apan iikam nwoki owim. Mi kima wi haini ninokninkini digworaekwowim Adi Komii siya naingwowim kima tiram. Yio tiriiiginin ini yokiyin, Adi Komii siirin wi maingimainga siya nwowaiginuwi. Mi Tiriiiginin, krimiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi.

³ Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin siir aposel inkam asi nokmwim okwohaiginugin. Mi ta hiriinan kara inigakin kimiirin hinina boinim, wim kima inig karamae iikamim kima ha kipi naingwo kima wi inig komiigak iikam nwowi. Nningaka. Kima, kimamar kipi naingwona mi kima, kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya hauuwa kimiir, saiirgisaiir digar hid. Mi kima wi ti diminin siya nimbingiyin tiram wi siir nwoki tirim. ⁴ Krīma dinokninkin, krimiir piua kwiruwainga mi saiir piua haimii haimiiyim kasa rani. Piu haimii nhirim yim dimin whir nonkwo diriraerarikim mi nhirim yim dimin whir mi onkwo diriraerarikim sima dimin whirua bi nonkwo diriraerarikim. ⁵ Mi ti hiriinan siyiuin krīma iikam kasa rani mi krīma ini piu kwiruwananar swoki owim. Dimusi rani, krīma Kraisiir yai aiir wakaeyokna apkim mi krīma ini iripar yitinakiuwim. Mi krīma, krīma krīma ti swoki whinkinsiis ankinsiis irni nwirniyin. ⁶ Mi dimininim Adi Komii siya tiriiyim mi siya hauuwiyim krimiir sima hirii hiriinankina rani. Nningaka. Adi Komii siya kimiirsi naingwobumbugin mi kima wi hainii ninokninkini diminin siya kimiir boinmauuin. Mi siya ta yai boinmimauuni ninokninkina inkam nwirni hauuwi mi siya siir naingwo tibmiiya saiir digar boinmimauu. ⁷ Mi Adi Komii siya krimiirin kirie siir mai aiir miriiyam hauuwi. Iki iikam nhirim sima whinkinsiisam mi kima ta mai aiirgi aiirrarar sibgu mirii iski. Mi Adi Komii siya kimiirin kirie siir yai aiir boinmimauuam hauuwi. Mi kima ta miia siya hauua saiirgisaiirrarar sibgu mirii iski. ⁸ Mi kima iikamim Adi Komii siya nimbiniim iikam nhirmi nokboin prapas haiginuwi mi ti hiriinan siyiuin kima tirin simiir, simiirin wi siya whinkinsiis haiginuwi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirmi nokboin prapas haiginuam mi

kima ta mai aiirarar sibgu mirii simiir whinkinsiis haiginiuam. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim digworaekwo iikam nhirmi soitkin hauuam mi sima ta mai aiirin sibgu mirii mi simiirin digworaekwowim hoimgakar soitkin hauu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim iikam nhirmi kou nwowim, kima sibgu tir mi kima wi sibgu dwo. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nimbingiyim, iikam nhirmisi naingwoyimokim, sima saiirin wi sibgu tir. Mi kima simiirin wi nimbuniniekakar dwoki.

⁹ Kima kipi niksise, kima irni kwirniyam daingwo dimin miyik miyikim simiiramar daingwo. Mi diminim biyie nwowiyim simiiram kipi naingwo. ¹⁰ Irni nwirniyam naingwokwowiya, ini kiriir yinwigim simiiram kira naingwokwowiya ini saiir hiriinan yowa iikam nhirmiyam naingwokwowiya ini kiramar naingwonaeyia ini saiir haibura. ¹¹ Kima piugi kipi piyao. Diminin kima tiriyin Biyan Inkam Komii siir kimiir kwoinin ti siirarar hauu iguski. ¹² Kima maigimaiga hiriyar dwokripkai iya Biyan Inkam Komiiy in Krais siya swoki itana saiiram. Mi iya kimiirin dimin biyieki kimbu haiginiuwi, kima wi sibgu dokworinu. Adi Komii siiram dimin taeminamin. Inokinokar srinanae. ¹³ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kaniyim sima paeprikabnan nwowi mi kima simiirin kimiir digwokworaekwo imiirar hauu. Mi iikam nhirim om whiranim kimaka boinaenakiyam niti, kima simiirin igi haigi idwokaigi.

¹⁴ Mi iikamim kimiir nonkwoninwomwairninkin haiginiuwi kima simiirin yamdi kipi swoki tir. Kima simiirin siyu miyiki miyik iirar tir. Mi Adi Komii siiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginiuwim. ¹⁵ Mi iikamim maigimaiga nwowi mi wim kima iriipi hiriinan simakar timi inkin maigimaiga. Mi sima hik mi haii mi wim kima iriipi hiriinan hik simakar timi inkin hai. ¹⁶ Kima iripa dongwomamair ae kima ha kipi naingwo, kouwin ini kimar ywowim. Nningaka. Kima iki iikamim inig karamaeyim simaka damasu mirii, iki mii bibiyeyim sima miriirim simiir. Mi kima iki iikam nhirim simiirin ha kipi naingwo, ninokninkin komiigakin kimar yo. Nningaka. ¹⁷ Mi kima iikamim siyu biyie kimiir tiri simiirin yamdi kipi swoki tir haiginiu. Mi kima iikam imiirin dimin miyik iirar tirii mi sima wa kigninokninkinkii. Wim kima siyu miyiki miyik iirar tirii. ¹⁸ Mi siyu kakin niuwi, kima digworaekwosi kipi niniinsao. Nningaka. Kimiir kwoin komiiyin iikam imaka nongwomamair aeyam daingwo. ¹⁹ Ti kariir akamim kima iikamim kimiir tirbuwim simiirin yamdi tirbuwam kipi swoki tir. Kima ti iikamim io kimaka nwowim, simiirin Adi Komii siiramar dwo. Wi yamdi siyar tiri. Kima

ti diminim Adi Komii siiram dwo yamdi siyar tirim. Dimusi rani, siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim hinina boinkim, simiirin mhoiyya wi yamdi karar tirhaiginuwi mi wi karar nonkwobumbuninkin haiginuwi. ²⁰ Mi kima iikamim siyiu biyie kimiir tirim simiirin yamdi kipi swoki tir. Mi sima mhiigi naowi, kima simiirin naemin ha timi hauu sima naeyam. Mi sima kwoinki mi haeei, kima simiirin op ha timi hauu kwiya. Mi kima simiirin hiriinan tiri, mi sima wi nidid prasaekikin tani, ti siyiu biyieyin sima tirin kimiir siirsiyin. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini nharidmir parid siyitkininan ywowin simiir mwo imiir. ²¹ Mi hiriinanki nuwi, kima siyiu biyieyin siiram kipi kiwaki, siya nikwowaisiyam. Nningaka. Kima siyiu biyie imiirin siyiu miyikin kima tiriyin siya dikwowaisii. Iriig.

13

Kima gavman simiir siyiu imiir dap

¹ Iikam hoimgak krimarin, gavman simiir inkam komii komiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Adi Komii krimiir Wanin siyar nokmwain okwo haiginugim gavman simiirin, iki iikam whiekakim omom omomanim simiir kigriraowam. Adi Komii siyar nimbingikin, iikam imiirin, gavman nwowamin krimiir kigriraowam tariinanin. ² Mi iikamim gavmani iikamim simiir yai wakaeyokna karam nwowim, yim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyuwi mi ti hiriinan kamim, yim siyar nokmwain okwo haiginugim, ta hiriinan mi aiir nwowamin. Mi sima gavman siir yai aiir wakaeyokna karam nwowi, simiirin wi gavman siya nonkwoninwoimwaininkin haiginuwi. ³ Mi iikamim siyiu miyik sibgu tiriyim, kima ha kipi naingwo gavman siya wi io kimiir nwowi. Nningaka. Mi iikamim siyiu biyie tiriyim, sima didid simiirsiyin. Mi kima gavman siirsi dididi, io kimiir nwosi mi kima wi ti hiriinan siyiuin siir di tirii kima wi siyiu miyik iirarar pi tirin. ⁴ Yim sima Adi Komii siir igsopa saiir nokwokairinanan ywowim. Mi kimiirin ini simar kigirkakim mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aeyim. Mi kima siyiu biyie tiri, kima wi didid. Dimusi rani, sima inig komiigak whisarii bi nwokim mi kimiirin simiir kirie aeya nonkwowi mi wi sima nonkwobumbuninkin haiginuwi. Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinaka, iikamim siyiu biyie tiriyim simiir nonkwobumbuninanim. ⁵ Dimino whiskwo kima wakaeyokna api gavman siir yai aiirin. Kimiirin wi Adi Komii siya pi nonkwobumbuninkinisi mi wi mi naingwoyimyoknanaeisi. ⁶ Wim kima umirim Gavman simiir asi hauuwi, Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinanaowida, kimiir kigriraowam

iinokiiinokin mi kima wi wadie nwoki owim. ⁷ Mi kima dimin taeminim gavman simiir iikam ima nikiuwiyim, simiir hauuwam yim ha timi hauugi. Mi Kima gavmani iikamim umiram sima sriigiiyim, kima simiirin ha timi hauugi. Mi sima nuni umiram mi sriigii, yi iriipa hiriinan ha timi hauugi. Mi gavmani iikamim yim sima ini krimiir kou ywowim mi krima simirin siyiu miyikimiyik iirar sibgu tir. Iriig.

Mi iikamim iikam nhiram naingwowyim, yim sima Adi Komii siir siyiu iir napikim.

⁸ Mi kima inkam nwiri dimin haii, wi niyopkiiyiu karamae kipi swoki o. Mi kima inkam nwiraka wi hiriinankak kipi nwo. Mi diminin whiruwaargin, niyopkiiyiu dig nwo karamae nwowi, irni nwirniyam naingwokwowyin. Mi iikamim, iikam nhirmiyam naingwokwowyim yim sima Adi Komii siir siyiu iir napkim. ⁹ Adi Komii siir siyiu komiiyin hinina boinkin, kima hii inkam nwirni wig aka kipi nanae mi wig irni kam aka kipi mi anae. Mi inkam kipi mi isomsom aokao mi hii kipi mi tauae mi kipi mi kigmair, ti sima sima rani, siyiu komii siir yai nhirim ina mi owim. Mi diminin whiruwaargin simiir kou nwowin, yio hinangin kima iikamim kimiir omaka kingiin nwowim, simiiramim kramar naingwonaeiya saiiir hiriinan daingwo. ¹⁰ Iikamim, iikam nhiram naingwowyim sima simiirin siyiu biyie bi tirikim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhiram naingwowyin, yio Adi Komii siirgisiir siyiu iirar napi.

¹¹ Kima hiriinan tir iiya Jisis Kraisi siya swoki iuuniyana nua tiriir ini kingiin nwowa. Mi kima Jisis Kraisi siir mi aiir mirii wi kipi mirii piyapiyao. ¹² Ihi, iiya siya swoki itana nua tiriir, ini kingiin nwowa. Mi krimiir iiya ti nuin dimin biyieki naokingugukikaiyin siir nwowana ini dig kingiin nwowa. Mi krima Setan siir siyiu biyeyim yim ti iuguski. Mi Adi Komii siir kirie aiir hai mi Setan siir ti swoki kwatio. ¹³ Krima siyiu miyik iir sibgu ap mi siir sibgu tir. Iikamim nabie kigomok apiyim sim hinin mi siyiu biyie siir kipi nap iki iikamim nii tisisir apiyim simiir hiriinan. Yim ini op biyieya kwiyaehaowaeyia saiiir kwiyaehaowaenan ywowim. Sima hii nanaekim mi yaii priininii priininiigim mi io whwonkam nanaokim mi wranan nnsikim. ¹⁴ Mi wim kima wi hiriinan kipi tir kima Jisis Kraisi siir kirie aiir hai. Mi dimin biyeyim kimiir kwoinki naingwowyim tiram, yim wi kipi tir. Iriig.

14

Krime iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir kipi hid.

¹ Mi iikam nhirmi naingwo tibmiiya kirie nwo karam nwowi Jisis Kraisi siiramim mi kima simiirin kipi huuyarmai

kíma símíiram dapiyao Adi Komii síir iníg iírín kínakar hainanam. Mí kíma díminín whwokwoka nwo karam nwowiyím símíir kípí nínkínwamwarkíi bóin. ² Bóiniyíó yaiya kara pí hínína bóini, mí inkamín Adi Komii síiram náingwo tíbmiyín síir náingwo tíbmiíya saeya ha bóini, tí naepai naepaiyím yím híriiyar daeswo, yíó síya wa dae. Mí nwírín síir náingwo tíbmiíya Adi Komii síiramín kírie nwo karam nwowi, yíó wí kíuaekíuaeyím símíirarar tímí ae. ³ Mí inkamín naepai naepai naeyín, síya íkí inkamín naepai naepai naesi nídidíyín síir kípí nígbumbu, yíó tí híriinan síyíuín yíó míiyík rani. Mí inkamín kíuaekíuae ara mí aeiyín yíó íriipa híriinan, íkí inkamín naepai naepai ímíirar naeyarkakíyín síir kípí mí ígbumbu. Mí yíó tíriiginín yíó íriipa híriinan míiyík rani. Dímusi rani, símíirín Adi Komii krímíir Wanín síya bídi yanmaiwarkainaswowín. ⁴ Kíma híriiyar náingwowi íkí íikam nhírím Kraís síir míi míriiyím, símíir hídíím mí kou íni kímar ywowím, ha? Bíyan Inkam Komii síya hídi dígworaekwo whiekakím síir íikam íma tírim símíirín wí wadíeyar nwowi, iyíe? Wí wadíe nwo rani, aníya? Símíirín wí Adi Komii síyar whínkínsíís haiginíuwi, síyíu míiyík tíramín.

⁵ Mí íikam nhírím yím ha náingwowi, íi nhírím símíir kouwín íni íi kwíra kou saeya ywowa. Mí íikam nhírím yím ha náingwowi, íi whiekakím íni hírii híriinankímar ywowím. Mí Kíma írira nwínwíra díminín kíma náingwowyín, síiramín síbgu daingwo omok hídi. ⁶ Mí íikamím ha náingwowím, íi nhírím íkí íi nhírím símíir kouwín íni síma ywowín, yím síma Bíyan Inkam Komii síir inígin híriinan saírsiyar mí hainani. Mí íikamím naepai naepai ímíir naeyarkakíyím, yím síma Bíyan Inkam Komíyín síir inígin símíirsiyar mí hainani. Dímusi rani, síma tí naeyím Adi Komii síya hau-gíyím símíir, síirín símíirsi tí swokí bóin wadíeki. Mí íikamím kíuae kíuae ara naeyím, yím síma Bíyan Inkam Komíyín síir inígin tí símíirsiyar mí hainani. Mí síma Adi Komii síirín tí naeyím síya hauwím pí símíirsiyar mí bóin wadíekíi. ⁷ Inkam nwírín síir kwoínbudín omwai waiyayokíyokíyamín, síya bí nonkwokín. Níngaka. Mí inkam nwírki síir kwoín aingar bí mí aingwo aonamkín. Níngaka. ⁸ Mí kríma omwaiyar mí waiyaei yíó Bíyan Inkam Komii síirar díminkín. Mí kríma mí aonami yíó íriipa híriinan Bíyan Inkam Komii síirar díminkín mí kríma omwaiyar mí waiyaei mí kríma mí aonami, nímkríma Kraís síir íikamkím. ⁹ Dímusi rani, síya bídiya yaowín mí íni íkí íikamím naokaowím mí íikamím kríma tí omwaiya níki waiyáim síya íni krímíir Bíyan Inkam Komii nwowín.

¹⁰ Mí dímusíka, kíma kímiir nomíiyauím símíirín whísarií príi hídi, ha? Mí dímusíka, kíma kímiir nomíiyauím

simiir niḡbumbuim, ha? Mi mhoiia krīma homgakarīn wī Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi dimīnpai dimīnpaiyīm wī siyar hīd iskii. ¹¹ Adi Komii siya Yokwo Komii saiirīn hīnīna boīnkikīn,

Bīiyan Inkam Komiiyīn siya hīnīna boīnkikīn, kara kīmiirīn yaimwōwar boīnki, kara īni omwaiyar waiyān. Om-bud komiiyīn wī ogmwo kariir whwonkam idair nīnī hīunīi mī sīma wa boīni Adi Komii kīngī kīnīn kīrargīn.

¹² Mī krīma īrīra nwinwīra Adi Komii siirīn, wī krīmiir yāpāyā kwoīn īmiirar boīni, krīma tī dimīn taemīnīm hīnīn dimusi tīrkīm, īiya krīma tī nu īiir nīkī owa. Mī krīma wī mīntarao, siyūīn krīma tīrīn īkī nomiiyau nīhīrīm naīngwo tībmiī kīnīm sīm. Irīg.

Krīma nomiiyauīm naīngwo tībmiīyīm simiir naīngwo tībmiīya saiir kīpī tīrbu.

¹³ Mī krīma, krīmiir nomiiyauwīm simiir kīpī hīd. Kīma tī dimīn hīriinanīm simiirsi daīngwo. Kīma, kīmiir nomiiyau īmiirīn dimīn kīpī swokī tīrsran simiir nīkpitmaiymīn siyū biyē tīram mī sīma nanka ikīyamīn. Nīngaka. ¹⁴ An kara Jīsīs Kraīs saika bīdī yītīnakīukikīnīn mī kara asi nīnomoknīnkīnī, dīgworaekwo whiekakīm wadiē kīna nwo īmiirīn. Mī nwrīkī ha naīngwōwī, tī dimīnīn mīyīk rani mī siya wī kīpī tīr mī wī kīpī mī ae. ¹⁵ Mī naeyīn kīra naeyīn, kīriir nomiiyauīn kīriirsiyīn hīkak siya nwowī mī tī hīriinan siyūīn, yīo nomiiyauam naīngwokwōwīyīn sī rani. Mī tī dimīn hīriinanīn kīma naeyīn siirīn, kīma īkamīm yīpīkī Kraīs siya naowīn simiirsiyīn, simiir whwonkam ida kīpī nae, simiir naīngwo tībmiī aiir tīrbuam. ¹⁶ Mī dimīn whīr kīpī swokī īsiīmauu īkam nīhīrīyīn, wīm wī sīm pī boīnbumbuwīsi tī dimīnīn kīma ha naīngwōwīyīn, yīo wadiēkīn mī yīm sīma wa boīni, yīo mīyīk rani. ¹⁷ Mī dimīn mīyīk mīyīkīm Adi Komii siir īsidīn siirīm, yīm naeni dimīn tani mī yīm op kwīyaeni dimīn tani. Nīngaka. Yīm hīnīn hīnīngīm, dimīn whīrki kīmbu karamae nwo mī īrīpa Adi Komii saika nongwōmamair aeī mī maīrgīmaīrga nwo. Yīm tī dimīn hīnīnīm yīm Adi Komii siir naeyū īeya hauugīm. Mī tī dimīnīm sīmakīsīmaīrgīm kougī kou nwowīm. ¹⁸ Mī kīra ta mīī hīriinana saiir mīriī Jīsīs Kraīs siiramīn mī Adi Komii siya kīriirīn wī maīrgīmaīrga prasae nwo rani, ta mīiya kīra mīriīya saiiramīn. Mī kīmiir nomiiyauīm yīm īrīpa hīriinan wī maīrgīmaīrgar mī owī.

¹⁹ Mī krīma siyūīn krīmiir whīnkīnsiīs haīgīnīuwīyīn, īrīpa nongwōmamair aeiyīn mī kīrīe īrni nwrīnī hauuwīyīn, siir dap. ²⁰ Kīma Adi Komii siir mīiya tī naeyam kīma naeyīm tīrīm simiirsi ara kīpī tīrbu. Nae whiekakīm yīm wadiēkīnargīm. Mī tī dimīnīn kīra naeyam tīrīn, kīriir nomiiyau siir whwonkam

ida siir naingwo tibmiiya saair nanka ikii, yio tiriiginin wi biyeké biyé nwowi. ²¹ Mi diminin kira naeyam naingwowa, kiriir nomiiyau iirin siya nanka ikii mi kira ti hiriinan diminim wi kipi swoki tirmimin wi hindarar ditkii iuguski. ²² Mi diminin kira ha naingwowyin yio nae dimin kibikin mi kima siir naeyam naingwowi yio kimakima dimprio ae, kima inkam nwirni kwoin nipiyaokiyim kipi tir, yio kima mi Adi Komii siya kimiirarar diminkan. Mi kimiir kwoinim ha naingwowi siyuin kima tiram naingwowa yio siyu wadiekim mi sima wi maingimainga nwowi. ²³ Mi inkamin kwoinin whisa nwowi diminin siya naeyam naingwowa mi siya siirin wi kipi nae. Mi siya ti dimin iir naei, yio siya dimin biyé bidi tirin. Mi diminin kira ha naingwowa, yio dimin biyekim mi kira siirin hiriyyar tirkipkaii, yio tiriiginin, Adi Komii siya ha boini, tiki diminin yio dimin biyekim. friig.

15

Krīma Kraīs siir yai aīrar wakaeyokna ap.

¹ Mi iikam krīma yipiki naingwo tibmii kīnim Jisis Kraīs siiram, krīma iki iikamim Jisis Kraīs siiram naingwo tibmii kīn karamae nwowim simiir whinkinsiis haiginu, yim wi pi nikii iuguskiisi. Mi krīma, krimamar kipi naingwona. ² Nim wi krimamar pi naingwonaesi, krīma iki iikamim naingwo tibmii kīnim simiir whinkinsiis haiginu mi simiir naingwo tibmiiya Jisis Kraīs siiramim wi kirie nwoki owi. ³ Adi Komii siir Yokwo Komiiya hinina boinka, siya krimiir Biyan Inkam Komiiyin, siya siir kwoinainga bi nitkin, krimiiram nauni miriiniyim. Nūngaka. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hinina boinka, ti yai bibiyeyim sima nigbumbuwiyim, an kara ini warar mi ikin hikim mi krīma wi krimiir kwoinkar kipi naingwo mirii. ⁴ Ti yayim biya sima winkiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aīr, yim krimiir nowamwarkai haiginuwam winkikim. Mi iya sima ti yai imiir winkiyim, sima minam winkikim krimiir kwoin imiir wokmai haiginuwam. Mi hiriinanki nuwi, krīma wi naingwo tibmii kīn pranae kin tani, ta iya omwai Adi Komii saika waiyayokiyokiyana sairamim. ⁵ Adi Komii krimiir Wanin sikisiyairgin krimiir wokmai haiginuwiyin mi krimiir whinkinsiis haiginuwiyin sowiir bwamkibwamim. Mi kara Adi Komii siiramim hiriinan sairam kwisboin yokiyokiigin. Mi iya siya kimiir whinkinsiis haiginuwi mi kima iripa dongwomamair ae, Jisis Kraīs siya tirin siyuin krimiir nāsiimauuwim siir hiriinan. ⁶ Mi krīma wi kwoin whiruwar dwoki mi wi diriyar timi boinki, Adi

Komii siir inig iir hainan praprasamin krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir Adin. Iriig.

Krais siya Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim simiir kinsiiis haiginiu swokin.

⁷ Jisis Kraiis siya bidi mi boinin, krima siir iikam nwowam. Mi iriipa hiriinan siyiuin kima nwirni irniyamar timi aingwo. Mi hiriinanki niuwu, iikamim sama wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraski. Dimusi rani, sama kimiir siyiu iir kigim. ⁸ Mi ti yayim kara kimiir boinmimauuwim simiir yaimwokiyaimwowim yim hiningim, Jisis Kraiis siya Juda iikamim, yipiki mois kitiyopnir haiyim simiir whisarii mi priimiriyan inkam nwokin. Siya simiir nisiimauuwam

tirkin siir Adin siir yaimwo kana. Mi Adi Komii siya dimin taeminim krimiir brougae wanwiyaeiyim simiir nimbingiyim bidi bidiniyar Ebrahim Aisak mi Jekop simiirin wi siya tiri.

⁹ Kima mi kimiir nomiyauuwim naingwo tibmii kunim kima iripar dongwomamae ae. Dimusi rani, krais siya iki Juda iikam tani simiiram warar nitkin. Mi sama wi Adi Komii siir inig iir nwoki hainan praprasim ti iikam whiekakam siya naingwowiya sairsi. Yokwo Komii sair yayi hiniina boinka, mi ini mi owin kara ti Juda iikam tani simakar mi owin mi kara mwai wi kiriir inig iir hainan prapras waowi.

¹⁰ Mi Yokwo Komii sair yai kwira saeya ha boinkika, kima iikamim Juda iikam tani, kima maigimaigra dwo Juda iikamim simakain. ¹¹ Mi haimii whirin yio hiniina boinkikin, kima iikamim Juda iikam tani, kima Biyan Inkam Komii siir inig iir hainan prapraski. Mi iikam whiekak kimar, siir inig iirin nhamii nhamii kipi hainan prapraski. ¹² Profet inkamin Aisaia siya Yokwo Komii sairin hiniina win boinkikin, mhoiia inkam nwirin wi sipi niti, yio Jesini isidin siirgin Davidni adin mi iikamim Juda iikam tani hinda tinda nwowim, simiirin wi siyar kigiski. Mi sama wi hiniina naingwo aingwo tibmii kuni, simiirin wi siya nanmai-warkainaei.

¹³ Adi Komii siyairgin, krimiir naingwo tibmii kana sair bwamki bwamin. Kara ha naingwowi, maigimaigra mi iripa nongwomamae aei siyiuin yio kimiir dinkinukikai. Mi Adi Komii siir naeyiuin siir dimin kirie kirieyim wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim, ta Adi Komii siiram kima nwowa siya nanmai-warkainam. Iriig.

Pol siya siir mi airam maigimaigakin.

¹⁴ Ti kariir akamim, kara bidi yinoknankinin, kima iikam wadiekim mi Adi Komii siir yai imiirin kimar yinoknankin. Mi irni nwirniyin kimar mi owimwarkaiyuwi, wi digar

mi owi. ¹⁵ Mi yokwowa ti digworaekwo imiira igao yai kara winboinkiya, kimiiram, kara bi nididgin simiir boinmimauusiyin. Nningaka. Kara minsi winkikin, kima wi pi naingwo owouwisi, ti digworaekwo imiirin. Dimusi rani, kariirin Jisis Kraisiir aposel inkam nwowamin Adi Komii siya nokmon okwo haiginugin. ¹⁶ Mi kara siir miyan inkam asi nwokin, iki Juda iikam tani simiirsi nini miriyyuwim. Mi an kara ini pris inkamnan ywowin, Adi Komii siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam simiir. Mi iya sima Jisis Kraisiiram naingwo tibmii kini mi Adi Komii siir naeyuin simiirin dimin whirki kimbu karamae nwohaiginuwi, siir whwonkam idain mi simiirin kara swoki hauugi, diminin Adi Komii siir hauugiyin siir hiriinan mi siya bigi wi nasmirwaiyar nwoki owim sima siir iikam kingi kin nwowam. ¹⁷ Mi an kara Kraisiir inkamkin mi kara maingimainga asi nwowi ta miya Adi Komii siira kara miriyya saiiram. ¹⁸ Kara pi dimin whir wara boin tani, kara miyim kara miriyyim Kraisiya whindiriraerarin kariir, pi simiir boini, iikamim Juda iikam tani sima wi siir yai aiir nwoki wakaeyoknaim mi wa nwoki aingwo tibmii kinim. Mi ti yaimin diminin kara tirim siya whinkinsiis haiginugin. ¹⁹ Kariirin Adi Komii siir naeyu ieyar whinkinsiis haiginugin, dimin kirie komiyyim biya iikamki kig karam nwowim simiirin. Mi kara Jisis Kraisiir yai win kibi kibiyyim om komii Jerusalem hirankar boinmimauunaniyin, ini nu Ilirikam hirar yadigiuwim. ²⁰ Mi ti diminin kara tirim, kariir kwoin komiyyin, simar nwokin, kraisiir yai win kibiya saiir boinmimauuwamin, iki iikam nhirim, om nhiranim simiir hiranim wakae karamae nwowim simiir. An wi iki omoman kam nhirkim sim niki boinmimauuwim, wi sim pi swoki boinmimauuwisi. Kara yinin inkam nwirkin ninansiin okwogikin omaka siir idwo haigin miriyyim pi boriisopi. ²¹ Nningaka. Kara Yokwo Komii saiir yaityim simiir wakaeyokna apam tiri, saeya hinina boinka, iikamim Kraisiir dimin taemin imiir kig karam nwowim wi
 sima kigi siirin. Mi iikamim biya siir yai aiir wakae
 karamae nwowim sima wa ninokninkini siir yai aiirin.
 Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin mi nu Spen hiriir namim warar mi tiri.

²² Finokinokin kara kimiir kignakiyam ina naingwowin, kariirin ta mi aeyar kwipiyaokii mi kara kimiir kignakiyam paninsi yitsi. ²³ Biewii biewiyyim namkiyim, kara kimiiram nitima naingwokin. Mi tariinanin kariir miyyim tapairin ini dig ywogigim. ²⁴ Mi tariinanin kara

kimiir kignakiyam tiri mi nu Spen hiriirin pi mhoiyya nwoki amim. Mi kara, kimaka warauur nini gwo ae sasaenakii mi kariirin wi siyuam kima nwoki whinkiyansa haiginugiyim nu Spen hiriir namamin. ²⁵ Mi tariinanarin kara pi om komii Jerusalem tiriir swoki ami Adi Komii siir iikamim hiranim simiiram. ²⁶ Mi iikamim naingwo tibmii kaniiyim nu Mesodonia mi nu Grik hiranim sima kwoin whiruwa bidi ywokiyim, umir haingiriyu haiginkiyim, Adi Komii siir iikam paeprikabim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. ²⁷ Kwoin whiruwa sima simar nwokikin hiriinan tiramin. Mi sima om komii Jerusalem hiran iikamim simakan dinaukakim. Iya Juda iikamim sima boinmimauuwa yai win kibi kibiyim iikamim Juda iikam tani simiir, sima naingwo tibmiiyam Jisis Kraiis siiram, sairsika. Mi ini mi owin, sima Juda iikam paeprikabim om komii Jerusalem hiranim Adi Komii siirim, simiir mi whinkinsiisim, ta simiir dinau aiir digiyam. ²⁸ Biyyin, kara pi ti diminin siir tiram niki ami mi ti umirim sima haingiriyu hauugiyim kara simiir nikini onkwo hauugigi. Mi kara nu Spen hiriir namim tiri mi bi wi kimiir nikini kigigi. ²⁹ Mi iya kara kimiir kigam tiri, kara hiriyya naingwowi Kraiis siir dimin miyyik miyyikim wi kariirarar nakaisiskini. Mi kara simiirin wi kimiirar mi whinkinsiis haiginuwi.

³⁰ Ti kariir akamim kara kimaka srii komiigakin. Dimusi rani, kima Jisis Kraiis siirim naingwokwonanaei mi Adi Komii siir naeyu siir kirieya kima irni nwirniyamim ina ninan aingwokwowim. Mi kara ha naingwowi, kima Adi Komii siiram kariiram wara dinkin kwisboin ³¹ kariir whinkinsiis haiginuwam, ti iikamim nu haimii Juda hiranim, kariirin wi sima pi nisomaowisi. Mi kima siiramim ti umirim kara hauuwi Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiir siiram warar timi kwisboin, sima wi maingimairga nwoki owim. ³² Mi Adi Komii siya ha naingwowi kara kimiir wini kignaki mi kara wi kimaka nini ongwomamair aesasaenakiyim. ³³ Kara ha naingwowi, Adi Komiiyin yipikin krima nongwomamair aeni bwam nonkwowin, siya ini whiekak kimakar nwowin. Kaimwoka. Iriig.

16

Pol siya iikamim simiir nokboinmamaigikin.

¹ Kara kimiirin wig ira saiir boinkii, saiir inigin Fibika saeya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api wiga. Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim om Senkria hiranim simiirin saeya whinkinsiisika. ² Kara kimiirin ta wig aiirin minam boinmauu wakaekii, kima saiir nokboinmamaig haiginuwim kima nokboinmamaig haiginuwa iki iikam

nhirim Adi Komii siiram naingwo tɔbmii kɔnim simiir, saiir hiriinan. Mi kima saiirin siyɔu miyik iirar tir siyɔuin Adi Komii siya naingwowin kima tiram saiir. Mi diminin saeya haiyam naingwowin saiirin whinkinsiis haiginiu. Dimusi rani, kariirin saeya whinkinsiis haiginiugin mi iikam nhirim simiirin iriipa hiriinan.

³ Mi ta kariir nokboinmamaira kima Prisila mi saiir kam ieya Akwila sowerwai tini boiniu yo sowa Jisis Kraiss siir mi kibiya kanaka mriigo. ⁴ Mi biya sowawaiyin parii parii naowim kariir whindiriraersi. Kanakana rani, sowerri maigimaiga, iki iikamim hinda tinda nwowim Juda iikam tani naingwo tɔbmii kɔnim yim sima iriipa hiriinan maigimaiga bidiyar mi owim sowerwaiyin. ⁵ Mi kima iikamim sowerwai omaka hirar haingiriyɔu idwokai hainaniyim Adi Komii siir inig iir, simiir ha boin, kara simiir nokboinmamaigikin. ⁶ Mi Maria saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamaigikin. Saeya kimiirin dimin taemin kasa bi whindiriraerar haiginiuga. ⁷ Mi kima Andronikas mi Junias sowerrin ha timi boin, kara sower nokboinmamaigikin. Mi ti Juda inkam nwisso sowa kanakar ninkin huyokiyokaigwo maeyauwa mi biye mriiya saiir. Mi aposel kamim sima sower bidi sibgu inokninkinim. Mi biyarin kara Kraiss siiram niki aingwo tɔbmii kɔn kamaeyar niki owa mi ywo sowa saiirar naingwo tɔbmii kɔngwo.

⁸ Mi kima Aplietas siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaigikin. Siya kariir nomiyau kibikin, Biyan Inkam Komii siir mi aair mriigin. ⁹ Mi kima Eban siirin ha timi boin, kara siir nokboinmamaigikin. Siya Biyan Inkam Komii siir mi aairin kanakar mriigin. Mi kima Stekis siirin warar timi boin kara siir nokboinmamaigikin. Dimusi rani, siya kariir nomiyau kibikin. ¹⁰ Mi kima Apelis siirin ha timini boiniu, kara siir nokboinmamaigikin, kara iikam nhirim simiir yai wakaekin siya Kraiss siir siyugɔ siyɔu iirar napkin. Mi siirin iikam biye nhirim siyɔu biye sima tirhaiginiuwɔn mi siya hiriinansi bi nwokin. Mi Aristobyulas siir omakan iikamim simiirin ha timi boin, kara simiir nokboinmamaigikin. ¹¹ Mi kima Herodion siirin kariir isidin siir inkamin siirin pi ha boin kara siir nokboinmamaigikin. Mi kima iikamim naingwo tɔbmii kɔniyim Nasisas siir omaka iruwanim simiir wi ha timini boiniu, kara simiir nokboinmamaigikin.

¹² Mi kima Traifina mi Traifosa sowerrin ha tini boiniu, kara sower nokboinmamaigikin. Biyan Inkam Komiiyin siir miyim kigi sowa ninkiko. Mi kima ta wiga Pesis dapiya saiirin ha timi boin, kara saiir nokboinmamaigikin. Saeya kariirgɔ kariir nomiyau kɔnga. Mi saeya Biyan Inkam Komii

siir miyim pranae pranae bi miriiga. ¹³ Mi kima Rufas siirin wi ha tini boinu, kara siir nokboinmamaigikin, ti inkamin Biyan Inkam Komiiyin siir siyuin siir sibgu apiyin. Mi siir yopiya, ya ini kariir yopiinan warar mi owa. ¹⁴ Mi kima Asin Kritas, Fligon mi Hemis Patrobas Hemas mi iikam nhirim naingwo tibmii kaniyim simaka hir nwowim simiirin ha tini boinu, kara simiir nokboinmamaigikin. ¹⁵ Mi kima Filologas mi Julia mi Nerias mi siir yokman aeya mi Olimpasiya mi iikam nhirim Adi Komii siirim simiirin wi ha tini boinu, kara simiir nokboinmamaigikin.

¹⁶ Mi Kima iikamim warauranim irira nwinwira kima kimar dokboinmamairna. Mi iikamim naingwo tibmii kaniyim, Adi Komii siir inig iir haingiriyu hainaniyim hinda tindanim yim sima iriipi hiriinan, wi kimiir mi okboinmamaigii. Iriig.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁷ Ti kariir akamim, kara kimiirin minsi boinmauugi kima mintirao. Kimiirin wi iki iikam biyeyim sima pi ninikibirisi isidin whisa nwowam, Adi Komii siir yayim Kima wakaeyim biya simiirsi. Mi ta simiir hiriinan yaiya dimin taeminim iikamki naingwo tibmii kaniyim, wi saeya kikinwaisiigi mi kima ti hiriinan iikamim simiir kingiin kipi nwo. ¹⁸ Mi ti hiriinan iikamim yim Biyan Inkam Komii siir mi imiir bi miriigim. Ningaka. Yim sima, simiir kwoin imiirar napikim, ti hiriinan dimin iir tiramin. Mi sima pa priyiksasae hiir kinaop itkaigai boinami mi iikamim ha niki aingwowim sima yaimwowa boini. ¹⁹ Mi wim kima Adi Komii siir yai aiiir wakaeyokna apikim mi iikamim hinda tindanim sima kimiir inig iirim bidi haigin idwokiyim mi tariigina kara kimiirin maigimaigga komiiga. Kara ha naingwowi, kima siyu kibi iir sibgu inokninkin. Mi kara pi boriisopi kima iki dimin biyeyim simiir tirim. Ningaka. ²⁰ Kimiir kwoin imiirin Adi Komii siya tirkikin, iripa nongwomamair aeyam. Mi wi kimimin tani, Setan siirin wi siyar nonkwoniwomwirninkin iuguskii mi siirin wi siyar ninibrombrop itkini. Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbuwa wi kimakar nwoki owim.

²¹ Mi Timoti siya kanakar miriyyin, kimiirin siya nokboinmamair haiginiugikin. Mi Lusias, Jeson mi Sosipata, kariir isidin, yim sima kimiirin wara mi okboinmamaigikim.

²² Kara Tetiaskin, ta yokwowa Pol siira kara whin winboinkika. Mi an kara iriipi hiriinan kariir nokboinmamaira simiiram mi boinkika.

²³ Mi Gaias siya inkamin nae Pol kariir diriraerar hauu aeyin, ti inkamin siir omakain iikamim naingwo tibmiyim iripa sima haingiriyu owiya yio iriipi hiriinan, siir

nokboinmamaira kimiir mi boinkika. Mi Ecrastasin inkamin gavmani yokwo digworaekwo winiyin, ti om komii siiranin mi krimiir nomiiyau ieya Kwotas yo sowa iriipi hariinan sowiir nokboinmamaira kariiram mi winboinkika.

²⁴ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir naingwombumbuwa, saeya kimakar dwokripkai. Ta yaiya saeya kaimwo ywokiya. Iriig.

Kima Adi Komii siir inig iir hainan.

²⁵ Mi kima wi asi niti Adi Komii siir inig iir hainanam siyairgin kimiir naingwo tibmii kana saiir whinkinsiis haiginuwi, hariiyar nokwoyokiyokiigiyamam. Mi Kraiis siir yai win kibiya kara boinmimauua Adi Komii siya haigiprakaiya krimiirsi, tariinan saeya idwowiya bidi yimbiyama.

²⁶ Mi tariinanin ta yaimwokyaimwowa idowiyakidowiya bidi yimbiyamkiya Yokwo Komii saiirin. Mi Adi Komiiyin yipikin omwai hariiyar waiyayokiyokiikaeyamiyin, siya krimiir bidi boinkiyin, siir yai aiir boinmimauuam iki ikamin hinda tandinim simiir mi sima wa nwoki aingwo tibmii kinim.

²⁷ Kara ha naingwowi, krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainanprapraski, yipikin digworaekwo whiekakin simiir ninokninkin digin. Krima siir inig iirin inokinokar hainanpraprasnanae digworaekwoim Jisis Kraiis siya tirim krimiir simiirsi, ta yaiya ini kaimwo ywowa. Iriig.

1 KORIN

Mi iya Pol siya om Efesas hir nwowa mi siya ta yokwowa ha wɔnkika iikamim naingwo tibmiiyim om Korin hiranim simiiramim. Biya iya Pol siya om Korin hir niki owin siya Adi Komii siir yai aiiirin biewiiyim whirakakin whir mi haimiti ha iki boinmimauu. Mi ti omin Korin nikiuwiiyin yo Grik iikamim simiir om komii ieya mi Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim yim hir nwokim. Mi iikam whiekakim yipiki dimin biyie tiriyim yim hir warar mi okim. Mi mhoiyya iikamim naingwo tibmiiyim yokwowa ina wɔnkiiyim Pol siiram, sima ti hiniina win boinki, sima miyiknan nwo rani ini yapiyapi nwowim. Mi iya Pol siya hiriinan wakaewinin mi siya ta yokwowa ha wɔnkikin simiir whinkinsiis haiginiugin dimin taeminim sima tirim wadie sima nwowim. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara Krai Jisis siir aposel inkamkin. Kariirin Adi Komii siir kwoinkar naingwo okmwɔn okwo haiginiugin, aposel inkam nwowam. Kara mi kariir nomiiyauwin, Sostanis, krira kimiir boin wadieki. ² Ta yokwowa krira wɔnkika om komii korin warauran iikamim Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tibmiiyim kimiiram. Mi Kimiirin Jisis Krai siyar diriraerarkikin mi kimiirin dimin whirkin paninsi kimbusi. Mi wim kima ini Adi Komii siir inkam kiiingi kinar ywowim. Kima, ti iikam whiekakim omom omomim hinda tinda nwowim simiir hiranim Jisis Krai Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainaniyim mi siya ini krimiir hoimgakni Biyan Inkam Komiiyar ywowirakakin.

³ Adi Komii krimiir Wanin siya mi Jisis Krai, sowiir mhi kwoinim iripa nongwomamair aeyamin wadie saeya nwowaiginiuwi. Iriig.

Pol siya Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekin

⁴ Kara inokininokin kimiiramim Adi Komii siir boin wadieki, ta naingwobumbuwa siya hauuwa kimiir sairsi boin wadieki. Dimusi rani, kima ini Krai Jisis siir iikamkim. ⁵ Kima Krai Jisis saika bidi yamasu kikinim mi kima dimin taemin whiekakim simiir kirie komiigak asi nwokim. Mi kima kwoin miyik mi adi siir yaimwokiyaime wowa sair ninomokninkan boini kwoin miyikak asi nwokim. ⁶ Mi ta Krai siir yai win kibiya saeya inan kimiir bidi kwirii idwokaiya. ⁷ Mi kima Adi Komii siir naeyiwin siir dimin miyik miyikim simiiram paninsi whaowaesi. Niingaka. Inkam Komiiyin Jisis Krai siya nitana wi sairar nadigiwi. ⁸ Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi mi kima wi kirie hiriyyar nwoyokiyokiyami mi wi ta io aeya digii mi

krimiirin wi dimin whirki kimbu rani. Iya krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya nitana. Nningaki, nningakinga. ⁹ Adi Komii siya yaimwo boinan inkamkin mi kimiirin siyar nimbingin siir yinisimin Jisis Krai, krimiir Biyan Inkam Komiiyin, ini hanin kwirii idwokaiyim mi saika nidwo boinaiyim. Iriig.

Iikamim iripa mhii kwoin nwowiyim simiir yaiga

¹⁰ Mi ti kariir nomiiyauwim kara kimiirin, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siir inig iir boinin kwokwokii. Kimakima kipi ninkinwaomwarkii boin mi ti kimiir isidin yapa yapa kipi nwo kimiir kwoinim whirua dwo mi yaiya diriyar kiritmai boinki. ¹¹ Ti kariir nomiiyauwim kara, kariir nomiiyauwin Krowi, siir isid ieya boinmaugikin, kimakimarin ini ninkinwaomwarkii boinkaka nwowim. ¹² Kara kimiirin pi hiniina boinmauwakaekii, kima yapa yapa nwonira kimiir nhirim pi hiniina boini, nim nhirim Polnikim mi nim nhirim Apolosnikim mi nim krima Krai nikim. ¹³ Mi ini panina tirin, krais siya ini tari haimii haimiia ywowin, ha? Mi tari ti paeyin hiiiniya nironinkinin siirin Pol kariir ninkin irimdinu aokikin kimiir whinkinsiis haiginiuwamin, ha? Kima tari Pol kariir inig iir baptaisim, ha?

¹⁴ Kara Adi Komii siir boin wadiekii, kara kimiir waraurin Krispas, Gaias sowerarar baptaisgikin kara inkam nwir wara bi baptaisgikin. Nningaka. ¹⁵ Inkam nwirki kimiirin wi hiniina boin tani, kima kariir inig iir baptaisim. Nningaka. ¹⁶ Ae, kara tisi haningi swoki kwanaingwowoknakiyin, kara Stefanas simiirniiyin warar ninkin baptais haiginiugikin. Kara ninokninkin tani, kara tari inkam nwir warar bidi yamisi baptaisgikin iye? ¹⁷ Krai siya kariirin baptaisim bi nikropkikin. Nningaka. Siya kariirin yai win kibiya saiir boinmimauuwam nikropkikin. Mi ti hiriinan saiirsika kara kimiirin aowa aowan yaiyim, kima ninokninkin karamae nwowim pi simiir wara kinawhiyimiyaena boin tani, kamim ninokninkin komigakim simiir hiriinan. Nningaka. Mi kara hiriina boinkiswo mi ti paeyin Krai siir nironinkinin hiiiniya yio wi inigak di ywowi. Iriig.

Adi Komii siir kirieya ini Krai siir hir nwowa

¹⁸ Kaimwoka, iikamim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nironinkinin siir yaiya saeya hindara priboin whaowaei. Mi krima iikamim Adi Komii siya nanmaiwarkainam, nim krimiir kwoinim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya nironinkinin, siir yaiya ya Adi Komii siir kirie aeyairga. ¹⁹ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya ha boinka,

iikamim ninokninkinkakim simiir ninokninkina wi kara tirbugii. Mi iikamim kwoinpai kwoinpai miyikakim simiir kwoinim wi kara nirimdiyugii.

²⁰ Mi ti iikamim ninokninkikakim mi iikamim kwoinpai kwoinpaigakim iikamim yai kripii nainikiigi ikim mi sima wi inigakar nwowi. Nningaka. Mi Adi Komii siya nu tiran iikamim ninokninkinkakim, simiir ninokninkin imiir bidi tirbugiyim.

²¹ Adi Komii siir ninokninkina ti nuan iikamim simiir kwoinairga naingwo haiyim wi dig nwo rani. Nningaka. Adi Komii siya ta boinbu yaiya sima boinmimauuwa sairam naingwo tibmiyim, iikamim simiirin wi siya nan-maiwarkainaei. ²² Juda sima yaewan minam kindiyiu wankim, sima yaeya dimin kirie komii win kigi mi sima wa naingwo tibmii. Mi yim Grikim, ninokninkin komii haiyaramar mi ankaii. ²³ Mi nim krima paeyin hiiniya nironinkinin Kraisiir ninkin irimdinu aokiyin, siir yai aiiirar mi boinmimauuwikim. Mi Juda iikamim sima ta yai aiiir wakae winim mi simiir kwoinim miyiknan bi nwokikim, ini hindara hugimkikiugiyim. Mi iikamim Juda iikam tani, yim simiir kwoinim ha naingwowi, ta yaiya saeya hindara priiboin whaowaei. ²⁴ Nim krima nhirim Juda iikamkim mi nhirim krima Juda iikam tani. Krima Adi komii siir nikiu aiiir wakaeyim krima ina ninokninkinim, Kraisi siya Adi Komii siir kirieya mi siir ninokninkina, saiiir niisiisimauugin. ²⁵ Iikam nhirim sim kwoinim yim ha naingwowi, Adi Komii siir ninokninkina saeya bwam karamaeki niuwi mi yim inkam nhirim sim kwoinim ha aingwowi, Adi Komii siir kirieya saeya opairgi mi iuwi. Mi Adi Komii siir ninokninkina ini ti nuan inkamim ninokninkin komii komiigakim bii nwowim, ini simiir ninokninkin imiir haibura mi Adi Komii siir kirie ini ti nuan iikamim kirie komii komiigakim bii nwowim simiir kirie aiiir haibura.

²⁶ Ti nomiiyauim kima biya Adi Komii siya nimbina iya kima naingwo tibmiya mi saiiiram ti swoki aingwowoknaki biya kima panin panin inkam nwokim, iya Adi Komii siya kimiir nimbina. Mi nu tiran iikamim ninokninkin komii komiigakim mi kirie komii komiigak nwokim, yim iuarig bi nwokim. Nningaki, nningakinga. ²⁷ Adi Komii siya bidi hidgiyin iikamim nu tiranim ha naingwowim inig karamae nwowim simiir nimbina, iikamim ninokninkinkakim simiir kiyipsibgi haiginuwam. Mi siya iikam opairim nuan inkam ima naingwowim simiir bidi yimbiingiyim, inkam kiriekakim simiir kiyipsibgi haiginuwam. ²⁸ Adi Komii siya bidi yimbiingiyin inkamim yaeyipyaeyipa ti nuan inkamim sima yasurugaiyim. Mi iripa nombon ii ae karamae sima

nwowim simiirin. Dimusi rani, ti iikamim nuanim ha naingwowyim, sima inig komiigakim simiirin Adi Komii siya bidi ikwowaisiigiyim. ²⁹ Inkam nwirki hainan karamaeka siir inig iirarin, Adi Komii siir whwonkam ida. Nningaka. ³⁰ Whisarii rani, krīma ini Jisis Kraiis siirgisiirkina ywowim. Mi Adi Komii siya Jisis siirin minam nimbingin Kraiis siirin siya krimiir ninokninkin haiginiuwim. Mi Adi Komii siya krimiirin wi hiniina nwoki boinim, dimin whirki bi kimbugim mi krimiirin siyar sakii prapas okwokiyim mi krīma ini rirmiiya ywokiyim. ³¹ Yokwo Komii saeya hiniina boinka, yio siyiu miyik rani, inkamin siir inig iirar hainanaeyin, siya Adi Komii siir inig iirar hainan iski. Iriig.

2

Pol siya paeyin hiiniya nirioninkinin saiir boinmimauugin

¹ Pol siya boin, ti nomiiyauim, iya kara kimiirim nita kara Adi Komii siir yai miyika saiir boinmimauuwim mi kara kimiirin yai kirie kirieyim mi yai aowa aowan ikim, kara simiir bi boinmimauugim. Nningaka. ² Iya kara kimaka nwowa kariir kwoinin hiningin, kara wi dimin whirim naingwo rani. Nningaka. Kara Jisis Kraiis siiraramar yaingwo iski. Mi dimin komii whirin paeyin hiiniya nirioninkinin siya naowin siirama daingwo iski. ³ Iya kara kimiir waraur nita kara kiriekak sim bi nitkin kara nidid kakar nitkin mi kariir pua nopenpa mi kinka. ⁴ Mi yaiya kara boina mi yai win kibiya kara mi boinmimauua, kara inkamim ninokninkinkakim kimiir kwoinim simiir hiriinan bi hiir boinikin. Nningaka. Kara Adi Komii siir naeyiun siir kirieya saiirar nitkin kimiir niisiisiimauuwamin. ⁵ Mi kimiir naingwo tibmiiya inkam ninokninkinkakim simiir hiranki bi haigin. Nningaka. Adi Komii siir kirieya saiir hiranka nitka. Iriig.

Ninokninkina krimiirin Adi Komii siir naeyiu ieyar hauugin

⁶ Kaimwoka, sima iikamim naingwo tibmii kirie kiriekakim yaowae adnan nwowim, simiirin wi yai kirie kirie kapi boinmimauuwi. Mi ta ninokninkina ti nuin siir tiran tani mi ti inkam komii komiiyim nu kigiraowiyim simiir tani. Nningaka. Ta simiir kirieya ini kingiina nwowa wa diguguski. ⁷ Krīma Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauugim. Mi taka nimprio yaiya inkamim nuanim simiirsi nimprioka. Ta yaiya saeya bidi bidiniyar nwoka, iya siya nu iir nonkwokwo karamae nwowa saiirar. Ta ninokninkina kara boinmimauua saeya Adi Komii siya ninokninkina nimprio yaiya mi ta nimprio yaiya iikamim nuanim simiirsi nimprioka. Mi ta yaiya saeya biya nwokwokinka. Siya minam naingwokin, siir siyiu miyik miyikim krimiir whwonkam ida diriraeraram mi krīma saikar nwoki

ongwomamair aeyim. Mi ti sima kara boinkiyim. ⁸ Nuan inkam komii nwiŋki bi ninokninkinkin ta yaiya saiir bwam iirin. Niŋgaka. Mi sima ninokninkiswo mi sima ninomor kouan Inkam Komiiyin siirin wi paeyin hiiniya nioninkin saika dinkin irinugi. Niŋgaka. ⁹ Mi ti digworaekwo whiekakim simaigim Adi Komii siya kiyau haigin kwokini iikamim siiram naingwokinim simiiram. Mi Yokwo Komii saeya hinina boinkika,

tiki dimin taeminim yim iikami nhwoki kig karamae nwowim mi simiir wiŋgi wakae karamae nwowim mi iikamkim sim naingwowim yim wi nwo rani.

¹⁰ Adi Komii siir naeyiun siyar niisiisimaugim ti siir nimprio yaiyim krimiirin. Adi Komii siir naeyiun siya siyar ninokninkini diminpai diminpaeyim mi Adi Komii siir kwoinin, iriipi hiriinan, sasar mi inokninkini. ¹¹ Yipiki inkamkin, inkam nwirni kwoinin siir ninokninkinin. Ti inkamin siir kwoinin naeyiun sasar ninokninkin iski. Mi iriipi hiriinan Adi Komii siir kwoinin inkam nwiŋki ninokninkin karamaeka. Siir naeyiun sasar ninokninkini. ¹² Mi krima ti kwoin hiriinanin nuan inkamki bi hauugin. Niŋgaka. Krimiirin kwoin miyikin Adi Komii siir naeyiun siyar hauugin. Mi krima wa ninokninkini, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiirin hindara priihauugin.

¹³ Ti diminin krima siirin kimiir boinmau wakaekin. Ta yaiya krima inkamin ninokninkinkakin siir hiranki bi haiga. Niŋgaka. Ta yaiya krima boinmauua Adi Komii siir naeyiun siyar niisiimaugin. Mi krima kamim Adi Komii siir naeyugakim simiir hiriinan asi boinmauuwi mi sima asi sibgu wakaeyoknaei. ¹⁴ Inkamin Adi Komii siir naeyi karamae nwowin mi siya wi Adi Komii siir dimin miyik swoki inokninkin tani. Niŋgaka. Dimusi rani, siya hinina naingwokin siya hindara priinaingwo whaowaei boini. Mi siya wi ti diminin siir dimin mwo iir ninokninkin tani. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiun siirar diminkin. ¹⁵ Inkamin Adi Komii siir naeyugakin, siyaigim digworaekwo whiekakim simiir hidiyin mi siirin, inkam nwiŋki hidim wi dig nwo rani. Niŋgaki, niŋgakinga. ¹⁶ Biya Adi Komii siir inkam nwirin siya Yokwo Komii aiirin hinina win boinkikin,

ihi, yipikin Biyan Inkam Komiiyin siir kwoin whiekakimiir ninokninkinin. Mi wi nhinga ninokininkini Biyan Inkam Komii siir kwoin iirin mi wi nhinga niisiisimauuwi siirin, ha? Niŋgaki, niŋgakinga. Siya hinina win boinkikin. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiun siyar nowomwarkaiyiwi krimiirin mi krima Kraisiir kwoinin siir hiriinan asi nwowi. Iriig.

3

Adi Komii siir miyan inkamkin

¹ Ti nomiiyauim, biya kara boinmauwim yaiyim mi kara kimiirin kamim Adi Komii siir naeyugakim simiir boinmauwa saiir hiriinan bi boinmimaugin. Ningaka. Yaiyim kara boinmimauwiyim kara iikamim Adi Komii siir naeyu karamae nwowim, simiir hir boinmimaugin. Dimusi rani, kimiir naingwo tibmiiya ini yinisim praigaknan ywowim Krai siir siyu iirin. ² Ta yaiya kara kimiir boinmimauwa ini mwianan ywowim, kara kimiirin mwianan hauu aekin. Kariir yaiya saeya ini nae kirie kirieyim inkam adiyaowaeki naeyim, simiir hiriinan bi hauu aekin. Ningaka. Kima wi Adi Komii siir yai kirieya saiir wakae rani. Dimusi rani, kimiir kwoinim ini yinisim praigaknan ywowim mi tariinanin iripi hiriinan, kima dig bi mi okim. ³ Dimusi rani, kimiir siyuim kima napdiraerariyim ini iikamim nu tiranim simiir hiriinan ywowim. Ihi, kima kimiir nomiiyauim simaka whwokwoka bi nwowikim mi ninkinwamwarki boini siyuin ini kimiir waraurar mi inkin owin. Ti siyuin kima tirin ini kamim Adi Komii siir ninokninkin karam nwowim, ini simiir hiriinan ywowim mi kima simiir siyuin siir asi napkim. ⁴ Nhirim pi hinina mi boini, krima Pol siirgin. Mi nhirim pi hinina mi boini, nim Apolosnikim. Ti hiriinan siyuim kima tiriyim yim ini iikamim nuanim sima tiriyim ini simiir hiriinan ywowim.

⁵ Kima sibgu daingwo, Apolosin yio yipikin? Mi Pol kara yipikin? Krira miyan inkam kinaingwo Biyan Inkam Komiiyin siya kririirin yapiyapa mi hauugin. Mi ta kririir miya kima Krai siiram in saiirar yaingwo tibmikiyim. ⁶ Kara bi minam nitkin, Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiya saiir boinmauwam, inkamin sasaeya ninkiniyin siir hiriinan. Mi Apolosin mhoiia ha swoki itin yio ini hiriinan yai kibi aiirar swokini owomwarkaiyuniyin, inkamin ko nakiyin numir, siir hiriinan. Kimiirin kwoin miyikin Adi Komii siyar hauugin numiran sasaeyam sibgu mwrii namiyim simiir hiriinan. ⁷ Mi inkamin sasaeya ninkiniyin, yio inig karamaekin mi ko numir nakiyin, yio iripi hiriinan, inig karamaekin. Sasae imiirin Adi Komii krimiir Wanin siyar diriraerarki mi sima pa nimbiamy mi inigakin pi Adi Komii siyar nwowi. ⁸ Mi inkamin sasaeya ninkiniyin mi inkamin numira saiir ko nakiyin sowa hiriinan mi kwiruwa saiirarar miriigo mi sowiirin digworaekwo mhoiia wi Adi Komii siyar hauuwi miya sowa miriia saiir digar. ⁹ Krira iripa Adi Komii siir mi kwiruwa saiirar miriigo. Mi kima ini Adi Komii siir numira siya niyokninkinan ywowim.

¹⁰ Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar tirkikin kara biyan inkamin omaka mariiyin siir hiriinan asi nwokin. Kara iyyin paeyin bidi inansiin okwokiyyin mi kara kimiiram asi nitkin, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam. Mi kariirin Adi Komi siyar hauugin ninokninkin miyika mi mhoiyya iikam nhirim ha nitim sima ini mirii ninkinokougik ta omaka. Mi kima yapayapa nwonira omaka sibgu haigi siyin miriirarao. ¹¹ Kima ina ninokninkinim, yinpaeki yinpaeyin bidi yokwokiyyin, siya Krai Jisis siyairgin. Mi wi inkam nwrki yinpaie wir swoki inansiin okwo rani. ¹² Inkamin Adi Komii siir mi aiir mariiyin siya ini inkamin omaka mariiyin siir hiriinan ywowin. Mi nhirim yim mi wadie wadieyim simiirar mi mariiyim mi simiir miyim ini gol, silva siyam yipiki hiriyyar nwoyokiyokugiyamiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi ta omaka wi hiriyyar nwoki okwoyokiyokwiyyim mi nhirim yim mi miyik bi miriigim, simiir miyim ini kii auwim ii priei nwo karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi taka omaka saeya wi nokwo bripri rani. Nningaka. ¹³ Mi mhoiyya iikam whiekakim simiir miyim wi idowiyya nimbiyami ya ta iyya Adi Komii siya hidana yaimin diminim simiir ya saeya. Mi taka ii aiirin Adi Komii siya hidana paeya wa nimbiyami mi miyya gol, silva mi siyya miyik miyiknan nwowa mi paeya wi saiir wara ninkin iunam tani. Nningaka. Mi Miyya biyie nwowa ya wi kii aunan niugi nhiskii. Mi siya wa nwoki naingwowim simiir miyya wadieki piyamsi owa, iyie, miyik rani, aniya? ¹⁴ Mi inkamin Adi Komii siir mi miyik miyikim simiir mirii, simiirin wi ti inkamin iyyin paeyin haininansiin okwowin siir idwo nami haigi siyin mariiyin, wi siir hiriinan nwowi. Mi paeya saiir wara ninkin iu karamae nwowi mi Adi Komii siya dimin miyik miyikim wi ta mi aiirsi hauwi. ¹⁵ Mi paeya ti mi imiir niu iuguskii mi siya wi dimin miyik miyikim simiir hai rani. Nningaka. Mi siirar kwoinbudin yio wi wara ninkin dig rani. Nningaka. Siirin wi Adi Komii siya hainaowidi. Mi siya wi diminkak nwo rani. Nningaka. Siya wi nninga nninga priiywo kaeyami.

¹⁶ Mi tari kima bi ninokninkinkim, aniya? Kima ini Adi Komii siir omaka komiyya ini saiir hiriinan ywowim mi Adi Komii siir naeyiun ini kimiirar yaninkiniuniyin. ¹⁷ Mi inkam nwrki Adi Komii siir omaka dimin whirki kimbu karam nwowa saiir nininkigii mi Adi Komii siya ti inkam iirin wi yamdiyar swoki onkwo ninwinwihrninkini. Dimusi rani, Adi Komii siir omaka ya krimairgin.

¹⁸ Kira ti dimin hiriinanin kinakina kipi swoki iksisaena. Mi inkam nwrki kimiir bopwoniya waraurin, siya nuan diminim simiir siyu imiir napi mi siya hinina naingwowi, kara ninokninkin komiikakin mi ti inkam hiriinanin siir

mhi kwoinim kisina haigii mi siya, siya siyamar naingwona karamae nwowi mi nuan iikamim sima wi hinina boini, wara inkamin siir kwoinin bidi yinkisaiowaenakiyamin. Mi Adi Komii siya ti hiriinan inkamin, siirin wi hinina boini, siya ninokninkin miyikakin. ¹⁹ Ninokninkina iikamim ti nuanim simiir siir tirana ya Adi Komii siir whwonkam ida ya bidi yinkisaiowaenakiyama. Yokwo Komii saiir yai kwira hinina boinka mi ti hiriinan iikamim sima ha naingwowi krima ninokninkin komiigakim. Mi ti hiriinan mwrakboini siyiuin sima tiriyin yio ini wraisuim haimna anki krima haiyim ini hiriinan ywowim. Mi Adi Komi siya krimiirin wi hiriinan nitkin tumdinu haii, iya krimiir mhi kwoinim hiriinan biye nwowi. ²⁰ Mi Yokwo Komii saiir yai kwira hinina boinka, Biyan Inkam Komii siya ina ninokninkin mi inkamin siir kwoinin ha naingwowi kara ninokninkinkakin mi ta siir ninokninkina ya ini ningakiningar ywowa. ²¹ Mi diminim inkamki diriraerar nonkwokwowim krima simiir biyan inkamim simiir inig imiir kipi hainan. Ningaka. Dimusi rani, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim yim kimiiram nimbingim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam mi yim ti digworaekwowim yim kimiirairgim. ²² Pol kara mi Apolos mi Pita, krima tir minam nwokim kimiir whindiriraeraram. Adi Komii siyar nimbanga iya kwoinbudin omwai waiyaiyin mi iya naonaman aka. Mi digworaekwo whiekakim tariinan mi mhoiia nimbiamamim siyar nimbinkim, ti digworaekwo whiekakim yim kimiirgim. ²³ Mi wim kima Kraiis siirgim mi Kraiis siya yio Adi Komii siirgin. Iriig.

4

Biyan Inkam Komiiyin siir miyan inkamim yim wi siyar hidi

¹ Kima krimiir dinokninkin, krima Kraiis siir miyan inkamim, siya krimiirin minam nimbinkin Adi Komii krimiir Wanin siir aowa aowan nimprio yai kibiyim simiir kigriraowim iikamim simiir boinmimauuwim. ² Siyiu whirin miyan kamim simiirin hinangin, siya siir mi imiir sibgu wakaeyokna mirii mi siir miyim siya wadie sibgu mirii, siir biyan inkamin siir whwonkam idan. ³ Mi kima kariir boinwokiyopnatkaigii inkam komii komiirim yai hidiyim simaka, kariir yai imiir, ya ta ti hiriinana ya yaimin karamaeka. An kara iriipi hiriinan nu tiranar inkamkin, kara pindan tani. Ningaka. An kara om whiran inkam tani mi kara wi kakanar swoki hid rani. Ningaka. ⁴ Kariir kwoinin ha naingwowi siya ini rirmiigi rirmiia nwowin whirkin swoki kinyiskai rani, kariir kwoin iir nipiyaokiyamin

Biiyan Inkam Komiiyin sasar ninokninkini. ⁵ Hya ina niki owa mi kima inkam nwirni siyuum saiirar kipi niki hid kima Biiyan Inkam Komiiyin siirimar tiki okwokin. Mi siya digworaekwo whiekakim mi kwoinin aowa aowa nwowim mi niibwomambwo nwokiyamim, sima wi idowiiyar nimbini iuguskii wi kimiminki rani. Mi taka ii aairin, wi Adi Komii siya boinmimauugi irira nwonira simiir mi imiirin wadieki piyasi owa, iyie? Mi tari miyik rani.

⁶ Kima ti nomiiyauim, ti yayim kara boinmimauuwim, Apolos siya mi kara kririrar yaigim, kimiir whinkisiis haiginuam, diminim krima diriraerarim mi krima niisiimauuim simiir. Mi kima wa nwoki inokninkinim, Saeya hninga, kima digumii Adi Komii siir yayi saiir kipi haimriiyugig mi kira kipi nantamyiriyir mi digumii nwirni kipi haimriiyu mi nwiruani aram kipi naingwo. Nningaka. ⁷ Yipiki kiriir nokmwın okwohaiginuin inkam komii, iki iikam nhirim simiir kou mwowam? Nningaka. Adi Komii siya hauugim wara digworaekwo whiekakim kima nonkwowim mi kima hinin dimusi boinkim, dimin miyik miyikim kimiir kiriekar diriraerari.

⁸ Krimiir kwoinin ha naingwokim kima Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir bidi haiyim mi kima digworaekwo whiekakam bi hainguguwikim, aniya? Kimiir kwoinin ha naingwowi kima ini digworaekwoki yaokingugunankaiyim, aniya? Kara hiriyar naingwowi, kima nu kigriraowan inkam komii nwowi mi nim krima wi iriipi hiriinan nu kigriraowan inkam komiiyar mi owi.

⁹ Krimiirin Adi Komii siya nokmwın okwo haiginugim aposel inkam paeprikab nwowim. Krima ini simiir boin hiuriyiu inkamnan ywowim mi krima wa nwoki aonamim, ha naonamiyin inkamin yaigak nwowiyin mi iikamim nu tiranim simiir whwonkam ida mi ninomor kouan paekwosim ikim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi simiir nhwoin ini kririrar habitkinkiyim. ¹⁰ Krima Krais siir yai aairin ina boinmimauuim. Mi simiir kwoinin ha naingwowi, simiir mwoim sima ninkisaiowaenakiyami. Mi wim kima ha naingwowi Krais siir siyupai siyupaiyim simiir bidi yinokninkin digim mi nim krima nningaka, ha? Mi wim kima ha naingwowi, kiriekak krimar ywo iski. Mi nim krima nningaka, ha? Mi wim kima ha naingwowi kirie komiigak kimar ywo mi nim krima nningaka, ha? ¹¹ Mi biya iriipi hiriinan mi tisi tariinanar nadigniyin mi nim krima mhi prasae bi naokim mi krimiir kwoinin ha mi simsinkai op minam mi mwınis minim ha mi haingugu. Mi sima, simiir inaim pa mi unomoknaei krimiir priitio priitiowam mi krima maeyau kwirua nwowipisuam whaowaei. ¹² Krima piu minki

piyaowi mi miyim krimiir ɲngair kipi swoki onkwo mirii umirsisim haiyam mi naemin sainan. Mi iya sima krimiir ɲgbumbuwiyim mi nim krɪma ɲngaka, simiirin pi yai miyik miyik arar swoki boini. Iya sima krimiir tirbuwiyim mi nim krɪma simiirin pi hindara kignɲnkin dirɪraerari. ¹³ Mi iya sima yai biye krimiir boiniyim mi nim krɪma simiirin pi yai hiinsima boini. Krɪma ini nuan kigwo paekwowim simiir hiriinan ywowim mi krɪma ini mhakwokyanan ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim krimiirin, krɪma biya hiriinanar nwokim mi tariinanin iriipi hiriinan.

¹⁴ Kara ta yaiya kimiir kiyopsɲgi haigɲnuam bi wɲnkika. ɲngaka. Kɪma ini kariir yɲnɲsimnan ywowim mi kariir kwoinɲn ini kimiiramar naingwo irkakin mi ta yokwowa kara wɲnkiya kara kimiirsi kauɲdidgikin. ¹⁵ Iikam whiekakim sima wa niti Jisis Kraisiir yai aiir boinmimauuwim mi yim tirigɲnim yim kimiir ad tipmwo rani. ɲngaka. Kɪma hirii hirii ad karamaeka, kanakanairgin kimiir adin. Whisarii rani, kimiir tiriirin biiki biyin kara nitkin, Jisis Kraisiir yai wɲn kibiya saiirim kara nini boinmimauunikin kimiirin mi kɪma ha wakaeyim mi ina yitim ta mi aiiramɲn. ¹⁶ Ta kara boinanaeiyi kimiir, kara dimusi bi boinɲn, kara minsɲ boinɲn, kɪma kariir siyɲu iir kigna apim. ¹⁷ Kara Timoti siirin hiriinansi nikropkikin kimiir waraurin. Siya ini kariir yɲnɲsimnan ywowin mi kara siiramar naingwokwonanaeikin. Siir naingwo tibmiya, Jisis Kraisiiram naingwo tibmiya, ini kiriekikirie ywowa mi siya Jisis siir siyɲu imiirar sɲngu apikin. Mi siya wi Jisis Kraisiir yai imiirar swoki boinmimauuwi kimiirin, kimiir kwoin imiir swoki boinworwokai haigɲnuam, siyɲuin Kraisiir siirin kara napiyin siir. Mi siyɲuin kara nowomwarkaiyɲuwiyim Adi Komii siir iikam imiir. Mi maeyau maeyauim kara ta hiriinan yai kwɲrua saiir saiira boinmimauu nanaeikim Adi Komii siir iikam imiirin.

¹⁸ Kimiir nhirim sima bidi yantamyɲriyirim. Dimusi rani, sima ha naingwowi kara wi swoki it rani, yim sima kimiir kwoin imiir haipridkikaiyim tiri. Mi kɪma wi kariir yai aiir wakaeyokna rani. ¹⁹ ɲngaka, mi Biyan Inkam Komiiyin siya kariirim naingwowi mi kara kimiiramɲn wa nitsauwi mi kara kamim nantamyɲriyirim wi simiir yai imiir wakae rani. ɲngaka. Kara minam niti Adi Komii siir miya kɪma miriyya saiir nini apririr kignakiyim kɪma Adi Komii siir kirie aiirar nasi mirii, iyie? Kimiir kirie aiirar nasi mirii? ²⁰ Adi Komii siya siir iikamim mi simiir digworaekwo ikim simiir kigriraowikin ta yaiya saeya yai whoimoni rani. ɲngaka. Saeya kirie komiigaka. ²¹ Kimiir kwoinɲn ha naingwowi kara kimiiramɲn idgɲu tioni siyɲuin siirim nitim, iyie? Mi kwoin hiinsima nwowiyin

siirim pi yit, iyie? Mi kimiirim naingwokwonanaeyin siirim pi yit, aniya? Kima kariir yai aiirar bidi wakaeyokna diriraerarim. Mi kima digworaekwo whiekakim kima tirim simiir ti swoki aingwoki. Mi digworaekwowim biyie nwowim yim kimar sibgu diriraerarkwokin mi kara kimiiramain, wi maingimairgani siyiuin siiraramar niti. Iriig.

5

Hii niwit nanaeni siyiuin ini Adi Komii siir iikam nhirim om Korin hiranim naingwo tibmiiyim ini simiir hir nwowin

¹ Yaiya bidi haigiririrkiya, hii nanaeni siyiuin ini kimiir waraur nwowin. Tiki siyiu hiriinanin yio ini kipiiki kipiii ywowin tiki siyiuin yio ini inkamin siir adni wig hainikii nonkwonaein ini siir hiriinan ywowin. Mi iikamim hiranim Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim, yim sima ti hiriinan siyiuin siir bi swoki tirikim. Nungaka. ² Kima bidiya iki inoknankinim kimiir inkam nwirin ti hiriinan siyiu biyie siir tirin mi kima nantamyiriyirkak dimusi swoki owi, ha? Kima ti hiriinan siyiuin siirsiiyin naingwoyimiyok ididgak dwo. Mi haninginiuwu, kima siirin ti hainiknatki, yio kimaka kipi nwo. ³ Kaimwoka, kara kimaka kingiin bi nwokin mi kariir kwoinin siya kimaka waraur bidi ywowin mi kara bidiyar mi hidgiyin siir siyiuim siya tiriyim simiirin. ⁴ Kara hiriinan bidi boinkiyin, Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iirin kima iripa haingiriyiu boinai. Mi kariir kwoin ieya mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir kirieya wi kimaka nankin owi. ⁵ Mi kima ti iikamim naingwo tibmiiyim, ti hiriinan inkam biyie nwirin kimaka nwowin siir hainiknatki Setan siirim mi siirin wi Setan siya nwoki onkwobumbunankinim. Mi siir kwoinbudin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainaowidim. Mi iya Biyan Inkam Komii siya swoki itana siya wi wadiyar nwoki owim.

⁶ Yio ti siyiu hiniinin yio miyik rani, kima hiniina boini, krimiir iikamim wadiyairgim. Mi kima kimiir dimin biyeyim ini hiriyyar kignisu okripkaiyim. Kima ta diminsima ninom nikiuwiya saiir daingwoki. Saeya pi omaka min ku mi inkamin omakainin, pi kiyinsa diriraerar karam ywo mi ta omaka pi saeyar kurimtioki iuguskii. Mi hiriinanki niuwu, kimiir waraurin dimin biyie inkam nwiruwakar diriraerari mi kima siirin hiriyyar kignisu diriraerari. Mi mhoiyya wim kima wi ti hiriinan siyiu iirar mi tiri. ⁷ Mi kima kimiir siyiu biyeyin ditkigi, ta diminsima ninom nikiuwiya saiir hiriinan mi kimiir kwoinim rirmiyya nwoki okiyim. Dimusi rani, Krai siya ini kimiir wou nikwo aeni ii komiinan ywowin. Mi siya ini nimwo op hainaowiyin inkamin, krimiir dimin biyie

biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyam mi ini siir hiriinan ywowin. Mi iya paeyin hiniya nironinkinin Kraisiir ninkin isom irinugiyin, siya ini sibsibin biya Judakim sim nisom nanag hauuwini ini siir hinin ywowin, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyam. Mi Kraisiya ini krimiir sibsibnan ywowin. ⁸ Mi nim krima iriipi hiriinan dimin biyeyim, simiirin digiumii timi haimriiyugig mi ha timi haiyoprindiyumiigi swoki. Ya ini Judaki sima tirin bretin yis karamaeyin ini siir hiriinan ywowin ta ii komiia wou nikwo aeiya, sairin, ta iya bretin yis karamaeyin siir naeiya ya simiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyim sair nisiimauuga. Mi krima hiriinan tiri, dimin biyeyim biya krima tirkaiyuwim digiumii simiir haimriiyugigi mi krima wi iikam wadeyar nwowi. Mi krimiir yayim iriipi hiriinan wi wadeyar mi owi.

⁹ Mi yokwo kwira kara winkiya kimiiram, kara hinina win boinkikin, kima iikamim hii niwitnanaeyim simaka kipi napririr. ¹⁰ Kara iikamim naingwo tibmii karam nwowim sima tiriyim hiriinan siyuim, hii min niwitnanaeyim mi inkamam kigmairi ikim mi inkam nhirmi digworaekwo min tauae haii ikim mi inkamim uruwai siyaowaini siyu napi ikim, kara simiir bi boinkin. Nningaka. Kima ti hiriinan iikamim simiirin digiumii haimriiyugigam naingwowi mi kima ti nu iirar ti haiburgik iski. ¹¹ Ta yokwowa kara winkiya sair yaimwokiyaimwowa saeya hininga. Mi inkamin naingwo tibmiiyin siya hii min nanaei mi siya inkam nwirni dimin nam kigmairi mi uruwai siyaowaini siyuin siir mi api mi inkam nwirni mi igbumbuwi mi op biye mi kwiyaei mi inkam nwirni dimin min mi tauae hai mi yio ti hiriinan inkamin, kima saika kipi nombopboin mi nae saika kipi mi ae. Nningaka.

¹² Kimiir kwoinim ha naingwowi ta mii hiriinana inkamin naingwo tibmii Karam nwowiyin siirin kara hidim, aniya? Nningaka. Mi krima inkamim naingwo tibmii kinim simiirara hidiski. ¹³ Iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir siyuim wi Adi Komii siyar hidi. Adi Komii siir yayia biya sima winkiya saeya hinina win boinkika mi ti hiriinan inkam biyeyim kimaka waraur nwowim simiirin hainimknatarki. Iriig.

6

Iikamim naingwo tibmiiyim sima simiir nomiyyau imiir kipi boiniuriyiu boin

¹ Mi kimiir inkam nwirki siya maigimaigra siir nomiyyau nwirni nwo karamae nwowi, yio wi yaigak nwowi. Mi kima siirin hiriinan dimusi kigninkin tirkim siir nomiyyau

iiir boinwokiyopnatkaigiyamın, iki gavman iikamım yipiki Adi Komii siir siyü iiir nap karamae nwowiyım simiir in nonkwokiyamın, ha? Kima hiriinan Kipi tir! Siya Kimiiram dam, iikamım yipiki Adi Komii siir yai aairgiaiir wakaeyokna apiyım kimiiram mi sowiir yayiım kimar wakae mi sowiirin kimar hidhaiginu mi sowa wi iripa nwoki ongwomamair aeyım. ² Kima ti dimın imiir daingwoki, mi nim krıma iikamım Adi Komii siirım, mhoiıya krıma wi nuan iikamım simiir hidi. Mi kima iikamım yipiki ti nu iiir nwowiyım simiir hidi mi kima ti dimın sim hiriinanın kima, swoki hidnaei siirin wi panına sibgu ninokninkini, ha? ³ Kima ti siir daingwoki. Mhoiıya krıma wi paekwosım imiir hidi mi tariinanın nu tirın kima hinına daingwo, kima wi digar nwowi. Ti dimın hiriinanın ti kima kimar tirın kimiir waraurar siir hidım. ⁴ Mi hiriinanki nuwi inkamın siir nomiiyauın saıka nongwomamair ae karam nwowi mi kima siirin wi dimuam kigninkinkii, iki iikamım kima ninokninkinım, iikam biyie nwowım yipiki Adi Komii siir pugana saiir karamaeyım, simiir hiriirin, ha? ⁵ Ta yokwowa kara winkiya, kara igao yai win boinkikin mi iikam kimiiramın ha win hauugikin mi kima wa nwoki ididım. Dimusika? Mi tari kimiir waraurın inkam nwırmin nwırminki ninokninkin karamaeka ti inkam nwiso naingwo tibmiiyo sowiir hik aiir wokmai haiginıuwamın, aniya? ⁶ An kara ha naingwowi, Nıngaka. Mi ti hiriinanın siir tiriyım kimiir iikam nhirım yimbi io kwoın naingwowi Mi simiir nomiiyauım yipiki Adi Komii siir yai aiir napiyım simiirin pi simar swokini kiyainaki. Mi sima pa nami mi simiirin pi iki iikamım yipiki Adi Komii siir siyü iiir nap karamae nwowiyım simiiram nikıunami, simiir whwonkam ida ninı okwo boinmımauuwam simiir boinwokiyopnatkaigiyam. Mi simiirin pi sima nwoki whinkinsis haiginıuwım iripa sima nongwomamair aeyam.

⁷ Mi ti dimının kimiirin wi siya niyopakaiyuwi. Mi wara iripa kima nongwomamair aeya wi saeya tirbugi mi kima mi kimiir nomiiyau ima, wım wi yaigak kima kimar swoki inwo anwonaei. Mi kiriir nomiiyauın siya kiriir tirbuwi, kira siirin yai komiiyam kipi nam mi hindara daingwo ouwouu iguski mi inokıinokın kiriir nomiiyauın siya kınakar nwowi. ⁸ Mi ti siyü hiriinanın kima tirın kimiir nomiiyau imiir, yio siyü biyeki biyie kıingın.

⁹ Ti simiir ti aingwoki, iikamım yipiki dimın bibiyie tirım, yım wi omın Adi Komii siya kigirkakiyın digworaekwo whiekakım simiir, sima wi siir wara nam tani. Mi kima ti hiriinan iikam biyieyım, yipiki wi Adi Komii siiram nam karam nwowi saıka nwowam, kima simiirsi wi naingwoyimyok rani, aniya? Yio wi miıyık nwo rani, ti

hiriinan diminim kima, kima kimar swoki iksisaenaei. Mi iikamim yipiki iikam nhirmaka priinanaeyim hii mi naeyiu biyemi inig hainaniyim mi iikamim yipiki nonkwonam hii sima sima swoki priinanaeyim mi kamim iripa piu kam nhirmaka nwowiyim mi siyiu biyie ha tiriyim, yim wi ti omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi siir wara nwo rani. Nningaka. ¹⁰ Mi iikamim yipiki hii tauaeyim mi digworaekwowam kigmairiyim mi op biyieya kwiyaе whaowaеiya sae kwiyaeyim mi ha kwiyaе whaowaenamiyim mi tiriiginim yipiki yai bibiyie boiniyim mi iikam nhirmi hinda whisariya priiboiniyim mi iikam nhirmi digworaekwo priihai priihaiyim mi ti hiriinan iikamim yim wi omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim sim, wi siir hiriir wara nam tani hir nwowamin. Nningaka. ¹¹ Mi kimiir iikam nhirim biya sima ti hiriinan siyiu iirar bidi iki tirim mi ti dimin biyie hiriinanim kimiir kwoinaw nwokaiyim, yim Adi Komii siir naeyiu ieya bidi yinakiyim mi kimiirin siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya boinki, kima whauriyinan mi wadie bidi ywokiyim. Dimusi rani, kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siir yai airam naingwo tibmii kangim mi sair wakaeyokna apkim. Mi kima ini siirar ywowim. Iriig.

Mi kima siyiu wadie tiri, kiriir piu airin, iikamim sima wi Adi Komii siir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, ta sairsika

¹² Mi wim kima hinina boinikim, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nikopaisisir karamae nwowim krima simiir tiri wadie nwowam wi digar nwowi. Mi kara pi hinina boini, ti digworaekwo hiriinanim simiir nhirim, krimiirin wi sima whindiraerar tani wadie krima nwowamin. Mi kima ha boini, ti diminim yim wadieyairgim, krima simiirin ha tir mi kara ti simiirin kimiirin pi hinina boinkii, kara wi ti digworaekwo nhirim simiir tir tani. Dimusi rani, kara simiiram naingwo rani, kariir kwoin iir kiyaiyamim mi kara simiiramim pa nwoki aingwokwonanaeyim. Nningaka. ¹³ Mi wim kima hinina boinkim, naeyim Adi Komii siya tirim krima wi simiir naei. Krimiirin mhi Adi Komii siya hauugin ti nae ima nwokaiyam mi kima ti naeyim mi mhi ikim simiiramim hinin kipi naingwo, kouin ini sima ywowin yim ti dimin hininim yim dimin komii rani mhoiya wi Adi Komii siyar swoki hauukiyyuwi yaeya mhi mi yaeya nae. Mi krimiir naeyim mi krimiir piu ikim, yim wi siya digi krimiir piuim yim Adi Komii siya tirikim. Mi krima mi iki nhir ikim, krima dimin biyie irni nwirni kipi tir krima Biyan Inkam Komii siir digworaekwo imiirarar tir mi siir inig iirarar hainan, digworaekwowim krimiir piu ima tiriyim mi siya wi hiriinan

saiirsi kigirkaki krımıir pıu aiirin. ¹⁴ Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya bıdiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki. Mi mhoiıya krıma naonami mi krımıir pıu imiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi, siir kirie komii aeyar.

¹⁵ Krıma ini Kraıs siir pıua ini saiir iga in mi pıu haimii haimiinan ywowım. Kima ta saiir daıngwoki mi kima hıriiyar naıngwowi, tiriiginin yio wadiekin, krıma, krımıir pıuım Kraıs siir pıua hiranki ti hai mi wiga hii nanaeiya saiir pıu anaka ti inkin itapiyoki, aniya? Nıngaka. ¹⁶ Ta saiir daıngwoki, inkamin yipiki siir pıua wiga hii nanaeiya saika nıtapiyoki, yo sowa ini pıu kwıruwar ywowıskiyo. Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hinın boınkikin, inkamin wig iraka irıpa pıu nwowi, yo sowa ini pıu kwıruwar ywowıskiyo. ¹⁷ Mi iikamım yipiki Biiyan Inkam Komii siir yai imiir wakaeyokna apım, yım ini saika irıpa kwoın whıruwar ywowıskiyım.

¹⁸ Siyiıın hii nanaeiyin siirsi dapiyok. Mi ti iikamım, siyiıın hii nanaeiyin siir siira tiriyim yım simiir pıu imiirar kiyopsıbgi haiginıuwi. Mi iki dimın biyie nhirım iikam ima tiriyim yi simiir pıu aiir bi tirbuwikın ti siir hiriinan. Nıngaka. ¹⁹ Kimiir pıuım yım ini wadieki wadie ywowım yım ini Adi Komii siir naeyiıın siir omaka kirıenan ywowa. Mi kima ta saiir bi ninoknınkınkım? Siir naeyiıın yipiki kimiir hauugikin ini hanın kimiir kwırii idwokaiyam. Kimiir pıua ya kimiirgi kimiir pıu rani. Nıngaka. ²⁰ Yım Adi Komii siir pıugım. Dimusi rani, biıya Adi Komii siya siir yınisım iıırar nıkropkikin mi siya ina yaowın paeyın hıiniıya nıııonınkının si, krımıir namaiwarkainam. Mi krıma Adi Komi siir inıg iıir hainanki dimınım krıma tırım simiirsi. Dimusi rani, siya krımıirin dimın kibiki kibi iıırar tırkın krımıir nanmai-warkainamin. Iriig.

7

Iikamım yipiki nonkwona pi simiir boini

¹ Mi ta kara wıнкиya yokwoni kimiiram kara min swoki wın boınkikin, ti digworaekwowım kima sıriigiyım, iıya kima wıнкиya kariiram. Mi kariirar kwoının yio hinına naıngwowi ta saiirin inkamin wig nonkwona karamae mi owi yi ini wadieyar mi owın. ² Mi wigkam whiekakım yım hii nanaeni siyiıın, dimın biyiekakın siir tırıkım. Mi ti hiriinan siyiıın yio ini ywowın, kam whiekakım yım simiir yapıyapa wigakar dwo mi irıipi hiriinan wigım simiir yapa yapa kamaka mi owi, yi ini mi owın. ³ Mi inkamin yipiki wigak nwowiyın, yio siya siir wig aiıramar timi kiwaki, irıpa nib saika wh-wonkaiyamın. Mi wiga kamkak mi owıya, ya saeya saiir

kam iiramar timi kiwaki, iripa nib saika mi whwonkaiyamín. ⁴ Kara ti hiriinan mínsi boinkikin, wig saeya saiir píua wi sasar kigriraona rani. Níngaka. Saiir kamín wi siya warar timi kigrirao. Mi kamín, yio iriipi hiriinan siir píua siya siyar mi kigriraona rani. Níngaka. Wiga siya nonkwona wi saeya warar timi kigrirao siirin. ⁵ Mi sowowaiyin iripa píu nwowamín wi kipi nímiíyiu. Mi ini mi owín sowa kwoín whirumar mi okii iripa nib mi whwonkai karamae mi owi ii nhirim mi sowa Adi Komii siiramín wa nwoki kwis boinim diminamín. Mi mhoíya, sowa diminamín Adi Komii siiram kwisboin digii mi sowa iripa nib whwonkaiyamín wa ti swoki aingwo mi Setan siya sowiir kwoín iir níkpítmai karamaeyín wi hiriinanki nwowi. Mi hiriinanki níuwi, sowa wi kam nwiraka mi wig iraka hii saeya prínanaleyami.

⁶ Taka yaiya ya wigkamím nonkwonam símiir boinkika, ta kima níki srígíya kariir. Mi kara ini kwoín whirumar mi okiyín. Mi ta yaiya ya Adi Komii siir siyíu komii siir yaiya ya saiir hiriinan tani. Níngaka. ⁷ Mi kara hínina naingwowi ti wigkam hiriinaním yim síma kariir hiriinan níngar timi o. Mi Adi Komii siya iikam nhirim yim hiriinanar mi onkwokwokikim nhirim ti hínin mi nhirim ti hínin. Adi Komii siya hiriinanar naingwokín iikam nhirim yim ha timi onkwona mi Adi Komii siya iikam nhirim krímiirin hiriinan níngar mi owamar mi onkwokwokikín.

⁸ Mi kara ta saiirin pí hínina boinkii, wigkamím yípiki nonkwona karamaeyím mi wigím yípiki símiir kamím naowím, yí ini wadíeyar mi owím, síma hiriinan nínga mi owím kariir hiriinan. ⁹ Mi kima, kímíir kwoíním síbgu naingwo omok karamae nwowi mi kima ha naingwowi, iripa píu kamaka mi wig aka nwowamín mi kima hindara nonkwonaei, aeya yí níkrani. Mi yio siyíu míiyík rani, kima hiriinan níngar nwowi. Mi iripa píu kam nwiraka mi wig iraka ha nwowi, yio ti hiriinan yio siyíu míiyík rani, ini kipiigi kipi ywowín.

¹⁰ Kara ti wigkamím yípiki nonkwonam kímíir boinkii, kara kímíirin ígao yai boinkii, wig kima kímíir kam ímiir kipi haiburgig. Mi ti yayím kariir kwoínairga bí prínaingwo boinkím. Níngaka. Kariirin Bíyan Inkam Komii Krais siyar boinmaugín mi kara kímíir asi boinkín. ¹¹ Mi wiga yípiki saiir kam iir sopgíya, saeya kipi swoki onkwona yaeya kam nwírní. Mi hiriinan karamaeki níuwi, saeya wa ti swoki am saiir kamkíkam iiramar mi kamím yim iriipi hiriinan yim símiir wig ímiir kipi mi sopki.

¹² Mi tíriiginím, yim kariir kwoínkar naingwo boinkikím, iikam nhirim kímíirin Bíyan Inkam Komii Krais siya bí boinkikín kariirin ti siirin, yim kariir kwoínkar

naingwowaikam. Mi inkamin yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaei mi siya wiga Adi Komii siir siyiu napkaramaeya saiir bidi yasae onkwonakiyin mi saeya siiram naingwowi mi saeya wi hiriyyar timi o siirar mi siya saiirin wi kipi sopki ya hiriyyar timi o. ¹³ Mi wiga Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api mi saeya kamın yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowin siirin bidi yasae onkwonakiya mi siya saika hirar nwokripkaiyam tiri mi saeya siir kipi sopki. ¹⁴ Mi saeya siirin wi kipi boriisop mi wi kipi sopki. Dimusi rani, Adi Komii siya ha boinkin, tariigina ya siya bidi yimbiingiya. Dimusi rani, siir wiga Krai siir yai imiir sibgu wakaeyokna apka Adi Komii siya ha boinkin, wiga Krai siir yayim simiir wakaeyokna ap karamae nwoyiya bidi yimbiingiya. Dimusi rani, saiir kamın yio Krai siir yai aiir sibgu wakaeyokna apikin. Mi ti yayim sima kaimwoki niuwi mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim wadiekim. Mi ti yayim sima kaimwo nwo karam nwo mi Adi Komii siya wi ha boini, kimiir yinisisimim yim miyik rani, yim ini iki iikamim Krai siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwoyiyim ini simiir yinisisimnan ywowim. Mi yim ti yayim yim kaimwowaigim. ¹⁵ Mi wigkamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwoyi mi wigkamim nonkwonam sima sima ha ninan sopkii mi kima yipiki Krai siir yai aiir wakaeyokna apim, kima simiir boin sima swoki onkwonamin. Kima simiirarar kigninkinki. Mi wiga yipiki Krai siir yai aiir wakaeyokna apa ya saeya saiir kamın siir kwoin iir kipi kiyai, saika hiriyyar nwokripkaiyamın yo sowa yapa yapar timi o. Mi kamın yipiki Krai siir yai aiir wakaeyokna apiyin, yio siya siir wiga saiir kwoin iir kipi mi kiyai, saika hiriyyar nwokripkaiyamın. Yo sowa yapa yapar timi o. Wigkam kirmiirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyim, siyamar mi krıma wi siyiu miyikimiyikin wi siir nwoki apim mi krıma wi iki wigkam nharim mhai hinsima simaka nwoki owim. ¹⁶ Mi ni kira wiga naingwo tibmii kaniya kira ninokninkin tani, kira kiriir kam iir tiri, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kanim. Mi iriipi hiriinan, kamın naingwo tibmii kaniyin, kira ninokninkin tani kira kiriir wig aiir tirkiyim, saeya Adi Komii siiram naingwo tibmii kanim. Iriig.

Krım hiriyyar dwo mi dimin taeminim krım tirim Adi Komii siya nikiuna kirmiir siir iikam nwowam krım simiirarar tir

¹⁷ Kara pi ta yai kwira sae swoki kwaingiyas boinami, iikam kima nwinira irira hinina dwo mi diminim Biyan Inkam Komii siya nimbimimi kimiir biya, iya siya kimiir kwoin

imiir kiyaiyin siir siyiu iir napam simiirarar dap iski. Kara ti dimin hiriinan kaimwowa pi ti iikamim Adi Komii siir siyiu iir napiyim iki omom omomim simiirim pi simiirar swoki boinkii. ¹⁸ Mi biya sima kamim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim, yi tiriiginin yio min nisiimauugin siya Adi Komii siirgin. Mi Adi Komii siya ti inkamin siir kwoin iir kiyaii, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii Kanim. Mi siya Adi Komii siir yai airamın bidi iki wakaeyoknan mi siya ta wisyaya sima niga sairin wi kipi swoki inakmimin. Mi inkamin siir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi Adi Komii siya siir kwoin iirin ha kiyaii, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kanim mi siya Adi Komii siir yai airamın bidi iki wakaeyoknan mi siya wi simiiram kipi kiwaki miois aiir kitiyopnir haiyamın. ¹⁹ Mi inkamin miois kitiyopnir haiyin mi inkamin miois kitiyopnir hai karamae nwoin, yio ti hiriinan diminin, yio dimin komii rani. Mi diminki dimin komiyyin iikamim sim wakaeyoknaeyin ya Adi Komii siir yai aeyairga. ²⁰ Mi tiriiginim hiriinanar tiri, iikamim sima Adi Komii siiramın sair naingwo tibmii kani mi simiir miyim sima miriyyim ta ii aiir, yim ini ywowim. Mi sima wi hiriinanar ti swoki tirnam. ²¹ Mi kira inkamin whisarii mi nıngar priimiriigin. Mi kiriir kwoinin Adi Komii siya kiyagin siiram naingwo tibmii kanim, yi ti hiriinanin yi dimin karamaeka kira ta mi hiriinana kira miriyya wi sairsi kipi naingwoyimyok. Mi inkamin kiriir kigriiraowiyin siya kiriirin rirmiyya nwowaiginiugi, yi ini mi owin mi kira ti hiriinan siyiuin siir mi owamin maingimaingar timi onam. ²² Ta kima nwowa ti inkamim yipiki kimiir kigriiraowim simiir aowa sair hiriinan ta biya kima nwowa dimin biyie sair aowa saeya niki kigriiraowa sair hiriinan. Mi kimiir kwoinim Adi Komii siya kiyaii, siiram naingwo tibmii kanim, kima siir yai aiir wakaeyokna apam mi kimiirin wi siyar pi ywohaiginuwın rirmiyyan ti dimin biyeyim yipiki kimiir kigriiraowim simiir aowa kima nwowa simiir hirankin. Mi hiriinanki nuwi, kima tariinanin ini Jisis Kraiis siir iikam rirmiyya nwowim. Mi kima yipiki, whisarii miya priimiriigi wındi, yipiki ti inkamim kimiir kigriiraowim simiir mi mi ti hiriinan siyiuin, iikamim yipiki mi umiram miriyyim, yipiki inkam nhirmi aowa nwo karam nwowim mi kimiir kwoinim Kraiis siya kiyaii, kima siiram naingwo tibmii kanim mi siir yai aiir wakaeyokna apam mi kima tariinanin ini Kraiis siir aowa nwowim, whisarii mi priimiriinan. ²³ Mi ta Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi Adi Komii siya kimiirin dimin prasae prasae bi hauugikin kimiir sainamin. Mi tiriiginim ha saingiyim, Adi Komii siir iikam nwowim, kima iki iikam nhirim simiirin hiuyirmai, kimiir

nikiunamsi, yaeya siyiu whiram simiir aowa nwowam. ²⁴ Mi ta hiriinan sairsika kariir nomiyauim nim krima wi hiriyyar nwokripkaigi Adi Komii saikan. Mi krima wi kwoin whiruwar nwoki. Mi krima wi ta mai aiarar mirii kripkaii, ta krima miriia biigi bi Adi Komii siya kiyaiya krimiir kwoin imiir. Mi krima ha napim siir siyiu iir sair. Iriig.

Wigim kam karamae nwowiyim mi igibae ikim sim boini

²⁵ Tariinanin, kara ta yokwowa kimiiramim wigim kam karamaeyim simiir win boinkikim. Kara kimiiramim dimusi bi winkikin, biya kima kariiramim simiiram niki srigikin. Kariirin Biyan Inkam Komii siya bi boinkin. Niingaka. Yim ti dimin hiriinanim kimiirin, yi kariir kwoinkar kwanaingwo boinkikim. Adi Komii siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kariirin wadie asi nwo haiginiugin mi siya kariirin kwoin miyyik iirar hauu haiginiu mi kima ti kariir yai imiirar timi wakaeyokna ap yim kaimwowaigim.

²⁶ Kara ha naingwowi ti hiriinan siyiuin yio wadiekin, inkamim hiriinan wig karamaeyar mi owi. Dimusi rani, taka iya iikamim nuanim sima krimiirin wi siyiu miyyiknan tir tani. ²⁷ Mi kamim yipiki nonkwonam, kima kimiir wig imiir kipi haiburgig mi wig wim kima iripi hiriinan kimiir kam imiir kipi mi haiburgig. Mi kamim yipiki wig nonkwona karamae nwowin, ni kira wig nonkwonam kipi swoki aingwo mi wiga yipiki kamkak nwo karamae nwowa, ni kira kamkak nwowam kipi mi aingwo. ²⁸ Mi wigkamim yipiki nonkwonam, wim kima dimin biyie tiram kipi naingwo. Mi kara kimiirin pi hinina boinkii, iikamim yipiki dimin biyie krimiir tirim, sima wi kimiir kimpipisu haiginiuwi iikamim yipiki nonkwonam. Kara hinina naingwowi, ti dimin hiriinanin kimiir kipi kiyipsibgi haiginiu. Niingaka. Kima nonkwona karamae nwowi, wim wi ti nonkwonani siyiuin, hikak siirsi nwo rani. Niingaka.

²⁹ Ti kariir nomiyauim, ti yaiyim simiir yaimwoki yaimwoim, ti kara win boinkiyim kimiiram yim tisirim. Iya Adi Komii siya nimbingiya krimiir ti nu iir nwowam, ya ini kingiin nwowa, wi sapi digii mi kwoin ara ta sairam daingwoki mi Adi Komii siir mai aiararar mirii iski. Mi tariinanarin, inkamim wigakin yipiki Adi Komii siir mai aiar miriyyim sima nhami nhami kipi mirii, iki kamim nonkwona karamaeyim simiir hiriinan sima mi miriia. ³⁰ Mi iikamim yipiki Adi Komii siir mai aiar miriyyim mi ha ninouninkiyim, yim iki iikamim ninouninki karamae nwowim simiir hiriinan dwo. Mi iikamim yipiki maigimaigwa nwowim, yim sima iki iikamim yipiki kwoin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir hiriinan dwo. Mi iikam

yipiki digworaekwo whiekakakim, yim iki iikamim yipiki digworaekwo karamaeyim simiir hiriinan dwo. ³¹ Mi iikamim yipiki ti nuin siir tiran digworaekwo imiir sainiyim sima ha kipi naingwo, kouin ini sima ywowim. Nningaka. Dimusi rani, ti nuin siir digworaekwowim, mhohiya yim wi simbi digiguski.

³² Kara ha naingwowi, wim kima ini ti hiriinanar mi aingwowim. Mi ti umiram naingwokwonanaei kwoinin wim wi Adi Komii siir naingwo rani. Mi inkamim nonkwonam naingwo karamae nwowi mi siir kwoinin Adi Komii siir mi aiir mirii aramar naingwowi, yim sima ini big nasmirwaiya Adi Komii siiraramar nwowim. ³³ Mi kamim yipiki wigak nwowim, yim simiir kwoinim ha naingwowi, nuan digworaekwowim simiir wig imiirin wi maingimairga sima nwowaiginuwi.

³⁴ Mi inkamim siir kwoinin dimino whisairam naingwowyim, yim simiir kwoinin ha naingwowi Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiramar mi owim. Mi sima hiriinanam warar mi aingwowi, simiir wigim maingimairga simaka mi owim. Mi wiga niki onkwona karamae niki owa mi ta wig kopaksim nninga, saiir kwoinin Biyan Inkam Komiiyin siir dimin taemin imiiraramar daingwo. Sima hinina daingwo, simiir pua mi simiir kwoinim, yim rirmiiyar dwo Adi siir dimin taemin imiir tiram mi wigim yipiki nonkwonam, yim sima simiir kam imiiramar naingwo iski, big nasmirwaiya simakar mi owim. Mi sima ti nuan digworaekwowim simiiramar naingwo kripkai.

³⁵ Mi ti dimin taeminim kara boinkiyim, kara kimiirin hinina bi boinkikin, kara wari dimin taeminim kima tirim simiir kaiyaokikin. Nningaka. Kara ti diminin kimiirin minam boinkikin, kimiir whinkinsiis haiginuwim wi siyu miyikin siir napam. Mi hiriinanki nuwi, ti digworaekwowim ti nuin siirim yim wi kimiir kwoin imiir kiyaiwao rani, kima Biyan Inkam Komii siir dimin taemin imiir tiri.

³⁶ Mi inkamim wig aiirin hindara boiritmaiiyin, siya wa ti idid. Dimusi rani, siya iripa pu saika nwowam naingwowi mi siya saiirin wi hindara ti nonkwona iski mi yio ti hiriinanin yo sowa hi nanae rani. Dimusi rani, sowa bidi yonkwonao.

³⁷ Mi inkamim siir kwoinin siirin siyar swoki kigriraonaei mi siya hinina naingwowi, siirin wi iikam nhirkim kiyai rani mi siya wi iripa pu saika mi o rani mi siya ta wig aiirin mi onkwona karam mi owi, yio ini mi owin. ³⁸ Mi kamim yipiki wig nonkwonam, yim sima siyu miyikimiyik iirar tiri. Mi kamim yipiki simiir kwoin imiirar nwowiyim yim kipi nonkwona, yim ini ywowim mi yim sima dimin komii kibi iirar tirkim.

³⁹ Mi wiga yipiki biya kamkak niki owa mi saeya yaeya kam nwirni nonkwonam kipi tir, iya saiir kamın ha niki owiyin. Mi saiir kamın siya naonamkiswo, aeya nikrani, saeya yaeya kam nwirni nonkwonam ha mi aingwokiswo. Mi ti inkamin, ti saeya nonkwonam tirin, yio siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kınan inkam dwo wi yaeya inkam kipi nwo. Nıngaka. ⁴⁰ Mi kara ti siirin hınına naingwowi, wiga yipiki saiir kamın naowin mi saeya hiriinan kam karamaeyar mi owi, saeya wi maırgımaırgar mi owi. Adi Komii siir naeyıuin kariirin siya whinkinsiis haiginıugın mi kariirin siya boınkin ti hiriinanın. Iriig.

8

Dimin taeminim uruwai siyaowai ninkin imiyyaeiyim simiir boini

¹ Mi dimin taeminim panao kara kimiiram winkii, kara pi dimin taeminim iikamim yipiki ti nu iir nwowim yipiki Adi Komii siir siyu iir nap karamae nwowim mi uruwai siyaowaini ninkin imiyyaeiyim simiir boinkii. Kara ta yokwowa kimiiramın whisarii bi winkika, biya kima simiiram niki sriigikim. Kara ha naingwowi, kima hiriinan bidiyar iki boınkiyim, krıma ti dimin iirin ina ninokninkinim. Mi kara pi hınına boinkii, inkamin dimin taemin whiekak ninokninkiniyin mi ti hiriinan digworaekwowim siirin sima nantamiyiriyiri mi siya panınsi wakaeyoknasi. Mi krıma irni nwirniyam ninan aingwokwowi mi ti hiriinan siyuin krıma krıma krımar swoki kinsiisnaei mi krıma wi wadie saiirsıyar nwowi, Kraıs siir hiriinanın. ² Mi yipiki ha boini, sima digworaekwo whiekakim bidi yinomokninkin digim mi yio Adi Komii siya simiirin wi ha boini, sima miıyık rani, sima bi sibgu naingwo omokim. Mi sima hınına bi mi aingwokim sima siir digworaekwo whiekakim simiir bidi mi inokninkinim. Nıngaka. ³ Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwowyin, yio wi hınına boini, sima wadiekim mi sima siir iikamkim.

⁴ Mi kara kimiirin pi mın boinkii, nae dimin taeminim yipiki sima ninkin imiyyaeiyim uruwai siyaowaini. Mi ti siyu hiriinanın, kara pi hınına boinki, krıma uruwai siyaowai simiirin ina ninokninkinim, yim sima kaimwo rani. Yim sima Adi Komii rani. Adi Komii sasaırgın biıyar whıuwıniıunan. ⁵ Digworaekwo kasa kasa rani, ninomor kou hir nwowim mi nu tirin iriipi hiriinan. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apkaramae nwowim sima boın, krıma ini Adi Komii siir hiriinan ywowim. Mi kam adiyaowaeyim yim ha naingwowi, ti uruwai siyaowaiyim, yim hıriıyar nwokim. Mi nim krıma iikamim simiirin ina ninokninkinim. ⁶ Adi Komiiyin nwrkı nwıruwaırgın, siya krımiir Adıgın mi siya

hɪriiyar nwokin mi siyaingɪn digworaekwo whiekakim simiir bwamkibwamin mi krɪma hiriinanar dwo mi siiraramar dinmiinɪnkin. Mi Jisis Kraisin nwiɾki nwɪruwaiingɪn yipikin hɪriiyar whauɪniunan biya siya ninomor nu sowiir digworaekwo whiekak imiirar mi nonkwokwokin. Mi krɪmiirin siyar mi onkwokwokikim mi krɪma siir naeyɪu iir haigim mi krɪmiirin siya whɪnkɪnsiiskim mi krɪma hiriinan asi nwowi.

⁷ Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, simiir nhirim hinina kigninoknɪnkin tani, ti niksisaе uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Yim sima ha naingwowi, sima inkamni hanin yaimin dimina mi omboboɪni. Mi iya sima naeyim uruwai siyaowai imiir nɪnkin imiiaeyim simiir naeyim, sima ha naingwowi tiriiginim yim kaimwowaingim. Mi iki naeyim sima swoki aeyim yim uruwai siyaowaini simar niki inkɪn imiiaе imaingim mi simiir mhi kwoɪnim pi miyik swoki o rani, pi yibgini hanin hindarar kamitkɪni. Dimusi rani, simiirin dimin whirkin bi neyokin. Mi Adi Komii siya pi big nasmɪrwaiya nwoki rani. ⁸ Adi Komii siya naeyim uruwai siyaowaini nɪnkin imiiaeyim krɪma naeyim simiirsi bi naingwoyɪmyokikin. Niingaka. Mi iki krɪma mi ae karamae mi owiyim, simiirsi bi mi aingwoyɪmyokikin yim dimin komii rani mi ti diminim krɪma naeyim, yim wi krɪmiir tirbu rani mi Adi Komii siya krɪmiirin wi hinina naingwo rani, krɪma iikam bibiyekim. Niingaka. Mi diminin iki krɪma nae karamae nwowiyin, yo wi krɪmiir mi kiyipsibgi haiginu rani mi Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi mi aingwo rani, krɪma iikam miyikim. Niingaka. Diminim krɪma naeyim yim dimin komii rani.

⁹ Yi tiriiginin yo dimin karamaеka. Mi kima wi mintirao diminim kima naei simiirsiyin. Mi hiriinanki niuwi, kima wi iki iikamim yipiki Kraisiir siyɪu iir sibgu ap karamae nwowim wi simiir kiyipsibgi haiginuwi. Mi yim wi hinda kipiyyar nwowuguskii. Dimusi rani, sima kimiir kigim, diminim sima haiyaiyin kima naekin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, kira hinina boɪni, an kara ti inkamin ti digworaekwo imiirin ina kigninoknɪnkinin. Mi kira ti nae imiirin ha naei ti sima nɪnkin imiiaeyim uruwai siyaowaini mi ti inkamin yipiki niki aingwo tibmii kɪn karamae niki owin Jisis Kraisiiram mi siya kiriir kigi, kira ti dimin iir naei mi yo siya wi ti naeyim uruwai siyaowaini nɪnkin imiiaeyim wi simiir naeyamar mi aingwowi. Mi siir naingwo tibmiiya wi sima kiyipsibgi haiginuwi biye nwowamin. ¹¹ Mi ni kira ti dimin imiir asi naei, ni kira hinina naingwowi, uruwai siyaowaiyim yim dimin komii rani. Mi inkam nwirin dimin whirki neyok karamae nwowiyin Kraisi siirsi bidiyar mi aowin. Mi siya ha naei ti nae iirin mi ti diminim Kraisi siirim siya niki

kigna tirim, yim wi kipii nwoki rani. Dimusi rani, ti naeyim siya naeyim simiirsika. ¹² Kira wi kariir nomiiyauwin siir kwoin iir kiyipsibgi haiginuwi kipii siya nwowam mi siya Krai siir yai aiirin wi sibgu wakaeyokna ap rani. Dimusi rani, waro diminin kira kwatirkiyin siirsika. Mi kima Krai siirin, wi ti hiriinan siyu biyeyin wi siir tiri. ¹³ Mi ta hiriinan sairsika, ti diminin kara naei, yio wi kariir nomiiyauwin siir kwoin iir kiyipsibgi haiginuwi biye siya nwowim mi dimin taeminim Krai siirim siya niki kigna apim, simiir warar. Mi kara mhoiia wi ti hiriinan dimin imiir swoki ae rani kara pi boriisopi kariir nomiiyauwin siir kwoin iir nwowaiginuwin biye. Dimusi rani, ti dimin taemin hiriinanim simiirsika. Iriig.

9

Pol siya maingimarga dimusi bi nwokin, siya umirim iikamim naingwo tibmii kaniyim simiir hiranki bi haigin dimin taeminim siya naingwowim simiiramim

¹ Kariirin wi dimin whirki nikidu rani, ti dimininim kara tiriyim Adi Komii siirim. Kara aposel inkamim mi Jisis Krai siirin karar kigin. Mi Biyan Inkam Komiiyin mi iikam kima Krai siir yai aiirin wi hiriinansi wakaeyokna api. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siir digworaekwowim yim kara tirim kimiir, simiirsika. ² Mi iikam nhirim hiniina naingwo karamae nwowi kara aposel inkam tani, yio dimin komii rani. Mi wim kima om Korin warauran iikamim wim kima kariirin hiniina asi naingwowi, kara aposel inkamkin. Dimusi rani, digworaekwowim kara nusiimauwim kimiir simiirsika. Mi kima kimaigim Krai siir yai aiir wakaeyokna apiyim. Mi ti digworaekwowim Kimiirin sima nusiimauugim hiniin, kariirin Biyan Inkam Komii siya nimbingin aposel inkam nwowamin.

³ Mi iikamim ha boiniyim kariirin hiniin kara aposel inkam tani mi kara simiir yai akan pi hiniina nowarkii boinkii wara yayim kara winkyim simiirin. ⁴ Mi haninginuwi, kara dimin taeminim iikam kimiir warauranki ti hai mi kara pa nwoki aeyim dimininim kara tirim kimiir simiirsiiyin. Dimusi rani, kara aposel inkamkin. ⁵ Mi yipiki Biyan Inkam Komii siir siyu iir napiiyim wigim, krima simiir mi onkwonaei yio ini mi owin mi krima wi simaka niki amyokiyokiiyim iki aposel kam nhirim simiir hiriinan iki Biyan Inkam Komii siir nomousisimim simiir hiriinan mi Pita siya, aniya? Mi ini mi owin kara naeyam kariir mi aiiram mi srii? ⁶ Mi Banabas mi kara krira krirar ti mirii nonkworinu kripkai nae sainamin mi nae imiir naeyamin kririirgi kririir umir imiirrarar ti krinmai, aniya? ⁷ Mi kamim yai niniyan inkam nwowiyim sima nae minim simar bi kigiraonaekim. Mi inkamim numiran

sasaeya ninkiniyin mi inkam nhirkim siirin ha pi boinikin, wari dimin taeminim kira ninkikinim simiirin wi kira nae rani. Iikamim wi sibsib kigrirao rani, simiirin iikam nhirkim boini hiniin, kima wi simiir mwii imiir kwiyae rani. Nningaka. Mi krira kimiiram naeyam srii wi wadieyar mi owi, aniya?

⁸ Tiki yayim yim inkami kwoinarar bi priinaingwo boinkikim. Nningaka. Siyu komiyyin biya Adi Komii siya hauugiyin Mosesni, yo iripi hiriinanar mi boinkikin, ti diminim yim kaimwowaigim. ⁹ Mi bidi bidiniyarin Moses siya yayim Yokwo Komiiiniyin hiniina winboinkikin, bulmakauin witnid nokwobrombropiyyin siir yai airin wi uridni kipi kogripikou mi hiriinan tiri, siya wi ti witnid imiir nae rani. Nningaka. Adi Komii siya bulmakau imiiram bi naingwokin iya siya ti yayim Moses siir boinmimauuwim. ¹⁰ Nningaka, siya ti yayim minam winkikin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam bulmakauni haniin. Moses siya ti yayim minam winkikim, krima ti yai imiir ninokninkinim. Mi inkamin yipiki nu hainopin mi inkamin yipiki sasaeyim wai nwowim simiir ningugu haiyin, sowa nwisairarin wi umir kinar haiswowi ta miya sowa miriyya sairsiyyin. ¹¹ Mi krima Adi Komii siir yayi kimiir bidiyar iki boinmimauuim ya ini naenan ywowa kimiir mhiyyim saeyar kinu haiginiuwi. Mi hiriirankiniuwi mi tari kima wi nae krimiir hauu rani, krimiir piu airsi, aniya? ¹² Mi iki iikam nhirim yipiki kimiir whinkinsiisiiyyim, sima naeyim kimiir warauranki mi haii, simiir pua sair kirie haiginiuam mi ti hiriinan siyuin yo ini wadiei wadieyar mi owin, krima kimiir biyan inkamim nae mi haiyim. Mi biyar nwoyokiyokiiinaniyyin mi tariinanar yadigiyin, krima iikam kimiir waraurankin dimin sim whir bi swoki haimiminkim. Krima inkam paeprikabnan nwokim mi krima mhiigar mi aokim. Mi krima kimiir kwoin imiirin wi hiriinan sairsi nikpitmai rani. Mi krima hiriinan tiri, wim wi Jisis Krai siir yai aair wakae rani. ¹³ Kima ta yai aair daingwoki, Isrel simiir pris inkamim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya sair miriyyim, sima simiirin pa mi boinki, sima naeyam ti nae nhirim ti iikam ima hainaniyyim ta omaka aair Adi Komii siiram. Mi ti pris inkamim ti diminim ti kam ima haingigim hiya nae haiginiya sair, sima simiirin pa haii mpa ninkin imiyyae Adi Komii siir mi haimiyyim pi simar swoki aei. ¹⁴ Mi ti hiriinan siyu kaimwoin Biyan Inkam Komiiyyin yo iripi hiriinanar mi boinkin. Ti iikamim yipiki Krai siir yaiwin kibiya sair boinmimauuim, yim sima nae digworaekwo minim wi iikamim yai sima boinmimauuim simiir hiranki haii simiir piu aair kirie haiginiuam.

¹⁵ Mi ti hiriinan siyuin kariirin ini wadie siya ywowin kimiir aposel inkamin siya sriyamim kimiir. Mi biyarin kara

kimiiram bi kaugin diminamin mi tariinanin kara ta yokwowa kimiiramın hiriinanam bi winboinkikin, kima kariir kigriraowim. Mi kara mhuigi nao kingiin nwokiswo mi kara kimiiramın pi naeyam dimuim mi srugii. Nningaka. Kara pi boriisopi dimin whirin inkam nwirni inanki haiyim. Mi kara dimin haii mi kara wi ha boin tani kara Krai siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuin mi umir bi haigin. Nningaka. ¹⁶ Mi kara maigimaigra kanakana bi nwonakin Krai siir yai win kibiya saiir boimimauuamin. Nningaka. Kariirin Biyan Inkam Komii siyar nimbingikin ta saiir tiramin. Mi kara simiir boinmimauu karam nwokiswo mi kariir kwoinin kanakanarin wi io prasae di yowwi. Mi kara ta yaiya Biyan Inkam Komii siya boinkiya kariir ya wi digiumii pi haimriiyugin. ¹⁷ Mi kariir kwoinaigra priinaingwo tirkiswo ta miya Krai siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuwiya mi kara wi umir digworaekwo ta mi aiirsiyar pi mi haiyin. Mi ya tariigina ya kariir kwoinaigra bi priinaingwo tirka. Nningaka. Adi Komii siyar nimbingin kariirin ta mi aiir miriiyamin. Mi hiriinankinuwi mi kara wi umir, digworaekwo nae min hai rani, ta mi aiirsiyin. ¹⁸ Mi hiriinan tirkiswo mi kara wi piki hinin umirin si pi haiyin ta miya kara miriyya saiirsiyin, ha? Kara wi ti si pi haiyin. Mi iya kara Krai siir yaiwin kibiya iikam imiir boinmimauuwi mi kara simiiramın wi nae umir minam srii rani. Nningaka. Mi sima Adi Komii siir yaiya hinda whisariyar priihai. Mi ti hiriinan siyiuin ti maigimaigra kara nwowin, ya tariigina ya kariir umir aeya.

¹⁹ Kara inkam nwirni aowa bi nwokin mi kara ini iikamim simiir whisarii mi priimiriyan inkam yowwin. Mi kara iikam whiekakim simiir kwoinim wi digar piyamisi owin Jisis Krai siiram kiyaiyim, siiram naingwo tibmii kinim. ²⁰ Mi iya kara Isrel simiir iikamim simaka nwowiyin, kara pi Isrel simiir siyiu imiirar mi api mi Moses siir siyiu komii ikin. Mi ta hiriinan saiirsiyairga kara iikamim simiir kwoinim saiirsiyar kiyaii, sima Jisis Krai siiram naingwo tibmii kinim. Mi hiriinankinuwi mi ti Moses siir siyiuin siya boinkiyin kariir, yio wi nwo rani, kariir kou. Mi ti iiyim kara nwowim hir kara simiirar mi apkim mi ta hiriinan saiirsiyairga kara simiir kwoinim saiirsiyar kiyagin. Mi wi Moses siir siyiu komiini yaiyim wi sima nwo rani, simiir kouin. Mi sima wi Krai siir yaiwin kibiya saiiram ninmiininkini. ²¹ Mi kara Moses siir siyiu komiiyin siirin naingwo owouu rani. Mi siirin digiumii bi haimriiyugin. Nningaka. Mi kara tariinanin ini Krai siir yai imiir wakaeyokna apin. Mi iya kara iki iikam nhirim yipiki Mosesni yaiyim sim wakaeyokna ap karamae nwowiyim simaka nwowiyim, kara Moses siir yai imiir bi napikin. Kara ti hiriinan siyiuin minam tirkin, kara

wi iki iikamim simiir kwoin imiir niki kiyaiyim Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiikanim. Mi ti hiriinan kara tirin, kara Adi Komii siir siyu iir bi taouugakin, kara Jisis Kraiis siir siyu iir napkin. ²² Mi iya kara iikamim yipiki naingwo tibmii kirie nwo karam nwowiyim Jisis Kraiis siiram, simaka nwowiyim mi kara diminin maingimainga sima nwo karamae nwowiyin kanaka, siir bi tirikin. Nningaka kara diminin sima naingwowyin hinin yo ini ywowin kara siirarar tirikin. Mi hiriinan saiirsika, kara simiir kwoin imiirin asi kiyai kirie nwowamin, Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinamin. Mi inokinokin kara iki iikamim hinda tindanim simaka nwowiyim, kara diminin iki sima naingwowyin hinin yo wadiekin, kara siirarar napikin. Mi ta hiriinam saiirsika, kara simiir kwoin imiirin hiriinansi kiyagin Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kinim.

²³ Mi kara inok inokin hiriinan ta saiirsi tirkin Kraiis siir yaiwin kibiya saiir hainanamin. Mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi hainan prapraskii kariirin mi iki iikam nhir ikim. ²⁴ Kima ta saiir daingwoki. Iikam whiekakim iki ninkikin iwitiyim sima biikinar bi nwoswowikim. Nningaka. Nwirkinwiruairgin pi bi iwit okwoiu. Mi ti inkamin bi niwit okwowin diminin pi sasar haiyiskii. Mi ti hiriinan siyuin, ti iikamim yipiki ninkikin iwitiyim kima Kraiis siir yai airamamin hiriinan sibgu wakaeyokna api mi kima dimin miyikin Adi Komii siya wi hiriinan saiirsi hauuwi. ²⁵ Mi iikam whiekakim yipiki ninkikin iwitam naingwowyim, dimin haiyim, sima inokinokin nhami nhami bi niwitikim mi simiir pua kirie saiirsiyar nwowi. Sima ti hiriinan mansi tiri, sima wi iki iikam nhirim simiir nwoki iwit halburim mi wi diminin Adi Komii siya hauuwi iikamim bi nwowim simiir wi siir nwoki haiyim. Krima dimin komii komii imiirarar tir Adi Komii siiram wakaeyokna apim mi krima wi siir dimin miyik miyik imiir nwoki haiyim. Yim sima ti diminim ti kamim ninkikin iwitiyim bi nwowiyim sima haiyim wi simiir hiriinan biyie nwo rani. Nningaka. Yim sima wadieki wadie imairgim mi wi hiriinyar nwoyokiyokikaeyami. ²⁶ Kara ti inkamin yipiki hinda tinda niyaeyimyok kaowiyin siir hiriinan bi ninkikin iwitikin. Nningaka. Kara ini inkamin yipiki maeyaua niwit okwowiya saiirgisaiiramar nanmainonkwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti hiriinan siyuin kara inokinokin Adi Komii siir mi aiir asi miriinanai. Mi inkamin yipiki yaii niniyin siya siir ina hinda bi priitio priitowika. Nningaka. Mi ti hiriinan siyuin, ta Adi Komii siir miya ta kara miriia ya hinda bi mi priimiri priimiriiga. Nningaka. ²⁷ Kara kariir pu aiar kirie haiginunaeikin karar kigriraowamin mi saeya wi kariir kwoin iirarar nwoki wakaeyokna apim. Kara ti

hiriinamin minam tiri, mhoiia kara Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwi mi siya kariirin wi hiriinan boin tani, kara inkam paii rani mi kara siir dimin miyik miyikim wi simiir hai rani. Iriig.

10

Kima, kimasiyar mintiraona kima wi dimin biyie kipi tir

¹ Ti kariir nomiiyauim kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim siyiun Adi Komii siya tirin krimiir yidiwi wanwiyayim simiir. Mi ta iya krimiir yidiwi wanwiyayim sima Moses siir wakaeyokna apnamim niimau mieki mieya hiriir mi taka iya Adi Komii siya wau marsima saiir yikropki simiir siyu iir nisiimauu apnamam. Mi taka iya siya simiirin bidiyar mi whinkinsiis haiginuun. Mi iikamim sima ini whi komiia pariidnan dapiya ini saiirar mi iyapidnaidamim mi simiir nwrki bi swoki aomin aominkin. ² Mi diminin krimiir yidiwi wanwiyayim sima tirin, iya simiirin waumir sima saeya kiikii ikoua sima kigna apam mi iya sima whi komii kwira pariidnan nikuwiya sae mi iyapidama, yim tiki digworaekwo hiriinanim, yim iikam imiir nisiimauugin sima Moses siirarar wakaeyokna ap iskiyim. Mi sima ini siirarar mi wakaeyokna apim iikamim yipiki baptaisim simiir hiriinan yipiki hinina nisiimauuim sima Biyan Inkam Komii Kraiis siirgim mi simiirin ini siyar kigirkakim. ³ Mi iya sima niimau boskwonau hir nwowa, sima naeyin mana nikuwiiyin siir naekim, yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiir siir hirankin. Mi tiriugin simiirin siya whinkinsiis haiginugin simiir naingwo tibmiia kirie nwowam. ⁴ Mi sima opa yipiki Adi Komii siya hauugiya simiir saiirar mi kwiyae. Mi tariigina simiirin saeya kinsiis haiginugin mi simiir naingwo tibmiia komiigi komii asi nwokika. Mi ta opa sima kwiyae, ya siia komiia saiir hiranki nitka. Mi ta siia komiia ya aknainan Kraiis siir nisiimauuga simiir kwoin iir kinsiis haiginuam ta opa sima kwiyae simiir piu aiir kinsiis haiginuam saiir hiriinan. ⁵ Mi Adi Komii siya simiirin ti hiriinan siyu kaimwoin siir asi whinkinsiis haiginugin, Adi Komii siya maigimaigra iikam hoimgakim bi nwokin mi ta hiriinan saiirsika siya hiriinan asi tirkin mi Adi Komii siya iikam imiirin hiriinan saiirsi nisomsom aokao digiyam tirkin. Mi simiir piuis biyeyim niimau hinda tinda digar asi nwokikim.

⁶ Adi Komii siya ti hiriinan diminin minam tirkin, krimiir nisiimauugin kima wi iki dimin biyie hiriinanim sima tirim wi simiiram naingwowisi, simiir tiram. ⁷ Kima uruwai siyaowaini inig kipi hainan, krimiir yidiwi wanwiyayim

simiir iikam nhir ima tira saiir hariinan. Mi ti Adi Komii siir yayim biya Moses siya wankiyim Yokwo Komii saiir yim hinina win boinkikim. ⁸ Mi iikam krma ti hariinan siyu biyeyin hii sama priininae priininaeyin siir kipi tir, biyan iikam nhirim sama tirim simiir hariinan. Mi Adi Komii siir kwoinin paenan ha nugiyyin simiiram mi siya simiir iikam nhirim ina yisomsom aokaokiyim. Mi 23,000 nim yim iikwiruwa saiirar mi kwaonam. ⁹ Krma Biyan Inkam Komii siir kwoin iir kipi kiyai, io krimaka nwowam, biyan iikam nhirim sama tirim simiir hariinan. Mi Adi Komii siya io simaka ha nwowin mi siya mpugim ina yikropkiyyim mi simiirin ini sama piyaokaokiyim. ¹⁰ Krma Adi Komii saika kipi nanknwaowarki boin, biyan iikamim simiir nhir ima tira saiir hariinan. Mi sama diminam ha boinanaeyim mi Adi Komii siya siir paekwosimin siir yikropki mi siya ha nitin mi simiirin siya yisomsom aokaoki.

¹¹ Mi ti digworaekwowim ti krimiir yidiwi wanwiyae imiir tirim yim iya sama niimau boskwoki boskwonau hir nwowa ha tirkim. Mi ti digworaekwowim Moses siya wankiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krimiir nsiimauugim krma wi simiir hariinan kipi tir. Sama ti iikamim ti tariinan nwowim krimiir nsiimauugim, iya Kraisi siya swoki itana ini kingiin nwowa. Mi krma krimasiyar mintiraona krma wi dimin biye kipi swoki tirmimin biya krimiir yidiwi wanwiyayeyim sama tirim simiir hariinan.

¹² Yim tiriiginim yim ini ti sama tirim ini simiir hariinanar mi imbiyamim mi wim kima iikamim yipiki ha naingwowim wim kima kiriekim mi kima Kraisi siir siyu iir napim ini kimiir yidiwi wanwiyayeyim simiir haiburim. Mi kima kimasiiyar mintiraona kimiir kwoinin iki iikam nhirim sama kiyaii mi kima wi siyu biye tiri. ¹³ Mi kima wi hinina kipi naingwo, ti digworaekwowim kimiir kwoin imiir kiyaii, kimiir nikpitmayam mi tiki hariinan diminin iki iikamim, iki hinda tinda nwowim simiirin ini iriipi hariinanar mi tirin. Yim sama yaeya rani. Nungaka. Adi Komii siya wadiekim, kimiirin wi siyar whinkinsiisi. Mi siya iki dimin bibiyeyim wi simiir kigninkinki rani, kimiir kwoin imiir nipiyaokiyam mi kimiirin wi sama nikpitmai rani. Kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi ti hariinan dimin biyeyim ti kimiir kwoin imiir kiyaiyam tiriyim simiirsi nokworinuum.

¹⁴ Ti kariir nomiiyau kingi kinim, kima uruwai siyaowai simiirsiyyin aru dwo wim wi simiir inig imiir wara pi hainanisi. Dimusi rani, kimiirin wi Adi Komii siyar whinkinsiis haiginui mi wi siyar kigriraowi. ¹⁵ Kara ti yayim iikamim yipiki ninokninkin miyikakim kimiiram boinkikin mi kima ti yayim ti kara boinkiyim simiir ti aingwoki mi simiir ti sibgu

hid. ¹⁶ Mi iya krɪma kumuniyɪn opa mobɪn siir nwokaiiya nhwo saiiram kwɪsboɪniyɪm mi krɪma iki saiir kwiyaeiyɪm mi krɪma hinɪna nɪsiinawuwi, krɪma mi Kraisiya krɪma ini nwiruwar ywowɪskiyɪm mi ini kwoɪn whiruwar mi okiyɪm ta siir nhie aɪramɪn biyyar naokiinainama mi bretɪn krɪma nɪnibimbir aeyɪn yio mɪn mi isiimauugin krɪma mi Kraisiya krɪma, ini kwoɪn whiruwar ywowɪm ta siir piua biyyar naowa yipiki paeyɪn hiiniyar nɪrionɪnkinɪn saika nɪnkin irinugiyɪn. ¹⁷ Mi iikam whiekakɪm krɪma kasa rani mi krɪma ini bret haruan siirarar yaeyɪm. Mi bret haruan krɪma naeyɪn yio tɪriiginɪn yio mɪn nɪsiimauugin krɪma whiekakarɪn ini Kraisiya siir piua kwiruwawu saiirarar yɪnkiamamasuɪm.

¹⁸ Kɪma Isrel simiir iikamɪm simiir daɪngwoki mi iikamɪm yipikki ti nae imiir naeyɪm biyya priskɪm sɪm haiginɪm hiyya naemɪn dimɪn haiginɪya Adi Komii siiram, yɪ tɪriiginɪm yɪm mɪn nɪsiimauugin sɪma mi Adi Komii siya, sɪma ini kwoɪn whiruwar ywokiyɪm ta hiyya nae mɪn haiginɪnkin imiyyaeya saikan. ¹⁹ Mi ta yaiya kara boɪnkiya kimiir ya ta saeya, nae mɪnim mi wraisu mɪn ikɪm yipiki sɪma nɪnkin imiyyaeyɪm niksisaeyɪ uruwai siyaowaini mi ti naeyɪm yɪm dimɪn komiigin, iyie? Uruwai siyaowai sɪma ywo dimɪn komiyyɪn? Nɪngaka. Yɪm naeyɪm yɪm nae imairgin. Mi yɪm ti uruwai siyaowaiyɪm, yɪm tɪdiyɪu mɪn imairgin. ²⁰ Mi iikamɪm yipiki ti dimɪn taemɪn imiir nap karamae nwowiyɪm mi Adi Komii siir naeyɪm siir nɪnkin imiyyaeyɪm hiini sɪma nɪo haiginɪyɪm, yɪm sɪma simiirɪn pi uruwai siyaowaini swoki nɪnkin imiyyaei pi Adi Komii siir nɪnkin imiyyae rani. Nɪngaka. Mi kara pi boriisopi kɪma ti dimɪn hɪriinanɪm uruwai siyaowaini nɪnkin imiyyaeyɪm simiir naeyɪm. Mi kɪma ti hɪriinan dimɪn imiir tiri, yɪ tɪriiginɪm yɪ mɪn nɪsiimauugin kɪma mi uruwai siyaowai sɪma, wɪm ini iripar yɪnkiamasuɪm mi ini kwoɪn whiruwar ywowɪm. ²¹ Mi kɪma Biyyan Inkam Komii siir op mobɪn wi siir kwiyae rani, kɪma uruwai siyaowaini op mobɪn siir kwiyaei. Kɪma wi hɪriinan tɪr tani. Nɪngaka. Mi kɪma naeyɪm Biyyan Inkam Komii siir hiyya saiir haiginɪyɪm siir nɪnkin imiyyaeyam wi simiir nae rani, kɪma ti naeyɪm uruwai siyaowaini nɪnkin imiyyaeyɪm simiir naei: Kɪma wi hɪriinan kɪpi tɪr. Nɪngaka. ²² Mi kɪma hɪriinan tiri, wɪm wi Biyyan Inkam Komii siir kiyopsɪbgi haiginɪuwi mi siya wi io kimakar nwowi mi kimiirɪn wi siya pi tɪoɪn. Siyairgin kirɪe komiigakin mi nɪm krɪma ini nɪnga ywowɪm. Mi siya kimiir tɪowi mi kɪma wi siir nikwowaisii rani. Nɪngaka.

²³ Wɪm kɪma ti digworaekwo imiirɪn hinɪna boɪnkɪm, ti digworaekwowɪm krɪma tɪriyɪm yɪm wadiyairgin. Mi kara kimiirɪn pi hinɪna boɪnkii, ti digworaekwo hɪriinanɪm, yɪm wi kimiir whɪnkinsiis haiginɪu rani, Adi Komii siiram sɪbgu

wakaeyokna apim. Sima wi kimiir kwoin imiir kirie haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim simiir nhirim sima simairgin mi kima, ti kima tirim simiiram daingwoki. ²⁴ Kima wi kimamar kipi naingwona mi kima wi iki iikam nhirim simiir whinkinsiisam daingwo.

²⁵ Mi kima wi kipi nidid wraisuim maket haiginiyim simiir sainsiyin mi simiirin hinina kipi mi srii, ti wraisu biya uruwai siyaowaini ninkin imiiaekim mi kimiir kwoinim wi hiriinan naingwoyimok karamae saiirsi nwowi. ²⁶ Mi yayim yipiki Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkiyim bidi bidiniyar yim hinina win boinkikim, ti nuin yio Biyan Inkam Komiiyin sirgin mi digworaekwowim siir mi owim iriipi hiriinan siir. Mi krma ina ninokninkinim mi krma digworaekwo whiekakim simiirin wa naei.

²⁷ Mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwoiyim, sima kiriiram boinkii, simiir omaka hiriir namam nae simaka naeyam. Mi kima ti naeyim sima hauuwi kimiir, simiirsiyin wi hinina kipi naingwo, tiki naeyim inkamki bidi yamisi inkin imiiaeyim, iyie? Kima hindara wakaemumu ae. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim ²⁸ Mi kima ti inkam inaka nidwowi mi siya kimiirin ha boini, tiki naeyim biya iikamkim sim niki inkin imiiaeyim uruwai siyaowaini sima. Mi kima ti nae imiirin wi kipi nae wim wi inkamin kimiir nokmwim aeyin wi siir kwoin iir pi kinsiis haiginiuwisi. ²⁹ Kara siir kwoin iir boini, kimiir iir boin tani ti diminim siya niki boinmauim simiir kipi nae. Mi kima hinina naingwowi, krma ti nae imiir nae karamae dimusi nwowi mi tari yi minsika, iki iikam nhirim yim Kraiis siir yai imiir bi sibgu wakaeyokna apikim, aniya? ³⁰ Mi kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinkiyim mipa mi boin wadiekii. Dimusi rani, ti naeyim kara naeyanim simiirsika. Mi iikam sima hinina dimusi boinkim kara siyiu miyiknan bi tirkin ti dimin taeminim kara naeyim simiirin, ha?

³¹ Mi kara kimiirin ta saiirin pi hinina boini, ti naeyim kima naeyim mi opa kima mi kwiyaeya mi wraisu minim kima naeyim mi dimin taeminim kima mi tir ikim, kima simiir tiri mi ti iikamim yim Adi Komii siir inig iir hainan-prapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ³² Mi kima wi ti dimin hiriinanim simiir kipi tir. Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim mi iikamim Adi Komii siir isid nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginiu rani, siyiu biyie tiramin. Niingaka. ³³ Yim ti dimin taemin hiriinanim ti kara boinkiyim kimiir, yim kariir kwoinkar naingwo boinkikim. Kara ti dimin taeminim minam tirkikim iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. Kara ti diminim karamar bi tirkin, kariirar swoki whinkinsiis

haiginiuwim. Kara ti dimin taeminim minam tirkin, ilkamin simiir whinkinsiis haiginiuwim. Mi simiirin wi Adi Komii siya nwoki anmaiwarkainam simiir dimin biyieyim simiir hirankin ti sima tirim. Iriig.

11

¹ Kima ti dimin taeminim kara tiriyim simiir kigna ap, ti kara mi kigna apiyim dimin taeminim Kraisi siya mi tirim simiir saiir hiriinan.

Wigim simiir mwo imiir kaigrisu idwokaiiyim, Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir simiir boinka

² Kara kimiirin dimusi bi hainanprapraskikin, kima ti dimin taeminim kara boinmimauuim inokinok simiir wakaeyokna tirkim. ³ Kara ha naingwowi kima ti yayim kara boinim simiir dinokninkin Jisis Kraisi siyairgin kamim simiir kougi kou nwowin mi kamim yim ini simiir wigim simiir kou ywowim mi Adi Komiiyin yio ini Jisis Kraisi siir kou ywowin. ⁴ Mi ta hiriinan saiirsika mi inkamin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiriir nami mi siya pagra siir mwo nwowa saiir kibwaehai karamae nwowi mi siya Adi siir yaiya hiriinankakar boinmimauuwi, yio ti hiriinan siyiuin yio Jisis Kraisi siir kiyopsibgi haiginiuwi. ⁵ Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi sima Adi Komii siir yaiya ha boinmimauuwi omaka siir inig hainaniya saiir hir, yi ti hiriinan siyiuin yi saiir kam iirar swoki kiyopsibgi haiginiuwi. Mi saeya hiriinan naingwo karamae nwowi mi saeya wi wiga yipikki saiir kan aiir piriyaio iuguskiya mi nididgak ha nwowiya wi saiir hiriinan nwowi. ⁶ Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu karamae nwowi mi saiir kam saiir kan aiir piriyaokii mi yi ti hiriinan siyiuin yi saiir nisiimauuwi hinin, saeya siyiu miyiknan bi napika. Ningaka. Yi wi hiriinan tir tani. Mi wigim dimin taemin simiir mwo imiir nitimwaniuwi, yim sima wi nididgak nwo rani. ⁷ Mi kamim iya sima Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi iya sima nhwo Adi Komii siiram mi kwisboiniyim, simiir mwowim dimin taemin kipi nitimwaniu. Dimusi rani, kamim yim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin kirie komii komiiyim paenan nuyaeyim mi digworaekwo whiekak ikim simiir sibgu kigirkakikim. Mi yim wigim. Ningaka. Yim sima simiir kamim simiir kirieya mi simiir dimin miyik miyikim paenan nuyaeyim mi simiir inig komii ikim, yim simiir nisiimauuwi. ⁸ Adi Komii siya Adam siir piua Iv saiir piua saiir hiranki bi haiga mi siya ha bi nonkwokwokin. Ningaka. Adi Komii siya Iv saiir piu aiirin diminin Adam siir piu hiranki haiyin siir nonkwokwokin. ⁹ Adi Komii siya Adam siirin Iv saiir whindiriraeraram bi nonkwokwokin Adi

Komii siya wiga Iv dapiya saiir nonkwokwokin Adam siir whindiriraeraram. ¹⁰ Mi ti hiriinanin yi ini mi owin wig sima mi itinwaniuwiiyim dimin taemin simiir mwo imiir. Yi ti hiriinanin yio min nusiimauugin, wig imiirin ini kam imar kigirkakim. Mi simiirin ini simar kigriraonamim iya sima omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir namiyim. Sima wi ti hiriinan dimin iir tir. Dimusi rani, Adi Komii siir paekwosimin ini simiirar kigin. ¹¹ Wigim yim simiir kamim simiir aowar timi o. Mi nim krima iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siirim, nim krima ini nwiruwar ywowiskiyim. Mi irni nwirniyin ha timi inan whinkinsiis ankinsiis wadie sibgu nwowamin. ¹² Krima irni nwirni dinan whinkinsiishaiginu, wadie sibgu owamin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin, Adi Komii siya bigi biyan wiga saiirin inkamin Adam nikiuwiyin siir piu hiranki haiyin diminin siir nonkwokwokin. Mi hirankar nitiyokiyokinananiyin mi ini tariinanar yadigniyin, wig sima kam krimiir asi naokainae. Mi ta hiriinan saiirsika krima irni nwirniyam asi naingwowi. Mi iikamim mi digworaekwowim ti nu iir nwowim yim Adi Komii siyar nonkwokwokin.

¹³ Mi kima ti dimin imiir daingwoki mi simiir hidgi. Mi wigim dimin taeminim Adi Komii siiram kwisboinkii mi sima simiir mwowim dimin taemin nitinwaniu karamae nwowi mi ti hiriinanin yio wadiekin, iyie? Miiyik rani? Yio miiyik rani, ini biyie ywowin. ¹⁴ Mi krima tariinanin ta saiir ti naingwoki mi inkam nwirin siir kana priei nwowi wigmi kamim simiir hiriinan, siya wi nidid prasae kipi kin. Dimusi rani, ta saiirsika. ¹⁵ Mi yim wigim yim ta saiirsiyin nididgak bi nwowikim. Dimusi rani, ta kan hiriinana simiirin Adi Komii siyar hauugin simiir mwo imiir higrinuam. ¹⁶ Mi iikamim ti hiriinan diminin simiirsi ninkinwaowarki boinam naingwowi mi kara simiirin pi hinina boini, aposel kam krima iikam imiirin wi dimin whir kigna apam kipi swoki kiwaki mi kara ti hiriinansi boinkikin. Iriig.

Mi om Korin hiran iikamim sima simar tirbunakim kumuniyin airsiyin

¹⁷ Mi tariinanin kara iikam kamiirin pi haigin idwoki rani, ti diminin kara kamiir boinkiyin siirsi. Dimusi rani, ti dimin biyeyim, kima tiriyim yim ini dimin miiyik miiyikim kima tirim, iripa kima haingiriyu owiya Adi Komii siir inig iir hainanam, ini saiir haibura. ¹⁸ Mi diminin bigi bi pi kara boinkii, yio hiningin, kara iikam nhirim sima boina saiir wakaekin, kima Adi Komii siir inig iir hainanam namiyim, kima iripa bi sibgu owikim kima yapa yapae priyo priyo amikim. Mi kara ta yai aair wakaekiyin mi kara simiir yai nhirim simiirin ini kaimwowar mi okiyin. ¹⁹ Mi ya ini kaimwokikaimwowar ywowa. Mi kima wi kamiir iikam nhirim

wi simiir yayim wi simiir niinakrimkripkii mi ti iikamim yipiki ta yaimwokiyaimwo aiir sibgu apiyim yim wi idowiiya simbi nimbini. ²⁰ Mi hiriinamki niuwi, kima iripa haingiriyyu owi Adi Komii siir inig iir hainanam mi naeyim kima naei, yim Biyan Inkam Komii siir nae rani. Niingaka. ²¹ Mi kima nhirmiyam niki o karamae nwowi mi simiirin bii kima kimar hainami, kima kimar naeyamar mi hiriinanki niuwi ti iikamim yipiki mhoiyya niti, yim wi mhiigar nini aoni. Mi tiriiginim yipiki bii namim naeyim yimbi kima kimar kwaeswonami mi kimiir mhiyim pi digi digar nwowi mi kima op minim pa kwiyae nanaei mipa kwiyae whaowaenami. ²² Mi kima kimiir omaka hirar niki idwokai aenaniyim pa nopi, ha? Kima omakakakaigim mi kima hirar pi yidwokai aeyin mi kima hiriinan tir tani. Niingaka. Kima omaka Adi Komi siir inig hainaniya saiir nitiyim mi kima pi Adi Komii siir isidin simiir iikamim pi simiir nanokou kao rani. Kima ha naingwowi, yim sima ini kimiir inkam biyienan ywowim mi dimin taeminim yimbi kima kimar kwaeswonami. Mi kima ti iikam paeprikab hiriinanim simiir kiyopsibgi haiginuwi ti dimin hiriinanin kima tirkiyin. Mi kima paniina naingwowi, kara kimiirin ti dimin imiirin wi paniina ti boin, ha? Mi kara kimiir ti hainanprapraski. Mi ti tari ti simiirsika, aniya? Niingaka.

²³ Mi yaiya kara boinkiya kimiir ya kara Biyan Inkam Komii siir hiranki haiga. Ta yaiya ya hiniinga, Judas siya Biyan Inkam Komii Jisis siirin wir niyaka napwougin mi siirin kimidiniya sau omomin siir in yonkwoki, taka niyaka Biyan Inkam Komii siya bret iir haiya saiir. ²⁴ Mi siya ti bret iir haiyin mi ina boin wadiekiiyin Adi Komii siir. Dimusi rani, siirin siya hauugin. Mi siya bretin ha niinibimbirgiyin mi siya siir kigna miriyyim kamim simiirin hiniina boinki, tiki diminin yo kariir piu aiir nikrigin. Kara naowi, kara wi iikam kimiir whinkinsiis haiginuwi mi mhoiyya kima wi ti kara tirin, wi hiriinanar niki tiriyyokiyokiiyim. Mi ti tariinan kara tirin, kara min nusiimauugin, kima wi kariiram nwoki aingwokiyim, ti dimininim kara tirim kimiir simiiram. ²⁵ Bretin siya hauuwin simiir saiir hiriinan. Mi siya wain op mobin ha mi haiyin mi siya boinki, ta wain opa ti mob iir nwomaiya ya min nusiimauuga, Adi Komii siir yai win kibiya yipiki siya boinmimauuwa kimiir whinkinsiis haiginuam, ya saiir nusiimauugin. Mi tariigina kara wi minsi tirbwakinaei kariir nhieya saeya naokiinaini saiirsika. ²⁶ Mi mhoiyya kima ti bret iir naei mi ta wain opa mobnau tir nwomaiya saiir mi kwiyaei, ti siya tira saiir hiriinan, yo kima Krai siir nusiimauuwi siya iikam kimiir whinkinsiisam naokin. Mi wi

siyar swoki itbudgiyim.

²⁷ Mi kimiir nhirim ti bret iir naeyim mi ta opa mob iir mi okaiya saiir mi kwiaeyim, yim min nsiimauugim dimin taeminim Biyan Inkam Komii ieya tirim simiir nsiimauugim. Mi kima ti dimin imiir naingwo omok karamae nwowi, kima tira saiir hiriinan mi Adi Komii siya wi ha boini, kima siyu miyiknan bi tirkim. Mi kima wi ta Kraiis siir nhieya mi siir piu aka, wi sowiir kiyopsibgi haiginuwi.

²⁸ Mi iikamim simiir kwoinim sibgu daingwo omok mi ti dimin biyeyim yim dinangrirmugi. Mi mhoiyya ti bretin sima naei mi ta opa sima mi kwiaei, yo dimin komiyyin Biyan Inkam Komiiyyin siya tirin siir nsiimauugin. ²⁹ Dimusika? Mi inkamin ta yaiya Biyan Inkam Komiiyyin siir piu aiir boina saiir yai mwo aiir ninokninkin karamae nwowi mi siya ti nae iirin ha naei mi ta op aiirin ha mi kwiaei mi siya wi ha naingwowi, tiriiginin yio dimin bi nikrigin. Mi sima wi sima simar swoki igikiyaonaei Adi Komii siya simiir nonkwobumbunamin. ³⁰ Mi ti hiriinan siyuin kimiir iikam nhirim makinii mi sima kirie karamae ha nwowi mi kimiir iikam nhirim sima wa naonami. Dimusi rani, sima kimakar ninkin aekim ti bret iirin mi kimakar mi inkin kwiaekim ta opa ti mob iir nwomaiya saiirin. Mi kima bi niki aingwo omokikim ti dimin hiriinanin kima tirin saiir hiriinan. ³¹ Mi kima Biyan Inkam Komii siir nae iir naeyam naingwowi mi biyyin kima, kimiir kwoinin niki sibgu hidi mi Adi Komii siya kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ³² Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyyin siya krimiir nonkwobumbuninkini siya minam naingwowi krima krimiir dimin biyeyim simiirin digiumii haimriiyugig. Adi Komii siya ti hiriinan minam tiri, krima wi wadie nwoki owim mi mhoiyya krima wi ti iikamim yipiki ti nuan digworaekwowim simiir napiyim wi simaka nao rani. ³³ Mi ta hiriinan saiirsika ti kariir nomiiyauwim kima iripa haingiriyu aei Biyan Inkam Komii siir nae imiir, kima wi iki iikam nhirim simiiram tiki o sima nitam. Mi mhoiyya kima ti nae iir naei mi kima wa nwoki aingwokiyim ti diminin biyya siya tirin krimiir siiram. ³⁴ Mi kimiir nhirkim mhugi naowi mi kima biyyin naeyim hapi kimiir omaka hira tiki aenani. Mi mhoiyya kira iki nhir imaka wi haini wit mi iripa wi haini wini haingiriyu aeni, Biyan Inkam Komii siir nae imiir naeyamin. Mi Adi Komii siya wi io nwo karamae hiriinanki nwowi mi Kimiirin wi nonkwobunbuninkin tani, wara dimin biyeyim kima tirim simiirsiiyin. Kara boinkiyanim tariinan yim hiriinankim. Mi mhoiyya kara niti kimiir kigam mi kara kimiirin digworaekwo nhirim kima niki srugiyim kariiram yim wi haini nini boini. Friig.

12

Dimin kibi kibiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir simiir boini

¹ Ti kariir nomiiyauwim kara ti yai imiirin minam naingwo winkikin kima ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir simiir sibgu inokninkinim. ² Kima ta saiiir dinokninkinki, biya kima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim. Kimiir kwoinim Setan siya kiyopiyaokiiyim mi kima kimiir kwoin iirar napkim mi kima uruwai siyaowaini inig asi hainankim. Mi tiriiginin kimiirin wi yaimin dimin whir di swoki boini. ³ Mi hiriinanki nuwi, kara ha naingwowi, kima dinokninkin, iikamim sima hinina boini, Jisis siir ti kiyopsibgi haiginu! Mi Adi Komii siir naeyiun wi ti hiriinan iikam imaka nwo rani. Mi Adi Komii siir naeyiun iikamim simiir kwoinawu nwokai karamae nwowi mi sima wi hiriinan boin tani, Jisis Krai siya Biyan Inkam Komiiigin digworaekwo whiekak imiir kigirkakikin. Nningaka.

⁴ Adi Komii siir naeyiun kirie komii komii kasa bi hauugin iikam imiirin. Mi ta kirie hiriinana Adi Komii siir naeyiun siya siyar hauu iski, yaeya inkam nwir karamaeka. ⁵ Mi krima wi digar nwowi miipai miipaiyim Jisis Krai siir kwoin iirarar naingwo mirii. Mi ti inkamin yipiki krimiir kigirkakiyin, siya siyargin Adi Komii nwiruwan. ⁶ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siirim krima tiriyim krima siir kirie aiirar tiri. Mi Adi Komii siya siyargin iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiyin ti digworaekwowim sima tirim simiirsi. ⁷ Adi Komii siir naeyiun siir kirieya siya iikam whiekakim simiirin yapa yapar nusiisiimauuwikin. Mi krima simiirin hiri hiriinankina bi kigikim. Mi krima simiirin minam tirkim, krima wi iki iikam nhirim Adi Komii siir pugana saiiirim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginuwim. ⁸ Adi Komii siya iikam nhirim yim sima dimin hauuwikim mi nhirim yim sima diminin. Adi Komii siir naeyiun iikam kimiir kwoinim siyar kiyaii. Mi kimiirin siyar sibgu inokninkin haiginuwi Adi Komii siir yai miyik miyikim simiir ninokninkinim. Adi Komii siir naeyiun sasaargin iki iikam nhirim simiir kiyaiiyin. Mi simiirin pi siyar mi isiimauuwi Adi Komii siir dimin taemin imiirin. Mi sima Adi Komii siir yaimwokiayimwo aiirin pi iki iikam nhirim sim nini boinmimauu iuwi. ⁹ Adi Komii siir naeyiun sasaargin iikam nhirim kwoin kiyaiiyin mi sima siir asi sibgu wakaeyoknaei. ¹⁰ Mi siya siir kirieya iki iikam nhirim simiir warar mi hauu mi sima dimin taeminim wi ti hiriinan nwoki tirim. Mi iikam nhirim yim wi dimin kirie komii komiiyim biya inkamki tir karamae nwowim yim wi simiir mi tiri. Mi iikam nhirim yim wi dimin taeminim Adi Komii siirim yim wi simiir

nanaakninkii haiginuwi. Mi iikam nhirim yim wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siir hiranki nitim mi dimin taeminim niksisaeyim uridyu biyieni hindanki mi iti yim wi simiir mi boinmimauuwi krimiirin. Mi iikam nhirim yim wi yaeya yaigin kwir mi boini yaigina biya sima ninokninkin karamae nwowa saiir. Mi iikam nhirim yim wi ta yaiya saiir ninkpit boinmimauuwan inkam mi owi iki iikam nhirim sim. ¹¹ Mi ti hiriinan diminpai diminpaayim yim Adi Komii siir naeyiun sasair hauuwi krimiirin. Siya siir kwoin iirar napikin mi simiirin pi siir kwoinkar mi pruhidnonkwokwo hauugi iikam imiirin. Iriig.

Iikam whiekak krima Kraiss siir pua saiir piu haimii haimiigim

¹² Krima ta saiirin ina ninokninkinim krimiir piu kwiruwarga mi saiir piu haimii haimiyyim kasa rani mi nim krima iikamim Kraiss siirim nim krima ini piunan ywowim. Krima kasa rani mi krima ini piu kwiruwargawowiskiyim. ¹³ Krimiir iikam nhirim yim Judami piugana saiirgim. Mi nhirim yim Grikmikim mi kimiir nhirim yim whisarii mi miriyan iikamkim mi kimiir nhirim yim dimin whirki bi kinyiskaiigim. Mi nim krima ini nwiruwargawowiskiyim iya Adi Komii siir naeyiun ini hanin krimiir kwoinaw kwirii idwokaiiyin. Mi krimiirin nwiruwargawowamin wi siya ninkiamasu haiginuwi. Adi Komii siir naeyiun siya nikropkiyin siya ha nitin, siya kimidiniya ini hanin krimiir kwoin imiir yauuni kwirii idwokaini. Mi krimiirin iripa siyar yinkiamasu haiginu nwiruwargawowamin. ¹⁴ Krima ina ninokninkinim krimiir piuin kwiruwargawowamin. Niingaka. Sima hoingakaigim. ¹⁵ Mi inkam nwiri iga ha boini, kara ina rani mi hiriinanki niuwi mi kara wi ti inkamin siir piu haimii nwo rani. Mi siir iga hiriinan boini, ya dimin komii rani, wi saiir yai kipi wakae. Dimusi rani, ya ti inkamin siir piu haimiiga. ¹⁶ Mi inkam nwirni wina ha boini, kara nhwona rani mi hiriinanki niuwi mi kara wi ti inkamin siir piu haimii nwo rani. Mi siir wina hiriinan boini, ya dimin komii rani, wi saiir yai aiir kipi wakae. Dimusi rani, ya saeya ini ti inkamin siir piu haimii ywowa. ¹⁷ Kara pi hinina boini, krimiir piu irkaka nhwona arar nonkwokwokiswo mi krima dimin taeminim wi panina pi wakae omokin? Mi krimiir piu irkaka win arar nwokiswo mi krima dimin taeminim wi panin panina pi whakin? Nim wi dig di ywowi. ¹⁸ Adi Komii siya krimiir piu aiirin piu haimii kwiruwargawowiskiyim. Niingaka. Siya krimiir piu haimii haimii imiir nonkwokwowin mi simiirin ini yapa yapa maeyaugakar ywowaiginuwin, siyar naingwokiyan saiir hiriinan. ¹⁹ Mi krimiir piu saeya piu haimii kwiruwargawowiskiyim

mi krımıir pıua wı sibgu di yowı. Mi pıugi pıua ya wı papi pı yowın. ²⁰ Krımıir pıuım sima pıu haimii haimii kwıruwa rani, simiir pıu haimii haimiıyım kasa rani. Mi krımıir pıuım ini kwıruwar ywowıskiyım.

²¹ Mi inkam nwırın siir nhwonan siir ınna aiirin wı hınına boın tani, krıma kırıiram naıngwo rani, krıma, krıma krımar mi owı ini mi owım. Mi ti hırıinan siyiın siir mwoın siir ıga kwıs owıirin wı hınına boın tani, kara kowıiram naıngwo rani kara, kanakanar mi owı ini mi owın. Nıngaka. ²² Krımıir pıu haimii haimii nhırım krıma ha naıngwowi, yım dımın komii rani. Mi krımıir pıuım ti hırıinan pıu haimii haimiıyım sima wara nwo karam nwowi mi krıma wı kırıe di yowı. Nıngaka. ²³ Mi krımıir pıu haimii nhırım nıdidgak krıma nwowıyım, krıma simiirin ınokıınokın hırıiyar hagıprakainanaeıkim dımın taemini. ²⁴ Mi krımıir pıu haimii nhırım yım krıma simiir bi haıgıprakaiıgım. Ti dımın hırıinanım yım Adi Komii siya nonkwokwokikim mi pıu haimii haimii nhırım krıma naıngwowıyım hının yım inıgak rani, krıma simiirin dımın miıyık imiırar hıgrınıuwıkim. Mi krıma simiirin ha naıngwowi, yım ini krımıir pıu haimii haimii nhırım simiir haıburım. ²⁵ Adi Komii siya ti hırıinan mısi nonkwokwokikın, krıma, krımıir. Pıu imiirin wı haimii haimii pı nwowısi mi sima wı kwırni kwırnısi nwoki aıngwoyımıyokım. ²⁶ Mi krımıir ıgrıbin owınyaıgı pikııyım mi siya urur prasae bi swoki kınkıikın pıu kwırkaka pı warar nınkın kımppıısugi ta siya mi kımppıısugiya saıir hırıinan yıo ini krımıir isidın saıkar yınkın owın. Mi inkam nwırkı kımppıısıuwi mi isid whırkakın yıo wı warar mi inkın kımppıısıu ırkakıı saıkar. Mi ti hırıinan siyiın, inkam nwırın siya maırgımaırga nwowi mi nım krıma wı maırgımaırga saıkar mi inkın owı.

²⁷ Mi wım kıma ti iıkamım krımakar nwowım, nım krıma ini Krais siir pıua saıir hırıinan ywowım. Krıma ırıra nwınıra ini siir pıu haimii haimiınan ywowım. ²⁸ Adi Komii siya siir iıkam nhırım simiirin hınına nımbıngın, hınına nwowam. Siya bııyın kam krımıir nımbıngın siir aposel inkam nwowam. Mi krımıir mhoııya siya kam nhırım simiir yımbın profet kam nwowam, yıpıki Krais siir yai imiir nınomoknınkın haıgınıuwıyım. Mi ti simiir mhoııya siya kam nhırım simiir yımbın, iıkam nowomwarkaiıuwıyım Adi Komii siir yaimwokıyaimwo aiir. Mi sima wı wadıe nwoki owım mi wı Adi Komii siırgısiir siyıu ııir nwoki sibgu apım. Mi siya nımbıngıya simiir saıir mhoııyan, siya iıkam nhırım simiir yımbın, dımın kırıe komii komııyım simiir tıram mi nhırım iıkamım yıpıki maki niıyım simiir nınımınskıı ıkim mi nhırım iıkam nhırım sim whındırıraerari ıkim siyıpai

siyupaiyim sim mi nhirim iikam nhirmi kigriraowi ikim mi nhirim yaigina biya sima ninokninkin karamaeya saiiir ninomokninkinan ikim. ²⁹ Mi tariinanin wi paniina tiri? Mi kima hiriyar naingwowi ti kam whiekakim wi aposel kam kinar nwowi? Mi kima hiriyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi profet kam kinar nwowi? Mi kima hiriyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi iikam nowomwarkaiyuan inkam kinar nwowi Adi Komii siir yai aiir? Mi kima hiriyar mi aingwowi iikam whiekakim wi dimin kirie komii komii kinar mi tiri? ³⁰ Mi kima hiriyar naingwowi iikam whiekakim wi iikamim makak makakim wi simiirar ninimniskii swowi? Mi kima hiriyar naingwowi, krima whiekakim wi yaiginim biya krima ninokninkin karamae nwowim wi simiirar ninomokninkin digi? Mi kima hiriyar naingwowi, krima whiekakim wi yayim biya sima ninkpit boin karamae nwowim wi simiirar ninkpit boin digi? Nigaka. Adi Komii siya iikam krimiirin yapiyapi dimin hauugin irni nwirni ninan whinkinsiisim. ³¹ Kara kimiir boinkii, kima ti dimin komii komiiyim Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim iikam krimiir simiir dinokninkinki. Mi tapa kara kimiirin pi dimin kibi whirin iki dimin nhirim simiir haiburin pi siir boinkii, Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim krimiir, kima wakaeyokna apam. Iriig.

13

Iikamim irni nwirniyam naingwowyim Krimiir yaiga

¹ Mi kara iikamim omom omomanim simiir yaigin imiir boini mi paekwosimi yaigin ikim mi kara nhirmiyam naingwokwo karam nwowi mi simiirin miyik sibgu tir karamae mi owi mi ti yai hiriinanim kara boinim yim wi naekak nwo rani. An wi inkamin ii whisarii priihain priihainiyin diminam hain karamae nwowiyin an wi siir hiriinan nwowi. ² Mi Adi Komii siir naeyuin kirie kariir hauuwi mi kara ti Adi Komii siir dimin iirin iikam imiirin wi hainingin boinmimauwi. Mi kara Adi Komii siir aowa aowan dimin taeminim simiir ninomokninkini mi kara ti dimin taeminim simiir yaimwokiyaimwo imiir mi inokninkini mi kariir naingwo tibmiiya kirie ha nwowi mi kara ti mhuu iir boinkii, siya hapi maeyau gwir namwoiuam, kira damki mi kara simiirin hiriinan boinkii namam mi kara iikam nhiram naingwokwo karam nwowi mi kara wi miyian inkam komii nwo rani. ³ Mi kara inokninkin kariir umirim nae naeya sainanaei iikam paeprikabim simiiram mi Kraisiir yai win kibi aiir boinmimauwi mi inkam biyeyin krimiirin paeya ha nitoudnankaigii mi kara simiiram ha kiwakii mi krima paeki ha niuwaokaokii mi kara iikam

nhirmiyam naingwokwo karam nwowi. Mi kariir mi kibiya ya wi naekak nwo rani mi sima wi kariir whinkinsiis rani. Niingaka.

⁴ Mi krīma iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krīma simiiram in wi io nwoisau rani. Mi krīma iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krīma wi simiiram kigmair tani. Mi krīma iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krīma wi krīmiir inig imiirar hainanprapas rani. Mi krīma wi ha mi boin tani, kouwin ini krīmar ywowin mi krīma wi krīmamar naingwona rani. ⁵ Mi krīma iikam nhirmiyam naingwokwonanaei mi krīma simiirin wi siyiu miyiki miyik iirar tiri. Mi krīma wi krīmiir piu aiiramar naingwona rani. Mi krīma simiirin wi io aisiima niki osisau rani. Mi krīma dimin biyie biyeyim iikam nhirkim turbumbuninkin haiginuwim krīmiir wi simiir swoki aingwo rani. ⁶ Krīma wi maingimairga nwo rani, nhirkim dimin biyie tiri. Mi sima krīmiirin dimin miyikni tiri mi krīma wi maingimairga haini nwowi. ⁷ Mi dimin taemin biyeyim krīmiir tiri, krīma wi yaimin dimin nomboboin tani, nim wi yai mikrimar nwowi. Mi inokinokin krīma wi dimin miyikam ti aingwo, iki iikam nhirim simiiram. Krīma wi nhami nhami kipi naingwo dimin miyik miyikim Adi Komii siya krīmiir tiranim siiram in. Krīma kirie hiriyyar dwoyokiyoki mi hiki ti dimin biyie biyeyim krīmiir nimbiniyim simiirar timi hai.

⁸ Mi ti kwoin hiriinan in iikam nhirmiyam krīma naingwokwonanaeyin yio wi hiriyyar nwoyokiyokii. Mi mhoyiya ta ii aeya nimbini mi krīma wi ii priei boimimau rani, Adi Komii siir yai aiirin. Mi mhoyiya ta ii aeya nimbini mi krīma wi ii priei boin tani iki yaigin nhir imiirin. Mi ti dimin taeminim ti krīma naingwowim hinin yim wi hiriyyar namyokiyokiyami, yim wa digii. ⁹ Mi tariinan in krīma ti diminim simiirin sibgu aingwo rani, krīma simiirin komii naingwo rani. Mi tariinan in krīma ti Adi Komii siir dimin mwoki mwowim ini haini boinmimauunanim ti digworaekwowim mhoyiya nimbiamanim. ¹⁰ Mi mhoyiya ti dimin taeminim digi dig nwowanim yim wi simbi nimbiamim. Mi ti diminim ti hindara nwoisaeyim, ti krīma naingwowim hinin, yim dimin kibiki kibikim, yim ti digworaekwowim yim wa digiuguski.

¹¹ Mi iiya kara yinisim sapisapar nwowa kara yinisim sapisapan boinkin. Mi inokinokin kara boiniyim, kara pa ninokninkini diminpai diminpaiyim ti yinisim sapisapim diminpai diminpai ninokninkiniyim simiir hiriinan. Dimusi rani, kariir kwoin in yinisim praigakni kwoinan nwokin. Mi tariinan in kara inakamae komii bidi yasae okiyin. Mi ti kwoin hiriinan in yinisim praiganan in kara siir wara nonkwo rani.

Yio ti hiriinan kwoinin, yio bidi digiyin. ¹² Mi tariinanin krima Adi Komii siir dimin taeminim hoimgak naingwo rani, ti iikamim yipiki simiir aknainim opnain iokaka saiiir nonkwo kigiyim simiir hiriinan, digworaekwo whiekakim whauuriyanan bi nwokim. Mi mhoiyya krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi haini sibgu inokninkini, diminin Adi Komii siya naingwoyiyin kougi kou nwowin ta Adi Komii siya ninokninkina iikam whiekak krimiir saiiir hiriinan. ¹³ Mi ta ii aiirin, tiki siyiu whoimim yio wi hiriyyar niki okripkaii mi ti siyiuim yim hinngim, krimiir naingwo tibmiyya ini Adi Komii siirgisiiramar naingwo hirirua. Mi krimiir kwoin komiyyin ini ta nimbina Adi Komii siya nimbina ini saiiiramar naingwo tibmii kin iskiya mi krima ini Adi Komii siya mi iikam ikim, ini simiiramar naingwokwo iskiyim. Mi ti dimin komii komii whoimim yim wi digi rani mi whirin yipikin kougi kou nwowin yio minkin, iikam nhirmiyam naingwokwonanae. Iriig.

14

Mi dimin miyyik miyyikim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir yim ini iki dimin taemin nhirim simiir haiburim

¹ Mi iikam kima bikibiyyin iikam nhirmiyam daingwokwo. Yio tiriiginin kougi kouwin ini siya ywowin. Mi kima Adi Komii siiramin diminamin wi hiriyyar nwoki naingwokwokripkaiyim kimiir hauuwam siir naeyiuin siir hirankin. Mi ta kirieya siya hauugiya ti dimininim simiir boinmimauuam yim Adi Komii siya bidi yiisiimauuim iikam imiir mi taka kirieya ini iki kirie nhirim simiir haibura. ² Mi ti iikamim yipiki yaiginpai yaiginpaiyim sim yayim sim boiniyim, yipiki sima ninokninkin karam nwowim, sima iki iikamim simiir whinkinsiis haiginuwam bi tirkim yio Adi Komii siirgin ti sima boinin. Mi iikamim wi ninokninkin tani ti yayim sima boini, simiir yaimwokiyaimwowim Mi Adi Komii siir naeyiuin siya kirie ti iikam imiir hauwi mi sima wi ti aowa aowan dimin taeminim iikamki ninokninkin karamae nwowim wi simiir boini. ³ Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim, sima iikam imiirin minam boini, kirie simiir hauuwim, simiir kwoin imiir kirie haiyiniuwam. Mi ta simiir yayia, iikam imiirin wi saeya kiprid haiginuwi yipiki simiir kwoin imiirsi naingwoyimiyyim wadie sibgu owam. Mi ta hiriinan yayia wi simiir nwoki wokmaihaiginuim. ⁴ Mi iikam yipiki yaigina Adi Komii siir naeyiu ieya hauwa simiir saiiir boini, sima wi dimin taeminim sima simar swoki kinsiisnaeyim wi simiir boini. Mi yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi iki iikamim simiir, sima wi iikamim Adi Komii siir piugana saiiirim wi

simiir whinkinsiisi kirie simiir naingwo tibmiiya saeya nwowim.

⁵ Kara ha naingwowi kima iki yai nhirim kima ninokninkin karamaeyim simiir boin mi kariir kwoinin ha naingwowi, kima whiekakim Adi Komii siir yai kibiya saiirrarar boinim. Ya tariigina ya dimin kirieki kirie waiwiya tirana, saeyairga. Mi ti iikamim simiir yayim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuim, yim ini ti iikamim yipiki yaigin kwirni yayim sima ninokninkin karam nwowim simiir boiniyim ini simiir haiburim. Mi inkamin yipiki ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa saiir sibgu inkpit boini kimiirin mi tiriiginim sima iripa kimaka haingiriyu owi mi taka yai hiriinana ya wi Adi Komii siir yayi saiir hiriinan nwowi.

⁶ Ti kariir nomiiyauim, mhoiia kara kimiiram niti, kimiir kignakiyam mi kara kimiirin yaigina yipiki Adi Komii siir naeyu ieya hauuwa saiir nini boini kimiirin mi kara wi kimiir whinkinsiis haiginu rani. Mi kara kimiirin dimin nhirim Adi Komii siya nsiimauuwim karir, kimiir boinmimauuwi mi kara Adi Komii siir yaimwokiyaimwo nhir imiir mi isiimauuwi, yim tiriiginim, yim nikrani kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi.

⁷ Mi inkamin yipiki ii haini mi siya sibgu hain karamae nwowi mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Niingaka. Mi iripi hiriinan, inkamin irii sibgu tio karamae nwowiyin mi siya mwai wi sibgu wao rani mi iki iikam nhirim sima wi sibgu wakae sibgi rani. Mi ti dimin whiso yio wi miyiknan nwo rani, wi biyieki biyie nwowi. ⁸ Mi inkamin iyyin sibgu hain karamae nwowi mi iikamim sima wi panina ninokninkini, sima yayiam nami? Niingaka, sima wi ninokninkin tani. ⁹ Mi ti hiriinan siyu kaimwowin mi iikamim sima yaigin kwir boini, yipiki iikam nhirkim ninokninkin karamae nwowa mi ta simiir yayi wi tiki iikam nhirim simiir kiyopsibgi haiginuwi. ¹⁰ Mi ti nu iirin, hinda tindan yaiginim kasakasa rani, siir nwowim. Mi ti yaiginim yim yaimwokakainairgim. ¹¹ Mi hiriinanki nuwi mi kara ti diminim inkam nwrki boinim kariir, kara wi ninokninkin tani. Mi siya wi ha naingwowi, kara om whiran inkamkin. Mi an kara wi ha mi aingwowi siya om whiran inkamkin. Mi krima wi iripa boin tani. ¹² Mi ya tariigina ya hiriinansika. Dimusi rani, kima minam naingwokim, kiriepai kiriepaiyim Adi Komii siir naeyu ieya hauuwim miipai miipaiyim sim miriyam. Mi hiriinanki nuwi, kimiir kwoin komiiyin wi ti kirieyim simiir haiyim daingwo siir hiranki miipai miipai imiir miriyam. Mi hiriinanki nuwi, Adi Komii siir iikamim simiir kwoinim wi hiriinan saeya kirie haiginuwi.

13 Mi iikamim sima yaigin kwir boini, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir mi sima wi Adi Komii siiramar ti swoki srii kirie simiir hauuim. Mi sima ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa wa nwoki sibgu anaakninkii haiginuim iki iikam nhirim simiir. 14 Kara ha boini, siya wa tiri ta saiirin. Dimusi rani, kara Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainanpraprasa, ta yaigina kara ninokninkin karamae nwowa yipiki Adi Komii siya hauuwa kariir, ya kariir kwoinbudin sasar naingwo kwisboini mi kariir kwoinin yio ini hindira priiyakiririn. 15 Mi hiriinanki niuwi, kara Biyan Inkam Komii siiramin wi kariir kwoinbudieya kwisboinkii mi kariir kwoinin iriipi hiriinan. Mi mwai kariir kwoinbudieya mi waowi mi kariir kwoinin iriipi hiriinan, yio wa mi waowi. 16 Mi kira nhwo kwisboini Adi Komii siiram mi siir inig iir mi hainanpraprasa iki yaigin nhirim ti iikam ima ninokninkin karamae nwowim simiir mi sima wi panina ninokninkini ta kira boina saeya wadieki niuwi mi sima kiririn wa nwoki boinim hinin, tariigina ya yai mwoki yaimwo aeyarga. Mi kira yaigin kwirniyin wi hiriinanar boini, ha? Mi siya ta yaiya kira boina saiir yaimwokiyaimwowa wi ninokninkin tani. Ningaka. 17 Mi kira hiriinan tiri mi kira Adi Komii siir inigin hiriyyar sibgu hainani mi ta kariir yaiya iki iikam nhir imiirin wi panina whinkinsiis haiginuwi?

18 Kara Adi Komii siirin minsi boin wadiekii, kara iki yaiginpai yaiginpaiyim sim boinikin. Mi ti yaiginim kara boiniyim kima ninokninkin karamae nwowiyim simiirin yi kara bidi haiburin. 19 Mi kara iikam nhirim Adi Komii siir pugana saiirim simaka nidwowi mi krima iripa ha haingiriyu owi Adi Komii siir inig hainanam mi kara biyyin ha niki aingwowi, kara diminin priei kipi boin yaigina krima ninokninkina saiirin mi ya tariigina wi simiir nwoki whinkinsiis haiginuwim wadie sima sibgu owam. Kara simiirin wi dimin whiekak boinmimauu rani, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiirin. Mi tiki yayim yim wi simiir whinkinsiis haiginu rani.

20 Ti kariir nomiiyauim, diminim kima naingwowyim, kima yinisim praigakni kwoinan kipi naingwo. Kima inikamaeni kwoinan dwo. Mi dimin taemin biyeyim iikamkim sim napiyim simiir warar dinkin aingwoyokiyokiigi, kima simiirin digumii haimriiyugig. Mi ti hiriinan siyuin siirin hindara daingwo owouu iuguski, yinisimin iniiyibar niki owiyin siir hiriinan. Mi dimin miyyik miyyikim yipiki kima naingwowyim, yim ini inikamaeki sibgu aingwo omokiyim kwoin miyyikin ini simiir hiriinan ywowim. 21 Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa biya profet

Aisaiaki si wɪnkiya, ya iikamim yaigin kwir boiniyim simiirin hinina boinkikin,

kara, Biyan Inkam Komigin, kara pi ti iikamim yipiki Isrel simiir nuin siir hiranim simiirin pi yaeya yaigin boini, iikamim yipiki om whiranim sima simiir boinam. Mi yaigina kara simiir hauuwi mi sima wi kariir yai imiir boinmimauuwi. Mi kariir iikamim sima wi kariiram naingwo tibmii kin tani. Niingaka. ²² Mi hiriinanki niuwi, ti yaiginim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauugiyim kimiir, sima iikam hauugiyim kimiir, sima iikam kimiir whinkinsiis haiginuwi, yipiki Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii karamae nwowim mi sima wi saiir wakaeyam nwoki aingwowim. Ya wi tiriiginim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim wi simiir wara whinkinsiis haiginu rani. Mi wi ti iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kin karamae nwowim wi simiirarar hauuwi. Mi yim tiriiginim yim sima ini hiriyyar naingwowim Adi Komii siya kaimwokikaimwowaingin. Mi Adi Komii siir naeyiun siya inkami kwoin huirworwokaii, dimin taeminim sima niisimauuwim simiir boinmimauuwam, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginuwankim. Mi hiriinanki niuwi mi wi simiir kwoin imiir nwoki whinkinsiis haiginuwim siiraramar nanaokoukaowim.

²³ Mi Adi Komii siir iikamim sima iripa haingiriyu owi mi sima yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiir boini mi iikam nhirim yipiki ta yai aiir wakae ninokninkin karamae nwowi mi iikam nhirim yipiki Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowi mi sima ha napninopkainaniyim mi sima wi ha boini, ti iikamim sima pi whaowaei. ²⁴ Mi omkakim Adi Komii siir yai aiirarar boinmimauuwi, yaigina sima ninokninkina saiir mi iikam nhirim yipiki Krais siiram naingwo tibmii karamae nwowi ini hanin simiir kwirii idwokaiyim mi ti yayim simiir mi wakae karamae mi owi mi siya wi ha naingwowi, siya dimin miyiknan bi tirkin. Mi ta hiriinan yaiya siir kwoinin wi saeya hugrimkripi. ²⁵ Mi ti yayim siir kwoinawu hir nwokaiyim yim siya bi niki inokninkinwaokin mi mhoiyya sima wi idowiyar nwowiguski. Mi siya niti, siya ogmwo wa nini hiuni mi siya wi Adi Komii siir inig iir hainani mi siya wi ha boini, tariigina ya kaimwoki kaimwoka, Adi Komii siya ini simaka nwowin. Iriig.

Sima iripar haingiriyu o Adi Komii siir inig iir sibgu hainanam

²⁶ Iikamim yipiki kanaka ninkin apninopkai miriyyim Krai
 siir mai aiir, kima wakae! Mi iya kima iripa haingiriyu
 hainani Adi Komii siir inig iir mi kima wi hiniina tir. Nwirin
 yio wi mwai dokwo wao mi nwirin yio Adi Komii siir mi
 imiir dowomwarkaiyu mi nwirin yio wi yaiya Adi Komii siya
 nsiimauwa siir, yio wi saiir boinmimauu mi nwirin yio wi
 yaigina kima ninokninkin karamae nwowiya wi saiir boin
 mi nwirin yio wi yaiya saiir ti swoki inkpit boinki kimiir mi
 kima whiekakarim wi hiniina tir. Mi kima wi iikamim yipiki
 hapaiir nwowim wi simiir kwoin imiirsi daingwoyimyok mi
 kima ta saiirin hiriinanar tiri mi Adi Komii siir iikamim
 simiir naingwo tibmiya wi kirie hiriinan saiirsi nwowi. ²⁷ Mi
 sima yaigin kwira kima ninokninkin karamaeya saiir boini
 mi saiirin nwiski mi boini mi nwoimgi mi boini ini mi owin,
 sima simar timi boin. Mi wim kima whiekakim simiirin wara
 boinam kipi naingwo. Ningaka. Biyyin inkam nwirki tiki boin
 mi nwirin yio mhoi timi boin. Mi siya saiir boini mi ta yai
 aiirin wi nwirki ninkpit boinkii kimiiramim. ²⁸ Mi hapaiirin
 inkamki ta yai aiir ninkpit boinan inkam karamki niuwi mi
 inkamin yipiki yaigina kima ninokninkin karamaeya saiir
 boinin siya kimaka ninkin idwokaii mi siya wi ti yaiyim simiir
 kipi swoki boinmimim, siya hinda yaimikrimar didwo. Mi
 mhoyiya siya wi sasar boin Adi Komii saikan. ²⁹ Mi yaiya Adi
 Komii siya nsiimauwa simiir, ya nwis mi nwoimuwakar
 timi boin saiirin. Mi iki iikam nhirim yipiki hir nwowim, yim
 ta yai aiiram maugi mi saiir hidgi, tari ta yaiya saiir yai mwoki
 yaimwowim ini Adi Komii siir yasi hirirua, iyie? Siir tani.
³⁰ Mi nwirin yio wi hindara boin mi Adi Komii siya ti yai imiirin
 wi inkam nwirni nsiimauwi. Mi siya wa ninsiin okwokii
 ti yai imiir ninkpit boinkiyam mi inkamin bi boinin yio wi
 hindara didwo tani. ³¹ Mi hiriinan tiri mi kima Adi Komii
 siir yaiya wi nwinwira nwinwira dokwo boin. Mi ta hiriinan
 saiirsika mi kima whiekakarim wi nwoki inokninkinim Adi
 Komii siir yai aiirin mi kimiir naingwo tibmiya wi kirie
 nwoki owim. ³² Mi ti iikamim yipiki ti dimin taeminim Adi
 Komii siir naeyu ieya priihauuwim simiir haii, Adi Komii siir
 yai aiir boinmimauuwim mi sima simiir kwoinim mi simiir
 yaiyim simiirin sibgu kigrirao. ³³ Dimusika? Adi Komii siya
 dimin taeminim iripa bi nitapiyokin. Ningaka. Adi Komii
 siya ha naingwowi, kima iripa haingiriyu owim, siir inig iir
 hainanam mi kwoin miyyik haiyam mi sibgu idwowim mi
 kwoin hiinsima nwowim mi kwoin whirkiwhiruwa nwowim.
³⁴ Mi tiki wig hiriinanim sima iripa kimaka haingiriyu owi Adi
 Komii siir inig iir hainanam, yim sima hinda yai mikrimar
 dwo. Mi nim krima pi simiir kigninkin boin tani iki iikam
 nhirim simiirin naingwo tibmii kaniyim simiirin. Mi ti

diminin siir boini, siyiu komiiyin Adi Komii siir yokwo aiir nwowin yio hinina boinkin, wigim bi siima nidwokaii, siima wi inkamim inig komiigakim wi simiir hiriinan kipi nwo. ³⁵ Mi siima dimin ninokninkinam tiri mi siima wi simiir omaka hiriir dam mi simiir kam imiirin wi hir tini sriiyu ti diminin Adi Komii siir yai aeya boina saiir yaimwokiayaimwowa. Ya hiriinan siyiuin siyiu miyik rani, iya kima Adi Komii siir inig hainaniyim siir omaka aiir mi wigim saiirar kipi boin.

³⁶ Mi kima kariir yai aiir wakae karamae dimusi nwowi, ti kara boinkiyim wigmi mi wim kima simiirin kimidiniya yaeya yai boin? Mi kima hiriyar naingwowi, Adi Komii siir yaiya biyin kimiiram arar nitka, aniya? Nningaka. Mi iikamim Adi Komii siir yai aiir ninokninkinim ini kima kimar ywowskiyim, aniya? Nningaka. ³⁷ Mi kimiir nwirin ha naingwowi, siirin yai Adi Komii siya hauugin mi siya ha mi aingwowi Adi Komii siir naeyuin siya siyar naingwo hauugin kiriepai kiriepaiyim siirin mi siya wa dinokninkinki, ta yaiya kara winkiya kimiiram kimiirin Adi Komii siya nimbingikin ta yai aiir wakaeyoknam. ³⁸ Mi ti hiriinan inkamin ta yai aiir nikwowaisii mi wim kima iriipi hiriinan, wi siir timi ikwowaisii.

³⁹ Mi hiriinanki niuwi mi ti kariir nomiiyauim kima ti dimin taeminim Adi Komii siya nisimauuwi kima boinmimauuwam, wi simiir simiirar daingwokwonanae mi ti kamim yipiki wi yaigina kima ninokninkin karamae nwowa saiir boini mi kima simiirin wi igbid kamiya kipi hai. ⁴⁰ Mi kima Adi Komii siir inig iir hainani mi iki dimin taeminim simiirin sibgu sibgu tir mi sibgu sibgu kiiriimdiyiu haigin. Mi iikam whiekakim diriirar kipi boinswo. Nningaka. Iriig.

15

Pol siya Krais siya naonama mi siya swoki insiin idwowa saiir boinkin

¹ Mi tariinanin ti kariir nomiiyauim, kara minan naingwowi, kima ta yai win kibiya yipiki biigi bi kara boinmimauuwa Jisis Krais siira, saiir daingwowarkaigi. Kima ti yai imiir wakaeyim mi kimiir kwoinim ini kirieyar ywokiyim. ² Ihi, ini ywokiya ta yai win kibiya kara kimiir niki boina mi kima saiirin hiriirar nonkworinukripkaii mi kimiirim wi saeyar nanmaiwarkainaei. Mi hiriinan karamaeki niuwi mi kima wi hindara priinaingwo tibmii kini.

³ Mi yaiya kara Jisis Krais siir hiranki kara haiya ya kara bidi boinmimauuwa kimiir. Taka yaiya ya yai whoimoni rani. Mi ta yaiya ya hinina boinka, Jisis Krais siya krimiir dimin biyeyim simiirsi naokin, ta siima winboinkiya biya Adi Komii

siir yokwo aiir saiir hiriinan. ⁴ Mi siya ha naonamin mi sima siirin kimidiniya ienau haingikaigi mi ii kwoimaka siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwoki. Yim sima biya ta Adi Komii siir yokwo aiirin ti hiriinan dimin kaimwo imiirar mi winboinkikim. ⁵ Mi iya Adi Komii siya Jisis Kraiis siir hidninsiin idwowa mi siya biyin Pita siir hiriir yimbiam mi mhoiya siya siir aposel kam iur nviso simiir hiriir yimbiam. Mi sima siirin warar bidi mi kigiyim. ⁶ Mi mhoiya, siya iikam whiekakim naingwo tibmii kiniyim simiir hiriirin idowiyar yimbiam mi sima ini siirar mi kigim. Mi ti iikamim yipiki siiram naingwo tibmii kinim mi siir siyu iir napim, 500 bidi haiburim. Mi ti iikamim simiir nhirim yim ina niki owim mi nhirim yim bidi yaokaowim. ⁷ Mi mhoiya siya Jems siir hiriir yimbiam mi siya siirin bidiyar mi kigiyin. Mi siya siir aposel kamim simiir hiriirin ha mi imbiyamim mi sima siirin bidiyar mi kigim.

⁸ Mi mhoigi mhoiyin siya ha nitin, kimidiniya kariir tiriir yimbini. Mi kara siirin bidiyar mi kigiyin, yinisimin siir yopiiya siirin siyumwoni naokaina karam nwowiyin siir hiriinan. ⁹ Dimusi rani, kara ini aowa ywowin kara inigak bi nwokin. Mi an kara ini ti Jisis Kraiis siir aposel kamim simiir aowa ywowin. Dimusi rani, biya Adi Komii siir iikamim hinda tinda nwowim simiirin kara tirbugim. Mi kara tariinanin ti hiriinan kwoin asi naingwowi. Kara inkam paigipaii rani, Jisis Kraiis siir aposel inkam nwowamin. ¹⁰ Mi dimusi rani, kariirin Adi Komii siir naingwobumbuwa, saeyar nitmaisok okwokin mi kariirin saeyar kinsiiis haiginugin. Mi tariinanin kara ini Jisis Kraiis siir aposel inkam nwowin. Kariirin kwoin miyikin Adi Komii siya hauugin mi siya whisarii bi nwokiyamkin. Nngaka. Kara mi komiia siya hauuwa saiirar miriyyin mi ta miya kara miriia ini iki iikam nhirmi miyim simiir haibura. Kara ta miya kana kanar bi miriigin. Nngaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya kanakar nwoka. Mi taka ii aiirin, ta naingwobumbuwa ti mi imiirin sasar mirii iskika. ¹¹ Mi ti diminin yo dimin Komii rani. Dimusi rani, krma whiekakin kimiirin ta Adi Komii siir yai kibi aiirrarar mi boinmimauugim. Mi ta yaiya saeyairga kima naingwo tibmii kina. Iriig.

Iikamim naokaowim wa swoki insiin idwodwowi

¹² Mi ta yaiya krma boinmimauuwa saiir yaim-wokiyaimwowa ya hiniinga. Iya Jisis Kraiis siya naonama, siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi hiriinanki nuwi mi kimiir nhirim hiriinan dimusi boinkim, iikamim yipiki naokaowim sima wi swoki insiin idwo rani. Mi sima ti hiriinan boinim, sima ini habwowhaenan ywowim mi

sima ti hiriinan yai biyie asi boinkim. ¹³ Mi simiir yaiya kaimwokiswo mi ta Jisis Kraisi siya naonama Adi Komii siya siirin wi di swoki hidninsiin idwowi. ¹⁴ Mi ta Jisis Kraisi siya naonama mi Adi Komii siya siirin hidninsiin idwo karamkiswo mi ta Adi Komii siir yaiya ta inokinok krima boinmimauwiya saeya wi naekak di ywowi. Mi hiriinankiswo mi kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siir yai aiiram nwowa ya wi naekak di ywowi. ¹⁵ Mi ti iikamim simiir yaiyim sima yai kaimwokiswo mi ta yaiya iikam imiir krima boinmimauwa Adi Komii siir mi imiir, yim wi pi yikisaeyin. Dimusi rani, nim krima iikam imiirin min nowomwarkaiyugim, ta Jisis Kraisi siya naonama mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowa saiir. Mi simiir yaiya saeya yai kaimwokiswo mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani, omwai hiriyyar waiyayokiyokiyamin. Ningaka. ¹⁶ Mi Adi Komii siya ti iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwo karam nwowi mi wi iriipi hiriinanar pi mi tirin, siya Jisis Kraisi siirin wi di mi hidninsiin idwowi, iya siya naonama. ¹⁷ Mi Adi Komii siya Jisis Kraisi siirin hidninsiin idwo karam nwokiswo ta siya naonama mi ta kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siya namaiwarkaina kimiir ya wi dimin komii di ywowi. Mi hiriinan nwokiswo mi wim kima wi iikam miyiknan di ywowi Adi Komii siir whwonkam idan. ¹⁸ Mi ta yaiya ti iikamim sima boina saeya kaimwo nwokiswo mi Adi Komii siya iki iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani. Mi mhoyiya ti iikamim naokaowim, yipiki Jisis Kraisi siiram naingwo tibmii kinim, sima wi omwai Adi Komii saika waiyayokiyoki rani, sima wi hiriyyar nonkwobumbuninkin iuguskii. ¹⁹ Krima Kraisi siiram daingwo tibmii kin mi siiram dwokwokin. Mi krima siiram ti iiyim ti tariinan krima nwowim ti nu iir, simiiraramar nwokwokini siiram, krimiir whinkinsiis haiginuwam mi krima wi iikam miyiknan nwo rani, nim wi siyiu biyieki biyieyin si nwowi. Mi mhoyiya krima naowi mi krimiir naingwo tibmiiya Jisis Kraisi siiram naingwo tibmii kina, ya wi krimiir whinkinsiis haiginu rani. Mi mhoyiya iki iikam nhirim krimiirsiiyin wi naingwoyimyok prasae di kini. Mi sima krimiirin wi hinina pi boinin, krimiir kwoinin yio ini biyie ywowin.

²⁰ Mi sima wi hiriinan di boini. Dimusi rani, Adi Komii siya mhoyiya wi krimiirar mi whinkinsiisi. Adi Komii siya Jisis Kraisi siya naonama mi siya siirin bidiyar swoki hidninsiin idwowin. Ya ta yaiya ya yai kaimwowainga. Mi dimusi rani, Adi Komii siya hiriinanar tirkin. Mi krima ta saiirin ina ninokninkinim, siya ti iikamim naokaowim simiirin wa mi hidninsiin idwowi. ²¹ Mi tariinanin, dimusi

rani, ti inkam nwiruwani Adam siir dimin biyieya sairsika, iikam, whiekakim wi asi naokaoyokiyokiii. Mi yio ti inkam nwirin Jisis Kraisin, yio dimusi rani, yio siir mai aairsika mi ti iikamim naokaowim, simiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi. ²² Mi iikamim Adam siir yinie nwowim, nim krima iriipi hiriinan nim krima wa mi aowi, krima wi ii priei nwo rani. Mi ti hiriinan siyiuin, iikamim yipiki Jisis Kraisiir piugana sairim yipiki wi mhoyiya naowi, Adi Komii siya krimiirin wi yaripar swoki hidninsiin idwodwoswokii iripa saika sibgu oyokiyokiikaeyamam. ²³ Mi siya krimiirin wa swoki hidninsiin idwowi iya siir kwoinkar naingwowi krimiiram sair. Jisis Kraisi siya biyin krimiir dimin biyie imiirsi naowin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo. Mi mhoyiya Jisis Kraisi siya swoki iti mi krimiirin wi Adi Komii siya swoki hidninsiin idwowi, yipiki, Jisis Kraisi siir piugana sairim.

²⁴ Mi iya Kraisi Jisis siya swoki iti mi ti dimin taeminim yim wa digii mi digworaekwowim ti nuin siir kigirkakiyim simiir kiriyim yim wi siyar digiguski. Mi kamim bii nwowiyim mi gavmani inkam ikim, yipiki siir mai inaka nantamyiriyirim mi Setan ni isidin yio iriipi hiriinan. Mi Jisis Kraisi siya siir iikam imiirin mi digworaekwo ikim, yim siir Adin, Adi Komii siir hauugii mi yio siya wi inkam komiinan namidwokaiyuwi simiir kigirkakamin. ²⁵ Mi simiirin wi Jisis Kraisi siyar kigirkaki mi wi ta iya siya siir sau omom iir hainururgi, wi sairar nadigiuwu mi siya simiirin wi hiriinar nonkworinu kripkaii siir whinkwo paekwoni. ²⁶ Mi diminim mhoyigimhoii siya tirbugii, yio krimiir naoni siyiu ieya mi yio ti diminin yio wi hiriinar digiguski. ²⁷ Dimusika? Adi Komii siir Yokwowa ti dimin iirin hinina boinka, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Kraisi siir inarar bidi yonkwo digim. Mi ta yaiya ya ha boinka, ti digworaekwowim yim ini Jisis Kraisi siir whinkwo paekwoni aowa arar nwowim. Mi dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwowim Jisis Kraisi siir whinkwo paekwoni aowa kinar ywowim. Mi ta hiriinan sairsika, Adi Komii siya wi Jisis Kraisi siir whinkwo paekwoni nwo rani. Ningaka. ²⁸ Mi Adi Komii siya ti digworaekwowim Jisis Kraisi siir whinkwo paekwoni aowa kina nwodigi mi yio siyarin Adi Komii siir yinisimin simiirin wi siyar kigirkaki. Mi yio Jisis Kraisi siyarin wi siir Adin siir whinkwo paekwoni nwo. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi Adi Komii sasar kigirkak swowi.

²⁹ Mi yim ti iikamim yipiki ha boinim, Adi Komii siya iikamim naokaowim simiirin wi swoki hidninsiin idwo rani mi sima wi piki hinin siyiuin op siirsi baptais haiginuwu, iki iikamim naokao imiirin? Mi simiir yaiya saeya kaimwo

nwokiswo mi Adi Komii siya wi iikamim naokaowim simiirin wi hidninsiin idwo rani. Mi sima iikamim naokaowim simiirin wi op panina baptais haiginiuwi iikamim naokaowim mi wi piki hiniin dimin kibiyin si nibiyami, ti dimin iirsiiyin, ha? ³⁰ Mi simiir yayim sima yai kaimwo nwokiswo mi krima Jisis Kraiis siir iikamim simiirin wi hirii hirii dimuam boinaei ta Adi Komii siya simiir hidninsiin idwowa Jisis Kraiis siir hidninsiin idwowa sair hiriinan sair. Mi iikamim yipiki naokaowim, sima swoki insiin idwo karamae nwowi mi nim krima wi Adi Komii siir mi aiir mirii rani mi wi iki iikamim yipiki krimiir nisomaowam tirim wi simiiram nam tani. Nnngaka. ³¹ Ti kariir nomiiyauim, iikamim inokiiinokin kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, wim kima ini Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis ini siir pugan aiir nwowim. Yio ti diminin, yio kariir kwoinin maigimaiga, siya nwowiyin yio siir dimin mwokimwo ieya mi ta hiriinan sairsika, kara ta yayia kimiir asi boinkika. ³² Mi kara nuan inkamim simiir kwoin ara nwokiswo mi an kara wi iki mwanhu mi wra minim om Efesas hiranim simaka bidi pimi intiowin. Mi kara wi piki hiniin dimin kibiyin siir ti haii siir hirankin, ha? Mi kaimwoki niuwi, ta yayia iikamim naokaowim yim wi swoki insiin idwo rani. Mi krima iikam nhirim simiirin wi hiriinanar kigninkin boinkii, daingwo, owouugi mi mhoiia krima naemin naei mi opmin kwiyaei mi krima ha naonami mi nim wi hindara nwoki digiguskiiyim. Mi ti hiriinan boiniyim sima, sima yai miyikni boin tani, nim krima ina ninokninkinim. Krima ti sima tira, sair hiriinan kipi tir.

³³ Ti yayiyim simiir wakaeki, iikamim yipiki kwoin bibiyie naingwowim wi sima kiyipsibgi haiginiuwi iki iikamim yipiki simaka napriririm simiir kwoin imiirin. Yim tiki yayiyim yim yaimwo imairgim. Wim wi nhirkim pi kiyipsibgi haiginiuwisi kima sibgu daingwo mi simaka kipi napririr. ³⁴ Wim kima kipiinan bi nwokim mi kwoin miyik bi naingwokim mi kima war dimin biyeyim kima tirim simiirin digiumii haimriiyugig. Mi kimiir nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir ninokninkin karamae nwowim simiirin kara pi ti hiniina boini mi kima wi nididkakar nwowi. Iriig.

Mi iikamim naokaowim sima swoki insiin idwodwowi simiir piium yim wi sima nwowi

³⁵ Mi kam nhirim yim wi hiniina boini, ta yayia iikamim naokaowim simiir boina sima swoki insiin idwodwowam, ya yai paii rani. Mi iikamim naokaowim sima wi panina swoki insiin idwodwowi? Mi sima wi paka hiniin piua sae haii? ³⁶ Mi sima hiriinan boini mi an kara wi hiniina boini, kima inkam paii rani, wakae! Mi kira dimin whirni nid haingikaii

mi siya wɪ aisiima niki whaksisauu rani. Mi mhoiia siya ha kinanpiyiknainii mi wa mwriinanainami. Mi kima dimɪn nidɪn opkak nwowiyɪn siir haingikaii mi siya wɪ swoki whak rani mi wɪ mi mwriinanainam tani. Mi iikamim yipiki naokaowim sima wa swoki insiin idwowi, ti dimɪn nidɪn waibrosin kima haingikaigiyɪn mi ha whaknanainiyɪn siir hiriinan. ³⁷ Mi dimɪnin kira haingikaiiyɪn siir nidɪn nid komii rani. Kira nhwo iir bi ninkinkin. Nɪngaka. Mi iia kira nid iir haingikaiiyim mi mhoiia pi nhwo ieya whaknanainii. ³⁸ Paenid nhirin yio si piua pi sai mi owi mi nhirin siyɪn yipi sai mi owi. Mi Adi Komii siya hinda siir kwoin ara naingwokiyan mi ti dimɪnpai dimɪnpaiyim simiir nhwoim ina yimbimbiiyamim.

³⁹ Mi dimɪnpai dimɪnpaiyim sima piu kwiruwa bi nwokim simiir piuum ini kipa kipa ywowim. Inkamim yim sima piu mi nuan wraisuim yim sima piu mi ipiyinim yim sima piu mi anasuim yim sima piu.

⁴⁰ Mi ti dimɪnpai dimɪnpaiyim yipiki ninomor kou hir nwowim, yim simiir piuum yim ini sima mi owim. Mi tiriiginim yipiki ninomor kou hir nwowim, simiir dimɪn kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima ywowim. Mi tiriiginim yipiki ti nu iir nwowiyim yim simiir dimɪn kirie kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima mi owim. ⁴¹ Mi yio bieni dimɪn kibiyin paenan niuyaiyan yio ini sai mi owin mi bwani dimɪn kibiyin paenan niuyaeiyin yio ini sai mi owin mi nauun whiekakim yim iriipi hiriinan, sima whiekakarɪn iripa bi mi okim nhirim simiir kirieya paenan niuyaeiya ini nhirim simiir imiir haiburim.

⁴² Mi iia Adi Komii siya iikamim naokaowim simiir hidninsiin idwowi, simiir kwoinbudɪn omwai hiriyar waiyayokiyokiiyam, yim wɪ ti hiriinan nwowi. Krimiir piuum ini ti dimɪn nidɪm krɪma haigiyyim numɪr ini simiir hiriinan ywowim. Mi iia iikam ima naowiyim mi krɪma simiir piuis biyieyim pi iriipi hiriinan ieyar mi haingikaigii. Mi ti piuum sima bi kimiminkiikim pa whiigi sasauuwi mi ti piuum Adi Komii siya hidninsiin idwowi mhoiia sima wɪ swoki whii rani. Nɪngaka. ⁴³ Mi ti piuum ti ienau krɪma haingikaigiyyim, yim miyyik rani. Mi ti piuum Adi Komii siya hidninsiin idwowanim, wɪ sima nwowi piu wadieki wadieyan. Mi piuum tiki krɪma haingikaigiyyim yim kirie rani. Yim ini opair ywowim. Mi ti piuum wɪ Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim tiriiginim yim kirieki kirie ima. ⁴⁴ Mi ti piuum ti krɪma haingikaigiyyim, yim nuan piu ima. Mi ti piuum wɪ Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim ti piuum yim wɪ ninomor kou hiran piu win nwowi. Nuan piuum mi ninomor kouan piu ikim. ⁴⁵ Taka yaiya ya ini Adi Komii siir Yokwo

Komii aiir nwowa. Adi Komii siya biigi biyyin Adam siirar nonkwokwokikin. Siyaargin inkam kingi kinnin yipiki ti nu iir napririirin. Mi Jisis Kraiss siirin inkamin ninomor kouwanin sima siirin hinin boinkikin mi Adamin yipiki mhoiyya nwowin, krimiirin wi kwoinbud win siya hauuwi mi krimiirin wi siyar tirkii, omwai hiriyyar waiyayokiyokiigiyamim. ⁴⁶ Mi yim ti piuim ninomor kouanim, krīma wi biī simiir niki hai rani. Nningaka. Krīma biyyin wi nuan pua wi sair haii mi mhoiyya wi ti piuim ninomor kouanim wi simiir haii. ⁴⁷ Adi Komii siya biigibiyyin Adam siirin nuni nonkwokwokikin mi Jisis Kraissin, ti mhoiyyan Adam, yio ninomor kouanki nitkin. ⁴⁸ Mi nim iikamim yipiki ti nu iir nwowiyim, nim krīma ini Adam siir kwoinbudin ini siir hiriinan ywowim yio Adi Komii siya krimiirin nuni nonkwokwokikin. Mi nim krīma iikamim yipiki wi ninomor kou hir nwowi, nim krīma wi ti inkam nwirin, Jisis Kraiss nikiuwiyin, nim wi siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyyin nim wi siir haii. ⁴⁹ Mi dimusi rani, nim krīma ini ti nu iir nwowim Mi hiriinanki niuwi mi nim ini Adamni hinin ywowim, ti inkamin ti nuin siir tiranin. Mi ti hiriinan siyiuin, mhoiyya ninomor kou hir nwowi, nim wi Jisis Kraiss siir hiriinan nwowi, tiki inkam nwirin ninomor kouanin.

⁵⁰ Mi ti kariir nomiiyauim kima wakae! Kara kimiir boinki, ti piuim, ti nuin siirim, Adi Komii siya kigirkakiyin, hiriirin wi wara nam tani, hir nwowamin. Mi digworaekwowim yipiki naokaowiyim mi whiiiyim, yim wi ti omin ti digworaekwowim naokao karamae nwowiyim, yim wi simiir hiriir wara nam tani. Nningaka.

⁵¹ Wakae! Pano kara kimiirin pi yayim aowa nwowim simiir boinkii. Mi krīma Kraiss Jisis siir iikamim krimiir nhirim krīma wi nao rani mi krīma wi hiriinan tir tani. Mi krimiirin Adi Komii siya boinkii mi krimiir piuim yim wi sima nwowi. ⁵² Mi Adi Komii siya siir paekwosim imiir boinkii, kid maskiyam mi wi kimiminki rani, wi sinani hanin sinankii mi ti krimiir piuim wa ninkpitki, iya ti kid ieya maskii. Mi ti iikamim naokaowim, simiirin wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim wi swoki ao rani. Nningaka. ⁵³ Adi Komii siya krimiir piuim wi simiir tirkii yaeya piu nwowamin. Mi saeya ninomor kouan piu nwowi mi saeya wi wai piu nwo rani. Nningaka. Sima wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. ⁵⁴ Kaimwoka, ta pua nu tirana ta krīma haingikaigiya, mhoiyya saeya piu win nimbiyami mi wi hiriinan wadieyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta pua yipiki naonama, mhoiyya saeya swoki insiin idwowi mi wi pi ninkpitkii mi wi sai nwowi mi ya wi kwoinbud winin siir haii mi saeya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami. Mi ta ii aiirin mi ta yaiya Adi Komii

siir Yokwo Komii aiir nwowa ya wi digi digar nwowi. Ta yaiya ya hinina boinka, nao aiirin Adi Komii siya bidi ikowaisii iguskiya. Mi iikamim mi aokaonanaeyim yim iriipi hiriinan siya bidi mi onkwobumbuninkinkiyim. ⁵⁵ Mi hiriinanki niuwi, hiriinan tiri mi iikamim wi swoki aokao rani. Nningaka! Mi nao saeya wi krimiiram swoki it rani, krimiirni owakiiyam. Nningaka.

⁵⁶ Mi tariinanin krima wi hiriyyar kimpipisu kripkaii mi wa mi aowi. Dimusi rani, ti dimin bibiyeyim krima tirim simiirsika. Adi Komii siir siyiu komii krimiir bidiyar yisiimauuwun dimin bibiyeyim krima tirim simiirin. Mi ta iya ti dimin bibiyeyim ti krima tirim mi siyiu komii ikin, yim wa digiguski. ⁵⁷ Krimiirin Adi Komii siya whinkinsiiskin. Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya bidi yonkwobumbuninkinkiyim dimin biyie saiir kirie imiirin, yipiki krimiir tiriya, krima naokaonanaeyam. Mi hiriinankiniuwi mi krima wi Adi Komii siir ti boin wadie mi siir inig iir ti hainan.

⁵⁸ Ti kariir nomiiyau kungi kunim, yipiki kara naingwokwonanaeyim, kima sibgu dokworinu mi ta yaimwokiyaimwowa kara kimiir boina saiiram daingwo tibmiikin. Kimiir kwoinim kipi swoki kisina mimin ti dimininim kara boinkiyim simiirsiyin. Kima kirie hiriyyar dwokripkai mi ta Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir mi aiirarar mrii iski. Mi wim kima ta saiirin ina ninokninkinim, ta kimiir miya yipiki kima mriiya Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siiram ya wi hindara priyokaeyam tani, ya wi naeyar budi. Mi hiriinankiniuwi, tariigina saeya hiriinan tiri mi ni kira tari siir mi kibi aiir mriigin. Iriig.

16

Umirim Adi Komii siir iikamim simiir whinkinsiis haiginuwi ikim

¹ Mi tariinanin kara kimiirin pi min boinkii, wari umirim kima haingiriyiu haiginuim simiir nhirim iikamim yipiki Adi Komii siirim om komii Jerusalem hir nwowim simiir ti whinkinsiis haiginu. Mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Galesia hiranim kara kimiirin ti hiriinan siyiu kaimwo iirar mi boinkii wim kima iriipi hiriinanar timi tir. ² Mi ti umirim ti kima haiiyim, ti miyiyim kima mriiyim simiirsi, kima irira nwiniran sande sandeyim ti umirim simiirin haimii haimiyyim ha timi kiyau haigirarao. Mi iya kima umir budie haiiyim kima komiiyar timi haigi. Mi iya kima sapisap mi haiiyim, kima sapisapar timi haigi. Mi iya kara niti kima wi mi komii mrii rani, umir iripa haingiriyiu haiginamin simiir hauuam. ³ Mi kima kimiir kam nhirim simiir dimbin ti

umirim kima haingiriyu haiginim simiir hainamim om komii Jerusalema hiriir. Mi iya kara niti mi kara simiir miyim wi yokwoni winkii sima hainamim ti umir imaka iki biyan kamim naingwo tibmii kaniyim simiir nini hauugigam. Mi ti kamim ti kima nimbim, simiirin wi kara nikropkii om komii Jerusalema hiriir. ⁴ Mi kara ha naingwowi, ini mi owin karar mi ami om komii Jerusalema hiriirin mi sima wi kanakar ninkin ami. Iriig.

Pol siya om Korin hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin

⁵ Kara kimiirin wi mhoyiya nini kignaki. Kara wi nu Masedonia hiriir niki ami, biyin wi hiran nu iir niki boinmimauuwi Adi Komii siir yai aiirin. ⁶ Kara kimakan wi ii priei nwonaki rani. Mi tari wi hriiyar tiri, kara wi bwana hoingak rigar nwowi iya opudgi hugi mi iya naoki mi kininaei. Mi mhoyiya kara om whira namam naingwowi, kariirin wi kima whinam mi kariirin wi siyu hir tini whinapyikiugig. ⁷ Kara kimiirin hindara nini kignakiyim mi ha swoki kwamsauim pi boriisopi. Biyan Inkam Komii siya kariiram naingwowi, kara kimaka bwanim wi iuwarigar nwowi.

⁸ Mi kara wi om Efesas tirar nwowi mi wi ta yaewou nae komiia Pentikos dapiya wi saeyar nimbiam. ⁹ Tariinanin kara tirar nwowamar tiri. Dimusi rani, ti omin siir tiran iikamim yim sima Adi Komii siir yai aiir wakaeyam tiri. Mi kariir siyuin yo bidi kiwakiyin ta mi komiia Biyan Inkam Komiiyin siira, saiir mriiyam siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta mi aiirin sau omom whiekakar nikidugar windi wi dig nwo rani.

¹⁰ Mi Timoti siya kimiram niti, kima wi siir boinwin akamie. Mi siya kimaka waraur nini onii, kima siirin wi sibgu kigrirao siya mrii Biyan Inkam Komii siir mi aiir, kariir hiriinan. ¹¹ Mi kima siirin wi hinina kipi boin, siya inigak rani kima wi hiriinan kipi tir. Kima wi siir whinkinsis haiginu mi siya kimiramim wi kwoin maigimaigakakar niki itim. Mi kara siiramim wi tirar niki okwokinim tiki nomiiyau nhirim naingwo tibmiiyim simaka.

¹² Mi tariinanin kara pi krimiir nomiiyauin Apolos nikuiwiyin pi siir boini. Kara siirin minam nimpwirwir sriigripkaii, siya iki nomiiyau nhirim simaka ninkin itim kimiir kignakiyam. Mi siya tariinanar namim pi boriisopi, mhoyiya siyuin rirmiia nwokii mi siya wi haini niti kimiir kignakiyam. Iriig

Mhoigi mhoyian yai nhir ikim

¹³ Mi kima sibgu mintirao mi naingwo tibmiiya Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiiya sibgu donkworinu. Mi kima siirin digiumii kipi haimriiyugig. Mi kima kipi

nɪdid, kɪma sɪbgu dokworɪnu kripkai. ¹⁴ Mi kɪmiir miipai miipaiyɪm kɪma mɪriiyɪm kɪma iikam nhɪrmiyamɪn warar daɪngwokwonanaei.

¹⁵ Kɪma Stefanas sɪmiirniiyɪn ina nɪnoknɪnkɪnim nu Grik hirɪn sɪmaniyyar naɪngwo tɪbmiigɪm biigi biiyɪn. Sɪma mi komii aɪrar mɪriigɪm Adi Komii siir iikam imiir whɪnkɪnsiisamɪn. Kɪma ti kariir nomiiyauɪm, kara kɪmiirɪn pi igao yai boɪnkii. ¹⁶ Kɪma sɪmiir yai imiir wakaeyokna mi kamɪm yipiki sɪmaka mɪriiyɪm, sɪmiir yai imiirɪn iriipi hɪriinan wara. Mi sɪmar mi tiriya saiir hɪriinanar timi tir, sɪmiir siyɪu iirar timi ap.

¹⁷ Mi taka iya kara maɪrgɪmaɪrga asi nwowi. Dimusi rani, Stefanas, Fotyunetas mi Akaikas sɪmiirsika sɪma kariiram nitkim. Mi wɪm kɪma kariiram bi nitkim mi yɪm sɪma nɪkrani, bɪdiyar yitɪm kariiramɪn. ¹⁸ Kɪma ta saiir dɪnoknɪnkɪnki, sɪma maɪrgɪmaɪrga kariiram tiri kara nwowɪm ta sɪma mi tiriya maɪrgɪmaɪrga kɪma nwowam saiir hɪriinan. Mi hɪriinankɪniuwɪ mi kɪma ti hɪriinan kamɪm sɪmiir diisiimauu mi sɪmiir dokboɪnmamaɪr haigɪniɪu.

¹⁹ Ti iikamɪm yipiki Adi Komii siir inig iir haɪngiriyɪu hainaniyɪm iripa iki om nhɪrɪm nu komii Esia hiraniɪm sɪmiir hiraniɪm, sɪma kɪmiir nokboɪnmamaɪrgikɪm, Akwila mi siir wig aeya Prisila mi iikamɪm yipiki iripa Adi Komii siir inig iir haɪngiriyɪu hainaniyɪm sɪmiir omaka hir, sɪma kɪmiiram naɪngwokwonanaei. Mi sɪma kɪmiirɪn pranae pranae bi nokboɪnmamaɪrgikɪm. ²⁰ Mi ti nomiiyauɪm ti om Efesas tiraniɪm yipiki Adi Komii siiram naɪngwo tɪbmii kɪniɪm, sɪma kɪmiir nokboɪnmamaɪrgikɪm. Irni nwiɪrni nokboɪnmamaɪriyɪm nomiiyaunan hindara dapirɪmdɪnam.

²¹ Mi tariinanɪn ta yokwowa Pol kariir iingɪ iingar nonkwo wɪnkika mi kara kɪmiiram ha nokboɪnmamaɪrgikɪn.

²² Wi Adi Komii sasar hauu iskii, hik komii gi komiiya ti iikam yipiki siiram naɪngwokwo karamae nwowɪm sɪmiirɪn. Kara kɪmiiramɪn mɪnam naɪngwowi kɪmiir Biyan Inkam Komiiyɪn siya pi nɪtsauuɪm. ²³ Mi kara iɪnokɪnokin wi Biyan Inkam Komiiyɪn Jisis wi siiram srɪnanaei siya whɪnkɪnsiis haigɪniɪuɪm siir naɪngwobumbu komii aeya. Mi ta siir naɪngwobumbuwa wi kɪmaka hɪriiyar nwoki okripkaiyɪm. ²⁴ Kara kɪmiiramɪn nhami nhami naɪngwokwo rani, yipiki kɪma kanaka haɪngiriyɪu okiyɪm Jisis Kraiis siir iikamɪm. Irig.

2 KORIN

Mi iya Pol siya nu Maesedonia hir nwowa mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Korin hiranim simiiram. Mi iya Taitas siya om Korin hir haiburgigin mi siya ha nitkin nu Masedonia tiriirin Pol siiram mi siya om Korin hiran iikamim kimidiniya siir ini boinmimauuiu. Mi yokwowa yipiki Pol siya winkiya biya ti iikam imiiram, sima sair mwainim mi simiir nhirim simiir siyu bibiyeyim ina yitkiigiyim. Mi simiir nhirim hinina bi naingwokim Pol siya Adi Komii siir miyan inkamkin. Ningaka. Mi Pol siya hiriinan kigin mi siya ta yokwowa ha winkin. Mi ta hiriinan sairsika sima wa nwoki aingwowim siya aposel inkam kungikungin. Mi iripi hiriinan siya Korin hiran iikamim simiirin umir haingiriyu haiginam wara mi boinki iki Biyan Inkam Komii siir isid nhirim yipikim paeprikab nwowim simiir whinkinsiis haiginuwim iikamim naingwo tibmiiyim nu Judia hiranim yipiki umir digworaekwo karamae nwowim simiiram. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara Jisis Kraiss siir aposel inkamkin mi Kara siir yai imiir boinourwokai haiginuwi. Biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya kariir nimbinaamar naingwokin aposel inkam nwowam siir mi aiir miriyam. Mi ta yokwowa kara mi krimiir nomiyau ieya Timoti krirar winkika kimiiram. Mi tariinanin saeya wi kimiiram niti iikamim Adi Komii siir piugana sairim, wari om Korin hir nwowim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siirim, iki hinda tinda nwowim mi Grik nu haimii haimii nhirim simiir hiranim yim iripi hiriinan. ² Kara ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraiss kimiirin wi sowanii hauwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae.

Pol siya Adi Komii siirin minsi boin wadiekikin siirin siya whinkinsiis haiginugin

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainan prapraski, krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss siir Adin. Krima ina ninoknankinim, siya krimiir Adgin yipiki, krimiirsi naingwokwonanaeyin, siir bwamki bwamkin. Mi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwam hikim krimiir nimbiniyim simiirsi. ⁴ Siya krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwikin hikim krimiir nimbiniyim simiirsi warar. Mi hiriinanki nuwi mi nim krima wi iki iikam nhirim sim niki whinkinsiis haiginuwim mi wi simiir nwoki isiimauuwim hika simiir nimbiniya sairsi. Mi krima simiirin wa whinkinsiis haiginui, ti dimin taeminim Adi Komii siya

whinkinsiis haiginiuwim krimiir. ⁵ Yim ti diminim simiir bwamkibwamin yio hinngin, dimin bibiyie whiekakim wi krimiir nimbini, krimiir kimpipisu haiginiuwam ta biya sima tira Kraisiir sima kimpipisu haiginiuwa saiir hiriinan. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin tiki hikpai hikpaiyim nitim krimiirin wi sima kimbipisu haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Kraisiya wi krimiir whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin taeminim Kraisiir wokmai haiginiuwa mi krima wi iikam nhirim simiir wara nwoki wokmai haiginiuwim. ⁶ Iikamim dimin biyie Timoti kririir tirkim. Dimusi rani, krira kimiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugo kimiirin mi sima ini kimiirar mi whinkinsiis haiginiu mi kimiirar mi wokmai haiginiu ta saiir ninoknankinim hinin, Adi Komii siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi mi mhoiyya siya wi kimiirar mi anmaiwarkainaei. Mi inkamin dimin biyie kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima kinsiis haiginiuwi kwoin miyikak nwowim. Dimusi rani, mhoiyya hikpai hikpaiyim nimbini mi kiriirin ha kimbipisu haiginiuwi mi kira ta saiirsiyin wa kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis haiginiuwi, ta biya siya whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan. ⁷ Nikrira iikam kimiirin ina ninoknankinim. Iya hikpai hikpaigi nimbiniyim kimiir kimbipisu haiginiuwam, ti hikim kima ini kriraka mi inkin haiyim. Krira ina ninoknankino, Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, kimiir wokmai haiginiuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis haiginiuwa, kririir wokmai haiginiuwam saiir hiriinan.

⁸ Mi nikrira hiriinanar naingwowi, wim kima ti hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim nu komii Esia hir, kima simiirin bidiyar mi inoknankinim. Hikpai hikpaiyim kririir nimbiniyim hindara ninkin iduduraraowi mi ini kririir kirie aiir haiburim mi krira pariiparii pi naowim. ⁹ Krira hiriyyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iyya ti dimin taemin hiriinanim kririir nimbiniyim mi krira pi hiriyyar naingwowi, krira wi dig nwo rani, kririirin sima whinkinsiis haiginiugin ta saiir ninoknankinim Adi Komiiyin yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowin siya siyairgin kririir whinkinsiis haiginiuwiyin. ¹⁰ Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwun ti dimin biyie biyeyim kririir nimbiniyim simiirsi warar mi hiriinan saiirsika, krira paninsi yaosi. Mhoiyya siya kririirin wa swoki whinkinsiis haiginiuwi. Krira hiriyyar naingwowi, mhoiyya siya wi kririirar swoki whinkinsiis haiginiuwi mi wi kririirar mi kigriraowi. ¹¹ Ta kima whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir hiriinan, ta kima kwis boinkiya Adi Komii siiram kririir whinkinsiis

haiginuwam, kima wi hiriinan tir. Mi mhoiyya iikam nhirim sima hiriinan wakaei Adi Komii siya dimin taeminim kima kwisboinim siiram, kririir whinkinsiis haiginuwam, siya simiir bidi wakaeyin mi sima wi siir inig iir hainanprapraskii mi wi hinina boinkii, siya wadiek. Iriig.

Pol siir kwoinin ina swoki kisina haigiyin mi siya om Korin hiriir bi namkin

¹² Nikrira ti dimin imiiram in i maigimaigar mi okiyo kririir kwoinin kririirin hinina boinkin, tiki miyim ti krira miriyokiyokiyim iki omom omomim sim mi kimiir waraur, yim wadie kinaigim, Adi Komii siir naeyuin siyar bidi whinkinsiis haiginuwun kririirin. Kririir siyu iirsiyar ti krira tirin biya iikamim simiir whwonkam ida, yim tiriiginim yim kaimwokinar bidi ywowim. Mi ti nuin siir tiran siyuum ti iikam ima ninokninkiniyin yo kririir bi whinkinsiis haiginugin ti dimin taeminim simiir tiramin. Nungaka Adi Komii sasaigim kririir whinkinsiis haiginuwun ti dimin taemin imiir tirim. Krira ti siyu iir napko iya krira iikamim nuanim kimaka waraur nwowa mi krira iikam kimaka ti hiriinan siyu iir asi mi apkripkaigo mi krira ta saiiram maigimaiga prasae bi kinko. ¹³ Mi ti yayim ti kara winkiyim kimiiram ta yokwo aiir simiir yaimwokiayimwowim yim aowa nwo rani. Mi yim kimiiram in minam winkikim kima sibgu ninokninkinim wari yayim kara winkiyim kimiiram mi wari kimar mwaini sasaigim. Kara ha naingwowi, kima ti dimin taemin imiirin ina sibgu inokninkinim. Mi tariinanin kima in inkam krimiirarar niki inokninkinsasaeyim mi an kara ha naingwowi, mhoiyya kima krimiir siyu iirin wi hainningi sibgu inokninkini. ¹⁴ Mi taka iya Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya swoki iti mi krimiirin siya swoki an-maiwarkinaei mi krira wi maigimaiga kimaka nwowi, ta kima nwowa Kraisaika, saiir hiriinan. Mi kima wi maigimaiga krimiiram nwowi yipiki aposel inkamim yipiki kimiir boinmimauum ta yai kibie aiir mi kimiir whinkinsiin haiginuim, ta yaiya saiir yaimwokiayimwo imiir.

¹⁵ Kara hiriyyar naingwokin kima kariiram in wi maigimaiga prasae kin tani. Mi kara biyyin pi hinina boini, kara kimiiram in wa niti kimiir kignakiiyam in mi kara wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwim, idipidip maigimaiga kima nwowam. ¹⁶ Mi iya kara kimiir kignakiyam naingwowi, kara nam in nu haimii Masedonia hiriir mi mhoiyya nu haimii Masedonia hir haiburgigi mi kara wa swoki iti kimiiramar mi kima wi kariir nwoki whinkinsiis haiginuwim mi kariirin wa nwoki ikropkiyim nu haimii Judia hiriir mi kara kimiirin wi idipidip asi kigi. ¹⁷ Mi kima hiriyyar naingwowi ta iya

kara nimbina kimiir kignakiyam kara nonkwowa mi tari kara ti dimin taeminim simiir bi sibgu aingwo omokin mi kariir kwoinin hiriinansi swoki kisina haigigin, ha? Mi kima hiriyyar naingwowi, an kara ini ti nuin siir inkam biyenan ywowin yipiki ti hiriinan boinkiyin, ihi, kara wa niti mi kariir kwoinin kara hiriinan tiram naingwo rani, yi ini ningakinngar ywowiskiyin! ¹⁸ Adi Komii siir hiriinan, yio siya inokainokin yai mwowar boinanaeikin. Mi an kara iriipi hiriinan inokainokin yaimwo imiirarar mi boinikin. Mi kara kimiirin ha bi boinkin kara wi kapi niti mi iya kariir kwoinin ha naingwowi, kara wi nit rani. Kara kimiirin wi hiriinan boin tani ningaka. ¹⁹ Sailas, Timoti mi karar, krima inokainokin kimiirin Adi Komii siir yinisimin Jisis Kraiss, siirar boinmimauugin. Kima ina ninokninkinim Kraiss siya dimin sim whir bi swoki imbin miminkin siya tiramin. Mi ta siya boinkiya mi mhoiyya siir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Ningaka. Diminin siya boinin simaigim. ²⁰ Mi ti hiriinan tirim mi ti nimbipai nimbipaiyim yipiki Adi Komii siya boinkiyim yim ini kaimwokina hiriinanar mi imbiyamim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir inig iir hainan prapras boinkikim, kiriir yaiya ya yai Kaimwo aeyairga. ²¹ Adi Komii sasairgin yipikin krimiir whiekakar whinkinsiis haiginuwiyin, Kraiss saika nwirua nwowam. ²² Krimiirin Adi Komii siyar nimbingin siyamar mi siir naeyuin siirin siyar mi haigi haiginu krimiir kwoinuin mi ti dimin sim hiriinanin krimiirin siyar mi hauu krimiir nisiimauuwam hinin, mhoiyya siya wi krimiir hauuwi dimin taeminim.

²³ Mi kara ti digworaekwowim simiir niksisaei, Adi Komii siya kariir kwoin iirin ina ninokninkinin mi ti siirin wi siyar ninokninkin haiginuwi. Mi kara ti dimin taemin imiirin kaimwowar boinkii. Kara biyyin om Korin warauran iikamim kimiir bi nini kignikim, nu haimii Masedonia tirankin kara bi nitkin. Dimusi rani, kara iikam kimiirin io nwowim pi boriisopi wim wi yaimwo whwonkamim niigi niiga pi nwowisi. ²⁴ Krima kimiirin ti hiriinan bi boinkim, krima kimiirin ti digworaekwowim Adi Komii siiram kima naingwo tibmii kinim simiir warar ninkin kigirkaki. Ningaka krima ta saiirin ina ninokninkinim kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmiiya ya ini ywowa. Mi nim krima, kimaka minam mirii, maigimaigra kimiir nwowaiginuwim mi kirie nwowim. Iriig.

2

¹ Mi ta hiriinan saiirsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi. ² Mi kara kimiir kwoin iir kiyopsigbi

haiginuwi io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi nninga tiri, maingimainga kara nwowamin? Nningaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haiginuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki inokinok kariir nwowaiginuwiyim maingimainga. Nningaka. ³ Kara iikam kimiir nini kignakiyim pi boriisopi an wi maingimainga karamae kima pi nwowaiginuwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiginu kripkai, hiriinan maingimaingar nwokripkaiyim. Mi ta yokwowa kara winkiya biya iikam kimiiram, kara kimiirin min boinkikin digworaekwowim maingimainga nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara hiriyyar naingwowi, iya kara maingimainga mi owiyim mi wim kima iriipi hiriinan, ini maingimaingar mi owim. ⁴ Mi iya kara yokwo kimiiram winin, kariir kwoinin miyyik miyyiknan bi nwokikin. Mi iya kara ta yokwowa kimiiram winkiya kara hindara nouu winkikin. Kara minsi naingwoyimyokikin, wari dimin biyeyim kimiir kwoinaw waraur nwokaiyim kimiirin wi sim pi nipiyaokiisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi winboinkikin hik kimiir hauuam. Nningaka kara kimiiram minsi winboinkikin kima kara naingwokwowiya kimiiram saiir ninokninkinim. Iriig.

Pol siya min boinkin om Korin hiran iikamim sima ti inkamin yipiki dimin biye tirin siir swoki ikunam.

⁵ Mi inkamin yipiki dimin taemin biye tirin, siya wi kwoin whwokwoka nwowamin wi kariirara kipi nwo haiginu. Mi siya wi iikam hoimgak kwoin whwokwoka nwowamin wi kimiir warar timi ohaiginu. Mi kara ti inkamin igao yai siir dimin biyeyim simiir wara boin tani. ⁶ Mi dimin taeminim iikam kima tirim siir, ti dimin biyeyim siya tirim simiirsi, yim bidi digiyim. ⁷ Mi tariinanin iikam kima wi siir dimin biyeyim siya tirim simiir simiira kipi naingwokwonanaei, yim bidi digiyim mi bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi kima siirin yai miyyik imiirarar boinmimauu mi siirin sibgu siiboboinu haiginu mi ti dimin taemin hiriinaninim yim wi siir kiyopsibgi haiginu rani, siir kwoinin biye siya nwowiguskiamin nningaka. ⁸ Mi hiriinankinuwi mi kara kimiirin pi igao yai hinina boinkii, kima siirin hinina diisimauu, kima siiram naingwokwonanaei mi siirsi mi aingwoyimyoki. ⁹ Kariir kwoin komiyyin hinina naingwowi, kima kariir yai aiiram in sibgu wakaeyoknam mi ta hiriinan saiirsika kara ta yokwowa kimiiram asi winkikin. ¹⁰ Iikam kima ti dimin taemin biyeyim ti inkam nwiruan siyasiyar tirim kimiir simiirsi kipi naingwo. Kima siir dimin biye imiir haiyoprimdiyiumiigii mi an kara iriipi hiriinan wi siir dimin biye imiirar mi haiyoprimdiyiumiigi. Mi ti dimin taemin

bibiyeyim hiriyar nwokripkaii mi mhoyiya simiirin kara haiyoprindiyumuigi mi kara wi hinana tiri, Krais siir whwonkam idan, kara kimiirin wi wadieki wadieyar whinkinsiis haiginiuwi. ¹¹ Mi krima iikamim simiir dimin bibiyeyim simiir haiyoprindiyumuigi. Krimiirin wi Setan siya pi nipiyaokiisi mi wi siya pi mi iksisaeisi, ti inkamin yipikin krima nwowin io. Ihi, krima bidiyar yinokninkinim miya Setan siya tiram naingwowa. Iriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamae nwowin

¹² Biya kara nama biigi bi om Troasa hiriir, Krais siir yai kibi kibi imiir boinmimauuam biyin kimidiniya Biyan Inkam Komii siyar yamkwokin mi hirin siyar ini diriraerarkwokin simiir kwoin imiirin. Mi sima yayim yipiki kara boinmimauuim simiiram asi naingwokim simiir wakaeyam. ¹³ Mi kara naingwoyimiyok prasae bi kinkin. Dimusi rani, kara krimiir nomiyauin Taitas siiram nwonanaekin. Mi siya bi nitkin kariir kigniyim. Mi kara iikamim yipiki hapairanim simiirin hiniin asi boingigin kima ha dwoki. Mi kara om Troas hir ha haiburgigin mi kimidiniya nu haimii Masedonia hiriir yam. Iriig.

Aposel kam imiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiugin Setan siir nikwowaisiyam.

¹⁴ Hindie wit, nimbii Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadieki. Dimusi rani, krima ini Jisis Krais siir aowa ywowim mi ini saikar yamasuwim mi krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kirie nwowamin. Ti nuan dimin biyie biyeyim simiirsi. Adi Komii siya krimiirin minam nikiunakin Krais siir yai kibiya sair boinmimauuim hinda tinda. Mi ta yai kibiya ya ini piuii miyiknan ywowa omom omomim saeya bidi yinyokiigiya. ¹⁵ Nim krima ini piuii miyiknan ywowim, iikamim yipiki Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar ninyokiigi ti iikamim yipiki biyie nwowim mi whaowaeki ikim. Mi hiriinan tiri krima mi krimiir miyim yim wi Adi Komii siir hirankar haiyiskii. ¹⁶ Mi ti iikamim yipiki whaowaeniskiyim yim wi paeni omin siirar nasae oyokiyokiikaeyami krima mi krimiir yai aeya ya ini piuii biyienan whaknan ywowa mi simiirin wi saeya tiri mi sima wa naokaonami. Mi yim ti iikam nhirim yipiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hiriyar nwoyokiyokiikaeyamam, krima mi krimiir yai ikim yim ini diminin sibgu whakiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi simiirin wi siyar tirki, wadie sibgu owamin. Yipiki inkamkin ti hiriinan diminin siir sibgu tiri? Inkam nwirmin nwirmin karamaeyairga. Nningaka. ¹⁷ Mi iikam whiekakim Adi

Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim sima simiir pu ara boinmimauuwi yim sima hinda umir haiyamar naingwowi mi ta miya krima miriyya, nim krima hiriinan bi tirikim. Krimiir kwoinim yim wadiekim mi nim krima Kraisi siir yai kibi aiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krimiirin Adi Komii siya nimbingim mi krimiirin siya nikropkikin ta saiiram. Mi krima mi Kraisi siya krima ini iripar yamasuim mi krimiir kwoinim ini kwoin whiruar ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiirar kigin, krima siir yai aiir boinmimauuim. Iriig.

3

Nim krima siyu winin siir miyan inkamkim

¹ Ti dimin taeminim krima winkiyim kimiiram simiir tir mi kimiir kwoinim wa nwoki aingwowim krima krimiir inig imiirar hainanaei mi kima wa nwoki aingwowim hinin, nim krima wadiekim, aniya? Mi wim kima hiriyyar naingwowi, nim krima ini iki kam nhirim yipiki kimiir hauugiyim yokwo iki iikam nhirim om whiranim simiiram, ini simiir hiriinan ywowim kimiir boinkiyam hinin, yim sima iikam wadiekim? Mi wim kima hiriyyar mi aingwowi, nim krima ini hiriyyar mi aingwowim kima yokwo krimiiram winkiyim mi iki iikam nhirim yim wa nwoki aingwowim nim krima inkam wadiekim, aniya? Nningaka. Krima yokwo kwir haiyim pi boriisopi. ² Mi wim kimarin ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim, ta krimiiram winkiya. Mi iikamim sima kigi mi sima wa ninokninkinki krimiir miyim mi wadiekim. Mi nim krima bidinanar ninokninkinkim hinin, ta yaiya ya yaimwo aeyairga. ³ Wim kima ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan ywowim. Wim kima ini yokwowa Jisis Kraisi si winkiya ini saiir hiriinan ywowim. Kariirin siya nimbingikin mi ta yokwowa siya hauugika. Mi an kara ha namim mi kimidiniya kimiir ini hauugig. Siya tidiyini bi winkikin. Nningaka. Siya Adi Komii siir naeyiun saika winkikin yipikin inokinokin omwai hiriyyar waiyayokiyokiiyin. Siya siya bwaeyan siir idwo bi winkikin. Nningaka. Siya kimiir kwoinaw winkikin.

⁴ Mi ni krira pi hinina boinkii, ni kririir miyo wadieko. Dimusi rani, krira hiriyyar ninokninkini, kririirin Adi Komii krimiir Wanin siyar nimbingiko ti dimin taemin hiriinanim simiir tiram. Kraisi siya kririirin siir kirie aeyar whinkinsiis haiginiugin yipiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mi krira hiriinan asi naingwowi, ta yaiya krira boinkiya kimiir, ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. ⁵ Mi krira hiriyyar naingwowi, ta miya kririir kirie ara priimiriigiswo, wi dig di ywowi mi krira wi hinin di mi boini, krira wi digar nwowi. Dimusi rani, kririirin kirie Adi Komii siya hauugin mi krira

mii aiir miiiyim dig asi nwowi. ⁶ Mi iya Adi Komii siya kririir nimbina iki iikam nhirim simiir boinmimauuwam, siyu winin siir yai kibi aiir boinmimauuwam, kririirin siya siyar whinkinsiis haiginugun ta mii aiir miiiyamin. Mi ti siyu winin siir yaiya ya yokwoni bi winka, ya Adi Komii siir naeyuin siya haigimauuga iikami kwoin. Mi ti siyu komii komiiyim bidi bidiniya Adi Komii siyar hauugiyim, yim inokinokin iikamim simiir dimin biyie imiir niisiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyuin inokinokin iikam imiirin siyar nikpitmai haiginuwi, sima sibgu oyokiyokikaeyamim inokinokin Adi Komii saika.

⁷ Mi ti siyu komiiyin siir yayim Adi Komii siya winkyim siya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses siirar yuyakiya mi siir whwonkam inini wara yuyakiyin. Mi mhoiyya ti diminin paenan niuyan ina prikiiraraokiyin mi mhoiyyan ini hindara kigugu iguskiyin. Mi ti diminin paenan niuyan Moses siir whwonkam hirin pranae pranae bi niuyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu kigsibwinkim. Ti dimin taeminim siyu komii siirim, iikam imiirin simar naokao haiginuwi, sima Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaiyim simaka nitkim. ⁸ Mi nim krima iikam imiirin Adi Komii siir naeyuin siir yai imiir boinmimauuwi. Mi ti digworaekwowim krimiirin maigimaiga komiigak simar nwohaiginuwi mi krima mouni hanin asi siinkaowi yim ini Moses siya winim siyu komii siir yayim biyanim ini simiir haiburim. ⁹ Adi Komii siya ti siyu komiiyin Moses siir hauugin. Yo iikamim simiir dimin biyie imiir niisiimauugin mi simiirin hiriinan warar mi isiimauugin, sima wi iripa nwo rani, Adi Komii saikan, inokinokin. Mi ti siyu komii siir miiyim yim kaimwowaigim, bimbuiwi rani. Mi ti kitibmii boin wina sair miiyim yim man nimbingim iikamim sima Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwowim. Mi hiriinanki niuwi mi ta miiya ya ini siyu komii siir mii aiir haibura kougi kouwin ini saeya ywowa. ¹⁰ Moses siir miiyim mi siyu komii ikin, yo wadieki wadie owairgo. Mi ti dimin whiso, kirie aka mi siir diminin paenan niuyaei ikin yo bidi digiyo mi bidi mi prikiiyamo. Mi ini biyieki biyie ywokiyo. Mi Adi Komii siir naeyuin siir miiya ya tariinanin ini komiigi komii ywowa. Saeya ina miiyya mi saeya wi prikiiyam tani. ¹¹ Mi miiya yipiki wi hiriyyar nwoyokiyokikaeyami ya dimin miiyikin paenan niuyaeiysin siir kirie komiigaka. Mi miiya yipiki wi ii priei nwo karamae nwowi ya wi sapi prikiiyami.

¹² Krima ta sairin ina ninokninkinim, tiki yai kibiyim

yim wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami mi krɪma siir dimɪn miyikin paenan nuyaiyin siiram nwowi, siya nitim. Mi krɪma siir yaisim kwir swoki haigiprakai rani. Krɪma simiirin wa boinmimauwi mi iikamim sima wi nwoki inokninkinim simiirin. ¹³ Krɪma Moses siya tirim simiir tir tani. Dimusi rani, yio siya bidi yinokninkinin siyɪu komii siir kirie aiirin saeya digii. Mi siya siir whwonkam iirin yuisni asi nitimwanɪugin. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii siir dimɪn kibiyin paenan nuyan siir whwonkam iir nuyan siya prikiiraraoki mi ha digiguskii, wi sima pi kigisi. ¹⁴ Mi ti Moses siya higrɪniuin siir whwonkamɪn yuisni mi Isrel simiir iikamim sima hinina bi ninokninkinkim, Adi Komii siya simiir kwoin imiirin wi wadieyar nwowi. Tariigina ya ini yuisnan ywowa simiir kwoin iir higrɪniuum. Mi tariinanin Isrel simiir iikamim sima iripa haingiriyɪu owi mi sima Moses siir yaiyim simiir mwaini mi simiir kwoinim wi sibgu naingwo omok rani, Krais siir dimɪn taemin imiiramɪn sima tira saiir hiriinan. Yi ini yuisnan ywowa ini simiir kwoin imiirar niki higrɪniukripkaiyim. Mi iya iikamim Krais siir yai aiir wakaeyim mi sima ha naingwo tibmiyim simiiram, yim ini yuisim yipiki simiir kwoin imiir niki higrɪniuum mi simiirin Adi Komii siya swoki haiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siya simiir ina kabɪtnouwɪdnankaigiyim. ¹⁵ Mi biya hirankar nityokiyokiyin mi ini tariinanar yadigniyin. Mi iya iikamim sima Moses siir yai imiir mwainiyim diminin yuisnanin simiir kwoin iir higrɪniuin. Dimusi rani, sima Krais siir dimɪn taemin imiir bi ninokninkinkim. ¹⁶ Mi iikamim simiir mhi kwoinim kisina haigi mi sima Biyan Inkam Komii Krais siiram naingwo tibmii kɪni, yim ini ti iikamim Adi Komii siya kibwaembwae haigiyim yuisim yipiki simiir niki higrɪniuum ninokninkin karamae sima nwowam mi simiirin wi siya nitkaigaigi. Mi sima wa nwoki inokninkinim, ti dimɪn taeminim sima tirim simiir hiriinan. Tariiginin yio ini Mosesni niki tirin ini hiriinan ywowim. Mi iya siya Adi Komii siir omaka saiir namiyim mi ta yuisa siir mwo hir nwowa yapa hakaingigi. ¹⁷ Mi ti Biyan Inkam Komii siir yaiya ya Adi Komii siir naeyɪu ieyairgin. Mi iya siya iikamim simiir kwoinawu nwokaiiyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyɪu komiiyin mi dimɪn biyie aka sowiir aowa sima nwowa wi siyar nonkwo iuguskii mi sima wi rirmiyya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin wi hiriinansi boini hininin, sima dimɪn whirki bi kimbugim. ¹⁸ Krɪma whiekakarɪn ini opnainan ywowim, aknainan Biyan Inkam Komii siir dimɪn kibiyin paenau nuyaiyin iki iikamim paenan simiir nuya haiginuwwikin. Mi krɪmiir whwonkamɪn higrɪniuu karamae nwowi mi sima wa kigninokninkini Biyan Inkam Komii siir

naeyiwin ini krimakar nwowin. Mi krimiir kwoinim siyar kisisana haigiyokiyokiii siir hariinan kinar nwowim. Iriig.

4

Aposel kamim sima paenan niuyanan boinmimauugim

¹ Adi Komii krimiir Wanin sasaingin krimiirsi naingwoyimyokin mi krimiirin siyar mi imbingin siir mi aiir miriyyim siir siyu komii winin iikamim simiir boinmimauuwim. Mi hariinanki niuwi mi krima wi digiumii siir kipi haimriiyiu mi wi ta miya saiir miriisi kipi nidid.

² Krimiir digiwin ti mi bibiyeyim simiirin digiumii bidi haimriiyugigin. Mi ti iikamim yipiki inokinokin ti mi imiirin hindara nimprio miriyyim, yim wi simiirar swoki kiyopsibgi haiginuwikim. Mi nim krima niksisee mi bi miriigim mi krima Adi Komii siir yai aiir bi mi ikwowaisiigim mi saiirin yaeya bi mi kisisana boinmimauuwikim. Ningaka. Krima yaimwokiyaimwo aiirar boinmimauuwikim Adi Komii siir whwonkam idan. Mi iikamim ta yai aiir wakaeyim mi simiir kwoinim inokinokin pa ninokninkinkii, krima yaimwo aiirar boinmimauuwi.

³ Mi ti mi kibi kibiyim yipiki krima boinmimauuwiyim iikamim simiir, sima sibgu wakaeyokna karamae nwowi mi yim ti sima omin paeya namiyin siir namanim mi sima wi sibgu inokninkin tani.

⁴ Yim sima ta yai kibieya saiiram bi naingwo tibmii kinikim. Dimusi rani, yiu biyeyin ti nuin siir tiranin Setan nikuwiyin simiir kwoinim siya nitkii ikouwi mi sima ti dimin taemin imiirin paninsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paninsi mi aingwo tibmii kinsi. Simiir kwoinim Setan siya kiyipsibgi haiginuwi mi sima ti dimin iirin paninsi sibgu inokninkinsi mi simiiram paninsi mi aingwo tibmiisi simiir kwoinim siya kiyipsimsibgi mi sima paninsi sibgu inokninkinsi Kraiis siir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim yim Kraiis siir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir nisiimauuwim hinin, Adi Komii siya paningin mi yipikin Adi Komiinan siyar swoki owin.

⁵ Krira kimiirin, krira krirar bi priinaingwo boinkin mi kima wi kririir inig iirin wa hainan tani ningaka. Krira inokinokin kimiir boinmimauuwiyim krira hariiyar boinikim Jisis Kraiis siya Biyan Inkam Komiigin. Mi nikrira kimiir miyan inkamko krira kimiir whinkinsiis haiginuwikim siir sibgu inokninkinim.

⁶ Adi Komii siya biigi biiyarin ti hinina boinkin, niya diminin paenanin wa mi iuyaei. Mi ya ta yaiya krimiir kwoinawu bidi kwirii idwokaiya. Krima Adi Komii siir kirieya saiir bidi kigim paeni hanin Jisis Kraiis siir whwonkam iir niuya. Mi ta kirieya, ta krima ninokninkina ya ini paeni hanin krimiirar niuya.

⁷ Ya ini wadiekɪ wadie ywowa, ini diminɪn nibnau krɪma haigiɪyɪn umɪr komii sainiyɪn. Krɪma nonkwowam mi krɪma haiyaprɪrɪram mi ta Yai Wɪn Kibiya Jisis Kraisi siira ya ini hiriinan ywowa mi nim krɪma ini ti nibɪm ini simiir hiriinan ywowim iikam niingam. Mi ti diminɪn siya haigiɪyɪn krɪmiir kwoinau, yio iikamim simiir niisiimauugim, dimɪn kibiyim krɪma tirim simiir. Yim ti dimɪn hiriinanɪm simiir bwamim yim krɪmiir tir nwo rani. Niingaka. Taki kirieya Adi Komii siir hiranki nitka, krɪmiir whinkinsiis haiginiuwam mi taka kirieya ini kirie nhirim simiir haiburim. ⁸ Mi hinda tinda dimɪn bibiyeyim pa niti krɪmiir hauuwam kimbipisu mi sima krɪmiir bi nikwowaisiigim. Krɪma ninokninkin tani, ti dimɪn hiriinanɪm sima dimuam niti, krɪmiir hauuwamɪn kimpipisu mi krɪma ti dimɪn taeminim krɪma tirim simiir bi nonkwo iguskikim. Niingaka. ⁹ Iikam whiekakim krɪmiir sau omom nwowim mi yio Adi Komii siya krɪmiir bi swoki haibur mimɪnkɪn. Iikam nhirim krɪmiir bidiyar mi ipimpar akaigai aowim mi krɪma bi naokim. Niingaka. ¹⁰ Mi inokiinokin krɪmiir piuim hankak simiir simiirar nwoninaei biya kam bibiyeyim sima nipimpara Jisisni mi siir piua hankak hankak ha nwowaiginiuwa saiir hiriinan. Mi iya iikam sima ti hanɪm kariir piu tir nwowim simiir kigim mi sima ina yinokninkinkiyim, Jisis Kraisi siya ini krɪmakar nwowin mi krɪmiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi mi iya inkamki krɪmiir nipimpariyim mi krɪma panɪnsi yaosi, krɪma pi hiriinanar mi owi. ¹¹ Mi ta iya krɪma ti nu iirar niki owa, iikamim sima krɪmiiramar kaokim, krɪmiir nisomsom aowam. Dimusi rani, krɪma Jisis Kraisi siir mi aiir mɪriigɪn. Mi ti dimɪn bibiyeyim krɪmiiram nitiyim mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim sima pa ninokninkinkii, Jisis Kraisi siya ini krɪmakar nwowin mi krɪmiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi mi krɪma hiriinan asi nwowi. ¹² Mi inkamim krɪmiir nipimpariyim mi krɪma pariparii wa pi yaowin. Mi ti dimɪn taeminim ti krɪma tirim, kɪmiir whinkinsiis haiginiuwim mi kɪma wi Adi Komii saika nwoyokiyokigaeyami, inokiinokin mi kɪma wi ta yaiya wi saiiramar naingwo tibmii kripkaii.

¹³ Mi bidi bidiniyarɪn inkam nwɪrɪn Adi Komii siir yai imiir winkiyɪn yokwo Samni, siya hinina winboinkikin, kara Adi Komii siiram naingwo tibmii kangɪn mi kara inokiinokin siirin iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikɪn. Mi hiriinanki niuwi mi tari ti inkamɪn hiriinan boinkikin. Dimusi rani, kɪma Adi Komii siiramɪn siir hiriinan naingwo tibmii kɪni. Mi krɪma iriipi hiriinan inokiinokin iikam imiirin Adi Komii siirar mi boinmimauuwikim. ¹⁴ Krɪma ti dimɪn taeminim iki iikam nhirim simiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krɪma hiriiyar ninokninkini, Adi Komiiyɪn yipikin Biyan

Inkam Komiiyin Jisis siir hidninsiin idwowin mi mhoiyya siya wi krimiir mi hidninsiin idwowi. Mi krīma wi Jisis saikar nwowi mi krimiirin wi siyar nanmaiwarkainaei mi krīma wi siir whwonkam ida kingiin namwoiwi. ¹⁵ Mi dimin bibiyeyim, aposel kamim krimiir nimbimbiniyim, yim tiriiginim yim kimiir whinkinsiis haiginiugim. Dimusi rani, krimiir yai imiirsika. Mi Adi Komii siir naingwobumbu ini hinda tinda yamkiya. Mi iikamim ta saiiram naingwo tībmii kīni mi sima Adi Komii siir boin wadieki mi wi siir inig iir hainan prapraskii, ti dimin taeminim siya tirim simiirsi. Iriig.

Yim ti digworaekwowim yim dimin komii rani. Dimusi rani, krīma wi mhoiyya haii.

¹⁶ Krira wi maigimairga nwo karam nwo rani, ti dimin taeminim Adi Komii siya iikam krimiir hidninsiin idwowi mi krīma whiekakarın wi siir inig iir hainan prapraskii. Mi iinokiiinokin krimiir piim yim wa naonami mi iinokiiinokin Adi Komii siya wi krimiir kwoin iirar whinkinsiis haiginiuwi wadie nwowamin. ¹⁷ Mi ti dimin taeminim ti hik krimiir hauu haiginiuwim yim dimin komii rani, yim ii priei bi nwowikim. Mi krimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi, Adi Komii siir dimin miyik miyikim yipiki hiriyyar nwoyokiyokiikaeyamiyim iinokiiinok simiir haiyamin ini iki digworaekwo nhirim simiir haiburim. ¹⁸ Mi hiriinanki niuwi, krīma krimiir kwoin komiiyin wi ti dimin taeminim krimiir nhwokar kigiyim wi simiiram kipi naingwo. Niingaka. Krīma dimin taeminim krīma kig karam nwowiyim, Adi Komii siya hauuwi krimiir mhoiyya, simiiram dangwo mi simiiram dwokwokin. Mi ti dimin taeminim ti krīma kigiyim, tariinan, yim wa niti mi wa swoki digi mi dimin taeminim yipiki krīma kig karamae nwowiyim yim wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiiinokin. Iriig.

5

Dimin taeminim aposel kamim sima tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiugim

¹ Krīma hiriyyar ninokninkini, mhoiyya ta krimiir nuan piu biyeya ya wi sapi naowi mi wipi whii mi ya wa namkii. Yim ini omakam hindara nini kaigrinu whwonkai sasaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iyya krīma naowi, krīma ina ninokninkinim, krimiir piu kibiya yipiki wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami, saiirin wi Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwowi mi krīma wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami siir om hirin. Yim ti digworaekwowim yim ini omaka miyika Adi Komii krimiir Wanin siya mirii okwowa siir om hir krimiiram, krīma nwowam ini saiir hiriinan ywowa. ² Mi

tariinanin krimiir kwoin komiiyin ini wari omin kouwanin siir waraur nitamar naingwowin, ti piu win kibiyim yipiki wi Adi Komii siya hauuwi krimiir mi krima wi simiirar nini onii. ³ Mi hiriinankinuwu tiriiginin hiriinan tirkiswo mi krima wi kwoinbudara di ywowi mi hiriirin piu karamae di yapninopkai nami. Nningaka. ⁴ Krimiir kwoin komiiyin ini ti piu winim yipiki wi krima haii Adi Komii siir hiranki, ini simiir haiyamar hugimkripim. Mi ta piu biyieya ta hindara nwoisaeaya, ta krima nwowa ti nu iir ya inokinokin hik krimiir swoki hauunanaei. Mi krima pi boriisopi ta pua kwoinbudara nwowiya saiir nwowim krima hininam naingwowi, Adi Komii siya piu win kibiya saiir nii kinirakai haiginuwim. Mi krima ta pua naonanaeiya ta pua nao karamae nwowiya saika ninowanam tiri. ⁵ Yio Adi Komii sasairgin yipiki ti piu win imiir diriraerarim krimiiram, krima haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika. Dimusi rani, ti dimin iirsika. Siya siir naeyuin krimiir bidi hauugiyin mi krima wa nwoki sibgu inokninkinim hinin, krima ti dimin taemin imiirin wa haii ti siya nimbinim krimiiram.

⁶ Mi ti hiriinan saiirsika krima ina ninokninkinim, ti dimin taeminim Adi Komii siya diriraerarim, siya wi krimiir hauuwi mi inokinokin krima wi kirie hiriyyar nwokripkaii iripa nongwomamair aeyam. Krima ina ninokninkinim, ta iya krima ta piu aiirar niki owim, krima Adi Komii saika niki orani, siir om iir. ⁷ Krima ti dimininim Adi Komii siya diriraerarim krimiiram krima simiir niki kig rani. Mi nim krima bidiyar yinokninkinim krima simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi Komii siya bi niksisaekin siya yaimwo ara boinkin. ⁸ Kara kimiirin kaimwovar boinkii, krima naosi naingwo idid rani. Nningaka. Krima ta nu tiran pua saiir haiburgigam tiri. Mi krima wi Biyyan Inkam Komiiyin Adi Komii wi saika niki owim siir om hir. Yio tiriiginin ini ti krimiir piu aeya nwowa ti nu iir ini siir haiburin. ⁹ Mi ta pua ta nu iir krimar mi owa krima saiirar mi owi mi krima krimiir piu kibiya Adi Komii siir omana saiirar mi owi, ya ti hiriinana ya dimin komii rani. Krima biyyin minam tiki aingwo, dimininim Adi Komii siya naingwowim krima naingwo tibmii kinam mi krima tiram, simiir tiram daingwo. ¹⁰ Kara tiriiginim kimiiram boinkikim. Dimusi rani, mhoiyya krima wi Krais siir whwonkam ida nokwowi mi wi siyar hidi krimiirin, dimin taeminim krima tirim simiirsiyin. Iya krima ti piuim ti nu iiraninim simiirar niki okripkai mi siya wi krimar tirim wi simiirar swoki hidi. Siya dimin wadie nasi tiri, iyie? Wi dimin biyie tiri krimiirin, krima tirim simiirsiyin. Iriig.

Aposel kamim sima iikam imiirin minsi whinkinsiis

haiginiugim sima Adi Komii saika nongwomamair aeyim

¹¹ Mi iya krɪma Adi Komii siirsi nɪdida sair nɪnoknɪnkɪnim krɪma miini hanɪn asi mɪriigim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima simiir nwoki wakaeyoknam. Dimusi rani, krɪma ina nɪnoknɪnkɪnim, mhoiɪya siya krɪmiirin wi dimin taeminim krɪma tirim wi simiirsi hidi. Adi Komii siya krɪmiir kwoin imiirin ina nɪnoknɪnkɪnin. Mi an kara ha naingwowi, iikam kimiir kwoinim hinina daingwo, an kara siyɪu miyik iirar napikin. Mi ti dimin taemin hiriinanim simiirin kara whinkinsiis haiginiugin, ta Adi Komii siya mi aingwowa sair hiriinan. ¹² Krɪma kimiirin hinina tir tani, kɪma hinina swoki boinam, krɪma wadiekim, krɪma ti dimin taeminim kimiir boinmauwamin minam naingwokim, kɪma wa nwoki inoknɪnkɪnim, krɪmiir siyɪu panɪngin. Mi mhoiɪya kɪma iikam imiir boini, yipiki ti ha naingwowim, inig komiigak nwowiyim mi yuis miyik miyik ikim ini kou sima ywowim. Mi inkami kwoinim yim ini panina nwowim mi kɪma simiirin wi ha boini tiriiginim yim miyik rani, ini kipii ywowim. ¹³ Mi kɪma krɪmiir boini, sima ti hinin asi boini sima pi whaowaei. Mi nim krɪma kimiirin wi hinina boini, tariigina ya Adi Komii siir mi aeya ti hiriinan krɪma boina. Mi kɪma krɪmiir boini, simiir kwoinim wadiekim, sima ti hiriinan boinim mi krɪma kimiir boinmauwi, yi wi mɪnsi boinmauwi, kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim. ¹⁴ Mi ta Kraisiya iikam krɪmiirsi naingwokwonanaeɪya mi krɪmiir kwoin imiirin saeyar kiyai mi krɪma ta mi aiir asi mɪrii iikam kimiir whinkinsiis haiginiuam, ti dimin taeminim simiir kirieni. Krɪma ti hiriinan dimin taemin imiir asi tirkim. Dimusi rani, krɪma bidi yɪnoknɪnkɪnim siya siyaingin naowin. Mi krɪma naoni haninaka ini siyar yaowiskiyin krɪmiirsiyin. Ya tariigina ya hininga krɪma whiekakarɪn saika bidiyar yɪnkin aonamin. ¹⁵ Krɪma naoni haninaka ini siyar yaowiskiyin krɪmiirsiyin mi nim krɪma iikamim yipiki ti nu iir nwowim, krɪma dimin taeminim wi krɪmiir kwoinairga priinaingwo diriraerar tani. Niingaka. Krɪma ti inkam nwiruwani yipikin biyar naowin, yipikin Adi Komii siya hidninsiin idwowin mi omwai ha swoki waiyan iikam krɪmiir whinkinsiis haiginiuwam siir kwoin iirarar dap iski.

¹⁶ Mi hiriinankiniuwu mi krɪma wi hinina di yaingwowi, iikamim sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inig komiigak bidi ywowim, iyie? Dimusi rani, sima digworaekwoki naokingugunankaigim. Niingaka. Yim ti hinin digworaekwowim yim nu tirankim. Biya iikam krɪma dimin bibiyeyar niki tira, krɪma Jisis Kraisiirɪn inkami siyɪu iirarar hidgin. Mi Tariinanin krɪma iikam imiirin wi hinina hid rani, wadie mi biyie. Niingaka. ¹⁷ Mi iya iikamim sima

naingwo tibmii k̄ini Krai siir yai imiiram mi Krai Jisi saika sibgu amasu k̄ini mi siya simiirin wi iikam win nwo haiginugi mi wi dimin whirki k̄imbu rani. Mi ti biyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biyan dimin taeminim wi simiir igso aiir nokwokairinanaowidi.

¹⁸ Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win kr̄ima nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Krai siya paeyin hiiniya n̄ion̄inkin̄in siirin ti h̄riinan sai-irsi naokin, ti dimin taeminim Krai siya tirim krimiir mi Adi Komii siya ti dimin taeminim Krai siya tirim krimiir, h̄riinan saiirsi tirkin, krimiirin siya wh̄inkinsiis haiginugin mi iikam kr̄ima yipiki biya Adi Komii siir sau omom niki owim, tariinanin kr̄ima ini nomiiyau saikar swoki owim. Dimusi rani, Jisi siyar n̄inkiamasugin krimiirin. ¹⁹ Mi dimin taeminim kr̄ima boiniyim kimiir yim ti sima, Adi Komii siya iikamim nuanim krimiirin, dimin taeminim Krai siya tirin simiirsi n̄inki amasu haiginugin. Mi tariinanin Adi Komii siya krimiirin bidi yimbiniim nomiiyau nwowam. Siya dimin bibiyeyim kr̄ima tirim simiirsi naingwo rani, simiirin siya bidi haiyopr̄imdiȳumiigiyim mi tariinanin siir miyim ini aposel kam krimiir kwauwa. Siya iikamim nuanim krimiiram naingwokwonanaeikin mi krimiir ina ȳnkiamasuin kr̄ima saika nongwomamair aeyim.

²⁰ Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbiniim mi kr̄ima Krai siir igso aiir asi nokwokairinanaowigim. Mi ti dimin taeminim ti kr̄ima boin̄im̄imauuwim kimiir, yim Adi Komii siya boin̄im̄imauuni han̄inaka tisi krimar boin̄im̄imauuwim kimiirin. Kr̄ima Krai siir wh̄inkinsiiskin mi kr̄ima kimiirin h̄inin asi boini, k̄ima Adi Komii siiram kiwaki, kimiir wh̄inkinsiis haiginuwam mi k̄ima wi saika nwoki ong-womamair aekiyamim mi wi saika niki sibgu owim. ²¹ Krai siir kwoinin sasaingin dimin biyie whirki nwo karamae nwowin. Mi krimiirin Adi Komii siyar wh̄inkinsiis haiginugin mi krimiir dimin bibiyeyim kr̄ima tirim, yim ini siyar haipriḡinkiyim. Mi simiirin ini Krai siir inarar yonkwokiyim mi kr̄ima naoni han̄inaka ini siyar yaos̄kiyin, krimiir dimin bibiyeyim simiirsiyin mi kr̄ima wi saika asi namasukikini. Siya ti h̄riinanin minam tirkin, iikamim kr̄ima yipiki siir yai aiiram naingwo tibmii k̄inim, Adi Komii siya krimiirin wi ha boini, kr̄ima dimin whirki bi k̄imbugim siir h̄riinan. Iriig.

6

Aposel kamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boin̄im̄imauuwim sima dimin bibiyeyim simiirsiyin hik prasae bi haigim

¹ Mi ni kr̄ira, Pol kara mi Timoti siya, ni kr̄ira iripa Adi Komii krimiir Wanin saikar m̄riigo. Mi kr̄ira kimiir asi niki,

kíma Adi Komii siir naingwobumbu aiir bídi haiyim mí ti naeyiúin siirin hinda whisariiyar priiyokaeyamam kipi tír. ² Hí, kima wí hiriinan kipi tír. Adi Komii siir yayim kamim sima winkiyim bídi bidiniyar Yokwo Komii saír, yim hinina winboinkikim,

mí Adi Komii kara, kírír whinkinsiis haiginúwam naingwowi kára nhwo kwisboini mí kara ta kára kwisboina saír wakaei mí ti diminim kára kwisboinkiyim kara simiirin wa whinkinsiis haiginúwi. Mí iya kara kímír nimbini mí iikamim tí nu iír nwowim kímírín wí kara nanmaiwarkinaei mí kímírín wí kara whinkinsiis haiginúwi.

Tí kara boinanim kímír simiir wakae, tariinanarin Adi Komii siya kímír hainan praprasam naingwowi. Mí tariigitariinanarin, siya wí kímír whinkinsiis haiginúwi mí wí kímír nanmaiwarkinaei. Mí hiriinanki núwi mí ti naeyiúin whisariiyar kipi priiyokaeyam mí ta naingwobumbuwa wí kígugugisi.

³ Mí nim kríma inkamim pí boriisopi iikam nhirim sima ha naingwowim tí dimin taeminim kríma tíriyim míiyik rani. Mí nim kríma dimin biyé whír bí swoki tirmintirminkim, simiir kwoin imiir kiyaiyamín biyé sima nwowam mí sima kímírín wí ha boini tani kímír míiyim biyékim. Níngaka. Mí kríma dimin biyé tirkiswo mí tíriiginin simiirin wí siya pí kiyopsibgi haiginúwin mí sima wí di yokworinúwi. Mí ní kríra hiriinan naingwo rani, sima kírírín hiriinan naingwo rani. Níngaka. ⁴ Mí tí diminim kríma tírim simiir tírni haninaka, kríma iikam imiir nísiimauuwikim hinin, kríma Adi Komii siir míyan inkamkim. Kríma iikam imiirin hinina nísiimauuwikim kríma híriiyar nokworinukripkaiigim dimin taemin biyé biyéeyim kímíram nítiyim mí híkpai híkpaiyim kímír hauuwiyim kímír tírbuwam, kríma simiirsi bí húnianaikim. ⁵ Sima kímírín bídiyar mí ipimparim mí maeyaua mí biyé mériiya saír hír bídiyar mí hígrípkiikikaiyim. Mí kímír sau omomim sima kímírín siyú míiyiknan bí tirkim sima kímírín ha mí ígbumbu. Mí kríma mí pranaepranae bí mériigim, ini píu whaowaki kímír ywobugiyim. Í nhirim kríma nhwo bí sibgu whwonkaiigim mí mípi nae karamkaramar mí ami. Dimusi rani, kríma Adi Komii siir yai aiir boinimauugim mí sima kímírín hírinansi tír. ⁶ Kríma krímaírgim siyú míiyik sibgu tíriyim mí nim kríma Adi Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim. Mí nim kríma ío bí nanka osisauuwikim, dimin taeminim kímír kou nwowiyim simiirsiyin. Kríma bigin nasmírwaiya nwowikim mí kríma iikamim simiirin maírgimaírga pa mí ísiimauúwi simiir

whinkinsiis haiginuwam mi simiiram naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyuin, ti krimiir kwoin nau nwokaiyin, krīma iikam nhirim simiirin hinna nsiimauwi, krīma Adi Komii siir mugi mi ailara mīrii. ⁷ Krīma inokinokin yaimwo ailara nowomwarkaiyūwikim. Mi Adi Komii siir krieya yipika krimiir hauugiya, inokinokin krimiirin saeyar whinkinsiis haiginuwi, krimiir miyim. Ti kamim yipiki yaani digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam, ti dimin hininim nhaosau, irim hipig, simiir sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan ywowim, ti siyu miyikin krīma nwowiyin mi miyim krīma mīriiyim yim ini hiriinan ywowim. Yim sima inokinokin krimiir kimirkaiigim, tiriginim yipiki yai biye krimiir boiniyim mi dimin biye krimiir tiriyim yim sima wi krimiir nikwowaisii rani. Nīngaka. Simiirin wi krīma nikwowaisii. ⁸ Iikam nhirim yim krimiir inig imiir hainani mi nhirim yim krimiir swoki ikwowaisii nhirim pi krimiir mi igbumbu kauwok itkin boini mi nhirim iikam nhirim simakan krimiirin pi yai wadēyar mi boini mi krimiir siyu ikin. Mi yim ti hiriinan dimin taeminim yim dimin komii rani. Mi krīma ti dimin taeminim krīma tirim simiirin wi hiriinanar tirikpikai. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, krīma iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mi krīma hiriinan bi tirikim krīma yaimwo arar boinimauuwikim. ⁹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowiyim mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siya mi siir iikam ima, yim sima krimiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim krimiirin ha naingwowyim, krīma wi krimbi naowi mi krīma pi omwaiya swoki waiyaei. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, krimiir tioim. Mi siya ini krimiirar kigirkakin mi krīma paninsi yaosi. ¹⁰ Mi ti dimin bibiyeyim krimiiram nitiyim, krimiir kwoin imiir kiyaiyam, krimiirin wi sima tiri, maigimaigra nwo karamin. Mi inokinokin krīma wi maigimaigra hiriyar nwokripkaii. Krīma paeprīkabar mi oka wīndi, dimin taemin mi tir karamae, krīma iikam imiirin wa whinkinsiis haiginukripkaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukripkaiyim. Nim krīma ini inkamim ti nuin siirin digworaekwo karamae nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. Mi nim krīma digworaekwo miyik miyikakaigim mi ti digworaekwo miyik miyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

¹¹ Mi kīma ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krīra kīma bīdi boino mi dimin taeminim kriir kwoin nau tir nwokaiyim krimiir bīdi boinimauuwim. Dimusi rani, krīra kīmīramin nhami nhami naingwokwonanae rani. ¹² Kriir kwoinin kīmīram naingwokwonanaeyin bi niki digikin.

Niingaka. Krira kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi kimiir kwoinim kririiram naingwowin yo bidi digiyin. Mi kima kririiram naingwokwonanae rani. Niingaka. ¹³ Mi tapa kara kimiirin pi adin siir yinisim iir boiniyin pi siir hiriinan boinkii. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, kima kririiram daingwokwonanae ta krira mi aingwokwonanaeiya iikam kimiiram saiir hiriinan. Iriig.

Krima Adi Komii siir iikamim krima iikam biyie biyieyim simaka kipi namasu

¹⁴ Kima ti iikamim yipiki Jisis Kraiss siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim iripa simaka kipi namasu. Nii nabieyo yo iripa bi nwowiko mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siir iikamim sima iki iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowiyim simaka kipi mirii mi diminin sima mi tiriyin siir wara kipi mi tir. Niingaka. Dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi dimin taeminim yipiki biyie nwowiyim yim iripa kipi nwo. Niingaka. ¹⁵ Mi kima hiriyyar naingwowi, Kraiss siya mi Setan siya sowa wi kwoin whiruwat nwowi? Yi ti hiriinanin ini niinga ywowin! Mi inkamin yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiniiyin mi inkamin yipiki hiriinan kwoin naingwo karamae nwowiyin, sowa wi iripa panina nwowi? Yi tiriiginin yo siyiu rani! ¹⁶ Mi Adi Komii siir omaka mi uruwai siyaowaini omaka aka, sowa wi iripa panina nwowi, irua nwowamin? Yi siyiu rani! Krimiir piuum sima ini omakanan ywowim maeyaua Adi Komii siir naeyiu ieya nidwokaiyana krimiir kwoinaiu tirin. Mi Adi Komii siyarin biya yokwoni hiniina boinkikin, kara wi kariir iikamim simiir mhi kwoinaiu nwokaii kara wi simakar nwowi kara wi simiir Adi Komii nwowi mi sima wi kariir iikam nwowi.

¹⁷ Mi Adi Komii siya ta hiriinan saiirsi boinkin, kima ti dimin biyie biyieyim, ti iikam bibiyieyim sima tiriyim, simiirsiiyin aru dwo mi kima simiirin digiumii haimriiyugig. Mi kima ti dimin taemin hiriinanin simiirin digiumii haimriiyugigi mi simiir mi ap karamae mi owi mi kimiirin wi kara haii, kariir iikam nwowam. ¹⁸ Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kimiir Ad nwowi mi wim kima wi kariir yinisimki yinisim yinkamiyin mi yinisim yinugiyinar nwowiskii, Adi Komiiyin, yipiki ti nuan digworaekwowim simiir tirkiyin mi ninomor kouan ikim, siyairgin Biyan Inkam Komiiyin ti hiriinan boinkiyin. Iriig.

7

¹ Ti kariir nomiiyauim, yipiki kara naingwokwowiyim, Adi Komii siya ta nimbina krimiir hauugika. Mi hiriinankiniuiwi,

krima krimiir digiun, ti dimin taeminim yipiki krimiir tiriyim dimin biyie tiram mi ti dimin taeminim yipiki krimiir kwoin imiir kipridiyim, simiirin digiumii haimriyugig. Krima siyiun Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karamae nwowiyin siirarar dap iski mi Adi Komii siir kipi tir, siya krimiirsi nididim. Iriig.

Om Korin hiran iikamim simiir mhi kwoinim kicina haigigiyim mi Pol siir kwoinin ini maigimaigar ywokiyin.

² Iikam kima, kririiram daingwokwonanaei krira kimiir warauran iikam nirmi dimin biyie whir bi swoki tirbugo. Mi krira kimiir iikamim simiir inkam nwir bi swoki tirbumiminkin mi krira kimiir bi swoki iksisaekim mi kimiir nwirni diminsim whir bi swoki priihaigo, kimiir nhir ima boina sair hiriinan. Niingaka. ³ Kara ti yayim kimiir nikiyam bi boinkin. Niingaka. Kara biya kimiirin bidiyar iki boinkiyin mi tariinanin tisa swoki boinkiyin, krira kiiiram pranae pranae naingwokwo rani, kima naowi, krira kimaka naowamar mi aingwowi, iyie? Wi hinin kipi tir mi kima omwai mi waiyaei mi ni krira hiriinan omwai kimakar mi waiya amar mi aingwowi. ⁴ Kara kimaka kwoino whisa nwo rani kara iinokinokin iikamim warauranim kimakan hinda maigimaiga arar nwonanaeikin. Mi iya dimin taeminim kririiram nitiyim, kririir kimpipisu haiginuam mi krira pi diminim iikam kima tiriyim pi simiirar naingwo kripkaii. Mi tiriiginim kririirin maigimaiga sima nwowaiginuwi mi kririir kwoinin hiinsima asi nwowi.

⁵ Mi iya krima nu haimii Masedonia tiriirar mi ita, krima wadie bi mini onikim dimin bibiyeyim kririirin ini hiriirar swoki tirkripkaiyim krimiir pua bi swoki siisminka. Niingaka. Sima kririirin bidiyar mi ikwao boinim mi bidiya mi inkinyaeyao boinim mi kririir kwoinin iikam kiiirsiyin nidid prasae mi naingwoyimyok prasae bi kinko, dimin taeminim krira tirgigim kimiir mi inkam biyeyin siya niti, wi siya nini tirbuni simiirin. ⁶ Mi Adi Komii siyairgin yipiki iinokinokin iikam sibgu siiboboinu haiginuwiyin, iya sima hikak nwowiyim. Krimiir kwoinim siyar niki kinsis haiginugin inkamin Taitas nikuwiyin siya nikropkiyin krimiir nini kigniyam. ⁷ Ihi, siya bidiyar yitin kririirin siya ini siiboboinuni. Siya kririirin min nini boinikin, kima siirin panin panina siiboboinugin dimin taemin kibi kibiym kima napim mi kima tirim. Tiriiginim kririirin maigimaiga sima nwowaiginuwi. Mi siya hanitin, kririirin siya ini boini, siya kimiir bidi kignakiyin mi wim kima krimiir kigam asi naingwokim. Mi kima ti dimin taeminim kima tirim simiirsi asi nididgim, yipiki hik krimiir tirhaiginuim. Mi wim kima kririiram asi naingwokikim

mi wim kima pi krimiir mirmii aiir nwowi iya iikam ima boiniyim dimin taemin biyieyim krimakar ninkikiniyim kimiirsi. Mi kima ti hiriinan dimin taemin imiir tirkiyim mi wim kima kariir tirkii, kara maigimaiga kimaka nwowim.

⁸ Mi ta yokwowa biya kara winkiya kimiirin hikak saeya mi o karamaeki windi mi an kara ha naingwowi, ta yokwowa biya kara winkiya kimiiram ya dimin wadie aeyairga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hiriyar naingwokin, kimiirin ii nhirim wi hik saeya hauwi. ⁹ Mi tariinanin, kara maigimaiga komiiga, kara yokwo kimiiram winkyin kara maigimaiga bi nwokin, kima ti hikak dimin taeminim kara winkyim hikak simiirsi nwowim. Ningaka. Kara maigimaiga minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhi kwoinim kisina haigiyim mi ti dimin miyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiugim. Mi hiriinan sairsika krma maigimaiga asi nwokim. ¹⁰ Ti dimin taeminim simiirin Adi Komii siya haigim mi kimiirin hikak asi nwowaiginiugim mi kimiir mhi kwoinim siya kisina haigikim. Mi siya wi kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi mi kimiirin wi ti dimin taeminim simiirsi asi nanmaiwarkainaei. Ti diminim yim dimin wadie imaigim mi krma simiirsiyin maigimaiga nwo karamae kipi nwo. Mi dimin taeminim yipiki nuan iikamim simiir tiriyim, maigimaiga nwo karam sima nwowam, yim naokaowikim mi simiirin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyam sima bi whinkinsiis haiginiuwikim. Ningaka. ¹¹ Sibgu sibgu daingwo omok ti hikim simiir tirim mi Adi Komii siya simiirin ha ninkpitkiyim kimiiram sima ini dimin wadieki wadie imar yimbiamim. Mi sima kimiir kwoin imiir asi tirkim hiriinan nwowam naingwowim. Mi simiirin digiumii haigingikim, ti dimin bibiyieyim kima napim, yipiki kara winboinkiyim. Kimiir kwoinim sima kiprid haiginiuwi, inkamin yipikin dimin biye tirin siirin igao yai boinim. Mi kima ti dimin biye hiriinanim yipiki kimiir nimbiamim simiirsi bidiyar mi ididim. Mi kima hiriinan bidiyar mi aingwowim, kara niti kimiirin simiirsi whindiraeraram mi wim kima kimidiniya kamim dimin bibiyie tiriyim, simiir whinkinsiis haiginiuam swoki kwanaingwo. Ta yokwowa kimiir tirkika, kima kariiram naingwokwonanaeyim mi kariiram naingwowim, kimaka iripa nwowam mi ya tariigina ya kimiir whinkinsiis haiginiuga kimiir naingwo tibmiya Adi Komii siiram in kirie nwowim. Kima kariir yai aiirin bidiyar wakaeyim mi ya tariigina, ya kariir nisiimauuga hinin,

siyiuin kima nwowiyin hinda tindan wadie bidi ywokiyyin. Mi dimin biyieyim kimiir waraur nwowim simiirin kima bidi sibgu tirkiyim mi siirin kima asi niridnatkikin.

¹² Mi iya kara ta yokwowa saiir winkiya, kara kamim yipiki siyiu biyie tirim simiirsi bi naingwokin. Mi iya kara ta yokwo aiir winkiyyin kimiiram kara ti inkamin yipikin siyiu biyie tirin siirsi bi naingwokin. Adi Komii siya kariir kwoin iirin bidi yinokninkinkiyin, ta yokwowa kara winkiya iikam kimiiram, kimiir whinkinsiis haiginuam kara hiniina naingwowi kimiir siyiuim idowiya dwoki Adi Komii siir whwonkam ida. Kima wa nwoki sibgu inokninkinim, kima kririiram naingwokwonanaei mi ta hiriinana saiirsi winkika ta yokwowa. ¹³ Mi dimin taeminim kima tirim kririir, kririir siiboboinu haiginuim sima sima rani, dimin taeminim kima whindiraerarin Taitas siir wokmaihaiginuam mi krira ti saika nwowo, krira maigimaiga komiiga. ¹⁴ Mi biya kara kimiir inig imiir boinmauu wakaeyin mi kara Taitas siirin ha boinkin kima wadiekim mi ti dimin taeminim kima tirim kariirin wi nididgak sima nwowaiginu rani, ta kara boina siir. Mi ti dimin taeminim kara boinim iikam kimiirim hiniin sima wadiekim, yim ini ti yayiyim biya krira niki boinim kimiir whiekakar ini simiir hiriinan ywowim, yim kaimwowaigim. ¹⁵ Biya Taitas siya kimiiram waraur niki itin, kimiir kignakiyyin mi kima siirin wadie ha sibgu ohaiginuugiyim mi siirin ha mi sibgu kigriraowim mi kima dimin taeminim siya boinim simiirin ha mi wakaeyokna. Mi siya ta saiir naingwokiyyin siya kimiiram pranae pranae bi naingwokwokin, ini biya siya naingwokwowa ini saiir haiburin. ¹⁶ Mi tariinanin, kara ha naingwowi, kima mi kara, krima ini kwoin whiruar ywowskiyyim mi kara kimiiram kwoin whisair bi nwokikin kara maigimaiga komiiga. Iriig.

8

Adi Komii siir pugana saiir iikamim sima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis

¹ Ti kariir nomiyauim, krima yai kimiir boinmauuwam naingwowi mi kima pa nwoki inokninkinim, dimin miyik miyikim Adi Komii krimiir Wanin siya tirim siir pugana saiir iikamim simiir, nu Masedonia hiran isidin siir. ² Mi iya simiirin iikam nhirkim tiriyim dimin biyie, sima pi maigimaiga hiriyar nwokripkaii. Mi sima iikam paeprikbaar mi oka windi, sima pa mi maigimaiga. Dimusi rani, sima bidi yinokninkinim, simiir dimin bibiyeyim simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprimdiyumuugiyim mi sima simiir umirim iripa asi haingiriyu hauugii iki iikam nhirim simiir. ³ Kara kimiirin kaimwowa boinkii, sima umirim

simiir kwoinkar naingwo hauwi simiirin. Mi sima umir hoimgak karamaeka windi sima Adi Komii siirin pa mi hauwi. Mi kara simiiram bi boinkin, sima hiriinan tirim. ⁴ Simiir kwoinim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hiranim simiiram naingwokwonanaei simiir whinkinsiisam. Mi sima krimiiram asi nimpiwirwirkripkaigim ti umirim simiir hainamim hiriir. ⁵ Sima iuwa rigar hauugim. Sima wadieyar tirkim, sima ta krma naingwowa simiir, sima tiram sair hiriinan bi tirkim. Bi simiir mhi kwoinim Biyan Inkam Komii siiram kisina haigi. Mi mhoiya sima Adi Komii siiram ywo, simiir boinmauim, diminin siya naingwowin sima tiram yayim krma boinkiyim simiir, simiir kwoinim krimiiram wara mi inkin aingwokiyim. ⁶ Biya Taitas siya ta mai aair mirii bwakainakin, kimiir iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginuwam, dimin taeminim hinda whisariiyar priihauuwim. Mi hiriinanki nuwi mi krma siiramim wa swoki srigrirkaii, kimiir whinkinsiis haiginuwam, ta mai aair digiyam mi ta miya wi iki iikam nhirim sim nwoki whinkinsiis haiginuwim. ⁷ Kima ti om Korin hiran iikamim kima dimin taemin kasa bi tirkim. Mi kima siyu kibiki kibi iirar tirkim. Mi kima iki iikam nhirim simiir siyu imiir asi haiburgim kima Adi Komii siir yai aairamar naingwo tibmii kingim. Mi kimiirin siyar whinkinsiis haiginugin siir yai imiir ninokninkinim mi simiirin iki iikam nhirim simiir nwoki boinmauim. Wim kima mai miyik miriyamar naingwokwonanaeikim. Mi kima krimiiramar mi aingwokwonanaeikim. Dimusi rani, wim kima ini kima iikam ywowim wim kima Adi Komii siiram naingwokwonanaeikim mi siir iikam ikim. Krira kimiiramim hiriinanam warar mi aingwowi kima dimin taemin nhirim siir mai aair warar mi priihauuwim.

⁸ Krira kimiiramim siyu komii bi winkikin, kima siir wakaeyokna apamin. Kara kimiir bidiyar iki iisiimauuwim iikam nhirim umir iki iikam nhirim simiir hauwan daingwo. Kara kimiir kwoin imiir boinworwokai haiginugin, ti kara winkiyim kimiiram, iki iikam nhirim simiiram mi kara wa nwoki inokninkinim, kima iikam nhiramim ina naingwokwonanaeyim, iyie? Ningaka. ⁹ Kara kimiir kwoinim simiirin dimusi boinworwokai rani, kima dimin kibi kibiyim krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya tirim simiirin bidi yinomokninkin digim. Siya digworaekwo hoimgakakar nwokin iya siya Adi Komii saika nwowin. Mi siya digworaekwowim simiirin digumii ha haimriiyugigin mi siya ini inkamin digworaekwo karamaeyin ini siir hiriinanar yamwoiun. Siya inkamin dimin taemin karamaeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kimiirsika.

Mi kimiirin wɛ siyar whɛnkɛnsiis haiginiuwɛ Adi Komii siir dimɛn miyik miyikim simiir haiyam. Mi kɛma wɛ siir mɛi kibi kibi imiirarar mɛrii iski iki iikam nɛhɛrim simiir whɛnkɛnsiis haiginiuwɛm.

¹⁰ Mi yɛo kariir kwoinɛn ti dimɛn taemɛn imiirin pi hinina boɛnkii, kɛmaɛrgɛm iikamɛm yɛpiki umɛr irɛpa haingiriyɛu haiginɛm Adi Komii siir iikamɛm om komii Jerusalem hir nwowɛm simiiram. Wim kɛma ta hɛriinana iki biewiyɛn namkiyɛn si tirɛwakainakɛm mi an kara ha naingwowi, kɛma ta miya bi kɛma tira saiir mɛ digi, wɛ wadɛyar mɛ owi. ¹¹ Mi tariinanɛn kɛma umɛrim irɛpar ti swoki haingiriyɛu haigin mɛ ta biya kɛma niki tira ya ti digi. Mi biigi biyarɛn, iya kɛma umɛr irɛpar haingiriyɛu haigina, kɛma ta mɛi aiir mɛriiyamɛn pranɛ pranɛ bi naingwokwokɛm. Mi tariinanɛn ti dimɛn taemɛnim kɛma tirɛm umɛr niugugusɛm kɛma haingiriyɛu haiginɛm yɛm ti digi. ¹² Mi inkamɛn siir kwoin komiiyɛn umɛr digworaekwo Adi Komii siir hauuwam naingwowɛn mɛ Adi Komii siya wɛ siiram swoki sɛri rani, dimɛn taemɛnim siya nonkwo kara-mɛ nwowɛm simiiram. Adi Komii siya wɛ dimɛnim siir hir nwowɛm siya hauuwam wɛ simiirarar haii.

¹³ Kara kimiirin hɛriinan bi boɛnkikɛn, iki nɛhɛrim simiir whɛnkɛnsiis haiginiuwɛm hinɛn, sima wɛ wadɛ hɛriiyar nwoki owɛm mɛ wim kɛma niinga nwowi mɛ wɛ hikak niki owɛm. Niingaka. Kara ha naingwowi, kɛma hirɛ hɛriinankɛnar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hɛriinan siyɛuɛn siirar dwo. ¹⁴ Kara ha naingwowi, dimɛnim kɛma nonkwowɛm simiirin hinda haɛmii ara timɛ hauugi. Dimusi rani, tariinanɛn ta ii aiirarɛn kɛma umɛr kasaka nwo rani mɛ yɛm sima komii nonkwo rani. Mi mhoiya sima komii mɛ onkwowi mɛ wim kɛma sapisap, kimiirin wɛ sima mɛ whɛnkɛnsiis haiginiuwɛ. Mi ti hɛriinan siyɛuɛn, kɛma whɛkakarɛn wɛ wadɛyar sibgu owi. ¹⁵ Adi Komii siir yaɛyɛm yɛpiki Moseski si wɛnkɛyɛm Yokwo Komii yɛm ha boɛnkɛm, iikamɛm yɛpiki biya umɛr digworaekwo nae minɛm sim niki aokingugunankaiyɛm, mhoiya sima wɛ dimɛn sim whɛrimɛn whɛrimɛnki swoki onaowid rani. Mi ti iikamɛm yɛpiki digworaekwo kwɛsuwa nonkwowɛm, mhoiya sima wɛ inkam paeprikabnan nwo rani sima wɛ digi digar nwowi. Iriig.

Pol siya wɛ yaeya inkam nɛhɛrim simiir nikropkii om Korina hɛriirin.

¹⁶ Kara Adi Komii siiramɛn hɛriiyar naingwowi. Dimusi rani, Taitas siir kwoinɛn siya hɛurworwokaigin. Mi siya waraur nitam asi swoki aingwokɛn, iikam kimiir whɛnkɛnsiis haiginiuwam. Krɛra mɛ aingwowa kimiir whɛnkɛnsiis haiginiuwam nitam, saiir hɛriinan. ¹⁷ Mi krɛra siir sɛriyo, kimiiram swoki itam kimiir kɛnɛnyam mɛ siya ini wadɛyar

mi owin krira siir kwoin iir bi kiyai go. Dimusi rani, siir kwoinin hiriyar naingwokin siya wa niti kimiir kigniyamin. ¹⁸ Mi krira kririr nomiiyauwin siirin warar yikropki Taitas saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim, omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iir haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauwan inkam kibikin iki iikamim simiir. ¹⁹ Ta sasa rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir iikamim sima siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir hainamam om komii Jerusalema hirir. Mi krima ti hiriinan dimin imiir tirim mi iikamim sima wi Baiyan Inkam Komii siir inig hainanprapraskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima wa nwoki inokninkinim krima iikamim simiir whinkinsiisam naingwowi ti dimin taeminim simiir tirim. ²⁰ Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim sim pi boinisi ti umirim sima haingiriyu haiginim krima simiirin kipii yapii bi tirkim. Mi krira ti kririr nomiiyauwo soweram asi nikugiko yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira tirim simiir kigmimikam. ²¹ Krima dimin taeminim baiya Adi Komii siir whwonkam ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Niingaka. Krima hiriyar naingwowi, iikam whiekakim sima ta saiirin ina ninokninkinim ti krimar tirim krima wadiekinar tiri.

²² Mi hiriinanki niuwi mi krima krimiir nomiiyauwin wi ti inkam nwiso sowakar nikropkii krima siir bidi hidim, dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krima hiriyar ninokninkini, siya simiirin wadieyar tirkin. Mi tariinanin siya ina ninokninkinin, kima ini siyiu miyik imiir napim. Mi siir kwoin komiiyin ta miya saiiram nitam asi naingwokin saiir miriyam. ²³ Mi iikam nhirkim kimiir srii hinin, Taitasin siya yipikin. Mi kima simiirin hinina boin, siya krimiir nomi-iyagin, krima iripa mi kwiruwar miriigim. Mi inkam nwiso yipiki wi saika ninkin iti sower warar ninkin boinkii iikam kimiir nini kignakiyam. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi ha boin, sowa krimiir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbngikim warar nitam. Ti inkam nwiso Adi Komii siir mi aiir miriigo iikam simiir whinkinsiis haiginuwam mi Kraisiir inigni boinmimauuwam dimin taeminim sima tirim. ²⁴ Mi hiriinankiniuwi, kima simiir kigriraowi ya tariigina ya min nisiimauuga, kima simiiram naingwokwonanaei. Mi kima ti hiriinan siyiu iir tiri mi mhoiia iki Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki hinda tinda nwowim, sima ninokninkinkii, kima wadiekim, ta kara boinkiya simiir baiya iikamim warauranim kimiir saiir hiriinan. Iriig.

9

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisin simiir boinka

¹ Kima bidiyar yinokninkinim umirim Adi Komii siir piugana sair iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankiniuwu mi kara kimiiram pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Niingaka. Pi hinda harki haruwar kwaowinkii. ² Kara ina ninokninkinin, kima ti iikamim hiranim simiir whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mi kara kimiir inig iir bidi hainan prapraskiyin mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii Masedonia hiranim simiirin hinin bidi boinim. Krimiir nomiiyauim Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi mi whinkinsiisim. Sima bidiyar yinokninkinim, kima iikamim hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim ti dimin taeminim kima tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kisinna haigiyam simiir wara ninkin tiram. ³ Kara hininam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir kara boinim kimiir, sima hindara priiyokaeyamim. Mi ta hiriinan saiirsika, kara krimiir nomiiyauwim simiirin biyin kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginiuwam, kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki kigniyim wim kima bidi diriraerar haiginkwokinim. ⁴ Mi nu haimii Masedonia tiran iikamim sima niti mi sima ha nini kignii, kima bi niki diriraerar haiginkim mi kara wi nidid prasae kin tani. Mi an kara hiriyyar mi aingwowi, wim kima wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hinin, wim kima kimiir umirim bidi haiyim mi bidi diriraerar haigin digim. ⁵ Kara ti dimin imiir boinkiyin mi kara krimiir nomiiyauim simiir bidi sruiyim, bi sima nitim, kimiir nini whindiriraerarniyam, wari umir imiir diriraerar haigin sasaukwokinam. Mi mhoiyya kara nu haimii Masedonia hiran iikam simaka niti mi wa nini kigniyim bidi diriraerar haigin digwokinim. Mi ti iikam nhirim simiirin wi hininna nwoki isiimauuwim, ti digworaekwowim yim kimiir kwoinkar priinaingwo hauugim.

⁶ Kima ti digworaekwowim simiiram sin sibgu sibgu daingwo omok. Mi kima Adi Komii siirin haimiisima hauuwu mi mhoiyya kima wi iriipi hiriinan haimiisimar mi haii. Yio ini inkamin numiran sasaeya ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Pi siya hoimgak yinkin karamae ywo mi siya pi hoimgak mi ingugu ae rani, pi hiriinan kwisuwar mi ingugu ae. Mi siya pi numir kwirkak aiirar yinkin digi mi siya pi hiriinan hoimgakar mi ingugu ae. ⁷ Mi iikam kima irira nwonwira biyin ti diminim kima tiranim simiiram sin sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiirin mhoiyya tir. Umirim Adi Komii

siir hauuwiyim kima simiirin hindara kipi naingwo kisisiir hauu kima umir digworaekwowim Adi Komii siir hauuwiyim kimiir kwoinim maingimaingakak warar dinkin oki mi Adi Komii siya wi ti hiriinan inkamin siiram naingwokwowi. ⁸ Mi ti digworaekwowim, kima naingwowim kimiir kigriraowam iinokiinok yim wi Adi Komii siya hauuwi kimiirin mi yio ti sima sima rani mi siya kimiirin wi yaeya dimin miyikar swoki inkin hauugii kira nonkwowamin. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiis haiginuwim. ⁹ Mi yaiyim inkamin yipiki biya ta Yokwo Komii aiir winkyin siya hiniina win boinkikin,

inkamin yipiki Adi siir yai aiir sibgu wakaeyokna apin mi iikamim yipiki nunga nwowim sim whinkinsiisin mi ti siyu kibi hiriinanin siya tirin, sima wi siir siira naingwokwonanae kaigii.

¹⁰ Adi Komiiyin yipiki sasaeya inkam nwirni hauuwi siya ninkinam, mi sima nae wi simiirsiyar mi haii mi siya kiriirin wi ti hiniin hiniinim sim hauuwi. Mi siya simiirin wi iuwarigar mi tiri mi kira iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki sibgu whinkinsiis haiginuwim. ¹¹ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya kiriirin wi dimin taemin miyik miyik kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiisim. Mi mhoiia krima niti, wari umirim kima haingiriyu haiginim simiir hainakiyam mi krima simiir nini hainakii mi krima simiirin wi iki iikam nhirim simiir hauuwi mi yim sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Ti diminim kima tirkiiyim simiirsi. ¹² Mi ti dimin kibi hiriinanin yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii siir iikamim yipiki indim nwowim wi simiir whinkinsiis haiginuwi. Mi ti kima kinsiis haiginuwi simiir, sima sima rani. Kira simiirin wi warar timi tir haiginu maingimainga nwowamin. Mi Adi Komii siir inig iir hainanamin. Dimusi rani, ti dimin imiirsika. ¹³ Mi ti diminim yipiki kira tirim kiriir nomiiyau imiir, yio wi simiir nisiimauuwi hiniin, kima Adi Komii siir yai imiiramim ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi kima Kraisiir yaiyim simiir nanaakninkii haiginuwikim. Mi sima ti umirim kima hauuwim simiir kigi mi iikam nhirmi mi hauu ikim mi sima wi Adi Komii siir inig iir hainan prapraskii. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁴ Mi mhoiia sima kimiiramim wi pranae pranae naingwokwo rani mi sima wi Adi Komii siiram kwisboinkii, kimiir whinkinsiis haiginuwim mi kimiir kigriraowim. Dimusi rani, kimiir kwoinim siya hiurworwokaigim mi kima ti dimin iir asi tirkim. ¹⁵ Ha wit, krima Adi Komii siir inig iir hainani. Dimusi rani, siir yinisimin siya krimiir hauugikin. Mi dimin taeminim krima hauuwiyim yim siir yinisimin yipiki siya hauugiyin siir

bi haiburgin. Iriig.

10

Pol siya iikamim yipiki ha boinim aposel kamim miyik rani, siya simiir yai imiir nikidugin.

¹ Kara Polkin, kariir kwoinin ha naingwowi, kimiir kwoinin ti kisina haigi mi ti dimin taeminim Jisis Kraisi siya tirim simiiram ti aingwo. Siya siir kwoin komiiyin siyamar bi naingwonakin mi siya iikamim simakan dimin taeminim bimbuiwi bi tirkin. Mi iikam nhirim hiranim yim sima kariirin hinina boinkim, iya siya krimaka tirar niki owa, siya inkam inig karamaenan tirkin mi krimiirin yai ha boinmimauugin. Mi mhoyiya, iya siya om whir namwoiuiwym mi siya krimiiramin pi yokwoni winki. Mi siya krimiiramin pi igao yaiyar boinki ti digworaekwo imiirin. Mi hiriinanki niuwi mi kara kimiirin pi igao yai hinina boinkii. ² Mi mhoyiya kara kimiir kigam niti mi kima wi igao yai kara boinam kipi tir kimiirin mi kara kimiirin wi igao yai boin tani ti dimin taemin imiirsiyin, ti igao yai kara boinanin iikamim yipiki ha boinim, nim krima ti iikamim tiranim, nim krima dimin biyie biyeyim nuanim sim napikim. Mi iikam imiirin ti digworaekwo hininim simiir whinkinsiis haiginuiwikim. ³ Mi ta miya krima miriyya krima nuan digworaekwowim simiir bi napikim. Niingaka. Krima ini ti nu iirar nwowim mi krima ti Adi Komii siir mi aiir miriyyim, krima ti iikamim yipiki ti nuan digworaekwowim simiir napiyim simiiram mirii rani. ⁴ Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siirim ti krima nonkwo miriyyim siir mi aiir yim ti nuin siir tiran digworaekwo rani. Niingaka. Nim Adi Komii siir kirieya mi siir dimin taeminim yipiki krimiir whinkinsiis haiginuiwym simiirarar nonkwowiyim Setan siir dimin taeminim yipiki iikamim siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir kwoin imiir haigi itirikuiwym simiir nikwowaisiyam. Mi ta Adi Komii siir kirieya ya ini nhao, irim hipig nan ywowa yipiki iikamim sim nonkwowiyim iki iikam nhirim simaka niniyam. ⁵ Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim ti krima nonkwowim, yim ini ti yai bibiyeyim nuan iikamim yipiki sima napiyim ini simiir haiburim. Mi dimin taeminim yipiki sima naingwowyim hinin, simiir kwoinin ini simar kigirkakim mi sima Adi Komii siir paninsi yinokninkinsi. Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim yipiki krima nonkwowiyim mi iikamim simiir kwoinaw nwoyaiyim dimin taeminim, simiirin krima kiyaii. Mi sima Kraisi siir yai kibi kibiym simiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi kima krimiir yai aiir sibgu wakaeyokna api mi mhoyiya krima tiriiginim

yipiki nantamyiriyiriyim simiirin wi ta kirieya saiir kirieni nonkwoninwomwir haiginuwi.

⁷ Iikam kimiir kwoinim sibgu sibgu daingwo omok, ti digworaekwowim kima ha naingwowim yim wadiekim. Mi kimiir iikam nhirim warauranim yipiki ha naingwo tibmii kinim hinin, simiirin Kraisiya bidi yimbingiyim siir yai imiir boinmimauuwam mi sima wi ti dimin imiiram daingwo. Sima wi hinina daingwo, sima Kraisi siirgim mi nim krima ti iikamim ti tiranim iriipi hiriinan Kraisi siirgim. ⁸ Mi Biyan Inkam Komiiyin Kraisi siya krimiiram bidi kiwakiyin, siir igsop aiir nokwokairinaowidam. Mi ti diminim krima tirim mi mi ikim, yim kimiir whinkinsis haiginuwankim wadie kima sibgu apam mi sima wi kimiir tirbu rani. Mi hiriinanki nuwi, kara krimiir inig imiirar swoki hainanaei, ti dimin taeminim krima tirim simiirsi mi kara wi di yididi hiriinan tirsiiyin kara wi maigimaigar pi ywowin. ⁹ Kara hinina bi naingwokin, ta yokwowa kara winkiya kimiiram, kima ha naingwowi, kimiirin wi saeya kiyopsibgi haiginuwi, kariir-siiyin hinda whisariiyar mi priiyididim. Nungaka. ¹⁰ Kara pi boriisopi kima kariiramim ti hiriinan kwoin iir naingwowim. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin kimiir iikam nhirim, sima kariirin ti hinina boinkim. Sima boin, ta yokwowa Pol siya winkiya krimiiram, siya krimiirin igao yai winboinkikin. Mi iiya siya krimaka tir nwowiyim siya pi krimiirsi nididi mi siya krimiirin hiriinan igao yai bi boinkin. Siir yayiyim yim ini nungar ywowim. ¹¹ Mi ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan yai boiniyim, sima ti yayiyim kara boinmimauuwim simiir daingwo. Mi ti dimin taeminim krima winboinkiyim ti yokwo imiir, ta iiya krima aruwar niki owa mi krima kimiiram niti kimiir kignakiyam, krima wi ti hiriinan yai kaimwowim simiirar swoki aboini.

¹² Mi krima kimiirin iki iikam nhirim yipiki sima simar nomboinyokainaeiyim simiir hiriinan bi boinkim, krima iikam wadiekiwadie imairgim krima krimiir inig imiirar bi hainanaekim, sima tira saiir hiriinan. Mi iikamim ti hiriinan kwoin naingwowiyim yim sima ha naingwowi diminim sima naingwowyin mi diminim simar kigiyin iki sima yapa yapa nwonira iriraka tiriyim yim wadiekim mi simiir kwoinim aowa aowa sima simarin ha naingwowi, sima wadiekim. Mi ti iikam hiriinanim yim pi whaowaei. ¹³ Mi nim krima wi ti miiyim Adi Komii siya hauugiyim wi simiirarar hainan iski. Mi siya krimiir bidi yimbingiyin kimiir waraur miriiyamim. Mi hiriinankinuwi mi krima wi iki mi nhirim krima mirii karamae nwowim wi simiir wara hainan tani. Nungaka. ¹⁴ Dimusi rani, krima biigi biiyin kimiiram waraur nitkim Kraisi siir yai win kibiya saiir boinmimauuniyam. Mi

hiriinankiniuwi mi krīma wī digar nwowi kimaka waraur nini miriyyim. ¹⁵ Krīma ti miyyim yipiki Adi Komii siya nimbiniim krīmiir simiirarar mirii iskii. Mi Adi Komii siya krīmiirin minam nimbingin mi kimiir waraur miriyyim mi krīma hiriinan tir karam nwokiswo mi krīma wī krīmiir inig imiirar di hainani iki dimin taeminim iikam nhirkim sim tirim simiirsi. Nningaka. Krīma minam naingwowi, kimiir naingwo tibmiyya Adi Komii siiram naingwo tibmii kūna saeya komii nwokiyim. Mi iriipi hiriinan ta krīmiir miyya, krīma nini miriini kimaka waraur ya wī komii nwoki okiyim hinda tindan. ¹⁶ Mi krīma hiriinan tiri, iki maeyau maeyauim kimiir kingiin waraur nwowin simiir nami mi krīma wī miyyim iikam nhirkim miriigikim iki maeyau nhirim sim krīma wī krīmiir inig imiir hainan tani. Mi krīma wī ha boin tani, ti miyyim yim krīmiir maigim. Nningaka.

¹⁷ Mi ta yaiya ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa ya hiniina boinka mi inkamin siir inig iirar hainanamar naingwowi mi siya wī Biyyan Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iirarar hainan iski siyairgin siir miyyim simiir bwamkibwamin. ¹⁸ Mi tariinanin Adi Komii siya inkam nwirni inig hainani, yio tiriigin yio dimin komiigi komii ieyairgin. Mi inkamin siir inig iirar hainani, yio ti hiriinan diminin yio dimin paii rani, yio ini nningar ywowin. Iriig.

11

Pol siya iikamim aposel inkamnan nwonamim simiir siyiu bibiyeyim simiir boinimninkigin

¹ Kara minam naingwowi, kima ti yai hiriinanim simiir yai nhir imiir ti swoki wakae. Mi tiriiginim kara mi boinki windi inkam biyyenan, kara ha naingwowi, kimiir wanim ti yai imiiram mau. ² Adi Komii siya kimiiram naingwowi mi siya wī ti iikamim yipiki siirim nwowim simiirin wī siya nimbini mi sima wī hirii hiriinan siyiu kinar nwowi mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Pol kara iikamim warauranim kimiiram naingwokim mi kimiirin kara bidi yimbingiyim kima inkam nwiruwani nwowim. Mi kima mi siya, kima wī nwiruwar nwoiskii mi ti inkamin siir inigin Kraiskin. Kara minam naingwowi, kimiirin kara nikropkiyim Krais saika, wig kopaksim niinga yipiki kamaka iripa piu niki o karamae niki owa saiir hiriinan. ³ Mi tariinanin kara ti iikamim yipiki yai bibiyie boinim mi kimiir kiyaiiyim, biyya mipugi si niksisaeya mi siya hiira Ivni kwoinin si, siir hiriinan tirim ini simiiram swoki aingwokiyim. Kara pi boriisopi ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kimiir tirbuwim. Mi hiriinankiniuwi mi kima wī Krais siir siyiu iir sibgu ap rani mi wī siiraram naingwo rani. Nningaka. ⁴ Kara pi nididi.

Dimusi rani, ti simiirsika. Mi inkam nwirin kimiiram niti mi siya kimiirin wi yaeya yai nini boinmimauuni Jisis siirin mi ti yayim ti krima boinmimauuwim Jisis siirim kimiir, yim simiir hiriinan tani. Mi ti hiriinan siyu kaimwowin wim wi yaeya naeyu whir haii. Mi yio ti Adi Komii siir naeyuin biya kima niki haiyin kimiir kwoinawaraur niki okaiyin yio si rani. Mi kima yaeya yai wakae mi ha naingwo tibmii kini simiiram mi yim ti yayim biya kima niki wakaeyim mi ha naingwo tibmiyim, yim sim tani. Mi ti inkam hiriinanin kimiiram waraur niti mi kima siirin wi maigimaiga komiyar mi owi mi siirin wa mi kigninkin tiri ti dimin iirin. ⁵ Mi an kara ha naingwowi, kara wi dig nwo rani, ti kimiir kam imiir tirkiyim yipiki ha boiniyim hinin yim sima Adi Komii siir aposel kamkim. ⁶ Mi ti hiriinan kamim sima boinim yai miyik miyikim yim wi kariir nikwowaisii mi an kara ninokninkinam whaowae rani. Nungaka. Kara Adi Komii siir dimin taeminim ina mi inokninkin ti simiir yai hiriinanin simiir nikwowaisiiyam. Inokinokin krima ti dimin kingi kinin kimiirgi kimiirar nisiimauugin.

⁷ Mi iya kara Adi Komii siir Yai Win kibi aiir boinmimauuwa kimiir, kara kimiiram in umiram bi sriigin umir kariir hauuwim ta kariir mi aiirsi. Mi kara hiriinan mi srii karamae mi owin mi kara kimiir whinkinsiis haiginuwamin, kariir ngar nonkwo miriyyin miyim, umir pi sairsiya mi haii kara. Inkamin inig komiigak nwowiyin yio ti hiriinan mi bi miriigin. Dimusi rani, kara kimiiram bi kiwakikin umir kima hauuwim kariirin mi kima ha naingwowi kara kimiirin miyik bi tirkin, aniya? ⁸ Mi iya kara iikam kimakar waraur nwowa mi mi ha miriyyin mi iikamin Adi Komii siir pugana sairim nu haimii Masedonia hirarin kariirin umir sima hauugikin. Mi ti hiriinan siyuin kara simiir dimin taeminim hinda whisariiyar prihaiwinkin. ⁹ Mi ta iya, kara kimaka waraur miriyya, kara nae digworaekwowam bidiyar mi hainguguwin. Mi kara kimiiram in umir nae minam bi sriigin kariir hauuwim. Nungaka. Kariir nomiyauim nu haimii Masedonia hiranin simar ini hauuni dimin taeminim kara hainguguwim simiirin. Mi ti dimin taeminim biyar tirim mi ha nitiyokiyokiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin maigimaiga nwo karam sim nwowim mi mhoiya kara kimiiram in wi hiriinan swoki srimamin tani. ¹⁰ Mi ta Kraiis siir yai kibiyim ti kariir kwoinawar tir nwokaiyim, kara kimiirin kaimwowar boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir iikamin, simiir nwirki ha bi boinkim, sima wi umir kariir hauuwi ta miya kara miriyya simiir hir sairsi. Nungaka. ¹¹ Mi kima hinin dimusi naingwokim, kara wi kimiiram kiwaki rani,

umir kariir hauuwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hinina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiram nhami nhami naingwokwo rani.

¹² Mi kara wi ti dimin taeminim biya karar niki tirim wi simiirar swoki tirkripkaii. Mi kara ti aposel kam bibiyeyim yipiki ha boinim, yim sima iriipi hiriinan dimin miyik miyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krima tiriyim simiir hiriinan, simiirin wi kara nanaakninkii haiginuwi. Mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainan praprasi iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wi ti hinina boini, sima ti krima tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hinina naingwowi, ti diminim kara tiri, yio wi hinina nsiimauuwi, sima pi niksisaei. Mi ti simiir yayim yim wi naekak nwo rani. ¹³ Tiki kam hiriinanim yim Jisis Kraisiir aposel kam tani yim sima niksisaeyan kamkim mi dimin taeminim sima tiriyim yimbi pi niksisaei. Mi simiir yaigyayim sima pi simiir wara boinkii rani, yipi simiir kwoin hirirar haigi okaii. Mi sima pi iikamim simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sima pa nwoki boinim, Kraisiir aposel kam kangikanim simaigim. ¹⁴ Wi mouni hanin kipi siinkao simiirsiyin, yim tiriiginim yim kaimwo rani. Krima ina ninokninkinim, Setan siyairin siir kwoinin yipi kikintindinuwi mi siya iikamim simiir kwoin imiir kiyaii. Mi sima pa nwoki aingwowim Adi Komii siir paekwosim miyikin siyairgin. ¹⁵ Mi krima hinina ninokninkini, ti dimin hinininim yim Setan siya tirkim mi krima wi mouni hanin kipi siinkao, ti iikamim yipiki ti dimin taeminim siya tirim simiir napim simiirsiyin. Yim sima Setan siya tirim, simiir tirkim mi simiir kwoininim yipi pi kikintindinuwi mi sima pi iki iikami kwoininim sim kiyai. Mi tiki iikamim yimbi ha nwoki boinim, sima iikam wadiekim sima dimin miyik miyik asi tiri. Simiirin hiriyar kigninkin tirki. Mhoiyya Adi Komii siya simiirin wi ti hiriinan dimin bibiyeyim sima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginuwi. Iriig.

Mi iyya Pol siya Adi Komii siir mi aiir miriyyin dimin bibiyie kasa rani, siir kimpipisu haiginuim.

¹⁶ Mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinkii, kima hinin kipi naingwo kara inkam biyekin. Mi kima ti hiriinan kwoin naingwowi, kara kimiirin minam srii, kima kariir dikunam, kara ti inkam biyeyin. Mi kima hiriinan tiri mi an kara wi kariir inig iirar hainan prapraskii, dimin whirin siirsi. ¹⁷ Mi kara kimiirin wi Biyyan Inkam Komii siya boinim, wi simiir hiriinan boin tani. Mi kara kimiirin wi min boini, kima kariir inig iir hainan prapraskiyim inkam biyeyim sima boinim

simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti iikam hiriinanim yipiki simiir inig imiirar hainaniyim ti dimin taeminim sima tirim ti nuin siir tiranim simiiram mi an kara iriipi hiriinan wi hiriinanar mi tiri. ¹⁹ Mi iikam kima ha naingwowi, wim kima ti dimin taeminim ti kam bibiyeyim ninokninkin karamaeyim sima boinim kimiir, kima simiiram inini maigimaigra komiigakar nwowim, aniya? ²⁰ Mi kima iikam imiiram pa kiwakii, kimiir kwoin imiir kiyaiyam. Mi wim kima pi simiir yai imiirar mi wakaeyokna api iki iikamim yipiki maeyaua mi biyie miriia sair hir nwowim sima wakaeyokna apiya iki gavmani kamim simiir yayim sair hiriinan. Mi kima simiir kiwakii, kimiir digworaekwo imiir haiyam mi wi simar digii. Sima kimiir kwoin imiirin niksisaeyayim sima boiniyim mi kimiirin pi simar kiyai. Mi sima pi simiir inig imiirar hainan praprasa mi kimiirin wi simar kigiraowi. Mi kimiir yaimwo whwonkamim wi sima nobrombropi. ²¹ Wim kima simiirin minam kiwawini, ti hiriinan dimin bibiyeyim kimiir tirim. An kara pi nididi, kimiirin ti hiriinan tirim.

Biiya krma kimaka waraurar niki owa, krma bidiyar mi ididim ti dimin hiriinanin sima tirin siir mi tirsiiyin, iikam kimiirin. Mi iikamim ti dimin taeminim ti sima tirim simiiram naingwowi simiir inig imiir hainan praprasa mi an kara iriipi hiriinan, kariir inigin wi simakar mi inkin hainan praprasa. Mi tariinanin kara pi inkamin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan boini. Kara wi kariir inig iirar mi hainan prapraskii. ²² Mi ti kam hiriinanim ti hiriinan boinim, yim Isrelmi piugana Hibruana sair iikam ima. Mi an kara iriipi hiriinan Isrel simiir piugana Hibru hirana sairgisaiirar inkamkin iki simiir hiriinan. Yim sima ha boinkim yim sima brougae Ebrahim waini yinieyim simiir yiniekin. Mi an kara iriipi hiriinan Ebrahim siir yinieyim simiirar yiniekin. ²³ Mi sima ha boinkim, sima Kraisi miian kamkim, aniya? Mi tapa kara kimiirin inini inkam whaowaeyin ninokninkin karamaeyin pi siir hiriinan swoki boinki Kraisi siir dimin taeminim kara tiriyim kara bimbuiwi bi tirikin, iki sima tiriyim inini simiir haiburim. Karaigin miian inkam wadieyin simiir haiburin kara maeyaua mi biyie miriia sair hirin ii kasakasa bi nwokaigin. Sima inokininokin kariir kariira hugrimkripkiikainanaekim, iiyim kara namnanaeyim idip idip inini simiir haiburim. Mi idgiuni kam ima mi ipimpara kariir, ii kwiruwa kwisuwa rani mi iiyim naoni piu kingiin kara nwowim inini simiir imiir haiburim. Mi kima hiriinar naingwowi kariir kouin inini sima ywowim, aniya? ²⁴ Mi Isrel simiir gavmanin siir inkam komii komiiyim inigakim sima kariirin idip idipin iriia yonkwo mi idgiuni sima mi ipimparim kariir idip idipin kamwir iur iriia kwiiya iyop

ipimpar. Dimusi rani, kara Kraisiir boinmimauugin. ²⁵ Mi om komii Rom hiran inkam komii komiiyim sima kariirin idip idipin kwoima yonkwo mi sima kariirin inar mi ipimparim idgiuni. Dimusi rani, kara Kraisiir boinmimauugin. Mi iigwira sima kariirin siiyani mi kaiyimik mi kara pariiparii naowim. Mi siyayi aka kara ninkin okwomainainamim Solwara whi idopwoniya hir, idip idipin kwoima tir. Mi krma opar mi akiyokiyoki. Mi ii kwoimim simiir ii kwira, opara kara nakiiyokiyokiiya niya kwir mi nabieya kwir. ²⁶ Mi ii whiekakim, kara ti siyuum tiriir nitiiyim mi hinda nami ikim simiir napyokiyokiugin. Mi ieyin opin ha niunaniyin mi kariirin pariiparii siya kaiyipripuwin. Mi kam bibiyeyim hi tauaeiyim, sima kariiram nagwoprakai kaokim. Kariir toam mi kariir digworaekwo imiir tauae haiyam. Mi kariirgi kariir pugana Isrel saiir iikamim, sima kariiram tirkim kariir nipimparim mi kariir mi isomaowim. Mi iikamim Isrel simiir pugana saiir karamaeyim yim sima iriipi hiriinan kariir nipimparam mi tirkim. Mi iya kara om hir nwowiyim iikamim simiir kwoimim pi kariir nipimparam mi nisomaowamar mi aingwowi. Mi iya kara iki niimauin sai priywokaeyamiyin inkamki nwo karamaeyin siir mi owa, niimauan wraisuim kariirin sima mi piyimik aokiyim pariiparii. Mi iya kara whi komii solwara saiir whi bopwokibopwoniya hir mi owa, kara pariiparii pa mi okwomainainamin. Mi iikam nhirim Kraisiir nomiiyaunan nwonamim miyim kara mriiyim sima tirbuwim pariiparii. ²⁷ Kara mriinanaekiyin mi ini kariir iga in imar ywokiyim wiir. Mi ni niyim kara nhwo nib bi whwonkaigin, kara nhwo Adi Komii siiram kwisboinanaeikin. Mi ii nhirim, kara mhigar mi aokin mi naemin karamaeyar mi okin. Mi kara opmirsim bi mi kinsinkaigin mi ii whiekakim kara nae kiimii bi mi inkiuguna aekin. Mi opuda kariir hugiyim, kariir pua pi nopnopa, nounoua mi kini. Mi kara yuis miyikak bi nwokin kariir piu aiir sibgu higriniuwamin. ²⁸ Mi ti dimin taeminim yipiki ha niisimauuwim kara mriiyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti sima sima rani. Finokinokin kara iikamim Adi Komii siir pugana saiirim iki omom omomim sim nwowim simiiram pa mi aingwoyimyoki, sima ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie tir tani. ²⁹ Mi iya kariir nomiiyaun Kraisiirim sima dimin biyie tiriyim mi kara simiirsiiyin pi hikakar mi owi. Mi iya inkam nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mi pi dimin biyie ha tiri mi an kara saikar pi ioar mi owi.

³⁰ Mi kara kariir inig iirar swoki hainan praprasii ti dimin taeminim simiirsi mi mhoiia kara kariir inigin wi

minsi hainan praprasi, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir nisisiimauuwim hinin, kara kiriekak bi nwokin mi kariirin dimin whiruwaki bi tumbubukin. ³¹ Adi Komiiyin yipiki Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir Adin, siir inigin wi komiigi komiiyar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. Siya ina inokninkinin, ti karar boinim kara bi niksisaekin. Kara miian inkam kibikin. ³² Biya, iya kara om Damaskas hir nwowa mi inkam komiiyin nu kigriraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhirim hira om iir ndiyokiyokaiya sair ano iir kaoraraowim kariiram mi sima kariiram hira waikao. Mi kara hiriir namkiswo, kariirin wi sima pi yonkwowinin mi kariirin wi maeyauwa mi biye miriia sair hir pi hugripkikikaiyin. ³³ Kariirin wi simar pi hugripkikikaiyin, maeyauwa mi biye miriia sair hir. Mi kariir nomiiyauim, Kraiis siirim, kariirin kimidiniya nibni sima haigigi. Mi sima ha namim hiira yipiki om iir huyokiyokaiya sairam mi sima ti nib mwis haimii haimii whiiyim kimidiniya uridni yomboborugi mi kariirin ina yonkwo kiikiraraokiyim nua hiriir. Mi ini karar yimbainam budgiyin nua hiriir mi kara ina yun iwiskinamin. Mi kara ha haiburgigin mi ina yidamamin. Iriig.

12

Pol siya nhwo ha whinin mi siirin dimin taeminim Adi Komii siyar yisiimauu

¹ Kara pi kariir inig iirar swoki hainanpraprasi kripkaii. Kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim yim wi krimiir whinkinsis haiginu rani. Mi Adi Komii siya wi ha boini, krma wadiekim. Mi kara kimiirin pi min boinkii, dimin taeminim yipiki aowa nwokaiyim Kraiis siya nisisiimauuim kariir pi simiir boinkii. ² Biya, biewi iur whiiyim namkiyim mi taka iya kariirin Adi Komii siya kariir haiyin mi kariirin siya hainainam omin siya nwowin kou hiranin siir hiriir. Mi kara bi sibgu inokninkin, siya kariir haiyin mi kariir hainainamin koua hiriir. Mi tari kariir piu sasar namka, iyie? Kariir kwoinbudin siya ti niinainamin. Adi Komii sasar ninokninkini. ³ Kara kimiirin pa swoki boinkii, kara ninokninkin tani, kariir pua saeya piyamisi ama, iyie? Kariir kwoinbud ieya. Adi Komii sasar ninokninkin iskii. ⁴ Kara Adi Komii siir om hir nwowin mi ti dimin taeminim kara wakaeyim, kara pi kariir yaigar kaokwo boin tani. Adi Komii siya pi kariir kigninkin rani, simiir nisisiimauuim mi simiirin iikam kimiir boinmawuim. ⁵ Mi ti dimin taeminim yipiki kara kigim yim wadie imairgin. Mi kara wi kariir inig iirar asi swoki hainanpraprasi: Dimusi rani, simiirsika. Mi

kara hinina naingwo rani. Kara ha naingwowi, kara kariir inig iirin wi dimusi hainan prapras tani, wi ti digworaekwowim yipiki iikam imiir nsiimauuim, kiriekak nwo karam kara nwowim wi simiirsi hainanprapras. Mi digworaekwo whiekakim kariirin sima tirbuim. Kara inkam paeprikab ningakin. Mi Adi Komii siya kirie komiigakin. ⁶ Mi kara kariir inig iirin wi dimusi hainan praprasam naingwo rani, wi dimin taeminim yipiki kara nsiimauuim wi simiirsi hainan prapras mi kara wi inkam biyie ha nwo rani. Karar kigim simiirin, kara simiirin nksisae rani. Mi kara kariir inig iirar hainanim pi boriisopi. Dimusi rani, iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Ningaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mi diminim kara boinim kimiir mi kima wi haini ninokninkini kariirin, kara inkam wadieki piyasi owin, iyie? Miiyik rani.

⁷ Mi dimin taeminim Adi Komii siya nsiimauuim siir omanim yim wadieki wadie imairgim. Adi Komii siya pi boriisopi kara kariir inig iirar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi siya Setan siirin hiriinansi kiwakikin diminim kariir pua sairam nikropkiyim, ma kariir nii haiginuam mi ti hiriinankinuwi kara wi kariir inig iirar hainanpraprasnam naingwo rani. ⁸ Kara Adi Komii siiram in idip idipin kwoima srii mi kariirin siyar mi whinkinsiis haiginu mi ti dimin biyeyin kariir piunau nwokaiyin yio ini siyar mi nhinikriopkiyin. Mi sima kariirin ina kiwakiyim. ⁹ Kara siiram in idip idipin kwoima srii mi siya kariirin idip idipin kwoima boin. Ningaka. Kara siirin wi kariir warauranki hai rani kara wi kinakar nwowi mi tariigina ya wi digar nwowi. Mi iikamim yipiki kirie nwo kamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginuwi mi wi iikamim simiir nsiimauu haiginuwi. Mi tariinanin kara ti simiirsiyin maigimaigra nwo karam nwo rani kara ini maigimaigar nwowin. Mi ini kariir inig iirar hainanpraprasin ti dimin taemin bibiyeyim kariir tirbuim simiirsi, yim kariir nsiimauugim kara kiriekak rani. Mi Kraiis siir kirieya kariir mhi kwoinuin sasar nwokai. ¹⁰ Kara ina ninokninkinin ta sairin, ti dimin taeminim kara tirim yim Kraiis siir inigin siir hainanpraprasikim mi kara maigimaigra nwo karam bi mi okin mi biyie bi mi okin mi iikamim kariirin dimin biyie bi mi tirkin mi kariir bi mi kimpipisu haiginuugim mi dimin biyieki bi mi itkin mi kariir bi mi ipimparkin mi kara miiyik bi mi okin yim tiriiginim yim dimin komii rani. Kara maigimaigra nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin iya ti digworaekwowim sima nimbiyami kirie nwo kamae kara nwowi, kariirin wi

Krais siyar whinkinsiis haiginiuwu mi kara wi siir kirie aiir haii mi wi wadieyar swoki owi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whinkinsiis haiginiuwu sima Adi Komii siir siyugi siyiu iir sibgu apim

¹¹ Kara, kanakanarin inkam biyenan boinkikin, kariir inig iirar swoki hainanprapasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mi kariirin kima tirkin ti dimin iir tirim. Dimusi rani, kima kariir inig iir bi hainanprapraskikim mi iki iikam nhirim simiir bi boinmaugim hiniin, kara aposel inkam kibikin. Mi kara inig karamae nwokiswo mi wari aposel kam nhirim yipiki kima boiniyim hiniin wadiekim, sima wi kariirin dimin whirmin whirmin di swoki haiburi. ¹² Ti dimin taeminim ti kara tirim, kara kimaka biyie bi nwokin. Mi ti dimin taeminim yim kimiir nisiimaugim hiniin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Mi dimin kirie komii komiiyim kara tirim kimiir, iki iikamim simiir nisiimauuim, yipiki simiir kigim mouni haniin sima siinkaowim mi Adi Komii siirin kimiir mi boinmauuiin mi kimiir mi nisiimauuim hiniin, Adi Komii siir kirieya ini kanakar nwowa. ¹³ Mi Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki omom omomim simiirim, sima ta yai aiir haiyim mi kara tari simiirin kara bi hauugin? Kara kimiirin minam bi sriigikin kariirin kima kigriraowim mi nae omaka minam. Niingaka. Mi kima ha naingwowi, ti siyiu hiriinanin yio ini kara mi priitirin mi kara kimiiram srii, kariirsi naingwobunam mi ti dimin biyeyim kara tirim kimiir, kima simiirin wi hindarar ti aingwo owouu iuguski. Dimusi rani, kara kimiir whinkinsiis haiginiuam tiri. ¹⁴ Mi ya tariigina ya kwoimaka aeya kara boina kimiiram nitam, kimiir kignakiyam. Mi kara wi kimiir iikamim simiir dimin whir swoki priiyiksasae hai rani, kariir whinkinsiis haiginiuamin. Niingaka. Kara kimiir dimin taemin imiir boriisopi. Kara ha naingwowi, iikam kima Krais siirarar dwo iski. Dimin taeminim yinisisim ima bi haiigim mi simiir yopii adim simiirin simiirsi bi kigriraowikim. Dimin taeminim pi yopii ad ima haiyiskii mi yinisisimim simiirsiyin pi simar kigriraowi. An kara ini kimiir adnan ywowin Krais siir dimin taeminim simiirsi mi wim kima ini kariir yinisisimnan ywowim. Mi kara wi dimin whir kimiir warauranki hai rani. Niingaka. ¹⁵ Kara maigimaigra komiiga ti kariigi kariir umir imiirar mi igugusim kimiir whinkinsiis haiginiuam. Mi kara wi pranae pranae mirii rani, wi karar naobugi iki iikamim simiir kwoinbud imiir whinkinsiis haiginiuam. Kara kimiir whinkinsiisamin pranae pranae naingwo rani. Mi ti hiriinan siyiu kibiyin kara tirin, kariir digworaekwo imiir niugugusin kimiir yio siyiu wadieyairgin, aniyaa?

16 Mi kimiir iikam nhirim yim wi ha boini, ihi, kira kaimwovar boini. Krima ina ninokninkinim, siya krimiir digworaekwo bi kaukiki haigin. Mi Polin yio niksisaeyaki waiwiigin. Mi krimiir kwoinin siya kiyaiyim mi siir yayim krimiirin ini sima ikwowaisiikiyim, inkamin nae niimauan wraisuim simam kiyau haigingigiyin simiir nobropam, ini siir hiriinan ywowin. 17 Kima kariir boinmauugi, kara panina tirkin, ha? Mi tari, ti kamim kara nikropkiyim kimiir kignakiyim mi tari sima? 18 Kara Taitas siirin bidiyar mi sriiyin, kimiiram waraur mi itim. Mi siya bidiyar mi ink in itin ti siir nomiyau nwirin, ti tir nwowin saika. Mi Taitas siya kimiir bidi yiksisaeyin mi kimiir dimin taemin imiir bidi mi priihai priihaiyim, iyie? Nningaka? Mi siya mi kara, krira tari Adi Komii siir naeyiun siir dimin taemin imiirara nap rani, aniya? Mi krira tari dimin whiruan siirara tir tani? Ti dimin taemin hiriinanin simiir sibgu aingwo omoki.

19 Kara ha naingwowi, kima ta yokwo aiir mwaini mi kima wi ha naingwowi, ta yokwowa krima winkiya kimiiram, krima kimiir kwoin imiir kiyaiyam kinankugika mi kima wi ha niki aingwowim krimiirin, krima wadiekim. Nningaka. Kariir nomiyauim yipiki kara naingwokwonanaeyim, krima ti kamim yipiki Kraiis siirim, Adi Komii siya ini krimiirar kigiyin ti dimin taeminim ti krima boinkiyim kimiir. Mi ti yayim ti krima winkiyim ta yokwo aiir, kimiir whinkinsiis haiginuam, kima Adi Komii siirgisiir siyiu iirarar dap iski. 20 Krima ta yokwowa kimiiram in whisarii bi winkika, ti simiirsika. Mi kara ta saiir saiira naingwokwonanaeikin. Kara pi boriisopi, mhoiyya kara niti, kimiir nini kigniyam mi kara wi ha kipi nini kigni, kima ti dimin taeminim kara boinkiyim kima wakaeyokna apam, kima simiir nap rani. Dimusi rani, wim kima wi ti dimin taeminim kara tiranim kimiir whinkinsiis haiginuam wi simiiram naingwo rani. Kara minsi naingwoyimiyoki, ti dimin taeminim kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyimiyoknanaei. Mi iikamim irika nwirika niniinansaowi mi irika nwiraka nomboin ii ae karamae nwowi mi yaii irika nwirika mi inii mi simiir piu imiiramar swoki aingwokwonaei mi isido whisa mi inibiri mi yai bibiyie irni nwirni mi inikbumbuwi mi dimin taeminim hindara mi priiboin priiboini, yayim iripa sibgu kitibmii boin karamae mi owi mi wim kima wi ti dimin taemin hiriinanin simiirar mi aingwo tibmii kani. 21 Kara ha naingwowi, mhoiyya kara kimiir kignakiyam niti, kariirin wi Adi Komii siya tirki, kimiir whwonkam ida nitsi nididim. Mi kara wi iikamim yipiki kara nhinikropkmatnoudninkigiyim wi simiirsi nouuboboini, iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim simiirin wi

kara n̄h̄n̄k̄r̄iropkii. Dimusi rani, sima dim̄n̄ bibiȳie h̄riinan̄im̄ sima t̄rim̄, sima simiirs̄iȳin̄ naingwoȳim̄iyok karamaek̄im̄. Sima ini dim̄n̄ bibiȳieȳim̄, iikam̄im̄ h̄i priinanae priinanaeȳim̄ sima t̄rim̄ simiir̄ napik̄im̄. Simiir̄ kwoin̄im̄ t̄i h̄riinan̄ dim̄n̄ ima b̄idi yikp̄it̄maiȳim̄. Mi h̄riinank̄in̄īuwī mī kara wī t̄i iikam̄ h̄riinan̄im̄ simiir̄ k̄ig rani. Iriig.

13

Pol siya om Korin hiran iikamim simiir̄in̄ m̄in̄ boink̄in̄ dim̄n̄ taemin̄im̄ sima napiȳim̄ sima sibgū mint̄irao.

¹ Tariigina kara kimiir̄ k̄igam̄ n̄itī ya kwoim̄aka aeya. Mī kimiir̄ iikam̄ n̄h̄rim̄ sima simiir̄ nom̄iiyauw̄im̄ simiir̄ n̄ikbumbuwī mī k̄ima wī t̄i yaȳim̄ ȳip̄ikī Adi Komii siya boin̄im̄, wī simiir̄ wakaeyokna ap. Mī inkam̄im̄ n̄wis n̄woima mī k̄irit̄mai boink̄iī t̄i siir̄in̄ mī sima wī sibgū danaakn̄ink̄iī haiḡin̄īugi. ² Kara kimiir̄in̄ t̄i iikam̄im̄ ȳip̄ikī dim̄n̄ biȳie simiir̄ iikam̄ n̄h̄rim̄ simaka t̄rim̄, p̄i simiir̄ boink̄iī. Biya kara kimaka waraurar̄ n̄ikī owa kwisaka, kara kimiir̄in̄ igao yai t̄i dim̄n̄ taemin̄ im̄iir̄ boink̄in̄. Mī tariinan̄in̄ kara t̄i aru n̄wokiȳin̄, kara kimiir̄in̄ pa swoki boink̄iī. Mhoīiya kara kimiir̄ k̄igam̄ swokī it̄i, kara wī inkam̄ n̄wir̄nī swokī kiwaki rani, r̄irm̄īiya n̄wowamin̄, ȳip̄ikī dim̄n̄ biȳie t̄rim̄ mī naingwoȳim̄iyok karamae ha n̄wowin̄. Kara kimiir̄in̄ t̄i dim̄n̄ biȳieȳim̄ k̄ima t̄rim̄ wī simiir̄si nonkwobumbun̄ink̄ini. ³ Mī kara kimiir̄am̄ waraur̄ n̄itī mī iikam̄im̄ dim̄n̄ bibiȳie t̄rim̄ simiir̄ n̄inī onkwobumbun̄inkinḡigam̄ mī k̄ima wī h̄ain̄ī n̄inokn̄ink̄inī kariir̄in̄ J̄isis Krāis siyar boink̄ikin̄. Mī īiya siya kariir̄ boin̄in̄, kimiir̄ dim̄n̄ bibiȳieȳim̄ simiir̄ nonkwobumbun̄ink̄in̄am̄ mī k̄ima wī h̄ain̄ī n̄inokn̄ink̄inī, siir̄ k̄ir̄ieya k̄imaka waraur̄ n̄wowa sapisap rani. N̄ingaka. Saeya komīiga. ⁴ Mī īiya Krāis siya iikam̄ kr̄imiir̄ h̄riinan̄ar̄ mī ow̄in̄, inkam̄im̄ siir̄in̄ ina mī h̄ain̄am̄im̄ paeȳin̄ h̄iinīya n̄ir̄ion̄ink̄in̄in̄, saika ha n̄ink̄in̄ ir̄in̄ugiȳim̄ mī siya ina yaonamin̄. Mī tariinan̄in̄ Adi Komii kr̄imiir̄ Wan̄in̄ siya siir̄ k̄ir̄ie komīiya ȳip̄ikī siir̄ hidn̄insiin̄ idwow̄in̄ mī siya omwai ha swokī waiyan, saiir̄in̄ siir̄ b̄idi hauugiya. Kr̄ima mī Krāis siya kr̄ima wī ir̄ip̄ar̄ haingir̄iȳu owī mī n̄im̄ kr̄ima inkam̄ k̄ir̄ie komīiyan̄ tani. Mī Adi Komii siya kr̄imiir̄in̄ wī siir̄ k̄ir̄ie komīi aiir̄ wh̄ink̄insiis haiḡin̄īuwī. Mī mhoīiya kr̄ima n̄itī mī kr̄ima wī siir̄ k̄ir̄ieya saiir̄ n̄iis̄īmauwī iikam̄ kimiir̄ waraur̄in̄, ta kr̄ima h̄ida kimiir̄ saiir̄ h̄riinan̄.

⁵ K̄ima, k̄ima kimar̄ hidnaeī mī k̄ima wī h̄ain̄ī sibgū inokn̄ink̄inī, iȳie? N̄ingaka, k̄ima Krāis siir̄ yaȳiya kimiir̄ kwoin̄au n̄wokaiya saiir̄ wakaeyokna apik̄im̄. Mī k̄ima tarī n̄inokn̄ink̄in̄ tani, Krāis siya kimiir̄ kwoin̄au waraur̄

nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii k̄ini, kima tira saiir h̄iriinan mi siya wi kimiir kwoinau kw̄irii idwokaii. Mi h̄iriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani. ⁶ Kara h̄iriyyar naingwo tibmii k̄ini, kima ina ninokn̄inkinim Krai Jisis siya kr̄imiir kwoinau nwokaiyin. Kr̄ima iikamim yipiki niksisaeyim sim tani. N̄ingaka. ⁷ Kr̄ima Adi Komii siiram̄in minam kw̄is boini, siya wi kimiir nwoki wh̄inkinsiis haiginiuwim. Mi kima wi h̄iriinanki nwowi, iki dimin bibiyeyim simiir wakaeyokna apim. Kr̄ima siiram̄in ti dimin taemin h̄iriinan̄im simiiram bi s̄riigikin mi iki iikamim pa nwoki aingwowim, kr̄ima inkam wadiekim. N̄ingaka. Mi iikamim kr̄imiirin h̄iriinan naingwowi, kr̄ima ini yikiigiyim, ya ta h̄iriinana ya dimin komii rani. Kr̄ima ha naingwowi, war̄i kima tirim yim ini ywowim, simiirarar dap iski. ⁸ Kima ina ninokn̄inkinim ta saiirin, kr̄ima wi ta yaimwokiyaimwowa saiir dimin sim wh̄ir swoki kinkrip rani. Kr̄ima wh̄inkinsiis haiginiuwanim diminin wh̄irkiwh̄iruwaiḡin ya yaimwokiyaimwo aeya. ⁹ Mi kima Krai siir yai imiir wakaeyokna api, kima tira saiir h̄iriinan mi kr̄ima wi maiḡimaiḡa nwo rani, kr̄imiir Adi Komiiyin siir kir̄eya iki iikamim yipiki dimin bibiyeyim sima napiyim simiir nonkwobumbun̄inkiniya saiir n̄isiimauuwim. Mi iikamim kr̄imiirin ha naingwowi, kr̄ima ini inig karamae ywowim yio ti h̄iriinan mi owiyim, yi ini mi owin. Inok̄inok̄in kr̄ima Adi Komii siiramar s̄rin̄inaeikim, kimiir wh̄inkinsiis haiginiuwam. Mi kima wi siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir h̄iriinan. ¹⁰ Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiḡinuḡin, Adi Komii siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir tani. Mi h̄iriinankiniuw̄i, biyyin kima saiir mwain mi wi kima kimar swoki grabna, iya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoiia kara n̄iti kimiir kigam, kara wi ta kariir kir̄e aiir nini tirni rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginiuw̄i. Mi kima wi wadeki wadie nwoki owim.

¹¹ Ti kariir nomiiyauwim, kr̄imiir yayim ini dig ywokiyim mi kr̄ima kimiirin pi hindara nokboinmamaiḡii. Kima dimin bibiyeyim simiirin diḡumii haimriiyugig mi kima dimin miyikim simiiramar dinmiin̄inkin iski. Irni n̄wirni dinan wh̄inkinsiis ankinsiis mi kwoin wh̄irua dwo mi iripa dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin kr̄imiiram naingwokwo nanaeyin mi kr̄imiir wh̄inkinsiis haiginiuwiyin, iripa kr̄ima nongwomamair aeyam siya wi k̄imakar nwowi inok̄inok̄in. ¹² Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranim, kima irni n̄wirni dikboinmamair mi in min dinan in̄inkwo an̄inkwo.

¹³ Mi Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siir piugana tirana saiir iikamim sima kimiir nikboinmamaiḡikin. ¹⁴ Kara h̄iniina

naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya kimiiram
nwoki aingwobumbuwin. Mi Adi Komii siya wi kimiiramar
nwoki aingwokwo irkakim. Mi Adi Komii siir naeyiwin siya
wi kimakar nwowi, kimiir kwoinaw waraur kimiir nomiiyau-
nan. Iriig.

GALESIA

Pol siya ta yokwowa iikamim yipiki naingwo tibmiiyim nu haimii Galesia hiranim simiiram winkikin. Pol siya simaka hir nwokin. Pol siya Adi Komii siir yaiya omisisimim nu haimii Galesia hiranim simiir boinmimaugun. Mi nhirim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiiyim Jisis siiram. Mi mhoyiya Judami kam nhirim ha nitim mi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima ini boini sima siyupai siyupaiyim Moseski wingikim simiir sibgu onkworinim mi kamim simiir miois imiirin pi kitiyopnimnir haiyim mi ta hiriinan sairsika sima wi Adi Komii saika nwoki amasukikinim. Mi mhoyiya Pol siya hiriinan wakaeyin mi siya ta yokwowa ha win hauugikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkiyam. Adi Komii siya iikam imiirin Jisis siiram naingwo tibmiiya inigak sairsi arar nwowaiginuwikin. Iriig.

¹ Kara Polkin, kara ta yokwowa kimiiram winkika kara Jisis Kraisiir aposel inkamkin. Kariirin ta mi aiir miriiyam nuan inkam nwirki bi nokmwun okwo haiginugun. Nningaka. Mi Jisis siya mi Adi Komiiyin, ti inkamin yipikin Jisisni hidninsiin idwown iyankin kariirin sowa nokmwun okwohaiginugun ta mi aiir miriiyam. ² Mi nomiiyauim naingwo tibmiiyim yipiki kanakar nwowim, krma whiekakarim kimiir nokboinmamaigii iikamim Jisis Kraisiir naingwo tibmii kiiyim nu haimii Galesia warauranim.

³ Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi Adi Komiiyin krmiir Adin mi krmiir Biyan Inkam Komii ikin Jisis Kraisiirimiirin wi sowa hauwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair aeyam.

⁴ Jisis Kraisiya krmiir Adin siir yai aiirar wakaeyokna miriigin mi siya kwoin whirua asi nwokin krmiir dimin bibiyeyim simiirsi naowim ti siyu bibiyeyim ti nuin siir tiranim taka ii aiir nwowim simiirsi nanmaiwarkainam. ⁵ Mi dimusi rani, Adi Komii siya ti hiriinan krmiirsi tirkin, krma siir inig iir nwoki hainanyokiyokikaemi inokinokin. Ihi, yai kaimwowainga. Iriig. ⁶ Kariir pua ini warar yopaigiya dimusi rani, kima Adi Komii siir bidi haiburgigim yipiki biya kimiir kwoin imiir niki kiyaiyin dimin kibiyin Kraisiya pridiraerarkiyin kimiir biya iya siya naonama. Mi tariinanin kima siir yai kibi kibiyim yim biri kimiminkikim simiirin bidi haiburgigim mi kima ini iki yai nhirim kima ha naingwowiyim yim wadiekim mi kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim ini simiiram ninmiininkinkripkaiyim. ⁷ Mi kara kimiirin pi

hinina boinkii, yaeya yai kibi nhir karamaeka yipiki wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Nningaka. Ini ta sasar ywowskiya ta karar boinmauuwa. Kara ti dimin taemin hiriinanin simiir asi boini. Dimusi rani, kam bibiyie nhirim kimiir kwoinim sima pridaiginugim mi sima minam naingwokim Kraisiir yai kibiya nanmaiwarkainaeiya saiirin sima ninkpitkiyim yai biyie nimbiyamam. ⁸ Mi krima mi Adi Komii siir paekwosim ieya krimar niti mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauunii mi ti yayim biya krima boinmimauuim simiir hiriinan boinmimauu karam nwowi, yaeya yai nini boinmimauunii mi yipiki ti hiriinan tiri, kara ha naingwowi simiirin wi Adi Komii siya tiodwomaii mi simiirin wi paeya nikropki. ⁹ Krima ti dimin taeminim simiirin bidiyar iki boinmimauuim mi tariinanin krima ini simiirar swoki boinmimauuim. Mi ti iikamim yipiki kimiirin nitim mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauuniyim mi ti yayim biya kima wakaeyim kariir kwoin komiyyin ha naingwowi Adi Komii siya simiirin wi dimin biyie tir haiginiuwi paeya nikropkiyam simiirin.

¹⁰ Mi kima hiriyyar naingwowi ti dimin taeminim kara winkiyim mi kara boinki ikim mi iikamim wi maingimairga kanaka nwowi. Nningaka. Kara simiirin minam boinkikin, Adi Komii siya wi maingimairga kanakar nwoki owim. Mi kara ti dimin taeminim simiirin inkamaramar tirkiswo mi inkamim maingimairga kanaka ha nwokiswo mi kara simiirin wi inkamaramar pi tirin wi Kraisiir mi kigna mriiyan inkam kin di nwowi. Iriig.

Pol siya hinina nisiimauugin ta aposel miya siya mriiyya inkami hindanki bi nitka.

¹¹ Ti kariir nomiiyauim, kara ha naingwowi kima ina sibgu inokninkinim ta Kraisiir Yai Win Kibi aiirin ta kara nanaakninkii haiginiuwa kimiir biya, ya ta yayia inkami kwoin airga bi priinaingwo boinkika. Nningaka. ¹² Ti yayi imiirin kariirin inkam nwirki bi boinmauugin mi inkam nwirki bi mi nisiimauugin simiirin. Nningaka. Yio Jisis Kraisiya siyairgin kariir nanaakninkii haiginiuwun ti yayi imiirin yaeya siyiu whirni.

¹³ Tiki yayim yim yai kaimwokim. Dimusi rani, kima bidiyar wakaeyim dimin bibiyeyim kara tirim biya iya kara dimin taeminim Judami iikamim sima tirim simiir napin kara dimin bibiyie kasa bi tirkin iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiirin. Mi kara hinina naingwokin simiirin hiriyyar donkwobumbuninkin iuguski. ¹⁴ Mi kariir iripa yayoyeya saiir kouwin ini kara ywowin ti yayim Juda iikam krima napiyim simiirin. Dimusi rani, kara bidiyar sibgu

wakaeyokna apin dimin taeminim krimiir brougae wan-wiyaeyim sima tirim iya Adi Komii siir boiniyim Adi Komii siya big nasmirwaiya simaka nwowam.

¹⁵ Mi Adi Komiiyin iya kara kariir yopiini mhinau hiar niki okaiyin siya kariirin saiirar nimbingikin. Mi mhoiia siya kariirin ha sibgu grabaiginiuwun mi siya kariirin ina boinkiyin, kira kariir mi aiir marii. ¹⁶ Mi siya kariirin hariirnan boinkiyin, mi siya kariirin ina yisiimauun siir yinisim iirin mi kara wi ti yai kibi kibiym Kraiis siirim wi simiir asi boinmimauuwi iki iikamim yipiki Juda iikam tani simiir pugananim simiir. Mi ta ii aiirarin kariirin Adi Komii siya yisiimauu yipiki siir yinisim iirin, kara ti dimin iiramim inkam nwirniyam bi sriigin kariirin siya boinmauun. Niingaka. ¹⁷ Mi kara om komii Jerusalema hariir bi mi amkin kamim yipiki biya Adi Komii siya nimbimim biigi bi aposel inkam nwowam simiiram simiir nini sriinakiyam mi kariirin sima boinmauugiyim ti dimin imiirin. Mi biri kimiminkikin kara ina yamsauwin nu komii Arebia hariir om siiyin apa iikam kwisuwaki nwowiyin siir. Mi mhoiia kara ini om komii Damaskas hariiyar swoki amin. ¹⁸ Mi mhoiian biewi whoimim ha namkiyim mi kara kimidiniya om komii Jerusalem hariir yam mi kara kimidiniya Pita siir kig yipiki kara nini owouwin mi kara nini boiniuwun iiyim iuur iriayar. ¹⁹ Kara aposel inkam nwir bi swoki kigmiminkin kara Jems siirarar kig Biyan Inkam Komii Kraiis siir nomousimin kara ti inkam iirarar kigin. ²⁰ Mi ti dimin taeminim ti kara winkiyim yim yai kaimwo imairgim Adi Komii siya ina ninokninkinin kara kimiir niksise rani.

²¹ Mi ta kara nama om komii Jerusalema hariir saiir mhoiian kara hir ha haiburgigin mi kara kimidiniya nu maeyauim Siria, Silisia sowiirim simiir hariir yam. ²² Mi taka iya, iikamim Jisis Kraiis siir pugana saiirim nu haimii Judia hiranim sima kariir bi kigim mi kariir bi mi kigsibgim. Sima yayim kam ima boinim kariir hinin simiirarar wakaei, ²³ inkamin yipiki krimiir nipimparin mi krimiir nigbumbuwin mi krimiir nisomsomaowin tariinanin siya ini Yai Win Kibiya Kraiis siira ini saiir boinmimauuwun yipiki siya tirbuwam niki tira. ²⁴ Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya tirim kariir simiir wakaeyim mi sima kimidiniya siir inig iir hainanki. Iriig.

2

Aposel nhirim sima kwoin whirua Pol saika nwokikim

¹ Mi biewii iuur whiiyim namkiyim simiir mhoiian, kara kimidiniya Banabas saikar yam om komii Jerusalema hariirin.

Mi kara Taitas siirin warar yinkin ikiunam mi siya kimidiniya kriraka yinkin am. ² Kara hiriirin whisarii bi namkin kariirin Adi Komii siya nisisi mauugin mi siya kariirin minam naingwokin kara hiriir namim. Mi kara hiriirin ha namim mi iikamim hapairanim simiirin ina boinmimauuwamin ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwiya iki iikamim hinda tindanim yipiki Judami piugana saiir karamaeyim simiir mi kara iikam whiekakim simiirar bi boinmimauu irkakim. Kara kamim Adi Komii siir piugana saiirim hapairanim simiir bi nwowiyim simiirar boinmimauugin. Kara minam naingwokin sima ta Yai Win Kibiya ta kara boinmimauuwa iki iikam nhirim sim, wi sima nwoki anaaninkii haiginuwim. Kara minsi nididgin dimin taeminim biya kara tirim simiirsi mi ti tariinan kara mi tirim yim wi naekak nwo rani. ³ Taitasin ti inkamin yipiki kanaka namim hiriir, yio Grikan inkamkin siya Judami piugana saiir tani mi nim krima kimidiniya ha boin sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir haiyam tirim mi Juda hapairan inkam komii komiiyim naingwo tibmiiyim sima siir miois aiir kitiyopnir haiyam ini boriisopim Juda simiir inkamnan nwowam mi siya wi simaka iripa nwoki owim. Niingaka. ⁴ Mi nim krima ti kamim ti dimin iirin hiriinan dimusi bi boinkikim kam nhirim yipiki yaimwoni boin karamae nwowiyim sima krimiir nomiiyau nwokim mi sima Kraiis siir yai imiir bi sibgu wakaeyokna apkim, yim sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir haiyam tirkim. Mi ti kamim krimaka nini oniyim krima bi ninoknankinkim diminin sima napiyin. Mi sima kamim dimin taemin nini kigninprionakiiyim sim hanin nwokim dimin taemin kibi kibiyim Kraiis siirim rirmiiya krima naingwo tibmii apiyim simiir. Krima tariinanin Moses siir siyiu komii iir nwo rani mi krimiirin wi siya nanmai warkaina rani, yipiki biya Juda iikamim sima napin. Dimusi rani, krima mi Kraiis Jisis siya, krima ini nwiruwar ywowskiyim. Mi ti inkamin krimiir kiyaiyam minin krima Mosesni siyiuin biyanin siir napim nim wi inkamin maeyauwa mi biyie miriia sae nwokaiyin wi si hinin pi ywowin. ⁵ Mi krima simiir yaimirsim kwir bi swoki wakaeyokna apmiminkim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yaiya kimiir wokmailhaiginuwana saiirin sibgu kigriraowi mi kima wi ta hiriinan saiirsi nwowi iki yai bibiyeyim simiir wakaeyokna apim.

⁶ Mi ti kamim hapairanim yipiki inig komii komiigakim mi iki iikam nhirim Adi Komii siir piugananim sim kigriraowiyim mi an kara ha naingwowi ti inkam komii komiiyim sima mi owa ya kariir whwonkam idan ya dimin komii rani. Dimusi rani, Adi Komii siir whwonkam idan iikam whiekakim ini hirii hiriinankinar nwoswowim. Mi kamim

yipiki simiir inigim komii nwowim, sima kariirin yaeya yai boinmauwam bi swoki boinmaugim ti yayim kara boinmimauwanim simiirin. ⁷ Mi sima hiriyar yinokninkin Adi Komii siya kariirin yai miyik miyik imiirar hauugin mi siya kariirin ha nimbingiyin mi ina yikropkiyin mi kara ina boinmimauwamin siir yai imiirin iki iikamim Juda iikam tani simiir piuganim simiir iikam imiir, Adi Komii siya mi imbingiya Pita siir saiir hiriinan, Yai Win Kibiya Kraiis siira saiir boinmimauwam iki iikamim Judami piuganim simiirim simiir. ⁸ Adi Komii siya Pita siir whinkinsiis haiginugin siir yai kibi aiir boinmimauwam iki iikamim Judamiyim simiir. Ta Pita siir siya whinkinsiis haiginuwa biya saiir hiriinan. Mi sima bidiyar yinokninkinim kariirin Adi Komii siya nimbingin mi siyar whinkinsiis haiginugin siir yai kibi aiir boinmimauwam iki iikamim Juda iikam tani simiir piugana saiir iikam imiir. ⁹ Mi sima ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin kariir siir ninokninkinkiyin ti siya nimbingiyin kariir siir yai kibi aiir boinmimauwam mi inkam komii komiiyim Adi Komii siir piugana saiirim om komii Jerusalem hiranim, Jems, Kaiapas, mi Jon, sima kimidiniya in Banabas mi kara kririir yonkwo mi ta in sima nonkwowa kririir ya min nisiimauuga sima wadie bidi ywokiyim krira ta Adi Komii siir yaiya saiirin hiriyar boinmimauuyokiyokiyamim iki iikamim nu haimii Judia hir nwowim simiir. ¹⁰ Sima kririirin ti dimin whiruwan siirarar boinkikin. Sima minam naingwokim krira hinina naingwowi krira umir simiir iikam paeprikabim nu haimii Judia hiranim simiiram hauugiyim. Mi ti diminim kara tiram naingwowim kara simiirin bidiyar tirim. Iriig.

Pol siya dimin biyeyim Pita siya tirim om Antiok simiir boininkigin

¹¹ Krima iripar miriigim Adi Komii siir yai aiir boinmimauwam mi mhoiia Pita siya om Antiok hir nini kignakiyin hiran iikam imiir mi kara siirin siir whwonkam idar yik. Dimusi rani, siya ti dimin biye whirin siir tirkin. ¹² Kara siirin io whisarii bi nwokin ti dimin whiruwan siya tirin siirsika. Biya kam nhirim Jems siya nikropkiyim om Antioka tiriir nitam, Pita siya biya iikamim Juda iikam tani nae simaka nidwokai aekin. Mi mhoiia ti kamim Jems siya nikropkiyim ina yimbiniyim om Antioka hiriir mi Pita siya iikamim yipiki Juda iikamim simiir piugana saiir karamaeyim simiirin ina haiburgigim. Dimusi rani, siya pi nididgin ti kamim yipikim om komii Jerusalem hiranim yipiki Mosesni yayim biyanim sim napiyim yipiki ha boinim kamim Adi Komii siyiu napiyim simiir moisim yim kitiyopnimnir

hai mi ti inkamın siirın io siya yo. Dimusi rani, ta nae siya naeya simaka saiirsika. ¹³ Mi Judami piugana saiir iikam nhirim yim ta ii aiirin nae Juda iikam tani simiir piugana saiir iikamim nae simaka naeyim mi ini ta ii aiirar yadigniyin. Mi sima ti iikamim simiirin Pita saika hirar ywoki mi Banabas siya hiriinan kigin mi siya ini hiriinan siyiu biyie iirar mi apin mi siirin iriipi hiriinan iki iikam nhirim simaka hirar mi okmwın ogig. ¹⁴ Mi kara simiirin hiriinan ninokninkinin sima Adi Komii siir yai kibi aiir sibgu ap rani mi kara Pita siirin ti iikam whiekakim simiir whwonkam idar boin, ni kira Judami piugana saiir inkamkin mi ni kira dimin taeminim Judami piugana sima tiriyim simiir dap. Mi kira ini dimin taeminim yipiki Juda iikam tani simiir piuganan iikamim sima tiriyim ini simiir napim. Mi ta hiriinan saiirsika mi kira iikamim Juda iikam tani simiir dimusi boinmimauwi, simiir kwoin imiir kiyaeiyam mi sima wi dimin taeminim Judami piugana saiir iikam ima napiyim wi simiir nwoki apim, ha? Mi ni kirarin ti dimin hiriinanim simiir bi napkin! Mi ni kira pi nididgin Jemsni kamim yipiki kiriir nini boiniyim simiirsi. Iriig.

Mi yipiki Jisis siir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim wi iikam bimbiuwii nwo rani mi simiirin wi Adi Komii siya nanmai-warkainaei

¹⁵ Mi nim krıma iikamim yipiki krımiir yopiıyım krımiirin Judami piugana saiir naokainam nim krıma iki iikamim hinda tindanim sima hinin tani Juda iikam tani simiir piugana sae karamae rani, yipiki ha dapiyım iikam bibiyie yipiki Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowiyım. ¹⁶ Mi nim krıma Juda yınıeyım ina ninokninkinim Adi siya ha bi boınkin iikamim wadie nwowiyım yım dimugi nwo rani, yım sima Mosesni siyiuım sim napkim. Niıngaka. Dimusi rani, sima Jisis Kraısnı wakaeyokna apkım. Krıma Jisis Kraısnı siirarar wakaeyokna apkım mi Adi Komii siya wi kwoın ara asi naıngwowi krımiirin wadie. Mi krıma Mosesni siyiuın siir siyiuım sim napkiswo mi nim wi wadie di ywowi. Adi Komii siya ha bi boınkin, inkam nwırkı wadiekin Moses siir siyiu komii iir bıdi sibgu apım. Niıngaka. ¹⁷ Mi krıma ha naıngwowi Adi Komii siya krımiirin ha boınkin krıma wadiekin. Dimusi rani, krıma Kraısnı siir wakaeyokna apkım mi mhoıya krıma ha wakaıeı Adi Komii siya ini ha boının krıma Moses siir siyiu komii iir dap mi wi siya nwoki grabaıgıniuwım mi yıo ti kwoın hininın yıo miıyık rani. Mi krıma Moses siir siyiu komii iir nikwowaisii mi Kraısnı siiramın ha ninmiınınkinami krımiir grabaıgıniuwam mi tirııgıniın yıo wi hinına niısiımauwı, Kraısnı siya krımiirin dimın biyie bıdi tirhaıgıniuwın mi krımiirin siya bıdi tirkiyım dimın biyie tiramın. Ana ti yayıyım

kaimwokim, aniya? Nningaka. Krai siya dimin taeminim krma naingwo tibmiiyim simiir bi tirbuwikin siya krimiirin minanar whinkinsiis haiginuwikin krma Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kiiinim. ¹⁸ Mi ta biya kara haimriiyugiga Moses siir siyu komii iir saeya kaimwoki niuwi mi mhoiia kara ha swoki ami siiram mi ha naingwo tibmii kiiini mi kariirin dimin whirki kimbu karamae siya nnowaiginuwi Adi Komii siir whwonkam idan mi iikamim sima wa swoki inokninkinkii, kara simiir bidiyar iki iisiimauuwun ti siyu hiriinanin mi an tari dimin biyekibiyie iirar tirkin. ¹⁹ Biya kara miinan mirii nanaekin Moses siir siyu komii iir napamin, kara ina ninokninkinin kara inkam biyie nwokin mi kariirin kimidiniya Adi Komii siya yonkwobumbuninkin haiginu mi ta hiriinan saiirsika kara asi naokin. Mi kariir igsopa Krai siya asi nonkwokairinanaowidgin mi siirin Adi Komii siya yonkwobumbuninkin haiginu mi siya ha naonamkin paeyin hiiniya nironinkinin siir. Mi tariinanin kariir kwoinin Moses siir siyu iir napam naingwo rani mi ta hiriinana kara inkam miyik Adi Komii siir whwonkam idan wi saiirsi nwo rani. Nningaka. Mi tariinanin kara ini rirmiiya ywokiyin Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apin. ²⁰ Whisarii rani, Krai siya bidi yaowin mi ti siyuum biyanim kara simiir nap rani, yim bidi digiyim. Mi tariinanin dimin taeminim kara tiriyim kara kariir kwoinairgar naingwo diriraerar tani. Nningaka. Kara Adi Komii siir yinisimin Jisis siiram naingwo tibmii mi kara siiram naingwokwonanaei yipiki kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin mi kariirin siya whinkinsiis haiginugin kwoin whirua Adi Komii saika nwowim. Mi ti diminim ti tariinan kara tirim kara Adi Komii siir yinisimin Jisis yipikin kariiram naingwokwonanaeyin mi kariirsi naowin kariir whinkinsiis haiginuwam siir karieni tirkin. ²¹ Kara ti dimin kibi kibiylim Adi Komii siya tirkiyim hinda whisarii priywokaiyamam bi tirkim. Mi kara simiirin wi digiumii haigingig rani. Nningaka. Mi Adi Komii siya iikam imiirin ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apkim biya Moseski si hauugiyim iikamim sim mi Krai siya wi di yiti. Moses siir siyu komiyyin yo wi Adi Komii siir di tiri, krimiir boinam hinin, krma dimin whirki bi kimbugim. Krai siya whisarii bi naokin siya bwamkakin siya asi naokin. Krai sasairgin Adi Komii siir tiri, krimiirin siya hinin boinam krimiirin dimin whirkin bi kimbugim yo biyan siyu komiyyin si rani. Nningaka. Iriig.

3

Kimiirin wi piki hinin dimin iki nnowaiginuwi wadie

nwowamìn Moses siir yai ìma iyie? Krais siir yai ìma.

¹ Kìma iikamìṃ Galesianìṃ kìma iikam paipai rani! Mì kìma ìkì kam nḥìrìṃ sìmiir dimuam kignìnkìnkìṃ kìmìir kwoìn ìmiir kiyaiyamìn. Mì kìma Krais siir yai kibi kibi yim sìmiir bì wakaeyokna apkìṃ, aniya? Krima kìmìirin bìdiyar ìkì boinmauwim idowiyar kìma kigni hanin ta siya naonama paeyin hìiniya nìrionìnkìnìn sì. ² Kara kìmìiramìn pì dimìn whìruan siiraramar srii. Kìma Adi Komii siir naeyiun siirìn panìn panina haii? Mì kìma siirìn tì dimìn taemìnṃ Moses siir siyù komii ieya boinim sìmiir wakaeyokna apìṃ mì ha haigìn, aniya? Iyie? Mì tari kìma Krais siir yai ìmiir wakaeyokna apkìṃ yipìkì bìiya kìma wakaeyim? Kaimwokikaimwowim yim ìni Krais siir yayim sìma sìmar ywowiskiyim. ³ Mì tariinanìn kìma biyie panìn panina nwokim? Adi Komii siir naeyiun kìmìirin siya whìnkìnsiis haiginiugìn mì kìmìir kwoìnṃ siya kiyagim mì kìma bìigì bìiyìn Krais siir yai kibi kibi ìmìiramìn ha wakaeyokna apkìṃ. Mì tariinanìn kìma ha naingwowi kìma siir dimìn taemìn kibi kibi yim sìmiiramìn ìna sìbgu apkrìpkaiyim kìmìir kìrienyar mì kìmìir kiuim ìni kìrieya nwokrìpkaiyim, aniya? Nìngaka. ⁴ Mì tì dimìn kibi yìn Adi Komii siya tirkìyìn yio dimìn komii rani. Nìngaka. Yio dimìn komiigikomii ieyairgin. ⁵ Mì Adi Komii siya siir naeyiun kìmìir dimusi hauugikìn dimìn kìrie komii komii kìmìir iikamìṃ sìmiir ìngar nonkwo diràerarim? Siya tì hìriinan dimusi bì tirkìn kìma yayim bìiya Moseskì sì boinmìmauwim sìmiir wakaeyokna apkìṃ, iyie? Mì tari mìnrika, kìma Krais siir yayim yipìkì kìma wakaeyim sìmiir warar mì wakaeyokna apkìṃ? Yim tiriiginim yim Krais siirairgin.

⁶ Krima ìna ninoknìnkìnìṃ. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim bìiya profet kamìṃ sìṃ wìnkìyim sìma tì hìnina wìnbònkikìṃ, Ebrahim siya yayim Adi Komii siya boinkiyim siir sìmiir wakaeyìn mì siya tì hìnina boinki, Adi Komii siir yayim yim kaimwowaigim mì siya boinim siya sìmiirìn wa tiri. Ebrahim siya tì hìriinan naingwokìn mì siya ha naingwo tìbmìigin Adi Komii siiramìn mì ta hìriinan sairsika Adi Komii siya hìnina asi boinkìn siya dimìn whìrkin bì kìmbugìn. ⁷ Kìma tì hìriinan siyù kaimwowìn tì kwaboìnamin siir ònoknìnkìn. Iikamìṃ yipìkì ìnokìnok Adi Komii siiram naingwo tìbmii kìnìyim mì sìma dimìn taemìnṃ siya boiniyim sìmiirìn ha tiri, sìma sìmaigim Ebrahim sìrgìsiir yinìeyim. Dimusi rani, yim sìma Adi Komii siiram naingwokim Ebrahim siya boina siir sair hìriinan. ⁸ Adi Komii siya iikamìṃ Juda iikam tani sìmiirìn

bidi bidiniyar ninokninkinkin sima wi simbi naingwo tibmii Yai Win Kibi airam mi sima wi wadie simbi nwowi. Dimusi rani, simiir kwoinim aowa aowa hiniina naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Mi ta hiriinan saiirsika siya biya Ebrahim siir asi boinkin siir yai kibiyim yipiki wi mhoiia nimbiam mi yipiki siya siirin hiniina boinin, mhoiia kiriirsiyin kara iki iikam whiekakim iki omom omomin simiirin wi yapayapa tirhaiginiuwi kiriir kirieni. Ebrahim siya ti yai imiiram naingwo tibmii kuingin mi siya ti hinin asi boinkin, Adi Komii siya wi ti hiniina tiri. Mi Adi Komii siya hinin asi boinkin siya dimin whirki bi kimbugin. ⁹ Mi yipiki hiniina naingwowi Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hiniina boini, sima dimin whirki bi kimbugin ta biya siya boina Ebrahimni, Ebrahim siya dimin whirki bi kimbugin.

¹⁰ Mi iikamim yipiki ti yayim Moseski si winkyim biya simiirar napkripkaii mi Adi Komii siya wi io simiir nwowi mi simiirin wi siya tioidwomaii. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim Yokwo Komii saeya boinkiyim ti hinin, iikamim yipiki ti yayim biya Adi Komii siya boinkiyim Mosesni simiir wakaeyokna api ti yokwonau hir nwokaiyim sima simiirin hiriayar wakaeyokna apswa mi hiriinan tir karamae nwowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. ¹¹ Mi yayim Adi Komii siir Yokwo Komii aair nwokaiyim yim ti hiniina boinkim, iikamim yipiki ha naingwowim Adi Komii siya diminin siya boinin siirin wa tiri mi Adi Komii siya simiirin wi hiniina boini, sima dimin whirki bi kimbugin mi sima wi Adi Komii saikar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. Mi tariinanin krima ina ninokninkinim Adi Komii siya wi inkamim Mosesni siyu komiirin biya Adi Komii si haauwin siir wakaeyokna apim wi saiirsi niku rani, siirin hinin dimin whirki bi kimbugin. Niingaka. ¹² Mi siyuin Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio saika bi namasugin. Niingaka. Adi Komii siir yayim Yokwo Komii hir nwowim yim ti hiniina boinkim, ti iikamim yipiki Mosesni yayim sim wakaeyokna apim, sima simiirar wakaeyokna apkripkaii mi ta hiriinan saiirsika sima wi hiriinan asi nwoyokiyokii Adi Komii saikan.

¹³ Krimiir igsopa Kraisi siyar yokwokairinanaowid mi siya miyiknan bi nwokin mi siya ha naonamkin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi whinkinsiis haiginiugin krima Moses siir siyu komiini yayim simiir haiburgigim yipiki Moses siir yai ima boinim krimiir nonkwobumbuninkinam. Adi Komii siir yayia ta hiniina boinka, inkam nwirin yipiki inkam nhirkim nisomaowi mi paeyin hiniiniya nironinkinin si ninkin irinugii, yio tiriiginin yio min niisiimauugin siirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyin nonkwobumbuninkinamin. ¹⁴ Mi Adi

Komii siya Kraiis siirin minam tirkin siya biyie nwowim mi pi naowim mi ta hiriinan saiirsika ti dimin kibi kibiyim yipiki biya Adi Komii siya boinkiyim Ebrahimni dimin kibi kibiyim, yim Jisis Kraiis siirgisiiirgin yim wi iikam imiiram niti yim wi Juda iikamim simiiram nit rani. Kraiis siya ti dimin hiriinanin siir asi tirkin mi krima iikamim wi siir naeyiu iir nwoki haiyim yipiki biya siya boingigin siirin wi siya nikropkii mi krima ti hiriinanar naingwokim Adi Komii siya ta siya boina wi saiir hiriinanar tiri. Iriig.

Mi yayim yipiki Adi Komii siya hauugiyim Mosesni yim ti yayim Ebrahimni siya hauugiyim simiir maeyau aair bi kisina onawidgim

¹⁵ Ti kariir nomiiyauim, tiriiginin yio krimiir siyiu ieya. Mi inkam nwiso sowa diriyar boinkii diminin sowa tiranin siir mi sowa siirin ha winkii gavmani yokwowa saiir mi mhoiia wi inkam nwrki swoki kisina haigin tani ti yayim sowa winkyim yim wi hiriyyar nwowi ti sowa winkyim biya simiir hiriinan. ¹⁶ Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, Adi Komii siya Ebrahim siir kitibmii boinkikin mi siir prinou ikim. Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii hir nwowim yim siir yinieyim simiir wara bi boinkin mi simiir hoimgak bi mi imbingin. Niingaka. Yim siir yinisim nwiruwan siirarar nimbingin mi ti yinisim nwiruwan yio Kraiis siyaargin. ¹⁷ Kara ha naingwowi kima ti diminin siir dimin mwokimwowin siir dinokninkin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir kitibmii boinkikin yipiki siya tirana. Mi biewii 430yim ha namkiyim mi Adi Komii siya siir siyiu komiiyin Moses siir hauu. Mi yayim wi swoki iinak rani, ti Adi Komii siya nimbingiyim mi siya boinmauugiyim Ebrahimni mi sima wi hinda priiywokaeyam tani. Niingaka. Yim wi hiriyyar nwoyokiyokiyami. ¹⁸ Mi krima ti yayim Adi Komii siya hauuwim Mosesni simiir wakaeyokna api mi krima dimin kibi kibiyim Adi Komii siya nimbiniim simiirin ha haii mi tari ta kitibmii boina Adi Komii siya kitibmii boina Ebrahmanaka ya wi naekak nwo rani mi tariigina ya kaimwo rani. Mi krima ti dimin kibi kibiyim siya nimbingiyim simiirin wa haii. Dimusi rani, nimbina yipiki Adi Komii siya nimbingiya Ebrahimni saiirsika, Mosesniya saiirsi rani.

¹⁹ Mi ti yayim Adi Komii siya Mosesni dimusi hauugin? Adi Komii siya ti yayim iikam imiirin minam hauugin krimiirin hinina nisiimauuwim ti diminin krima tiriyyin yio miyik rani, yio ini biyie ywowin. Mi Moses siir yayim yim ini krimiirar niki kigirao kripkaiyim mi wi Ebrahim siir yinie ieyar nitbudgii yipiki biya Adi Komii siya boinin inkamin. Adi Komii siya siir yayim siir paekwosim imiir boinkikin mi yim sima simiirin Moses siir boinmauu. Mi inkam nwiruwan

Adi Komii siya mi iikam ikim simiir bopwower nwowiskiyin siyaingin mi siir yayim siya pi simiir boinkii mi yim sima pi kwoin whiruar mi okii simiir tiramin. ²⁰ Mi Ebrahim siirin yio Adi Komii sikisiyar boinkikin ti nimbini siya tiranim siir. Mi ya ta iya ya bopwonau nwowan inkam karamaeka simiir bopwonau nokwokairiowam Ebrahim siir tiram kwoin whirua siya nwoiyam ti dimin iiram. Adi Komii siya ti hinina boinkikin siya wi hindara prutirkii ti siya boinin simiirin. Mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahimni ya ini ti yayim Adi Komii siya hauuwim Mosesni ini simiir kou ywowa.

Moses siir siyu komiyin siya siyaingin krimiir kigriraowiyin krimiir nikiunamam Adi Komii siir kingiin hiriir namam

²¹ Dimuga? Mi ti yayim yipiki Moseski si hauuwim iikamim sim mi ta nimbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahimni sima bidi yikripa? Nungaka. Mi yai kibigi nwokiswo ya iikam imiirin wi saeyar pi whinkinsiis haiginiuwun iripa Adi Komii saika nwowam mi Adi Komii siya wi ha pi boinin ti iikamim yim iikam wadiekim. Dimusi rani, sima ti yai kibi imiir wakaeyokna apkim mi sima wi hiriinan nwo rani. ²² Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim krimiirin ti hinina boinkim, iikam whiekakim dimin biyie tirim nim krma ini paeyin uridgi nitkiyin ini siir hiriinan ywowim. Mi ti iikamim yipiki wi Jisis Kraiss siir wakaeyokna api mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini sima wadiekim. Dimusi rani, sima hinina naingwo tibmii kani ti dimin taeminim biya siya nimbini simiirin wa tiri.

²³ Biya Kraiss siir yayim niki it karamae niki owim mi ti yayim Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiirin sima kigriraokim mi krma simiir wakaeyokna apim mi ini Adi Komii siyar tirdugiyin dimin kibigikibi iirar Kraiss siirin yipiki krma sibgu wakaeyokna apanin. ²⁴ Mi ti hiriinan saiirsika ti yayim yipiki Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiir kigriraowam yim min nusiimaugim krimiirin, krma miyik rani mi krimiirin min mi tirikikin krma Kraiss siiram niwitamim mi Adi Komii siya wi ha boini, krma dimin whirki bi kimbugim. Dimusi rani, nim krma hiriyyar naingwo tibmii kani ti digworaekwowim siya nimbini, siya wa tiri. ²⁵ Mi tariinanin Kraiss siir yai kibiyim yim bidi yitkiyim mi Moses siir siyuin krimiirin siya kigrirao rani, yio bidi digiyin. Iriig.

Naingwo tibmii saisainga Adi Komii siir yinisisim krma nwowana

²⁶ Wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, wim kima ha naingwo tibmii kani, dimin taeminim biya siya boinin siya wa tiri mi nim krma wi iripa kwoin whirua

Jisis Kraiſ saika nwowi. ²⁷ Mi wim kima Adi Komii siir yinisiſimkim. Dimusi rani, biya iikam kimiirin yipiki iikam nhirkim baptais haiginiuwim, sima kimiirin Kraiſ siir inigni baptais haiginiugim mi kima iripa asi nwowi Kraiſ saika. Mi Adi Komii siya kimiiramın wi Jisis Kraiſ siiram siya naingwowiya wi saiir hiriinan naingwowi. ²⁸ Mi ta hiriinan saisika ti hiriinan asi tirkin mi tariinanın iikam kima isido whisa bi nwoko Juda piugana sima mi Juda piugan tani yim sima mi iikamim hinda whisarii mi priimiriyim mi iikamim rirmiſiya nwowiyim yim sima mi wigkamim yim sima. Niingaka. Adi Komii siya ha naingwokin yi ti hiriinan siyiun yio dimin komii rani. Iikam whiekakim ini hiri hiriinankinar ywowim. Dimusi rani, krıma Kraiſ Jisis siirginim. ²⁹ Mi kima Kraiſ siirginuwi mi wim wi Ebrahim siir yinie nwowi mi ta hiriinan sairsika mhoiſiya kima wi dimin kibi kibiyim simiir asi haii yipiki Adi Komii siya nimbınim Ebrahamni siir hauuwam. Iriig.

4

Mi krıma miſyan kam Kraiſ siirsiyar nwowi Adi Komii siir yinisiſimın

¹ Yai nhirim yim ti hinıngim, yinisiſim nwirin dimin taemin whiekakim siir adın siirim yim wi siya haii mi simiirin wi siya kigriraowi mi iſiya siya yinisiſimar niki owa siya ti dimin hiriinanım simiir bi haigın, siya inkamın hinda siir adni mi whisarii priimiriſiyın siir hiriinan nwokin. ² Mi siya ini yinisiſimar niki okripkaiſyin mi siya iikamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap yipiki siir kigriraowiyim mi siir dimin taeminım siya haiyanım yim wi ta iſiya siir ad ieya nımbingiſya saiirar nadigiuwi mi siya wi haini haii simiirin. ³ Mi biya nım krıma ti yinisiſimın siir hiriinan nwokim mi krımiirin dimin biſie saeyar widnonkworinugim mi krıma uridyıu bibiyeyim mi iki dimin bibiyeyim ti nuın siirim simiir asi wakaeyokna apkın. ⁴ Mi ta iſiya yipiki Adi Komii siya nimbina saeya nitkiſya mi siya siir yinisiſim iirin ha nikropkiſyin mi siya ini inkamar yimbiamın. Mi siirin wig ira saeya yaokainaki mi siya ini yayim yipiki biſya Moſeski si hauuwim Juda iikamim simiirar mi wakaeyokna apkın. ⁵ Siya ti dimin iirin dimusi bi tirkin siya krımiirin wi hiriinansi nwoki whınkinsiis haiginiuwim mi iikamim yipiki Moſesni yayim sim wakaeyokna apım krımiirin wi saeya nwoki owaiginiuım rirmiſiya. Mi krıma wi Adi Komii siir yinisiſim nwoki owim, siir yinisiſimın siir hiriinan yipiki wi dimin taeminım Adi Komii siya nimbınim krımiir simiir haii.

⁶ Dimusi rani, wim kima siir yinisiſimkim, Adi Komii siya siir naeyıu iir bidi yikropkiſyin yipiki siir yinisiſimın siir

kwoinawu hir nwo kaiyin kimiir kwoinawu waraur nwo kaiyam. Mi Adi Komii siir naeyiuin krimiirin yio min tirkin krima maingimairga nwowim mi Adi Komii siir boinim, kira krimiir adgin, kira krimiir adgin. ⁷ Mi tariinanin kima wi ti priei nwo rani, iikamim yipiki maeyaua mi biyie miriyya sair hugripkikikaiyyim simiir hiriinan. Nningaka. Wim kima Adi Komii siirgisiiir yinisisimkim. Dimusi rani, kima Kraisiir wakaeyokna apikim mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim krimiiram yipiki siir yinisisimim, krima simiirin wa haii. Iriig.

Pol siya iikamim nu haimii Galesia hiranim simiirsi naingwoyinyokin.

⁸ Biyya Galesia kimiir iikamim iriipi hiriinan wim kima Adi Komii siir bi mi inokninkinkim mi ti uridyiu bibiyeyim mi dimin taemin nhirim kima naingwo tibmiiyyim, yim Adi Komii siir hiriinan tani. ⁹ Mi tariinanin kima Adi Komii siirin ina ninokninkinin. Mi kamarin ha ninokninkin tani Adi Komii siya kimiirgikimiirgin, kimiirin siya bidi yimbingiyim siir yinisisim nwowam. Mi ti uruwai siyaowaiyyim tidiyiuni kima nikrimtio iupimpit kuukaiyiuwim kimiir widnonkworinuwim wim ini simiiram swoki akaininkirionaim. ¹⁰ Mi kima ti dimin taemin hiriinanin simiir napim mi kima hiriyyar naingwowi Adi Komii siya kimiirin wi hinina boini, kima wadiekim. Dimusi rani, wim kima ii bwanim mi biewiiyyim yipiki biyya Moseski boinim krimiir iikamim Judamiyyim krima simiir napim. ¹¹ Mi kara iikam kimiiram naingwokiyyim mi kara ini nididkakar ywokiyyin dimin taeminim kara tirim yim wi hindara priywokaeyami. Dimusi rani, ti yayiyim ti tariinanin kima wakaeyokna apim yim naekak bi nwowikim yim ini ti yayiyim biyya kima niki apim naekak nwo karamae nwowim ini simiir hiriinan ywowim mi kima Adi Komii siirgisiiiram sibgu wakaeyokna ap rani, ini nningar ywowiskiyim.

¹² Ti kariir nomiiyauim, kara kimiirin pi igao yai hinina boinkii, kima wara Moses siir siyiu komii kimiir kigriraowin siirin digumii ti haimriiyugig, kariir hiriinan ta hindara kara mi priiyakiirirara siyiu komii siiram ninkiriona karamae nwowa sair hiriinan. Mi an kara ini iikam kimiir hiriinan ywowin, yipiki biyya Moses siir siyiu komii ieya kigriraow karam nwowim simiir hiriinan. Biyya kima kariirin dimin biyie bi tirkim mi kara ina ninokninkinin tariinanin kima kariirin wi kimbu rani. ¹³ Kima ina ninokninkinim biyya kara biigibi kimiir waraur nita ya dimusi rani, kara maki niigin mi kariir kwoinin ha kisinna haigiyin mi kara Kraisiir siir yai kibi kibiyim kimidiniya kimiir boinimimauu. ¹⁴ Mi dimin biyeyim kariir tirkiyyim mi an kara ini makar iyyin mi

kimiir kwoinim ti hiniina yaingwo kara miyiknan nwo rani mi kima kariiram naingwo karamae bi nwokim mi kariirin digiumii bi mi haimriiyugigin. Nngaka. Mi kima kariirin hapi Adi Komii siir paekwosim iir kima haiiyin siir hiriinan haigim. Mi kima kariir haiwinim wim hapi Jisis Kraiss siir nasi haigim. ¹⁵ Biya kima kara nita kima maigimaigra prasae bi kinkim. Mi tariinanin kima kariirin panina naingwowi? Kara tiriiginim iikam kimiir boini biya kara kimakar nwowa wim kima kariiramar naingwokwonanaekim. Mi kima ti hiniina naingwokim, krma wi krmiir yapa yapa nhwo imiirar habaii mi krma simiirin wi Pol siir hauugii mi siirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kimiir kwoinin kariiram naingwokwonanaeyim dimusi swoki kisina haigigim? ¹⁶ Biya kima kariiram in naingwokwo prasae bi kinkim mi tariinanin an kara ini kimiir sau omomnan yamwoiun. Dimusi rani, mi tari kara kimiirin yaimwower boinkin, aniya?

¹⁷ Mi ti Judami iikamim yipiki naingwo tibmii kinim kimiir miois imiir kitiyopnimnir haiyam tirim, yim sima nimbipai nimbipai kimiir nimbipai tiri mi sima wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani yim minam tiri kima aru kariir nwokiyim. Mi sima ti hiriinan minam tirkim kima simiiramarar nwoki sibgu aingwo iskiyim mi simiiramarar nwoki apim. ¹⁸ Mi simiir miya wadiekiswo mi sima kimiiram naingwokiswo kimiir whinkinsiisam mi wi wadieyar pi ywowin. Hiriyyar dwo! Mi sima inokinokin wadie kimiiramarar nwowi iya kara kimaka tir nwowi, yio ti hiriinan siyiuin yio miyik rani. Sima ti siyiu hiriinanin kara tirin iya kara kimaka iripa waraur nwowa mi ha tira sima saiir hiriinanar ti swoki tir. ¹⁹ Ti kariir nomiiyau kibiyim, kara ini wiga yaeya yinisim nwir swoki aokainam tiriya mi saeya diriisusuwiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara ini hikak nwowin, biya kara naingwowa kimiiram kima Kraiss siir sibgu wakaeyokna apam. Mi tariinanin kara ini hikakar swoki owin mi kara minam nwowi kima Kraiss siiram swoki sibgu wakaeyokna apim mi kwoin whirua saika nwowim. ²⁰ Kara ha naingwowi kara ini kimakar nwowin mi ta hiriinan saiirsika kara ig yai paninsi boinkisi ta yokwo airin kimiirin. Kara minam naingwowi kimiir whwonkam ida nokwowim mi kimiir kwoin imiir ninokninkinim mi kara kimiirin wi ig yai boin tani kimiir whinkinsiis haiginiuwamin. Mi kara ti arugi aru nwokiyin, kara ninokninkin tani kara kimiirin wi panin panina namisi whinkinsiis haiginiuwi mi ta hiriinan saiirsika kara kimiirin ig yai asi boinkikin mi yai hinsima asi mi boinkikin kimiirin. Iriig.

Ti niwiiyin Sera Hega sowiirin yio aknain krmiir

n̄isiimauḡin

²¹ Kara k̄imiir sr̄iyam tiri, ȳipiki Mosesni siȳiu komiiȳin siir aowa n̄wowim mi k̄ima ina sibgu ninokn̄inkin k̄inim ti siȳiu komii siir siȳiu mwoki mwowim, aniya? ²² Mi Adi Komii siir Yokwo Komiiya ya hin̄ina boinka Ebrahim siya ȳinisim ȳinkamiȳino n̄wisa iȳio, nw̄irin ȳio wiga Hega dapiya sairgin ȳipika Sera sair m̄i m̄iriiya mi nw̄irin ȳio Seranikin ȳipiki siir biyan wiga Hega ya m̄hoiiyan aeya. ²³ Mi ti siir ȳinisim̄in ta wiga wh̄isarii m̄i p̄rim̄iriiya saeya naokainain, saeya siirin wh̄isarii bi naokainakin. Dimusi rani, sairin Ebrahim siya nonkwonaka mi siya saika ir̄ipa p̄iu ha n̄wowin mi saeya ini ȳinkakar ywokiya. Mi ȳinisim̄in ȳipiki Sera saeya naokainain saeya siirin wh̄isarii bi naokainakin sairin Adi Komii siya n̄mbinḡin mi siya wh̄inkinsiis haiḡiniuḡin sairin mi Ebrahim siya ir̄ipa p̄iu saika ha n̄wowin mi saeya ini ȳinkakar ywokiya. ²⁴ Mi ti yayim̄ yim̄ dim̄ini han̄in k̄imiir bōniȳiokim. Tiki wiḡ iso yo ti kitibm̄ii bōn kwiso ȳipiki biya Adi Komii siya n̄mbingiyo iikam̄ im̄iir, ȳio sowiir n̄kriigo. Hega ya yayim̄ biya Adi Komii siya hauwim̄ Mosesni m̄hiu Sainai k̄iu hir̄ ya simiir n̄kriiga. ²⁵ Tiki iniḡ Hegan ȳio m̄hiu Sainai siir n̄kriigin nu Arabia hiran̄in. Mi om̄ komii Jerusalem̄in ȳipikin̄ Juda iikam̄im̄ simiirin̄ mi iikam̄im̄ ȳipiki hir̄ n̄wowi ikim̄ yim̄ wiḡ Hega sairgin̄. Dimusi rani, Hega saeya ȳinisim̄ ȳinkamiȳin naokainaka mi siya siir yopiya saeya m̄iriiya w̄i sair h̄iriinanar swoki tiri. Siya w̄i hinda wh̄isarii m̄i m̄riiyan inkamar mi owi. Mi ta h̄iriinan sairsika iikam̄im̄ ȳipiki Mosesni siȳiu komii si napim̄ yim̄ sair ȳinisim̄ iir n̄kriigin̄. Sima Moses siir siȳiu komii iirin̄ minam̄ napkim̄ sima ha naingwokim̄ Adi Komii siya simiirin̄ wa n̄woki bōnim̄ sima dim̄in wh̄irki bi k̄imbugim̄ mi ti yayim̄ ti sima wakaeyokna apim̄ yim̄ w̄i simiir tir̄ tani dim̄in wh̄irki k̄imbu karamae sima n̄wowam. N̄ngaka. Tiki yayim̄ simiirin̄ w̄i simar swoki hidi. ²⁶ Mi wiga Sera n̄kiuwiya ya m̄in n̄kriiga yayim̄ Adi Komii siya hauugiyim̄ Ebrahimni ya simiir n̄kriiga. Saeya Adi Komii siir om̄in Jerusalem̄ n̄kiuwiyin̄ ȳipikin̄ Mosesni siȳiu komii kou siya nwo karam n̄wowin siir n̄kriiga. Yim̄ sima siir b̄idi haiburgigim̄ mi nim̄ kr̄ima iikam̄im̄ ȳipiki Kraisi n̄i yayi k̄ibi kibiyim̄ sim̄ wakaeyokna apiyim̄, saeya ini k̄imiir yopinan̄ ywowa mi nim̄ kr̄ima ini sair ȳinisim̄nan̄ ywowim̄. ²⁷ Adi Komii siir yayim̄ yim̄ ha bōnkikim̄, Jerusalem̄in̄ Adi Komii siir om̄ hir̄ n̄wowin ȳipiki w̄i m̄hoiiya n̄mbiyami ȳio w̄i b̄imb̄iuwii nwo rani, ȳio w̄i ti Jerusalem̄in̄ ti tariinan̄ n̄wowin ti nu iir̄ w̄i siir haiburi. Kr̄ima ina ninokn̄inkinim̄ tiki yayim̄ yim̄ kaimwowaigim̄. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim̄ Yokwo Komii sair n̄wokaiyim̄ yim̄ hindara bōniȳiokim̄ ti om̄

whiso sowiir nikriiyo yo ti wig iso owa. Ya hinina boinka, kira ta wig pioa yipiki biya yiniekek niki o karamae nwowa, kira maingimargar dwoki! Kima kairwao boinki mi yaiya whiipani hanin damai kimiir wiga yipiki biya yinpiugak nwo karam nwowa mi yinisim naokaini kimpipisu hai karamae nwowa saiiram. Yipiki wiga saiir kamki sopkiya saiir hiriinan nwowa saeya wi yinisim kasa kasa swoki iyio rani mi saeya wi wiga kamkak nwowa wi saiir haiburi.

²⁸ Ti kariir nomiiyauim, Aisak siya Ebrahim siir yinisimkin. Dimusi rani, nimbina Adi Komii siya boinkiya siir saiirsika. Mi ti hiriinan siyu kaimwowin nim krma Ebrahim siir yinisim asi mi owi. Dimusi rani, ti yai imiirsika. ²⁹ Mi biya yinisimin Hega saeya naokainain yo. Dimusi rani, saiir kamin iripa piu saika nwokin, siya yinisim yinkamiyinin yipiki Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwun wig pioa nanga Sera nikiuwiya saiir saeya naokainam siirin siya siyu miyiknan bi tirkin. Mi tariinanin ta ii aiirin iikamim yipiki Mosesni siyu si napim sima krimiirin miyiknan bi tirkim yipiki Adi Komii siir naeyu siir haiyim biya yinisim yinkamiyin biyeyin siya tira yinisim miyik iir saiir hiriinan. ³⁰ Mi yayim Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwokaiyim yim hiriayar boinkim? Yim ha boinkim, waru wiga hinda whisarii mi priimiriya saiirin ti nhinikriropki saiir yinisim yinkamiyinin saika. Mi saiir yinisimin yo adin siir digworaekwowim wi wara hai rani, ti yinisimin yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyin wiga saiir whinkinsiis haiginiuwam saeya naokainain saikan. Mi kima ti yai biyeyim simiirin digumii haimriiyugig, ti kamim sima boinim hanin, kimiir miois imiir kitiyopniir haiyam. Yim ti yayim kimiir kwoinim wi sima tirbuwi, inkamin maeyaua mi biye mriiya saiir hugripkikikaiyin siir hiriinan. ³¹ Ti kariir nomiiyauim krma wiga yipiki whisarii mi priimiriya saiir yinisim tani mi krma yayim biya Isrelmi iikamim simiir widnonkworinuwa simiiram kipi nankiriona wiga yipiki hinda rirmiiya nwowa ini saiir yinisimnan ywowim. Krma hiriayar naingwo tibmii kani Adi Komii siya wa tiri biya siya boina saiir hiriinan. Iriig.

5

Nim krma iikam rirmiiya nwowan iikamim mi krma wi rirmiiya hiriayar nwokripkaii

¹ Krimiirin Kraisi siya bidi kiyaiyim yayim biyanim simiirsi, simiir haiburgim mi nim krma ini iikamim yipiki maeyau biyeya mi biye mriiya saiir hir hugripkikikaiyim mi hir ha haiburgim ini simiir hiriinan ywowim, krma

ini rirmiiya ywokiyim mi tariinanin krīma ini wadieyar ywokiyin mi ini Adi Komii siir kwoin iirarar napiskiyim. Mi kimiir kwoinim kirie dwo, iikamiyam kipi kiwaki kimiir swoki kiyaiyamın ti dimin hiriinanım simiir napam iikamım yipiki maeyauwa mi biyie miriıya saiir hir hıugripkiikikaiyım saiir hiranki nitiyım whisarii mi prımiriıyım ini simiir hiriinan ywowim.

² Ti dimin taeminim simiir wakaeki. Kara Polkin, ti hinina boinkiyin. Mi kima kam nhirmiiyam kiwakii kimiir miois imiir kitiyopnir haiyım mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi hinin asi boini, kima wadiekim mi ti diminin Kraıs siya tirin kimiir whinkinsiıs haiginıuwam mi kimiir sibgu grabaiginıuwam yım wi kimiir whinkinsiıs haiginıu rani mi Adi Komii siya wi ta hiriinan saiirsi boin tani kima wadiekim. Ningaka. ³ Kara kimiirin kaimwowar swoki boinkii. Tiki kamım yipiki kam nhirmiyam kiwakiyım simiir miois imiir kitiyopnir haiyım mi tari Adi Komii siya wi ha boini simiirin sima dimin whirki bi kimbugim. Mi sima iki siyiu komii whirin siir yai imiir wakaeyokna ap biıya Moseski si hauugiyin Juda iikamım sim. ⁴ Mi kima iikamım yipiki yayım Moseski si hauuwım iikamım simiir, simiir wakaeyokna api mi Adi Komii siya wi ha boini sima dimin whirki kimbugim mi Kraıs siirin digıumii bıdi haimriıyıugigin. Mi kima dimin kibiyin Adi Komii siya prıihauuwın siirin digıumii bıdi haimriıyıugigin mi siya kimiirin wi swoki whinkinsiıs haiginıu rani. ⁵ Mi nim krīma iikamım ti tiranım nim krīma Adi Komii siir naeyıuin siir kirieni nwowi, yipiki krımiir whinkinsiıs haiginıuwıyın. Mi nim krīma hinin hinina naıngwowi tiriiginım Adi Komii siya boinım yım kaimwowaırgım. Mi siya wi siya boinım wi hiriınanar tiri. Mi nim krīma siıramar kaoraraowi siyar boinım krımiirin hinin krīma dimin whirki bi kimbugin. ⁶ Mi krīma Jııs Kraıs siir siyiu iir napi mi krīma krımiir miois imiirin ha mi kitiyopnir haiıga wındi mi simiir mi kitiyopnir hai karamae mi owı, yıo dimin komii rani mi yıo wi krımiir whinkinsiıs haiginıu rani mi wi Adi Komii siir tir tani siya krımiirin hinina boinım krīma dimin whirki bi kimbugim. Mi yıo dimin komııgi komııyın yıo ti si mi krīma Adi Komii siıram sibgu aıngwowi mi krīma wi nwırni irniyam nwoki aıngwokwonanaeyım mi wi dimin mııyık mııyık imiırarar niki tirım.

⁷ Mi biıya kima Kraıs siir yai imiirin wadieyar niki wakaeyokna apkım mi tariinanin kima kimiir kwoinım dimusi kintınuwi. Mi kima siir yai imiirin wi ii prıei wakaeyokna ap rani? ⁸ Adi Komii yipikin kimiir nımbıngiyın siir wakaeyokna apam kimiirin siya tırkikin siir yai aiir wakaeyokna apım. Mi ta hiriinan saiirsika ta yayıa ti kamım

yipiki kimiir niksisaeyim yim yayim yim Adi Komii siya bi hauugim simiirin. ⁹ Mi hu nasin siir nauin yio komii rani mi kira siirin sibgu sibgu hai karamae nwowi mi siya ha mimbirgii mi ti kip whiekakim simiirin wi siyar ninopkii mi iikamim wi siir nae rani. Mi dimin biyie biyeyim yipiki kima napiyim yim dimin komii rani mi mhoyiya ti dimin kibiyin ti kima napim wi siya tirbugi. ¹⁰ Kara hiriyar naingwowi Baiyan Inkam Komii siya wi kimiirar kinsiis haiginuwi mi kima ti yayim biya kara boinmimauuwim simiirin wi yaeya naingwo rani mi ti iikamim yipiki kimiir kwoin imiir kiyaiyim, simiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini dimin biyeyim sima tirim simiirsi.

¹¹ Iikam nhirim yim hinina boinikim, ti iikam imiir kara nowomwarkaiyuwin siyuin simiir miois imiir kitiyopnir haiyam mi kara ti hiriinan siyuin tirkiswo mi sima kariir dimusi swoki onkwobumbuninkini? Mi kara ti hiriinan niisiimauugiswo mi sima wi kariir di tirbuwi. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Kraiis siya naowa paeyin hiiniya nioninkinin si sair niisiimauugin. Mi ta hiriinan sairsika sima hindara asi nanaakim. ¹² Kariir kwoin komiyyin ha naingwowi tiki iikamim kimiir kwoin imiir kiyaiyim mi kimiirin siyu mwoni niisiimauu karamae nwowiyim tiriiginim iikamim naingwo tirmiyim kimaka nwowim, yim sima kimaka kipi namasu yim arugi aru dwo.

¹³ Ti kariir nomiyauwim, kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinim wari dimin biyie biyeyim yipiki kimiir kwoin ima napim simiir haiburgigim inkamin maeyau biyeya mi biyie miriyya sair hugripkikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin siir hiriinan. Kima sibgu sibgu dwo kimiirin Adi Komii siya bidi kiyaiyin ti dimin biyeyim simiir hiranki mi kima kimiir kwoin imiirin kipi kiwaki ti dimin biyeyim nuanim simiir swoki apim. Kimiirin ti dimin biyie biyeyim simiir hiranki bidi kiyaiyim mi kima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis dimin kibi imiiram napam. Dimusi rani, kima irni nwirniyam ninan aingwokwokim. ¹⁴ Mi Moses siir siyu komiyyin siirgisiir siyu komiyyin siir yaimwokiyaimwowim yim ti hinina boinkikim, kira iikamim kiriir omaka kingiin waiyim simiiram naingwokwowyim, kramar naingwokwowyim hiriinan daingwokwo. Mi kira ti hiriinan dimin imiir napi mi mhoyiya kira wi dimin kirieki kirieyin ti siyu komii ieya boinmimauuwim wi siir nwoki apim. ¹⁵ Mi kima, kima kimar ninkinwaomwarkii boini mi kima kimar niniinansaowi mi kima wi mintiraona kimasiyar, wim wi kima kimar pi tirbunaeisi. Mi iikamim yipiki yai ninkinwaomwarkii boiniyim mi yai min niniinansaowiyim yim ini niimauan wraisu biyeyim wraisu mirisima sairsi

niniiyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim wi kima kimar swoki onkwobumbuninkinaei ti niimauan wraisu biyeyim simiir hiriinan sima sima nimpiwomwitiyim. Iriig.

Adi Komii siir naeyiun dimin miyik miyik siyar tiri mi kimiir kwoinim pi dimin biyie biyie tiri

¹⁶ Kara ti yayiim kimiir boinkikim Adi Komii siir naeyiun siiram kiwaki kimiir whinkinsis haiginiuwim mi kima wi Adi Komii siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi wi hiriinan saiirsi nwowi kima wi ti dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowim wi simiir nap rani. ¹⁷ Kara ti yayiim kimiirin dimusi boinmauu rani, dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowiyim yim ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya naingwowiyim yim sim tani. Mi dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya naingwowiyim yim ti dimin taeminim ti iikami kwoinki naingwowiyim yim sim tani, yim ini sau omomnan ywowim kimiir kwoinim hinda tinda simar kiyaiyokiyokiii. Mi tiriiginim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kima diminim kima naingwowiyin siir tiram paninsi yaingwosi. ¹⁸ Mi kima Adi Komii siir naeyiun siiram kiwakii, kimiir kigiraowam mi kimiir boinam diminin siya naingwowin kimiiram siir tiram mi kima wi Mosesni siyiu komii siir yai imiir nap rani mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi ha boini kima dimin whirki bi kimbugim.

¹⁹ Mi dimin taeminim iikamim simiir kwoinki tirim, krma simiirin bidi sibgu inokninkinim yim ti hinangim, iikamim hai priinanaeyim mi siyiu biyeyim idowiyar pridiraerariyim. ²⁰ Mi uruwai siyaowaini inig hainaniyim mi nop min nanaowiyim mi io nhirmaka nwowiyim mi yaii min prininii prininiiyim mi dimin taemin haigipraprakaiiyim mi yai bibiyie boiniyim mi iikamim dimin taeminim sima sima haiyamar naingwonaeyim mi kwoin bibiyie naingwowyin mi isid nainikrimkripiyim. ²¹ Mi dimin taeminim iikam nhirki nonkwowiyim simiiram naingwowiyim mi op biyieya kwiyaehaowaeiya sae mi kwiyaeyim mi mwai bibiyeyim sim mi waowiyim mi dimin biyie biyie nhirim ti hiriinanim simiir hiriinan ikim. Biya kara kimiir bidiyar iki boinmauuwin mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinmauuwi. Yipiki ti hiriinan siyiu iir tiri, yim wi Adi Komii saika nwo rani, biya siya nimbina saiir hiriinan.

²² Mi dimin taeminim Adi Komii siya siir naeyiu ieya whindiraerariyim iikam imiir yim tisirim, iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaeyim mi iikam nhir ikim, yim wi maigimaiga nwowi, simiir kwoinim wi wadieyar nwowi, yim wi io nwoisauu rani, yim sima iikam imiirin wi wadieyar tirhaiginiuwu mi iki iikam nhirim simiirin wi

hindara priidiraerari, sima biya sima boinim simiirar swoki tiri. ²³ Mi sima iikam nhirmaka wi kimbu rani mi yim sima wi simiir kwoin imiirar kigriraonaei. Mi krima ti hiriinan dimin imiir tiri mi Moses siir siyu komiyyin yio wi krimiir boinhuriyiu rani. Niingaka. ²⁴ Mi iikamim Krai Jisis siirim yim ti iikamim ini Krai saika naonan ywowim paeyin hiiniya nirioninkin si mi ti nuin siir dimin biyeyim simiir kwoinauin wi sima nwokaikripkai rani. Mi ti dimin biyeyim tariinan tiram sima naingwowim yim bidi iyopgrirmuigiyim mi sima wi hapair swoki o rani. ²⁵ Adi Komii siir naeyuin krimiirin siyar ninkiamasu haiginugin Adi Komii saikan mi krimiir kwoinim siiraramar kiwaki siyar kigirkakim ti digworaekwowim simiirsi. ²⁶ Mi krima krimiir inig imiirar kipi hainana, hinin krima inkam komiigim mi krima iikam nhirmi kwoin kipi kiyopsibgi io sima nwowamin mi krima kwoin bibiyie irni nwirni diminim simiiram kipi naingwo, iki sima tiriyyim. Niingaka. Iriig.

6

Kima kimiir nomiyauwim simiir whinkinsiis dimin taeminim sima tiriyyim simiirsi

¹ Ti kariir nomiyauwim kima ha kigi inkamin ti dimin biyie tirin mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya kigriraowim kimiir kwoinim kima siirin kipi kimbu haiginu mi ti inkamin siir dimin biyie imiir sibgu tirhaiginu mi siir whinkinsiis haiginu ti dimin kibiyim biya siya niki apim simiir swoki apim. Mi kima kimasiyar mintaraona mi kimiir kwoinim kimasiyar kintimtinuna. Mi iya kima ti inkam iir whinkinsiis haiginuwiyim kima mintarao. Dimusi rani, diminin wi kimiir kwoin imiir kiyaii mi wi kimiram kinankiuwi dimin biyie tiramin. ² Kima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiisna dimin biyie biyeyim mi dimin taeminim yipiki kimiir bopwo waraur nambiyamiyim simiirsi mi ti hiriiran saiirsika ti hiriinan siyiuin siirsikin kima wi Krai siir yai imiir wakaeyokna api siya boinim hinin, kima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiis. ³ Kara hinin minsi boinkin iikamim yipiki hinina naingwowim sima inigakim mi inkam nhirmi whinkinsiis karamae nwowiyim yim sima simar swoki iksisaenaei, ha niki aingwowim nhirmi kouwin ini sima ywowin mi yim sima ini niinga ywowim. Yim sima ini niingar ywowiskiyim. ⁴ Iikam kima, irira nwoniran kima diminim kimar tirim simiir daingwo. Mi sima wadieki niuwi mi kima wi maigimaigra haini dwo. Diminin iikam nhirkim tiriyyin simiirin, diminin kima tiriyyin saika hid. ⁵ Kima ti hinin kipi tir. Dimusi rani, mhoyia irira nwonira kimiirin wi Adi

Komii siya srii kima ti dimin hiriinanin kima tirin siir dimusi tirkn mi siya simiirin wi yapa yapa hidi.

⁶ Mi ti iikamim yipiki nitim mi yipiki boinmimauuim mi simiirin Adi Komii siir yai kibi kibi imiir nisiimauuim mi sima dimin taemin nhirim simiir hauu mi simiirin simiir kigrirao.

⁷ Kima kimar kipi swoki iksisaena. Mi kima Adi Komii siirin dimin whir kipi swoki iksisae. Mi dimin taeminim yipiki iikam ima tirim sima mhoiia wi wadieya namisi haii simiirsiiyin, iyie? Wi biyie haii iia Adi Komii siya iikam imiir hidana. Yio ini inkamin yipiki numiran sasae ya ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin. Mi siya dimin miyik miyik imiirara ninkini mhoiia siya wi dimin kibi kibi imiirarar mi haii. Mi siya dimin biyeyim sim ninkini, nombwi min hininim mi dimin taemin nhir ikim mi mhoiia simiir ningugu haii mi siya wi dimin biyie imiirarar ningugu haii. ⁸ Mi iikamim dimin taemin biyeyim simiir kwoinkar naingwo tiri mi mhoiia ti simiir kwoin biyeyin simiirin wi biyie siyar swoki ohaiginuwi yim ini ti inkamin yipiki nombwi ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mi iikamim yipiki dimin taeminim Adi Komii siir naeyu ieya boinim simiir, simiir napim, mhoiia simiirin wi Adi Komii siir naeyu ieya whinkinsis haiginuwi hiriayar nwoyokiyokikaeyamam. Tiriiginim yim ini inkamin dimin miyik sibgu inkiniyin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim. Mi mhoiia sima wi dimin miyik miyik imiirar ningugu haii. ⁹ Damin miyikim kira tiriyim simiirin hindara kipi kiiyikik mirii kima inokininokin simiirar tirnanae. Mhoiia iia Adi Komii siya nimbina krimiir dimin miyik miyik imiir haiyam mi krma wi piu minkn kipi piyao ti dimin kibi kibiym simiir tirsiiyin. ¹⁰ Mi krma inokininokin ti nu iirar niki okripkaiiyim krma iikam imiirin sibgu tirhaiginu mi ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir wakaeyokna apim, krma simiirin sibgu sibgu tirtatao haiginu. Iriig.

Pol siya Jisis siiram maigimaigakin yipiki biya paeyin haiiia niriininkinin si naowin

¹¹ Kima whiekakin ta Yokwo Komiiya kara winkiya sair bidi kigim yipiki kariir ungar nonkwo winkiya. ¹² Mi ti kam hiriinanim ti kamiiram tiriyim kamiir kiyaiyam kimiir miois imiir kitiyopnr haiyam yim sima minam naingwowi Juda iikamim sima simiir niki boinim hinin sima inkam wadiekim, kiya yim ini ningaka ywowim. Mi ti siyiun miois kitiyopnr haiiyin yio dimin komii rani. Jisis Kraisiya krimiir dimin biyie imiirsi naokin mi ta siya nanmaiwarkaina krimiir sasairga dimin komiigikomiiya. Mi yim sima Juda iikam imiirsi nididgim sima tiosi simiirin. Yim sima Juda simiir

kam imiir niksisaekim, sima simiirin wi kwoin bibiyie pi naingwowski. Mi ta hiriinan saiirsika, yim sima kimiirin siyiu mwoni paninsi yisiimauusi. ¹³ Mi ti inkamim yipiki simiir mioisim kitiyopnir haiyim yim sima Moses siir siyiu komii siir yai imiir bi napkim. Yim sima minaramar naingwokim kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam mi sima wi inig komiigak saiirsi niki owim Juda iikamim simiirsiiyin mi sima wi simiir inig imiir nwoki hainanim. ¹⁴ Mi an kararin, an kara Jisis siiraramar naingwo iskii yipiki paeyin haaniya nirioninkinin si naowin mi. Dimusi rani, an kara naoni piunan ti siirsi nwokin yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. Ti nuin siir tiran digworaekwowim yim wi kariir kwoin iir kiyai rani mi ti digworaekwowim yipiki ti nuan iikam ima napiyim mi ti digworaekwo hiriinanim kariir nwowim yim bidi yaonamim mi bidi inangrirmii iuguskiyim. Mi kariir kwoinin ti hiriinan diminin simiir wara swoki aingwomimin tani. ¹⁵ Kimiir mioisim inkamka kitiyopnir haiga windi mi sima mi kitiyopnir hai karamaeka windi, yio tiriiginin yio dimin komii rani mi yio wi iikam imiir whinkinsiis haiginu rani. Adi Komii sasairgin iikami kwoin kisina haigiyyin yaeya wadieki wadie nwokiyam. Yio tiriiginin yio dimin kaimwokikaimwo inig komiigak ieyairgin. ¹⁶ Kara ha naingwowi tiki kimiir iikamim yipiki ti yayim kara niki boinmimauuim simiir napim mi ti iikamim hinda tindanim Isrelmiyim yipiki Kraisiir yai kibi imiir sibgu wakaeyokna apim mi Adi Komii siya kimiirin wi naingwobumbu aiiir nisiimauuwi mi wi dimin kibi iirar mi sibgu tirhaiginuwi mi kima wi iripar mi ongwomamair aei.

¹⁷ Mi tariinan mi mhoiia iriipi hiriinan kara pi boriisopi inkam nwirki hinina boinim kara ti aposel inkamin Adi Komii siya bi nimbingin. Dimusi rani, kariir pua hanwhie hanwhie kasa nwo rani mi tiriiginim yim kimiirin hinin nisiimauugim kara ti inkamin yio ini Jisis Kraisiir siirrarar ywowiskiyin.

¹⁸ Ti kariir nomiiyauim. Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiir siya bidi hauuwim kimiir kwoinin siir naingwobumbu aeya ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga. friig.

EFESAS

Mi iya Pol siya mi biye miriia om komii Rom hir, siya yokwowim kwiiya winki. Kwira iikamim Efesasnim simiiram mi kwira Kolosiyani iikamim simiiram, mi kwira Filipaiyan iikamim simiiram, mi kwira Failimonan iikamim simiiram. Siya ta yokwowa biyin om Efesas hiriir winkikin sima mwainam mi mhoiia wi iki om nhirim simiiram nwoki hauugiyim. Siya ta yokwowa inkamin Tikikas nikiuwiyin siir yonkwo hauugi mi simiirin siya ini hauuu. Taka yokwowa min boinka, iikamim naingwo tibmiiyim piu kwiruwa nwowim. Mi pua sair mwoin wi Jisis siyar niki owim krimiir kouwin. Iikamim naingwo tibmiiyim yim ini siir wignan ywowim mi Jisis siya ini krimiir kamnan ywowin. Iriig.

¹ Kara Polkin Adi Komii krimiir wanin siya kariirin biyar nimbingin Jisis Kraisi siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta yokwowa kara winkika iikamim Adi Komii siirim yipiki om Efesas waraur nwowim kimiiram yipiki Kraisi Jisis siir yai aiir wakaeyokna apiyim. ² Kara hinina kwisboinkii, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biyan Inkam Komii ikin kimiirin wi naingwobumbu siya nwoki hauuwim mi kima wiripar nwoki ongwomamair aeikiyamim. Iriig.

Krimiirin dimin kirie komii komii Adi Komii siya dimusi bi hauugin Jisis Kraisi siirsikin.

³ Krima Adi Komii siir inig iir hainanki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siir Adin. Dimusi rani, iikam krimiirin siya hainanprapraskikim. Dimusi rani, krima Kraisi siirgin mi ti hiriinan sairsika Adi Komii siya siir dimin kibi kibiyim siir om hiranim krimiir asi hauugikim. ⁴ Biya siya ti nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin mi ninomor aka, siya sairar nimbingin siir iikam nwowamin mi ta hiriinan sairsika krima Kraisi saika asi namasugim. Mi ti hiriinan tirin siya krimiir kigi, krima dimin whirki bi kimbugin ini wadieki wadieyar ywowim. ⁵ Biyarin, Adi Komii siya iikam krimiirsi siir kwoinkar naingwokwonanaekin mi siya hininam naingwokin krima siir yinisim nwowim Jisis Kraisi siir kirieni. ⁶ Mi ta hiriinan sairsika, krima siir inig iir asi hainani. Dimusi rani, siya krimiirin siir naingwobumbu komii aiirin hinda whisariiyar priihauugikin Jisis Kraisi siir kirieni yipikin siya naingwokwonanaeyin.

⁷ Biya Kraisi siya naonama mi siir nhieya ha naokiinai-iniya mi ta hiriinan sairsika krimiirin wi Adi Komii siya hidana iikam whiekakim simiir wi sairsi nwoki anmai-warkainam. Mi dimin bibiyeyim krima tirim yim siya bidi

haiyoprimdiyūmiigiyim. Krais siya ti dimin hiriinanim krimiirin dimusi bi tirkin siya iikam krimiiramın nhami nhami bi naingwokwokin. ⁸ Adi Komii siya siyaingın dimin taeminim simiir bwamkibwamin. Mi krimiirin siyar bidi haiyoprimdiyūmii iskiyin iya siya hidana sairsiyin. ⁹ Mi krimiirin siyar yanaakninkiihaiginu dimin taeminim biya aowa nwowim siya naingwowim krıma ninomokninkinam yim idowıya bidi yimbiamim Krais siir kirıeni. ¹⁰ Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim yim ti sima, mhoiıya iya Adi Komii siya naingwowa wadie nwowana mi digworaekwo whiekakim nuanim wi siya kiyaipriigini mi siir omanim yim iriipi hiriinan mi sima wi maeyau kwıruwar namwoııwi mi ti digworaekwo whiekak imiirin wi Krais siyar nidwo kigrıraoırkaki.

¹¹ Mi ti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya naingwowim wi hiriinanar nimbini. Krimiirin Adi Komii siya bidi yimbiingiyin siirgisiir nwowim Krais saıka namasukikınam. Dimusi rani, ti digworaekwowim bidi bidiniya tiram siya naingwowim simiirsika. ¹² Adi Komii siya ti digworaekwo imiirin whısarii bi tirikın krıma yipikim biigibii Krais siir yai imiir wakaeyokna apim wi siir inig iir nwoki hainanim mi siir inigin yo komiigikomiiin.

¹³ Wım kıma ini krimiir hiriinan ywowim biya kıma wakaeyim Adi Komii krimiir Wanın siir yai kibiyim kimıir grabaiginıuwım mi kıma Krais siir yai imiir wakaeyokna apkım. Mi kıma wakaeyokna apım simiir mhoiıyan, kımıirin Adi Komii siya nımbingim mi ta hiriinan saırsika kıma siir naeyıın saıka asi namasukikini yipikın siya nikropkiyin tiriir nitam mi iikamım kımaka waraur naunı onıya ta biya siya boına hının siya wi sıpi nikropki siirin. ¹⁴ Adi Komiiyin yipiki siir naeyıı iir hauugiyin krimiir, siya hınına niisiımauugin mi krıma ini hainii yınokninkinkiyim krimiirin mhoiıya siir dimin kibi kibiyim wi krimiir hauuwi yipiki biya siya nımbinım mi siya boınım tiriiginım yipiki siiram naingwo tıbmii kınım. Mi Adi Komii siir iikamım wi rırmııya simar nwobudgi mi Adi Komii siya wi inig komiigikomii iırar haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim siya tirım simiirsika. İriig.

Pol siya Adi Komii siiram srıigin iikamım om Efasas hıranım simiiram

¹⁵ Dimusi rani, ti hiriinan saırsika digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowım wım kıma Biıyan Inkam Komii Jisıs siir yai imiiram bidi wakaeyokna apım mi kıma wi hiriinan saıir naingwokwonanae iikamım Adi Komii siirım simiiramın. ¹⁶ Mi inokıınokın an kara Adi Komii siir siira boın wadienanaei. Dimusi rani, iikamım simiirsika.

Kara iikam kimiirsi naingwokwokin mi ta hiriiran sairsika, kara Adi Komii siiram asi kwisboini yipiki krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraisiir Adi Komiiyin. ¹⁷ Adi Komiiyin siyaingin mi krima siir inig iirarar hainanprapraski. Kara siiram in minam sriigin siir naeyiun kimiir hauugiyim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuim siir yai imiir sibgu inokninkinim. Mi ti Adi Komii siir naeyiun wi kimiir nwoki anaakninkii haiginuim mi kima Adi Komii siirgisiirin wi hainii nwoki sibgu inokninkinim. ¹⁸ Kara hinina naingwowi Adi Komii siya kimiirin ina whinkinsiis haiginuun mi kimiir kwoinim wi hainii ninokninkinkii. Mi ti siya boinkiyim kima haiyim mi kima wi hainii ninokninkinkii dimin taeminim biya siya boinim hinin, siya wi kimiir hauugii mi simiir kibiya ya bimbuiwi rani. ¹⁹ Kara ha naingwowi siya kimiir bidi yisiimauuwin mi kima wi haningi ninokninkini siir kirie airin iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim krimiir whinkinsiis haiginuwi. Siir kirieya ya ini komiigikomii ywowaowa krima saiir kimairim wi dig nwo rani mi ta kirieya wi kimiir whinkinsiis haiginuwi, ²⁰ ta kirieya Kraisiir whinkinsiis haiginuwa iya biya siya naonama mi Adi Komii siya siirin ina swoki hidninsiin idwowin simakar mi siirin siya saikar yinkiamsu haiginu siir om hiran dimin taeminim simiir kigirkakim. ²¹ Mi tariinanin digworaekwowim Adi Komii siir om hiranim mi nuan ikim yim ini Kraisiyar kigirkakim. Mi uridyu bibiyeyim mi iikamim om whirua nwowipisu karamae nwowiyim mi gavmani inkam ikim mi ti digworaekwowim ti tariinan nwowim mi mhoiia nwowan ikim yim siya bidi ikwowaisiigigim. ²² Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Kraisiir inara bidi yonkwokiyim mi Adi Komii siya siir bidi yimbingiyin siir piugana saiir digworaekwowim simiir kigirkakim. Siya ini krimiir mwonan ywowin ²³ mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yim ini siir piunan ywowim mi iki hinda tinda nwowim simiirin ini siyar niwhwonkai digim. Mi krima wi saika nwoki amasukikinim mi dimin taeminim siyar tirdigikim mi nu whirkakin ini siya siyar yinyokigiyin. Iriig.

2

Adi Komii siya bidi tirkiyin krimiirin, yipikim biya naoni iikamnan nwowim, sima tariinanin Kraisi saika nwowim.

¹ Mi biya iikam kima ti siyiun paeya nigikiyamyatonatnoudnankaiyin siirar niki apkim, iki iikamim naokaowim simiir hiriinan. Dimusi rani, sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigin mi dimin biyie biyeyim sima tirkim. ² Mi ti ii imiirin wim kima ti nuin

siir digworaekwo imiir napkim. Biya wim kima inkam komiyyin Setan nikuwiyin siir digworaekwo biye biyeyim simiir napkim, yipikin inkam komii komiyyim inigakim simiir siyu pai siyu paiyim simiir biyan inkam komiyyin mi uruwai siyaowai mi niimauan uridyiu bibiyie ikim mi uridyiu bibiyeyim maeyau kwiruwa nwowipisu karamae nwowi ikim mi dimin biye biye ikim. Mi iikamim simiirin ini siyar kigirkakim mi tiriiginim yipiki digiumii Adi Komii krimiir Wanin siir niki haimriyugigim simiir kwoinim wi siyar kiyaii. ³ Biya krma ti iikamim simiir hiriinan nwokim mi krma diminim krma naingwowyim simiir napkim. Mi krma dimin biye biyeyim krimiir kwoin ima naingwowyim simiir bidi tirim mi Adi Komii siir iowa krimiir asi nwoka iki iikamim iki nu nhiranim simiir hiriinan yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim.

⁴ Mi Adi Komii siya ini krimiiramar naingwokwokripkaiyin mi siir naingwobumbuwa krimiir bidiyar marninkinkikaiya iya krma dimin biye saiir aowa nwowa. ⁵ Mi krimiirin kwoin win siya hauu haiginiugin mi siya krimiiram ha naingwokwonanaekin mi krma tiriiginim yipiki siirsi yapiyapa mi oki windi yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim, tiriiginim yipiki paeya nami siyiuin si tioidwomaiyanim krimiirin siir naingwobumbu aeyar nanmaiwarkainakim. ⁶ Krimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwokiyim Kraiis saikar mi krimiirin siyar ninkiamasu haiginiugin iripa saika nwowam. Mi dimin biye aiirin krma bidi ikwokopougiga mi krma ini iripa saika ninomor kou hir nidwonan ywowim. ⁷ Adi Komii siya ti hiriinan minam tirkin ti iiyim mhoiia nimbiniyanim iikam imiir nusiimauuwim siya naingwokwonanaeiya krimiiram Jisis Kraiis siir inigni mi ta siya mi aingwobumbunanaeiya krimiirsi ya ti dimin taeminim Jisis Kraiis siya tirkiyim simiirsika. ⁸ Kima Kraiis siir yai imiiram naingwo tibmii kangim mi Adi Komii siya kimiiram asi naingwokwonanaekin mi kimiir asi mi anmaiwarkainakin kima, kima kimar bi whinkinsiinakim. Mi kima Adi Komii siiram bi mariigim mi siya kimiirin ta hiriinan saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Ningaka. Adi Komii siya hinda siir kwoinairgar priinaingwo hauugikin kimiirin. Ya tariigina ya Adi Komii siir naingwobumbu aeya krimiirsi mi krimiirin saeyar nanmaiwarkainakim. ⁹ Kima dimin whirin miyiknan bi tirkin mi Adi Komii siya kimiirin ha bi nanmaiwarkainakin mi inkam nwirki wi ha boin tani, siya inig komiigakin mi siya wi siir inig iirar hainana rani. Adi Komii sasairgin hiriinan tiriyin. ¹⁰ Iikam krimiirin Adi Komii siya bidi tirkiyin siirgisiir nwowim yipiki Kraiis Jisis siir yai imiiram

naingwo tibmii kiiinyim mi krɪma irɪpa Jisis Kraiſ saika nwoki amasukikinim. Mi ta hiriinan sairsika krɪma wi mi kibi nwoki miriyyim. Biya Adi Komii siya krɪmiirin dimin miyyik miyyik imiiram nimbingin krɪma tiramin mi siya krɪmiirin hiriinanam tirkikin simiir napim mi siya krɪmiiramın minam naingwowi krɪma ti dimin taemin kibi kibiyim simiirarar tir. friig.

Krais siya piugan kwiso sowiirin iripa bidi yinkiamasuhaiginiutin isid whirua nwowam

¹¹ Kima ti swoki aingwowarkaigi biya iya Juda sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa hinina niisiimauuwam wim kima Adi Komii siir iikamkim mi nim krɪma Juda iikamim kimiirin hinina niyawaiyu boinkim, wim kima Juda iikam tani. Mi nim krɪma kamim yipiki krɪmiir mioisim kitiyopnir haiyim, kimiirin hinina dapi, wim kima simiir miois kitiyopnir haiyan inkam tani. ¹² Biya wim kima Kraiſ siir bi ninokninkinkim mi wim kima Isrel simiir iikamim simiir piugana sair iikam tani. Wim kima, kima iikamkim kima Adi Komii saika bi namasugim. Biya Adi Komii siya siir nimbina iikam nhirim simiir nimbingikin mi sima mi siya ini iripar yongwomamair aeyim yim kima rani, ti iikamim. Wim kima wi ti nu iir nwo rani, ti dimin taemin kibi kibiyim nitim simiiram nwokwokinim. Niingaka. Adi Komii siya wi kimaka nwo rani. ¹³ Mi tariinanin, wim kima ti iikamim yipiki ti diminim biya kara boinmimauuwim simiir ninokninkin karamae nwowim, yipiki iikamim aru nwowiyim sim hanin nwowim mi tariinanin kimiirin Kraiſ siya naonama mi siir nhieya ha naokiinainiya mi iikam kimiirin saeya nanmaiwarkainakim mi tariinanin kima Adi Komii siir yai imiir asi wakaeyokna api. ¹⁴ Iikam krɪmiirin Kraiſ siyar tirhaiginiugin iripa nongwomamair aekiyamam. Biya Juda simiir piugana sair iikamim iki Juda iikam tani simiir piuganim iki hinda tinda nwowim simiir sau omom nwokim mi tariinanin ta Kraiſ siir piu aeya naonama mi iki iikamim iki omom omomim hinda tindanim simiirin siyar tirkikim iripa isid whirua nwowim. Mi ti siyiuin biya iripa isid whirua nwo karam nwowiyin paeni hanin niki amai ikouwın yio siya bidi huikmaigiyin. Mi siya ti hiriinan minam huikmaigikin, siya minam naingwokin krɪmiir tirkiyim krɪma piugan kwirkikwiruwa nwowiskiyim. ¹⁵ Mi ta Jisis Kraiſ siya naonama mi ti Moses siir siyu komii siir siyuim siya tirkiyim yim bidi digiguskuyim mi ti Judami siyu komii nhirim yim iripi hiriinan. Mi siya ti hiriinan minam tirkin, ti piugan kwiso sowiirin iripa ninkiamasu haiginiuwim iripa nongwomamair aeyam. ¹⁶ Kraiſ siya paeyin hiniya niriioninkinin siir naowin siya ta hiriinan sairsi naokin ti

dimin'in isid whisair krīma nwowiyin siir haiginikouwin siir tirkiyim mi sima bīdi yaonamim mi krīmiir'in siya kiyai irīpa nongwomamair aeyam mi Adi Komii siir wakaeyokna apam. ¹⁷ Krai siya ti nu iir nītin siya siir yai kibi kibiyim simiir nanaakninkii haiginūgim mi siya hinina boinkin, iikamim sima mi Adi Komii siya sima wi irīpa nwoki ongwomamair aeyim. Mi ti yayim yim ti iikamim Juda iikam tani yipiki aru nokwokaowiyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim ti yayim Juda iikam kima mi Juda iikam tani ikim yim kimiiramar nitwokim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim iikamim Adi Komii siir kingiin nokwowim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi nim krīma ti piugan kwiso. Dimusi rani, Krai siirsikin. Mi Adi Komii siir naeyuin siya siyairgin iikam krīmiir kiyaiyin Adi Komii siiram krīmiir wanin mi tariinanin krīma wi Adi Komii siiram asi nami.

¹⁹ Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iikamim yipiki sima yapa om karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Wim kima ini iikam nhirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim mi siir piugani ikim, ini simiir hiriinan ywowim wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. ²⁰ Wim kima ini omaka Adi Komii siya mīriiya ini saiir hiriinan ywowim. Nim krīma aposel kamim mi profet kam ikim yipiki dimin taeminim Adi Komii siya boinim sim boinimauuwiyim, nim krīma ini kougou yaewaonan ywowim yipiki omaka aiir ninan hougwowiniyim. Jisis Krai siyarin yio ini kougouwin bopwokibopwo nokwokaiiyin omaka akou iir hougwowiniyin ini siir hiriinan ywowin. ²¹ Siya siyairgin siyinpae minim omaka aiirim simiir nonkworinuwiyim yarīpa sima sibgu owam. Mi ta omaka siya tirki wi omaka komiigikomiiyar nwokii mi saeya wi omaka bimbūwi nwo rani, Inkam Komii Krai siya whwonkaiyam. ²² Mi wim kima iikamim Krai siirim, iki nupai nupaiyim simiirim kimiir'in Adi Komii siya ninkiamasu haiginūwim Juda iikam krimaka mi kima whiekakar'in ini omakanan ywowim Adi Komii siya nwowam Adi Komii siir naeyuin siir. Iriig.

3

Dimin taeminim Pol siya tirim, siya Judami piugana saiir bi tirkin

¹ Kara Polkin, yipikin maeyauwa mi biyie mīriiya saiir saiira hiugrimkripkiikikainanaeyin. Dimusi rani, kara Krai siir yai kibi kibi imiir boinimauugin iikam kimiir'in, kara Judami piugana saiir bi boinimauugin, kara nhwo Adi Komii krīmiir Wanin siiram'in iikam kimiiram kwisboinkikin. ² Kara hinina naingwowi kima bīdiyar wakaeyim ta Adi

Komii siir naingwobumbuwa kariir hauugiya mi kariirin siya nimbangikin siir mai aiir mariiyam iikam kimiir whinkinsiis haiginuwam. ³ Mi ti dimin taeminim biya niki haigiprakaiyim yim Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginuwim mi siya kariir bidi yisiimauuwim mi kara simiir asi ninokninkini. Biya ti diminin kara kimiiram siir niki win boinkikin. ⁴ Mi kima simiir mwaini mi kima wi haini ninokninkini kara Kraiis siir dimin taemin imiirin ina sibgu inomokninkinim yipiki biya Adi Komii siya niki haigiprakaiyim. ⁵ Mi biya iikamim simiir bi ninokninkinim mi tariinanin simiirin Adi Komii siya bidi yanaakninkii haiginuwim mi siya simiirin krimiir bidi yisiimauuwim kamim yipiki siya nimbangiyim siir aposel inkam mi siir profet inkam nwowam mi siya ti dimin taeminim krimiir nisiimauugin siir naeyuni. ⁶ Mi yayim yipiki siya nanaakninkii giyim yim ti sima, mi iikamim yipiki Judami pugana saiir kamaeyim simiirin Adi Komii siya bidi tirkiyim Judami pugana saika mi simiirin wi pugan kwiruwar nwo haiginuwi siir yai kibiya saiir kirieni mi wi piu kwiruwar nwoki owiskiyim mi ti dimin taeminim siya nimbangiyim siya wi krimiir hauuwi siir iikamim Kraiis saika namasukikiniyim. Dimusi rani, ti dimin taeminim Kraiis siya tirkiyim krimiir simiirsika.

⁷ Siya kariiram naingwokwonanaekin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginugin siir naingwobumbuwa Adi Komii siya nimbangiya siir Yai Win Kibi aiir boinmimauuwam siir kirie komiyya saiir kirieni mi kara dimin taeminim siya boinim kara tiram simiirar mi tirkin. ⁸ Adi Komii siya kariiram naingwokwonanaekin mi siir naingwobumbuwa kimidiniya kariir haigiyumauu kariirin siya nimbangikin. Karairgin inkamin iki iikam whiekakim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiir mhoigimhoi nwowin. Kariirin siyar nimbangikin Kraiis siir yai kibi aiir boinmimauuwam iikam kimiir iki Judami pugana sae iikamim sim tani ti yaimin diminim Kraiis siya tirim krimiir. Mi ti yai kibi kibiyim Jisis Kraiis siir boinim yim dimin kibi kibiyim simakisima nwowim yim simiir yaimwokiyaimwo ima mi simiirin iikamki mwainim wi dig nwo rani. Nungaka. ⁹ Siya kariirin minam nimbangin iikamim simiir whinkinsiis haiginuwim mi sima wi ti digworaekwowim idowiiya nwo karam nwowim wi simiir nwoki inokninkinim. Biya, iya Adi Komii siya ti dimin taemin imiir nonkwokwobwakainan siya ti siir kwoinin siya hidaigiyin biyar nimpriowin mi ini tariinanar yadigniyin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, ti iikamim naingwo tibmiyim Adi Komii siir pugana saiirim siya simiir asi nisiimauugin. Mi yim sima paekwosim ikim

mi yipiki ninomor kouan kirieyim sim kigirkakiyim simiir siir ninokninkinpai ninokninkinpaiyim. ¹¹ Mi ti dimin taeminim Adi Komii siya tirim siya siir kwoin iir swoki aingwo tirkin yipiki biya siya nimbingiya krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir kirieni. ¹² Nim krma Kraiis Jisis siir yai imiir wakaeyokna api mi krma Adi Komii siirsi kipi nidid. Yio krma ina ninokninkinim ta saiirin mi krma Adi Komii siiram dam mi dimin taeminam siiram srii mi siya wi digumii krimiir haimriiyu rani. ¹³ Kara kimiirin pi hinina boini, kima kipi nidid ti dimin biyeyim kariir nonkwobumbuninkin haiginuwim simiirsiyin. Dimusi rani, kara iikam kimiir whinkinsiis haiginugin. Wim, kima maigimaigra dwoninae. Dimusi rani, wim kima inig komiigak bidi ywowim ti dimin taeminim kariir kiyopsimsibgi haiginuwim simiirsi mi ti digworaekwowim iikam kimiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi. Iriig.

Pol siya hinina naingwowi iikamim Efasas hiranim ina ninokninkinim Kraiis siya naingwokwowi aiirin simiiram.

¹⁴ Kara ha naingwowi ti dimin kirie kirieyim Adi Komii siya tirkiyim mi ta hiriinan saiirsika kara ogmwo siiram ha waisii huanainamin mi kara Adi Komii siiram in nhowo ina kwisboinin. ¹⁵ Adi Komii siya siir paekwosimim ninomor kou hiranim simiirin iikamim nuanim krimiir hauugikim siir inigni. ¹⁶ Kara Adi Komii siiram hinina kwisboinkii, siya siir digworaekwo imakan siir kirie komii aiirar nwowi mi siya siir naeyuin wi kimiir kwoinaw waraur nikropkii mi kima wi kwoin kirie nwoki owim, ¹⁷ mi kima wi Kraiis siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyoknam mi siya wi ini hanin saiirsi kwirii idwokaii kimiir kwoinawin. Kara hinina kwisboinkii, kimiirin wi naingwobumbu Adi Komii siya hauuwi mi ta hiriinan saiirsika siir kirieya kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginuwi irni nwirniyam naingwokwowim mi ti simaigim digworaekwowim krma tiranim simiir bwamkibwamim, paeni hanin pae siir mii imiir kinsiis haiginuwiyin siir hiriinan mi omakanan, omakani kougou yaewaowim nu hir nokwowiniyim simiir hiriinan. ¹⁸ Mi ti dimin taemin hiriinanim yim wi kimiir whinkinsiis haiginuwi mi iki Adi Komii siir iikamim hinda tindanim kima wi haini ninokninkinki Kraiis siya naingwokwo aiirin kimiiram ya komiigikomii ieyairga, ya ini ninomor kou saiir haibura mi aeya ini prieikipriei ywowa mi aeya ina mi inirnakainainama mi siya krimiiram in pranae pranae bi naingwokwokin. ¹⁹ Ihi, kara minam naingwowi kima Jisis Kraiis siya naingwokwonanaeiya kimiiram saiirgisaair dinokninkin ta siya naingwokwowiya krimiiram ya whoimoni rani. Mi krma siya naingwokwonanaeiya

krimiiram saiirgisaiir bi ninokninkinkim. Kara ha naingwowi, ti dimin taemin komii komiiyim ti Adi Komii siir kwoinawu nwokaiyim wi ikam kimiiram niti mi kimiir kwoinim wi sima mirninkinkikaii.

²⁰ Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir kirieya ta krimiir tir nwokaiya wi idwo saeyar swoki inkin hauugii ti diminin krima srugiyin siiram siya tiram mi diminin krima naingwowiyin, ta siir kirie komiia siya haigiya krimiir kwoinawu. ²¹ Kara hinina naingwowi, nim krima siir piugana saiir iikamim mi tiriiginim krimiir yinieyim krimar witswo siir inig iir hainan. Dimusi rani, ti Jisis Krai siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi, krima siir inig iirin hiriir hainanyokiyokikaeyam ya ta yaiya yai kaimwo aeyairga. Iriig.

4

Mi nim krima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim nim krima Krai siir piunan ywowim

¹ Kara Polkin, yipikin maeyaua mi biye miriia saiir hir hugripkiikikaiyin. Dimusi rani, an kara Biyan Inkam Komii siir mi aiir miriigin. Kara ikam kimiirin ig yai asi boinkii wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir sibgu apikim yipiki biya Adi Komii siya nimbingiyim kima wakaeyokna apam. ² Inkamin inigakin si hanin kipi nwo. Nhirmi yaimin diminim simiir wakaeyokna

ap mi kimiirgikimiirar kwoinin yo dikwowaisii ti dimin taeminim nhirkim sim tirim kimiir simiirsi mi ti dimin taeminim kimiir nomiiyauim naingwo tibmiiyim sima kimiirar tirbuga windi kima simiirin io kipi niki anka osisau, kima ti sima tirin siiram in hindara daingwokwonanae iski.

³ Adi Komii siir naeyiun ikam kimiirin kwoin whirua siya nwowaiginugim mi kima iripa nongwomamair aeyamin kirie hiriirar dwokripkai. Mi krima iripa damasukikin ti uridin yipiki dimin taemin kogiyin iripa sima nwowam siir hiriinan dwo. Mi kimiirin nwirua nwowamin hiriinan mi tirkin. ⁴ Mi ikam whiekakim yipiki Jisis Krai siiram naingwo tibmii kaniyim, yim sima ini pu kwirkikwiruwar yowiskiyim. Adi Komii siir naeyiun yo nwirkinwiruwar mi owiskiyim mi siya ini ini hanin kimiirar kwirii idwokaiyin.

Mi ti hiriinan siyiun, Adi Komii siya kimiirin hiriinansi nimbingin mi kimiirin iripa asi ninkiamasu haiginugim nwirkinwiruwar nwowam mi ti dimin taeminim Adi Komii siya nimbingiyim sima niti wi krimar nwoki inomokninkin digswowim mi nim krima wi maigimaigar nwowini ti digworaekwo kibi kibiyim simiiram nwokwokinim. ⁵ Mi ti Biyan Inkam Komii nwiruwan yo Jisis Krai siyairgin. Iikam

krɪma siiram naingwo tɪbmii kɪnɪm krɪma baptais kwɪruwa sairarar baptaisɪm, krɪma yaeya yaeya bi baptaisɪm hɪnɪna nɪsiimauuwam nɪm krɪma Adi Komii siir pɪugana saiir iikamɪm. ⁶ Adi Komii sasaɪrgɪn nwowɪn mi siya iikam krɪmiir Adi Komiigɪn mi iikamɪm naingwo tɪbmiiyɪm ini siyar kɪgɪrkakɪm mi siya ha napnɪnopkainaniyɪn krɪmiiram mi hɪriiyar ini oniyam. Mi siya ini krɪmiirgɪkrɪmiirar mɪrii nonkworɪnukrɪpkainiyɪn.

⁷ Krai siya krɪmiirin hinda whɪsariiyar pɪihauugikɪn kɪrieya yɪpɪkɪ Adi Komii siir pɪugana saiir iikam imiir sɪbgu whɪnkɪnsiis haigɪniuwam. Mi siir kɪrie komii komiiyɪm nhɪrɪm wi krɪmiir yapa yapa nwonɪra hauuwi mi ta hɪriinan saiirsika krɪma wi ti mɪipai mɪipaiyɪm sɪmiir nwokɪ tirɪm. ⁸ Mi Adi Komii siir yayɪyɪm yɪpɪkɪ biyan kamɪm sɪma wɪnkɪyɪm yokwoni yɪm ti dimɪn taemɪnɪm sɪm boɪnkikɪm. Sɪma hɪnɪna boɪnkikɪm,

mi iya Krai siya swokɪ ama Adi Komii siir oma hɪriir mi iikamɪm yɪpɪkɪ biya Setan siir ɪn nonkwowɪm sɪmiirin siya bɪdi swokɪ anmaiwarkainam, inkamɪn maeyaua mɪi biyɪe mɪriiya sae hɪugrɪpkɪkɪkaiiyɪn siir hɪriinan mi sɪmiirin siya wi hauuwi siir dimɪn mɪiyɪk mɪiyɪkɪm sɪmiir.

⁹ Mi ti yayɪyɪm yɪm hɪnɪn dimusi boɪnkɪm siya koua bɪdi yamɪn? Sɪma hɪnɪn dimusi bi boɪnkɪm, iya siya biigibi siir om hɪr haiburgigɪn mi ha niunaiiniyɪn mi nu tir nauni oniyɪn iikam krɪmaka ¹⁰ mi inkamɪn yɪpɪkɪn nua tiriir niki iunaiiniyɪn siya bɪdi swokɪ amin koua hɪriir, siya waua saiir nɪdwokainainamkɪn Adi Komii siir oma hɪriirin mi ta hɪriinan saiirsika siir naeyɪuɪn iki omom omomɪm hinda tɪnda nwowɪm sɪmiir asi nɪnyokɪgikɪm. ¹¹ Sasaɪrgɪn kɪrie iikam krɪmiir hauuwiyɪn mi sɪmiir nhɪrɪm sɪmiirin siya nɪmbingikɪm aposel inkam nwowam, yɪpɪkɪ dimɪn taemɪnɪm Krai siya tirɪm sɪmiir boɪnmɪmɪmɪm. Mi iikamɪm siya nɪmbingiyɪm yɪm profet kam ɪma yɪpɪkɪ Adi Komii siir yayɪ imiir nanaaknɪnkɪiyɪm. Mi kam nhɪrɪm siya sɪmiirin yayɪ napboɪnmɪmɪmɪmɪm inkam yokmwɪn owaigɪniɪm mi ti iikamɪm, Adi Komii siir yayɪ aiir boɪnmɪmɪmɪmɪm iikamɪm sɪmiir kwoɪn imiir kiyayɪm sɪma naingwo tɪbmii kɪnɪm. Mi iikam nhɪrɪm siya sɪmiirin mɪiya iikam nowomwarkaiyɪuwiya saiir yokmwɪn owaigɪniɪm, yɪpɪkɪ iikam imiir kɪgɪraowiyɪm mi sɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam sɪma Adi Komii siir yayɪ imiir wakaeyokna apɪm. ¹² Krai siya iikam krɪmiirin ti dimɪn taemɪn hɪnɪnɪm sɪm hauugikɪm mi ta hɪriinan saiirsika, ti dimɪn taemɪn hɪriinanɪm krɪmiirin wi sɪma whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪ siir mɪi aiir mɪriiyam mi ta hɪriinan saiirsika nɪm krɪma yɪpɪkɪ Adi Komii siir pɪugana mi

yipiki Kraisi siir piua nim krīma siir mī aiir mīriiyim wī digar nwowi iki iikam nhirim naingwo tībmīiyim simiir whinkinsiis haiginiuwim simiir naingwo tībmīiya kirie saeya nwowim. ¹³ Mī dimin taeminim yim wī hiriyyar nwoyokiyokiyami mī wī kwoin whirua krīmar nwobudgii ti Adi Komii siir digworaekwowim yipiki krīma wakaeyokna apiyim mī dimin taeminim kwoin whirua krīma nwowiyim Kraisi siirim simiir mī ta hiriinan saiirsika krīma wī asi kinantiokii mwriinami. Mī krīma wī inkam bimbūwi nwo rani, krīma wī Kraisi siir hiriinanar swoki owi. ¹⁴ Mī krīma tariinanin ti hiriinan nwowi mī krīma wī yinisisimim yipiki rirmīya nwo karam nwowim wī simiir hiriinan nwo rani mī ta hiriinan saiirsika krīma wī iki yai niksisaeyim sim wakaeyokna ap rani. Iikamim ti hiriinan yai imiir wakaeyokna apiyim yim ini iya op idwo nakiiriririya mī hinda tinda ha priiyakii priiyakiiyamiya ini saiir hiriinan ywowa. Mī ti iikam hiriinanim yim inkamim yai bibiyeyim simiir wakaeyokna apiyim yipiki iikami kwoin kiyaiiyim mī ti yaiyim sima boiniyim yim niksisaeyim yaigim. ¹⁵ Mī krīma ti hiriinan kipi nwo. Niingaka. Mī krīma Adi Komii siir yaimwokiayimwowim simiir boinam daingwo mī krīma irni nwrniyam dinan aingwokwo krīma tiriya saiir hiriinan yipiki wī krīmiir whinkinsiis haiginiuyokiyokiyami mī wī krīmar nwobudgiyim Kraisi siir hiriinan. ¹⁶ Kraisi siya ini krīmiir kou ywowin mī iikamim yipiki siir piunan nwowim krīmiirin siyar kigriraowi mī krīma yapa yapan wī siya nimbinim krīma tiram wī simiirar tiri. Nim krīma ini iga in mī mai piu minan ywowim mī krīma irni nwrni dinan whinkinsiis ankinsiis haiginiu mī krīma wī piu kwirua nwo ki owim. Mī krīma dimin taeminim ti siyiu hiriinanin siir tiri, irni nwrniyam ninan aingwokwonaei mī mhoiyya Adi Komii siir piugana wī kirieyar namwoiwi. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim sima wī dimin taeminim biyanim wī digiumii simiir haimriiyugigi.

¹⁷ Tariinanin kara kimiirin pi igao yai boinkii. Dimusi rani, kariirin Jisis Kraisi siya nokmwīn okwohaiginiugin biyan inkam nwowam. Mī tariinanin kima dimin taeminim iikamim Adi Komii siir piugana saiir karamaeyim sima tiriyim simiir kipi kigna ap yim sima diminim biyekibiyie nwowiyim simiiraramar naingwowi. ¹⁸ Simiir kwoinim ini inkamin nibwomambwo napwiiyin sikwo paeaka bigna ap karamae nwoiyin ini siir hiriinan ywowin. Yim sima dimin biyie biyeyim Adi Komii siya naingwo karamae nwoiyim simiiraramar naingwowikim. Dimusi rani, yim sima Adi Komii siir dimin taemin imiir bi ninokninkinkim mī simiir kwoinim sima simiiram bi naingwokim. ¹⁹ Mī ta hiriinan

saiirsika sima pugi panansi yopaisi. Simiir kwoin komiyyin ti dimin biyie biyieyim hii min priininae priininaeyim simiiraramar naingwowi, simiir wakaeyokna apim mi simiir kwoinim hapi i aeya niwaoki simiir sibgu wakaeyokna apim.

²⁰ Mi iikam kima krimiir bi wakaekim mi krime bi boinmauugim kimiirin Kraisi siir yai imiirin ti hinin siyiuin si wakaeyokna apim. Niingaka. ²¹ Kara ha ninokninkini wim kima Kraisi siir yai imiirin bi diyar wakaeyim iikamim ha nitim siir yai kibiki kibi imiirin sima ini anaakninkii haiginiuni mi simiirin sima ini boinmauuni kimiirin. ²² Wim kima ti hinin dimin taeminim sim boinkim. Biya wim kima kimiir kwoin biyie iirar napkin. Mi ti kwoin biyie hiriinanin ti kimiir boinin inokinokin kimiirin siyar tiri siyiu biyieni nwowamin. Mi kimiirin wi siyar nonkwobumbuninkin haiginiui. Mi sima kimiirin wi hinina boini, ti dimin taemin hininim sim tirim mi kimiir digiuwin wi simiir nwoki haimriiyugigim mi kima simiirsiyin wi aru nwoki owim. ²³ Mi kima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi kimiir kwoinim Adi Komii siiram kiwaki siir naeyuin siir kirieni. ²⁴ Kimiir kwoinim Adi Komii siiram kiwaki siya nwowaiginuim yaeya kwoin win. Mi kimiir kwoinim wi siya tirki dimin miyikim simiir napim mi simiir tirim Adi Komii siiram mi iki nhirim simiiram warar.

²⁵ Mi ta hiriinan saiirsika, iikam kima, irira nwoniran kima ti dimin biyie biyieyim priiyiksasaeyim simiirsi dapyok mi ti yai bibiyie hiriinanim yim ti itnoudninkigi. Mi kima irira nwoniran irni nwirniyin yai miyik miyik imiirarar boin. Dimusi rani, krime irira nwoniran Kraisi siir piu haimii haimiigim. ²⁶ Mi iya kima dimin biyie biyieyim io simaka nwowiyim, kima kimasiyar mintiraona mi kimiir kwoinim sibgu dwowipisu. Mi ta hiriinan saiirsika kima wi kimiir kwoin imiir kiwaki rani, io nwowamin mi kimiir tiramin dimin biyie tiram. Mi io nwoni siyiuin yio ha ti sibgu tirsisauu ti dimin hininin. Mi ta iowa bieki nikiiyamam kipi. Mi biigibiyin wari kimiir kwoinin io nwowiyin siir ti digi. ²⁷ Mi mhoiyya kima wi Setan siiram kiwaki rani, simiir kwoin imiir kiyaiyim mi siyiu biyie kima tirim. ²⁸ Mi tiriuginim biya biyanim mi ti tariinan nwo ikim yipiki hii tauaeyim, sima wi ti dimin imiir kipi swoki tirmimin tiriuginim yim wi ti digi. Mi tariinanin sima wi ta mi aiirarar donkworinu mirii iski mi ta hiriinan saiirsika siya ti iikam paeprikabim simiirin wi hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginiui. ²⁹ Mi kima dimin biyie biyieyim kimiir mhi kwoinaw nwo kaiiyim simiiram kipi kiwaki kimiir yaigi kaokwo boinim. Kima yai kibi kibiyim yipiki wi iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwanim yipiki kimiir yai imiir wakaeyim wadie sima sibgu idwokaeyamim

simiirrarar boin. ³⁰ Mi ti dimin taemin hariinanim kima Adi Komii siir naeyu iir kipi tir maigimaigra nwo karam siya nwowim. Dimusi rani, siya siyairgin yipiki kimiir nimbangiyin. Mi ta hariinan saiirsika Adi Komii siya mhoiyya wi hariinan saiirsi nanmaiwarkainaei mi kima hirin wi saikar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin. ³¹ Dimin biyie biyeyim io igwir igwir nwowiyim mi whwonkam nokiya karamae nwowiyim, mi mhi hinsima nwo karam nwowiyim dimin taeminim simiirin digumii ti haimriiyugig. Mi kima yai kipi kauwoksinar mi yai kripiinani kipi mi kig iikam nhirmakan mi ti yai bibiyeyim kimiir haipridkikaiyim kimiirin wi siyu biyie sima swoki tiri dimusi rani, simiirsika. ³² Mi hanngi niuwi nhirim simiir yapa yapan sibgu tirhaiginiu mi irni nwirnsi dinaingwoyimyok mi dimin biyeyim iikam nhirkim tirim kimiir irni nwirni simiir haiyoprimdiyumiigi mi simiirin hana boinki, sima dimin komii rani. Simiirin Adi Komii siya haiyoprimdiyumiigiyim krimiir dimin biyie biyeyim simiir krma tirim simiir saiir hariinan tirkiyim mi ha boinkiyim hinin yim dimin komii rani. Dimusi rani, nim krma Jisis Kraiis siir iikamkim mi ta hariinan saiirsika Adi Komii krimiir Wanin siya krimiir dimin biyie biyeyim asi haiyoprimdiyumiigikim. Iriig.

5

Iikam krma dimin kibi kibi imiirrarar wakaeyokna ap

¹ Dimusi rani, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siir yinisisimkim yipiki siya naingwokwonanaeyim mi kima siya tiriya saiir hariinanar timi tir. ² Irni nwirniyam dinan aingwokwo biya Kraiis siya naingwokwonanaeiyia krimiiram saiir hariinan. Siya bidi iki aonamin mi ti dimin hariinanin siya tirkiyin yo ini dimin taeminim piuii miyik whakiyin kamim sima ninkin imiyyaeyim Adi Komii ini simiir hariinan ywowim.

³ Wim kima Adi Komii siir iikamkim mi ta hariinan saiirsika wim kima dimin taeminim hi priinanae priinanaeyim simiir panansi nidwo boinai. Mi kima diminim piu iikamkim nopaiiyim mi dimin taeminim yipiki kimiir kwoin imiir tiriyim kima kigmairam simiir kipi tir. ⁴ Mi kima dimin biyie biyeyim piu iikamkim nopaiiyim simiir kipi boin mi diminin yipiki iikamim naingwo tibmiiyim sim nomboboin karam nwowiyim dimin taeminim bwam karamaeyim mi yai bibiyeyim nididgak nwowi ikim. Mi hanngi niuwi kima yayim diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir inig iirrarar hainan iski. ⁵ Wim kima ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inoknankinim iikamim yipiki hi priinanae priinanaeyim mi yipiki dimin biyie biyeyim sim tiriyim mi iikamim yipiki

dimin taeminam kigmairiyim, ti komkid min hininim sima huniyim uruwai siyaowai. Kima ti iikam hiriinanim simiirin ina ninoknankinim yim wi hiriir nam tani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani mi wi Jisis Krai saika mi o rani.

⁶ Kima iikamim kimiir priiyiksasaeyim simiiram kipi ki-waki iki simiir yayim naekak nwo karam nwowiyim simiirin kimiir boinmimauuwim mi ti yayim ti kara boinkiyim yim miyyik rani, yim pi niksisaekim. Mi ti hiriinan iikamim yipiki hiriinan dimin biyie imiir tiriyim yim wi Adi Komii siya nonkwoninwomwurnankin haiginuwi ti dimin taeminim kara boinmimauuwim kimiir.

⁷ Mi kima ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan dimin biyie imiir tiriyim simaka kipi namasu.

⁸ Biya wim kima kamim nibwomambwo napiyim sim hanin nwokim mi tariinanin wim kima iikamim yipiki Biyan Inkam Komii siirim wim kima ini iikamim nabie sibgu kigomok apiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ta hiriinan saiirsika kima dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api.

⁹ Mi ti dimin kibi kibiyim ti iikam ima napiyim yim ini bienan ywowim, yim sima min nisiimauugim dimin taeminim kibi nwowim simiir yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi piki hinin dimin ikim yai mwo boiniyim.

¹⁰ Kima dimin taeminim kima naingwowim simiiraramar daingwo mi simiirarar kinanankiu kima napamin mi Biyan Inkam Komiiyin wi maigimaiga nwoke owim.

¹¹ Kima dimin biyie biyeyim yipiki nibwomambwonan nwowim iikamim sima tiriyim simiir kipi nap. Mi kima dimin taeminim sima tirim danaaknkii haiginu mi simiirin ha boin, wari sima tirim yim miyyik rani.

¹² Mi dimin taeminim iikam ima nimprio tirim, kara simiirin nididgak nwowi kimiir boinmimauuwim.

¹³ Mi kima ti dimin taeminim ti iikam ima tirim simiir nanaaknkii haiginuwi mi sima wi haningnin ninoknankinkii ti dimin taemin hininim yim miyyik rani, yim ini biyie ywowim. Yim ini bieki si whwoyakiyim mi iikamim dimin taemin imiirin sibgu kigomokiiyim ini simiir hiriinan ywowin. Iya kima dimin biyie imiir boinkiiyim yim wa naonami mi ti digworaekwo hiriinanim yim ini paeya inkamki si haingimugiiya omaka ini saiir hiriinan ywowim mi ta niya pa nakii mapi nabie sasar nwokii.

¹⁴ Dimusi rani, ti dimin taemin hininim simiirsika, Adi Komii siir yayia Yokwo Komii saiir nwowa ya hinina boinka, yipiki kira naonan nwowin mi yipiki waraur kiwokinin, kima dinsiingi. Mi ta hiriinan saiirsika Krai siya wi kimiir kwoinawu asi kwirii idwokaii mi siya wi bieyin kiriir whwoyaiyin wi siir hiriinan nwowi.

¹⁵ Mi ta hiriinan saiirsika kima wi asi mintiraowi ti dimin taeminim kima tirim simiirsiyin. Kima dimin taeminim iki

iikamim yipiki ninokninkin karamaeyim sima tiriyim simiir hariinan kipi tir. Mi hariinanki niuwi kima iki iikamim yipiki dimin taemin whiekakim sim ninomokninkiniyim simiir hariinan tir. ¹⁶ Yim ti iyim yim ii paii rani mi iikamim siyiu bibiyie tiriyim kima mintarao mi kima Adi Komii siir mi kibi kibi imiirarar tir siir yai kibi kibi imiir nanaakninkii haiginiuwam. ¹⁷ Mi ta hariinan saiirsika, kima habwhaowae-nan kipi nwo. Kima dimin taeminim Biyan Inkam Komii siya naingwowyim kima napam kima simiirarar wakaeyokna ap.

¹⁸ Op bibiyie kipi kwiyae mi kima op bibiyie kwiyaei wim wi pi kwiyae whaowaei mi wi dimin biyie tiri. Mi haningi niuwi, kima Adi Komii siir naeyiun siiram kiwaki ini hanin siya kwirii idwokaiyim kimiir kwoinim mi dimin taeminim kima tirim yim wi siyar nwoki kigirkakim. ¹⁹ Kima mi kimiir nomiiyau ima kima Adi Komii siir yai imiirin diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir mwai imiir wao. Kima mwai waowiyim mi Biyan Inkam Komii siir inig iir hainaniyim kimiir haowidim mi diyamir ikim mi iki dimin taemin nhir ikim, kimiir kwoin komiiyin simiirgisimiiramar daingwoki. ²⁰ Inokiinokin Adi Komii siir inigin Jisis Kraiis siir inigni hainanprapraski ti digworaekwo imiirsiyin. Iriig.

Pol siya ta yaiya iikamim yipiki nonkwonam simiir boinka

²¹ Kima ti nomiiyauim simiir yai imiir wakae mi yim sima kimiir imiir timi wakae. Dimusi rani, wim kima Kraiis siir yai imiir wakaeyokna apkim mi wim kima siir inig iir hainankim.

²² Wig wim kima yipiki kamkakim, wim kima kimiir kamim simiir yai imiir wakae kira wakaeiya Biyan Inkam Komii siir yai imiir saiir hariinan. ²³ Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, kimiir kamim kimiir kouwin ini simar ywowim mi ti hariinan siyiu kaimwowin Kraiis siya iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim simiirin hariinanar mi tirikin. Siya kimiir nanmai-warkainam naokin mi siya ini mwonan ywowin mi wim kima siir pua saiir puu haimii haimiigim. ²⁴ Ini ti iikamim yipiki Adi Komii siir pugana saiirim Kraiis siir wakaeyokna apiyim ini simiir hariinan ywowim. Mi yim wigim yim simiir kamim simiir yai imiirar timi wakaeyok mi dimin taeminim sima tiriyim simiirar timi wakaeyokna diriraerar.

²⁵ Mi wim kima kamim yipiki wig nonkwonam, kima simiiram daingwokwonanae Kraiis siir hariinan siya naingwokwonanaeiya Adi Komii siir pugana saiir iikam imiiram. Siya krimiirsi naokin krimiir whinkinsiisam mi krimiir swoki anmaiwarkainam. ²⁶ Mi ta hariinan saiirsika siya iikam krimiirin dimin whirki kimbu karamae asi tirkikin. Dimusi rani, krima siir yai imiir wakaeyokna

apkim mi krīma op ha baptaisim. ²⁷ Siya ti dimin taemin imiir tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya krīmiirin Adi Komii siir pūgana saiir iikamim dimin wharki kimbu karamae nwowiyim simiir hiriinan asi nwowi iikamim yipiki paowaigi piskomkopou karam nwowiyim simiir piūim ini simiir hiriinan ywowim. Krīma ini wig kibinan ywowim yipiki wi Krai siya nonkwonaei. ²⁸ Mi ti siyū hiriinanin Krai siya naingwokwonanaeyin iikam krīmiiram mi kam kima kimiir wig imiiramim kimiir piū aiiaram naingwokwonanaeyim saiir hiriinan daingwokwonanae. Mi tiriiginim yipiki simiir wig imiiram naingwokwonanaeyim, yim ini tiriiginim yipiki simamar naingwokwonanaeyim ini simiir hiriinan ywowim mi sima ini piū kwiruwar ywowiskiyim. ²⁹ Inkam nwir karamaeyairga siirgisiiir piū aiiirsi boriisopim mi saiir nonkwobumbuninkinim. Niingaka. Siya saiirin pa sibgu kigriraowi mīpa mi imiyyaei. Mi ta hiriinan saiirsika siya wadie asi sibgu owi, Krai siya kigriraowiya Adi Komii siir pūgana saiir iikam imiir saiir hiriinan. ³⁰ Siya krīmiir asi kigriraowi. Dimusi rani, nim krīma siir pūgana saika bidi yamasukikinim mi ini nwiruwar ywowiskiyim. ³¹ Krai siya mi iikamim Adi Komii siir pūgana saiir ikim, nim krīma ini piū kwiruwar ywowiskiyim. Dimusi rani, ti Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir nwokaiyim yim hinina boinkikim, inkamim yipiki wig nonkwonaei yio wi siir yopii ad owiir haiburgigi mi siya mi siir wig aeya sowa wi nwiruwar nwowiskii mi sowiir piua wi kwiruwar nwowiskii. ³² Tiki yayim yim kaimwowaigim. Mi an kara hiriyyar naingwowi yim sima Krai siya mi iikamim Adi Komii siir pūgana saiir ikim krīmiir boinmimaugim. ³³ Mi ta hiriinan saiirsika mi sima kaimwowaar swoki boinki kamim yapa yapa simiir yapa yapa wig imiiramar daingwokwonanae siyamar naingwokwonanaeiya saiir hiriinan mi wig wim kima kimiir kamim simiir inig imiir hainanprapraski. Iriig.

6

Pol siya yopii ad mi simiir yinisisim ikim simiir boinkin

¹ Yinisisim kima kimiir yopii adim simiir yay imiir wakaeyokna. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya nimbangikim kimiir kigriraowam yio ti hiriinan siyūin yio wadiekin. ² Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hinina boinkim, kima kimiir yopii adim simiir yay imiir wakaeyokna. ³ Sima ti hinina boinkikim, kima simiir napi mi kima nu tirin wi ii prieiyar nwoki okwoyokiyokiikaeyamim. Yio tiriiginin Adi Komii

siir biigibiyan siyiu komiiyin siya boinkiyin krimiir yio siya dimin kibiyin Adi Komii siya nimbingiyin krimiir tiram.

⁴ Mi yopii ad wim kima kimiir yin imiir kipi nikwao boin inokinokin mi yim wi maingimainga kimaka nwo karam pi nwowisi. Mi kima simiirin min dikwao boin mi min nisisiimauu dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim sima tiram simiir. Iriig.

Pol siya iikamim yipiki whisarii mai priimiriyyim mi tiruginim yipiki simiir kigriraowiyim simiir boinkin

⁵ Mi wim kima iikamim hinda whisarii mai priimiriyyim, wim kima tiruginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir wakaeyokna ap mi kima simiirin sibgu sibgu mintirao Kraisiir kima triya sair hiriinan. ⁶ Inkamin kiriir kigriraowiyin siir whwonkam ida ara kipi mirii mi siya kiriir kigi mi siya wi ha boini kira wadiek. Nungaka. Iigwir iigwirin kira kiriir miya sairar mirii iikamim yipiki Kraisiir wakaeyokna apiyim sim hinin, dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram kima simiirin kwoinki daingwo diriraerar. ⁷ Dimin taeminim iikamim whisarii mai priimiriyyim kima triyim umir min hai karamae kima nwowiyim kima simiiramain maingimainga dwo. Dimusi rani, kima simiirin inkam aram tir tani simiirin Adi Komii siiram kira triya sair hiriinan tir. ⁸ Kima ina ninokninkinim. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siya wi krimiir whiekakar niyopkiyiwi, iikamim whisarii mai priimiriyyim ikim mi iikamim rirmiyya nwowi ikim. Mi dimin kibi kibiyim siya tiram naingwowim siya wi krimiirar tirswowi.

⁹ Mi wim kima kamim yipiki iikamim kimiir miriyyim simiir kigriraowiyim, kima ti iikam imiirin siyiu miyyik sibgu tir. Mi simiirin yai bibiyie kipi boin mi kipi mi ikwao boin sima nididamin mi simiir tirim kimiir yai imiir wakaeyam. Mi Biyan Inkam Komiiyin yipikin Adi Komii siir om hir nwowin, iikam whiekakim ini siyar kigirkakin. Dimusi rani, mhoiyya iikam imiirin wi siya hidi mi siya wi hinina naingwo rani, inkamin yipiki inig komiigakim mi inig karamae ikim siya iikam whiekak krimiirin wi hirii hiriinankinar hidswowi. Iriig.

Iikamim naingwo tibmii kniyyim yim ini kamim yayi niniyyim ini simiir hiriinan ywowim

¹⁰ Kara kimiirin nikopkaigiyan yaimirsisimim sim boinkii. Kima dimin komiiyin Biyan Inkam Komii siya hauuin kimiir siirin sibgu donkworinu. ¹¹ Kimiir kwoinim ti dimin komiiyin Adi Komii krimiir Wanin siya hauuin kimiir siir higriniu, yim ini nhaonan ywowim, nhaowa kimiir piu aair haigiprakaiyam. Mi ta hiriinan sairsika kima wi iki dimin

biyie biyieyim niksisaeyim simiirsi nwoki okworinuwim kimiir kwoinin Setan siya kiyaii. ¹² Krīma inkamaka niniyam tir tani krīma yiu bibiyieyim ninomor kou nwowiyim mi Setan siya mi nomni yiu bibiyie ikim mi dimin biyie biyieyim ti nu iir kigriraowiyim simaka niniyam tiri. ¹³ Mi ti hiriinan sairsika, kima Adi Komii siir dimin taeminim simiir haii mi tiriiginim kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwu nhao sau mi irim hipigni hanin. Mi mhoiyya ii biyieki niti mi kira mi Setan siya kowar ninii mi kira ninii mi yaii saeya ha digii kira wi wadieyar sibgu okworinukripkaigii.

¹⁴ Kima dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginiuwiyim simiir hai mi kimiir kwoinim yaimwokiyaimwo imiirarar haigi okai, inkamin yaii niniyin si kikogiya puwopa siir mhipwo iir saiir hiriinan. Mi kira mi miyyik sibgu mirii mi kira Setan saika ha ninkinyaewaowi kiriirin wi nhaoni hanin saeyar higriniuwu. ¹⁵ Kima Adi Komii siir yai kibi kibiyim simiir danaakninkii haiginiu mi iikamim simiirin wi iripa saeya nwoki ingwomamair aeyaiginiuwim. Mi ya tariigina ya wi suwa kima niya kimiir iga imiir nikwoiprarsi ini saiir hiriinan ywowa mi kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwu mi kima wi nhwo whin tani. ¹⁶ Mi kima ti dimin hiriinanim kara boinim simiir tiri mi hinina naingwowi, Jisis Kraisiir wakaeyokna api, tiriiginim yim wi nhaonan nwowi dimin biyie biyieyim hipigim paekakim sim hininim mi sau ikim yim wi simar niriimduwini mi sima wi iikam kimiir niyopakaiyu rani. Mi kima siir wakaeyokna api mi siiram naingwowi tiriiginim kiriirin wi sima whinkinsiis haiginiuwu. Mi hiriinankiniuwu Setan siya dimin biyieyim paeni hanin kimiiram kabitkii kimiir kwoin imiir niugrimkripam yio wi dig nwo rani yio wi pi wokitki mi siya wi pi tingiyami paeni hanin. ¹⁷ Adi Komii siya Jisis siirin minam nikropkikin pi naowim mi krīmiir nanmaiwarkainam. Mi kima ti hinina naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu, pagra inkamki sim haiginiya simiir mwo imiir saiir hiriinan. Mi kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyoknaei yim wi kamkunan nwowi, yipiki wi Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwu krīmiir. ¹⁸ Adi Komii siir naeyiun inokinokin kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu kira nhwo Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iir hainani. Inokinokin kima, kimasiyar mantiraona wim wi piugi piyaowisi. Kima Adi Komii siirim srii iikam imiirin siya kigriraowim mi siya whinkinsiis haiginiuwim yipiki siirim. ¹⁹ Kima Adi Komii siiram kariiram srii mi kariirin wi yai siya nwoki hauuwim. Mi hiriinankiniuwu kara wi nidid rani, siir yai kibi kibi imiir nokwo boinimauuwim yipiki biyya siya tirim simiir. ²⁰ An kara ti inkamin yipiki yai kibi kibiyim sim

nanaakninkii haiginuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Dimusi rani, ta maeyauwa mi biye miriia kariir hugripkikikaiya saiirsika. Kima Adi Komii siiram sri kariir whinkinsiis haiginuwim mi ta hiriinan saiirsika kara siir yai imiir nanaakninkii haiginuwim wi nidid rani. Yio simiirin wi karar nanaakninkii haiginuwi ti biya kara nonkwowim simiir hiriinan. Iriig.

Pol siya siir yayim nikopkaigiyim simiir boinkikin

²¹ Tikikasın krimiir nomiiyauin yipikin krima naingwokwonanaeyin, siya wi sipi niti mi ti dimin taeminim ti nimbimbiyamim kimiirin wi siya nini boinmimauuni. Siya inkam wadiekın siya Biyan Inkam Komii siir mi miyik miyik imiirarar miriigin. ²² Siirin kara nikropkii iikam kimiiram kimiir boinmimauuwam dimin taeminim kima ninomokninkinanim hinin, nim krima wadieyairgim mi wim kima wi maigimaigar nwoki owim.

²³ Kara ti hinina sriigi Adi Komii krimiir adin mi Biyan Inkam Komii Jisis Krais siya kima wi Adi Komii siirgisiiramar naingwo tibmii kani mi kima wi iripa nongwomamaer aei. Mi ta hiriinan saiirsika wim kima wi Adi Komii siir pugana saiir iikam imiiram asi naingwokwowi. ²⁴ Kara Adi Komii krimiir Wanin siiramın minam sriigin siya iikam kimiirin wi siir naingwobumbuwa saiir nwoki hauuwim yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram naingwokwonanaeyim mi yipiki siir wakaeyokna apiyim mi siir yaimin dimin imiir wakaeyim sima tira saiir hiriinan. Iriig.

FILIPAI

Iya Pol siya om Rom hir m̄riiya m̄i biyie m̄i siya ta yokwowa ha w̄nkika. B̄iia siya om Efesas hir b̄idi ywowin. Mi iikam̄m naingwo t̄ibm̄iyyim om Filipai hiran̄im yim umir digworaekwo b̄idiyar m̄i haingiriȳu haigin̄im m̄i sima ina hauugiȳim Pol siiram h̄iriir maeyaua m̄i biyie siya m̄riiya. Mi Pol siya ta yokwowa minam w̄nkikin simiir boin wadiekikin. Pol siya maeyauwa m̄i biyie m̄riiya saiir h̄irar niki okaigin w̄ieyinsopkak. Mi siya maiḡimaiḡa h̄iriyyar nwokaigin m̄i siya ti h̄iriinansi boinkikin sima Jisis saika namasukikini m̄i sima w̄i maiḡimaiḡa h̄iriyyar nwoki oninaeyim m̄i sima w̄i siiram naingwoȳimyok rani. Iriig.

¹ Pol kara m̄i Timoti siya, kr̄ira Jisis Kraisi siir m̄i p̄rim̄riyyan inkamko. Kr̄ira ta yokwowa iikam̄m Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siir p̄ugana saiir k̄igr̄iraowiyim m̄i saiir wh̄indir̄iraerar haigin̄uwiyyim k̄imiiram w̄nkika m̄i iikam̄m Jisis Kraisi siir yai aiir wakaeyokna apiyim k̄imiiram warar. ² Kr̄ira ha naingwowi kr̄imiir Adi Komii kr̄imiir wan̄in m̄i kr̄imiir B̄iyan Inkam Komiiȳin Jisis Kraisi, kr̄imiirin w̄i sowaniyyar nokboinmamār haigin̄uwi ir̄ipa nongwomamār aeyim. Iriig.

Paul siya Adi Komii siirim s̄riigin, yip̄iki iikam̄m ta yokwo aiir mwaini simiir wh̄inkinsiis haigin̄uim

³ Iiyim kara k̄imiir naingwowaikaikiyyim, kara p̄i Adi Komii siirar boin wadie k̄imiirsi. ⁴ Iiyim kara Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siiram s̄riyyim k̄imiir wh̄inkinsiis haigin̄uim, kara p̄i maiḡimaiḡa nwoki. ⁵ Wh̄isarii rani, b̄iia k̄ima kariir wh̄inkinsiis haigin̄ugim Adi Komii siir yaiya saiir nanaakn̄inkii haigin̄uim iya b̄iḡibi k̄ima wakaeyokna apa m̄i t̄isi tariinana nad̄igniyim. ⁶ Kara ti dim̄inin siir b̄idi ȳinokn̄inkin k̄inin Adi Komiiȳin yip̄ikin k̄imiir t̄irkiȳin siir wakaeyokna apim m̄i k̄imiirin w̄i siya wh̄inkinsiis haigin̄uwi siirim sibgu wakaeyokna apim m̄i w̄i iya Jisis Kraisi siya nitana saiirar nad̄iguwi m̄i siya siyasiya nanaakn̄inkii haigin̄unaei m̄i iikam̄m simiirin w̄i siyar h̄idi. ⁷ Kariir kwoin̄in iikam̄m k̄imiiram̄in nhami nhami naingwokwonanae rani. Dimusi rani, kariir m̄iyyim k̄ima wh̄inkinsiis haigin̄ugim iyyim kara maeyaua m̄i biyie m̄riiya saiir hir h̄ugrip̄k̄ikikaȳin m̄i iyyim kara r̄irmiiya m̄i owim m̄i Adi Komii siir yaiyim simiir m̄i anaakn̄inkii haigin̄uim iikam̄m simiir kwoin̄im simiir kiyaiyim m̄i sima w̄i Adi Komii siir siȳuim kara t̄irim w̄i simiir nwoki apim. ⁸ Adi Komii siya ina ninokn̄inkin̄in, kara iikam̄m wh̄iekakim

kimiiramın nhami nhami naingwokwonanae rani, Kraisi siya naingwokwonanae siya saiir hiriinan.

⁹ Kara Adi Komii siiram minam srii, iikam kima wi irni nwirniyammar dinan aingwokwonanae mi kima wi Adi Komii siir dimin taeminim simiir nwoki sibgu inokninkinim mi kima wa nwoki inokninkinim piki hiniin dimin ikin miyikin mi piki hiniin dimin ikin biyeyin. ¹⁰ Mi ti hiriinan saiirsika, kima kariir dimin miyik miyikim simiir wakaeyokna api mi iya Kraisi siya swoki iti mi kimiir kwoinim wi dimin biyekai nwokai rani. ¹¹ Mi iriipi hiriinan kara Adi Komii siiram minam srii Jisis Kraisi siya wi kimiir kwoin imiir nwoki hurworwokaiyim kimiir whinkinsiis haiginiuwim wadie sibgu owam mi kima dimin miyik tiri mi ti hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi inig komiigak saiirsi nwowi. Iriig.

Paul siya ha naingwokin, siya siyiumwoni nwowim mi Jisis Kraisi siir nwoki kigna apim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim

¹² Ti kariir nomiyauim, kara minam naingwowi kima dinokninkin, ti diminim kariirim nitim, sima kariir tirbumbuki windi, ti diminim iikamim Adi Komii siir yai win kibiya saiirim naingwo tibmiyim simar niki tirbugim. ¹³ Kariirin maeyaua mi biyie miriia saiirar hugripkiikikaigi windi mi kamim yai niniyim mi iikam nhirim kingiin hir nwo ikim, sima ina ninokninkinim kariirin maeyaua mi biyie miriia saiir hir hugripkiikikaiyin, whisarii rani, kara Kraisi siir yayim simiir wakaeyokna apkin. ¹⁴ Mi iriipi hiriinan kara tisi tirar nwowin. Dimusi rani, iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiyim sima nididgak paninsi ywosi mi sima kiriekak asi nwokim Adi Komii siir yayia saiir nanaakninkii haiginiusiyin. Dimusi rani, sima ina kigim kara tisi maeyaua mi biyie miriia hugripkiikikaiya saiir tirar nwokaiyin mi sima ina naingwo tibmiyim Kraisi siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi.

¹⁵ Iikam nhirim Kraisi siir yayia saiir nanaakninkii haiginiugim. Dimusi rani, sima kwoin biyie biyie kariiram naingwokim mi sima minam warar mi aingwokim simiir kiyaiyim kariir haiburgigim mi simiir yai imiir wakaeyoknam. Yim iki iikam nhirim Kraisi siir yayim simiir nanaakninkii haiginiugim. Dimusi rani, sima wadiekim mi ina naingwowim ti dimin imiir tirim mi kariir whinkinsiisim ¹⁶ yipiki ti iikam miyikim ti dimin imiir tiriyim. Dimusi rani, sima kariiram naingwokwokim. Sima ina ninokninkinim kariirin Adi Komii siyar nimbinkikin siir yai imiir kigiraowim mi simiir nanaakninkii haiginiuwim tapaiir. ¹⁷ Iikam nhirim yipiki Kraisi siir yai imiir nanaakninkii

haiginuwiyim yim sima kariiram bi naingwokwonanaeikin. Nningaki nningakinga. Sima hinina naingwowi kariirin wi sima kiyopsibgi haiginuwi mi kara wi maingimairga nwo rani. Dimusi rani, kara ini maeyaua mi biyie miriia sair tir hugripkikikaiyin mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaii simiir wakaeyokna apim mi kariirin. Nningaka.

¹⁸ Tiriiginin yio dimin Komii rani! Mi ti iikam nhirim sima Kraiis siir yai imiirin siyu biyieni nanaakninkii haiginugwi windi mi nhirim siyu miyikni mi anaakninkii windi, ti hiriiran siyuin kariirin maingimairga sima nwowaiginuwi. Dimusi rani, sima Kraiis siir yai imiir nanaakninkii haiginugim yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani. ¹⁹ Kara ini maingimairgar nwoyokiyokiyamin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin Adi Komii siir naeyiu iirin, yipikin wi Jisis Kraiis siya nikropkii kariir whinkinsiis haiginuwam mi kariirin maeyaua mi biyie miriia sair hir hugripkikikaiyin rirmiia sair hiranki nwokiyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram srigim kariir whinkinsiis haiginuwim. ²⁰ Kara ta sairamim minam naingwowi, kara Adi Komii siir yai airin wi haigiprakai rani mi kariir piua wi nopai rani mi kariir kwoinin wi kiriyar nwowi mi Adi Komii siir yai imiirar nanaakninkii haiginuwi biya kara nonkwowim simiir hiriinan mi ti tariinanar nadigniyim. Mi kara omwai waiya mi kara mi aowi mi ti iikamim wi ha boini Kraiis siya wadiekin. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim simiirsika. ²¹ Mi ti dimin taeminim kara tirim simiir bwamkibwamin yio Kraiis siyairgin. Mi kara naowi, mhoiia kara wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siirim wi simiir haii mi kara wi saika nwowi. ²² Mi kara nao karamae nwowi mi omwaiyar niki waiyai mi ti dimin taeminim kara tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginuwi Kraiis siir wakaeyokna apim. Kara ninokninkin tani piki hinin aka bi nwowa omwai waiya saeya iyie? Nao saeya. ²³ Kara pi hid rani kara naowam naingwowi Kraiis saika nwowim. Wi ta wadie hiriinan saeya nwowi. ²⁴ Mi ta hiriinan saiirs whinkinsiis haiginuwi kimiirin, ya ini wadiekwadie saeya nwowa kara ti nu iirar nwoki okripkaii, tariigina ya ini biigibii saeya ywowa. ²⁵ Kara hiriayar naingwo tibmii kini kara wi nao rani mi kara wi omwai hiriinan saiirs waiyai kimiir whinkinsiis haiginuwam Adi Komii siir yaiya sair sibgu wakaeyokna apim mi kima wi maingimairgar nwowi. Dimusi rani, kara ini omwaiyar niki waiyan. ²⁶ Mhoiia kara niti mi kimaka nini oni mi kima wi maingimaiga komiirar nwowi kariiramim mi kima wi Kraiis siir inig iir hainankii.

²⁷ Mi dimin whirki kimiir nimbini mi kima wi ti dimin taemin imiirin wi haini naingwokii. Kima dimin taemin kibi

kibi imiir tir iikam yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim siyiu kibiyin sima tiriyan siir hariinan tir. Mi ta hariinan saiirsika mhoiia kara wi kimiir namisi kigi, iyie? Wi kimiir kig rani mi kara dimin kibi kibiyim iikam ima boini iikam kimiir, simiirin wa wakaiei, tiriiginim kirie kimiir naingwo tibmii aeya nwowim mi kwoin whirua kima mi owim mi iripa kima mi miriyyim. ²⁸ Tiriiginim yipiki kimiir sau omomin siirsi kipi nidid dimusi rani, wim kima Jisis Kraiis siirgim. Kima Kirie hariiyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima ti hiniina tirikim mi ta hariinan saiirsika ti dimin taemin hariinanim yim wi simiir nisiimauwi. Adi Komii siya simiir nonkwobumbuninkini mi kimiirin wi siya nanmaiwarkinaei mi kima wi saika sibgu owi. ²⁹ Mi dimin komiigikomiiyin yio ti si, Adi Komii siya kimiirin minam kiwakikin kima Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kunim. Mi ti dimin hariinanin sasa rani. Jisis Kraiis siirsika Adi Komii siya ti dimin biyie imiirin asi kiwakikin kimiiram nitamin. Dimusi rani, kima siir wakaeyokna apkim. ³⁰ Kima mi kara nim krima nomiiyaugim mi ti iikamim krimiir tirbuwiyim mi krimiir nikbumbuwiyyim mi ti hariinan siyiu kaimwowin biyar nwoyokiyokiananiyin ini tariinanar yadigniyin mi wim kima ti iikamim yipiki kimiir nigbumbuwiim simiirin ina ninokninkinim. Iriig.

2

Krima krimiir kwoinim simiirin kikitimdinu mi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiram daingwo

¹ Kimiir kwoinim kirieyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima Kraiis siir yai imiir wakaeyokna apikim. Kima maigimaigra hariiyar dwokripkai. Dimusi rani, Kraiis siya kimiiram naingwokwonanaei. Kima mi Adi Komii siir naeyiu ieya kima ini kwoin whiruwar ywowiskiyim mi kimiir kwoinim nhirmiyam daingwo mi simiiram daingwokwonanae. ² Kima iripa dongwomamair ae mi kwoin whirua dwo mi kima iikam ima mi Adi Komii siya simiiram daingwokwonanaei mi kima kwoin whiruwar dwowiski. Mi ti dimin hariinanin ini hanin kimiir kwoinaw kwirii idwokaii mi kima wi maigimaigra kariir nwowaiginiuwu. ³ Kima kimamar kipi naingwona mi dimin taeminim ha kipi tir mi iikamim kimiirin wi hariinan saiirsi boinisi wim kima ini nhirim simiir kou ywowim. Kimiir kwoinim yim kimar kintimtinuna mi kima hiniina daingwo kimiir kouwin ini iikam nhirim sima ywowim. ⁴ Kima, kimamar kipi naingwona. Kima iikam nhirmiyam daingwo mi diminim sima naingwowi ikim. ⁵ Kima Kraiis siya naingwowa biya saiir hariinan daingwo. Yio ti hiniingin.

6 Mi yio siya ini Adi Komii siir hãriinanar swoki owin mi siya ha bi naingwokin siya Adi Komii siir hãriinanar swoki owi. 7 Mi yio siya ti dimin taeminim kirie komiigakim ninomor kouanim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi yio siyarin ini inkamin whisarii mi priimiriyyin siir hãriinan yinkpitki. Mi siirin Maria saeya naokainakikin mi siya iikam krimiir hãriinanar nimbiamkin. 8 Siya inkamnan nimbiamkin mi siir kwoinin hindara kabitkingigin mi siya Adi Komii siir yai imiirarar napkin mi iya siya ha naonamin paeyin hiiniya nãriõnãnkãnin si mi siya kimpisu pranae pranae bi haigin iikam krimiir whinkinsiis haiginuwim. 9 Mi ta hãriinan saiirsika Adi Komii siya siir inigin ha hainankiyin mi siya ti hãnãna boinki siya inig komii kibikakin mi kamim inig komii komiikakim simiir kougikouwim ini siyar ywowin. 10 Mi yipikim Adi Komii siir om hir nwowim mi nu tir mi o ikim mi iikamim yipiki mi aokaowim mi nunau nwokai ikim mi yiu ikim simiir kouin ini siyar ywowin mi yipiki ta Adi Komii siya dapikiuwa Jisis siir inig iir saiir wakaei mi sima wi nidid prasae kin tani mi sima ogmwo wa waisii hãuwi mi wi komii hãnãna kauwok boinamnaekii, 11 siya inig komii kibikakin mi sima wi Jisis Kraiis Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir hainankii mi sima wi ha boinkii, siya inig komiigakin. Dimusi rani, dimin taeminim Kraiis siya tirim simiirsika. Mi ti dimin taeminim yim wi Adi siir inig iir hainan praprasa. Iriig.

Nim krima ini sikwo paenan ywowim yipiki iikam imiir bigna iisiiõõmauu apiyim siyiuin niyaka mi krima simiirin wi Adi Komii siir siyiu iir nãsiõõmauu

12 Ti kariir nomiiyauim kara ina naingwokwonanaeyin, biya kara kimaka nwowa mi kima kariir yai imiir wakaeyim mi kima ina wakaeyokna apim simiiram. Mi tariinanin kara kimaka nwo rani, kara ini aru nwowin. Kima kariir wakaeyokna ap biya kima tira saiir hãriinan mi tariinanin ti aru kara nwowa ya dimin komiigikomii aeyairga kima kariir yai imiirin nhami nhami kipi wakaeyokna ap. Kima ti dimin taeminim simiir ti wakaeyokna ap yipiki biya Adi Komii siya tirim kimiir mi mhoiia kimiirin wi siya nikunami ninomor koua hãriirin. Kima didid mi kakak dwo wim wi siir pi tirisi nididgak kimiirsi nwowim. 13 Kima ti dimin imiir tir. Dimusi rani, Adi Komii siya inokinokin kimiir kwoinin simiir simiirar tirnanaei dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apim simiiram naingwowim mi simiiram wakaeyokna apim.

14 Mi dimin taeminim kima tiriyim kima kipi ninkinwaomwarki boin mi simiirsi kipi niniinansao simiirin hindara tir. 15 Mi kima ti dimin hiriinanin simiir tiri mi iki nhirim wi kimiir boinhuriyiu rani, dimin biyie kima tiram mi kima wi wadieyar sibgu okiyami. Mi kima wi sikwo paenan niuyaei, sikwo paeya niyaka bigna apiya kigimok apam, iikamim yipiki biyie nwowim, simiir bopwoniyan. 16 Mi kima simiir diisiimauu Adi Komii siir yai kibi kibi imiirin mi simiir whinkinsiis haiginu mi siyiu wadie sibgu apanin hinin, piki hinin dimin ikin wadieyin sima wakaeyokna apanin. Mi kima ti dimin imiir tiri, mhoyiya Krais siya swoki iti, kara wi karamar naingwona rani. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim kara tirim sima wi nae karamae nwo rani.

17 Kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api ya ini nae Adi Komii siir ninkin imiiaenan ywowa. Mhoyiya kariirin inkamki tiowi mi kara ha naonami mi kariir nhieya ha naokinainii mi ya tariigina ya naeyim kima ninkin imiiaeyim simiir idwo swokini haiginkika. Mi tariigina kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi Adi Komii siir wakaeyokna apamin kima tira saiir hiriinan mi kara wi maingimainga prasae nwo rani. 18 Mi ti dimin hiriinanin siya nimbiamy mi kima wi maingimainga kanaka dinkin o ta maingimainga kara nwowa saiir hiriinan. Iriig.

Pol siya Timoti siir boinkin

19 Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii siya kariirin wa kiwakii Timoti siir nikropkiyim mi iikam kimiirin siya nini kignakiyim mi sima wi tiriirar swoki iti mi ta hiriinan saiirsika mhoyiya kara wi haini ninokninkini kima wadie nwowi mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi kara wi maingimainga kimakar nwowi. 20 Kara Timoti siir hiriinan inkam nwir karamaeka mi siya ini kariir hiriinan ywowin mi ta hiriinan saiirsika siya iikam kimiir whinkinsiis haiginuwam asi naingwokin wadie kima sibgu owim. 21 Mi yim iki iikam nhirim yim simamar naingwonaekim yim sima digworaekwowim Jisis Krais siirin simiir kig rani. 22 Mi kima ina ninokninkinin Timoti siya ti siyiu hiriinanin siir nwo rani, siya inkam wadiekin. Siya siyamar bi naingwonaekin siya iikam kimiiram naingwowikin mi kariirin siya whinkinsiis haiginugin Adi Komii siir yayim simiir nanaakninkii haiginuwam yinisimin siir ad iir whindiraerariyin siir hiriinan. 23 Mhoyiya kara ti dimin taeminim kam ima tiranin kariir simiirin wa ninokninkini, kara minam naingwokin Timoti siirin kimiiram nikropkiyim. 24 Kara hiriyyar naingwo tibmii kani Biyan Inkam Komii siya kariirin wa whinkinsiis haiginuwi mi kara wi kimiminki rani, maeyauwa mi biyie miriia sima

hugripkikikaiya sair tir haiburgigasasauwim mi kara Timoti saika wa niti kimiir kignakiyim.

²⁵ Kara minam naingwowi Epafrodaitas siirin kimiiram waraur nikropkiyim. Siya kariir nomiiyaugin mi siya mi kara krira ini nwiruar ywowiskiyo mi Adi Komii siir dimin taemin imiirin krirar tirikim dimin biye saika ninkinyaeyaowim inkamin yaii naniiyin siya tiriya sair hiriinan. Mi biyarin, kima siirin bidiyar iki ikropkiyin mi siya ha nitan mi kariirin dimin taemin siya ini whinkinsiis haiginuni. ²⁶ Siya iikam kimiir whinkinsiis haiginuwam naingwokin dimusi rani, kima ha wakaekim siya maki niigin mi siya maka niyim siya pi boriisopi kima siiram naingwoyimyokin ta ma siya nii aiirsiyin. ²⁷ Biya siya parii parii pi naowim mi siirin Adi Komii siya naingwobunakin mi siya whinkinsiis haiginuugin mi siya painiisi yaosi. Siya siiraramar bi naingwobumbugin. Niingaka. Siya kariiram warar naingwobumbugin mi ta hiriinan sairsika siya naonami kara wi komii nouuboboin tani. ²⁸ Mi ta hiriinan sairsika kara siirin asi nikropkisasaugin kimiir kignakiyim mi kima siirin wi hiriinan sairsi kigwini mi kimiir kwoinim wi maigimaiga nwowini. Mi kima maigimaiga nwowi mi an kara wi maigimaigar mi owi. ²⁹ Mi siya waraur nimbini mi kima siir kigwini mi kima wi maigimaiga dwoki Biyan Inkam Komii siiramin yipiki siiram kiwaki karam nwowin siya naowam. Mi kima ti hiriinan inkamin siiram daingwo inkam komiiyin siya. ³⁰ Dimusi rani, siya naosi bi naingwoyimyokin. Siya Krai siir dimin taeminim simiirsi naingwoyimyokin mi siya naoni piu asi nwokin mi kimiir igsopa ini siya yokwokairina mi siya kariirin pranai pranai bi whinkinsiis haiginuugin mi ta hiriinan sairsika siya maki asi niigin. Iriig.

3

Yipiki Jisis Krai siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio inkam wadiekin

¹ Ti kariir nomiiyaugim, tiki nwokripkaigiyim yayim kara kimiir boinkiyam tirim yim ti sim. Dimusi rani, wim kima Biyan Inkam Komii siirgin mi kima maigimaiga dwo! Mi dimin taeminim yipiki biya kara winkiyim yokwoni kimiiram mi tariinanin kara simiirar swoki winkikin. Kara ti yai kibi kibiyim kimiir boinmimauusi bi piyaokin. Mi an kara ha naingwowi kima inokininokin ta yai aiir wakae ya dimin kibigikibi aeyairga. ² Kima ti kamim dimin biyekakim yipiki wranan nwowim simiirsi mintarao, kimiir kwoinim wi sim pi kiyaiisi mi wi ti hinin sima boini kimiir moisim ti kitiyopnir hai mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya

kimiirin wi hiriinan saiirsi nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinanin wim wi kimiir piu aiiar swoki tibunaei. ³ Nim krīma hinina naingwo tibmii kiin tani krīma krīmiir miois imiir kitiyopnir haii mi ti hiriinan siyiuin krīmiirin wi siya whinkinsiis haiginiu rani, krīma Adi Komii krīmiir Wanin siir yinisisim nwowim. Niingaka. Mi iya Adi Komii siir naeyiuin krīmiir kwoinawu tir nwokaiiyim mi krīmiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir inig iir hainanam mi krīmiirin siyar mi iisimauuwi hininin nim krīma Adi Komii siirgisiir yinisisimkim. Mi dimin taeminim Jisis Kraiis siya tirim krīmiir krīma simiir ninokninkini mi krīma wi maingimarga prasae nwo rani. Mi nim krīma ina ninokninkinim ta saiirin, krīma krīmarin wi dig nwo rani, Adi Komii siir tirim mi siya krīmiir nanmaiwarkainam ta sima boina krīmiir miois imiir kitiyopnir haiya saiirsi. Niingaka. ⁴ Mi kara ti dimin taeminim biya kara wakaeyokna apim kara Juda simiir biyan siyiuin siir dimin taemin imiir wakaeyokna apam naingwokiswo mi kara wi simiirar pi wakaeyokna apin mi kara ti hiriinan tirim pi borisopi. Kam nhirim yim ha naingwowi sima Juda simiir siyu iirar wakaeyokna apkripkaii mi sima wi wadieyar sibgu owi mi an kara ina ninokninkinin, biya an kara ti siyu hiriinanin wadie simiirsi nwokin. Mi ti siya siyu hiriinanin ini ti siyiuin sima tirin ini siir haiburin. ⁵ Mi an kara ti hinina boinkin. Dimusi rani, iya kariir apua kariir naokainakiya, iya kara iyim iriyyar kwoima nwowin mi sima kariir miois aiirin ina kitiyopnir haiyim hinina niisimauuwam an kara Adi Komii siirgin. Mi Jekopin yipikin sima dapiyin Isrel, siya kariir brougaekin. Mi an kara Bensameni piugana saiir inkamkin mi yo ini kaimwokikaimwower ywowin, an kara Judani isidin siirgisiir inkamkin. Biya kara Farisimi isidin siir inkam nwowin kara Moses siir inkam nwowin kara Moses siir siyu komii siir yai whiekakim yipiki Adi Komii siya hauugiyim simiirar wakaeyokna apkin. ⁶ Kara pi ti hinina boini, kara Adi Komii siirin dimin whoimoni bi tirkin mi iikamim Kraiis siir yai imiir wakaeyokna apim simiirin kara tiodwomaigim mi yipiki siir piuganan ikim. Mi iikamim yipiki kariiram kinankuim siyiuin kara wakaeyokna apin Moses siir siyu komii siir yai imiir sima wi hiriyyar boini, kara wadiekin mi kara dimin biye bi tirkin.

⁷ Biya an kara ha naingwokin ti dimin taemin hininam yim dimin komiigim mi tariinanin an kara hinina naingwo tibmii kiini ti dimin taeminim yim dimin komii rani. Dimusi rani, tariinanin kara Jisis Kraiis siiram naingwo tibmii kiini mi kariirin wi siya whinkinsiis haiginiuwi wadie sibgu owim. ⁸ Dimusi rani, kara hinina naingwo tibmii kiin tani ti dimin taemin hininim yipiki biya kara napim yim dimin komii

rani mi an kara hiniina naingwo tibmii kini ti dimin taemin hiniinim yim dimin komii rani. Dimusi rani, an kara ina ninokninkinin kara Jisis Kraisiir wakaeyokna api mi dimin taeminim iikamim yipiki Adi Komii saika nwowim simiir whinkinsiis haiginiuwim biya yim siya bidi ikwokopougigim. Mi kara ti dimin taemin hiniinim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi kara simiirin ha naingwowi yim ini dimin biyekibiyie ywowim mi ta hiriinan sairsika kara Jisis Kraisiir siirgisiirara asi wakaeyokna api. ⁹ Mi tariinanin kara Moses siir siyu komii siir yai imiir swoki wakaeyokna ap rani mi Adi Komii siya wi ta hiriinan sairsi boin tani kariirin dimin whirki bi kimbugin mi ta siya boina kariirin hiniin kara dimin whirki bi kimbugin ya dimusi rani, kara Kraisiir yai imiiram naingwo tibmii kingin mi tariinanin kara ini siir pugan aiir nwowin. ¹⁰ Kara ti dimin hiniinim sim naingwokin. Kara Jisis Kraisiir sibgu inokninkinam tirkin mi kirie komiia siya haiya iya siya ie hir haiburgigin mi ha swoki insiin idwowin. Kara saika iripa bidi yamasu kikin mi kara ti dimin biyie biyeyim mi kimpipisuwa siya haiyim hiriinan haiyamar mi aingwowi. ¹¹ Kara ti dimin taemin imiirin minam tiri, iya kara naowi kariirin wi siya nanmaiwarkainaei mi kara wi omwaiyar swoki waiyai mi wi saikar nwowi. Iriig.

Pol siya minam naingwokin Jisis siir hiriinan inkam kibi nwowim

¹² Kara pi hiniina boin tani kara siiram bidi wakaeyokna apin, kara tira sair hiriinan mi an kara inkam kibi bidi ywokiyin. Niingaka. Kara ina niki mirii nankiyaei kripkaiyin ti dimin taemin imiir wakaeyokna apam mi ta hiriinan sairsika kara wi Kraisiir hiriinan asi nwowi dimusi rani, siya kariir bidi yimbinin siir inkam nwowim. ¹³ Ti kariir nomi-iyauim, kara hiniina naingwo rani, kara inkam kibikikibikin. Niingaka. Mi kariir dimin taeminim biya kara nonkwoim simiirin digiumii bidi haimriyugigim mi kara ti diminim mhoiia digi digi nwowaiginiuwanim simiirgi simiiramar naingwo iski. ¹⁴ Kara ini ti kamim yipiki nankikin iwitiyim dimin haiyam ini simiir hiriinan ywowin. Mi ta hiriinan kara nwowa, kara ti nu iir asi nwowi. Kara Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna apikin mi ta hiriinan sairsika mhoiia siya dimin taeminim yipiki siya niki imbinim kariir wi hiriinan sairsi haii. Dimusi rani, miya Jisis Kraisiir siya tira sairsika mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan sairsi nimbini omin ninomor kou hir nwowin siir nwoyokiyokikeyamim iinokiinokin.

¹⁵ Mi krima whiekakarim yipiki ha niki aingwo tibmii kripkaiyim Adi Komii siiram nim ti kwoin hiniinin kara boinkiyin siirarar dwo iski. Mi kimiir kwoinim yapa yapa

nwopriginì mî Adi Komii siya ãriipî hãriinan tî dimìnìm kara boĩnkiiyìm kãmìir wî simiirar mî ãsiimauuwi mî kima wî hanĩngin sibgu inoknĩnkini. ¹⁶ Krĩma tî dimìn kĩngikĩnìm Adi Komii siya nĩsiimauuim simiirgĩsimiirarar wakaeyokna ap ãski mî ãriipî hãriinan krĩma tî siyiũin tî tariinan krĩma ninoknĩnkiniin siirarar dwowiski.

¹⁷ Tî kariir nomiiyauim, krĩma iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siiram naingwo tĩbmii kãniyìm, krĩma siyiũin kima nwowanin siir nĩsiimauugin. Mî tî hãriinan siyiũin siir kigi mî wî hãriiyar dwokripkai mî ãriipî hãriinan tî iikamim yipiki kariir siyũu ãiir napiyìm mî hãriinan tĩriyìm simiirin sibgu timi kigrĩrao. ¹⁸ Dimusi rani, kara ta yaiya aĩirin ãi kasa kasa bĩ boĩnmĩmauugin kara hĩrankar boĩnmĩmauubumbunaniyìn mî ãni tariinanar yadĩgniyìn mî tariinanin ãriipî hãriinan kara ãni oubgakar swoki boĩnouugiyìn. Mî tariinanin iikam whiekakim yipiki Adi Komii siir inig hainaniyìm kĩmaka, siyiũin sima nwowiyìm kĩmaka yĩo ãni Jisis Krais siir sauan omomim sima nwowiyìn ãni hãriinan ywowin. Mî siyiũin sima nwowiyìn sima yaibu Jisis Krais siya naowa paeyin hĩĩniya nĩrĩonĩnkiniin si saiir nĩewaiyũugim. ¹⁹ Adi Komii siiram naingwokwonanaeni hanĩin aka, sima ãnokĩinokĩn dimìn taemìnìm simiir kwoĩnkĩ naingwowyiyìm simiiram naingwokwonanaeyiyìm. Mî tî dimìn taemìn hãriinaninim iikam nhĩr ãmiir tĩri nĩdidgak sima nwowam mî tî iikamim sima ãnokĩinokĩn tî dimìn hãriinaninim simiir simiira hainopyaeyao boĩnkripkai. Mî simiir kwoĩnìm ãni tî nuĩn siir digworaekwo ãmiiram yamkiyìm. Mî tî Adi Komii siir dimìn taemìn ãmiirin yĩo ãni nũngaka ywowin. Mî tî hãriinan saiirsika, tĩriiginin hãriinan tĩri mî sima omìn nĩnomor kou hĩr nwowin siir namim wî dig nwo rani, Adi Adi saika nwowam. Mî sima ãnokĩinokĩn wî miiyĩknan nwo rani mî sima wî Adi Komii saika nwo rani, wî yapa yapa nwowi. ²⁰ Mî. Dimusi rani, nĩm krĩma omìn nĩnomor kou hĩranin siir hĩrankim mî krĩma Jisis Krais siiram nwokwokĩni krĩmiir Biiyan Inkam Komiiyìn, krĩmiir nanmaiwarkainan inkamim mî siya omìn nĩnomor kou hĩranin siir hĩrankĩ krĩmiirsi nĩtkin. ²¹ Mî ta siya nĩuunaiĩnii nua tĩriir mî ta krĩmiir piua nu tĩrana ya wî siya kisina owaiginũuwi nĩnomor kougikou hĩran piu aĩir siir piugĩpiua saiir hãriinan nwowam. Siya tî hãriinanin wî siir kĩriie komiiya saiir kĩrieni tĩri. Mî ta kĩrieya siya saiir kĩrieni tĩrkin siya tî dimìn taemìn ãmiirin mî sima wî siir ãn ara nonkwo digi. Friig.

4

Iikam kima maĩrgĩmaĩrga mî kwoĩn whĩrua dwo mî dimìn taemìn kibi kibi ãmiiram daingwo

¹ Mi ta hiriinan saiirsika, ti kariir nomiiyauim, kima yipiki kara naingwokwonanaeyim, kariir kwoin komiiyin nitam naingwowi kimiir kignakiyam mi kara ini maingimairga kimiiramar mi owin mi ini kimiir inig iirar mi hainankiyin mi wim kima ini kariir miya saiir paenidnan ywowim. Mi kimiir naingwo tibmiya kirie hiriyyar dwokripkai siiram in dimusi rani, dimin taeminim kara boinmimauuwim kimiir simiirsika.

² Yuodia Sintiki kowiirin, kara pi igao yai boinki! Kowa iripa dongwomamair ae mi Biyan Inkam Komii Krais siiram wakaeyokna apim kwoin whiruar dwoki. ³ Kara kariir nomiiyau kibiyo kowiir boinkii yipiki biya kanaka miriyo ti dimin kaimwowim simiir, kowa ti wig iso sowiir whinkinsiis haiginiu sowa kwoin whirua nwowim. Dimusi rani, kariirin sowa isairar whinkinsiis haiginiugo Adi Komii siir yai win kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim, Klemen saika. Mi kimiir iikam nhirim kariirin sima warar whinkinsiis haiginiugim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir inigim Yokwo Komii saiir hir winim simiir asi ninokninkini. Mi tiriiginim yipiki kwoin win haiyim wim kima ini siir yinisisim ywowim.

⁴ Kima maingimairga dwo Biyan Inkam Komii Krais siiram. Kara kimiirin pa swoki boinkii, kima maingimairga dwo.

⁵ Wi kimimin tani Biyan Inkam Komii Jisis Krais siyan wi sipi swoki iunainii nua tiriir. Mi ta hiriinan saiirsika, wi hiriinan asi tiri mi wi iikam whiekakim simaka nongwomamair aei. ⁶ Mi kima whiekakim dimin taemin whiekakam kipi naingwokwonanaei mi Adi Komii krimiir Wanin siiram srii ti dimin taeminim kima boiniyim kima haiyam. Mi iya kima Adi Komii saika boini mi kima siiram srii mi ti diminim saeya tirim simiirsi boin wadieki siirin. ⁷ Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir nongwomamair aeya yipiki wi ninokninkin karamae krma nwowi mi kimiirin wi saiir kirieni whinkinsiis haiginiuwi mi wi siya kigriraowi kimiirin mi kima wi maingimairga nwowi mi wi dimin kibi kibiyim simiiramar naingwowi. Dimusi rani, nim krma Krais saika bidi yamasukikinim.

⁸ Mi ti nwokripkaigiyan yayim kara kimiir boinmimauwanim yim ti sim, kima ti dimin taeminim niksisaekaram nwowiyim simiiram in nhami nhami kipi naingwo mi yi tiriiginin yo kaimwowaingin. Mi dimin taeminim yipiki Adi Komii siya naingwowyim yim wadiekim mi dimin whirki bi mi kimbugim, kaimwo kinaingim mi yipiki iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyim. Mi kima dimin taeminim Adi Komii siya mi iikam ikim maingimairga simiir nwowaiginuwiyim simiiram daingwo mi dimin taeminim

yipiki wadie nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika iikamim simiir kwoinim simiir asi wakaeyokna api. Mi piki hinin dimin ikim wadie nwowim ti diminim simiir hiriinan mi kima wi ti simiiraramar daingwo iski. ⁹ Mi dimin taeminim yipiki kara boinmimauuwim kimiir mi kima mi kiga kariir simiir wakaeyokna ap mi kima simiir wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi maingimaingra asi nwowaiginuwi mi siya wi ini hanin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Iriig.

Pol siya iikamim Filipai hiranim maingimaingra simiir nwokin. Dimusi rani, sima dimin taemin siir hauugim siir whinkinsiis haiginuwam

¹⁰ Kara maingimaingra prasae bi nwokin Biyan Inkam Komii Kraiis siiramim. Dimusi rani, biya kima kariir whinkinsiis haiginuwam naingwokim. Biya kimar boininkinunaniyin kariir mi ini tariinanar yadigniyin mi kima nhami nhami bi boinkim hininin kima kariir whinkinsiis haiginuwim wi dig nwo rani. Mi tariinanin kima kariirin ina swoki whinkinsiis haiginuwim. ¹¹ Kara ti dimin taeminim kimiir bi boinmauugim. Dimusi rani, kara digworaekwowam whaowaekin. Kara ina ninokninkinim mi kara simiirsiiyin naingwoyimyok rani kara wi maingimaingar nwowi simiiramim. ¹² Kara ina ninokninkinim siyiuin inkam paeprikabnan mi owiyin siirin mi inkamim digworaekwoki naokingugunankai ikin. Kara iiyim mi omim kara nwowiyim simiirin ina sibgu inokninkinim mi kara mhaigi mi aowi mi kariir mhiya saeya mi kinuwi, yio kara pa ninokninkinkii kariir kwoinin maingimaingra siya nwowiyim. ¹³ Mi ti digworaekwowim kara simiir tiri wi digar nwowi yipiki kara boinmimauuwim kirieya Kraiis siya hauuwa kariir mi kariir kwoinaw kinirkai haiginuwa saiiir kirieni.

¹⁴ Kima kariirin bimbuiwi bi tirkin mi iiyim dimin biyeyim kariiram nimbiniyim mi wim kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginuwim. ¹⁵ Biya iya kara nu haimii Masedonia hir haiburgigin Adi Komii siir yai win kibiya saiiir boinmimauuwam mi Filipai kimiir iikamim kariirin dimin taeminim kima kimar hauugikin, siyiuin iikamkim sim hauuwiyin simiir nomiiyau imiir siir hiriinan. Iikamim iki om nhirim simim yim kariirin dimin sim whir bi swoki hauumiminkim ini kima kimar ywowskiyim. ¹⁶ Biya iya kara om Tesalonaika hir nwowin mi kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginuwim mi dimin taemin kariiram bidiyar mi hauugiyim mi ini kima kaimwowar swoki hauugiyim digworaekwowim kariir whinkinsiis haiginuwamim. ¹⁷ Kara yai karamaeka kima dimin taemin kariiram kima mi

hauugiyim kara ha naingwowi Adi Komii siya kimiirin dimin miyik miyik imiirar hauugin. Dimusi rani, ti digworaekwowim kima tirim kariir simiirsika. ¹⁸ Kara digworaekwo kasa bi haiwinkin ini ti digworaekwowim kara naingwowim kara haiwinam Epafrodaitas siir inankin yipiki ti digworaekwowim kima nonkwo hauugiyin kariir nini hauugiyim ini simiir haiburin. Mi tariinanin kara dimin whiram whaowaeki rani. Mi ti digworaekwowim kima haingiriyu haiginim kariiram yim maingimainga kariirara bi nnowaiginugim yim Adi Komii siir warar nnowaiginugim maingimainga. Mi ti digworaekwowim yim ini ti dimin kibi kibiyim puii miyik whakiyim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim ini simiir hiriinan ywowim. ¹⁹ Dimusi rani, kima digworaekwo kariir hauugikim mi kariir Adi Komiiyin yio iripi hiriinan yio wi digworaekwo kimiir mi hauuwi, ti digworaekwowim kima hainguguwim kaimwoka. Dimusi rani, kima ini Jisis Kraiss saikar yamasukikinim mi kima ti digworaekwowim Adi Komii krimiir Wanin siya kimiirin wi pranaepranae nokboinmamair haiginu rani mi kima wi simiiram whaowae rani siya kimiirin wi kasa kasa hauu rani. ²⁰ Ha wit, krima krimiir Adi Komiiyin siir inig iirarar hainani. Dimusi rani, siya wadiekwadiekin. Mi yaimwokiyaimwowan inkamkin. Iriig.

Nikopkaigiyan yaimirsisim kwisuwao Pol siya boiniyim sima

²¹ Kara mi kariir nomiyauim tiran ima, krima kimiirin yapa yapa nokboinmamairgi krimiir nomiyauwim warauranim kimiirin yipiki Jisis Kraiss siir wakaeyokna apiyim, krima kimiir nokboinmamairgi. ²² Iikam whiekakim tiranim yipiki Kraiss Jisis siir wakaeyokna apiyim sima kimiir nokboinmamairgikim. Nhirim yipiki Kraiss siir wakaeyokna apiyim yipiki inkam komii Sisa siir mriiyim, sima kimiir nokboinmamairgikim.

²³ Kara Biyan Inkam Komii siiramnin minam srigin siya siir naingwobumbu aair hauuwim mi saeya wi kimiir kwoinaw waraurar nwoki okripkaigiyamim. Iriig.

KOLOSI

Mi iya Pol siya mi biye om komii Rom hir mariiyin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om komii Kolosi hiranim simiiram. Mi siya ta yokwowa inkam nwisō Tikikas mi Onisimas sowiir hauugi mi yo sowa kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir ini hauuu. Pol siya hiniina wakaewin kam nhirim niksisaeyim ini simaka hir nwowim mi iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima boinkim hiniin Krais siya Adi Komii rani mi Jisis siir inig iir kipi hainan. Mi haning; nuwi wi iki paekwosimim mi dimin kirie kirie nhirim ninomor kouanim wi sim inigim sim ti hainanam. Mi simiir ogmwoim wi simiiram nwoki huim mi wi simiir siyu imiir nwoki apim. Mi inkamin Epafra nikuwiyin ha namim mi Pol siirin siya ini boinu hikim iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosi hiranim simiir nimbiyamim. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa siir asi winkikin, siya minam winkikin ti niksisaeyaiyim simiir nikwowaisiigiyim mi simiirin Krais siirgisiiirarar boinim hiniin iikamim naingwo tibmiiyim om Kolosiya hiriirin siya nikropkikin. Iriig.

Yokwowa Pol siya winkiya Kolosi hiran iikam imiiram saeya

¹ Kara Polkin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Adi Komii krimiir Wanin siya biyar naingwokin kariiram kiwakiyamim aposel inkam nwowam mi siya kariirin saiirar nimbingin siir mi aiir mariiyamim. Kara mi kariir nomiyyau ieya Timoti ² ta yokwowa krira win hauugika iikamim Adi Komii siirim om Kolosi warauranim kimiiram. Nomiyyau miyyikim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim, krira kririir Adi Komiiyin siiram sriigi kimiirin wi siya nwoki hauuwim naingwobumbu mi wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekin. Dimusi rani, iikamim om Kolosi hiranim sima Krais siir yai imiir wakaeyokna apkim

³ Mi krima inokainokin Adi Komii siiram kwisboinanae mi krima Adi Komii siirin boin wadieki, ti Adi Komiiyin yipiki krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Dimusi rani, wim kima siir wakaeyokna apkim. Mi ti Adi Komiiyin yio krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adgin. ⁴ Krima Adi Komii siir boin wadieki. Dimusi rani, krira hiniina wakaeko iikamim sima hiniina boinkim, kima Krais Jisis siir yai imiiramim ina sibgu aingwo tibmii kinim mi kima iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim

simiiramın ina naingwokwonanaeyim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginuwim. ⁵ Dimusi rani, wim kima ti dimin kibi kibi imiir nwokwokini yipiki Adi Komii siya diriraerarkwokinim siir om hiranim kimiiram, kimiir hauuwam. Biya iya Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiiram waraur nita, kima saiir yaimwokiayimwowim bidiyar sibgu inomokninkinim. ⁶ Mi bidi bidiniyarın iya kima ti dimin kibi iir wakaeya biigibii Adi Komii siya tirin iikam krimiir mi kima hiriyar yaingwo tiki yayim yim yai kaimwo imairgim mi ta Adi Komii siir Yai Win Kibiya kimiir bopwo waraurin wi nae sapi budi mi hinda tinda ti nu iirarin wi hiriyar ninyokii irkaki mi iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaekii, mi yaiya wi simiir whinkinsiin haiginuwi. ⁷ Epafrasın krimiir inkam kibiyin, ti dimin taemin hinin kimiirin siya boimimauugim siya Adi Komii siiramın krimaka bi miriigin mi siya krimiirin ini hiriyar whinkinsiis haiginukripkaiyin Kraıs siir yai imiir nanaakninkii haiginuwam. ⁸ Mi siya ha nitin kririiram mi siya krimiir ini boini, Adi Komii siir naeyiun simiirin siya whinkinsiis haiginuwi iikam nhirim simiiram naingwokwonanaeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim. Iriig.

⁹ Mi iya krira ti dimin taeminim simiir wakaeyim mi krima inokinokin Adi Komii siiramar srinanaei iikam kimiiramın. Krira Adi Komii siiramın minam srili siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginuwim mi ta hiriinan saiirsika kima wi haningın sibgu inokninkini dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apam. Adi Komii siir naeyiun wi siyar hurworwokai haiginuwi kimiir kwoin imiirin mi kima siir dimin taemin imiirin wi haningın sibgu inomokninkini. ¹⁰ Mi ti digworaekwowim simiir ninomokninkin digi mi kima ti dimin taemin imiirin wi haningı tiri. Mi kima ti miyim yipiki Adi Komii siya boinim kima tiram simiirin wa sibgu wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika siya wi big nasmirwaiya asi nwowi kimiiramın. Mi ta hiriinan saiirsika kima iki mi kibi kibiyim wi asi mirii. Mi kima Adi Komii siirin wi haningı sibgu inokninkini. ¹¹ Adi Komii siya kirie komiigakin mi siya digworaekwo whiekakim simiir tirim wi digar nwowi mi krira Adi Komii siiramın dimin minam kwis boini mi ha mi srili, siir kirieya siya wi kimiir hauuwi mi iikam kimiirin wi saeya whinkinsiisi mi maigimaiga mi owamin kimiirin ti dimin biyie biyeyim sima tirka wındi. ¹² Kimiir kwoinim kwoin miyiki miyikin sasar dwo mi krimiir Adi Komiiyin siir boin wadieki. Siya siyairgin wadie kimiir nwowaiginuwiyin mi ta hiriinan saiirsika kima dimin taeminim siya nambinim kimiiram kima haiyam wi simiir asi haii. Siya wi iikam kimiir hauugii

mi krimiirin wi warar mi inkin hauugii ti digworaekwowim siir omanim yipiki wadie paeni hanin niuyam mi dimin biyieki nwokai karamae nwowim. ¹³ Mi iya krīma Setan siir aowa nwowa, krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim mi ta hiriinan saiirsika krīma wi siir yinisimin yipikin siya naingwokwonanaeyin wi siir aowa asi nwowi. ¹⁴ Adi Komii siir yinisimin krimiir dimin biyieyim simiirsi naokin mi krimiirin siya nanmaiwarkainakin Setan siir aowa nwosi. Mi ti hiriinan tirin mi siya krimiir dimin biyie imiirin asi haiyoprindiyi umiigikim. Iriig.

Krais siya Biyan Inkam Komii gin mi siya dimin taeminim krimiir whinkinsiis haiginiuwam asi tiri

¹⁵ Mi krīma Krais siir kigi, mi krīma wa nwoki inokninkinim Adi Komii siya paningin. Dimusi rani, Krais siya Adi Komii siir hiriinanaingin yipiki iikam krīma kig karamae nwowiyin. Siya ini sakisair ywowin mi dimin taeminim Adi Komii siya nonkwokwowim ini siyar kigirkakin. ¹⁶ Dimin taemin whiekakim yim ini Krais siyar kigirkakim dimusi rani, dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim yim siya siyar nonkwokwoswokim. Digworaekwo whiekakim siya nonkwokwowim nhirim yim tisi krīmar kigim mi nhirim krīma simiir kig rani. Yim ti paekwosim mi naeyiu minim mi digworaekwo nhir ikim yim sima. Adi Komii siyar tirikikin Krais siirin ti digworaekwo whiekakim simiir tiramin mi ta hiriinan saiirsika ti digworaekwo whiekakim yipiki nu iir nwowim mi kou nwo ikim yim Krais siir inig iir asi hainanprapraskikim. ¹⁷ Biya dimin taemin ima nwowa mi yio siya ha mi okin mi siya dimin taemin whiekakim simiir asi kigirkakin simiir maeyau imiirar sibgu okripkaiyim. ¹⁸ Siya ini iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim ini krimiir mwonan ywowin mi nim krīma ini siir piunan ywowim. Siya siyaingin dimin taeminim Adi Komii siya tiriyim iikam krimiir yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiir bwamkibwamin. Krais siirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokin yipiki biya niki aonamin mi siyaingin biigibii ninsiin idwowin ie hirankin mi ta hiriinan saiirsika siya iki dimin taeminim simiir kigriraowan inkam asi nwokin mi nu ninomor sowiir digworaekwowim simiir kigriraowamin inkam nwirki bi nwokin siir kouwin. Nningaki nninga kunga. ¹⁹ Tiki yayiyim yim yaimwowaingim. Dimusi rani, Adi Komii siya ha naingwokin siir yinisimin siya si-irgisii i iirar kwirii iski. ²⁰ Dimin taeminim yipiki Adi Komii siir sau omomnan nwowim, yim siya bidi yimbingiyim ti dimin taeminim mi iikam ikim, yipiki ti nu iir nwowim mi yipiki ninomor kou mi o ikim. Mi ta hiriinan saiirsika Krais

siir nhiya yipiki paeyin hiiniya nironinkinin si naokiinai-
iniya saeyar nikworipukimaigim ti dimin biyie imiirin mi ta
hiriinan saiirsika simiirin kwoin whirua asi nwowaiginugun.

²¹ Mi biya iikam kima Adi Komii siiram bi naingwokim mi
kima siir bi wakaeyokna apkim. Wim kima dimin biyie tirkim.

²² Mi Krai siya paeyin hiiniya nironinkinin si naokin. Mi
ti hiriinan siyiun Adi Komii siya kimiir asi tirkikin kwoin
whirua saika nwowam. Krai siya tiriiginin iikam kimiirin
iyya siir piu aeya naonama saiir kirieni tirkim mi ta hiriinan
saiirsika siya kimiirin asi tirkikin dimin whirki kimbu kara-
mae Adi Komii siir whwonkamidan. Mi ta hiriinan sai-
irsika Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin wi ha nwoki
aingwowi kimiir kwoinim wadiekim dimin biyie whirki bi
kinyiskaigikim. Mi kimiirin wi dimin biyie whir inkam nwirki
swoki boin huriyyu rani. Ningaka. ²³ Mi kima Jisis Krai
siiram hiriyyar naingwo tibmii kinanaei mi kimiir kwoinim
whwowisa nwo karam nwowi mi kimiir naingwo tibmiya
kirie hiriyyar nwokripkaii dimin whirki kinyiskai karamaeya
nwowi mi kisina karama nwowi, Adi Komii siir yinisimin
kimiirin wi siya niku nami Adi Komii siir whwonkam ida
hiriir. Mi kima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiir wakaei
mi kima wa nwokwokini ti dimin kibi kibi imiiram yipiki
Adi Komii siya nimbiniim kimiiram. Mi ta Yai Win Kibiya
Adi Komii siir iikamim simiira ya ti nuin siirin hinda tanda
bidi boinmimauu diga. Kara Polkin, an kara iriipi hiriinan ta
Yai Win Kibiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauwa.
friig.

*Pol siya iikamim om Kolosi hiranim simiir whinkinsiis
haiginiugin*

²⁴ Kara hik kimiirsiyar mi haigi windi mi kariirin ha mi
igbumbugi windi mi kara pi maingimairga mi owi. Biya
Jisis Krai siya kariirin hinina boinkin, kariir iikamim,
yipiki kariir piunan nwowim, simiir hika ya wi kimiiram
niti kimiir piu imiir kimpipisu haiginiuwam. Mi iyyim kara
ta hiriinan hik aiir haiyin, ta hika biya Jisis Krai siya
haiya saiir idwo swoki inkim haigingikin digidig simiir
nwokiyam. Mi ta hiriinan saiirsika kara maingimairga
asi nwowi ti hik hiriinanim simiirsi haiyim kimpipisu.

²⁵ Biya kariirin Adi Komii siya nimbingikin siir yai kibiya
saiir nanaakninkii haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika,
kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiir asi
whinkinsiis haiginiugin inkamin nwirni miriyyin mi iikam
nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyin siir hiriinan. ²⁶ Biya
ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya iikamim simiirsi
haigiprakaigim. Mi tariinanin Adi Komii siya ta siir

yaiya saiir yaimwokiyaaimwowa ya siir iikam imiir bidi yisiimauuwim. ²⁷ Siya krimiir nisisimauuwam naingwokin yipiki siir iikamim mi krima ta yai kibikikibi imiirin wa nwoki sibgu inokninkinim mi wi iikamim Isrel simiir pugana saiir karamaeyim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginuwim. Mi ti yayim yipiki niki haigiprakaiyim yim ti sima Krai siya ini ini hanin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaiyin iikamim yipiki Juda iikam tani mi ta hiriinan saiirsika, kima maigimaiga asi nwokim mi wim kima iya Adi Komii siya hauuwana siir dimin miyik miyik imiir, simiiram nwokwokini mi siya wi kimiir hainanprapraskii. ²⁸ Mi ta hiriinan saiirsika, iikam krima iki omom omomim simiir asi nami simiirin Krai siir yai aiir boinmimauuwam. Krima simiirin hanina boin, sima dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiirin digiumii haimriyugig. Mi krima simiirin Krai siir yai kibi kibi imiir daisiisimauu. Mi krima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi krima wi iikamim simiir tiri sima wakaeyokna apam Krai siir yai imiir sima tira saiir hiriinan. ²⁹ Kara ti dimin taeminim simiirin sibgu sibgu asi tiri mi ta hiriinan saiirsika sima Krai siir yai kibi kibi imiir asi sibgu wakaeyokna api. Kariir kwoinin Krai siya kiwir haigin mi kara ti dimin taemin imiir asi tirkin. Iriig.

2

Kolosi kimiir iikamim sima yai bibiyeyim priiyiksasaeyim simiirin digiumii haimriyugig

¹ Kara ha naingwowi wim kima ti dimin taemin imiirin ina ninokninkinim. Kara kimiiram naingwokin mi kara dimin taemin kasa bi tirkin kimiir whinkinsiis haiginuwam iikamim om Kolosi hiranim mi iikamim om Leodisianim mi iikam nhirim yipiki biyanim mi tariinanan ikim yim kariir whwonkam iir bi kigim. ² Kara ti dimin taeminim simiirin ta hiriinan saiirsi tirkin kimiir kwoinim wi wadie nwoki sibgu owim mi kima irni nwirnyam naingwokwonanaei mi kimiir kwoinim dimin taemin imiiramim sibgu naingwowi mi ta hiriinan saiirsi kima Adi Komii siir asi wakaeyokna apkim kima tira saiir hiriinan. Kara ha naingwowi kima Krai siir digworaekwowim yipiki Adi Komii siya haigiprakaiyim biya simiir ninokninkinim. Mi ti dimin taeminim Krai siirgisiirim yim ti dimin taeminim biya Adi Komii siya haigiprakaiyim yim sima mi tariinan yim bidi yanaakninkigiyim. ³ Jisis Krai sasaingin yaimwokiyaaimwo boini bwamkibwamin dimin taemin whiekakim simiir bwamkibwam imiir.

⁴ Kara kimiirin ti dimin taeminim Krai siirim simiir boinmimauuwi mi ta hiriinan saiirsika iikamim wi kimiir kwoin imiir kiyai rani, iki simiir yai bibiyeyim

priiyiksasaeyim simiir. ⁵ Kara kimaka mi o karamaeka wɪndi, kara kimiiramɪn ina mi aingwowɪn. Kara ha naingwowi kima ini wadiyar nwowim mi ta saiirsika kima Jisis Kraiis siiramɪn nhami nhami panɪnsi yaingwo tibmiisi. Mi ta hiriinan saiirsika, kara kimiiramɪn maingimaingra asi nwowi. Iriig.

Krɪma mi Kraiis siya krɪma ini kwoin whirua nwowim mi krɪma iki niksisaeyai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap.

⁶ Biya Kraiis siiram kima naingwo tibmiya saiir hiriinan mi tariinanɪn kima kwoin whirua saika dwo. ⁷ Mi kima saika wi nwiruwɪr nwowiskii, paemiyim pae iir nonkworɪnuwiyin nu aowa op nae mɪn kiyaiyam mi iyyin paeyinim omaka aiir nonkwowini ikim ini simiir hiriinan ywowim mi ti hiriinan sima tirim saika sima ninkiamasum, yipikin paemii iyyin paeyinan nwowin kima Kraiis siir yai kibiya yipiki biya krɪma niki boinmauuwa saiir saiira wakaeyokna apnae mi maingimaingra Adi Komii siiram dwo. Dimusi rani, dimɪn taeminim siya tirkiyim kimiir simiirsika.

⁸ Kima, kimasiyar mintaraona. Kima iikam nhirmiyam kipi kiwaki sima nitam mi kimiirin iki yai bibiyeyim kwoinki priinaingwo boiniyim, kimiir boinmimauuwam kimiir kwoin imiir kiyaiyam mi simiirin kimiir niksisaeyim. Mi ti iikam hiriinanim yim yidiwi wanwiyaemi yayim mi dimɪn biyie biyeyim nuan uridyiu bibiyeyim simim sim boinikim. Yim sima Kraiis siir dimɪn taeminim simiir bi boinmimauuwikim. ⁹ Kima simiir yai bibiyeyim simiir kipi wakaeyokna ap. Dimusi rani, Kraiis siya ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin mi dimɪn taeminim Adi Komii siirim yim ini Kraiis siir kwoin arar haigi okaiyim. Mi yim ti digworaekwowim yim krɪmiir nɪsiimauugim hinɪn Adi Komii siya panɪngin. ¹⁰ Mi ta hiriinan saiirsika, kima Jisis Kraiis saika namasuwi mi kima wi siir digworaekwoki naokinguguninkini mi kima wi kirieya yipiki Adi Komii siya hauuwa kimiir wi saiir kirie karamae nwo rani. Mi ti dimɪn taeminim ninomor kouanim mi nuan ikim dimɪn taeminim yipiki ti nu iirar nwowirkakim hinda tinda yim Jisis Kraiis siya bɪdi ikworɪpukimaigiyim.

¹¹ Mi iikamim sima kimiir miois imiir kitiyopnɪr hai karamae nwowa kimiirin saeya bi mi nɪsiimauugim wim kima Kraiis siirgim. Niingaka. Kima mi Kraiis siya wim kima ini piu kwiruwɪr iripar ywowiskiyim mi wim kima dimɪn biyie imiirin digumii bɪdi haimriyugigim. Mi ta siir kima wakaeyokna apa saeyairga kimiir nɪsiimauuwa hinɪn wim kima Kraiis siir wakaeyokna apikim, kima ti siyɪuin miois kitiyopnɪr haiiyin si bi napikim. Niingaka. ¹² Biya iya inkamim op baptaisiyim ya tariigina ya ini Kraiis saika naonamnan ywowa mi sima kimiirin pa haingikaigii. Mi iya sima kiriirin op hiranki swoki kibokiinaiiniyim mi kima ha namikwomaiyiwuyim,

ya tariigina ya ini Biyan Adi Komiiyin yipiki Kraisi siir hidninsiin idwowa siir kirieya ini saiiir hiriinan ywowa mi siya kimiirin saikar nankin kininsiin idwokikin. Dimusi rani, kima siir yai imiiram naingwo tibmii kungim. ¹³ Biya kima dimin biyie tirkim mi kima kimiir kwoin imiirar napkim mi ti dimin biyie hiriinanim iikam kimiirin biyie sima nwowaiginugim mi kima siyiun. Mi iikam kimiirin Adi Komii siya kininsiin idwokin Kraisi saika mi kima kwoin win asi haigim. Dimusi rani, dimin biyie biyeyim kimiir kwoinau nwokaiyim yim siya bidi haiyoprindiyumiigiyim ti kamim simiir miois imiir kitiyopnir haiyim simiirin wi miois sima kitiyopnir haiya wi saeya nwowaiginu rani, Adi Komii siir yinisisim nwowamin. Nungaka. Kima Adi Komii siir yinisisim wi ta miois kima kitiyopnir haiya wi sairsi nwo rani. Nungaka. ¹⁴ Dimusi rani, Jisis Kraisi siya paeyin hiiniya nironinkinin siir naokin mi ti yayim yipiki siyu Komii siya boinhuriyiuwim kimiir, kimiir dimin biyie imiirsi yim Adi Komii siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Yim ti yayim, yim saika bidi yankin aonamim. ¹⁵ Adi Komii siya bidi ikwowaisiigiyim yu bibiyeyim mi dimin taeminim kiriekakim ti nu iir nwowim ti diminin Kraisi siya tirin siir kirieni, paeyin hiiniya nironinkinin si nankin irinugiyim mi simiirin siya bidi ikwowaisiigiyim iikam imiir nusiimauuwam hinin siya kirie komiigakin mi yim sima ini nunga ywowim. friig.

¹⁶ Mi ti siyu komii siir yayim yipiki ha boiniyim nim krima miyyik rani mi ha daonam yim bidi digiyim. Mi ta hiriinan sairsika, inkam nwirki kimiir hidi Judami siyu komii si kima wi siir yai kipi wakaeyokna siya kimiirin uruwai siyaowai mi nae minim sim boini. Nungaka. Mi siyiun nae miniyin kima naeyin mi op min kima kwiyaeiyim mi iiyim piu kima mi sisiyim kima simiir kipi wakaeyokna ap mi Adi Komii siir inigin kipi mi hainan mi bwandin siir iiyim bwan winki nitanim simiir nikriyim yipiki kima hainani Adi Komii siir mi iya Judakim siiskuwaikiya piu dimin taemin whir tir karamae nwowiya aka mi dimin taemin nhirim ti hiriinan nwo ikim mi sima kimiirin wi ti Juda simiir siyu komii iirsi hid rani. Nungaka. ¹⁷ Yim ti digworaekwowim yim ini aknainan ywowim yim krimiir brougae wanwiyaeyim simiir nusiimauugim. Yipiki wi mhoiya nimbiamy yim dimin kungikin imairgim Kraisi siya tiranim. Kraisi siya ha nitin simiirin kimidiniya siya ini tirni mi ti dimin taeminim biyanim yim ini inig karamae ywowim. ¹⁸ Kima iki iikam nhirim yipiki kimiir hidim simiir yai imiir kipi wakae. Dimusi rani, yim sima ti hinina boinkim, wim kima Adi Komii siir bi wakaeyokna apikim. Dimusi rani, wim kima Adi Komii siir paekwosimin siir inig iir bi hainankim. Ti hiriinanim simiir kipi wakae! Yim sima

ha boinkim ti dimin taeminim nhwo sima whinkigim iikam krimiirin ha ninokninkinkim nim krīma simiirar hainanikim. Yim sima pi niksisaekim mi sima simarin hinina boinkim yim sima inigak iikam tani yim sima Adi Komii siir paekwosimni inig hainanikim mi ti iikam biyie biyeyim yipiki nantamyiriyiyim yim sima simiir kwoin imiirarar napikim. ¹⁹ Mi ti iikam hiriinanim yim Kraiss saika iripa bi namasugim. Kraiss siya ini mwonan ywowin mi nim krīma iikamim saika namasuwim, nim krīma ini siir piunan ywowim. Piu aiirin mwo ieyar whinkinsiis haiginiu mi kiu mai minim mi kip ikim yim ini iripar yinkiamasuim. Mi iikamim naingwo tibmiyyim yim ini piunan iripa bidi yinkiamasuim. Dimusi rani, simiirin Adi Komii siya hauugin siir kirie aiir.

Krīma naonami wi Kraiss saikar waiyayokiyokii

²⁰ Iikam kima, kraiss saika bidi yaonamim mi kimiirin rirmiyya siya bidi ywowaiginiugiyin ti dimin biyie biyeyim ti nuin siirim simiirsi mi kima ti dimin taeminim ti iikamim nuanim sima napam naingwowiyim simiir kipi wakaeyokna ap mi ta hiriinan sairsika Adi Komii siya wi hinina boini simiirin sima wadiekim. Mi kima dimin taeminim iikamim nuanim sima napiyim simiir simiira dimusi wakaeyokna apkrīpkaii? Mi kima iikamim simiir siyiu komiyyin siir yayim simiir dimusi wakaeyokna api yipiki ha boinim, ²¹ kima dimin sim whir kipi swoki tirsran mi dimin sim whir kipi swoki pikomyaskii sran mi simiirin kipi mi ae. Nningaka. ²² Yim tiriiginim yim inkamni ara yaigim yim Adi Komii siir hiranki bi nitkim. Krimiirin nae Adi Komii siya hauugin mi krīma simiirin kipi boinwaeyo. Nningaka. Krīma simiirin ha dae! ²³ Mi ti siyiu komiyyin yio krimiir kwoin iir kiyagin krīma ha nwoki aingwowim yim wadiekim mi kimiirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim paekwosim simiir inig imiir hainanam mi dimin taeminim krimiir piugi tiram naingwowiyim simiir nwoki kikitindinuwim mi krīma wi krimiir piu imiir nwoki onkwobumbuninkinim mi yim ti dimin taemin hininim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu rani, ti dimin biyie biyeyim krimiir kwoinawo nwokaiyim simiir nikwowaisiigim. Nningaka. Iriig.

3

Adi Komii siya kimiirin Kraiss saika ninkin hidninsiin idwokikin omwaiwaiyayokiyokiyim

¹ Biyya Kraiss siya naonama siya krimiirsi naonamkin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai waiyam. Tiriiginin yio ti hiniingin iikam krimiirin Adi Komii siyar hidninsiin idwokikim omwai swoki waiyayokiyokiyam

mi Krai saika nwowam. Mi ta hariinan saiirsika, kimiir biyan siyuin yio bidi digiyin mi kima dimin taeminim nuanim wi simiiram kipi naingwo mi kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo simiir wakaeyokna apam, maeyauwa Krai siya nidwowiya Adi Komii siir ina iniiga sair kingiin hir mi Adi Komii krimiir Wanin siir kirieya ini siyar nonkwowa mi dimin taeminim yim ini siyar kigirkakim. ² Kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo, kima dimin taeminim ti nuin siirim simiiram kipi naingwo. ³ Kima dimin taeminim siir omin ninomor kou hiranim siir hir nwowim simiiram daingwo. Dimusi rani, kima dimin taemin biyie biyeyim yipiki biya kima napim simiirsi bidi yaowim mi iikam kimiirin Adi Komii siya bidi hidninsiin idwowim Krai saika mi kima saika ini nwiruwar yowowiskiyim mi kima ini kwoin winkakar yowowim mi kimiir kwoin winin yio ini Adi Komii siyar kigiraowin siir naeyuni. ⁴ Krai siya krimiirin minam tirkin krima saika iripa nwowim mi mhoiyya siya wa swoki iti mi siya wi siya siyar nanaakninkiinaei mi krima wi saika nwowi mi krima saika nwowi mi krima wi Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir haii. Iriig.

Kima kwoin win bidi haiyim mi kima dimin miyyik miyyik imiirarar dap

⁵ Wim kima yaeya kwoin win bidi haiyim mi kima kimiir kwoin imiirin sibgu sibgu kintimdinu dimin biyie biyeyim kima naingwowyim kima tiram yipiki ti nu iir nwowyim simiirsi. Kara ti dimin taemin hiniinim sim boini. Dimin taeminim iikam kima naingwowyim kima tiram, hi priinanae priinae mi kam sima sima ninwoanwona iripa piu mi dimin biyie biyeyam kigmair mi dimin taemin biyie whiekakam naingwokwo, dimin taeminim inig hainaniyim sim hanin nwowim Adi Komii siir igsop aair nokwokairinam. ⁶ Mhoiyya iikamim yipiki siir yai aair wakaeyokna ap karamae nwowim simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, ti kara boinim kimiir simiir tirkim.

⁷ Mi biyarin wim kima kimiir kwoin imiirar napkim mi kima dimin biyie bidiya mi tirim ti iikamim yipiki wi mhoiyya Adi Komii siya tioidwomai. ⁸ Mi tariinanin kima simiirin digiumii haimriyugig mi ti dimin taemin hariinanim yim hindara dinangrimugig. Irika nwirikan io whwonkam kipi nanao mi io kipi inwo anwo mi kimiir yopii adim mi iikam nhir ikim simaka kipi inkinwaomwarkii boin mi kima yai bibiyie kipi boin mi dimin taemin biyie nhirim ti simiir hariinanim simiir kipi mi tir. ⁹ Mi dimin taeminim kima boiniyim irni nwirni kipi priiyiksasae. Dimusi rani, wim

kima ti dimin biyeyim simiirin digiumii bidi haimriyugigim tiriiginim kima tirim iya kima Adi Komii siir niki wakaeyokna ap karamae nwowa saiir. ¹⁰ Dimusi rani, tariinanin kima ini inkam win ywokiyim. Adi Komii siya kimiirin iripa bi tirkin siya kimiirin yapa yapa tirkin mi kimiir kwoinim siyar kisisaena haigiraraowi mi kima iikam miyik asi nimbiyami mi wi Adi Komii siir hiriinan asi nwowi mi ta hiriinan saiir-sika kima siir asi sibgu inokninkini kima tira saiir hiriinan. ¹¹ Ti dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya tirim kimiir simiirsi, yio dimin komii rani, iikamim Grikmi piugana saiirim mi Judami piugana saiir ikim mi yipiki simiir mioisim mi kitiyopnir haiyim mi yipiki mi kitiyopnir hai karamae mi owim mi sima skuramar mi amka windi mi sima skuram mi am karamae mi oka windi mi sima digworaekwoki mi aokingugu nankaigi windi mi sima paeprikabar mi oka windi, yim tiriiginim yim dimin komii rani. Mi diminkidiminin inigakin yio ti si, Krais sasairgin inigakin mi yio siya iikam yipiki siiram naingwo tibmii kaniyim ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiigin. Iriig.

¹² Adi Komii siya kimiir bidi yimbinin siir iikam nwowam mi siya kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi ta hiriinan saiirsika, kima iki iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiirin dimin miyiki miyik iirar tirhaiginu. Kima kimamar kipi naingwona hinin, kima inigak iikamkim. Mi kima kimamarin hinina daingwo, inig karamae iikamkim mi iikam nhirim simiiram kiwaki sima simiir kwoin imiirar napim ti dimin taeminim simiirsi mi wim kima ti siirsiyin hinina daingwo kimiir kwoinin yio hindara dinan itkinki mi nhirmaka kipi ninkinwaomwarki boin simiirin simiir siyu iirar kigninkin tirki. ¹³ Mi kimiir inkam nwirin siya dimin biyie inkam nwirni tiri mi yio ti hiriinan siyiuin yio ti digi mi kima siir dimin biyie imiir haiyoprimdiyumuigi. Mi kimiir dimin biyie biyeyim yim Biyan Inkam Komii Jisis Krais siya bidi haiyoprimdiyumuigiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iriipi hiriinan ti hiriinan siyu kaimwowin siirar timi tir, iki iikam nhirim kimaka ninkinyaeyaowiyim simiir dimin biyeyim simiir timi haiyoprimdiyumuigi. ¹⁴ Iki dimin taemin kibi kibiyim simiir kouin ini naingwokwonanae saeyar ywowa tariigina ya ini biigibi saeyar ywowa. Mi ta naingwokwonanaeya iki digworaekwo kibi kibi nhirim simiirin ini saeyar kakprinonkwowim. Tariigina ya ini piuwopnan ywowa, piuwopa inkamki kikogiya yuisa siya kaiya saiir kikogrinuwam. Mi ti dimin hiriinanin ini nwirnyam naingwowyin yio ini piuwopnan ywowa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginuwana kwoin whirua sima

nwowam. ¹⁵ Krimiiṛin Kraiṣ siyar tirkikin irika nwirika nongwomamaṛ aeyamṛn mi kṛima ti hiriinan diminim ti kṛimiiṛ tir nwokaiyim simiiram kiwaki. Mi yim ti dimin taemin hiniinim yim dimin whoimoni rani. Biya kimiirin Adi Komii siya nikiunakim mi kimiir kwoinim siya kiyaiyim mi ta hiriinan sairsika kima wi piu kwiruwa asi nwowi mi wi Kraiṣ siir dimin taemin imiir asi haii kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwam iripa nongwomamaṛ aeyam. Mi kima wi boin wadieki. Dimusi rani, ti simiirsika. ¹⁶ Mi Kraiṣ siir yaiya ini hanin kimiir mhi kwoinawu kwirii idwokai kani mi kimiir kigirkaki mi mhoiia kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi irni nwirni whinkinsiis haiginiuwiya Adi Komii siir dimin taemin imiir yipiki kima boinmimauuwim iikam nirmi mi kima nikim dimin taeminim simiirsaiir hiriinan. Kima Adi Komii siir boin wadieki mwaiyim yokwo sam hir nwowim kima waowiyim simiir hiriinan mi mwaiyim kima mi waowiyim omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hir simiir hiriinan mi kima mwaiyim kirie kimiir kwoin ima nwokripkaiyam wao. ¹⁷ Mi dimin taeminim kima tiriyim mi kima boini ikim mi dimin taeminim kima tiriyim, yim Biyan Inkam Komii Jis Kraiṣ siir nikrigim. Kima Adi Komii siir boin wadieki dimusi rani, dimin kibi kibiyim yipiki Kraiṣ siya tirim kimiir simiirsika. Iriig.

Iikamim nonkwonam mi simiir yinisisim ikim simiir boinka

¹⁸ Mi wim kima wigim yipiki kamkak nwowim, kima dimin taeminim kimiir kam ima boiniyim simiir wakaeyokna. Tiki siyu hiriinanin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima Biyan Inkam Komii Kraiṣ siir yai wakaeyokna apkim. ¹⁹ Mi wim kima kamim kimiir wig imiiram daingwokwonanae. Simiirin biye kipi nwo mi dimin taeminim kima tiriyim kima simiirin yai biye wara kipi boin. ²⁰ Mi wim kima yinisisimim wim kima kimiir yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, yim ti dimin taemin hiriinanim yim Biyan Inkam Komii Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiram nwowi. ²¹ Mi wim kima adim, wim kima kimiir yinisisimim simiir hindara kipi nokwao boin mi simiir kwoin imiir kipi kiyai maigimaigra nwo karamae sima nwowam mi simiir grabaiginiu karamae nwowam. Iriig.

²² Mi wim iikamim yipiki iki kamim inig komii komiigakim simiir miriiyim umir min hai karamae nwowiyim, kima kamim kimiir kigriraowiyim simiir whwonkam ida ara kipi mirii iya sima kimiir kigriraowiyim inokininokin kima mi wadie imiirrar mirii. Dimusi rani, kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiiraram mirii rani mi kima ha tir tani simiirin. Dimusi rani, wim kima pi borisopi Biyan

Inkam Komii siya ma'irgima'irga kimaka nwo karam nwowim. ²³ Kima iikamim simiiraramar mirii rani. Wim kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siiram mirii. Mi ta hiriinan sairsika, kima kimiir mi imiirin sibgu donkworinu miriikripkai. ²⁴ Kima dimin miyik imiirar tir. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim mhoiyya omin ninomor kou hiranin Adi Komii siya kimiirin wi bimbuiwi tirwin tani biya siya nimbina siir yokwo aair sair hiriinan. Mi ta hiriinan sairsika, kima ti nu iirin miyim sibgu sibgu mirii. Dimusi rani, wim kima inokinokin Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siiram mirii mi ta hiriinan sairsika sibgu sibgu asi mirii. ²⁵ Mi iikamim yipiki dimin biye tiriyim, mhoiyya simiirin wi dimin biye Adi Komii krimiir Wanin siya tirhaiginuwi. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Mi siya iikam whiekakim simiiram in hiriinanar mi aingwowin mi siya krimiir whiekakar in wi hiriinankinar hidi. Iriig.

4

¹ Mi wim kima kamim bi nwowiyim kima ti iikamim yipiki kimiir miriyim simiir sibgu tir. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim kimiir Biyan Inkam Komiiyin kimiir kigirkakiyin siya ini siir om iir nwowin mi kimiirin ini siyar kigiraowin. Iriig.

Iikamim nhwo Adi Komii siiram kwisboiniyim simiir boinka mi ti siyu hiriinanin ti kima tirin yio ini ywowin

² Kima Biyan Inkam Komii Adi Komii siiram in hiriyyar kwisboinanae. Kipi digi. Mi iya kima kwisboiniyim nhwo mi kima dimin taeminim kima boinanim simiirin sibgu sibgu daingwo omok boin mi siir boin wadieki. ³ Mi iya kima nhwo kwisboiniyim Biyan Inkam Komii siiram kima iikamim tiranim krimiiram warar srii siiram in minam, krimiir whinkinsiis haiginuwiwim mi nim krma wa nwoki kiwakiyim Kraiis siir yai aair boinmimauuwamin. Mi ta hiriinan sairsika iikamim wi simiir nwoki wakaeyoknam. An kara maeyauwa mi biye miriyya sair tir asi hugripkikikai. Dimusi rani, an kara siir yai imiir boinmimauugin. ⁴ Kima Adi Komii siiram in minam kwisboinki kariirin wi siya nwoki whinkinsiis haiginuwiwim Kraiis siir yayim simiir sibgu boinmimauuwim biya kara niki boinmimauuwa simiir iikam imiir sair hiriinan Adi Komii siya boinkiya kariir sair hiriinan.

⁵ Mi dimin taeminim kima tiriyim, iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim simaka, kima sibgu daingwo omok. Mi kima ii kwira hinina tiram kipi kiwaki, diminin wadie nwokaram nwowiyin siir tiram dimusi

rani, kimiir iyim hoimgak nwo rani. ⁶ Mi dimin taeminim kima boinmimauuwim simiir yim wadiekin, yim ini waim naeyim kima naeyim simiir idwo nikrinkingiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi hiriinanki niuwi, ti dimin taeminim iikam ima srii kimiir mi kima wa sibgu inokninkin boinkii simiirin. Iriig.

Pol siya Tikikas Onisimas sowiir nikropkiko

⁷ Kara Tikikas siirin kimiiram minam nikropkikin siya dimin taeminim kara tirim wi kimiir nwoki boinmauwim. Siya krimiir nomiyau kibikin yipiki kara naingwokwonanaeyin. Siya inkam wadiekin mi kariir dimin taemin siya whinkinsiis haiginiugin mi siya mi kara krimiir Biyan Inkam Komii siir mai airin krirar miriigo. ⁸ Kara siir bidi yikropkiyin kimiiram mi ti dimin taeminim wi siya boinmimauuwi kimiirin. Mi siya kimiirin wi min boinmimauuwi dimin taeminim krima tirim simiir mi ta hiriinan sairsika kimiirin wi maigimaiga siya nwowaiginuwi. ⁹ Mi kara Onisimas siirin saika bidi yinkin ikropkiyin kimiiram waraur. Onisimas siya krimiir nomiyau kibigin mi siya kimiir inkam nwirkin. Mi iya sowa nimbini mi dimin taemin whiekakim krimiir tir nimbimbiiyamim wi sowa nini boinmimauuni. Iriig.

¹⁰ Aristakas, yipiki ti kanaka tir ninkin hugripkiikikaiyin maeyaua mai biye miriia sair, siya mi Mak siya sowa kimiir nokboinmamaigiko. Kima ina ninokninkinim Makin yio Banabasni nomiyaugin mi biya kara kimiirin ti hinina boinmauugin siya niti kima siirin wi sibgu kigrirao. ¹¹ Josua yipiki siir inig whirin ha dapiyin Jastas, yio kimiir mi okboinmamaigikin. Kamim nwoimginwoimuwaigim Juda simiir pugana sairim yipiki Krais siir yai aair sibgu wakaeyokna apiyim mi kariirin sima whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir dimin taemin imiir tiramin mi kariirin maigimaiga sima nwowaiginiugin.

¹² Epafrasin yio kimiir mi okboinmamaigikin. Yio siya om Kolosiyankam mi siya Krais Jisis siir mai aair miriigin. Mi inokinokin siya Adi Komii siiramar kwisboinanaeikin kimiir kirie haiginiuwam. Mi kimiir kwoinim wi kirie nwoki owim ti dimin taeminim Adi Komii siirim simiiram mi ta hiriinan sairsika wi hanngi sibgu inokninkini dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kima wakaeyokna apam. ¹³ Kara ti dimin taeminim simiirin ina sibgu inokninkinin mi kara simiirin pa boinmauugi kimiirin. Siya iikam kimiiram nhami nhami bi miriinanakin mi iripi hiriinan iikamim Leodisia hiranim mi Hirapolisan ikim. ¹⁴ Mi Lukin krimiir

paowai min udi inkam kibiyin mi Dimas siya, sowa kimiir nokboinmamaigiko.

¹⁵ Mi kara nokboinmamaigini haninaka wi kima nokboinmamaigi iikam imiirin yipiki nomiiyauim om Leodisia hiranim simiiramim. Sima mi Nimpa saeya mi iikamim yipiki saiir omaka hir haingiriyu owim Adi Komii siir inig iir hainanim simiir warar nokboinmamaigi. ¹⁶ Mi ta yokwowa maeyaua ti yai ima nwowa kima simiir mwain dignaowidi mi kima simiirin wi iikamim Adi Komii siirim om Leodisia hiranim wi simiiram hauugi mi yim wi sima mi mwainim. Mi ta yokwowa kara hauugiya simiiram mi ya wi kimiiram swoki hauugii mi kima wi kimiir om hir nikini mwainuwim. ¹⁷ Mi kima Akipas siirin hanina boin, siya miya Biyan Inkam Komii siya boinkiya siir siya mariiyam siya saiir mirii mi siya saiirin hiriyar digig.

¹⁸ Kara Polkin, tiki yayim yim kariir iingar nonkwowinkikin, ti kimiir nokboinmamaigiyim. Kima simiirin kipi naingwo owouu, an kara ini maeyaua mi biyie miriia ini saiir tirar niki hugripkikikaiyin. Kara hanina naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbuwa wi kimakar nwowi. Iriig.

1 TESALONAIKA

Iiya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim naingwo tibmiiyim om Tesalonaika hiranim simiiram. Biyan siya ti om iir niki okin mi iiya Timoti siya hiriir nimbiamin mi siya kimidiniya Pol siir ini boiniu, Juda iikamim yipiki Jisis siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiirin hik sima hauwi. Mi ta hiriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi winkikin mansika iikamim naingwo tibmiiyim wi saeya nwoki whinkinsiis haiginuwim mi simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya wi hiriyyar nwoki onkworinukripkaiyim mi wi siyar nwoki itbugiyim. Siya iiya Jisis siya nitana saiir yayim kasakasa bi winkin. Iriig.

¹ Pol, Sailas mi Timoti, krima ta yaiya yokwoni win hauugika iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir pugananim om Tesalonaika hiranim kimiirim. Kima Adi Komii mi Biyan Inkam Komii, Jisis Kraiss sowiirgisowiirniigim. Mi krima ha naingwowi Adi Komii mi Jisis Kraiss siya, sowa naingwobumbu mi iripa nongwomamair aei kwoinin wi kimiir nwoki hauugiyim.

Mi Tesalonaika simiir naingwo tibmiiya kirieka mi saeya ini wadiyar sibgu owa.

² Mi krima inokinokin Adi Komii siirim kwisboiniyim, krima siirin ha boin wadieikim. Dimusi rani, iikam kimiirsika. ³ Mi inokinokin krima siir boinmawuwi dimin miyik miyikim kima tiriyim simiir. Dimusi rani, kima siir yayi imiir wakaeyoknaei mi kima siiram naingwokwonanae mi kima dimin kirie kirie imiirar tiri mi kima donkworinukripkai mi kima kirie hiriyyar dwokripkai Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiss siiram. ⁴ Mi kima ti nomiiyauim yipiki Adi Komii siirim naingwokwonanaeyim mi krima ina ninokninkinim siya bidi yimbingiyin kimiirin siir iikam nwowam. ⁵ Dimusi rani, iiya krima ta Yai Win Kibiya kimiir boinmawuwa saiirsika, yim niksisaeyai nanga rani mi kimiir kwoininim Adi Komii siir yayi ima mi siir naeyu ieya wi sowar kinkrip hai. Mi Adi Komii siir naeyuin kimiir kwoininim wi siyar kisina haigi mi krima ina ninokninkinim siir yayi imiirin mi ti yayim simakisimaigim kaimwowim. Kima bidiyar yinokninkinim diminim biya krima tirim kimiir whinkinsiis haiginuwam. ⁶ Mi kima Adi Komii siir yayi imiir bidi wakaewinim mi iikamim sima kimiir bidiyar tirbumbuim mi kima maigimaigra bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyuin siyar whinkinsiis haiginugim kimiirin

mairgimairga hiriyar nwokripkaiyim. Mi kima ti diminim simiirar tirinae, ti diminim krīma mi Biyan Inkam Komii Jisis Krai krīma tirim simiir hiriinan. ⁷ Mi ti hiriinan siyiin, kima yipiki iikamim Adi Komii siir yai wakaeyokna apiyim nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiranim simiir bidi yisiimauuwim mi kima simiirin dimin miyik miyik imiirar niisiimauugim sima kigna apamin. ⁸ Mi ti yayim Adi Komii siya boinmauwim kimiir, yim kima bidi yanaakninkiyim mi ta yaiya inkamin ii hainiyin mi siir yainana ha namkiya hinda tinda mi ini saiir hiriinan yamiyokiyokiigiya. Mi ta yaiya saeya nu haimii Masedonia mi nu haimii Akaia hiriirara biri namka. Nningaka. Mi ta yaiya ina yiniyokiigiya hinda tinda mi iikam sima ina wakaekiyim kima Adi Komii siir yai imiirin ina wakaeyokna apim mi ta hiriinan saiirsika, krīma wi saiir swoki boin tani simiirin. ⁹ Mi iikamim hinda tindanim sima dimin taeminim biya nimbiyamim iya krīma kimaka waraur nwowa sima simiir whrie boini. Mi kima uruwai siyaowaiyim digiumii bidi haimriiyugigim. Mi Adi Komii kungikinin siirar wakaeyokna apkim. Mi uruwai siyaowaiyim yim omwai bi waiyaeikim, yim ini nningar ywowim. Adi Komii sasairgin omwai waiyayokiyokiyyin. ¹⁰ Sima ha boinkim, kima siir yinisim iirim dwokwokin siya Adi Komii siir om hir haiburgigi Jisisin, yipiki biya niki aowin, siirin Adi Komii siya kininsiin idwokin mi krīmiirin siyar whinkinsiis haiginu mi siyar mi anmaiwarkaina Adi Komii siya tiodwomaiyana saiirsi. Dimusi rani, iikamim, sima dimin biyie tirkim. Iriig.

2

Pol siya miriyya mi om Tesalonaika hir saeya

¹ Kima ti nomiiyauim, kima ina ninokninkinim biya krīma nita kimiir nini kignakiyim mi yai kimiir nini boinmimauugigim mi ta krīma niki apririr kignakiya kimiir saeya op bi kimaiga. Nningaka. ² Mi kima ina ninokninkinim iya biya krīma om Filipai hir nwowa sima krīmiirar diriraerarbumbukim mi krīmiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginugim mi krīma hikim sima hauuwim simiirsi biri nididgim mi siir Yai Win Kibiya krīma kimiirar boinmimauugig. ³ Ti yayim krīma kimiir boinmimauugigim krīma kimiir niksisaie rani. Yayim krīma boiniyim krīma siyu biyiekak bi nwowikim. Nningaka. Krīma kimiirin yaimwowerar boinikim krīma kimiir bi niksisaiekim kimiir digworaekwo imiir niksisaie haiyim. Nningaka. ⁴ Biya Adi Komii krīmiir Wanin siya bidiyar kinankugiyin krīmiir kwoinin mi siya ini wadiyar ywokiyin krīmiirin siir yai imiir boinmimauuim. Adi Komii siya ina ninokninkinim ti

dimin taeminim krīma boinmīmauwuyim krīma minam naingwowi Adi Komii siirarar maigimaigra haiginuim, krīma inkamni maigimaigra haiginuim pi boriisopi. ⁵ Kīma ina ninokninkinim iinokiinokin biīya krīma kimiir boinmīmauwim krīma kimiiram bi hiirgim. Adi Komii siya ina ninokninkinin krīma kimiiram bi hiirgim mi ta hiriinan saiirsika krīma kimiir umir digworaekwo min swoki iksisae hai rani. Nūngaka. Adi Komii siya ina ninokninkinin krīma yaimwoarar boini. ⁶ Ta krīma miriīya krīma inig komii haiyim pi boriisopi kimiir bopwoniya waraurin mi iikam nhir ikim. Nūngaka. Nim krīma aposel kamim yipiki Krai siya nikropkiyim sima mi ta hiriinan saiirsika nim krīma wi digar nwowi Adi Komii siir whwonkam idan kimiiram sriiyim krīmiir inig imiir hainanim mi krīma pi boriisopi. ⁷ Mi biīya iīya krīma kimaka waraur nwowa krīma kimiirar sibgu kigriraokim yopiigi sae kigriraowiya saiir yinim simiir saiir hiriinan. Mi krīma kimiiram in dimin whiram bi sriigim. ⁸ Krīma kimiiramar naingwokim mi krīma Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiirara bi hauugikim. Dimusi rani, krīma kimiiram naingwokwonanaekim mi krīma kimiir asi whindiriraerargigim. ⁹ Kīma iikam whiekakim ina ninokninkinim krīma kimiirin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirar boinmauugim mi krīma umiram in ni nabie miriigim mi ta hiriinan saiirsika, krīma naemin diminim kimiir warauranki paninsi haisi.

¹⁰ Kīma mi Adi Komii siya kīma ina ninokninkinim diminim krīma tiriyim kimiir iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiirim naingwo tibmiiyim. Krīma diminim big nasmirwaiya Adi Komii siya nwowanim simiirar tirikim mi krīma dimin miyikim dimin whirki kimbu karamae nwowiyim simiirarar tirikim, krīma siyiuim dimin whirki kimbu karam nwowiyim simiirarar tirikim dimin biyie wara bi tirikim. ¹¹ Krīma ini adin siir yinisimim simiir boinmīmauwuyim ini siir hiriinan ywowim mi kimiirin krīma nokwao boinkim mi kimiirin maigimaigra krīma nwowaiginugikim mi krīma kimiiram sriininaekim ¹² kīma iinokiinokin Adi Komii siir sibgu wakaeyokna ap siya kimiiram nikiunanaekim mi kīma mi siya kīma wi iripa nidwowi mi kimiirin wi siyar kigriraowi mi siir dimin taemin miyik miyikim kīma wi simiirar ninan haiswowi. Iriig.

¹³ Inokiinokin krīma Adi Komii siirar boin wadie nanaekim ti dimin taemin imiirsiyin. Biīya krīma kimiirin Adi Komii siir yai imiir boinmīmauugim mi kīma simiirin ina wakaeyokna apim sima inkamni yai rani. Nūngaka. Ti yayiyim kīma wakaeyokna apim kīma Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apkim, ti yayiyim sima dimin ar tirikim kimiir

kwoinawin, iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim. ¹⁴ Kima ti iikamim Adi Komii siir pugananim nu Judianim yipiki naingwo tɔbmiiyim Kraisi siir wakaeyokna apim simiir kigna miriyan iikamnan bidi ywowim. Ti nomiiyauim, ti iikamim ti om Tesalonaika tiranim kimiigikimiirar nomiiyauim kimiirin siyiu biyie simar tirkim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi iriipa hiriinan sima ti Judan iikamim sima siyiu biyie bidi mi tirim iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim waraur nwowim. ¹⁵ Biya Juda iikamim sima nisomsomaokaokim profet kamim yipiki biya Adi Komii siir yai imiir nanaakninkii haiginuim mi mhoiia simiir yinneyim sima yisomao krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir mi tariinanin sima ini siyiu biyie krimiirar swoki tirim mi ti siyiu hiriinanin sima tirin mi Adi Komii siir kwoinin ini haugihauga whiyekiyin. ¹⁶ Mi sima dimin bibiyie iki iikam nhirim simiirar tirkim. Dimusi rani, sima krimiir siyiu iir ninkripkigim iikamim Juda iikam tani krɔma yai simiir boinmimauusi. Mi hiriinanki nuwi sima digiumii ti dimin biyie iir haimriiyugim mi Adi Komii siya wi simiir nwoki anmaiwarkainaim. Ti iikam bibiyeyim dimin bibiyie imiirar tiryokiyoyim mi taka iya Adi Komii siya hik ti simiir dimin bibiyeyim simiirsi hauuwana saeya bidi yimbiniya. Iriig.

Pol siya simiir swoki kigam naingwokin

¹⁷ Mi ti iikamim krimiirin sima nikropkikim mi krɔma ina yamim mi iiyim hoingak rani, krɔma kimiir haiburgigim mi krimiir kwoinim ini kimaka waraurar yinkin okiyim. Mi krɔma wigkamim wigpiowa kampiowa niinga nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krɔma kimiir whwonkam kignakiyamɔn ina naingwowim mi krɔma ina niki hidim siyiuwamɔn krɔma wi panina niti kimiir kignakiyamɔn. ¹⁸ Kara Polkin mi kara inokiiinokin ina kinankiun kimiir kignakiyamɔn mi krimiir siyiuin ini Setan siya yinkripkiyin. ¹⁹ Mi Mhoiia iya Jisis siya swoki iti mi krimiir hainami mi krɔma wi saika nwowi mi wi omwaiya waiyayokiyokigiyami. Mi mhoiia iikamim sima wa ha dimusi boini krɔma wadieyairgim? Mi mhoiia krɔma wi maigimaigra dimusi nwowi? Mi Mhoiia krɔma wi krimar dimusi hainanaei? Krɔma wa hainanae, krimiir inig iirarin. Dimusi rani, iikamim kimiirsika. ²⁰ Kima iikamim yipiki krimiir yai imiir wakaeyim mi Adi Komii siir kigna apim, wim kima maigimaigra krimiir nwo haiginuwi. Iriig.

3

Timoti siya yai kibiya sair hainanikin mi Pol siya ini

mairgimairga ywowin

¹ Mi iya krɪma nwoimararɪm waraur nitam nwoninaeya, krɪra hɪniina naingwokwoko nikrɪra wɪ om Atens tir nwonaowidi. ² Mi krɪra pɪ krɪmiir nomiiyauin Timoti siirara nikropki yipikin siya krɪraka mɪriiyin Adi Komii krɪmiir Wanɪn siir mɪi aairɪn mɪ Kraisi siir Yai Win Kibi aair nanaaknɪnki haiginiuwam mɪ siirɪn krɪra nikropki mɪ siya niti kimiirɪn wɪ siya whɪnkɪnsiis haiginiuwi mɪ kimiir kwoinin wɪ kirie nwoki owim Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apamin ³ mɪ ta hɪriinan sairsika, kimiir iikam nɪrkɪm bi kiyopsimsibgim. Dimusi rani, ti hik imiirsika. Mi kɪma, kɪma kɪmarɪn ina nɪnoknɪnkɪnim ti hikɪm Adi Komii siyar nimbinkɪn krɪma haiyamɪn. ⁴ Mi biya iya krɪma kɪmaka waraurar niki owa, krɪma kimiirɪn hɪniina boinmauugim, iikam nɪrim wɪ dimɪn biyie krɪmiir tiri. Dimusi rani, krɪma Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apikim. Mi kɪma ina nɪnoknɪnkɪnim ti hɪriinan dimɪnim kimiir nimbini krɪma biya kimiir bidiya iki boinmauuim. ⁵ Mi kara ii priei nwowim pɪ boriisopi mɪ kara Timoti siirɪn ta hɪriinan sairsiya nikropkisauugin kimiir kɪgnakiyim, kɪma ini Adi Komii siir mɪi aairar mɪriiyim iyie? Saiir mɪrii rani. Kara pɪ nididi kimiir kwoinim wɪ Setan siya nɪpiyaokisi mɪ dimɪnim krɪma tirim, sɪma wɪ naekak nwo rani. Iriig.

⁶ Timoti siya kimiir haiburgigin mɪ siya tiriir ha nitin mɪ ta Yai Win Kibiya siya ina anaaknɪnkii haiginiuni. Kɪma Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apkripkai mɪ kɪma iikam imiirɪm warar timi inkɪn aingwokwonanae mɪ krɪmiirɪmin iripi hɪriinan warar timi inkɪn aingwokwonanae krɪmiir kɪgnakiyam, krɪma naingwowiya kimiir kɪgnakiyim saiir hɪriinan. ⁷ Mi krɪma wɪ mairgimairga nwokripkaii. Dimusi rani, iikam kɪma ini Adi Komii siir yai imiirar niki wakaeyokna apkripkaiyim. Mi iikamɪm sɪma siyu biyie krɪmiir tiriyim mɪ krɪma hikak biri nwowikim. Niingaka. Mi dimɪnim krɪma wakaeyim kɪma tirim, yim krɪmiirɪn sɪmar whɪnkɪnsiis haiginiuwi mairgimairga hɪriiyar nwokripkaiyim. ⁸ Mi kɪma Adi Komii siir yai imiirɪn hɪriinanar wakaeyokna apkripkai mɪ ha timi okworɪnu kripkai mɪ hɪriinankɪniuwɪ, krɪma wa nongwomamair aei. ⁹ Mi krɪma Adi siirɪn wɪ panɪna boin wadie mɪ krɪma siirɪn wɪ ha nɪsiimauuwi krɪma mairgimairga kirie komiigakim. Dimusi rani, iikam kimiirsika, ha? Yio ti hɪriinanɪn yio siyu karamaeka. Niingaka. ¹⁰ Mi inokɪnokɪn krɪma Adi Komii siirama sɪinanaekim krɪma kimiir kɪgam mɪ kimiir naingwo tibmii aair whɪnkɪnsiis haiginiuwam mɪ kimiir naingwo tibmiiya saeya wɪ sapisap kipi nwo. Iriig.

¹¹ Mi krɪma hɪniina naingwowi krɪmiir Adi Komiiyɪn mɪ

krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis, sowa whindiriraerarkiko kimiir kignakiyam. ¹² Mi krima hiniina naingwowi Biyyan Inkam Komii siyar tirkii kimiir nomiiyauim iki iikam nhirim hinda tinda nwowim simiiramim nhami nhami kipi naingwokwonanae opki mirkimirka sae ninkiniya mi ha bwaembwaekiniamiya sair hiriinan, ta krima naingwokwo nanaeiya kiiiram sair hiriinan ¹³ mi iriipa hiriinan Biyyan Inkam Komiiyin siya wi kimiir kwoin imiir tirkii sima kirie nwoki owim. Mi mhoiyya Biyyan Inkam Komiiyin wi siir iikam imaka niti mi kima Adi Komii siir whwonkam ida wi dimin whirki kimbu rani. Iriig.

4

Ti hiriinan siyyuin kima Adi Komii siir wakaeyokna apiyyin yio Adi Komii siir maigimaigra haiginiuwu

¹ Biyya krima kimiir bidiyar iki boinmauuim mi kimiir bidiyar mi iisimauuwim siyyuin Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna apanin mi maigimaigra siir nwo haiginiuwim mi krima ina ninokninkinim mi kima simiir tiri mi krima kimiirin wi asi sriinanae krimiir Biyyan Inkam Komiiyin Jisis siir yai imiiramim mi kima ti siyyu iirin wi hirii hiriinanar tirnanae. ² Kira bidiyar yinokninkinin yayim biyya kiriir boinmauuuwim krima, Biyyan Inkam Komiiyin Jisis siir inigni. ³ Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim kira kigna diriraeraram simiirin donkworinukripkai mi kima dimin whirki kimbu karamae hiriyyar dwokripkai. Mi kima siyyuin hii nanaeiyyin siirsiiyin aru dwo. ⁴ Mi kima irira nwinwira sibgu dinokninkin siyyuin kimiir piu aiir kigriraowanin mi rirmiyya dwokripkai mi Adi Komii siya ti hiriinan dimin miyyikin siir kigi mi siya wi maigimaigra nwowi. ⁵ Mi kima hii nanaei siyyu biyyeyin siiram kipi naingwokwonanae iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim simiir hiriinan kipi nwo. Nningaka. ⁶ Mi kima kimiir nomiiyauim simiirin siyyu bibiyie kipi tirhaiginiu mi simiir kwoin imiir kipi kiyai Nningaka. Dimusi rani, biyya krima kimiirin hiniina boinmauugim, iikamim yipiki ti hiriinan siyyu biyye iir tirim yim wi Biyyan Inkam Komiiyin siya nonkwobumbuninkin haiginiuwu. ⁷ Mi Adi Komii siya krimiirin siyyu bibiyie tiram bi nikiunakin. Nningaka. Siya krimiirin dimin whirki kimbu karam nwowim nikiunakin. ⁸ Mi iikamim yipiki digiumii ti yai imiir haimriiyugigi, yim sima digiumii iikamim ti yai imiir boinmauuuwim simiir haimriiyu rani. Nningaka. Yim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyuwu yipiki inkamin naeyu kimiir huuin.

⁹ Mi kara kimiiramın wı winboinki rani, siyũin nomiiyau nhirmiyam naıngwokwonanaeyın siirın. Nıngaka. Dimusi rani, kima bıdiyar yınoknınkınım. Dimusi rani, kara kimiir bıdiyar iki boınmauũın Adi Komiiini siya naıngwokwonanaeyım kimiir nomiiyau imiiram. ¹⁰ Mi kima kimiir nomiiyauım simiiram bıdiyar yaıngwokwonanaeyım hında tında nwowım nu Mesedonia hir mi krıma kimiirın pı hınına boınkii, kima kimiir nomiiyau imiiram daıngwokwonanae. ¹¹ Mi kima omwai sibgu waiya yokiyokiiyam daıngwokwo mi dimın biyie tirım kipi naıngwo mi pıu mınki kipi piyao mi kima kimiir umır mıı imiirar sibgu mırii, bııya krıma niki boınmauukiya saıir hiriinan. ¹² Mi iriipa hiriinan iikamım yipiki Adi Komii siiram naıngwo tibmii karamae nwowım simiir whwonkam ida kimiirın sima wa kignaıngwo boini kima iikam mııyik mııyikim mi kima dimın taeminım wı kima kimar haiyam naıngwona rani. Nıngaka. İriig.

Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya nitan ii aeya

¹³ Mi kara pı boriisopi iikam kima habwaowaenan nwowım kimiir nomiiyauım naokaowım simiiramın. Mi kara pı boriisopi kima maırgımaırga nwo karam nwowım ti iikamım naokaowım simiirsıyın ti iikamım yipiki Adi Komii siiram naıngwo tibmii kın karamae nwowiyım simiir hiriinan mi siya ti iikamım simiirın wı swoki kinınsiin idwo rani, omwai waiyayokiyokiiyamam. Nıngaka. ¹⁴ Mi krıma ina naıngwo tibmiiyım Jisis siya bıdiyar iki aonamın mi siya kimidiniya ie hiranki swoki insiin idwo, tiriiginım yipikim Adi Komii siir yai aıiram naıngwo tibmiiyım mi ha naonamım mi Adi Komii siya wı ti iikam imiir hidnınsiin idwowi mi sima wı saıka warar swoki inkin iti.

¹⁵ Krıma kimiirın dimın taeminım yipiki bııya Biiyan Inkam Komiiyin siyakısiyar boınım simiir boınmımauıwi. Yım hınıngım, krıma ti iikamım yipiki ti omwaiya niki waiyam mi iıya Biiyan Inkam Komiiyin siya niti mi iikamım yipiki bııya naokaowım simiir bııyın wı krıma nam tani. Nıngakinıngaka. ¹⁶ Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya wı ninomor kou hirankın sasar niuuni mi siya wı yai komiıyar boınkı mi Adi Komii siir paekwosımın kirıe komiıgakin siya wı komiıyar kauwok boınkı mi Adi Komii siir kidin wa masboınkı mi Kraıs siir iikamım yipikim bııya naokaowım mi bııkıbiiyın wı simar nınsiin idwowi. ¹⁷ Mi ta saıir mhoııyarın mi iikamım naıngwo tibmiiyım yipikim omwaiya niki waiyam mi yım wı simaka warar nınkin ami mi iikamım sima Biiyan Inkam Komiiyin siirın wı kou hir niyiskaiwini. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya krımiirın wı ti hiriinan siyũ iırsi nıkıunainami mi krıma inokıinokın

wi saikar nwoyokiyokiikaiyami. ¹⁸ Mi kima irni nwiirni whinkinsiis ankinsiis haiginiu mi maingimairga ta yai anaka dwo. Iriig.

5

Krīma hiriīyar sibgu okworīnu kripkai iya Biīyan Inkam Komiiyin siya swoki itina saiirim

¹ Kima ti nomiiyauim, krīma iya ti diminin siya nimbiyamana pi yokwoni kimiir winboinmauugi rani. ² Kima iikamim, kima ina sibgu inokninkinim iya Biīyan Inkam Komiiyin siya nitina ya wi inkamin digworaekwo tauaeyim nitiyin niyaka wi siir hiriinan niti mi iikamim wi hindara nanaawini. ³ Iya inkam nwirki ha boini krīma ini wadīeyar sibgu owim mi dimin biyie whir karamaeka mi dimin whirin ina yimbiyamim simiirin mi simiir tirbu wiga yipiki yinisim naokainam tiriya mi ha diyuraeyiwuwiya saiir hiriinan mi sima wi saiirsi kiyoopki rani. Nūngaka. Wiga yinisim naokainani hikim simiir hai karamae bi swoki owika. ⁴ Kima ti nomiiyauim, kima yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karam nwowiyim simiir hiriinan tani mi iya siya swoki itina ya wi krīmiir nanaa haiginiu rani, hiiyan inkamin yipiki digworaekwo tauaeyaeiyin siir hiriinan. Nūngaka. ⁵ Kima iikamim ini Adi Komii siir yinisisim ara ywowim mi siir yai imiirar wakaeyokna ap. Kima Setan siir iikam tani yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowim. Nūngaka. ⁶ Mi ti hiriinan saiirsika, krīma iikamim yipiki Adi Komii siir yayim simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir hiriinan tani. Nūngaka. Krīma krīmasiyar mintaraona mi diminim Adi Komii siya boiniyim simiirar wakaeyokna apiyokiyoki. ⁷ Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap karam nwowiyim, yim ini iikamim nhwo whwonkaowiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ini iikamim op kirie kwiyae whaowaeiyim mi dimin taemin ha priidiriraeraramiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁸ Krīma iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim krīma krīmasiyar mintaraona. Krīma Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap mi iikam imiirim daingwokwonanaei. Ti dimin hiriinanim kimiir whinkinsiis haiginiuwiyim, yim nhaowa inkamki hioikwowniya saiir hiriinan ywowim. Krīma Adi Komiiyin yipikin mhoiīya krīmiir nikiunakiyanin mi krīmiir whindiriraeraranin siiram waikao. Mi ta hiriinan wi saeya whinkinsiisi pagra kirieya iya kamim yayi niiniyim simiir mwo imiir haiginiya saiir hiriinan. ⁹ Adi Komii siir iowa krīmiiram biri nimbinga krīmiir nonkwoninwomwīrninkinim. Nūngakinūngaka.

Mi siya ha nĩmbingĩn krĩmiirĩn, krĩmiirĩn wĩ krĩmiir Biiyan Inkam Komiiyĩn Jisis Kraisi siir inĩgni nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Biiya siya krĩmiir whĩndiriraeraram naokin mi ta hĩriinan sairsika krĩma yipiki omwai waiyam mi yipiki naowim mi mhoyiya krĩma wĩ omwai saikar waiyayokiyokii iinokĩnokin. ¹¹ Kĩma irni nwiirni dinan inkĩnsiis ankansiis haigĩniũ mi irni nwiirni timi whĩndiriraerar haigĩniũ tariinanĩn kĩma tĩra saĩir hĩriinan tĩr. Irĩig.

Nĩkopkaigiyani yai imã

¹² Krĩma kĩmiirĩn igao yai boĩnkĩm, kĩma iikamĩm Biiyan Inkam Komiiyĩn siya nĩkmwĩn kwoim kĩmiir bopwoniya waraur nwowim simiir yai imiir wakaeyokna mi simiirĩn siyũ miyiyik imiirar diisiimauu. Dimusi rani, kĩmiirĩn ini simar kigrĩraowim mi ini simar nowomwarkaiyũim Adi Komii siir dimĩn taemĩn imiirĩn. ¹³ Kĩma ti kam miyiyik miyiyikĩm simiiram daingwo mi simiiramĩn ha daingwokwonanaei. Dimusi rani, dimĩn taemĩnim sima tĩriiyim simiirsi. Kĩma iraka nwiirka dongwomamair ae.

¹⁴ Ti nomiiyauim, krĩma ti yayim kĩmiirĩn igao yai mĩnsi boĩnki mi kĩma iikamĩm yipiki nhakiuwiyim simiir boĩnwakae. Mi iikamĩm yipiki nididiyim simiir whĩnkĩnsiis mi iikamĩm yipiki maĩrgimaĩrga nwo karamae nwowiyim simiir kĩnsiis haigĩniũ mi kĩma hiĩnsĩma dwo iikam simakan. ¹⁵ Kĩma sibgu mĩntarao, kĩma yipiki iikamĩm siyũ biyie kĩmiir tĩr haigĩniuwiyim, kĩma simiirĩn wĩ yamdi kipi swoki tĩrbu haigĩniũ. Nĩngaka. Mi kĩma irni nwiirniyĩn mi iikamĩm hĩnda tĩnda nwowim simiirĩn dimĩn miyiyik imiirar tĩr iinokĩnokin.

¹⁶ Mi iinokĩnokin kĩma wĩ maĩrgimaĩrga dwokripkai. ¹⁷ Iinokĩnokin kĩma nhwo Adi Komii siirama kwisboĩnanae. ¹⁸ Kĩma Adi Komii siir boĩn wadie ti dimĩn taemĩn whĩekakim nĩmbimbiiyamĩm simiirsi, Adi Komii siya wĩ maĩrgimaĩrga kĩmaka nwowi, kĩma ti dimĩn taemĩnim Kraisi Jisis siir inĩgni tĩri yipiki kĩmiir whĩnkĩnsiis haigĩniuwiyĩn.

¹⁹ Kĩma dimĩn taemĩnim Adi Komii siir naeyũin siya tĩriiyim simiir kipi kikinokou. ²⁰ Kĩma, kĩmiir whwomĩsim amĩmĩra kipi nwo mi siyũ biyie kipi nĩsiimauu ti kamĩm Adi Komii siir naeyũin siya boĩnmĩmauuĩn dimĩnim mi ha nanaaknĩnki haigĩniuwim. Nĩngaka. ²¹ Kĩma dimĩn taemĩnim iikamĩm sima boĩnmĩmauuwiyim mi sima nanaaknĩnki haigĩniuwiyim simiir kĩnanankĩu mi dimĩn kĩbi kĩbiyim simiir sibgu onkworĩnu. ²² Mi dimĩn biyie imiirsi dapyok.

²³ Kara ha naingwowi Adi Komii krĩmiir Wanĩn siyairgĩn maĩrgimaĩrgani bwamkibwamĩn mi kĩmiirĩn wĩ siyar whĩnkĩnsiis haigĩniuwĩ siir wakaeyokna apĩm mi ta hĩriinana sairsika kĩmiir kwoĩnim mi kwoĩnbudim mi kĩmiir piũim wĩ

wadieya hiriyar, nwokwokini mi wi iya Biyan Inkam Komii Jisis Krai siya swoki iti wi saiir nadi giuwi. ²⁴ Adi Komii siya kirirami bidi yikuin mi kima siirgisiirgin mi siya siir kwoinin bi swoki kisina haigiikin mi siya wi ti dimin imiir tirkipkai mi wi sima digii.

²⁵ Ti nomiyauim kima Adi Komii siiram ti kwisboin krimiirim mi siya wi krimiir nwoki whinkinsis haiginiim. ²⁶ Iya kima krimiir nomiyau imiir nokboinmama iriyim kima simiirin warar dankabmama iriyam. ²⁷ Kara krimiirin Biyan Inkam Komiiyin siir inig iir boinki, igao yayim kima ta yokwowa wara nomiyauim waraur nwowim simiir whwonkam ida mwain. ²⁸ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komii Jisis Krai siir naingwobumbuwa wi kimaka nwowi. Iriig.

2 TESALONAIKA

Ta yokwowa Pol siya wɔnkika iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm simiiram om Tesalonaika hɔranɔm simiiram ta yokwowa biyana siya wɔnkiya saiir mhoiiyar. Siya simiirsiyɔn mɔnsi wɔnkikin nhɔrim yɔm ha boini, Jisisɔn bidi swoki itɔn mi Pol siya hinɔnam naingwowi simiir niksisaeya pi digiyɔm. Mi siya Biyan Inkam Komii siya nitana saiir asi swoki wɔn boinkikin. Iriig.

¹ Pol, Silvenes, Timoti ta yokwowa krɔma wɔnkika iikamɔm naingwo tɔbmiiyɔm Adi Komii siir piuganɔm om Tesalonaika hɔranɔm kimiiram. Mi kɔma krɔmiir Adi Komii mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraissowiigo. ² Mi krɔma hinɔna naingwowi Adi Komii krɔmiir Wanɔn siya mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraissiya, sowiir naingwoyɔmiyoka kimaka dwo mi kɔma hiriiyar dongwomamair aekaeyam. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadieki

³ Inokiiɔnokɔn, krɔma Adi Komii siir boin wadie iikam kimiirsi. Dimusi rani, kɔma Adi Komii siiramɔn nhami nhami naingwo tɔbmii rani mi wɔm kɔma nhami nhami mi naingwokwonanae rani, irni nwɔrniyamɔn. ⁴ Dimusi rani, krɔma kimiir inigɔm ti dimɔn taemɔnim simiirsi hainani mi krɔma ina boinmamaugiyɔm iikamɔm Adi Komii siir piugananɔm hinda tinda nwowɔm simiir mi krɔma simiir boinmimauu dimɔn biyeyɔm yipiki iikamɔm sima tirɔm kimiir mi kimiirin sima kimpipisu prasae bi hauugɔm. Mi ti kimpipisu hiriinanɔm yɔm wi maigimaigra nwo karam kimiir nwowwaiginiu rani. Nɔngaka. Wɔm kɔma maigimaigra mi kirie hiriiyar nokworɔnu kriipkaigɔm. Iriig.

⁵ Mi kɔma hiriiyar dokworɔnukriipkai krɔmiir nɔsiimauuɔm Adi Komii siya iikam imiirin wa kiwaki kimiir kinankuam. Dimusi rani, krɔma siir mɔi aiir mɔrii. Mi hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikam whiekakɔm wi simiir nɔsiimauuwi hinɔnin wɔm kɔma wadieki. Dimusi rani, wɔm kɔma ta kinanku aiirin hiriiyar nokworɔnukriipkaigɔm mi yɔm sima miyik rani mi siya wi hinɔna boini ini wadieyar mi owɔn kira saikar timi inkin o mi kiriirin wi siyar kigiraowi. ⁶ Mi mhoiia Adi Komii siya wi ti iikamɔm yipiki biya siyɔu biyɔe kiriir tirɔm simiir nonkwobumbuninkini. Dimusi rani, iikam whiekakɔm siya wi wadieyar sibgu kigirkaki. ⁷ Mi iriipa hiriinan mhoiia Adi Komii siya wi ti dimɔn taemɔnim yipikin kimiir mi krɔmiir maigimaigra krɔmiir nwowaiginiu kamae nwowiyɔm mi wi siya nitkiigii mi sima wi krɔmiir haiburgigi mi krɔma wi wadieyar sibgu owi. Mi ti dimɔn taemɔn whiekakɔm wa

nimbiamyi iya Jisis siya mi siir paekwo sim ieya iya sowa Adi Komii siir om iir haiburgigi mi sima wi sima sima nimbiamnae paeya paowii karamaeya saiir hirin. ⁸ Mi siya yipiki iikamim Adi Komii siir ninokninkinsi boriisopin wi simiir tirbuwi, iikamim yipikim krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siir Yai Win Kibiya saiir wakaeyokna karamae nwowiyim wi warar mi inkin tirbumbuki. ⁹ Mi ti hiriinan iikamim siya wi simiir tirbumbuwi mi Biyan Inkam Komiiyin siya wi simiir nikropki sima siir whwonkam ida nwosi mi siir dimin kirie komiiyin paenan nuyaeiyin mi siir kirie komii aeya mi wi sima tioidwomaii inokainokin. ¹⁰ Mi tikiriiginim yim wi taka hiniin iya sae nimbiamyi mhoiia siya niti mi iriipa hiriinan iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim saiir-sika mhoiia sima wi inig komii siir hauuwi. Sima mi krima wi kakakar nwowi mi maigimaigsa saika ninkin owi. Mi siir yaiyim krima bidi yanaakninkii haiginiuin mi kima simiirar wakaeyokna ap. Mi ti hiriinan saiirsika kima mi sima wi ti digworaekwowim simiir nwoki tirim.

¹¹ Mi ta hiriinan saiirsika inokainokin krima iikam kimiiramim Adi Komii siirama srii, kima wi mi miyik nwoki miriyyim mi ta hiriinan saiirsika siya wi hiniin asi naingwowi siir yinisisim nwowamin. Krima siiram kwis boini mi ta hiriinan saiirsika kima wi dimin taemin miyik miyikim kima tiram naingwowim wi simiirar nwoki tirim. Mi kima ti diminim kima tirim wi siir kirie aiirar tiri, whisarii rani, kima siiram naingwo tibmiigim. ¹² Mi krima ta hiriinana saiirsi kwis boini Biyan Inkam Komiiyin krima siir inigin wi kougikouwa hainanki. Dimusi rani, ti dimin miyik miyikim siya tirim iikam kimiir kwoin imiir mi sima wi kimiir inig imiir hainanprapraskii. Dimusi rani, siirsika. Mi ti dimin taeminim wa nimbiamyi whisarii rani, krimiir Adi Komiiyin mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai sowiirni naingwoyimiyoka ini krimaka nwowa. Iriig.

2

Dimin biyeki biye ieya

¹ Tapa krima ti nomiyyauwim kimiirin Biyan Inkam Komiiyin siir boinmauugi, siya wi sipi swoki iti mi krima wi irkariipa saika nwowi. ² Krima kimiir srii, ti nomiyyauwim kimiir kwoinin nidid kwoin aisiima kipi niki o mi kima ha wakaewinkim Biyan Inkam Komiiyin siya bidi yitin. Ningaka. Krima ninokninkin tani, kimiirin inkamki boinmauugim ti dimin imiirin mi inkamki nanaakninki haiginiugim mi siya tari ha naingwokin Adi Komii siir naeyiun siya boinmauugin siirin mi tari yokwoni inkamki

winhauugin, ti dimin taeminim mi simiirim kipi naingwo tibmii. ³ Mi inkam nwrki kiriir kwoin iir nipiyaokiyam kipi kigninkinwin ti hinin siyu bibiyeyim sim, yai biyie boin mi yokwo biyie win mi iki dimin biyie nhirim simiir warar. Niingaka. Mi ta iya Biyan Inkam Komii siya swoki itana, saeya wi whisarii nimbiam tani. Niingaka. Biyan iikam whiekakim wi digumii Adi Komii siir niki haimriyuwi mi ti inkam biyie komiigikomiiyin yo wi sasar nanaakninkiinaei. Mi ti inkam hiriinanin siyairgin maeyauwa paeki nwowa saair hir tioidwomaii. ⁴ Mi siya wi sasar nokmwın okwonaei Adi Komii siir om hirin, digworaekwo niksisaeyim iikamim sim hainaniyim simiir biyin mi siya Adi Komii siir omaka aiir nidwokai mi siya wa boini, karakikaraingın Adi Komiiyin.

⁵ Mi kima daingwoki yayim biya kara kimaka niki owa mi ha boinmamauuwim simiirin mi kima simiirin biri naingwowarkainakim, aniya? ⁶ Mi tariinanin, kima ti Adi Komii iirin ina ninokninkinin dimin siir siyu iir ninkripkiyin mi ta hiriinan sairsika, siya wi sasar nanaakninkiina rani. Niingaka. Wi iya Adi Komii siya nimbina siirim, wi saairar digi. ⁷ Mi iriipi hiriinan, ti dimin biyeyim yipiki ti inkam biyeyin wi siya tiri, iya siya niti ya bidinanar nimprio amkika mi ti inkam biyeyin yo wi niki it rani. Niingaka. Siir siyuin wi Adi Komiiyin yipiki siir siyu iir ninkripikouwin wi siyar haiwao budgii siya nitamin. ⁸ Mi ta saair mhoiyarin, ti inkam biyeyin siyu biyie iir wakaeyokna apiyin mi siya wi sisiyar nanaakninkiinaei. Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis siya inkam biyie komiiyin siirin wi yainiyar kubrukigi mi Jisis siya wa swoki iti mi siya wi sasar nanaakninkiinaei mi ti inkam komii biyie siir kirieya wa digi mi siirin wa nonkwobumbu ninkinki. ⁹ Mi ti inkam biyeyin siyu biyie tiriyin siya wi inkam komii biyeyin siir kirie komii anaka niti mi siya wi dimin kirie komii komii imiirar tiri, ti diminim yipiki biya iikamki kig karamae nwowim mi siya wi dimin miyik miyik imiirar tiri iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginuwi mi siya wi dimin biyie kirie komii komii imiirar diriraerari iikamim sima wi nwoki kigididim. ¹⁰ Mi siya ti iikam imiirin wi inkam komii biyeyin siir kirie komii anakar kiyopsibgi haiginuwi. Mi ti yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim, yim wi Adi Komii siyar nonkwobumbuninkin iuguski. Siya wi simiir kiyopsibgi haiginuwi. Dimusi rani, simiirin bi nanmaiwarkainakim mi sima ta Yai Win Kibiya kaimwo nwowiya saairim biri naingwo tibmiikim. ¹¹ Dimusi rani, ta hiriinana sairsika, Adi Komii siya bidi kiwakiyin diminin simiir kiyopsimsibgikikaiyamın. Mi siya simiirin minam tirikikin sima ti niksisaie diminin

siirim nwoki naingwo tibmiyim. ¹² Mi ta hariinana saiirsika, ti iikamim yipiki yaimwokiyaimwo aiirim naingwo tibmii karamae nwowim, sima wi dimin biyie haii Adi Komii siir hiranki. Dimusi rani, sima dimin biyie tirim naingwokim mi Adi Komii siir yai aiirim bi naingwo tibmiikim. Iriig.

Mi kimiirin Adi Komii siya bidi yimbinin kimiir nanmai-warkainamin

¹³ Ti nomiiyauim Biyan Inkam Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin mi inokiiinokin krima Adi Komii siir boin wadie. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siyar nokmwim okwo haiginuugin kimiir nanmai-warkainaim. Kara kimiirin whisarii bi nanmai-warkainakin Adi Komii siir naeyiun siir kirieni kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginuwi dimin whirki kimbu karamae nwowamin mi siir yaimwokiyaimwo aiiram naingwo tibmiyim. ¹⁴ Siyar nikiunakin kimiirin ti dimin taeminim simiiram kimiir naingwo tibmiini, ta Yai Win Kibiya saiiram yipiki krima nanaakninkii haiginuwa kimiir mi kima wi dimin miyik miyika haii krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siir hirankin. ¹⁵ Mi ta hariinan saiirsika, ti nomiiyauin kira kiriir kwoinin kirie dwo mi ha dokworinu mi ta yai aiir wakaeyokna ap, biya krima boinmauwim kimiir krimiir yainiyar mi yokwoni krima mi winhauugi ikim.

¹⁶ Krima ha naingwowi ti krimiir Biyan Inkamin Jisis Kraiis siyar mi krimiir Adi Komiiyin yipiki krimiiram naingwokwonanaeiyin mi krimiir whinkinsiis haiginuwiyin siir naingwobumbuwa, wi krimiir hauuwi mi naingwo tibmii miyika mi iya siya nitana saiirim nwokwokin aka ¹⁷ kimiir kwoin imiir siiboboinu haiginuwam mi kimiir kwoinin wi hiinsima nwowi mi kima wi kirieya nwoki owim mi siya wi kimiirar whinkinsiis haiginuwi dimin miyik miyik tiram mi dimin taemin nhirim simiir warar mi wi siyar whinkinsiis haiginuwi kimiirin yaimin dimin miyik boinam. Iriig.

3

Kima krimiiram kwisboin

¹ Tariinanin ti nomiiyauwim, kima Adi Komii krimiir Wanin siirim kwisboin krimiiram mi ta hariinan saiirsika krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir yaiyim wa namsisauugi omom omomim simiir. Mi iikamim sima simiir wakaei mi sima wa wakaeyokna api, ti iikamim kima wakaeyokna apim saiir hariinan. ² Mi siirim kwisboin, siya krimiir nanmai-warkainaim iikam biyeyim simiir hirankin. Dimusi rani, iikam whiekaki bi wakaeyokna apikim Adi Komii siirin.

³ Mi krima ha naingwo tibmii, Biyan Inkam Komii siya wa diriraerari mi siya wi kimiir whinkinsiisi kima sibgu

okwo rinukripkaiyim mi siya wi kimiirar kigriraowi mi Setan siya wi kimiir niyopakaiyiu rani. ⁴ Mi krīma naingwo tībmīi kiriekakim Biyan Inkam Komii siirimin mi iikam kimiirin wi digar nwowaiginiuwi mi kima diminim biya krīma boinmamauwim mi mhoiia kima wi simiirar swoki tirkipkaii.

⁵ Krīma ha naingwowi, Biyan Inkam Komiiyin wi siyar nowomwarkaiyiuwi kimiir kwoinim mi kima wa ninokninkini, Adi Komii siya iikam kimiiramar naingwokwonanaeikin. Mi iia kima hikak nwowi mi kima wa sibgu okworinuwi Kraiis siir inig iirin. Iriig.

Iikam whiekakim kima miyar mirii

⁶ Mi tariinanin krīma yai kirie kimiir boinki Biyan Inkam Komii siir yai imiir. Mi yipiki iikamkim kimiir bopwoniya waraur nwowim siya hindara sibiidwo nanmimiki mi yaimin diminim biya krīma hauugiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kima aru siirsi dwo. ⁷ Whisarii rani, kima kima ina ninokninkinim, kima miyim krīma miriyyim simiir hiriinan wakaeyokna mirii. Biya iia krīma kimaka nwowim krīma hindara bi sibiidwokim. Nūngaka. ⁸ Mi krīma inkam nwirni naeyim whisarii bi sibaekim. Nūngaka. Krīma umirniyar sainaekim, ni nabie mi pranae, bi miriigim mi ta hiriinan saiirsika mi krīma hikanan wi kimiir hauu rani. ⁹ Mi krīma ti dimin imiir tiram miriikim. Nūngaka. Dimusi rani, krīma inig karamae rani, naemin dimin kimiir warauranki haiyim. Nūngaka. Krīma ti diminim minam tirkim, kima krīmiir kigna diriraerarim. ¹⁰ Biya iia krīma kimaka nwowim, krīma kimiirin yai kirie aiirar boinkikin, yipiki mi mirii karamae nwowiyin, naemin dimin siir kipi hauuae.

¹¹ Krīma ti diminim kimiirin whisarii bi boinkikin, krīma bidi wakaeyim, iikam nhirim kimiir bopwoniya waraur nwowim sima ini hindara sibiidwo nanmimikim mi mirii rani, sima yai ara sibiidwo boina yokiyokii. ¹² Ti hiriinan iikamim krīma yai kirie kimiir boinki, krīmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siir inig iir. Mi sima sibgu didwo mi kima kimiir mi imiirar sibgu ainmimik mirii mi sima naeyim sima hai, sima naeyimin mi iikam nhirmi anka kipi hai. ¹³ Mi iriipi hiriinan kima ti nomiiyauim kima kipi nhaku wa dimin miyikim kima tirim, simiirsiyin. Nūngaka. Kima simiirar tirkipkai. ¹⁴ Mi inkam nwirki ti yayim yokwoni krīma winkiyim simiir wakaeyokna karamae nwowi mi kima saika kipi nwo mi dimin whir saika kipi mi tir mi ta hiriinana saiirsika siya wi nididkak nwowi. ¹⁵ Kima siirimin sau omomnan kipi naingwo. Nūngaka. Kima saika boina, kimiir nomiiyau miyikni hanin.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁶ Krɪma ha naingwowi Biyan Inkam Komiiyin sasaargin iikamɪm simiir hauuwiyin nongwomamaɪr aekiyami siyiun siir bwamkɪbwamɪn. Mi iya kimiirin dimɪn miyik mi dimɪn biyekɪ nɪmbinii mi kimiirin wi nongwomamaɪrni kwoinɪn siya wi hiriyar nongwomamaɪr aekiyami. Mi Biyan Inkam Komiiyin wi kimiir irira nwonira aka nwowi.

¹⁷ Kara Polkin, kariir ɪnga wɪnkika ta boɪn maɪrgɪmaɪrga yaiya. Kara ti hiriinan minam wɪnkikɪm kimiir nɪsiimauuwɪm ti yokwoɪm yɪm karar wɪnkikɪm. Kariir ɪnga wɪnkɪm simiirin.

¹⁸ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiɪs siir naingwoyimiyoka wi whiekak kimakar nwowi. Iriig.

1 TIMOTI

Timoti siya ta yaiwɛn kibiya siir apua Yunis mi siir wai aeya Lois sowa boinmɛmauugo. Mi siya Jisis siiram ha naingwo tibmiiyin mi ini Adi Komii siirgisiir yai aiararar wakaeyokna apiskiyin. Timoti siirin Pol siya yimbɛn saika namim iki om nhirim simiir Krai siir yaiwɛn kibiya sair hainamim. Mi mhoiya Timoti siya iikamim naingwo tibmiiyim om Efesas hiranim simiir pasta nwowin mi Pol siya ta yokwowa ha winkika Timoti siiram, siir kirie haiginiuwim Jisis siir siyiu iir napim. Mi siya siirin siyiun iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigiraowiyin siir warar boinmɛmauugi. Iriig.

¹ Kara Polkin ta yokwowa kara winkika, Adi Komiiyin inkam ninimniski haiyin mi Krai Jisis ti inkamin krima nwokwokinin ninomor koua hiriir nikiunamam, sowanii nimbɛngin kariirin, Jisis Krai siir aposel inkam nwowam. ² Kara ta yokwowa Timoti kiriiram win hauugika. Kira Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin mi kira kariir yinisimnan asi nwokin. Kara minam naingwowi, Adi Komii krimiir Wanin mi Krai Jisis krimiir Biyan Inkam Komiiyin siir naingwobumbuwa mi siir naingwoyimyoka mi siir siyiun iwa inan kaikpimpitiyin wi kiriir hauugi. Iriig.

Krima niksisa siyiun siir kipi nonkwo

³ Biya iya kara kiriir haiburgigin mi ha namin nu Masedonia hiriirin, kara kiriirar niki boingigin, kira om Efesas tirar dwo. Mi inkam nhirim dikmiinankin, sima ti siyiu hiriinanin sima niksisaeyin Adi Komii siir yai aiar mi siir ditkigi. ⁴ Kira simiir boin sima wanmi niwiiyim simiir kipi whasprigin mi yidiwi wanwiyaeyim simiir inigin kipi nokdapyokiyokii. Mi ti hiriinan yayim, simiirin Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim wi saeya whindiriraerar tani. ⁵ Taka yayia sair yaimwowa kara kiriir boinmauwa, kiriir naingwo tibmiiya sair kirie haiginiuwam boinmauuga. Mi kiriir mhai kwoinim rirmiiya nwowi dimin whirki nitki karam nwowi mi kiriir naingwo tibmiiya iripi hiriinan kirieya mi owi. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar naingwo irkaki. ⁶ Mi iikam nhirim siyiu whira namim sima ini Adi Komii siir siyiu iiram yaowhriewhrieyiun yayim sima boiniyim, hindara priboin priboini. ⁷ Mi sima Adi Komii siirin siiramar naingwokwokim siir boinmɛmauwim. Mi simiir kwoinim nididgak bi nwokim. Sima ha naingwokim sima bidi yinokninkinim ta yai aiarin. Mi yim sima bi ninokninkinim. ⁸ Krima dinokninkin Adi Komii siir siyiun krimiir nsiimauu apiyim mi krima ti hiriinan siyiu iir tiri wi

wadieyar nwowi. ⁹ Mi tiki siyiu hiriinanin krɪma timi ninoknɪnkɪn, tiki siyiuin kam miyikim simiir tani. Nɪngaka. Yio hiriinan siyiuin kamim yaowae budieyim simiir yai nanugaugauwiyim simiirgin. Mi kamim digiumii Adi Komii siir mi haimriiyugigiyim mi siyiu biyie tiriyim simiirgin. Mi dimin biyieyim nu tir nwowiyim mi yopii ad nisomsom aokaowiyim mi inkam nwrni mi isom aokiyim. ¹⁰ Mi hii min mi nanaeyim mi inkamin inkam nwrnaka nanaeyin hii mi wigkam yinisisim mi tauae hainami ikim. Mi niksisee mi siir yai aiir priiboin priiboiniyin mi sima siyiumwokisiyiumwowin saika ninii nansaokim. ¹¹ Mi taki yaimwokiyaimwowa ini ta yai win kibiya saiiir hiriinan ywowa krɪma Adi Komii siirim maingimaingra ta yai win kibiya kariirin siyar hauugika inkam nhirim simiir boinmamauwim. Iriig.

Pol siya Adi Komii siir boin wadiekin siya siirsi naingwoyimiyokin

¹² Krɪmiir Biyan Inkam Komii Krais Jisis siir kirieya kariir hauugikin mi Jisis siya ina yaingwokiyan kariir mi aiir mirii siya wi digar nwowi. Mi siya nokmwɪn okwokin taka mi aiirin mi kara hiriinansi boin wadiekin siirin. ¹³ Biya kara siir inigin siirar niki boinbumbu haiginugin. Mi kara iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiyim, simiirin kara niki ipimparkim. Mi kara Jisis siir yai akar mi antamyiriyirkin mi kara siirin biri sibgu ninoknɪnkɪn. Kara tiki hiriinan siyiu iir asi tirkin. Adi Komii siirim birin niki aingwo tibmiigin nanga niki okin. Mi siya kariirsi asi naingwoyimiyokin. ¹⁴ Biyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbunanaekin. Mi Jisis Krais siir kirie aeya diriraerkikin kariirin mi kara siiramasi naingwo tibmii. Mi kariir kwoinin iki inkam nhirim simiirim asi mi naingwokwowi. ¹⁵ Mi Krais Jisis siya nua tiriiir niuunikin iikam biyieyim simiir niniski hainakikin. Mi ta yaiya kaimwo kɪnga mi krɪma saiiirim daingwo tibmii kin. Mi karargin inkamin siyiu biyie tiriyin simiir biyan inkamin. ¹⁶ Adi Komii siir kwoinin hinina naingwokin, siir naingwoyimiyoka biyan kariir tiriiir wimbini. Mi kara aknainan nwoki isiimauwi Jisis siirin inkam miounan, iikamim simiir whwonkam ida mi mhoiia sima naingwo tibmii mi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirin wa haii. ¹⁷ Mi Inkam Komiiyin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin inokinoka nwoyokiyokiigin mi siya bi naowikin. Nɪngaka. Mi siirin inkamki bi kigikin mi siyaki siyairgin, Adi Komiiyin. Mi siir inig komii mi siir namnamin ieya wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. Iriig

18 Timoti siya kariir yinisimkin biya profet kamim sima boina kiriir mi aiir. Mi kara kiriirar boinanae ta yai aiir mi kira profet kamim simiir yai aiir daingworinu. Mi kira kamim Jisis Kraiss saikar nwowiyim sau simaka sibgu okworinu inat. 19 Mi kiriir naingwo tibmiiya kirie dwo mi kiriir kwoinin dimin whirkin nitkii karam nwowi wi rirmiia nwoki owim. Mi kam nhirim simiir kwoinin iriipi hiriinan rirmiia mi inkin owim. Mi ini sima yitkiigiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi nikiigika. 20 Mi Haimenias mi Aleksanda sowa hinina tirko. Kara sowiirin yai karamaeka sowa Setan si-iramar timi am, sowiirar kwoinkin. Mi sowa tiki hiriinan siyuin, siir nwoki ninokninkini. Sowa mhoiia wi Adi Komii siir nigbumbu haiginiu rani. Iriig.

2

Nhwo kwisboini siyugin

1 Kara kiriirin minam srii kima iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii krimiir Wanin siiram sriigi iikam nhirim simiiram. Ta hiriinan kima sriinanaeya hiriinana sriinanae kipi sriipiyao, kimiir kwoinin saika damasukikin. Mi ta kima sriiya kima Biyan Inkam Komii siir warar boin wadieki. 2 Mi inkam komii nu kigriraowiyin simiiram wara timi srii. Mi inkam komii komii gavman ikim mi krima whiekakarim wi nwoki ongwomamair aeyim. Mi krimiir kwoinin wi hiinsima nwoki owim. Mi sima krimiir kigi mi sima wa nwoki aingwowim krimiir iga hinda tinda bi nokwowika. 3 Mi taka hiriinan sriiya, Adi Komii siya wi ogmwo mir karam nwoki. 4 Adi Komii inkamin krimiir nanmaiwarkainan siya hininam naingwowi iikam whiekakim krimiirin siya nanmaiwarkainam. Mi siya hininam naingwowi krima siir yaimwokiayaimwo aiir ninokninkinim. 5 Adi Komii nwirkinwiruwaigin mi Inkam Komii krimiir kaoprigi okwowyin Adi Komii siiram namim, iriipi hiriinan nwiruwarigin, siya ti inkamin Jisis Kraiss siyairgin. 6 Kraiss siirar kwoinkin, siya naowama mi aingwokin. Mi iikam whiekakim simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Ti hiriinan siyuin Adi Komii siir kwoin ieyargin, ti krimiir nisiimauuwim, iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam. Mi iikam whiekakim wi hindara nwoki priiyokaeyamim. Taka iya Adi Komii siyar nimbinga krimiir nanmaiwarkainam. 7 Adi Komii siya nimbingin kariirin aposel inkam nwowim, siir yaiya saiir boinimauuim. Mi iikamim Juda iikam tani simiir nini owomwarkai haiginiuim, ta yaiya saiir yaimwokiayaimwowa. Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin siyuin siir. Taka yaiya kaimwoka, kara niksissae rani, siyar nimbingin.

⁸ Kara ha naingwowi, omom omoman kamim sima Adi Komii siiram srinanaei. Mi iya simiir ina koua ninkigi Adi Komii siiram sriiyim mi simiir ina ti haiyapraski. Mi simiir mhi kwoinim rirmiya dwo, dimin whirki kipi nitki mi kwoinin haugihaugi whiyie. Mi ninkin wamwarkii boini yo ti hinin dimino wara kipi nwokai mhi kwoinuin. Iriig.

⁹ Kara ha naingwowi wig sima yuisim sibgu ii mi wi nwoki sibgu kigtidwokiyim. Mi simiir kana puaipai puaipai kipi hopyok. Mi mikinpai mikinpaiyim hiri kipi mi diyankii mwaomwan. Mi yuisa umir komii sainiya saiir kipi mi sain. ¹⁰ Kima sibgu mirii. Minsika iikam nhirim simiirin nwoki iisiisimauwi. Mi yipiki wigim naingwo tibmii mi Adi Komii siir inig iir hainani, yio siyu wadie ieya. Mi tiki hiriinan miyim yim wig simiir puai miyik ima. ¹¹ Mi wig sima, simamar kipi naingwona, sima kam simiir aowa dwo. Mi sima yaimin diminim wara kipi nomboboin, hindara dinkin tan, pi nwoki wakae ninokninkinim iya sima Adi Komii siir inig hainaniya siir omaka hirin. ¹² Kara hininam naingwo rani, wig sima yai kam simiir boinmamauiim mi bi sima nwowim. Ningaka. Sima hindara dinkin tan. ¹³ Tiki siyuiin hiriinan dimusi bi tirkin. Adi Komii siya bi Adam siir nonkwokwokin mi mhoiia Iv saiir yonkwokwo. ¹⁴ Setan siya Adam siir kwoin iir bi nikpitmaigin. Ningaka. Siya wig saiir kwoin iir nikpitmaigin mi saeya dimin biyie asi tirka. ¹⁵ Wig sima wi simiir miya yinisim naokainaieya, yim wi saiirar tir. Mi sima ha daingwo tibmii mi sima iikamim simiiram in ha timi aingwokwonanae. Mi simiir iga hinda tinda kipi nokwo sima sibgu dwoipisu. Mi sima hiriinan tiri mi simiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaie.

3

Inkam Komiiyin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyin siir yaiga

¹ Taka yaiya kaimwoka. Mi inkamin taka Adi Komii krimiir Wanin siir miya saiir bi nwowam naingwowi mi ta miya siya miriiyam naingwowa mi wadie aeyairga. ² Mi inkamin iikamim naingwo tibmiiyim simiir bi nwowiyin siya sibgu dwowipisu iga hinda tinda kipi nokwo. Minsika, sima siir kipi boin huriyu. Mi siya wig iruani nonkwonan inkam dwo. Mi siir kwoinin sibgu daingwo omok mi siya siir nhie aiir kipi nikrip. Mi inkamin siiram namiyin, siya siirin io nhwo kipi nanaowin mi siya inkam nokwo boinmimauwan inkam wadie dwo. ³ Mi siya op kipi kwiyae whaowae mi siir kwoinin haugihauga asiima kipi whiyie. Siya iwa inan dwo hinda kaikpimpit. Mi siya umiram kipi naingwokwonanae.

⁴ Mi siya siir wigyinim simiirin siyar sibgu kigrirao mi siya siir yinisim imiirin sibgu siibobo:niu haiginu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam siir yai aiirin. ⁵ Mi siya siir wigyinim simiir sibgu kigrirao karam nwowi mi siya iikamim naingwo tibmiiyim simiirin, wi Adi Komii siir omaka hir kigrirao rani. Niingaka. ⁶ Mi inkamin yaeya kinkak naingwo tibmiiyin, biyan inkam siya kipi nwo siya wi siyamar pi naingwonaesi Setan siya mirii ikiiya siir hariinan. ⁷ Mi ti inkamin siir siyiuin iikamim naingwo tibmii karam nwowiyim simiir whwonkam ida sibgu dap. Mi siya sibgu nap karam nwowi mi siirin wi Setan siya nanmaiwarkainae. Iriig.

Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim simiir boinkika ta yaiya

⁸ Inkam komii komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim, yim sima iriipi hariinan iga hinda tinda kipi nokwo. Mi sima kipi mi gie mi sima opa kwiyae whaowaeiya saiir kipi kwiyae mi sima umiram kipi mi aingwokwonanae. ⁹ Mi simiir mhii kwoinim rirmiiya dwo mi sima daingwo tibmiiikikin Adi Komii siir yai aiirim. Biya saeya bi nhinkiiga mi tariinanin saeya bidi nhinkiigiya. ¹⁰ Mi kira simiirin tiki kigoki sima dig nwowi mi kira simiirin wi hainii dokmwim okwo haiginu inkam komii komii, iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowamin. ¹¹ Mi simiir wigim iriipi hariinan simiir kwoinim sibgu daingwo omok. Mi simiir iga hinda tinda kipi mi okwo mi sima kipi mi inkimikna mi simiir kwoinim sibgu dwo mi miiminim gwomaingwomair kipi mirii. ¹² Mi tiki inkam komiiyim iikamim naingwo tibmiiyim simiir kigriraowiyim, sima wiga irkharuar donkwona. Mi simiir wigyinim simiirin simar sibgu kigrirao. ¹³ Mi tiki kamim simiir maiya sibgu mirii mi iikamim sima wi simiir yai aiir wakaeyoknaei. Mi sima wi nidid rani, Krai Jisis siirim naingwo tibmiiya yaiya saiir nokwo boinmimauuwim. Iriig.

Adi Komii siir siyiuin siir yaimwo aeya

¹⁴ Iya kara ta yokwowa kariirim winkyin mi kariir kwoinin ini wiini hanina sargiyin, kariir nini kigsisauniyam. ¹⁵ Kara kariirin yokwoni asi win hauugikin kariirin wi dimin whirkin mi ipiyaokiisi kariir kignakiyam. Mi kira wi ta yokwo aiirar nwoki kig ninoknankinim siyiuin Adi Komii siir isidin sima tiram naingwowyin. Sima Adi Komiiyim yai minar nombobo:niyin siir isidgin mi sima ini ti iikamim Adi Komii siir yaimwokiayaimwowa saiir nonkworinu kripkaiiyim ini simiir hariinan ywowim. ¹⁶ Ta Adi Komii siir yaimwokiayaimwowa saiir humii digim dig nwo rani, saeya ini komiigikomii

ywowa. Inkamki saiir nikwowaisiiyim wi dig nwo rani. Niingakiningaka.

Biiya saeya Adi Komii saikar nwoka mi mhoiia saeya ini inkam kinar yimbiyama nu tirin mi ina nhinkigiya. Adi Komii siir naeyuin siyar nhinkigikin ti inkamin dimin whirki kimbu karam nwowiyin. Mi Adi Komii siir paekwosimim sima kigi siirin mi sima siirin ina boinmimauuwamim iki nu komii komiiyim hinda tindanim simiirin. Mi hinda tindan iikamim sima ina yangwo tibmiigiyim siirim. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siyar swoki ikiuna ninomor koua hiriir. Mi siya kou hirin ini namnamiinan ywowin, ini hindara wokiirimtiowin. Taka yaiya krima boinkiya, Jisis Kraiss siirga. Iriig.

4

Taka yaiya kamim niksisaeiyim simiirga

¹ Adi Komii siir naeyuin siya bidi boininkigiyin. Mhoiyaki niuwi inkam nhirim sima wi ta yaimwowa, wi saiir nonkworinu rani. Mi sima wi uridyu biyeyin, wi siir yai aiir sibgu wakaeyoknae. ² Mi kamim priiyiksasaeyim yayim whwonkam sima ninkigii boiniyim mi sima inokinokin simiir simiirar tirinaeikim. Mi simiir mhi kwoinim panansi hirgisi. Niingaka. ³ Mi tiki kamim niksisaeiyim krimiirin wi sima nikiduwi wig nonkwonasiyin. Mi sima nae nhirim wi krimiir nikiduwi krima mi aeisi. Mi Adi Komii siyar nonkwokwokiyeim ti nae digworaekwowim iikamim ta yaimwo aiirim naingwo tibmiiyim sima wi hiriyyar dae. Mi Adi Komii siirin wa boin wadieki. ⁴ Krima dinokninkin, tiki digworaekwo whiekakim Adi Komii siyar nonkwokwokiyeim, ini wadiekinar ywoswowim. Mi krima simiirin kipi boriisop. Krima Adi Komii siir boin wadieki. Mi ha dae. ⁵ Adi Komii siya bidi boinkiyin, tiki naeyim, nae wadiekim. Mi krima sriiboinkiya ti nae imiiram mi ti naeyim dimin whirki bi kimbugim. Iriig.

Timoti siya Kraiss siir mi sibgu mriiyan inkam kibi dwo

⁶ Mi kira ta yaiya iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinmimauuwi mi kira wi Kraiss Jisis siir miyan inkam kibi nwowi. Tariigina ya simiir nisiimauuwi, kira wakaeyoknae saiir mi kira naingwo tibmiikikina Kraiss Jisis siirim. Mi ti hiriinan siyuin kira tiriyin yio naenan kiriir hauu aekimkidu haiginiuwi. ⁷ Niwiiyim inkam adiyaowaeyim sima whasiyim, sima hinda priiwhas ninkikinae. Mi kira hiriinan niwiiyim simiir kipi wakae. Mi kira Adi Komii siir miya saiir mriinanae mi kiriir naingwo tibmiiya wi kirie nwoki

owim. ⁸ Kira bidi yinokninkinin iya kira mi kinan whomwho miriyyim kiriir pua pi nhinmi saeya kinhaiginiyuwi ti hiriinan siyyuin, yo siyyu wadie ieya mi kira Adi Komii siir miya hiriinan mirinanae mi kira ti nu iirin wi wadieyar sibgu owi. Mi mhoiyya kira ninomor kou hirin wi hiriyyar mi owi. ⁹ Taka yaiya kaimwoka iikam whiekakim wi saiirim naingwo tibmii. ¹⁰ Krima minam kaokaigii Adi Komiiyin yai minar nomboinomokiyin siirim. Siya ti inkamin iikamim naingwo tibmiiyin simiir nanmaiwarkainaeikin. Mi siya iikam whiekakim simiirin wara mi anmaiwarkainamar mi aingwowi. Tiki siyairgin miini hanin kima miriinanaeyin. ¹¹ Kira simiirin wi dikmiininkin haiginiyu mi simiirin wa timi owomwarkai haiginiyu. Mi sima wi nwoki wakaeyoknam. ¹² Mi sima kiriirin wi whranisimar kigi mi sima wi hinin kipi naingwo, kira whranisim nangakin. Nangaka. Iikamim naingwo tibmiiyin simiirin siyyu miyyik kira diisiimauu mi kiriir yaiya yai biyie whir kipi boin mi kiriir siyyuin rirmiyya dwo mi kira nongwomamair aeyan inkam dwo mi kiriir kwoinin, simiiram ha daingwokwonanae. Mi ti digworaekwo whiekakim sibgu donkworinu kira mi kiriir mhi kwoinin rirmiigirirmiyya dwokai. ¹³ Mi iya kara nitana, kira wi ta mi aiirar miriikwokin, Yokwo Komii mwainiya saiir. Mi simiirin wa boinmimauu ta yai aiirin mi wa dowomwarkaiyyu haiginiyu. ¹⁴ Mi diminin Adi Komii siir naeyiutin siya prihauugiyin kiriir mi kira siirin nonkwonanaomainan kipi nwo. Biya profet kamim sima boinkiya, ti dimin Adi Komii siir naeyiutin siya prihauugigin, kiriir mi aiirsi. Mi inkam adiyaowaeyim siyyu kigriraowiyim, simiir inin kiriirin minam nokmwim onkwokim ta mi aiiram nokmwim okwo haiginugim. Mi saiirin kira nwoki onkworinuwi. ¹⁵ Mi kiriir kwoinin ta miya saiirar hirirukripkai. Mi sima wi kiriir mi aiirar kigi ina namyokiyokiyaya. Mi saeya wi uridgi nitki rani. Nangaka. ¹⁶ Mi kira kiriir piu aiir-siyar sibgu haiya mi diminin kira nowomwarkaiyyuwiyin iikam simiir yo kaimwowar dwo. Mi kira hirii hiriyya boinmimauuyokiyokiyam. Mi kiriirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya nanmaiwarkainae. Mi iikam nhirim kiriir yai wakaeyoknam, simiirin iriipi hiriinan. Iriig.

5

Siyyuin inkam siboboiniu haiginiuwiyin

¹ Mi kira inkam adiyaowaeyin siir kipi nikwao boin. Nangaka. Mi kira siirin hiinsima boin kira boiniya kiriir adin siir hiinsima mi saiir hiriinan. ² Mi kira whranisimim simiirin sibgu siboboiniu haiginiyu kira siboboiniu haiginiuwiyaya saiir hiriinan, kira wig adiyaowaeyim simiirin

yaeya siyũ kipi swoki tir hiriinan siyũ iirar swoki tir, kiriir yopuwai biyeya saiir tiri siyũin siir hiriinan. Mi kira wig kopak mwigakim simiirin ti hiriinan siyũ kaimwowin kiriir yokmana saiir siboboinuwiyin mi siir hiriinanar swoki tir, yaeya siyũ kipi tir. Mi kiriir kwoin simiiram in rirmiyar dwo, dimin whirki kipi kinyiskaigi. Friig.

³ Mi kima iikamim naingwo tibmiiyim mi kima wig igibae niingaim ad pomou karamaeyim, simiirin sibgu kigrirao. ⁴ Mi saeya yinisim mi namoukaki niuwi mi sima saiirin wi sibgu kigrirao, biya saeya niki imiiae whrokwhrokmaiya saiir hiriinan. Mi iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siirim, sima ti hiriinan siyũ iir sibgu onkworinu. Mi Adi Komii siya wi ogmwomir karam nwoki. ⁵ Mi wig igibaeya ad pomou karamaeya saiir kwoinin Adi Komii siiraramar bidi yaingwo iskiya mi saeya ina naingwowa Adi Komii siya wa hauuwi. Mi saeya ni nabie pa srinanae, Adi Komii siya saiir kigriraowim. ⁶ Mi wig igabaeya iga saiira hinda tinda nokwowiya mi nae min saiir kipi nikop hauu ae. Saeya ini naoni piunan ywowa. ⁷ Mi kira simiirin igaokak dwoki ti siyũ hiriinan iiram in. Mi sima wi boin huriyiu rani, simiirin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima nwoki inokninkini, siyũin wig igibae kigriraowiyin. Mi sima wig igibaeyim mi sima, simiirin wi iripa huwiyopmasu rani. Mi sima wi nidid rani. Niingaka. Mi simiir iga wi hinda tinda nokwo rani. ⁸ Mi inkam in siir piugan aiir nikop hauu ae karam nwowi, yio siyũ miyik rani. Mi inkam in siirgisiir wig yinim simiir whinmiminae karam nwowi, yio ti hiriinan siyũin siyũ miyiki miyik rani. Yio hiriinan inkam in Adi Komii siir yaiya digumii saiir haimriyugigi. Mi inkam in naingwo tibmii karam nwowiyin, yio ini inkam biyie ywowin. Mi inkam in ti hiriinan siyũ iir tiriyin yio siyũ miyiki miyik rani, ini wranan ywowin. Siya ini ti inkam in naingwo tibmii karam nwowin, ini siir haiburin.

⁹ Mi wig igibaeya biewiyim kam nwoima nwoki, 60 mi saeya kam nwiruwaniyar nwowi mi kira saiir inigin yokwoni wa winaowid. Mi iikamim naingwo tibmiiyim wi saiir kigriraowi. ¹⁰ Sima bidiya kigim saiir siyũin, saeya iga hinda tinda bi nokwowika. Mi saeya yinar mi whinmiminaeika. Mi saiir kwoinairgar mi prii naingwo hauu aeika. Mi iikamim naingwo tibmiiyim big nasmirwaiya simiir nwokai wini mi nae minim iikamim om whiranim simiir hauu aeiki mi iikamim hikak nwowim saeya simiir mi kigriraowi mi saeya mii miyik simiir mi mirii mi ta wig hiriinana saiir inigin kira yokwoni wa winki.

¹¹ Mi kira wig wismii niingam simiir inigin yokwo wara kipi win. Dimusi rani, simiir kwoinim kam nwowam

swoki aingwowi. Mi sima wi Krai siir siyu iir haigingigi digiwa. ¹² Mi ta biya sima niki ombointibmiigiya Krai saika, sima saiir haiburgigi. Mi iikam nhirim sima wi yaiiga saiir mi inuwi. ¹³ Mi siyu whirin wi sima mi tiri hiningin sima iki omakam sim sibi idwodwokaiyami mi sima wi maeyau maeyauwim, sim nidwo ninkimikna amtibi. Mi tiki hiriinan yai bibiyeyim yim wi iikamim simiir whwonkam ida kipi boin. Mi sima miimin bi miriigim hinda whisariiyar priiyapmamaari. ¹⁴ Kariir kwoinin ha naingwowi, wig wismii nanga sima ha ti swoki onkwona. Mi sima yinisim naokinaei mi wig sima wi simiir mi imiirar nwoki kigriraowim. Mi iikamim io krimiir nwowiyim mi nae whwokwoka krimaka nae karam nwowiyim sima wi yai bibiyie krimiir kinaopitkaigai boin tani. Nungaka. ¹⁵ Kira dinokninkin, ti hiriinan wig wismii nanga nhirim, sima Adi Komii siir siyu miyik siir bidi haiburgigim mi ini Setan siir siyu iir yapnamim. Mi iikamim sima simiirin asi nigbumbukim. Sima siyu miyik tiriiki waeyao. ¹⁶ Mi wig wismii nangam simiir piugana, saiir hiran iikam nhirim naingwo tibmii mi simiirin simar kigrirao. Mi ti wig wismiiya mi ta saiir hiriinan hika, ya Adi Komii siir omakan iikamim simiir kipi hauu. Mi ti wig wismii nanga nhirim ad pomou karamim, simiirin Adi Komii siir omakan iikamim simar kigrirao. Iriig.

¹⁷ Mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim, sima mi miyik miyik sibgu mirii. Mi yaimin simiir boinmimauuwi mi simiir nowimwarkaiyuwi mi sima simiirin sibgu kigrirao. Mi simiir umirin wi kourig dii. ¹⁸ Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kira bulumakau siir yaiya saiir kougripikou, witin siya nokwo namnadgiyim simiir naesiyin. Mi ini hiriinankinar ywowin, inkamin mi miriyyin, siya wi whisarii pi miriisi, siya digworaekwower timi hai. ¹⁹ Mi inkam nwirki inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim yai simiir boin huriyugi mi kima wi siir yai aiir kipi wakae. Nungaka. Mi nwis nwoima nwokiswo, sima wara boinkiswo aeya nik rani. ²⁰ Mi inkam adiyaowaeyim siyu komii kigriraowiyim sima siyu biyie tirkin mi kira simiirin iikam whiekakim simiir whwonkam ida dikmiininkinhainginu. Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima wi nwoki wakae ninkiounakiyim.

²¹ Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi Krai Jisis mi Adi Komii siir paekwosim ieya ti digworaekwowim yokwoni kara win hauugiyim kiriiram, kara igaokak nwokikin. Kira ti digworaekwowim simiir sibgu donkworinu kripkai mi wadieyin nhirmiyarar kipi nwo mi nhirim simiirin io whwonkam kipi kao. Nungaka. Kira simiirin wadie kinar

dwo. ²² Mi kira inkamın Adi Komii siir mii miriyyamın, siirın aisiima kipi niki okmwın okwo haiginıu sasau. Mi kira inkamın dimın biyekakin siir nokmwın okwowi mi sima wi hiriyyar naıngwowi, ni kira iriipi hiriınankakin. Mi kirasiyar kigrıraona mi kira piu rirmiiya nwoki owi.

²³ Kira op nınga kipi kwiyae. Nıngaka. Kira op wain haimii wara kwiyae, ta kiriir mai mhiı tir nwokaiya saıir digiyim.

²⁴ Mi iikam nhirim simiir dimın biyeyim idowıya nwowım, yım kira simiirın ina kig ninoknınkınım mi kira wi simiir boıniyopnatkaigi. Mi nhirim simiir dimın biyeyim idowıya nwo karam nwowım, mhoıya sima wi idowıya nwo iuguski.

²⁵ Mi hirii hiriınan kınar tani, iikam nhirim simiir siyiu miyikin, yio wi idowıyar mi owi. Mi kira wa kig ninoknınkını mi nhirim idowıya nwo karam nwowım mhoıya wi idowıya nwo iuguski. Iriig.

6

Ta yaiya mii nınga priimiriyyim kamım simiirga

¹ Mi kamım whisarii mii priimiriyyim, sima simiir biıyan inkamın simiir mii kigrıraowiyın, siir yai aıirara sibgu wakaeyokna mi sima siir inig iir hainan. Mi sima hiriınan tiri mi iikam whiekakım sima wi krımiir boınikikasna rani, ta Adi Komii siir yaiya krıma boın boınmımauuwa. ² Mi kamım whisarii mii priı miriyyim sima ha kigi, simiir biıyan inkamın simiir kigrıraowiyın siya naıngwo tibmii mi sima wi hiriyyar naıngwowi siya krımiir nomııyaugin. Mi sima wi ha kipi naıngwo siirın wi sima nınkın idwowi. Nıngaka. Simiir kwoının mii aıirama hiririukikın. Mi ta miıya sima miriıya siir, saeya wi hirııya namyokiyokii. Dimusi rani, siya ini simiir naıngwo tibmiıyan inkam nomııyau nwır ywowın. Iriig.

Inkamım nıksısae owomwarkaiyuwiyim mi dimın mwoni haii akani yaiga

Timoti kira simiirın hirii hiriyyar siboboınu haiginıu ti digworaekwo whiekakım simiirın. ³ Inkamın ti Biıyan Inkam Komii Jisis Kraıs siir yaimwowa yaewan saıir kındiyıuwangigi mi siir kwoın arar priınaıngwo boını. ⁴ Mi ti inkamın siya pi nantamyıryırkın, siya ninoknınkın simkak nwo rani. Nıngaka. Siir kwoının hindara kınswo ounaeikın, dimınsımkar wındi pi siyar nini hopswo iuwi mi sima pi saıirsiyar nhınaigin okwowi. Mi iikam whiekakım sima asi nınkınınını mi sima yaiı yaiıya asi mi niniı nansaonanaei. Mi iikam nhirmi asi mi yaswaiyıui mi iikam nhirim asi mi priıboın hıuriyuwi. ⁵ Mi krıpiınanii asi kigi mi tiki hiriınan iikamım simiir kwoınım ini habwowhaeni kwoınan

ywowim mi sima ti hiriinan digworaekwo biyieyim simiir asi tirkiyami. Mi sima ta yaimwowa saiirin aru asi nwokim. Sim kwoinim hinina naingwokim, wou nikwo aeni siyiuin siyaingin digworaekwo hoingak haiwiniyin mhoiia.

⁶ Ihi, inkamin Adi Komii siir siyiu iir napiyin mi siir kwoinin ha naingwowi, kara digworaekwokaki mi iuwi yio ini mi owin, siya maingimainga ti hiriinan siyiu iiramar timi o. Siya inkamin digworaekwo hoingakak nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. ⁷ Mi iya apu saeya naokainakiyim krimiirin, krima diminsim whir swoki hainananini rani. Niingaka. Mi iya krima mi ao nami wi iriipi hiriinan, ningar mi haingikaigi. ⁸ Mi krima yuis nae minkaki niuwi mi wi idib idib haiyam kipi swoki aingwo. Niingaka. Ti hiriinanin ini digar mi owim. ⁹ Mi iikamim umir digworaekwo hoingak haiyam naingwokwonanaeyim mi simiirin wi Setan siya nanmaiwarkainaei mi sima digworaekwowim simiir kinsiis haiginiu karam nwowiyim wi simiiram kigmairi. Mi tiki hiriinan iikamim wi sima nonkwobumbu ninkin haiginiuwi. ¹⁰ Mi iikam nhirim umiram naingwokwonanaeyim mi ti hiriinan siyiuin siyaingin dimin biyie tiriyin. Mi ti siyiu hiriinanin siya kiyagin mi sima Adi Komii siir siyiu iir asi nonkwo iuguskikim. Mi sima, sima sima asi nonkwobumbu ninkinakim. Mi simiir kwoinim ini hinda haigiyiskaikiyim. friig.

Kimiir naingwo tibmiiya saiirin sibgu donkworinu kripkai

¹¹ Mi kira ini Adi Komii siir inkam ywowin. Mi kira ti hiriinan diminin siirin digiumii haingigig. Mi kiriir kwoinin siyiu miyiki miyik tiri siyiuin siirgisiiramar daingwo hiririukripkai mi iga hinda tinda kipi nokwo. Mi kwoinin simiiramar daingwo irkak mi simiiramar daingwokwonanae. Mi kira iikam whiekakim simiiramar daingwokwo mi kira sibgu dokworinu mi kira inkam miuunan dwo. ¹² Mi kira kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir haiyam naingwowi mi kira inkamin ig ninkininin iwitiyin bi niwit okwowam mi siir hiriinan ti o ig ti wiriiyik mi Adi Komii siya kiriirin wipi hauwi. Biya Adi Komii siya kiriirin hiriinanam nikiunakin ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirim, kira boinmauuwa kiriir naingwo tibmiiya saiir, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. ¹³ Mi digworaekwo whiekakim simiirin kwoinbudin omwai waiyaiyin Adi Komii siyar hauugim. Mi siir whwonkam ida mi Krais Jisis siya, inkamin siir naingwo tibmii aiir boinmauuwin Pontias Pailatni whwonkam ida mi sowiir whwonkam ida, kara ta yaiya kiriirin igaokak asi nwokikin. ¹⁴ Kira wi mintarao Adi Komii siir yaiyim igaokak siya nwokiyim

kira simiir ti wakaeyok kigna diriraerar. Mi kira wi kipi swoki itapyokmin. Mi kiriirin wi inkam nwirki kipi boin huriyiu, wi hiriya damyokiyoki. Mi wi Jisis Kraisi siyar nwoki imbini kakim. ¹⁵ Adi Komii siya bidi yimbiniyiya idowiya siya nimbiniyana mi siya wa nimbiyami. Adi Komii siyairgin inkamin maigimaigaeiyin. Mi siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin. Mi siyairgin baiki biya whuwiniunan nu kigriraowiyim inkam komii komiiyim simiir baiyin ini siyar swoki owin. ¹⁶ Mi siyarin wi swoki ao rani. Nngaka. Wi hiriyyar nwoyokiyokikaeyami inokininokin. Mi maeyaua siya nwowiya hir nuuyaeiya paeya ya ini kirie ywowaowa mi iikam wi saiir kingiin napkinmasu rani. Mi siirin inkam nwirki bi kigrankin biya mi tariinan. Nngaka. Siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin inokininok. Mi siir inig iirin ha timi hainan mi siirin ha timi boin maigimaigra haiginiu inokininokin. Iriig.

¹⁷ Kima kamim nu tiran digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima wi simamar kipi naingwona. Mi sima digworaekwo whiekakim nu tiranim sibgu o kripkai karam nwowiyim simiiram kipi nikpitki. Mi sima Adi Komii siiramar dikpitki kripkai, siyairgin digworaekwo hoimgakim piu nhinmi kiniiyim inokininok sim hauuwiyim. ¹⁸ Kamim digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima mi miyik miyik imiirar sibgu mirii. Mi sima digworaekwo nhirim hindara priihauu inkam nhirim simiirin. ¹⁹ Mi sima hiriinan tiri mi simiiram wi digworaekwo miyik miyik kasa haingiriyiu haigin tani ninomor kou hirin, wi Adi Komii siya hauwi mi wi sima nwoki haiyim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin. Iriig.

²⁰ Timoti, ta miya Adi Komii siya hauwa kiriir, kira saiirin sibgu kigrirao. Mi kira yaiya hindara ninkin wamwarkii boiniya aru saiirsi dwo. Mi iikam nhirim yim ha mi aingwowi, ya ninokninkin miyik hauu haiginuwika. Nngaka. Yapi niksisaie. ²¹ Mi iikam nhirim yim ina nonkworinu kripkaiyim ta yai niksisaie aiirin mi sima naingwo tibmiya Adi Komii siirin, sima saiir bi swoki tisiryiskaigim. Nngaka. Mi kariir kwoinin ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbu miyika wi kimaka nwoki owim. Iriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

2 TIMOTI

Mi iya Pol siya maeyauwa mi biye miriyya saiir hirar niki hiugripkiikikaiyin om komii Rom hir, mi siya ta yokwowa pasta Timoti siiram in ha winkikin. Mi iya Pol siya hiriinan kigninokninkinin siir naoni iya ini kingiin nwowa, mi siya Timoti siirsi naingwoyimiyokin mi siya ta yokwowa mhoiiyana asi swoki winkikin Timoti siir boinkiyam hinin siyu iikamim naingwo tibmiiyin om Efesas hiranim simiir kigriraowiyin. Iriig.

¹ Kara Polkin kara Krai Jisis siir yai naboimamauuan inkamkin. Adi Komii krimiir Wanin siya nikropkikin kariirin siir yai aiir napboimamauuam iikam whiekakim hinda tindanim simiir. Ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siya nimbin tibmii kimaigiyin iikam yipiki Krai Jisis siiram naingwo tibmii mi wi simiir hauugi.

² Timoti kira ini kariir yinisimnan ywowin. Mi kara ta yokwowa kiriiram winkika. Adi Komii siya mi Krai Jisis krimiir Biyan Inkam Komii ieya, sowa nwoki hauugiyim naingwobumbu mi naingwoyimiyok mi kwoinin nongwomamair aei ikin. Iriig.

Krima yai win kibiya saiirsi kipi kaiyirou

³ Kariir yidiwi wanwiyaeyim sima Adi Komii siir siyu iirar napkim mi an kara wi siirar mi api. Siya kara kiriiram naingwowin mi kara Adi Komii siiram boin wadieki kiriiram in. Mi kara ni nabie kiriiram sriigin. ⁴ Mi iya kara kiriir haiburgigin mi kara ina swoki aingwowoknakiyin, iya kiriir ouwoba saeya griekiinainiya. Mi kara kiriir kignakiyam naingwowi mi kariir maigimaigra wi prasae nwo rani. ⁵ Kara ina ninokninkinin, wa kiriir naingwo tibmiiya kaimwowaigra, niksisa rani. Ta hiriinan naingwo tibmiiya biya kiriir apaiya Lois saeya hiriinana saiir nwoki haiga mi kiriir apua Yunisa iriipi hiriinan. Mi an kara ina ninokninkinin ta hiriinan naingwo tibmiiya, kiriir waraurin ina mi owa. ⁶ Mi kara kiriir kwoin iir asi swoki hurworwokaigi. Ta miya kira ninokninkina Adi Komii siya priihauugiya kiriir, siya kara siiram sriiya mi kariir ina ha nonkwowa kiriir pu aiir mi kira ta miya siya priihauugiya kira ninokninkina, kira saiirin sibgu donkworinukripkai mi saeya wi paenan hiriyar diudkripkai, wi niutinginan kipi nwo. ⁷ Whisarii rani, Adi Komii siir naeyuin krimiirin nidid kwoin bi hauugin. Niingaka. Siya krimiirin kirie hauu haiginiugin. Mi siyuiin iikamim naingwokwo nanaeyin siirin

wara mi inkin hauugi. Mi siyiu biyieyin inkam niyopakaiyiu karam nwowiyin siirin warar mi inkin hauugi krimiirin.

⁸ Mi kira naimwo wi kipi kaiyirou Biyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauusiyin, an kara omaka huuyokiyokaiya saiir hir nwokaii inkamkin mi kira naimwo kariirsi kipi kaiyirou. Mi kira Adi Komii siir kirie saiir hiriir dikpitkikripkai. Mi kiriirin wi siya nwoki whinwo haiginuwi hik kanaka haiyam, siir yai win kibiya saiir boimimauuam.

⁹ Krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakin mi siir iikam asi nwokim. Mi siya krimiirin mi miya krima miriyya saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Siir naingwobumbuwa saeyar nanmaiwarkainakin krimiirin. Bidi bidiniyarin, iya Adi Komii siya nu ninomor sowiira nonkwokwowin mi siya Jisis Kraiis siiram nua krimiiram tiri nikrop iungiyamin saiirar nimbiniibmii kimaigin.

¹⁰ Adi Komii siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya mi tariinanin inkamin krimiir nanmaiwarkaina haiyin Jisis Kraiis siya idowiiya bidi yimbiniyin. Mi krima Adi Komii siir naingwobumbuwa saiir asi ninokninkini. Mi krima tariinanin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin, siir siyiu miyik iir asi ninokninkinkini. Ta yai win kibiya krimiirin saeyar nowomwarkaiyiu haiginuigin.

¹¹ Kariirin Adi Komii siya nimbingikin aposel inkam nwowam, ta yai win kibiya saiir napboinmamauuam. Mi kara yai napboinmamauuan mi nowomwarkaiyiu inkam asi nwokin. ¹² Mi kara hiriinan miya hik saiirsi asi haigin. Mi kara naimwo saiirsi bi kaiyirougin. Niingaka. Mi kara ina ninokninkinin mi ina naingwo tibmiyyin siiram. Ta miya siya hauugiya, siya saiirin wa kigriraowi mi saeya wi biyie nwo rani, wi hiriyyar namyokiyokii. Mi wi ta ii komiyya siya swoki itana, wi saiirar nadigiuwi. ¹³ Ta yaiya kara nowomwarkai haiginuwa kiriir kira saiirin sibgu wakaeyokna mi wi sibgu donkworinukripkai. Ya tariigina ya hindara niisiimauu haiginugika kiriirin. Mi kira Jisis Kraiis siiramar daingwo tibmiikikin. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar daingwo irkak. Dimusi rani, kira ini Jisis siir isid ywowin. ¹⁴ Mi ta Adi Komii siir yai win kibiya Adi Komii siir naeyiun siya hauugiya krimiir mi kira saiirin sibgu donkworinu.

¹⁵ Kira bidi yinokninkinin, nu komii Esia hiran iikam whiekakim sima kariir bidi haiburgigin mi ti inkam nwiso, Fiselas mi Hemosenis yio iriipi hiriinan kariir bidi mi haiburgigo. ¹⁶ Kara ha naingwowi Biyan Inkam Komiiyin siya Onesiforas simiirniyin igi haigi idwokaigi. Mi ii kasa rani, siya kariir nikpimpitmai haiginuwin. Mi siya naimwo kariirsi bi kaiyirougin. Kara ti tir nwokaiyin, ta omaka

hiuyokiyokaiya saiir. Nningaka. ¹⁷ Iiya siya om komii Roma tiriir nitin mi siya miinan napmariiyokiyokainikin kariiramın mi ini kariirar ini kigniyn. ¹⁸ Kira bidiya iki inokninkinin digworaekwo whiekakim iikamim naingwo tibiimiyim simiir hauuwim iya kara om Efesas hir nwowa saiir mi kara ha naingwowi, Biyan Inkam Komii siya siirsi daingwoyimiyok, ta ii komiia siya tiriir swoki itana. Iriig.

2

Kira Krai Jisis siir sau nimbignan inkam kibi dwo

¹ Hae Timoti! Ti kariir yinisimin krıma ini Krai Jisis siir isid ywowin. Mi kira ta siir naingwobumbuwa saiirin sibgu donkworınukripkai. Dimusi rani, kira ini siir isidin siir ywowin mi kira wi kirıeyar dwo. ² Mi kira bidiya wakaekiyin yai whiekakim kara nowomwarkaiyuim, iikam whiekak nhirim naingwo tibiimiyim simiir. Mi ti hiriinan siyuin kira wi siir tir, kamim wi kiriir nwoki kig ninokninkinim. Mi sima wi Krai Jisis siir mi aiir sibgu mirii. Mi yim sima iriipi hiriinan wi iikam nhirim simiir mi owomwarkaiyuami. ³ Kira Krai Jisis siir sau nimbignan inkam miyik dwo. Mi iya kira hik haiiyim kira Krai siir isidin krıma haiya saiir hiriinanar timi hai. Mi kira wi haimni hiniin kipi krii. ⁴ Mi inkamin sau nitan inkam nwowi mi siya oman mipai mipaiyim simiirin wara kipi nonkwo. Nningaka. Mi siya inkamin siir bi nwowiyin, siir yai aiirarar wakaeyokna iski. Mi siir biyan inkamin wi ogmwomir karam nwoki. ⁵ Mi inkamin ig ninkikin iwiti bi niwit okwowam mi siya ta gwowa saiir siyu iirara sibgu ap. Mi siya hiriinan tir karam nwowi siirin wi kauriirgi. ⁶ Mi inkam numir numira niyok ninkin nanaeyin sasae wai kwowi mi bi wi siyar ninguguae. ⁷ Mi ti boiniyo yai kwoimim kara boinkiyim kiriir, kira sibgu donkworınukripkai, kira wi kipi naingwo owou. Mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin kiriirin wi siyar nwoki hurworwokai haiginiuwim, ti boiniyo yai kwoimim simiirin.

⁸ Mi kiriir kwoinin Jisis Krai siya naonama mi siya swoki isiin idwowa ie hirankin saiirımar daingwokwokripkai. Mi siya krimiir brougaeyin Devid, siir isidin siir hirankin nitkin mi ta yaiya kara boinmımauugiya mi saeyairga yai win kibiya. ⁹ Mi ta yaiya kara boinmımauua mi sima kariirin saiirsi nonkwobumbuninkin haiginiugim, inkam biyenan nwowam. Mi kara omaka hiuyokiyokaiya saiir asi nwokaigin. Mi kamim ta yai win kibiya io saiir kwowiyim mi kariirin sima hiriinansi hugripkikikaigin. Mi kara ta omaka hiuyokiyokaiya saiir asi nwokaigin. Mi sima wi kariirara hugripkikikaii mi Adi Komii siir

yaiya, saiirin wi wara nikidiu rani. Nningaka. ¹⁰ Mi iya sima kariir nonkwobumbuninkin haiginuwi mi kara saiirsiyin wi nidid rani. Nningaka. Kara wi hirii hiriyyar miriyokiyokiyami. Dimusi rani, tiriiginin wi iikamim Adi Komii siya nibingiyim siir iikam nwowam wi simiir nwoki whindiriraerar haiginuim. Mi yim sima iriipi hiriinan wi Jisis Kraisiirim nwoki aingwo tibmiiyim. Mi wi ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir nwoki haiyim mi sima wi saika nwowi om kibiyin nii nwo karam nwowiyin siir hirin. ¹¹ Ta yaiya iikam whiekakim krimiir boina,

yai kaimwowainga, iya krima ta Kraisiir Jisis siir mi aiirsi haii hik mi ha naonami ya dimin karamaeka, mhoiyya krima wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir swoki hai, siir hiriinan mi krima wi saika nini owouwi. ¹² Mi iya krima hirii hiriyyar tiriyyokiyokiyami mi mhoiyya krima wi saikar ninkin owi, digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi iya krima siirin digiumii haimriiyugigi mi yio siya krimiirin wi hiriinan digiumiiyar mi haimriiyugigi. ¹³ Siya krima Adi Komii siir nimbini mhumuwiiyim mi siya krimiirin bi nimbini mhumuwikin. Nningaka. Siya nimbiniyim, pi kaimwokinar nwoyokiyokiyami mi siya siyar bi swoki iksisaeikin. Nningaka. Iriig.

Inkamini Adi Komii siir mi aiir mirii nonkworinukripkaii mi siya wi ogmwomir karam nwowi siirin

¹⁴ Mi kira ti yaiyim simiirin hirii hiriyya boin naingwokripkai iikam simiirin. Mi Adi Komii siir whwonkam ida kira simiir dokwao boinki, sima dimin sim whirin siir siirar kipi ninkinwamwarkii boin tiki hiriinan siyiuin siya iikam imiirin wi miyik nwowaiginu rani. Iikamim ta yaiya saiir wakaeyim, simiirin wi saeya kiyopsibgi haiginuwi. ¹⁵ Mi kira Adi Komii siir mi aiir sibgu mirii mi siya kiriirin wi ogmwomir karam nwoki. Mi wi nimwo kaiyirou rani. Nningaka. Kira Adi Komii siir yaimwoki yaimwowim simiir nowomwarkaiyuwan inkam dwo. ¹⁶ Mi kira kamim yai bibiyie boiniyim simaka kingiin kipi nwo mi kira kamim dimin simin siir siira mi inkinwamwarkii boiniyim simaka kingiin kipi mi o. Ti hiriinan siyiuin siya inkam kiyopsibgikikaigigiyin dimin biyie tiram mi ta simiir dimin biyieya wi komiyya nasae owouguski. ¹⁷ Mi ta hiriinan yaiya ya ini paowai biyenan ywowa, wi komiyya nasae iyopbwaekin taraoki. Mi ti inkam nwiso Haimenias Failitas sowiir yaiya ya ini hiriinan ywowa. ¹⁸ Mi sowa ti inkam nwiso siyiumwoni sibgu apiyin siyiuin siir haiburgigo mi sowa yaimwoni bi sibgu owomwarkaiyugo simiirin. Mi sowa

hina boin iikamim naingwo tibmiyim simiir biyan siyu biyeyim bidi yaonamim mi simiir pugina ini Adi Komii saikar nwowim. Mi mhoiya sima swoki aonami simiir puis biyeya ienau kikaigi mi sima wi swoki insiin idwo rani. Nningaka. Mi ta hiriinan yaiya, iikam nhirim simiir naingwo tibmiya saeya kiyopsibgi haiginiwi. ¹⁹ Minsika, Adi Komii siir isidin wi siir siyumwowin wi siir haiburgig rani. Nningaka. Adi Komii siir isidin ini yinpaenan ywowim, siyar ninansiin okwokripkaigiyim mi sima wi hiriyar nokwoyokiyokii. Mi dimin whirkin simiir kinankiwi mi sima wi ganmi wanmi kin tani. Nningaka. Adi Komii siir isidin ta yaiya saiir hiriinanka. Mi yai nhirim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkyim, hina win boinkikim Adi Komii siya siir pugan aiirin bidi yinokninkin. Mi yai gwira siya winkyia ya hina boinkika iikam nhirim sima ha naingwowi nim krma bidi yangwo tibmi kinim Adi Komii siirim mi sima siyuin dimin biye tiriin, siirin wi ti haiburgig.

²⁰ Ta yaiya hindara boiniyoka mi ta omaka komiia saiir yainaua, mobmirpai mobmirpaiyim ini hir nwokaiyim. Nhirim golni nonkwokwokim mi nhirim nuni mi nonkwokwokim mi nhirim kiriekim mi nhirim kirie rani, hina hina boinkikim nonkwokwo haigim. Mi ti gol silvani nonkwokwowyim, yim bimbuiwi rani. Mi simiirin wou nikwo aeni iya saiirara haigin aeikim. Mi ta pae nu mini nonkwokwowyim yim dimin karamaeka, yi hiriyar prii haigin aeikim ii nninga nningam simiirin. ²¹ Mi inkamin siir dimin biyeyim simiirin digumii haimriiyugigi mi ti inkamin siya wi mobmir miyikim wi simiir hiriinan nwowi. Mi Adi Komii siya siirin wi mi miyikim miyikim simiirara hauu haiginiwi siirima nwoki mriiyim. ²² Mi kira inokininokin yainan whrankim tiri siyuin siirsi didamriiid. Mi kira iikamim siyu miyik sibgu apiyim mi nimbin kisina karam nwowyim mi iikam whiekakim naingwoirkakiyim mi kwoin hiinsima nwowyim simaka ditinakukripkai. ²³ Mi yai priiboin priiboin ninkinwamwarkii boiniyin siyuin, kira wi hiriinansi didamriiid yim ti hina yaiyim simaigim yaiyam nhinaigin okwowyim. ²⁴ Mi inkamin Biyan Inkam Komii siir mi aiir mrii mi siya wi io whwonkam kipi nanao iikam nhirim simiirin. Nningaka. Siya wi igi haigi idwokaigi simiirin mi mi sibgu nowomwarkaiyuan inkam nwowi mi siya wi inkam miuunan dwo. ²⁵ Mi hiriinanki niwi iikam nhirim siyu mwoni nap karam nwowim mi kira simiir nikaiginiwi mi kira simiirin wi igao yai kipi boin. Nningaka. Mi kira simiirin hiriinan tiri mi sima wi kiriir yai aiir wakaeyoknaei. Mi simiir mhi kwoinim wi nwoki imkpit haigiyim. Mi sima ta yaimwo aiirin wa

ninokninkini. ²⁶ Mi hiriinanki niuwi mi sima wa sibgu ninomokninkinki. Mi ta hira, Setan siya hugripkaiikikaiya simiir wi simar nikwoyarkinani. Iriig.

3

Iiya digi mi siyiu bibiyie whiekakim wa nimbiyami

¹ Timoti kira ta yaiya saiir daingworinu kripkai, iya ti nu ie digiyana mi wi hik prasae prasae swoki imbiyam tani, iikam whiekak imiirin. ² Mi sima wi simamar naingwona mi simiir kwoinin wi umir siyar nonkwo kripkai mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainani mi sima wi bigiriyir prasae kintani mi sima wi yopii adim simiir yai imiir wakaeyokna rani. Nningaka. Mi simiir kwoinin wi maigimaigra nwo rani mi sima wi Adi Komii siirim naingwo rani. Nningaki, nningaka. ³ Mi sima iikam nhirim wi whwoka whwoka sima nwo rani. Nningaka. Mi sima simiirsiyin wi naingwoyimyok rani mi sima wi simiir mi igbumbuwi mi sima wi kripii nanii saiir mi kigi. Mi sima iikamim simaka wi ninii nansao prasae kintani mi sima wi siyiu miyik tir tani. ⁴ Mi simiir nomiiyauim simiirin wi wir sima napwouwi, omomin sau niniti iirin. Mi simiir kwoinim wi hindara niwit paomaiki mi sima wi simamar naingwona. Mi wi om tir napmamairama naingwowi, wi miyam naingwo rani. Nningaka. Mi Adi Komii siirin wi digiumii haimriiyugigi. ⁵ Mi sima Adi Komii siiramim nhinmi puargar kini, kwoinin nhinmi wara kintani. Nningaka. Mi sima Adi Komii siir kirieya saiirin pi yawan mi kindiyuwangigi. Mi ti hiriinan kamim, kira wi simaka kipi nitapiyoksran. Nningaka. ⁶ Mi ti kamim ini wigim hinda sima sima sibwomaeyamiyim pi simiir omaka imiir sibii sibiiyami. Mi yim ti hiniin wigim simiir kwoinim ini dimin biyeyim biya sima niki tirim ini simiirsiyar niki haigiyiskaiyim. Mi simiir kwoinim ini digworaekwo biyeyim simiiramar naingwo kripkaiyim. Mi iya sima ti wigim simiir omaka namiyim mi simiirin yayim pi simiir kwoinargar nini kinap itkaigai boiniuwi, sima nwoki wakaeyoknam. ⁷ Mi ti hiriinan wigim sima iki kampai kampaiyim simiir yayim, simiir wakae ninokninkinamar naingwowi. Mi sima ta Adi Komii siir yaimwowa saiir ninokninkinim wi dig nwo rani. Nningaka. ⁸ Mi ti kam hiniinim ini ti inkam nwiso Janis Jambris so hiniin ywowo. Bidi bidiniyarin sowa Moses saika ninkinwaomwarkiigo mi ti kamim Adi Komii siir yaimwowa saiirin wi hiriinan tiri, saiir haigin ikwowaisiiyamim. Mi ti hiriinan kamim, simiir kwoinim miyiki miyiknan nwokai rani. Nningaka. Ini hindara sipimyokaeyamim. Mi sima bi naingwo tibmiikim. Nningaka. ⁹ Mi ta simiir miya wi

hiriyyar namyokiyokii rani. Nningaka. Sima wi ti hiriinan priiwhaowae siyiuin siir kigi biya ti inkam nwisso Janis Jambris sowa tirin, wi siir hiriinan tiri. Iriig.

Kira ta Adi Komii siir yaiya saiirin sibgu donkwo kripkai

¹⁰ Mi tiriiginin yio kiriir siyiu siir hiriinan tani. Nningaka. Ni kira siyiuin kara nowimwarkaiyiuwin siir napkin mi siyiu kara mi ap ikin. Mi diminin kira mi kigna diriraerariyim kariir kwoin iirar mi kira mi ninokninkin aka kariir naingwo tibmiiya mi siyiuin inkam miuunan kara mi o ikin mi siyiuin kara mi naingwokwonanae ikin iikam whiekakam. Mi kariir siyiuin ganmi wanmi kara nwowiyin kira bidi mi ninokninkinin. Mi ti hiriinan siyupai siyupaiyim kara bidi mi ninokninkinin. ¹¹ Sima kariirin siyumwoni bi tir winkim mi kara hik kimpipisu prasae bi mi haigin, ti om whoim imiirin, om Antiok mi om Aikoniam mi om Lистра hirin. Mi hiriinan siyiuin sima tirwinin kariir, ha kipi naingwo siya whwoimoniki mi iuwi. Nningaka. Kirie waiwiigin kariirin Biyan Inkam Komiiyin siya hari whinkinsiis naowid. ¹² Mi iikamim iga hinda tinda nokwo karam nwowi mi sima siyiu miyikin naingwo tibmiiyin siir sibgu api mi yim sima ta hiriinan hik kimpipisuwa wi wara ninkin hai. ¹³ Mi iikam biyie biyeyim mi kamim mwrakboini ikim simiir siyiuin wi hiriyyar tiryokiyokii mi wi komiia nasae owouguski. Mi simiirin wi Setan siya mwrakboini mi yim sima iriipi hiriinan, wi iikam nhirim simiir mi mrakboini. ¹⁴ Minsika! Ta yaiya kirar wakae mi ha naingwo tibmiiya, kira saiir wi kipi naingwo owou, kira wi saiir saiira daingwonanaekaigi. Kara bidi yinokninkinin iikamim kariir nowimwarkaiyiuwin, sima bi niksisaekim. Nningaka. ¹⁵ Mi iya kira yinisim sapisapa niki owin ti siyiu iirin mi kira Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii nwowa ha wakaekin. Mi kiriirin ninokninkin miyik saeyar sibgu ninokninkin haiginiugin, siyiuin Jisis Kraiis siirim naingwo tibmiiyin mi kira naingwo tibmii kani mi kiriirin wi siya nwoki nanmaiwarkainam. ¹⁶ Adi Komii sikisiyar boinkikin ti yai whiekakim Yokwo Komii saiir nwokaiyim iikam imiir nowomwarkaiyiuwam mi iikam imiir nusiimauuwam simiir dimin biyie imiir mi simiir sibgu grabaiginuam mi siyiu miyik simiir nusiimauuwam sima tiram. ¹⁷ Mi Adi Komii krimiir Wanin siir iikamim ti siyiu iir wakaeyokna api mi sima wi miipai miipai kibi kasa mirii rani, Adi Komii siiram. Iriig.

4

¹ Mi Kraiis Jisis siya wi iikamim naokaowim mi iikamim

irkak piu nwo ikim, siya wi simiir nauni hidni. Mi kira wi kipi naingwo owou mimin, wi hiriyar daingwokwo kripkai. Kraisiya wi sipi swoki iti digworaekwo whiekakim simiir kigirkakam. Mi Adi Komii krimiir Wanin siir whwonkam ida mi Kraisiya Jisis siya kara kiriirin igao yai asi boinkikin. ² Kira inokinokin Adi Komii siir yai aair ti boinmimauuwam. Mi kira ii miyik arar kipi boinmimauu mi ii biyieya kira kipi nwokiyu. Nungaka. Iikam whiekakim kiriir yai aair wakaeyim, simiirin kira ti boinmininkin haiginu. Mi simiirin kira hirii hiriiya ti whinkinsis haiginu. Mi kira simiir inkam miuunan dwo mi kira simiir nowimwarkaiyuwim kipi piyao. ³ Iki ii nhirim mhoiia nimbiniyamanim mi iikam nhirim sima wi ta yaimwokiayimwowa saiir wakaeyim wi pi boriisopi. Mi sima wi yaeya inkamam hansiri, simiir nowimwarkaiyuwam. Mi diminin sima naingwowyin mi sima wi simiirarar dowomwarkaiyu. ⁴ Mi simiir wiinim wi pi kibnami, ta yaimwowa saiir wakaesiyin. Mi simiir wiinim wi amara ti yidiwi wanwiyaemi niwiyim simiiram nwo, simiir wakaeyam. ⁵ Mi kirarin inokinokin sibgu daingwokwokai diminpai diminpaiyim nimbiamim simiirin. Mi kira nhwo kipi whwonkai, hik kimpipisu haisiyin. Nungaka. Kira mi kibiya saiirara sibgu ap mirii, yai napboinmamauiya iikam whiekakim simiir. Mi kira saiirin haimitiara kipi kimakiuna. Nungaka. Iriig.

⁶ Kara kiriirin minsi boinkikin, kariir iya ini kingiin nwowa kara wi kapi naowi. Kariir miya ini kingiin nwowa, wi sapi digi. Mi kariirin sima nisomaowi mi kariir nhieya wi nua naokinaainami. ⁷ Mi kara mi prasae bi miriigin Adi Komii siir mi aairin. Mi tariinanin kara ninkikin iwitni hanin ikin dig bidi ywokiyin. Mi kara kariir naingwo tibmiya saiir bi kinisugin. Nungaka. ⁸ Kara ini kingiin nwowin wi kapi naowi. Mi miya kara miriia saiir digworaekwo miyik miyikim, yim ini ninomor kou hir hangiriyu haiginkwokinim. Mi sima kariirara rani. Nungaka. Ti digworaekwowim Biyan Inkam Komii siya haiginkwokinim, yipiki iikamim siir siyu iir napim mi wi simiir hauuwi. Mi iikam whiekakim Jisis siirim naingwokwo nanaeyim mi iya siya nitana saiirim mi naingwokwowim simiirin warargin. Mi wi Biyan Inkam Komii siyar sibgu ninomokninkin hid haiginuwi krimiirin. Iriig.

Ta yai haimitiara ya kariiramarar winkika

⁹ Kara ha naingwowi, kira ha witsisau kariir nini kignakiyam. ¹⁰ Ta yaiya kara boinkiya mnsika! Dimas siya kariir bidi haiburgigin. Siya ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram naingwokin. Mi siya om Tesalonaika hirir asi

namkin. Mi Kresensin yio nu Galesia hiriir yam. Mi Taitasin yio ini nu Dalmesia hiriir yamin. ¹¹ Mi kanaka tirin Luk sasa nwowi. Mi iya kira kariir nini kigniyam niti. Mi kira Mak siirin wi warar winkin boinani. Minsika! Kariirin mi siya nwoki whin mirii. ¹² Mi Tikikasin yio kara bidi yikropkiyin om Efesasa hiriir. ¹³ Mi iya kira kariiram niti mi kira kariir yuisa kara kinirkingika om Troas Kapasni omaka sae, saiirin wi warar winkin hainani. Mi yokwowa iriipi hiriinan. Mi yokwo mimirim kara win haigingikim simiirin wi kipi naingwo owougik, yim wi warar winkin hainani.

¹⁴ Mi Alesanda inkamin bras nonkwowiyin, siya kariirin siyu miyiknan bi tirkin. Mi ti hiriinan siyuiin siya tirin kariir. Mi mhoiya wi Biyan Inkam Komii yamdi siya swoki tiri siirin. ¹⁵ Mi ni kira iriipi hiriinan, ti inkamin siirsi timi idid. Siya minam tiri, ta yaiya krma boinmamauiwiya saiir nikwowaisiyyin.

¹⁶ Mi biki biya kara nini okwo boinuwa, inkam komii yai hidiyin om komii Rom hiranin saika mi ta iya inkam nwirkin kariir bi swoki whinkinsiis srankin. Nningaka. Sima kanaka kingiin bi namasugim mi kara pi boriisopi Adi Komii siya hik yamdi simiir hauuwim ta sima kariir haiburgiga. ¹⁷ Biyan Inkam Komiiyin siya ini kinakar nwowin mi kiriirin kirie siyar hauu haingugin. Mi kara ta Yai Win Kibiya saiir boinmamauiyyin bi nididgin, iikamim Juda iikam tani simiirin. Mi Adi Komii siya kariirin omomin sau kanaka nitiyyin, wi simiir in hiranki asi nanmaiwarkainaei. ¹⁸ Mi kariirin Biyan Inkam Komii wi siya nanmaiwarkainaki iikam whiekakim kariir nonkwobumbuninkinam tirim simiir inankin. Mi ta iya siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkaki mi kariirin wi siya nanmaiwarkainanami siir oma hiriir. Mi krma inokinokin wi Adi Komii siir inig iir boin maingmaingae. Mi ta yaiya, yai kaimwoka.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹⁹ Mi kira Prisila mi Akwila mi Onesiforas siir yinwig ima, wi simiir tini boinu, siya yaigu kimiiram hauugikin. ²⁰ Mi Irastasin yio ini om Korin hir nwowin. Mi Trofimas siirin kara om Mailitas hirin dimusi bi haiburgigin, siya makakin. ²¹ Mi kira wi kipi nwoki nwo, wa ha witsau. Mi ni wi iya pankin nwowiya sae pi nitisi. Mi Yubyulas mi Pyudens mi Lainas mi Klodia mi nomiiyau nhir ikim, yim sima iriipi hiriinan, yaigiu kiriir mi hauugiyam mi tiri.

²² Mi kara ha naingwowi, Biyan Inkam Komii siya wi kiriir paekwosimin saikar nankin owi. Mi siir naingwobumbuwa iriipi hiriinan, wi kimaka mi inkin owi. Iriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

TAITAS

Pol siya ta yokwowa Pasta Taitas siiram wɪnkika yɪpikɪn iikamɪm naɪngwo tɪbmiiyɪm mɦuisɪm whɪrɪn Krit nɪkiuwiyɪn solwara whɪi idopwoniya nidwomaiyɪn siir hɪranɪm simiir kɪgriraowɪn. Taitas siya Juda inkam tani, siya Grik inkamkɪn. Biya Pol Taitas sowa irɪpar mɪriigo Jisis siir yaiwɪn kibiya saiir boɪnmɪmauwuwa sowar namswoko mɦugrɪbsɪm whɪrɪn Krit nɪkiuwiyɪn solwara whɪi idopwoniya nidwomaiyɪn siir hɪriirɪn mɪ Pol siya siirɪn hɪr haiburgig iikamɪm naɪngwo tɪbmiiyɪm hɪranɪm simiir kɪgriraowɪm. Mɦoiya Pol siya ta yokwowa ha wɪnkiya Taitas siiram siir boɪnmauu wakaekiyam siyɪuɪn iikamɪm naɪngwo tɪbmiiyɪm simiir kɪgriraowiyɪn. Iriig.

¹ Kara Polkɪn, ta yokwowa kara wɪnkika. Kara Adi Komii krɪmiir Wanɪn siir mɪyan inkamkɪn mɪ iriipi hɪriinan kara Jisis Kraiis siir aposel inkamkɪn mɪ siyakisiyar nɪkropkikɪn kariirɪn, Adi Komii siirgɪsiir iikamɪm yɪpiki siya nɪmbinɪm simiir naɪngwo tɪbmii aiir kiyɪrimdiyɪukikɪnɪm mɪ ta hɪriinan saiirsika mɪ yɪpikɪm siya nɪmbinɪm Adi Komii siirgɪsiirɪm naɪngwo tɪbmii kɪnɪm simiirɪm. ² Mɪ sima Adi Komii siir siyɪumwokisiyɪumwo imiir nɪnoknɪnkɪni mɪ ta hɪriinan saiirsika mɪ sima wa nɪnoknɪnkɪni simiir kwoɪn imiirɪn sima wɪ omwaiya waiyayokiyoki, iya Adi Komii siya ti nu iirar nonkwokwokiyɪn siya krɪmiirɪn saiirar nɪmbingɪn ti dimɪn iirɪmɪn. Krɪma ina nɪnoknɪnkɪnɪm Adi Komii siya bi nɪksisaelkɪn, dimɪn taemɪnɪm siyar boɪniyɪm pi kaimwokɪnar nwowi. ³ Mɪ iya siya nɪmbina siya siir yaiya saiir bwamkɪbwamɪn siir tɪrkikɪn kwoɪnbudɪn hɪriiyar nwoyokiyokiikaeyamiyɪn siir nanaaknɪnki haigɪniugɪn kariirsi. Mɪ Adi Komiiyɪn krɪmiir nanmaiwarkainan inkamɪn kariirɪn siya nɪmbingɪn siir yaiyɪm iki iikamɪm simiir boɪnmɪmauuɪm.

⁴ Taitas, ta yokwowa kara kɪriiram wɪnkika. Ti dimɪn taemɪnɪm Adi Komii siirɪm krɪra wakaeyokna apiyɪm mɪ ta hɪriinan saiirsika, kara kɪriirɪn kariir yɪnisɪm asi nɪkiuwi. Kara hɪnɪna naɪngwowi krɪriir Adi Komiiyɪn mɪ Jisis Kraiis inkamɪn iikam krɪmiir nanmaiwarkainaeyɪn sowa naɪngwobumbu mɪ nongwomamaɪrni siyɪuɪn wɪ kɪriir hauwi.

Taitas siir miya nu Krit siya mriiya

⁵ Mɪ iya kara warɪ mɦuisɪmɪn Krit whɪi solwara bopwoniya waraur didwomaiyɪn siir haiburgigɪn mɪ mɪiyɪm iikamɪm naɪngwo tɪbmiiyɪm simaka mɪriiyamɪn ini hɪriiyar iki okiyɪm.

Mi kara k̄iriirim niyopnisugikin ti dimin imiirin kira sibgu whindiriraerar haiginuwim. Mi iriipi hiriinan kira kam nhirmi ti okmw̄in okwo haiginu wara iikamim yipiki Adi Komii siir inig iir hangiriyu hainaniyim war̄i om imiir nwowim simiir kigriraowam. ⁶ Ti biyan kamim biya sima siyu biye tir karamae nwowim mi tariinan iriipi hiriinan mi sima wigim irara irara donkwona mi simiir yinisisimim Kraisiir yai imiir wakaeyokna ap mi ta hiriinan saiirsika iikam nhirim sima wi dimin biye whir hansiryiskai rani simiirin mi wi ha boin tani, simiir yinisisim sima siyu biyeyar tirikim mi simiir kwoinairgar prinaingwo apdiriraerarikim mi sima simiir yopii admi yaimin dimin imiir bi wakaeyoknaeikim. Mi sima ta saiir hiriinan kipi nwo. ⁷ Mi inkamin Adi Komii siir dimin taeminim simiir kigriraowan bi nwowi mi siya biya siyu miyik imiir tirkin mi ini tariinanar yadigniyin. Siya nantamyryiran inkam kipi nwo siya kwoin haughauga whiyesauan inkam kipi nwo, siya op wain kirie kirieyim simiirin hiriirihirii kipi mi kwiyae mi siya yai niniinansaowan inkam kipi nwo, siya umir haiyarama kipi naingwo ta hiriinana saiirsika siya wi siyu biye asi tiri. Niingakiinga. ⁸ Mi siya iikamim nu maeyau nhirankim nitim yipiki siyu miyik imiir wakaeyokna apim naingwowim simiir whindiriraerar haiginugim mi siya, siya siya kigriraonaei mi ta hiriinan saiirsika siya wi Adi Komii siir yai imiirar nwoki wakaeyokna apim mi siya siir kwoin iirar sibgu kantimdinuna mi siya wi wadie nwoki owim. ⁹ Siya sibgu donkworinukripkai yai miyik miyikim biya krima nisiimauuwim simiir mi ta hiriinan saiirsika siya iikamim simiirin ti yai kibi kibiyim simiir nwoki owimwarkaiyuwim mi simiir whinkinsiis haiginu mi siya iikamim yipiki ti yai miyik imiir nap karam nwowim simiir kwoin imiir kiyai mi ta hiriinan saiirsika sima wa ninokninkinim dimin biye sima tirim. Iriig.

¹⁰ Siya ti dimin imiirar tir. Dimusi rani, iikam whiekakim sima pi boriisopi Adi Komii siir yai aiir wakaeyim. Sima yayim yaimwoni boin karamae nwowiyim simiirarar boinikim mi iikamim simiirin pi simar mi iksisaei. Mi ti iikamim niksisaeyim yim ti sima ti hinina boiniyim, kima kimiir mois imiir kitiyopnir hai mi ta hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii siirar nwoki sibgu wakaeyokna apim. ¹¹ Kira mi biyan kam ikim waraur nwowim kima simiir dikidu sima hiriinan dimin bibiyeyim simiir kipi nomboboin. Ti kamim sima yai bibiyie imiirar boinikim iikam imiir niksisaeyim. Sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiyam mi iikam nhirim om nhiranim simiir kwoin imiir warar mi kiyaiigim mi simiirar mi onkwobumbuninkin haiginuwigim.

Sima yai biyie imiirar boinikim mi ti dimin imiirar tirikim mi ta hiriinan saiirsika sima wi umir nwoki haiyim iikam nhirim simiir maeyau hirankin. ¹² Biyan kamim simiir nwirin om Krit hiranin yipiki kwoin miyik sima nwowiyin, siyakisiyar boininkikiikin mi siya ina boinin. Krit hiran kamim sima niksisaeyaki waiwiigim inokinokin, simiir kwoinim miyik rani mi siyu bibiyeyim sima tiriyim ini siyuim niimauan wraisuim sima diriraerariyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima nhakiu kiriekim mi naeyarar naeikim. ¹³ Ti yayim ti inkamin siya boinkiyim kaimwokimaigim kira simiir dikwao boin mi sima wi siir yai imiir nwoki sibgu wakaeyokna aingwo tibmii apim. ¹⁴ Mi ta hiriinan saiirsika sima wi Judami iikam simiir wanmi siyuim simiir wakaeyokna ap rani mi iriipa hiriinan sima wi iikamim yipiki Adi Komii siir siyu imiir haimriiyugigim sima wi simiir siyu imiir nap tani. ¹⁵ Iikam nhirim simiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae nwowim yim sima hinina boini ti dimin taemin whiekakim dimin whirki bi kimbu miminkim mi simiirin kipi haiya mi iikamim yipiki Jisis Kraissiram naingwo tibmii karamae nwowim mi yipiki iikamkim simiir kwoinim ninaingwoyimiyokim mi kipridkikaiyim mi biyie ha nwowim mi kwoin biyie ha naingwowi, sima hinina boini dimin whirki wadie bi swoki omiminkin. Dimusi rani, simiir kwoinim miyik rani. ¹⁶ Sima hinina boinikim sima Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikim mi ti diminim sima tiriyim krimiirin sima nisiimauwi sima siir yai imiir wakaeyokna ap rani. Sima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir bi swoki wakaeyokna apikim mi Adi Komii siir whwonkam idan sima ini biyiekibiyie ywowim mi sima wi dimin miyiksim whir swoki tirmimin tani. Niingakinga. Iriig.

2

Mi kira yai miyikmiyik imiirara wakaeyokna ap

¹ Taitas kira iikamim inokinokin dimin taeminim yipiki iikamim Adi Komii krimiir Wanin siirim naingwo tibmiyim, sima naingwo tibmiyim simiirin, siyumwokisiyumwowim simiirgisimiirara sibgu omwomwarkaiyu. ² Mi kira kamim waipu nwowim simiirin hinina boinmauu, sima op kirie kiriyim kwiyae whaowaeiyim simiir kipi kwiyae. Mi sima simiir kwoinim sibgu kintindinu mi sima Adi Komii siirim daingwo tibmii kin iski. Mi sima iikam nhirimiyam ha timi aingwokwonanae mi iikam nhirkim sima dimin biyie tir haiginiwi simiirin mi yim sima ha donkworinukripkai simiir naingwo tibmii aiirin. ³ Mi kira wigim waipu nwowim simiirin sibgu boinmimauu, dimin taeminim sima tiriyim iki wigim yipikim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim

simiir hiriinan miriyyim. Mi sima hinda tinda kipi priiyam priiyam yai iikam nhirmi kinaopitkaigaiyiuwam mi simiir kwoinim op biyieya kwiyaeha whaowaeyia saiir kwiyaeyam kipi naingwo mi sima sibgu dinokninkin mi wig nhirim simiir diisiimauu siyiu miyyik imiir. ⁴ Mi sima wig kopak mi nhirim waipiu nwo karamae nwowim sima simiir diisiimauu siyiuin simiir yinkamam naingwokwonanaeyin siir. ⁵ Mi iriipi hiriinan wigim waipiu nwo karamae nwowim sima hiriinana timi o mi wi sima nwoki iisiimauuwim wig kopak imiirin siyiu miyyikin. Sima, simasima sibgu kigriraona. Minam, sima mii miyyikmiyyik simiir omakanau hirar miriyyim mi dimin taemin miyyikmiyyikim iikam nhirmi tiram mi simiir kami yai imiir wakaeyokna api mi ta hiriinana iikam nhirim sima Adi Komii siir yai aiirin wi kipi mingigin.

⁶ Mi iriipa hiriinan, hiriinan siyiu kaimwowin siirar ti swoki iisiimauu yainan whran imiirin mi yim wi simiir kwoin imiirar nwoki kintimdinunam. ⁷ Taitas, kira iriipi hiriinan mii miyyik aiirar timi sibgu mirii. Mi kira hiriinan tiri mi yainan whran imiirin kira wi siyiu miyyik imiirar niisiimauuwi sima napamin. Mi iriipi hiriinan kira simiirin yai kibikibi imiirar boinmimauuwi ⁸ Mi kira yai miyyik miyyik imiirara boinmimauu. Mi kira hiriinan boini mi inkamki kiriirin wi ha boin tani, ti yayim kira boinmimauuim yim kaimwo rani. Mi kira iriipi hiriinana swoki boin mi iki iikam nhirim io whwonkam kiriir nanaowiyim sima wi yai bibiyie krimiir boin tani. Nningaka.

⁹ Mi kira kamim yipiki whisarii mii sibmiriyyim simiirin hinina boinmauu, sima, simiir biyan kamim simiir yai imiir wakaeyokna diriraerar dimin taeminim sima boiniyim, maigimaigra simiir nwowaiginiuwam. Mi sima wi kamim simiir kigriraowiyim simaka kipi swoki antamyiriyirmimin. Nningaki, nningakanga. ¹⁰ Mi iriipi hiriinan sima simiir biyan kamim simiir dimin taemin imiir kipi tauae hai. Mi hiriinan tirni hinin aka mi sima simiir biyan kam imiirin hinina diisiimauu, ti kamim simaigim yipiki inokinokin mii miyyikarar miriyyim. Mi sima hiriinan tiri yayim krma boinmimauuwim Adi Komiiyin iikam krimiir nanmaiwarkainan siirim mi iikamim simiir whwonkam ida wi wadieyar nwowi.

¹¹ Mi Adi Komii siir naingwobumbuwa bidi yimbiniya iikam whiekakim simiir nanmaiwarkainam iya sima dimin biyeyim simiir aowa niki owa saiirsi. ¹² Ti diminin tisi bidi yimbiamin, yio krimiirin hinina niisiimauugin, nu tiran dimin bibiyeyim inkam ima tiriyim, krma digiumii simiir haimriiyugig. Mi krma krimasiyar mintaraona ti siyiu miyyikin krma tiriyn, inkamin yipikin Adi Komii siir

wakaeyokna diriraerariyin siir hiriinan. Mi krɪma hiriinan siyɪuɪn mhoiɪya ɪriipɪ hiriinan iirar tɪrkɪpkaɪi mɪ wɪ iɪya Jisɪs siya nitana saiirar nwoki digim. ¹³ Mi ɪriipɪ hiriinanar swoki tiri mɪ krɪma maɪrgɪmaɪrga nwokwokini ɪi kibiyɪa Jisɪs Kraɪs siya swoki iuuniyana saiiramɪn. Mi tɪ inkamɪn yipiki krɪmiir nanmaiwarkainaeiyɪn mɪ krɪmiir Adi Komiiyɪn, siya wɪ siir dimɪn kibiyɪn paenan nɪuyaeiyɪn saikar nɪmbini. ¹⁴ Mi siya krɪmiirsi naokin, krɪmiirin dimɪn biyɪe siir kirɪe komiɪya krɪmiir kiyopsɪmsibgi haiginiuwa saiir hirankɪ nanmai-warkainam. Mi siya tɪ hiriinan saiirsi tɪrkikɪn krɪmiir mhi kwoinɪm wɪ dimɪn whɪrkɪ kimbu karamae nwoki owim mɪ krɪma wɪ siirgisiir iikam nwowim. Mi krɪma wɪ siir dimɪn miyik miyikim simiir tiram nwoki aingwowim mɪ krɪmiir kwoinɪm wɪ kirɪeya nwowim siir dimɪn miyikmiyikim simiir tirim.

¹⁵ Taitas, kira hiriyar boinmɪmauuyokiyoki tɪ dimɪn taemɪn imiirin, whisarii rani, kira kirɪe komiɪya Adi Komii siir hirankɪ haigin. Mi ta hiriinana saiirsika iikam imiirin siir kirɪeni diisiisimauu tɪ dimɪn taemɪn hinɪn imiirin, iikam nhirmi yai wakaesi dimiɪyɪu mɪ iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyim mɪ kiriir whwomɪsin kipi ninansiina mɪ sima digiumii kiriir kipi haimriɪyɪu kiriir yai aair wakaesi mɪ sima kiriirin ha kipi naingwo kira inig karamae inkamkɪn. Niingaka. Iriig.

3

Krɪma whiekakarɪn dimɪn miyikmiyikim simiirarar kigna diriraerar

¹ Taitas tɪ iikamɪm Adi Komii krɪmiir Wanɪn siir isid iir nwowim, kira simiirin tɪ swoki boinworwokai, sima simiir gavman iirin kipi swoki aingwo owouu, inkam yipiki simiir kou nwowiyɪn. Sima simiir yai imiirar wakaeyokna. Sima simiir kwoinɪm sibgu kisɪsop haiginkwokɪn mɪ miyikmiyik whiekakim simiir mɪriyam. ² Mi ɪriipɪ hiriinan, simiirin domwarkaiyɪu, sima yai bibiyɪe iikam nhirmi kipi boin mɪ sima yai mɪn kipi mɪ inii mɪ simiir kwoinɪm hiinsima dwo mɪ iripa nongwomamair aeyim daingwo iikam nhirim simaka. ³ Mi bidibidiniyarɪn krɪma Adi Komii siir dimɪn taemɪn imiir bi sibgu inomokninkinkim mɪ simiir bi wakaeyokna apkim. Mi krɪma habwowhaenankim mɪ siir yai aka asi nantamyiriyirkim. Mi krɪmiir kwoin bibiyeyim sima kiyainamkɪn dimɪn biyɪe tiram mɪ tɪ hiriinan siyɪu iir nwowam. Mi krɪma whisarii mɪ primiriyan iikam nwokim. Dimusi rani, krɪmiir kwoin bibiyeyim simar niki kiyopsɪmsibgi haiginugikɪn. Mi krɪma iikam nhirmi siyɪu bibiyɪe asi tɪyokiyokiigim. Mi krɪma simiirin kwoin

bibiyie asi naingwokim. Dimusi rani, sima krimiiram bi mi naingwokim mi nim iriipi hiriinan simiiram bi mi aingwokim. Iriipi hiriinan, ti hiriinan siyiuin krima krimarin irni nwirniyin ini sau omomnan ywowim. ⁴ Mi ti siir hiriinan siyiu miyikin, krimiir nanmaiwarkainan inkamin Adi Komii siya, siya iikamim krimiir niisiimauugin, siya inkam wadiyairgin mi siya krimiiram naingwokwonanaeikin mi siya Jisis siir yikrop iuungi krimiir whinkinsiis haiginiuwim. ⁵ Mi iya siya krimiir nanmaiwarkaina, siya iki krimiir mi miyik miyikim krima mriiyim simiirsi bi nanmaiwarkainakin. Ningaka. Dimusi rani, siir naingwobumbu kirie komiia krimiirsi nwowa mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siir naeyuin siya haiyoprimdiyiumiigikim ti dimin bibiyeyim krimiir kwoinaw wokaiyim. Mi ta hiriinan saiirsika, krimiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae asi nwokim. Mi iriipi hiriinan miya Adi Komii siir naeyu ieya mriiya, siya minam tirkin krimiir kwoinim simiir kisina haigiyim iikam winan nwowam mi yaeya kwoin win nwowam, Adi Komii siir pugan anakar. ⁶ Mi ta hiriinan saiirsika inkamin krimiir nanmaiwarkainan Jisis Kraisi Adi Komii siya krimiirin siirgisiir naeyu iirar hauugikin. ⁷ Mi iriipi hiriinan, ti dimin taeminim Adi Komii siir naingwobumbuwa saeya tirim krimiir, siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karamae nwowi mi ta hiriinana saiirsika, krima wi saika nwoyokiyokiikaeyami, krimiir kwoinka naingwowiya saiir hiriinan. ⁸ Mi ti dimin taeminim yipiki kara boinanim kiriir, yim yaimwokiyaimwowaigim. Mi kara kiriirin minam naingwowi kira ti iikamim naingwo tibmiiyim simiirin hiriyar dowomwarkaiyukripkai mi sima, sima simasiyar mintaraona mi ti hiriinankiniuwu sima mi miyikmiyik imiirarar mirii. Mi ti yayim yim wi digar nwowi iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim. ⁹ Mi kima yai biyie ninga saiir kipi whrie boin mi kima kimiir yidiwi wanwiyaeyim biyanim simiir hiriinan kipi boinanae. Mi kima Moses siir siyiu komiyyin siir yayim simiirsi kipi ninkinwamwarki boin. Mi ti hiriinan yayim yim wi iikamim simiir whinkinsiis haiginiu rani mi wi simiir haipridkikai haiginiuwu mi wi hik simiir hauuwi mi yim ti hiriinan yayim yim naekak rani. ¹⁰ Mi yipiki inkamki ti yai nae karamaeyim simiir wakaena diriraerari yo wi iikamim yipiki iikamim naingwo tibmiiyim wi simiir ninikibiri yapa yapa nwowam mi mhoiia ti iikamim simiirin idip idipin wi kwisairnana boinmauu wakaei. Mi ta saiir mhoiyan sima wi kiriir yai aiir wakaeyokna rani mi kima whiekakarain digumii wi ti iikamim simiir haimriyugugi. ¹¹ Mi kira ti hiriinan iikamim

simiir bɔdiyar yɔnoknɔnkɔnin simiir kwoɔnim uridyɔ biyɛki bɔdi kwɔrii idwokaiyim. Mi ti hɔriinan mi biyɛyim iɔnokɔnok sima mɔriiyim yim ha nɔsiimauwi simiir kwoɔnim whɔrua nwo rani, ini hindara haipɔɔdkikaiyim. Iriig.

Mi yaɔsisim nhir ikim

¹² Taitas kara wi om komii Nikopolis hir nwowi mi ta naop iya wi saeya digi. Mi kara Atimas Tikikas, siirin wi hanɔngi nikropki kiriiramɔn. Mi kara ha naingwowi kira siyɔuam ti hansɔ kariiram nɔtam. ¹³ Mi kira Sinas siir whɔnkɔnsiis haigɔniyu yipiki om komii Roman siyɔ komiiyin siir dimɔn taemɔn imiir nɔnoknɔnkɔnim. Mi kira Apolos siir warar timi whɔnkɔnsiis haigɔniyu. Mi kira sowiir siyɔu minim mi dimɔn taemɔnim sowa hanguguwim sowa hainamam simiir wara whindirɔraerar haigɔniugi. ¹⁴ Mi krimiir iikamim sima siyɔuin siyɔu miyik tɔriyin siir dɔnoknɔnkɔn mi iikam nhirim dimɔn taemɔnim simiir kiyopsibgi haigɔniuwiyim mi yipiki hikak simiirsi nwowiyim simiir whɔnkɔnsiis haigɔniyu. Mi sima hɔriinan tiri mi wi paeyɔn paenidgi bud karamae nwowiyɔn siir hɔriinan nwo rani mi yim sima wi paeyɔn paenid budiyɔn mi ha naokingugunankaiiyɔn wi siir hɔriinan nwowi mi sima wi Adi Komii siir siyɔu iirar sibgu wakaeyokna api.

¹⁵ Taitas iikam whɛkakim yipiki kanakar nwowim sima kiriir nokboɔn maigɔmaigɔkim. Mi krimiir nomiiyauim yipiki Adi Komii krimiir Wanɔn siir piugananim simiir warar mi ikboɔn maigɔmaigɔkim. Mi kara Adi Komii siir naingwobumbuwa saiiram sriigɔn saeya wi kimakar nwowi. Iriig.

FILIMON

Mi iya Pol siya mi biye om Rom hir miriyyin mi ta yokwowa siya ha wankikin siir nomiiyauwin yipikin Failimon dapiyin siiram. Failimon siya om Kolosi hir nwokin. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sama Adi Komii siir inig iirin iripa Failimon siir omaka aair haingiriyu hainankim. Mi Failimon siya umir digworaekwoki naokingugunankai inkamkin. Mi Failimon siir dimin whirin siir miyan inkam nwir ieya tauaehainamin mi siya kimidiniya om Roma hiriir yidamki. Mi siya Pol siirin om Rom hir nini kiguin mi siir mhi kwoinim ina kisina haigikiyin mi siya ini naingwo tibmiiyan inkama ywowin. Mi Pol siya Onisimas siir boinki siya Failimon siiram swoki amim mi ta yokwowa siya wankiya siya minam wankikin Failimon siiram siya siir swoki ikunam mi siir dimin bibiyie imiir haiyoprimdiyumuigiym. Mi siya ha windigiyin mi ta yokwo aairin kimidiniya Onisimas siya hainam mi siya ini Failimon siiramar swoki amin. Iriig.

¹ Kara Polkin. Dimusi rani, kara Jisis Kraisa saika miriigin mi kariirin hiriinansi hugripkiikikaigin maeyaua mi biye miriyya sairin. Kara mi iikamim naingwo tibmiiyim krimiir tiran puganan inkamin Timoti, krira ta yokwowa Filimon kiriiram wankikin, ta yokwowa krira wankiya yipiki inkamin krira naingwokwonanaeyin mi Adi Komii siir mi aairin krira miriyyin krira kiriiram hauugikin. ² Mi krimiir yokmana yipika krimiir pugana naingwo tibmiiya Apia saeya mi Akipas siya yipiki sau krira niniyyin dimin taemin bibiyeyim simaka mi yipiki iikamim naingwo tibmiiyim krimiir omaka hir haingiriyu hainaniym Adi Komii siir inig iir, ta yokwo kara kimiiram warar wankika.

³ Kara Adi Komii krimiir Wanin siya mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis soweram sriigin sower naingwobumbuwa kimiir hauugiyim mi ta hiriinan sairsiiyin kima wi kwoin nongwomamaer aekak niki owim.

Filimon siir kwoinin Adi Komii siiramar naingwokwonanaeyin

⁴ Inokinok kara Adi Komii siiram sriiyyim kara kimiiram boin wadieikin. ⁵ Dimusi rani, kara ha wakaekin kima ini krimiir Biyan Inkam Komii Jisis siir yaiyar wakaeyokna apim mi ti hiriinan siyyuin iikam nhirmiyam naingwokwonanaeyin iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiirin ini kimar nisiimauuim. ⁶ Kara Adi Komii siiram kwisboinikin kiriir whinkinsis haiginuim mi iki iikam nhirim simiir boinmimauuim kiriir naingwo tibmiiya

Jisis Kraiis siiram naingwo tibmiiya. Kira simiirin ti hiniina boinmauu mi kariir yaiya simiir kwoinim wi saeya kisisop haiginuwi sima ninokninkinim Adi Komii siir siyupai siyupaiyim krimiir nokboinmamair haiginuwiyim. Dimusi rani, krima Jisis Kraiis siirgin. ⁷ Ti kariir nomiiyau miyikim, kara ha wakaekin kima Adi Komii siir iikam imiiramar naingwokwonanaekim mi simiirar kigriraowikim mi simiir kwoin imiirar whinkinsiis haiginuwigim kirie nwowim. Mi sima ini wadieya swoki sibgu owim. Dimusi rani, kariir kwoinin ta yaiya saeya nwowaiginugin wadie mi kara tisi maingimainga nwowin. ⁸ Dimusi rani, ta kirieya Jisis Kraiis siya hauugiya kariir kara panao pi digar nwowi kariir boinmauuum ta mi aiir miriiyam. ⁹ Mi dimusi rani, krima irni nwirniyam naingwokwonanaei, kara Filimon kariir iikam imiir kigriraoni haninaka kara kariirin tisi hindara sriigiyan ta mi aiir miriiyim. Ihi, kara Polkin, kara bidi ywowin, ti inkamin yipikin maeyaua mi biye miriia huuyokiyokaiya saiir nwokaiyin Jisis Kraiis siir mi aiirsi. ¹⁰ Kara Filimon kariirin Onisimas siiram sriigi. Mi iya kara maeyaua mi biye miriia huuyokiyokaiya saiir hirar niki okaiyin mi siya bidi wakaeyim yaiyim kara boinim Jisis Kraiis siirim mi siya ina yaingwo tibmiiyin. Mi ta hiriinanin Adi Komii siir pugan aiirin siya ini kariir yinisimnan ywowin. ¹¹ Mi ta saiir biyarin Onisimas siya tirim siyuum yim kariir kwoin iir bi wokmai haiginugin, yim ini biyekibiyie ywowim. Mi ti siyuum tariinan siya tirim yim wadiekwadiekim kariirin wi simar whinkinsiis haiginuwi.

¹² Mi tariinanin siirin kara kimiiram swoki ikropki. Kara siiram naingwokwonanaei mi ta hiriinan saiirsika iya siya kimiiram waraur niti kariir mhi kwoinim wi hikakar nwoki. Dimusi rani, siya kariir haiburgikin. ¹³ Kara hiniina naingwokin siya kanaka tirar nwokin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginugin iya maeyaua huuyokiyokaiya mi biye miriia saiir hir nwokaiyin Adi Komii siir Yai Win Kibi aiirsi. ¹⁴ Mi kima wi wadie nwo karamae nwowi mi ankara iripi hiriinan pi siir mi onkworinukripkai rani mi ta hiriinana siya kariir whinkinsiisam. Mi kara ha naingwowi miyim kimiir kwoinki naingwowim wi simiirar mirii. Mi ta hiriinan saiirsika kara pi boriisopi kimiir boinanaeyim kima siyu miyik kariir tiram.

¹⁵ Mi tarii Adi Komii siyar kiwakikin Onisimas siirin kimaka waraur nwowim. Mi tariinan siya inokinokin wi kimaka waraurar nwoyokiyokikaeyami. ¹⁶ Mi tariinanarin siya wi kariir whisarii mi primiriyan inkam nwo rani. Mi ini wadie mi owin, siya wi kimiir naingwo tibmiiyan inkam nwowi yipiki kima naingwokwonanaeyin mi kara iriipa hiriinan

siya wi kariir piuganan naingwo tibmiiyan inkam nwowi yipiki kara naingwokwonanaeyin. Mi kima siiramın wi nhami nhami naingwonanae rani. Dimusi rani, ni kira whisarii mi priimiriuyan inkamkin mi iriipi hiriinan ni kira naingwo tibmii piugana saiir inkam waraargin.

¹⁷ Mi kiriir kwoinin siya hinina naingwowi, kara ini kinaka yamasuin, o ini Adi Komii siir piugan anaka yamasuin, yio ini kira kariir kigninkinwiniyin mi siir mi kigninkinwiniya saiir hiriinan ywowin. ¹⁸ Mi siya dimin whir kiriir bidi tirbuwin mi kiriir dimin priihaii mi kariir boinmauu, kara nwoki sibgu tirim. ¹⁹ Kara Polkin, kariir iinga nonkwo winkim ti nambinim kimiiram mi Onisimas siya dimin biyie whir kimiir tiri, mi siya dimin whir kimiir warauranki priihaii mi ti diminin wi kara sibgu tiri kimaka mi Filimon kira ina sibgu inokninkinim, karar tirhaiginiugikin kira Jisis Kraisiirim asi naingwo tibmii. Mi hiriinanki niuwi, kima kanaka dimin priihaigakim. ²⁰ Ihi, ti kariir piuganan naingwo tibmii inkamin, ti siir daingwoki mi kara ha naingwowi kira ti diminin siirin naingwo tibmiini siyiuin siir hauukiyyu kira ti siyiuin kamim naingwo tibmiiyim sima tiriyim kariir kwoin iir sibgu owaiginuwam mi ta hiriinan saiirsika kara wa maigimaigaei mi Onisimas siirin wi kiriiram waraurar swoki ikropki.

²¹ Mi tariinanin kara ta yaiya kiriiram winkika, kara ina ninokninkinin kira wa diriraerar kini. Mi ti dimin hiriinanin sima sima rani mi iriipi hiriinan iki dimin nhirim kira tirim. ²² Mi diminin whir. Kira maeyaua kwira huuyokiyokaikwokin omakanau hirin. Dimusi rani, kara ha naingwowi diminin kima sriiyim Adi Komii krimiir Wanin siirim kariirim mi iya siya siyu whir kariirim kigninkinki mi kara wa niti mi hiriinan saiirsika kara ha naingwowi siya kariir whindiriraerari, kara kiriir kignakiyim. Iriig.

Boin maigimaigana nhirkim

²³ Epafrasin yipiki kanaka ninkin owin mi sima siirin maeyaua mii biyie miriia huuyokiyokaiya saiir hir hukripkikikaigin. Kraisiir mii airsi mi siya kimiir boin maigimaigakikin. ²⁴ Mak, Aristakas, Dimas, mi Luk, ti sima kanaka miriyyim Jisis Kraisiirim mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi boin maigimaigakikim.

²⁵ Kara krimiir Biyan Inkam Komii Jisis Kraisiirim srigi siya wi siir naingwobumbuwa wi whiekak kimiirar nwoki hauugiyim. Iriig.

HIBRU

Hibru yokwowa ya yokwo prieya Hibrumi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram ya sima winki aeya. Hibru iikamim yim Juda iikamim simiir inig whir ieya. Mi krima ninokninkin tani, ta yokwo aiirin nhinga piyamisi winkiya. Mi inkamin winkiyin siya hiniina kigin Juda simiir iikamim naingwo tibmiiyim kirie rani sima simiir naingwo tibmii wina saiir haiburgigam tirkim simiir biyan siyiuin Mosesni siyiu komii si napiyin ini siiramar swoki amim. Mi ta yokwowa iikam imiirin min boinkika Jisisin Adi Komii siir yinisimin ini paekwosim ikim mi Moses ini simiir haiburin. Mi ta Jisis siir miya ya ini Mosesni miya saiir kou ywowa. Mi ta Jisis siir nhieya yipiki dimin biye biyeyim sim haiyoprimdiyumuigiya ya ini wraisumi nhieya saiir haibura. Jisis siya omwai hiriyyar waiyayokiyokiigin. Mi ta hiriinan sairsika siya simiir asi boinkikin sima Jisis siiram naingwo tibmiiyim yipikin biigibiyan prisin inig komiigakin. Iriig.

Yaiya Adi Komii siir yinisimin siya hauuga krimiirin.

¹ Bidi bidiniyarin ii whiekakim bidi yamkiyim Adi Komii krimiir Wanin siya siir yaiyim profet kamim simiir boinmimauugin, siyupai siyupaiyim simiir. Mi ti yaiyim profet kamim sima ini krimiir brougaeyim simiir hauugiyim. ² Mi ta iya dig kingiin nwowi Adi Komii siya ta siir yaiya wi siir yinisim iir hauugi. Mi yo siya wi krimiir swoki kwaboimamauwi. Adi Komii siya siir bidi yimbinin siir digworaekwo whiekakim simiir haiyim. Mi biya Adi Komii siya siir boinin mi siya ini siir yai imiirar wakaeyoknan. Mi siya ninomor nu sowiir digworaekwo imiirin asi nonkwokwokikim. ³ Ti siir yinisimin Jisis siya krimiir nisiimauugin dimin komii komiiyim paenan niuyaiyim Adi Komii siirim, siir yinisimin ini siir Adin siir hiriinana ywowin. Siir yaiya saeya kiriekaka, digworaekwo whiekakim ninomor nu sowiirim siyar sibgu kigirkaki. Mi siyar naokin paeyin hiniya nironinkinin siirin, iikamim simiir dimin biyeyim ini siyar haiyoprimdiyumuigiyim. Mi siya ha swoki insiin idwonamin mi siya ninomor koua hiriir yam mi siya Adi Komii siir ina inig miya ini idwoiu inkam komii nu kigriraowiyin siir hiriinan. Iriig.

Adi Komii siir yinisimin siya ini paekwosimim simiir haiburim

⁴ Dimusi rani, siya ini Adi Komii siir ina inig miya nidwovin mi siya ini paekwosim whiekakim kou hir nwowim

simiir haiburim. Mi ti inigin Adi Komii siya hauuwın siya iriipi hiriinan siya ini paekwosimim simiir inig imiir haiburim.

⁵ Dimusi rani, biya Adi Komii siya paekwosim imiirin hinina bi boinkin,

Kima kariir yinisimkim, panao kara pi hinina boinki kara kimiir Adgin.

Adi Komii siya paekwosim simiirin hiriinan yai bi swoki boinkin. Niingaka, niinga kinga. Siya Jisis siirara boinkin.

⁶ Biya Adi Komii siya siir yinisim yinhaomiyinin siirin nu tiriir nikropkiyam minin mi siya paekwosim simiirin hinina boinki,

kima ti kariir paekwosimim kima siir inig iir hainan-prapraski.

⁷ Mi siya yai nhirim paekwosim simiirin hinina boinkin, paekwosim sima kariir miyan inkam dwo mi simiir miyim opudnan hugidudu mirii. Mi simiir kirieya paenan diudkwakwa.

⁸ Mi siir yinisimin siirin hinina boinkin,

kira ini Adi Komii ywowin kariir hiriinan. Kira inkam komii digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir hiriinan nwowi. Inokinokin digworaekwo whiekakim kira wi wadiyar sibgu kigriraowi.

⁹ Kira wi siyu miyik miyikim simiiraramar naingwowi mi kira wi dimin biyeyim wi simiiram naingwo rani. Kara kariir Adi Komiiyin kariirin wi kara nokmwın okwohaiginuwi, inig komiigak nwowamin mi kira wi maigimaigra komiigakar nwowi. Mi ta maigimaigra wi ikam whiekakim simiir maigimaigra imiir haiburi.

¹⁰ Mi Adi Komii siya hinina swoki boinki,

Biyan Inkam Komii, kira bidi bidiniyarın nu ninomoro kariir ingar nonkwokwoko.

¹¹ Mhoiia ninomor nuwo sowa wa digiguski mi ni kira niingaka. Inokinokin wi hiriyar nwoyokiyoki mi ninomor nuwo yo wi wro namwoiwi yuis wronan.

¹² Mi yio ini inkamin yuis kaba nitkaigiiya mi yaeya yuis win swoki haiyin mi ha niyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kira nu ninomoro sowiirin wi hiriinanar mi digiguskii. Mi wi yaeya nu ninomor win swoki onkwokwoki mi ni kira wi hiriyar nwoyokiyoki ami, wi kisina rani.

¹³ Biya Adi Komii siya hinina boinkin,

kira wi kariir ina inig miya nidwowi, maeyaua inkam komii siya nidwowiya saiir. Mi kira wi hiriyar nwoyokiyoki mi wi iya kara kariir sauan omomim simiir nonkwobumbuninkin iuguski wi saiir nadigiuwi.

Adi Komii siya ti yayim simiirin paekwosimim simiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir yinisim iirarar boinkin.

¹⁴ Mi yipikim paekwosimim, ha? Sima naeyiunankim mi dimin taeminim Adi Komii siya boiniyim sima pa wakaeyokna diriraerari. Mi siya simiirin iikamim naingwo tibmiiyim simiirim yikropki simiir whinkinsiisim Adi Komii siya nimbinim nanmaiwarkainam simiir. Iriig.

2

Adi Komii siya krimiir swoki anmaiwarkainaei yio dimin komii ieyairgin.

¹ Dimusi rani, Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin digworaekwo whiekakim ini siyar kigirkakim mi krima krimiir kwoinau haigi nonkworinu saiirin digiumii kipi haimriiyugi, wim wi ini hanin kima kima priiyakirirkiisi. ² Adi Komii krimiir Wanin siya biya siir yai nhirim siir paekwosimim simiir boinmaugikin. Mi ta yaiya ha hainamim mi ina boinmimauuwamim. Mi dimin taeminim sima boinmimauuwim ina yimbiamim. Mi iikam nhirim sima ta yaiya saika nantamyiriyiri mi saiir wakaeyokna karam nwowi mi sima dimin biyie tiri mi sima wi hik kimpipisu prasae hai rani, ti dimin biyeyim sima tirim simiirsiyin, dimin biyeyim sima tirim simiir digar swoki haii. ³ Mi hiriinankinuwi mi krima ta yai komiia Adi Komii siya boina, siya nanmaiwarkainana digiumii saiir haimriiyuwi mi krima wi panina napiyoki iya Adi Komii siya dimin biyekak iikamim simiir tərbumbuwi saiirin, ha? Siyu karamaeka. Ningaka. Biya, Biyan Inkam Komiiyin siya hinina boinkin, Adi Komii siya wi krimiir nanmaiwarkainaei, iikamim sima ta yai aiir wakaeyoknaim sima hinina boinkim, ta yaiya saeya kaimwowairga. Saeya niksise rani. ⁴ Adi Komii siyar niisimauugin ti yaiyim sima kaimwowairgim, kiriepai kiriepaiyim siya tirim. Mi siya siyu miyik miyikim iikamim simiir whinkinsiisim tirkim mi Adi Komii siya naeyiun siir kwoin aigar naingwo hauugin iikam imiirin mi siya siir dimin miyik miyikim iikamim simiir hauuwikim. Iriig.

Jisis siya inkamnan nimbiamkin krimiir nanmaiwarkainaim.

⁵ Ti yaiyim tariinan krimiir boinim, sima ti nu whirin wi mhoiia Adi Komii siya tirkii mi siir boinkin. Iikam yipikim siir wakaeyoknaim sima wi ti nu iir nwowi. Adi Komii siya paekwosimim simiir bi nimbingin ti nu win siir kigriraowamim. Ningaka. ⁶ Inkam nwirin Adi Komii siir yaiyim yokwoni siya winim saeya hinina winboinkika, iikamim sima dimkim, kira simiiram naingwowiyin?

 Mi yinisisimim yim dimukim kima simiir sibgu

kigriraowiyim, ha? Iikam krīma ini inig karamae ywowim.

⁷ Mi siya iikamim krīmirin wi ii priei nokmwīn owaiginiu rani, paekwosimim simiir aowan. Mi kira diminim inkam komiyyim nu kigriraowiyim digworaekwo whiekakim simiir sima haiiyim simiir hiriinan hauugin. Mi sima ini paenan yiyuyakiyim. Mi sima ini inig komiigaka ywowin.

⁸ Mi kira digworaekwo whiekakim simiir nokmwīn okwo haiginiugin.

Ihi, Adi Komii krīmir Wanin siya digworaekwo whiekakim iikamim simiir aowa haiginkin. Mi dimin whirkin simiir koua bi swoki haigin miminkin. Nūngaka: Mi ti diminim krīma tariinanin simiir niki kig rani. Sima bi niki imbinikim. Nūngaka.

⁹ Mi tariinanin krīma bidi yinokninkinim dimin taeminim ti inkamin Jisis siirim. Mi ii priei rani, Jisis siya ti nu iir nwowin. Adi Komii siya siirin paekwosimim simiir aowa nokmwīn okin mi siya ini inkam inig karamaenar ywowin. Mi tariinan Adi Komii siya inkamin inig komiigakin siir hiriinan yokmwīn owaiginiu mi siya ti dimin paenan niuyaeiyin Adi Komii siirim simiir hai. Dimusi rani, siya naokin iikamim krīmir dimin biyeyim mi krīmir hikim simiir haiyim. Mi Adi Komii siya iikam krīmirin wi dimin miyyik miyyik imiir hiriinansi tir haiginiuwī. ¹⁰ Mi ini mi owin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir Adi mi owin mi simiirin siyar mi onkwokwokiyan ini mi owin. Mi siya Jisis siirin minam nimbingin ti hik imiirin siyar mi hai siya kimpipisuam ini owin. Mi ta hika Jisis siir tira mi siya ini iikamim simiir nanmaiwarkainan inkam komii kin yamwoiwin. Mi krīma wi Adi Komii siir yinisim asi nwowi. Mi mhoiyya krīma wi siir dimin miyyik miyyikim ninomor kouanim wi simiir haii.

¹¹ Krīma dinokninkin, ti inkamin siya iikam whiekakim simiir dimin biye imiir bidi haiyoprindiyiumiigiyim mi ti iikamim sima ini rirmiyya ywokiyyim, simiirin dimin whirki bi kimbugim. Mi Jisis siya mi sima, sima ini Adi Komii siir yinisim arar ywowin. Mi Jisis siya simiirin siir nomousisim nikusi paninsi yididsi. ¹² Mi siya boin,

Adi Komii kara kiriir inigin wi kariir nomousimim simiir boinmauwī. Ihi, simiir whwonkam idain kara mwai waowi mi wi kiriir inig iir hainani. Maeyaua iikamim naingwo tibmii kiniiyim iripa sima haingiriyiu omimiriya saiir hirin.

¹³ Mi siya hiniina swoki boinki, Kara wi Adi Komii siir yai imiirar naingwo tibmii kinii. Mi siya hiniina swoki boinki, kira kariir kigi, kara tisi tirar nwowin. Mi Adi Komii siir yinisimim kariir hauuwim sima tisi kanaka tirar nwowim.

¹⁴ Mi kríma tí siir nomousímím púgák nhiekakaírgím mí Jísís siya íní írípí híriinan inkama mí amwoúún púgák nhiekák mí siya wa mí aowi mí siya Setan siirín wa nonkwobumbúnkin úguski mí siir siyúún íikamím símiir tírbumbu aokaowiyín siir warar. ¹⁵ Mí siya híriinan mínsi tírkin, íikam kríma naosi nángwo ídídí mí Adí Komii siir kígi mí mhóíya kríma wí naosi nídid rani. ¹⁶ Siya tí díminím símiirín paekwosím símiir whánmíriiyím bí mánkin. Níngaka. Siya íikamím Ebrahim siir ísídín siirín krímiir whíndíríraeraram nítkín. ¹⁷ Mí tí híriinan siyúún siya ínkam así nwokín, siir nomousísímím krímiir híriinan. Mí siya wa mí míríi prísímí bííyan ínkam komii siir híriinan íkí íikamím símiirsi nángwoyímíyókím. Mí siya mínsi naokín Adí Komii siir íowa siya nwowa dímin bíyíeyím símiir saírísí. Mí siya íikam ímiirín Adí Komii saíka nwokí ínkíamasu haígíníuwím síma írípá nongwomamáir aeyam. ¹⁸ Mí siya híkpai híkpaiyím siir nímbíyamím mí siir kínan kíuím símiir kímpíísisu bídíyar háiyín. Dímusi rani, siya wí nwokí kígnínoknínkiním íikamím tí híriinan hík kímpíísisu háiyím símiirín. Íríig.

3

Jísís siir iníg komíiyín íní Moses siir iníg komii íir haiburín

¹ Nomíiyauwím yípíkí Adí Komii krímiir Wanín síram nángwo tíbmíi kíiním. Adí Komii kímiiramín mínám níkiúnakín díminín bíg nasmírwaiya Adí Komii siya nwowanín siir tírim. Mí kíma Jísís síirím síbgu dángwokwo, Adí Komii siya Jísís sírar níkrópíkín siir yai aír bóinmímauuwám dímin whíekakím siya tíriyím. Siya prísímí bííyan ínkam komíiyín siya tíriyím siir híriinan. Mí kríma tí yayíyím siya bóiním símiirar wakaeyókna bóinmímauukín íikamím símiirín. ² Adí Komii krímiir Wanín siya bídí yímbínín ta siir mííya saírín mí siya ta Adí Komii siir mí mííyík aírará así síbgu wakaeyókna míríi, siya Moses siya tírín ííya siya Adí Komii siir íikam ímaka nwowa saír híriinan tírkin. ³ Mí Adí Komii siya mínám kíwakíkín Jísís siir inígín Moses siir iníg íir haiburím. Ínkamín omaka komii míríiyín mí inígák ha nwowiyín siir híriinan. Omaka saeya bí nwowíka inígakín. Níngaka. Ínkamín nonkwo míríiyín síyar nwowíkín inígakín. ⁴ Omakám síma síma bí míríi naeíkím. Níngaka. Omaka whíekakím símiirín ínkamkí nonkwo mírígím. Adí Komii siyaírgín dígworaekwowím símiir bwamkíbwamín. ⁵ Moses siya whísaríi mí mírííyan ínkamkín. Mí siya Adí Komii siir yai ímiirar síbgu wakaeyóknaeíkín ííya siya Adí Komii siir íikamím símaka hír nwowa mí siya Adí Komii siir dímin

taeminim mhoiia nimbiamyami simiir boinmimauugin. ⁶ Mi inkamin Adi Komii siir iikamim simiir kou nwowin yio Jisis Kraissasaingin. Mi Adi Komii siir yinisimin miyiyim siya miriyyim ini wadiekinar mi owim. Mi nim krima iikamim naingwo tibmii kinim nim krima Adi Komii siir piuganka. Mi krima naingwo tibmii kinini Adi Komii siiramim mi kirie hiriyyar nwowi mi krima siiramim maingimairga hiriyyar nwowi, krimiir nanmaiwarkainam. Mi krima iikam naingwo tibmiiyiyim wi Adi Komii siir piugan nwowi. Mi krima naingwo tibmii kin karam nwowi, siya wi krimiir nanmaiwarkaina rani. Niingaka. Iriig.

Mi iikamim Adi Komii siir yai aka nantamyiriyiriyim sima wi iripa nongwomamair ae rani.

⁷ Dimusi rani, krima ini Adi Komii siir iikamnan ywowim. Mi krima Adi Komii siir naeyiu miyiyikin siir yai imiirar wakaeyokna. Siya hinina boinkin, panao kima pi siir yai aair wakaai,

⁸ mi kima kimiir mhi kwoinim pi kipi kikitimdinu kripkai biya kimiir yidiwi wanwiyaeyim sima kariir yai aka nantamyiriyira saair hiriinan, iya sima nu siiyin apa niinga hir nwowa.

⁹ Mi sima kariirin saair kinankiugim. Mi ta maeyau aairin kimiir brougaeyim sima dimin whiekakim kara tirim sima biewiyim kamnwosa kigim. Mi sima hiriinansi bi nwokim, sima ini kariiramar swoki kinankiu kripkaiyim.

¹⁰ Mi kariir kwoinin ti iikam isidin simiirimin hauugihauuga asi whwiyiekim. Mi kara ina boinin, inokininokin simiir mhi kwoinim yaeya siyiu whirima naingwowi siir napam.

¹¹ Mi kariir mhi kwoinim haugihauuga asi whwiyiekikim simiiramim mi kara hinina nikopaisisarki, ti iikamim sima wi kariir om miyiyikin piu siisiyin wi siir swoki it rani. Niingaki niingakiinga!

¹² Mi kimiir kwoinim wi dimin biyeyim simiirim pi naingwowisi mi kima wi ti Adi Komiiyin omwai waiyayokiyokiiyin wi digiumii siir haimriiyugigisi. ¹³ Mi tariinanin inokininokin kima irira nwonwira kima kimar whinkinsis ankinsisnaei mi kimiiram kinankiuwi mi kima wi Adi Komii siirin wi digiumii haimriiyugig rani. Niingaka.

¹⁴ Kima, kima kima whinkinsisna. Dimusi rani, biigi biyyin krima Kraiss siir yai aair wakaeyim, kima bidiyar yaingwo tibmiiyiyim mi krima bidiyar sibgu itinaku kripkaiyim. Mi krima hiriinan tiriyokiyokii ami mi iya krima naowi wi saair nadigiuwi. Mi krima inokininokin wi Kraiss saika nwoyokiyokii.

¹⁵ Kríma ina ninoknínkinim, ta yaiya ina nwokrípkaiya. Saeya hinína boínka, Mi tapa kima siir yaiya saiir wakaei mi krímiir mhíi kwoínim kipi kintindinu, bíya kimiir brougaeyim bíya sima nantamyíriyira saiir hiriinan.

¹⁶ Yípiiki iikamkim bíya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karam nwowim mi saika nantamyíriyirim, ha? Ti iikamim Moses siya níkiunamim nu Isib híranki mi ha namim sima. ¹⁷ Mi bíewi kamnwiso Adi Komii siir kwoínin haugíhauga nhíniiram whiyíekín, ha? Siya iikamim siyíu biyé tírim kwoín haugíhauga simiiram whiyíekín mi sima ini maeyau siiyin apain ini hír yaokaowim.

¹⁸ Bíya Adi Komii siya nhíniir nokwao boínkin, ha? Sima wí om máiyikin píu siisiyín wí siir nam tani kara simiiram nimbínin Níngaka. Ti iikamim Adi Komii siir yai nantamyíriyirim siya simiírar boínkin. ¹⁹ Kríma ina ninoknínkinim, sima bí naíngwo tíbmii kíngim. Mi sima omin Adi Komii siya nimbínin simiíram píu siisiyín siir bí namkim. Níngaka. Dimusi rani, sima bí naíngwo tíbmiikim mi Adi Komii siir yai aiir bí wakaeyoknakim. Íriig.

4

¹ Adi Komii krímiir Wanín siir nimbina saeya ina níki owa, saeya hinína boínka, kima kariir omin píu siisiyín siirín wa napnínopkai nami. Mi híriinanki níuwi kríma míntarao Adi Komii siya krímiirín wí siir omin píu siisiyín siir kígnínkin apnínopkaigi karamae nwowisi. ² Kríma Adi Komii siir yaiyím ina wakaeyim bíya krímiir brougaeyim sima wakaeya saiir híriinan. Mi sima hindara wakaekim mi sima bí naíngwo tíbmii kíngim mi ta Adi Komii siir yaiya sima wakaeya, saeya simiir bí swoki whíndíriraerarka. Níngaka. ³ Kríma iikamim naíngwo tíbmii kíniyím kríma ti om máiyikin píu siisiyín siir namikim. Bíya Adi Komii siya boínin saiir híriinan, ta yaiya hinínga.

kariir kwoínin hauugíhauuga whwiyíekín mi kara híriinan asi níkopaisísir boínkin, iikamim kariir yai wakae karamae nwowim sima kariir omin píu siisiyín wí siir napnínopkainani rani. Níngaki, nínga, kínga!

Adi Komii siya nu nínomor sowiirín ha nonkwokwo dígiyín mi siya píu ina siisin. Mi mhóíya siya ti omin píu siisiyín simiíram ha boínkin. ⁴ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirín íi íriiyar kwísaka saiirín hinína boínkin mi íi íriiyar kwírim Adi Komii siya míi whiekakim simiir mírii dígi mi íi íriiyar kwísaka siya píu saiir siiskuwak. ⁵ Mi ta Yokwo Komíya saeya hinína swoki boínkika, sima kariir om máiyikin píu siisiyín wí siir napnínopkainani rani. Níngaki, nínga, kínga! ⁶ Mi ta

yaiya hiriinana ina niki okripkaiya mi nhirim naingwo tibmii kaniyim, om miyikin piu siisiyin siirin wa napninopkainami mi iikam nhirim biya yai win kibi aiir wakaeyim mi ha swoki antamyiriyirim, sima wi omin piu siisiyin siir hiriir napninopkainam tani. Nningaka. ⁷ Dimusi rani, iikamim yipiki biigi bi wakaeyim Adi Komii siir yai win kibi aiir mi ti omin piu siisiyin siir nam karamae nwowim Adi Komii saika mi Adi Komii siya simiiramim iya kwira swoki imbin piu saika siisim. Mi mhoiia biawi biewiyim bidi yamkiyim, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Devidki si winboinkiyim Yokwo Komii siya hinna boinkin, Mi tariinanin kima ta yai aiir wakaei, kima wi kipi nantamyiriyir.

⁸ Mi Josua siya simiirin ti omin Adi Komii siya nimbiniin piu sima siisam, siir hiriir whinamkiswo mi Adi Komii siya wi yaeya igwir di swoki imbini piu sima siisamim. ⁹ Mi hiriinankinuwi, krima dinoknankin, igi ii kana piu siisiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ina niki owa. Ya ini ta ii iriiyar kwisaka, iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwo digiya mi piu ha siisa ini saiir hiriinan ywowa. ¹⁰ Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim ha nonkwokwo digiyin mi siya piu ina siisin. Mi iikamim yim wi hiriinanar mi tiri, sima wi simiir mi imiir haiburgigi mi piu wi Adi Komii saika nini siisiuwi. ¹¹ Mi krima wi krimasiyar mintaraona krima wi omin piu siisiyin wi siir nwoki amim mi wi Adi Komii saika nini owouwim mi kima Adi Komii siirin digiumi kipi haimriiyugigs mi saika kipi nantamyiriyir biya kimiir brougaeyim sima tira saiir hiriinan.

¹² Krima krimasiyar mintarao ti digworaekwo imiirsiyin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya saeya hinda bi priiyokaeyamka. Nningaka. Saeya ina miriia. Saeya ini wismir iokaka saiir io aiir haibura. Mi saeya inkamni hanin iiri tirirar bi naka ikwoyamyaenakika. Nningaka saeya mhi kwoina hiriayar krimkrikninopkainamika, inkamim inibgi iniba krimkrikninopkainamiyin siir hiriinan. Mi krimiir kwoinin pi saeyar kisisop hid haiginuwi. Mi krimiirin pi saeyar mi isiimauwi, wadiekipiyamisi owin, iyie? Wadie rani. ¹³ Dimin whir karamaeka Adi Komii siirsi kimarkaiyim. Nningaka. Digworaekwo whiekakim tika nwoyokiyokiyim, siya simiirin ina kigirkakin. Mi siirin, krima digworaekwo whiekakim krima tirim, simiirin hiriayar boinmimauu swoki. Mi siya wi krimiir nwoki hidim. Iriig.

Jisis siya krimiir prismi biyan inkamkin.

¹⁴ Krimiir biyan pris inkamim siya bidi yamin mi siya ini Adi Komii saika nwowin siir om iir. Tiki inkamim, yio Jisis

siya'irgin Adi Komii siir yinisimin. Mi krīma sibgu daingwo tībmii kīn mi sibgu daingwo omok Jisis Kraiis siiramīn tī krīma boinnimauuwīn inkamīn. ¹⁵ Mi iikam krīmiir kwoinim bi sibgu owipisuwikim iki dimin biyie biyeyim krīmiir kinankūwiyim, krīma bi sibgu okworinuwikim. Mi tī digworaekwowim krīmiirīn wī sīma nikwowaisii krīmiir kwoin imiiram kinankūam. Mi krīmiir biyan prisin siya krīmiirsiyīn naingwoyimiyyok prasae rani, tī inkam naingwoyimiyyok komiigakin siir hīriinan digworaekwowim krīmiiram kinankūim simiirsiyīn. Mi siya krīmiiram dimusi naingwoyimiyyok rani, tī digworaekwo hīriinanim krīmiir kinankūim, siirīn bīdiyar mi kinankūim. Mi siya simiir bi napkin mi siyū biyie ha bi tīrkin. Nūngaka. ¹⁶ Mi hīriinanki nūwi, krīma wī kipi nidid. Krīma Adi Komii siiramīn hīriiyar kwisboinanae, krīmiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyūmiigiyam mi krīmiirīn wī siyar mi whinkinsis haigīnūwi, tī dimin biyeyim krīmiiram kinankūim simiirsiyīn. Mi krīma simiir nikwowaisiyyim wī digar mi owi. Iriig.

5

Jisis siya krīmiir biyan prisin siya wī digar nwowi krīmiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyūmiigiyim

¹ Mi Juda iikamim, inkamīn prismi Biyan Inkam Komii nwowamīn siirīn pi simar nokmwīn okwo haigīnūwi. Mi tī prismi biyan inkam komiyyīn, iikamim simiir miyyim pi siya siyar mīrii yokiyokīi inokīinokīn. Mi iikam imiiramīn nhwo pi siyar kwisboini. Mi simiir nae miyyik miyyikim pi siya mi inkīn imiyyaei Adi Komii krīmiir Wanīn siirīm simiir dimin biyie imiirsi. ² Mi prismi biyan inkamīn siya iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karam nwowim, habwowhaenan nwowim mi siyū biyie ha tīrim simiirsiyīn naingwoyimiyyok pranae bi kinikīn. Mi siya krīmiirsiyīn wa naingwoyimiyyoki. Dimusi rani, ii nhirim siirīn dimin biyieki nīpiyaokīi, yio wī hīriinan siyū biyeyar mi tīri, krīmiir hīriinan. ³ Siya naeyim Adi Komii siiramīn krīmiiraramar bi ninkīn imiyyaeikīn. Nūngaka. Siya, siyam warar mi inkīn imiyyaeikīn. Dimusi rani, ii nhirim siirīn dimin whirki kinankūwi, siya wī siyū biyeyar mi tīri. Mi Adi Komii siya wī siir dimin biyeyim mi krīmiir ikim wī simiirar haiyopriimdiyūmiigi swowi. ⁴ Inkamīn prismi biyan inkam nwowiyīn, siya inig komiigakin. Siya siirara kwōinkar bi nwokīn, ta hīriinan mī aiirīn. Nūngaka. Siirīn Adi Komii siyar nokmwīn okwo haigīnūgin, ta mī aiir mīriyamīn. Biya

Eroni, siya nokmwın okwo haiginiuwın siir hiriinan prismi biyan inkam nwowam, saiir hiriinan.

⁵ Mi Kraisi siya prismi biyan inkam nwowamin sasair bi nwokin. Ningaka. Siirin Adi Komii siyar nokmwın okwo haiginiugin. Mi Adi Komii siya siirin hinina boinki, Kira kariir yinisimkin! Mi tariinanin kara ini kariir ad ywowin.

⁶ Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin Jisis Kraisi siirin hinina boinkikin, kira wi prismi biyan inkam nwowi inokininokin. Ti prismi biyan inkamin Melkisedek dapiyin siir hiriinan.

⁷ Mi biya iya Jisis siya nu tir nwowin, inkam krimiir hiriinan mi nhwo ha kwisboinin Adi Komii siiram, ou-uba ini warar yaokiinaiiya. Mi Adi Komii siya dimin taeminim siya kwisboinin simiir wakaeyin mi siya siirin ina whindiraerarin. Mi siya bidiyar iki aonamin mi siirin Adi Komii siya swoki hidninsiin idwo ie hiranki. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Dimusi rani, siya, siyamar bi naingwonakin. Siya Adi Komii siir kwoin iirarar napkin.

⁸ Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. Mi siirin dimin kasa kasaki bi nonkwoninwoimworninkin haiginiugin. Mi ti digworaekwowim siir nonkwoninwoimworninkin haiginiuwim yim siir whinkinsiis haiginiugim. Siya Adi Komii siir kwoin iirarar sibgu wakaeyokna apim. ⁹ Mi siya Adi Komii siir kwoin iirarar napkin. Mi ti hiriinan siyiuin yo min nisiimauugin siir kwoinin dimin biye whir swoki aingwo rani. Ningaka. Mi ti hiriinan siyiuin siya wi dig asi nwowi, iikamin yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir nanmaiwarkainam. Mi sima wi omwaiya nwoki waiya yokiyokiikaeyamin. ¹⁰ Adi Komii siya yokmwın okwo haiginiu Jisis siirin prismi biyan inkam nwowam biya Melkisedekni siya nokmwın okwo haiginiuwa prismi biyan inkam nwowam saiir hiriinan. Dimusi rani, ti diminin Jisis siya nanmaiwarkainan simiir dimin bibiyeyim simiir saiirsika. Iriig.

Krīma wigkam inkam adiyaowaenan dwo Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin.

¹¹ Mi Kraisi Melkisedek sowiir diminpai diminpaiyim kara simiir boinimauuwamin ina naingwowin. Mi kara simiirin wi sibgu nanaakninkii rani. Dimusi rani, kimiir kwoinin ini habwowaenan ywowim. Mi kimiir kwoinin ta yai aiir wakaeyamin rirmiiya bi nwokin. ¹² Kima kwokikwokiyaeya bi naingwo tibmii kingim wi Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyuwan iikam pi ywowin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiirin kwokiyaeya bi mi aingwo tibmiigim. Mi kima dig bi nwokin ini yinkinyaeyaowim. Mi Adi Komii siir

yaiya biiya kima wakaeya sair bi sibgu ninokninkinkim. Mi wim kima iikam nhiramin ina naingwowim, kimiir swokini owomwarkaiyuniyim. Mi kima wa nwoki inokninkinim kima inakamae rani, nae kirie kirie bi rintiwikim. Kima ini yinisim praigaknan ywowim, ini mwiiyar niki aeyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aair bi wakaeyoknakim, kima tira sair hiriinan. ¹³ Krima dinokninkin, iikamim biiya ta Adi Komii siir yai aair niki wakaeyim mi sima mhoiyya kwisaka ha swoki wakaei mi yim ti hiriinan iikamim ini habwowhaenan ywowim. Sima kirie karamaeka yim ini yinisimin siir yopiini mwiiya niki aeyin ini siir hiriinan ywowin. Sima Adi Komii siir yai aair bi ninokninkinkim piki hiniina dimin ikin biyieyin mi piki hiniin dimin ikin wadieyin. ¹⁴ Iikamim inakamae nwowiyim yim nae kirie kirieyim ha naeikim. Mi yim sima ina ninokninkinim, piki hiniin nae ikin biyieyin mi piki hiniin nae ikin kibiyin. Mi yim ini iikamim naingwo tibmii kiiinyim mi kiriekak ha nwowim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiun ini iikamim naingwo tibmii kiiinyim sim naingwo omok diriraerariyim piki hiniin dimin ikin biyieyin mi piki hiniin dimin ikin kibiyin ini simiir hiriinan ywowin. Iriig.

6

¹ Krima yaiya Kraisi siira biiya sima boinmimauuwa idowigiidowiiyana sairaramar kipi naingwokripkai. Krima siir yai nhirim aowa aowanim warar wakaeyokna ap. Mi krima wi siir mhoiyya nwoki amim, ta krima tira sair hiriinan. Mi krima ti yaiyim biiya krima wakaeyim simiir simiira kipi naingwokwonanae. Taka yaiya ya hiniinga, krima siyiu biyie siirin digiumii haigingig, naokaoiga krimiir ninuwuyin mi Adi Komii krimiir Wanin siir yai aair wakaeyokna apnam. ² Mi ta yaiya biiya krima boinmimauuwa kimiir baptaisni siyupai siyupaiyim sim mi iikamim ina simiir mwo imiir mi onkwowim Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim simiirin ha mi iisiiimauu mi ombud komiiyin ha naokaonamim mi simiirin ie hirankar mi kininsiin idwo mi iyya Adi Komii siya simiir hidana nhirim wi paeya nami mi nhirim wi ninomor koua nami. Mi ninomor koua namim yim wi omwaiyar waiyayokiyoki. Mi hiriinan digworaekwowim yim kimiir nowomwarkai haiginiugin. ³ Adi Komii siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mi krima wi iki siir yai nhirim simiir nwoki wakaeyokna apim, krima tira sair hiriinan.

⁴ Kara kimiirin hiriinan minsi boinki. Dimusi rani, iikam nhirim biiya sima bidiyar iki aingwo tibmii kiiinim. Mi sima Adi Komii siir yai aairin bidiyar sibgu wakaeyoknam. Mi

sima dimin miiyik miiyik bidiyar mi haiyim, Adi Komii siya hauugiyim siir om hirankin. Mi Adi Komii siir naeyiun simiir pi u bidiyar mi ii okwokaiyim. Mi sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyugigi mi krima simiirin wi panina swoki boini, ti siyiu biyeyin siir haiburgigim mi Adi Komii siiram swoki amim, ha? Nningaka. Yio siyiu rani. ⁵ Sima bidiyar yinokninkinim Adi Komii siir yaiya biya sima wakaeya, saeya yai bimbuiwi rani. Mi dimin kirie komii komii nhirim biya Adi Komii siya tirim bidiyar mi kigim. Mi mhoiia krima wi simiir whiekakar kigswowi. ⁶ Mi sima Adi Komii siir yai kibi aiirin digiumii haigingiki mi krima wi panina tiri, simiir swoki ikunaniyim Adi Komii siiram swoki itam ha? Nningaka. Yio siyiu rani. Sima wi Adi Komii siir siyiu iir swoki ap rani. Nningaka. Dimusi rani, yio ini Jisis siirin paeyin hiniya nironinkinin saika swoki inkin irinu isomaoni hinin ywowa. Mi iikam nhirim sima ti hiriinan siyiuin siir kigi, sima wi Krais siir turgigini.

⁷ Iikamim yipiki naingwo tibmii kunim mi Adi Komii siir yai aiiir sibgu wakaeyokna apam, yim ini ti nuin siir hiriinan ywowin, iya naoki kinkiiyim mi nao opa ha sinkainainamiya. Mi sasaeyim inkamki ninkinim ha sibgu inan iigiyim simiirin pi Adi Komii siyar kirie haiginiuwu. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiiir sibgu wakaeyokna apiyim yim ti nu miiyikin ini siir hiriinan ywowin. ⁸ Mi iikamim biya niki aingwo tibmiiyim mi tariinanin, digiumii Adi Komii siir swoki haimriiyugigim, yim ini nuin wapnao minkin ninkisaioae nankaiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti nuin yio nu miiyiki miiyik rani. Mi Adi Komii siya wi io ti hiriinan nu iir nwowi. Mi siya wi ha boini, ti nuin, nu paii rani, siirin wi siya haingimugii. Mi iikamim biya naingwo tibmiiyim mi Adi Komii siirin digiumii ha swoki haimriiyugigim, simiirin wi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigi paeya. Ti nu biyeyin Adi Komii siya haingimugiyin siir hiriinan.

⁹ Ti kariir akam kungikunim, ta yai biye hiriinana kara boinkiya kiiir, kara ha naingwowi, kima wi dimin miiyik imiirar tiri mi wa sibgu wakaeyokna api. Mi Adi Komii siya kiiimiiirin wi hiriinansi nanmaiwarkainaei. ¹⁰ Adi Komii siya inkam biye rani mi siya dimin taeminim kima tirim simiirin wi ha naingwo owouu rani. Nningaka, siya wadiekiwadie ieyargin mi siya ina naingwowin dimin taeminim kima tiriirim simiirin. Mi ti hiriinan dimin taeminim kima tirim iki iikam nhirim biyanim sim mi ha nityokiyokiiyim mi tisi tariinanar nadigniyim, yim Adi Komii siir nusiimauugin, kima siiram naingwowi. Dimusi rani, kima siir yai imiir

wakaeyokna apkim. Mi Adi Komii siya ti digworaekwowa sima tirim simiirin wa naingwowi. ¹¹ Mi kara irira nwinwira kimiiram ha naingwowi, kima kirie hiriyar dwoyokiyokiyam, Adi Komii siir digworaekwo imiiram. Mi siiram hiriyar nwokwokinim iya Jisis siya swoki iti krimiir nanmaiwarkainam. Mi kima hirii hiriyar tiryokiyokii ami mi wi kimar naobudgii. ¹² Kara kimiiram in minam naingwowi, kima Adi Komii siiram in piugi kipi piyao. Kima iki ikam in Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Mi iya siya swoki itana saiirim nwokwokini, sima wi dim in miyik miyikim biya siya boinim krimiir, wi simiirar hauwi. Iriig.

Krma daingwo tibmii kin.

¹³ Mi biya yai nhirim Adi Komii siya Ebrahim siir boinmimauuam tirim, siya simiirin wa boinmimauuwi. Mi siya ti yayim siir inig iirar swoki ikopaisisirnaeikin. Dimusi rani, siya Adi Komii in, siir kou in inkam nwrki bi nwokin. Ningaka. ¹⁴ Mi siya siirin hiniina boinkin, Ebrahim, kara kimiirin wi dim in kirie komii komii imiirar tir haiginiuwi. Mi mhoiya kiriir isidin siir yinneyim wi kasa nwo rani. ¹⁵ Mi ta saiir mhoiya Ebrahim siya ina kaoraraowin, ti dim in in Adi Komii siya boinkiyim siiram, sima nimbiamam. Mi siya hiriyar kaokaigiyin, ini ti digworaekwo imar yimbiniyim. ¹⁶ Mi iya inkam in dim in whir nimbiniyim, siya pi inkam in inigin kouwarigsim nwowin pi siir inig iir n ikopaisisirkii. Mi ti hiriinan siyu in iya inkam nhrkim siir yai aiirin hiriinan wakaekii mi sima wa boinki, ihi, dim in siya nimbini yio wa tiri. ¹⁷ Adi Komii siya ikam krimiir nsiimauuwam tiri, yipiki ti digworaekwowa biya siya nimbingiyim krimiir, simiir haiyanim. Siya krimiirin min nsiimauugin, ta siya n ikopaisisira siir inig iirar mi saiir. ¹⁸ Mi ta yayia Adi Komii siya n ikopaisisirkiiya siir inig iirar, ya krimiirin min nsiimauuga, dim in in siya siir inig iirar dapikopsisirkiiyin, yio bi swoki ikopsasaeikin. Yim ti hiriinan dim in in yim krimiir kirie haiginiugim. Mi ta kirieya ya wi hiriyar nwoyokiyokiiyami mi wi iya Adi Komii siya nimbini digworaekwo whiekakim krimiir hauuwam, wi saiirar nadigiuwi. ¹⁹ Krma ina ninokninkinim, mhoiya krimiirin wi Krai siya nanmaiwarkainaei. Mi ti digworaekwo hiriinan in, krimiirin wi sima kinsis haiginiuwi, sibgu okworinuwamin, paeyin uridgi nitkiniyin mi ha sibgu okwowyin, siir hiriinan. Mi ti digworaekwowa, ti krma wakaeyokna apim, wi bopwoniya sima niinikiwitkii, yuisa Adi Komii siir maeyaua saiir nwowa. Mi Adi Komii siya mi krma, krma wi kwoin whiruar nwowiski. ²⁰ Ta Adi Komii

siir maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa biyin Jisis siya napninopkainamin mi krimiir igsoa siyar yokwokairina. Mi krimiirin siya whinkinsiis haiginu. Mi siya ini prismi biyan inkam ywowin inokinokin. Ti prismi biyan inkamin Melkisedek nikiuwiyin siir hariinan. Irig.

7

Melkisedek siya prismi biyan inkamkin.

¹ Jisis siya Melkisedek siir hariinan prismi biyan inkamkin. Melkisedekin yo om Selem hiran iikamin simiir kigirkakikin. Mi siya Adi Komii siir prismi biyan inkam warargin. Mi biyarin Ebrahim siir isidin iki inkam komii komii nhirim om nhirim sau simaka ninitim simiirin yamdi kwiruha sima hainurur haiginugig. Mi iya sima sau ha nitit dignaniyim. Mi Melkisedek siya simiirin siyu hir yapyiskaiwin. Mi siya simiirin ina yokboinmamair haiginugiyim. ² Mi digworaekwo miyik miyik whiekakim, Ebrahim siya hainaniyim ti omim simiir hirankin, siya simiirin whieyim, iura sioitkin. Mi siya whie iur aka, ya kimidiniya Melkisedek siir hauu. Mi nokiinwokiyim yim ini siyar haiyim. Mi Melkisedek siir inigin siir inig mwoki, inig mwowin yo minkin, inkamin dimin kibi kibi tiriyin siya. Mi siir inig mwoki inig mwo whirin yo minkin, inkamin iikam iripa nongwomamair aekin. Dimusi rani, om Selem hiran iikamin, simiirin ini siya kigirkakim. ³ Mi biyarin inkam nwrki bi winkin siir yopii ado mi siir yidiwi wanwiyaeyim mi siir isidin simiir inigim yokwoni. Ningaka. Krima ninokninkin tani, siirin wig inkamkar namisi aokainakin, iyie? Krima ninokninkin tani, siya bidi pi piyamisi aonamin iyie? Mi krimiir kwoinin ha naingwowi, siya Adi Komii siir yinisimkin. Dimusi rani, siya ini omwaiyar waiyayokiyoiyin. Mi siya wi prismi biyan inkam nrowi inokinokin.

⁴ Kima bidiyar yinokninkinim siya inkam komii ieyargin. Mi Ebrahim siya inig komiigak siirar mi owaiginu. Mi ti digworaekwo whiekakim sau aka siya nitit hainakiyim iki om nhirim simiir inkam komii komiiyim om kigiraowiyim simiir hiranki, siya simiirin iura sioitkin mi siya whie kwira kimidiniya siir hauu. ⁵ Mi kam nhirim Livai siir isidin siirin sima ini prismi miya sair haiyim. Mi Adi Komii siir siyu komiiyin haina boinkin, dimin taeminim Isrel simiir iikamin sima haiyim sima ii nhirim simiirin iura timi sioitkin mi iur akan yo Livai siir isidin siir hauugi. Mi Isrel simiir iikamin yim Ebrahim siirgisiir isid ieyargin.

Mi ti pris inkamim sima pi simiir piugana saiir iikami digworaekwo imiirar swoki kwahai. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini ywowin. ⁶ Mi Melkisedekin yio Livaini isidin siir tani mi dimusika siya Ebrahim siir dimin iir haiyin, ha? Siya Livai siir isidin siir inkam tani mi siya diminin iuur akain Ebrahim siirarim siyar soitkinim simiirgisimiirar haigin. Mi siya siirin ina yokboinmamaigiyin. Siya hinina boinkikin, Adi Komii siya ini kinakar nwowin. Kima bidiya yinokninkinim Ebrahim siya inkam komii ieyairgin. Biya Adi Komii siya Ebrahim siir nimbingiyin mi siya wi simiirar tiri. ⁷ Krima ina ninokninkinim, inkamin, inkam nwirniyin hinina boini, Adi Komii siya ini kinakar nwowin mi ti inkamin ta yai kibi hiriinana saiir boinin, yio ini inkamin hindara wakaeyin ini siir kou ywowin. Whisarii rani, yio Adi Komii siir igsoa saiir nokwokairiinakin, siir nokboinmamairam. ⁸ Mi pris inkamim yipiki Isrelmi dimin taeminim sim dimin iuur akain sim haiyim, yim wi wai biyeyar mi owi mi wa mi aowi. Mi yio Melkisedekin yipikin Ebrahimni dimin iuur akain si haiyin, Yokwo Komii saeya ha boinka, siya wi nao rani. Nningaka. ⁹ Hiriinan mi boinin ti inkamin Livai nikiuwiyin, siya dimin iuur akain Melkisedek siir mi hauugiyin. Iya brougae Ebrahim siya ti dimin haime iuur akain Melkisedek siir hauuwun, yio ini siir apuin Livai siya hauuni hanin ywowin Melkisedek siirin. ¹⁰ Mi iya Ebrahim siya Melkisedek siirin siyiu hir napyiskaiyin, Livaiyin yio bi niki aokainakin mi krima hinin dimusi boinkim, ti diminin Livai siya hauugikin Melkisedek siirin, ha? Ebrahim siya Livai siir brougaeakin mi iya Ebrahim siya digworaekwowim Melkisedek siir hauuwim, yio ini Livai siyar hauuni hanin ywowin. Mi Melkisedekin yio ini Livai siir kou ywowin.

¹¹ Bidi bidiniya Adi Komii siya siir siyiu komiini yayim, Moses siir hauugikin. Mi Moses siya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta yaiya hinina boinka, ti kamim Livai siir isidanim sima prismi miya wi saiirar mirii mi nae minim wi warar ninkinimiyaei, Adi Komii siirin. Mi Adi Komii siir omaka saiir warar timi kigrirao. Mi ti dimin biyie krimiirim simiirin ti kam ima haiyoprindiyumiigikiswo mi mhoiyya Adi Komii siya Krai siirin wi di swoki imbingi krimiir prismi biyan inkam nwowamin. Nningaka. ¹² Mi Adi Komii siya nikropkiyin prismi biyan inkamin yio ini saa ywowin. Mi ini prismi biyan inkamim simiir kisina okwowam. Mi ti siyiu komiini yayim biya Adi Komii siya hauugiyim Moses siir yim ina digiyim mi iripi hiriinan Adi Komii siya siyiu komiini yayim yaeya yaiwin swoki hauugi, ti biyan siyiu komiinyin siir maeyau aiir swoki kisina okiyam. ¹³ Ti yayim ti inkam

iir boinim, siya Livai siir puganan inkam tani. Nningaka. Siir yidiwi wanwiyaeyim yapa puganan kim. Mi siir yidiwi wanwiyaeyim simiir pugana biya simiir nwirkin ta prismi miya nae ninkin imiiaeyia sair bi swoki mirimiminkim ta miya ya simiir mi rani. Nningaka. ¹⁴ Krima bidi yinokninkinim, krimiir Biyan Inkam Komiiyin siya Judami pugana saeya naokainakin. Moses siya ti isidin prismi miya sae miriimim, simiirin yaimir sim kwir bi swoki boinmiminkin. Nningaka. Iriig.

Jisis siya prismi miya wi hiriinana nwoyokiyokiyami Melkisedek siir hiriinan.

¹⁵ Mi krima tariinanin bidi yinokninkinim mi iya ti prismi biyan inkam nwirin siya nimbiamin siya Livai siir pugana sair inkam tani, siya Melkisedekin prismi biyan inkamin mi miriimim siir hiriinankin. ¹⁶ Mi iya Adi Komii siya nimbinkiyin siirin prismi biyan inkam nwowam mi siya ti siyu komiini yayim Moses siya win boinkiyim prismi miya wi Livai siir pugana sasar nwowi siya hiriinan bi naingwokin. Nningaka. Mi ta siir kirieya omwai waiyayokiyokiiya inokinok, siirin saeya minkikin prismi biyan inkam nimbiamam. ¹⁷ Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii sair wina mi saeya hinina boinka, kira inokinokin wi biyan inkamar nwoyokiyokii Melkisedek siir hiriinan. ¹⁸ Adi Komii siya bidi yinakiyim biyan prismi kamim simiir siyu komiini yayim. Dimusi rani, ti yayim yim wi dig nwo rani, krimiir whinkinsis haiginuwim omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokiiyim inokinokin. Nningaka. Mi Adi Komii siya ti biyan siyuum simiirin asi digikim. ¹⁹ Whisarii rani, ti siyu komiini yayim Moses siya winim Yokwo Komii, krimiirin wi dimin whirki kumbu karamae sima nwo rani. Nningaka. Mi Adi Komii siya yaeya siyu win whirin siir diriraerarki krimiirin. Mi tariinan siya yai win kibiya Krai siir boinkin krimiir, ini yayim biya Moses siya winim Yokwo Komii ini simiir haiburim. Mi krima ta yayin kibiya sair wakaeyokna api mi ha naingwo tibmii mi saeya wa whindiraerari krimiirin Adi Komii siir kingiin nwowam.

²⁰ Adi Komii siya Jisis siirar nimbingin pris inkam komii nwowamin, siya siirin whisarii bi nimbingin. Nningaka. Siya ti yayim siir inig iirar bidi yikopwaisisirin. Iya siya siir nimbingiya mi biyan pris inkamim sima siir hiriinan tani. Mi Adi Komii siya inkam nwirniyin biya siir inig iirarin hiriinan bi nikopwaisisirkin pris inkam nwowamin. Nningaka. ²¹ Mi iya Adi Komii siya Jisis siirin pris inkam komii nwowam nimbini siya siir inigin Adi Komii siirar bidi yikopwaisisirin kiriiramim mi kira pris inkam komiia

nwoyokiyokii iinokiiinokin. Mi kariir kwoinin wi swoki kisina haigi rani. Nningaka.

Kara, Adi Komii gin kara kariir inig iirar bidi yikopaisisirin kiriiramin, kira wi pris inkama nwoyokiyokii iinokiiinokin. Mi kariir kwoinin wi kisina haigi rani. Nningaka.

²² Krima bidi yinokninkinim ta yaiya Adi Komii siya nikopaisisirkiiyin siir inig iirar Jisis siiram. Saeya yai kirie komiiigikomiiga. Mi ta yaiya siya kitibmii boina ya ini yayim biya Adi Komii siya Moses siir hauuwim mi Isrel simiir iikamim simiir mi hauuwim ini simiir haibura.

²³ Mi dimin whirin yio hinngin, biya pris inkam kasa rani. Dimusi rani, sima pa mi aokaowi mi simiir igsopa pi inkam nwirkar mi okwokairinanaowidi. Mi ti hiriinan siyuiin ii kasa bi tirkin. Simiir inkam nwirki omwai hiriyyar bi waiyayokiyokiigin. Nningaka. ²⁴ Jisis sasairgin omwai waiyayokiyokii mi wi ta hiriinan saiirsi nwowi siya pris inkam nwowamin. Mi siir igsopa wi inkam nwirki swoki okwokairiina rani. Dimusi rani, siya bi naowikin. ²⁵ Dimusi rani, ta saiirsika, Jisis siya wi digar nwowi iikamim yipikim siiram naingwo tibmii kinim simiir nanmaiwarkainaei. Dimusi rani, krima Kraisi siir yai aiir wakaeyokna apkim. Krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginuwi. Dimusi rani, siya wi nao rani. Siya ini omwaiyar waiyayokiyokiiyin. Mi siya ini Adi Komii krimiir Wanin saikar nwowin mi siya nhwo ini krimiiramar kwis boinin.

²⁶ Jisis siyairgin prismi biyan inkamin mi siya inkam wadiekin siirin dimin whirki bi kimbugin. Siya iikam krimiirin dimin biyieki naokingugunankaiyim krimiirin nu tirar kwaeyopriigingig. Mi siya Adi Komii saika ini owou. Mi siirin Adi Komii siya ywowaiginu inig komiigak. ²⁷ Mi iki prismi biyan inkamim biyanim simiir hiriinan tani. Nningaka. Dimin taeminim sima ninkin imiyyaeiyim, Adi Komii siir, simiir dimin biyeyim sima bi haiyoprimdiyiumiigikim. Nningaka. Mi iinokiiinokin, biyin sima pi simiir dimin biye imiirsiyar niki inkin imiyyaei. Mi mhoiyya sima Adi Komii siiram pi iikam nhirmi naeyim sim ninkin imiyyaei. Mi Jisis siya ti kamim simiir hiriinan tani. Nningaka. Siya ta saiirin ii kwiruwar tirkikin, iya siyar naowa paeyin hiniya nironinkinin si mi naeni haninin siya siir piu aiirar ninkin imiyyaekin, Adi Komii siirin. Siya siir piu aiirin naeni hanin minsi ninkin imiyyaekin, iikamim simiir dimin bibiyeyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. Mi siya saiir bi swoki tirkin, idipidipin. Nningaka. Ii gwiruha siyar bidi tirki iskiya. ²⁸ Mi yaiya biya Adi Komii siya hauwa Mosesni, prismi biyan inkam komiiyim saeya

nokmwın okwo haiginiuga. Mi ti kamım yım inkam paii rani, Adi Komii siya ha boınkin, simiir kwoınım dimın biyekı bıdi yaokingugunankaiyım. Mi ta yai kirıeya Adi Komii siya boınkiya mhoiıya, ya siir yınisım iir nımbingiya saiir nikopwaisisirkika. Jisis siya iki prismi inkam komii nhirim simiir hiriinan tani, siyiu biyie bi tirikin. Niingaka. Siya prismi biıyan inkam komiiğin omwai hiriıyar waiya yokiyokıkaeyamikın. Iriig.

8

Jisis siya Adi Komii siir omaka ninomor kou hirana saiir pris inkamkın.

¹ Mi ti digworaekwowım kara kimiir boınkiyım yım hinıngım, krimiir biıyan prisin, siya ini kara boına ini saiir hiriinanar nwokripkaiyın. Siya Adi Komii saıkar nwowın, siir omın ninomor kou hir nwowın siir. Mi tariinanın siya ini Adi Komii siir ina iniig miıya nidwowın, maeyauwa kamım inig komiigakım digworaekwo whiekakım sim kigirkakiyım sima nidwowiya saiir. ² Siya ini ninomor kou hir nidwowın mi siya ini prismi inkamnan miriıyın. Siya ti hiriinan dimınin ini omaka Adi Komii siyar nonkwo miriıya ninomor kou hir ini saiir hir miriıyın. Ya tariigina ya saeya maeyaugımaeyaua Adi Komii siir inig iir hainaniya saiirın inkamkı bi nonkwo miriıga. Niingaka.

³ Mi bıdi bidiniyarın, siyiu komii siir siyiuın Adi Komii siya hauuım Mosesni, iikamım sima sibgu apam siyiuın prismi biıyan inkam nokmwın okwo haiginiuwıyın, dimın taemin Adi Komii siir nınkin imiıyaeyam mi hiriinanar mi tir. Mi krimiir prismi biıyan inkamın yio ti hiriinan siyiu iirar mi tir, dimın taeminım Adi Komii siir nınkin imiıyaeyam. ⁴ Mi Jisis siya nu tir nwokiswo, siya wı prismi biıyan inkam di ywowi. Dimusi rani, nu tirın iriipi hiriinan pris inkamkakaırgın dimın taemin nınkin imiıyaeyamın Adi Komii siir, siyiu komii siya boınkiya saiir hiriinan. Mi sima Jisis siiram panınsi kiwakisi. ⁵ Mi miıyım pris inkam ima miriıyım, omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya saiir, ya aknainan hindara niisiımauuga dimın taeminım ninomor kou hiranım Adi Komii siirim simiir. Mi biıya iıya kingiın nwowa, Moses siya Adi Komii siir omaka hindara ini kaigrınu okwosasae mirii. Mi Adi Komii siya siirın hinına boınki, kira dimın taeminım kara boınımımauuım simiirın sibgu tir. Kara niisiımauuwa, iıya kira mhu hir nwowa saiir hiriinan. ⁶ Mi taka ii aiırarın, Kraıs siya ini prismi biıyan inkam komiınan miriıyın mi ini iki miıyım biıya prismi biıyan inkam komiıyım sim miriıyım ini simiir haıburım. Mi ti hiriinan siyiuın, ta kitıbmii boın wına Adi Komii krimiir Wanın siya nımbingiya Kraıs siir krıma

wakaeyokna apam ya ini biya siya nimbingiya brougae wanwiyaekim sim wakaeyokna apam, ini saiir haibura ya tariigina ya ini ywowa. Dimusi rani, ta kitibmii boin wina krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuskii. Biyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim simiir ya krimiir bi sibgu whinkinsiis haiginiuga. Niingaka.

⁷ Mi biyan nimbina saeya iikam imiirin Adi Komii siir whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwokiswo mi Adi Komii siya wi yaeya kitibmii boin win di swoki imbini. Niingaka. ⁸ Adi Komii siya bidi yinokninkinin siyuin iikam ima tiranin. Mi siya hinina boinki,

Mhoiia kara kariir iikamim Isrel hiranim Judami pugana saiirim wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingii.

⁹ Mi kariir kitibmii boin wina ya wi biyan kitibmii boina kimiir brougae imiir iya kara simiirsi naingwoyimyoka, iya sima nu Isib hir nwowa mi simiirin ha kiyainaniyin saiir hiriinan tani. Niingaka. Kara kimiirin wi biya kara kitibmii boina wi saiir hiriinan swoki kitibmii boin tani. Niingaka. Dimusi rani, kimiir brougaeyim sima bi sibgu apkim. Mi kara kimiir brougaeyim simiirin ti hiriinan siyuin digiumii siirsi haimriiyugin.

¹⁰ Mhoiia iya ta biyan kitibmii boina saeya kigirkakim digworaekwo whiekakim sima digana, saeya digii mi kara Biyan Inkam Komiiyin Isrel kimiir iikamim wi yaeya siyu boinki, kima napamin. Mi tariigina kara wi kimiir kwoinki kwoin iirar kinirkai haiginiugii. Mi kima wi wakaeyoknam nwoki aingwowim. Mi an kara wi kimiir Adi Komii nwoki owim mi wim kima wi kariir iikam nwoki owim.

¹¹ Mi mhoiia ta ii aiirin iikam whiekakim sima kariirin wa ninokninkini. Yipiki inigakim mi yipiki inig kara maeyim sima kariirin wa ninokninkini. Mi ta ii aiirin iikamim sima wi simiir nu whiruwan iikamim simiirin wi hinina boin tani, Kima Biyan Inkam Komii siir dinokninkin. Niingaka.

¹² Mi kara wi simiirsi naingwo bumbuwi mi simiir dimin biyieyim sima tirim wi kara haiyoprimdiyumiigi. Mi kara simiir dimin biyieyim wi simiir swoki aingwo rani. Niingaka.

¹³ Mi biyan nimbina biya Adi Komii siya Moses siir nimbingiya ya ini biye ywokiya. Whisarii rani, siya krimiir ha boinkin, siya wi yaeya kitibmii boin win swoki imbingi. Krima bidi yinokninkinim ta biyan nimbina ya wi sapi namki, yuis kaba inkamkin kabitkaigiya saiir hiriinan. Iriig.

9

Biya prismi biyan inkam komiiyim wraisu nhie arar ninkin imiiaekim Adi Komii siirin.

¹ Mi biyarin Adi Komii krimiir Wanin siya siir biigibiyan nimbina krimiir brougae wanwiyayim Isrel simiir ukamim simiir nimbingikin. Mi siya simiirin siyiu Adi Komii siir inig iir hainaniyim siir boinmauu wakaekin. Mi siya kam imiirin siyiun omaka Adi Komii siir yaimin dimin nidwokai wakaeya saiir miriini siyiun siir warar mi boinmimauu iripa sima nidwo wakaeyam. ² Mi sima sel omaka ira mirii mi ta omaka saiirin bopwoniya hugripkiigi haimii haimiyo whisa ywo. Mi ti haimiyyin huyokiyokaikikaiyin anokar nwowinin, yio ha dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Mi diminim pae haingimuhaginiiyim mi bretim Adi Komii siir ninkin imiiaeyim yim ini ta maeyaua huyokiyokaiya ini saiirar nwokaiyim. ³ Mi sima yiuis kwira maeyau kwira huyokiyokaiya haimii whira nwowin siir ano iir yitimwanu. Mi ta maeyaua ya Adi Komii siirgisiirga, siya nwowika. Mi ta maeyaua huyokiyokaiya saiirin inkam nwirki bi swoki amininika. Nningakinngaka. Mi sima ta maeyaua saiirin ha dapikin, dimin whirki bi kimbu miminka. ⁴ Mi dimin nhirim ini ta maeyaua huyokiyokaiya saiir hir nwokaiyim. Hiya golni tira aka mi ta hiya saiir idwo hirin haua wain piui miyikakin siir op aiir naokin haingimugiiya, piui miyik nusiin whakim ini hir nwokaiyim. Mi miya kwira paeni sima nirimtioninkin miriia saiir idwowin sima golni miriigikim mi ya ini hir warar mi inkim okaiya. Mi ta miya sima saiirin ha dapikin, nimbini tibiini miyaka. Mi ta miya saiir yainau hirin mobmir kwira golni sima nonkwokwowa ini hir warar ninkin okaiya. Mi ta mobmira saiir yainau hirin, naeyim Adi Komii siya hauuwim iya sima nu siiyin apain siir hir nwowa ini hir nwokaiyim. Mi paekopin biya Eronki si hogwokwo apin, siirin Adi Komii siya tirkikin, yio ini nhwokakar mi okaiyin ta miya aiirin. Mi siya nhiswo Adi Komii siya winkiyo kitibmii boin yayim sim yo ini hirar mi inkim okaiyo. ⁵ Mi ta miya saiir idwowin sima Adi Komii siir paekwosimwo nwisa yonkwokwo haigin hinda nisiimauuwam. Mi sima ti paekwosimo sowiir kigo mi sima boin, Adi Komii siir dimin miyik miyikim paenan niuyayeyim ini tir nwowim. Mi ti paekwosim nwiswo hinda nisiimauugo sowa pidgakako. Mi ta maeyaua ukami dimin biye haiyoprimdiyumiiya ini sowiir pidga owar yirunugiya mi ti diminim simiir dimin mwokimwowin, kara pi kimiir boinmauu rani. Nngaka.

⁶ Mi mhoiia sima digworaekwowim diriraerar digim mi pris inkamim, sima ta maeyaua huyokiyokaiya anoka

kingiin nwowa saairin bi siiskim dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiyyaeyim. ⁷ Mi biewi biewiyim, prismi biyan inkamin siya ta maeyauwa huyokiyokaiya dimin whirki kimbu karam nwowa saairin ii kwiruwar namikin. Siya whisarii bi namikin, siya meme bulmakau ini nhieyim, pi simiir hainami Adi Komii siir ninkin imiyyaeyam iikamim hinda whaowaeya priidiraerarim simiir dimin biyie imiir haiyoprindiyumuigiyam. ⁸ Mi Moses siir yayim iikam krimiirin ta maeyauwa Adi Komii siya nwowiya, saair kigninkin apninopkaiyam bi boinkin. Mi ti hiriinan siyiuin, Adi Komii siir naeyiuin yio krimiir nsiimaugun, iikamim Moses siir yai aiir wakaeyoknaim sima wi Adi Komii siiram swoki haiyug naingwo rani, iripa saikar nongwomamair aeyam. Ningaka. ⁹ Mi ta Moses siir yayia ha boina iikamim, Adi Komii siirgisiir maeyauwa huyokiyokaiya dimin whirminwhirminki kimbu karam nwowa saair kipi napninopkainam. Ya aknaini hainin hindara nsiimauga krimiir. Mi ta iya pris inkam ima ninkin imiyyaeya, Adi Komii siir ya iikamim simiir kwoinin rirmiyya simiir bi nwowaiginuga. Ningaka. ¹⁰ Mi yim ti yayim yim krimiir kinsiis haiginuwankim, naeyim yim naeyankim mi opa ya kwiaeyanka mi siyiuin op whaui ikin mi krima ti siyiu imiir sibgu api mi Adi Komii siya wi ha boini, krimiir puim, yim pu wadiekim, siyiu komii siya boinkiya saair hiriinan. Mi ti digworaekwowim simiir yayim yim krimiir kigiraowankim. Tariinanar tir bwakainakiyin mi wi iya Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana wadiekiwadie nwowi, wi saairar nadigiuwi.

¹¹ Mi Krai siya krimiiramim prismi inkam komiinan nitkin siir dimin taemin miyik miyikim simiirin krimiir hauuwam. Mi tariigina ya krimiir bidi yimbiniya mi siya prismi miya bidi miriigikin. Mi siya ini Adi Komii siir oma hiriir yapninopkainamin. Ya ini sel omaka biyan kamim sima tira ini saair haibura. Mi ti Adi Komii siir om winin siirin inkamki bi tirkin, yio nuan diminki waeyao. Yio Adi Komii siirgisiir omin ninomor hiranin siirgin. ¹² Mi iya Krai siya naonama siya ini Adi Komii siirgisiir maeyaua dimin whirmin whirminkin kimbu karamae nwowa Adi Komii siyar nwowiya ini saairar yapninopkainamin. Mi siya wraisu nhie bi hainamkin prismi hinin, siir ninkin imiyyaeyam. Ningaka. Siya siir nhieya nua naokiinainama saairar haininopkainamkin ta maeyaua Adi Komii siyar nwowiya dimin whirki kimbu karam nwowiya saair hiriirin. Mi Adi Komii siirin saairar ini hauuwu mi siya kwiruwar napninopkainamin, siir nhie aiir ninkin imiyyaeyam, ini saeyar digi iskiya. Mi siya wi mhoiyya idip idip swoki tir

tani. Nningaka. Siya ti siyiu hiriinanin minam tirkin krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir nanmaiwarkainam. Mi krīma wī omwai saikar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim inokininokin. ¹³ Mi meme bulmakau ini nhieyim krimiirin wī panina whinkinsiisi, ha? Saeya krimiirin wī ti hinina whinkinsiisi. Mi ikkam nhirim diminim Adi Komii siya boinim, hinin kipi naingwo, sima simiir nonkwowi mi Adi Komii siya simiirin wī ha boini, simiir pua mayik rani. Dimusi rani, sima ti diminin Adi Komii siya boinin, hinin kipi nonkwo, siir bidi yonkwowim. Mi siir pua biye pi hriiyar nwowinaka mipi pris siyar hainiyop nami meme bulmakau ini nhieyim pi whrin min aka ninkin hainiyopnami. Mi mhoyiya Adi Komii siir yaiya pa swoki boinkii, sima ini wadiyar swoki okiyim, ti diminim simiir pua wadie sima bidi ywohaiginugiyim. Mi meme, bulmakauni nhieya ya idan pua wadie saiirarar nwows aiginuwi. Mi Krais siya, Biyan Inkam Komiiyin, yio ini meme bulmakau sowiir haiburin. ¹⁴ Mi siir nhieya ini meme, bulmakaumi nhieya mi simiir whrin ima, ini simiir haibura. Mi mi bibiyeyim naekak nwokaram nwowiyim mi dimin bibiyeyim ikkami kwonau nwokaiiyim simiirin saeya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Mi Adi Komii siir naeyuin siirin siyar whindiriraerarkin, yipikin dimin biye whir karamaeyin, siir nhieya saiir ninkin imiiaekin Adi Komii siirin. Mi siir nhieya ikkam krimiir whinkinsiis haiginuwim mi krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyim wī digar nwowi. Mi krīma Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim wī digar nwowi, yipikin omwai waiyayokiyokiiyin inokininok. Dimusi rani, siyiu whir karamaeka hiriinan tirim.

¹⁵ Jisis siyairgin ikkamim nuanim mi Adi Komii siya, krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina krimiiram nita ikkamim wakaeyokna apim saiir kirie haiginuwam. Mi nim krīma ikkamim Adi Komii siya nambinim siir ikkam nwowam, krīma wī omwaiya waiyayokiyokii, saikar inokininokin. Mi wī dimin kibi kibiyim biya Adi Komii siya nambinim wī simiir haii. Dimusi rani, siya Jisis bidi yaowin. Jisis siyairgin ikkam krīma mi Adi Komii siya krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina saiir kirie haiginuwam. Ya mhoyiya nitka ikkamim sima wakaeyokna apam. Siya ikkamim simiirsi naokin simiir dimin biyeyim sima tirim simiir haiyoprindiyumiigiyam iya sima biyan kitibmii boin aiir napim. Mi sima wī saika nwoyokiyokiikaeyami, inokininokin.

¹⁶ Mi iya inkamin omwaiyar niki waiyaeyin, siya yinisisimim simiir inigim pa wini yokwoni mi dimin taeminim sima mi haiyanim yim iriipi hiriinan pa mi wini. Mi siir

mhoiyya iyya siya naonama siir yinim pi yokwo aiira kigmak hid hahi. Sima pi hindara priihai priihai rani. Nningaka. ¹⁷ Mi inkamin omwaiyar niki waiyaeiyin mi ta yokwowa siya wina, siir dimin taemin imiir, ya ini hiriyyar niki owa. Mi mhoiyya iyya siya naonami, siya pi haini winmimauugigi digworaekwowim siir yin ima haiyanim. ¹⁸ Adi Komii siya biyan kitibmii boina saiirin wraisuim sima nisomsom aowim mi simiir nhieyim ha naokiinainamim simiirsi kirie haiginugin. Mi nhieyim iikam imiirin wi simar nwowaiginuwi dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim simiir haiyamin. ¹⁹ Mi Adi Komii siya siyu komiiyin Moses siir hauuwun mi Mosesin yo kimidiniya Isrel simiir iikam imiir hauu. Mi ta iyya siya bulmakau haomin siir nhieya opaka yinkin aokaigi twonau. Mi siya paeyakwiyam ha mi hai mi sibsibni pio pariidnanim, ha mi haiyin mi siya ti sibsibni piowim ti paeyakwiyam simakar yin udgi. Mi siya kimidiniyan haunairin op nhieki nwomaiyin siir hopmaigi. Mi kimidiniya Yokwo Komiiya Adi siir yaigi nwowa Moses siir hauugiya saiir iyairpasoknam. Mi siya iikamim simiir piuim simiir warar yinkin iyairpasoknam. ²⁰ Mi iyya Moses siya yokwo aeya mi iikam ima simiirin ha niyairpasoknamin mi siya simiirin hiniina boinki, ti wraisuim simiir nhieyim ti kara niyairpasoknamim, yim ta biyan kitibmii boina saiir kirie haiginuga, kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim. Mi kima wi yayim Adi Komii siya boinkiyim biya, kima wakaeyokna apam wi simiir wakaeyokna ap. ²¹ Mi Moses siya Adi Komii siir sel omaka saiirin iripi hiriinanar mi iyairpasoknam. Mi digworaekwo whiekakim saiir hir nwokaiyim, iikamim sima iripa haingiriyu idwokaiyuwiyim, iyya sima Adi Komii siir inig iir hainaniyim mi ha diriraerariyim, simiirin warar mi inkin iyairpasoknam. ²² Mi ta yayia Moses siya winkiya Yokwo Komii saiir, saeya hiniina boinkika, mi kira ti digworaekwowim simiirin hiriinan niyairpasoknami wraisu nhieni, sima wi dimin whirki kimbu rani. Nningaka. Mi kira nhie simiir niyairpasoknam karam nwowi, saeya boina saiir hiriinan Adi Komii siya wi simiir dimin biyeyim wi haiyoprindiyumiigi rani. Nningaka. Iriig.

Krais siya naeni hanin siir piu aiarar ninkin imiyyaekin Adi Komii siirin, krimiir dimin biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyam.

²³ Mi ti miyim mi ti nuan digworaekwowim krima tiriyim yim hindarar niisiimauugim iki dimin kingikunim ninomor kou hir nwowim simiir. Moses siya digworaekwo imiirin wraisu nhieni minam niyairpasoknamkim, sima whauriyina

nwowam. Mi ta nhie hiriinana iki dimin miyik miyikim Adi Komii siir om hir nwowim simiirin wi whauriyinan saeya nwowaiginu rani. Nngaka. Jisis siir nhieya sasairga whauriyinan iikam imiir nwowhaiginuwi. Mi ta hiriinan sairsika sima wi Adi Komii siir om iir asi nami. ²⁴ Mi Kraisiya Adi Komii siir maeyaua huyokiyokaiya, dimin whirki kimbu karamae nwowa omaka inkamkar nonkwo miriia nu tirana, sair omaka yainau nwokaiyin siir bi napn nopkainamkin. Nngaka. Siya Adi Komii siirgisiir om iirar namigusamkin. Mi siya ini Adi Komii siir whwonkam ida nidwowin, siir ina inig miya mi siya ini nhwo krimiiramar kwis boinin. ²⁵ Mi biewi biewiyim prismi bigibiyan iikamim sima Adi Komii siir maeyaua huyokiyokaiya dimin whirminwhirminki kimbu karam nwowa sairin ii kwokwirar napn nopkainamikin wraisu nhie Adi Komii siir ninkin imiiaeyamin. Mi yio Kraisiya ta maeyau airin idip idip bi napn nopkainamkin siir nhie air ninkin imiiaeyamin Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyamin. Nngaka. Siya kwirkikwiruwar namkin siir nhie air ninkin imiiaeyamin Adi Komii siirin. ²⁶ Mi Jisis siya hiriinan tirkiswo mi siya paeyin hiiniya nironinkin siirin wi ii kasakasa di naowi. Iya Adi Komii siya nu siirar nonkwokwokiya mi ha niyokiyokigiswo mi wi tariinanar pi yadigniyin. Mi Kraisiya nu tiriir nitin, siya ii kwirkikwiruwar nauuni aonikin nu tirin ini sasair ywowskiya. Mi iya dig kingiin nwowa, Jisis siya ha nitin mi siya paeyin hiiniya nironinkin siirin ii kwirkikwiruwar nauuni aoniyin mi siir nhieya ha naokiinainiya mi siya sairar yinkin imiiae Adi Komii siirin, iikamim simiir nanmaiwarkainam simiir dimin biye imiirsi mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karam nwoki owim. ²⁷ Iikam whiekakim sima wa naowi mi mhoiia sima Adi Komii siir kigi, simiirin wi siyar hidi. ²⁸ Mi hiriinan siyuin Kraisiya ii kwiruwar nao iskikin Adi Komii siirin siyar swoki inkin imiiaenam. Siya siir nhieya iikamim simiir dimin biye biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam ninkin imiiaekin. Mi mhoiia siya swoki iti, siya wi iikamim simiir dimin biyeyim simiir haiyoprimdiyumiigiyam nit rani. Nngaka. Siya iikam yipikim siiram wakaeyokna aingwo tibiimiyim mi iya siya nitana sairam nwokwokinim wi simiir nanmaiwarkainami sima siir om hiriir namam. Iriig.

10

Biyan naeyim sima ninkin imiiaeya, ya dimin biyeyim simiir bi haiyoprimdiyumiigikim.

1 Mi siyü komiiyın biya Adi Komii siya hauugiyın. Mosesni, yio diminkidimim mhoiya nimbiamanım kırımır, aknainan simiir nısiimauugin. Mi biewi biewiyım, pris inkamım sima hırıihırinan naeyım simiir simiirar nınkin imiyyaenanae; Adi Komii siirın iikamım simiir dimın biyie imiirsiyın. Mi siyü komiiyın Adi Komii siya hauugiyın Moses siir siya wi dig nwo rani, iikamım yipikim Adi Komii siiram nitim simiirın dimın whırki kimbu karam nwowım. Nıngaka. 2 Mi ti digworaekwowım Adi Komii siir sima nınkin imiyyaeyım iikamım yipikim Adi Komii siir inig iir hainaniyım simiir dimın biyeyım simiir kwoınau nwokaiyım simiir digikiswo mi sima wi yaeya nae di swoki inkin imiyyaei Adi Komii siirın simiir dimın biyeyım simiir kwoınau nwokaiyım simiir digiyamın. Nıngaka. Dimusi rani, simiirın wi dimın biyekak diyowwi. 3 Mi iya sima hırıihırinanar nınkin imiyyaenanaeyım biewi biewiyım mi iikamım pa swoki aıngwokii, dimın biyeyım sima tir imiiramın. 4 Sima ti hırıinan siyüın ii kasa kasa bi tirkim. Dimusi rani, Adi Komii siya bıdi yınoknınkının bulmakau meme ini nhıeyım, iikamım simiir dimın biyeyım wi saeya digi rani. Nıngaka.

5 Mi iya Kraıs siya nitam naıngwowa siya Adi Komii siirın hınına boınkı,

Kıra iki siyüın iikamım wraısı sima nisomsom inkin imiyyaeyın kırıir siiramın kıra maırgımaırga nwo rani. Mi kariirın kıra pıugak hırıinansi nwowaıgınugin.

6 Mi kıra wraısım kırıir hıi aıir haıgın anagiyım mi dimın taeminım sima nınkin imiyyaeyım kırıir, simiir dimın biyeyım sima tirım simiir digiyam, kıra simiiramın maırgımaırga bi nwokım.

7 Kara Kraısın, kara kımiirın pi hınına boıni, Adi Komii, kıra kariir kigi, kara tisi tapi nwowın. Kara digworaekwo whiekakım kıra naıngwowım simiir tiram tiri, biya sima wınboınkıya kariirın kırıir Yokwo Komii aıir saıir hırıinan.

8 Kraıs siya biya hınına boınkın, kıra ini yimiiyüwın iki dimınpai dimınpaiyım, inkamki nınkin imiyyaeyım kırıir simiirın. Mi kıra wraısım kırıir hıi aıir haıgın anagım kırıir nınkin imiyyaeyam iikamım simiir kwoınau nwokaiyım dimın biyeyım simiir digiyam, yım ini mi imiyyüwım Kraıs siya ti simiirın hınına boınkikın. Mi yio siyü komiiyın Moses siya wınkıyın Yokwo Komii yio ha boınkikın hırıiyar tir.

9 Mi mhoiya siya ti yai imiir boınkıyın mi mhoiya siya Adi Komii siirın hınına boınkı, Adi Komii kıra kariir kigi, kara tisi tir nwowın. Kara digworaekwo whiekakım kıra naıngwowım kara tiram, kara simiirın wa tiri. Mi yım ti

yai hiriinanım yım krımıir boınmauu wakaekım. Biiyan siyiıın nae iikamkım sim nınkın imiıyaeyın Adi Komii siir, yio Kraıs siya bıdı dıgiyin. Mi simiir ıgsopa ini siyar yok-wokairinanaowıdın. ¹⁰ Jısıs Kraıs siya dımın taemınım Adi Komii siya naıngwowım siya tıram siya simiir wakaeyokna tırkın. Mi siya kwırkıkwiruwar naokın siir pıua saıir nınkın imiıyaeyam Adi Komii siirın. Mi siya iikamım siir siyiıı iir napım, simiir dımın biyeyım, wı simiir nwoki dıgiyim. Mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wı dımın whırki kımbu karamae nwoki owım.

¹¹ Mi pris inkamım sima miı Adi Komii siir omaka aiir nokwo mırıiyım mi nonkwo ınkın imiıyaeykım Adi Komii siirın, sima ınokıınokın hırıı hırııyar tırıkım. Mi ya tariigına iikam krıma tırım dımın biyeyım simiir haiyoprımdiyıumiıgiyim wı dıg nwo rani. Nıngaka. ¹² Mi yio Kraısın yio siyar nınkın imiıyaekin mi ta saıirın kwıruwar tırkıkın. Mi iikamım simiir dımın biyeyım ini saeyar haiyoprımdiyıumiıgiyim. Mi ta ii kwıruwa siyar tırkıya, ınokıınokın wı saeyar nwoyokiyokııı. Mi ta saıir mhoiıya siya ha nını idwoııgın Adi Komii siir ına iniıg miıyan. Dimusi rani, siya Adi Komii siir hırıinan inkam komiıgın. Dıgworaekwo whiekakım, siyar kıgırkakıkın. ¹³ Mi siya ini Adi Komii saıka hırar nıdwo kaoraraowın iıya siir sau omomın Adi Komii siya hainururnınkın haıgınııgıı. ¹⁴ Krıma bıdı yınoknınkınım, Jısıs siya kwırkıkwiruwar naokın siir pıı aiirın Adi Komii siir nınkınımııyaeyamın. Mi siya iikamım yıpıkım Adi Komii siya haiyoprıımdiyıumiıgiyim simiir dımın biyeyım, simiirın dımın whırki kımbu karamaeyın siya nwoıaıgınııgın. ¹⁵ Mi Adi Komii siir naeyııın krımıirın ti hırıinan dımın iıırar mi boınkın. Mi biıya siya hınıına boınkın,

¹⁶ Biiyan Inkam Komii siya hınıına boınkın mi iki iıyım mhoiıya nıtım kariir kitıbmıı boına wı iikamım simiir hauuı. Mi ti kariir siyiıı komiıyın wı simiir kwoınkıkwoın imiıırar kınırkai haıgınıııı. Mi sima wı saıir saııra nwoki aıngwokwonanaeyım.

¹⁷ Mi siya yai nhırım ina swoki boınkiyım, siya hınıına boınki mi kara dımın biyeyım simiir kwoınau nwokaiyım, wı simiir swoki aıngwokwomımın tani mi siyiıı biyeyın, sima tiri ıkın. Nıngakınıngaka. ¹⁸ Krımıir dımın biyeyım Adi Komii krımıir Wanın siya bıdı haiyoprıımdiyıumiıgiyim. Mi iikamım Adi Komii siiramın wı swoki ınkınıııyaemımın tani. Nıngaka. Yio hırıinan siyiıın yio bıdı dıgiyin. Friıg.

Krıma Adi Komii siiram daıngwo tıbmıı kın mi saıka dama-sukıkın.

19 Mi ti kariir akamim, krīma Adi Komii siirgisiir maeyaua siya nwowiya dimin whirmin whirminki kimbu karam nwowa saiirin wa napninopkai nami. Dimusi rani, Jisis siya paeyin hiiniya nironinkinin siir naowin mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi krīmiir dimin biyie biyieyim ini saeyar yinakiyim. Mi ta hiriinana saiirsika iya krīma nhwo kwisboinkii mi krīma hiriirin wa napninopkainami.

20 Mi ta siya naonama, siya minam naonamkin krīma Adi Komii saika nwoki boinaiyim. Mi ya tariigina ya hiniinga ta yuisni hanin bopwoniya siya niinikiwitkiya krīma napninopkainamim maeyaua Adi Komii siya nidwokaiiya dimin whirki kimbu karamae nwowa krīma namsi saiir nitimwanuwa ya ini siir piu aeyar niyoknamnan ywowa.

21 Mi krīmiir biigibiyan, prisin, siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi siyairgin, digworaekwo whiekakim, Adi Komii siir om hir nwowim. Mi iikamim siiram naingwo tibmii kinim mi siir yinisim nwowim simiir kigirkakanin. 22 Jisis siya siir nhie aiirar niyairpasoknamkin iikamim krīmiir kwoinawu nwokaiyim dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim mi krīmiir kwoinim rirmiiya nwokiyim. Mi siya krīmiirin op miyikimiyik aiirar baptais haiginiugin. Mi ta hiriinana saiirsika krīmiir piuim whauriyina asi nwokim. Mi tariinanin krīma Adi Komii siir kingiinin wa nwoki amim. Dimusi rani, ti hiriinan diminim Jisis Kraisi siyar tirkin. Mi krīma kwoin biyieyim krīmiir kwoinawu nwokaiyim niksisaeiyim simiirin wi asi niuguskii. Mi krīma Adi Komii siiramar dinmiinankin, ta krīma tira saiir hiriinan. Mi krīma kwoin whirua saikar dwo. 23 Krīma digworaekwowim krīma naingwo tibmiiyim simiiram in sibgu wakaeyokna ap. Krīma simiirin digiumii kipi haimriiyu. Dimusi rani, krīma bidi yinoknankinim digworaekwo whiekakim biya Adi Komii siya nimbinim siya simiirin wa tiri. 24 Krīma, krīmiir iikam nomiiyawuim naingwo tibmii kinim simiiram daingwo. Mi krīma irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiisna. Mi krīma irni nwirniyamir timi aingwokwo. Mi irni nwirniyin siyu miyikimiyik iirar timi tir. 25 Mi krīma siyiuin iraka nwiraka haingiriyiu owiyin Adi Komii siir inig iir hainam siir kipi haibur. Niingaka. Iikam nhirim yim ti siyu hiriinanin siir bidi haiburgigim. Mi nim krīma wi hiriinan kipi tir. Dimusi rani, iya Kraisi siya swoki itana ini kingiin nwowa mi krīma irni nwirni whinkinsiisamin minan mirii.

26 Mi krīma ta Jisis Kraisi siya naonama iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyumiigiyim, krīma saiir yaimwokiayimwo aiirin bidiyar iki wakaeyim. Mi krīma siyu biyie krīmiir kwoinkar swoki aingwo tiri mi Kraisi siirin digiumii ha haimriiyugigi mi yaeya inkam nwir

karamaeka, siir nhieya saeya simiir niyairpasoknamim Adi Komii siir nankin imiiaeyam, krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprindiyumiigiyam. Siyiu whir karamaeka. Nningakinngaka. Sima wi hiriyyar nwowi. ²⁷ Mi krīma ta yaimwo aiirin hindara nīmīiyū iugusami mi mhoiia krīma wa nididi Adi Komii siya boinwokiyopnatkaigisiyin mi siya nitnoudnankaigiisiyin paeya. Mi krimiirin wi maeyauwa iikamkim, sim nūrimtiokaigiia wi sair hiriir kabitnouwidnankaigi. Mi simiirin wi hiriyyar nūrimtiokaeyami inokinokin. ²⁸ Krīma bidi yinoknankinim nwis nwoimgi kigii, inkam nwirin Moses siir siyū iir nap karam nwowi mi Isrel simiir iikamim, simiir biyanim sima siirin wi donkwo. Mi siirin wa dipimpar aoki. Mi sima wi siirsi kipi haigwo. ²⁹ Mi kima panina naingwowi iya iikamim sima Adi Komii siir yinisimin digiumii siir haimriiyugigi mi Adi Komii siya simiirin wi panina tiri, ha? Siya simiirin wi hik prasae prasae hau rani, wi hindara nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi ti simiir siyūin Adi Komii siir yinisimin digiumii siir haimriiyūin yi sima hinina boini, ta Jisis siya naonama paeyin hiiniya nioninkin si mi siir nhieya ha naokiinainiya ta kitbmii boin aiir kirie haiginiuwam mi sima ha boinkim ya tariigina ya dimin komii rani. Mi sima siyū kibiyin Adi Komii siir naeyū ieya tirin krimiir siirin ini hindara yitkinisugiyin. Mi ti siyū hiriinanin sima tirin yio miyikimiyik rani, ini biyekē biyie ywowin. Mi Adi Komii siya simiirin wi hik asi hauwi. Mi simiirin wi asi nonkwobumbuninkin iuguskii. Mi Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinainiya, siya hinina boinkin, kima ta sair wakaeyokna ap. Mi Jisis siir nhieya krimiirin saeyar whinkinsis haiginiugin mi krimiir dimin bibiyieyim saeyar haiyoprindiyumiigikim. Mi krīma dimin whirki kimbu karamae asi nwokim. ³⁰ Krīma bidi yinoknankinim yaiya Adi Komii siya boina ya hinnga, kara iikamim siyū biyie kariir tiriyim simiirin wi yamdiyar swoki tiri. Mi yai gwira siya mi boina ya hinnga, Biyan Inkam Komii kara kariir iikamim simiirin wi kara hidi dimin taeminim sima tiriyim simiirsi. ³¹ Mi Adi Komiiyin, yipikin omwai waiyayokiyokiiyin, siya wi iikamim siyū biyie siir tirim wi simiir hidi. Mi ti dimin hiriinanin wi dig siya nwo haiginiu rani. Nningaka. Mi yio hiriinan diminin, simiirin wi nidid prasae prasae nwo rani.

³² Kima dimin taeminim bigi bii kimar wakaeyim Krais siir mi ha wakaeyokna naingwo tibmii kunim, simiiram ti swoki haiyug naingwo. Mi kima naingwo tibmii kuna sair mhoiia dimin biyie kasa rani, kimiir naingwo tibmii aiir tirbuwanim. Mi yim ti hiriinan dimin biyieyim sima wi

kimiir nikwowaisii rani. Nningaka. ³³ Mi ii nhirim iikam nhirim pi kimiirar mi igbumbuwi. Mi siyiu biyie pi kimiirar mi tiri iikamim simiir whwonkam idain. Mipi kimiira mi iewaiyiwi. Mi ii nhirim kima bidiyar mi kigim iikam nhirim iki iikam miyikim simiir tirim siyiu biyie. Mi wim kima simiir whinwo, kirie sima nwowam. ³⁴ Mi kima iki iikam miyikim miyikim iki iikam biyeyim omaka huuyokiyokaiya, sima hugripkikikayim simiirsiiyin naingwoyimyo prasae bi kinkim. Mi kima iikamim kimiir dimin imiir tauae haiyim io bi nwokim. Nningaka. Mi ti digworaekwowim ini simiirar mi kigninkin haigiyim. Dimusi rani, kima bidi yinokninkinim, Adi Komii siya kimiiramim dimin miyikim miyikim imiirar haiginin mhoiia kima haiyamim. Mi ti digworaekwowim ini ti digworaekwowim sima tauae hainamim kimiir waraurankin ini simiir haiburim. Mi yim ti digworaekwowim wi hiriayar nwoyokiyokiikaeyami. ³⁵ Biia kima kirieyar nwokim mi Adi Komii siir siyiu iirar sibgu apkim. Mi kima wi kipi nidid dimin biyieki kimiir tirbuwam tiri. Kima bidi yinokninkinim mhoiia Adi Komii siya wi siir dimin kibiki kibi iirar hauugi yipiki siiram sibgu wakaeyokna naingwo tibmii kinim simiir. ³⁶ Mi kima sibgu donkworinu mi Adi Komii siir yai imiirarar wakaeyokna ap. Mi mhoiia kima, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nimbingiyim simiir mirii digi mi siya kimiirin wi dimin miyiki miyikim siya nimbiniim yipiki siiram wakaeyokna aingwo tibmii kinim wi simiiram hauugi. ³⁷ Kima kirie dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Kraisiir win boinkiya Yokwo Komiiini siya hinina boinkikin, wi iimwan mwan rani, siyarin wa swoki kwiti. Siya wi ii hoimgak nwo rani.

³⁸ Iikam miyikim miyikim yipiki kariiram naingwo tibmii kiniiyim sima inok inokin wi omwai kanakar waiyayokiyokiii. Mi kimiir nhirkim kariirin digiumii haimriiyiwi mi kara wi maingimaingma kimiiram nwo rani. Nningaka.

³⁹ Krima iki iikamim digiumii Adi Komii siir haimriiyiwiyim simiir hiriinan tani mi Adi Komii siya krimiirin wi ha nonkwobumbuninkin tani. Nningaka. Mi nim krima iikamim Adi Komii siir yai aair wakaeyokna apiyim krimiirin wi siya whinkinsis haiginiiwi mi wi siya nanmaiwarkinaei. Iriig.

11

Siyiun krima naingwo tibmii kinanin siya.

¹ Naingwo tibmii kiniiya hininga mi iia krima diminim Adi Komii krimiir Wanin siya boinim, simiiram naingwo tibmii kinii mhoiia nimbiiyamanim mi krima hiriayar naingwo

tibmii k̄ini, sima wa n̄imbiyami. Mi kr̄ima t̄ikinim n̄itim simiiram asi nwowi. Kr̄ima simiir k̄ig rani mi kr̄ima h̄iriyar naingwowi, sima ina nwowim. Dimusi rani, Adi Komii siya b̄idi boinkiyin, sima ina nwowim. ² Mi biya, brougae n̄hirim sima Adi Komii siiramar naingwo h̄irir̄iu k̄ingim mi siya big nasmirwaiya simiiram asi nwokin.

³ Kr̄ima h̄iriyar naingwo tibmii k̄ini, digworaekwo whiekakim siya boinim, yim kaimwokinairgim. Kr̄ima b̄idi yinokn̄inkinim, iya nu ninomor sowa n̄imbiyama Adi Komii siya hindara yai ara boinkin. Mi sowa ina yimbimbiyamwo. Digworaekwo whiekakim ti kr̄imar k̄igim yim Adi Komii siyar tirkikim mi ti digworaekwoim, siya nonkwokwowim kr̄ima bi k̄igim, siya panina namisi onkwokwokin.

⁴ Mi inkam nwirin, siir inigin Ebelkin, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii k̄ingim mi siya dimin taeminim Adi Komii siir asi n̄inkinimiiyaekim. Mi ti siya n̄inkinimiiyaeyim, yim ini siir yaowaeyin Ken siya n̄inkinimiiyaeyim ini simiir haiburim. Adi Komii siya hinina boinkikin, ti naeyim siya n̄inkinimiiyaeyim wad̄eki wad̄ekim. Mi Adi Komii siya siir boinki, siya dimin whirki bi kimbugin. Whisarii rani, siya siir siȳu iir sibgu apk̄in, siya tira sair h̄irinan. Mi b̄idi bidiniyarin, Ebel siir naingwo tibmii k̄ina ha nwowa mi siya ha naonamkin. Mi ti yayim Yokwo Komii saeya boinim dimin taeminim siya tirim simiir, yio kr̄imiir n̄iisimaugim, piki hinin dimin ikin kr̄ima tiriyim, Adi Komii siya maigimaigra kr̄imiir nwowanim.

⁵ Inok siya bi naonamkin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmii k̄ingim mi Adi siya siirin siyamar asi n̄ikiunamkin. Mi iikamim sima siiram ha hansirnaaeiyim, sima siir bi swoki k̄igm̄im̄inkim. N̄ingaka. Dimusi rani, siirin Adi Komii siyar b̄idi yikiunamin. Mi Adi Komii siya siir yayi sima winboinkiya Yokwo Komii sair, saeya hinina boinkika. Mi iya siya siir niki ikiunam karam niki owa, ninomor koua h̄irir̄ mi dimin taeminim siya tirim, siirin maigimaigra simar nwowaiginugim siiramim. ⁶ Mi yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii k̄in karam nwowim mi dimin taeminim sima sibgu tiriyim, Adi Komii siya simiiramim, wi simiiram maigimaigra rani. N̄ingaka. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwowin, siir siȳu iir sibgu apim mi mhoiia siya dimin miyik miyikim wi ti iikamim, yipiki siir siȳu iir sibgu apim wi simiir hauwi.

⁷ Mi b̄idi bidiniyarin ta ii aairin, iya Adi Komii siya Noa siir boinkiya mi siya siirin hinina boinkikin. Dimin biye whirin wi sipi n̄imbiyami mi ti diminin, yio opud naoki. Mi Noa siya ti digworaekwowim simiir bi niki k̄igim. Siya hindara naingwo tibmii k̄ingim digworaekwowim Adi Komii siya boinim siir,

sima wa nimbiam. Mi siya siyaiya ira yonkwokwo mi iya siya sair nonkwokwo digiyin mi siyar kigi, opud naowo, nii okwonaniyo. Mi siya mi siir wigyin ima simaniiyin ina yapninpokainamim. Mi simaniiyin ini siyaiinau hirar ywokaayim. Mi sima paninsi yaosi. Siya iikamim siyu bibiyie tirkaeyamim simiir nisisimauugin. Dimusi rani, siya siyairgin Adi Komii siir yaiya sair wakaeyokna naingwo tibmii kinin. Mi yim sima. Ningaka. Mi Adi Komii siya ha boinkin, Noa siya inkam wadiekiwadie ieyargin. Dimusi rani, siya siirgisir yai ailar wakaeyoknakin.

⁸ Mi Ebrahim siya yaiya Adi Komii siya boinkiya siir, siya sair wakaeyin mi siya hiriyar yaingwo tibmii kinin, ta yaiya yai kaimwowaiga. Mi siya siir om iir ha haiburgigin mi siya kimidiniya om whira yam. Omin Adi Komii siya siir hauwanin siir. Mi omin Ebrahim siya namanin, siya bi ninokninkinkin. Siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin mi siya asi namkin. ⁹ Ebrahim siya Adi Komii siir yai airam naingwo tibmii kingin. Mi siya ti omin Adi Komii siya boinin siir asi nakripki whinugin. Mi siya amir omaka sairarar nitkin whinkin, inkamin nu op karamaeyin hindara priiyakiririyin siir hiriinan. Mi Aisak siya mi siir yinisim ieya Jekop yoniyin iripi amir omaka sairarar mi itkin whinko, Ebrahim siir hiriinan. Mi yo sowa iripi hiriinan wi ti hiriinan digworaekwowim Adi Komii siya nimbim Ebrahim siir, wi simiirar mi haii. ¹⁰ Mi Ebrahim siya amir omaka sairarar whwonkaigin. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram nwokin, omin siya miriikwokinin, siir namim. Mi tiki omin yio hiriyar nwoyokiyokiikaeyamikin bi digikin. Ningaka.

¹¹ Sera saeya bidi yaingwo tibmii kina. Mi saeya ta yaiya Adi Komii siya boina, sair saira naingwokwo nanaeka. Saeya waibiyie bidiyar ywowa mi ta saeya naingwo tibmii kina mi ta saeya naingwokwonanaeiyi Adi Komii siya sairin yinkak sairsiyar nwowaiginugin. Siya hiriinan asi tirkin, saeya bidi yaingwo tibmii kina, digworaekwo whiekakim siya nimbim biya sima wa nimbiam. Siya hinina boinkikin, kowiir yinneyim sima wi kasa kasa nwo rani. ¹² Mi ti inkamin siya waibiyie bidi ywowin. Mi siya wi yiniekak nwo rani. Ningaka. Mi siirin wi Adi Komii siyar tirki mi siya wi yinisim yinkamiyinar niyoninkini. Mi mhoiya kiriir piugana wi kasa kasa nwo rani, sima wi yabsiyyinan nwo mi wi nauunim ninomor kouanin sim hinin nwo mi. Mi iikamim simiir mwainim wi dig nwo rani. Ningaki ningakinga.

¹³ Mi yim ti iikamim yim bidi yaonamim. Mi sima ina naingwo tibmii kinim, ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbim siya tiram, simiiram mi sima ti digworaekwowim

Adi Komii siya boinim sama haiyam, sama simiir bi niki haigim. Mi ti digworaekwowim siya simiir hauuwam tirim, yim simiir nusiimaugim. Mi sama maingimainga komii ti simiiramar nwowi. Dimusi rani, sama bidi yinokninkinim tiriiginim siya wa tirki simiiramin. Mi sama hinina boin, ti nuin, ti krima nwowin, yio krimiir nugi nu rani. Nningaka. Mi krima ti tir nwowim, ini inkamin nu op karamaeyin, hindara priyakiririyin ini siir hiriinan nwowim. ¹⁴ Mi iikamim ti hiriinan yai boiniyim yim krimiir nusiimaugim. Sama ina niki idwo kaoyokiyokiyim, nu maeyau miyikamin sama nwowamin. ¹⁵ Sama kwoin karamaekim, omin sama nhin haiburgigin siiram swoki amim. Nningaka. Mi sama siiram swoki nhinami, siir swokini waiyuam, sama wi swoki nhinkisaekimrae rani. Nningaka. Sama wi hirar nwokripkaii. ¹⁶ Mi sama ti omki omin ninomor kou hir nwowin, omin Adi Komii siya nwowin, siir siiramar naingwokwonanaeikin. Mi ti omin ninomor kou hir nwowin, sama hiriyyar naingwowi, ini ti omin nu tiranin ini siir haiburin. Mi sama ti omin ninomor kou hiranin siir siiramar naingwokwonanaei siir namim. Mi sama Adi Komii siirin hinina boinki, kira krimiir Adi Komiiyin. Mi Adi Komii siya ta yai aiirsiyin bi nididgin. Nningaka. Mi Adi Komii siiramin minam naingwo tibmii kuni, siya om kibiyin simiiramar bidi tirkwokinin, sama nini owouwam.

¹⁷ Bidi bidinanin Adi Komii siya Ebrahim siir kinankiugin. Mi siya Ebrahim siirin hinina boinki, wa kiriir yinisim Aisakin siirin disomaoki mi wraisunan kariir winkin imiiaeki. Mi Ebrahim siya ti yinisim nwiruwan Adi Komii siya niki imbinin siirin ini wraisunan siirar swoki inkin imiiaekiyin Adi Komii siiram. Mi Ebrahim siya pi naingwo tibmii kingin mi siir kwoinin whirua ha nwokiyin mi siya hiriinan asi diriraerarkin siir yinisim iirin. ¹⁸ Biya Adi Komii siya Ebrahim siirin hinina boinkin. Mhoiya kiriir piugana komii nwowi mi kiriir piugankipiugan airin wi Aisak siir yinisimim simakisima nwo iski inigakin. ¹⁹ Ebrahim siir kwoinin whiruaingin, siya hinina naingwokin. Adi Komii siya siir yinisimin Aisak siirin wa swoki hidninsiin idwowi. Mi Ebrahim siya siir yinisim iirin ini Adi Komii siir yai ailar wakaeyokna diriraerarin. Mi siya hiriinanar mi tirin, ini kaimwowar mi owin. Mi Adi Komii siya Aisak siirin ina swoki hauugiyin siir adin Ebrahim siirar. Mi Aisak siya naoni haninaka, Adi Komii siya sibsibin ira hauukiyugi mi Aisak siya bi naokin, ini ti sibsib ieya yao iskiyin.

²⁰ Aisak siir kwoinin whiruwar wokin digworaekwowim Adi Komii siya naminim sama wa nimbiam. Mi Aisak siya siir yinisim nwo Iso Jekop Iso sotiiramin ha nikiunanin mi

siya sowiirin piuai miyik miyikim ina yikumamauuwim, siir kwoinin hinina naingwo tibmii kingin ti digworaekwowim wa nimbiam.

²¹ Mi iriipi hiriinan Jepok siya Adi Komii siirim naingwo tibmii kingin. Mi iya siya nao kingiin nwowin mi siir piuai miyik miyikim ina yikumamaugikin Josep siir yinisim yinkamiyin nwisowiiir. Mi siya siir paekopin siir ha haiyin mi siya ina huugu okwokiya. Mi siya Adi Komii siirin ina yokboinmamaigiyin.

²² Mi Josep siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin digworaekwowim Adi Komii siya nimbiniim sima wa nimbiam. Mi iya siya naonam kingiin nwowin, siya siir yinisim imiirin hinina boinmamaugik. Mi mhoiya Adi Komii siya Isrel kamiir iikamim simiirin nu isib tiranki nikiunami mi ta ii aairin sima kariir kumwo imiirin wi warar hainop hainam. Mi maeyaua sima nini owiwi mi wi hir ti swoki haingikaiyu.

²³ Mi Moses siir yopii ado sowawaiyin pi naingwo tibmii kingo, Adi Komii siiram. Mi siya sowaiirwaiyin wa whindirraeri. Mi mhoiya yopiiya Moses siir naokainakiya mi sowawaiyar kigi yinisim yinkamiyin bimbuiwi rani. Mi sowawaiyin yaiya biya inkam komiiyin nu kigriraowiyin Pero siya boina yinisim yinkamiyin naokainaei mi wi disomsom aokao, sowawaiyin sairsi bi nididko mi sowawaiyin ti yinisim iirin bi nisomaokin. Ningaka. Mi sowawaiyin ti yinisim iirin bwanim whoima haigiprakai.

²⁴ Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kingin, siya hinina naingwokin Adi Komii siya wi saika nwowi. Mi siir iikamim Isrelanim simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiwi nu Isib hir haiburgigamin. Mi mhoiya siya komii namwo iuwim mi siya ini boriisopin sima siirin nu Isib hiran inkam komii nikiuwim. Mi inkam komii Pero siir yinisim yinugiyina sair yinisim nikiuwim, yipika siir haigiyu imiiaeya. ²⁵ Mi Moses siya iikamim Isrelanim Adi Komii siir isidin simaka nwowamar tiri mi hik simaka ninkin haiyama mini. Mi ta ii aairin nu isib hiran iikamim sima hik prasae prasae bi hauugim mi siyu miyik bi mi tirkim, Isrel simiir iikam imiirin. Mi siya pi boriisopkin inkam komiinan nidwomamairim nu Isib hirin mi Adi Komii siirin digumii haimriiyugigim. Mi ti siyu bibiyie whiekakim yim ii priei maigimaigaki rani. Ningaka. Yim simiirin ii haruwa sairara maigimaigaki mi siya ti siyu biyie imiirin pi boriisopi. ²⁶ Mi siya hinina naingwokin, Kraisi siya niti mi digworaekwo miyik miyikim siya siir iikam imiirin wa hauuni. Mi siir kwoinin hinina naingwokin, siya siir iikamim Isrelanim simakar dinkin o. Mi siya Isib simiir iikam ima nighumbuwa siir sairsi bi naingwoyimoyokin. Whisarii rani,

siya hiriyar naingwo tibmii kani, siya hik Kraisi siir inig iir mi haiyin, ini mi owin. Siir kwoinin ha naingwokin digworaekwo miyik miyikim Adi Komii siya siir hauwi, yim wi umir digworaekwowim nu Isib simiirim wi simiir haiburi.

²⁷ Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kangan. Inkam Komii Pero siya wi dig nwo rani, Adi Komii siirin. Mi siya asi haiburgin nu Isib siirin mi siya ina yamin, siya inkam komii Pero siya nwowa iowa siir siya sairsi bi nididgin. Mi Moses siya kwoin whisair bi nwokin siir kwoinin ini kirieya ywonamin, siya bidiya yinokninkinin Adi Komii siirin inkamki bi kigikin. Ningaka. Mi siir kwoinin hinina naingwo tibmii kangan, Adi Komii siya ini saika nwowin mi wi siirar whinkinsiisi. ²⁸ Adi Komii siya Moses siirin hinina boinki mi kira sibsib haomin ira hai mi siirin pa disomao mi siir nheyim Isrel iikamim kimiir omaka ano migmig imiir srieyop. Mi mhoiya iya paekwosimin yinisim yinkamiyin yinaomiyinin sim nisomsom aowiyin Isib simiir yinisim imiir siya niti mi siya nheyim kimiir ano nwowim simiir kigi mi wi ti omakaim simiir iikamim kimiir yinisim imiirin wi wara nisomao rani. Mi Moses siya ta Adi Komii siir yai airam wakaeyokna naingwo tibmii kangan. Mi ta ii aiiarin Moses siya ii komiyya wou nikwo aeiya saiiar nikwo ae bwakainakin.

²⁹ Mi Isrel simiir iikamim sima hiriyar naingwo tibmii kangan Adi Komii siiram, simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiwi, iya sima ta whii komiyya solwara sima dapiya retsi saeya ninkiyakiyim mi sima wa nwoki apnaidamim mirmiyya. Ti haimii haimiyyo ninkiyakiyo sowiir bopwovar. Mi sima siyiuin iikamki napiyin opmin nokwo nhu karam nwowiyin siir hiriinan napnaidamkim. Mi sima wi ta sairsi nao rani. Ningaka. Mi mhoiya nu Isib hiran kamim ha swoki siunamim simiir nisomsom aokaowam mi ta opa ha swoki inaparnananiya, simiirin ini saeyar kairimdupu aokaakiyim.

³⁰ Mi Isrel simiir iikamim sima hiriyar naingwo tibmii kangan, Adi Komii siya simiirin wa whinkinsiis haiginiwi, Jeriko simiir iikamim simiir hainurur haiginiwim. Mi sima om Jeriko siirin iyim iriyar kwisa yapyokiyokai. Mi mhoiya simiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiu. Mi hira om komii iir ndiyokiyokaiya omomsi ina nhimnhinkii iuguskiya. Mi sima ina yinsiin ansiininoop kainamim iikamim simiir nisomsom aokaowam. ³¹ Mi wig ira Rehap nikiuwiya biya saeya hii nanaeyan wig nwoka mi saeya hiriyar naingwo tibmii kanga, Isrel simiir iikam imiirin wi Adi Komii siya whinkinsiisi mi sima Jeriko simiir iikam imiirin wi yandi kwiruwa sima simar hainurur haiginiwi. Yio ti om komiyyin, ta wiga saiiar om komiigan. Mi Isrel simiir

inkam nwis0 tirnankaiyam nimprio amwo sowiirin saeya haigiprakaigigo. Mi mhoiia ti om komii Jeriko hiran iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kin karam nwowim simiirin sima hainwhrwoinginki. Mi sima ta wiga Rehap nikiuwiya saiirin wara bi ninkin haingim saiirin ini hiriyar haig-wonaowida.

³² Mi kara iki niwii nhirim kimiirin pi wara boinmimauu rani. Ningaka. Mi kara kimiirin Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devid, Samuel mi profet inkam ikim, kara simiir niwii iir boinmimauuwi, pi haruwa haruwa namki rani. Ningaka. ³³ Mi ti kamim yim Adi Komii siiram naingwo tibmii kingim mi sima iki omom omoman iikamim simiir asi hainurur haiginugim. Mi sima siyu miyik iirar tirhaiginugin. Mi sima dimin taemin miyik miyikim Adi Komii siya nimbimim simiirim, simiir asi haigim. Mi sima laion simiir yayim hiriinan asi mi okmwim tipkripkaigim mi sima simiir paninsi mi aesi. ³⁴ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kin karamaeyim, iikamim naingwo tibmii kinim simiirin sima kiyitkaigaiki paeya niudkwakwa saiir. Mi simiirin paeki bi swoki iumiminkim mi ha bi naonamkim. Mi inkam nhirim simiir nisomaowamar tirkim mi sima ini yidamim. Mi sima, simiirin paninsi yisomsom aokaosi. Mi ti kamim sima kirie karamaekim mi simiirin kirie Adi Komii siyar hauu haiginugim. Mi iikamim omom omomanim sau sima ninit yokiyokiyamim. Mi simiirin sima hainurur haiginuwim mi sima ina yidam ninoopkiyim. ³⁵ Mi wig nhirim naingwo tibmii kinim, iya simiir yinkamkim naowiyim mi ta simiir naingwo tibmii kina Adi Komii siya simiir yinkam imiirin saiirsayar swoki hidninsiin idwowi ie hirankin. Mi iya omomkim nitiyim, ti iikamim naingwo tibmii kinim, simiiram mi simiirin, pi sima nini ipimpar onkwobumbuninkin haiginugigi. Mi sima, simiirin pi hinina boini, kima kimiir Adi Komiiyin digiumii siir haimriiyugigi mi krma kimiirin pi rirmiiya nwoki mi yim ti iikamim naingwo tibmiiyim, yim sima hinina naingwokim, krma naonami, krma wi ie hirankar swoki insiin idwowi. Mi wi omwai Adi Komii saikar swoki waiyayokiyokwii. Mi sima ti simiir sau omomim pi simiir yai aiir swoki wakaeyokna rani. Mi sima Adi Komii siirin pi digiumii swoki haimriiyu mimin tani. Ningakiningaka. Mi simiirin pi simiir sau omom imar nisomsom aokaoki. ³⁶ Mi iikam biyie biyeyim, iikamim naingwo tibmii kinim, simiirin pi sima nimbumbuninkin haiginuwi mi sima, simiirin pi idgiuni mi ipimpari. Mi simiirin pa nonkwonami mi simiirin pi maeyau biyie huuyokiyokaiya mi biyie miriia saiir nini hugripkikikaigigi. Mi simiir iga in imiirin pi haini mi

kogrimdinuwi. ³⁷ Mi nhirim sima, simiirin siiyani kaiyamik aoki mi nhirim yim bopwoniya higrimkripki hisraeni, mwo sa mi dinairin yio sa. Mi sima kamkiuwim ha mi ipimpar hampimpit aokiyim. Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiniiyim, yim sibsib mi meme isim simiirarar mi kaiyapririr. Mi sima hinda tinda hendarar priiyap whaowaeyamkim. Sima umir digworaekwo min karamaekim. Mi sima iikamim naingwo tibmii kinim simiirin siyiu mwoni bi naphaiginugim. Mi sima simiirin hik kimpipisu prasae prasae bi hauugim. Mi sima sibgu bi nwokim. ³⁸ Mi iikam nhirim naingwo tibmii kiniiyim, sima hendarar priiyap whaowae whwonkaikaeyami iki maeyauwim iikam karamaeyim simiirar. Sima ti hinin maeyauim sim whwonkaigiyamkim, mhu, siyano mi ie minim sim, sima iikam bimbuiwui rani, ini iki iikam nhirim simiir haiburim mi sima ini digworaekwo karamae ywowim.

³⁹ Mi ti iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmii kinim. Siya simiirin hinina boinkikin, sima dimin whirmin whirminki bi swoki kimbugim. Mi sima inig komiigakim. Mi ti iikamim sima ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim iikam krimiir hauuwam, sima simiir bi niki haigim. ⁴⁰ Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwowim simiir bi niki hauugim. Dimusi rani, siya ini digworaekwo nhirim ini simiir niki diriraerarin, ti siyiuin biya sima napin siir haiburanim. Mi siya krimiirin dimin whirkin kimbukaramae sima nwowamar tiri, ta miya Kraisi siya miriia sairsi. Iriig.

12

Mi kimiir nhwowim Jisis siirara kaoiski mi siir siyiu hiriinankina dapiski.

¹ Mi krīma ini panina nwowim? Mi ti iikam whiekakim bidi bidinanim naingwo tibmii kinim Adi Komii krimiir Wanin siir yai wakaeyoknam mi kirie nwowim, kara niki boinmimauuim kimiir mi sima iikam kasa kasa rani mi sima krimiirar kigiyim mi krīma iriipa hiriinan simiir siyiu hiriinana timi ap. Mi krīma dimin taemin bibiyeyim krimiir napiyaokiiyim simiirin digumii haimriiyugig. Mi krīma ti dimin biyeyim simiirin duguski mi krīma rirmiiya dwo mi krīma iriipa hiriinan inkamin nankininin niwitiyin siir hiriinan dwo, iya siya nankikin iwitiyim, siya yuiskak bi nankikin iwitikin, siya parurar niwitikin. Mi krīma dimin biyie imiirin duguski mi krimiir mhi kwoinim kirie dwo, Adi Komii siya nimbina miya krimiir sairamim. ² Krimiir nhwowim Jisis siirima kigninkwonam, krimiir naingwo tibmiiya sair biyin ini siyar ywowin mi tariinanin mi mhoiia iriipi hiriinan krimiir naingwo tibmii aairin wi siyar digaignuwi

mi wi siyar mi whinkinsiisi. Biya Jisis siya ha naingwokin mi ta nidid komiia kara haiya paeyin hiniya nirioninkinin siir mi ta kara mi aonamaka ya dimin kabi rani. Mi whisarii rani, mhoiia kara wi maingmairga komiigak nwowi, kara wi ipiia Adi Komii siir ina iniig miia nwowa wi saiir nidwowi, maeyaua inkam inigakim sim nidwowiya saiir.

³ Kima sibgu daingwo, inkam biyeyim siyu biye tirim Jisis siir biya sima io siir nwowim mi sima siirin hik kimpipisu prasae bi hauugim. Mi siya Adi Komii siir siyu miyik iirin ina yonkworinuwim mi siya ina yokworinukripkaiyin. Mi kima ti siir siyu iir daingwo, iya hik komii komiim kimiiir nimbiyamim mi kima piugi kipi piyao mi kimiiir mhi kwoinim opair kipi nwo. Nngaka. Kima Adi Komii siir siyu miyik iirin donkworinukripkai. ⁴ Mi iya siyu biyekim kimiiiram kinankiwi mi kima wa nriiyu boini mi kima wi nhiekaka nwowi saiirsiyin, aniya? Nngaka. ⁵ Mi kimiiir kwoinim ina yaingwo owouu iuguskiyim ti yayim Adi Komii siya kimiiir boinkiyim, kimiiir whinkinsiis haiginuwam, aniya? Bidi bidiniya inkamin Yokwo Komii saiir winin Adi Komii siir yai imiirin siya hinina win boinkikin,

Kima kariir yinisisimkim, Biyan Inkam Komiiyin siya kigninkinki hikim kimiiiram kima haiyam mi kima nwoki ididim dimin biyeyim kima tirim simiirsiyin yo siya kiiirar grab haiginuwi mi adin siir yinisisimin igao yai siir boinaiginuwiyin mi siir hiriinan mi kima hikak kipi nwo mi piugi kipi mi piyao ti siyuin Adi Komii siya tiriin kimiiirsiyin. Mi kima ha kipi naingwo ti diminin yo dimin komii rani. Nngaka.

⁶ Dimusi rani, iikamim Adi Komii siya simiiram naingwokwonanaeyim siya simiirin hik pa kigninkin haigi mi siya simiirin siyu miyikim pa nisiimauwi. Mi iikamim Adi Komii siya kigninkin haiyim hik mi sima dinokninkin mi yim siirar yinisisimkim.

⁷ Mi hiriinan kinuwi kima dokworinu hikim Adi Komii siya kigninkinkiyim kimiiiram kima haiyam. Siya kimiiirar grabaiginuwi siir yinisisimnan mi kima siir yai aiiirar sibgu wakaeyokna. Mi ti hikim kima haiyim, yim Adi Komii siya kimiiir nisiimauwi kimiiir whinkinsiis haiginuwam. Siya ha naingwowi kima siir yinisisim miyik nwowim mi kima siyu miyik dwo. Yipiki adkin siir yinisisim iir tio karamae nwowin, ha? Nngaka. Ad nwrkin siir yinisisim iir bi kigninkinkin, sima simiir yinisisim imiirin ha tiowikim. ⁸ Ad whiekakim sima simiir yinisisimim pa sibgu grabi mi adim sima kimiiir sibgu grab karam nwowi mi sima wi siir yinisisim kiin nwo rani. Nngaka. Yim wi mwraomii yin nwowi.

⁹ Mi krīma tī siir daingwo mi krīmiir adīm nu tīranīm sima krīmiirin krīmiir siyū biyē imiirsiyar grabaiginiuwikim. Krīma simiirsi nwoki ididim mi krīma wa ninokninkinim sima ini krīmiir kou ywowim. Mi Adi Komii siya ini krīmiir adīm nuanim simiir haiburin mi ini kougikou siyar ywowin mi krīmiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiyin simiir adin yio Adi Komii siyairgin. Mi hiriinanki niuwi, krīma si-irar kignin kin krīmiir siyū biyēyem krīma tirim wī siyar nwoki grabaiginiuwim mi krīma wī omwai saika nwoki waiyayokiyokiyim. ¹⁰ Krīmiir adīm nu tīranīm sima krīmiirin ii priei bi grabaiginiuwikim krīmiir siyū biyē imiirsiyin iya krīma yinisim sapisap nwowiyim mi sima simiir kwoinairga naingwo diriraerarikim, siyū miyikin krīma nwowamin siirin. Mi Adi Komii siya hinin bi tirikin. Siya krīmiirin siyū miyik iirar grabaiginiuwikin inokinokin mi siya krīmiirin, wadieyar mi whindiraerar haiginiuwikin. Mi krīma wī dimin whirki swoki kimbu rani, siir hiriinan. ¹¹ Mi iya Adi Komii siya krīmiir siyū biyē imiirsi grabaiginiuwiyim mi krīma hik prasae bi haigim. Mi ta ii aiirin krīma maigimaigra bi nwowikin. Niingaka. Mi mhoiia ta siya graba krīmiirin wī saeya whindiraerar haiginiuwi siyū miyikin. Mi krīma wī wadieya nwowi. Mi krīma wī iripar nongwomamair aekiyami. Iriig.

Mi krīma wī mintarao Adi Komii siirin digiumii kipi haim-riiyugig.

¹² Mi krīmiir nhirim ini piyaowim Jisis Kraiis siir yai aiir wakaeyokna apim. Ini iikamim aru maeyauanki napnaniiyim mi igrib paimwo ignanaokak ha naokiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya dimin biyēki kimiir nokwoninwomwurninkini mi kīma wī kīmasiyar kipi naingwoyimyokna. Mi kīma Kraiis siir yai aiiramim wī haini wakaeyokna ap bwakainam kīma tira saiir hiriinan. ¹³ Mi kimiir siyūin kīma tiriyin sibgu mintirao piki hinin siyū ikin kīma sibgu apanin ti nu iirin. Mi kīma siyū miyik sibgu tiri mi iki iikamim aru maeyau namam minim sima kimiir swoki kigi, kīma Adi Komii siir siyū iir sibgu wakaeyokna api mi yim sima iripi hiriinan Adi Komii siiramim wa mi aingwowi.

¹⁴ Mi kīma iikam nhirmaka dongwomamair ae. Mi kīma siyūin Adi Komii siya naingwowyim kīma napam siirarar dap iski. Dimusi rani, kīma siyū miyik imiir sibgu ap karam nwowi kīma wī Biuyan Inkam Komiiyin saika nwo rani. Niingaka. ¹⁵ Kīma kīmasiyar mintaraona wim wī iki dimin miyik miyikim Adi Komii siya diriraerar haiginkwokinim wī simiir hai karamae pi nwowisi. Mi inkam nwirki kīmaka nwowi mi siya Adi Komii siir yai aiirin hindara nitkii iuguskii

mi kimiirin siya yaeya yai nowimwarkaiyuwi mi yaeya siyu biye whir mi owimwarkaiyuwi mi kimiir iikamim sima siir yai aiir wakaei mi simiir naingwo tibmii kana ha nitkiigii mi yio ti hiriinan siyu biye iir kipi tir. ¹⁶ Kima kimasiiyar mintaraona kima hii hinda kipi priinanae priinanae. Mi kima ha kipi naingwo Adi Komii siir dimin taeminim yim dimin komii rani. Biya Isokin si tira sair hiriinan. Nningaka. Siya ha naingwokin, ti yayim brougae Ebrahimni siya hauuwim yim yai komii rani. Mi siya dimin miyik miyikim siir ad ieya hauuwam tirim siir nomousimin siir asi kigninkin haigikin, ti diminim mi dimin kibi kibiyim Adi Komii siya hauuwanim siir mhoiya, siya simiirin warar yinkin hauugi. Mi iya siya mhuigi naowa siir nomousimin naesim ha hauuwim mi siya ti dimin miyik miyikim simiirin ina hauuwim siir. Mi siir kwoinin hiriyar yaingwo ti naesimin ini ti dimin miyik miyikim simiir haiburim. ¹⁷ Kima bidi yinokninkinim mhoiya siya ti dimin miyik miyikim simiir haiyam swoki tirin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hurworwokai siya ti dimin miyik miyikim Iso siir kipi swoki hauu. Mi siya siirin hiniina boinki, kira wi dig nwo rani, kiriirin bidi kiyopsibgikikaigigin. Mi Iso siya siir ad iiramim nhami nhami bi nougin. Mi Aisak siir kwoinin Adi Komii siya hurworwokaigin tiki dimin miyikmiyikim Iso siir kipi swoki hauu. Nningaka. Iriig.

Mi krīma Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei, krīma wa nimbiamyami mhu Saiona hiriirin.

¹⁸ Mi bidi bidiniyarin iya Adi Komii siir yayi ya winwin kima wakaeya kima kimiir nhwoki kigim mi kimar bi wakaekim, Isrel simiir iikamim simiir hiriinan. Nningaka. Yim sima ti mhuin Sainai nikiuwiyin siir nitkim. Mi ti mhuin siir mhu kiu hirin diminin ini paenan kou hirar niuyan. Mi mhuin siir koua simar kigi waumir yhuwinana siir kou hir nwowi ya ini nibwomambwonan ywonama. Opud naoki nindurunankainaiya ini hinin ywowa. ¹⁹ Mi simar wakaeki, inkamin ti mhu kiu iir nwowin kidin pi maskii. Mi ta sair mhoiya, simar wakaeki, inkamin ti mhu iir nwowin kauwok boinkiyin mi iya Isrel simiir iikamim sima ti inkamin mhu kiu hir nokwo kauwokiyin siir yai aiir wakaeyim, sima nidid prasae bi kinkim. Mi sima Moses siir boin, krīma pi nididi siir yai aiir swoki wakaeyim. ²⁰ Mi sima nidid prasae bi kinkim Adi Komii siir yai aiirsiyin, siya kauwok boinkiya simiir sairsiyin. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, wig biye kam biye yinisim nwirkin mi wraisu biye irkin ti mhuin siir kingiin niti mi siir napririri kima siirin wi siyani kaiyimik aoki. ²¹ Ti iikamim ti dimin iir kigim, sima nidid prasae prasae

bi kinkim. Mi yio Mosesin hiriyar mi boin, an kara iriipi hiriinan nidid prasae bi mi kinkin.

²² Mi wim kima ti iikamim ti tariinan Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, wim kima ti mhuin siir bi nitkim, wim kima wi mhu whirin Sainai nikuwiyin siiram nitkim. Omin Adi Komii siya nwowin ninomor kou hir, sima ti om iirin ha dapikim om Jerusalem, omin paekwosim whiekakiwhiekakim iripa sima nongwomamair aeyin krima nitandin siir. ²³ Wim kima iki Adi Komii siir yinisim whiekakim simakar nitkim, yipiki siir dimin miyik miyik imiir haiyanim. Mi kima wi iripar nangiriyiuiwi mi wi maigimaigra komiigakar nrowi. Adi Komii siya kimiir inigim mi simiir inig ikim, siya bidi winim siir yokwowa ninomor kou hirana saiir. Mi siya ina ninokninkinin, yipikin siir yinisimin. Wim kima Adi Komii siiram bidi yitim. Adi Komiiyin siyairgin, yipikin iikam whiekakim simiir kigirkakanin. Mi iikam ombud komiiyin simiirin wi siyar hidi. Mi iikamim biyanim, yipiki biya Adi Komii siya boinim hinin dimin whirki bi kimbugim sima wi saikar nrowi siir om iir. ²⁴ Kima Jisis siiram nitkim inkamin krimiir kaoprigi okwowyin. Adi Komii siya yaeya kitibmii boin win hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir kwahauugi, krimiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii saika krima nongwomamair aekiyamam. Siya bidiyar yaowin, siir nhie aeya naokiinaiiniam. Mi bidi bidiniyarin, inkam nwirin Ebel nikuwiyin siya naowa mi siir nhieya ina mi aokiinaiinama. Mi Jisis siir nhieya ini Ebel siir nhieya saiir haibura. Mi Adi Komii siya Ebel siir nhie aiir kigiyin mi siya Ken siirin io prasae prasae bi nwokin. Mi siya hinina yangwo, ti siyiu biyie hiriinanin Ken siya tirkiyin yio miyik rani. Mi siya siirin siyiu biyie ina swoki tir haiginiuwain. Jisis siir nhieya Adi Komii siya krimiirin saiirsiyar nanmaiwarkainakin.

²⁵ Kima kimasiyar mintirao wim wi yayim Kraisi siya boinmimauuim kimiir simiirin wi digumii pi haigingigisi. Biya Adi Komii siya ti mhuin Sainai nikuwiyin siir nokwowin mi siya siir yayim iikam imiirin hirar nokwo boinmimauugi. Mi iikam nhirim yim ti yai imiirin ini yimiyiuwim. Mi sima ta Adi Komii siya tirbumbu haiginiuwa simiir saiirsi nidamim ini siyiu karam ywowin. Mi nim krima ta siya tirbumbu haiginiuwa saiirsi mi idamim wi piki hinin siyiun si mi idami krima siir yai aiirin digumii haimriiyiuiwi, ha? Ningaka. Siya Adi Komii siir omin ninomor kou hiranin siir hiranki nitkin, krimiir digworaekwo whiekakim simiir boinmimauuwam. Mi nim krima nidamni siyiu karamka. Ningaki ningakiinga. ²⁶ Mi biya iya Adi Komii siya mhu Sainai hir nokwo boinmimauugiyin siir yai imiir, nu ini

warar kiisiskiyin. Mi tariinanin siya ini yaeya yai kwir swoki bingikaiyin. Kara wi nu siirara tirki rani, siya siyar kiisisam. Ningaka, kara wi nu ninomor sowiirar tirki mi wi sowar kiisiswowi. ²⁷ Mi ta yaiya saeya hinina boinka, kara wa swoki tiri, saeya krimiirin hinina niisiimauuga. Biyyarin iya Adi Komii siya nu iir nonkwokwokiya mi mhoiyya ti nu iirin mi digworaekwo whiekak ikim simiirin siya tirki, sima wa kiisiskii. Mi digworaekwo whiekakim wa diguguskii. Mi digworaekwowim iki wara kiisis karam nwowim, yim Adi Komii siya simiirin wi hriiyar kigninkin oki.

²⁸ Digworaekwo whiekakim Adi Komii siya krimiir hauwanim yim ini siir om hirar nwowim, omin iikam whiekakim mi digworaekwo whiekakim simiir kigirkakiyin siir. Mi yim ti digworaekwowim yim wi wara kiisiski rani. Ningaka. Mi krma simiirsiyin maigimaiga komiigakar dwo. Krma Adi Komii siir inigin asi hainanprapraskii. Krma siyu miyikin siya naingwoyiyin krma tiram siirsi hainanprapraskii. ²⁹ Mi krma wi hriinan digworaekwowim simiir asi tiri. Dimusi rani, krimiir Adi Komiiyin siya ini paenan ywowin digworaekwo whiekakim pi siyar nugisinki. Mi digworaekwo whiekakim maigimaiga siir nwowaiginu karam nwowiyim, simiirin wi siyar nugisin uguski. Iriig.

13

Kima krimiir akamim simiiram naingwokwonanaei.

¹ Mi kima kimiir akamim Kraisiir, simiiramim hriiyar daingwokwonanaei. ² Kima iikam nhirim om whiranki nitiyim simiirin igi haigi idwokaigi. Dimusi rani, biyya iikam nhirim sima ti hriinan siyuin siir bidi tirim. Sima bi ninokninkinkim ti inkamim igi sima haigi idwokaigiyim yim paekwosim imairgim Adi Komii siir om hiranki nitkim. Mi iya sima kimiir omaka nitiyim kima ninokninkin karamaeka. Ningaka. ³ Mi kima iki iikam nhirim maeyaua huyokiyokaiya sair hugripkiikikaigiyim, simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin. Kima hir wara ninkin oni haninaka. Mi kima iki iikam nhirim iikam nhirkim nonkwobumbuninkin haiginuwiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin, kimar haini haninaka, ta hika.

⁴ Kima ha daingwo onkworinunani nonkwonani siyuin yio siyu biye rani. Mi kima nonkwonani, siyuin siir kipi haiburgik. Mi hii kipi priinanaeyam. Dimusi rani, kima ti hriinan siyu biye iir tiri, kimiirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya hidi.

⁵ Kima umir hoimgak haiyim kipi kigmair. Diminin kima haiiyin kima hinina daingwo, yio ini mi owin. Dimusi rani,

Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa saeya hiniina boinkika. Kara wi kimiir haiburgig rani. Mi kimiirin wi digiumii haimriiyugig rani. Nningaka. Kimiirin wi karar mi kigriraowi. ⁶ Adi Komii siya ta hiriinan yaiya minam boinkikin, krima nwoki inokninkinim. Adi Komii siya ini krimaka kingiina nwowin. Mi krima iraka nwiraka kingiin dwo. Mi krima hiniina boin,

Krimiirin Biyan Inkam Komii siya whinkinsiis haiginiugin. Mi krima siyu biyeyin iki iikam ima tiriyin krimiir, siirsiyin kipi nidid.

⁷ Mi kima iikamim biyanim simiiram ti swoki aingwoki. Krimiirin simar sibgu kigriraokim mi kimiirin sima Adi Komii siir yai miyik miyik imiirar boinmimauugim kima dimin taeminim sima tirim mi siyuin sima sibgu apim Adi Komii siir yai aiir siiram ti swoki aingwoki. Mi wim kima ti siyu hiriinanin sima tirin siirar timi ap. ⁸ Mi kima Krais siir yaiya biya kima wakaeya saiir sibgu wakaeyokna ap. Dimusi rani, Jisis Krais siya wi hiriyyar nwoyokiyokiii, inokinokin siya wi wara kisina rani, yaeya nwowamin. Nningaka. Mi siir yaiya siya mi boinmamauwa saeya wi wara kisina rani, yaeya, wi hiriyyar mi okripkaigi. ⁹ Mi kima kimiir kwoinim kipi kiwaki, iki yaipai yaipaiyim iikam nhikim sim boiniyim biya kima wakae karamae nwowim kimiir kwoin imiir kiyaiyamin, yim sima minam tiri, kima Adi Komii siir yai kibiya digiumii saiir haigingigim. Mi iki dimin miyik miyikim Adi Komii siya tirim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Yim minam tirkim kima Adi Komii siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim. Kima tira saiir hiriinan. Mi ti yaiyim iki iikamim sima boinmimauuim naeni siyuin si, yim dimin komii rani. Mi ti hiriinan siyuin siir tiriyim, yio Adi Komii siir yaiya saiir bi sibgu onkworinuwikin. Nningaka. Adi Komii siir naingwobumbuwa krimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi, kima sibgu okworinuwamin.

¹⁰ Jisis siya paeyin hiniya nriioninkinin siirin minam naokin, kimiir nanmaiwarkainaim. Mi iikamim sima Moses siir yaiya saiir wakaeyoknaei mi wraisu hirii hiriyyar nisomsom aokao ninkinimiyaenanaei Adi Komii siir, ya hiniinga, ta Jisis siya naonama paeyin hiniya nriioninkinin si wi dig di nwowi, simiir dimin biye biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Mi sima hirii hiriyyar tiri mi ta Jisis Krais siir miya simiir whinkinsiis haiginiuwim wi dig nwo rani. Simiir dimin biyeyim simiir haiyopriimdiyumiigiyim. Nningaka. ¹¹ Mi prismi biyan inkam komiiyin siya pi wraisu nhieyim sim nisomsom aokaowim, pi simiir haii. Mi siya ti nhie imiir haiiyin mi siya pa napninopkainami Adi Komii siir maeyaua haiyokiyokaiya dimin whirmin whirminki

kimbu karam nwowa saiir hariir, maeyaua Adi Komii siyar nwowiya saiir. Mi siya ti nhieyim pi hi idwo hir nini haiginuwi, dimin biyieyim iikam ima tirim simiirsi. Mi ti prismi biyan inkam komiyyin siya wraisu imiirin pris inkam nhirim simiir hauugii, sima nani anagiuwim, om komii siir yaba maeyaua sima ninanakninkina saiir. Mi ti diminin Kraisi siya tirin, yio iriipi hariinanaargin. ¹² Mi Jisis siya omin Juda iikam sima nwowiyin siir yaba hir naokin, maeyaua sima ninanakninkina saiir. Mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi iikam krimiir dimin biyie biyieyim saeyar yinaki. Mi krimiirin wi dimin whirki kimbu karamae saeya nwoki owaiginuwm siya maeyau bwaekii idowiya hir naokin. Dimusi rani, wraisu sima naoni haninaka, tasi siyar nao iskiyin. Mi siya siir piu ailaran nankinimiiyaekin Adi Komii siirin. ¹³ Krima biyin iikamim simiir yai imiir kipi wakaeyokna yayim biya Adi Komii siya hauuwim, Mosesni. Krima Kraisi siir yai imiiram arar dinmiininkin kripkai. Dimusi rani, tiki iikamim biya Moses siir yai ailar wakaeyokna apim, sima Kraisi siir nikwowaisiigim. Mi siirin, sima yisomkiyitkaigi. Mi iikamim, krimiirin wi hariinan siyu biyie iilar mi tiri biya Kraisi sima tira saiir hariinan. Yio tiriiginin yio dimin komii rani. ¹⁴ Krima dimin taeminim biya Moseski si napim simiirsi kipi nidid simiir haiburgigsi. Kima dimin taeminim simiirin haiburgig. Dimusi rani, ti nu iirin, krima om karamaeka krima nwoyokiyokiyim. Mi om kibiyin Adi Komii siya diriraerarin mhoiyya krima nwoyokiyokiiyanin krima siiramar nwowi. ¹⁵ Mi krima inokiinokin maigimaigga dwonanae. Mi Adi Komii siir inig iilar dokboin praprasanae. Mi siir inigin siir timi boinmamaui iki iikam nhirim simiir. Dimusi rani, ti dimin komiyyin Kraisi siyar tirin siirsi. Mi ti dimin hariinanin krima tiriyyim krimar hauunaeyim yim ini wraisuim Adi Komii, krima nankinimiiyaeyim ini simiir hariinan ywowim. ¹⁶ Mi inokiinokin kima irni nwirni whinkinsiisam daingwo. Yio ti hariinan siyu kibiyin yio ini nae kibi kibiyim iikamkam sim nankinimiiyaeyim Adi Komii maigimaigga siya nwowam ini simiir hariinan ywowin.

¹⁷ Kima kamim yipiki kimiir bi nwowiyim mi kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap. Mi sima kimiir kigriraowi mi kimiir whinkinsiis haiginuwi. Mi mhoiyya simiirin wi Adi Komii siya hidi siyiuin sima kigriraowin siirsi. Mi kima simiir yai imiir sibgu wakaeyoknaei mi sima ta miya kimiir kigriraowiya saiirin wi nwoki sibgu kigriraowim. Mi kima simiir yai imiir wakaeyokna karam nwowi mi simiirin digiumii haimriiyugigi mi sima ta mi ailaramin, wi maigimaiggakak nwo rani. Mi sima wi kimiir

whinkinsiis rani, Kraisiir yai imiir wakaeyokna apim kima tira saiiir hariinan.

¹⁸ Kima Adi Komii siiramın křimiir whinkinsiis haiginiuwamin, hrii hriiyar kwisboinanae. Dimusi rani, křima dimin biyie whir bi tirbugin. Mi křima wi nididgak ha nwo rani. Finokiinokin křima siyiu miyikin, siirarar mirii nankiyaenanaeikin. ¹⁹ Kara kimiirin dimusi boinwirwirkrıpkai rani. Kara minsi boinwirwiri, kima Adi Komii siiramın hoingak kwisboinanae kariir whinkinsiis haiginiuwamin, kimiir swokini kignakisasauım.

Kima Adi Komii siiram kwisboin iikam křimiir whinkinsiis haiginiuwım.

²⁰ Adi Komiiyin yipikin iikam křimiir nwo haiginiuwiyin hisranua Jisis siirin ie hiranki siyar hidninsiin idwokin. Mi siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi siirin siya yokmwın okwo haiginiu, křimiir Biyan Inkam Komii nwowam. Inkamin sibsib kigrıraowiyin siir hariinan. Mi siirin siya nokmwın okwo haiginiugin křimiir kigrıraowam. Dimusi rani, biya siya bidiyar yaonamin. Mi siir nhıeya bidiyar yaokiinaiiniya křimiirsi, ya tariigina ya kitıbmii boina biyana Adi Komii siya nımbingika ya saiiir křie haiginiugika. Mi ta Adi Komii siir yaiya ya wi hriiyar nwoyokiyokıkaeyami iinokiinokin saeya wi siir kwoın iir kisina haigi rani. Niingaka. ²¹ Kara ha naıngwowi Adi Komii siya dimin miyik miyikim wi kimiir nwoki hauuwım kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi křima wi digi digar niki owım dimin taeminim siya boinim křima tiram mi kara ha naıngwowi Jisis Kraisiir křieni miya siya naıngwowa kima miriıya saiiirin wi siya nwoki whinkinsiis haiginiuwım. Mi křima Jisis Kraisiir inig iirin iinokiinokin hriiyar hainananae. Kaimwoka. Iriig.

Nikopkaigiyan yai aeya.

²² Ti kariir akamım, kara kimiirin minam boınkikin, kima ta yaiya saiiirin sibgu wakae ta yaiya kara kimiiram wınkiya saeya yai pırei rani. Ta yaiya kara wınkiya ya kimiir kwoın imiir whinkinsiis haiginiugika. ²³ Mi kara ha naıngwowi kima whiekakarın dinoknınkın, křimiir akam kibiyin Timoti, kam biyeyım sıma siirin maeyaua hiuyokiyokaiya saiiir hirankar nonkwo iuguskikin. Mi siya kariir oma tiriirin nımbinisasauugıswı mi siirin wi kara pi yikıunaniyin kimiir nini kignakiyamın.

²⁴ Kima iikamım kimiir kigrıraowiyım mi iikamım naıngwo tıbmii kın ikım kimiir warauranı kima simiir dokboınmamaır. Mi křimiir akamım nu Itali hiranı yipiki

Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyim, yim sima iriipi hiriinan
kimiir mi okboinmamaigikim.

²⁵ Adi Komii kirmiir Wanin siir naingwobumbuwa ini
kimakar nwowa. Iriig.

JEMS

Ta yokwowa Jisis siir nomousimɪn Jems nɪkɪuwɪyɪn siya wɪnkɪkɪ siir nomiiyauwɪm Judamiyɪm yɪpɪkɪ naɪngwo tɪbmiiyɪm Jisis siiram yɪpɪkɪm hɪnda tɪnda nwowɪm sɪmiiram. Biya Jems siya hɪniina bi naɪngwokɪn Jisis siya Kraiskɪn. Niɪngaka. Mi nhɪrɪm yɪm hɪniina naɪngwokɪn, siya Jisis siya naowa saiir mhoiya naɪngwo tɪbmiiyɪm Jisis siiramɪn. Mi mhoiya siya iikamɪm naɪngwo tɪbmiiyɪm om komii Jerusalem hɪranɪm sɪmiir kigrɪrao. Mi Jems siya ta saiir wɪnkiyɪn mi krɪmiir naɪngwo tɪbmiiya Jisis siiram naɪngwo tɪbmiiya yɪ siyɪuɪn wadie krɪma sibgu owanɪn yio siir niisiimauugin. Iriig.

Yokwowa Jems siya wɪnkiya saeya

¹ Kara Jemskɪn, yɪpɪkɪn Adi Komii krɪmiir Wanɪn mi Biyan Inkam Komii Jisis Kraiskɪn sowa mi nɪnga pɪrimɪriyan inkamkɪn. Kara ta yokwowa iikamɪm Isrel kɪmiirɪm yɪpɪkɪ Adi Komii siir wakaeyokna apiyɪm hɪnda tɪnda nwowɪm kɪmiiram wɪnkɪkɪ kɪmiir nokboɪn mamaɪrgɪka. Iriig.

Dimɪnɪm yɪpɪkɪ krɪmiir kwoɪn imiir kiyaiyɪm krɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apam sɪma

² Ti kariir nomiiyauwɪm, iya ti dimɪn biyeyɪm nu tɪranɪm kɪmiir kwoɪn imiir nɪpiyaokɪi mi kɪma wɪ maɪrgɪmaɪrga nwo karam kɪpi nwo. ³ Mi kɪma wɪ maɪrgɪmaɪrga dwo. Dimusi rani, kɪma ɪna nɪnoknɪnkɪnɪm ti dimɪn taemɪnɪm kɪmiir whɪnkɪnsiis haigɪniuwam yɪm whoɪmoni rani mi ti dimɪn taemɪnɪm kɪma naɪngwo tɪbmii kɪnɪm mi kɪma wakaeyokna apiyɪm mi kɪmiirɪn sɪma whɪnkɪnsiis haigɪniuwɪ mi ti dimɪn biyeyɪm sɪma wɪ kɪmiir nikwowaisii rani. Mi ta hɪriinan saiirsika mi kɪmiir kwoɪnɪm wɪ kɪrie hɪriiyar nwokɪpɪkai mi Adi Komii siirɪm wɪ hɪriiyar sibgu wakaeyokna apɪm. ⁴ Mi kɪma kɪmiir mhi kwoɪnɪm kɪpi nɪmiiyɪu, kɪmiir kwoɪnɪm ti dimɪn hɪriinanɪm sɪmiiram ti kiwaki kɪmiir whɪnkɪnsiisam mi ta hɪriinan saiirsika, kɪma wɪ siyɪuɪn iikamkɪ sibgu mwrɪiiyɪm wɪ siir nwokɪ owɪm. Mi wɪ dimɪn taemɪn whɪekakɪm Adi Komii siirɪm, wɪ sɪmiir nwokɪ sibgu wakaeyokna apɪm. Iriig.

Inkamɪn kwoɪn miyɪkɪm whaowaeiyɪn siya Adi Komii siirɪm sɪi

⁵ Kɪmiir nhɪrɪm kɪmaka waraur nwowɪm sɪma dimɪn miyɪkɪm mi dimɪn biyɪe ikɪm sɪmiir sibgu nɪnomoknɪnkɪn karamae nwowi, sɪma Adi Komii siirɪm sɪi mi siya sɪmiirɪn wɪ ti sɪmiir whɪndiraerari. Mi Adi Komii siya wa whɪnkɪnsiis

haiginiuwi sima ti dimin imiir ninokninkinamin. Mi siya hinda-
 dara bi kantioae hauuwikin siir diminim mi iya sima siirim
 sriiyim dimin taeminim siya bi nikwao boinikin. Nningaka.
 6 Mi yipiki Adi Komii siirim srii diminam sima hinina
 daingwo tibmii kun Adi Komii siya simiirin wa whinkinsiis
 haiginiuwi diminin sima sriiyin siirin. Mi sima naingwo tibmii
 karam nwowi mi yim ini diminim hininki kaiyiprimdipuwiyin
 ini siir hiriinan ywowa whi komii solwara hir mi sima
 ninokninkin tani Adi Komii simiirin wi diminam namisi tiri
 iyie? Wi tir tani. 7 Mi ti ikam hiriinanim yim ha kipi naingwo
 Adi Komii siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi dimin
 taemin simiir hauwi. Nningaka. 8 Dimusi rani, simiir
 kwoinim pi naingwo isiiskim mi sima kwoinim whowisa
 nwokim mi sima dimin whirki whiruwam bi naingwo tibmii
 kuingim. Nningaka. Iriig.

*Iikamim digworaekwoki naokingugu nankaiyim mi iikam
 paeprikab ikim simiir yaiga*

9 Yipiki krimiir nomiiyauim simaka nwowim iikam
 paeprikabim sima maingimairgar dwo. Dimusi rani, simiirin
 wi Adi Komii siya nanmaiwarkanaei. Mi simiir inigim wi
 Adi Komii siya hainanprapas haiginiuwi. 10 Yipiki krimiir
 nomiiyauim digworaekwoki naokingugunankaiyim sima
 ti digworaekwo imiirim kipi maingimairga. Dimusi rani,
 mhoiia sima wi simbi naonami, kipa swokiiya ii priei nwo
 karam nwowiya saiir hiriinan. Mi ti simiir digworaekwowim
 yim wi tirar niyopgrirgingigi. 11 Mi nugakin kip saeya
 bimbuiwi bi nwowiyakwokika mi bie siya pi whwoki mi
 ta kip kibiya pa waiwiski mipa houginaim. Mi inkamin
 siir digworaekwo imiiramar nanmainonkwokripkaiyin,
 yio ti siyiu hiriinan kaimwowin kipki waiwisiyin ini
 siir hiriinan ywowin mi siya wa naonami. Mi krma
 krimiir digworaekwo imiirim kipi naingwokwonanaei
 sima whinkinsiis haiginiuwam krimiirin, wadie krma
 sibgu owam. Adi Komii sasaingin krimiir whinkinsiis
 haiginiuwanin. Iriig.

*Kima kimasiyar mantiraona ti dimin taeminim, kimiirin wi
 sim pi kinankiuwisi*

12 Mi yipiki kirie hiriyyar nwowi, iya dimin bibiyeki simiir
 kinankiuwi mi sima wi maingimairga dwo. Dimusi rani, dimin
 biyeyim sima bidi ikwowaisiigiyim. Mi ta hiriinana sairsika,
 Adi Komii siya simiir kwoin imiir tirki, sima siir kwoinan
 nwowam mi sima wi saika nwoki sibgu owim. Biya Adi
 Komii siya hinina boinkin. Yipiki siirim naingwokwonanaei
 mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami. 13 Mi iya dimin
 whirki inkam nwirni kwoin nipiyaokii mi siya dimin biyie

ha tiri mi siya wi ha kipi boin, Adi Komii siya kiyaiigin siir kwoinin siyu biyie tiram. Nningaka. Adi Komii siya inkam nwirni kwoin bi swoki kiyaiigin dimin biyie tiramin. Yo hiriinanin Adi Komii siir kwoinin saeya bi kiyaiigin mi siya krimiirin wi dimin biyie ha tir tani. Nningaka. ¹⁴ Mi dimin biyie biyeyim yipiki irira nwoniraki naingwowyim, sima kiyaii simiir kwoin imiirin mi sima dimin biyie ha tiri, inkamin diminin wraisuam kiyauhaigingigiyin siya nakaiyam ini siir hiriinan ywowin. ¹⁵ Mi krima krimiir kwoinki naingwowyim simiirarar napi nim wipi kigugu iuguskii. Mi krima dimin biyie imiirarar tiri nim wi pi naowi.

¹⁶ Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara kimiirin niksisaer rani. Mi kima tiri, wim wi pi naowi. Kima daingwo omok! ¹⁷ Dimin taemin miyik miyikim krima haiwiniyim yim Adi Komii sasair hauugikim. Adi Komii siyar nonkwokwokikim bie bwan mi nauun ikim. Mi yim tiriiginim ini hindara napiyokwii irkakim mi aknain minim, simar kisaena oyokiyokwiii paiddao priei haruwa priei haruwa nwowamin mi mipi ni aeya niti mi krimiirin pi haini haiburgigi. Mi yo Adi Komiiyin ti hiriinan tani. Nningaka. Bi kisaenaekin siya krimiir haiburgigamin. Nningaka. Siya dimin miyikim simiirarar tirikin siya dimin biyie wara bi tirikin. ¹⁸ Mi ta hiriinan sairsika siya wi siir kwoinkar asi naingwo tiri krimiirin mi krima wi siir yinisamar nwowi. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim yipiki siya nanaakninkii haiginuwim simiirsi, tabnidnan, simiir nhirim biyin pi sima higi mi nhirim yimbiya mi higi mi Adi Komii siir kwoinin yo ini iripi hiriinanar mi owin krimiir iikam nhirim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim yim ini hiriinan ywowim iikamin omom omomanim simiir nhirim mi mhoyia nhirim yimbi haningin mi wakaeyokna api siir yai imiirin. Iriig.

Miyaiyim kima wakaeyim kima simiirin wakaeyokna ap

¹⁹ Ti nomiyauim naingwo tibmii kniyim kima ti dimin taemin imiirin dinomokninkin. Mi iikam kima irira nwonwira kimiir winim amira dwo ti dimin taeminim simiir wakaeyam mi ta hiriinan sairsika mhoyia kima boini mi kima wi io nwoisauu rani, iikam nhirim simakan mi simiirin wa mi okwao boin tani. Nningaka. ²⁰ Mi ti hiriinan dimin taeminim yim wi iikam sima whinkinsiis haiginu rani, sima wakaeyokna apam dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim krima wakaeyokna apam mi nhirmi nsiimauuwam. ²¹ Mi ta hiriinan sairsika kima dimin biyie biyeyim kimiir kwoinaw wokaiiyim yipiki kimiir tiriyim dimin biyie imiir wakaeyokna apam simiirin digumii ti haimriyugig. Mi kima yaiya yipiki biya Adi Komii siya kinirkaimauuwa saiirara wakaeyokna

apamar daingwo. Mi tariigina kimiir kwoinbud imiirin wi saeya whinkinsiis haiginuwi inokinokin Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyamim.

²² Mi kima, kima kimar kipi swoki iksisaena hininin Adi Komii siir yai ailarar mi wakaei ya ini digar mi owa. Niingaka. Kima hindara wakaeyokna apiski. Mi ta hiriinan sairsika kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginuwim. ²³ Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiirara wakaeiyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowim yim ini inkamin yipiki siir aknain aair kigiyin opnaini hinin siya kipiiyapii nwo rani, ini siir hiriinan ywowim. ²⁴ Mi mhoiya siya pi ha namkii mipi kimiminki rani, pa swoki kwanaingwo owouugii siya panin panina kigin siya siyarin. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeiyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim ini ti inkamin yipiki siir whwonkamain tainakiyinan nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi sima wi simiiram kiwaki rani, ti dimin biyeyim simiir haiburgigim mi siyiu miyikim simiir napim. ²⁵ Mi yipiki Adi Komii siir yai kibiyim biya kamim sim winkyim Yokwo Komii sair simiir simiira mwainanaeyim yim ini ti inkamin siir aknaina sair saira kaonanaeyin ini siir hiriinan ywowin mi ti yayim simiirin wi sima whinkinsiis haiginuwi ti dimin biye biyeyim simiir haiburgigim. Mi mhoiya sima simiir naingwowi mi simiir naingwo owouu karam nwowi mi simiirin hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi simiir nokboinmamair haiginuwi.

²⁶ Mi nwrki ha boini siya Adi Komii siir siyiu iir napi mi yai bibiyie whiekakim ha boini mi yio ti inkamin yio niksisaeyaki waiwiigin. Yio siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siiram wakaeyokna apiyin siir kiyipsibgi haiginugin mi siya bi sibgu aingwo omokin. ²⁷ Krimiir Adi Komiiyin siya krimiiramain minam naingwowi krima wadie sibgu owim. Siya krimiirin ti hinina boinkikin, wig igabeyim mi yinisisimim yipiki ad yopii karamaeyim simiir whinkinsiis haiginu mi hkar timi hai mi yayim simiirin siyiu biyeni kipi nwo. Iriig.

2

Krma iikam whiekakim simiiramain hiriinankinar daingwokwo irkak

¹ Ti kariir nomiyauim, kima krimiir Biyan Inkam Komiiyin kirie komiigakin Jisis Krais siirar wakaeyokna apiyokiyokii. Kima iki siyupai siyupai nhirim sim nusiimauwi iikam imiirin, yio siyiu miyik rani. Tiki hiriinan siyiuin Jisis siya boinin yio siir siyiu ieya rani. Niingaka. ² Mi inkam nwiso

sowa nitswowi maeyaua Adi Komii siir inig hainaniya sai-
 iram mi nwirin yuis miyik iinani mi nwirin paeprikabgin
 yio yuis biye iinani maeyaua kira nidwokaiya saiir hiriirin
³ mi kira ti inkamin yipikin yuis miyik niinaniyin siir boin
 wini kira ta biigibiyan ipiia saiir didwokai mi kira inkam
 paeprikabin yuis biye niinaniyin siir boinkii, ni kira pi nu
 ninga didwo. ⁴ Mi yio ti hiriinan siyuin kira tirkiyin yio
 siyu biyekibiyie iirar tirkin. Mi kira ikam imiirin idain piu
 ailarar kipi hid hinin yio ti biyekin mi yio ti miyikin.

⁵ Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima
 ti diminim simiir wakaeki. Adi Komii siya bidi yimbini
 ikamim yipikim dimin kamaeyim siir wakaeyokna apim,
 sima nonkwowim siir digworaekwowim. Biya siya ha
 boinkin ti ikamim wi siya nanmaiwarkainaei yipiki siiram
 naingwokwonanaeyim simiirin wi siya nanmaiwarkainaei
 mi sima wi saika nwoki sibgu oyokiyokwiigiyamim. ⁶ Mi
 kima ti ikam paeprikabim yipiki digworaekwo kamaeyim
 hik simiir hauwi. Dimusi rani, kima simiirin siyu miyik bi
 tirkin. Mi kima ikamim digworaekwokakim simiir inig imiir
 dimusi hainankim. Yim sima kimiirin siyu miyik bi tirkin.
 Ningaka. Yimbi siyu biye whir kimiiram swoki tiri, kimiir
 kiyopsibgiyim mi kimiirin pa kiyitnimnir hainami, maeyaua
 yai hidiya saiirim. ⁷ Wim kima Krais siir inig kibi iirar niki
 baptaiskim mi tariinanin ini ti ikam kaimwowim simar swoki
 kwikbumbu boinin yai biye Krais siir inig kibi iirin. Mi yio
 ti hiriinan siyuin yio miyik rani, ti ikamim digworaekwoki
 naokingunankaiyim simiir inig imiir hainanim. Mi kima ti
 hiriinan dimuam tirkin, ha?

⁸ Mi kima yaiyim biya Adi Komii siya win boinkiyim
 simiir wakaeyokna api mi kima ikam nhirim simiiram
 naingwokwonanaei kimamar naingwokwonaeiya saiir
 hiriinan mi ti hiriinan siyuin kima tirin yio siyu miyikimiyik
 ieyairgin. ⁹ Mi kima ikam imiir ninikibiri yapayapa
 nwowamin mi kima nhir imiirim naingwowi mi nhirim
 kima simiiram naingwo rani yio ti hiriinan siyuin yio miyik
 rani. Adi Komii siir yai kibiya saeya hinina nisimauga
 yio kima Adi Komii siir yai imiir haipridkikaii. ¹⁰ Ti ikamim
 yipiki Adi Komii siir siyu komiyyin siir yai kwirni ninikripim
 im ini ikamim yipiki siyu hoimgak imiirar ninikripim
 ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya simiirin
 wi hiriinan saiirsi hidi. ¹¹ Bidi bidiniyarin Adi Komii siya
 hinina boinkin, hii kipi nanae mi ikam nhirmi kipi mi
 isomsom aokao mi inkamin yipikin hii nanae kamae
 nwowin mi siya inkam nwirni nisomaowi mi yio tari Adi
 Komii siir yai aair bi wakaeyoknakin mi yio ini ikamim

Adi Komii siir yaimwokiyaaimwowa saiir wakaeyokna ap karamae nwowim ini simiir hiriinan ywowim. ¹² Mi hiriinanki niuwi kima dimin miyikmiyik imiirara boin mi dimin miyikmiyik imiirara timi tir. Dimusi rani, mhoiyya Adi Komii siya kimiir naingwowarkinaei mi ta hiriinan saiirsika siya krimiirin wi saiirsi hidi, yipiki rirmiyya krimiir nwowaiginuwim ti yayim biyya siya hauuwim iikam krimiir dimin biyye imiir haiburgim. ¹³ Iikamim yipiki naingwobumbu nhirmi nsiimauu karamae nwowim mi Adi Komii siya iripi hiriinan wi naingwobumbu kimiir mi isiimauu rani. Nngaka. Mi hiriinan saiirsika iikam nhirim simiirsi daingwoyimiyok. Mi kira hiriinan tiri, Adi Komii siya kiriirin wi mi onkwoninwomwornnkin tani. Dimusi rani, kiriir mi biyye imiirsika. Iriig.

Adi Komii siirim daingwo tibmii mi miyik miriyyim

¹⁴ Ti kariir nomiyauim mi inkam nwirin siya hinina boini kara Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii. Ti diminim siya tirim, yim hinina nsiimauuwi yim kaimwo rani. Mi takina siirin wi panina whinkinsiis haiginuwi. Mi ti diminim siya naingwo tibmiyyim siirin wi whindiriraerar haiginu rani mi Adi Komii siya wi siir nanmaiwarkaina rani. ¹⁵ Mi kiriir isidin siir wig biyye kam biyye nwirki naemin karamaeki niuwi mi kiriiram niti mi kira simiirin wi panina tiri? ¹⁶ Mi kira naemin diminim simiirin wa hauuwi, iyie? Wi hauu rani. Mi kira simiirin wi hiriyyar boinki kima dam mi wadieya tini owou. Mi kimiir puim pi wadieyar nwowi mi kimiir mhiyyim pa kinugi. Mi kira simiir naemin dimin bi swoki hauugikin. Mi sima wi wadieyar nwowi? Nngakinngaka. Sima wi wadie nwo rani, sima wi hikar haii. ¹⁷ Siyiuin krimiir mhi kwoinki naingwo tibmiyyim Adi Komii siiram yio ini siir hiriinan ywowin. Mi krima krimiir kwoin imiiramar naingwowi mi mi miyik sibgu mirii karamae nwowi mi krima wi naingwo tibmii kin tani. Nngaka.

¹⁸ Mi inkamin ti hinina boini, inkamin Adi Komii siir yai imiiram arar naingwo tibmii kin iski mi mi kibi imiirarar kipi mirii. Mi inkamin mi miyik mirii mi siir naingwo tibmiyya kirie nwo karamae nwowi mi Adi Komii siya ha boini sowa nwisairarin inkam wadiekinairgo mi ya tariigina ya kaimwo rani. Mi an kara ha boini, inkam nwirin siya mi miyik bi miriigin mi siya kariirin wi panina nsiimauuwi siya Adi Komii siirim naingwo tibmiikin, siya wi dig nwo rani. Kara siirin wi hinina nsiimauuwi, kara Adi Komii siirim naingwo tibmiigin ta mi miyika kara miriyya saiirin. ¹⁹ Kira yipikin hinina naingwo tibmiyyim Adi Komiiyin nwiruwairgin inokinokin omwai waiyayokiyokiiyin. Kira

wadieyar sibgu aingwo tibmiigin mi yio wi dig nwo rani. Yiu biyeyim yim ina mi inokninkinim Adi Komii omwai waiyayokiyokiiyin nwiruwairgin. Mi sima nididgak bidi ywowim mi Adi Komii siir bidi mi wakaeyokna apim? Nningaka. ²⁰ Kima iikam habwhaowaenankim. Kimiirin pi kara nnsiimauwi, kima hinina boini kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikim mi miu miyik miriikim mi ti diminim kima wakaeyokna apim kimiirin wi sima whindiriraerar haiginiu rani, Adi Komii saika nwowim ta hiriinana saiir daingwoki. ²¹ Biya Isrel Krimiir brougaeyin Ebrahim siya omwaiya niki waiyain, siya siir yinisim yinkamiyinin Aisak siirin ha nikunamin mi pariiparii siir nisom aowam Adi Komii siir nankin imiiaekiyim. Siya miu miyik imiir miriigin hinina nnsiimauuwim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wi hinina boini, siya inkam miyikin ha sibgu aingwo tibmiikin siiramim. ²² Kima ina ninokninkinim? Ti diminim yipiki siya naingwo tibmiiyim sima whindiriraerar haiginiugin miu miyik siya miriiyim. Ti diminim yipiki siya tirim simar nnsiimauugin siya Adi Komii siirim sibgu aingwo tibmii kinim. ²³ Yaiyim yipiki biya Adi Komii siya boinkiyim bidi yimbiamim, ti yaiyim sima hinina boinkim ti inkamin Ebrahim siya Adi Komii siir yai imiir wakaeyin mi siya ina yaingwo tibmii kinin ti yai imiiramim. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya siirin dimin whirkin kimbu karam asi boinkin mi siya Adi Komii siirim sibgu aingwo tibmiigin. Mi ta hiriinan saiirsika, Adi Komii siya asi boinkin Ebrahim siya siir nomiiyaugin. ²⁴ Adi Komii siya siirin dimin taeminim siir mhi kwoinau hir nwokaiyim simiirarar bi kigin mi siirin ha bi dapkin siya inkam miyikin. Nningaka. Siya sowiirin whisairar kigin, siir naingwo tibmii aeya siir kwoin ieya mi miya siya mirii aeya. Dimusi rani, ta hiriinan saiirsi dapkin Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karamae.

²⁵ Biya igwira, hii nanaei wiga Rehap Saeya haigiprakaika inkam nwisio Josua siya nikropkiyo kanau kaonakiyam mi sowiirin saeyar sibgu kigrirao mi saeya sowiirin yaeya siyu whira yikropki. Mi saeya dimin miyik imiirar tirka mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya saiirin wig miyik asi dapka mi saeya siirar sibgu wakaeyokna apka. ²⁶ Mi iriipi hiriinan, inkamin yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiiyin mi miu miyik bi miriigin, ti diminim siya naingwo tibmiiyim ini nningaka ywowim, ini inkamin naonamin siir hiriinan ywowin mi siir naeyuin siir piuis biye aiir bidi haiburgigin. Mi ta siir piuis nninga ini sasa hirar wokinaimimikiya. Iriig.

3

Dimin taeminim iikam krīma tirīyim krīma sibgu mintirao.

¹ Ti kariir nomiiyauim, kīma wī whiekakar nwo rani, Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyuwamim. Dimusi rani, kīma ina ninokninkinim mhōiia Adi Komii siya krīmiirin wa hidi iikamim yipiki siir yai imiir nanaakninki haiginuwim, siya krīmiirin wī yapayapa hidi. Mi ti iikam nūngam siya simiir hidi mī wī kīimiiwao kintani. ² Mi krīma whiekakarim dimin bibiyē bīdiyar tirim, dimin taemin krīma tiram naingwo karam nwowim simiirin. Inkam nwrki yipiki yai bibiyē boin karamae nwowi siyaingim inkam miyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mī siya ina ninokninkinin siya siir kwoin ieya sibgu owam. ³ Mi iikam krīma uridin pi hos siir yai iir nomboruwi mī siirin pa kiyiriu diriraerari dimin taeminim krīma diriraerarim tirim simiirin. Mi krīma uridin mirmii kwira kiyikpitkii mī hosin pi warar mī inkim apiriyugi. ⁴ Mi krīma siyaii komii komiiyim whi komii solwara hir nakiyim simiir daingwoki. Ti siyaiiyim sima prasae prasae rani mī simiirin pi opudga mī hughainami mī inkamin ta siyaii aiir nindaokiyim pi ti idisim iirar nonkwo wrieki mī ta siyaiia pi ti inkamin siya namam naingwowa maeyaua pi hiriayar nami, paeyin yab nakiiniyin inkamaka nakiikindimdiyūmainiiyin siir hiriinan ywowin, ti inkamin hinda nakiyam yaingwo mī ti paeyin pi hiriayar mī akiiyami. ⁵ Mi kwiriyae ya iriipi hiriinan, ini uridsimin hosni nomborun mī idisimin siyaii aiir nindaowi ikim, ini sowiir hiriinan ywowa. Mi kwiriyae ya dimin komii rani, ya ini yainau nwokaiya dimin kirie kirieyim pi saeya mī kinkikinaei mī piu irkaka saiirin pi saeya mī kigriraowi. Mi ta hiriinana saiir daingwoki. Parid simin pi siyar nūginkikinaei mī niimau mie komiiki wīndi pi siyar nūginis iuguskii. ⁶ Mi kwiriyae ya miyik rani, ya ini paenan ywowa. Mi ya ini krīmiir mwo bopwo nwokaiya ini saeyar ywo iskiya mī dimin taemin bibiyeyim nu tiranim pi simiirar wakaeyokna diriraerari. Mi saeya ini paeya digworaekwo whiekakim sim nūgisiniya saiir hiriinan ywowa; mī kwiriyae saeya pi Setan siir siyu bibiyeyim simiirar mī wakaeyokna diriraerari mī digworaekwo whiekak ikim mī iikam ima krīmiirin wī saeya nonkwobumbu ninkin haiginuwi. ⁷ Mi niimauan wraisim mī ipiimin ikim mī wraisupai wraisupaiyim opnau nwomai ikim yimbi inkamin simiir nonkwo imiiyaeyin pi siir yai aiirar mī wakaeyoknaei mī ti dimin taemin whiekakim simiir kouin ini inkam ieya ywo iskiyin. ⁸ Mi diminin whirki whiruakin inkamki kigrirao karamae nwowiyin, ya yai biyē sasairga. Siya saiir kintimdinuwim wī dig nwo

rani. Nningakinngaka. Mi saeya ya saiir kwoinairga naingwo priiboininisami. Mi ya ini mipug biyeyin iikam piyin ini siir hiriinan ywowin. ⁹ Mi iikam krīma Adi Komii siir inig iirin pi ta kwiriyae aeyar mi hainani mi yai bibiyie iikam nhirmi pi saeya swoki boini, yipiki krimiirin biya Adi Komii siyar nonkwokwokiyim siir kwoinkar. ¹⁰ Kwiriyaeaya kwiruwairga, iikam krīma boiniya yai miyik miyikim mi yai bibiyie. Mi ti kariir nomiyauim, ti dimin taemin bibiyeyim krīma tiriyim mi yim wi kipi swoki tirmimin. ¹¹ Mi op biyeyea kausriiya mi op miyik aka sowa ie whiruwanki niti mi sowa wi panin panina nwowi, ha? Mi sowa wi ie whiruwanki sowki it rani. Nningaka. ¹² Mi am saeya tabnid bi budika mi tab siya iriipi hiriinan am bi mi budikin. Mi iriipi hiriinan op miyika ieyin op biyeyea kwoin kausriiya saeya nwomaiyin siir hiranki bi swoki imbinika. Mi nim krīma iikamim iriipi hiriinan, yai bibiyie mi yai miyik miyik ikim yim wi yai kwiruwawa wi saiir hiriranki nitswo rani. Friig.

Ninokninkin miyika Adi Komii siya hauugika

¹³ Mi iikam kimiir inkam nwirin siya biyin wi siyu biye mi siyu miyik sowiirar ti inokninkin, ha? Mi ta hiriinan saiirsika mi ti hiriinan inkamin siya nisiimauuwi krimiirin ti dimin taeminim simiir siyumwokisiyumwowin siya tiram naingwokwowim mi siya wi higak nwo rani mi yi siya hiriinanki nuwi, siya siyuin iikam nhirmiyam naingwokwonanaeyin mi ha naingwo tibmii apiyin Adi Komii siiram siir dapiski. ¹⁴ Mi kira kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam iikam nhirmi nanaowi mi kira ha naingwowi iikam nhirim simiir whwonkam ida inkam miyikin ini karar ywowin mi mhoiia kira ha kipi naingwo kirairgin inkam miyikin mi dimin taemin whiekakim kirar sibgu inomokninkin iski. Mi kira hiriinan kwoin iir naingwowi mi kira pi niksiae mi Adi Komii siir yai kibi kibi imaka nantamyiriyiri. ¹⁵ Mi ti dimin taemin hiriinanim yim Adi Komii siir hiran tani, yim inkamim nu tiranim simiirairgim, bigibiyyin simiirin yio Setan siya kinkikinakin mi iikamim nu tiranim sima ini simiirar kigna diriraerarim. ¹⁶ Mi kima kwoin bibiyie naingwowi mi io whwonkam nanaowi iikam nhirmi mi kima minam warar naingwowi, iikamim simiir bopwoniya kou kimar ywowim mi kima, kima kimar ninii nansaonaei mi kima wi dimin bibiyie whiekakim simiirar tiri. ¹⁷ Mi iikamim sima kwoin miyikin Adi Komii krimiir Wanin siya hauugiyin siirar wakaeyokna api mi sima biyin wi dimin miyik miyik imiirar tiri, ie miyikin sinwhrie karamaeyin siir hiriinan. Mi sima bigibiyyin wi tiki dimin hininim simaka tiri: Mi sima wi iripa nongwomamair aei mi

sima wɪ ɪrni nwiɾni yaiyar wakaeyoknaei mi simiir kwoinim wa kisina haigi mi sima iikam nhirmisi wa naingwobumbuwi mi wɪ simiirar mi whɪnkinsiis haiginɪuwi mi wɪ dimin taemin miyik miyik imiirara tiri. Mi sima iikamim hinda tindanim simiirin wɪ hiriinan siyɪu miyikinar tɪrswowi mi sima wɪ iikamim yaibwowai nwowiyim simiir hiriinan nwo rani. ¹⁸ Mi iikamim yipiki ɪrni nwiɾni whɪnkinsiis haiginɪuwi mi sima ɪripa nongwomamaɪr aei mi yim ini iikamim yipiki paenid nɪnkiniyim simiir hiriinan ywowim. Tikinim yipiki ti hiriinan siyɪu iir tɪrim yim iikamim simiir kwoin imiir kiyai siyɪu miyik miyik imiir napam mi yim sima ini paenidim nikii whakiyim ini simiir hiriinan ywowim. Iriig.

4

Iikamim yipiki ti nuan dimin biyie biyeyim simiir wakaeyokna apim yim Adi Komii siir sau omomkim

¹ Piki hiniin dimin bibiyie ikim iikam kimiir hopswoswowyim yaii kima kima niniiyam? Kimiir kwoin imar naingwokiiyim mɪpa tiri diminin kwoin ieya naingwowin mi kima kima yaiminim pa ninii. ² Ti diminim kira haiyim naingwowin mi kira simiirin pi hai karamae ywo mi kiriir kwoinin inkam nisom aowam pa naingwowi simiir haiyim. Mi kiriir kwoinin diminin kira hai karamae nwowin pi siirimar naingwokwonanaei mi kira yai pa nɪnkɪnwaomwarki boinaei mi yaii pa ninii. Kira wɪ ti dimin imiir hai rani. Dimusi rani, kira Adi Komii siir bi sriigin ti dimin imiirim. ³ Mi mhoiyya iya kira Adi Komii siirim srii diminim mi kira simiir bi haigin. Dimusi rani, kiriir kwoinin miyik rani mi ta hiriinan sairsika, kiriir kwoinin dimin haiyaramar naingwowi mi kira kiriir kwoin biyie wakaeyokna apim mi dimin biyie imiirar nwoki tɪrim. ⁴ Kima yipiki iikam biyeyim digumii Adi Komii siir haimriiyugigim. Takana ya ini wiga saiir kam iir haiburgika mi kam nwiram nama ini saiir hiriinan ywowa. Kima ini dimin biyeyim nuanim simiiram yaingwokwonanaeyim. Mi ti hiriinana kima ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. Kima ina nɪnoknɪnkɪnim? Yipiki iikamkim nuan dimin taeminim simiirim naingwowim, yim ini Adi Komii siir sau omomnan ywowim. ⁵ Kima hiniina naingwowi ta Adi Komii siir yaiya biya kam nhirim sima wɪnkiya yokwoni saeya whisariyya priiboini, ha? Sima hiniina boinkim, ti Adi Komii siir naeyuin ti krimiir tɪr nwokaiyin siya krimiiramɪn minam naingwowi, krɪma siir siyɪu iirarar napim. ⁶ Mi krimiirin wɪ Adi Komii siya whɪnkinsiis haiginɪuwi ti dimin taemin biyeyim simiirsi simiir nikwowaisiiyim. Mi ti yayiyim

Yokwo saiir tir nwokaiyim sima hiniina boinkim, Adi Komii siya wi digiumii iikamim inig komiikakim iikam nirmi haiburim wi simiir haimriiyiwi. Mi siya iikamim yipiki ha naingwowyim sima inig karamaekim mi simam naingwona karam nwowiyim mi ha boiniyim Adi Komii sasairgin inig komiigakin siya simiir whindiriraerarikin. ⁷ Mi kima iikamim kimama kipi naingwona mi yio haniingi niuwi kima Adi Komii krimiir Wanin siirara wakaeyokna ap iski. Mi iya Setan siya kimiir kwoin imiir kiyaii mi kima wa sibgu okworinuwi mi kima digiumii wi siyu biyie imiir haimriiyiwi mi ta hiriinan saiirsika, Setan siya kimiirin wa haiburgigi mi wa nami. ⁸ Kima Adi Komii siir wakaeyokna apamar daingwo iski mi siya wi kimiir kingiina nwowi mi kimiirin wi siya kigriraowi. Kima yipiki iikam biyeyim yai ara nhinkiniyim kimiir siyu biyeyim digiumii simiir haimriiyugig biya kima tirim! Kwoin biyie kima naingwowim simiir haiburgig! Kima dimin biyeyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok mi kimiir kwoinim rirmiya dwo, iikamim simiir inaim hisokiyim mi wadie ha nwokiyim simiir hiriinan. ⁹ Kima iikamim wi maigimaiga nwo rani, iya kima dimin biyie biyeyim kima tirim simiiram naingwowi mi kima kimiir maigimaiga wi saiir haiburgigi mi kima wa noui. Kima wa haigingigi kimiir kwoinim digiumii, iya kima wadie nwowa mi biyie nwo aka. ¹⁰ Kima iikamim ti idid mi dimin biyeyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok Adi Komii siir whwonkam ida mi Adi Komii siya kimiirin wi wadie nwowi mi kimiir inigin wi siyar hainani. Iriig.

Kima kimiir nomiyyau imiir kipi hid

¹¹ Ti kariir nomiyyauim, kima irni nwirni kipi hid mi niksiae yai kipi boin. Niingaka. Yipiki iikamkim siir nomiyyau imiir hidi mi siir nokwao boini, yio Adi Komii siir siyu komii siir yai imiir haimriiyugim. Ti diminim yipiki siya tirim yim ini siya boinan ywowim, siir yaiyim ini kougikou mi ini wadie ywowim. Mi ini Adi Komii siir igsop aiir yokwokairina. Mi kima hiriinan tiri kima Adi Komii siir siyu komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikim. Mi kima pi hiniina boini, kimiir yaiyim ini Adi Komii siir yai imiir haiburim. ¹² Adi Komii sasar winkin ti siir siyu komiini yaiyim Yokwo Komii saiirin. Adi Komii sasar hid iikamim mi wi siyar whindiriraerar haiginiuwi krimiirin o wi siyar tiowi krimiirin mi siyar mi tirki krima naowamin. Kira ha naingwokwowi kira adi komiigin mi ta hiriinan saiirsi hidi kiriir nomiyyau imiirin, aniya? Kira ini paeprikab inkam ywowin. Iriig.

Kima diminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram simiirim daingwo

13 Ta yaiya kara boŋkiya saiir wakaeki, kima iikamim yipiki hinina boŋim, panao mi waka, kira pi hinda nami mi biewi pi whira nini owouwi, kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirkim sainim mi kira pi umir simiirsi haiiyim, yio miyik rani, kira hiriinan yai boŋi. 14 Kira ninokninkin tani dimu diminkin mhoiia nimbiam, kira wi omwaiya waiyai iyie wi omwai waiya rani? Kira ninokninkin tani. Krima iikamim ini paowiinan ywowim saeya ha hiigiya mpa swoki whaowaeki saeya ii pŋei bi hiiga mi nim krima ini hiriinan ywowim. 15 Kima hinina kipi boŋ mi yio hininŋin kima hinina ti boŋ Adi Komii siya hinina naingwowi krima omwai waiyam, krima ti diminin siir ti tir iyie i diminin si ti tir. 16 Kima ti iikamim tariinanin hiriinan boŋ tani mi kima kamim inig komiigakim simiir hiriinan diriraerari mi kima wa boŋi, krima miyim krimiir karieni mirii wi digar nwowi. Ti siyiuin kimamar naingwonaeyim hinin, kima iikam inigakim yio ti hiriinanin siyiu miyik rani. 17 Mi ti hiriinan saiirsika iikamim yipiki hinina ninokninkinim piki hinin diminkin miyikin mi sima siir tir karamae nwowi mi sima dimin biyie tirkim. Iriig.

5

Iikamim umirki naokingugunankaiyim simiir yaiga

1 Mi kima iikamim umirki naokingugunankaiyim iya maigimaigga kima nwowana pŋei nwo rani. Mi saiir mhoiyarin hik komii komiyyim wi kimiir naninkiniuni mi kima wi ninouninki prasae kin tani. 2 Mi kimiir digworaekwo miyik miyikim wi biyie namwoiwi. Mi kimiir yuis miyik miyikim yim wi kikom minki topkrinkripi mi wi miyik namwo iuu rani. 3 Mi kimiir gol, silva, umir, minim yim wi aiigak nwokiyami. Mi iikam nhirim sima kimiir umir aiigakim simiir kigi mi sima wi ha boŋi, sima umir hirii hirii dimusi haŋgiriyyu haigimimirkim, ha? Mi sima siyiu biyie tirkim. Mi iya sima hiriinan boŋi mi kira wi kiriir umir imiirsi nididi. Mi iya digiyana Jisis siya niti ni wi paesi kira nididiya wi saiir hiriinan nididi. Mi ti hiriinan digworaekwowim yim miyak rani. 4 Mi biya kira iikamim kiriir numir aiir miriyyim, kira simiir umirim haimiyyarar hauugin. Mi kira ti simiir umirim hiriyar biri hauu swokikin mi haimiyyin ini kirar tauae hai naowidim mi Adi Komii siya bidiyar kigiyyin umir haimiyyin kira tauae hainaowid iirin. Mi Adi Komii siya bidi wakaekiyin kiriir miyan kamim sima boŋim, kira simiir umirim biri hauu digim. Mi Adi Komii siya kirie komiigi komiigakin. Mi kira siirsi nidid rani, aniya? 5 Mi tariinanin kira ini wadiyar nwowin mi nae miyik miyikim ini simiirar

naeyin mi dimin taeminim kiriir kwoinki naingwowyim mi kira pi simiirar diriraerari. Mi ti dimin taeminim kira tirim, yim ini naeyim hu kira naniyaenanaeyim mi iya simiir nisomsom aokaowi mi ha nadigiuwi mi ini saiir hiriinan ywowim. Mi iriipi hiriinan iya saeya niti, saeya wa niti. Mi iya dimin whirki kiriir nationi mi kira wa naowi. Dimusi rani, siyu bibiyeyim kira tirim simiirsika. ⁶ Mi kira iikam miyik miyikim simiir boinwokiyoipnatkaigikim mi simiirin ina yisomsom aokaokiyim. Sima kiriir nikwowaisiyyim dig bi nwokin mi kira simiirin ini hindara yisomaoki iskiyin. Iriig.

Sibgu dokworinu iya kira Biyan Inkam Komiiyin Jisis siiram nwokwokiniiyim

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kima sibgu okworinu dimin biyeeki kimiir nimbini mi ha kinankiuwi, iya kima Biyan Inkam Komiiyin siiram nwokwokiniiyim siya nitam. Mi kima ti diminim simiir daingwoki. Mi inkam nwirin numir nankiniyin mi siya pi siir sasae imiiramar kigiraowi, sima wai nwokiyam. Mi siya pa niki okaigi siir sasaeyim bie naoki nitkiigiyim mi siya pa kigi siir sasaeyim ini mwrugiyim. ⁸ Mi kima iikamim ti iriipa hiriinan siyuin siirar timi okaigi Biyan Inkam Komiiyin siiramim. Mi ta kira nwokaigiya kiriir kwoinin kirie dwo. Mi iya krimiir Biyan Inkam komiiyin siya nitana priei nwo rani. ⁹ Mi ti kariir nomiiyauim, kima, kima kimarim kipi ninii nansao. Mi kima hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi boriisopi. Mi siir iya siya nitana ini kingiinar nwowa siya wa swoki iti. Siya yipiki inkam nwirin anao nokwo kaigakaniiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁰ Mi ti kariir nomiiyauim kima Adi Komii siir yaiya yipiki biya profet kamim sima boinmimauuim saiir ti swoki aingwoki. Kam bibiyeyim sima dimin bibiye simiir tirhaiginiuwi mi sima pi simiir swoki ikwowaisii rani. Nningaka. Sima pi kirie hiriyyar nwokripkai mi sima simiiramim pa kiwawini simiir tirbumbuwamin. Mi krima ti hiriinan siyuin sima tirin siirar swoki kigna ap. ¹¹ Mi krima simiirin hiniina asi boini, sima inkam miyikim. Dimusi rani, sima kirieya nwokin mi hiriyyar nokworinukripkaigin. Mi kima inkamim Job nikiuwiyin siir bid yinokninkinim siya kirie hiriyyar mi oyokiyokigin Adi Komii siir siyu iir wakaeyokna apam, iya dimin bibiyeyim siir kinankiuim mi siirin Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiugin. Dimusi rani, Adi Komii siya iikam krimiirsi naingwokwonanaeikin. Mi siya krimiirsiyin nhami nhami bi naingwoyimiyoikin mi siya siir naingwobumbuwa krimiir asi nisiimauugin.

¹² Ti kariir nomiiyauim, tio siyairgin dimin komiiyin mi kara siirin kimiirin pi hiniina boinmauugi, iya kima dimin

taemin tiriyim iikamim simakan mi kima ha kipi boin. Kariir adin siir inigin kira ha boini, ihi, kara ti dimin iirin wa tiri. Yio digargin. Mi kira ha mi boini, Ningaka. Kara pi boriisopi mi yio iriipi hiriinan ini digar mi owin. Mi dimin nhirim kima whisarii kipi mi boin mi kima wi Adi Komii siir kwoin iir hopswoiwowi siya io kima nwowamin. Iriig.

¹³ Yipiki kimiir inkam nwirin waraur nwowin siya hik hika hainanaei mi siya Adi Komii siirim srii dimin imiirsi. Mi yipiki kimiir nwirin siya maigimaigra nwowi mi siya mwai ha wao mi Adi Komii siir inig iirar hainan ti dimin imiirsiyin. ¹⁴ Mi yipiki iikamim kimiir nwirin siya maka nii, kima kamim Adi Komii siir diminim simiir bi nwowiyim simiirim dikugi mi sima wa niti mi Adi Komii siirim nhowo pa kwisboini, ti inkamin siirim. Mi sima waim wa naokinki siir idwo, Biyan Inkam Komii siir inig iir. ¹⁵ Mi sima Adi Komii siirim kwisboini mi ha naingwo tibmii kani siya ti inkamin siirin ha whindiriraerari mi Biyan Inkam Komii siya kiriirin wa mi whinkinsiis haiginuwi mi kiriirin wi wadieyar nwowaiginuwi. Kima dimin biye tiri mi Adi Komii siya kimiir dimin biye imiirin wa haiyoprindiyi umiigi mi ti dimin biyeyim wa namki. ¹⁶ Dimusi rani, ti dimin biye imiirsika. Iikam kima irni nwirni dinboinmamauu dimin biyeyim kima tirim mi Adi Komii siirim kwisboini irni nwirniyim siya wa whindiriraeri mi kimiirin wi wadieya nwowaiginuwi. Iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apim mi Adi Komii siya wa wakaei diminim sima kwisboini. Mi siya wa whindiriraeri ti diminin sima kwisboinim. ¹⁷ Ilaija yipiki biya nwowin, siya inkamkin iikam krimiir hiriinairgin. Mi siya Adi Komii siirim kwisboinanaekin naoki kipi kin. Mi biewi waiyaeyim whwoim mi bwanim iriyyar whir naoki kin karamae nwowim. ¹⁸ Mhoiia siya Adi Komii siirim swoki kwisboinkiyin mi naowin ina swoki kinin. Mi naowin ha kinin mi sasaeyim ina iigiyim. Mi hiriinan saiirsika krma Adi Komii siirim srinanae mi siya krimiirin wa wakaei mi wa mi whindiriraerar haiginuwi. Iriig.

¹⁹ Ti kariir nomiyauim, ti iikamim kimiir nwirin siya Adi Komii siir yai kibi aair haiburgigi mi siirin inkam nwirki swoki kiyainami Adi Komii siir wakaeyokna apim, ²⁰ siya ta saiir dinokninkin, yipiki inkamkin ti inkamin siir swoki kiyainamin, yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir haiburgigin mi siir Yai Win Kibi aairim naingwo tibmii karamae nwowin, siya siir kwoinbud iirar whindiriraerarnakin mi ta hiriinan saiirsika, siya wi paeni omin siir nam tani. Mi siya tirikin Adi Komii siirin ti inkamin siir dimin bibiyeyim simiir haiyoprindiyi umiigiyim biya siya tirim. Iriig.

1 PITA

Pita yio Jisis siir kigna miriyan inkam nwirkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim mi siir yai aiiram wakaeyokna apiyim simiiram. Pita siya minam winkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsis haiginuwam, dimusi rani iikamim naingwo tibmii kara-mae nwowiyim simiirin hik sima hauugim. Pita siya pi boriisopi sima simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya sair haiburgigim siya ha naingwowi saeya hiriirar dwokripkai mi hik hiriirar hai. Iriig.

Biigibiyan yokwowa Pita siya winki aeya

¹ Kara Pitakin, kara Jisis Kraisi siir aposel inkamkin mi ta yokwowa kara winkika iikamim naingwo tibmii kaniyim Adi Komii kirmiir Wanin siirim kimiiram yipiki biya, biyan iikamim sim nhinikriropkiyim kimiir nu maeyau warau-rankin mi kima ha namim mi kima kimidiniya ti omim sim ini owou, Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia mi Bitinia. Wim kima ini inkamim yipiki hindara nini boinakiiyim iki om nhirim sim mi ha swoki amiyim simiir oma hiriir ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiu kaimwoin, wim kima ti om iirin wi ii priei nwo rani mi mhoiia kima wi kimiir omkiomin Adi Komii siya nwowin wi siir nwoi. ² Kimiirin Adi Komii kirmiir Wanin siya bidi yimbiingiyim siir iikam nwowim. Dimusi rani, biya siya bidiyar yinokninkinin mi siya hiriinan bidiyar mi aingwowin kimiir kwoinim wi rirmiia siya nwowaiginuwi opa dimin taemin hinda kigiguskiya sair hiriinan. Siya ti hiriinanin siir naeyuni tirkin mi ta hiriinan sairsika kima wi Jisis Kraisi siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi siir nheya kimiirin dimin whirki kimbu karamae saeya nwoka. Kara ha naingwowi Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimakar nwoi mi kima wi iripar nongwomamair aei. Kara ha naingwowi siya ti dimin miyik miyik imiirin wa tiri kimiirin mi simiirin wi idwo idwower nitkin iinainami. Iriig.

Mhoiia krima Adi Komii saika nwoi mi krima wi digworaekwo miyikmiyik imiir hai

³ Krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki yipiki kirmiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisi siir Adin. Dimusi rani, siya kirmiiram nhami nhami bi naingwokwonanaekin mi siya siir naingwoyimyoka sairin warar mi isiimauu kirmiirin Jisis Kraisi siirsi yipiki biya niki aonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo omwai swoki waiyam

mi tariinanin siya ini omwaiyar swoki waiyan. ⁴ Mi nim krīma dimin taeminim Adi Komii siya hauuwanim krimiir yipiki wi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwi simiiram nwokwokini. Simiirin ini siyar kigriraowim siir om hirar mi simiirin wi tioidwomai rani, sima wi wadie hiriyyar nwokripkaigiyami. ⁵ Ti digworaekwowim yim iikamim yipiki naingwo tibmii kinim yim kimiirgim mi simiirin ini Adi Komii siyar kigriraowim. Dimusi rani, siya kirie komiigakin mi simiirin wi kirar haibudwini mi ti digworaekwowim yim wi Adi Komii siyar nanaakninkiihaiginuwi ta iya Jisis siya swoki itana kimiir nanmaiwarkaina iuguskiyana wi saiir nanaakninkii haiginuwi.

⁶ Dimusi rani, kima wi maingimaiga ti dimin taemin imiirsi nwowi triiginim ta ii aiir nwowim sima hik kimpipisu kimiirar hauuga wandi kima maingimaiga nwo karamae kipi nwo ti dimin taemin imiirsi. ⁷ Mi ti digworaekwowim yim wa nimbimbiiyami mi wi ta hiriinan saiirsi kinankiuwi Adi Komii siya kimiirin kimiir naingwo tibmiiya ini panin panina namisi owa kimiir kwoinawu nwokaiya. Mi iikamim golin paenau kabitkaigiiyim mi sima pa niki obriprigii mi ti golin pi opar nasae imbiyami mi sima dimin biyeyim iki siir idwo hir nwowiyim pa nitnoudnankaigii mi hapaiirin pi golkigolin pi sasar nwokii. Mi ti hiriinan siyu kaimwowin, Adi Komii siya dimin biyie imiiramim asi kiwakii krimiir tībumbuninkin haiginuwamin mi ta hiriinan saiirsika ti dimin hiriinanim yim wi pi nitnouninkiiigii mi wi dimin kibi kibiyim sima simar nwokaigii krimiir kwoinawin mi krīma wi Adi Komii siirgisiiramar naingwo tibmii kiniski. Mi ti dimin kibi kibiyim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim ini gol imiir haiburim. Mhoiyya ti golim yim wa digii mi warī diminim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim wi wara digi rani. Mi mhoiyya Jisis Kraisi siya swoki iti mi siya, siya siyar swoki anaakninkinaei mi wim kima wi inig komiigak hainii nwowi mi Adi Komii siya kimiirin wi hiniina boini, kima dimin whirki bi kībugim. ⁸ Kima Jisis siir bi kigim mi kima siiram naingwokwonanaekim. Tariinanin kima siir bi kigim mi kima siiramim ina wakaeyokna apim mi kima ini maingimaigar nwoyokiyokiiyim mi ta hiriinan saiirsika kima wi hiniina boin tani saiir kirieya paninga ⁹ Dimusi rani, ta hiriinan saiirsika kimiir naingwo tibmiiya ya hiniinga, kima wi Adi Komii saikar nwowi yipikin kimiir nanmaiwarkainan.

¹⁰ Mi ta nanmaiwarkaina ta biya biyan profet kamim sima saiir naingwokwonanaekim mi sima bi sibgu inokninkin kīngim. Mi sima kimidiniya naingwobumbuwa mhoiyya Adi Komii siya niisiimauwana saiir winki mi ya tariigina ya

nikrani wim kima wi ta nanmaiwarkaina saiir haii. ¹¹ Mi sima ta Adi Komii siya nanmaiwarkaina kirmiir saiir saiira naingwokwonanaekim mi sima ini sima simar yinsrii ansriina ti dimin taemin imiiram. Mi ti Kraisi siir naeyuun yipiki simiir hir nwokaiyin simiirin siyar yanaakninkii haiginiu iya Kraisi siya nitana saiirin mi dimin taeminim ti ii imiir nimbimbiiyamim iya Kraisi siya haiya hik dimin biyie biyeyim simiirsi mi mhoiia siya wi inig komiigakar nwowi. Mi sima ti diminin siir siira naingwokwonanaekim mi siya wi panin panina nimbiiyamim. ¹² Biia Adi Komii siya simiirin hinina nsiimauugin, ti yayim sima boinmimauuim yim wi simiirar swoki whinkinsiis haiginiu rani. Mi ti dimin taeminim mhoiia iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwi yim ti dimin taeminim ti tariinan nwowim sima waraigim, yipiki tiki kamim Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwim kimiir, sima boinmimauuwim. Adi Komii siya yikropki siir naeyuun simiiram mi simiirin siyar whinkinsiis haiginiuugin mi sima ti dimin taemin imiirin asi boinmimauugim. Mi paekwosimim yipiki inkam nwowin Adi Komii siya nikropkiyim ta mi aiir mriiyam mi yim sima biia ti diminin Kraisi siya tiranin siiramar mi naingwokin siir mi inokninkinim mi sima ini yinkinyaeyaowim dimusi rani, Adi Komii siya simiir bi boinmimauugin. Iriig.

Iikamim dimin miyik tiriyim kimiir kwoinim yim rirmiiyar dwokripkai

¹³ Mi ta hiriinan saiirsika kimiir kwoinim kirie hriiyar dwokripkai mi kima kimiir siyu iirsiyar mantirao mi kimiir kwoinim sibgu sibgu daingwo omok ta naingwobumbuwa wi mhoiia Kraisi siya hauwi kimiir saiiram nwokwokinim mi iya Jisis Kraisi siya swoki itana siya wi siya siyar nanaakninkinaei. ¹⁴ Kima Adi Komii siir wakaeyokna apiyim kima yinisimin siir ad yopiiyo sowiir yai imiir wakaeyokna apiyin siir hiriinan dwo. Mi ta ii aiirarin kima iki dimin biyie biyeyim biia kima tirim simiiram kipi naingwokwonanae iya kima Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowa saiir. Niingaka. Ti dimin hininim simiir tiram kipi naingwo. ¹⁵ Mi yo haningni niuwi kima wi Adi Komii siir hiriinan nwowi yipikin kimiir kwoin imiir kiyaiyin siir dimin miyik miyikim simiir haiyam. Yo siya ini dimin whirki kimbu karamae hriiyar nwokripkaiyin mi wim kima iriipi hiriinan dimin whirki kimbu karamaeyar timi o wari dimin taemin whiekakim kima tiriyim simiirin. ¹⁶ Kima ti hinina tir. Dimusi rani, Adi Komii siya siir Yokwo Komii aiir winboinkiyin siya ti hinina boinkikin, kima dimin whirki kipi kimbu. Dimusi rani, Adi Komii kara dimin whirki bi kimbugin.

17 Adi Komii siya wɛ iikam whiekak krɛmiirar hidirkaki mɛ siya dimɛn taeminim krɛma tirɛm wɛ simiir hariinanar swoki tiri. Mɛ ta hariinan saiirsika, wɛm kɛma iikam yɛpiki siirin hinɛna dapɛkiuwiyim Adi mɛ siirim kwisboɛnkiiyim, kɛma, kɛmasiyar mintiraona dimɛn taeminim kɛma tiriyim iya kɛma ti nu iirar niki owiyim, yim Adi Komii siir kɛpi tir big nasmirwaiya nwo karamae siya nwowim kimaka. 18 Kɛma ti dimɛn taeminim kara boɛnmɛmauugiyim simiir tir dimusi rani, wɛm kɛma ina ninoknɛnkɛnim kimiirin Adi Komii siya bidi yanmaiwarkainam dimɛn biyeyim biya kɛma tirkaiyuwim simiir hirankɛn, ti dimɛnim yɛpiki biya kɛma nonkwowim kimiir brougae wanwiyaeyim sima nɛisiisimauuwim kimiir. Adi Komii siya kimiirin silva, gol minmi bi saininiyoknakɛn. Nɛngaka. Yim ti dimɛn hinɛnim yim wa tɛoidwomaii. Siya kimiirin Krai siir nhɛ kibi aiir nanmaiwarkainakɛn. 19 Siya ini sibsibnan ywowin siirin whaigomkosimki bi pisrankɛn mɛ hankak sim bi swoki okɛn mɛ dimɛn whirki bi swoki kɛmbugɛn siir pɛua whauriyɛnki whauriyɛnka Adi Komii siir yai aeya boina saiir hariinan. 20 Mɛ biya iya Adi Komii siya nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owa, siya Krai siirin saiirar nɛmbingɛn tiriir nitamin mɛ iki ii nhirɛm mhoiiyanim simiiram niki okɛn mɛ siya sasar nanaaknɛnkɛnakɛn kimiir whɛnkɛnsiis haigɛniuwamin. 21 Wɛm kɛma Adi Komii siiram asi naingwo tibmɛigim. Dimusi rani, Krai siirsika. Siya bidiyar iki aonamin mɛ siirin Adi Komii siyar swoki hidnɛnsiin idwoki omwai waiyayokiyokiiyamɛn mɛ siya siirin inig komiigakar ywowaigɛniu mɛ ta hariinan saiirsika kɛma siiram asi naingwo tibmɛigim mɛ kɛma siiramar dwokwokɛn kimiirin wɛ mhoiia siya nikiunaki mɛ kɛma wɛ saika nwoyokiyokiikaeyami iinokɛnokin.

22 Mɛ kimiir kwoinim dimɛn whirki kɛmbu karamae bidi ywowim mɛ ta hariinan saiirsika ti Adi Komii siir yai kibi kibiyim kɛma wakaeyokna apim simiirsika mɛ ta hariinan saiirsika kɛma kimiir nomiiyauim simiiramɛn nhami nhami kɛpi naingwokwonanae. Mɛ kɛma irni nwɛrniyam naingwokwonanaeyim wari kimiir kwoinɛn dimɛn whirki kɛmbu karamae nwowiyin siya daingwokwonanaei. 23 Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin yaeya kwoin win bidi tirkiyin yɛpiki wɛ hiriyar nwoyokiyokiikaeyami kɛma wakaeyokna apa siir yaiya saiir kirɛni tirkiyin wadie kɛma nwowamin. Mɛ siir yayiyim yim wɛ wara tɛoidwomai rani. Mɛ iriipi hariinan kimiir kwoinim yim iriipi hariinan yim wɛ wari mɛ digi rani. Wɛm kɛma inkam komiini yɛnisiisimkim yɛpiki nao karamae nwowiyim sima. 24 Tiki yayiyim yim kaimwowaigim. Dimusi rani, yayiyim yɛpiki Adi Komii siya wɛnkiiyim Yokwo Komiini

yim hinina boinkikim,
 iikam whiekakim yim ini konan ywowim mi ti inig komii
 komiigak sima nwowa yim ini kipnan ywowim.
 Mhoiyya sima wi kowa inkamki tiokisimsibginiya mi ha
 waiswaekiya wi saiir hiriinan nwowi. Mi kipa ya wa
 mi houginami nua hiriir mi saeya wa mi bropkinami.
 Mi ti kamim ti nu iir nwowiyim inig komii komiigakim
 yim wa digi. ²⁵ Mi Biyyan Inkam Komii siir yai kibiya
 ya wi hiriyyar nwokripkaigii.

Mi ti yayim simakisimaigim krma boinmimauuwim kimiir.
 Iriig.

2

*Mi Biyyan Inkam Komiiyin yio ini yinpaenan ywowin mi
 krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi krma nwowamin*

¹ Mi kima wara dimin biyie biyeyim kimiir kwoinaw
 nwokaiyim yim ti itnoudninkiigi, ti dimin taemin hininim,
 niksisaeyai, yai iyop nwo mi kwoin bibiyie naingwo mi
 yai kinaopitkaigai mi ti hiriinan diminim kima simiirin kipi
 tir. ² Kima yinisim sapisapin mwiiyaramar naingwowyin
 siir hiriinan daingwo Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibi
 kibi imiiramim mi hiriinanki niuwi wim kima wi inakamae
 adiyaowaenan nwowi mi iki Adi Komii siir dimin taemin
 imiirin wi haningnin sibgu ninomokninkin digi. ³ Dimusi rani,
 wim kima bidiyar yinokninkinim Biyyan Inkam Komii siya
 wadiyairgin mi siya kimiirar bidi whinkinsiis haiginiuwim
 mi kimiir dimin biyie biyeyim yim siya bidiyar mi haiy-
 oprimdiyumiigiyim. ⁴ Kima Jisis saika damasukikin yio siya
 ini yinpae miyiknan ywowin yipiki iikamkim sim boriisopin
 mi Adi Komii siya siiramim nhami nhami bi naingwokin mi
 siirin siya yimbingi ti dimin biyeyim krma tirim simiir haiy-
 oprimdiyumiigiyim. ⁵ Mi iikam wim kima ini iriipi hiriinan
 iyyin paeyinanar mi owim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii
 siya kimiir asi nanmaiwarkinaei mi kima Adi Komii siiram
 kiwaki kimiirin siir omakanan nwowim mi kima wi piugan
 kwiruwar mi owim mi wim kima ini pris inkamnan ywowim.
 Yim sima biyya wraisuim ha nisomsom aokaowim mi simiirin
 sima hiyya Adi Komii siir haigin anag hauugiya saiir idwo hir
 haigin anagi, Adi Komii siir ninkin imiyyaeyam. Mi ti hiriinan
 siyiu kaimwowyin siirar timi tir dimin taemin miyikmiyikim
 Adi Komii siirim mi kima wi kimar hauunaei Adi Komii siirin
 nae ninkinimiyyaeyamin mi dimin taeminim kima tiri Adi
 Komii siya wi maigimairga nwowi simiiramim. Dimusi rani,
 biyya Kraisiya bidiyar tirkiyim krimiirin krimiir siyiu bibiyie
 imiir haiyoprimdiyumiigiyim. ⁶ Adi Komii siir yayia Yokwo
 Komii saiir hir nwowa hinina boinkika,

kara yinpaе kibiуin wira yimbin om Saion hiramин omaka hir
 nwowa saiir kougou nwowim. Siya ini ti kougouwin
 siir hiriinan ywowin omaka miriуim ninansiin
 okwowyin mi ha boiniуin yio miуik rani mi yio
 Adi Komii siya hiniina naingwowi yio bimbiuwi
 rani. Krai siyairgin omaka saiir nonkworinuwani
 kougouwin mi iikamim yipiki siiram naingwo tibmii
 sima wi hik mirisikak nwo rani mi simiirin wi
 siya nanmaiwarkinaei mi wi siyar whinkinsiis
 haiginiуwi. ⁷ Mi ti kimiir iikam nhirim yipiki Krai
 siiram naingwo tibmiуim, wim kima siiramин nhami
 nhami naingwokwonanae rani mi tiriiginim yipiki
 siiram naingwokwonanae karamae nwowim Adi
 Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiya ya
 hiniina boinka,

Siya ini yinpaenan ywowin yipiki inkamkin
 diriraerarkikiniуin omaka miriуim mi mhoiуa pa
 swoki boini siya miуik rani, mi yio Adi Komii siya
 siirin hiniina naingwokin siya wadiekwadieyairgin.
 Ini siya siyar ywowiskiyin yinpaenanin yipikin omaka
 kougounan omaka saiir bopwoniya nokwoin omaka
 akou iir hougwowinam. ⁸ Mi iikamim yipiki Krai
 siiram naingwo tibmii karamae nwowim mi digiumii
 siir haimriiyuim,

Krais siya siyanan ywowin mi ti iikam hiriinanim yim wi siya
 tirki mi sima wa nhimnhinkinami mi sima wi sima
 simar tioidwomai. Sima iikam whaowaenan nwowi mi
 wa nikii iuguski.

Dimusi rani, sima digiumii Adi Komii siir yai kibi imiir haim-
 riiyugim ti Adi Komii siir yaiуim yipiki biуa niki winkiyim
 Yokwo Komii saiir nwokaiуim sima wi digar nwowi simiir
 tirim.

⁹ Mi wim kima simiir hiriinan tani wim kimiirin biуa Adi
 Komii siya bidi yimbinim yipiki siir piugan nwowim mi kima
 ini Pris inkamnan ywowim siir inig hainan prapasim mi
 kima ini iikamim yipiki Adi Komii siir mi airara miriуim mi
 mi miуikmiуik ha miriуim ini simiir hiriinan ywowim. Mi
 kima ini siir iikamnan ywowim dimin taemin kibiуim siya
 tiriуim simiir nanaaknikii haiginiуim. Siya kimiirin minam
 kiyai kima dimin taemin biуeyim niibwomambwonan
 nwowyim digiumii simiir haimriiyugigim mi kima siir yai
 kibiуa yipiki bienan whwoyaiya saiir wakaeyokna apim.
¹⁰ Kima biуa iikam niinga nwokim mi tariinanin kima ini
 Adi Komii siir piuganan iikam ywowim. Biуa Adi Komii siya
 kimiir bi whindiriraerar haiginiugin mi tariinanin Adi Komii
 siya kimiirin prasae prasae bi whindiriraerar haiginiugim.

Ɔriig.

Krɪma Adi Komii siir mi mɪriiyan iikam dwo.

¹¹ Tɪ kariir nomiiyaukɪnɪm kɪma tɪ nuɪn siir siyɪuɪn siir tiran tanɪ. Nɪngaka. Kɪma tirɪn wɪ iɪ priei nwonam tanɪ kara kɪmiirɪn asi boɪnonkwokwoki. Iɪya kɪma tirar niki owi dimɪn bibiyeyɪm digɪumii sɪmiir haimriiyugig tɪ dimɪnɪm kɪmiir kwonɪm iɪnokɪnokin simar nɪpiyaokii mɪ ta hɪriinan saiirsika kɪma wɪ tɪ dimɪn biyie imiirar wakaeyokna api mɪ wɪ dimɪn biyeyea tiri. ¹² Kɪra, kɪrar dɪsiimauuna iikam nhɪrim sɪmiir bopwoniya yɪpiki Adi Komii siiram naɪngwo tɪbmii karamae nwowiyɪm sɪmiirɪn. Mɪ dimɪn taemɪnɪm kɪma tiriyɪm mɪiyikmɪiyik imiirar dirɪraerar mɪ ta hɪriinana sɪma kɪmiir nainugaugauwi mɪ ha boɪni kɪma mɪiyik rani mɪ ta saiir mhoiɪya iɪya Adi Komii siya nɪti iikam imiir hidam mɪ tɪ iikamɪm naɪngwo tɪbmii karamae nwowɪm sɪma wɪ siir inɪg iɪrar hainanprapraskii whisarii rani, dimɪn mɪiyikmɪiyikim kɪma tirɪm sɪmiirsika.

¹³ Mɪ kɪma iikamɪm yɪpiki kɪmiir kɪgrɪraowiyɪm sɪmiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, kɪma Biɪyan Inkamɪn Adi Komii siir wakaeyokna apikim kɪma gavmanmi biɪyan inkamɪm sɪmiir wakaeyokna ap. ¹⁴ Mɪ iki iikamɪm siya nɪkropkiyɪm kɪmiir kɪgrɪraowam mɪ yɪpiki siyɪu bibiyie tɪriiyɪm sɪmiir donkwonɪnwɪmwɪrnɪnkɪn haigɪnɪu mɪ yɪpiki iikamɪm dimɪn mɪiyik tɪriyɪm sɪmiir inɪg imiir hainan prapas. ¹⁵ Kɪma dimɪn mɪiyik mɪiyik imiiraramar daɪngwo. Dimusi rani, Adi Komii siya mɪnam naɪngwowi, kɪma sɪmiir tirɪm mɪ tɪ inkam biyeyɪn siir yai bibiyeyɪm yɪm wɪ pi nɪnkɪnyaeyaowi mɪ ta hɪriinan saiirsika tɪ dimɪn kibi kibiyɪm kɪma tirɪm mɪ yɪm wɪ kɪmiir swoki boɪnhɪuriyɪu sran tanɪ. ¹⁶ Kɪma iikamɪm rɪrmɪiya nwowɪm kɪmiirɪn dimɪn biyie whɪrki nonkwo karam nwowɪm, dimɪn biyie kipi tɪr. Dimusi rani, kɪma inɪ tɪ hɪnɪn siyɪuɪn siir nwowɪm kɪma Adi Komii siir iikamkɪm mɪ kɪma siir mɪi aiir mɪriigɪm mɪ kɪma dimɪn mɪiyik imiirara tiri, siyɪu biyie warɪ kipi tɪr. ¹⁷ Kɪma iki iikamɪm sɪmiir inɪg imiir hainan mɪ kɪmiir nomiiyauɪm sɪmiiram daɪngwokwonanaei mɪ kɪma Adi Komii siirsi dɪdid mɪ siirɪn dimɪn whɪr kipi tɪrbu maɪrgɪmaɪrga kɪmaka nwosiyɪn mɪ kɪma gavman inkam komiiyɪn yɪpiki kɪmiir kɪgrɪraowiyɪn siirɪn mɪhi hiɪnsɪma dwo. Ɔriig.

Dimɪn taemɪnɪm Krai siya tiriyɪm krɪma sɪmiir wakaeyokna ap

¹⁸ Mɪ kɪma iikamɪm yɪpiki whisarii mɪ priimriiyɪm kɪma kɪmiir biɪyan inkamɪm sɪmiir yai imiirar wakaeyokna ap mɪ hik sɪmiir kipi hauu maɪrgɪmaɪrga kɪma nwosi. Mɪ iikam nhɪrim sɪma kɪmiiram naɪngwokwonanaei mɪ nhɪrim

io kimaka nwowi, kima hiriyyar tiki prii diriraerar. ¹⁹ Mi kimiir biyyan inkamim sima wi kimiir nikwowaisii. Dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apikim mi kima ta hiriinan saiirsiyin yamdi kipi swoki diriraerar mi kima ta kara boina saiir hiriinan diriraerari mi Adi Komii siya kimiirin wi maigimaigra komiigakar nwowi. ²⁰ Mi kima dimin biyie tiri mi yaowae adim sima kimiir nikhaiginiuwi mi kima ti diminim sima kimiir tiriym yamdi simiir kipi swoki tir. Yio tiriiginin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima dimin biyie tirkim mi kima hik haigim. Dimusi rani, ti dimin miyyik miyyikim kima tirim simiirsika mi kima ta hiriinana yamdi saiirsi bi tirkim mi yio tiriiginin yio dimin komiigikomii ieyairgin mi Adi Komii siya ta hiriinan saiirsiyin kimiirin wi siyu miyyikar mi tiri. ²¹ Adi Komii siyar bidi yimbinim kimiirin ta hik aiir haiyam yipiki kara boinmimauuwim kima simiir hai. Dimusi rani, Kraisiya hik kimpipisu prasae bi haigin kimiirsiyin mi ta siya nisiimauuwa ini aknain miyyiknan ywokiya kima kigna apim inkamin huni siyuin siir kigna apnamiyin siir hiriinan. ²² Kraisiya siyu biyie bi tirkin mi niksiseae yai bi mi boinkin mi siyu biyie bi mi tirkin. Niingaki niingakanga. ²³ Mi iikamim sima siirin yai biyie nikbumbu boini siya nididim mi siya simiirin niksiseae yai mi igao yai bi boinkin. Iya kamim sima siir toa mi siya simiirin igao yai bi boinkin mi yamdi bi mi tiokim siya yaimin yaimin bi boinkin. Siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siya mhoiyya simiirin wi ti siyu bibiyeyim simiirsi hidi. ²⁴ Mi siya, siya siyar naonakin paeyin hiiiniya nironinkin siirin dimin biyeyim yipiki krima tirim simiir haiyim mi ta hiriinan saiirsika iikam krima nu tiran dimin biyeyim digiumii haigingik mi krimiirin wi sima nipiyaokii rani mi ta hiriinan saiirsika krima Adi Komii siir dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. Dimusi rani, siya pi naokin mi wim kima wadie asi nwowi. ²⁵ Kima ini sibsibnan ywowim yipiki inkamki naingwo ouwougikim mi siyuim ha whaowaeiyim. Mi tariinanin kima ini Kraisiyiram yaingwo tibmiiyim mi siyar kigriraowi kimiir kwoinbud imiirin, yipiki inkamin sibsib imiir sibgu kigriraowiyin simiir hiriinan. friig.

3

Ta yaiya iikamim nonkwonam simiir boinka

¹ Mi iikamim simiir biyyan inkamim simiir yai wakaeyoknaeiyi simiir hiriinan wakaeyokna mi wigim iriipa hiriinan, kima kimiir kamni yai imiirar wakaeyokna mi ta hiriinan saiirsika sima Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna ap

karamae nwowi mi simiir kwoinim wi kima nwoki kiyaiyim dimin miyik miyikim kima tirim simiiram mi ta hiriinana sima wa nwoki aingwo tibiimiyim siiramim. Mi kima wi yai yaimin dimin kipi swoki boinmimin. ² Dimusi rani, sima wig kimiirin wa kigi kima dimin taemin miyikmiyik imiirar tiri kima wakaeyim sima boinim mi ta hiriinan saiirsika simiir mhii kwoinim wa kisina haigi Adi Komii siir yai aair wakaeyoknamin. ³ Kima simae mikin minim kima kima kipi piuai mwamana, kima iindihop mi yuis miyikmiyikim simiirara nii mi ta hiriinana saiirsika iki iikam nhirim sima kimiirin wi ha boini kima bimbuiwi kig rani. Yio triiginin yio dimin komii rani. Nungaka. Kima wi hiriinan kipi swoki tir. ⁴ Mi ti dimin taeminim kima naingwoyimiyokim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim hiinsima dwo mi kipi nikwokrimkrip. Yim ti dimin hinin ini mikin, iindihop, mi yuis miyik minim yipiki kima piuaiyim kimiir piu, ini simiir hiriinan ywowim. Mi dimin taeminim kimiir mhii kwoinawu nwokaiyim yim mikin, iindihop mi yuisnan tani bi nimbimbiriyamikim. Dimusi rani, Adi Komii siya kimiir kwoinawu ti hiriinan dimin taemin miyikmiyik imiiram naingwokin. ⁵ Mi ti hiriinan siyiuin, biyan wigim yipiki miyikim yim sima minam nwowi dimin taeminim Adi Komii siya boinim, simiir hauuwim. Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin, yio sima, sima simar swoki tirnakin wadie kigamin mi sima simiir kamim simiir yai imiirar mi wakaeyokna apkim. ⁶ Mi Sera saeya iriipa hiriinan siyiu iirar mi tirka, saeya Ebrahim siir yaimin dimin imiirar mi wakaeyokna apka mi saeya saiir kam iirin saiir kigriraowan inkam asi nikiugin mi mhoyiya kima siyiu miyik tiri mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi siirsi nidid karame nwowi mi kimarim wi Sera saiir yinisimnan nwowi.

⁷ Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin, kima kamim yipiki wig nonkwonaim mi simaka ha nwowim kima dinokninkin sima kirie rani, kimiir hiriinan mi simiirin sibgu kigrirao. Dimusi rani, kima mi sima kima iriparin mhoyiya dimin miyik Adi Komii siya hauuwi wi simiirarar haiswowi mi kima hiriinan siyiu iir tiri mi kimiir siyiuin wi dimin whirki haiginikou rani, Adi Komii siiram sri dimin taemin haiyam. Nungaka. Iriig.

Kima iikamim hiinsima dwo mi ti dimin taemin miyikim simiir sibgu wakaeyokna ap

⁸ Mi ta kariir yaimirsim kwiruwa pi kimiir boinmauugi kima kwoin whiruwa dwo mi irni nwirniyam daingwokwonanae mi simiirsi daingwoyimiyok iya sima hik haiiyim mi dimin miyik miyik imiirar tir, irni nwirniyin mi hinina daingwo nhirim sima dwo kimiir kouwin. ⁹ Mi

iikamim sima dimin biyie kimiir diriraerari mi kima simiirin dimin biyie yamdi kipi swoki diriraerar. Mi sima yai biyie kimiir boini mi kimiir tirbumbuwi mi kima simiirin yamdi kipi swoki tirbumbu. Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siirin srii siya dimin miyik tirim simiirin. Dimusi rani, Adi Komii siya hinina naingwokin kima ti hinina tirim mi kima siir dimin miyik miyik imiirin wa haii. ¹⁰ Kima ti hinina ti diriraerar. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim Yokwo Komii sair nwowim hinina boinkim:

Ti iikam nhirim yipiki ii miyik nhir nwowam naingwowim ti nu iirin, sima dimin taemin biyie imiirin digiumii haimriiyugig mi niksisaе yayim yim iriipi wara. ¹¹ Sima dimin bibiyie imiirin digiumii haimriiyugig mi dimin miyik miyik imiirar timi tir. Sima iikam whiekakim simaka hiinsima dwo. ¹² Dimusi rani, Adi Komii siya iikam miyik miyikim simiirar kigriraowikin yipiki simiir kwoinim miyik nwowim mi siya dimin taeminim sima sriiyim siirin simiirar wakaeyoknaekin. Mi Adi siya iikam biyeyim digiumii simiir haimriiyuwikim.

¹³ Mi kira wadie tiram naingwowi kiriir kwoinin wi nhinga tirbuwi inkam nwir karamaeka. ¹⁴ Mi kima dimin miyik tiri mi iikamim sima kimiirin dimin biyie tiri mi kima maingimairga taokitaoka dwokaeyam. Mi kima iikam imiirsi kipi nidid mi ti dimin taemin imiirsi kipi naingwo yimiyok. ¹⁵ Kima Kraiis siiram daingwokwonanaei mi kimiir kwoinim siiriramar daingwo iski yio dimin prasae rani. Mi inokinokin kima iikamim kimiir srii yamim simiir yai imiir nowarkii boinam dwokwokin kimiir kwoinim dimin taeminim Adi Komii siirin simiiram dimuin naingwo tibmii? Mi kima simiirin io kwoin kipi nwo mi igao yai kipi mi boin Adi Komii siirsi didid yio wi inig biyekak kima nwowisi. ¹⁶ Mi kimiir kwoinim maingimairga dwo dimin taeminim kima tiriyim mi kimiir kwoinin wi rirmiigirirmiia niki owim. Mi ta sair mhoiia iikamim sima wi kimaka ninkinwamwarkii boini ti dimin miyikmiyikim kima tiriyim simiirsi. Dimusi rani, kima Kraiis siiram naingwo tibmiigim mi sima wi nididgak nwonami dimin taeminim sima boinim simiirsiyin. ¹⁷ Mi kira iikam imiirin sibgu sibgu tiri, iia ti iikamim sima dimin biyeyar tirka wandi kimiirin mi mhoiia Adi Komii siya kimiiramim wi big nasmirwaiyar nwowi. Mi kima iikam imiirin dimin biyie tiri mi yim ti iikamim kimiirin wi iriipi hiriinan dimin biyeyar swoki kwatiri mi Adi Komii siya kimiiramim wi big nasmirwaiya nwo rani. ¹⁸ Tariigina ya kamwowairga. Dimusi rani, Kraiis siya bidi yaowin, siirin kam bibiyeyim sima tiokin mi ta siya naowa krimiir dimin

taemin bibiyeyim simiirsi naokin, siyairgin inkam miyikin dimin wharki kimbu karamae nwowin, siya iikam biyie krimiirsiyin kwiruwar naokin mi ta hiriinan saiirsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin Adi Komii siiram namim. Ti inkamin siyairgin piuarigi naowin mi siir kwoinbudin wari bi naokin ini omwaiya swoki waiyan. ¹⁹ Mi ti hiriinanin Adi Komii siir naeyuin Kraisiya maeyau biyieya kwoinbudgin nwowa sair yam mi siya siir yai ailar yanaakninkii haiginu simiirin. ²⁰ Mi Adi Komii siya ti iikam imiramim minam nwogugugin iya sima omwaiyar niki waiya sima siiram naingwo tibmiyim mi sima siir yai aair bi wakaeyoknakim iyim Noa siya miriirim siyai aair. Mi ta ii aairin Adi Komii siya wikamim iriirar oumwar hainaowid mi tiriiginim sima bi naokim. Dimusi rani, op komiirimin simiir wari bi nwomairipu aokin. ²¹ Ti opin yi iikamim yipiki baptaisiyim aknainan simiir nisiimauugin. Taka opa saeya iowim kimiir pu nwowim simiir hisokan tani. Ningaka. Ya min nisiimauuga iikamim yipiki Adi Komii siiram sriirim simiir dimin biyie imiir haiyoprindiyumiigiyim mi siya wi simiir kwoin imiir diriraerarki rirmiia nwokiyim. Dimusi rani, Jisis Kraisiya bidiyar iki aonamin mi siya ha swoki insiin idwowin mi ini omwaiya swoki waiyan. ²² Kraisiya bidi yamin Adi Komii krimiir Wanin siir om iir mi siya ini Adi Komii siir ina inig miya ini idwokaiyuin maeyauwa iikamim inigakim sim nidwokaiya sair. Mi paekwosim ima mi nonkwo yu ikim mi uridyu bibiyie whiekak ikim simiir kouwin ini siyar ywowiskiyin. Iriig.

4

Dimin taeminim kima diriraerariyim Adi Komii siir kwoin iirara daingwo tir

¹ Kraisiya inkam krimiir hiriinanar naokin mi ta hiriinan saiirsika kima biya siya tirim simiir ti swoki aingwoyokiyokiigi mi siya ini inkam biyieyim simiirar kigninkin tiotin siirin sima siir nonkwobumbuninkinim mi inkamki kimiir tiowi mi kimpisu kimiir hauwi yi ti hiriinanin, dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai aairim naingwo tibmiigim, yim ti dimin taeminim ini wadie mi owim whisarii rani, iikamim yipiki inkamki tiowiyim simiir puim mi ha kimpisuwiyim mi ti hiriinan siyiuin yio simiir grabainginuwi ti hiriinan dimin biyeyin sima tiriirim simiir haiburgigim. ² Mi tariinan kima diminim kimiir kwoinki naingwowim ta iya kima nu tirar niki owa simiir kipi wakaeyokna diriraerar. Mi kima Adi Komii siir kwoin iirara wakaeyokna ap iski. ³ Ti nhirim biya namkiyim krima

dimin biyie kasa bi diriraerarkim iikamim nuanim sima tirim simiirin ti dimin taeminim yim hiningim: Krima dimin biyie imiirar wakaeyokna apkim mi krima simiir diriraeraramin nhaminhami bi naingwokim, krima hii nanaeyim krima siyiu komii iirar taouuga diriraerari, krima op kiriekiriyim simiir kwiyaeyim iki krima kwiyaee nanaeyim mi krimiir piuum pi whaowakakar nwowi mi krima nae pranaepranae bi naekim mi krima iki iikam nhirim simiir omakar mi amikim op kiriekirie imiir kwiyaeyim mi krima digiumii Adi Komii siir yai aair haimriiyugim mi krima pi uruwai siyaowaiyim simiir inig imiirar mi hainani. ⁴ Mi tariinanin iikamim yipiki ti dimin taemin imiirar niki tirkrpkaiyim sima ini hindara yanaakiyim. Dimusi ran, i siyiu biyie simaka tir karamae nwowin mi sima kimidiniya yai bibiyie kimiir boin, nididgak kima nwowim ⁵ mi ta saiir mhoiyarin iya Adi Komii siya iikamim omwaiyar niki waiyam mi naokaowim simiir hidi mi ti iikamim sima wi sima simar nanaakninkinaei sima ti hiriinan dimin taemin biyeyim simiir dimusi tirkim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya simiirin asi nonkwobumbuninkini. ⁶ Mi ta hiriinan saeya, Kraisiya siir Yai Win Kibiya iikamim yipiki omwaiya waiyam mi iikamim yipiki biya naokaowim simiir boinmimauuim biya Adi Komii siya boinkiya hiniin iikam whiekakim wa naokaowi. Kraisiya hiriinansi boinkin ti yayim iikamim yipiki biya naokaowim sima wa wakaei mi wa naingwo tibmii siir yai imiirimin mi mhoiya sima wi Adi Komii saika nwowi. Iriig.

Kima dimin miyikim Adi Komii siya hauuwiyim simiirin sibgu kigrirao

⁷ Mi iikam ima mi dimin taeminim yipiki ti nu iir nwowim sima ini kingiinar nwowim wa nidwomaii. Mi kima sibgu daingwo omok mi kimakimasiyar kigriraona dimin taeminim kima tiriirim mi kima Biyan Inkam Komiiyin nhwo siiram in sibgu kwisboin. ⁸ Ti diminin yo prasae rani, ini iki dimin taemin nhirim kima wakaeyokna apiyim ini simiir kou ywowin. Kima irni nwirniyam naingwokwonanaei. Dimusi rani, yo tiriiginin kimiir whinknsiis haiginuwi dimin biyeyim iki iikam nhirim sima diriraerariyim kimiir simiirsi naingwoyimiyoksi. ⁹ Mi kima iki iikam nhirim naingwo tibmiiyim yipiki kimiiram nitiyim kimaka nini oniyim simiirin sibgu kigrirao mi nae minim mi whwonkai hii ikim mi dimin taemin nhir ikim mi ti dimin hiriinanin simiir sibgu diriraerar haiginu mi kima kimiir kwoinim io kwoin kipi naingwo simiirin mi ha kipi diriraerar. ¹⁰ Mi ninokninkin komiia Adi Komii siya priihauugiya kimiir wim kima iki

iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginu mi ta hiriinan sairsika kima wi Adi Komii siir diminpai diminpaiyim kimiir hauuim wi simiir sibgu kigriraowan iikam nwowi. Yim hinngim,¹¹ iikamim yipiki yai kimiir boinnimauuwi mi sima Adi Komii siir yaigiyai imiirara boinnimauu iski. Mi yipiki dimin taeminim iikamim simiir whindiriraerari Adi Komii siir kirieni mi ta hiriinan sairsika iikamim Adi Komii siir inig iirin wa nwoki hainanim. Dimusi rani, Krai Jisis siya whindiriraerarkiya kimiir sairsika. Mi kara ha naingwowi iikamim siir inig iir hainan, siyargin inig komiigakin mi pi siya kigriraowi iikamim nu tiranim mi dimin taemin whiekak ikim inokinin. Iriig.

Kima kipi naingwoyimiyok, ti dimin biyeyim kimiir tirbumbuim sima Krai siir bidiyar iki tirim

¹² Ti kariir nomiyau kinim kima kipi nanaawin ti hiriinan hik kimpipisuim iikam kimiir nimbiniyim yim kimiir kinankiuim mini mi sima wa nwoki kigim kima ini Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna apim, kimiir kwoinin ha naingwowi ti dimin biyeyim biya bi nimbiamkim mi ta saeya ninkakniya. Nningaka. Biyin Krai siirar bidi yimbiamim. ¹³ Mi kima maigimaigra dwo kima Krai siir hiriinan nwokim dimin biye kimiir nimbiniyim. Dimusi rani, mhoiya iya Krai siya swoki iti, siya, wi siya siyar nanaakninkinaei mi kima wi maigimaigra taokitaoka saika nwowi. ¹⁴ Mi iikamim wi yai bibiyie kirie kimiir nimbumbu boini. Dimusi rani, kima Krai siiram naingwo tibmiikim mi kima maigimaigra dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyu kirieyin ini kimakar nwowin. ¹⁵ Mi kima siyu biye kipi tir mi gavman siir miyan iikamim kimiirin wi sima nonkwobumbuninkan haiginuwi ti siyu biye hiriinanin kima tiriyin siirsi. Yim hinngim, inkam min nisomsom aokao mi hii min tauae mi siyu bibiyie iikam nhirmi tir mi kira ha naingwowi iki iikam nhirim simiir kouwin ini kirar ywowin mi simiir digworaekwowim yim ini kirar mi kigriraowim mi ti hiriinan diminim yim kipi tirminim. ¹⁶ Mi inkamim iikam biyeyim dimin biye tiriyim sima wi kirir tirbumbuninkini. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yai aiar wakaeyokna apikin mi siya simiirsi kipi nidid siya Adi Komii siir inig iirar hainan. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naingwo tibmiikim.

¹⁷ Mi ta iya bidi yimbiniya Adi Komii siya iikam imiir hidana. Mi siya biyin wi iikamim yipiki siir yai aiar wakaeyokna apim wi simiir hidi. Mi siya biyin iikamim naingwo tibmiiyim krimiir hidi mi mhoiya wi panina tiri

iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir yai kibi aiir haimriiyuim simiirin? Simiirin wi siyar nonkwobumbuninkin iuguskii. ¹⁸ Mi Adi Komii siir yayim Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim yim hinina boinkim,

Mi iikamim yipiki naingwo tibmiiyim mi ti dimin biyeyim ha nimbiamy hik simiir hauuwam mi simiir kwoinim pariiparii sima nipiyaokiiyim Adi Komii siir wakaeyokna apsi, mi ti dimin biyeyim ti iikamim Adi Komii siiram wakaeyokna apiyim simiir kwoin imiir kiyaiyamın pariipariiya nwowi, mi ti iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir haimriiyuim yim wi panin panina tiri, ha? Yim wi hindara nasae borninopkainam iuguskii.

¹⁹ Mi ta hiriinan saiirsika, ti iikamim yipiki dimin bibiyeki kiyikaigaiyim mi hikak ha nwowim, yim Adi Komii siir kwoinkin ti hiriinan nimbiamin mi sima kipi naingwoyimiyok. Mi Adi Komii siiram daingwo tibmii yipiki iikam whiekak krimiir nonkwokwokiyin mi siya simiir whindirraerarin mi simiir mi kigrirao. Dimusi rani, siya dimin taeminim biya siya boinim, siya diriraeraram, siya simiirin wa diriraerari. Iriig.

5

Kima adiyaowae iikamim kima Adi Komii siir piuganan iikamim simiir sibgu kigrirao

¹ Mi ta hiriinana saiirsika, iikamim Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim iki iikam nhirim simiir kigriraoiyim kara kimiirin hiriinansi boinonkwokwoki. Mi kara iriipi hiriinan inkam adiyaowaeyairgin kimiir hiriinan mi karar kigin Kraisiya naonamin. Mi kara wi siyaka boinaii dimin taemin maayik maayikim mhoiia Adi Komii siya nanaakninkiiyanim. ² Kara kimiirin tisa boinonkwokwokiyin kima iki Adi Komii siir iikamim sibsibnanim yipiki kimaka waraur nwowim simiirin sibgu kigrirao. Kima sibgu kigrirao Adi Komii siya naingwowin kima tiram siir hiriinan. Dimusi rani, kima wi kipi diriraerar dimin taeminim, sima kimiirin hinina boini ti hinin diminin siir ti diriraerar. Niingaka. Kima simiir tiri. Dimusi rani, kimiir kwoinim simiir diriraerarin naingwokim kima simiirin minam kipi diriraerar umir komii haiyim, kima simiirar diriraerar. Dimusi rani, kima simiirin niinganiinga tiramar naingwokim. ³ Kima iikamim Adi Komii siya nokmwın okwo haiginuwim kima, kimamar kipi naingwona hininin kouwin ini kimar ywowim mi simiirin kimar nokmimin tir dimin taemin tiramin. Niingaka. Wim kima ini aknainan ywowim iikamim warauranim

simiir n̄isiimauuwam dim̄in taemin̄im s̄ima k̄igna apam. ⁴ M̄i m̄hoīiya īiya J̄is̄is Krāis sīya k̄rimiir k̄igr̄iraowi inkam kom̄īiyin̄ sīya swokī iti, sīya w̄i sīya sīyar nanaak̄n̄inkiinaei m̄i k̄ima w̄i sāika n̄inkin̄ haīi dim̄in taemin̄ kib̄ikib̄iyim̄ īinok̄īnok̄ nwoyok̄iyok̄īyim̄ k̄igugu karamae nwoyiyim̄. ⁵ M̄i ti h̄irīinan̄ sīȳu kamwowin̄ kara p̄i yainan̄ whran̄im̄ kimiir bōinonkwokwoki, k̄ima īikam̄im̄ ȳip̄ikī kimiir k̄igr̄iraowiyim̄ simiir yaī imiir sib̄gu wakaeyokna ap̄ k̄ima wh̄iekakar̄in̄ ir̄ni n̄wir̄ni yaī wakaeyokna. Dimusi rani, Adi Komii siir yayim̄ Yokwo Komii saiir nwoyim̄ yim̄ h̄in̄ina bōinkim̄, Adi Komii sīya īikam̄im̄ ȳip̄ikī ha naingwowim̄ simārḡim̄ inkam komiikom̄īiyim̄, sīya diḡum̄ii simiir haimrīiȳugin̄ m̄i sīya ti īikam̄im̄ ȳip̄ikī simamar naingwona karamae nwoyiyim̄ sīya w̄i simiir wh̄inkinsiis haiḡin̄īuwi. ⁶ Dimusi rani, yaiya Adi Komii sīya bōina saiirsika, k̄ima ha daingwo Adi Komii sīya in̄ig kom̄īigakin̄ m̄i k̄ima kimamar̄ k̄ipi naingwona m̄i k̄ima siir yaī imiirar wakaeyokna ap̄ m̄i ta saiir m̄hoīiyarin̄ īiya sīya n̄imbina sīya kimiirin̄ w̄i wad̄eyar wh̄indiriraerar haiḡin̄īuwi m̄i k̄ima w̄i kir̄iek̄ik̄ir̄ieya nwowi. ⁷ M̄i ti dim̄in taemin̄im̄ k̄ima naingwoȳim̄iyok̄im̄ kimiir kiyaī, k̄ima ti dim̄in taemin̄ im̄iiramin̄ Adi Komii siir s̄rīi sīya wh̄inkinsiis haiḡin̄īuwim̄ kimiirin̄. Dimusi rani, sīya kim̄iir̄am̄ naingwokwonanaei m̄i kimiirin̄ w̄i siyar k̄igr̄iraowi.

⁸ K̄ima sib̄gu mintirao m̄i kimasiyar k̄igr̄iraona. Kimiir sau omoman inkamin̄ Setan sīya in̄i wraisu kom̄īiyin̄ ȳip̄ikī laion dapiyin̄ in̄i siir h̄irīinan̄ ywowin̄ sīya h̄inda t̄inda pa napr̄ir̄ir̄ kaowi īki wraisu n̄hir̄im̄ simiir pisomsom aokaowim̄. Setan siir sīȳuin̄ h̄in̄inḡin̄, sīya h̄inda t̄inda pa napr̄ir̄ir̄ kaowi īikam̄im̄ simiir n̄ipiyaok̄īyim̄ s̄ima diḡum̄ii Adi Komii siir haimrīiȳugin̄im̄. ⁹ Kimiir kwoin̄im̄ kir̄ie h̄irīiyar dwokripkai m̄i diḡum̄ii Setan siir haimrīiȳu m̄i ta h̄irīinan̄ saiirsika k̄ima īikam̄im̄ ȳip̄ikī Adi Komii siir yaī imiir wakaeyokna ap̄im̄. Dimusi rani, k̄ima ina n̄inok̄n̄inkin̄im̄ īikam̄im̄ ȳip̄ikī Adi Komii siir wakaeyokna ap̄im̄ h̄inda t̄indanim̄, dim̄in biȳeyim̄ w̄i simiir t̄irbumbuwi kimiir t̄irbumbuni han̄in̄ aka m̄i kimiir kwoin̄im̄ kir̄ieya dwo. ¹⁰ M̄i ta īiya k̄ima hik̄ k̄imp̄ip̄isu haīi saiir m̄hoīiyarin̄ Adi Komii sik̄isīȳārḡin̄ ȳip̄ikī dim̄in taemin̄ mīȳik̄ wh̄iekak̄im̄ simiir bwamk̄ibwamin̄. M̄i siir dim̄in mīȳik̄mīȳik̄im̄ w̄i kim̄iir̄am̄ n̄imbini k̄ima haiyim̄ m̄i k̄ima w̄i Krāis sāika nwoyok̄iyok̄īkaeyamī īinok̄īinok̄in̄. M̄i kimiirin̄ w̄i mīȳik̄ Adi Komii sīya siyar nwowaiḡin̄īuwi m̄i w̄i sīya kir̄ie haiḡin̄īuwi m̄i kimiirin̄ w̄i siyar m̄i wh̄indiriraerar haiḡin̄īuwi. ¹¹ Kara ha naingwowi Adi Komii k̄rimiir Wan̄in̄ sīya diḡworaekwo wh̄iekak̄im̄ simiirar k̄igr̄irkakī īinok̄īinok̄in̄. Iriig.

M̄i kara p̄i yaim̄irs̄is̄im̄ n̄hir̄im̄ simiir swoki bōinki

12 Ti inkamın Sailas nikiuwiyin yipiki kara naingwokwonanaeyin, siya whin win haiginugika ta yokwo mirisima kara kimiir boinonkwokwokiya mi kara ta yokwowa minam winkika kimiir niisiimauuim ta yaiya kima naingwo tibiimiya yim Adi Komii siirgisiirar yaigim. Mi kimiir kwoinim kirie dwo mi simiir wakaeyokna ap.

13 Mi kima iikam naingwo tibiimiyim yipiki om Babilon hir nwowim yipiki Adi Komii siya nimbinim siirim simiir wakaeyokna ap mi sima mi Mak siya yipiki kariir yinisimkinnanin kanaka wakaeyokna apiyin Adi Komii siir, simiir nokboinmamair kiiiram hauugika. 14 Kima iikam whiekakim yipiki kimiir nomiiyauim naingwo tibiimiyim simiir kigi mi simiirin dankabmamair mi dokboinmamair haiginu.

Mi kara ha naingwowi kima Kraisiir iikam whiekakim kwoinin iripa nongwomamair aeyin siir bidi haiyin. Iriig.

2 PITA

Pita siya ta yokwowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiram swoki winkikin. Siya hiriyyar naingwokin siya wi kimimin tani ti nu iirin wi sipi haiburgigi mi siya ta siir yaiya nikopkaigiyana saiir asi boinkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsis haiginiuwam. Siya simiirin ti hinina boinkikin, wari kamim niksisaeyim simiir yayim simiiram kipi naingwo tibmii. Siya simiirin ti profet niksisaeyim simiirsi boininkwokwokikin. Siya simiirin min boinkikin, sima simiir naingwo tibmii aiirin sibgu donkworinu dimusi rani, Jisis siya wa tiri diminim siya boinim mi siya wi sipi swoki iti. Iriig.

Yokwo kwisaka aeya Pita siya winkiya

¹ Kara Saimon Pitakin, inkamin whisarii mi primiriyyin Jisis Kraiss siirim, kariirin siyar nikmwun okwo haiginiugin siir yai imiir boinimauum. Kara ta yokwowa iikamim yipiki simiir naingwo tibmiiya krimiir hariinan komii nwowa mi yipiki ti yai kirie kibi kibiyim sim wakaeyoknam yipiki wi whiekak krimiirar whinkinsiis haiginiuwi kimiir winkika. Dimusi rani, Adi Komii siirsika krimiir dimin biyeyim Jisis Kraiss siya haiyoprimdiyiumiigikim mi krimiirin ini rirmiyya siyar ywowaiginiukiyim mi ini dimin whirki kimbu karamae-yar ywowim mi ti hariinan siyu iirsi nanmaiwarkainakin whiekak krimiirin. ² Mi kara ha naingwowi, Adi Komii siya mi Jisis Kraiss sowa hauuwi kimiirin, naingwobumbu mi nongwomamair ae wi nhami nhami hauu rani. Mi krimiir Adi Komiiyin mi Biyyan Inkam Komii ikin Jisis Kraiss sowiir kirieni yipiki kima sibgu inokninkinim. Iriig.

Adi Komii siya bidi yimbinin krima siirgisiirgim

³ Adi Komii yipiki kirie komiigakin, krimiir bidi hauuwim dimin taemin whiekakim krimiir whinkinsiis haiginiuwim siirim sibgu naingwo tibmiiyim. Dimusi rani, siya nanaakninkii haiginiugin krimiirin mi krima Kraiss siir asi ninokninkini, yipiki biyya krimiir nimbinin siir dimin miyyikim simiir haiyim mi kwoin miyyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi wi saikar waiyayokiyokiikaeyami. ⁴ Ti hariinan siyuuin siya bidi hauuwim krimiirin siir dimin kirie miyyik miyyikim biyya siya nimbinim krimiir mi ta hariinan saiirsika mi tariinanin wim kima ti dimin taeminim simiir kirieya saiirin wim kima wa haiburgigi, ti dimin taemin biyeyim iikamim nuanim sima tiriyim simiirin. Mi ta hariinan saiirsika mi kima wi siir dimin miyyik imiir haii

mi kima wi Adi Komii siir hiriinan nwowi. ⁵ Mi ti hiriinan siyiun, kima kimiir naingwo tibmiiya saiirin sibgu sibgu kisisop diriraerar sibgu nwowam. Mi kira ti hiriinan tiri saiirin mi wi miinan nhami nhami kipi mirii Adi Komii siir yayim yipiki wari kimiir kwoinawu nwokaiyim biya kima niki aingwo tibmiiyim simiir swoki inomokninkinamin. ⁶ Mi iriipi hiriinan, iya kima ti hiriinan tiri, mi kimiir kwoin imiirar kantintinuna mi ta hiriinan saiirsika kima wi nikwokrimkrip rani mi wi dimin whirki kimbu rani mi ti iiyim dimin taemin biyekeni nimbiamyami mi wi miini hanin nwoki miriiyim sibgu nokworinukripkaiyam. Mi wi maigimaigra hiriinyar nwoki okripkaiyim Adi Komii siirgisiir siyiun wa kimiir waraur nwowin siiram. ⁷ Mi iriipi hiriinan, kima ti hiriinan tiri mi kima wi kimiir nomiiyauim simiiram naingwokwonanaeiyami mi simaka nomboin ii aeiyami wi saiir disiiimauu simiirin. ⁸ Mi ti hiriinan diminin kimiir kwoin nwokaiyim, yim ini yinkinukikaiyim mi sima wi kimiir whinkinsiisi mi hiriinana saiirsika kimiir kwoinin wi ningi nanga nwo rani. Nngaka. Saeya wi naeyar budi. Mi wim kima Biyan Inkam Komii Jisis Kraiis siirin wa sibgu inokninkini mi kimiir naingwo tibmiiya siiram wi kirieya nwowi. ⁹ Iikamim yipiki ti hiriinan dimin karamae nwowim simiir kwoinawu, yim sima ini iikamim yipiki kigimok karamae nwowiyim simiir hiriinan ywowim. Dimusi rani, sima nhwokwisaekim. Ti hiriinan iikamim sima bidi yangwo owougiyim Adi Komii siya haiyoprindiyiiumiigiya simiir dimin biyeyim sima tirim. Mi hiriinana saiirsika tariinanin simiir kwoinin dimin whirki bi kimbukim.

¹⁰ Mi ti kariir nomiiyauim iya Adi Komii siya nikiuwa kimiirim mi siya bidi yimbiniim kima siirgim, kima miinan mirii dimin miyik tiramin. Mi hiriinan saiirsika ti diminin wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi mhoiyya Adi Komii siya wi kimiir nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinan dimin imiir tiri kima wi saika waiyayokiyoki siir om hir. ¹¹ Mi kima ti hiriinan dimin imiir wakaeyokna api mi Adi Komii siya anowin wi kimiiamar haiwaoki mi hiriinan saiirsika kima wi omin Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraiis siya kigiraowiyin yipiki biya naonamin kimiir whindiriraerarin mi kimiir nanmaiwarkainamin mi kima wi inokinok saikar nwoyokiyokiikaeyami.

¹² Kima bidi yinokninkinim ti diminin kara boinkiyim mi kima sibgu dokworinu Adi Komii siir yayim simiir kirieni biya kima wakaeyim mi ha wakaeyokna apim mi inokinokin kara kimiir boinurwokaiyim swoki aingwokwonanaei ti dimin imiir. ¹³ Kara ha naingwowi yio siyu wadiekin kara kiimira boinmauu yokiyokiyim

ti dimin imiirin mi hiriinana saiirsika kima wi simiirar nwoki aingwoyokiyoyim iya kara ti omwaiya niki waiya tir. ¹⁴ Kara ina ninokninkinin, kariir iya naowana ini kingiin nwowa. Dimusi rani, biya Jisis Kraisi kirmiir Biyan Inkam Komiiyin siya boinmauugin kariirin ti dimin imiirin. ¹⁵ Kara ta yokwowa minam winki mhoiyya kara naonami mi inokininokin sima wi kimiir whinkinsis haiginuwi ti dimin imiir naingwuwoknakiyim. Irig.

Krima iikamim bidi kigim Jisis Kraisi siir dimin kirie kirieyim paenan niyaeiyim

¹⁶ Krima iikam kirmiir yidwi wanwiyaemi niwii ningam simiir biri wakaeyokna apkim biya iya krima boinmimauuim kimiir mi kimiir nanaakninkii haiginuwa Jisis Kraisi siir yipiki kirie komiigakin mi yipiki wi swoki iti. Ningaka, krimaki krimar kigin siir dimin kirie kirieyim paenan niyaeiyim. ¹⁷ Mi Adi Komii siya siir inig iir hainanprapraski mi dimin komiiyin paenan niyaeiyin siir ywowaiginugi. Dimusi rani, ti yai imiirsika. Krima aposel kamim bidi wakaekiyim iya siya hinina boinkiyin, tiriginin yio kariir yinisim nwrkinwiruwan siya yipiki kara naingwuwonanaeyin ¹⁸ Krimaki krimar wakaekim ti yayim Adi Komii siir om hirinki nitim. Dimusi rani, krima saika nwokim mhuin dimin whirki kimbu karamae nwowin Adi Komii siya nwowiyin hir.

¹⁹ Dimusi rani, diminim biya krimar kigim, krima ti yayim biya profet kamim sima boinmimauuim yipiki Adi Komii siir yayim sima nanaakninkii haiginuim simiiram naingwo tibmiikim. Mi kima ti iikamim ti yai imiir wakaeyokna api mi kima wi siyu miyik tiri. Ti Adi Komii siir yayim yipiki ti profet kamim sima boinmimauuim ini paeya maeyau niibwomambwowa sair niyaeiyya mi nugakan nauunin siya whwoyayakwokiyim kimiir niisiimauuwim biyeyin ini kingiin nwowin sipi nimbinaidni. Mi ti hiriinan yayim biya profet kamim sima boinmimauuim yim ini paeya niyika kirmiir niyua haiginuwiya ini sair hiriinan ywowim Adi Komii siir yayim simiir sibgu wakaeyokna apim mi iya Jisis siya swoki itana wi sairar namwoiwi yipiki biyeyin nugak nimbinaidniyakwokiyin siir hiriinan. ²⁰ Mi biyeyin kima ti dimin taemin hininim pi kwaboini, simiir dinokninkin, wi nwrki siir kwoinara swoki ap rani, ti yayim kirmiir kwoinawu nwokaiyim yipiki biya profet kamim sima boinkiyim. Ningaka. ²¹ Tikina ya kaimwoka. Dimusi rani, biya profet kamim sima dimin taeminim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir biri wakaeyokna apkim mi ti yayim Yokwo Komiinawu ha bi winkim. Adi Komii kirmiir Wanin siir

naeyiun siya siyar kiyaiigin simiir kwoinim mi sima yayim
Adi Komii siya boinmimauuim simiirin, ini simiirar swoki
boinmimauuim. Iriig.

2

Dimin biyeyim yipiki niksisaek kamim sima tiri ima

¹ Biya niksisaek profet kamim Isrelan iikamim simaka
nwokim. Ti iikam hiriinanim sima niti mi wi kimaka
nini oni ti niksisaek yai bibiyeyim simiir hainaniyim mi
ti hiriinan diminim iikam nhirim yipiki Adi Komii krimiir
Wanin siir piuganiyim wi ti diminim simar nonkwobum-
buninkin haiginuwi mi sima wi digumii Biyan Inkam
Komiiyin Kraisi yipiki biya simiir nanmaiwarkainam naowin
mi hiriinan sairsika wi kimimin tani siya simiirin wi pae
komiiya sair nitnoudnankaigii. ² Mi iikam whiekakim wi
simiir siyu biye imiirar wakaeyokna api mi wi ha boini, yio
dimin karamaeka hii hiriirar danae. Mi mhoiia iki iikam
nhirim wi yai bibiyek Adi Komii siir yai imiir nigbumbuwi
ti diminim ti iikam bibiyeyim sima tirim simiirsika. ³ Sima
niksisaek niwiiyim simiirin minim naingwowi kimiir kwoinim
imiir kiyaeyam mi umir kimiir warauranki haiyam. Adi
Komii siya iia ti hiriinan iikamim simiir hidana sairam-
mar nwokin. Adi Komiiyin yipiki simiir nonkwobum-
buninkinanin siya nhwo whin tani, siya ta iia simiir
nonkwobumbuninkinana sairamim ii haruwa haruwa bi
nwonanaekin saeya nimbiniyamim.

⁴ Ti hiriinan diminim biya Adi Komii siya tirim yim
krimiirin hinina nisiimauugim Adi Komii siya wi whisarii
nwonanae rani. Adi Komi siya paekwosimim yipiki dimin
biye tirim simiir bi swoki kigninkin okin saikar nwowamin.
Ningaka. Siya simiirin maeyaua paekaka iikamim simiir
nonkwobumbuninkinana sair hiriir yikropki mi sima ini
maeyaua paekaka sair hirar niki okripkaiyim iia Adi
Komii siya iikamim simiir hidana sairim. ⁵ Biya Adi Komii
siya iikam biyeyim simiir biri swoki kigninkin okin ti nuin
omwai siir waiyam. Siya op komii whira yikropki mi iikam
whiekakim ini siyar kaiyoprindipu aokaokiyim. Inkam
nwirin Noa nikuwiiyin yipiki hinina boinmimauuwiiyin
iikam sima dimin taemin miyik imiiram daingwo tibmii,
siya mi iikam iriirar is iko sima simar ywonaowid, Adi
Komii siya simiir biri nisomaokin. ⁶ Adi Komii siya om
Sodom mi Gomora sowiir iikamim simiir bidi hidgiyim
mi siya simiir om owiir hangimugi mi simiirin ini wara
yunamim. Ti hiriinan diminim yim aknainan iikamim
simiir nisiimauugim yipiki mhoiia omwai waiyai ti
nu iir mi diminin yipiki dimin biye simiir tiriyim simiir

nimbiam. ⁷ Adi Komii siya Lot siir kigriraokin inkam miyik nwirin, yipiki siir kwoinin hauugihauuga whiyeyin hinanaeni siyu biye sima tirin simiirsi mi iriipi hiriinan iikamim dimin miyikim sima tiranim sima digumii simiir mi haimriiyugin. ⁸ Inkam miyikin Lot siya iikam biyeyim simaka nwokin mi inokinokin siya dimin biyeyim sima tirim simiirar kigin mi dimin biyeyim sima mi boinim simiirar mi wakaekim mi siya haugihauuga siyu biye sima tirim simiiramar whiyekin. ⁹ Mi ti dimin hiriinanim krimiirin hinana nisiimauugim Adi Komii siya ina ninokninkinin siyuin iikam miyikim simiir nanmaiwarkainainin dimin kirie kiriyim hikak nwowiyim simiir hirankin. Mi siya wi iikam biyeyim simiir naingwo owou rani, simiir turbumbuam mi simiir nonkwobumbuninkinam mi sima wi ta iya Adi Komii siya siir iikamim simiir hidana wi sairsi napiyok rani. Nngaka. ¹⁰ Mi Adi Komii siya ina sibgu inokninkinin mi siya wi niksiseae profet iikamim yipiki hi nanaeni siyu biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim simiir wakaeyokna apim mi siir kitinisiinam wi simiir naingwo owou rani, simiir nonkwobumbuninkinamin mi ti yipiki iikamim, Adi Komii siir kirie imiir wakaeyokna karamae nwowiyim mi ti niksiseae profetim simiir kwoinim kirie ywowim mi sima simiir kwoin imiirar napikim mi sima yai bibiyie paekwosim imiir boinsi bi nididikim. ¹¹ Adi Komii siir paekwosimim simiir kirieya komiiga ini iikam biyeyim simiir kirie aiir haiburim. Mi sima ti iikamim simiir bi boinhuriyiu boinikim Adi Komii siir whwonkam ida, simiir boinwokiyopnatkaigiyamin. Mi ti niksiseae profetim yim ini ti hiriinan siyu iirar tirkipkaiyim. ¹² Ti iikam hiriinanim yim ini hu habim kwoin miyik karamaeyim mi dimin taeminim sima tiram naingwowyim sima pi hindarar pridiraerari iikamki sim haiyim mi sima nitim. Mi ti iikam hiriinanim yim wi mhoiyya tioidwomaii. Mi sima dimin taeminim sima ninokninkin karamae nwowiyim simiirar priboin priboinikim. Mi mhoiyya Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbuninkini, niimauan wraisuim iikamki sim nitkikikiniyim simiir hiriinan. ¹³ Mi simiirin dimin bibiyeyim sima tirim, wi simiirsi nonkwobumbuninkin haiginiwi. Sima ha naingwowi, kinaka naeiya ya dimin miyika mi simiir kwoinim simiir mhi imiirar mirninkinamar naingwowi, sima ini ta ma biyieya paowaigi piskimkopouim kimiir piu nonkwobumbuninkina ini sair hiriinan ywowim mi sima simiir niksiseae siyu imiiramar maigimaigaei simiir wakaeyokna apam. ¹⁴ Mi sima wig imiirar kaonanaeikim iripa piu simaka nwowim mi ti hiriinanin simiir kwoinin dig saeya nwowaiginu rani. Nngaka. Mi sima iikamim

simiir kwoin imiir kiyaiigim yipiki simiir naingwo tibmiiya kirie nwo karamae nwowiyim mi ta hiriinan sairsika sima dimin biyie asi tiri. Mi sima minam naingwoyokiyokiii siyiu umir digworaekwo haiyanin yipiki iikamim simiir yai imiir wakaeyim simiir hiramki haiyim. Mi mhoiia Adi Komii siya wi ti hiriinan simiirsi nhinikriropki. ¹⁵ Sima digiumii yaimwo imiir haimriyiwi mi dimin biyie imiir napi iikamim yipiki siyiu miyik iir haiburgigim mi ha napwaeyamim nae hir simiir hiriinan ywowim. Sima dimin taeminim biya inkam nwirin Belam nikiuwiyin Bioni yinisimin siya tirim simiir wakaeyokna apikim. Siya umirim naingwokin iikam sima hauuwim ti dimin biyeyim siya tirim simiirsi. ¹⁶ Mi siir donkiyin habwaowhaenan nwokin yai bi boinikin mi siya ini inkamnanar yomboboinin mi siya yai kirie siir boin mi siir mi ikidu dimin biyeyim siya naingwowim kwoinawu nwokaiyim simiir tirsi.

¹⁷ Iikamim ti kamim simiir hiriinanim yim bi whindiriraerarikim, yim aeyoweyim op karamaeyim, simsinkaigaeyamim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini naoni wau komii komiiyim koua hir nakiibimbiramiiyim ini simiir hiriinan ywowim, iki sima yayim sibgu whinkinsiis haiginiuwam bointidwokiiyim mi yim sima pi dimin whirminwhirmin swoki tir tani. Adi Komii siya ta maeyau nibwomambwonana simiiram nimbinga. ¹⁸ Sima yai kirieyim yaimwo karamaeyim simiir wakaeyokna apikim, sima wi iikamim ti dimin biyeyim simiir kwoinawu nwokaiyim wi simiir kwoin imiir kiyai. Sima wi iikamim yipiki ti dimin biyie imiir haiburgigim iki iikam nhirim sima niki apkripkaiyim simiir kiyai. ¹⁹ Sima ti kam bibiyeyim hinina boinikim, yio dimin karamaeka iikamim simiir kwoin imiir naingwo apamin. Mi ta hiriinan sairsika, sima ti hiriinan iikamim yim sima wi sair nikwowaisii rani, sima ini simiiram priimiriyan iikam ywowim mi sima yaimwoni wakaeyokna apamin dig nwo rani. Dimin whirki inkam nwirni kwoin iir kwirii idwokai mi siya ti diminin siir kwoin kwirii idwokaiyin siir swoki tiri, yio yaeya dimin biyie tir tani mi siya wi ti dimin biyie iir swoki haiburgig rani. Ti dimin biyeyin siya bidi ywowin siir kouin mi yio siya ini whisarii mi priimiriyan inkam ywowin. ²⁰ Iikamim yipikim dimin biyie nuan iikamim sima tiriyim simiir haiburgig. Dimusi rani, sima ina ninokninkinim mi ina naingwo tibmiiyim dimin miyikim Jisis siirim biya siya naowa krimiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiiyim mi krimiir nanmaiwarkainaam. Mi sima dimin biyeyim simiir kwoinawu kwiri idwokaiyim ini simiirar swoki apnamim mi sima wi biyeyar nwowougusi dimin biyie biya sima tirim wi simiir haiburgigi. ²¹ Yio ti

hiriinanin wi wadie pi ywowin biya sima Adi Komii siir yai kibiyim biya inkamki boinmimauuim simiir wakae karamaekiswo mi sima bidi yasae iirgrak wakaeyim mi simiir bidi wakaeyokna apim. Mi mhoiia sima digiumii ti yai imiir haimriiyugig mi ini siyu biyie imiir swoki apnamim. ²² Ti hiriinan diminim bidi yimbiamim yaimwowim biya profet kamim sima boinim simiir hiriinan, wrain diminim siya whiekingikiyim pi simiirimar swoki ami simiir naeyimar huin inkamki hisokiyin yipa swoki ami maeyau bropa saiir wariprapraram. Ti yayim yim krimiir nsiimauuwi ti iikam yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apim mi tariinanin sima digiumii siir haimriiyugigin. Iriig.

3

Iikamim krīma ina ninokninkinim Jisis Kraīs siya wa swoki itī

¹ Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, takina ya yokwo kwisaka aeya kimiiram winhauugiya. Tiki yokwo imiirin kara kimiir kwoin imiir swoki hurworwokaigi. ² Kara kimiirin minam naingwowi yayim biya profet kam miyikim sima nanaakninkiyim simiirim daingwo mi iriipi hiriinan kima Biyan Inkam Komiiyin siir yayim yipikin naonamin mi ha swoki insiin idwowin krimiir nanmaiwarkainam simiir timi aingwoki, ti yayim siya aposel kamim krimiir boinmimauugiyim yim kimiir boinmauugikim, ti diminim nim krīma kimiir swoki kwaboimmauugii. ³ Kima ina ninokninkinim tiki hiriinanim bi wi sima nimbiamim iya kingiin nwowi Jisis Kraīs siya swoki itana. Iikam nhirim yipiki niewaiyuwiyim yim wi simbi niti mi sima wi yai bibiyeyim bwam kamaeyim wi simiir nini boini, simiir kwoinkar naingwo apiyim. ⁴ Mi sima niksisee yayi kimiir boini, biya Jisis siya hinina boinkin siya wa swoki itī mi siya papi nwowin? Yayim biya krimiir yidwi wanwiyae ima boinim, bi swoki imbiyamkim ini hindara yasae okainainamim. Mi biya iya Adi Komii siya nonkwokwowin ti nu iir siya whuwununan mi tisi tariinana namwoniyim, dimin taeminim ini hiriyar nwokripkaiyim. Mi ti dimin taeminim sima boinim hinin yim wi nimbiam tani, yim kaimwo rani. Adi Komii siya dimin kasakasa bi kisisana haiginkin. ⁵ Sima ti diminin siir ninokninkinam naingwo rani. Biya Adi Komii krimiir Wanin siya yayara boinkiyin mi nu ninomoro ina yimbiamwo. Adi Komii siya nuin whi komii solwara saiir op imiir nonkwokwokin mi nu iirin nao siya whinkinsiisi mi yio tiriiginin iriipi hiriinan yio wi sipi mi kisinaei. ⁶ Mi mhoiia Adi Komii siya ha boinkiyin mi ha mi tirkiyin op airin mi opa ini nu iirar ywomairipugiyin mi dimin taeminim ti nu iir nwowim yim

ina yaokaokiyim. ⁷ Mi ti nu ninomoro tariinan nwowo yo Adi Komii siir yai imar nonkworinukripkaii mi mhoiia iya Adi Komii siya iikam biyeyim yipiki digiumii siir haimriyuim simiir nitkaigaigii paeya mi ti nu ninomoro yo wi warar ninkin iuwi.

⁸ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima ti dimin whiruwa siir kipi naingwo owou. Adi Komii siya ii kwiruwa ha naingwowikin biewi biewi kasaka rani mi biewi biewi whiekakim yim ini ii kwiruwanaana ywowin. ⁹ Kimiir Biyan Inkam Komiiyin siya bi kimiminikin siir nimbinim simiir tirkiyim iki iikam nhirim sima naingwowim simiir hiriinan. Nungaka. Siya iikam whiekakim krimiiramar niki owin digiumii dimin biye imiir haimriiyugigim mi siiram naingwo tibiimiyim. Dimusi rani, siya inkam nwirkin maeyaua paekaka saiir hiriir namim pi boriisopi. Siya hiniinam naingwowi, iikam whiekakim sima digiumii simiir dimin biye imiir haimriiyugigim mi siir wakaeyokna ap. Iriig.

¹⁰ Mi mhoiia iya Biyan Inkamin siya swoki iti mi siya, siya siya nisiimauunaei wi inkamin yipikin inkam nwirni digworaekwo tauaeyam nitiyin wi siir hiriinan niti iikamim wi ninokninkin tani iya siya niti mi nhirim wi siiram nwokwokin tani. Mi iya siya nita saiir mhoiia ninomora wi nhaminhami tioki rani, diyani hiniin nu mi dimin taeminim siir nwowim mi digworaekwo iikamki nonkwokwowim wa nuginhiski mi wi op nimbiyami. ¹¹ Mi dimin taeminim ti nu iir nwowim wa nuginhiski mi wa digi mi wim kima iikamim wi panina nwowi? Kimiir kwoinim wi dimin whirki kipi kimbu Adi Komii siir yai imiir ti wakaeyokna ap, ¹² mi kima ti dimin taeminim simiir ti tir ta iya saeya nitiduduwim. Iya Biyan Inkam Komiiyin siya swoki iti mi ninomora wi paeki niuwi mi wa digi mi nauun sisim mi nauun komii komiiyim wa nuginhiski mi wi opnan nimbiyami. ¹³ Adi Komii siya bidi boinin siya wi yaeya nu ninomor nonkwokwowi mi nim krma simiirim nwowi. Iikamim yipiki biya dimin biye tirim tapairin sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowi. Iriig.

¹⁴ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, wim kima ti dimin hiniinim ti biya kwabongigim simiiram nwowi ninomor win mi nu win wi sowa nimbiyamim mi kima minan mirii dimin whirki niki kimbu karamae nwowim mi iriipa hiriinan dimin biye tirisi mi hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wa naingwowi dimin whirki bi kimbugin mi kima wi saika nongwomamai aei. ¹⁵ Mi kima ta saiir daingwo krimiir Biyan Inkam Komii siya wi nitsisau rani, iikam imiir hidamin, siya krimiirin hiniina nisiimauuwi siya pi boriisopi krimiir nonkwobumbuninkinamin mi siya minim naingwowi

krimiir nanmaiwarkainaam. Siya ini krimiir nomiiyau miyikin Pol siir hiriinan ywowin, yipiki ti yai kibimi diminim Adi Komii siya hauuwim siir simiir winkiyim kimiirim. ¹⁶ Hiya Pol siya yokwowim ta iya Biyan Inkam Komii siya swoki itina saiir winiyim siya dimin taeminim kara niki boinmimauuwim simiirar swoki winkikim. Krima yai nhirim siir yokwonau nwokaiyim simiir sibgu inokninkin tani mi hiriinan saiirsika iikam biye nhirim yipiki ninokninkin karamaeyim sima pi ti Pol siir yayim pi simiir inkipitki niksisee yai nwowim mi ti hiriinan siyu kaimwowin sima iki profet kamim yipiki iki yai nhirim sima winim Adi Komiiyim pi sima mi inkipitki yai biye mi inkin owam mi hiriinan saiirsika sima wi sima sima mi tumbunaei ti diminim sima tirim.

¹⁷ Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim ta hiriinan saiirsika kima ina ninokninkinim ti dimin imiirin. Kima, kimasiyar mintaraona mi ti hiriinan saiirsika kima wi dimin biye tir tani iki iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim sima tiriyim wi simiir tir tani mi hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim wi simiir haiburgik rani. Sima wi kimiir kinsis haiginuwi yinin omaka nonkworinuwiyin siir hiriinan. ¹⁸ Mi kima Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir naingwobumbua saiir sibgu o, yipiki biya naowin kimiirin siyar niki whindiriraerarim mi nanmaiwarkainaam. Mi tariinanin kima siirin kipii ninokninkin tani mi mhoiyya kima siirin wa sibgu inokninkini. Kara ha naingwowi siya inig komiigak dwo tariinan mi mhoiyya mhoiyya iriipa hiriinan. Iriig.

1 JON

Jonin ti kamim Jisis siya niisiisimauuim simiir nwir ieya. Ti Jonin saisakinairgin biya Jisisni yai win kibiyim sim niki winkyin simiir nanaakninkiiyam. Mi biigibiyan yokwowa Jon siya winkyia ya iikamim naingwo tilmiiyim simiir boinkika sima, simiir naingwo tilmiiya pi sibgu onkwokripkaiyim ta yaiya yipika Jon siir nhwokinhwocar kiga mi siir wungiwungar mi wakaeya Jisis siirim. Siya simiirin min boinkikin sima iki kamim niksisaeyim sima boinmimauuim dimin taeminim Jisis siir yaiyim simiir hiriinan nwo karam nwowim simiirsi mintirao. Siya simiirin ti hinina boinkikin, sima ti nuan siyupai siyupaiyim simiiram kipi naingwokwo sima irni nwirniyam naingwokwonanaeya Jisis siya hauua saiir hiriinan daingwokwonanae. Iriig.

Yaiyim krimiir whinkinsis haiginiuwiyim inigak krīma nwoyokiyokikaeyamam sima

¹ Ta yokwowa krīma winkika Jisis Krais siir, yipiki krīma dapiyin Yai. Biigi biyarin Krais siya ha nwokin mi siyairgin kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin. Mi tariinanin krīma siir bidi wakaeyim mi siirin krimaki krimar kigin mi siirin krimiir ungar nonkwokiugin. ² Mi kwoinbudin omwaiwaiyayokiyokiiyin siir bwamkibwamin ini siyar ywowiskiyin mi iya siya nita krīma siir bidiyar kigim mi tariinanin krīma siirin kimiir asi boinmimauuwi. Ti inkam nwiruwān yipiki inokinin hiriinar nwowiyin. Biya siya Adi Komii krimiir Wanin saika niki okin mi ini siyar yanaakninkibudgiyin. ³ Dimin taeminim krīma kigim yim ti sima krīma boinmimauuwim krimiir mi ta hiriinan saiirsika kima wi iripa asi nongwomamari krimiir hiriinan ta krīma nwowiya Adi Komii saika mi siir yinisim ieya Jisis Krais saiir hiriinan mi nim krīma ini kwoin whiruwān ywowiskiyim. ⁴ Mi krīma ta yokwowa kimiiram hiriinanam winkika kima wi nwoki sibgu inoknininim ti dimin taeminim simiirin mi kima mi krīma, krimiir kwoininim wi maigimaigra niki owim. Iriig.

Krīma Adi Komii krimiir wanin, siir dimin kibi kibiyim simiirarar wakaeyokna ap

⁵ Ti yaiyim Krais siya boinmimauuim krimiir mi nim krīma tisi kimiir swoki kwaboimamauuim. Adi Komii krimiir Wanin siya ini bienan ywowin siya nii wara bi swoki ominominikin. ⁶ Mi krīma ti hinina boini siya mi krīma ini kwoin whiruwān ywowim mi krīma dimin biye tiri, nim wi

nibwomambwo napriri, nim krīma pi niksisaekim mi krīma Adi Komii siir yai kibikikibiya saiir bi wakaeyokna apkim nim siyiu bibiyeyim dimin biyie tiriyim simiir napkim. ⁷ Mi krīma ti siyiu kibikikibiyin Adi Komii siya nwowiyin siirgisiir nwowi mi krīma wi iripar nongwomamair aekiyami siir nhieya saiir kirieni mi ta nhieya yipiki siir yinisim iira Jisis naokiinaiiniya iya siya naonama mi ti dimin biyie biyeyim krīma tirim yim siya simiirin wi hariiyar haiyoprimdiyiumiyokiyokiyami mi krīmiir kwoinim ini rirmuigirirmiyar ywokiyim.

⁸ Mi krīma ha boini nim krīma dimin biyie whirmin whirmin karamaeka, nim krīma, krīma krīmar swoki priiyiksasaenaeni mi Adi Komii siir yai kibi kibiyim yim wi krīmiir kwoinaw haigi okai rani. ⁹ Mi ti dimin biyie biyeyim krīma tirim simiir boininki. Dimusi rani, Adi Komiiyin dimin whirki bi kimbugin mi siya ta nimbini aiir nonkworinukripkaiyim dimin biyie biyeyim wi siya haiyoprimdiyiumiigi mi krīmiir kwoinim wi rirmuigirirmiia nwokii. ¹⁰ Mi krīma hiniina boini nim krīma dimin biyie bi tirkim mi krīma Adi Komii siirin wi hiniina boini, Adi Komii siya niksisaeyan inkamkin. Dimusi rani, ombud komiiyin dimin biyie kina bidi tirim. Iriig.

2

Kraisin, inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin krīmiirin siya whinkinsiis haiginiugin

¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara ti yayim kamiiram winkikim mi ta hariinan saiirsika kima dimin biyie painisi tirsi. Mi krīmiir nwirki dimin biyie tiri, nim krīma Jisis Kraiskakaigim ti inkamin dimin whirki kimbu karamae nwowin siirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwu. Siya wi Adi Komii siiram asi sriigi wi krīmiirsi sriigii. ² Yio Jisis Krai sasaigim yipiki bidi bidiniya sasair ninkin imiiaenan Adi Komii krīmiir Wanin siir ti dimin biyie biyeyim simiirsi siirgisiir nhie airar mi ti io kwoin Adi Komii siya naingwowyin krīmiiram yio siya bidi yikripkiyin. Dimusi rani, dimin biyie biyeyim krīma tirim siya ti hariinan simiirsi naokin simiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Yio krīmiir dimin biyie biyeyim simiirara rani. Nungaka. Siya iki iikam whiekakim hinda tindanim simiir dimin biyeyim simiir warar haiyoprimdiyiumiigikim.

³ Mi krīma siir yai imiir sibgu wakaeyokna api mi krīma siirin wi haningin sibgu ninokninkini. ⁴ Mi inkam nwirin ha boini, mi kara Adi Komii siirin ina sibgu inokninkinin mi siya yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi ti inkam hariinanin yipi pi niksisaekin mi Adi Komii siir yayim

yim siir kwoin hir wara nwokai rani. ⁵ Mi tiriiginim yipiki inokinok Adi Komii siir yai airam naingwowiyim yim sima ina ninokninkinim siyiuin siiram naingwokwonanaeyin siyumwokisiyumwoin. Mi ta hiriinan saeya krīma sibgu dinokninkin nim krīma Adi Komii saika bidi yamasuim. ⁶ Mi yipiki ha boini yio siya Adi Komii saika bidi yamasuwin mi siya wi dimin taeminim biya Kraisi siya tirim wi simiir hiriinanar timi tir. Iriig.

Mi yipiki siir nomiyauwam naingwokwonanaeyin yio Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apikin

⁷ Mi ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, ti yayim kara winkiyim kimiiram hiniin kima wi panin panina nwowi yim yai win tani. Kima simiir bidiyar iki wakaeyim iya kima bigibii Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwo tilmii kina. ⁸ Mi ti yayim ti kara winkiyim kimiiram yim yai winkim. Mi iikamim yipiki ti miyim Jisis Kraisi siya miriyim simiir kigim mi ti kima mirii ikim mi sima wi haini ninokninkini taka yayi ya yai kaimwowaiga. Mi yim ti yayim yim hiniina boinkim, krīma krimiir nomiyauim simiiram naingwokwonanae. Dimusi rani, krīma ini ti yai imiir wakaeyokna apim mi ti dimin biyeyim ti iikami kwoinaw nwokaiyim nibwomambunan yim wi simbi kinimisainami mi simiir maeyauwa wi ti dimin kibiyim paenan niyaeiyim wi sima kisina okainaowidi. Jisis Kraisi siyairgin bwamkibwamin paenan krimiir niyua haiginuwiyin.

⁹ Mi yipiki ha boini, yio siya Adi Komii siir yai imiirar wakaeyokna apikin mi siya io pi siir nomiyau inaka swoki owi mi yio hiriinan inkamin yio Adi Komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikin. Yio ini inkamin niyaka napamwiiyin siyu si sikwo pae min niririya apnam karamae nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. ¹⁰ Mi yipiki siir nomiyau iiram naingwokwonanaei mi Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api, yio ini inkamin siyu nabie kigimok apiyin ini siir hiriinan ywowin mi yio siya siyu iirin ina sibgu kigomok apin mi siya wi nigikiyamyao akai rani. ¹¹ Mi yipiki siir nomiyau inaka nwowi io mi yio tari Adi Komii siir dimin taemin bi ninokninkinkan. Yio dimin biye biyeyim simiir wakaeyokna apikin inkamin yipiki siyu si napamwiiyin niyaka si hiniin. Mi siir nhwo iirin ni aeya nimui mi ta hiriinan sairsika siya panisi kigomok api siyu iirin.

¹² Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, ta yokwo kara winkiya kara dimusi bi winkikin wara dimin biye biyeyim kima tirim simiirsi winkika simiirin Adi Komii siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Simiirin siya

bidi haiyoprimdiyũmiigiyim. Dimusi rani, dimin kibi kibiyim biya Kraisi siya tirim simiirsika. ¹³ Kima ti adim, kara ta yokwowa kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima siirin ina ninokninkinin yipiki biya omwaiyar niki waiyayokiyokiyin mi tariinanar nadigniyin siiram. Kara yokwowa yainan whrwanim nonkwona karamae nwowim kimiiram winkika. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya wi kimiir kwoin waraurar niki okaiyokiyokiyim mi kima wi Setan siir nwoki ikwowaisiyim. ¹⁴ Kara yokwowa yainan whwran kimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ini kirie hiriyar nwokripkaiyim mi Adi Komii siir yaiya ini ini hanin kimiir kwoinan kwirii idwokaiya mi kima Setan siir bidi ikwowaisiigim. Kara yokwowa adimiiram winkika. Dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim yipikim omwai hiriyar waiyayokiyokiyin mi ini tariinanar yadigniyin.

¹⁵ Mi kima dimin biyie biyeyim iikamim sima tiriyim ti nu iiranim simiiram kipi naingwo simiir wakaeyokna apam. Mi yipiki ti nuan dimin taeminim simiiram naingwowi mi yio tari Adi Komii siiram naingwokwo rani. ¹⁶ Mi dimin taeminim nuanim yim hiniingim, mi ti dimin taeminim ti sima kigim sima inokinokin simiir haiyamar mani mi dimin biyeyim simiiramar mi kigmairi mi siya iki siir inig iirar hainanaeyim mipi ha boini, kara digworaekwoki naokingugunankaigin ini iki iikam nhirim simiir haiburin. Mi yim digworaekwowim yim Adi Komii siir tani. Niingaka. ¹⁷ Mi dimin taeminim ti nuin siirim mi dimin taeminim kigmairi ikim yim wi simbi digii mi yipiki dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim simiir wakaeyokna api yim wi hiriyar nokwoyokiyokiigiyami. Iriig.

Krais siir sau omomim yim wi sima simar niisiimauunaei

¹⁸ Ti kariir nomiyauim, iiya ti nu ieya digiyana ya kingiin bidi yitkiya. Mi wim kima ta yai aairin bidiyar yinokninkinim hanin Jisis Kraisi siir sau omomin wi panin panina nimbiam. Mi Jisis Kraisi siir sau omom whiekakim yim bidi yitim mi yim sima simar bidi yanaakninkinam mi nim krima ta ii aairin ina ninokninkinim ya ini kingiin nwowa. ¹⁹ Dimusi rani, ti kamim yipiki Jisis Kraisi siir sau omom win nwowim yim sima iripa kwoin krimaka nwo rani, yipiki Jisis Kraisi siiram naingwo tibmii kuniyim, yim sima krimiir bidi haiburgigim. Mi sima iripa kwoin krimaka nwokiswo mi sima pi iripa krimakar pi ywowin. Mi sima krimiir bidi haiburgigim mi ta hiriinan sairsika nim krima ta saairin bidiyar yinokninkin kinim, simiir nwirki iripa kwoin krimaka bi swoki okim. Niingaka.

²⁰ Adi Komii siir naeyuin ha nitin ini hanin kimiir kwoin imiir ini kwirii idwokaini mi ta hiriinan sairsika, kima

ti dimin taeminim simiir dimin mwokimwoim simiir asi sibgu ninomokninkini. ²¹ Kara ta yokwowa kimiiram in ha bi win boinkikin, wim kima Adi Komii siir dimin taemin mwokimwoim simiir bi ninokninkin. Nungaka. Wim kima simiirin bidiyar yinokninkinim. Mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwowim mi ti digworaekwowim yipiki kaimwo nwo karam nwo ikim wim kima simiirin bidiyar yinokninkin digim. Mi kima ti niksisaeyaiyim yipiki yaimwokiayaimwoim simiir ninikikrimkripiyim simiirin ina mi inokninkinim.

²² Mi yipiki niksisaeyin? Mi ti inkamin yipiki ha boiniyin Jisisin yio Krai rani mi ti hiriinan inkamin Adi Komii siya nimbingii mi siya siirin wa nikropkii. Mi yio ti inkamin yio Jisis siir sau omomkin. Mi Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowiirniiyin digiumii bi haimriiyugigo. ²³ Mi ti iikam hiriinanim yipiki Jisis Krai siir misisaeyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi misisaeyi simiir Adin. Mi ti iikamim yipiki Jisis Krai siir haiyim mi yim sima iriipi hiriinan Adi Komii siir warar mi inkin haigim simiir Adin. Iriig.

Adi Komii siir naeyiun krimiirin siya nusiimaugun yai miyik

²⁴ Mi ta hiriinan sairsika kima wi kimasiyar mintiraona. Mi yai kibiya yipiki bigibi kimar wakaeya, ya kimiir kwoinau waraurar haiginonkworinukripkai. Mi kima ti hiriinan tiri mi kima wi kwoin whiruwa Adi Komii siya mi siir yinisim ieya wi sowakaniiyar nwowi. ²⁵ Mi yim tiriiginim yim sima Jisis Krai siya nimbingiyim krimiiram krima haiyim. Siya krimiir whinkinsis haiginuwam nimbingikin mi krima wi Adi Komii saika nwoke sibgu oyokiyokikaeyamim.

²⁶ Kara ta yokwowa kimiiram winkika kimiir boinworwokaigiyim ti dimin taeminim yipiki ti iikam ina naingwowiyim kimiir niksisaeyam. ²⁷ Mi Jisis Krai siya siir naeyiun kimiir bidi hauugiyin mi ta hiriinan sairsika siya kimiir asi whinkinsis haiginuwi. Mi ti naeyiun kimiir kwoinau waraurar nwokaikripkai mi kima wi inkam nwiram noksir tani kimiir nowomwarkaiyuwamin. Mi ti naeyiun kimiirin wi siyar nowomwarkaiyuwi dimin taemin whiekakim. Mi ti dimin taeminim wi siya nowomwarkaiyuwi, yim niksisaeyi dimin tani yim kaimwowaigim. Mi yim wi ti hinina nwowi, kima ta Adi Komii siir naeyiun siir yai aiar wakaeyoknaei, wim wi Jisis Krai saika namasukikini.

²⁸ Ihi, ti kariir nomiyaum, kima Jisis Krai saika damasukikin. Mi kima ti hiriinan tiri mi iya siya swoki iti nua tiriir mi nim krima wi maigimaiga nwowini siir kigamin, krima wi nididwin tani mi wi mi agwoprakai rani. ²⁹ Wim kima

bidiyar yinokninkinim Adi Komii siya bimbuiwi rani mi yipiki dimin miyik tiri mi kima wa ninokninkini siya siir yinisimkin. friig.

3

Tariinanin krima ini Adi Komii siir yinisim nwowim

¹ Kima whiekakarın ta saiir wakaeki, Adi Komii krimiir Wanın siya krimiiramın nhami nhami naingwokwo rani mi ta hiriinan saiirsika siya krimiirın siir yinisim asi nikiugim. Yim ti yayim yim kaimwowaigim. Nim krima siir yinisimkim. Mi iikamim yipiki ti nuan siyu imiir wakaeyokna apninkinubumbunaniyim mi ti tariinanar nadigniyim yim Adi Komii siir bi ninokninkinkim. Mi ta hiriinan aeya sima ti dimin taeminim krima wakaeyokna apiyim simiir paniisi yinokninkinsi. ² Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, nim krima Adi Komii siir yinisimkim. Mi krima sibgu ninokninkin tani mhoiia krima wi panin panina namisi owi. Mi Adi Komii siya ti dimin hiriinanin krimiir bi niki isiimauugin. Mi ti diminin sasaigin krima sibgu inokninkinin Jisis Kraisi siir, yio hiningin siya wi sipi swoki iunaiini mi krima wi siirar kigwini mi iya krima siir kigwini mi nim wa ninkpit iuguskii mi wi siir hiriinanar namwouiwi. ³ Mi yipiki ti dimin taeminim nimbiyamanim simiiram nwokwokini mi yim sima wi hirihiriyyar boininaei dimin biyie karamaeka mi sima wi dimin whirki kimbu karamaeyar nwowi Kraisi siya nwowa dimin whirki kimbu karamae siir hiriinan.

⁴ Dimin biyieya saiir bwamkibwamin Adi Komii siir siyu komii siir yayia siyar kwiinakibri. Mi ta hiriinan saiirsika ti iikamim dimin biyieki naokingugunankaiyim sima Adi siir siyu komii siir yayim simiir asi ninakrimkripi. ⁵ Mi kima ina ninokninkinkinim ta Jisis Kraisi siya nuunaiiniya nua tiriir iikam simiir dimin biyie biyeyim simiir haiyoprindiyumiigiyam siya dimin biyie whirmin whirmin bi swoki tirmintirminkin mi siya ti hiriinan tiramar mi aingwokin. ⁶ Mi ta hiriinan saiirsika, tiki iikam whiekakim yipiki Jisis Kraisi saika namasukikinim yim sima inokinokin dimin biyie bi tirkim. Mi ti iikamim yipiki inokinokin dimin biyie biyieya tirnanaeyim mi simiir kwoinin Kraisi siiram naingwo karamae nwowiyim yim siirim bi wakaeyokna apikim.

⁷ Ti kariir nomiiyauim, kima iikamim simiiram kipi kiwaki kimiiir niksisaeyim. Mi yipiki siyu miyikimiyikni nwowi mi yio sikisiya inkamin. Dimusi rani, Adi Komii siya krimiirın ha kigi nim krima dimin whirki bi kimbugim Jisis Kraisi siir hiriinan dimin whirki kimbu karamae siya nwowa saiir

hiriinan. ⁸ Mi yipiki dimin biyeyim simiirsimiira tirnanaei mi yio tari Setanikin. Biya mi tariinanin iriipi hiriinan Setan siya ini dimin biyeyar tirkrpkaiyin. Mi tiriiginim yipiki dimin biyeyim simiir simiira tirnanaeyim yim siir iikamkim. Mi Adi Komii siir yinisimin siya nitin ti nu iir siya dimusi bi nitkin siya Setan siir miyim simiir digiguskiyam nitkin.

⁹ Mi yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi mi yio tari siir naeyiu iir bidi haiyin. Mi ta hiriinan saiirsika, siya dimin biye paniisi tiryokiyokiyamsi. Nningaka. ¹⁰ Mi ti hiriinan siyiuin, nim krīma ina ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinisimin mi yipiki Setani yinisimin. Mi yipiki dimin biyeyim simiir simiira tirnanaei mi yio tari Adi Komii siir yinisim tani. Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanaei karamae nwowiyin mi yio Adi Komii siir yinisim tani. Iriig.

Kima kimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei

¹¹ Mi ti yayim yipiki biigi bi kimar wakaeyim, kima siir yai aiirin hinina wakaekim krīma irni nwirniyam daingwonanaei, ¹² mi krīma io whwonkam kipi nanao ti inkamin Ken nikiuwiyin siir hiriinan yio siya Setan siirgin mi yio siya siir nomousim iir asi nisomaokin. Mi siya siir dimusi nisomaokin? Siya siirin mansi nisomaokikin, dimin taeminim siya tirim yim miyik rani mi dimin taeminim siir nomousim ieya tirim yim wadiekim. Mi siya siirin io ha nwowin mi siya siirin ina yisomaokiyin.

¹³ Kima mouni hanin kipi siinkaoki. Dimusi rani, iikamin yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim sima kimaka whwokwoka nwo rani. ¹⁴ Mi krīma krīmiir nomiiyau iiram naingwokwonanaei mi krīma wi haini ninokninkini krīma dimin biyeyim simiir wakaeyokna ap rani mi hiriinankiniuwi, krīmiir kwoinim yim wi paeki niu rani. Mi krīmiir kwoinin yio wi pi ninkpitkii mi wi omwaiyar swoki waiyaei mi siya wi Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyami Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwo karam nwowi mi yio tari dimin biyeyim simiir wakaeyokna apikin mi siir kwoinin yio bidi yaowigusamin siya Adi Komii siir dimin taeminim simiir naingwoyiskai rani. ¹⁵ Mi yipiki io whwonkam siir nomiiyau iir nanaowi mi yio ini inkamin iikam nisomsomaokaowiyin ini siir hiriinan ywowin. Kima ina ninokninkinim ti inkam hiriinanin yio siir kwoinin bidi yaowin mi yio siya Adi Komii siir dimin taeminim sim whir wara swoki aingwoyiskai rani. Mi siya wi saika nwoyokiyokiikaeyam tani. ¹⁶ Biya Jisis siya krīmiirsi naokin mi ti hiriinan siyiuin siya krīmiir min nisiimauugin iikam nhirniyam siya naingwokwonanaeiya saiir bwamkibwam iir. Krīma ti dimin taeminim Jisis siya tirim simiirarar tir.

Krīma krīmiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei mi krīma naosi kipi nīdid simiir whinkinsiis haiginiusiin. ¹⁷ Mi yipiki siir nu iirar nwowi mi siya digworaekwoki naokingugunankaii mi ha ninokninkini siir nomiiyauin yio dimin karamaeka mi siir mwoin nikrimkrae karamae nwowi mi siya ha boini siya siirin wi dimin sim whir swoki hauu rani mi Adi Komii siir naingwokwonanaeya wi panina haigiprakai siir kwoinauin? Sīma wi dig nwo rani! ¹⁸ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, krīma yayim naekak nwo karam nwowiyim simiirin hinda kipi priiboin priiboin mi hinina kipi mi boin, nim krīma iikam imiiramar naingwokwonanaeikim. Krīma simiir whinkinsiis haiginiu mi simiir dīsiimauu hinin, krīma simiiramin nhaminhami naingwokwonanae rani. Iriig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aīr wakaeyokna apiyim yim sīma siir whwonkam idan wi nīdidgak nwo rani

¹⁹ Mi ti hiriinan siyiuin, nim krīma wa nwoki inokninkinim hinin nim krīma Adi Komii siirgim yipiki dimin mwokimwoim simiir bwamkibwamin. Mi ti hiriinan siyiuin, krīmiir kwoinim wi nīdid rani, krīma Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. ²⁰ Mi krīmiir kwoinim sīma krīmiirin hinina boini, nim krīma dimin biyie bidi tirim. Dimusi rani, Adi Komii siya dimin taemin imiirin ina ninomokninkin digin mi krīmiir dimin biyie biyeyim yim wi siya haiyoprindiyūmiigii mi krīma wi simiirsi nīdid rani mi siya ti dimin taemin imiirin whirminwhirmin bi nokpaokigīn, siya simiirin ina ninomokninkin digin. Mi ti dimin taeminim krīma ninokninkin karamae nwoka, wīndi yio siya ina ninokninkinim. ²¹ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim mi krīmiir kwoinim sīma krīmiirin hinina boinmauu karamae nwowi, krīma mīyik rani mi iya krīma Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi mi krīmiir kwoinim wi kīrie hiriyyar nwokripkaii. ²² Mi krīma Adi Komii siiramin diminam srii mi siya krīmiirin wa hauuwi. Dimusi rani, nim krīma yai imiir wakaeyokna apkim mi krīma dimin mīyik mīyikim siya naingwowim krīma tiram krīma simiir tirkim. ²³ Biya Adi Komii siya ti yayim krīmiir bidiyar iki boinmauim. Krīma siir yinisimin Jisī Kraīsi siir wakaeyokna ap mi irni nwirniyam dinan aingwokwo. ²⁴ Mi yipiki Adi Komii krīmiir Wanin siir yai imiirarar wakaeyokna api, siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwa nwowi mi siir naeyiuin yio Adi Komii siya hauugiyin krīmiir, ti Adi Komiiyīn siya ini krīmiir kwoināu tir kwirīi idwokaiyin mi ta hiriinan sairsika nim krīma ina mi inokninkinim nim krīma ini kwoin whiruwa saika nwowim. Iriig.

4

Adi Komii siir naeyiu ieya mi yiu biyieyin niksisaei ikin

¹ Ti kariir nomiiyauim, iikam whiekakim yipiki yai bibiyeyim niksisaeyim sim nanaakninkii haiginiuwiyim hinda tinda bidi yinoopkiyim. Mi iikamim kimiiram niti mi sima ha nini boini, yim sima Adi Komii siirgim mi kima wi kipi niki anka aingwo tibmii kin simiir yai aiiramim. Biyyin kima simiir tiki kinankiu mi sibgu sibgu tiki kigimoki ti simiir hir nwokaiyin yio Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiu ieya piyamisi owin, iyie uridyiu biyieki piyami owin. ² Mi kima wa kigninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiun siya ini hanin simiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Mi yipiki ha boini, Jisisin yio Adi Komii siir kwoinkar naingwo imbingikin, tiriir nitamin mi siya ini inkam kungikinar yauni oniyin mi kima wi haning ninkninkinkii, Adi Komii siir naeyiun ini ti inkam iir nwokaiyin. ³ Mi yipiki Jisis Kraiss siirin hinina boin karamae nwowi mi ti kwoinin siir kwirii idwokaiyin yio Adi Komii siir tani. Nningaka. Tiki kwoinin yio Kraiss siir sau omomkin. Kima bidiyar iki inokninkinim hinin siya wi sipi niti. Mi tariinanin siya ti nu iir bidi yauni oniyin.

⁴ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, wim kima Adi Komii krimiir Wanin siirgim mi wim kima ti iikam biyie biyieyim simiir bidi ikwowaisiigim. Dimusi rani, yipiki wari kimiir kwoinau kwirii idwokaiyin siyairgin yipiki ti iikamim nuanim simiir kwoinau kwirii idwokaiyin yipiki niksisaeyin siir nikwowaisiyyin bi. ⁵ Mi ti iikamim yipiki niksisaeyim yim nu tiran ima yim sima Adi Komii siir tani. Mi ti dimin taeminim sima boiniyim yim nu tirankim mi ta hiriinan sairsika tiki iikamim nuanim simiir asi wakaei mi simiir asi wakaeyokna api. ⁶ Mi nim krima Adi Komii siirgim. Mi ti iikam yipiki Adi Komii siirim sima inoknokin krimiir yayim simiir simiira wakaenanaeikim. Mi ti iikamim yipiki Adi Komii siir karamaeyim yim sima krimiir yai imiir bi swoki wakaekim. Nningaka. Mi ti hiriinan siyiun nim krima ina ninkninkinim ti iikamim yipiki Adi Komii siirgisiir naeyiugakim mi ti iikamim yipiki Setani niksisaeyiun si nwokaiyim simiirin ina mi inokninkinim. Iriig.

Adi Komii sasairgin naingwokwonanaeyin

⁷ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima irni nwirnyam daingwokwonanae. Mi ti siyiu hiriinanin irni nwirnyam krima naingwokwonanaeyin yio Adi Komii siirgisiirgin. Mi yipiki siir nomiiyau iiram naingwokwonanaei yio Adi Komii siir yinisimkin mi yio siya siirin ina sibgu inokninkinin. ⁸ Adi Komii siyairgin naingwokwonanaei sair bwamkibwamin. Mi ta hiriinan sairsika, yipiki siir nomiiyau

imiiram naingwokwonanae karamae nwowi mi yio tari Adi Komii siir bi ninokninkinkan. ⁹ Adi Komii siya krimiir bidi yisiimauuin hinin, siya krimiiram naingwokwonanaeikin. Mi siya siir yinisim nwirkinwiruwan asi nikropkikin mi siya krimiir whinkinsiis haiginiuwam nitkin mi ta hiriinan saiirsika krma wi wadie saika asi nwoyokiyokiikaeyami. ¹⁰ Mi naeyiuiin naingwokwonanaeyin siir bwamkibwamin yio si. Ta krma naingwokwonanaeya Adi Komii siiram saeya rani. Mi krimiiram in bii siyar naingwokwonanaekin mi siya siir yinisim iirin ina yikropkiyin mi ta hiriinan saekisaeyairga Adi Komii siya krimiir dimin biyie imiirin siirsiyar haiyoprindiyiiumiigikin.

¹¹ Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, ti dimin taemin hininim yim krimiir nisiimauugim hinin Adi Komii siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi nim krma wi irni nwirniyam mi aingwokwonanaeyim. ¹² Adi Komii siirin inkamki bi swoki kigmiminkan. Mi krma irni nwirniyam naingwokwonanaei mi ti Adi Komiiyin ti krimiir kwoinaw kwirii idwokaiyin mi krma wi siiram naingwokwonanaei mi krma wa ninokninkini siya ini krimiiramar naingwokwonanaei iskiyin.

¹³ Krma ina ninokninkinim krma mi Adi Komii siya krma ini kwoin whiruwar nwowiskiyim. Dimusi rani, biya siya siir naeyauin krimiir niki hauugikin mi siya ini krimiir tir nwokaiyin. ¹⁴ Nim krma Jisis siir bidi kigim mi krma ta yai aiir asi boinmimauwi. Adi Komiiyin siir Adin siir yinisim iirin siya nikropkikin iikam krimiir nanmaiwarkainam mi ta hiriinan saiirsika siya iikam whiekakim nu tiranim simiir asi whinkinsiis haiginiugin dimin biyeyim ti nuin siirim simiir kirie aiir kintiokiyam. ¹⁵ Mi yipiki ha boini Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi ti inkamin siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwar nwowi. ¹⁶ Adi Komii siya siyairgin naingwokwonanae saiir bwamkibwamin mi nim krma ina ninokninkinim siya krimiiram in naingwokwonanaeyin. Mi ti iikamim yipiki iikam nirmiyam naingwokwonanaeyim, yim sima wi Adi Komii saika kwoin whiruwar nwoyokiyokiikaeyami. ¹⁷ Adi Komii siya hinina naingwowi, nim krma iikam imiiram in nhami nhami naingwokwonanaei rani. Mi krma hiriinan tiri mi ti dimin taeminim ti tariinan krma tirim yim ini ti dimin taeminim biya Kraisi siya tirim ini simiir hiriinan ywowim. Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis haiginiuwi hindara naingwokwonanae iskiyim. Mi mhoiia iya Adi Komii siya hidi iikam imiir mi nim krma wi nidid rani. ¹⁸ Mi yipiki hinina ninokninkini Adi Komii siya siiram naingwokwonanaei mi siya wi nidid rani. Mi yipiki Adi Komii

siirgisiiram naingwokwonanaei mi siya wi dimin taeminsi n'idid rani. Inkamin dimusi n'ididi? Siya dimusi n'idid rani, siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ti dimin biyie biyeyim yipiki biya siya tirim. Mi yipiki Adi Komii siirsi n'ididi mi yio tari Adi Komii siya mi ikam ima simiiram sibgu naingwokwonanaei rani.

¹⁹ Nim krīma Adi Komii siya mi ikam ima simiiram naingwokwonanaei. Dimusi rani, siya biigibiyyin krimiiram naingwokwonanaekin. ²⁰ Mi inkam nwrki hinina boini siya Adi Komii siiram naingwokwonanaeikin mi siya siir nomiiyau inika pi io nwowi mi yio ti inkamin pi niksisaekin. Ikam krīma Adi Komii siir bi swoki kigmiminkim. Mi yipiki siir nomiiyau iir kigi mi siiram naingwokwonanae karamae nwowi mi siya Adi Komii siiram wi panina naingwokwonanaei yipiki siya kig karamae nwowin, ha? Mi inkamin siir nomiiyauin saika nomboboin ae karamae nwowi mi yio wi Adi Komii siiram naingwokwonanaei rani. Niingaka. ²¹ Jisis Kraisi siir yaiya ya krimiir bidi hauuwa, krīma saiir wakaeyoknam. Mi yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siya iriipi hiriinan siir nomiiyauin siiram warar timi aingwokwonanae. friig.

5

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim dimin biyie biyie imiirin wi sima nikwowaisii

¹ Mi yipiki hinina naingwo tibmii kani Jisis siya Kraiskin, yipikin Adi Komii siya nikropkiyin mi yio ti inkamin Adi Komii krimiir Wanin siir yinisimkin. Mi yipiki Ad iiram naingwokwonanaei mi siya siir yinisim iiramın wara timi aingwokwonanae. ² Mi krīma Adi Komii siiram naingwokwonanaei mi siir yai aiir wakaeyokna api mi krīma wi hainii ninokninkini nim krīma siir yinisim iiramar naingwokwonanaeikim. ³ Mi Adi Komii siya naingwokwonanaeiya saiir bwamkibwamin ya hininga krīma ti dimin taemin whiekakim siya hauuwim krīma tiram simiirar wakaeyokna iski. Mi ti diminim siya boinanım krīma tiram, yim wi hikak krimiir nrowaiginu rani. Niingaka. ⁴ Mi siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin yio wi dig nwo rani, Adi Komii siir yinisim imiir nikwowaisiyyim, simiir kirieya ini ti simiir siyiu bibiyeyim simiir kou ywowa. Dimusi rani, nim krīma Adi Komii siiram naingwo tibmii kanikim mi krīma wi digar nwowi ti siyiuin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin siir nikwowaisii iuguskiyim. ⁵ Mi wi dig nhinga nwowi ti

siyiu hiriinanin ti iikamim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowim sima nwowiyin? Mi tiriiginim yipiki hinina naingwo tibmii kaniyim Jisis Kraisi siya Adi siir yinisimkin, yim wi digar nwowi. Iriig.

Adi Komii siya bidi sibgu anaakninkii haiginiugiyim Kraisi siir dimin taeminim

⁶ Yio Jisis Kraisi sasaigin ti inkam nwiruwan ti nu iir niunaiiniyin. Mi siya op ha baptaisim mi mhoiya siya ina yaonamin paeyin hiiniya nironinkinin siir, siir nhie aeya naokiinaiiniyam. Mi iya siya ti nu iir niunaiiniyin, siya minam niunaiinikin siir nhie aeya mi siir op aeya sowar naokiinaiiniswowim. Adi Komii siir naeyiun siyairgin dimin taeminim simiir bwamkibwamin mi krimiirin siyar nisiimauugin hinin Jisis siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. ⁷ Dimin whoimuwan sima simaigin krimiir nisiimauuyokiyokiyamiyim hinin. ⁸ Adi Komii siir naeyiu ieya mi op, ta opa Jonki si baptais haiginiuwa Jisisni mi nhie aeya mi ta iya biya Jisis siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya sair ti swoki aingwowoknaki. Mi ti dimin whoimim yim dimin whiruwan siirarar nisiimauugin Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin. ⁹ Nim krima yayim inkamki boinim krimiir simiir wakaeyim mi krima ini simiirar wakaeyokna apim mi krima ti yayim Adi Komii siya boinimauuim siir yinisim iir simiir waka. Dimusi rani, siir yayi ini iki inkami yayim simiir haibura. ¹⁰ Mi yipiki Adi Komii siir yayi imiir wakaeyokna api mi siir kwoinin pa ninokninkinkii ta Adi Komii siir yayi ya kaimwowainga, ya saeya hinina boinka, Jisis siya kariir yinisimkin. Mi yipiki ti Adi Komii siir yayi imiiram naingwo tibmii kan karamae nwowi mi ti yayim yipiki biya Adi Komii siya boinim siir yinisim iir simiir waka karamae nwowi mi yio ti hiriinan inkamin ti hiriinan boiniyin yio Adi Komii siir niksisa. ¹¹ Ti yayim yim Adi Komii siya boinkikim krimiir. Siya krimiirin bidiyar whinkinsiis haiginiuwin mi krima wi inigak saikar nwoyokiyokikaeyami. Siya krimiirin ta hiriinan sairsi whinkinsiis haiginiugin ta siir yinisim iir siya nikropkiya sairsi. ¹² Mi yipiki kwoin whiruwa Kraisi siiram nwowi, yio wi hiriyyar nokwoyokiyokikaeyami. Mi yipiki hiriinan tir karamae nwowi, yio wi nanga nwowi. Iriig.

Krime hinina ninokninkini krimiir inigin wi omwaiyar hiriyyar nwoki waiyayokiyokikaeyamim

¹³ Ta yokwowa kara winkika dimusi rani, wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yinisim iir wakaeyokna apiyim kima dinokninkin hinin, wim kima wi inigak hiriyyar nwoyokiyokikaeyami. ¹⁴ Ya dimusi rani, ti hiriinan siyiun

krīma wī dimīnam Adī Komīi siir sriisi nīdid rani. Nīm krīma ina nīnoknīnkīnīm iya krīma Adī Komīi siiram srii dimīnam yīpīkī siir kwoīn iir wakaeyokna apiyīm siya krīmiir yai imiirīn wa wakaēi. ¹⁵ Nīm krīma ina nīnoknīnkīnīm iya siya tī dimīn taemīnīm krīma sriigiyīm siiram simiir wakaewīniyīn mī krīma pa nīnoknīnkīnkīi krīma simiirīn wa haii.

¹⁶ Mī yīpīkī siir nomīiyau iir kīgī siya dimīn biyīeyīn yīpīkī paeya nami omīn siir nam karamae nwowiyīn siir tiri mī siya Adī Komīi siiram srii mī siirīn wī siya whīnkīnsiis haigīniūwī mī ta hīriinan saiirsika siya wī inīgak hīriiyar nwokī sibgu oyokiyokīkaeyamīm. Mī tī inkamīn siya dimīn whīr tiri mī siya wī paeni omīn siir nami. Mī yīpīkī tī hīriinan tiri, yio wī paeya nami omīn siir nami. Adī Komīi siiramīn tī hīnīn inkamīn dimīn biyīeki naokīngugunankaiyīn siiram kīpī srii. ¹⁷ Dimīn taemīn kasa rani, yīpīkī iikam ima tīrim Adī Komīi siir yai imiir kīkīnwaimwaisiīyīm mī dimīn taemīn biyīe biyīeyīm sima tīriyīm yīm wī Adī Komīi siir tīr tani io siya nwowam mī sima wī ta hīriinan saiirsi nam tani paeni omīn siirīn.

¹⁸ Nīm krīma ta saiirīn ina nīnoknīnkīnīm yīpīkī Adī Komīi siir yīnisīm nwowī siya wī dimīn biyīe hīriiyar tīriyokiyokīyam tani. Mī tī hīriinan inkamīn siirīn Adī Komīi siir yīnisīm ieya kīgrīraowī mī ta hīriinan saiirsika Setan siya wī siir tīrbu rani.

¹⁹ Nīm krīma ina nīnoknīnkīnīm nīm krīma Adī Komīi siirīgīm mī tī iikam whīekakīm tī nu iir nwowīm, Setanīn yio inī simiir kīgrīraowan inkam ywowīn mī yīm sima wī siir wakaeyokna api.

²⁰ Krīma ina nīnoknīnkīnīn Adī Komīi siir yīnisīmīn yio bīdiyar yītīn krīmiir whīnkīnsiis haigīniūwam mī ta hīriinan saiirsika krīma Adī Komīi krīmiir Wanīn kīngīkīnīn siir asi nīnoknīnkīni yaeya Adī Komīi nwīr karamaeka. Krīma inī Adī Komīi siir yīnisīmīn Jīsis Kraīs inī saīka yamasuwīn Adī Komīi nwīrkinwīruwan sasaīrgīn mī siya ina nwowīn mī krīmiirīn siyar whīnkīnsiis haigīniūwī mī ta hīriinan saiirsika krīma wī asi nwoyokiyokīkaeyamī iīnokīnōkīn.

²¹ Tī kariir nomīiyauīm kara naīngwokwonanaeyīm, kīma tī tīdiyīuīm kamkīm sīm nīkrīmtio kuuwiyīn uruwai siyaowainan yīpīkī iikamkīm sīm hainaniyīm simiirsīyīn aru dwo. Iriig.

2 JON

Mi yokwo kwisaka Jon siya winkiya Grik simiir yaigin aiir, ya min boinkika Jon siya, wig aeya mi saiir yinisim ikim. Nhirim yim ta wig aiiram naingwo tibmiigim sima hinina naingwokim saeya iikamim naingwo tibmiiyim yipiki maeyau kwiruwa nwowim simiir hiriir swoki imbiyamim. Siya simiirin min boinkikin sima irni nwirnyam inanaingwokwowim mi kam bibiyeyim simiirsi mintiraowim yipiki Krais siir dimin taeminim simiirgisimiir niisiimauu karamae nwowim. Iriig.

¹ Kara Jonkin, Adi Komii siir piugana saiir biyan inkamkin mi ta yokwowa kara winkika wigim yipiki biya Adi Komii siya nimbim siir yinisim nwowam kimiiram. Mi saeya kimiiraram bi winkika, saeya kima mi kimiir yinisim ima kimiiramar winkika. Mi kara kimiiram nhami nhami naingwokwonanae rani, kanakana rani, iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiiram naingwo tibmiiyim sima warar winkika. ² Krima kimiiram asi naingwokwonanae. Dimusi rani, wara Adi Komii siir yai kibikibiyim kimiir kwoinawu nwokaiyim yim wi waraur hiriyar haiginonkworinukripkaii.

³ Kara hinina naingwowi Adi Komii siya mi siir yinisim ieya Jisis Krais krimiirin naingwoyimyo mi naingwobumbu mi iripa nongwomamair ae sowa hauugin mi ta hiriinansika sima wi krimiiram asi naingwokwonanae mi krima wi wadie nwoki sibgu owim iripa nongwomamairamin. Dimusi rani, nim krima siir yaimwokiyaimwo imiir wakaeyokna apkim mi irni nwirnyam naingwokwonanaekim. Iriig.

Krima iikamim simiiram daingwokwonanae

⁴ An kara ha wakaekin kimiir piugana saiir iikam nhirim yim ha wakaeyoknaekim. Dimusi rani, wim kima ti siyiumwokisiyiumwoin Adi Komii siya boinin krima tiram siir wakaeyokna tirin mi an kara ini maingimaingar ywokiyin.

⁵ Kara kimiirin ti hinina boinkikin, krima irni nwirnyam daingwokwonanae. Yim ti yaiyim tapar bi kwitkim. Yim ti yaiyim yim biigibii krima naingwo tibmii kana mi ha wakaeyim yim sima. ⁶ Mi krima Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwokwonanae mi krima siir yai imiir warar timi wakaeyokna ap. Biya siya krimiirin ti hinina boinkin, krima irni nwirnyam daingwokwonanae.

⁷ Iikam whiekakim bidi yinoopkiyim hinda tinda iikam imiir priyksasaeyam. Sima ti hinina misisae boinamkim,

Jisis siya iikam křimiiir pıunan nwonanikin mi siya nua tiriirin ha nuunaiinikin. Mi ti hiriinan siyiun ti iikam imiir sima niksisaeyin mi yim sima ini Kraiis siir sau omomnan ywowim. ⁸ Kima, kimasiyar mintiraona mi kima wari dimin kibi kibiyim kimiir kwoinau nwokaiyim Adi Komii siya haigiyumauuwim simiir simiira tirnanae, mhoiia kira wi dimin taemin kasa hai rani, kimiirin wi siya hauuwi.

⁹ Mi yipiki yai nhirim Kraiis siir yaiyim simaka ninkin haiginkii, Adi Komii siya wi saika nwo rani. Niingaka. Mi yipiki Kraiis siir yai imiir wakaeyokna api, Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowaniiyin wi saikar nwowi. ¹⁰ Mi inkam nwiirki niti mi siya Kraiis siir yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kira wi simiir kipi nikuna apninopkai kiriir omakanau hiriir namamin mi wi simiir kipi mi boinwin hinin, ha wit. Mi kira simiirin hinina kipi mi boin, Adi Komii siya ini kimakar nwowin mi kimiirin wi siya nwowaiginuwi iripa nongwomamair aeyam. ¹¹ Mi yipiki ti inkam biyie hiriinanin siir boini hinin siya wi saika nongwomamair aei mi yo tari siir nomiiyaugin mi dimin biyeyim yipiki biya ti inkam ieya tirim yim iriipi siir waraigim.

Nikopkaigiyan yai aeya

¹² Dimin kasakasa rani, kara naingwowim kimiir boinmimauuam mi kara simiirin pi yokwoni ara winki rani. Kara kimiir kignakiyam tiri mi ta hiriinan sairsika krıma wi iripa nwoki boinaiyim ti dimin taemin imiirin mi krıma wi maigimaigra niki inan oswowim. ¹³ Mi kiriir yokman yaowae budieya saiir yinisisimim, sima nokboinmamaigikim. Iriig.

3 JON

Mi mhoigimhoiiyan yokwowa Jon siya winkiya, ya siir nomiiyauwin yipikin siya naingwokwonanaeyin Gaias nikiuwiyin ya siiram winkika. Jon siya min boinkikin siyiu miyikin Gaia siya nwowiyin mi siya ninkinwamwarki boiniyin siyiu bibiyeyim inkam biyanin min dapiyin Daiotrefis siya tirim simiir. Iriig.

¹ Kara Jonkin, Adi Komii siir piugana saiir biyan inkamkin ta yokwowa kara Gaias kiriram winkikin, yipikin kara naingwokwonanaeyin. Dimusi rani, ni kira ini Adi Komii krimiir Wanin siirgisiir siyiu iirar nwowin.

² Ti kariir nomiiyauin kara naingwokwonanaeyin, kara ha naingwowi kira maki kipi nii mi yio ini mi owin kira hiriinan wadieyar mi owim kiriir kwoinin rirmiiya siya nwowiyin Adi Komii siiram wakaeyokna apam siir hiriinan dwo. ³ Kara ina ninokninkinin. Dimusi rani, nomiiyau nhirim ha nitim kariirin sima ini boini hinin kira Kraisiir yai imiirin ha sibgu wakaeyokna apikin. Inokinokin ni kira Adi Komii siir siyugisiyiu iirar napikin. Mi ta yaiya kariirin maigimaigra saeya nwowaiginugin. ⁴ Mi an kara hinina wakaekin, kariir nomiiyauim tariinanin sima ini Adi Komii siirgisiir siyiu iirar nwowin mi ti dimin hiriinanin kariir kwoinin siya hugrimkripkin maigimaigra komii nwowamin. Dimin whirki kariirin hiriinan bi tirkin maigimaigra kara nwowamin. Nningaka. Iriig.

Sima Gaias siir boinkim miyim siya miriyim wadiekinairgin

⁵ Wim kima ti nomiiyauim kara naingwokwonanaei ima wim kima Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir tirkim mi Adi Komii siir ikamim hinda tanda nwowim yipiki Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwiyim simiirin ini kimar kigriraowim. Kima simiir whwonkam imiir bi kig ninokninkinkim mi kima simiirin ina mi whinkinsiis haiginuwim. ⁶ Mi ikam nhirim ha nitim krimiiram mi ikamim Adi Komii siir piugana saiiram krimiirin sima ini boinmauni hinin simiirin kima whinkinsiis haiginugim. An kara hinina naingwowi kima simiirin hiriyar whinkinsiis haiginukripkai mi simiirin dimin taemin ha timi hauu mi ta hiriinan sairsika sima wi hinda tanda asi nami Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwamam. Mi ti dimin hiriinanin yipiki kima tirim simiir Adi Komii siya kimiir mi airam in ini maigimaigra ywokiyin. ⁷ Mi sima simiir om imiir haiburgigim mi ha namim Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwam mi sima

dimin taemin bi priihaigim iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kin karamae nwowiyim simiir hirankin. Nningaka. ⁸ Mi simiirin krimar whinkinsiis haiginu mi krime kigrirao mi ta hiriinan sairsika sima krime dimin taeminim wi yaripar tiri mi Adi Komii siir yai ima. Iriig.

Daiotrefis Demitrias sowa

⁹ Mi kara yokwo bidi winkyin ti iikamim ta maeyaua saiir hiranim yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiniyim simiiram. Mi yio Daiotrefisin, ti inkamin yipiki simiir biyan inkam nwowam naingwown siya kariir bi nikunakin siir kigriraowamin. ¹⁰ Mi ta hiriinan sairsika, iya kara niti mi ti dimin taeminim siya tirim kara wi kariir nini boinmimauuni, siya kinaopitkaigaiyu boinamim krimiir mi sima sima rani, siya nomiyauim yipikim Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwamim simiir boinkim hinin ha wit mi simiiram bi mi kiwawinkim simiir omaka hiriir namam. Nningaka. Mi ti iikamim yipiki simiir nikuna apninopkaiyam tirim simiir omaka hiriir, simiirin kimidiniya siya mi ikidu. Mi siya simiirin hindara bi nikidugin, siya simiirin hindara nikrip iuguskikin Adi Komii siir iikamim simaka hainanam. ¹¹ Ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima dimin biye kipi tir mi ti dimin taemin hiriinanim simiir kipi wakaeyokna ap. Kima ti iikamim yipiki mi miyik imiirara miriyim simiir hiriinan tir, yim sima Adi Komii siir iikamkim. Mi ti iikamim yipiki inokinokin dimin biye biyeyim sim tiranaeyim, yim sima Adi Komii siir iikam tani. Nningaka. ¹² Iikam whiekakim yim hinina boinkim Demitriasin yio wadiekin. Siir siyuin wadiekin mi siya inokinokin siyarin hinina nisiimauuwikin siya wadiekin. Mi nim krime iriipi hiriinan hiriir mi boinkim siirin, siya inkam wadiekin. Mi kima bidiyar yinokninkinim hinin krimiir yayim yim yai kaimwo imairgim.

Nikopkaigiyai aeya

¹³ Yayim kara winam tirim kimiiram kasa rani mi kara simiirin kimiiram winkyim pi boriisopi yokwoni. ¹⁴ Mi tariinanin kara wi kimimin tani wi kapi nitsauwi kimiiram, krimiir kignakiyam mi dimin taeminim wi krimar nwoki idwo boinaiyim.

¹⁵ Kara ha naingwowi kima iripa hiriir dongwomamair aekripkai. Nomiyauim tiranim sima krimiir nokboinmamaigikim sima krimiirin yapayapa nwinira nokboinmamaigikim. Mi simiir inig imiirar boinki, ti krimiir nomiyauwim yipiki waraur nwowim. Iriig.

JUT

Jutin yio Jems Jisis sowiir nomousimkin. Mi ta yokwowa siya wɪnkika iikamim Jisis siiram naingwo tɪbmiiyim simiiram. Mi ta yokwowa siya simiirin mɪn boɪnkikin sima kamim Adi Komii siir yaimwokiyaimwo aiir boɪnmimauu karamae nwowiyim yaeya yai boɪniyim simiirsi mɪntirao. Siya simiirin mɪn boɪnkin ti paekwosimɪn siya dimɪn biyie dimugi tɪrkin, mi iikamim dimɪn biyieki naokingugunankaiyim ti om whiso sowiir hiranim Sodom mi Gomora, mi Ken siyar yipikin siir nomousim iirar swoki isomaoɪn, mi yipiki tiriiginim dimɪn biyieni siyiun si napim yim wi iriipi hiriinan warar mi inkin tirkii ti kamim hindara priiyiksasaeyim simaka. Friig.

¹ Kara Jutgin yipiki Jisis Kraiss siir mi sɪbmiriuyan inkamɪn, kara Biyan Inkam Komiiyin Jisis, siir mhoigimhoiyan nomousim ieya, kara ta yokwowa iikamim yipiki biya Adi Komii krimiir Wanin siya nɪmbinim siir wakaeyokna apim kimiiram wɪnkika. Mi Adi Komii siya kimiiram naingwokwonanaeikin iikamim yipiki Jisis Kraiss siya kigriraowim kimiirim.

² Kara ha naingwowi Adi Komii siya wi naingwobumbu mi nongwomamair ae mi naingwonanae, wi kimiir nwoki hauumimirim. Friig.

Iikamim yipiki Adi Komii siir yai kibi imiir haimriyuwi, yim wi siyu biyie tiri

³ Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeyim, kara yokwo kimiiram win hauugiyam naingwokin ti dimɪn kibi kibiyim Adi Komii siya tirim krimiir nanmaiwarkainaim. Mi dimusi rani, ti niksise profet kamim kara kimiirin yai kirie pi dimɪn whirni boɪnki. Mi kima sibgu dokworɪnukripkai, yai kibiyim simiir wakaeyokna apamin, biya Adi Komii siya hauuwim whiekak krimiirar yipikim siir wakaeyokna apiyim mi ti yayim krimiirin iiyim kwirkikwiruwa hauugikin.

⁴ Kara ta yokwowa whisarii bi win hauugikin, iikam nhirim sima nɪmpriokim dimɪn taeminim sima naingwo tɪbmiiyim simiir kwoinau hir nwokaiyim mi sima kimaka nɪnkin itkim omakam kima hainaniyim Biyan Inkam Komii siir. Biya Adi Komii siir yayim inkamkim winim Yokwo Kominau, sima hinina boɪnkim, Adi Komii siya wi simiir nonkwobumbuninkini. Ti iikamim sima digumii Adi Komii siir bɪdi haimriiyugigim mi ti siir yai kibiyim ini sima kisina haigina simiir whindirraerim siyu biyie tirim. Sima digumii Jisis Kraiss siir

haimriiyiugigim mi siya siyaingn, yipiki krimiir kigirkakin inkamin mi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai.

⁵ Mi kima bidi yinoknankinim Adi Komii siir yai kibi kibiyim biya iki nhirim sima boinmauwim kimiir. Mi kara kimiir whin diriraerim naingwowi kima ti yai imiir naingwo warkainam. Biya, Isrelmi iikamim Biyan Inkam Komii siya kihainanikin Isibmi nu hirankin mi siya simiirin hiranki yikunani mi mhoiia siya ti iikamim simiir nhir imiir yisomsomaokao yipiki siirim naingwo tibmii karamae nwowim. ⁶ Mi paekwosim simiir nhirim dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim simiir biri sibgu wakaeyokna apkim. Mi sima dimin taeminim Adi Komii siya nimbiniim sima tirim simiirin wi omim ninomor kou hiranim wi simiir hir haiburgigi, maeyauwa sima nwowiyim simiir. Mi Adi Komii siya simiir nibwomambwo komiia saiir yauni haigigig mi ini hirar yonkwowim. Mi weyin sopni bidi yinimnirkaiyim, kamim mi biye mriiyim simiir hiriinan mi sima wi iia Adi Komii siya hidana iikam imiir wi saiirim nwokwokini. ⁷ Mi iriipi hiriinan ti om komii komiyo Sodom mi Gomora mi om nhirim sowiir kingiin hir nwowim simiir daingwoki. Mi sima ini wara iikam biyeyim kimakar nwowim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima hi iki kam nhirim sima sima nanai, wig aka nanai rani. Mi hiriinan saiirsika ti dimin biyeyim sima bidi kwiridwokaiyim simiir kwoinim. Mi Adi Komii siya simiirin pae biyeni nonkwobumbuninkinkim ya ta paeya ina pae niuyokiyokiiya saiir hiriinan ywowa. Ti hiriinan diminim yim aknainan krimiir nisiimauwi, diminim iikam biyeyim simiir nibiyami mhoiia.

⁸ Ti iikam biyeyim yipiki kima nwowim dimin biyeyim sima tiriyim ini Sodomian iikam biyeyim simiir hiriinana ywowim. Dimusi rani, ti kamim dimin sima naingwowim, sima dimin biye imiir tirkim, sima Adi Komii siya kigriraowim pi boriisopkim mi sima siyu biye Adi Komii siir oman paekwosimim simiir tirkim. ⁹ Bidi bidiniyarin biigibiyan paekwosimin Maikel, nikuwiyin, siya mi Setan sowar ninkinwamwarki boinko, yipiki Moses siir piuis biye aiir hainakii. Maikel siya bidi yinoknankinin ti siyu hiriinan nokwao yai boiniyin yio miyik rani, mi siya siirin io yai bi mi boinkin siya iki yai bibiyeyim sim boinin. Niingaka. Siya hiriinanara boin Adi Komii siya kiriirin wi ti yai bibiye imiirsi boinwokiyopnatkaigi. ¹⁰ Mi ti iikam yipiki kimaka nwowim yim sima yai biye ti diminim sima ninoknankin karamae nwowim simiira nibumbuwikim mi ti diminim sima priidiraerar whaowaeiyim yim ini niimauan wraisuim sima priidiraerar whaowaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. Yim sima simiir kwoinkar naingwowim simiirar

napikim yim sima wi simiir tioidwomai. ¹¹ Kaimwowainga, simiirin wa tioidwomai haiginiuwi mi sima dimin biyeyin biya Kenki tirin simiir hiriinan wakaeyokna apikim. Mi sima Adi Komii siirimar naingwokwo nanaeikin mi iikam nhirim simiiram warar. Mi sima simiir kwoinim bidi yinkpit haigiyin dimin biye biya inkam Balamki siya tirim simiir wakaeyokna apikim, siya Isrelan iikamim simiir niksisaekim. Dimusi rani, siya umir haiyim naingwokin. Mi simiirin siya wa nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Dimusi rani, sima dimin biye tirkim, Koraki si nantamyiriyira Adi Komii saika sair hiriinan tirkin, iya siya Moses siir maeyau aair nokwokairinam naingwowin. Mi siya wi kigriraowan inkam siya nwoki owim. Mi Adi Komii siya siir bi kigninkinkikin mi siya ini siirar kwisomaokiyin. ¹² Mi ti niksisaekim iikamim ini siya komi komiiyim whii komii solwara aowa hir nokwokwomaiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iya iki siyaii komii komiiyim sima nitiiyim mi ti siya imiir naeyikuiuiuyim mi siyaii pa niyikimkirki mi ti iikam hiriinanin kinaka naeyim iya Jisis Kraisi siya naowa sima sair swoki aingwowarkaigikim mi sima nidid rani, kima igao yai simiir boinsi. Sima, sima simar kigriraowikim. Sima niwiipai niwiipaiyim inkam nwirin whin diriraerar karamae nwowiyim simiir wakaeyokna apikim mi sima ini wauwim opudki hughainamiyim mi nao kin karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini paeyin nae bud karamae nwowiyin iya iikamim sima hinin ninokninkiniyim ti paeyim simiir ii aeya nae budana. Sima ini paeyim ninanbimbirnam mi ha naonamim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi iikam nhirim sima nikrimtiowi simiirin harara. Dimusi rani, sima nae bi budgim. ¹³ Ti niksisaekim iikamim ini ieyin owieki nakiyim ini siir hiriinan ywowin. Mi ti dimin biyeyim ti iikam ima tirim ini ieyan whopiirim ida nwowim iikamim sima kigam ini simiir hiriinan ywowim. Iikamim yipiki digumii Adi Komii siir yai kibiiyim simiir haimriiyugigim yim ini nauunim maeyau biya sima nidwowim ninomor kou hir simiir haiburgigim mi ha ninoopamim maeyau maeyau ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya bidi yimbiniin maeyauwa nibwomambwonan nwowiya ti iikam hiriinanin simiirin sima nwoyokiyokiikaeyamim.

¹⁴ Bidi bidiniyarin inkam nwirin Inok nikiuwiyim, Adamni yinneyin, yayim siya winboinkiiyim Yokwo Komiiinaw kima wakae, Biyan Inkam Komiiyim wi siir paekwosimim dimin whirki kimbu karamaeyim simaka niti ¹⁵ iikam imiir hidim mi iikam biyeyim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi idowiya nwokii mi dimin biye sima tirim wi idowiya mi inkin okii mi iriipi hiriinan yai

bibiyeyim biya sima nigbumbu boinim Adi Komii siir yim wi idowiya wara mi inkin okii. ¹⁶ Ti niksisaeei iikamim sima boinainanaeyim mi iikam nhir imiir boin huriyiuwi dimin taeminim nimbiamim simiirsi. Sima diminim simiir kwoinki naingwowim simiirar wakaeyokna apikim. Sima simiir inig imiirar hainanaeikim mi pi hiniina mi boinainanaei, krma dimin whirki bi kimbugim mi sima yaiiop pi iikam nhirim simaka ninuwi mi hiriinan saiirsika sima minim tirkim diminim sima naingwowim simiir hiranki haiyam. friig.

Kima sibgu dokworinu mi Adi Komii siir yai miyik miyikim simiirarar wakaeyokna ap

¹⁷ Kima rani, ti iikamim wim kima ti dimin taeminim nimbimbiyamanim simiir daingwoki, ti aposel kamim yipiki Jisis Kraisiya nokmwim okwoim siir yai kibi imiir boinmimauuwim simiirar naingwoyokiyokigim, ti dimin taeminim sima boinim wa nimbiamim. ¹⁸ Mi sima kimiir boinmauwim mhoiyya iya ini kingiin nita Jisis siya swoki iti mi ta ii aairin iikam nhirim wi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim wi simiir bointrop iei mi yaibu wi simiir mi iewaiyiuwi, mi wi simiir mingigini mi sima wi dimin biyeyim simiir kwoinki naingwowim wi simiir wakaeyokna api. ¹⁹ Mi ti hiriinan iikamim sima ninikibiri yipiki iikamim Adi Komii siir isidanim simiirin, sima dimin taemin nuan iikamim simiir kwoinki naingwowiyim simiir wakaeyokna apikim, Adi Komii siir naeyuin yio simiir hir nwokai rani. ²⁰ Mi ti kariir nomiyauim kara naingwokwonanaeyim, kima irni nwirni ti whinkinsiis haiginu Adi Komii siir Yai Win Kibiya yipiki kima wakaeyokna apiya kimiir whinkinsiis haiginuwam kimiir naingwo tibmiiya kirie saeya nwowim. Kima Adi Komii siirim kwisboin diminim mi Adi Komii siir naeyuin siir kigninkinwin siya kimiir nwoki whindiriraerar haiginuwim ti dimin imiirin. ²¹ Kima Adi Komii siir sibgu wakaeyokna apikim mi ta hiriinan saiirsika, siya kamiirin wi hiriinar nwoki isiimauu kripkaiyim siya kamiirim naingwokwonanaeikin. Kima iya mhoiyya Biyan Inkam Komiiyin Jisis Kraisiya swoki iti mi dimin miyik kimiir tirni ta kimiir mi aiirsi mi kima omwai saika waiyayokiyokiyana saiirim dwokwokin. ²² Kima iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiirim naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginuwim mi yim iki iikam nhirim simiir kwoin imiir kiyai dimin biyeyim simiir wakaeyokna apim mi sima wi ninokninkin tani piki hiniin siyu ikin sima napanin. ²³ Wim kima iikam kasakasa whindiriraerar tani mi simiir kwoin imiir kiyai dimin biye simiir haiburgigim inkamin diminin paeya nakainamiyin mi ha nanka hainaowidiyin siir hiriinan. Kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei

m̄i s̄imiir wh̄indiriraerar haiḡin̄i u s̄imiir kwōin im̄iir kiyaiȳim dim̄in biȳie im̄iir haiburgiḡim m̄i k̄ima, k̄imasiyar tim̄i m̄intaraona. Dimusi rani, t̄i s̄imiir dim̄in biȳieȳim sima wakaeyokna apiȳim w̄i k̄imiir kwōin im̄iir kiyaīi m̄i k̄ima w̄i s̄imiirar m̄i ink̄in wakaeyokna api. Iriig.

Jut siya Adi Komii siir in̄iḡ īir hainank̄in.

²⁴ Kara ha naingwowi iikam kr̄ima Adi Komii siir hainan prapraski ȳip̄iki kir̄ie kom̄iigak̄in, siya w̄i k̄imiir wh̄ink̄insiis haiḡin̄i uwi k̄ima w̄i dim̄in biȳie s̄imiir wakaeyokna ap rani m̄i siya kir̄ie kom̄iigak̄in m̄i siya w̄i digar nwowi k̄imiir kwōin bud̄in m̄īiȳik̄im̄īiȳik̄in siir nwōwaiḡin̄i uim̄ siir whwonkam ida īiya siya iikam im̄iir h̄idi, īiya, īi aeya diḡii m̄i k̄ima w̄i māirḡimāirga kom̄iigak̄in nwōwi. ²⁵ Kara ha naingwowi kr̄ima Adi Komii kr̄imiir Wan̄in siir in̄iḡ īirar hainan, t̄i inkam nw̄iruwan sik̄isiyāirḡin̄ ȳip̄iki kr̄imiir nanmaiwarkainan t̄i dim̄in kibiȳim bīiya kr̄imiir Bīyan Inkam Kom̄īiȳin J̄isis Krāis siya t̄ir̄im s̄imīirsika. Kara ha naingwowi siya in̄i kir̄ie h̄ir̄īiyar nwok̄r̄ip̄kaiȳin m̄i dim̄in taemin̄im in̄i siyar k̄iḡirkak̄im m̄i dim̄in taemin̄ wh̄iekak̄im s̄imiir bīiḡibīiȳin in̄i siyar nwow̄in, bīiḡibīiyar wh̄īūinunan m̄i tariinanar yamwonīȳin, siir in̄iḡin w̄i kou h̄ir̄īiyar nwoyokiyok̄iḡiyami m̄i siya t̄i h̄ir̄īinan siȳu īirar t̄i oyokiyok̄iyam. Iriig.

REVELESEN

Ta yokwowa saiir winkyiyin inkamin Jonkin, Jisisni mi kigna miriyyin inkamin siya. Ti Jon nwiruwan yipikin Jisisni yai win kibikibiyim sim niki winkyiyin mi yokwo kwoimim siir inigi nwoki ikim sasa kinairgin ti Jonin. Mi iya Jon siya waibiyie namwoiun siya inkamin maeyauwa mi biyie miriyya saiir hir hugripkiikikaiyyin siir hiriinan nwokin iya siya mhuusimin Patmos nikuwiyin whi komii saiir whi idopwoniya nidwomaiyyin siir nwowa. Mi siirin kimidiniya Adi Komii siya tirki nhwonan whinkigmimikim mi siirin kimidiniyan Jisis siya yiisimauu dimintaeminim mhoiyya nimbiniyanim simiirin. Mi Jisis siya dimintaeminim siya kigim simiir boinkikin siirin siya simiirin yokwoni winaowidim mi iikamim naingwo tibmiiyim piugan iriyyar kwiso sowiirim simiirim hauugiyim. Mi yokwo iriyyar kwiso siya winkyiyim simiir mhoiyyan, mi ti dimin taeminim mhoiyya nimbiamanin yim siir nhwocar kigmimikim. Mi iya hik komii aeya nimbiamana, Setan siirin wi Jisis siya nokwokopougigi. Mi om Jerusalem winin yio wi panin panina namisi imbiyami. Mi ta hiriinan saiirsika tiriiginim yipiki simiir inigim ta yokwowa iikamim yipiki omwaiwaiyayokiyokiyanim simiir inigi nwowa saiirin wi wara nwo rani. Niingaka. Iriig.

¹ Ta yokwowa kara dimin taeminim yipiki Jisis Krais siya niisimauuim kariir simiir win boinkikin. Biigibiiyyin Adi Komii krimiir Wanin siya ti digworaekwo imiirin Jisis Krais siir niisimauugin. Mi simiirin siya wi hiriinan saiirsi nwoki isiimauuim siir miyyan kamim krimiirin, ti dimin taeminim nimbiniisasauwanim. Mi Jisis Krais siya yikropki Adi Komii siir paekwosimin Jon kariiram siir miyyan inkamin mi ti dimin taemin imiirin kariirin siya wi hiriinan saiirsi boinmimauuwi. ² Mi Jon Kara ti dimin taeminim simiirin ha kigin mi ti yayim yipiki kariir wingar wakaeyim, simiirin yim yokwoni kara bidi winkyiyim. Mi ti yayim Kara winkyiyim yim Adi Komii siir yaigim mi sima iriipa hiriinan Jisis Krais siir warargin. ³ Mi iikamim ti yai imiir mwaini mi Adi Komii siir iikam nhirim sima simiir wakaei mi sima whiekakarim wi maigimairga nwowi. Mi iikamim ti yayim yipiki Adi Komii siya tirkiyanim mhoiyya nimbiamanin simiir wakaei mi sima simiiram naingwo tibmii kani mi simiirin wadie tiri mi sima wi maigimairgar nwowi. Dimusi rani, iya ti dimin taeminim sima nimbiamana ya ini kingiin nwowa. Iriig.

Jon siya yokwoim Adi Komii siir iikamim om iriiyar whiso simiir hiranim simiiram winkika

⁴ Kara Jonkin, ta yokwowa kara winkiya saeya Juda iikam nhirim Adi Komii siirim ti om iriiyar whiso simiir hiranim nu haimii Esia hiranim wi kimiiram win hauugi. Kara ha naingwowi tiki Adi Komiiyin yipikin biiyar nwowin mi ti tariinan mi owin mi mhoiyya wi hiriiyar swoki oyokiyokiiyanin kimiirin wi wadie siya nwowaiginuwi mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aekiyamim naeyiu miyikin yipiki insii iriiyar whisa nwowin siya siir whwonkam ida nokwowi ipiyya yipiki Adi Komii siya nidwokaiya iikam krimiir kigirkakam, kimiirin wi wadie siya nwowaiginuwi mi kima wi iripar nongwomamair aekiyami. ⁵ Kara ha naingwowi, sima mi Jisis Kraisi siya kimiirin wi simar kinsiin haiginuwi mi kima wi iripa nwoki ongwomamair aeyim. Kraisi siya Adi Komii siir yai imiirin bidiyar sibgu anaakninkii haiginuwin. Siyargin inkamin yipikin biigi bii Adi Komii siya hidninsiin idwowin siya naonama saiir mhoiyya mi siya ini omwaiyar swoki waiyayokiyokiii. Siyargin inkam komiigi komiiyin, yipiki wi iki inkam komii komiiyin yipiki wi ti nuan iikamim simiir kigirkaki, simiir kigirkakanin. Siya krimiiramar naingwokwonanaeikin mi dimin biyeyim krimiir kwoinawu nwokaiyim siya bidi haiyoprindiyumiigiyim. Dimusi rani, siya bidi iki aowin mi siir nhieya bidi mi aokiinainama. ⁶ Siya krimiirin hiriinan minam tirkin, krima siir pugana saiir inkam komii komii nwowim. Mi krima yapa yapa nwonra Adi Komii siiramim iikam nhirim simiiram kwisboin pris inkamim sima tiriya saiir hiriinan. Mi krima wi siir Adin siir dimin taeminim yipiki Adi Komiiyin wi simiir nwoki tirim. Kara ha naingwowi, Jisis Kraisi siya wi inig komiigi komii iirar haii mi siya wi iikam imiir kigirkaki mi siya wi kirie komiigak hiriiyar nwoyokiyokikaeyami.

⁷ Kima wakae, Kraisi siya wi waua saiir nidwokainaini. Mi iikam whiekakim mhoiyya sima wi siirar kigwini. Thi, tiki Juda iikamim yipiki yaii nini kamim simiir tirim siirin tidiyini sima ninkin irinu aokiyam mi sauni sima mi itam sima siirin wa mi kigwini. Mi iyya siya niti mi iikam whiekakim ti nuin siir tiranim yipiki siir karamae nwowim, sima siir kigwini mi simiir kwoinim wa naingwo ididwini mi sima wi nhaminhami nou rani. Ta yaiya yai kaimwoka.

⁸ Mi Adi Komiiyin inig komiigi komiigakin siya ha boinkin, dimin taeminim simiir biigi biiyin ini karar ywowin mi iyya sima nimbiyama an kara tapaiirin hiriiyar nwokin mi an kara tapaiirin wi hiriiyar mi owi iyya sima digii. Siya wi kirie

hriiyar nwoyokiyokikaeyami inokinokin mi ta siya nwowa mhoiia siya wi hiriinanar swoki owi.

Nhwonan Krai siir whinkig ieya.

⁹ Kara Jonkin, kara Adi Komii siir puganim kimiir inkam nwirkin. Dimusi rani, krima ini Jisis Krai saikar yama-sukikinim mi iikamim krimiirin dimin biye asi tiri. Mi krimiirin Jisis siyar whinkinsiis haiginugun krima hik ti dimin bibiyeyim simiirsi haiya. Mi iripi hiriinan, krima tariinanin ini iripa siir pugana sairarar nwowim. Mi an kara Adi Komii siir yaiya sairin iikam imiir bidiyar mi boinmimauwin. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Krai siir boinmimauugin mi sima kariirin ha nonkwowim mi sima kariirin kimidiniya nu haimii whirin whi idopwoniya nidwomaiyin Patmos dapiyin siir hir yatkinugig. ¹⁰ Mi biri kimiminkikin, Biyan Inkam Komii siir iya Adi Komii siir naeyuin ina yitin kariir kwoinawu tiriir mi kara nhwo ha whinin mi karar wakae inkam nwirin kariir digiwa boinkiyin, siya pranae pranae bi kauwok boinkikin mi siir yaiya kingiin kingiin bi nyeknakika hapi kidgi maskika. ¹¹ Mi kara siya boinkiya hinin sair wakaekiyin, kira dimin taeminim kira kigin yokwoni winpriginaowid. Mhoiia kira simiir kigi mi kira simiirin wi iikamim yipiki Adi Komii siir pugana sairim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim ti om iriyyar whiso simiir hiranim, Efesas, Smena, Pegamam, Taiataira, Sadis, Filadelfia mi Leodisis, wi simiiram hauugi.

¹² Mi kara ina iyaeyimiyokaokiyin, yipiki ti kariir boinkiyin siir kigam. Mi ta kara niyaeyimiyok kooa sair mhoiia, karar kigi, yukid iriyyar iso golni nonkwokwowim hirar nwowi. ¹³ Mi ti gol yukidim simiir bopwonau nokwokaiyin irin, yo ini inkamnan yowwin. Mi yuis bribriya siya niya ini siir iga hirar yauuni tioia. Mi puopa siya mi kikoga ya golni mi onkwokwoka mi ya ini siir ii aiirar kwakikogriowa. ¹⁴ Mi siir mwoin mi kan aka yo ini wau whisinana yowowo mi siir nhwowo yo ini paenan yuyakiyo. Mi siya dimin taeminim iikam krimiir kwoinawu nwokaiyim wi hriiyar prikig imoki.

¹⁵ Mi siir iga kwiso yo ini aeyinin yipiki inkamki nanagiiyin paenau mi ha niuyakiyim, hiriinan niuyakiko. Mi kara siir yai aiir wakaekiyin mi siya pranae pranae bi boinkikin, ini opa mhuanki naokiinainiia ini sair hiriinan yowowa. ¹⁶ Mi siir ina iniga nauun iriyyar iso simiir yonkwo. Mi karar mi kigi nhirida yipiki mirmii mirmii iokakinar nwowa siir yai hirankar kiniwokitkinaninii. Mi siir whwonkamn biyein nabie bopwo whwowyin siir hiriinan niuyakikin. ¹⁷ Mi iya kara siir kigiyin mi kara ini siir igmiiga kingiinar yakai igrarkinam inkamin yipiki naonamiyin siir hiriinan.

Mi siir ina iniiga kariir nonkwokiya mi siya ina boinkiyin kariirin, kipi nidad. Kara ti inkamin yipiki dimin taemin ima nimbiam karamae niki owa ha nwowin siya mi kara wi wadie hiriyar swoki oyokiyokiyami. ¹⁸ Karaigin omwaiyar swoki waiyan. Biya kariir kam ima nisomaokiyin mi kara ha naonamkin mi kira kariir kaoki, kara wi hiriyar nwoyokiyokiikaeyami. Kara kirie ina nonkwowin iikamin yipiki naokaowim simiir tirkiyanin paeni omin siir namam mi Adi Komiiini omin siir hiriir mi ikropkiyam simiirin, wadie sima sibgu okiyamam. ¹⁹ Mi kira ti dimin taeminim kira kigim simiirin yokwoni winaowid dimin taeminim ti tariinan tirim mi dimin taeminim mhoiia nimbiniyan ikim. ²⁰ Mi nauun iriyyar iso yipiki kira kigim kariir ina inignau nidwokaiyim mi gol yukid iriyyar is iko, yim hindara nikrigim. Nauunim yim ti om iriyyar whiso simiir hiran inkam komii komii ima yipiki Adi Komii siir piuganim simiir iikamin ti om iriyyar whis owiir nwowiyim simiir kigiraowiyim yim sima. Mi gol yukidim yim iikamin ti om iriyyar whiso simiirim yipiki Adi Komii siir kigna apiyim yim sima. Iriig.

2

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamin om Efesas hiranim simiir boinkin

¹ Mi siya kimidiniya kariir boin, kira ti dimin taeminim simiirin yokwoni winki inkam komii komiiyin yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir iikamin simiir kigirkakiyim om Efesas hiranim simiiram. Kira ti yayim simiir winki, kara Biyan Inkam Komiiigin, inkamin yipiki nauun iriyyar iso sim nonkwowin kariir ina inig aair. Kara ini iikamin nu haimii Esia warauranim ini kimakar napriririn mi wim kima ini ti yukid iriyyar iso simiir hiriinan ywowim. ² Kara bidiyar yinokninkinin miya bidu bidu aonii kima nanaeya mi kimiir kwoin komiiyin saiiram mi aingwowin. Mi an kara ina ninokninkinin wim kima iikam bibiyeyim simiiram naingwo rani mi wim kima triiginim yipiki inokninkin aposel inkamnan niksisaeyim simiirin bidiyar mi kinankuim mi dimin taeminim sima boinim mi sima tirim simiirin bidiyar mi wakaeyim mi kima simiirin bidiyar mi hidim mi kima bidiyar mi inokninkinin hinin, sima aposel inkam tani yim niksisaee inkamkim. ³ Mi iriipi hiriinan, kima kariiram nhami nhami bi naingwo tibmii kangim mi kima kariir kinsis haiginuwamin bidiyar mi miriyyim mi kima piugi bi piyaokim. ⁴ Mi kara kimaka margimairga nwo rani. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Biya iya kima biigi bi kariir yai aair wakaeyokna apa, kima kariiram npranae pranae bi naingwokwonanaeikim mi tariinanin

kima kariiramın kımii naıngwokwo rani. ⁵ Mııya yıpiki bııya kima mıriıya kariiram mı ha naıngwokwonanaeia kariiram, saıiram tı swokı aıngwoki. Mı kima nıkiıgiya saıiram tı swokı aıngwoki, kima sıyü bıyie iırin digıumii haimrııyugig. Bııya kima kariiramın nhami nhami bı naıngwokwokım mı tariınanın kima ini hindarar yikii iuguskiyim. Mı kima dimın taeminim bııgi bıi kimar niki apım simiırar tı swokı ap. Mı kima hıriınan tir karamae nwowi mı iıya kara nıti, kımıir nonkwobumbunınkınam, kımıırin wı kımıir yıkıdim simiir hıriınan kara kisısana haıgini mı sima wı maeyaua sima nwowa wı saıir nwo rani mı kımıırin wı kara nonkwobumbunınkini. ⁶ Mı dimın whırin kara naıngwokwowıyin kima napam yıo tı sı, kima dimın bıbiyeyım yıpiki iikamkım sim napım Nikolaskı sı tirım simiıram kipi naıngwo. An kara iriipi hıriınan tı digworaekwowım yıpiki sima tirım simiıram mı aıngwo rani.

⁷ Kima wakae mı sibgu daıngwo omok tı dimın taeminim Adi Komii siir naeyıın sıya boınmımauwım kımıir, wigkam kima yıpiki siir yai imiir wakaeyokna apım mı iikamım yıpiki hıriıyar niki hougwokrıpkaiyim tı dimın bıyeyım yıpiki kımıir kwoin imiir kiyaiyim simiir mı mhoııya Adi Komii sıya kımıırin wa kıgnınkınkıi siir numır aıir namamın mı kima wı paenidin yıpiki kımıir whınkınsiıs haıgınııwanın wı siir naei iınokıınok hıriıyar nwoyokiyokııkaeyamam. İriig.

Jısis siir yaiya Adi Komii siir iikamım om Smena hıranım simiir boınkın

⁸ Kira tı yayıım simiir wınkı inkam komii komııyım Adi Komii siir piıgana saıir iikamım simiir kigrıraowıyım om Smena hıranım simiıram. Kira tı yai imiırin wı hıniına winboınkı, tiki yayıım yım kariırgım yıpiki bııyar nwowın iıya digworaekwo ima niki imbiyam karamaeyar niki owa mı kara wı hıriıyar swokı oyokiyokııyami. Kariırin inkamkar bıdi iki isomaokıyın mı kara ha naonamın mı kara ina swokı insiın idwowın. Mı ini omwaiyar swokı waiyan. ⁹ Kara bııyar nınoknınkınkın, warı dimın bıyeyım tı tariınan kımııram nıtım simiırin mı kara ina nınoknınkının iikam kima paeprik-abgım mı kima dimın taemin hırii hırii karamaeka. Dimusi rani, wım kima kariir wakaeyokna apkım. Mı wım kima Adi Komii siir dimın mııyık mııyıkım simiir nonkwokım. Kara ina nınoknınkının, yai bıbiyeyım iikamım kimaka nınkıkinım sima boınım simiırin. Sima tı hıniına boınkım, sima Adi Komii siir piıgana saıirgısaıir Juda iikamkım. Mı kara pi tı hıniına boınkii, sima Juda iikam kıngıkin tani sima Adi Komii siir bı wakaeyokna apkım, yım Setanı piıgana saıir iikamkım. ¹⁰ Tı dimın taemin bıyeyım tı iikam bıbiyeyım

sima tirim kimiir simiirsi kipi nidid. Wakae! Ti iikamim simiir kwoinim wi Setan siya kiyaii mi kimiir nhirim wi sima haii mi kimiirin wi maeyauwa mi biye mariiya wi saiiir hugripkikaigii. Mi ta hiriinan siya kinankiuwi kimiirin, yio wi minam kinankiuwi, kima wi kariir namisi wakaeyokna api, iyie? Wi kariir wakaeyokna ap rani. Sima kimiirin iiyim wi iuura tirbumbuninkin haiginuwi. Mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi isomaowamar minki windi, kariiramim wi hiriyyar daingwo tibmii kin kripkai. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara tirkii, hiriyyar nwoyokiyokikaeyamam Adi Komii saika.

¹¹ Mi kima ti Adi Komii siir pugana saiiir iikamim, kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyuin siya boinmimauuwim kimiir simiiramim. Mi iikamim yipiki inokinokin dimin taeminim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiir nikwowaisii mi mhoyia ti dimin bibiyeyim paeniyim, yipiki wi iikam imiir nuwi, sima wi ti hiriinan iikam kibikibiyim wi kimiir wara nipimpar tani. Niingaka. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Pegamam hiranim simiir boinkin

¹² Kira ti yayim simiirin yokwoni winki, inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir pugana saiiir iikamim om Pegamam hiranim simiir kigriraowiyim simiiram. Kira ti yai imiir winkii mi wi hinina boinki, tiki yayim yim kariir yaigim, ti inkamim yipiki kamkuuin si nonkwowin, yipiki mirmii mirmii iokakinar nwodigo. ¹³ Kara ina ninokninkinin omin kima nwowiyin ti om komiiyin Setanki si nitin, siya kigirkakiyin mi kima wari om iirar mi oki windi, wim kima kariir yai aiirin wa sibgu wakaeyokna aingwo tibmii kani. Mi taka iya inkam biyeyin siya nipimpara kariir miyan inkam kibi iir Antipas yipiki kariir yai aiir boinmimauuwim iikamim simiir mi sima siirin ini wari omin kima nwowin ini siir waraur yisomaowin, yipiki Setanki si nitin, iikamim sim kigirkakam. Mi kima kariirin digiumii bi haimriiyugim kima kariiramim hiriyyar wakaeyokna apkripkaigim. ¹⁴ Kima wadieyairgim mi an kara kimaka ti digworaekwo nhirim simiirsiiyin maigimaigra nwo rani. Kimiir iikam nhirim yipiki kimaka waraur nwowim om Pegamam yim sima Belamni dimin teaminim sim napikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nwirin Belak nikiuwiyin siir yiisiimauu, siya Isrel simiir iikamim simiir kwoinim wi panin panina nikpitmai mi sima wi dimin biye tir karamae ha niki owim. Sima naeyim yipiki inkamki ninkin imiyyaeyim uridyiu bibiyeyim sim, simiir bidi yaeyim. Mi sima ha namim mi sima kimidiniya hi wig imakar prinanaeyam. ¹⁵ Mi

kima ti hiriinan iikam bibiyeyim kimaka waraurar mi owim, ini hiriyyar mi kignnkin owim. Yim sima yai bibiyeyim yipiki Nikolasni iikamim sim nowomwarkaiyuwim simiir napikim. ¹⁶ Mi kima wari dimin biyeyim kimiir waraur nwowim simiirin digiumii haimriiyugig mi kimiir kwoinim ti kisina haigi mi simiirin kimiir warauranki ti nhinikriropkisasauugi. Mi hiriinan tir karamae nwowi, kara niti, kara wi ti inkam hiriinanim yipiki ti yai bibiyeyimiir napim wi yaii simakar ninii. Mi kara yaiya wi kariir yaigiyagar kaokwo boinkii mi sima wa namkii. Mi simiirin wi sima nonkwoninwomwairninkin haiginugigi yi ti kamkiu iirsika, yipikin wi kariir yai tiranki niti.

¹⁷ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Siya ti hinina boinkin, yipiki kima ti dimin biyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiirsiiyin hiriyyar nokworinukripkaii mi kimiirin kara wi yaeya dimin miyyik hauwi, diminin mananin yipiki ti kariir om tirar niki haigiprakaiyin. Kara kimiirin ti dimin hininim sim hauwi mi ti siiya whisininin yipikin yaeya inig sima winkiiyin yio wi warar ninkin hauugi mi ti inigin sima winkiiyin yio wadie ieyairgin. Tiki siiyan yio min nisiimauugin kara kimiiram naingwokwonanaei. Mi ti siir inigin wi inkam nwrki swoki inokninkin tani. Niingaka. Inkamin ti siiya iir haiyin wi sasar ninokninkini siir inig iirin. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Taiataira hir nwowim simiir boinkin.

¹⁸ Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Taiataira hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigirkakiyim simiiram winki. Kira yaiyim wi ti hinin yaiyim sim winki, kariir nhwona nhiso paenan niuyakiko mi kariir iga kwiso kirieko mi wadieyairgo yo ini aiinin yipiki whisinin nwowiyin mi ha niuyakiiyin yio ini siir hiriinan yuyakiyin.

¹⁹ Kara dimin taeminim yipiki kima tirim simiirin ina ninokninkinim. Kara ina ninokninkinin kima iikam nhiramin ina naingwokwonanaeiyim. Kara ina ninokninkinin, kima kariir yai aiirar sibgu wakaeyokna apikim mi dimin miyyikar mi tirikim mi ha mi itmailhougwokripkaiigim dimin bibiyeyim kimiir tiriyim yipiki ti iikam bibiyeyim sima ninkikin tiriyim kimaka mi ti dimin taeminim ti tariinan kima tirim yim ini wadieki wadie ywowim. Yim ini dimin taeminim biigi bii kima wakaeyokna apim yim ini simiir haiburim. ²⁰ Mi dimin taeminim kima tirim yim wadiekim. Mi kara maigimaigra nwo karamae kimaka dimusi now rani, ti dimin whiruwan siirsika. Taka wig biyeyea yipiki wig biyeyea

min dapiya Jesebel saiir hiriinan nwowa, yipiki ha niksisaе boina saeya profet wiga mi kima saiirin kimidiniya hiriyyar mi kigninkin okripkai kima waraurar saeya boin saeya profet wiga. Mi iikamim simiir kwoinim yayim saeya boinim simar mi kiyai. Saeya minam boinimauuga iikamim yipiki saiir wakaeyim simiir kiyipsibgiyim mi sima pi dimin biyie nwoki tirim mi pi hi min nwoki priininaeyim mi naeyim yipiki kamkim sim ninkin imiiaeyim uruwai siyaowaini simiir bidi yeayim. ²¹ Kara ii nhirim saiiram bidiyar mi imbinim saeya ti dimin biyieyim simiirin digiumii haimriiyugigim mi saeya hiriinan tiram bi naingwoka. ²² Mi hiriinanki niuwi, ta wig aiirin wi kara nipimpari mi iikamim yipiki saiir wakaeyokna apim, yim wi kara tirkii kara nonkwobumbuninkinam mi ma minki niyam mi sima wi maigimaigakak nwo rani. ²³ Mi saiir yinisisimim yim wi kara nisomsom aokao digii. Mi wim kima iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yipiki kariir wakaeyokna apim, iki hinda tindanim wa ninokninkinkii ta saiirin, kara dimin taeminim iikam kimiir kwoinaw nwokaiyim simiirin ina ninokninkinim. Kara dimin taeminim kimiir kwoinaw nwokaiyim simiirin ina ninokninkinin mi kara wi dimin kibi iirar namisi tiri, iyie? Wi dimin biyie tiri kimiirin.

²⁴ Mi wim kima Taiataira warauran iikam nhirim, wim kima saiir yai bibiyie imiir bi wakaeyokna apkim. Kima saiir bi wakaeyokna apkim ti dimin taeminim yipiki iikamkim sim boiniyim hinin Setani dimin komii komiigim. Mi kara kimiiramim, wi yaeya mi gwir boin tani, kima kariiram miriyyim. Ti miyyim kara kimiir boinim, sima simaigim yim simiirin kima wi digar nwowi kima tiri. ²⁵ Kima ti yai kibiyim ti tariinan kima napim simiirin hiriyyar sibgu apripkaii mi iya kara swoki iti, kara wi idowiiyar nimbini. ²⁶ Mi kima iikamim yipiki wi hiriya nitmailhogwokripkaii, ti dimin bibiyeyim kimiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsi mi ti hiriinan iikamim kara kimiirin wi kirie hauu haiginuwi. Mi kima wi ta hiriinan saiirsi kigirkaki, iki iikamim iki omom hinda tinda nwowim simiirin. ²⁷ Mi dimin taeminim yipiki kara nimbiniim kimiir, kima tiram, yim ti dimin taeminim kariir Adin siya nimbiniim kariir yipiki kara tiriyyokiiyim, simaigim. Mi iikam kima wi iikam imiir kigirkaki mi sima wi yaeya om swoki kisina o rani, kimiir kigirkakamin. Simiirin wi kimar kigirkaki mi wi kimar nikwowaisii ti inkamin yipikin paekop nokwowin mi haua sae nikimkirkiyin mi misimira ha nwokiyin saiir hiriinan. ²⁸ Mi ti dimin taeminim kara wi kimiir hauugi mi ti nauunin ninomor kouwanin yipikin piunok whwoyayak-wokiyin siirin wi warar ninkin hauugii ²⁹ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir

naeyiu ieya boinim, Adi Komii siir piugana saiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir. Iriig.

3

Jisis siir yaiyo Adi Komii siir iikamim om Sadis hir nwowim simiir boinkikin

¹ Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Sadis hiranim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yai hiniinim sim winki. Ti yaiyim yim kariir yaigim yipiki Adi Komii siir naeyiu kibi iriyyar nwiso simiir hiriinan kara nonkwowim. Mi nauun iriyyar iso yim ini karar mi kigriraowim yipiki wari inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim kara kimiirin ti yaiyim simiir boinmimauugin. Kara ina ninokninkinin iikam whiekakim sima kiriirin ini hiriyyar naingwowim, kima mi wadie aiirar mirii mi kariiram in ina naingwo tibmii kinim. Mi yi ini ninga ywowim wim kima inkamin naonamiyin si hinin nwonamkim kima kariir dimin whir bi swoki tirmintirminkim. ² Kima piu nhinmii kinki mi ti dimin taemin imiiram ti sibgu aingwo omoki, ti Adi Komii siir dimin taeminim yipiki wari kimar niki apkripkaiyim, kima simiirin kima kimar ti sibgu kiiriimdiyiu haigina mi simiir sibgu ap. Mi ti dimin taeminim wari kimiir kwoinau nwokaiyim yipiki kima napiyim yim ini inkamin yipiki naonamiyin ini siir hiriinan ywowim. Siya wi dig nwo rani. Kara ti dimin taeminim kimiirin dimusi boin tani, kara dimin whirmin whirminsim bi swoki kigminkigminkin wari dimin taeminim kima tirim simiirin mi kariir Adi Komiiyin siya wi ha boin tani, sima wadiekinairgim. Ningaka. ³ Ti swoki aingwoyokiyokiigi biya iya biigi bil kima wakaeya kariir yai kibiyim kima simiir sibgu apamar mi aingwokim. Mi tariinanin kimiir digiium ti dimin taemin bibiyeyim simiirin digiiumii haimriyugigim mi tariinanin kima ini yai kibikibiyim yipiki biya kima niki apim ini simiir swoki wakaeyokna apim mi hiriiran tir karamaekiswo, kara wi haiyan inkamnan niti, kara wi kimiir boinmauu rani, iya kara nitana. Mi kara niti, kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. ⁴ Mi kimiir iikam nhirim om Sadis hiranim, wim kima dimin biye wari bi tirkim wim kima iikam wadiekim, wim kima ini yuisa haingitropkaiya yipiki iikamkim sim kaiiya ini saiir hiriinan ywowa. Mhoiyya kima kanaka nwowi, nim krima wi dimin taeminim whisininim wi simiir nii mi krima wi iripar napririri. Wim kima wi ti hiriinan tiri. Dimusi rani, wim kima dimin whirki bi kimbui iikamkim mi kima Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apikim. ⁵ Mi wim kima iikamim ti dimin taemin biyeyim kimiir kiyaiiyim simiirsi hiriyyar

nokworinukripkaii mi Adi Komii siya kimiiram in wa kiwakii, ti yiu is whisinan in simiir niyam in mi kimiir in igim yokwowa Adi Komii siir om hir nwowa saiir nwowim yipiki ha boina inkam in naingwo tibmii kin in saiir hiranki wi ninaki rani. Mhoiia kara wi ti in ig imiir haii mi simiir in kara wi kariir Adi Komii siir boinmauwu kariir Ad in mi wi siir paekwosim ima boini, tiki iikam in kariir yai imiir wakaeyokna apkim mi sima kariir iikam kim. ⁶ Kima ti iikam in kima wakae mi kima sibgu daingwo omok, yayim yipiki Adi Komii siir naeyuin siya boin in Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Iriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikam in om Filadelfia hir nwowim simiir boinkika

⁷ Kira ti yayim inkam komii komiim om Filadelfia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigriraowim simiiram winki. Kira ti yayim simiir winki, tiki yayim yim kariir yaigim, inkam in yipiki dim in whirki kimbu karamae nwowin mi kaimwo kingikin in. Kara ti siya inkam in yipiki kirie komiigakin yipiki bidi bidiniya Davidgi si haiya. Kara om kibiyin Jerusalem nikiuwiyin siir anowin bidi haiwaokiyin mi ti anowin kara haiwaokiyin siir in inkamki haiginikouwim wi digmindigmin swoki o rani. Mi kara siir haiginikounami, siir in wi inkamki haiwao rani, ti yayim karakikarar boinkikim iikam kimiiram in. ⁸ Kara dim in taemin in kima tiriyim simiir in ina ninokninkin in. Kariir wakaeki ti iikam in simiir kwoin in ti kara kiyayim yim ini anowin kara haiwaokiyin iikam kimiiram hinda tinda namam Adi Komii siir yai aiir boinmauwuwamam ini siir hiriinan ywowin. Mi iki iikam nhirim ti ano iir in kimiirsi haiginikouwim wi dig nwo rani, kimiir nikiduwam ti dim in taemin imiir tirsi. Kara ina ninokninkin in kima kariir kirieya saiir in komii nonkwo rani mi kima kariir yayim simiir in ha sibgu wakaeyokna apkim. Mi ta kima wakaeyokna apa kariir wim kima saiir in bi nimpriowikim kima simiir in bidiyar boinmauu digim. ⁹ Kima wakae, kima ti iikam hiriinan in yipiki omaka yaimindim in nidwokaiwakaeiya saiir nidwodwokai mwainiyim simiir in ina ninokninkin in. Yim sima ha boinkim, yim sima Isrelmi isidin siirgin mi Adi Komii siya simiir nimbingin sima siirgisiir iikam nwowim. Mi ya tariigina ya kaimwo rani, ti iikam in sima niksisaekim simiir kwoin in Setan siya kiyagim mi sima ini siir ywowim mi mhoiia ti iikam in yim wi kara tirki. Sima nitim mi sima ogmwo wi kimiir whwonkam idar nini waisii hiunii mi sima wi haini ninokninkini, kara kimiiramar naingwokwonanaei mi kima kariirgi kariigim. ¹⁰ Mhoiia ii biyieya saeya niti mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikam in yipiki ti

nu iir nwowim wi simiir asi kinanankiwi mi ta hiriinan sairsika, sima wi iki dimin bibiyeyim simiirin wi digumii asi haimriyugigi mi sima wi siir wakaeyokna api. Mi tiki iyim kara wi kimiirar kigiraowi mi digworaekwo ikim. Mi kima wi wadiyar nwowi. Dimusi rani, wim kima yayim yipiki biya kara boinkiyim simiiram naingwo tibmiigim. ¹¹ Kara wa swoki itsauwi. Mi kima hiriyyar sibgu apkripkaii, ti digworaekwowim ti tariinan kima napim simiiram in mi iki iikam nhirim yim wi kimiir tir tani mi kimiir dimin miyik miyikim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim yim wi sima mi hai rani. ¹² Mi iikamim yipiki dimin taeminim simiir kwoin imiir kiyayim simiirsi hiriyyar nokworinukripkaiyim, mhoiyya simiirin wi kara tirki, yinpaenan nwowam yipiki wi Adi Komii siir omaka aiir nokworinuwu. Mi ti iikamim yim wi omaka kibi aiirar nwowi, yipiki Adi Komii siya nwowa mi sima wi sair haiburgig rani. Mi mhoiyya kariir Adi Komii siir inigin mi Adi Komii siir om ikin sowiirin wi simiir piu hir wini. Mi krimiir Adi Komii siir omin yio om Jerusalem whir ikin, yipiki mhoiyya wi Adi Komii siir om hiranki niti nua tiriir. Kariir inig kibiyin wi simiir piu imiir warar ninkin wini mi yio tiriiginin yio wi hinina niisimauwi, sima Adi Komii siirgim.

¹³ Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti yayim Adi Komii siir naeyuin siya boinim Adi Komii siir pugana sair iikam imiir. Iriig.

Jisis siir yayiwa Adi Komii siir iikamim om Leodisia hiranim simiiram boinkika.

¹⁴ Kira ti yayim inkam komii komiyyim om Leodisia hiranim yipiki Adi Komii siir pugana sair iikamim simiir kigiraowiyim simiiram winki. Kira ti yayim simiir winki, tiki yayim yim kariir yaigim, yipiki yaimwokiyaimwo boini bwamkibwamin. Kara Adi Komii siir yayim simiir sibgu nanaakninkiihaiginugin. Mi ti dimin taeminim nuanim mi ninomor kouan ikim, yipiki Adi Komii siya naingwowim nimbimbiniyim mi ha nwowim yim karar nonkwokwokikim. Mi ti digworaekwo whiekakim yim karar kigiraowikim mi ti yayim kimiiram in karar boinkikin. ¹⁵ Kara miyim kima miriyyim simiirin ina ninokninkinim. Wim kima kariiram bi naingwokwonanaeikim. Mi iriipi hiriinan wim kima kariir bi nikwowaisiigim kimiir kwoinim kariiram in haimii haimiyya naingwokin. Mi kima inokinokin kariiramar ti aingwokwonanae, iyie? Mi kima inokinokin kariirin hindarar ti ikwowaisii iuguski. ¹⁶ Mi dimusi rani, wim kima kariiram bi naingwokwonanaeikim. Mi iriipi hiriinan wim kima kariiram in hindara tantarao aingworaraowi ini ti inkamin yipikin nae whiekinam tiriyyin ini siir hiriinan

ywowin mi an kara iriipi hiriinan, ini ti siir hiriinan mi owin. Kara wi kimiiram mi aingwo rani mi kimiirin wi kara yaskiigii Kariir yai tirankin. ¹⁷ Kara kimiiram naingwo rani. Dimusi rani, ti siirsika. Kimiir kwoinim wim kima ti hinina naingwowi, wim kima ha boinikim, iikam krima umir hoingakakaingim. Dimusi rani, miyim krimiir iingar nonkwo mirii nanaeyim simiirsika. Nim krima wadiekwadieyairgim. Mi kima ha bi ninokninkinkim kimiir kwoinim biyiekim. Mi kima wadie paninsi ywosi. Mi ta hiriinan saiirsika iikamim yipiki sibgu aingwo omokiyim yim wi krimiirsi naingwoyimyoki. Kimiir kwoinim kariir dimin taemin miyik miyikim simiirin hoingakwao haigi okai rani. Wim kima ini iikamim ningar priiyokaeyamiyim dimin taemin karamaeyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kimiir nhwonam yim nhwokwisae kim yim ini iikamim nhwokwisae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi wim kima ini iikamim yuis karamaeyim hinda ningar priiyokaeyamiyim ini simiir hiriinan ywowim kimiir kwoinim. Mi kima ta saiir bi kigninokninkinkim mi kima ha bi mi inokninkinkim wim ini ti hiriinan mi owim paeprkab. ¹⁸ Kara kimiirin igao yai boinkii, kima kimiir umir imiiram kipi naingwo mi kima kariiram wit, kimiirin wi kara hauugi kariir dimin taemin kibikibiyim yipiki umir imiir haiburim mi yipiki wi kimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginuwi simiirin. Mi kima ti dimin taemin imiir haii kima wi wadie hiriyyar nwowi. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii yipiki yuis whisininim wi simiir haii. Mi simiirin wi kimar nwoki iiyim kimiir kwoin imiir higrinuam mi yim tiriiginim wi kimiir kwoin imiir nwoki isiimauuwim hinin kima dimin whirki bi kimbugim. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii, yipiki marasinanim mi simiirin kimiir nhwona imiir kiyipriniuwi mi kima wi haningi sibgu kigimoki ti kariir dimin taemin imiirin. ¹⁹ Mi wim kima iikamim yipiki kara naingwokwonanaeyim, kimiirin kara wi whwokwoka boin tani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Mi hiriinankiniuwi kima wi sibgu sibgu dwo. Mi dimin bibiyeyim simiirin digumii haimriyugigi mi kariiram sibgu wakaeyokna api mi kara kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani. ²⁰ Kariir kaoki! Kara tisi kimiir kwoinim simiir ano imiirar nokwo dapikiuwim kimiir inig imiirar. Mi tiki iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyim mi sima ha niti mi anowin ha nama haiwaokii mi kara wi saikar ninkin apninokainami mi krima wi kwoin whiruwar nwowi, iikamim yipiki iripa nongwomamair aeyim simiir hiriinan. ²¹ Mi iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyokna apim sima hiriyyar nokworinukripkaii

ti dimin taemin biyeyim simiirsi, kariir hiriinan biya kara mi wakaeyokna apa kariir adin, Adi Komii siir yai aiir saiir hiriinan mi mhoiyya simiiramın wi kara kiwaki, kanaka nidwowam ipii imiir mi inig komiigak nwowim mi iikamim simiir kigriraowam kariir adin Adi Komii siya mi kiwakiya kara tirim simiir hiriinan mi wi saikar mi idwowi, siir ipii aiir.

²² Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok dimin taeminim Adi Komii siir naeyiun siya boinmimauum Adi Komii siir pugana saiir iikam imiir. Iriig.

4

Mi iikamim Adi Komii siir omin siir hiranım sima siir inig iir hainan prapraskikim

¹ Ti dimin taeminim kara kigim simiir mhoiyyan kara kigiyn yaeya dimin whirin, yo omin kou hiranin siir ano ieya kariir whwonkam ida haiwaokiyin. Mi mhoiyya karar wakaeki yaiya kariiram kauwokii, saiir yainana kidgi maskinan nwokika. Saeya hinina boinkika, kira koua tiriir wit mi kiriirin dimin taeminim nimbimbiyamanim wi kara nisiisiimauwi. ² Mi dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiyyan mi ti Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiun kariir kwoinbud iirin siya kiswoki mi kara ina kigiyn ipii kibiya yipiki inkam komiyyin siya nidwokaiyya dimin taeminim sim kigriraowiyim. Mi kara ta ipii aiir kigiyn mi kara kigi inkamin hirar nidwokaii. ³ Mi kara siir whwonkam iir kigiyn, siir whwonkamın ini siiya kibiyn jaspera nikiuwiyn mi siiya pariidnanın konilian nikiuwi ikin sowiir hiriinan niuyakikin. Mi karar mi kigi diminin namaminanin Biyan Inkam Komii siir ipii aiirar yinyakiyn. Mi ti diminin ini siyan emeral nikiuwiyn prainan siya nwokiyim siir hiriinan nwokikin. ⁴ Mi karar mi kigi, ipii kamwir kwiiyim inkam komii komiyyim kigirkakiyim sim nidwodwokaiyyim ta Biyan Inkam Komii siir ipii aiirar haiginyokaii mi kam kamwir nwiiyim yim ini ti ipii imiirar mi idwodwokaiyim yuisim sima niyim whisinankim. Mi pagram simiir mwo mi haiginim yim gol pagrakim yipiki simiir nisiimauuwim hinin, sima inkam komii komiigim. ⁵ Mi diminin sinananın kimidiniya ta bigi biyan ipiyya saiir hirankar yimbiyam mi ina yamkiya hinda tinda mi ta diya saeya tiokiya saeya pranae pranae bi tiokika. Mi karar kigi sikwopae iriyyar kwiso siir ipii aiirar nwowi. Mi yim ti sikwopae iriyyar kwiso, yim Adi Komii siir naeyiu iriyyar nwis ima. ⁶ Mi ta ipiyya saiir kingiin hiran diminin hir nwowin yo ini whii komiyya solwara nikiuwa yo ini saiir hiriinan ywowin. Mi siya ini opnani hanin hindarar

kigirkakiyin. Mi mhoiia karar mi kigi dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim Biian Inkam Komii siir ipii haimii haimii whiiyim simiirar ninyokiiyim. Mi ti dimin whiiyim simiir whwonkamim mi simiir digiuwim mi simiir mwoim nhwona nhwonakakainargim. ⁷ Mi ti diminin kingiin nwowin siir whwonkamim yio ini pusi komiiyin niimauanin laion dapiyin siir hiriinan ywowin mi dimin whisakan kwoin minkakin ha niyae diriraerariyin yipikin siir priska miia nwowin, siir whwonkamim yio bulmakau komiiyin bul nikiuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi irin priska mirmii kwira nwowin siir whwonkamim yio ini inkamni whwonkamnanar ywowin. Mi irin yipikin mhoigi mhoi nwowin siir whwonkamim ini wabni whwonkamnan ywowin, ipiyinin yipiki siir pidga kwiso hindara masnaniyo. ⁸ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim sima irira irira pidgam iriiyar kwokwirakim mi simiir piu kwirkaka nhwonaki bidi yinkinua. Mi simiir pidga aowa iriipi hiriinan.

Nii nabie sima bi tanikim mi yai mikrim bi nwowikim. Sima hiriayar boininaeikim, siya dimin whirki bi kimbugin mi siya kirie komiigakin. Siya biyar whuwiniunan mi tariinanin tisi hiriayar nwoyokiyokiiyin mi mhoiia siya wi hiriayar nwoyokiyokiiyami.

⁹ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim mwaiya sima waowa, sima sima Biian Inkam Komiiyin Adi Komii siir inig iir hainanprapas waokim yipikin Biian Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siya wi hiriayar nwoyokiyokiikaeyami mi mwaiya sima waowa, sima ti hinina waokim, siya inig komiigakin mi sima siirin asi boin wadiekim. ¹⁰ Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim sima ta mwai aiir waowim mi ti inkam komii komii kamnwir nwiirim sima ogmwo kimidiniya Adi Komii siir whwonkam idar waisii hii yipiki siir ipiia inkam komiiyin nu kigiriraowiyin si nidwokaiya saiir nidwokaiyin siiram. Mi sima Adi Komii siir inig iir mi hainan yipikin wi hiriayar nwoyokiyokiikaeyami inokinokin mi simiir gol pagram siir ipiia saiir kingiin hirar ini bwaeyaigin, yi tiruiginin yio min nusiimauugin ta kirieya sima kigirkakiya ya siirga. Yim sima inkam paeprikab ningakim sima siraramar naingwo tibmii iskiikim. Mi sima hirar niki waisii hiugripkaiyim mi sima mwaiya hinina wao,

¹¹ Kira krimiir Biian Inkam Komiiyin mi kira krimiir Adi Komiiyin. Kira wadiekwadiekim mi krma whiekakim kiriir inig iir asi hainanprapras mi krma minam naingwowi, kira krimiir kigirkakim. Kira krimiirin wi dimusi kigirkak rani, dimin taeminim nuanim

mi dimin taeminim ninomor kouan ikim, yim kirar nonkwokwo swokim kinakinar naingwokin hiriinan nwowamin mi ta hiriinan sairsika kira simiir asi nonkwokwokikin. Iriig.

5

Jon siya yokwowa biya Adi Komii siyar winitinakiugiya ambini sair kigin

¹ Mi ti inkamin kara kigiyin Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin, siir ina iniga yokwo bripriya hindara whrina kwira nonkwowi. Yaiyim sair digiwa whwonkama nwowim inkam nhrkim sim winkim. Mi sairin inkam nhrkim sim bidi yitimamakiugiyim ambin iriyyar nhiso so. Mi sairin wi inkam inig karamaeki swoki haiwao kig rani. ² Mi kara kigiyim simiir mhoiyan mi kara kimidiniya paekwosim komiigi komiiyin siir kigi. Siya kimidiniya komiiyar kauwok boinmnankii. Yipikin dig nwowanin ta yokwo bripriya hindara whrina sair nitimamakiuwim ambinim simiir niinikibwaembwae haii? ³ Mi ta siya boinkiya sair mhoiyan, sima ina yinoopkiyim Adi Komii krimiir Wanin siir omin hinda tinda nwowim simiir, nu idwo mi nu aowa mi sima inkam nwir bi swoki hansryiskaigim ti ambinim simiir niinikibwaembwae itkiyamim mi ta yokwo bripriya hindara whrina sair haiwaowim. ⁴ Mi kara pranae pranae bi nougin. Dimusi rani, sima inkam kibi nwir bi hansranyiskaigim ti ambin imiir niinikibwaembwaeyim mi ta yokwo aiir mi haiwao kigim dimu diminkim yipiki ta yokwo aiir nwokaiyim. ⁵ Mi kara ha nouin mi inkam komii nwirin ti kam nwir nwii simiir nwirin ha nitin mi kariirin kimidiniya siya ini boini tanki, kipi nou ti siir kaoki. Tiki inkam kibiyyin ti tir nwowin yipikin iikam imiir kigirkakiyin siya inig komiigakin mi siya iriipi hiriinan kirie komiigakin mi siya Devidni pugana Juda simiir isidin siirin simiir yiniekim. Dimin biyeyim simiirin siya bidi ikwowaisiigiyim mi siya wi digar nwowi ti ambinim simiir niinikibwaembwae haii mi ta yokwo bripriya hindara whrina sair haiwao kigi. Iriig.

⁶ Mi ti siya boinkiyim kariir simiir mhoiyan, kara kimidiniya sibsib irin siir kigi, yipikin hankakin biya sima niki isomaokiyin siya Biyan Inkam Komiiyin siir ipiyya sair kingiin hirar nokwowi. Mi dimin whiiyim yipiki kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim sima mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim sima siirar kaeyokaii. Mi karar mi kigi hon iriyyar whiso bulmakau komiiyim bul nikiuwiyim simiir honanim siir mwo hirar nwowi. Mi iriipi hiriinan kara nhwona iriyyar nhiso siir nwowim simiir warar mi

kigi. Mi ti hon iriyyar whiso mi nhwona iriyyar nhis iko, yim Adi Komii siir naeyiu iriyyar nwiso siya nikropkiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiiram yim simiir kirie ima. ⁷ Mi ti sibsibin ti inkamin siir nikriyin ha namin mi siya ta yokwo bripriya hindara whrina kimidiniya Biyan Inkam Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin siir ina iniga saiir hirankar ini haiyiu. ⁸ Mi siya ha namin yokwo aiir ini hainaki mi ti inkam komii komii kamnwir nwiiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim, ha niyae diriraerariyim sima whiekakarim kimidiniya ti inkamin sibsibnanin siir kingiinar ini waisii huiiu. Mi sima nwonira nwonira diminin mwai tiowaowiyin gitananin ha dapiyin hap irira irira bidi yonkwo digim. Mi twowa golni nonkwokwowa diminin whrinanin si nwokaiya yipiki puui miyik whakiyin saiirin iriipi hiriinan irira irira mi onkwo dig. Mi ti diminin ini mirkimirka yaki inkiniyim mi ti diminin simiir miyim simiir whiekakarim yim min boinkikim yayim iikam ima kwisboinkiiyim Adi Komii siiram simiir nikrigim. ⁹ Mi mwai wina sima waowa ya bimbuiwi rani biya saiirin inkamki bi waomiminka. Sima ti hinina waokim,

kira ta yokwo aiir haii wi digar nwowi mi ti diminin ambinanin wa ninkinkibwaembwaeki kira ti siirin wi digar nwowi. Dimusi rani, biya kiriirin inkam nisomaokiyin mi kira ha naenamim mi ta hiriinan saiirsika kiriir nhieya ha naokiinainama mi iikamim yipiki Adi Komii siirim simiirin ini kirar swoki anmaiwarkainam. Kira iikamim piugan piuganiyim simiirar nanmaiwarkaina digin mi iikamim yaiginpai yaiginpaini ikim mi iikamim maeyau maeyauwan ikim mi ti iikam iki nu nhirim sim nwo ikim. ¹⁰ Mi kira simiir ha hai digin mi sima ini piugan kwiruwa ywowim. Mi sima ini pris inkamnan ywowim iikamim Adi Komii siirim. Mi sima irira nwonira wi Adi Komii siir mi aiir mirii mi sima wi iikamim nu tir nwowim simiir kigiraowi.

¹¹ Mi mhoyia karar swoki kigi, Adi Komii siir paekwosim whiekakim yim Adi Komii siir ipiyya mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim simiir nokwoyokaii. Mi Adi Komii siir paekwosimim yim kaimwowaigim kasa rani kara mwaiya sima waowa saiirar wakaekikin. ¹² sima pranae pranae bi waokim sima ti hinina waokim,

ti sibsibin yipikin inkamin nisomaokiyin siir nikriyin siya wi digar nwowi. Siya inigak nwowim wi digar nwowi iikamim simiir kigirkakim mi digworaekwo ikim. Siya wi dimin miyik miyikim simiir haii mi siya dimin

taeminim simiirin wa ninomokninkin digi. Iikamim sima wi ha boini siya wi digar nwowi mi sima wi siir inig iir hainanpraprasi. Mi sima siirin wi ha boini, siya inig komiigakin mi siya Adi Komii siir dimin miyiyik miyikim simiirin wa haii.

13 Mi ti dimin taeminim kara wakaeyim ti ha boinim, kara dimin taeminim Adi Komii siir omanim kasaka bi wakaekim mi nuan ikim mi nu aowan ikim mi whii komii solwaran ikim mi kara ti hiriinan sima boinim simiirar wakae dig.

Adi Komiiyin yipikin siir ipii komii aiir nidwokaiyin mi yipikin inkamin sibsibnan nwo ikin, sowa nwisairarin kirie komiia dimin taeminim sim kigirkakiya ini saiirar nonkwo digo mi krima omkakin pi hinina boini, sowa wadiekinairgo mi krima pi sowiir inig owiir hainanprapraskii mi krima pi hinina boini, sowa nwisairarin inig komiigakinairgo. Mi dimin kirie kibikibiyim hiriayar nwoyokiyokikaeyamiyim yim ini sowar mi onkwowim.

14 Mi ti dimin taeminim simiir mhoiiyan ti hinina boinki mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim yipiki hir nwowim sima boinki, tiki dimin taeminim yim kaimwowaigim. Mi ti simiir mhoiia inkam komii komii kamnwir nwiirim ogmwo ha waisii huim mi sima kimidiniya sowiir inig owiir hainanprapraski. Iriig.

6

Sibsibin yio inkamin yipiki naonamin dimin biye biyeyim sim haiyoprindiyi umiigiya mi ambinim simiir mi ninikibwaembwae itkiyanim yio siir nikrigin

1 Mi mhoiia sima ha wao digiyim mi ha mi hainan digiyim sowiiram mi kara ti sibsibin inkamnanin siya ti dimin bibiyeyim simiir haiyoprindiyi umiigiya mi yokwowa ambin iriirar nhiso sim nwowa saiir haiyin siir nikriga mi ti ambinim simiir nair iir yinikibwaeki. Mi ta siya ninikibwaekiya saiir mhoiiyan mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir ir ieya boinkiyin yaiya siya komiiyar kauwok boinkikin hapi diyaki namisi tiokika, siya ti hinina kauwok boinkikin, kira wit ²Siya boinki, kira wit. Mi kara kigi hos whisinin irin pi niti mi inkamin siir idwo hir nidwowin siya irim hipigim ini warar ninkin haigin idwowin. Mi ti kamim hiranim sima hauugiyim diminin siir mwo iir puaiyam mi ti inkamin siya kirie komiigakin mi siya inkam nhirmisi bi nididkin mi siya yaii niniyakawaiwigin mi siya ha namin iki nhir imiirin yamdi kwiruwa siya ini hanururgig.

³ Mi siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sib-sibin yipiki inkamin naonamin siir nikriyin ti ambin nhirin ta yokwo aiir nwowin siir ninakibwaekii mi karar wakaeki, ti dimin idiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyin simiir nwirin siya boinki, kira wit. ⁴ Siya boinki, kira wit Mi hos irin yipikin paridnanin yio ina yitin mi siir digiu idwowin inkamin nwira nidwowi. Mi siirin kirie bidiyar mi hauugiyin mi siya wi iikamim nuanim wi simiir nwoki tirim yaii sima niniyam mi sima wi irni nwirni nwoki inan isomsom aokaowim. Mi sima siirin kamkiu komiiyin whira mi hauugi mi siya ha namin kimidiniya siirar ini tiriu.

⁵ Mi siya namkiya saiir mhoiyya mi karar swoki kigi sib-sibin yipiki inkamin niki aonamin, ti ambin nhoumakan siir ninakibwae itkiyyin siir nikrigin. Mi karar swoki wakaeki ti dimin whiiyim mi ha niyae diriraerariyin simiir irin pi boinkii, kira wit. Mi siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan karar kigi hos yhiuwinanin. Mi inkamin siir digiu idwo hir nidwowin siya skera kwira haiyidwowi. ⁶ Mi karar wakaeki yai kwira ti dimin whiiyim kwoin minkakin mi ha niyae diriraerariyin simiir bopwo hirankar nimbiiyamkii. Saeya ti hinina boinkika, iikamim sima ta wit twowa saiirin wi umir ii kwiruwani mirii haiiyin wi siir saini. Mi bali two ouumim yim iriipi hiriinan mai ii kwirua mirii haiiyin umirin wi siir saini. Mi welin mi wain op aka sowiir kipi tirbu. Mi siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan siya ina yamin.

⁷ Mi ta siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sib-sibin ti inkamin yipiki niki aonamin siir nikriyin, siya ambin nhuii akan ta yokwo aiir nitinakiuwun siir ninakibwaeki mi mhoiyya karar wakaeki ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwirin siya ha boinkii, kira wit. ⁸ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan hinin, kira wit. Mi karar mi kigi hos irin wirnanin pi niti. Mi inkamin siir digiu idwo hir nidwowin siir inigin, naokin. Mi inkam nwirin siir inigin yipikin ha dapiyin, hel yio ini hos irin siir mhoiyya nwowin yio siir nidwonanikin. Mi sima sowiirin wadie bidi ywokiyim iikamim nuanim hinda tinda nwowim simiirin sowa hidi mi sowa piuganim wi kwiiya nwowaiginuwi hinda tindan ti nu whirkak iirar. Mi mhoiyya ti iikamim ti piugan kwiiyim simiir piugan kwira yio wi sowa nisomsom aokao digi. Sowa simiirin wi hinina nisosom aokaowi nhirim yim wi sima simar swoki inii aokaonaei mi nhirim yim wi maki nii aokaowi mi nhirim yim wi mhiigi naowaokaowi. Mi nhirim yim niimauan wraisu biyeyim wi sim pisomsom aokaowi. Mi ti simiir mhoiiyan sowa ina yamkiyo.

⁹ Mi tiriigino ha namkiyo mi karar swoki kigi inkamin sibsibnanim ti ambin iriyyar akan siir ninakibwaekii.

Mi karar mi kigi iikamim yipiki hiiya Adi Komii krimiir Wanin siir haigininkinimiiyaeya, saiir aowa nwowi simiir kwoinbudim. Biya ti iikamim sima Adi Komii siir yai aiir niki boinmimauugin iikamim simiir. Mi simiirin iikam bibiyeyim sima nisomsom aokaokikim sibsibnan mi sima ha naokaonamkim. Mi sima hiiya nae Adi Komii siir haigininkin imiiyaeya saiir aowa hir niki okim. ¹⁰ Sima hiniina kauwok boinkikim, biyan Inkam komiyyin inig komiigakin, kira dimin whirki bi kimbugin mi yaimwokiyaimwo boiniyim simiir bwamkibwamin siyairgin. Mi kira iikamim nuanim simiirin wi paka hiniin iya sae hidi mi wi paki hiniin iya sae nipimpari? Dimusi rani, biya krimiirin sima nisomsom aokikim mi krima ha naonamkim. ¹¹ Mi ta sima boinkiya hiriinan saiir mhoiyan mi siya simiirin yuis whisinananim simiirin yapa yapar hauu dig mi sima simiir ha haiyim mi siya simiir boinki, kima ha tiki kwosisaeki ii nhirmi arar mi mhoiyya tiki iikam bibiyeyim sima kimiir nomiiyau imiir nisomsom aokao digi mi iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api ikim kimiir hiriinan kima mi wakaeyakna apa kariir mi sima ha mi isomsom aokiya kimiir saiir hiriinan. Mi mhoiyya ti iikamim kara nimbiniim simiir nisomsom aokaowi mi simiirin wi kara hidi mi wi kara nipimpari.

¹² Mi siya tiriuginim simiir ha boinmimauu digiyin mi ti sibsibin inkamnanin ina swoki kwiniikibwaekiyin ti ambin iriyyar nhir akan ta yokwo aiir nwowin. Mi ta siya ninikibwaekiya saiir mhoiyya, nin komiyyin ina yitkiyin. Mi kara mi kigi beyin yhiuwinan nimkpitkiyin yuis yhiuwinan mi bwana ya pariidnan mi oki nhienan. ¹³ Mi ninomor kouan nauun whiekakim yim ina yikigiigiyim nua tiriir swapwonan, swapwoin swapwo piu hiranki nikiigiigiyim iya opud komiigi hugiya mi ha nikiigiigiyim simiir hiriinan. ¹⁴ Mi ti nauunim nikiiginaiiniyim nua tiriir simiir mhoiyan karar kigi ninomora pi grophanainami mi saeya ina whaowaekiya nibmir grophainamni hanin. Mi mhoiyan mhu minim mi mhugribsisimim whii idopwoniya nidwodwomwaiyim yim ina mi kisranamim maeyauwa sima nwowa saiir hirankar. ¹⁵ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan karar kigi, iikamim yipikim nuan iikamim simiir kigirkakiyim, yim sima gavmani inkam komii komiyyim inigakim sima mi kamim yaii niniyim sim kigriraowi ikim mi kamim digworaekwoki naokingugunakai ikim mi iikam whiekakim whisarii mi primirii ikim mi iikam whiekakim rirmiiya nwowi ikim sima whiekakar in ina iwit aogwopraprakaigiyim. Nhirim siyanoim sim mi nhirim mhuan siiya komii komiyyim sim bopwo yagwopraprakai.

16 Sɪma ha nagwopraprakaiyɪm mi sɪma hɪnɪna yaɪngwoki, sɪma wɪ mhɪuan siiyam sɪmiiram boɪnkii hɪnɪn, krɪmiir dɪkiirɪmdɪnugi mi hɪriinankɪ nɪuwi mi krɪma wɪ Adi Komii siir whwonkam iir kig rani, yɪpɪkɪn inkam komiini ipiɪya sae nɪdwokaiyɪn, siya mi inkamɪn yɪpɪkɪn sɪbsɪbnan ikɪn yɪpɪkɪn io krɪmiir nwowɪn mi yɪpɪkɪn wɪ krɪmiir nɪsomsom aowi. 17 Mi ii komiɪya io sowa nwowana saeya nɪti mi Adi Komii siya wɪ iikam krɪmiir hɪdi dɪmɪn bibiyeyɪm krɪma tɪrɪm sɪmiirsi. Mi wɪ dig nhɪnga nwowi tɪki inkam nwiso io nwowo sowiir io aiir naomainoki, ha? Inkam nwɪr karamaeka. Iriig.

7

Mi Adi komii siir paekwosimɪm 144,000 iikamɪm yɪpɪki Isrelmiyɪm sɪmiir mwo imiir hainmakɪu

1 Mhoɪyan karar kɪgi Adi Komii krɪmiir Wanɪn siir paekwosɪm nwiɪyɪm tɪ nuɪn siir haɪmii haɪmii whiɪyɪm sɪmiirar nokwo dɪgi. Mi sɪma hɪriɪyar nokwowɪm mi opud aiirɪn nuankɪ hugnanisiyɪn mi whiɪ komii solwarankɪ mi hugnanisiyɪn sɪma yɪkɪdu. Mi saeya bi huga mi paekwo mɪn bi mi hugswoka mi paeisɪm wir bi hugwankɪn ² Mi tɪ kara kɪgiyɪm dɪmɪnɪm sɪmiir mhoɪyan, karar swoki kɪgi Adi Komii siir paekwosɪm nwɪrɪn siya bɪeki nɪtiyɪn hindankɪ nɪti mi siya dɪmɪnɪn Adi Komii siirɪn hɪriɪyar nwoyokiyokɪiɪyɪn iinokɪnok siya hainmakɪuwiɪyɪn iikamɪm sɪmiir ini warar nonkwowɪn. Mi siya komiɪyar kauwok boɪnɪmnankɪ mi siya tɪ paekwosɪm nwiɪyɪm sɪmiir boɪnki, yɪpɪki Adi Komii siya nɪmbɪnɪm nuɪn mi whiɪ komii aka sɪma tɪrbugiyɪm. ³ Mi siya sɪmiir boɪnki, kɪma nu ikɪn mi whiɪ komiɪya solwara nɪkɪuwi aka mi paeyɪm nu nwo ikɪm sɪmiirɪn aisiima kɪpi nɪki tɪrbugi ha tɪki o paekwosɪm krɪmiiram, paekwosɪm krɪma dɪmɪnɪn Adi Komii siirɪn iikamɪm sɪmiir mwo imiir hainmakɪuwiɪyɪn siir hainmakɪuwi yɪpɪkɪn Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɪm sɪmiir mwo imiir, sɪmiirɪn hɪnɪna nɪsiimauuwam sɪma Adi Komii siirgɪm. Mi mhoɪya kɪma tɪ digworaekwo imiirɪn wɪ hanɪngɪn tɪrbugi. ⁴ Mi ta siya boɪnkiya saiir mhoɪyan, karar wakaeki sɪma dɪmɪnɪn Adi Komii siirɪn hainmakɪuwiɪyɪn bidi hainmakɪugiyɪn Isrel sɪmiir pɪugana saiir iikam 144,000 nɪm sɪmiir mwo imiir.

⁵ Mi Judani pɪugana 12,000 iikamkɪm Adi Komii siir dɪmɪnɪn hainmɪmakɪuwiɪyɪn siir hɪriinankak nwowɪm. Mi Rubeni pɪugana yɪm iriipi hɪriinan 12,000. Mi Gatni pɪugana ya iriipi hɪriinan 12,000. ⁶ Mi Asani pɪugana ya iriipi hɪriinan 12,000. Mi Naptalaini pɪugana ya iriipi hɪriinan 12,000.

⁷ Mi Simioni pɪugana ya iriipi hɪriinan 12,000. Mi Livaini pɪugana ya iriipi hɪriinan 12,000. Mi Isakani pɪugana ya iriipi

hiriinan 12,000. ⁸ Mi Sebyulani piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Josepni piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Mi Bensamini piugana ya iriipi hiriinan 12,000. Yim ti iikamim Adi siya bidi hainmimakiuim. Iriig.

Iikam whiekakim Adi Komii siir inig iir hainan prapraskikim

⁹ Mi ti dimin hiriiranim sima boinkiyim kariir simiir mhoiyan mi karar kigi iikam whiekakim simiir mwainim dig nwo rani. Yim ti iikamim yim piuganpai piuganpaini iikam ikim mi maeyau maeyauwan iikam ikim mi yaiginpai yaiginpaini iikam ikim mi nupai nupaiyan iikam, yim simiir iikam ima. Yim sima inkamin sibsibnanin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar nokwokim. Mi yuisim sima niyiyim whisinankim mi simiir inim sikwowim warar mi inkin onkwokim tiriiginim yi min nisiimauugim sima dimin bibiyeyim simiir bidi ikwowaisiigiyim. ¹⁰ Mi ti iikamim ti sikwo imiir nonkwowim sima ini komiiyar kauwok boinkiyim, krimiir Adi Komiiyin yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin siya mi inkamin sibsibnan nwo ikin krimiirin sowar whinkinsiis haiginiugo mi krimiirin sowar mi anmaiwarkainakim. ¹¹ Mi mhoiia paekwosim whiekakim ini inkam komiiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim ini simiirar yokwoyokaiyim. Mi paekwosimim ogmwo ha waisii hunanainamim nua hiriir ipiia saiir kingiin mi sima kimidiniya Adi Komii siir inig iir hainanprapraski. ¹² Sima ti hinina boinki, krima yaimwowar boinkii. Krima krimiir Adi Komiiyin siiramim pranae pranae naingwo rani. Krima siir dimin kibikibiyim paenan niuyaeiyim simiir boinkii. Siya siyairgin dimin taeminim simiir sibgu inokninkinin. Mi krima siir asi boin wadiekii. Siir inigin komiigi komiigin mi siyairgin kirie komiigakin iki digworaekwo nhirim simiir haiburin mi krima hiriirar naingwowi, iki dimin taeminim iki hinda tinda nwowim wi siir inig iirarar hainanprapraskaeyami inokinokin.

¹³ Mi mhoiia ti inkam komii komii kamnwir nwiiyim simiir nwirin siya srii kariirin, tiki iikamim tiranim ti yuis whisinin niyiyim, yipiki sima? Sima pindanki nitkim? ¹⁴ Mi kara siir yai akan hinina yowarkii boin,

Kinakinar ninokninkini simiirin an kara ningaka.

Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, ti iikam imiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakim iki hikpai hikpai komii komiiyim simiir bopwo hirankin. Yuis wina sibgu hisokiiya mi whisinin ha nwokiiya saiir hiriinan. Mi yim ti iikamim yim whauriyinkihauriyanan nwo ima ti inkamin sibsibnan

siir nɛie aaiirsi. ¹⁵ Sɛma Adi Komii siir siyɛu iir napkim mi simiirɛn kimidiniya kam ima yɛpɛmpar aoki mi tariinanɛn sima ini Adi Komiiyɛn siir ipii aair nidwokaiyɛn ini siir whwonkam ida nokwowɛm mi nɛi nabɛyɛn sima siir mi imiir mɛriigim siir omaka kibiya saiir omaka yainau hir. Adi Komiiyɛn yɛpɛkin ipii aair nidwokaiyɛn, siya ini simakar nwowɛn mi simiirɛn ini siyar kigriraowɛn. ¹⁶ Mi tariinanɛn sima wi mɛhiigi swoki ao rani mi wi kwɛnki mi haei rani mi sima wi ta saiir hiriinan biyie swoki o rani. Mi biyɛn wi simiir mi whwo rani mi sima wi bidiugi swoki it rani. ¹⁷ Sɛma wi wadɛyar sibgu owi. Dimusi rani, inkamɛn sibsibnanɛn yɛpɛki ipiia saiir whwonkam ida nokwoɛn simiirɛn wi siya kigriraowi mi sima iinokɛinokɛn wi maigimaigra nwoninaei mi wi dimɛn miyɛk miyɛk imiirarar haii. Mi ouubɛm simiir nhwo hir nwowɛm yɛm wi Adi Komii kɛmiir Wanɛn siya nɛnakii mi ta hiriinan saiirsika sima wi swoki ou rani. Iriigi.

8

Inkamɛn sibsibnanɛn ambɛn iriiyar nhis akan yokwo aair nwowɛn siir niinikibwae itkiigikɛn

¹ Mi karar swoki kigi inkamɛn sibsibnanɛn dimɛnɛn ambɛnanɛn iriiyar nhis akan yokwo aair nwowɛn pɛ niinikibwaeii. Mi ii priei bi kwokikɛn dimɛn taemɛnim Adi Komii kɛmiir Wanɛn siir om hiranɛm ini hindarar yɛnkin tankiyɛm. ² Mi karar mi kigi Adi Komii siir paekwosɛm iriiyar nwiso Adi Komii siir whwonkam idar nokwowi. Sɛma kid iriiyar iso sima masanɛm warar nɛnkin haiyɛkwowi.

³ Mi mhoiia Adi Komii siir paekwosɛm nwɛrɛn ha nɛtin yio ini hiiya nae mɛn haigɛnɛnkin imiiaeiya, saiir kingiɛn hir haiyɛkwowi gol twowa. Mi twowa saiir yainau hir nwokaiyɛm dimɛn whrinanɛm, yɛpɛki wi mhoiia nanagi mi sima wi wadɛyar nɛusiɛn whakii. Mi simiirɛn ha haiyɛm mi siya kimidiniya Adi Komii siir iikamɛm nhwo sima kwisboɛnim yayɛm simakar yɛnkin haigɛnki mi ti simiirɛn wi siya nanagii gol hiiya Adi Komii siir ipiia siya nidwokaiya saiir whwonkam ida maigimaigra Adi Komii siya nwowam. ⁴ Mi paowiiya pɛuii miyɛk whakiya mi ti Adi Komii iikamɛm nhwo sim kwisboɛnki ikim simar yamswoki koua hiriirɛn Adi Komii siir paekwosɛmɛm Adi Komii siir whwonkam ida nokwowɛm simiir ɛn hirankɛn. ⁵ Mi mhoiia paekwosɛmɛn paeya ha haiya ta hiiya saiir hirankɛn mi siya kimidiniya ta gol twowa saiir whaaigigi. Mi siya ina whaaigigiyɛn ta gol two aair ya tariigina ya mɛn nɛsiimauuga Adi Komii siya siir iikamɛm nhwo sima kwisboɛnkiyɛm simiir bidi wakaewɛnɛn. Mi siya nuan iikam imiirɛn wi ti digworaekwo imiir nɛpɛmpari mi simiirɛn paekwosɛm siya yitkiigi nua tɛriir. Mi sinana ina

sinankiya hinda tinda mi diya ini komiyya tiokiya mi nuin ina kiisikiyin. Iriig.

Mi paekwosim iriyyar nwiso simiir kidin ina maskiyim

⁶ Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwiso yipiki kid iriyyar iso sim nokwowim, sima ini hindarar kwaeikwokwowim ti kid imiir masamin. ⁷ Mi biigi biyyan paekwosimin siir kidin ha maskiyin mi ta hiriinan saiirsika, naowin ina yitin aisananin mi pae aka mi nhieya ina yaokiinainiya nua tiriir. Mi sima ha nikiiginainiyim mi kimidiniya ti nu haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir idwo yauni ikiigini mi hinda tindan ina yuninakninkin swokiyim mi ti haimii whirin siir pae minim mi kai minim yim ini hiriyyar yuninakninkin swokiyim.

⁸ Mi mhoiyya paekwosim nwisakan siir kidin ha maskiyin mi ti paekwosimin diminin mhuunanin ina yitkiigiyin mi siya paeni hanin ha niuyakiyin mi ini whii komiyya solwara nikiuwiya ini saiirar yamimaiyuwin. Mi ta whii komiyya solwara nikiuwiya saiir whii haimii haimii whoimim simiir haimii whirin yio ini nhieki yikpitmaigiyin. ⁹ Mi ta whii komiyya solwara nikiuwiya saiir haimii whirin siir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim opnau hir nwomaiyim ina yaokaokiyim mi haimii whiso sowiir dimin taeminim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim yim ini hiriyyar ywokiyim yim bi naokaokikim. Mi siyahi isid whoimim simiir isid whirin yio ina mi tirbu iuguskiyin. Mi isid whiso sowiirim yim ini hiriyyar ywokiyim yim wara bi tirbugikim.

¹⁰ Mi paekwosim nwoimakan siir kidin ha mi maskiyin mi nauun komiyyin nhiridmir pariidnanin ina yikiinainiyin. Mi siya kimidiniya ti haimii haimii whoimim simiir haimii whirin siir ie komii komiyyim mi siir ieno ienowim simiir yauni amaini. Mi siya haimii whiso sowiirim simiir idwowin wara bi namaigin. ¹¹ Mi ti nauunin siir inigin yio minkin kaurir. Mi opim simiir haimii whirin yim wa pi kauriri mi haimii whiso yo wa hiriyyar nwokii yo wa wara kaurir tani. Mi iikam whiekakim ta op kaurir aiir kwiyae yim sima ini hiriyyar yaoswokiyim.

¹² Mi paekwosim nwii akan siir kidin ha maskiyin mi bie, bwan, nauun, simiir haimii whirin yio ini yhiuwinan ywokiyin. Mi sima bi swoki whwoyamiminkikim. Mi haimii whiso sowiiro yim ini hiriyyar ywokiyim yim yhiuwinan wara bi nwokikim. Mi ta hiriinan saiirsika nii nabie sowiir haimii whirin yio bi whwoyakikin. Mi haimii whiso sowa sowar whwoyaki.

¹³ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi karar kigi ipiyinin wab nikiuwiyin hapi kougi kou hirar siini. Mi kara ti siir kigiyan mi kara hinina yaingwoki, wi dimin biyieki kipi nimbiam. Mi siya hapi kougi kou hirar siinamin mi karar wakaeki, siya komiigi komiiyar kauwok boinkii, dimin biyie, dimin biyie, dimin biyieyim wi nuan iikam simiiram niti. Simiir tirbuwam iya Adi Komii siir paekwosim nwoimim sima maski simiir kid imiir. Iriig.

9

Mi paekwosim iriiyar akan siir kidin ina maskiyin

¹ Mi ti paekwo sim nwii akan siya siinamin siir mhoiiyan, karar wakaeki, Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim iriiyar akan siir kidin pi maskii mi karar mi kigi nauunin pi nikiinainii ninomor kou hirankin mi siya ini nua hriiiyar yikii igusnainamin. Mi hapaiirin ieyin ina ywokiyin mi ti ieyin kingiin kingiin bi ninirnkainainamin mi siya ini mwis karamae ywowin mi Adi Komii siya tidiiyin siir bidi hauugiyin ti ieyin ti nauun ieya nwokaiyin siir anowin siirin. ² Mi siya ti ieyin ninirnkainainamin siirin ha hai-waokiyin mi paowii komiia ini warar yowiiyiya inkamin numir haingomuwiyyin siir hiriinan. Mi saeya ie hirankar yowiiopitnananiya mi bie ikin mi ninomor aka yo ini warar yirinugiyo mi ini yhuwinanar ywokiyo. ³ Mi ninomora ini nibwomambwonanar ywokiya mi karar mi kigi kokmwo graeyas minim ta paowiiya saiir hirankar niti nua tiriir. Adi Komii siya kirie simiir bidi hauugiyin mi sima wi digar nwowi iikamim simiir piyim iriini hanin. ⁴ Adi Komii siya simiir bidi boinkiyin hinin, kima ko minim mi paekwo minim mi dimin taemin nhirim ti nu iir whakim wi simiir kipi tirbu. Kima wi iikamim yipiki Adi Komii siir diminin simiir mwo hainmakiu karamae nwowim wi simiirarar pikrimkrip. ⁵ Kima ti iikam imiir pikrimkrip mi simiirin bwanim iriiyaruar donkwoninwomwirninkin haiginu mi kima simiirin wi kipi pikrimkrip aoki. Nungaka. Mi ti kokmwo graeyasim ti iikam imiir pikrimkrip mi simiir piyim wi hriiiyar kimpipisunanaei owinyaigi si pikiiyim mi ha ururgiiyim saiir hiriinan. ⁶ Mi ti iiyim ti kokmwo graeyasim ini nu hirar nwowim mi iikam whiekakim sima naoni siyuam whaowaekim mi simiirin Adi Komii siya tirki mi sima bi naokim.

⁷ Mi ti kokmwo graeyasim yim ini ti hosim yipiki yayiyam tirim ini simiir hiriinan ywowim simiir whwonkamim ini inkam kingikini whwonkamnan ywowim ini puaiyim mwo puaiiyim ini simiir hiriinan ywowim simiirin sima golni nonkwokwokim. ⁸ Mi simiir kanim ini wigni kani hanin ini

digiu hırar tıoa mı simiir bigmiuwım, bigmiu prasae prasae rani, ini huni nasnan ywowım. ⁹ Mı diminım simiir irib imiir nitimwramwrakiuwım nhaonanım aiyini nonkwokwokım. Mı simiir pidgam sima siinbibagım ini ipiyinin mou nikiuwıyın iripa sima siinamiya ini simiir hiriinan ywowım. ¹⁰ Mı sima iriipi hiriinan kibgak mı simiir kibım ini irini kibnan ywowım amridamridnankım. Mı ti dimin hiriinanım yım ini simiir nwowım. Mı sima kiriekakairgım mı iikam imiirin sima bwanim wi iriıyara nipımpari simiir kib ima mı ti simiir kibım urur prasae bi kinikım sima ururiyım. ¹¹ Mı ti yumi biıyan inkam biyieyın yipikin ti kokmwo graeyis bibiyeyım simiir kigriraowıyın, yio ti inkamın yipikin ti ieyın ninirnankeinainamın mwis karamaeyın yio siir warar kigriraowikin mı ti inkamın siir inigin Hibru simiir yaigina ha dapikım Abadon. Mı Grikmi yaigina ya mın dapika Apolion. ¹² Mı dimin biyie kirie komiıyın iikam tirbuwın yio bıdi digiyın mı dimin biyieki biyie whiso yo ina swoki itwo.

¹³ Mı ti dimin taeminım kara kigiyım simiir mhoiıyan karar wakaeki, paekwosım iriıyar nwis akan siir kidin pi maskii. Mı mhoiıya karar wakaeki inkam nwirin siir yaiya pi kauwokii, hon whiıyım hiıya golni nonkwokwowa saıir nwowım simiir bopwo hirankın, ta hiıya paekwosım ieya haigin inkin imiıyaeıya piııi miıyik Adi Komii siya whakwinam saıir hirankın. ¹⁴ Mı siya kimidiniya paekwosımın yipikin siir kid iir maskiyın siir boinki, kira paekwosım biyie nwııyım yipiki biıya Adi Komii siya kikog okwowım yab komii Yufretis hir kira simiirin ti onkwo iuguski yımbi nami. ¹⁵ Mı siya simiirin ha nonkwo iuguskiyın mı sima ina yamım mı iikamım nuanım simiirin sima hainmamakiuwam mı simiirin haimii haimiıyım whoıma ywo. Mı mhoiıya haimii whirin siir iikamım simiirin ina yısomsom aokao digiyım. Biıya, simiirin Adi Komii siya nımbingım mı sima hir asi nidwokım bwanın simiir nımbinin siiram, ti biewiyın siir ii aiiram ti diminin siir tiram. ¹⁶ Mı paekwosımım yım ini biıyar yamım mı kamım yaii nıniıyım yım hosım simiir idwo nidwowım yım ini simiir mhoiıyar yamım. Mı karar wakaeki inkamın ha boinkii, sima iriparin pariigım 200,000,000 kim. Kasa kasa rani. ¹⁷ Kara ti hos imiirin nhwonan whinkigım. Sima ti hinın hinına tirkim, kam nhirım yım hos idwo nidwokım mı hosım simiir irib imiir nitimwramwrakiuım nhaoım aeyini nonkwokwowım yım paridnankım mı nhirım yım nhaowım aeyini nonkwokwowım prainanım yım simiir niigım mı nhirım nhaowım aeyini nonkwokwowım wirnanım yım simiir niigım. Mı ti hosım simiir mwowım yım ini laioni mwonan ywowım. ¹⁸ Mı paeya mı paowii aka mı siıyam paeki paenan nwo ikim yım

simiir yai hirankar wokikikinananinii. Mi ti hiriinan saairsika sima haimii whirin siir iikamim yipiki biya sima nimbiniim simiirin asi nisomsom aodigikim. ¹⁹ Mi hosim simiir yayim mi simiir kib ikim yim kirie komiigakim mi simiir kibim simiir mwowim yim ini mipugni mwonan ywowim mi iikam imiirin sima nisomsomi mi sima wa naonami.

²⁰ Mi iikamim yipiki ti hosima nisomsom ao karam nwowim yim sima simiir mhii kwoinim bi kisina haigigim ti dimin biyie biyeyim sima tirim simiirsi. Mi sima uruwai siyaowaini inig hainanim bi digikim. Ti dimin taeminim sima tirim gol, silva, bras mi tidiyu mini sima nikrimtio diriraerarim, yipiki napririr wakae omok kigimok karamae nwowiyim ti iikamim sima siyuin dimin biyie tiriyin siirin digiumii bi haimriiyugim. ²¹ Iikam nisomsom aokao, nop min iikam nhirmi nao mi hii min nanai mi hii tauae mi ti dimin taeminim simiir mhii kwoinim simiirsiyin bi niki kinisugim. Nngaka. Iriig.

10

Adi Komii siir paekwosimin yokwowa siya hauuwa Jon siir mi siya sairin ina yaeyin

¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan, karar swoki kigi Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosim komii nwirin pi niti Adi Komii siir omin hirankin. Mi waua ini siirar yimwainginainiya yuisni hanin. Mi namnamiinin siir mwo hirar yidwonaiini mi siir whwonkamim beni hanin whwoyakikin mi siir iga paeni hanin niuyakika. ² Mi siir ina, siya yokwosima kwira nonkwowi. Mi siir iga iniga whii komiia solwara nikuiwiya sair yokwomaigi mi iga yayoyaeya ya nu iir yokwoki. ³ Mi siya kimidiniya komiiyar kauwok boinamnanki laionki kaunamnankiyim hanin. Mi iia siya hiriinan boinkiyin, mi diya idip idipin iriiyar kwisa tioki. ⁴ Mi ta sima tiokiya sair mhoiiyan, kara ti yai imiir winamar kwatirkin mi karar wakaeki yai kwira Adi Komii siir omin siir hiranki kauwok boinki saeya kariirin ti hanina kauwok boinkika, ti yayim yipiki ti diya iriiyar kwis owa boinkiyim simiirin kipi winki kiriir yokwoni. Nngaka. Yim kiriir kwoin arar haigi okai.

⁵ Mi karar swoki kigi Adi Komii siir paekwosimin yipiki whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin, siya siir ina iniga ina kininansiinanainama kougikouwa hiriir. ⁶ Mi siya ina boinkiyin, kara kaimwokikaimwower boinkii Adi Komii siir inig iirin yipikin ninomor nu mi whii komii solwara simiir nonkwokwokiyin mi dimin taeminim simiir nwo ikim mi yio siya hiriirar nwoyokiyokiikaeyamikin inokinokin. Mi kara ta sairin pi hanina boinkii, krime wi yaeya ii kwiram nwo

rani, yaeya ii kwirki nimbiniyim. ⁷ Mhoiyya kara wakaekii Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin maskiyin mi dimin taeminim aowa aowa nwowim Adi Komii siya tirim yim wi simbi digii. Biyya Adi Komii siya siir profet kam imiir boinkikin ti dimin taeminim sima winkiyim yokwoni. Mi sima wi profet kamim sima boinkiyim wi simiir hiriinanar swoki imbiyami.

⁸ Mi karar wakaeki ti inkamin Adi Komii siir om hiranin yipikin biyya kariir niki boinkiyin, siya pi swoki boinkii kariiram, kira damki mi kira ta yokwowa haiwaonisuwu paekwosimin yipikin whii komii solwara mi nu ikin sowiir idwo nokwowin siya nonkwowa saiir tini hainaki. ⁹ Mi ta siya boinkiya saiir mhoiyyan, kara ha namin kimidiniya Adi Komii siir paekwosim iir nini kigiuwun mi siirin ina ini boiniuwun, kira wara yokwo kopsima kariir whauugi. Mi siya kimidiniya kariir boinki, kira saiir haii mpa daeki. Kira saiir naei mi kariir kwoinin pi hiigakar nwokii hainiinan mi mhoiyya kariir mhiya wi saeya hiugrimkripi. ¹⁰ Mi kara ta yokwosima Adi Komii siir paekwosimin siir iin hiranki ha haiya mi ina yaekiya mi kariir kwoinin ini warar diwhrokwhroknainamin hainini hainin mi ta kara naekiya saiir mhoiyyan kariir mhiya nhaminhami bi hiugrimkripkika.

¹¹ Mi ta kara naekiya saiir mhoiyyan mi inkamin kariirin siya boinki, tariinanin kira ti Adi Komii krimiir Wanin siir yayim simiir ti swoki boinmimauu ti dimin taeminim mhoiyya nimbiniyanim iki iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim yipiki bi nwo ikim simiir. Iriig.

11

Mi inkam nwiso yipiki Adi Komii siir yai aair boinmimauuwo nu tir sowa

¹ Mi ti dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiyyan mi sowa paekopin haigin kimariyin kimidiniya kariir hauugi mi sowa ina boinkiyi, kira dam omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya saiir tini kimariyu mi hiya iikamim sim haigin inkin imiyyaeya Adi Komii saiirin warar timi haigin kimair. Mi ta saiir mhoiyya iikamim Adi Komii siir inig hainaniyim simiir warar timi mwain. ² Mi hiira omaka Adi Komii siir inig iir hainaniya saiir ndiyokiyokaiya saiirin wi wara kipi haigin kimair. Dimusi rani, Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani wi simiiram kiwakkii om komii Jerusalema sima nitim, iikamim hapairanim sima nini kigiraoniyim bwanim kamnwis whis mi dimin taeminim hiranim wi sima tirbuwi. ³ Mi an kara, wi Adi Komii siya

hauwi kariir inkam nwisowi sowerin kirie mi sowa wi kariir yai imiir boinmimauuwami biewiyim whoim haimii. Mi sowa wi yuis biyie imiirarar nii iikam imiir nusiimauuwam hiniin sowa siyu bibiyeyim sowa tirim simiirsi nidi.

⁴ Mi ti inkam nwisowi yo ini pae whiso olup nikiuwiyo mi yukid is iko yipiki Biyan Inkam Komii siir whwonkam ida nokwowo yipikin nu whiekak imiirar kigirkakiyin ini simiir hiriinan ywowo. ⁵ Mi iikam nirim ti inkam nwisowi sowerin nisomaowam naingwowi mi paeya wi sowerin yai hirankar nimbiamyami ti iikam biyie imiir niuamin. Mi yipiki ti inkam nwisowi sowerin nisomaowami yim wi naowi ta pae biyieya sairsi. ⁶ Mi sowa kiriekakairgo, ninomor airin wi sowerin mi iripikougii mi saeya wi naoki kin tani, ti iyim sowa Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi ti nu iir. Mi sowa kirieya op ninkpitkiyana nhieki nimbiamam ina mi ankwowo mi iikamim nuanim simiir mi tirbuwana ma minki sima niya mi dimin bibiyie ikim. Mi sowa ti dimin hiriinanim simiir tiram naingwowi sowa wa tiri.

⁷ Mhoiya ti inkam nwisowi sowa sowerin yai imiir boini mi ti uridyiu biyeyin yipiki wraisuni whwonkamnan nwowin, siya wi ti ieyin mwis karamaeyin wi siir hirankar ninsiin idwonanii mi siya wokitkinaninii mi siya wi ti inkam nwisowi yai sowakar nini. Mi sowerin wi siya niyopakaiyuwi mi wi siya nisomaokii. ⁸ Mi siya sowaka ninii mi sowa wa naonami mi sowerin piuisa wi om komiyan siyu komiyan wi siir hirar kiwomwokini. Mi krima sowerin hindara haigiprapakai boini mi krima ti om komii iirin wi min namisi ikuwi Sodom, iyie? Wi Isip nikiuwi. Dimusi rani, ti omin siir iikamim yim Adi Komii siirgisiir sau omomkin. Mi ti om komii ti inkam nwisowi owa nwowin sowerin Biyan Inkam Komiiyin yo hir niki inkin irioninkin inankigikin. ⁹ Mi iki puganpai puganpaini iikamim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nu pai nupaiyanim sima sowerin piuis biyie airin iyim wi kwoim haimiia kigi. Mi sima wi iikamiyam kiwaki rani, sowerin piuis biyie air haingikaigiyim ienau. Dimusi rani, sima ti inkam nwisowi io sowakar nwoko mi sima dimin biyie sowerin tiram tirim. ¹⁰ Mi iikam whiekakim nuanim sima wi maingimairgar nwoki. Dimusi rani, ti inkam nwisowi bidi yaonamwo. Sima wi maingimairgar nwokii mi dimin taeminim irni nwirniyamim wi hindara whisariiyar ninan priihau priihauwi. Dimusi rani, profet inkam nwisowi yipiki nuan iikam imiir nonkwoninwoimwairninkinim yipiki dimin biyie simiir tiro bidi yaonamo. ¹¹ Sowa hapairin iyim kwoim haimiia ywo mi mhoiya Adi Komii siya opuda ina yikropkiya sowa niyaeyam mi saeya ha nama sowerin mhi

kwoinau hiriir mi sowa ina yinsiin idwokiyo mi sowa ini irkakar swoki owo. Mi sowa ha ninsiin idwokiyo mi iikamim yipiki hiriinan kigiyim mi sima ina yididgiyim mi sima pranae pranae bi nididgikim. ¹² Mi mhoiia ti Adi Komii siir profet inkam nwiso sowar wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir om hiranin siir yaiya pi kauwokii siya sowiirin ti hiniina boinki, kowa dinsiin idwoki mi tiriir wit. Mi ti inkam nwiso sowiir sau omomim sima sowiir kigiyim sowa ninsiin idwokiyo mi sowa waua sair yidwokainainam mi sowa ini Adi Komii siir om iirar yamo. ¹³ Mi biri kimiminkikin, nin komiyyin ina yitin. Mi om komiyyin siir haimii haimii iurim simiir haimii whirin yio ina tirbugiyin. Mi haimii haimii iriyyar whiyyim yim ina ywokiyim. Mi iikamim 7,000 na mi aokaoki. Mi iikam nhirim omwai waiyakiyim om komii Jerusalem hiranin sima nidid prasae bi kinkikim mi sima ini Adi Komii siir inig iirar hainankiyim yipikin om komiigi komii iir nwowiyin.

¹⁴ Mi tariinanin dimin whisakan yio bidi digiyin kira wakaeki. Mi ii priei bi kwokikin dimin biyie whoimakan yio ina swoki kwitin. Iriig.

Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin ina maskiyin

¹⁵ Mi ti diminim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan, karar wakaeki paekwosim iriyyar nwisakan siir kidin pi maskii. Mi siya ha maskiyin mi karar wakaeki, paekwosimin Adi Komii siir omin siir hiranin siir yaiya pi kauwok boinkii, iikamim hinda tindanim wari nuin siir nwowim simiir iikamim wi siya kigrirakiki siya wi hiriyyar nwoyokiyokiikaeyami inokininokin mi simiirin wi siyar kigriraowi. ¹⁶ Mi mhoiia ti inkam komii komiyyim simiir ipii imiir nidwodwokaiyim Adi Komii siir whwonkam ida sima ogmwo ha waisii hunanainamim nua hiriir mi sima kimidiniya siir inig iir hainan.

¹⁷ Mi sima kimidiniya Adi Komii siir boin, krima kiriir boin wadieki. Kira krimiir Biyyan Inkam Komiigin, Adi Komiiyyin biya kira hiriyyar nwokin mi tariinanin kira ini hiriyyar swoki oyokiyokiyamin. Krima ini maigrimaigrar nwowim mi krima kiriir inig iir hainanprapraskii. Dimusi rani, kira kirie komii bidi haiyin mi iikamim ini kirar kigriraowim. ¹⁸ Biya iikamim sima io kinakar niki okim mi tariinanin kira ini io simakar mi owin. Mi iya ta ii aeya niti, iikamim naokaowim yim wi kira hidi mi taka iya saeya kira hauuwana iikamim yipiki kiriir mi aiir miriyyim mi kiriir profet iikam ima mi iikam whiekakim kiriir inig iir hainani ikim mi kiriir yai imiiram naingwo tibmii ikim simiirin wi kira hauuwi dimin taeminim. Mi iya ini nita iikam

imiirin kira nonkwobumbuninkinana yipiki iikamim nu nwowim simiir tirbumbuninkin haiginuwim.

¹⁹ Mi ti dimin taeminim sima boinkiyim simiir mhoiiyan karar kigi omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig iir hainaniya siir om hir nwowa pi haiwaokii mi karar kigi miya yayim Adi Komii siya nimbiniim sima nwokaiiya ya saiir omaka yainau hirar nwokaii. Mi karar kigi sinana pi sinankii mi karar wakaeki, diya pi tioki.

Mi karar mi kigi ninin pi nitkii mi karar mi kigi naowin aiskakin pi nikiinaini nua tiriir. Iriig.

12

Wig aeya mi mipug biye ikin

¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiiyan karar kigi dimin kibiyin ninomor kou hir nwowi mi kara ina yanaakiyin. Diminin kara kigin wignankin. Mi yuisa saeya niya ini hindirar kigninya ini bieki saiir pu aiir whwonan ywokiyin. Mi bwana ini saiir iga aowa ywokaiya mi saeya nauun iur iso simiir warar mi haigin saiir mwo iirin pagra inkamin inigakin si haiginiya saiir hiriinan. ² Saeya yinpiugaka mi saeya yinisim iir naokainam tira siya dirisusua mi saeya asi kaugika.

³ Mi ti diminin kara kigiyin siir mhoiiyan karar swoki kigi dimin komiigi komiiyin ninomor kou hir nwowin ini diduka komiiyin kirie komiigakin dimin taeminsi nidid karamae nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Siir puua paridnanka mi siir mwoim iriyyar whisko mi honim siir mwo imiir nwowim iurgim mi pagram siya haiginyokiigiyim siir mwo imiir yapa yapa yim ini pagram inkamim inigakin sim haiginiyim ini simiir hiriinan ywowim. ⁴ Mi siir kibin ha niyairyokiyin mi ninomor kou hiran nauun haimii whirin kimidiniya siya yipamkiigi mi siya simiirin nua tiriir yitkiigiigi. Mi ninomor kou hirin nauun haimii whiso sowa sowa ywoki. Mi siya ini wiga yinpiugak nwowa ini saiir whwonkam ida kingiin hirar nokwokaowin siya minam nokwokaowi saeya saiir yinisim iir naokainam. Siya minam naingwowi, saeya saiir yinisimin siir naokainaei mi siirin siya nisomaowi mi siirin wi siya naei. ⁵ Mi yinisim yinkamiyinin saeya naokainan yipiki wi iki iikamim yipiki hinda tinda nwowim wi simiir kigirkaki wadie sima nwowam mi kirie sima nwowam. Mi ti yinisimin saeya naokainakiyin siir mhoiiyan mi ti kain siya siir bi nisomaokin mi siir bi mi aekin. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siya hainam ipi-
iya Adi Komii siya nidwokaiya saiir hiriir. ⁶ Mi ta wiga ina yidamkiya niimauu boskwokiboskwonaua maeyauwa

inkamki nwo karamae nwowiya saiir hiriir, maeyauwa Adi Komii siya diriraerarkwokina ya maeyau kibi aeyairga mi saeya wi wadie nwoki sibgu owim hapairin. Mi siir paekwosimim saiirin sima kigriraowi iyim parig 1,260.

⁷ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi paekwosimim Adi Komii siir om hiranim yaii ina yiniyim. Maikel siya mi paekwosimim siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima mi ka ieya mi siir paekwosim ikim yaii simakar yinii. ⁸ Mi sima ha niniyim mi ka siya mi siir paekwosim ima sima simiirin dig bi nwokim. Maikel siya mi siir paekwosimim siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiirin sima hainurur haiginu. Mi ta hiriinan saiirsika sima simiirin Adi Komii siir om hiran iya wi kwira swoki kigninkin o rani. Niingaka. ⁹ Sima ka siirin mi siir paekwosim ikim simiirin ina nhinikriropkiyim Adi Komii siir om iir haiburgim. Mi ti kain, yio ti mipugin bidi bidiniyar nwowin inkamin yipikin Setan nikiuwiyin mi ti siyairgin ti kain niki oyokiyokiiyin biya Adi Komii siir whwonkam idan siya niki boin huriyugin hinin, iikam krima iikam paii rani. Siya inkam miyik rani, siya minam kiwokinkaowi iikamim nu hir nwowim simiiram. Mi sima siirin ina kiyitkiigiyin mi siir paekwosimim iripi hiriinan mi sima simiirin nua hiriir kiyitnoudninkigi.

¹⁰ Mi karar wakaeki inkamin Adi Komii siir om hiranin siir yayim pi boinki. Siya boin, tariinanin kariir Adi Komiiyin krimiirin siya bidi sibgu grabaiginuin. Mi dimin taeminim siir kirie aeya bidi ikworipukimaigikim. Mi inkamin yipikin siya nimbinin nua tiriir nitam iikam imiir whinkinsiishaiginuwam siya kirieya Adi Komii siir hiranki bidi haiyin mi siya ini inkam komii ywowin. Siya inkam komiigin. Dimusi rani, yiu biyeyin yio paekwosim ima bidi kiyitkiigiyin yipikin biya ni nabie Adi Komii siir whwonkam ida nokwowin yai ninkinwaomwarkii boiniyin mi ha mi boiniyin krimiir nomiiyauim nuanim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yim biyekim. ¹¹ Krimiir nomiiyauim siirin bidi ikworipukimaigikin Kraisiir nhieya saiir kirieni inkamin yipikin sibsibnan nwowin mi siir nhieya ha naokiinainama biya nua hiriir. Mi Adi Komii siir yayim sima boinim mi sima boinimimauim simiirin simar ikworipugii. Adi Komii siirar kwoinkin sima mi aowi sima wi maingimairgar mi owi. ¹² Mi ta hiriinan saiirsika iikamim kima Adi Komii siir om hir nwowim mi digworaekwo whiekak ikim kima maingimairgar dwo. Mi iikamim nuanim digworaekwo whiekakak ikim kima mintarao! Setan siya nua waraur bidi yitin mi siya kimaka wi io praesae prasae nwo rani mi kimiirin wi siya nonkwobumbuninkin haiginuwi. Dimusi rani, siya ina ninokninkinin iya

ini kingiin nita Adi Komii siya siir nonkwobumbuninkinana mi siir kabitkaigiya paeya.

¹³ Mi ka siya ina kigninokninkinkiyin siirin bidi kabitkiigiyin mi siya nua bidi yamin mi siya ha ninsiin idwowin mi siya kimidiniya ta wiga yipika biya yinisim yinkamiyin naokaina saiir yinkinaeyokiyok. ¹⁴ Mi siya ta wig aiirin ha ninkin aeyokiyokin mi siya saiir bi nisomaokin. Mi saiirin pidga kwiso ipiyinin wab nikiuwiyin siir owiir hauugi mi saeya sowiirin ha haiyo mi saeya kimidiniya niimau boskwokiboskwonauwa hiriir yama niimauin inkamki nwo karamae nwowin siir mi saeya ka biyeyin siirin ha haburgiga mi saeya ini hapi arugi aru ini owouwa. Saeya hapairin biewiyin wi whis haimiia nwowi mi saiirin wi simar kigriraowi. ¹⁵ Saeya ha nidamama mi ina siinama mi op komiia iekinakiibormainamiyim hinina ina saiir mhoiyar yama. Saeya saiir mhoiia minam namka ta opa saiir hinina ta wig aiirin pi saeya nwoki kaiyoprindipu aokiyim mi saiirin pi saeya nwoki hainamim mi saiirin pa nwoki isomaowim. ¹⁶ Mi saiirin kimidiniya nu siya whinkinsiis haiginu mi nuin ha pigigiyin mi ta opa ka ieya yaskiigiyi siir yai hirankin saiir hopnan hainawidam ya ini nua hiriir yaokiinainama. ¹⁷ Mi ka siya ta wig anakan io prasae bi nwokin mi siya saiirin ha haiburgigin mi siya ina yamin yinisim nhirim biya saeya niki iyowim simiir nisomsom aokaowam yim ti yinisimim yim ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai aiir wakaeyokna apiyim mi ha boinmimauuwiyim yim sima ti Jisis siir yai aiir boinmimauuwiyim. ¹⁸ Mi ka siya ha namin mi siya kimidiniya whi komii saiir siiyin iir mi okwoi. Iriig.

13

Niimauan wraisu iso sowa sowar nimbiyam iko

¹ Mi diduka whi komii solwara saiir siiyin iirar niki okwowin mi karar kigi wraisu komii irin op hirankar nomboknaini. Mi honim siir nwowim iuurgim mi siir mwoim siir nwowim iriyyar whisko mi pagra iuurim inkamim inigakim sima haiginiyim hininim ini ti hon imiirar haigin digim mi ti mwoim sima yapayapin inig bibiyiekakinairgim. Tiki inigim yim min nokdap haiginugim Adi Komii krimiir Wanin siir nikwowaisiigim. ² Mi ti wraisu komiyyin yipikin whi komii solwara hiranki nitin siir pua ini niimauan pusi biyeyin namaknamakan kitiyin min dapiyin lepat ini siir pionan ywowin mi siir iga inin kirie komii komiigakin ini wraisu biyeyin min dapiyin bea ini siir iga inin ywowim mi siir yaiya ini niimauan pusiya laion dapiyin ini siir hiriinan ywowa. Siirin kirie diduka siya hauugin mi siirin siya bidi

yimbinin iikamim yipiki hinda tinda ti nu iir nwowim simiir kigriraowam. ³ Mi siir mwo whirin yio ini hankakar nwowin siirin sima nisomaonan bidi ywowin. Mi ta paowai hana ina swoki iyimwarkaigiya mi iikam whiekakim ta hana siir mwo iir nwowa saiir kigim mi sima ini kakakar ywokiyim mi ina boinkiyin, siyairgin inig komiigakin. Mi sima ini siirar mi wakaeyokna apim mi ini siir yai imiirar mi wakaeyoknam. ⁴ Mi iikamim ini ka siir inig iirar hainan prapraskiyim. Dimusi rani, wraisu iirin kirie siya hauugin mi iki nuan dimin taeminim simiir kouwin ini siyar ywowin. Sima kimidiniya ka siya mi wraisu ikin sowiir inig owiir hainanprapraski. Dimusi rani, sima sowiiramın minam naingwo tibmiigo inig komiigakin ini sowar ywowo. Sima ha boinkim, pisirin dimin komii irin inigakin ti wraisuin ti tir nwowin siir hiriinan kirie komiigakin? Mi yaii nini siirin wi nhinga nikwowaisii? Inkam nwir karamaeka!

⁵ Adi Komii siya wraisu iirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaisiiyam. Mi siya siirin minam kiwakikin siya digworaekwowim nuanin simiirin biewiyim whoim haimiia kigriraowim ⁶ Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya yai bibiyie boinim Adi Komii siir nikwowaisiiyam mi Adi Komii siir omin mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim simiir boinim. ⁷ Adi Komii siya siirin minam kiwakikin siya iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yaii simaka niniyim. Mi simiirin yamdikwiruwa siya siyar hainurur haiginuwim. Siya kirie komiigakin mi siya wi iki iikamim pugan puganiyim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nupai nupaiyanim ti nu iirar nwoirkakim simiirin ini siyar kigirkakim. ⁸ Mi iikam whiekakim ti nu iir nwowim yipiki simiir inigim ti inkamin sibsibnanin siir yokwo aiir win karam nwowim yim sima wi wraisu komiinyin siir inig iir hainani. Mi bidi bidiniyarın iya Adi Komii siya ti nu iir niki onkwokwo karamaeyar niki owin, siya saiirar winkin ti iikamim simiir inigim yipiki saika nwoyokiyokikaeyami inokiinokin ta yokwo aiirin.

⁹ Kira kariir yai imiir wakaeki! Yipiki yai imiir wakaeki siya simiirin sibgu daingwo omok. ¹⁰ Tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini maeyauwa mi biyie mriiia saiir hir hugripkikikaiyam yim wi hirar hugripkikikaii. Mi tiki iikamim yipiki wi Adi Komii siya nimbini simiirin kamkiuni hampimpit aowam, simiirin wi kamkiuniyar mi hampimpit aowi. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim yim wi kirie hiriyyar nwokripkaii mi sima wi Adi Komii siirar sibgu wakaeyokna api. Dimusi rani. Tiki dimin

bibiyeyim nitim simiirsika.

¹¹ Mi ti digworaekwowim hiriinan tirkiyim simiir mhoiyan karar kigi nuin pi pigigi mi karar kigi wraisu irin hiranki nimbaini. Mi tiki hon whiso tiki wraisuin siir mwo iir nwowo ini sibsibni honan ywowo. Mi siir yaiya siya boinkiya ka siir yainan boinkikin. ¹² Mi tiki wraisu komiiyin yipiki biyan wraisuin siir mhoiya nitin siya biyan wraisuin siir kirie aiir haigin mi siir igsopa ini siyar yokwokairina mi siirin siya whinkinsiis haiginiu iikamim hinda tindanim sima tirim sima ti wraisuin yipiki biya paowaigi pin mi naokingiin ha nwowin mi wadie ha swoki owin siir inig iir hainanim. ¹³ Mi ti wraisuin nuanki nitin siya dimin kirie komii komii kasa bi tirkin. Ti sima siya tirim, siya paeya ninomor kou hiranki kiyai nua tiriir mi iikam whiekakim hapair nokwowim sima ini ti dimin iirar kigiyim. ¹⁴ Mi iikam whiekakim hinda tindanim simiirin siya bidi kiyopsibgihaiginiuim dimin kirie komii komiiyin yipiki siya miriiyim simiir wraisu komiiyin siir whwonkam ida. Mi siya simiirin ha mi kiyopsibgihaiginiu mi simiir kwoinim ha mi kiyai mi ta hiriinan sairsika sima pae asi nibirgin ti wraisuin siir piunan ti wraisuin yipiki siir mwoin kamkiugi niki haingirin mi siya pariiparii naoim. Mi siya ini wadiyar swoki owin siir hiriinan. ¹⁵ Mi biyan wraisu komiiyin siya ina kiwakiyin ti wraisuin mhoiya nitin siya ti paeyin sima nibirin ti biyan wraisu iiram hainam. Mi siya pi yai minar nwoki iyae diriraerar boinim. Mi ti paeyin sima nibirin ini ti iikamim yipiki siir inig imiir hainan karamae nwowin simiirin ini siya yisomsom aokaokiyim. ¹⁶ Siya ti dimin taemin hiriinanim iki dimin taemin nhirim simakar miriigin. Mi iikamim yipiki inig komii komiigakim simiirin siya tirki mi iikamim yipiki nunga priyokaeyami ikim mi iikamim yipiki umirki naokingugunankaiyim mi iikamim yipiki paeprikab nwowim mi tiriiginim yipiki umiram mirii ikim mi tiriiginim yipiki whisarii mi primirii ikim, siya simiirar tirswo mi simiir ina inigim mi simiir mwo ikim ina hainmamakiuswowim. ¹⁷ Mi iikamim yipiki ti wraisu biyeyin siya hainmamaku karamae nwowim mi siir inig karamae nwowim simiir ina inigim mi simiir mwo ikim simiirin wi kiwaki rani, digworaekwo haiginim mi umir simiirsi haiyim mi digworaekwo wi mi sain tani. Ningaka.

¹⁸ Krima ti dimin taemin hiriinanim simiirin sibgu daingwo omok. Mi iikamim yipiki ninokninkin miyikakim yim wa sibgu inokninkini ti wraisu biyeyin siir dimina hainmakuua. Ta dimina hainmakuua ya inkamin siir inig ieyairgin mi ta siir dimina hainmakuuwa ya 666ka. Iriig.

14

Mi 144,000 iikamim mwai waokim

¹ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan karar kigi inkamın sibsibnanın om komii Jerusalem hir nokwowi omin yipiki ha dapiyin siir inig whirin Saion. Siya mi 144,000 iikam ikim yipiki siya mi siir Adi ikin Adi Komii krımıir Wanin sowiir inigak nwowim simiir mwowim sima hirar nokwokim. ² Mi ti kara kigiya simiir saiir mhoiiyan kara diminin ninomor kouwanın siir wakaeki. Siya pranae pranae bi kauwok boinkikin, hapi owieyin kouanki niswitnaomaigiiyin whwoowa ha kiniiyin ini siir hiriinan ywowin hapi diyaki tiokikin. Kara simiir wakaekiyin mi hapi iikamim simiir gita imiir tiowaowiyim ini simiir hiriinan ywowim. ³ Mi 144,000 iikamim yim ipiia Biyan Inkam Komii siya nidwokaiiya saiir kingiin hir nokwokim. Sima hirar nokwowim mi sima mwai kibiya kwira yokwo wao ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim mi inkam komii komii kamnwir nwii ikim simiir kingiin ta mwai aiiirin iikam nhirkim wara ninokninkin tani. Ti iikamim yipiki biia Adi Komii siya niki anmaiwarkainam iikamim nuanim simiir inankin sima simar ninokninkini. ⁴ Tiki iikamim yim dimin biyek bi kimbugim. Mi tiriiginim simiir kwoinim wigim bi kiyagim mi iripa piu simaka bi mi okim. Sima inokiiinokin tiki inkamın sibsibnanın siirarar wakaeyokna apikim pi siya hinda mi am yimbi hiriayar mi ami. Ti iikamim yim Adi Komi siirgim mi sima iriipi hiriinan ti inkamın sibsibnanın siir warairgim, simairgim dimin taeminim Adi siya hauuwim bi simiir haii. Yim sima iki uridyiu bibiyeyim sim inig bi hainanikim mi iki wraisu bibiyie ikim. Niingaka. Sima Adi Komii siirarar hainanikim. ⁵ Tiki iikamim dimin whirki bi kimbugim. Mi iia sima nu hirar niki owa sima bi niksisaekim. Niingaka. Iriig.

Paekwosim nwoimim simiir yaiga

⁶ Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi karar kigi paekwosim nwirin hapi ninomor kougi kou hirar siinii. Siirin Adi Komii siya nikropkikin nua tiri nitim siir yai kibikibiyim inokiiinok hiriayar nwoyokiyokiikaeyamanim simiir nanaakninkiiyam. Siya ti yayim simiir boinmimauniyam tirkin, iki iikamim nupai nupaiyanim mi iikamim piugan piuganiyim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim maeyau maeyauwanim simiir. ⁷ Siya komiiyar kauwok boinki, kira Adi Komii siirsi didid mi siir yai imiir wakae mi siir inig iir hainan. Dimusi rani, iia Adi Komii siya hidana ini nita iikamim ti nu iir nwowim simiir. Adi Komii siir inig iir hainan yipikin nu ninomor sowiir nonkwowin mi whii

komiiya solwara nikiuwi aka mi yab komii komii ikim mi ienosisim ikim mi whii ikim. Inkam nwirni inig kipi hainan.

⁸ Mi kara siir kigwinin siya nitin mi karar swoki kigi paekwosim nwirin siir mhoiia nitin siya komiiyar kauwok boinki, wakae ti om komiiyin yipikin Babilon nikiuwiyin yio bidi tirbugiyin. Mi iikamim yipiki ti om komii Babilon siir nwowim iikamim hinda tinda nwowim simiir kwoinim sima bidi kiyaiyim mi sima ini simiirar mi wakaeyokna apim mi dimin biyie bidiyar mi tirim. Mi uridyiu biyie siir inig iir bidiyar mi hainanim. Mi Adi Komii siirin digiumii bidi haimriyugigim. Mi iikamim yipiki om komii Babilon hir nwowim yim ini wiga wain mobin si kwiyaeya ini saiir hiriinan ywowa mi kamim simiir kwoinim pi saeya kiyaii sima nini kwiyaeniyam mi sima pi iripa piu saika nwoki owim.

⁹ Mi karar swoki kigwin paekwosim nwirin ti paekwosim nwiso sowiir mhoiia niti mi siya ina kauwok boinkiyin, iikamim yipiki wraisu siir inig iir hainanim mi diminim wraisu komii siir hiriinan nibir nonkwokwowin siir mi hainani mi simiir inam mi mwo ikim simiirin siya hainmamakuwi, ¹⁰ mi Adi Komii siir kwoinin haugihauga ha whiyiekii mi siya wi simaka ninkikini. Mi siir kirieya wi komiigi komiiyar nwowi. Mi Adi Komii siya simiirsiiyin wi haimiisima swoki aingwobuna rani mi simiirin siya wi nhami nhami nipimpar tani. Mi ti hiriinan iikamim, Adi Komii siya simiirin wi paeya nitnoudnankaigi maeyauwa siyan nhiridmir paridnanin si nuwa saiir hiriir mi simiir kimpipisuwa wi miyiknan nwo rani, wi kipiigi kipiini nwowi mi paekwosimin dimin whirki kimbu karamaeyim mi inkamin sibsibnan ikin yim sima wi pae anaka hirar nokwokaowi simiirin. ¹¹ Mi ta paeya simiir piu aiirin saiir paowii aeya kimpipisu haiginiuwi inokininokin. Mi iikam yipiki wraisu biyieyim siir inig iir hainanim mi diminin sima nibirin siir whwonkamnan nwowam nwowin siir inig iir mi hainanim mi simiir ina mwo minim siir dimin hainmakuwiyin siir hiriinankak mi owim mi ta paeya simiir piu imiirin wi saeya kimpipisu haiginiuwi mi saeya wi dig rani. Nii nabieyin wi simiiram kiwaki rani, piu sima siisam. Niingaka.

¹² Mi ti dimin bibiyeyim ti wraisu biyieyin siirim sima niti mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Krai siir yai imiir mi sibgu wakaeyokna api, yim sima wi hiriirar nokworinukripkaii.

¹³ Mi ti siya boinkiyim simiir mhoiian, karar wakaeki Adi Komii siir paekwosimin siir om hiranin pi kauwok boinkii, ti dimin taeminim yokwoni haiginaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi yipiki ti tariinan

naowim. Mi mhoiia sima wi maingimairga nwowi. Tiki yayim Adi Komii siir paekwosim ieya boinim yim kaimwowaingim. Mi iki omin ninomor kou hiranin simiirin wi Adi Komii siyar Kigiraowi. Dimusi rani mi kibiya sima miriia sairsika mi sima wi maingimairgar nwokiyami. Dimusi rani, dimin taeminim sima tiriyim wi simakar niti. Iriig.

Paekwosim siya ha namn iikamim nuanim simiir ini ikiunaki mi simiirin Adi Komii siiram yikiunam.

14 Mi ti yayim siya boinkiyim simiir mhoiian mi kara waua ninomorana saiir kigiyin mi karar kigi inkamin Kraisananin, Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, yio wau aiirar nidwowi. Mi pagra siya haigina inkamin inigakin si haiginiya ya hininaka. Mi kamkiun siya nonkwowin siir iowa hapi mhanki witi. 15 Mi mhoiia paekwosim nwirin ha swoki apninaniniyin Adi Komii siir inig hainaniya omaka hiranki mi siya kimidiniya inkamin wau aiir nidwowin siiram yani ikiuni mi siya siiram praenae pranae bi kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiu iir haigi mipi digworaekwowim simiir dikrimkripnam. Iiya bidi yimbiniya ti sasaeyim nuanim sasae wai nwowim simiir ninguguhaiyana. 16 Mi ti inkamin wau aiir nidwowin siir kamkiun ha kinawanakiyin mi digworaekwowim nuanim ini siyar yikrimkrip swokiyim.

17 Mi ti digworaekwowim simiirin ha nikrimkrip digiyin mi paekwosim nwirin ina yapninaniniyin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hiranki yio ti inkamin waua sae nidwowin siir hiriinankin siya kamkiun io mhani hanin witiyin whira nonkwowi.

18 Mi siya ha napninaniniyin mi tiki paekwosim nwirin yipiki paeya sae kigiraowiyin siya ina haiburgigin ta hiya nae Adi Komii siiram haigininkin imiiaeyia saiirin mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, ti paekwosimin yipikin ti kamkiun mhani hanin witiyin siir nonkwowin siir in siiram. Siya hinina kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiun yomki mi uridim wain iirim simiir dikrimkripki yipiki nu hir whakim. Dimusi rani, sima bidi higiyim. 19 Mi mhoiia paekwosimin kamkiu iir nonkwowin siya siir kamkiun ha yomiwakiigiyin mi siya sasaeyim wai nwowim ina yikrimkripkiyim. Mi siya simiirin ha haiyin mi ina yitnoudnankaigiyim siya iya saiir hiriir pi nikwobrombropkiyim hii aiiram, hii aeya nitam. Mi taka siya iya ya hindara boiniyioka ya io Adi Komii siya nwo aeya iikamim nuanim simiir nonkwobumbuninkinam. 20 Mi sima ti sasaeyim kimidiniya iya om komii siir yaba nwoa saiir hir ikwobrombrop mi simiir hiya ta iya saiir no hiranki nakiinaniniya ha niyopinaiiniya 320 kilomita hinina

yɪunanaiinam ini inkam mwodigimwodigar yaki owouwin. Iriig

15

Paekwosim iriyyar nwiso dimin biyie iriyyar whiso ini sima nonkwowim

¹ Mi ti dimin taeminim mi nhie aka kara kigim simiir mhoiyan karar kigi diminin nanaakak nwowiyin Adi Komii krimiir Wanin siir om hir nwowi. Mi karar mi kigi ninomor kouan paekwosim iriyyar nwiso mapai mapai biyie iriyyar kwiso yipiki iikam imiir nonkwobumbuninkini simiir nonkwowi. Mi ti dimin biyieyim nua hiriir namkii mi iikam imiir nipimpari mi mhoiyya Adi Komii siir ioa wi haningin digii. Mi ti dimin bibiyieyim yim wa digiguskii.

² Mi mhoiyya kara kigi diminin whi komii solwaranandin mi ti diminin ini opnainan ywowin paeya ini siir hirar niugaiya. Mi kara whi komii solwara saiir kigiyin mi kara iikamim wraisu biyie saika nwowim simiir warar yinkin kigi mi diminin siir hiriinan sima nabir ikin mi siir diminin hainmamakiuwi ikin, sima yaii simaka niniigim mi simiirin iikam ima hainnurur haiginu. Dimusi rani, sima simiir inig imiir bi hainankim. Sima ini whi komiyya solwara nikuwiya ini saiir nokwowim mi gitam sima haiyikwowim yim Adi Komi siya hauugikim. ³ Mi sima ti gitam Adi Komii siya hauugiyim simiir nonkwowim mi sima kimidiniya mwaiya Adi Komii siir miyyan inkamin Moses nikuwiyyin siya winkiya bidi bidiniya saiir waokim mi sima inkamin sibsibnanin siir mwai aiir warar mi wao. Sima ti hiniina waokim,

Adi Komi krimiir inkam komiyyin kirie whiekakim ini kinakinar nonkwo digim mi dimin taeminim kira tiriyim yim wadiekinairgim. Iikam krimiirin ini kirar Kigirkakin. Mi digworaekwowim bidi bidinanim mi tariinan nwo ikin mi mhoiyyan ikin yim ini iriipi hiriinan kirar mi kigirkakim, dimin taeminim kira tirim yim wadie kinairgim kirarin kaimwokikaimwowaingin.

⁴ Kiriir inigin wi nhinga hainani? Iikam whiekakim wi kiriir inig iirrarar hainani sima wi kiriir inig iir hainani krimiir Biyyan Inkam Komii nwiruwana. Mi sima wi ha boini, kirie komiigakin ini kirar ywowiskiyin. Dimusi rani, inkam nwiruan wadiei wadie nwowin ini kinakinar ywowiskiyin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi dimin taemin kibi kibiyim wi simiir asi kigi.

⁵ Mi sima waowa saiir mhoiyyan mi karar kigi omaka Adi Komii siir inig hainaniya Adi Komii siir om hirana hindara haiwaonisugii. Mi kara maeyauwa Adi Komii siya

nɪdwokaiiya ini saiiar kigiya. ⁶ Mi ti paekwosim iriiyar nwisɔ dimin biyie iriiyar whiso sim nonkwowim yim ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiiir hirankar yapninani. Mi yuisim sima niyim whisinankinairgim mi sima ini hindara kigninyam. Mi piuwopim sima kikogim gol piuwopkinairgim. ⁷ Mi sima ha napnaniniyim mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwir ieya hauugi twowim irira ti paekwosim iriiyar nwisɔ imiir. Adi Komiiyin yipikin hiriir nwoyokiyokikaeyamiyin siya ini iowar niki okripkaiyin. Mi ta siir iowa ha ninkpitkiya mi ini op yimbiyama ti two iriiyar iso simiir yainau hir mi ti two iriia iso ini mirkimirkar yinkinkiyim. ⁸ Mi Adi Komii siir kirieya saiiir paowiiya mi siir dimin miyik miyikim paenan niyaeiyim ini ta omaka Adi Komii krimiiir Wanin siir inig hainaniya ini saiiir yiniyokigiya. Mi inkam nwirki ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi saiiir niki apninopkainam tani mi wi ti dimin biyie iriiyar whiso paekwosim iriiyar nwis ima nonkwowim wi simar digii. Iriig.

16

Mi paekwosimim ti dimin biyeyim ha haiyim two hirankin mi simiirin ina yitkiigiyim nua tiriir

¹ Mi mhoiia karar wakaeki yai kwira omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiiir hiranki kauwok boinkii ti paekwosim iriiyar nwisɔ simiiram. Kima wari two iriiyar iso Adi Komii siir io aeya nwokaiyim simiir haigi mi simiirin nua hiriir ditkiigi.

² Mi biigi biyan paekwosimin siir twowa ha haiya mi siya saiiirin ina yami ininaokiigiya nua hiriir mi ti iikamim yipiki ti wraisu biyeyin siir inig iir hainaniyim mi diminin sima nibir ikin siir hiriinan mi diminin ti wraisu siirin hainmakiuwiyin siir hiriinankak nwowim simiir piuum mi ti diminin wi yhiyopnan simiir piu imiir nauni aogriginii. Mi sima wi kimbipisu prasae kin tani mi wi paowaiyar nasae pisnami.

³ Mi karar swoki kigi paekwosim nwisakan ti dimin biyeyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii mi siirin whii komiia solwara nikiuwiya hiriir yami aomaigi. Mi opa ini nhieairgar yikpitmaigiya mi dimin taeminim saiiir nwomaiyim yim ina yaokaokiyim.

⁴ Mi karar swoki kigi paekwosim nwoimakain ti dimin biyeyin siir twonau nwomaiyin pi haii mi siya ina yami aomaigiyin yab komii komiiyim mi ieno ienowim simiir mi sima ini nhieki yikpitmaigiyim. ⁵ Mi karar swoki wakaeki paekwosimin yipikin ti opim simiir kigriraowiyin pi boinkii,

Adi Komii, kinakinairgin wadieyin. Mi ti diminim kira tirkiyim op aiir tirbugiyin yio min nsiimauugin kira wadiekwadiyar sibgu hidikin mi ta hiriinan nonkwobumbuninkina ti iikam hiriinanim simiir asi nonkwobumbuninkinkim. ⁶ Kira wadiek. Dimusi rani, biya tiki iikamim sima Adi Komii siir iikamim mi kiriir profet inkam ikim simiir nisomsom aokaokim mi simiir nhieya ina yaokiinainama. Mi ta hiriinan saiirsika kira op aiirin nhieki nikpitmaigiyam asi tirkin sima kwiyaeyam. Mi ti dimin biyeyim simiir yamdi swoki igonam. ⁷ Mi karar mi wakaeki inkamin hiya nae Adi Komii siiram haigin inkim imiiaeyia saiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, ihi, Biyan Inkam Komiiyin Adi Komiiyin kirie komiigakin dimin taeminim kira tirkiyim, simiiram, simiir nonkwobumbuninkinam mi simiir yamdi swoki igonam yim ini ywokiyim.

⁸ Mi karar mi kigi paekwosim nwiyakain dimin biyeyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigi mi yio ini bie iirar yauni aokinuwin mi iikamim simiir piuim ini ti bieyin siya whwokiya ini saeyar whwogringringiyim. ⁹ Mi ta yhiyopnana simiir nugringigiya mi sima Adi Komii saikar yinougwo ti dimin hiriinanin simiir tirbugiyin siirsi. Dimusi rani, ti diminin ti iikam imiir tirin yio Adi Komii siyar kigirkakin. Mi sima ti dimin biyie hiriinanim simiirin digiumii bi haimriyugigim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyokna apkim mi siir inig iir bi mi hainankim. Niingaka. Sima ini simiir kwoin biyie iirar napkripkaiyim.

¹⁰ Mi karar swoki kigi paekwosim iriyyarakain ti dimin biyeyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii mi ti diminin ini ta ipiia ti wraisu biyie ieya nidwokaiiya ini saiirar yauni akainiya mi iya ha nita ini ti nuim ti iikamim sima nwowim siya kigirkakiyim ini simiira yimuuguskiya. Mi iikamim ini simiir kwiriyae imiirar kaupikrimkripnamim. Dimusi rani, simiir piuim pi kimpipisugim. ¹¹ Mi sima Adi Komiiyin ninomor kou nwowin siir asi ninougwokin. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi sima dimin biyeyim sima tirim simiirin digiumii bi haimriyugigim. Mi sima ini simiir kwoin imiirar napkripkaiyim.

¹² Mi karar mi kigi paekwosim iriyyar nwirakain dimin biyeyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii. Mi ti dimin biyeyin ha naokiigiyin ini ie Yufretis siirar yauni aomaiyuin mi ti ieyin ina sinkai uguskiyin mi siya ha ninkpitkiyin mi ini inkam komii komiiyim nuanim simiir siyuar yasae owiuguskiyin inkam komiiyim maeyauwa bieki nitiya hiranim simiir siyu nwowam, sima nitam. ¹³ Mi karar kigi ti uridyu biyie nwoimim owak nimbiyamim. Mi ti

owakim ka siir yai hiranki nitkim mi wraisu biyie ikin mi ti wraisu biyieyin ha dapiyin profet niksisea. ¹⁴ Yim ti urid yiu biyieyim yim Setan siir isid ieya, yipiki ti dimin kirie komii komiiyim simiir tiriya. Mi ti uridyiu biyie nwoimim ha namim iikam imiiram yipiki iikamim hinda tindanim ti nu iirar nwoirkakim simar kigirkakim simiiram simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima iripa haingiriyiu onaniyam yaii Adi Komii saika niniiyam iya yipiki Adi Komii siya nwowana kirie komiigak mi simiirin siya nimbini yaii saika ninkikin iniiyam.

¹⁵ Kara Jisiskin, karaigin ti kiriir boinkiyin. Kara wa nitsauuwi, kira ninokninkin tani iya kara nitana kara wi hiyan inkamin si hinin niti. Mi yipiki sibgu nokworinukripkaii mi dimin taeminim mhoiia nitanim simiiram nwokwokini sima wi maigimaiga nwowi. Mi sima wi ti diminim nimbiamim wi simiirsi nidid rani, inkamin yuis karamae nwowiyin mi parura ha napnaniniyin siir hiriinan.

¹⁶ Mi ti uridyiu biyie nwoimim ti inkam komii komiiyim simiirin ha nikiuuna digim mi sima maeyau kwiruar ywomimir ta maeyauwa ha dapika Hibrumi yaigina Amagedon.

¹⁷ Mi ta maeyau kwiruwa iripa sima nangiriyiu owouwa sair mhoiyan karar kigi, paekwosim iriayar nwisakain dimin biyieyin siir twonau nwomaiyin pi naokiigi mi yim ti diminim ha naokiigiyim yim ini opuda sair yainau yamkiyam. Mi mhoiia inkamin, omaka Adi Komii siir inig hainaniya ipi-ya Biyan Inkam Komii siya nidwokaiiya sair kingiin nokwowin siya ini komiayar kauwok boinkiyin, ini wakaeyim, ini digi dig ywokiyin. ¹⁸ Mi karar kigi sinana sinankiya mi hinda tindan ini warar yuyayokiigiyin mi diya ha tiokiya mi nuin pranae pranae bi kiisiskikin. Biya ninin hiriinan bi nitkin. Ningaka. Tiki ninin yio ini iki ninim biya nitim ini simiir haiburim. ¹⁹ Mi nuin komiigikomii ha kiisiskiyin mi om komii Babilonin haimii haimiiyim whoima yinikibimbürgi mi om komii komiiyim iki hinda tindanim yim ini biyieyar ywokiyim. Adi Komii siya ti dimin bibiyieyim om komii Babilon hiran iikamim sima tirim simiirin bi naingwo owouugin mi iowa siya nwowa ini opa mobin op kwiyaeiyin hiranki naokiinainiia ini sair hiriinan ywowa mi ti siir kwoinbudin siir iowa ha naokiinonkwokwoswokiya ini ti om komiiyin siirar yauuni aokiniyin. ²⁰ Mi nuin komiigi komii ha kiisiskiyin mi mhu whiekakim mi mhuugripsisimim whi komii solwara sair nidwodwomaiyim yim ini whi komii solwara sair hirankar kigugugiyim. ²¹ Mi mhoiia karar kigi ais komii komiiyim pi nikiiginainii siyanan. Mi ti aisim nikiiginainiiyim ninomor kouankin simiir hikim 50

kilokim mi iikamim nuanim hinda tinda nwowim yim ina tioidwomaigiyim. Mi iikamim kimidiniya Adi Komii siir yigbumbu. Dimusi rani, ti aisim simiir nauuni itniyim yim miyyik rani. Iriig.

17

Hii nanaei wig komiyya saeya hik prasaе prasaе bi haiga

¹ Mi mhoiyan ti paekwosim iriyyar nwiso yipiki dimin biyeyim simiir twonau nwokaiyim simiir naokiigiyim simiir nwirin ha nitin kariiram mi siya ini boini, kira mi kara wi krirar nami mi kara kiriirin wi dimin biyeyin Adi Komii krimiir Wanin siya tiri wig biyeya hii nanaeiya saiir kara wi kiriir nusiimauui saeya ti om komiyyin yab komii komiyyim simiir kingiin mriiyyin ya saiir nikrigin. ² Mi inkam komii komii whiekakim yipiki iikamim hinda tinda nwowim simiir kigirkakiyim yim sima saika iripa piu bidi ywowim. Mi iikamim hinda tinda nwowim ti nu iirar, simiirin saeya tirkim ti hiriinan siyiuin saeya tirin siir tirim. Mi inok inokin simiir kwoinim saeyar kiyaigim.

³ Mi siya kariir kwoinbudin siirin ha haiyin mi krira ina yamwo mi krira niimau boskwokiboskwoin inkamki nwo karamae nwowin siir hiriir yimbiam. Mi karar kigi wig ira wraisu komii irin yipikin paridnan nwowin siir idwo hir nidwowi. Inig kasa rani, siir piu aiir nwowim mi ti inigim yim Adi Komii siir nigbumbu dap ima. Mi mwoim siir nwowim yim iriyyar whisko. Mi honim siir mwo imiir nwowim iurgim. ⁴ Mi yuisa ta wig aeya niyya ya wirnan paridnan bidi wokiiwomwita. Mi dimin kibi kibiyim saeya piuaiyim mikin minim mi rin minim yim golni arar nokwokwokim. Mi mobin saiir ina aeya nonkwowin yio golni nonkwokwokin yio kam imiir kiyaiyankin dimin biyie sima tiram. Mi ti dimin biyeyim io Adi Komii siya nwowam tiriyim mi ti dimin biyeyim saeya tirim kam aka hii saeya nanaeyim mi ti dimin hiriinanim yim ini opni hanin saiir mob iir nwomaiyim. ⁵ Mi kara kigiyin inigin saiir mwo hir nwowin yio hiniina boinkin, taka wiga ya om komii Babilon siir nikriga. Saeya wigim hii nanaeyim simiir apuga. Mi saeya iki iikamim hinda tindanim yipiki dimin bibiyie whiekakim simiir tiriyim simiir apuga. ⁶ Mi karar mi kigi saeya op biyie bidi mi kwiyaeya. Saeya dimusi bi whaowaeka, saeya wigkamim yipikim Adi Komii siir yai imiiram naingwo tibmii kinim mi Jisis Krai siya simiirin hiniina nanaakninkiihaiginiyim sima simiir wakaeyokna apikim mi saeya simiir nhie imiir kwiyaekim. Mi simiirin ini saeyar yisomsom aokaokiyim mi ti hiriinan saiir-sika saeya simiir nhie imiir asi kwiyaekim. Mi kara saiirin

ti hiriinan kigin saeya ti hiriinan tira mi kara ini hindara yanaakiyin. ⁷ Mi ti paekwosimin ina swoki boinkiyin kariir, kira ta wiga saiir saiira dimusi naingwokwonanaei. Saiirin wi kara boinmauwu kiriirin mi wi kara nanaakninkiihaiginuwi hinin saeya yipika mi ti wraisu biyeyin yipikin mwowim iriiyar whisa nwowin mi honim iura mi owin ta wig aeya nidwowin siirin iriipi hiriinan. ⁸ Mi ti wraisu biyeyin biya kira kigin irkak niki owin nu tir mi tariinanin siya bidi yaonamin. Mi siya wi sipi niti ti ieyin mwis karamaeyin siir hirankin mi siya nami mi siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkinkii. Mi iikamim nuanim yipiki simiir inigim siir yokwo aiir haigin karamae nwowim biya siya nu ninomor sowiir nonkwokwowa, sima siir kigi sima wi hindara nanaaki. Sima siir kigi mi sima wi pi nanaaei. Dimusi rani, tiki wraisu biyeyin nu tirin kwiruwar nwonamkin mi tariinanin siya nwo rani. Mhoiya siya swoki insiin idwowi mi siya omwaiyar swoki waiyaei mi sima siirin wi haini kigi.

⁹ Mi iikamim sibgu ninomokninkiniyim kima ti dimin hiriinanin simiirin sibgu daingwo omok. Mi ti mwo iriiyar whiso yim om komii komii iriiyar whiso yipiki iikam ima miriiyim mhu iriiyar whiso sim, yim sima. Mi ta wiga ti wraisuin siir idwo nidwowa ya min nikriga ti om komiiyin ti wraisu ieya nwowin siir. ¹⁰ Mi mwo iriiyar whiso yim inkam komii komiiyim iikam imiir kigirkakiyim yim sima. Mi ti inkam komii komiiyim simiir kam iriiyarim bidi yaonamin. Nwirin ti siyairgin ti tariinanar nwowin mi nwirin yio iikam imiir niki kigrirao rani, yio ina niki owin. Mhoiya siya nwowi mi siya wi ii priei kigrirao rani. ¹¹ Mi wraisu biyeyin yipiki biya nu tir niki owin mi siya ii priei bi nwokin, siya iriiyar nwoimakan iki inkam komii iriiyar nwiso simiir nwirin. Siyairgin iikamim nuanim simiir kigirkakiyim. Mhoiya siya nami, wi siya tirbuwi.

¹² Mi hon iuurim kira kigin yim ti inkam komii komii iuurim yi simiir nikrigim. Sima inkam komii komii bi niki okim mi mhoiya sima wi inigak simbi nwowi ti wraisu biyeyin saikan mi sima iikamim nuanim simiirin wi ii prie kigrirao rani. ¹³ Mi ti inkam komii komii iuurim sima wi kwoin whiruwar nwokii mi sima simiir kirieya wi wraisu biyeyin wi siir asi hauugii mi simiir igsopa wi siya nokwokairinanaowidi simiir dimin taemin imiir kigirkakim. ¹⁴ Mi ti inkam iuurim mi inkamin sibsibnan ikin sima wi simbi ninii yaii mi siya mi iikamim yipiki simiir kwoinin siya kiyaiyim mi siya nikiunam mi sima ha naingwo tibmii kinim, ti inkam biye iirim wi sima nonkwoninwomwairninkini. Simiirin sima wi dimuni nonkwoninwomwairninkini tani, Adi Komii siir kirieya siyar hauugika mi sayirga inkam komiiyin iki iikamim hinda

tindanim mi yipiki iki iikam nhirim sim kigriraowiya.

¹⁵ Mi ti paekwosimin kariirin hiriyar kintirinu boinkripkai, ieyim kira kigim wiga hii nanaeiya saeya nidwowa maeyauwa sair kingiin nwowim yim tiriiginim yim min nikrigim iikam whiekakim maeyau maeyauwanim mi iikamim yipiki yaiginpai yaiginpai boiniyim yi simiir nikrigim. ¹⁶ Mi hon iurim kira kigim mi wraisu biye ikin, yim ioa ta wiga hii nanaeiya iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiya yim io sair nwokim. Mi sima niti, iki sair dimin miyik miyikim wi sima nini iskin priigin iuwi mi saeya wi wiga piu parura nwokiiya wi sair hiriinan nwokii. Mi mhoiyya sima sairin wa nisomaowi mi sair kipim wi sima naenami. Mi mhoiyya iki dimin taeminim nwokiyim simiirin wi sima nikomnamgin swokii. ¹⁷ Sima wi ti hiniina tiri. Dimusi rani, simiir kwoinim wi Adi Komii krimiir Wanin siya kiyaii mi sima wi diminkidiminin Adi Komii siya boinin wi siirgisiir asi tiri. Mi sima wi siir kwoin iirarar napi mi sima wi kwoin whiruwar nwokii mi wa kiwakii wraisu biye iiram siya kigirkakim simiirin mi wi yayim biya Adi Komii siya boinkiyim wi simar nibiyamkakii.

¹⁸ Mi ta wiga kira kiga ya min nikriga om komiyyin yipiki iki inkam komii komiyyim nuanim sima kigriraowiyim simiir kigriraowiyin ya siir nikriiga. Iriig.

18

Om komii Babilonin Adi Komii siya tirbugikin

¹ Mhoiyyan kara kigi paekwosim nwirin Adi Komii krimiir Wanin siir omanin pi niti. Adi Komii siya bidi hauugiyin siirin kirie komii mi siya hapi beki namisi whwoyakikin mi nu whirkakin ini warar whwoyakiyin. ² Mi siya ha natin ini komiyyar kauwok boinkiyin, saeya tariinanin bidi yikiigiya om komii Babilonki biye si nwokiya siir hiriinan. Saeya bidi yaonama mi tariinanin uridyu biyeyin mi uridyu bibiyie ikim, Setani isidin siirim mi ipiyin bibiyie ikim yim ini sair hir nwokaiyim. ³ Tiki digworaekwowim ina yimbimbiiyamim. Dimusi rani, iikamim omom omanim uridyu biye siir inig iir hainanim mi yim tiriiginim yim hii saika bidi yanaeyim mi sair op biye aair kwiyaekim. Yim ti inkam komiyyim komii iki omom omomim sim kigirkakiyim ti nu iirar nwowirkakiyim yim iriipi hiriinan sima saika iripa piu bidi ywowim. Mi iikamim omom omanim yipiki digworaekwowim sim haiginim umir simiir haiyim mi sima ini umir simiirsiyar mi haiyim. Dimusi rani, saeya minam naingwoka ti digworaekwo whiekakim umir simiirsi haiyim. Dimusi rani, saeya minam naingwoka saeya digworaekwo whiekakak

nwowi mi saeya wi wadie nwoki sibgu owim mi wi saiir kwoin iirarar nwoki apim.

⁴ Mi karar mi wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir om hiranin siir yaiya pi boinki, siya ti hinina boinkikim, iikamim yipiki kariirim kima ta wiga yipika biyie nwowa saiir haiburgig mi siyu biyie saika kipi tir. Mi kara pi borisopi kima saika ninkin onkwobumbuninkinim mi mapai mapai saika haiyim. ⁵ Saiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Dimusi rani, ti dimin biyieyim saeya tirim simiirsika

mi dimin biyieyim saeya tirim yim ini mhu komiinan huungiyim.

Mi Adi Komii siya saiir dimin biyieyim simiirin wi naingwo owouu rani. ⁶ Kima ti dimin biyieyim saiirin wi yamdiyar swoki tir ti saeya niki tirim iikam nhirim simiir, simiir hiriinan.

Mi dimin biyie whirin saeya tirin kima wi saiirar ti swoki tir. Mi biya saeya hauu kwiyaeyim kimiirin op biyieyim kwiyaehaowhaeyim irira irira

mi tariinanin kima saiirin op biyieyim kwiyaehaowhaeyim isisa hauu kwiyaehaiginu. ⁷ Biya saiir inigin komiiyar nwokin mi saeya saiir kwoin iirar napkin mi saeya wadieyar sibgu oka.

Mi tariinanin kima saiirin dimin biyie tir mi wi saiir piu aeyar nwoki kimpipisugiyim

siyiuin saeya tirin saiir kwoin iirar saeyar napin mi biya saeya sibgu owin siir hiriinan.

Dimusi rani, biya saeya hinina boinka, kara ti tir nidwowa ini wiga inig komiigaka iikam imiir kigirkakiya ini saiir hiriinan ywowa. Kara iki wigim simiir kamim naonamim simiir hiriinan tani mi kara wi maigimaigira nwo karam nwo rani, dimin taeminamin. Niingaka!

⁸ Mi ti dimin biyieyim saiirin wi ii kwira nipimpari saeya wi maki nii mi saeya wi pi naowi mi saeya wi mhigi naowi mi kamim saiir piuis biyieya wi paenau kabitkaigii.

Mi ti dimin biyieyim om komii Babilon siirin wi sima nonkwoninwoimwairninkini. Dimusi rani, Adi Komiiyin yipikin Biyan Inkam Komiiyin yipiki wi iikamim hapaiiranim simiir hidi siya kirie komiigakin.

⁹ Mhoiyan ti inkam komii komiiyim iikamim hinda tindanim simiir kigriraowiyim, sima hii saika bidiya yanaeyim mi digworaekwo miyik miyikim saika bidiya yindnokwokwo haiyim. Sima wi paowiiya saiir piu aiir nowiia wi saiir kigi. Biya sima mi saeya sima saiir kwoin imiirar napkin mi sima wadieyar mi sibgu okim mi tariinanin

sima saiir kigi mi sima wi maingimairga nwo rani mi sima wi saiirsi noui. ¹⁰ Sima wi aru hirar nokwokaowi. Dimusi rani, sima ta pae biyieya saiir niua wi saiirsi nididi. Mi sima wi ti hinina nouuboboini, aiyo! aiyo! Tiki dimin biyie hininim om komii Babilon siir tirkiyin yim miyiknan tani. Biya kira inig komiigakar niki okin mi biri kimiminkikin kiriir iikam imiirin Adi Komii siya bidi bugiyim dimin biyeyim kira tirbuwim simiirsi.

¹¹ Mi iikamim omom omomanim yipikim simiir digworaekwowim umir haiyam minim om komii Babilon hir, sima simiirin ha kigi bidi tirbugiyim. Mi sima wi simiirsi noui. Dimusi rani, simiir iikamim wi ti simiir digworaekwo imiir sain tani. Yim bidi bugiyim. ¹² Mi ti iyim saeya wi gol silva mi siya kibi kibiym yipiki iikamkim sim sainiyim umir komii komii mi mikinim siyawis miyik miyikni nonkwokwowim mi yuis whisanan kibi aka mi yuis pariidnan paipai ikim mi yuisim hindara kigninyaei ikim mi paridnan prainan wokiiimtio ikim, wi simiir saini. Mi paeyim piui miyik whakiyim dimin taeminim wraisuin elepen dapiyin siir nasim simiir nonkwokwo ikim mi paeyin umir komii mi sainiyin si mi onkwokwo ikim mi aiyini mi onkwokwo ikim mi brasni mi onkwokwo ikim. Mi siyam wadie sibgu kigiyim hindara haingitiropkai ikim. ¹³ Mi sima paeyin sinamon dapiyin siir is aiir bidi mi haiyim mi mairakwo namsuopaiyim piui miyik whaki ikim mi dimin taeminim nae idwo sima haiginkiiyim ha dapiyin spais mi wain op aka mi praua mi wit mi bulmakau, sibsib, hos mi dimina kanana trela nikiuwiyim mi inkam kingikim ikim mi wigim whisarii mi mirii ikim. Mi ti dimin taemin hiriinanin simiirin bi swoki saingikim. ¹⁴ Mi kamim hiran digworaekwowim umir haiyim sim miriirim sima saiir boinki, biya kira kopaksimar nwowa, kira wig irpakiyin bimbuiwi bi nwoka mi kira dimin taemin kasakasam bi naingwoka mi tariinanin kira ini waibiyie yamwo iua. Mi dimin miyik miyikim iikamkim sima sainiyim umirni mi dimin kibi kibiym kira piuaimwamwanim yim bidi digiyim. Yim wi kiriiram swoki hainani rani, kira swoki haiyam nangaka. ¹⁵ Mi ti kamim simiir digworaekwowim umir haiyim yim wi aru hirar nidid okwokaowi triiginim ti saiir nipimparim wi simiir pi nipimparisi mi sima wi saiirsi noui. ¹⁶ Sima wi ti hinina nouuboboini, aiyo! aiyo! Ti omin Babilon nikiuwiyin biya siya bimbuiwi bi nwokin siya ta wiga yipiki yuis whisanan niya mi yuisa pariidnanim hindara wokiiwomwitim sim niya saiir hiriinan nwokin. Piuai miyik miyikim golni nonkwokwowim mi siya kibi kibi ikim mi mikinim umir komii saini ikim yim kinakinar piuainakim. ¹⁷ Mi tariinanin

tiki digworaekwo kibi kibiyim biri konkwokikim, yim ina tirbu iguskiiyim. Mi kamim yipikim siyai kigriraowiiyim mi kamim simiir marii ikim mi iikamim yipiki siyai imiir ninidwodwowiiyim, yipiki digworaekwowim sim haiiyim whii komii solwara hir umir haiyam mi iikamkim sim sainam, sima ini hapi aru hirar yokwokaokiiyim om Babilon siirin. ¹⁸ Mi sima hapi aru hirar nokwo kaokiiyim om Babilon siir niunamin mi sima ini komiiyar kauwokiiyim, om whirkin ti siir hiriinan wadie bi nwokin biyan mi ha nitiyokiyokiiyin mi tariinanar yadigniiyin. Nningaka. ¹⁹ Mi sima sin ha masim mi ina youuboboim, krma ti om komiiyin siirsi nouumwamwani. Dimusi rani, kamim hinda tindanim yipiki siyai tiriir nikropkiiyim mi sima umir prasae bi haigim digworaekwowim sima haiginaniiyim tiriir simiirsiiyin. Mi tariinanin biri kimiminkikin ti om kibiiyin bidi tioidwomaigiiyin.

²⁰ Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim wim kima ini maigimaigargar nwowim. Mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siya nimbiniim siir mi aiir mariiyam mi wim kima ti profet kamim yipiki Adi Komii siir yai imiir boimimauuim mi wim kima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apim, wim kima maigimaigargar dwoki. Adi Komii siya om Babilon siirin dimin biyie bidi tirin, siya saair yamdi tirkin, dimin biyieyim biya saeya tirim simiir yamdi.

²¹ Mi mhoiiyan karar kigi paekwosim komiigi komiiyin siya siiya komiiyin nhirkaknanin siir haii mi ti siiyan ini aeyowienan ywowin mi siirin kimidiniya whii komii solwara saair whii idopwonyaki idopwoniya hiriir ha nami kabitmaigiiyin mi siya ina boinkiiyin, ti siiyan kara kabitmaigiiyin whii komii solwara whii idopwonyaki idopwoniya mi Adi Komii siya om komii Babilon siirin wi hiriinanar mi tioidwomaii mhoiia siya wi swoki o rani. Nningaka. ²² Iikamim yipiki gita tiowiiyim mi tiriiginim yipiki mwai waowiiyim mi kid masiiyim mi tidiiyu huni ikim, sima wi swoki it rani, ti simiir swoki tiram. Mi iikamim yipikim mi pai mi pai mariiyim yim om Babilon hir swoki o rani. Mi iikamim wi siiya komiiyin twonid warbrombropiiyin om komii Babilon hir nwowin wi siir yai aiir swoki wakae rani. ²³ Mi iikamim om komii Babilon hiranim wi paeya niuyaeiya wi hiriinankak nwo rani. Mi iikamim wi wigkamim nonkwonaeyiiyim mi yaiya anaupaeni hanin ha naenamiya wi saair swoki wakae rani. Mi iikamim yipiki simiir digworaekwowim simiir haiginim umir haiyam, simaigim inkam komii komiiyim ti nu whirkak iiranim. Mi wim kima iikamim om komii Babilonanim iki iikamim hinda

tindanim simiir kwoinim kima kiyagim dimin bibiyeyim niksisaeyim kima tirim simiir.

²⁴ Om komii Babilonin yipikin iki om komii komiiyim simiir nikriyin yio Adi Komii siya bidi tiodwomaigiyin. Dimusi rani, Adi Komii krimiir Wanin siir profet inkamim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apim yim saeya nisomsom aokaokikim mi simiir nhieya ini nu iirar prinoknamim. Mi simiir nhieyim mi iikam whiekakim yipiki hinda tinda nwowim ti nu iirar simiir nhie ikim. Simiirin kam ima nisomsom aokikim. Iriig.

19

¹ Mi ti dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hir tirkiyim simiir mhoiyan karar wakaeki, yaiya hapi iikam ombudgi whwonanaokiiyim hinina whwonanaokii Adi Komii siir om hirin, saeya pranae bi kauwokboinkika, krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki. Krimiirin siya grabaiginiugin. Siir inigin komiigi komiigin mi siya kirie komiigakin. ² Adi Komii siya iikam imiirin wi siyiu miyiki miyik iirar hidi. Mi siya wiga hii nanaeiya yipika kami kwoin kiyaiya saiirin bidi hidin. Iikam whiekakim nuanim ti dimin biyeyim saeya tirim sima bidi tiodwomaigiyim. Adi Komii siya saiirin minsi tirkin, ti dimin biyeyim saeya tirim iikamim siir yai aiiram naingwo tilmiiyim simiir, simiir yamdi swoki tirim. Simiirin saeya bidi yisomsom aokiyim. ³ Mi mhoiyya sima ina swoki boinkiyim, krima Adi Komii siir inig iirarar hainanki. Mi om komii Babilon siir paowiiya saeya koua hiriirin wi hiriyyar nowiyyokiyokinaainamkripkaii. ⁴ Mi mhoiyya ti inkam komii komii kamnwis nwiiyim yipiki inkam komiimi ipiiyim sim nidwodwokaiyim mi dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerari ikim, sima ogmwo Adi Komii siir whwonkam ida kingiinar ini waisii hiiuu yipikin siir ipii aiir nidwokaiyin. Mi sima ina boinkiyim, tiki yaiyim yim yaimwokiyaimwo imaigim krima siir inigi inig iirarar hainanki.

Inkamın sibsibnanın nokwonan, siir wigwis nae komii aeya

⁵ Mi mhoiyya karar swoki wakaeki inkam nwirin Adi Komii siir ipiyya saiir kingiin nokwowin pi kauwok boinkii, iikamim inig komii komiigakim mi iikamim yipiki inig karamaeyim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim mi siiram naingwokwonanaeyim, kima siir inig iir hainanki. Iriig. ⁶ Mi karar mi wakaeki iikam whiekakim iripa maeyau kwiruwa haingiriyiu owim pi kauwok boinkii. Sima pranae pranae bi kauwok boinkikim, hapi owieki niswitnaomaiiyim mi dudua aeya ha kiniiyim mi diyaki mi tiokii aka ini hinin ywowin. Mi sima hinina kauwok boinki, bidi wakaekiyim, krima Adi

Komii siir inig iir hainanki. Siya siyaargin kirie komiikakin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim. ⁷ Krīma maigimaigar dwo mi siir inig iir hainanki. Dimusi rani, inkamin sib-sibnanin siir wig aairin wi sipi nonkwonaei mi saeya saair piuaiyim bidi diriraerarim. ⁸ Mi sairin yuis whisinan kibiya io kamaeya paekwosim siya bidi hauu iya. Mi ta yuis whisinana ya min nikriga dimin miyik miyikim iikamim Adi Komii siir siyu iir sibgu apim sima tirim simiir nikriga.

⁹ Mi mhoiia ti paekwosimin yipikin nokwowin siya boinki kariirin, kira ti digworaekwowim winaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nikiunam ti inkamin sibsibnanin wig nonkwonan siir nae airamim sima wi maigimaigra nwowi. Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki yaiyim Adi Komii siirgisiiir yai ima. ¹⁰ Mi kara ti yaiyim siya boinkiyim kariir simiir wakaekiyin mi kara ogmwo ha waisii hunanainamin mi kimidiniya siir inig iir hainan. Mi siya kariirin ti hainana boinki, kira kariir inig iir kipi hainan! Adi Komii siir inig iirarar hainan. Kara Adi Komii siir mariigin kiriiir hariinan mi kiriiir nomiiyau ikim yipiki Jisis siir yai imiir wakaeyokna apin mi siir yai imiir boinmimauuim iki iikam nhirim sim. Mi ti yaiyim Jisis siya nanaakninkiihaiginuim yim ti dimin taeminim yipiki wi profet kamim simiir whinkinsiis haiginuwi sima boinmimauuwam mi Jisis Kraisiir yai imiir nanaakninkiihaiginuanim yim sima. Iriig.

Inkamim hos whisinanin si idwo nidwowin siya

¹¹ Mi mhoiia karar kigi Adi Komii siir omin siir anowin pi haiwaokii mi hos whisinan irin yo hirar nokwowi. Mi inkamin siir idwo nidwowin siirin hainana dapkim inkamin yipikin siir digworaekwo imiir sibgu kigiraowiyin siya. Siya wi tikinim siyu miyik sibgu apiyim wi simiirarar tiri ti hariinanin. ¹² Siir nhwonan hapi paeki namisi iuyakikin. Mi pagram siya haiginim yim ini inkam komii komiiyim nu kigiraowiyim sim haiginim ini simiir hariinan ywowim. Mi siir inigin ini siir mwo iirar winin. Mi ti inigin siir inig mwoki mwowin yo sasar ninokninkin iski. Inkam nwirki siir wara swoki inokninkin tani. ¹³ Mi yuis bripriya siya niya ya biya nhe opa saair tiggimaiga. Sima siirin ha dapkim, Adi Komii siir yai. ¹⁴ Mi iikam whiekakim Adi Komii siir kamim yaii niniyim simiirim sima ina siir mhoiyyar sidkaekiyim mi hosim sima nidwodwowim sima niyim yuisim whisiwhisinankinaigim mi yuisim bimbuiwi rani mi simiirin io minsim whirki bi swoki kiyipriiusrankim. ¹⁵ Mi karar kigi kamku bripriyin io mhanan watin siir yai hirankar nambinaninii. Mi siya iikamim hinda tindanim simiirin wi siir hampimpit aokaowi. Mi ta sair mhoiyan

iikam imiirin wi siyar kigirkaki mi siya simiirin wi swoki onkwo whigi rani mi siir igsop aiirin wi inkam nwrki mi okwokairiinanaowid rani. Siya simiir kigirkaki, wi inkamin bulmakau kigriraowiyin mi paekopin siya nonkwowiyin wi siir hiriinan kigriraowi. Mi iikam imiirin siya kigriraowi mi tiriiginim yipikin Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowim yim wi siya tioidwomaii inkamin yipikin iya wain kimaiiya saiir nokwokai okwobrombropiyin wain hi aiiram siir hiriinan. Mi ya tariigina ya Adi Komi siir ioa siya nwowi siir sau omom imiir simiirin wi hiriinan nokwobrombropi. ¹⁶ Mi inigin siir yuis aiir winim mi siir paimwo mi win ikim yio ti hinina boinkin, iikam kigirkakan inkam. Biyan inkam komii komii kigirkakan inkam.

¹⁷ Mi mhoiia karar kigi paekwosim nwirin biyeyin siir bopwonau hirar nokwokaii mi siya ipiyinim kougikou siiniyim simiiram yikiugi mi siya simiiramin pranae pranae bi kauwok boinkikin, kima ti ipiyinim kima wit mi ti naeyim Adi Komii siya diriraerarin simiirin iripar wini haingiriyu idwo aeni. ¹⁸ Kima wi iikam whiekakim simiir kip imiir naei, kima iikam whiekakim nu kigriraowiyim mi kamim yaii niniyim simiir bi nwo ikim mi kamim yaii niniyim kirie komii komiikakim mi hos ikim mi kamim simiir idwo nidwo ikim. Mi iikam whiekakim yipiki mi umiram mirii ikim mi iikamim yipiki hinda whisarii mi priimiriyyim mi iikamim inigak ikim mi iikamim inig karamae ikim, simiir kipim wi kima naei.

¹⁹ Mi mhoiia karar swoki kigi wraisu biyeyin mi inkam komii komiyyim ti nu iirar nwowirkakiyim mi kamim simiir kamim yaii niniyim simiir kigriraowi ikim sima iripa maeyau kwiruwat haingiriyu idwowi. Sima inkamin hos whisininin si idwo nidwowin mi kamim yaii nini ikim yaii simaka nini. ²⁰ Mi ta sima niniya saiir mhoiyan tiki inkamin yipikin hos whisininin si idwo nidwowin mi siir kamim yaii nini ikim ti wraisu biyeyin mi profet nksisae ikin yipiki biya diminin kirie komii komii trim wraisu biye siir whwonkam ida iikamim simiir nksisaeyam hiriinan saiirsi haiyim mi sima wi ti diminin hainmakiuin, simiirin sima bidi yonkwowim. Wi siir inig iir nwoki hainanim sima sowiirin ha haiyo mi ina yami itmaigiyo whiia paekaka siya paekakin si nwowa saiir. ²¹ Mi mhoiia ti inkamin hos whisininin si idwo nidwowin. Mi kamkiuwun siir yai hiranki nimbunaniniyim ti iikamim dimin biye biyekakim yipiki ti wraisu biyeyin siirim, ini siya hampimpit aokao digiyim. Mi siya simiirin ha hampimpit aokao digiyim mi ti ipiyinim ha nitim mi simiir kipim sima ini aeni mi simiir mhiyim ini hindara yitipiyimpiyikiyim. Iriig.

20

Setan siya ienau hirin biewiiyim 1,000na nwokaii

¹ Mi mhoiyya karar kigi paekwosim nwirin Adi Komi krimiir Wanin siir om hiranki niti siya tidiiyinin whira nonkwowi mi senin whira mi onkwowi. Tiki tidiiyinin yio ti ieyin mwis karamaeyin yio siirgin. ² Mi siya ha nitin kimidiniya ti kain yipiki bidi bidiniya mipug niki owin siir igsop aiir ini okwokairinaki. Mi siirin Adi Komii siir paekwosim ieya yonkwo mi ti uridyiu biyieyin bii nwowiyin Setan nikiuwiyin, ti inkam biyieyin yipiki biyya Adi Komii siir whwonkam ida nokwowin mi yai yakakiigi saika ninkiyin. Mi paekwosim siya siirin ha haiyin mi ina ikwowaissiigiyyin mi siirin kimidiniya senin aini nonkwokwowin saika yinkin kogrinugi hriiyar nwoyokiyokiikaeyamim biewiiyim pariig 1,000. ³ Mi siirin paekwosim siya kabitkaigi tiki ieyin mwis karamaeyin siir mi siya ti ieyin siir anowin ina haignikougiyyin. Mhoiyya siya ie iir haiburgigi mi siya ha nami hinda tinda mi siya wi ii priei nwo rani.

⁴ Mi mhoiyya karar mi kigi ipiiyim inkam komii komiiniyim. Mi karar kigi iikamim simiirar ninidwodwokaii. Mi kara simiir kigiyin mi kara kamim mwo imiirara kaigrimkrip aokaowim simiir kwoinbud imiirin warar mi kigi. Dimusi rani, sima wraisu biyieyin siir inig iir bi hainankim. Mi diminin sima nibirin ti wraisu biyieyin siir whwonkamnan sima siir inig iir bi mi hainankim mi yipiki siir ti diminin siir hainmakiu karamae nwowim simiir ina mwo imiir. Mi simiirin Adi Komii siya hidninsiin idwokim. Mi sima mi Krai siya sima iikam imiirin biewiiyim wi 1,000na kigriraowi. ⁵ Mi iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim sima naowi, sima wi swoki insiin idwo rani, omwai swoki waiyamın taka ii aiirin. Mi ti 1,000 biewiiyim digiyanim simiir mhoiyyan sima wi omwai haningın swoki waiyai. Tariigina ya Adi Komii siya hidninsiin idwowna iikamim yipiki biyya naokaowim simiir hidninsiin idwowna biigibii ya saeya. ⁶ Mi iikamim yipiki biigibii Adi Komii siya hidninsiin idwowi omwaiwaiyam yim ti iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowim yim sima mi simiir kwoinim dimin whirki bi kimbugim. Sima wi maigimaigra nwoi. Dimusi rani, sima wi swoki ao rani mi wi omin paeniyin siir nam tani. Sima ini pris inkamim simiir hriinan ywowim yipiki dimin taemin Adi Komii siya mi Krai siya sowiir ninkin imiiaeyim simiir hriinan mi sima mi Krai siya sima iikam imiirin biewiiyim wi 1,000na kigriraowi. Iriig.

Setan siirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini mi siya siirin wi paeya kabitkaigi

⁷ Mi ti 1,000 biewiiyim sima digii mi Adi Komii siir paekwosimin ti ieyin mwis karamaeyin siir anowin wi haningnin haiwaokii mi Setan siirin ti ieyin senin siir hiranka nonkwo iuguskii mi siirin wa kigninkin amki. ⁸ Siya nami mi siya wi iki iikam whiekakim hinda tindanim ti nu iirar nwowirkakim wi simiir kisisana ami, iikamim ti om whiso sowerim Gok mi Megok. Mi simiirin wi siya niksisaie mi sima ha niti mi wi iripar haingiriyu o nami iki iikam nhirim simaka nntiowam. Mi ti iikamim simiir kamim yaii niniyim wi kasa kasa nwo rani, wi whii komii solwaran siiyinkrinim wi simiir hiriinan nwowi inkamki simiir mwainim wi dig nwo rani. ⁹ Mi sima aru hiranka napnani mi wi om komii Jerusalem siir nini kaeyokainii, ti omin Adi Komii siir iikam ima nwowiyin omin Adi Komii siya naingwokwonanaeyin. Mi sima simiir nisomsom aokaowam kaeyokaii mi paeya Adi Komii siir om hirana saeya niti mi ti iikamim simiir kamim yaii niniyim simiirin wi saeya nuugrimkrip aokii. ¹⁰ Mi Adi Komii siya Setan siir haii mi siya siirin wi whiia yhiyopkaka siyan paekakin siya nwomaiya saiir hiriir kabitmaigii. Mi siya hapairin wi wraisu biyeyin mi profet niksisaie ikin, wi sima iripar namwomaiyuwi ta whii aiirarar. Mi sima hapair nwomaii mi simiir piuin wi kimpipisu prasae kin tani, sima wi hiriyar kimpipisuyokiyokiikaeyami inokinokin. Iriig.

Iikamim wi Adi Komii siya hidi

¹¹ Mi mhoiiyan karar kigi inkam komiiyim sim nidwokaiiya ipii whisinana Biyan Inkam Komiiyin saiir hirar nidwokaii. Mi nu ninomoro siir whwonkam ida nwowo yo ina kigugugiyu. Mi sima maeyau kwirminkwirmin bi swoki hansrinyiskaigim sima naogwoprakaiyamim. Nungaka. ¹² Mi kara iikamim inig inigakim mi iikamim inig karam karamim kara simiirar mi kigi. Mi sima ha nitim, kimidiniya inkam komiiyin siir ipii aiir nidwokaiyin siir whwonkam idar ini okwoni mi paekwosimin ha nitin kimidiniya yokwowa hir nwowa saiir ini haiwaoni. Mi sima yokwo kwira saiir warar yinkin haiwaoki, yipiki iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim yipikin wi hiriya waiyayokiyokiikaeyami saika simiir inig ima nwowa. Adi Komii siya ti iikam imiir hidi, yipiki biya naokaowim siya wi dimusi hid rani wi ti diminim biya sima tirim ti nu iir ta yokwo aiir winim wi simiirsi hidi. ¹³ Mi ti iikamim yipiki biya naokaowim whii komii solwara saiir hir mi maeyauwa paeki nuwiya sae mi aokao ikim mi ti iikam bibiyeyim naokaowim sima wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi simiirin wi siya hidi. Ti digworaekwowim sima tirim ti nu iir simiirsi. ¹⁴ Mi ti simiir mhoiiyan wi Adi Komii siya tioidwomaii ti

digworaekwowim iikam imiir tiraokaowiyim mi maeyauwa iikamim simiir kwoinbud ima nwo aka. Mi siya simiirin wi ta whiya paekaka wi saiir hiriir kabitnoudnamaigi mi simiirin wi hir tidwomaii. Mi whiya paekaka ya kwisaka sima naowan aeya. ¹⁵ Mi ti iikamim yipiki simiir inigim ta yokwowa ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin saika nwoyokiyokiikaemanim simiir inig imiir wina, saiir nwo karam nwowim, simiirin wi siya kabitnoudnamaigi ta whi paekaka saiir hiriir. Iriig.

21

Ninomor nu win iko

¹ Mi mhoiiyan kara kigi ninomor nu wino. Ti biyan ninomor nu biyeyo sowiir kisina owo, sowa mi whi komii solwara saeya yim bidi kigugugiyim. ² Mi mhoiiyan kara kigi Adi Komii krimiir Wanin siir om winin, om win Jerusalen dapiyin. Mi sima Adi Komii siir om iir haiburgigim mi ina yitim nua tiriir. Siya wiga kamki nonkwonam triya saeya piuai mwamwaniya ini hiriinan ywowin. ³ Mi karar mi wakaeki inkamim Biyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin pi kauwok boinki, wakaeki! Adi Komii siir omaka ini iikamim simiir bopwo nwowa. Mi siya wi simiir bopwo nwowi. Mi sima saika nwowi mi sima wi siir iikam nwowi mi siya wi simiir Adi Komi nwowi. ⁴ Mi iikam imiirin Adi Komii siya tirkii maigimaigra sima nwowam. Mi sima wi swoki ao rani mi wi maigimaigra mi okaramae mi o rani mi wi mi inouninki rani mi wi kimpipisu rani. Dimin taeminim biyanim yim bidi digiyim.

⁵ Mi inkamim yipikin Inkam Komiini ipiia sae nidwokaiyin siya kariir boinki, kira wakaeki. Kara wi yaeya digworaekwo win nonkwokwokii, tiki digworaekwowim biyanim simiir kisina okianim. Mi siya ina swoki boinkiyim, kira ti digworaekwowim winaowid. Dimusi rani, ti digworaekwowim kara boinkiyim kiriir, yim kaimwowaigim. ⁶ Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki digworaekwowim yim bidi digiyim. Kanakanaigra biyar nwowin iya digworaekwo whiekak ima niki imbiyam karamae niki owa mi mhoiia kara wi hiriir swoki oyokiyokiyami. Mi dimin taeminim kara tiri mi sima wi kariir inig iir swoki hainani. Mi iikamim ta opa kara hauwana mhuno nwomaiya saiir kwiaeyam naingwowi, kara simiirin wi hinda ningar priihauugii mi simiirin wi saeya tirkii, sima nwoyokiyokiikaeyamamim inokiinok. ⁷ Mi iikamim kariir yai imiir sibgu wakaeyokna apiyim mi kimar naobudgii mi kima kariir dimin miyik miyikim simiirar tirkripkaii mi dimin

biyeyim kimiir tirbuwim simiirin ha nikworipukimaigigi mi iikamim kimiirin ti dimin miyik miyikim kara nimbiniim kimiir hauuwam kara wi simiir hauuwi kimiirin. Kara kimiir Adi Komii gin mi wim kima kariir yinisismkim. ⁸ Mi iikamim yipiki biya Adi Komii kariiram naingwo tibmiyim mi tariinanin sima wi dimin biyie tiram kipi swoki aingwo. Dimusi rani, simiirin wipi tirbuwi, sima mi iikamim yipiki Adi Komii siir nikwowaisiim. Mi iikamim yipiki dimin biyieki biyie tirim mi iikamim yipiki iikam nirmi nisomsom aokaowim mi kamim yipiki hii wigmaka nanaeyim mi tiriiginim yipiki nop min nanaowiyim mi tiriiginim yipiki iki uridyiu bibiyeyim sim ninkin imiiaeyim mi tiriiginim yipiki niksisaeyim, sima whiekakarim wi ieyin paekakin siya paekakin si nwowiyin wi siirrarar namswokii. Mi ti dimin bibiyie hiriinanim yim nao kwisaka aeya. Iriig.

Om Jerusalem win ieya

⁹ Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriyyar nwiso yipiki ti twowim dimin biyieki biyeyim mhoigi mhoiyya nimbiamanin sima nwomaiyim simiir nonkwowim simiir nwirin siya boinki kariirin, wit! Kara kiriirin wiga yipiki wi inkamin sibsibnanin siir nonkwonaei pi saiir nisiimauuwi. ¹⁰ Mi siya kariir kwoinbudin siir ha haiyin mi krira ina yamwo mi krira kimidiniya mhu komiyyin siir mhu kugikiu hir yami okwoki mi siya kariirin ina yisiimauugiyin om komii Jerusalem siirin. Ti om komiyyin Adi Komii siya nimbiniin siirgisiirarin, siya ina yikiinaiiniyin Adi Komii siir om hirankar. ¹¹ Mi Adi Komii siir dimin kibiyyin paenan niuyaeiyyin ini siirar yuyakiyyin mi siya bimbuiwi rani, ini siyan jaspa dapiyyin ini siir hiriinan ywowin yipiki iikamkin sim sainiyyin umir komii. Mi ti om komiyyin ini opnaina io karamaeya siyanan nwowa ini saiir hiriinan sinimnankiyyin. ¹² Mi hiira ti om komii iir nidiyokiyokaiya ya harua harua rani mi anoim saiir nwowim iuur whiskwo. Mi Adi Komii siir paekwosim iuur nwiso ini ti ano iuur whis owiir waikaowim. Mi Isrel simiir piugan iuur kwiso simiir inigim ini ti ano imiirar winitimamakiuwim. ¹³ Mi ta hiira saiir mirmii mirmiiyim kwiigim mi ti mirmii mirmii kwiyyim simiirin anowim whoim whoima bidi ywonamim. ¹⁴ Sima ta hira saiirin siya komii komii iuur nhiso simiir idwo haigin miriinamka. Mi aposel kam iuur nwiso simiir inigim kamim ti inkamin sibsibnanin siirim, simiir inigim ini ti siyam simiir idwo hir nwowim.

¹⁵ Mi Adi Komii siir paekwosimin yipiki ti digworaekwowim simiir boinmauun kariir siya paekopin golni nonkwowowin whira nonkwowi. Mi ti paekopin yio ti om komiyyin siir haigin kimairikin mi siir ano ikim mi hir aeyar. ¹⁶ Mi ti om

komii siir prieya mi siir bwaeya aka yo ini hirii hiriinankinar ywowo. Mi ti om komiiyin siir haigin kimaigiyin pariga yimbiam 2,400 kilomita siir prieya mi siir bwaeya mi siir prieya koua siya mi am aeya yim ini hirii hiriinankinar ywowim. ¹⁷ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya ta hir airin ina haigin kimairin. Mi siya ta hira saiir prieya koua saeya namkiya siya haigin kimaira siir paekop iir inkamin dimin haigin kimairiyin siir hiriinan mi siya ina yisiimauugiyin mi pariga yimbiam siir prieya koua hiriir namkiya 55 mita. ¹⁸ Mi ta hira Adi Komii siya tirkiya yipiki ti om komii iir ndiyokiyokaiya siya saiirin siiyan jaspa dapiyin siir nonkwokwoka. Mi ti omin siirin Adi Komii siyar miriigin golni mi siya ini opnainan sinimnankiyin. ¹⁹ Mi ta hira Adi Komii siya haigin miriyya ti siiyam simiir idwo mi ti siiyam yim hinin hiningim biigi biyan siiyan yo jaspakin. Mi siiya nhis akan yo minkin sapaia mi yo ti siiyan yo yhuwinankin mi yhuwinanwao rani. Mi siiya nhoumakan yo agetkin. Mi siya whisinankin mi siiya nhuii akan yo minkin emeralkin mi yo prainankin. ²⁰ Mi siiya iriyyar akan yo whisinin paridnan wokiirimtowin yo min dapikin sadonikis mi siiya iriyyar nhirakan yo paridnankin mi yo min dapikin konilian mi siiya iriyyar nhisakan yo wirnankin mi yo min dapikin krisolait mi siiya iriyyar nhoumakan yo min dapikin beril mi yo iriipi hiriinan prainankin. Mi siiya iriyyar nhuiiakan yo min dapikin topas mi siya prainankin mi siya ini sa ywowin mi siiya iuurakan yo min dapikin Krisopres mi siya prainan whisinin bidi wokiirimtoin. Mi siiya iuur nhirakan yo min dapikin haiasin mi siya prainankin mi prainan wao bi nwoyin yo ini sa ywowin. Mi siiya iuur nhisakan yo min dapikin, ametis mi siya paridnankin mi siya paridnan wao rani, ini sa ywowin. ²¹ Mi Adi Komii siya ta hira saiir anowim mikinin umir komii sainiyim min dapiyim pian siirarar nonkwokwokim. Mi ano whiekakim simiir yapayapan ti pian siirarar nonkwokwokim. Mi siyuin om komiyya hiriir namiyin yo golim yipiki opnainan sinimnaniyim simiirarar haiginkin.

²² Mi kara ti om komii iirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiirin wara bi kigin. Dimusi rani, Biyan Inkam Komii siirsika. Adi Komiiyin kirie komiigakin mi ti inkamin sibsibnanin hinda tndan ini sowar kigirkakin mi iikamim simiir whwonkam idan ini sowar mi owo mi ta hiriinan saiirsika tiki omin omaka Adi Komii siir inig hainaniya hiriinankak paninsi ywosi, iikamim sima hainanam Adi Komii siir inig iir. ²³ Adi Komii siir dimin kibiyin paenan niyuaeiyin ti om komii iirin siyar niyuaei. Mi ti inkamin sibsibnanin siir dimin kibiyin paenan niyuaeiyin yo ini yukidnan ywowin mi ti om komii iirin siyar niyua haiginuwi

mi ta hiriinan saiirsika, bie bwano hapairin paninsi whwoyasi. ²⁴ Mi iikamim omom omomiyim sima niti mi sima ti sowiir dimin kibi komii komiiyim paenan nuyaeyim ti om komii iir nwowim simiir kigi mi sima wa niti mi wa mi ami hinda tinda. Mi inkam komii komiiyim yipiki dimin taemin whiekakim simiir kigirkakiyim sima wi umir kasakasa hainani rani, ti om komii iirin. ²⁵ Mi sima ta hira saiir anowim ti tir nwowim simiirin wi haiginikou rani. Dimusi rani, wi nigak wara nwo rani. Wi nabie arar nwowiskii. ²⁶ Mi dimin taeminim yipiki iikam ima puaii mi simiir umir ikim, yim wi iki iikamim omom omomanim ti nu iirar nwowirkakim wi sima hainanii mi ti digworaekwowim sima hainanii, wi ti om komiiyim siir yainau hir ini haigigigi. ²⁷ Mi iikamim ti om iirin wi dimin biyeyim nhwo niginiga Adi Komii siya nwowiyim wi ti om iir haininopkainam tani. Mi iikamim yipiki inokininokim dimin biyie tiriyim mi ti iikamim yipiki niksisaega ninuwiyim mi ti hiriinan iikamim wi ti om iir wara naininopkainam tani. Mi wi ti iikamim yipiki simiir inigim ta yokwowa ti inkamin sibsibnanin siir aiir nwowim wi sima simar naininopkainami ti om iirin. Yim ti iikamim yim Adi Komii siya nimbini ima saika hiriirar nwoyokiyokikaeyamanim inokininok. Iriig.

22

¹ Mi mhoiia ti Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin kariirin siya yisiimauu opa iikam whinkinsisi haiginuwiya wadie sima sibgu owam. Mi taka opa Biyan Inkam Komii siir ipiia hiranki nitka maeyauwa Adi Komii siya nidwokaiiya mi ipiia inkamin sibsibnanin siya mi idwokaiiya aka. ² Mi ta opa ini hindara kigiguskiya mi saeya ini siyuum simiir yapa yapar nakiinaniyam digim, siyuin siir bopwonau. Mi ieyin siir iegbid kwiso paeki bidi yinkin okwokwonamwo. Mi simiir paenidim iikam imiirin sima tiri wadie sibgu oyokiyokikaeyamim. Mi biewi biewiyim ti paeyim idip idipin iur kwisa budigim. Bwan bwanim sima paenidkinar budikim mi ti paeyim simiir kwowim iikamim makak makakim nupai nupaiyim ti nu iirar nwowirkakim simiirin wi sima ninimniski haiginuwi wadie sima sibgu owam inokininokim. ³ Mi dimin taeminim biyanim ti nuin siirim niki toidwomaigiyim, yim wi Adi Komii siya digiguskii siya mi inkamin sibsibnanin in sowa wi ti om komii iir nwowi iikamim simiir kigirkakam. Mi sima sowiir inigin wi hiriinan saiirsi hainani. ⁴ Mi ti iikamim wi siir whwonkam iir kigi mi siya siir inigin wi simiir mwo imiir hainimakuwi. ⁵ Mi tapaiirin wi niisimki wara swoki omimin tani. Mi iikamim wi sikwo pae minam naingwo rani, sikwo pae minaka niririyia apam siyiu iirin mi wi bieyam mi

aingwo rani, ninomor kou hirin. Mi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siya wi hir nwowi mi bie siir maeyauwa wi siya kisina owi mi wi siyar niuya iskii mi iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima wi iikamim iikam kigirkakiyim wi simiir hiriinan nwoyokiyokikaeyami inokiinokin. Iriig.

Jisis siya wi sipi swoki itsauswi

⁶ Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boinki kariirin, tiki yayim wari kira winaowidin yim kaimwokikaimwowaigim wi hiriinanar nimbiamyami. Mi Biyan Inkam Komiiyin Adi Komii siyan yipiki wi profet kamim simiir kwoinim simiir hurworwokaii mi sima wi siir yai aiir nwoki anaakninkiihaiginium. Siya siir paekwosim imiir bidi yikrokiyim mi sima ha nitim mi iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim siya yauuni anaakninkiihaiginiumi dimin taeminim yipiki wi nimbiamyami.

⁷ Jisis siya ti hiniina boinkikin kima hoimgakar wakaeki. Kara nitam tiri. Mi ti iikamim yipiki kariir yayim ta yokwo aiir nwowim simiir wakaeyoknam mi ha naingwo tibmiiyim, sima wi maingimaingar nwowi. ⁸ Kara Jonkin mi ti digworaekwowim kara kigim mi ti yayim kara mi wakaekim. Mi ti dimin taeminim kara kigim mi kara wakaeyim simiir mhoiyan kara ogmwo kimidiniya ti paekwosimin yipikin kariir nisiisimauuin ti dimin taemin imiir siir igmiiiga kingiinar ini waisi huiiu. ⁹ Mi siya kimidiniya kariir boinki, tiki dimin taeminim simiir kipi tir. Kara Adi Komii siir mi aiir mriigin iikam kimiir hiriinan iripa kima haingiriyu owiya kimiir Adi Komiiyin saika, kimiir pugana sair iikamim naingwo tibmiiyim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi tiriiginim yipiki inokiinokin ta yai aiir sibgu waekaeyoknaeyim siir yokwo aiir wina, krime whiekakar in Adi Komii siir miyan iikamkim. Kariir kipi hainan! Adi Komii siirarar hainan iski. ¹⁰ Mi siya ina yimpiwirwir boinkripkaiyin kariirin, Adi Komii siir yayim ta yokwo aiir nwowim simiirin kipi haigiprakai. Dimusi rani, tiki iiyim ini kingiin nitim ti dimin taemin ima nimbiamanum. ¹¹ Ti digworaekwowim wi kimimin tani wa kwimbiamyamsasauwi. Mi iikamim yipiki dimin bibiyie tirim yim wi simiirar kintirinu tirkipkaii. Mi iikamim yipiki dimin biyeyim simiiram naingwowim yim wi simiiramar kintirinu aingwokwo kripkaii. Mi iikamim yipiki dimin miyik tirim, yim wi simiirar kintirinu tirkipkaii. Mi ti iikamim yipiki wadie nwowim, yim wi wadie hiriyyar kintirinu okripkaii.

¹² Jisis siya boin, kira waka. Kara nitam swoki tiri. Kara niti, kara wi iikamim simiir digworaekwowim simiir nauni onkwoni. Mi kara simiirin wi nwoki hauuwim dimin

taeminim biya sima tirim mi ti tariinan sima tir ikim.
 13 Karaargin bii nwowin mi mhoiyya wi karar swoki okii mhoigi mhoiyyin. Biya kara biyyar nwowin kara dimin taeminar mi tirkin mi mhoiyya simiirin wi kara sibgu tiri.

14 Mi iikamim yipiki. Adi Komii siir yai aiiar naingwo tibmiiyim yim ini iikamim yipiki simiir yuis imiir hisokiyim mi wadie ha nwokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iikamim ti hiriinan nwowi sima wi maigimaigra nwowi dimusi rani, Adi Komii siya simiirin wa kigninkin apninopkaigi ti omin siir ano imiir napninopkainamin ti paeyim simiir paenidim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginuuiyim sima nokwoyokiyokiiyim wi simiir whinaei.

15 Mi iikam bibiyeyim yipiki simiir kwoin imiirar napiyim sima mi iikamim yipiki nop nanaowiyim mi iikamim yipiki hii priinanae priinanaeyim mi tiriiginim yipiki iikam nhirmi nisomsom aokaowiyim mi tiriiginim yipiki uridyiu bibiyeyim sim nankinimiiyaeyim mi tiriiginim yipiki yai priiyiksasaeyim mi ti hiriinan iikamim yim wi ti om komiyyin siir ano imiir napninopkainam tani. Yim wi idowiiya hirar nwowi.

16 Jisis kara wi kariir paekwosim iir nikropki mi siya niti siya wi yayim iikamim Adi Komii siir pugana saiirim iki omom omomim simiir nwowim wi simiir nanaakninkiihaiginuwi. An Kara Devidni pugana saiirgin mi an kara siir pugana saiir yiniekim. An Kara ini nauunin ninomor kou whwoyawiiyyin mi nugak aiiar nadigiyakwokiyyin ini siir hiriinan ywowin.

17 Adi Komii siir naeyiun mi inkamin sibsibnan nwo ikin, siir pugana saiir iikamim mi wiga yipiki siir wignan nwowa, sima iikam imiirin ti hinina boinkikim, kima wit. Ti iikamim yipiki ti yai imiir wakaeyim sima ha boinki, kima wit. Mi iikamim yipiki kwoinki haeyim yim ha wit ta opa yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginuwana sima sibgu oyokiyokikaeyamam saiir kwiyaeyam. Mi sima wi hinda nninga nninga priikwiyaeyi wi umir aka nwo rani. Iriig.

Nikopkaigiyar yai aeya

18 Kara Jonkin. Kara iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyim kimiir boinkii mi ti digworaekwowim yipiki wi mhoiyya nimbimbiyami ta yokwo aiir nwokaiyim, kara kimiirin pi igao yai hinina boinkii, iikamim yipiki yaeya yai nhirim ti yayim ta yokwo aiir nwokaiyim simaka ninkin winkii mi simiirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ya yokwo aeya boina saiir hiriinan. 19 Mi ti yayim yipiki kara winkiyim ta yokwo aiir nwowim simiirin iikam nhirkim ninaki mi mhoiyya simiir digworaekwowim yipiki ti pae

iiir nwokaiyim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginuwiyin wadie sima nokwoyokiyokikaeyamam inokinokin yim wi Adi Komii krimiir Wanin siya swoki haii. Mi siya simiirin wi ti siir om komiyyin wi siir hir kigninkin o rani. Nningaka.

²⁰ Mi inkamin yipiki yai imiir nanaakninkiiyin siya boin, ihi, kara wi kapi nitsauwi. Biyan Inkam Komii Jisis, krma whiekakarın kwoin whirua nwokikim mi ha boinkikim, kira ha witsau.

²¹ Kara ha naingwowi krimiir Biyan Inkam Komiiyin Jisis Krai siya dimin taemin miyyiki miyyik imiirar tirkin iikam kimiirin siir yai imiir napam. Iriig.